Azərbaycan dilində Müqəddəs Kitab

Institute for Bible Translation

Azərbaycan dilində Müqəddəs Kitab

The Old Testament in the Azerbaijani language, also known as the Azeri language, of Azerbaijan, Iran, Iraq, Syria, and Turkey

[azb]

© 2008, Bible Society of Azerbaijan
and Institute for Bible Translation

Web resources
2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.,
Orlando, FL 35862-8200 USA

www.Wycliffe.org

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0
Your are free to share — copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information under the following conditions:
• **Attribution.** You must attribute the work to the Bible Society of Azerbaijan (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
• **Noncommercial.** You do not sell this work for profit.
• **No Derivative Works.** You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.
Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work. Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The Old Testament

Yaradiliş	Yar.	5
Çixiş	Çıx.	78
Levililər	Lev.	139
Saylar	Say.	182
Qanunun Təkrari	Qanun.	244
Yeşua	Yeşua	300
Hakimlər	Hak.	336
Rut	Rut	372
Birinci Şamuel	1Şam.	378
Ikinci Şamuel	2Şam.	423
Birinci Padşahlar	1Pad.	464
Ikinci Padşahlar	2Pad.	510
Birinci Salnamələr	1Saln.	554
Ikinci Salnamələr	2Saln.	595
Ezra	Ezra	645
Nehemya	Neh.	661
Ester	Est.	683
Əyyub	Əyy.	695
Zəbur	Zəb.	756
Məsəlləri	Sül.	935
Vaiz	Vaiz	996
Nəğmələr Nəğməsi	Nəğ.	1014
Yeşaya	Yeş.	1026
Yeremya	Yer.	1150
Mərsiyələr	Mərs.	1264
Yezekel	Yez.	1279
Daniel	Dan.	1360
Huşə	Huşə	1382
Yoel	Yoel	1403
Amos	Amos	1412
Avdiya	Avd.	1426
Yunus	Yun.	1429
Mikeya	Mik.	1433
Nahum	Nah.	1446
Habaqquq	Hab.	1452
Sefanya	Sef.	1459
Haqqay	Haq.	1466
Zəkəriyyə	Zək.	1469
Malaki	Mal.	1485

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

YARADILIŞ

KİTABI

GİRİŞ

«Yaradılış» Kitabı Tövratın birinci kitabıdır. Bu kitab həm də bəşər tarixində ən qədim kitablardan biridir. *«Yaradılış»* Kitabının ilk fəsillərində göy və yerin yaranması, dünyada canlı aləmin meydana gəlməsi barədə danışılır və bu fəsillərin mövzusu əsasında da kitab belə adlanır. Burada Allahın dünya və insanı yaratmasından, ideal mühitdə yaşayan insanın günaha batması və günahın get-gedə artıb çoxalmasından bəhs olunur. Kitabda təsvir olunan mövzular bəşər tarixinin təşəkkülünü, sivilizasiyanın meydana gəlməsini, qədim dünyanın ayrı-ayrı tarixi simalarının və xalqlarının fəaliyyətini əhatə edir.

«Yaradılış» Kitabı şərti olaraq iki əsas hissəyə bölünə bilər: birinci hissə (1:1–11:9) dünyanın yaranması və bəşərin qədim tarixi, ikinci hissə (11:10–50:26) isə İsrail xalqının əcdadları barədə hekayətlərdən ibarətdir.

«Yaradılış» Kitabının əsas ideyasını kamil yaranmış, lakin günaha bataraq maddi və mənəvi problemlərə düçar olmuş insanın Allah fəaliyyəti nəticəsində ruhani məqsədlərə istiqamətləndirilməsi fikri təşkil edir. Bu kitabda Allahın bütün varlıq üzərində hakimiyyətə malik olması və bəşər tarixini Öz məqsədinə – seçilmiş ruhani xalqın xilasına doğru yönəltməsi ideyaları xüsusi vurğulanır.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:25 Kainatın və insanın yaranmas
3:1-24 İnsanın günaha batması
4:1–5:32 Adəmdən Nuha qədər
6:1–10:32 Nuh və daşqın
11:1-9 Babil qülləsi
11:10-32 Samdan İbrahimə qədər
12:1–35:29 Əcdadlar: İbrahim, İshaq, Yaqub
36:1-43 Esavın nəsli
37:1–45:28 Yusif və onun qardaşları
46:1–50:26 İsraillilər Misirdə

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Dünyanın yaranması

1 1[a] Başlanğıcda Allah göyləri və yeri yaratdı. 2 Yer quruluşsuz və
boş idi. Dərin sular üzərində qaranlıq var idi. Allahın Ruhu suların
üzərində dolaşırdı.
3[b] Allah dedi: «Qoy işıq olsun». İşıq oldu. 4 Allah gördü ki, işıq yaxşıdır.
Sonra O, işığı qaranlıqdan ayırdı. 5 Allah işığı «gündüz», qaranlığı isə
«gecə» adlandırdı. Axşam oldu, səhər açıldı; bu, birinci gün idi.
6[c] Sonra Allah dedi: «Qoy suların arasında bir qübbə olsun və suları
bir-birindən ayırsın». 7 Allah qübbəni düzəltdi və qübbənin altındakı
suları onun üstündəki sulardan ayırdı. Belə də oldu. 8 Allah qübbəni
«göy» adlandırdı. Axşam oldu, səhər açıldı; bu, ikinci gün idi.
9 Sonra Allah dedi: «Qoy göyün altındakı sular bir yerə yığılsın ki,
quru görünsün». Belə də oldu. 10 Allah qurunu «yer», su yığınlarını isə
«dənizlər» adlandırdı. Allah gördü ki, bu, yaxşıdır.
11 Sonra Allah dedi: «Qoy yer üzü bitkilər yetirsin: toxumlar bitirən ot-
ələf və torpaqda hər növ bəhərli ağaclar yetişsin. Ağaclar meyvə gətirsin
və toxumları meyvələrinin içində olsun». Belə də oldu. 12 Yer üzü bitkilər
yetirdi: hər növ toxum bitirən ot-ələf və hər növ ağac yetişdi. Ağaclar
meyvə gətirirdi və toxumları meyvələrinin içində idi. Allah gördü ki, bu,
yaxşıdır. 13 Axşam oldu, səhər açıldı; bu, üçüncü gün idi.
14 Sonra Allah dedi: «Qoy göy qübbəsində gecəni gündüzdən ayıran
çıraqlar olsun. Onlar işarələri, fəsilləri və günlərlə illəri göstərsin. 15 Qoy
onlar göy qübbəsində çıraq olub, yer üzünə işıq saçsın». Belə də oldu.
16 Allah iki böyük çıraq düzəltdi: gündüzü idarə etmək üçün böyük çıraq,
gecəni idarə etmək üçün kiçik çıraq. O həmçinin ulduzları düzəltdi.
17 Allah onları göy qübbəsinə qoydu ki, yer üzünə işıq saçsın, 18 gündüzü
və gecəni idarə etsin, işığı qaranlıqdan ayırsın. Allah gördü ki, bu,
yaxşıdır. 19 Axşam oldu, səhər açıldı; bu, dördüncü gün idi.
20 Sonra Allah dedi: «Qoy sular çoxlu canlı məxluqlarla qaynaşsın, yer
üstündəki göy qübbəsində quşlar uçsun». 21 Allah nəhəng su əjdahalarını
və suda qaynaşan hər növ bütün sürünən canlı məxluqları, həmçinin hər
növ bütün qanadlı quşları yaratdı. Allah gördü ki, bu, yaxşıdır. 22 Allah
onlara bərəkət verərək dedi: «Törəyib çoxalın və dənizlərdəki suları
doldurun, quşlar da yer üzündə çoxalsın». 23 Axşam oldu, səhər açıldı; bu,
beşinci gün idi.
24 Sonra Allah dedi: «Qoy yer üzü hər növ canlı məxluqlar – hər növ ev
heyvanları, sürünən canlılar və çöl heyvanları əmələ gətirsin». Belə də
oldu. 25 Allah hər növ çöl heyvanlarını, hər növ ev heyvanlarını və yerdə
sürünən bütün canlıları yaratdı. Allah gördü ki, bu, yaxşıdır.

---

[a] **1:1** Yəh. 1:1-3; İbr. 11:3 [b] **1:3** 2Kor. 4:6 [c] **1:6-8** 2Pet. 3:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

26 [d] Sonra Allah dedi: «Öz surətimizə və bənzərimizə görə insanı
yaradaq. Qoy o, dənizdəki heyvanlara, göydəki quşlara, yerdəki
heyvanlara, bütün yer üzünə və yerdə sürünən canlıların hamısına
hökmranlıq etsin». 27 [e] [f] Allah insanı Öz surətində yaratdı, Allahın
surətində yaratdı, onları kişi və qadın olaraq yaratdı. 28 Allah onlara
xeyir-dua verərək dedi: «Törəyib çoxalın və yer üzünü bürüyüb ona
sahib olun: dənizdəki heyvanlar, göydəki quşlar, yerdə sürünən bütün
canlılar üzərində hökmranlıq edin». 29 Allah dedi: «Budur, yer üzündə
toxum verən bütün ot-ələfi və meyvələrində toxumu olan bütün ağacların
bəhərini sizə verirəm ki, qidalanasınız. 30 Yerdəki heyvanların, göydəki
quşların və yerdə sürünən canlıların hamısına – nəfəsi olan bütün
canlılara isə yem olmaq üçün bütün yaşıl otları verirəm». Belə də oldu.
31 Allah gördü ki, yaratdığı hər şey çox yaxşıdır. Axşam oldu, səhər açıldı;
bu, altıncı gün idi.

2 1 Göylər və yer, oradakı hər şey beləcə tamamlandı. 2 [g] [h] Allah
yeddinci günə qədər gördüyü işləri qurtardı və yeddinci gün
gördüyü işlərdən ayrılıb istirahət etdi. 3 Allah yeddinci günə bərəkət
verdi və onu təqdis etdi, çünki gördüyü bütün yaratma işini qurtarıb
həmin gün istirahət etdi.

Adəm və Həvva Eden bağında

4 Rəbb Allahın göyləri və yeri yaratmasının hekayəti belədir: Rəbb Allah
göyləri və yeri yaradanda 5 yer üzündə heç bir bitki yox idi, heç bir çöl
otu da bitmirdi, çünki Rəbb Allah yer üzünə hələ yağış göndərməmişdi
və torpağı becərən insan da yaranmamışdı. 6 Amma yerdən su çıxırdı və
bütün torpağı sulayırdı. 7 [i] Rəbb Allah yerin torpağından insanı [j] düzəltdi
və onun burnuna həyat nəfəsi üfürdü. Beləcə insan canlı varlıq oldu.
8 Sonra Rəbb Allah şərqdə yerləşən Edendə bir bağ saldı və düzəltdiyi
insanı orada yerləşdirdi. 9 [k] Rəbb Allah torpaqda gözəl görünüşlü və
yemək üçün şirin meyvəli cürbəcür ağaclar yetirdi. O həmçinin bağın
ortasında həyat ağacını və xeyirlə şəri bilmə ağacını bitirdi.
10 Bağı suvarmaq üçün Edendən bir çay çıxırdı, oradan isə dörd qola
bölünürdü. 11 Onlardan birinin adı Pişondur. O bütün Xavila ölkəsini
dolanaraq axır. Orada qızıl çıxır. 12 Bu ölkənin qızılı yaxşıdır. Burada həm
də ətirli qatran və damarlı əqiq var. 13 İkinci çayın adı Gixondur. O, Kuş
ölkəsini dolanaraq axır. 14 Üçüncü çayın adı Dəclədir. O, Aşşur ölkəsinin
şərqindən axır. Dördüncü çay Fəratdır.

---

[d] **1:26** 1Kor. 11:7 [e] **1:27** Yar. 5:2; Mat. 19:4-5; Mark 10:6 [f] **1:27-28** Yar. 5:1-2
[g] **2:2** İbr. 4:4,10 [h] **2:2-3** Çıx. 20:11 [i] **2:7** 1Kor. 15:45 [j] **2:7** *İnsan* – ibrani mətnində *adam* sözü olub ilk insana verilən adı ifadə edir. Bu söz həm də *torpaq – adama* sözünə bənzəyir. [k] **2:9** Yar. 3:22; Vəhy 2:7; 22:2,14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

15 Rəbb Allah insanı götürüb Eden bağına qoydu ki, oranı becərsin və
saxlasın. 16 Rəbb Allah insana əmr edib dedi: «Bağdakı bütün ağacların
bəhrəsindən istəyəndə yeyə bilərsən. 17 Ancaq xeyirlə şəri bilmə ağacının
meyvəsindən yemə, çünki ondan yeyən gün hökmən öləcəksən».
18 Rəbb Allah yenə dedi: «İnsanın tək olması yaxşı deyil, Mən ona
münasib olan bir köməkçi yaradacağam». 19 Rəbb Allah bütün çöl
heyvanlarını və göydəki bütün quşları torpaqdan düzəltdi. Sonra onları
insanın yanına gətirdi ki, onun bunları necə adlandıracağını görsün.
İnsan hər heyvana hansı adı qoydusa, o cür də adlandı. 20 İnsan bütün
ev heyvanlarına, göydəki quşlara və bütün çöl heyvanlarına ad verdi,
amma insana münasib olan bir köməkçi tapılmadı. 21 O zaman Rəbb Allah
insana dərin yuxu göndərdi və o yuxuya getdi. Onda Rəbb Allah onun
qabırğasının birini götürdü və yerini ətlə örtdü. 22 Rəbb Allah insandan
götürdüyü qabırğadan qadını düzəltdi və onu insanın yanına gətirdi.
23 İnsan dedi:

«Bax, nəhayət, bunun
Sümüyü mənim sümüyümdən,
Bədəni mənim bədənimdəndir.
Adına "qadın" deyiləcək,
Çünki o, kişidən[l] götürülüb».

24 [m] Buna görə də kişi öz ata-anasını tərk edib arvadına qovuşacaq və
onlar bir bədən olacaq. 25 Adəm və arvadı – ikisi də çılpaq idi, ancaq
bundan utanmırdılar.

Adəm və Həvvanın günaha batması

3 1 [n] Rəbb Allahın yaratdığı bütün çöl heyvanlarının ən hiyləgəri
ilan idi. İlan qadına dedi: «Doğrudanmı, Allah sizə "bağda
olan heç bir ağacın bəhrələrindən yeməyin" deyib?» 2 Qadın ilana
dedi: «Bağdakı ağacların bəhrələrindən yeyə bilərik. 3 Amma bağın
ortasındakı ağacın meyvələri barədə Allah deyib: "Ondan yeməyin
və ona toxunmayın, yoxsa öləcəksiniz!"» 4 İlan qadına dedi: «Yox,
əsla ölməzsiniz. 5 Əksinə, Allah bilir ki, o meyvələrdən yediyiniz gün
gözləriniz açılacaq və xeyirlə şəri bilərək Allah kimi olacaqsınız».
6 [j] Qadın gördü ki, ağacın meyvəsi yemək üçün yaxşıdır, gözə xoş
görünür və bu ağac insana dərrakə verməyi vəd edir. Buna görə də
o həmin meyvədən dərib yedi. Sonra yanında olan ərinə də verdi,
o da yedi. 7 O vaxt ikisinin də gözləri açıldı və çılpaq olduqlarını
bildilər. Buna görə də əncir yarpaqlarını bir-birinə hörüb özlərinə fitə
düzəltdilər.

---

[l] **2:23** *Kişi* – ibrani mətnində *iş*, *qadın* – *işşa*. [m] **2:24** Mat. 19:4-5; Mark 10:7-8; 1Kor. 6:16; Ef. 5:31 [n] **3:1** Vəhy 12:9; 20:2 [j] **3:6** Rom. 5:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 Onlar günün sərinliyində bağda gəzişən Rəbb Allahın səsini
eşitdilər. Adəm və onun arvadı Rəbb Allahın hüzurundan qaçıb
bağdakı ağacların arasında gizləndilər. 9 Rəbb Allah Adəmi səsləyib
dedi: «Haradasan?» 10 O cavab verdi: «Bağda səsini eşitdim və çılpaq
olduğum üçün qorxdum, ona görə də gizlənmişəm». 11 Rəbb Allah dedi:
«Kim sənə bildirdi ki, çılpaqsan? Sənə yeməyi qadağan etdiyim ağacın
meyvəsindən yeməmisən ki?» 12 Adəm dedi: «Mənimlə birgə olmaq üçün
verdiyin qadın o ağacın meyvəsindən verdi, mən də yedim». 13 [p] Rəbb
Allah qadına dedi: «Sən niyə belə etdin?» Qadın dedi: «İlan məni yoldan
çıxartdı, mən də yedim».
14 Rəbb Allah ilana dedi:
«Sən bunu etdiyin üçün
Bütün ev heyvanları və çöl heyvanları arasında
Lənət qazanırsan.
Qarnın üstündə sürünəcəksən,
Bütün ömrün boyu torpaq yeyəcəksən.
15 [q] Mən sənlə qadın arasına,
Sənin balanla onun övladı arasına
Düşmənçilik salıram.
Bu övlad sənin başından vuracaq,
Sən də onu dabanından sancacaqsan».
16 Sonra Rəbb Allah qadına dedi:
«Hamilə olanda sənə
Çox əziyyət verəcəyəm,
Uşaqlarını ağrı içində doğacaqsan.
Ərinə meylli olacaqsan,
O sənə ağalıq edəcək».
17 [r] Sonra Rəbb Allah Adəmə dedi:
«Arvadının sözünə qulaq asdığın üçün,
Qadağan etdiyim, “meyvəsini yemə” dediyim
Ağacdan yediyin üçün
Sənə görə torpaq lənətlənir.
Ömrün boyu zəhmətlə
Torpaqdan yemək əldə edəcəksən.
18 O sənə tikan və qanqal bitirəcək,
Sən də çöldəki ot-ələfi yeyəcəksən.
19 Alın tərinlə çörək yeyəcəksən.
Axırda torpağa qayıdacaqsan,
Çünki oradan götürülmüsən,
Ona görə ki yerin torpağısan,

---

[p] **3:13** Rom. 7:11; 2Kor. 11:3; 1Tim. 2:14 [q] **3:15** Vəhy 12:17 [r] **3:17-18** İbr. 6:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Torpağa da qayıdacaqsan».
20 Adəm arvadının adını Həvva[s] qoydu, çünki o, yer üzündə
yaşayanların hamısının anası oldu. 21 Onda Rəbb Allah Adəmlə arvadı
üçün dəridən paltar düzəltdi və onlara geyindirdi.
22 [t] Sonra Rəbb Allah dedi: «Budur, insan xeyirlə şərin nə olduğunu bilərək
bizlərdən biri kimi oldu. Qoy indi əlini uzadaraq həyat ağacının meyvəsindən
dərib yeməsin və əbədi yaşamasın!» 23 Rəbb Allah insanı Eden bağından
çıxartdı ki, o özünün də bir qismindən götürüldüyü torpağı becərsin. 24 Rəbb
Allah insanı qovdu. O, Eden bağının şərqinə keruvlarını və hər tərəfə
fırlanan odlu qılıncını qoydu ki, həyat ağacına gedən yolu qorusunlar.

Qabil və Habil

4 1 Adəm arvadı Həvva ilə yaxınlıq etdi və Həvva hamilə olub Qabili[u]
doğdu. Həvva dedi: «Rəbbin köməyi ilə bir insan qazandım». 2 Sonra
o, Qabilin qardaşı Habili doğdu. Habil çoban oldu, Qabil isə əkinçi.
3 Bir müddət keçəndən sonra Qabil torpağın bəhrəsindən Rəbb Allaha
təqdim gətirdi. 4 [v] Habil də sürüsündə ilk doğulan heyvanlardan bir
neçəsini və onların piyini təqdim etdi. Rəbb Habili və onun təqdimini
qəbul etdi, 5 ancaq Qabili və onun təqdimini qəbul etmədi. Buna görə
də Qabil bərk qəzəblənib qaşqabağını salladı. 6 Rəbb Qabilə dedi: «Niyə
qəzəblənmisən? Niyə qaşqabağını sallamısan? 7 Əgər yaxşı iş görürsənsə,
Mən qəbul etmərəmmi? Əgər yaxşı iş görmürsənsə, günah qapının
ağzında durub. Onun meyli sənədir, ancaq sən ona üstün gəlməlisən».
8 [w] Sonra Qabil qardaşı Habilə bir söz dedi və onlar çölə getdilər. Orada
Qabil qardaşı Habilin üstünə hücum çəkib onu öldürdü. 9 Sonra Rəbb
Qabildən soruşdu: «Qardaşın Habil haradadır?» O dedi: «Bilmirəm, məgər
mən qardaşımın keşikçisiyəm?» 10 [x] Rəbb dedi: «Sən nə etdin? Qardaşının
qanının səsi torpaqdan Mənə fəryad edir. 11 İndi sən torpaqdan lənət
aldın; o torpaq ki sənin əlinlə tökülən qardaş qanını udmaq üçün ağzını
açdı. 12 Torpağı becərdiyin zaman o daha gücünü sənə verməyəcək. Yer
üzündə qaçaq və sərgərdan olacaqsan». 13 Qabil Rəbbə dedi: «Cəzam çəkə
biləcəyimdən daha artıqdır. 14 Bax bu gün Sən məni torpaqdan qovursan.
Mən də Sənin hüzurundan gizlənib yer üzündə qaçaq və sərgərdan
olacağam. Ancaq kim mənə rast gəlsə, məni öldürəcək». 15 Rəbb ona
dedi: «Xeyr! Kim Qabili öldürsə, ondan yeddi qat intiqam alınacaq».
Rəbb Qabilə bir əlamət qoydu ki, ona rast gələn kəs onu öldürməsin.
16 Beləcə Qabil Rəbbin hüzurunu tərk etdi və Eden bağından şərqdə – Nod
torpağında yaşamağa başladı.

---

[s] **3:20** *Həvva* – ibrani dilində *yaşamaq* mənası verən bir sözdən götürülmüşdür.
[t] **3:22** Yar. 2:9; Vəhy 2:7; 22:2,14 [u] **4:1** *Qabil* – ibrani mətnində *qayin* sözü olub *qazanma* deməkdir. [v] **4:4** İbr. 11:4 [w] **4:8** Mat. 23:35; Luka 11:51; 1Yəh. 3:12 [x] **4:10** İbr. 12:22-24

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qabilin nəsli

17 Qabil arvadı ilə yaxınlıq etdi və arvadı hamilə olub Xanoku doğdu.
O zaman o, bir şəhər tikdi, şəhərə oğlu Xanokun adını verdi. 18 Xanokdan
İrad törədi. İraddan Mehuyael törədi. Mehuyaeldən Metuşael törədi.
Metuşaeldən Lemek törədi. 19 Lemek iki arvad aldı: birinin adı Ada, o
birinin adı Silla idi. 20 Ada Yavalı doğdu. Yaval çadırda yaşamağın və
sürü saxlamağın əsasını qoydu. 21 Onun qardaşının adı Yuval idi. O hər
cür lira və tütək çalmağın əsasını qoydu. 22 Silla isə Tuval-Qayini doğdu.
Tuval-Qayin tuncdan və dəmirdən hər cür kəsici alətlər düzəldərdi. Onun
Naama adlı bacısı var idi.

23 Bir dəfə Lemek arvadlarına dedi:
«Ey Ada və Silla, səsimi eşidin,
Ey Lemekin arvadları, sözümə qulaq asın:
Məni yaraladığı üçün
Bir adam öldürdüm,
Məni zədələdiyi üçün
Bir cavan öldürdüm.
24 Qabil üçün yeddi qat qisas alınacaqsa,
Lemek üçün yetmiş yeddi qat alınacaq».

Şet və Enoş

25 Adəm yenə arvadı ilə yaxınlıq etdi və Həvva bir oğlan doğub adını
Şet[y] qoyaraq dedi: «Qabilin öldürdüyü Habilin yerinə Allah mənə başqa
bir oğul bəxş etdi». 26 Şetin də bir oğlu oldu və adını Enoş qoydu. O
zaman insanlar Rəbbin adını çağırmağa başladı.

Adəmdən Nuha qədər olan nəsillər
(1Saln. 1:1-4)

5 1[z] Adəmin nəsil tarixçəsi belədir. Allah insanı yaradanda onu Öz
bənzərinə görə yaratdı. 2[a] Allah onları kişi və qadın olaraq yaratdı,
onlara xeyir-dua verdi və yaratdığı gün onları «insan» adlandırdı.

3 Adəmin yüz otuz yaşı olanda özünə bənzər, öz surətində bir oğlu oldu
və adını Şet qoydu. 4 Şet doğulandan sonra Adəm səkkiz yüz il yaşadı.
Onun başqa oğulları və qızları oldu. 5 Adəm doqquz yüz otuz il ömür
sürüb öldü.

6 Şet yüz beş yaşında olanda oğlu Enoş doğuldu. 7 Enoş doğulandan
sonra Şet səkkiz yüz yeddi il yaşadı. Onun başqa oğulları və qızları oldu.
8 Şet doqquz yüz on iki il ömür sürüb öldü.

---

[y] **4:25** *Şet* – ibrani dilində *bəxş etmək*. [z] **5:1-2** Yar. 1:27-28 [a] **5:2** Yar. 1:27; Mat. 19:4-5; Mark 10:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

9 Enoş doxsan yaşında olanda oğlu Qenan doğuldu. 10 Qenan
doğulandan sonra Enoş səkkiz yüz on beş il yaşadı. Onun başqa oğulları
və qızları oldu. 11 Enoş doqquz yüz beş il ömür sürüb öldü.
12 Qenan yetmiş yaşında olanda oğlu Mahalalel doğuldu. 13 Mahalalel
doğulandan sonra Qenan səkkiz yüz qırx il yaşadı. Onun başqa oğulları
və qızları oldu. 14 Qenan doqquz yüz on il ömür sürüb öldü.
15 Mahalalel altmış beş yaşında olanda oğlu Yered doğuldu. 16 Yered
doğulandan sonra Mahalalel səkkiz yüz otuz il yaşadı. Onun başqa
oğulları və qızları oldu. 17 Mahalalel səkkiz yüz doxsan beş il ömür sürüb
öldü.
18 Yered yüz altmış iki yaşında olanda oğlu Xanok doğuldu. 19 Xanok
doğulandan sonra Yered səkkiz yüz il yaşadı. Onun başqa oğulları və
qızları oldu. 20 Yered doqquz yüz altmış iki il ömür sürüb öldü.
21 [b] Xanok altmış beş yaşında olanda oğlu Metuşelah doğuldu.
22 Metuşelah doğulandan sonra Xanok üç yüz il Allahla bir yol getdi.
Onun başqa oğulları və qızları oldu. 23 Xanok üç yüz altmış beş il yaşadı.
24 O, Allahla bir yol getdi. Sonra qeyb oldu, çünki Allah onu Öz yanına
götürdü.
25 Metuşelah yüz səksən yeddi yaşında olanda oğlu Lemek doğuldu.
26 Lemek doğulandan sonra Metuşelah yeddi yüz səksən iki il yaşadı.
Onun başqa oğulları və qızları oldu. 27 Metuşelah doqquz yüz altmış
doqquz il ömür sürüb öldü.
28 Lemek yüz səksən iki yaşında olanda bir oğlu doğuldu. 29 O dedi:
«Bu oğul Rəbbin lənətlədiyi torpağı becərəndə çəkdiyimiz əziyyətlərdə,
əlimizin zəhmətində bizə təsəlli verəcək». Buna görə də onun adını Nuh[c]
qoydu. 30 Nuh doğulandan sonra Lemek beş yüz doxsan beş il yaşadı.
Onun başqa oğulları və qızları oldu. 31 Lemek yeddi yüz yetmiş yeddi il
ömür sürüb öldü.
32 Nuh beş yüz yaşında olanda Sam, Ham və Yafəs adında oğulları oldu.

İnsanların pozğunlaşması və daşqın

6 1 İnsanlar yer üzündə çoxalmağa başladı və onların qızları doğuldu.
2 O zaman Allah oğulları gördülər ki, insan qızları çox gözəldir və
bəyəndikləri hər qızı özlərinə arvad etdilər. 3 Rəbb dedi: «Mənim Ruhum
insanda əbədi qalmayacaq, çünki onlar ancaq bədəndir. Onların ömrü
yüz iyirmi il olacaq».
4 Həmin dövrdə və Allah oğulları insan qızlarını arvad alıb övladları
doğulan dövrdə də yer üzündə böyük adamlar[d] yaşayırdı. Bunlar qədim
dövrün qəhrəman və adlı-sanlı adamları idi.

---

[b] **5:21-24** İbr. 11:5; Yəhd. 14-15 [c] **5:29** *Nuh* – ibrani dilində *təsəlli.* [d] **6:4** *Böyük adamlar* – ibrani mətnində *nefilim* sözü olub mənası tam aydın deyil.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 [e] Rəbb gördü ki, yer üzündəki insanların şər əməlləri çoxdur və
hər zaman onların ürəyindəki fikirlər və niyyətlər pisliyə doğru
yönəlir. 6 O, yer üzündə insanları yaratdığına peşman oldu və ürəyində
kədərləndi. 7 Rəbb dedi: «Yaratdığım insanları yer üzündən siləcəyəm,
bunu insanlarla birgə heyvanların, sürünənlərin və quşların da başına
gətirəcəyəm, çünki onları yaratmağıma peşman olmuşam». 8 Ancaq Nuh
Rəbbin gözündə lütf tapdı.

9 [f] Nuhun tarixçəsi belədir: Nuh saleh və öz nəsli arasında qüsursuz bir
adam idi. O, Allahla bir yol gedirdi. 10 Nuhun üç oğlu oldu: Sam, Ham və
Yafəs. 11 Ancaq Allahın önündə yer üzündəki insanlar pozğunlaşmışdı və
dünya zorakılıqla dolmuşdu. 12 Allah yer üzündəki insanların daha da
pozğunlaşdığını gördü, çünki dünyadakı bütün bəşər yolunu azmışdı.

13 Allah Nuha dedi: «Önümdə olan bütün bəşərin sonu çatıb, çünki
yer üzü onların zorakılığı ilə dolub. Buna görə də Mən onları yer üzü ilə
birgə məhv edəcəyəm. 14 Özünə qofer[g] ağacından bir gəmi düzəlt, onun
içində otaqlar düzəlt, üstünə içəridən və bayırdan qatran vur. 15 Gəmini
belə düzəlt: onun uzunluğu üç yüz qulac, eni əlli qulac, hündürlüyü isə
otuz qulac olsun. 16 Gəminin üstündən bir qulac aşağı pəncərə açarsan və
qapısını yan tərəfdən qoyarsan. Gəminin üç mərtəbəsi olsun: biri altda,
biri ortada, biri də üstdə.

17 Bax Mən yer üzünü suya qərq edəcəyəm ki, göylər altında həyat
nəfəsi olan bütün canlılar məhv olsun və yer üzündə olanların hamısı
öləcək. 18 Ancaq əhdimi sənlə bağlayıram. Sən oğulların, arvadın
və gəlinlərinlə birgə gəmiyə minərsən. 19 Bütün heyvanlardan, canlı
məxluqlardan bir cütünü – erkək və dişisini gəmiyə götürərsən ki,
sənlə birgə sağ qalsın. 20 Növlərinə görə quşların, heyvanların və yerdə
sürünənlərin hər birindən bir cütü sənin yanına gələcək ki, sağ qalsın.
21 Həmçinin özünlə birlikdə hər cür azuqə götürüb yanına yığ ki, sənin və
onların yeməyi olsun».

22 [h] Nuh hər şeyi etdi: Allah ona necə əmr etmişdisə, o da hər şeyi eləcə
yerinə yetirdi.

7 1 Rəbb Nuha dedi: «Sən bütün ailənlə birgə gəmiyə gir, çünki bu
bəşər nəsli içində yalnız səni önümdə saleh gördüm. 2 Hər pak
heyvanın erkək və dişisindən yeddi cüt, hər murdar heyvanın erkək və
dişisindən bir cüt götür, 3 həmçinin göydəki hər quşun erkək və dişisindən
yeddi cüt götür; qoy bütün yer üzündə onların nəsli kəsilməsin. 4 Çünki
yeddi gün sonra yer üzünə qırx gün-qırx gecə yağış yağdıracağam və
yaratdığım bütün canlıları yer üzündə məhv edəcəyəm». 5 Rəbb Nuha
necə əmr etmişdisə, o da hər şeyi eləcə yerinə yetirdi.

---

[e] **6:5-8** Mat. 24:37; Luka 17:26; 1Pet. 3:20 [f] **6:9** 2Pet. 2:5 [g] **6:14** *Qofer* – naməlum bir ağac növü. [h] **6:22** İbr. 11:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 Yer üzündə daşqın olanda Nuhun altı yüz yaşı var idi. 7[i] Nuh, onun
arvadı, oğulları və gəlinləri daşqından qurtarmaq üçün birlikdə gəmiyə
mindilər. 8 Allahın Nuha əmr etdiyi kimi pak və murdar heyvanların,
quşların, bütün yerdə sürünənlərin 9 erkək və dişisi cüt-cüt Nuhun yanına
gəlib gəmiyə mindi.
10 Yeddi gün sonra yer üzündə daşqın oldu. 11[j] Həmin gün – Nuhun
ömrünün altı yüzüncü ilində, ikinci ayın on yeddinci günü dərinlikdə
olan bütün gur su qaynaqları püskürdü və göylərin pəncərələri açıldı.
12 Yer üzünə qırx gün-qırx gecə yağış yağdı.
13 Elə həmin gün Nuh, onun arvadı, oğulları Sam, Ham, Yafəs və üç
gəlini gəmiyə mindilər. 14 Onlarla birgə hər növ çöl heyvanı, hər növ ev
heyvanı, hər növ yerdə sürünən, hər növ göydə uçan canlı və hər cür quş
gəmiyə girdi: 15 həyat nəfəsi olan bütün canlılardan cüt-cüt Nuhun yanına
gəlib gəmiyə mindi. 16 Allahın Nuha əmr etdiyi kimi bütün canlılardan
erkək və dişi heyvanlar gəmiyə girdilər. Onların dalınca Rəbb gəminin
qapısını örtdü.
17 Yer üzündə qırx gün daşqın oldu və su çoxalıb gəmini yerdən yuxarı
qaldırdı. 18 Su çox yuxarı qalxıb yer üzünü aldı və gəmi suyun üzündə
üzməyə başladı. 19 Su yer üzünü elə tutdu ki, göylər altında olan bütün
uca dağlar suya qərq oldu. 20 Su dağların zirvəsindən on beş qulac
qalxdı və onları örtdü. 21 Yer üzündə hərəkət edən canlıların hamısı
– quşlar, ev heyvanları, çöl heyvanları, yerdə sürünənlər və bütün
insanlar məhv oldu. 22 Quruda yaşayan, burnunda həyat nəfəsi olan canlı
varlıqların hamısı öldü. 23 Rəbb yer üzündə olan bütün canlıları məhv
etdi: insanlardan tutmuş heyvanlara, sürünənlərə və göydəki quşlara
qədər hər şey yer üzündə məhv oldu. Yalnız Nuh və onunla birgə gəmidə
olanlar sağ qaldı. 24 Yüz əlli gün ərzində su yer üzündə çoxaldı.

Daşqının sonu

8 1 Allah Nuhu və onunla birgə gəmidə olan bütün çöl heyvanlarını
və ev heyvanlarını yada saldı. Allah yer üzünə külək göndərdi və su
azalmağa başladı. 2 Dərinlikdə olan su qaynaqları və göylərin pəncərələri
bağlandı, yağış dayandı. 3 Su yer üzündən tədricən çəkildi, yüz əlli gün
keçdikdən sonra su azaldı. 4 Yeddinci ayın on yeddinci günü gəmi Ararat
dağlarında dayandı. 5 Onuncu aya qədər su yavaş-yavaş çəkildi, onuncu
ayın birinci günü dağların zirvələri göründü.
6 Qırx gün sonra Nuh düzəltdiyi gəminin pəncərəsini açıb 7 bir qarğa
buraxdı; qarğa uçub getdi və yer üzündə su quruyana qədər hər tərəfi
dolaşdı. 8 Nuh bu dəfə bir göyərçin buraxdı ki, suyun yer üzündən
çəkilib-çəkilmədiyini bilsin. 9 Amma göyərçin qonmaq üçün rahat bir

---

[i] **7:7** Mat. 24:38-39; Luka 17:27 [j] **7:11-12** 2Pet. 3:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

yer tapmadığına görə onun yanına – gəmiyə qayıtdı, çünki hələ bütün
yer üzündə su var idi. Nuh əlini uzadıb göyərçini tutdu və gəmiyə – öz
yanına apardı. 10 O daha yeddi gün gözlədi və göyərçini yenə gəmidən
buraxdı. 11 Axşamüstü göyərçin onun yanına qayıtdı. Göyərçinin ağzında
təzə zeytun yarpağı var idi. Nuh suyun yer üzündən çəkildiyini bildi. 12 O
daha yeddi gün gözlədi və göyərçini yenə buraxdı, artıq göyərçin onun
yanına qayıtmadı.

13 Nuhun ömrünün altı yüz birinci ilində, birinci ayın birinci günü yer
üzündə su qurudu. Nuh gəminin qapağını qaldırdı və torpağın üzərindəki
suyun quruduğunu gördü. 14 İkinci ayın iyirmi yeddinci günü yer
üzündəki su tamamilə qurudu.

15 Allah Nuha dedi: 16 «Sən öz arvadın, oğulların və gəlinlərinlə birgə
gəmidən çıx. 17 Səninlə birgə olan bütün canlıları – quşları, heyvanları və
yerdə sürünənləri bayıra çıxart. Qoy yer üzünə yayılsınlar və yer üzündə
törəyib çoxalsınlar». 18 Nuh öz arvadı, oğulları və gəlinləri ilə birgə
gəmidən çıxdı. 19 Bütün heyvanlar, sürünənlər, quşlar və yerdə sürünən
bütün canlılar dəstə-dəstə gəmini tərk etdilər.

20 Nuh Rəbbə bir qurbangah düzəltdi. O hər cür pak heyvandan və
pak quşdan götürüb orada yandırma qurbanı təqdim etdi. 21 Bundan
Rəbbə xoş ətir qalxdı və Rəbb ürəyində dedi: «Cavanlığından bəri insan
ürəyinin fikirlərinin həmişə pis olmasına baxmayaraq, insanlara görə bir
daha yer üzünü lənətləməyəcəyəm. İndi elədiyim kimi bütün canlıları bir
daha məhv etməyəcəyəm.

22 Dünya durduqca
Əkin-biçin, isti-soyuq,
Yay-qış və gecə-gündüz
Sona yetməyəcək».

Allahın Nuha vədi

9 1 [k] Allah Nuha və onun oğullarına xeyir-dua verib dedi: «Törəyib
çoxalın və yer üzünü bürüyün. 2 Qurudakı bütün heyvanlar, göydəki
bütün quşlar, yerdə sürünən bütün canlılar və dənizdə olan bütün
balıqlar sizdən qorxub dəhşətə gələcək. Onlar sizin ixtiyarınıza verilib.
3 Bütün canlılar da sizə qida olsun, onların hamısını bütün göy otlar kimi
sizə verirəm. 4 [l] Ancaq əti onun canı olan qanla birgə yeməyin. 5 Sizin isə
qanınız tökülərsə, əvəzini hökmən alacağam. Hər heyvandan hesabınızı
alacağam. Həmçinin insandan – qardaşının canını alan hər kəsdən
əvəzini alacağam.

6 [m] [n] Kim insan qanı töksə,

---

[k] **9:1** Yar. 1:28 [l] **9:4** Lev. 7:26-27; 17:10-14; 19:26; Qanun. 12:16,23-25; 15:23
[m] **9:6** Çıx. 20:13 [n] **9:6** Yar. 1:26

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Onun da qanı
İnsan əli ilə tökülməcək.
Çünki Allah insanı
Öz surətinə görə yaradıb.
7 [j] Siz törəyib çoxalın,
Yer üzünə yayılın,
Orada çoxalın».
8 Allah Nuha və yanında olan oğullarına dedi: 9 «Mən sizinlə, sizdən
sonrakı nəslinizlə Öz əhdimi bağlayıram, 10 gəmidən çıxan yer üzündəki
bütün canlı məxluqlarla – quşlar, ev heyvanları və bütün çöl heyvanları
ilə əhdimi bağlayıram. 11 Sizinlə Öz əhdimi qoyuram ki, bütün canlılar
bir daha daşqınla məhv olmayacaq və heç vaxt yer üzünü viran edən
daşqın baş verməyəcək». 12 Allah yenə dedi: «Mənim sizinlə və sizinlə
olan bütün canlılarla nəsillər boyu əbədi olaraq bağladığım əhdin əlaməti
budur: 13 buludda Öz göy qurşağımı qoyuram ki, Mənimlə yer üzü
arasında olan əhdin əlaməti olsun. 14 Mən yer üzünə bulud gətirdiyim
zaman buludda göy qurşağı görünəcək. 15 Onda Mən sizinlə və bütün
canlı məxluqlarla bağladığım əhdi yada salacağam. Sular bir daha
daşqına çevrilib bütün canlıları məhv etməyəcək. 16 Buludda göy qurşağı
olacaq. Mən Allah onu görüb yer üzündə yaşayan bütün canlı məxluqlarla
bağladığım əbədi əhdi yada salacağam». 17 Allah yenə Nuha dedi: «Mənim
yer üzündə yaşayan bütün canlılarla bağladığım əhdin əlaməti budur».

Nuhun oğulları

18 Gəmidən çıxan Nuhun oğulları bunlardır: Sam, Ham və Yafəs.
Hamdan Kənan törədi. 19 Nuhun üç oğlu bunlardır və yer üzündə yayılan
bütün insanlar onlardan törədi.
20 Nuh torpağı becərməyə başladı və bir üzüm bağı saldı. 21 O, şərab
içib sərxoş oldu və öz çadırında çılpaq uzandı. 22 Kənanın atası Ham
atasının çılpaq olduğunu gördü və bunu bayırda iki qardaşına söylədi.
23 Sam və Yafəs bir paltar götürüb öz çiyinlərinə saldılar və dal-dalı
içəri girib, atalarının çılpaq bədənini örtdülər. Onlar üzlərini əks
tərəfə çevirmişdilər ki, atalarının çılpaqlığını görməsinlər. 24 Nuh öz
sərxoşluğundan ayıldı və kiçik oğlunun əməlini bilib dedi:
25 «Kənana lənət olsun,
Öz qardaşlarının qullarına qul olsun».
26 Yenə dedi:
«Samın Allahı Rəbbə alqış olsun,
Kənan ona qul olsun.
27 Allah Yafəsə genişlik versin,

---

[j] **9:7** Yar. 1:28

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Samın çadırlarında yaşasın.
Kənan ona qul olsun».

Nuhun ölümü

28 Nuh daşqından sonra üç yüz əlli il yaşadı. 29 O, doqquz yüz əlli il
ömür sürüb öldü.

Nuhun nəsli
(1Saln. 1:5-23)

10 1 Nuhun oğulları Sam, Ham və Yafəsin nəsil tarixçəsi belədir.
Daşqından sonra onların oğulları oldu.
2 Yafəsin oğulları: Qomer, Maqoq, Maday, Yavan, Tuval, Meşek
və Tiras. 3 Qomerin oğulları: Aşkenaz, Rifat və Toqarma. 4 Yavanın
oğulları: Elişa, Tarşiş, Kittim və Dodanim. 5 Onların nəsilləri adalara,
öz torpaqlarına yayıldı. Öz millətlərinin arasında dillərə və qəbilələrə
ayrıldı.
6 Hamın oğulları: Kuş, Misrayim, Put və Kənan. 7 Kuşun oğulları:
Seva, Xavila, Savta, Raama və Savteka. Raamanın oğulları: Səba və
Dedan. 8 Kuşun Nəmrud adlı bir oğlu da oldu. O, yer üzündə ilk qüdrətli
adam oldu. 9 Nəmrud Rəbbin önündə mahir bir ovçu idi, buna görə də
xalqın arasında «Rəbbin önündə Nəmrud kimi mahir ovçu» sözü deyilir.
10 Əvvəlcə onun padşahlığına Şinar ölkəsində olan Babil, Erek, Akkad
və Kalne daxil idi. 11 O bu torpaqdan Aşşur torpağına köçüb, Ninevanı,
Rexovot-İri, Kelahı, 12 Nineva ilə böyük şəhər olan Kelahın arasındakı
Reseni tikdi.
13 Misrayimin nəsilləri bunlardır: Ludlular, Anamlılar, Lehavlılar,
Naftuhlular, 14 Patroslular, Filiştlilərin əcdadı olan Kasluhlular, həmçinin
Kaftorlular.
15 Kənanın nəsilləri bunlardır: ilk oğlu Sidon, Xet, 16 həmçinin
Yevuslular, Emorlular, Qirqaşlılar, 17 Xivlilər, Arqlılar, Sinlilər,
18 Ervadlılar, Semarlılar və Xamatlılar. Sonralar Kənan qəbilələri ətraf
yerlərə yayıldı. 19 Kənanlıların ərazisi Sidondan Gerara tərəf Qəzzəyə
qədər, Sodoma, Homorraya, Admaya, Sevoyimə tərəf Leşaya qədər
uzanırdı. 20 Bunlar öz ölkələrində və millətlərinin arasında qəbilələrinə
və dillərinə görə ayrılan Ham oğulları idi.
21 Everin bütün oğullarının əcdadı və böyük olan Yafəsin qardaşı
Samın da oğulları oldu. 22 Samın oğulları: Elam, Aşşur, Arpakşad, Lud
və Aram. 23 Aramın oğulları: Us, Xul, Geter və Maş. 24 Arpakşaddan
Şelah törədi, Şelahdan Ever törədi. 25 Everin iki oğlu oldu: birinin adı
Peleq[p] idi, çünki onun dövründə yer üzü bölündü. Qardaşının adı Yoqtan

---

p **10:25** *Peleq* – ibrani dilində *bölünmə.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

idi. 26 Yoqtandan Almodad, Şelef, Xasarmavet, Yerah, 27 Hadoram, Uzal,
Diqla, 28 Oval, Avimael, Səba, 29 Ofir, Xavila və Yovav törədi; bunların
hamısı Yoqtanın oğulları idi. 30 Onlar şərqdə – Meşadan Sefara tərəf
yerləşən dağlıq bölgədə məskən salmışdı. 31 Bunlar öz ölkələrində və
millətləri arasında qəbilələrinə və dillərinə görə ayrılan Sam oğulları idi.
32 Öz millətləri arasında nəsillərinə görə Nuh oğullarının qəbilələri
bunlardır. Daşqından sonra onların nəsillərindən yer üzünə millətlər
yayıldı.

Babil qülləsi

11 1 Bütün dünyada bir dil və bir danışıq var idi. 2 İnsanlar şərqdən
köçüb gəldikləri zaman Şinar torpağında bir düzənliyə rast
gəldilər və orada məskən saldılar. 3 Sonra bir-birlərinə dedilər: «Gəlin
kərpic düzəldək və onu yaxşı bişirək». Onlar daş əvəzinə kərpic və palçıq
əvəzinə qatran götürdülər. 4 Yenə dedilər: «Gəlin özümüzə bir şəhər
və başı göylərə çatan bir qüllə tikib ad çıxaraq, daha bütün yer üzünə
yayılmayaq».
5 Rəbb bəşər övladlarının tikdiyi şəhəri və qülləni görmək üçün aşağı
endi. 6 Rəbb dedi: «Budur, onların hamısı bir xalqdır və bir dilləri var.
Buna görə də bu işi görməyə başlamışlar və indi etmək istədikləri işə heç
kəs mane olmayacaq. 7 Gəlin aşağı enib orada onların dilini qarışdıraq
ki, bir-birlərinin dilini başa düşməsinlər». 8 Rəbb onları oradan bütün
yer üzünə yaydı. Onlar şəhəri tikməyi dayandırdı. 9 Buna görə də o yerin
adına Babil[q] dedilər, çünki orada Rəbb bütün dünyadakı adamların dilini
qarışdırdı və onları bütün yer üzünə yaydı.

Samdan İbrama qədər olan nəsillər
(1Saln. 1:24-27)

10 Samın nəsil tarixçəsi belədir: daşqından iki il sonra Sam yüz yaşında
olanda oğlu Arpakşad doğuldu. 11 Arpakşad doğulandan sonra Sam beş
yüz il yaşadı. Onun çoxlu oğlu və qızı oldu.
12 Arpakşad otuz beş yaşında olanda oğlu Şelah doğuldu. 13 Şelah
doğulandan sonra Arpakşad dörd yüz üç il yaşadı. Onun çoxlu oğlu və
qızı oldu.
14 Şelah otuz yaşında olanda oğlu Ever doğuldu. 15 Ever doğulandan
sonra Şelah dörd yüz üç il yaşadı. Onun çoxlu oğlu və qızı oldu.
16 Ever otuz dörd yaşında olanda oğlu Peleq doğuldu. 17 Peleq doğulandan
sonra Ever dörd yüz otuz il yaşadı. Onun çoxlu oğlu və qızı oldu.
18 Peleq otuz yaşında olanda oğlu Reu doğuldu. 19 Reu doğulandan
sonra Peleq iki yüz doqquz il yaşadı. Onun çoxlu oğlu və qızı oldu.

---

q **11:9** *Babil* – bu söz ibrani dilində *qarışdırmaq* mənasını verən *balal* sözünə bənzəyir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

20 Reu otuz iki yaşında olanda oğlu Seruq doğuldu. 21 Seruq doğulandan
sonra Reu iki yüz yeddi il yaşadı. Onun çoxlu oğlu və qızı oldu.
22 Seruq otuz yaşında olanda oğlu Naxor doğuldu. 23 Naxor doğulandan
sonra Seruq iki yüz il yaşadı. Onun çoxlu oğlu və qızı oldu.
24 Naxor iyirmi doqquz yaşında olanda oğlu Terah doğuldu. 25 Terah
doğulandan sonra Naxor yüz on doqquz il yaşadı. Onun çoxlu oğlu və
qızı oldu. 26 Terah yetmiş yaşında olanda oğulları İbram, Naxor və Haran
doğuldu.
27 Terahın nəsil tarixçəsi belədir: Terahdan İbram, Naxor və Haran
törədi. Harandan Lut törədi. 28 Haran atası Terahın sağlığında doğulduğu
ölkədə – Xaldeylilərin Ur şəhərində öldü. 29 İbram və Naxor özlərinə
arvad aldılar. İbramın arvadının adı Saray, Naxorun arvadının adı isə
Milka idi. Milka və İska Haranın qızları idi. 30 Saray sonsuz idi, onun
uşağı olmurdu.
31 Terah oğlu İbramı, Haranın oğlu olan nəvəsi Lutu, oğlu İbramın
arvadı olan gəlini Sarayı özü ilə götürdü və Kənan torpağına getmək
üçün Xaldeylilərin Ur şəhərindən çıxdı. Onlar Xarana gəlib, orada
məskən saldılar.
32 Terah iki yüz beş il ömür sürüb Xaranda öldü.

Allahın İbrama çağırışı

12 1 [r] Rəbb İbrama dedi: «Öz torpağından, qohumlarının arasından,
ata evindən çıx, sənə göstərəcəyim torpağa get. 2 Səndən böyük
bir millət törədəcəyəm, sənə xeyir-dua verəcəyəm, adını ucaldacağam
və bərəkət qaynağı olacaqsan. 3 [s] Sənə xeyir-dua verənlərə xeyir-dua
verəcəyəm, sənə lənət edənləri lənətləyəcəyəm. Yer üzünün bütün
tayfaları sənin vasitənlə xeyir-dua alacaq».
4 İbram Rəbbin ona söylədiyi kimi oradan çıxdı. Lut da onunla birgə
getdi. Xarandan çıxdığı vaxt İbram yetmiş beş yaşında idi. 5 İbram arvadı
Sarayı, qardaşı oğlu Lutu, Xaranda əldə etdikləri bütün əmlakı və özünün
bütün nökərlərini götürüb Kənan torpağına tərəf yola düşdü. Onlar
Kənan torpağına gəldilər. 6 İbram oranı dolaşıb, Şekem deyilən yerdəki
More palıdının yanına çatdı. O vaxt bu torpaqda Kənanlılar yaşayırdı.
7 [t] Rəbb İbrama görünüb dedi: «Bu torpağı sənin nəslindən olana
verəcəyəm». İbram ona görünən Rəbbə orada bir qurbangah düzəltdi.
8 Buradan Bet-Elin şərqində yerləşən dağlıq yerə tərəf yola düşdü və
burada çadır qurdu. Çadırdan qərbdə Bet-El, şərqdə isə Ay şəhəri idi.
İbram orada da Rəbbə bir qurbangah qurdu və Rəbbin adını çağırdı.
9 İbram tədricən cənuba doğru hərəkət edirdi.

---

[r] **12:1** Həv. 7:2-3; İbr. 11:8 [s] **12:3** Yar. 22:18; 26:4; 28:14; Həv. 3:25; Qal. 3:8
[t] **12:7** Həv. 7:5; Qal. 3:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İbram Misirdə

10 Bu torpaqda aclıq başlandı. İbram müvəqqəti qalmaq üçün Misirə
getdi, çünki ölkədə böyük aclıq hökm sürürdü. 11 O, Misirə yaxınlaşanda
arvadı Saraya dedi: «Bax mən bilirəm ki, sən gözəl qadınsan. 12 Misirlilər
səni görüb deyəcəklər: “Bu onun arvadıdır”. Onda məni öldürəcəklər, səni
isə sağ buraxacaqlar. 13 [u] Bəlkə sən deyəsən ki, mənim bacımsan, onda
sənin xatirinə mənimlə yaxşı rəftar edərlər və mən də sağ qalaram».
14 İbram Misirə gəlib çatanda Misirlilər onun arvadının çox gözəl
olduğunu gördülər. 15 Fironun əyanları da qadını gördülər və onu firona
tərifladilər. Qadın fironun sarayına aparıldı. 16 Onun xatirinə firon
İbramla da yaxşı rəftar etdi: İbram qoyun-keçi, mal-qara, erkək və dişi
eşşəklər, qullar, qarabaşlar və dəvələr sahibi oldu.
17 Ancaq Rəbb İbramın arvadı Saraydan ötrü fironun və onun ev
adamlarının başına böyük fəlakətlər gətirdi. 18 Firon İbramı çağırıb dedi:
«Bu nə işdir, mənim başıma gətirdin? Bu qadının sənin arvadın olduğunu
niyə mənə bildirmədin? 19 Nə üçün “bu mənim bacımdır” dedin ki, mən
də onu özümə arvad olmaq üçün aldım? İndi isə arvadını da götür get».
20 Firon adamlara onlar barədə əmr verdi və İbramla arvadını sahib
olduğu bütün şeylərlə birgə yola saldılar.

Lutun İbramdan ayrılması

13 1 İbram arvadı və sahib olduğu bütün şeylərlə birgə Misirdən
çıxıb Negev torpağına getdi. Lut da onunla idi. 2 İbram çox
varlandı: onun çoxlu sürüsü və qızıl-gümüşü oldu. 3 Negevdən çıxıb
bir yerdən o biri yerə keçərək Bet-Elə qədər – Bet-Ellə Ay şəhəri
arasında əvvəllər çadır qurduğu yerə getdi. 4 İbram ilk vaxt düzəltdiyi
qurbangahın yanına çatdı və orada Rəbbin adını çağırdı.
5 İbramla birlikdə olan Lutun da qoyun-keçisi, mal-qarası və çadırları
var idi. 6 Birlikdə yaşamaq üçün yer onlara darlıq edirdi, çünki onların
malı çox idi və birgə qala bilməzdilər. 7 İbramın sürülərinin çobanları
ilə Lutun sürülərinin çobanları arasında mübahisə düşdü. O vaxt bu
torpaqda Kənanlılar və Perizlilər yaşayırdı.
8 İbram Luta dedi: «Qoy mənimlə sənin və çobanlarımla çobanların
arasında mübahisə olmasın, çünki biz qohumuq. 9 Bütün torpaqlar
gözünün önündə deyilmi? Gəl ayrılaq. Əgər sən sola getsən, mən sağa
gedəcəyəm, sən sağa getsən, mən sola gedəcəyəm». 10 [v] Lut başını qaldırıb
İordan çayının kənarındakı düzənliyi gördü. O vaxt bu yer Misir torpağı
kimi bütünlüklə Soara qədər suvarılırdı və Rəbbin bağı kimi idi. Rəbb
hələ Sodom və Homorranı məhv etməmişdi. 11 Lut özünə İordan çayının

---

[u] **12:13** Yar. 20:2; 26:7 [v] **13:10** Yar. 2:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

kənarındakı düzənliyi seçdi. O, şərqə tərəf hərəkət etdi. Beləcə onlar bir-
birindən ayrıldı. 12 İbram Kənan torpağında qaldı, Lut isə düzənlikdəki
şəhərlərdə yaşamağa başladı və Sodoma qədər öz çadırlarını qurdu.
13 Sodomun əhalisi çox pozğun idi və Rəbbə qarşı çoxlu günah edirdi.
14 Lut İbramdan ayrıldıqdan sonra Rəbb İbrama dedi: «Başını qaldırıb
dayandığın yerdən şimala, cənuba, şərqə və qərbə tərəf bax. 15 [w]
Gördüyün bütün torpaqları əbədi olaraq sənə və nəslinə verəcəyəm.
16 Nəslini yerin tozu qədər çoxaldacağam. Əgər bir nəfər yerin tozunu
saya bilərsə, sənin nəslini də saya bilər. 17 Qalx bu torpağı uzununa və
eninə dolaş, çünki Mən onu sənə verirəm». 18 İbram çadırını götürdü və
gəlib Xevronda olan Mamre palıdının yanında məskən saldı. O burada
Rəbbə bir qurbangah düzəltdi.

İbramın Lutu xilas etməsi

14 1 Bu zaman Şinar padşahı Amrafel, Ellasar padşahı Aryok, Elam
padşahı Kedorlaomer və Qoyim padşahı Tidal 2 Sodom padşahı
Beraya, Homorra padşahı Birşaya, Adma padşahı Şinava, Sevoyim
padşahı Şemeverə, Bela, yəni Soar padşahına qarşı müharibəyə başladı.
3 Bu son beş padşah indi Duz dənizi adlanan Siddim vadisində öz
qoşunlarını birləşdirdi. 4 Onlar on iki il Kedorlaomerin əsarəti altında
qalmış, on üçüncü il isə üsyan etmişdilər. 5 On dördüncü il Kedorlaomer
və onunla birgə olan padşahlar gəlib Aşterot-Qarnayimdə Rafalıları,
Hamda Zuzluları, Şave-Qiryatayimdə Emliləri, 6 çöl kənarındakı El-
Parana qədər uzanan Seir dağlarında Xorluları qırdılar. 7 Sonra geri
qayıdıb En-Mişpata, yəni Qadeşə getdilər. Bütün Amaleq torpağının
əhalisini və Xaseson-Tamarda yaşayan Emorluları qırdılar. 8 Sodom
padşahı, Homorra padşahı, Adma padşahı, Sevoyim padşahı, Bela, yəni
Soar padşahı Siddim vadisinə gəlib, 9 Elam padşahı Kedorlaomerlə,
Qoyim padşahı Tidalla, Şinar padşahı Amrafellə, Ellasar padşahı Aryokla
döyüşə girdilər: dörd padşah beş padşaha qarşı idi. 10 Siddim vadisində
qatranla dolu çoxlu çuxur var idi. Sodom və Homorra padşahları
döyüşdən qaçanda oraya yıxıldılar, sağ qalanlar isə dağlara qaçdılar.
11 Qaliblər Sodom və Homorranın bütün əmlakını və azuqəsini götürüb
getdilər. 12 İbramın qardaşı oğlu Lutu və onun əmlakını özləri ilə
apardılar, çünki o da Sodomda yaşayırdı.
13 Döyüşdən sağ qurtaran bir nəfər gəlib İbrani İbrama bunu xəbər
verdi. O, Eşkolun və Anerin qardaşı Emorlu Mamrenin palıdının yanında
yaşayırdı. Onlar İbramın müttəfiqləri idi. 14 İbram qohumu Lutun əsir
alındığını eşidəndə evində doğulmuş, döyüş təlimi keçmiş üç yüz on
səkkiz nökərini götürüb düşmənləri Dana qədər təqib etdi. 15 Özü və

---

[w] **13:15** Həv. 7:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

nökərləri gecə vaxtı dəstələrə bölünüb, onları qırdılar və sağ qalanları
Dəməşqin şimal tərəfində olan Xovaya qədər təqib etdilər. 16 İbram qarət
olunmuş bütün əmlakı, qardaşı oğlu Lutu və onun əmlakını, həmçinin
qadınları və xalqı geri qaytardı.

Melkisedeqin İbrama xeyir-dua verməsi

17 [x] İbram Kedorlaomer və onunla olan padşahları məğlub edib
qayıdanda Sodom padşahı «Padşah vadisi» adlanan Şave vadisində onun
pişvazına çıxdı.
18 Onda Salem padşahı Melkisedeq çörək və şərab gətirdi. O, Allah-
Taalanın kahini idi. 19 Melkisedeq İbrama xeyir-dua verib dedi:
«Göy və yeri yaradan Allah-Taala
İbrama xeyir-dua versin.
20 Düşmənlərini sənə təslim edən
Allah-Taalaya alqış olsun».
İbram bütün qənimətin onda birini Melkisedeqə verdi.
21 Sodom padşahı İbrama dedi: «Adamlarımı mənə ver, əmlak isə sənə
qalsın». 22 Ancaq İbram Sodom padşahına dedi: «Göy və yeri yaradan
Allah-Taala Rəbbin dərgahına and üçün əlimi qaldırıram ki, 23 sənin nə
bir ipini, nə də bir çarıq bağını götürürəm, ta deməyəsən ki, mən İbramı
varlandırdım. 24 Nökərlərin yediklərindən başqa, hər şey sənin olsun.
Üstəlik mənimlə gedən adamlar – Aner, Eşkol və Mamre öz paylarını
götürsün».

Allahın İbramla əhdi

15 1 Bir müddət sonra İbrama görüntüdə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
«Ey İbram, qorxma. Sənin qalxanın Mənəm. Mükafatın çox böyük
olacaq». 2 İbram dedi: «Ey Xudavənd Rəbb, mənə nə verəcəksən? Mənim
övladım yoxdur, evimin sahibi bu Dəməşqli Eliezer olacaq». 3 İbram
sözünə davam etdi: «Sən mənə övlad vermədiyin üçün evimin nökəri
mənim varisim olacaq». 4 Ona Rəbbin bu sözü nazil oldu: «O sənin varisin
olmayacaq, öz belindən gələn övladın sənin varisin olacaq». 5 [y] Rəbb onu
bayıra çıxarıb dedi: «Göyə bax, oradakı ulduzları saya bilərsənsə, say».
Yenə dedi: «Nəslin o qədər olacaq». 6 [z] İbram Rəbbə iman etdi və Rəbb
bunu ona salehlik saydı.
7 Rəbb İbrama dedi: «Bu torpağı sənə irs olaraq vermək üçün səni
Xaldeylilərin Ur şəhərindən çıxaran Mən Rəbbəm». 8 İbram soruşdu: «Ya
Xudavənd Rəbb, onu irs olaraq alacağımı necə bilim?» 9 Rəbb ona dedi:
«Mənim üçün bir üçyaşlı düyə, bir üçyaşlı keçi, bir üçyaşlı qoç, həmçinin

---

[x] **14:17-20** İbr. 7:1-10 [y] **15:5** Rom. 4:18; İbr. 11:12 [z] **15:6** Rom. 4:3,9,22; Qal. 3:6; Yaq. 2:23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

bir qumru və bir göyərçin balası gətir». 10 İbram bunların hamısını
götürüb kəsdi və iki hissəyə ayırdı, hər hissəni o birinin qarşısına qoydu,
ancaq quşları iki hissəyə ayırmadı. 11 Yırtıcı quşlar cəmdəklərin üzərinə
uçub gəldilər, ancaq İbram onları qovdu.
12 Günəş batan vaxt İbrama dərin yuxu gəldi. Birdən onun üzərinə
dəhşət və qatı qaranlıq çökdü. 13 [a] Rəbb İbrama dedi: «Yəqin bil ki, nəslin
yad ölkədə qərib olacaq, orada olan millətə köləlik edəcək və onlara dörd
yüz il zülm ediləcək. 14 [b] Ancaq onların köləlik edəcəkləri xalqı Özüm
cəzalandıracağam. Bundan sonra onlar böyük əmlakla oradan çıxacaqlar.
15 Sən isə atalarının yanına gedəcəksən, uzun ömür sürəndən sonra sülh
içində öləcəksən. 16 Sənin dördüncü nəslin buraya qayıdacaq, çünki
Emorluların günah kasası hələ dolmayıb».
17 Günəş batıb qaranlıq düşəndə tüstü çıxan bir təndir və alovlanan
məşəl görünərək parçalanmış heyvanların arasından keçdi. 18 [c] O gün
Rəbb İbramla əhd bağlayıb dedi: «Misir çayından böyük Fərat çayına
qədər uzanan bu torpaqları – 19 Qenlilərin, Qenizlilərin, Qadmonluların,
20 Xetlilərin, Perizlilərin, Rafalıların, 21 Emorluların, Kənanlıların,
Qirqaşlıların və Yevusluların torpağını Mən sənin nəslinə verirəm».

Həcər və İsmail

16 1 İbramın arvadı Sarayın uşağı olmurdu. Onun Həcər adında
Misirli bir qarabaşı var idi. 2 Saray İbrama dedi: «Bax Rəbb
mənim bətnimi bağladı ki, uşağım olmasın. Qarabaşımla yaxınlıq et,
qoy o mənim üçün uşaq doğsun». İbram Sarayın sözünə qulaq asdı.
3 İbramın arvadı Saray qarabaşı Misirli Həcəri götürüb əri İbrama arvad
olmaq üçün verdi; bu əhvalat İbram Kənan torpağında on il yaşadıqdan
sonra baş verdi. 4 İbram Həcərlə yaxınlıq etdi və Həcər hamilə oldu.
Həcər hamilə olduğunu görəndə xanımına həqarətlə baxmağa başladı.
5 Saray İbrama dedi: «Mənim təhqir olunmağıma sən səbəb oldun. Mən
qarabaşımı sənin qoynuna verdim, o da hamilə olduğunu görəndə mənə
həqarətlə baxmağa başladı. Qoy sənlə mənim aramda Rəbb hökm
etsin». 6 İbram Saraya dedi: «Qarabaşını sənin ixtiyarına verirəm, ona nə
istəyirsən, elə». Saray qarabaşı ilə sərt rəftar etməyə başladı və qarabaşı
onun yanından qaçdı.
7 Rəbbin mələyi Şur yolundakı çöldə olan bulağın yanında onu tapdı.
8 Mələk ondan soruşdu: «Ey Sarayın qarabaşı Həcər, haradan gəlib, haraya
gedirsən?» Həcər dedi: «Mən xanımım Sarayın yanından qaçıram». 9 Rəbbin
mələyi ona dedi: «Xanımının yanına qayıt və ona tabe ol». 10 Rəbbin mələyi
sözünə davam etdi: «Sənin nəslini lap çoxaldacağam, çoxluğuna görə sayı-
hesabı bilinməyəcək». 11 Sonra Rəbbin mələyi ona dedi:

---

[a] **15:13** Çıx. 1:1-14; Həv. 7:6 [b] **15:14** Çıx. 12:40-41; Həv. 7:7 [c] **15:18-21** Həv. 7:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Bax sən hamiləsən,
Bir oğul doğacaqsan.
Onun adını İsmail[d] qoyarsan,
Çünki Rəbb əziyyət içində fəryadını eşitdi.
12 O, insanlar arasında
Vəhşi eşşək kimi olacaq:
O hamıya,
Hamı isə ona qarşı çıxacaq,
Bütün qardaşları ilə yola getməyərək yaşayacaq».
13 Həcər onunla danışan Rəbbi «Sən El-Roisən»[e] adlandırdı, çünki o söyləmişdi: «Doğrudan da, burada məni görən Allahı gördüm». 14 Buna görə də həmin bulaq Beer-Laxay-Roi[f] adlanır. O, Qadeşlə Beredin arasında yerləşir.
15[g] Həcər İbrama bir oğul doğdu və İbram Həcərdən olan oğlunun adını İsmail qoydu. 16 Həcər ona İsmaili doğanda İbramın səksən altı yaşı var idi.

Əhdin rəmzi olan sünnət

17 1 İbram doxsan doqquz yaşında olanda Rəbb ona görünərək dedi: «Külli-İxtiyar Allah Mənəm. Mənim yolumla get və kamil ol.
2 Əhdimi Özümlə sənin aranda qoyacağam və nəslini lap çoxaldacağam».
3 İbram üzüstə düşdü. Allah onunla danışıb dedi: 4 «Mən səninlə əhd bağlamışam, sən çoxlu millətin atası olacaqsan. 5[h] Daha sənə İbram deyilməyəcək, bu gündən adın İbrahim[i] olacaq, çünki səni çoxlu millətin atası etdim. 6 Nəslini lap çoxaldacağam, səndən millətlər törədəcəyəm və nəslindən padşahlar çıxacaq. 7[j] Özümlə sənin və səndən sonrakı nəslinin arasında əbədi əhd qoyuram ki, Mən sənin və səndən sonrakı nəslinin Allahı olacağam. 8[k] Sənə və səndən sonrakı nəslinə qərib kimi yaşadığın bu torpağı – bütün Kənan torpağını əbədi mülk olaraq verəcəyəm və onların Allahı olacağam».
9 Sonra Allah İbrahimə dedi: «Sən və səndən sonrakı övladların nəsillər boyu əhdimə əməl edin. 10[l] Mənim səninlə və səndən sonrakı nəslinlə bağladığım, sizin əməl edəcəyiniz əhdin əlaməti budur: qoy aranızda olan bütün kişilər sünnət olunsun. 11 Sünnət ətinizi kəsin; bu Mənimlə sizin aranızda olan əhdin əlaməti olacaq. 12 Evinizdə doğulmuş yaxud nəslinizdən olmayıb bir yadellidən satın alınmış kişi cinsindən olan hər uşaq səkkizinci gün sünnət olunsun; bu, nəsildən-nəslə davam

---

[d] **16:11** *İsmail* – ibrani dilində *Allah eşidir.* [e] **16:13** *El-Roi* – ibrani dilində *Məni görən Allah.* [f] **16:14** *Beer-Laxay-Roi* – ibrani dilində *məni görən Var Olanın bulağı.*
[g] **16:15** Qal. 4:22 [h] **17:5** Rom. 4:16-17 [i] **17:5** *İbram* – ibrani dilində *ali ata; İbrahim – çoxlarının atası.* [j] **17:7** Luka 1:54-55 [k] **17:8** Həv. 7:5 [l] **17:10** Həv. 7:8; Rom. 4:11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

etsin. 13 Evinizdə doğulmuş yaxud satın alınmış hər uşaq mütləq sünnət
olunmalıdır. Beləcə Mənim əhdimin əlaməti əbədi olaraq bədəninizdə
olacaq. 14 Sünnət əti kəsilməmiş kişi cinsindən olan hər kəs xalqının
arasından qovulacaq, çünki əhdimi pozmuş olacaq».
15 Allah yenə İbrahimə dedi: «Arvadın Saraya isə artıq Saray demə.
Bundan sonra onun adı Sara[m] olacaq. 16 Ona xeyir-dua verəcəyəm, ondan
sənə bir oğul verəcəyəm. Saraya xeyir-dua verəcəyəm: o, millətlərin
anası olacaq və xalqların padşahları ondan doğulacaq». 17 İbrahim üzüstə
düşdü və gülüb ürəyində dedi: «Yüz yaşlı adamın oğlu ola bilərmi?
Doxsan yaşında olan Sara doğacaqmı?» 18 Sonra İbrahim Allaha dedi:
«Kaş ki İsmail Sənin önündə xeyir-dua alaydı!» 19 Allah isə dedi: «Xeyr,
arvadın Sara sənə bir oğul doğacaq və adını İshaq[n] qoyacaqsan. Onunla
və ondan sonrakı nəsli ilə əhdimi əbədi olaraq davam etdirəcəyəm.
20 İsmail barədə dediyin sözləri də eşitdim. Ona xeyir-dua verəcəyəm,
onu bəhərli edəcəyəm, nəslini lap çoxaldacağam. O, on iki başçının atası
olacaq. Ondan böyük bir millət törədəcəyəm. 21 Əhdimi isə gələn il bu
vaxt Saranın sənə doğacağı İshaqla saxlayacağam». 22 Allah İbrahimlə
söhbətini bitirərək ondan ayrılıb yuxarı çəkildi.
23 İbrahim oğlu İsmaili, evində doğulan bütün nökərləri, satın aldığı
hər kəsi – öz evində kişi cinsindən olan bütün adamları götürüb həmin
gün Allahın ona dediyi kimi sünnət etdi. 24 Sünnət əti kəsilən vaxt
İbrahim doxsan doqquz yaşında idi. 25 Oğlu İsmail isə sünnət əti kəsilən
vaxt on üç yaşında idi. 26 İbrahim oğlu İsmaillə birgə həmin gün sünnət
olundu. 27 Onunla birgə evdəki bütün kişilər – evində doğulan və
yadellilərdən satın alınmış hər kəs sünnət olundu.

İbrahimə oğlu olacağı barədə vəd verilməsi

18 1 Mamre palıdının yanında Rəbb İbrahimə göründü; bu zaman
o, günün istisində çadırın girəcəyində oturmuşdu. 2[j] O, başını
qaldırıb baxanda qarşısında üç adamın dayandığını gördü. Onları
görən kimi çadırın girəcəyindən onları qarşılamağa qaçdı və yerə
qədər əyilib dedi: 3 «Ey ağam, əgər indi gözündə lütf tapdımsa, qulunun
yurdundan yan keçmə. 4 İndi bir az su gətirərlər, ayaqlarınızı yuyub, ağac
altında dincələrsiniz. 5 Mən isə bir parça çörək gətirərəm ki, canınıza
qüvvət gəlsin. Ondan sonra gedərsiniz, çünki siz qulunuzun yanından
keçirdiniz». Onlar dedilər: «Dediyin kimi elə».
6 İbrahim çadıra – Saranın yanına qaçıb dedi: «Tez ol, üç sea narın un
götürüb xəmir yoğur və kökə bişir». 7 İbrahim mal-qaraya tərəf qaçdı.
Oradan körpə və yaxşı bir buzov götürüb nökərinə verdi. Nökər də onu

---

[m] **17:15** *Sara* – ibrani dilində *mələkə.* [n] **17:19** *İshaq* – ibrani dilində *gülür.*
[j] **18:2** İbr. 13:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

hazırlamaq üçün tələsdi. 8 İbrahim kəsmiyi, südü və hazırladığı buzovu
götürüb onların qabağına qoydu, özü isə ağacın altında, onların yanında
durdu. Onlar da yedilər.
9 Sonra İbrahimə dedilər: «Arvadın Sara haradadır?» O dedi: «Burada
çadırdadır». 10 [p] Onlardan biri dedi: «Gələn il bu vaxt yenə də sənin
yanına gələcəyəm. Onda arvadın Saranın bir oğlu olacaq». Sara onun
arxasında, çadırın girəcəyində durub qulaq asırdı. 11 İbrahim və Sara
qocalıb yaşa dolmuşdular. Sara aybaşıdan kəsilmişdi. 12 [q] O, ürəyində
gülüb dedi: «Qocaldığım halda mənə belə şadlıq üz verə bilərmi? Ağam
da qocadır». 13 Rəbb İbrahimə dedi: «Sara nə üçün "Qocaldıqdan sonra
mən uşaq doğa bilərəmmi?" deyib güldü? 14 [r] Rəbb üçün çətin bir şey
varmı? Gələn il bu vaxt Mən yenə sənin yanında olacağam və Saranın bir
oğlu olacaq». 15 Sara qorxduğu üçün «gülmədim» deyib inkar etdi. Ancaq
Rəbb dedi: «Xeyr, güldün». 16 O adamlar qalxıb oradan Sodoma tərəf
baxdılar. İbrahim onları yola salmaq üçün onlarla birgə getdi.

İbrahimin Sodom üçün yalvarması

17 O vaxt Rəbb dedi: «Mən edəcəyim şeyi İbrahimdən gizlədəcəyəmmi?
18 Həqiqətən, İbrahimdən böyük və güclü bir millət törəyəcək, onun
vasitəsilə yer üzünün bütün millətləri xeyir-dua alacaq. 19 Çünki Mən onu
seçdim ki, oğullarına və özündən sonrakı nəslinə saleh və ədalətli işlər
görmək üçün Rəbbin yolu ilə getməyi tapşırsın. Rəbb də İbrahim barədə
dediyi sözü yerinə yetirsin». 20 Rəbb yenə dedi: «Sodom və Homorraya
qarşı qalxan fəryad böyük, oranın adamlarının günahı çox ağırdır.
21 Buna görə də aşağı enib baxacağam ki, Mənə çatan fəryadın doğru
olub-olmadığını bilim».
22 O adamlar oradan dönüb Sodoma getdilər, ancaq İbrahim hələ də
Rəbbin önündə dururdu. 23 İbrahim yaxın gəlib dedi: «Doğrudanmı, Sən
salehi də günahkarla birgə məhv edəcəksən? 24 Əgər bu şəhərdə əlli nəfər
saleh adam olsa, Sən yenə də oranı məhv edəcəksən? Əlli nəfər saleh
adamın xatirinə bu yerə rəhm etməyəcəksən? 25 Axı Sən bunu eləməzsən,
saleh adamı günahkarla birgə öldürməzsən. Saleh adamın aqibətini
günahkarınkı kimi etməzsən, Sən bunu eləməzsən. Bütün dünyanın
Hakimi belə ədalətsizlik etməz». 26 Rəbb dedi: «Əgər Sodom şəhərində əlli
nəfər saleh adam tapsam, onların xatirinə bütün bu yerə rəhm edəcəyəm».
27 İbrahim cavab verdi: «Mən önündə toz və kül kimi bir şey olsam
da, indi bunu Rəbbə söyləməyə cəsarət edirəm: 28 əlli nəfərdən beş
nəfər az saleh adam tapılsa, beş nəfər əskik olduğu üçün bütün şəhəri
məhv edərsənmi?» Rəbb dedi: «Əgər orada qırx beş nəfər tapsam, şəhəri
dağıtmayacağam».

---

[p] **18:10** Rom. 9:9 [q] **18:12** 1Pet. 3:6 [r] **18:14** Luka 1:37

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

29 İbrahim yenə Onu dilə tutub dedi: «Əgər orada qırx nəfər tapılsa,
necə?» Rəbb dedi: «Qırx nəfərin də xatirinə bunu etmərəm».
30 İbrahim dedi: «Mən çox danışdığım üçün Rəbb qəzəblənməsin: əgər
orada otuz nəfər tapılsa, necə?» Rəbb dedi: «Əgər orada otuz nəfər də
tapılsa, bunu etmərəm».
31 İbrahim dedi: «Mən yenə də Rəbbə bunu söyləməyi cəsarət edirəm:
orada iyirmi nəfər tapılsa, necə?» Rəbb dedi: «İyirmi nəfərin də xatirinə
oranı məhv etmərəm».
32 İbrahim dedi: «Qoy Rəbb qəzəblənməsin ki, mən son dəfə
danışacağam: orada on nəfər tapılsa, necə?» Rəbb dedi: «On nəfərin də
xatirinə oranı məhv etmərəm».
33 Rəbb İbrahimlə söhbətini bitirib getdi. İbrahim də öz yerinə qayıtdı.

Sodom və Homorranın məhv olması

19 1 Axşam iki mələk Sodoma gəldi. Lut şəhərin darvazası yanında
oturmuşdu. O, mələkləri gördü, qalxıb onları qarşıladı və yerə
qədər əyilib dedi: 2 «Ağalarım, qulunuzun evinə girib gecələyin və
ayaqlarınızı yuyun. Səhər qalxıb yolunuza davam edərsiniz». Onlar
dedilər: «Yox, biz gecəni şəhər meydanında keçirəcəyik». 3 Lut onları çox
dilə tutdu, axırda onlar Lutla birgə onun evinə getdilər. Lut onları qonaq
edib mayasız çörəklər bişirdi və onlar yedilər. 4 Ancaq onlar yatmazdan
əvvəl cavandan tutmuş qocaya qədər Sodom şəhərinin hər məhəlləsindən
olan kişilər evi əhatəyə aldılar. 5 Adamlar Lutu çağırıb ona dedilər: «Bu
gecə sənin yanına gələn adamlar haradadır? Onları bizim yanımıza
gətir ki, onlarla yaxınlıq edək». 6 Lut bayıra – onların yanına çıxıb
arxasınca qapını örtdü. 7 O dedi: «Qardaşlarım, pislik etməyin. 8 Mənim
ərə getməmiş iki qızım var. Qızlarımı sizin yanınıza gətirim, onlara nə
istəyirsiniz, edin. Ancaq bu adamlara toxunmayın, çünki onlar mənim
evimin qonaqlarıdır». 9 Kişilər qışqırıb dedilər: «Geri çəkil! Bu adam
burada qəribdir, ancaq ağalıq edir. İndi sənlə onlardan da pis rəftar
edəcəyik». Onlar Luta hücum edib qapını qırmaq üçün yaxınlaşdılar.
10 Onda içəridəki mələklər əllərini uzadıb Lutu evin içinə – öz yanlarına
saldılar və qapını bağladılar. 11 Evin qapısı arxasında duran adamları
kiçikdən tutmuş böyüyə qədər kor etdilər. Bu səbəbdən adamlar qapını
tapa bilmədilər.
12 Mələklər Luta dedilər: «Burada daha kimin var? Bu şəhərdə
kürəkənlərin, oğulların, qızların – nəslindən olan hər kəs varsa, hamısını
bu yerdən çıxart, 13 çünki biz bu yeri məhv edəcəyik. Bu xalqın əleyhinə
qalxan fəryad Rəbbə gəlib çatmışdır, buna görə də Rəbb bizi göndərib
ki, onu məhv edək». 14 Lut gedib qızlarını almaq istəyən kürəkənlərinə
dedi: «Qalxıb bu yerdən çıxın, çünki Rəbb şəhəri məhv edəcək». Ancaq
kürəkənləri güman etdilər ki, o zarafat edir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

15 Səhər açılanda mələklər Lutu tələsdirərək dedilər: «Qalx yanındakı
arvadını və iki qızını götür get, yoxsa şəhərdəkilərin günahlarına görə
məhv olacaqsan». 16 [s] Lut yavaş tərpəndi. Rəbb ona mərhəmət etdiyinə
görə həmin şəxslər onun, arvadının və iki qızının əlindən tutub şəhərdən
kənara çıxartdılar. 17 Onları çıxaran zaman mələklərdən biri dedi: «Öz
canını qurtar, arxana baxma. Bu düzənliyin heç yerində qalma, dağa
qalx, yoxsa həlak olarsan». 18 Lut onlara dedi: «Aman, ağam! 19 İndi bu
qulun sənin gözündə lütf tapdı və canımı xilas etməklə mənə göstərdiyin
xeyirxahlığını çoxaltdın. Ancaq dağa çata bilmərəm, çünki bəla mənə
də yetişə bilər və həlak olaram. 20 Yaxınlıqda qaça biləcəyim kiçik bir
şəhər var. Qoy oraya qaçıb canımı qurtarım. Axı o şəhər kiçikdir».
21 Mələklərdən biri Luta dedi: «Sənin xatirinə bunu da edərəm: dediyin
şəhəri dağıtmaram. 22 Tez ol, oraya qaç! Sən oraya çatmamış Mən bir şey
etməyəcəyəm». Buna görə də o şəhər Soar [t] adlandı. 23 Günəş doğanda Lut
Soara gəldi.
24 [u] Rəbb Sodom və Homorranın üzərinə göydən odlu kükürd yağdırdı,
25 bu şəhərləri, bütün düzənliyi, oranın bütün sakinlərini və torpaqda
bitən hər şeyi məhv etdi. 26 [v] Ancaq Lutun arvadı dönüb geriyə baxdı və
duz sütununa çevrildi.
27 İbrahim səhər erkən qalxıb Rəbbin önündə durduğu yerə getdi.
28 Oradan Sodom və Homorraya, bütün düzənliyə baxdı. O, yerdən kürə
tüstüsü kimi bir tüstü qalxdığını gördü.
29 Allah düzənlikdəki şəhərləri məhv etdiyi zaman İbrahimi xatırladı,
buna görə də Lutun yaşadığı şəhərləri dağıdarkən onu fəlakət içindən
çıxartdı.

Lut və onun qızları

30 Lut iki qızı ilə birgə Soardan çıxıb dağda yaşadı, çünki Soarda
yaşamaqdan qorxurdu. O, iki qızı ilə bir mağarada qaldı. 31 Onun böyük
qızı kiçiyinə dedi: «Atamız qocalıb və bu dünyada insan adətinə görə
yanımıza girməyə bir kişi yoxdur. 32 Gəl atamıza şərab içirək və onunla
yataq ki, öz atamızdan nəslimiz olsun». 33 Onlar o gecə atalarına şərab
içirdilər. Böyük qız içəri girib atası ilə yatdı, atası isə onun nə vaxt yatıb-
durduğunu bilmədi. 34 O biri gün böyük qız kiçiyinə dedi: «Mən dünən gecə
atamla yatdım. Gəl bu gecə də ona şərab içirək və sən də onunla yat ki, öz
atamızdan nəslimiz olsun». 35 O gecə yenə atalarına şərab içirdilər. Kiçik
qız qalxıb onunla yatdı, atası isə onun nə vaxt yatıb-durduğunu bilmədi.
36 Lutun iki qızı beləcə atalarından hamilə oldu. 37 Böyük qız
bir oğul doğdu və onun adını Moav qoydu. O, indiki Moavlıların

---

[s] **19:16** 2Pet. 2:7 [t] **19:22** *Soar* – ibrani dilində *kiçik*. [u] **19:24-25** Mat. 10:15; 11:23-24; Luka 10:12; 17:29; 2Pet. 2:6; Yəhd. 7 [v] **19:26** Luka 17:32

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

əcdadıdır. 38 Kiçik qız da bir oğul doğdu və onun adını Ben-Ammi
qoydu. O, indiki Ammonluların əcdadıdır.

İbrahim və Avimelek

20 1 İbrahim Mamredən Negev torpağına köçdü və Qadeşlə Şur
arasında məskən saldı. Sonra bir müddət Gerarda qaldı. 2 [w]
İbrahim orada arvadı Sara barəsində «bu mənim bacımdır» söylədi.
Gerar padşahı Avimelek adam göndərib Saranı apardı. 3 Ancaq
gecə yuxuda Allah Avimelekə görünüb dedi: «Apardığın qadına
görə sən öləcəksən, çünki o, bir nəfərin arvadıdır». 4 Avimelek
qadına toxunmamışdı. O dedi: «Ya Rəbb, məgər sən günahsız xalqı
öldürə bilərsən? 5 O adam mənə "bu mənim bacımdır" demədimi?
Qadın özü də "o mənim qardaşımdır" dedi. Mən bunu sadədillik
və təmiz niyyətlə etdim». 6 Allah yuxuda dedi: «Mən də bilirəm
ki, sən bunu sadədilliklə etdin. Buna görə də səni ona toxunmağa
qoymayaraq Mənə qarşı günah etməkdən saxladım. 7 İndi isə qadını
ərinə qaytar, çünki o, peyğəmbərdir. Sənin üçün dua edər, salamat
qalarsan. Ancaq qadını qaytarmasan, özün və bütün nəslin hökmən
öləcək».
8 Avimelek səhər tezdən qalxıb bütün adamlarını çağırdı və
bu sözləri onların qarşısında söylədi. Adamlar çox qorxdular.
9 Avimelek İbrahimi çağırıb ona dedi: «Bizə nə etdin? Sənə qarşı
nə günah etdim ki, özümün və padşahlığımın üzərinə bu böyük
təqsiri gətirdin? Mənə qarşı nalayiq işlər etdin». 10 Avimelek yenə
İbrahimə dedi: «Bu işi görəndə nə düşünürdün?» 11 İbrahim dedi:
«Düşünürdüm ki, burada Allah qorxusu yoxdur və arvadıma görə
məni öldürəcəklər. 12 O, doğrudan da, mənim bacımdır: atamız
birdir, ancaq anamız ayrıdır. Mən onu arvad aldım. 13 Allah məni
ata evimdən qürbətə apardığı vaxt ona dedim: "Mənə bu cür
yaxşılıq elə: gedəcəyimiz hər yerdə mənim barəmdə ‹bu mənim
qardaşımdır› söylə"».
14 Avimelek İbrahimə qoyun-keçi, mal-qara, qullar və qarabaşlar
verdi. Arvadı Saranı da ona qaytardı. 15 Avimelek dedi: «Mənim
ölkəm sənin önündədir: istədiyin yerdə yaşaya bilərsən». 16 Sonra
Saraya dedi: «Bax qardaşına min parça gümüş verdim. Qoy bu
gümüş sənin yanındakılara günahsızlığını göstərən bir sübut olsun
və hər kəs sənin günahsız olduğunu bilsin». 17 İbrahim Allaha dua
etdi, Allah da Avimelekə, onun arvadına və cariyələrinə şəfa verdi:
onların uşaqları oldu. 18 Çünki Rəbb İbrahimin arvadı Saradan ötrü
Avimelekin evində olan bütün qadınların bətnini bağlamışdı.

---

[w] **20:2** Yar. 12:13; 26:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İshaqın doğulması

21 1 Rəbb dediyi kimi Saraya nəzər saldı və ona söylədiyi
sözü yerinə yetirdi: 2 [x] Sara hamilə oldu və İbrahimin
qocalıq çağında – Allahın ona söylədiyi vaxt bir oğul doğdu.
3 İbrahim Saradan doğulan oğluna İshaq [y] adını qoydu. 4 [z] Allahın
İbrahimə əmr etdiyi kimi o, oğlu İshaqı doğulandan səkkiz gün
sonra sünnət etdi. 5 İshaq doğulanda İbrahimin yüz yaşı var idi.
6 Sara dedi: «Allah mənim üzümü güldürdü. Bunu eşidən hər kəs
mənimlə birgə güləcək». 7 O yenə dedi: «Kim İbrahimə deyərdi ki,
Sara uşaq əmizdirəcək? Amma qocalıq çağında mən ona bir oğul
doğmuşam».

Həcər və İsmailin evdən qovulması

8 Uşaq böyüyüb süddən kəsildi. İshaqın süddən kəsildiyi gün
İbrahim böyük bir ziyafət verdi. 9 [a] Sara gördü ki, Misirli Həcərin
İbrahimə doğduğu oğlu ona gülür. 10 Sara İbrahimə dedi: «Bu
cariyəni və onun oğlunu qov. Bu cariyənin oğlu mənim oğlum
İshaqla birgə varis olmayacaq». 11 Bu iş İbrahimi çox narahat
etdi, çünki İsmail də onun oğlu idi. 12 [b] Allah İbrahimə dedi:
«Uşaqdan və cariyəndən ötrü narahat olma. Saranın sənə söylədiyi
bütün sözlərə qulaq as, çünki İshaqdan törəyənlər sənin nəslin
adlanacaq. 13 Amma cariyənin oğlundan da bir millət törədəcəyəm,
çünki o da sənin nəslindir».
14 İbrahim səhər tezdən qalxdı, çörək və bir tuluq su götürüb
çiyninə qoyaraq Həcərə verdi. Uşağı da ona verib onu yola saldı.
Həcər gedib Beer-Şeva çölündə dolaşdı. 15 Tuluqda su qurtardı.
O, oğlunu bir kolun altına qoydu. 16 Sonra oradan bir ox məsafəsi
qədər aralanıb uzaqda oturdu. «Oğlumun ölümünü görməyim» dedi
və uşağın qarşısında oturub hönkür-hönkür ağladı.
17 Allah uşağın səsini eşitdi. Allahın mələyi göylərdən Həcəri
çağırıb dedi: «Sənə nə olub, Həcər? Qorxma, çünki uşağın
oturduğu yerdən Allah onun səsini eşitdi. 18 Qalx uşağı qaldır,
onu qucağına götür. Mən ondan böyük bir millət törədəcəyəm».
19 Allah Həcərin gözlərini açdı və o, bir su quyusu gördü. Gedib
tuluğu su ilə doldduraraq uşağa içirtdi. 20 Allah bu uşaqla idi. O
böyüyüb, çöldə yaşamağa başladı və mahir oxatan oldu. 21 O,
Paran çölündə məskən saldı. Anası ona Misir torpağından bir
arvad aldı.

---

[x] **21:2** İbr. 11:11 [y] **21:3** *İshaq* – ibrani dilində *gülür*. [z] **21:4** Yar. 17:12; Həv. 7:8
[a] **21:9-10** Qal. 4:29-30 [b] **21:12** Rom. 9:7; İbr. 11:18

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İbrahimin Avimeleklə əhdi

22 [c] O zaman Avimelek və onun ordu başçısı Pikol İbrahimə dedilər:
«Sən nə etsən, Allah səninlədir. 23 İndi burada Allahın haqqına mənə and
iç ki, nə mənə, nə oğluma, nə də nəvəmə xəyanət edəcəksən: mən sənə
sadiq olduğum kimi sən də mənə və qaldığın torpağın adamlarına sadiq
ol». 24 İbrahim «mən and içirəm» dedi.
25 Avimelekin adamlarının qəsb etdiyi su quyusundan ötrü İbrahim
Avimeleki məzəmmət etdi. 26 Avimelek dedi: «Bilmirəm, bu işi kim etdi.
Sən də mənə bildirmədin, mən ancaq indi eşidirəm». 27 İbrahim qoyun-
keçi və mal-qara alıb Avimelekə verdi. Beləcə ikisi bir əhd bağladı.
28 İbrahim sürüsündən yeddi dişi quzunu ayırıb qoydu. 29 Avimelek
İbrahimə dedi: «Ayırıb qoyduğun bu yeddi dişi quzu nə üçündür?» 30 O
dedi: «Bu yeddi dişi quzunu məndən götür ki, bu quyunu qazdığıma
şəhadət olsun». 31 Buna görə də o buranı Beer-Şeva[d] adlandırdı, çünki
onların ikisi də orada and içdi. 32 Beləcə Beer-Şevada əhd bağladılar.
Sonra Avimelek və onun ordu başçısı Pikol qalxıb Filiştlilərin ölkəsinə
qayıtdılar. 33 İbrahim Beer-Şevada bir yulğun ağacı əkdi və orada əbədi
Allah olan Rəbbin adını çağırdı. 34 İbrahim Filiştlilərin ölkəsində uzun
müddət qaldı.

İbrahimin sınağa çəkilməsi

22 1 [e] Bir müddət sonra Allah İbrahimi sınağa çəkdi. O «Ey
İbrahim!» deyə çağırdı. İbrahim «Buradayam!» dedi. 2 Allah dedi:
«Sevdiyin yeganə oğlunu – İshaqı götürüb Moriya torpağına get. Orada
sənə göstərəcəyim bir dağda oğlunu yandırma qurbanı olaraq təqdim et».
3 İbrahim səhər tezdən qalxdı və eşşəyini palanladı. Özü ilə iki nökərini
və oğlu İshaqı götürdü. O, yandırma qurbanı üçün odun yardı və qalxıb
Allahın dediyi yerə yollandı. 4 İbrahim üçüncü gün başını qaldırıb
uzaqdan o yeri gördü. 5 O, nökərlərinə dedi: «Siz eşşəklə birlikdə burada
qalın, mən uşaqla oraya gedəcəyəm. Səcdə edib, yanınıza qayıdarıq».
6 İbrahim yandırma qurbanı üçün odun götürüb oğlu İshaqın kürəyinə
qoydu, odu və bıçağı isə özü götürdü. İkisi birlikdə getdilər. 7 İshaq atası
İbrahimi çağırdı: «Ay ata!» O cavab verdi: «Buradayam, oğlum». İshaq
dedi: «Od və odun var, bəs yandırma qurbanı olacaq quzu haradadır?»
8 İbrahim dedi: «Oğlum, yandırma qurbanı olacaq quzunu Allah Özü
hazırlayacaq». İkisi birlikdə getdilər.
9 [f] Sonra Allahın İbrahimə göstərdiyi yerə gəldilər. İbrahim orada bir
qurbangah düzəldib odunları düzdü və oğlu İshaqın əl-qolunu bağlayıb

---

[c] **21:22** Yar. 26:26 [d] **21:31** *Beer-Şeva* – ibrani dilində *and quyusu* yaxud *yeddi quyu.*
[e] **22:1-13** İbr. 11:17-19 [f] **22:9** Yaq. 2:21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qurbangaha, odunların üstünə qoydu. 10 İbrahim əlini uzadıb oğlunu
kəsmək üçün bıçağı götürdü. 11 Rəbbin mələyi göylərdən onu çağırdı:
«İbrahim, İbrahim!» O «Mən buradayam!» dedi. 12 Mələk dedi: «Uşağa əl
qaldırma və ona bir şey etmə. İndi bildim ki, sən Allahdan qorxursan;
öz yeganə oğlunu Məndən əsirgəmədin». 13 İbrahim başını qaldırıb baxdı
və arxasında buynuzları kolluğa ilişmiş bir qoç gördü. İbrahim gedib
qoçu götürdü və oğlunun əvəzinə yandırma qurbanı olaraq təqdim etdi.
14 İbrahim o yeri Yahve-İre[g] adlandırdı; buna görə də indiyə qədər belə
deyilir: «Rəbbin dağında hazırlanacaq».
15 Rəbbin mələyi yenə göylərdən İbrahimi çağırıb dedi: 16 [h] «Rəbb bəyan
edir: "Öz varlığıma and içirəm ki, sən bu işi etdiyinə və yeganə oğlunu
əsirgəmədiyinə görə 17 [i] Mən sənə böyük xeyir-dua verəcəyəm, nəslini
göydəki ulduzlar və dəniz kənarındakı qum qədər artırıb çoxaldacağam.
Sənin nəslin öz düşmənlərinin şəhərlərinə sahib olacaq. 18 [j] Dünyanın
bütün millətləri sənin nəslinin vasitəsilə xeyir-dua alacaq, çünki sən
Mənim sözümə qulaq asdın"». 19 Sonra İbrahim öz nökərlərinin yanına
qayıtdı və onlar qalxıb Beer-Şevaya getdilər. İbrahim Beer-Şevada sakin
oldu.

Naxorun nəsli

20 Bir müddət sonra İbrahimə xəbər verib söylədilər: «Budur, Milka
qardaşın Naxora oğullar doğdu: 21 ilk oğlu Us, onun qardaşı Buz, Aramın
atası olan Qemuel, 22 Kesed, Xazo, Pildaş, İdlaf və Betuel». 23 Betueldən
Rivqa törədi. Bu səkkiz övladı Milka İbrahimin qardaşı Naxora doğdu.
24 Onun adı Reuma olan cariyəsi də Tebahı, Qahamı, Taxaşı və Maakanı
doğdu.

Saranın ölümü

23 1 Sara yüz iyirmi yeddi il yaşadı; o bu qədər ömür sürdü. 2 Sara
Kənan torpağında olan Qiryat-Arbada, yəni Xevronda öldü.
İbrahim yas tutub ağlamaqdan ötrü Saranın cəsədinin yanına getdi.
3 İbrahim cəsədin yanından gedib Xetlilərə dedi: 4 [k] «Mən sizin aranızda
qərib və qonağam. Yanınızda qəbir düzəltmək üçün mənə torpaq sahəsi
satın ki, öz ölümü götürüb orada basdırım». 5 Xetlilər İbrahimə cavab
verdilər: 6 «Ey ağamız, bizə qulaq as: sən aramızda Allahın qoyduğu
bir başçısan, öz ölünü də qəbirlərimizin ən yaxşısında basdır; ölünü
basdırmaq üçün bizdən heç kəs qəbrini səndən əsirgəməz». 7 İbrahim
qalxıb o ölkənin xalqı olan Xetlilərə təzim etdi. 8 Sonra onlarla danışıb
dedi: «Əgər siz mənim ölümü basdırmağa razısınızsa, mənə qulaq

---

[g] **22:14** *Yahve-İre* – ibrani dilində *Rəbb hazırlayar.* [h] **22:16-17** İbr. 6:13-14
[i] **22:17** İbr. 11:12 [j] **22:18** Həv. 3:25 [k] **23:4** İbr. 11:9,13; Həv. 7:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

asın: mənim üçün Sohar oğlu Efrondan xahiş edin ki, 9 tarlasının
qurtaracağında ona məxsus olan Maxpela mağarasını mənə satsın,
yanınızda qəbir düzəltmək üçün onu tam dəyəri ilə mənə versin».
10 Efron Xetlilərin arasında oturmuşdu. Xetli Efron şəhər
darvazasının yanına yığılan bütün Xetlilərin önündə İbrahimə belə
cavab verdi: 11 «Yox, ağam, mənə qulaq as: mən tarlanı və orada
olan mağaranı sənə verirəm, öz xalqımın adamları önündə onu sənə
verirəm; get ölünü basdır».
12 İbrahim o ölkənin xalqına təzim etdi. 13 Sonra o ölkənin
xalqının yanında Efrona belə dedi: «Xahiş edirəm, mənə qulaq as:
tarlanın dəyərini verirəm, onu məndən götür, qoy mən də öz ölümü
orada basdırım». 14 Efron İbrahimə cavab verdi: 15 «Ay ağam, mənə
qulaq as: torpağın qiyməti dörd yüz şekel gümüşdür; mənimlə sənin
aranda bu nədir? Ölünü basdır». 16 İbrahim Efronun sözünü qəbul
edib Xetlilərin yanında Efronun dediyi kimi tacirlərin tərəzi daşları
ilə dörd yüz şekel gümüş çəkdi.
17 Beləcə Mamre qarşısındakı Maxpelada olan Efronun tarlası,
oradakı mağara, tarlada və onun ərazisində olan bütün ağaclar
18 Xetlilərin gözü önündə – şəhər darvazasında yığılanların qarşısında
İbrahimin mülkü oldu.
19 Bundan sonra İbrahim arvadı Saranı Kənan torpağında olan
Mamre, yəni Xevron qarşısındakı Maxpela tarlasının mağarasında
basdırdı. 20 Beləcə Xetlilər tarlanı və orada olan mağaranı qəbir
düzəltmək üçün İbrahimə mülk verdilər.

İshaq və Rivqa

24 1 İbrahim qocalıb yaşa dolmuşdu. Rəbb hər şeydə ona
xeyir-dua vermişdi. 2 Bir gün İbrahim evində bütün işləri
idarə edən qulbaşıya dedi: «Əlini budumun altına qoyub 3 göyün
və yerin Allahı Rəbbin adına mənə and iç ki, oğluma aralarında
yaşadığım Kənanlıların qızlarından arvad almayacaqsan, 4 ancaq
mənim ölkəmə, qohumlarımın yanına gedib oğlum İshaq üçün arvad
alacaqsan». 5 Nökər ona dedi: «Bəlkə qız mənimlə birgə bu ölkəyə
gəlməyə razı olmadı? Onda oğlunu sənin çıxdığın ölkəyə aparımmı?»
6 İbrahim ona dedi: «Bax oğlumu oraya aparma. 7 Məni atamın
evindən və doğulduğum torpaqdan çıxaran, mənimlə danışan və and
içərək "bu torpağı sənin nəslinə verəcəyəm" deyən göylərin Allahı
Rəbb Öz mələyini sənin önündə göndərəcək və sən oradan oğluma
arvad alıb gətirəcəksən. 8 Əgər o qadın sənlə gəlmək istəməsə,
sən bu anddan azad olursan. Ancaq mənim oğlumu oraya aparma».
9 Nökər əlini ağası İbrahimin budu altına qoyub bu işə görə ona and
içdi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 Nökər ağasından on dəvə və ən yaxşı hədiyyələr götürüb getdi
və Aram-Naharayimə,[l] Naxor şəhərinə gəldi. 11 Axşam qadınlar su
çəkmək üçün çıxdıqları zaman onun dəvələri şəhərin kənarında
olan su quyusunun yanında dayandı. 12 Sonra dua etdi: «Ya Rəbb,
ağam İbrahimin Allahı, yalvarıram, bu gün işimi avand elə və ağam
İbrahimə xeyirxahlıq göstər. 13 Mən bu bulağın yanında dururam;
şəhər sakinlərinin qızları su çəkmək üçün buraya gəlirlər. 14 Qoy elə
olsun ki, mənim "xahiş edirəm, səhəngini endir, su içim" deyəcəyim və
mənə "özün də iç və dəvələrinə də verim" söyləyəcək qız qulun İshaq
üçün təyin etdiyin arvad olsun; bundan bilərəm ki, ağama xeyirxahlıq
edirsən».
15 O, duasını bitirməmişdi ki, İbrahimin qardaşı Naxorun arvadı
Milkadan doğulan oğlu Betuelin qızı Rivqa çiynində səhəng gəldi. 16 Qız
görünüşcə çox gözəl idi və hələ bakirə idi. O, bulağa endi və səhəngini
doldurub yuxarı qalxdı. 17 Nökər onun qabağına qaçıb dedi: «Xahiş
edirəm, səhəngindən mənə bir az su ver, içim». 18 Qız dedi: «Ağam,
buyur iç». Qız tez səhəngini əli üstünə endirdi və ona su verdi. 19 Ona su
verəndən sonra dedi: «Dəvələrin üçün də su çəkim, içib doysunlar». 20 Qız
tez səhəngini təknəyə boşaltdı, su çəkmək üçün cəld quyunun yanına
qaçdı və nökərin bütün dəvələri üçün su çəkdi. 21 O adam sakit duraraq
diqqətlə qıza baxırdı ki, Rəbbin onun yoluna xeyir-dua verib-vermədiyini
bilsin.
22 Dəvələr su içib qurtaranda o adam çəkisi bir beqa olan qızıl burun
sırğası, qızın qolları üçün çəkisi on şekel olan iki bilərzik götürüb dedi:
23 «Mənə de görüm, sən kimin qızısan? Atanın evində bizə gecə qalmaq
üçün yer tapılarmı?» 24 Qız ona dedi: «Mən Milkanın Naxora doğduğu
Betuelin qızıyam». 25 Yenə dedi: «Bizdə saman da, yem də çoxdur və
gecələməyə yer də var». 26 O adam əyilib Rəbbə səcdə etdi. 27 Sonra
dedi: «Ağam İbrahimin Allahı Rəbbə alqış olsun ki, xeyirxahlığını və
sədaqətini ağamdan əsirgəmədi: Rəbb məni birbaş ağamın qardaşının
evinə gətirdi».
28 Qız qaçıb anasının evində bu barədə danışdı. 29 Rivqanın bir
qardaşı var idi, adı Lavan idi. Lavan çıxıb o adamın yanına – bulağa
qaçdı. 30 O, bacısının burun halqasını və qollarındakı bilərziyi görəndə,
bacısı Rivqanın «bu adam mənimlə belə danışdı» sözlərini eşidəndə o
adamın yanına gəldi. O, bulaq başında dəvələrin yanında dayanmışdı.
31 Lavan dedi: «Ey Rəbbin xeyir-dua verdiyi adam, içəri gir. Nə üçün
bayırda dururs an? Mən sənə otaq və dəvələrinə yer hazırlamışam».
32 O adam evə girdi. Lavan dəvələrin yükünü boşaltdı, onlara saman və
yem verdi, o adama və onunla birgə olanlara ayaqlarını yumaq üçün

---

[l] **24:10** *Aram-Naharayim* – Mesopotamiya.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

su verdi. 33 Onların qabağına yemək gətirildi, ancaq həmin adam dedi:
«Məqsədimi söyləməyincə yeməyəcəyəm». Lavan dedi: «Söylə».
34 O dedi: «Mən İbrahimin nökəriyəm. 35 Rəbb ağama çoxlu xeyir-dua
verdi: onu varlandırdı, ona qoyun-keçi, mal-qara, qızıl-gümüş, qullar,
qarabaşlar, dəvələr və eşşəklər verdi. 36 Ağamın arvadı Sara da qoca
ikən ağama bir oğul doğdu. Ağam özünə məxsus olan hər şeyi ona verdi.
37 Sonra da məni and içdirərək dedi: "Ölkələrində yaşadığım Kənanlıların
qızlarından oğluma arvad alma, 38 ancaq atamın evinə – qohumlarımın
yanına gedib oradan oğluma bir arvad al". 39 Mən ağama dedim: "Bəlkə
o qadın mənimlə gəlmədi". 40 O mənə dedi: "Önündə davrandığım
Rəbb sənlə Öz mələyini göndərəcək, yolun uğurlu olacaq və
qohumlarımın arasından – atamın evindən oğluma bir arvad alacaqsan.
41 Qohumlarımın yanına getdiyin zaman içdiyin anddan azad olacaqsan:
əgər o qızı sənə verməsələr, içdiyin anddan azad olacaqsan".
42 Mən də bu gün bulağın yanına gəlib dua etdim: "Ey ağam İbrahimin
Allahı Rəbb, yalvarıram, getdiyim yolu aç. 43 İndi mən bulağın yanında
dururam; su çəkməyə gələn və mənim ona ‹xahiş edirəm, mənə
səhəngindən bir az su ver, içim› deyəcəyim, 44 onun da mənə ‹sən də iç,
dəvələrinə də gedib su çəkim› söyləyəcək qız ağamın oğlu üçün Rəbbin
təyin etdiyi arvad olsun". 45 Mən ürəyimdə dua etməyi qurtarmamışdım
ki, Rivqa səhəngi çiynində gəldi və bulağa enib su çəkdi. Ona dedim:
"Xahiş edirəm, mənə su ver". 46 O tez səhəngini çiynindən endirib dedi:
"Sən iç, gedim dəvələrinə də su verim". Mən içdim, o isə dəvələrə su
verdi. 47 Ondan soruşdum: "Sən kimin qızısan?" O dedi: "Milkanın
Naxora doğduğu Betuelin qızıyam". Mən də onun burnuna halqa və
qollarına bilərziklər taxdım. 48 Sonra əyilib Rəbbə səcdə etdim. Ağamın
qardaşı qızını oğluna almaq üçün məni birbaş buraya gətirən ağam
İbrahimin Allahı Rəbbə şükür etdim. 49 İndi mənə deyin görüm, siz
ağama xeyirxahlıq və sədaqət göstərmək istəyirsiniz ya yox? Bunu mənə
bildirin ki, mən də nə edəcəyimi bilim».
50 Lavan və Betuel ona belə cavab verdilər: «Bu iş Rəbdən oldu; sənə
nə yaxşı, nə də pis söz deyə bilərik. 51 Bax Rivqa qarşındadır: onu
götürüb get və qoy o, Rəbbin söylədiyi kimi ağanın oğluna arvad olsun».
52 İbrahimin nökəri onların sözlərini eşidəndə yerə qapanıb Rəbbə səcdə
etdi. 53 Nökər qızıl-gümüş şeylər və paltarlar çıxarıb Rivqaya verdi. Onun
qardaşına və anasına da qiymətli şeylər bağışladı. 54 Özü və onunla birgə
olan adamlar yeyib-içdilər və orada gecələdilər. Səhər qalxanda nökər
dedi: «Məni ağamın yanına göndərin». 55 Qızın qardaşı ilə anası dedilər:
«Qoy qız bizimlə heç olmasa on gün qalsın, sonra gedər». 56 Nökər onlara
dedi: «İndi ki Rəbb mənə yol açdı, məni gecikdirməyin, buraxın ağamın
yanına gedim». 57 Onlar dedilər: «Qoy qızı çağırıb öz dilindən eşidək».
58 Rivqanı çağırıb ona dedilər: «Bu adamla gedirsənmi?» O da «gedirəm»

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

dedi. 59 Onlar bacıları Rivqanı, onun dayəsini, İbrahimin nökərini və
onunla olan adamları yola saldılar. 60 Rivqaya xeyir-dua verib dedilər:
«Ey bacımız,
Minlərlə, on minlərlə övlada ana olasan!
Qoy nəslin yağıların yurduna sahib olsun!»
61 Rivqa və qulluqçuları qalxıb dəvələrə mindilər və o adamla birgə
getdilər. Beləliklə, nökər Rivqanı götürüb getdi.
62 İshaq Beer-Laxay-Roi yolu ilə gəldi, çünki o, Negev torpağında
yaşayırdı. 63 Axşam düşəndə İshaq bir qədər düşünmək üçün çöllüyə
getdi. O, başını qaldırıb baxanda gördü ki, dəvələr gəlir. 64 Rivqa da
başını qaldırıb İshaqı görəndə dəvədən düşdü. 65 O, nökərdən soruşdu:
«Bizi qarşılamaq üçün çöllüyə gələn bu adam kimdir?» Nökər «ağamdır»
dedi. Rivqa rübəndini üzünə çəkib örtündü.
66 Nökər baş vermiş bütün işlər barədə İshaqa danışdı. 67 İshaq Rivqanı
anası Saranın yaşadığı çadıra apardı və Rivqa onun arvadı oldu. İshaq
onu sevdi və anasının ölümündən sonra onunla təsəlli tapdı.

İbrahimin ölümü
(1Saln. 1:32-33)

25 1 İbrahim başqa bir arvad aldı. Onun adı Qetura idi. 2 Qetura
ona bunları doğdu: Zimran, Yoqşan, Medan, Midyan, İşbaq və
Şuah. 3 Yoqşandan Səba və Dedan törədi. Dedanın nəsilləri: Aşşurlular,
Letuşlular, Leumlular. 4 Midyanın oğulları: Efa, Efer, Xanok, Avida və
Eldaa. Bunların hamısı Qeturanın övladlarıdır. 5 İbrahim özünə məxsus
olan hər şeyi İshaqa verdi. 6 Cariyələrinin oğullarına isə hədiyyələr verdi.
Sağlığında onları oğlu İshaqın yanından şərq torpağına tərəf göndərdi.
7 İbrahim yüz yetmiş beş il ömür sürdü. 8 O, uzun ömür sürdü, qoca
vaxtında son nəfəsini verərək ölüb əcdadlarına qoşuldu. 9 Oğulları İshaq
və İsmail onu Mamre qarşısında olan Maxpela mağarasında, Xetli Sohar
oğlu Efronun tarlasında basdırdılar. 10 [m] O tarlanı İbrahim Xetlilərdən
satın almışdı. İbrahim və arvadı Sara orada basdırıldı. 11 Allah İbrahimin
ölümündən sonra oğlu İshaqa xeyir-dua verdi. İshaq Beer-Laxay-Roidə
yaşayırdı.

İsmailin oğulları
(1Saln. 1:28-31)

12 Saranın qarabaşı Misirli Həcərin İbrahimə doğduğu İsmailin nəsil
tarixçəsi belədir. 13 Doğulma sırasına görə İsmailin oğullarının adları
belədir: İsmailin ilk oğlu Nevayot, Qedar, Adbeel, Mivsam, 14 Mişma,
Duma, Massa, 15 Xadad, Tema, Yetur, Nafiş və Qedma; 16 İsmailin oğulları

---

[m] **25:10** Yar. 23:3-16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

bunlardır, kəndləri və obaları ilə birgə onların adları belədir. Onlar öz
tayfalarının on iki başçısı idi. 17 İsmail yüz otuz yeddi il ömür sürdü. O,
ömrünü başa vurdu və ölüb əcdadlarına qoşuldu. 18 İsmailin nəsilləri
Xaviladan Şura qədər olan ərazidə məskən saldı. Şur Aşşura gedərkən
Misirin qarşısındadır. Onlar qardaşlarının yaşadığı yerin qarşısında
yerləşmişdi.

Yaqub və Esav

19 İbrahimin oğlu İshaqın tarixçəsi belədir: İbrahimdən İshaq törədi.
20 İshaq Paddan-Aramdan Aramlı Lavanın bacısı, Aramlı Betuelin qızı
Rivqanı arvad alanda qırx yaşında idi. 21 İshaq arvadı üçün Rəbbə
yalvardı, çünki o, sonsuz idi. Rəbb İshaqın yalvarışını eşitdi, onun arvadı
Rivqa hamilə oldu. 22 Rivqanın bətnindəki uşaqlar çarpışmağa başladı. O
da «Niyə bu iş başıma gəldi?» deyib bu barədə Rəbdən soruşmağa getdi.
23 [n] Rəbb ona dedi:

«Sənin bətnində iki millət var,
Sənin qarnından iki xalq çıxacaq.
Bir xalq o biri xalqdan güclü olacaq,
Böyüyü kiçiyinə qulluq edəcək».

24 Rivqanın doğmaq vaxtı çatanda məlum oldu ki, onun bətnində
əkizlər var. 25 İlk doğulan uşağın bütün dərisi qırmızı və tüklü cübbə
kimi idi. Onda onun adını Esav[j] qoydular. 26 Ondan sonra qardaşı
doğuldu. O, əli ilə Esavın topuğundan tutmuşdu. Onun adını Yaqub[p]
qoydular. Onların doğulduğu vaxt İshaq altmış yaşında idi.
27 Uşaqlar böyüdü. Esav mahir ovçu və çöl adamı oldu. Yaqub isə
çadırlarda yaşayan mülayim bir adam oldu. 28 İshaq Esavı sevirdi, çünki
onun ovladığı heyvanlar İshaqın xoşuna gəlirdi. Rivqa isə Yaqubu sevirdi.
29 Bir gün Yaqub şorba bişirirdi. Esav isə çöldən yorğun gəldi. 30 Esav
Yaquba dedi: «Bu qırmızı şorbadan bir az ver, yeyim, çünki acmışam».
Buna görə də ona Edom[q] adı verildi. 31 Yaqub dedi: «Əvvəlcə ilk oğulluq
haqqını mənə sat». 32 Esav dedi: «Bir halda ki mən acından ölürəm, ilk
oğulluq haqqı nəyimə lazımdır?» 33 [r] Yaqub dedi: «Əvvəlcə mənə and iç».
Esav ona and içdi və ilk oğulluq haqqını Yaquba satdı. 34 Yaqub Esava
çörək və mərci şorbası verdi. Esav yeyib-içdi, sonra qalxıb getdi. Beləcə
Esav ilk oğulluq haqqına etinasızlıq etdi.

İshaq və Avimelek

26 1 İbrahimin yaşadığı dövrdə olan aclıqdan başqa, ölkədə daha bir
aclıq oldu. İshaq Gerara, Filiştlilərin padşahı Avimelekin yanına

---

[n] **25:23** Rom. 9:11-12 [j] **25:25** *Esav* – ibrani dilində *tüklü.* [p] **25:26** *Yaqub* – ibrani dilində *topuq tutan.* [q] **25:30** *Edom* – ibrani dilində *qırmızı.* [r] **25:33** İbr. 12:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

getdi. 2 Rəbb ona görünüb dedi: «Misirə getmə, sənə söylədiyim ölkədə
məskən sal, 3 [s] bu torpaqda qal. Mən sənin lə olacağam və sənə xeyir-dua
verib bütün bu ölkələri sənə və nəslinə verəcəyəm; atan İbrahimə içdiyim
andı yerinə yetirəcəyəm. 4 Nəslini göydəki ulduzlar qədər çoxaldacağam
və bütün bu ölkələri nəslinə verəcəyəm. Yer üzünün bütün millətləri
sənin nəslinin vasitəsilə xeyir-dua alacaq. 5 Çünki İbrahim sözümə qulaq
asıb Mənim buyruğuma, əmrlərimə, qaydalarıma və qanunlarıma əməl
etdi».

6 İshaq da Gerarda yaşadı. 7 [t] O ölkənin sakinləri İshaqın arvadı barədə
soruşanda «bu mənim bacımdır» dedi, çünki «mənim arvadımdır»
deməyə qorxdu. Öz-özünə dedi: «Yoxsa Rivqadan ötrü bu yerin adamları
məni öldürərlər». Rivqa görünüşcə çox gözəl idi. 8 İshaq orada uzun
müddət qaldı. Bir gün Filiştlilərin padşahı Avimelek pəncərədən baxıb
gördü ki, İshaq arvadı Rivqanı əzizləyir. 9 Avimelek İshaqı çağırıb dedi:
«O ki sənin arvadındır. Bəs niyə onun barəsində “bu mənim bacımdır”
dedin?» İshaq ona dedi: «Çünki istəmədim ki, ondan ötrü ölüm».
10 Avimelek dedi: «Bu nə işdir başımıza gətirdin? Az qalmışdı ki, xalqdan
biri sənin arvadınla yatsın. Beləcə bizi günaha batıracaqdın». 11 Sonra
Avimelek «bu adama və onun arvadına toxunan mütləq öldürüləcək»
deyə bütün xalqa elan etdi.

12 İshaq o torpaqda toxum əkdi və o il yüz qat məhsul aldı. Beləcə
Rəbb ona xeyir-dua verdi. 13 Bu şəxs böyük adam oldu. Çox böyük adam
olana qədər get-gedə yüksəldi. 14 Onun çoxlu qoyun-keçisi, mal-qarası və
xidmətçiləri olduğuna görə Filiştlilər ona paxıllıq etməyə başladı. 15 Atası
İbrahimin dövründə atasının qullarının qazdığı bütün quyuları Filiştlilər
qapayıb torpaqla doldurmuşdular. 16 Avimelek İshaqa dedi: «Yanımızdan
get, çünki bizdən çox güclü oldun». 17 İshaq oradan getdi, Gerar vadisində
məskən saldı və orada qaldı.

18 İshaq atası İbrahimin dövründə qazılmış su quyularını yenə qazdı,
çünki Filiştlilər İbrahimin ölümündən sonra onları qapamışdılar. O,
atasının qoyduğu adları yenə onlara verdi. 19 İshaqın qulları vadidə
torpağı qazdılar və bir içməli su quyusu tapdılar. 20 Gerar çobanları «su
bizimdir» deyib İshaqın çobanları ilə mübahisə etdilər. O, quyunun adını
Eseq [u] qoydu, çünki onun üstündə mübahisə etmişdilər. 21 Onlar başqa bir
quyu qazdılar. Onun üçün də mübahisə etdilər. İshaq bu quyunun adını
Sitna [v] qoydu. 22 İshaq oradan köçüb başqa bir quyu qazdı. Ancaq onun
üçün mübahisə etmədilər, buna görə də İshaq onun adını Rexovot [w] qoyub
dedi: «İndi Rəbb bizə genişlik verdi və biz bu torpaqda çoxalacağıq».

---

[s] **26:3-4** Yar. 22:16-18; Həv. 3:25 [t] **26:7** Yar. 12:13; 20:2 [u] **26:20** *Eseq* – ibrani dilində *mübahisə.* [v] **26:21** *Sitna* – ibrani dilində *düşmənçilik.* [w] **26:22** *Rexovot* – ibrani dilində *genişlik.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

23 İshaq oradan Beer-Şevaya getdi. 24 O gecə Rəbb ona görünüb dedi:
«Mən atan İbrahimin Allahıyam. Qorxma, çünki Mən səninləyəm. Qulum
İbrahimə görə sənə xeyir-dua verəcəyəm və nəslini çoxaldacağam».
25 İshaq orada bir qurbangah düzəltdi və Rəbbin adını çağırdı. O özünə
çadır qurdu. İshaqın qulları orada bir quyu qazdılar.
26 [x] O zaman Avimelek məsləhətçisi Axuzzat, ordu başçısı Pikol ilə
birgə Gerardan İshaqın yaşadığı torpağa gəldi. 27 İshaq onlara dedi:
«Nə üçün yanıma gəlmisiniz? Sizin ki məndən acığınız gəlirdi və məni
yanınızdan qovdunuz». 28 Onlar dedilər: «Biz aydın gördük ki, Rəbb,
doğrudan da, səninlədir. İndi istəyirik ki, səninlə bizim aramızda and
olsun. Gəl səninlə əhd bağlayaq ki, 29 biz sənə toxunmadığımız və yalnız
yaxşılıq edib sağ-salamat yola saldığımız kimi sən də bizə heç bir pislik
etməyəcəksən. İndi sən Rəbbin xeyir-dua verdiyi adamsan». 30 İshaq
onlara ziyafət verdi və onlar yeyib-içdilər. 31 Səhər tezdən qalxıb bir-
birlərinə and içdilər. İshaq onları yola saldı və onlar sağ-salamat onun
yanından getdilər. 32 O gün İshaqın qulları gəldilər və qazdıqları quyu
barədə ona bildirərək «su tapdıq» dedilər. 33 İshaq bu quyunun adını Şiva[y]
qoydu, buna görə də şəhərin adı bu günə qədər Beer-Şevadır.

Esavın arvadları

34 Esav qırx yaşında olanda Xetli Beerinin qızı Yehuditi və Xetli Elonun
qızı Basmatı arvad aldı. 35 Onlar İshaqın və Rivqanın ürəklərinə dərd
oldu.

İshaqın Yaquba xeyir-dua verməsi

27 1 İshaq qocalıb gözləri görməyəndə böyük oğlu Esavı yanına
çağırıb dedi: «Ay oğlum». Esav ona «mən buradayam» dedi.
2 İshaq dedi: «Mən artıq qocalmışam, bu gün-sabah öləcəyəm. 3 İndi
silahını, yayını və oxdanını götür, çöllüyə get və mənim üçün heyvan
ovla. 4 Sonra da mənə xoşladığım ləzzətli yeməyi hazırla və gətir ki,
yeyim. Onda ölməmişdən qabaq mən sənə xeyir-dua verərəm».
5 İshaq oğlu Esavla danışarkən Rivqa eşidirdi. Esav heyvan ovlayıb
gətirmək üçün çöllüyə getdi. 6 Rivqa oğlu Yaquba belə dedi: «Bax mən
eşitdim ki, atan qardaşın Esava bu sözləri dedi: 7 "Mənim üçün ov əti gətir,
mənə ləzzətli yemək hazırla ki, yeyim. Sonra sənə ölümümdən qabaq
Rəbbin hüzurunda xeyir-dua verərəm". 8 Oğlum, indi sənə əmr edəcəyim
sözlərə qulaq as: 9 bu saat sürüyə gedib oradan mənə iki yaxşı oğlaq
gətir. Onlardan atanın xoşladığı kimi ləzzətli yemək hazırlayacağam.
10 Sən də onu yeməsi üçün atana aparacaqsan ki, ölümündən qabaq sənə
xeyir-dua versin». 11 Yaqub anası Rivqaya dedi: «Qardaşım Esav tüklü bir

---

[x] **26:26** Yar. 21:22 [y] **26:33** *Şiva* – ibrani dilində *and.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

adamdır, mən isə tüksüzəm. 12 Birdən atam mənə əlini sürtər və mən onun
nəzərində yalançı olaram. Onda üzərimə xeyir-dua yox, lənət gətirərəm».
13 Anası ona dedi: «Sənə olunacaq lənət mənə gəlsin, oğlum. Ancaq
sözümə qulaq as: get, dediyim şeyi mənə gətir». 14 Yaqub gedib oğlaqları
götürdü və anasına gətirdi, anası da onun atasının xoşladığı kimi
ləzzətli yemək hazırladı. 15 Rivqa böyük oğlu Esavın evdə saxladığı ən
gözəl paltarını götürüb kiçik oğlu Yaquba geyindirdi. 16 Onun əllərinə
və boynunun tüksüz yerinə oğlaq dəriləri bağladı. 17 Sonra hazırladığı
ləzzətli yeməyi və çörəyi oğlu Yaqubun əlinə verdi.
18 Yaqub atasının yanına gəlib dedi: «Ay ata». Atası dedi: «Mən
buradayam. Sən kimsən, oğlum?» 19 Yaqub atasına dedi: «Sənin ilk oğlun
Esavam. Dediyin kimi elədim. Qalx otur və gətirdiyim ov ətindən ye ki,
mənə xeyir-dua verəsən». 20 İshaq oğluna dedi: «Necə oldu ki, belə tez ov
tapdın, oğlum?» O dedi: «Sənin Allahın Rəbb mənə uğur verdi». 21 İshaq
Yaquba dedi: «Yaxın gəl, oğlum, əlimi sənə sürtüb bilim ki, doğrudanmı,
oğlum Esavsan ya yox?» 22 Yaqub atası İshaqa yaxınlaşdı. İshaq əlini ona
sürtüb dedi: «Səs Yaqubun səsidir, ancaq əllər Esavın əlləridir». 23 İshaq
onu tanımadı, çünki onun əlləri qardaşı Esavın əlləri kimi tüklü idi. İshaq
Yaquba xeyir-dua verdi. 24 O soruşdu: «Doğrudanmı, sən oğlum Esavsan?»
Yaqub dedi: «Bəli». 25 İshaq dedi: «Oğlum, gətirdiyin ov ətini qabağıma qoy,
yeyim, sonra da sənə xeyir-dua verərəm». Yaqub yeməyi onun qabağına
qoydu və o yedi, Yaqub ona şərab gətirdi və o içdi. 26 Atası İshaq Yaquba
dedi: «Oğlum, indi yaxınlaş, atanı öp». 27[z] O yaxınlaşıb atasını öpdü. İshaq
onun paltarının qoxusunu hiss etdi və ona xeyir-dua verib dedi:

«Bax oğlumun qoxusu
Rəbbin xeyir-dua verdiyi
Çölün qoxusu kimidir.
28 Allah sənə göylərin şehini,
Torpağın şirəsini,
Bol buğda və çoxlu təzə şərab versin.
29 [a] Xalqlar sənə qulluq etsin,
Ümmətlər sənə baş əysin.
Öz qardaşlarına ağa ol,
Ananın oğulları sənə baş əysin.
Sənə lənət edənlərə lənət gəlsin,
Sənə xeyir-dua verənlər xeyir-dua alsın».

İshaqın Esava xeyir-dua verməsi

30 İshaq Yaquba xeyir-dua verib qurtarandan sonra Yaqub atası İshaqın
yanından çıxar-çıxmaz qardaşı Esav ovdan qayıtdı. 31 Esav da ləzzətli

---

[z] **27:27-29** İbr. 11:20 [a] **27:29** Yar. 12:3

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

yemək hazırlayıb atasına gətirdi və ona dedi: «Atam qalxıb oğlunun
gətirdiyi ov ətindən yesin və mənə xeyir-dua versin». 32 Atası İshaq
ondan soruşdu: «Sən kimsən?» O cavab verdi: «Mən ilk oğlun Esavam».
33 İshaqın canına bərk titrətmə düşdü və o dedi: «Bəs onda heyvan
ovlayıb mənə gətirən kim idi? Sən gəlməmişdən qabaq hər şeydən yedim
və ona xeyir-dua verdim. Xeyir-dua da onunku oldu». 34 Esav atasının
sözlərini eşidəndə ucadan və acı səslə fəryad edib dedi: «Ay ata, mənə də
xeyir-dua ver». 35 İshaq dedi: «Qardaşın hiylə ilə gəlib sənin xeyir-duanı
aldı». 36 [b] Esav dedi: «Onu nahaq yerə Yaqub çağırmırlar ki? Bununla
ikinci dəfədir ki, məni aldadır: əvvəl ilk oğulluq haqqımı, indi də xeyir-
duamı aldı». Sonra soruşdu: «Bəs mənə xeyir-dua saxlamamısan?» 37 İshaq
Esava cavab verdi: «Onu sənə ağa etdim, bütün qardaşlarını ona qul
olaraq verdim, buğda və təzə şərabla onu təmin etdim. Bəs sənə nə edim,
oğlum?» 38 [c] Esav atasına dedi: «Səndə yalnız bir xeyir-dua varmı, ata?
Mənə də xeyir-dua ver, ata». Esav hönkürüb ağladı. 39 [d] Atası İshaq ona
belə cavab verdi:

«Yaşadığın yer torpağın şirəsindən,
Yuxarıda göylərin şehindən uzaq olacaq.
40 [e] Qılıncınla yaşayıb
Qardaşına qulluq edəcəksən.
Amma azad olmaq istəyəndə
Onun boyunduruğunu
Boynundan qırıb atacaqsan».

41 Atası Yaquba xeyir-dua verdiyinə görə Esav qardaşına nifrət etdi. O
öz-özünə dedi: «Atamın matəm günləri yaxınlaşır. O zaman qardaşım
Yaqubu öldürərəm». 42 Böyük oğlu Esavın dediyi sözlər Rivqanın qulağına
çatdı. Buna görə də xəbər göndərib kiçik oğlu Yaqubu çağırdı və ona
dedi: «Bax qardaşın Esav səni öldürməklə qisas almaq istəyir. 43 Oğlum,
indi sözümə qulaq as: qalxıb Xarana, qardaşım Lavanın yanına qaç.
44 Qardaşının hirsi soyuyana qədər bir müddət Lavanın yanında qal.
45 Sənə qarşı qəzəbi sönəndə, ona elədiyini unudanda xəbər göndərib səni
oradan çağıraram. Nə üçün bir gündə ikinizdən də məhrum olum?»
46 Sonra Rivqa İshaqa dedi: «Xetli qızların əlindən həyatımdan bezdim.
Əgər Yaqub da beləcə bu ölkənin qızlarından – Xetli qızlardan özünə
arvad alsa, daha mən niyə yaşayıram?»

İshaqın Yaqubu Lavanın yanına göndərməsi

28 1 İshaq Yaqubu çağırıb ona xeyir-dua verdi və xəbərdarlıq edərək
dedi: «Kənan qızlarından arvad alma. 2 Qalxıb Paddan-Arama,

---

[b] **27:36** Yar. 25:29-34 [c] **27:38** İbr. 12:17 [d] **27:39-40** İbr. 11:20 [e] **27:40** Yar. 36:8; 2Pad. 8:20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ana baban Betuelin evinə get. Oradan dayın Lavanın qızlarından özünə
arvad al. 3 Külli-İxtiyar Allah sənə xeyir-dua versin, səni bəhərli edib
nəslini çoxaltsın, səndən çoxlu xalq törəsin; 4[f] İbrahimin xeyir-duasını
sənə və səninlə birgə nəslinə versin ki, Allahın İbrahimə verdiyi torpağı –
qərib kimi yaşadığın torpağı irs olaraq alasan». 5 İshaq Yaqubu yola saldı.
O, Paddan-Arama, Yaqubla Esavın anası Rivqanın qardaşı Aramlı Betuel
oğlu Lavanın yanına getdi.

Esavın üçüncü arvadı

6 Esav gördü ki, İshaq Yaquba xeyir-dua verdi və özünə arvad almaq üçün
onu Paddan-Arama göndərdi; həm də ona xeyir-dua verən zaman «Kənan
qızlarından arvad alma» deyib xəbərdarlıq etdi. 7 Yaqub da ata-anasına
qulaq asıb Paddan-Arama getdi. 8 Esav gördü ki, Kənan qızları atası İshaqın
xoşuna gəlmir. 9 Esav İsmailin yanına getdi. O, İbrahim oğlu İsmailin qızı
Maxalatı arvadlarının üstünə arvad aldı. Maxalat Nevayotun bacısı idi.

Yaqubun Bet-Eldə yuxu görməsi

10 Yaqub Beer-Şevadan çıxıb Xarana tərəf getdi. 11 Bir yerə çatıb orada
gecələdi, çünki günəş batmışdı. O torpaqdan bir daş götürüb başının
altına qoydu və orada yatdı. 12[g] O, yuxuda gördü ki, yerin üzərində
bir nərdivan durmuş və onun başı göylərə çatmışdır. Allahın mələkləri
onunla çıxıb-düşürdülər. 13[h] Rəbb nərdivanın üstündə durub deyirdi:
«Mən baban İbrahimin və İshaqın Allahı Rəbbəm. Üstündə yatdığın
torpağı sənə və nəslinə verəcəyəm. 14[i] Sənin nəslin yerin tozu kimi çox
olacaq, qərbə, şərqə, şimala və cənuba yayılacaq. Yer üzünün bütün
tayfaları sənin və nəslinin vasitəsilə xeyir-dua alacaq. 15 Mən həmişə
sənin ləyəm, gedəcəyin hər yerdə səni qoruyacağam və bu torpağa
qaytaracağam. Dediyimi edənə qədər səni tərk etməyəcəyəm».
16 Yaqub yuxusundan oyanıb dedi: «Doğrudan da, Rəbb buradadır. Mən
isə bunu bilmirdim». 17 Sonra qorxub dedi: «Bu yer necə də qorxuludur.
Bu, Allahın evindən başqa bir şey ola bilməz, bura göylərin qapısıdır».
18 Yaqub səhər tezdən qalxdı. O, başının altına qoyduğu daşı götürüb
sütun kimi qoydu və üstünə zeytun yağı tökdü. 19 O yerin adını Bet-El[j]
qoydu, ancaq əvvəlcə şəhərin adı Luz idi. 20 Yaqub əhd edib dedi: «Əgər
Allah mənimlə olsa, getdiyim bu yolda məni qorusa, mənə yemək üçün
çörək və geymək üçün paltar versə, 21 sağ-salamat atamın evinə dönsəm,
o zaman Rəbb mənə Allah olacaq. 22 Sütun kimi qoyduğum bu daş da
Allahın evi olacaq. Ay Allah, mənə verəcəyin hər şeyin onda birini Sənə
verəcəyəm».

---

[f] **28:4** Yar. 17:4-8 [g] **28:12** Yəh. 1:51 [h] **28:13** Yar. 13:14-15 [i] **28:14** Yar. 12:3; 22:18; 26:4 [j] **28:19** *Bet-El* – ibrani dilində *Allahın evi.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yaqubun Paddan-Arama gəlişi

29 1 Yaqub yoluna davam edərək şərq xalqlarının torpağına getdi.
2 O gördü ki, çöllükdə bir quyu var və onun yanında üç qoyun
sürüsü yatıb, çünki quyudan o sürülərə su verirdilər. Quyunun ağzında
böyük bir daş var idi. 3 Bütün sürülər oraya yığılırdı. Adamlar daşı
quyunun ağzından yuvarlayıb qoyunlara su verir və yenə daşı yerinə –
quyunun üstünə qoyurdular.
4 Yaqub onlardan soruşdu: «Ey qardaşlar, haradansınız?» Onlar
dedilər: «Biz Xarandanıq». 5 Yaqub onlara dedi: «Naxorun nəvəsi Lavanı
tanıyırsınızmı?» Onlar dedilər: «Tanıyırıq». 6 Yaqub onlardan soruşdu:
«O, sağ-salamatdırmı?» Onlar dedilər: «Bəli, sağ-salamatdır. Odur, qızı
Rəhilə də qoyunlarla gəlir». 7 Yaqub dedi: «Hələ axşama çox vaxt var,
sürülərin yığılma vaxtı deyil. Qoyunlara su verin, sonra aparıb otarın».
8 Onlar dedilər: «Bütün sürülər yığılmayınca və daş quyunun ağzından
yuvarlanmayınca bunu edə bilmərik, yalnız onda qoyunlara su verə
bilərik».
9 Yaqub onlarla danışarkən Rəhilə atasının qoyunları ilə gəldi, çünki
o, çoban idi. 10 Yaqub dayısı Lavanın qızı Rəhiləni və dayısı Lavanın
qoyunlarını görəndə yaxınlaşıb daşı quyunun ağzından yuvarladı və
dayısı Lavanın qoyunlarına su verdi. 11 Yaqub Rəhiləni öpdü və hönkürtü
ilə ağladı. 12 Yaqub atasının qohumlarından və Rivqanın oğlu olduğunu
Rəhiləyə bildirdi. Rəhilə də qaçıb atasına danışdı.
13 Lavan bacısı oğlu Yaqubun gəldiyini eşidəndə onu qarşılamağa qaçdı.
Onu qucaqlayıb öpdü və evinə gətirdi. Yaqub hər şeyi Lavana danışdı.
14 Lavan ona dedi: «Sən, doğrudan da, mənim sümüyümdən, mənim
ətimdənsən». Yaqub onun yanında bir ay qaldı.

Yaqubun Leanı və Rəhiləni arvad alması

15 Lavan Yaquba dedi: «Məgər qohum olduğun üçün mənə havayı
xidmət edəcəksən? Mənə söylə, haqqın nə olsun?» 16 Lavanın iki qızı
var idi: böyüyünün adı Lea, kiçiyininki Rəhilə idi. 17 Leanın gözləri zəif
görürdü, Rəhilə isə çox gözəl və qamətli idi. 18 Yaqub Rəhiləyə vuruldu
və dedi: «Kiçik qızın Rəhilə üçün sənə yeddi il xidmət edərəm». 19 Lavan
dedi: «Onu sənə vermək başqa adama verməkdən daha yaxşıdır. Yanımda
qal». 20 Yaqub Rəhiləyə görə yeddi il xidmət etdi. Onu sevdiyi üçün bu
müddət gözünə bir neçə gün kimi göründü.
21 Yaqub Lavana dedi: «Vaxtım çatdı; indi arvadımı mənə ver ki, onun
yanına girim». 22 Lavan o torpağın bütün adamlarını topladı və bir
ziyafət verdi. 23 Gecə qızı Leanı götürüb Yaqubun yanına apardı. Yaqub
onun yanına girdi. 24 Lavan öz qarabaşı Zilpanı Leaya qulluqçu olmaq
üçün verdi. 25 Səhər məlum oldu ki, bu, Leadır. Yaqub Lavana dedi: «Nə

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

üçün mənimlə belə rəftar etdin? Sənin yanında Rəhilə üçün xidmət
etmədimmi? Bəs məni niyə aldatdın?» 26 Lavan dedi: «Bizim yerdə kiçik
qızı böyüyündən əvvəl ərə vermək olmaz. 27 Bu həftəni bitir, onu da sənə
verərik. Onun üçün də yanımda daha yeddi il xidmət etməlisən». 28 Yaqub
belə də etdi: o həftəni bitirdi. Lavan da qızı Rəhiləni ona arvad olmaq
üçün verdi. 29 Öz qarabaşı Bilhanı da qızı Rəhiləyə qulluqçu olmaq üçün
verdi. 30 Yaqub Rəhilənin də yanına girdi. Rəhiləni Leadan da çox sevdi.
O, Lavanın yanında daha yeddi il xidmət etdi.

Yaqubun övladları

31 Rəbb Leanın sevilmədiyini görüb onun bətnini açdı. Rəhilə isə sonsuz
idi. 32 Lea hamilə olub bir oğul doğdu və onun adını Ruven[k] qoyaraq dedi:
«Yəqin Rəbb mənim fağırlığımı gördü. İndi ərim məni sevəcək». 33 O yenə
hamilə olub bir oğul doğdu və dedi: «Rəbb sevilmədiyimi eşidib mənə
bunu da verdi». Onun da adını Şimeon[l] qoydu. 34 Lea yenə hamilə olub bir
oğul doğdu və dedi: «İndi bu dəfə ərim mənə bağlanacaq, çünki ona üç
oğul doğdum». Buna görə də adını Levi[m] qoydu. 35 O yenə hamilə olub bir
oğul doğdu və dedi: «Bu dəfə Rəbbi mədh edəcəyəm». Buna görə də onun
adını Yəhuda[n] qoydu. Sonra o, bir müddət doğmadı.

30 1 Rəhilə Yaquba uşaq doğmadığını görəndə bacısına həsəd
apardı və ərinə dedi: «Mənə uşaq ver, yoxsa ölərəm». 2 Yaqubun
Rəhiləyə qəzəbi alovlandı və o dedi: «Məgər mən sənin bətninə bəhər
verməyən Allaham?» 3 Rəhilə dedi: «Qarabaşım Bilhanı götür və yanına
gir. Qoy o, dizlərimin üstünə bir uşaq doğsun və ondan uşaqlarım olsun».
4 Rəhilə qarabaşı Bilhanı ona arvad olmaq üçün verdi və Yaqub onun
yanına girdi. 5 Bilha hamilə olub Yaquba bir oğul doğdu. 6 Rəhilə dedi:
«Allah məni haqlı çıxartdı və səsimi eşidib mənə bir oğul verdi». Buna
görə də onun adını Dan[j] qoydu. 7 Rəhilənin qarabaşı Bilha yenə hamilə
olub Yaquba ikinci oğul doğdu. 8 Rəhilə dedi: «Bacımla güclü mübarizəyə
girişib ona üstün gəldim». O, uşağın adını Naftali[p] qoydu.

9 Lea daha doğmadığına görə qarabaşı Zilpanı götürüb Yaquba arvad
olmaq üçün verdi. 10 Leanın qarabaşı Zilpa Yaquba bir oğul doğdu. 11 Lea
«uğur qazandım» deyib onun adını Qad[q] qoydu. 12 Leanın qarabaşı Zilpa
Yaquba ikinci oğul doğdu. 13 Lea dedi: «Xoşbəxtəm, çünki qadınlar məni
bəxtiyar sayacaqlar». O, uşağın adını Aşer[r] qoydu.

14 Ruven buğda biçini vaxtı gedib tarlada məhəbbət otları tapdı və
onları anası Leaya gətirdi. Rəhilə Leaya dedi: «Oğlunun məhəbbət

---

[k] **29:32** *Ruven* – ibrani dilində *baxın, bir oğul.* [l] **29:33** *Şimeon* – ibrani dilində *eşitmək.*
[m] **29:34** *Levi* – ibrani dilində *bağlanma.* [n] **29:35** *Yəhuda* – ibrani dilində *mədh edilmiş.*
[j] **30:6** *Dan* – ibrani dilində *hökm etdi.* [p] **30:8** *Naftali* – ibrani dilində *mənim mübarizəm.*
[q] **30:11** *Qad* – ibrani dilində *uğur.* [r] **30:13** *Aşer* – ibrani dilində *xoşbəxt.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

otlarından mənə də ver». 15 Lea ona dedi: «Ərimi əlimdən aldığın bəs
deyilmi? İndi də oğlumun məhəbbət otlarını almaq istəyirsən?» Rəhilə
dedi: «Elə isə qoy ərim oğlunun məhəbbət otlarının əvəzində bu gecə
sənin lə yatsın». 16 Yaqub axşam çöldən gələndə Lea onu qarşılamağa çıxıb
dedi: «Mənim yanıma gir, çünki səni oğlumun məhəbbət otları ilə satın
almışam». Yaqub o gecə onunla yatdı. 17 Allah Leanı eşitdi və o hamilə
olub Yaquba beşinci oğlunu doğdu. 18 Lea dedi: «Allah haqqımı verdi,
çünki qulluqçumu ərimə verdim». O, uşağın adını İssakar[s] qoydu. 19 Lea
yenə hamilə olub Yaquba altıncı oğlunu doğdu. 20 O dedi: «Allah mənə
yaxşı bir hədiyyə verdi, bu dəfə ərim mənə hörmət edəcək, çünki ona altı
oğul doğdum». O, uşağın adını Zevulun[t] qoydu. 21 Sonra bir qız doğub,
adını Dina qoydu.

22 Allah Rəhiləni yada salıb onu da eşitdi və bətnini açdı. 23 O hamilə
olub bir oğul doğdu və dedi: «Allah xəcalətimi götürdü». 24 O «Rəbb mənə
bir oğul da artırsın» deyib uşağın adını Yusif[u] qoydu.

Yaqubun sürülərə sahib olması

25 Rəhilə Yusifi doğandan sonra Yaqub Lavana dedi: «Məni göndər,
öz torpağıma və ölkəmə gedim. 26 Əvəzində sənə xidmət etdiyim
arvadlarımı və uşaqlarımı da ver, gedim, çünki sənə necə xidmət
etdiyimi yaxşı bilirsən». 27 Lavan ona dedi: «Əgər indi sənin gözündə
lütf tapdımsa, yanımda qal, çünki baxıcılıq edib sənə görə Rəbbin mənə
xeyir-dua verdiyini gördüm». 28 Sonra dedi: «Haqqını mənə təyin et,
verim». 29 Yaqub ona dedi: «Sənə necə xidmət etdiyimi və mənimlə olan
sürülərini necə saxladığımı bilirsən. 30 Çünki mən gəlməmişdən əvvəl
sənin malın az idi, sonra isə xeyli çoxaldı; Rəbb mənim gəlişimlə sənə
xeyir-dua verdi. Bəs mən öz ailəm üçün nə vaxt çalışacağam?» 31 Lavan
dedi: «Sənə nə verim?» Yaqub dedi: «Mənə heç nə vermə. Əgər bunu
etsən, yenə sənin sürünü qoruyub ona baxaram: 32 qoy bu gün sənin
bütün sürülərinin içindən keçib qoyunlar arasından hər xallı, zolaqlı
qoyunu və qara quzunu, keçilər arasından hər zolaqlı və xallı keçini
ayırım; haqqım da bu olsun. 33 Bundan sonra qarşında olan haqqım üçün
gəldikdə düzlüyüm mənim barəmdə şəhadət edəcək. Qoy keçilərdən xallı
və zolaqlı olmayanı, quzulardan da qara olmayanı oğurlanmış sayılsın».
34 Lavan dedi: «Yaxşı, qoy dediyin kimi olsun». 35 Amma o həmin gün
alabəzək və xallı təkələri, bütün zolaqlı və xallı keçiləri, ağ keçiləri
və bütün qara quzuları ayırıb oğullarının ixtiyarına verdi. 36 Sonra
özü Yaqubdan üç günlük yol qədər uzaqlaşdı. Yaqub isə Lavanın qalan
sürüsünü otarırdı.

---

[s] **30:18** *İssakar* – ibrani dilində *haqq verilsin.* [t] **30:20** *Zevulun* – ibrani dilində *hörmət.*
[u] **30:24** *Yusif* – ibrani dilində *artırsın.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

37 Yaqub ağcaqovaq, badam və çinar ağacından düzəldilmiş təzə
çubuqlar götürdü və çubuqların qabığını soyub ağ rəngli içi üzə çıxana
qədər zolaqlar açdı. 38 Sonra qabığını soyduğu çubuqları sürülərin su
içmək üçün gəldikləri təknələrə, heyvanların qabağına qoydu. Onlar
gəlib su içəndə döllənirdi. 39 Beləcə heyvanlar çubuqların qabağında
döllənirdi və sürülərdə alabəzək, xallı və zolaqlı heyvanlar doğulurdu.
40 Yaqub quzuları ayırırdı və sürünün üzünü Lavanın sürüsündə olan
bütün alabəzək və qara heyvanlara tərəf tuturdu. O öz sürüsünü ayrıca
qoydu və onları Lavanın sürüsünə qatmadı. 41 Hər dəfə sürünün qüvvətli
heyvanları döllənd ikləri zaman Yaqub təknələrə, sürünün gözləri önünə
çubuqlar qoyurdu ki, çubuqlar arasında döllənsinlər. 42 Ancaq heyvanlar
zəif olanda onları qoymazdı. Beləcə zəif heyvanlar Lavanın, qüvvətli
heyvanlar isə Yaqubun oldu. 43 Bu adam çox varlandı: onun çoxlu sürüsü,
qarabaşı, qulu, dəvəsi və eşşəyi oldu.

Yaqubun Lavandan qaçması

31 1 Yaqub Lavanın oğullarının bu sözləri dediklərini eşitdi:
«Yaqub atamıza məxsus olan hər şeyə sahib oldu, bütün bu var-
dövləti atamıza məxsus olan əmlakdan əldə etdi». 2 Yaqub Lavanın ona
münasibətini gördü, o da Yaqubla əvvəlki kimi rəftar etmirdi. 3 Rəbb
Yaquba dedi: «Atalarının ölkəsinə, öz qohumlarının yanına qayıt. Mən
sənin lə olacağam». 4 Yaqub xəbər göndərib Rəhiləni və Leanı çöllərə
– sürüsünü otardığı yerə çağırdı. 5 Yaqub onlara dedi: «Mən atanızın
münasibətini görürəm ki, mənimlə əvvəlki kimi rəftar etmir. Ancaq
atamın Allahı mənimlədir. 6 Siz bilirsiniz ki, var gücümlə atanıza xidmət
etmişəm. 7 Atanız məni aldatdı və haqqımı on dəfə dəyişdirdi, amma
Allah onu mənə pislik etməyə qoymadı. 8 O, “xallı heyvanlar sənin
haqqın olacaq” deyəndə bütün sürüdə xallı heyvanlar doğuldu. “Sənin
haqqın alabəzək heyvanlar olacaq” deyəndə isə bütün sürüdə alabəzək
heyvanlar doğuldu. 9 Beləcə Allah atanızın sürüsünü alıb mənə verdi.
10 Sürünün döllənd iyi vaxt yuxuda başımı qaldırıb gördüm ki, sürüdəki
heyvanlarla cütləşən təkələr alabəzək, xallı və ləkəlidir. 11 Yuxuda Allahın
mələyi mənə dedi: “Yaqub!” “Mən buradayam!” deyə cavab verdim. 12 O
dedi: “İndi başını qaldır, gör ki, sürüdəki heyvanlarla cütləşən bütün
təkələr alabəzək, xallı və ləkəlidir, çünki Lavanın sənə etdiyi hər şeyi
gördüm. 13 [v] Mən Bet-Eldə sənə görünən Allaham. Orada bir sütun qoyub
məsh etdin və Mənim önümdə əhd etdin. İndi qalxıb bu torpaqdan get və
doğulduğun torpağa qayıt”».
14 Rəhilə və Lea ona cavab verdilər: «Məgər atamızın mülkündə bir
payımız ya mirasımız var? 15 Məgər o bizi özgə hesab etmir? Axı o bizi

---

[v] **31:13** Yar. 28:18-22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

satıb bizim üçün ödənmiş pulu da xərclədi. 16 Buna görə də Allahın
atamızdan aldığı bütün o var-dövlət bizim və uşaqlarımızındır. İndi sən
də Allahın söylədiyi şeylərin hamısına əməl et».
17 Onda Yaqub qalxıb uşaqlarını və arvadlarını dəvələrə mindirdi.
18 Bütün sürüsünü, qazandığı bütün var-dövlətini, Paddan-Aramda əldə
etdiyi öz sürüsünü sürdü ki, Kənan torpağına, atası İshaqın yanına getsin.
19 Lavan qoyunlarını qırxmağa gedəndə Rəhilə atasına məxsus olan ev
bütlərini oğurladı. 20 Yaqub qaçdığını bildirməməklə Aramlı Lavanı
aldatdı. 21 Beləcə özünə məxsus olan hər şeyi götürüb qaçdı. O, Fərat
çayını keçib Gilead dağlıq bölgəsinə yönəldi.

Lavanın Yaqubu təqib etməsi

22 Yaqubun qaçdığı Lavana üçüncü gün bildirildi. 23 O, qohumlarını özü
ilə götürüb yeddi gün onu təqib etdi və Gilead dağlıq bölgəsində Yaquba
çatdı. 24 Allah gecə yuxusunda Aramlı Lavana görünüb dedi: «Özünü
gözlə, Yaquba nə yaxşı, nə də pis söz de».
25 Lavan Yaquba çatdı. Yaqub dağda çadır qurmuşdu. Lavan qohumları
ilə birgə Gilead dağında çadır qurdu. 26 Lavan Yaquba dedi: «Niyə
belə etdin? Məndən gizlicə qaçdın və qızlarımı müharibə əsirləri kimi
apardın. 27 Nə üçün gizlicə qaçıb məni aldatdın? Mənə bunu bildirmədin
ki, səni sevinclə, mahnı oxumaqla, dəf və lira çalmaqla yola salım.
28 Məni nəvələrimlə qızlarımı öpməyə qoymadın; ağılsızcasına rəftar
etmisən. 29 Sizə pislik edə bilərdim, ancaq atanızın Allahı dünən gecə
mənə belə söylədi: “Özünü gözlə, Yaquba nə yaxşı, nə də pis söz de”.
30 İndi atanın evi üçün bərk darıxdığına görə çıxıb gedirsən. Bəs büt
allahlarımı niyə oğurlayıb aparırsan?» 31 Yaqub Lavana cavab verdi:
«Qorxub düşündüm ki, qızlarını zorla məndən alarsan. 32 Büt allahlarını
isə kimin yanında tapsan, o sağ qalmayacaq. Qohumlarımızın önündə
yoxlayıb məndə nəyini tapsan, özünə götür». Ancaq Yaqub Rəhilənin
onları oğurladığını bilmirdi.
33 Lavan Yaqubun, Leanın və iki qarabaşın çadırına girdi, ancaq büt
allahları tapmadı. O, Leanın çadırından çıxıb Rəhilənin çadırına girdi.
34 Rəhilə ev bütlərini götürərək dəvənin yəhərinə qoyub onların üstündə
oturmuşdu. Lavan bütün çadırı yoxladı, ancaq onları tapmadı. 35 Rəhilə
atasına dedi: «Hüzurunda qalxa bilmədiyim üçün ağam qəzəblənməsin,
çünki qadın adətinə mübtəlayam». Lavan axtardı, ancaq ev bütlərini
tapmadı.
36 Yaqub qəzəblənib Lavanla mübahisə etdi. O, Lavana söylədi:
«Günahım və təqsirim nədir ki, məni belə təqib edirsən? 37 Bütün
şeylərimi yoxladın, bütün ev şeylərindən nə tapdın? Tapdığın şeyi mənim
qohumlarımın və öz qohumlarının qabağına qoy ki, ikimizin arasında
şəhadət olsun. 38 Ötən iyirmi il sənin yanında işlədim, qoyunların və

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

keçilərin balalarını salmadı, sürülərindəki qoçlarını yemədim. 39 Vəhşi
heyvanların parçaladığı heyvanı sənin yanına gətirməzdim, zərərini özüm
çəkərdim. İstər gündüz, istərsə də gecə oğurlanan hər heyvanı məndən
tələb edərdin. 40 Gündüzün istisi, gecənin soyuğu məni əldən salardı,
yuxum gözümdən tökülərdi. 41 İyirmi il sənin evində qaldım: iki qızın
üçün on dörd il və sürün üçün altı il sənə xidmət etdim. Sən isə on dəfə
haqqımı dəyişdirdin. 42 Atamın və İbrahimin Allahı, İshaqın sitayiş etdiyi
Allah mənimlə olmasaydı, indi yəqin məni əliboş yola salardın. Allah
əzabımı və əlimin zəhmətini gördü, dünən gecə sənə xəbərdarlıq etdi».
43 Lavan Yaquba belə cavab verdi: «Qızlar mənim qızlarım, uşaqlar
mənim uşaqlarım, sürülər mənim sürülərim və sənin gördüyün hər şey
mənimdir. Bu gün qızlarıma yaxud onların doğduqları uşaqlara nə edə
bilərəm? 44 İndi gəl bir-birimizə əhd edək ki, səninlə mənim aramda şahid
olsun». 45 Yaqub bir daş götürüb sütun kimi qoydu. 46 O öz qohumlarına
dedi: «Daş yığın». Onlar daşları götürüb bir qalaq düzəltdilər və o qalağın
yanında yeyib-içdilər. 47 Lavan onun adını Yeqar-Sahaduta[w] qoydu, Yaqub
isə onun adını Qaled[x] qoydu. 48 Lavan dedi: «Bu qalaq bu gün mənimlə
sənin aranda şahiddir». Buna görə də onun adı Qaleddir. 49 Ona həm də
Mispa[y] deyildi, çünki Lavan demişdi: «Bir-birimizdən ayrılan zaman
qoy Rəbb səninlə mənim aramda gözətçi olsun. 50 Söz ver ki, qızlarımı
incitməyəcəksən və onların üstünə arvad almayacaqsan. Bil ki, bizim
aramızda bir nəfər şahid olmasa da, Allah aramızda şahiddir».
51 Lavan yenə Yaquba dedi: «Bax bu da öz aramızda düzəltdiyim qalaq
və sütun! 52 Bu qalaq və sütun şahid olsunlar ki, nə mən sənin tərəfinə
– qalağın o tayına gedəcəyəm, nə də sən pislik etmək üçün mənim
tərəfimə – qalağın və sütunun bu tayına gələcəksən. 53 Qoy İbrahimin,
Naxorun və onların atalarının Allahı aramızda hökm etsin!» Yaqub atası
İshaqın sitayiş etdiyi Allaha and içdi. 54 Sonra Yaqub o dağda qurban
kəsdi və qohumlarını çörək yeməyə çağırdı. Onlar çörək yedilər və dağda
gecələdilər. 55 Lavan səhər tezdən qalxıb nəvələrini və qızlarını öpdü,
onlara xeyir-dua verdi. Sonra öz yerinə qayıtdı.

Yaqubun Esavla görüşə hazırlaşması

32 1 Yaqub yoluna davam etdi. Allahın mələkləri ona rast gəldi.
2 Yaqub onları görəndə dedi: «Bu, Allahın ordugahıdır». O yerin
adını Maxanayim[z] qoydu.
3 Yaqub özündən qabaq Edom çölünə, Seir torpağına, qardaşı
Esavın yanına qasidlər göndərdi. 4 Onlara bu əmri verdi: «Ağam Esava

---

[w] **31:47** *Yeqar-Sahaduta* – arami dilində *şəhadət daş qalağı.* [x] **31:47** *Qaled* – ibrani dilində *şəhadət daş qalağı.* [y] **31:49** *Mispa* – ibrani dilində *gözətçi qülləsi.* [z] **32:2** *Maxanayim* – ibrani dilində *iki ordugah.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

söyləyin ki, qulun Yaqub belə deyir: “Mən Lavanın yanında qalıb indiyə
qədər yaşadım”. 5 Mal-qaram, eşşəklərim, qoyun-keçim, qullarım və
qarabaşlarım oldu. Mən ağama xəbər vermək üçün yanına qasidlər
göndərdim ki, sənin gözündə lütf tapım».
6 Qasidlər Yaqubun yanına qayıdıb dedilər: «Qardaşın Esavın yanına
getdik. Özü də səni qarşılamaq üçün gəlir və yanında dörd yüz nəfər
var». 7 Yaqub çox qorxub həyəcanlandı. Yanında olan adamları, qoyun-
keçini, mal-qaranı və dəvələri iki dəstəyə ayırıb dedi: 8 «Əgər Esav bir
dəstəyə hücum edib onları qırsa, arxada qalan dəstə qaça bilsin».
9 Sonra Yaqub dedi: «Ey babam İbrahimin Allahı, atam İshaqın Allahı
Rəbb, Sən mənə demişdin: “Öz ölkənə və qohumlarının yanına qayıt.
Mən sənə yaxşılıq edəcəyəm”. 10 Quluna göstərdiyin bütün xeyirxahlığa
və sədaqətə layiq deyiləm; bu İordan çayını təkcə dəyənəyimlə keçdim,
indi isə iki dəstə köçüm var. 11 Yalvarıram, məni qardaşım Esavın əlindən
qurtar. Çünki onun gəlib məni, uşaqlarımla analarını öldürməsindən
qorxuram. 12 [a] Sən dedin: “Hökmən sənə yaxşılıq edəcəyəm, nəslini
saysız-hesabsız dəniz qumu qədər çoxaldacağam”».
13 Yaqub o gecəni orada keçirtdi. Özündə olan hər şeydən qardaşı
Esava hədiyyə olaraq 14 iki yüz keçi, iyirmi təkə, iki yüz qoyun, iyirmi
qoç, 15 balaları ilə birgə otuz sağmal dəvə, qırx inək, on buğa, iyirmi
dişi və on erkək eşşək götürdü. 16 Sürüləri ayrı-ayrı qullarına tapşırdı və
onlara dedi: «Mənim qabağımda gedin və bir sürü ilə o biri sürü arasında
məsafə saxlayın». 17 Yaqub birinci qula əmr edib dedi: «Qardaşım
Esav sənə rast gəlib “Kimin adamısan, hara gedirsən, qabağındakı
bu heyvanlar kimindir?” deyə soruşanda 18 ona söylə: “Bunlar qulun
Yaqubundur, bu da ağam Esava göndərilmiş hədiyyələrdir. Özü də bizim
dalımızca gəlir”». 19 Sonra o, ikinci, üçüncü quluna və sürülərin dalınca
gedən hər kəsə əmr edib dedi: 20 «Esava rast gələndə ona eyni sözləri
söyləyin: “Qulun Yaqub da dalımızca gəlir”». Çünki o öz-özünə deyirdi:
«Əvvəlcə qabağımda göndərdiyim hədiyyələrlə onu rəhmə gətirərəm,
sonra onunla görüşərəm. Bəlkə onda məni qəbul edər». 21 Hədiyyələr
Yaqubun qabağında getdi, o isə gecəni düşərgədə yatdı.

Yaqubun Allahla rastlaşması

22 Yaqub gecə qalxıb iki arvadını, iki cariyəsini və on bir uşağını
götürərək Yabboq çayının keçidindən keçdi. 23 Onları götürüb çayı
keçirtdi və özünə məxsus şeyləri də keçirtdi. 24 Sonra Yaqub tək qaldı.
Dan yeri sökülənə qədər bir Şəxs onunla güləşdi. 25 Yaquba üstün gələ
bilmədiyini görüb onun budunun oynağına zərbə vurdu. O Şəxslə
güləşərkən Yaqubun budunda oynağı zədələndi. 26 O Şəxs dedi: «Burax,

---

[a] **32:12** Yar. 22:17

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

gedim, çünki səhər açılır». Yaqub dedi: «Mənə xeyir-dua verməsən, Səni
buraxmaram». 27 O Şəxs soruşdu: «Adın nədir?» O dedi: «Yaqub». 28 [b] [c] O
Şəxs dedi: «Artıq sənə Yaqub deyil, İsrail[d] deyiləcək, çünki sən Allahla
və insanlarla güləşib üstün gəlmisən». 29 Yaqub soruşdu: «Xahiş edirəm,
adını söylə». O dedi: «Adımı niyə soruşursan?» O Şəxs orada Yaquba
xeyir-dua verdi. 30 Yaqub o yerin adını Peniel[e] qoydu, çünki demişdi:
«Allahı üz-üzə gördüm və salamat qaldım». 31 Yaqub Penieldən keçəndə
günəş doğdu. O, bir budundan axsayırdı. 32 Ona görə bu günə qədər də
İsraillilər bud oynağının üzərindəki vətərləri yeməzlər. Çünki güləşən
Şəxs Yaqubun bud oynağının vətərinə toxunmuşdu.

Yaqubun Esavla görüşü

33 1 Yaqub başını qaldırıb gördü ki, Esav dörd yüz adamla birlikdə
gəlir. O, Leanın, Rəhilənin və iki cariyəsinin uşaqlarını ayırdı:
2 cariyələrlə onların uşaqlarını qabağa, Lea ilə onun uşaqlarını ortaya,
Rəhilə ilə Yusifi isə arxaya qoydu. 3 Özü isə onların qabağına keçdi və
qardaşına yaxınlaşanda yeddi dəfə yerə əyildi.

4 Esav Yaqubu qarşılamaq üçün qaçıb onu qucaqladı və boynuna
sarılıb öpdü. Onlar ağlaşdılar. 5 Esav başını qaldırıb qadınları və uşaqları
görəndə dedi: «Bunlar sənin nəyindir?» Yaqub dedi: «Allahın sənin
quluna lütf etdiyi uşaqlardır». 6 Əvvəl cariyələrlə uşaqları yaxınlaşıb
təzim etdilər, 7 sonra Lea ilə uşaqları yaxınlaşıb təzim etdilər, axırda isə
Yusiflə Rəhilə yaxınlaşıb təzim etdilər. 8 Esav soruşdu: «Rast gəldiyim
o biri dəstəni nə üçün göndərmişdin?» Yaqub dedi: «Ağamın gözündə
lütf tapmaq üçün». 9 Esav dedi: «Mənim sürüm çoxdur, qardaşım, səndə
olan sənin olsun». 10 Yaqub dedi: «Yox, xahiş edirəm, indi gözündə lütf
tapdımsa, məndən bu hədiyyələri götür. Çünki sənin üzünü görəndə
Allahın üzünü görmüş sandım, mənə qarşı çox xeyirxah oldun. 11 Xahiş
edirəm, sənə gətirilən hədiyyələri götür. Çünki Allah mənə lütf etdi və
indi mənim hər şeyim var». Yaqub təkid etdikdən sonra Esav hədiyyələri
götürdü.

12 Esav dedi: «Köç edib gedək. Mən sizin qabağınızda gedəcəyəm».
13 Yaqub ona dedi: «Ağam bilir ki, uşaqlar zəifdir, yanımda olan qoyun-
keçi və mal-qara da sağmaldır. Sürüləri bir gün bərk sürsələr, hamısı tələf
olar. 14 Xahiş edirəm, ağam qulundan qabaqda getsin, mən isə ağamın
yanına, Seirə çatana qədər qabağımda olan sürülərin və uşaqların
yerişinə görə yavaş sürəcəyəm». 15 Esav dedi: «Mənimlə olan adamların
bəzisini sənlə qalmaq üçün qoyum». Yaqub dedi: «Bu nəyə lazımdır?
Mən ancaq ağamın gözündə lütf tapmaq istəyirəm». 16 Esav o gün yola

---

[b] **32:28** Yar. 35:10 [c] **32:28** Huşə 12:4 [d] **32:28** *İsrail* – ibrani dilində *Allahla güləşən.*
[e] **32:30** *Peniel* – ibrani dilində *Allahın üzü.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

düşüb Seirə qayıtdı. 17 Yaqub Sukkota köçüb özünə ev tikdi və sürüsünə
ağıllar düzəltdi. Ona görə də bu yerin adını Sukkot[f] qoydular.
18 Yaqub Paddan-Aramdan qayıtdıqdan sonra sağ-salamat Kənan
torpağında olan Şekem şəhərinə gəldi və şəhərin qarşısında məskən
saldı. 19[g] O, çadırını qurduğu tarla sahəsini Şekemin atası Xamorun
oğullarından yüz parça gümüşlə satın aldı. 20 Yaqub orada bir qurbangah
qurub adını El-Elohe-İsrail[h] qoydu.

Dinanın rüsvayçılığı

34 1 Leanın Yaquba doğduğu qızı Dina o ölkənin qızlarını görməyə
çıxdı. 2 O ölkənin ağası Xivli Xamorun oğlu Şekem onu gördü.
Qızı aparıb onunla yatdı və onu zorladı. 3 Onun ürəyi Yaqubun qızı
Dinaya bağlandı. Şekem qızı sevdi və onunla xoş rəftar etdi. 4 Şekem atası
Xamora dedi: «Bu qızı mənə arvad al».
5 Yaqub qızı Dinanın zorlandığını eşitdi, ancaq oğulları çöldə
sürülərinin yanında olduqları üçün onlar gələnə qədər susdu. 6 Şekemin
atası Xamor Yaqubla danışmaq üçün onun yanına getdi. 7 Yaqubun
oğulları bunu eşidib çöllükdən gəldilər. Onlar məyus oldular və bərk
qəzəbləndilər. Çünki Şekem Yaqubun qızı ilə yatmaqla İsraili rüsvay
etmişdi, belə iş etmək olmazdı.
8 Xamor onlara belə dedi: «Oğlum Şekemin ürəyi qızınıza bağlanıb.
Xahiş edirəm, qızı ona arvad olmaq üçün verəsiniz. 9 Bizimlə qohum
olun: öz qızlarınızı bizə arvad verin, bizim qızlarımızı özünüzə alın.
10 Bizimlə qalın, ölkə də sizin ixtiyarınızdadır: burada yaşayın, ticarət
edin və mülk sahibi olun». 11 Şekem qızın atasına və qardaşlarına dedi:
«Sizin gözünüzdə lütf tapmaq üçün məndən nə istəsəniz, verərəm.
12 Məndən çoxlu başlıq və hədiyyələr istəyin, söylədiyiniz hər şeyi
verərəm. Ancaq qızı arvad olmaq üçün mənə verin».
13 Yaqubun oğulları Şekemə və onun atası Xamora hiylə ilə cavab
verdilər, çünki Şekem bacıları Dinanı zorlamışdı. 14 Onlara dedilər: «Biz
bunu edə bilmərik, bacımızı sünnətsiz bir adama ərə verə bilmərik. Bu
bizim üçün rüsvayçılıq olar. 15 Ancaq bir şərtlə sizinlə razı oluruq: bütün
kişiləriniz sünnət edilib bizim kimi olsalar, 16 öz qızlarımızı sizə ərə
verərik, sizin qızlarınızı özümüzə alarıq və sizinlə yaşayıb bir xalq olarıq.
17 Əgər bizə qulaq asmasanız və sünnət olunmasanız, qızımızı götürüb
gedəcəyik».
18 Onların sözləri Xamorun və oğlu Şekemin xoşuna gəldi. 19 Cavan
oğlan bu işi dərhal etdi, çünki Yaqubun qızı çox xoşuna gəlmişdi.
Şekem atasının evində ən hörmətli adam idi. 20 Xamor və oğlu Şekem

---

[f] **33:17** *Sukkot* – ibrani dilində *ağıllar* yaxud *çardaqlar.* [g] **33:19** Yeşua 24:32; Yəh. 4:5; Həv. 7:16 [h] **33:20** *El-Elohe-İsrail* – ibrani dilində *Allah, İsrailin Allahı.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

öz şəhərlərinin darvazasına gəldilər və şəhərin adamlarına belə
dedilər: 21 «Bu adamlar bizimlə səmimidir. Qoy bu ölkədə yaşasınlar
və ticarət etsinlər. Bu ölkə onlar üçün kifayət qədər genişdir. Onların
qızlarını özümüzə arvad alarıq, öz qızlarımızı da onlara ərə verərik.
22 Bu adamlar yalnız bir şərtlə bizimlə yaşamağa və bir xalq olmağa
razı olurlar ki, bizim də bütün kişilərimiz onlar kimi sünnət olunsun.
23 Onların sürüləri, mülkləri və heyvanları bizim olmayacaqmı? Gəlin
onlarla razılaşaq və onlar bizimlə yaşasın». 24 Şəhərin bütün sakinləri
Xamora və oğlu Şekemə qulaq asdılar: şəhər əhalisindən olan bütün
kişilər sünnət olundu.

25 Üçüncü gün onlar hələ də ağrı çəkən zaman Dinanın qardaşları
– Yaqubun iki oğlu Şimeon və Levi qılınclarını götürüb maneəsiz
şəhərə girdilər və bütün kişiləri qılıncdan keçirtdilər. 26 Xamoru və
oğlu Şekemi də öldürdülər. Dinanı Şekemin evindən götürüb getdilər.
27 Yaqubun oğulları ölənlərin yanına gəldilər və şəhəri qarət etdilər,
çünki bacılarını zorlamışdılar. 28 Onların qoyun-keçilərini, mal-
qaralarını, eşşəklərini, şəhərdə və çöldə olan hər şeyi götürdülər.
29 Bütün mallarını, uşaqlarını və qadınlarını əsir apardılar, onların
evlərində olan hər şeyi qarət etdilər. 30 Yaqub Şimeona və Leviyə dedi:
«Ölkədə yaşayan Kənanlılarda və Perizlilərdə mənə qarşı nifrət oyadıb
məni bəlaya saldınız. Biz sayca azıq, əgər birləşib bizi qırsalar, özüm
də ailəmlə birgə həlak olacağam». 31 Amma onlar dedilər: «Bəs bizim
bacımızla bir fahişə kimi rəftar etmək olarmı?»

Yaqubun Bet-Elə qayıtması

35 1 [i] Allah Yaquba dedi: «Qalxıb Bet-Elə get və orada qal.
Qardaşın Esavın əlindən qaçanda sənə görünən Allaha orada
bir qurbangah düzəlt». 2 Yaqub ailəsinə və onunla olanların hamısına
dedi: «Yanınızda olan özgə büt allahlarını atın və özünüzü pak edib
paltarlarınızı dəyişin. 3 Qalxıb Bet-Elə gedək. Dərdli günümdə mənə
cavab verən və getdiyim yolda mənimlə olan Allaha orada bir qurbangah
düzəldəcəyəm». 4 Onlar yanlarında olan bütün özgə büt allahlarını
və qulaqlarındakı sırğaları Yaquba verdilər. Yaqub bunları Şekem
yaxınlığında olan palıdın altında basdırdı. 5 Onlar yola düşdülər. Allah
ətraf şəhərlərin sakinlərini dəhşətə salmışdı və buna görə də onlar
Yaqubun oğullarını təqib etmədilər.

6 Yaqub yanındakı bütün adamlarla birgə Kənan torpağında olan Luza,
yəni Bet-Elə gəldi. 7 Burada bir qurbangah düzəldib o yerin adını El-Bet-
El[j] qoydu, çünki qardaşının əlindən qaçanda Allah Özünü orada Yaquba
zahir etmişdi.

---

[i] **35:1** Yar. 28:11-17 [j] **35:7** *El-Bet-El* – ibrani dilində *Bet-Elin Allahı.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 Rivqanın dayəsi Devora öldü. Onu Bet-Elin aşağısında olan palıdın
altında basdırdılar. Oranın adını Allon-Bakut[k] qoydular.
9 Yaqub Paddan-Aramdan qayıdanda Allah yenə Yaquba göründü və
ona xeyir-dua verdi. 10 [l] Allah ona dedi: «Sənin adın Yaqubdur. Artıq adın
Yaqub çağırılmayacaq, bundan sonra adın İsrail olacaq». Allah onun adını
İsrail qoydu 11 [m] və ona dedi: «Külli-İxtiyar Allah Mənəm. Qoy nəslin artıb
çoxalsın. Səndən bir millət və çoxlu millət törəyəcək, sənin nəslindən çoxlu
padşahlar çıxacaq. 12 İbrahimə və İshaqa verdiyim torpağı sənə verəcəyəm.
Səndən sonra da onu sənin nəslinə verəcəyəm». 13 Allah Yaqubla danışdığı
yerdə onun yanından yuxarı çəkildi. 14 [n] Yaqub Allahın onunla danışdığı
yerdə bir sütun qoydu, üstünə içmə təqdimi səpdi və sonra üzərinə zeytun
yağı tökdü. 15 Yaqub Allahın onunla danışdığı yerin adını Bet-El qoydu.

Rəhilənin və İshaqın ölümü

16 Onlar Bet-Eldən yola düşdülər. Efrata çatana yaxın Rəhilə doğdu.
Onun doğuşu ağır oldu. 17 Doğuş zamanı ağrı çəkəndə mamaça ona dedi:
«Qorxma, yenə də bir oğlun oldu». 18 O, ölüm ayağında can verərkən
oğlunun adını Ben-Oni[j] qoydu, ancaq atası onun adını Binyamin[p] qoydu.
19 Rəhilə öldü və Efrata, yəni Bet-Lexemə gedən yolda basdırıldı. 20 Yaqub
onun qəbri üstünə bir daş qoydu. O bu günə qədər Rəhilənin başdaşıdır.
21 İsrail yola düşdü və Eder qülləsinin o biri tərəfində çadır qurdu.
22 İsrail bu ölkədə yaşayanda Ruven gedib atasının cariyəsi Bilha ilə
yatdı. İsrail bunu eşitdi.
23 Yaqubun on iki oğlu var idi. Leanın oğulları: Yaqubun ilk oğlu
Ruven, Şimeon, Levi, Yəhuda, İssakar və Zevulun. 24 Rəhilənin oğulları:
Yusif və Binyamin. 25 Rəhilənin qulluqçusu Bilhanın oğulları: Dan və
Naftali. 26 Leanın qulluqçusu Zilpanın oğulları: Qad və Aşer. Yaqubun
Paddan-Aramda doğulan oğulları bunlardır.
27 [q] Yaqub Qiryat-Arbada, yəni Xevronda olan Mamreyə, atası İshaqın
yanına gəldi. İbrahim və İshaq Mamredə qərib idilər. 28 İshaq yüz
səksən il ömür sürdü. 29 O qocalıb yaşa dolaraq canını tapşırdı və ölüb
əcdadlarına qoşuldu. Oğulları Esav və Yaqub onu basdırdılar.

Esavın nəsli
(1Saln. 1:34-37)

36 1 Esavın, yəni Edomun tarixçəsi belədir. 2 [r] Esav Kənan
qızlarından Xetli Elonun qızı Adanı, Xivli Siveonun qızı

---

[k] **35:8** *Allon-Bakut* – ibrani dilində *ağlaşma palıdı.* [l] **35:10** Yar. 32:28
[m] **35:11-12** Yar. 17:4-8 [n] **35:14-15** Yar. 28:18-19 [j] **35:18** *Ben-Oni* – ibrani dilində *kədərimin oğlu.* [p] **35:18** *Binyamin* – ibrani dilində *sağ əlimin oğlu.* [q] **35:27** Yar. 13:18
[r] **36:2** Yar. 26:34

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ananın qızı Oholivamanı, 3[s] həmçinin İsmailin qızı, Nevayotun bacısı
Basmatı arvad aldı. 4 Ada Esava Elifazı doğdu, Basmat isə Reueli doğdu.
5 Oholivama Yeuşu, Yalamı və Qorahı doğdu; Esavın Kənan torpağında
doğulan oğulları bunlardır.
6 Esav arvadlarını, oğullarını, qızlarını, evindəki adamların hamısını,
sürülərini, bütün heyvanlarını və Kənan torpağında qazandığı bütün
var-dövləti götürüb qardaşı Yaqubun yanından başqa bir torpağa getdi.
7 Çünki əmlakları çox olduğuna görə bir yerdə yaşaya bilmədilər; sürüləri
çox olduğu üçün qaldıqları torpağa sığmırdılar. 8 Esav, yəni Edom Seir
dağlıq diyarında məskən saldı.
9 Edomluların əcdadı Esavın Seir dağlıq diyarındakı tarixçəsi belədir.
10 Esavın oğullarının adları belədir: Esavın arvadı Adanın oğlu Elifaz,
Esavın arvadı Basmatın oğlu Reuel. 11 Elifazın oğulları: Teman, Omar,
Sefo, Qatam və Qenaz. 12 Timna Esavın oğlu Elifazın cariyəsi idi.
O, Elifaza Amaleqi doğdu. Esavın arvadı Adanın nəvələri bunlardır.
13 Reuelin oğulları bunlardır: Naxat, Zerah, Şamma və Mizza; bunlar
Esavın arvadı Basmatın nəvələridir. 14 Esavın arvadı Siveon qızı Ana
qızı Oholivamanın oğulları bunlardır: o, Esava Yeuşu, Yalamı və Qorahı
doğdu.
15 Esav oğullarının başçıları bunlardır: Esavın ilk oğlu Elifazın
oğulları: başçı Teman, başçı Omar, başçı Sefo, başçı Qenaz, 16 başçı
Qorah, başçı Qatam, başçı Amaleq. Edom torpağında Elifazdan olan
başçılar bunlardır; onlar Adanın nəvələridir. 17 Esavın oğlu Reuelin
oğulları bunlardır: başçı Naxat, başçı Zerah, başçı Şamma, başçı Mizza.
Edom torpağında Reueldən olan başçılar bunlardır; onlar Esavın arvadı
Basmatın nəvələridir. 18 Esavın arvadı Oholivamanın oğulları bunlardır:
başçı Yeuş, başçı Yalam, başçı Qorah; onlar Esavın arvadı Ana qızı
Oholivamanın nəslindən olan başçılardır. 19 Bunlar Esavın, yəni Edomun
oğullarıdır, bunlar da onların başçılarıdır.

Seirin nəsli
(1Saln. 1:38-41)

20 Ölkədə yaşayan Xorlu Seirin oğulları bunlardır: Lotan, Şoval, Siveon,
Ana, 21 Dişon, Eser və Dişan. Edom torpağında başçılıq edən Xorlu Seirin
oğulları bunlardır.
22 Lotanın oğulları Xori və Hemam, Lotanın bacısı Timna. 23 Şovalın
oğulları bunlardır: Alvan, Manaxat, Eval, Şefo və Onam. 24 Siveonun
oğulları bunlardır: Ayya və Ana; atası Siveonun eşşəklərini otararkən
çöldə isti bulaqlar tapan Ana budur. 25 Ananın övladları bunlardır: Dişon
və Ananın qızı Oholivama. 26 Dişonun oğulları bunlardır: Xemdan, Eşban,

---

[s] **36:3** Yar. 28:9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İtran və Keran. 27 Eserin oğulları bunlardır: Bilhan, Zaavan və Aqan.
28 Dişanın oğulları bunlardır: Us və Aran.
29 Xorlulardan olan başçılar bunlardır: başçı Lotan, başçı Şoval, başçı
Siveon, başçı Ana, 30 başçı Dişon, başçı Eser, başçı Dişan; Seir torpağında
qəbilələrinə görə Xorlu başçılar bunlardır.

Edomun padşahları və başçıları
(1Saln. 1:43-54)

31 İsraillilərə bir kəs padşahlıq etməzdən əvvəl Edom ölkəsində
padşahlıq edən adamlar bunlardır: 32 Edomda Beorun oğlu Bela padşah
oldu. Onun şəhəri Dinhava idi. 33 Bela öldü və onun yerinə Bosradan olan
Zerah oğlu Yovav padşah oldu. 34 Yovav öldü və onun yerinə Temanlıların
torpağından olan Xuşam padşah oldu. 35 Xuşam öldü və onun yerinə
Moav çölündə Midyanlıları qıran Bedad oğlu Hadad padşah oldu. Onun
şəhəri Avit idi. 36 Hadad öldü və onun yerinə Masreqadan olan Samla
padşah oldu. 37 Samla öldü və onun yerinə Rexovot-Hannahardan olan
Şaul padşah oldu. 38 Şaul öldü və onun yerinə Akbor oğlu Baal-Xanan
padşah oldu. 39 Akbor oğlu Baal-Xanan öldü və onun yerinə Hadar padşah
oldu. Onun şəhəri Pau idi. Onun arvadının adı Me-Zahav qızı Matred qızı
Mehetavel idi.
40 Esavın nəslindən olan başçıların qəbilələrinə və yerlərinə görə adları
belədir: başçı Timna, başçı Alva, başçı Yetet, 41 başçı Oholivama, başçı
Ela, başçı Pinon, 42 başçı Qenaz, başçı Teman, başçı Mivsar, 43 başçı
Maqdiel, başçı İram; sahib olduqları ölkədə yaşadıqları yerlərə görə
Edom başçıları bunlardır. Esav da Edomluların əcdadıdır.

Yusifin yuxuları

37 1 Yaqub atasının qərib olduğu Kənan torpağında yaşadı.
2 Yaqubun tarixçəsi belədir.
Yusif on yeddi yaşında bir gənc idi. O öz qardaşları – atasının arvadları
Bilhanın və Zilpanın oğulları ilə birlikdə sürü otarırdı. Yusif onların pis
işləri barədə xəbərləri atasına çatdırırdı. 3 İsrail Yusifi bütün oğullarından
çox sevirdi, çünki Yusif onun qocalıq çağının oğlu idi. O, Yusifə əlvan
paltar tikdirdi. 4 Qardaşları gördülər ki, ataları onlardan çox Yusifi sevir.
Buna görə də ona nifrət etdilər və onunla yaxşı rəftar etmədilər.
5 Bir dəfə Yusif yuxu gördü və onu qardaşlarına danışdı. Bundan sonra
ona daha çox nifrət etməyə başladılar. 6 Yusif onlara dedi: «Gördüyüm
bu yuxuya qulaq asın: 7 biz zəminin ortasında dərz bağlayırdıq; mənim
dərzim qalxıb dik durdu, sizin dərzləriniz isə mənim dərzimi əhatəyə
alıb ona təzim etdilər». 8 Qardaşları ona dedilər: «Doğrudanmı, sən bizə
padşah olacaqsan, hökmranlıq edəcəksən?» Onlar yuxularına və sözlərinə
görə Yusifə daha çox nifrət etdilər.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

9 Yusif başqa bir yuxu gördü və onu qardaşlarına danışıb dedi: «Yenə
bir yuxu gördüm; gördüm ki, günəş, ay və on bir ulduz mənə təzim edir».
10 O, yuxusunu atasına və qardaşlarına danışanda atası onu danlayıb
dedi: «Bu gördüyün yuxu nə deməkdir? Doğrudanmı, mən, anan və
qardaşların yerə əyilib sənə təzim etmək üçün gələcəyik?» 11 [t] Qardaşları
ona paxıllıq etdilər, atası isə bu sözü yadda saxladı.

Qardaşlarının Yusifi satması

12 Bir gün Yusifin qardaşları atalarının sürüsünü otarmaq üçün Şekemə
getdilər. 13 İsrail Yusifə dedi: «Qardaşların Şekemdə sürü otarırlar.
Gəl səni də onların yanına göndərim». O, atasına dedi: «Getməyə
hazıram». 14 İsrail yenə ona dedi: «Get bax, qardaşların yaxşıdırmı, sürü
salamatdırmı? Sonra mənə xəbər gətir». Beləcə onu Xevron vadisindən
yola saldı.

Yusif gəlib Şekemə çatdı. 15 Çöldə dolaşarkən bir nəfər ona rast
gəldi. Bu adam «Nə axtarırsan?» deyə ondan soruşdu. 16 O dedi: «Mən
qardaşlarımı axtarıram. Mənə de görüm, onlar sürünü harada otarırlar?»
17 Bu adam dedi: «Buradan getdilər, çünki mən onların “Dotana gedək”
sözlərini eşitdim». Yusif qardaşlarının dalınca düşdü və onları Dotanda
tapdı.

18 Qardaşları onu uzaqdan gördülər. Yusif onların yanına çatmamış onu
öldürmək qərarına gəldilər. 19 Qardaşlar bir-birlərinə dedilər: «Baxın, bu
yuxular görən gəlir. 20 İndi gəlin onu öldürüb bir quyuya ataq, sonra da
deyək ki, vəhşi heyvan onu parçaladı. Onda görərik, yuxuları necə çin
çıxır». 21 Ruven bunu eşidib Yusifi onların əlindən qurtarmaq üçün dedi:
«Gəlin ona toxunmayaq». 22 Ruven onlara «qan tökməyin, onu çöldə olan
bu quyuya atın, ancaq ona toxunmayın» dedi. Bunu ona görə deyirdi ki,
Yusifi qardaşlarının əlindən qurtarıb atasının yanına qaytarsın. 23 Yusif
qardaşlarının yanına çatanda onlar Yusifin əyninə geydiyi alabəzək
paltarı dartıb çıxartdılar. 24 Özünü də götürüb quyuya atdılar. Quyu boş
idi, orada su yox idi.

25 Qardaşlar çörək yemək üçün oturdular. Onlar başlarını qaldıranda
gördülər ki, Gileaddan İsmaillilərin bir karvanı gəlir. Onların dəvələri
ədviyyat, balzam və ətriyyatla yüklənmişdi və bunları Misirə aparırdılar.
26 Yəhuda qardaşlarına dedi: «Əgər qardaşımızı öldürüb qətli ört-basdır
etsək, bunun nə xeyri olar? 27 Gəlin onu İsmaillilərə sataq və ona
toxunmayaq, çünki qardaşımızdır, biz eyni qandanıq». Qardaşları onun
sözü ilə razılaşdılar. 28 [u] Oradan Midyan tacirləri keçəndə Yusifi quyudan
çıxarıb İsmaillilərə iyirmi gümüşə satdılar. Onlar da Yusifi Misirə
apardılar.

---

[t] **37:11** Həv. 7:9-10 [u] **37:28** Həv. 7:9-10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

29 Ruven quyuya tərəf qayıdıb gördü ki, Yusif orada yoxdur. O, paltarını
cırdı. 30 Sonra qardaşlarının yanına qayıdıb dedi: «Uşaq yoxdur, bəs mən
nə edim?» 31 Onlar Yusifin paltarını götürdülər və bir keçi kəsib paltarı
qana batırdılar. 32 Sonra qardaşlar bu əlvan paltarı götürüb atalarına
gətirdilər və dedilər: «Biz bunu tapdıq: gör, oğlunun paltarıdır ya yox?»
33 O, paltarı tanıyıb dedi: «Bu, oğlumun paltarıdır; yəqin onu vəhşi bir
heyvan yeyib. Həqiqətən, Yusif parçalanıb». 34 Yaqub öz paltarını cırdı
və belinə çul bağladı; o uzun müddət oğlu üçün yas tutdu. 35 Bütün
oğulları və qızları ona təsəlli vermək üçün yığışdı, ancaq o təsəlli tapmaq
istəməyib dedi: «Kədərlə oğlumun yanına – ölülər diyarına enəcəyəm».
Beləcə atası onun üçün ağladı.
36 Midyanlılar isə Yusifi Misirdə fironun bir əyanı olan mühafizəçilər
rəisi Potifara satdılar.

Yəhuda və Tamar

38 1 O zaman Yəhuda qardaşlarından ayrılaraq Xira adlı Adullamlı bir
adamın yanına gedib məskən saldı. 2 Yəhuda orada Şua adlı Kənanlı
bir adamın qızını gördü. Yəhuda qızı arvad alıb yanına girdi. 3 Qadın hamilə
olub bir oğlan doğdu və Yəhuda onun adını Er qoydu. 4 Qadın yenə hamilə
olub bir oğlan doğdu və adını Onan qoydu. 5 Sonra yenə də bir oğlan doğub,
adını Şela qoydu. Qadın onu doğduğu zaman Yəhuda Kezivdə idi.
6 Yəhuda ilk oğlu Er üçün bir arvad aldı, onun adı Tamar idi.
7 Yəhudanın ilk oğlu Er Rəbbin gözündə pis idi və Rəbb onu öldürdü. 8 [v]
Yəhuda Onana dedi: «Qardaşın arvadının yanına gir, öz qayınlıq vəzifəni
yerinə yetirib qardaşın üçün nəsil yetişdir». 9 Onan bilirdi ki, bu nəsil
ona məxsus olmayacaq. Buna görə də qardaşı arvadının yanına girəndə
toxumunu yerə tökərdi ki, qardaşı üçün nəsil yetişdirməsin. 10 Onun
etdiyi bu iş Rəbbin gözündə pis oldu və Rəbb onu da öldürdü. 11 Yəhuda
gəlini Tamara dedi: «Atanın evinə qayıt, oğlum Şela böyüyənə qədər dul
olaraq qal». Yəhuda fikirləşdi ki, Şela da qardaşları kimi ölə bilər. Tamar
gedib atasının evində qaldı.
12 Uzun müddətdən sonra Şuanın qızı olan Yəhudanın arvadı öldü.
Yəhuda matəm qurtarandan sonra dostu Adullamlı Xira ilə birlikdə
Timnata sürüsünü qırxanların yanına getdi. 13 Tamara bildirdilər: «Bax
qayınatan sürüsünü qırxmaq üçün Timnata gəlir». 14 Tamar dulluq
paltarını əynindən çıxarıb rübənd örtdü və bürünüb Timnata gedən yolda
olan Enayim darvazasının yanında oturdu. Çünki o görürdü ki, Şela
böyüyüb, o isə hələ də Şelaya ərə verilməyib.
15 Yəhuda onu görəndə elə bildi ki, bir fahişə qadındır, çünki üzünü
örtmüşdü. 16 Yəhuda yolunu ona tərəf salıb dedi: «İcazə ver, sənin yanına

---

[v] **38:8** Qanun. 25:5-7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

girim». Ancaq onun öz gəlini olduğunu bilmədi. Qadın dedi: «Yanıma
girmək üçün mənə nə verirsən?» 17 Yəhuda dedi: «Sürüdən bir oğlaq
göndərərəm». O dedi: «Onu göndərənə qədər mənə girov olaraq bir şey
verərsənmi?» 18 Yəhuda soruşdu: «Girov olaraq sənə nə verim?» Qadın
dedi: «Öz möhürünü, qaytanını və əlində olan əsanı». Yəhuda bunları
qadına verib yanına girdi. Qadın ondan hamilə qaldı. 19 Sonra Tamar
qalxıb getdi və rübəndini çıxarıb dulluq paltarını geydi.
20 Yəhuda qadından girovunu almaq üçün Adullamlı dostunun
vasitəsilə oğlağı göndərdi. Ancaq o, qadını tapmadı. 21 Qadının olduğu
yerin adamlarından soruşdu: «Enayimdə yol kənarında olan fahişə[w]
haradadır?» Onlar dedilər: «Burada fahişə yoxdur». 22 O, Yəhudanın
yanına qayıdıb dedi: «Onu tapa bilmədim. O yerin adamları da "burada
fahişə yoxdur" dedilər». 23 Yəhuda dedi: «Qoy bu şeylər onunku olsun,
ancaq biz bu işdən rüsvay olmayaq. Bax mən bu oğlağı ona göndərdim,
amma sən onu tapmadın».
24 Bundan təxminən üç ay sonra Yəhudaya bildirdilər: «Gəlinin Tamar
zina edib, həm də bu zinadan hamilə qalıb». Yəhuda dedi: «Onu çıxarıb
yandırın». 25 O bayıra çıxarıldığı zaman qayınatasına xəbər göndərib
dedi: «Mən bu şeylərin sahibi olan adamdan hamilə qaldım». Sonra dedi:
«Bax gör, bu möhür, qaytan və əsa kimindir?» 26 Yəhuda bunları tanıyıb
dedi: «O məndən haqlıdır, çünki onu oğlum Şelaya vermədim». Yəhuda
onunla bir daha yaxınlıq etmədi.
27 Tamar doğanda məlum oldu ki, bətnində əkiz var. 28 Doğuş vaxtı bir
uşaq əlini çıxartdı. Mamaça götürüb onun əlinə qırmızı ip bağladı və
dedi: «Əvvəlcə bu doğuldu». 29 Ancaq o uşaq əlini geri çəkdi və qardaşı
birinci doğuldu. Mamaça dedi: «Özünə necə deşik açdın?» Buna görə də
onun adını Peres[x] qoydular. 30 Ondan sonra əlində qırmızı ip olan qardaşı
doğuldu. Onun adını Zerah[y] qoydular.

Yusif və Potifarın arvadı

39 1 Yusif Misirə aparıldı. Fironun bir əyanı – mühafizəçilər rəisi
Misirli Potifar onu oraya gətirmiş İsmaillilərdən satın aldı. 2[z]
Rəbb Yusiflə idi və o, işlərində uğur qazanırdı. Yusif Misirli ağasının
evində qalırdı. 3 Ağası gördü ki, Rəbb onunladır və etdiyi hər işdə ona
uğur verir.
4 Yusif ağasının gözündə lütf tapdı və onun şəxsi xidmətçisi oldu.
Ağası Yusifi evinə nəzarətçi təyin etdi və özünə məxsus olan hər şeyi
onun ixtiyarına verdi. 5 Evinin və özünə məxsus olan hər şeyin ixtiyarını
ona verən vaxtdan bəri Rəbb Yusifə görə Misirlinin evinə bərəkət verdi,

---

[w] **38:21-22** *fahişə* – yaxud *məbəd fahişəsi*. [x] **38:29** *Peres* – ibrani dilində *deşik açmaq*.
[y] **38:30** *Zerah* – ibrani dilində *qırmızı*. [z] **39:2,21** Həv. 7:9-10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

evində, tarlasında və özünə məxsus olan hər şeydə Rəbbin bərəkəti
göründü. 6 Ağası özünə məxsus olan hər şeyi Yusifin ixtiyarına vermişdi,
yediyi yeməkdən başqa, evində olan heç nədən xəbəri yox idi. Yusif gözəl
və yaraşıqlı idi.
7 Bir müddət sonra ağasının arvadının Yusifə gözü düşüb dedi: «Gəl
mənimlə yat». 8 Ancaq Yusif bundan imtina edib ağasının arvadına dedi:
«Mən burada olarkən ağam evində nə olduğunu bilmir və özünə məxsus
olan hər şeyi mənim ixtiyarıma verib. 9 Bu evdə isə hətta o məndən böyük
deyil və səndən başqa heç bir şeyi məndən əsirgəmədi, çünki sən onun
arvadısan. Bəs mən necə bu böyük pisliyi edib Allahın önündə günaha
bata bilərəm?» 10 Qadın hər gün bunu Yusifə deyirdi, Yusif isə onunla
yatmağa, hətta birgə olmağa razı olmurdu.
11 Bir gün Yusif öz işini görmək üçün evə girdi. İçəridə ev adamlarından
heç kəs yox idi. 12 Qadın «Mənimlə yat!» deyib onun paltarından tutdu.
Yusif paltarını onun əlində qoyub qaçdı və bayıra çıxdı. 13 Qadın onun
paltarını əlində qoyub qaçdığını görəndə 14 ev adamlarını çağırıb dedi:
«Baxın, ağanız bu İbranini bizi təhqir etmək üçün yanımıza gətirib. O
mənimlə yatmaq üçün yanıma gəldi, mən isə ucadan qışqırdım. 15 O,
səsimi ucaldıb qışqırdığımı görəndə paltarını yanımda qoyub qaçdı və
bayıra çıxdı». 16 Yusifin ağası evə gələnə qədər qadın onun paltarını
özündə saxladı. 17 Sonra ərinə də bu sözləri söyləyib dedi: «Bizə gətirdiyin
bu İbrani qul məni təhqir etmək üçün yanıma gəldi. 18 Səsimi ucaldıb
qışqırdığım zaman paltarını yanımda qoyub bayıra qaçdı».
19 Yusifin ağası arvadının «sənin qulun mənimlə belə rəftar etdi»
sözlərini eşidəndə bərk qəzəbləndi. 20 Ağası Yusifi götürüb padşahın
məhbuslarının saxlanıldığı zindana təhvil verdi. Yusif zindanda qaldı.
21 Ancaq Rəbb Yusiflə idi və ona xeyirxahlıq göstərdi. O, zindanın baş
nəzarətçisinin gözündə lütf tapdı. 22 Zindanın baş nəzarətçisi zindanda
olan bütün məhbusları Yusifin ixtiyarına verdi. Orada görülən hər işə o
başçılıq edirdi. 23 Zindanın baş nəzarətçisi Yusifin ixtiyarında olan heç
nəyə nəzarət etmirdi, çünki Rəbb Yusiflə idi və etdiyi hər işdə ona uğur
verirdi.

Yusif məhbusların yuxusunu yozur

40 1 Bir müddət sonra Misir padşahının saqisi və çörəkçisi ağaları
Misir padşahına qarşı günah etdilər. 2 Firon bu iki əyanına – baş
saqiyə və baş çörəkçiyə bərk qəzəbləndi 3 və onları mühafizəçilər rəisinin
evində – Yusifin məhbus olduğu zindanda saxladı. 4 Mühafizəçilər rəisi
Yusifi onlara xidmətçi təyin etdi və Yusif də onlara xidmət etdi. Onlar bir
müddət zindanda qaldılar.
5 Bir gün Misir padşahının zindanda məhbus olan saqisi və çörəkçisi
yuxu gördülər. Hər ikisi bir gecədə müxtəlif mənalı yuxular gördü.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 Səhər Yusif onların yanına gəldi və kədərli olduqlarını gördü. 7 Yusif
onunla birgə ağasının evində, zindanda olan firon əyanlarından soruşdu:
«Niyə bu gün üzünüz kədərlidir?» 8 Onlar Yusifə dedilər: «Yuxu görmüşük,
ancaq onu yozan yoxdur». Yusif onlara dedi: «Yuxu yozmaq Allahın işi
deyilmi? Onu mənə danışın».
9 Baş saqi yuxusunu Yusifə danışıb dedi: «Yuxumda gördüm ki, önümdə
bir üzüm tənəyi var. 10 Tənəkdə üç budaq var idi. Onlarda tumurcuqlar
görünüb çiçək açdı və salxımlar yetişdi. 11 Fironun piyaləsi mənim
əlimdə idi. Üzümləri götürüb fironun piyaləsinə sıxdım və piyaləni firona
verdim». 12 Yusif ona dedi: «Onun yozması belədir: üç budaq üç gündür.
13 Üç gün ərzində firon səni yüksəldəcək. Səni öz işinə qaytaracaq, sən
də onun saqisi olduğun vaxtdakı kimi əvvəlki qaydaya görə fironun
piyaləsini əlinə verəcəksən. 14 Ancaq sənin vəziyyətin yaxşılaşanda
məni yadına sal və xeyirxahlıq göstər. Haqqımda firona danışıb
məni bu yerdən çıxart. 15 Doğrudan da, mən İbranilərin torpağından
oğurlanmışam və burada da zindana salınmağa layiq bir iş görməmişəm».
16 Baş çörəkçi Yusifin yuxunu yaxşılığa yozduğunu görüb ona dedi: «Mən
isə yuxuda gördüm ki, başımın üstündə üç səbət ağ çörək var. 17 Ən üstdəki
səbətdə çörəkçinin firon üçün bişirdiyi hər cür çörək var. Quşlar başımın
üstündəki səbətdən onları yeyirdi». 18 Yusif belə cavab verdi: «Onun yozması
belədir: üç səbət üç gündür. 19 Üç gün ərzində firon sənin başını bədənindən
ayıracaq, özünü də ağacdan asacaq və quşlar sənin ətini didəcək».
20 Üçüncü gün – fironun ad günü o bütün əyanlarına ziyafət verdi. Baş
saqini və baş çörəkçini əyanlarının önünə çıxartdı. 21 Baş saqini saqiliyinə
qaytardı və o, piyaləni fironun əlinə verdi, 22 baş çörəkçini isə asdırdı;
hər şey Yusifin yozduğu kimi oldu. 23 Ancaq baş saqi Yusifi yada salmadı
və onu unutdu.

Fironun yuxuları

41 1 İki il keçəndən sonra firon belə bir yuxu gördü: o, Nil çayının
sahilində dayanmışdı. 2 Çaydan yeddi bəslənmiş və kök inək
çıxdı. Onlar qamışlıq içində otlamağa başladı. 3 Onlardan sonra haldan
düşmüş və arıq olan başqa yeddi inək Nil çayından çıxdı. Onlar çayın
sahilindəki inəklərin yanında dayandılar. 4 Haldan düşmüş və arıq inəklər
bəslənmiş və kök olan yeddi inəyi yedilər. Onda firon yuxudan oyandı.
5 Sonra yatıb ikinci dəfə bu yuxunu gördü: bir saplaqdan yeddi dolu və
yaxşı sünbül çıxdı. 6 Onlardan sonra isə cılız və şərq küləyindən yanmış
yeddi sünbül bitdi. 7 Cılız sünbüllər yeddi böyük və dolu sünbülü uddular.
Onda firon oyandı; bu bir yuxu idi.
8 Səhəri gün onun ürəyi narahat oldu. O xəbər göndərib Misirin bütün
sehrbazlarını və müdriklərini çağırdı. Firon onlara öz yuxusunu danışdı,
ancaq onların arasında fironun yuxusunu yozan bir adam tapılmadı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

9 Baş saqi firona belə söylədi: «Mən bu gün öz günahımı yadıma
saldım: 10 bir dəfə firon qullarına qəzəbləndi və mənimlə baş çörəkçini
zindana, mühafizəçilər rəisinin evinə saldı. 11 Biz bir gecə yuxu gördük,
hər birimiz müxtəlif mənalı yuxular gördük. 12 Orada bizimlə birgə
mühafizəçilər rəisinin qulu olan bir İbrani gənc var idi. Biz ona danışdıq,
o da yuxularımızı yozdu, hər birimizə yuxusunun mənasını izah etdi.
13 O bizə necə yozmuşdusa, elə də oldu: mən öz vəzifəmə qaytarıldım, baş
çörəkçi isə asıldı».
14 Firon xəbər göndərib Yusifi çağırdı. Onu tez zindandan çıxartdılar.
O, başını qırxıb paltarlarını dəyişdi və fironun hüzuruna gəldi. 15 Firon
Yusifə dedi: «Bir yuxu görmüşəm, ancaq onu yozan yoxdur. Mən sənin
barəndə eşitmişəm ki, yuxuları eşidib yoza bilirsən». 16 Yusif firona
cavab verdi: «Bu məndən deyil, Allah fironun xeyrinə cavab verəcək».
17 Firon Yusifə dedi: «Yuxumda gördüm ki, Nil çayının sahilində
durmuşam. 18 Çaydan kök və bəslənmiş yeddi inək çıxdı. Onlar qamışlıq
içində otlamağa başladı. 19 Onlardan sonra halsız, çox cılız və arıq
olan başqa yeddi inək çıxdı. Bütün Misir ölkəsində bunlar kimi cılız
inək görməmişəm. 20 Arıq və cılız inəklər əvvəlki yeddi kök inəyi
yedilər. 21 Kök inəklər onların qarınlarına girdiklərinə baxmayaraq, bu
bilinmirdi, onlar əvvəlki kimi arıq idi. Onda oyandım. 22 Yenə yuxumda
gördüm ki, bir saplaqdan yeddi dolu və böyük sünbül çıxdı. 23 Onlardan
sonra solğun, cılız və şərq küləyindən yanmış yeddi sünbül bitdi. 24 Cılız
sünbüllər yeddi dolu sünbülü uddular; bunları sehrbazlara danışdım,
ancaq izah edən olmadı».
25 Yusif firona dedi: «Fironun yuxularının mənası eynidir. Allah
etmək istədiyi işi firona bildirdi. 26 Yeddi bəslənmiş inək yeddi ildir,
yeddi dolu sünbül də yeddi ildir; yuxuların mənası eynidir. 27 Onlardan
sonra çıxan yeddi arıq, cılız inək və şərq küləyindən yanmış boş yeddi
sünbül də yeddi ildir; yeddi il aclıq olacaq. 28 Firona demək istədiyim
sözlər bunlardır. Allah etmək istədiyi işi firona göstərdi. 29 Bütün
Misir torpağında yeddi il böyük bolluq olacaq. 30 Bundan sonra yeddi
il aclıq olacaq. Misir ölkəsində olan bütün bolluq yaddan çıxacaq və
aclıq ölkəni əldən salacaq. 31 Ölkədəki bolluq ondan sonra gələn aclıq
üzündən görünməyəcək, çünki aclıq çox ağır olacaq. 32 Firon yuxunu iki
dəfə görüb, çünki Allah belə qərara gəlmişdir və tezliklə bu işi görəcək.
33 Buna görə də firon ağıllı və müdrik bir adam axtarsın, onu Misir
ölkəsinə başçı təyin etsin. 34 Firon ölkədə məmurlar qoymağı əmr etsin və
yeddi il bolluq zamanı Misir torpağının məhsullarının beşdə birini yığsın.
35 Qoy onlar uğurlu olan bu illərin bütün məhsullarını toplasınlar. Taxılı
isə azuqə olaraq şəhərlərdə fironun nəzarəti altında yığıb saxlasınlar.
36 Bu azuqə Misir torpağına gələn yeddi il aclıq dövrü üçün ehtiyat
olacaq, ta ki ölkə əhalisi aclıqdan qırılmasın».

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yusifin Misirdə başçı olması

37 Bu sözlər fironun və onun əyanlarının xoşuna gəldi. 38 Firon
əyanlarına dedi: «Bu adam kimi Allahın Ruhuna malik olan bir kəs tapa
biləcəyikmi?» 39 Sonra firon Yusifə dedi: «İndi ki Allah sənə bütün bu
şeyləri bildirdi, deməli, sənin kimi ağıllı və müdrik adam yoxdur. 40 [a]
Sən mənim saray adamlarıma başçılıq edəcəksən və bütün xalqım sənin
əmrinlə idarə olunacaq. Mən yalnız taxtda səndən böyük olacağam».
41 Firon yenə Yusifə dedi: «Səni bütün Misir ölkəsinə başçı təyin
edirəm». 42 Firon öz möhürünü barmağından çıxarıb Yusifin barmağına
taxdı, ona incə kətan paltar geyindirdi və boynuna qızıl zəncir asdı.
43 Firon əmr etdi ki, onu özünün ikinci arabasına mindirsinlər və
qarşısında «Diz çökün!» deyib bağırsınlar. Beləcə o, Yusifi bütün Misir
ölkəsinə başçı qoydu. 44 Firon Yusifə dedi: «Mən fironam. Bütün Misir
ölkəsində heç kəs sənsiz əlini yaxud ayağını tərpətməyəcək». 45 Firon
Yusifin adını Safnat-Paneah qoydu və On şəhərinin kahini Poti-Feranın
qızı Asnatı ona arvad olmaq üçün verdi. Yusif bütün Misir ölkəsini
gəzməyə çıxdı.
46 Misir padşahı fironun hüzurunda olarkən Yusif otuz yaşında idi.
Yusif fironun hüzurundan çıxıb bütün Misir ölkəsini dolaşdı. 47 Yeddi
bolluq ilində torpaq qucaq-qucaq məhsul verdi. 48 Yusif yeddi ildə Misir
torpağında yığılmış bütün məhsulu topladı. O, məhsulu şəhərlərə qoydu.
Hər şəhərin ətrafında olan tarlada yetişən məhsulu o şəhərdə saxladı.
49 Yusif dəniz qumu qədər çox taxıl yığdı və daha onu hesablamadı,
çünki sayı-hesabı yox idi.
50 Aclıq illərindən qabaq Yusifin iki oğlu oldu; onları Yusifə On kahini
Poti-Feranın qızı Asnat doğdu. 51 Yusif ilk oğlunun adını Menaşşe[b]
qoydu, çünki demişdi: «Allah bütün zəhmətimi və atamın evindəkilərin
hamısını mənə unutdurdu». 52 İkinci oğlunun adını Efrayim[c] qoydu,
çünki demişdi: «Allah əziyyət çəkdiyim torpaqda məni bəhərli etdi».
53 Misir torpağında yeddi il bolluq qurtardı. 54 [d] Yusifin söylədiyi
kimi yeddi il aclıq başladı. Bütün ölkələrdə aclıq oldu, lakin Misir
torpağının hər yerində ərzaq var idi. 55 [e] Bütün Misir əhalisi aclıq
çəkəndə çörək üçün firona fəryad etdi. Firon bütün Misirlilərə dedi:
«Yusifin yanına gedin, onun dediyini edin». 56 Bütün yer üzündə aclıq
oldu. Yusif məhsul olan bütün anbarları açıb Misirlilərə taxıl satırdı.
Misir torpağında aclıq gücləndi. 57 Bütün ölkələrin adamları taxıl almaq
üçün Misirə, Yusifin yanına gəlirdilər, çünki bütün yer üzündə şiddətli
aclıq idi.

---

[a] **41:40** Həv. 7:9-10 [b] **41:51** *Menaşşe* – ibrani dilində *unutduran.* [c] **41:52** *Efrayim* – ibrani dilində *bəhərli.* [d] **41:54** Həv. 7:11 [e] **41:55** Yəh. 2:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yusifin qardaşları Misirə gedir

42 1 Yaqub öyrəndi ki, Misirdə taxıl var. O öz oğullarına dedi:
«Nə üçün bir-birinizə baxırsınız?» 2[f] Yenə dedi: «Mən eşitdim
ki, Misirdə taxıl var, gedib oradan bizim üçün taxıl alın ki, ölməyib
yaşayaq». 3 Yusifin on qardaşı taxıl almaq üçün Misirə getdi. 4 Ancaq
Yaqub Yusifin qardaşı Binyamini qardaşları ilə birgə göndərmədi, çünki
fikirləşirdi ki, onun başına bir fəlakət gələ bilər. 5 Taxıl almağa gələnlər
arasında İsrailin oğulları da var idi, çünki Kənan torpağında da aclıq
hökm sürürdü.

6 Yusif ölkənin başçısı idi və ölkənin bütün əhalisinə də taxılı özü
satırdı. Yusifin qardaşları gəlib onun önündə üzlərini yerə qoyub səcdə
etdilər. 7 Yusif qardaşlarını görüb tanıdı, ancaq onlarla yad adam kimi
rəftar edərək sərt danışdı. Yusif onlardan soruşdu: «Haradan gəlirsiniz?»
Onlar dedilər: «Ərzaq almaq üçün Kənan torpağından gəlirik».

8 Yusif qardaşlarını tanıdı, amma onlar Yusifi tanımadılar. 9[g]
Yusif qardaşları barədə gördüyü yuxuları xatırlayıb onlara dedi:
«Siz casussunuz, ölkənin zəif yerlərini öyrənmək üçün gəlmisiniz».
10 Qardaşları ona dedilər: «Xeyr, ey ağamız, qulların yalnız ərzaq
almaq üçün gəliblər. 11 Biz hamımız bir adamın oğullarıyıq. Biz təmiz
adamlarıq, qulların casus deyil». 12 Ancaq Yusif onlara dedi: «Xeyr, siz
ölkənin zəif yerlərini öyrənmək üçün gəlmisiniz». 13 Onlar dedilər: «Biz
qulların on iki qardaşıq və Kənan torpağında bir adamın oğullarıyıq.
Kiçik qardaşımız indi atamızın yanındadır, bir qardaşımız isə yoxa çıxıb».
14 Yusif onlara dedi: «Hər şey mən dediyim kimidir: siz casussunuz,
15 ancaq mən sizi belə yoxlayacağam: fironun canına and olsun ki,
kiçik qardaşınız buraya gəlməsə, siz buradan gedə bilməyəcəksiniz.
16 Aranızdan bir nəfəri göndərin ki, qardaşınızı gətirsin, siz isə burada
saxlanacaqsınız. Onda sizin düz deyib-demədiyiniz bilinəcək. Yoxsa
fironun canına and olsun ki, siz casussunuz». 17 Yusif üç gün onları
zindanda saxladı.

18 Üçüncü gün Yusif onlara dedi: «Dediyimə əməl edib canınızı
qurtarın, çünki mən Allahdan qorxuram. 19 Əgər siz təmiz adamsınızsa,
qoy qardaşlarınızdan biri həbs olunduğunuz yerdə qalsın, siz isə
gedib ailələrinizi aclıqdan qurtarmaq üçün taxıl aparın. 20 Sonra kiçik
qardaşınızı mənim yanıma gətirin. Beləcə düz dediyinizi biləcəyəm və
canınızı qurtaracaqsınız». Qardaşlar belə də etdilər. 21 Onlar bir-birlərinə
dedilər: «Doğrudan da, biz qardaşımızın qarşısında təqsirkarıq. O bizə
yalvardığı vaxt çəkdiyi əziyyəti gördük, ancaq ona qulaq asmadıq. Buna
görə də başımıza bu bəla gəldi». 22[h] Ruven onlara belə cavab verdi: «Mən

---

[f] **42:2** Həv. 7:12 [g] **42:9** Yar. 37:5-10 [h] **42:22** Yar. 37:21-22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

demədimmi uşağa pislik etməyin, lakin siz mənə qulaq asmadınız. İndi
isə onun qanına görə cəza çəkirik». 23 Qardaşları Yusifin onları başa
düşdüyünü bilmirdilər, çünki onlar tərcüməçi vasitəsilə danışırdılar.
24 Yusif onların yanından kənara çəkilib ağladı. Sonra qardaşlarının
yanına qayıdıb onlarla söhbət etdi. Aralarından Şimeonu götürüb
qardaşlarının gözü qabağında onun əl-qolunu bağladı. 25 Yusif əmr etdi
ki, onların çuvalları taxılla doldurulsun, hər birinin verdiyi pul da öz
çuvalına qoyulsun və onlara yol üçün azuqə verilsin. Belə də edildi.
26 Qardaşlar taxıllarını eşşəklərinin belinə yükləyib oradan getdilər.
27 Onlardan biri gecələdiyi yerdə eşşəyinə yem vermək üçün çuvalını
açanda öz pulunu gördü: pul çuvalın ağzında idi. 28 O, qardaşlarına dedi:
«Pulum özümə qaytarılıb, budur, o, çuvalımın içindədir». Qardaşların
ürəyi həyəcana düşdü və onlar qorxa-qorxa bir-birlərinə dedilər: «Allah
bizim başımıza nə iş gətirdi?»
29 Onlar Kənan torpağına, ataları Yaqubun yanına gəldilər və başlarına
gələn bütün hadisələri ona danışıb dedilər: 30 «O ölkənin başçısı olan
adam bizimlə sərt danışdı, bizi ölkəyə gələn casuslar hesab etdi. 31 Ona
dedik: “Biz təmiz adamlarıq, casus deyilik. 32 Biz bir atanın oğulları, on
iki qardaşıq. Bir qardaşımız yoxa çıxıb, biri də indi Kənan torpağında
atamızın yanındadır”. 33 O ölkənin başçısı olan adam bizə dedi: “Sizin
təmiz adam olduğunuzu bundan biləcəyəm: qardaşlarınızdan birini
yanımda qoyub, ailələrinizi aclıqdan qurtarmaq üçün taxıl götürərək
gedin. 34 Sonra kiçik qardaşınızı yanıma gətirin. O zaman sizin casus
deyil, təmiz adam olduğunuzu biləcəyəm. Onda qardaşınızı sizə təhvil
verəcəyəm və ölkədə alver edə bilərsiniz”».
35 Qardaşlar çuvallarını boşaldarkən gördülər ki, hər kəsin çuvalında
pul kisəsi var. Özləri və onların atası pul kisələrini görəndə qorxdular.
36 Ataları Yaqub onlara dedi: «Siz məni övladsız qoydunuz. Yusif yox,
Şimeon yox, Binyamini də aparacaqsınız. Bütün bunları mənim başıma
gətirmək istəyirsiniz». 37 Ruven atasına belə dedi: «Əgər onu sənin yanına
gətirməsəm, iki oğlumu öldürərsən. Onu mənim ixtiyarıma ver, mən də
onu qaytarıb yanına gətirəcəyəm».
38 Yaqub dedi: «Oğlum sizinlə getməyəcək, çünki onun qardaşı ölüb və
tək qalıb. Əgər getdiyiniz yolda onun başına bir iş gəlsə, mənim ağ saçlı
başımı kədər içində ölülər diyarına endirəcəksiniz».

Misirə ikinci səfər

43 1 Kənan torpağında aclıq güclənmişdi. 2 Qardaşların Misirdən
gətirdiyi buğda yeyilib tükənəndə ataları onlara dedi: «Yenə
gedib bizə bir az ərzaq alın».
3 Yəhuda ona belə söylədi: «O adam bizə ciddi xəbərdarlıq edib
dedi ki, əgər qardaşınız sizinlə gəlməsə, gözümə görünməyin. 4 Əgər

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

sən qardaşımızı bizimlə göndərsən, gedib ərzaq alarıq. 5 Ancaq onu
göndərməsən, getməyəcəyik, çünki o adam bizə dedi ki, qardaşınız
sizinlə gəlməsə, gözümə görünməyin». 6 İsrail dedi: «Niyə o adama daha
bir qardaşınız olduğunu bildirib mənə pislik etdiniz?» 7 Onlar dedilər: «O
adam özümüz və ailəmiz barədə dəfələrlə bizə belə suallar verdi: “İndi
atanız sağdırmı? Başqa qardaşlarınız varmı?” Biz də onun bu suallarına
cavab verdik. Ağlımıza gələrdi ki, o bizə “qardaşınızı gətirin” deyəcək?»
8 Sonra Yəhuda atası İsrailə dedi: «Uşağı mənimlə göndər ki, qalxıb gedək.
Sən də, biz də, uşaqlarımız da ölməyib sağ qalarıq. 9 Mən ona zamin
dururam, onu məndən tələb edərsən. Əgər onu sənin yanına gətirib
qarşında dayandırmasam, ömrüm boyu önündə təqsirkar olacağam.
10 Çünki biz gecikməsəydik, indi iki dəfə gedib-qayıdardıq».

11 Ataları İsrail onlara dedi: «Əgər belədirsə, bunu edin: torbalarınızda
bu torpağın ən yaxşı məhsullarından o adama hədiyyə olaraq bir qədər
balzam, bal, ədviyyat, ətriyyat, püstə və badam götürün. 12 Özünüzlə
iki qat artıq pul götürün. Çuvallarınızın içində geri qaytarılmış pulu öz
əllərinizlə aparıb verin, bəlkə bir səhv olub. 13 Qardaşlarınızı götürüb
gedin və o adamın yanına qayıdın. 14 Külli-İxtiyar Allah o adamda sizə
qarşı mərhəmət oyandırsın, o da digər qardaşınızı və Binyamini sizə
təhvil versin. Mən uşaqlarımdan məhrum olacağamsa, qoy olum».

15 Qardaşlar özləri ilə hədiyyə və iki qat artıq pul götürdülər. Binyamini
də götürüb qalxdılar və Misirə gəlib Yusifin önündə durdular. 16 Yusif
Binyamini onlarla bərabər görəndə öz ev nəzarətçisinə dedi: «Bu adamları
evə apar və heyvan kəsib hazırla, çünki onlar mənimlə nahar edəcəklər».
17 O adam Yusifin dediyinə əməl etdi: bu adamları Yusifin evinə apardı.
18 Bu adamlar Yusifin evinə aparıldıqları üçün qorxub dedilər: «Keçən
dəfə çuvallarımızda geri qaytarılmış pul üstündə bizi aparırlar. O istəyir
ki, bizə qarşı bəhanə tapıb üstümüzə düşsün, bizi özünə qul etsin və
eşşəklərimizi alsın». 19 Onlar Yusifin ev nəzarətçisinə yaxınlaşdılar və
evin astanasında ona belə söylədilər: 20 «Ey ağamız, keçən dəfə biz ərzaq
almaq üçün gəlmişdik. 21 Ancaq gecələdiyimiz yerə çatdığımız zaman
çuvallarımızı açıb gördük ki, hər birimizin pulu çəkisi əskik olmayaraq
çuvalımızın içindədir. İndi onu öz əllərimizlə geri qaytarırıq. 22 Ərzaq
almaq üçün özümüzlə başqa pul da gətirmişik. O pulu isə çuvallarımıza
kimin qoyduğunu bilmirik». 23 Ev nəzarətçisi dedi: «Narahat olmayın,
qorxmayın. Özünüzün və atanızın Allahı sizə çuvallarınızda xəzinə verdi.
Pulunuz mənə gəlib çatdı». Sonra Şimeonu onların yanına gətirdi. 24 O
adam qardaşları Yusifin evinə gətirdi. Ayaqlarını yumaq üçün onlara su
verdi və eşşəklərinə yem verdi. 25 Qardaşlar Yusif nahara gələnə qədər
hədiyyəni hazırladılar, çünki orada yemək yeyəcəklərini eşitdilər.

26 Yusif evə gələndə onlar hədiyyəni otağa gətirib təqdim etdilər, onun
önündə yerə qədər əyilib səcdə etdilər. 27 Yusif onların kefini soruşub

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

dedi: «O dediyiniz qoca atanız salamatdırmı? Hələ də yaşayırmı?»
28 Onlar dedilər: «Sənin qulun atamız salamatdır, hələ də yaşayır». Onlar
Yusifə əyilib təzim etdilər.
29 Yusif başını qaldıranda öz anasının oğlu olan qardaşı Binyamini
görüb dedi: «Mənə söylədiyiniz kiçik qardaşınız budurmu?» Sonra
Binyaminə dedi: «Ey oğlum, Allah sənə lütf etsin». 30 Yusif tələsik oradan
çıxdı, çünki qardaşını görəndə ürəyi sızıldadı, onu ağlamaq tutdu və
otağa girib orada ağladı. 31 Sonra üzünü yuyub çıxdı, özünə gəlib dedi:
«Yemək gətirin». 32 Yeməyi ona ayrıca, qardaşlarına ayrıca, onunla birgə
yeyən Misirlilərə isə ayrıca qoydular, çünki Misirlilər İbranilərlə birgə
yemək yeməzdilər; bu, Misirlilər üçün iyrənc bir şey idi. 33 Qardaşlar
böyük-kiçikliyinə görə Yusifin hüzurunda oturdular. Onlar bir-birlərinə
baxıb çaşdılar. 34 Yusifin önündəki yeməklərdən onlara pay ayrıldı. Ancaq
Binyaminin payı onların hər birinin payından beş qat artıq idi. Onlar
yeyib-içdilər və onunla bərabər xoş vaxt keçirdilər.

Yusifin itmiş kasası

44 1 Yusif öz ev nəzarətçisinə əmr edib dedi: «Bu adamların
çuvallarını gücləri çatana qədər ərzaqla doldur və hər kəsin
pulunu öz çuvalının ağzına qoy. 2 Kiçiyinin çuvalının ağzına isə mənim
kasamı – gümüş kasanı və taxıl əvəzinə verilən pulu qoy». O, Yusifin
dediyi sözə əməl etdi. 3 Səhər açılanda bu adamları eşşəkləri ilə birgə
yola saldılar. 4 Onlar hələ şəhərdən uzaqlaşmamışdı ki, Yusif öz ev
nəzarətçisinə dedi: «Qalx o adamların dalınca get və onlara çatdığın
zaman belə söylə: “Nə üçün yaxşılığa pisliklə cavab verdiniz? 5 Bu kasa
ağamın içdiyi və onunla baxıcılıq etdiyi kasa deyilmi? Siz çox pis iş
tutdunuz”».
6 Ev nəzarətçisi onlara çatdı və bu sözləri söylədi. 7 Qardaşlar ona
dedilər: «Nə üçün ağam belə sözlər söyləyir? Bu iş qullarından uzaq
olsun. 8 Biz çuvalımızın içində tapdığımız pulu Kənan torpağından
sənə geri qaytardıq. Ağanın evindən necə qızıl yaxud gümüş oğurlaya
bilərik? 9 Qoy bu şey qullarından kimdə tapılsa, o adam öldürülsün və
biz də ağamıza qul olaq». 10 O dedi: «Yaxşı, qoy siz deyən kimi olsun:
bu kimin yanında tapılsa, o mənə qul olsun, qalanlarınız isə təqsirkar
olmayacaqsınız». 11 Onların hər biri tələsik çuvalını yerə endirdi və
çuvalının ağzını açdı. 12 Ev nəzarətçisi böyükdən başlayıb kiçiyə qədər
onları axtardı və kasa Binyaminin çuvalından tapıldı. 13 Qardaşlar
paltarlarını cırdılar və hər biri eşşəyini yükləyib şəhərə qayıtdı.
14 Yəhuda qardaşları ilə birgə Yusifin evinə gəldi. O hələ də orada idi.
Onlar Yusifin önündə yerə qapandılar. 15 Yusif onlara dedi: «Bu nə işdir,
görmüsünüz? Güman etmədiniz ki, mənim kimi bir adam baxıcılıq edə
bilər?» 16 Yəhuda dedi: «Ağama nə deyim, nə söyləyim? Özümüzü necə

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

təmizə çıxara bilərik? Allah öz qullarında təqsir gördü. İndi biz də,
yanında kasa tapılan adam da ağamızın quluyuq». 17 O dedi: «Yox, mən
belə etməyəcəyəm. Yalnız yanında kasa tapılan adam mənə qul olacaq,
siz isə sağ-salamat atanızın yanına gedin».
18 Yəhuda ona yaxınlaşıb dedi: «Ey ağam, xahiş edirəm ki, qulunun
dediyi sözlərə qulaq as və quluna qarşı qəzəbin alovlanmasın, çünki sən
firon kimi bir adamsan. 19 O zaman ağam qullarından "Sizin atanız yaxud
qardaşınız varmı?" deyə soruşanda 20 biz ağamıza söyləmişdik: "Bizim bir
qoca atamız və onun da ixtiyar çağında doğulan bir kiçik uşağı var. Onun
bir qardaşı öldü, anasından doğulan yalnız o qaldı. Atası onu çox sevir".
21 Sən qullarına demişdin: "Onu mənim yanıma gətirin ki, öz gözümlə
görüm". 22 Biz də ağamıza demişdik: "Uşaq atasından ayrıla bilməz, çünki
atasından ayrılsa, atası ölər". 23 Amma sən qullarına demişdin: "Əgər
kiçik qardaşınız sizinlə gəlməsə, bir daha gözümə görünməyin". 24 Sənin
qulun atamın yanına gəldiyimiz zaman ağamızın sözlərini ona çatdırdıq.
25 Atamız dedi: "Yenə gedin, bizə bir az ərzaq alıb gətirin". 26 Biz dedik:
"Gedə bilmərik. Kiçik qardaşımız bizimlə getsə, gedərik, kiçik qardaşımız
bizimlə getməsə, o adamın gözünə görünə bilmərik". 27 Sənin qulun
atam bizə dedi: "Bilirsiniz ki, arvadım mənə iki oğul doğdu. 28 Bir oğlum
yanımdan getdi və dedim ki, onu yəqin vəhşi bir heyvan parçalayıb;
indiyə qədər o oğlumu görməmişəm. 29 Bu oğlumu da yanımdan
aparsanız və onun başına bir iş gəlsə, ağ saçlı başımı kədər içində ölülər
diyarına endirəcəksiniz". 30 İndi sənin qulun atamın yanına qayıtdığım
zaman uşaq bizimlə olmasa və ürəyi bütün sevgisi ilə uşağa bağlanan
atamız 31 onu görməsə, ölər. Onda biz qulların qulun atamızın ağ saçlı
başını kədər içində ölülər diyarına endirərik. 32 Mən qulun, atama uşaq
üçün zamin durub dedim: "Əgər onu sənin yanına gətirməsəm, atamın
önündə ömrüm boyu təqsirkar olacağam". 33 İndi xahiş edirəm, qoy
uşağın əvəzinə mən ağama qul olmaq üçün qalım, uşaq isə qardaşlarımla
birgə getsin. 34 Çünki o mənimlə olmasa, necə atamın yanına gedə
bilərəm? Onda mən atamın başına fəlakət gəldiyini görərəm».

Yusifin özünü tanıtması

45 1 [i] Yusif yanında duranların hamısının önündə özünü saxlaya
bilməyib qışqırdı: «Hamını yanımdan çıxarın». Yusif özünü
qardaşlarına tanıtdığı zaman yanında heç kəs yox idi. 2 O hönkürüb
ağladı. Misirlilər və fironun saray adamları eşitdilər.
3 Yusif qardaşlarına dedi: «Mən Yusifəm. Atam hələ sağdırmı?» Qardaşları
ona cavab vermədilər, çünki çaşıb qalmışdılar. 4 Yusif qardaşlarına dedi:
«Mənə yaxın gəlin». Onlar yaxın gəldilər. Yusif dedi: «Misirə satdığınız

---

[i] **45:1-3** Həv. 7:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qardaşınız Yusif mənəm. 5 İndi məni buraya satdığınız üçün kədərlənməyin
və təəssüflənməyin, çünki Allah həyatınızı qorumaq üçün məni sizdən
qabaq buraya göndərdi. 6 Artıq iki ildir ki, ölkədə aclıqdır, hələ beş il də
əkin-biçin olmayacaq. 7 Allah məni sizdən qabaq buraya göndərdi ki, sizi
yer üzündə saxlasın və böyük bir qurtuluşla həyatınızı qorusun. 8 Ona görə
də məni buraya göndərən siz deyilsiniz, Allahdır. O məni firona ata[j], onun
bütün saray adamlarına ağa, bütün Misir ölkəsinə isə başçı etdi. 9[k] Tez
atamın yanına gedib ona söyləyin ki, oğlun Yusif belə deyir: "Allah məni
bütün Misir ölkəsinə ağa etdi. Daha durma, yanıma gəl. 10 Qoşen vilayətində
yaşayarsan. Özün, oğulların, nəvələrin, qoyun-keçin, mal-qaran – sənin
hər şeyin mənə yaxın olar. 11 Orada sənin qayğına qalaram, çünki daha
beş il aclıq olacaq. Yoxsa özün, ailən və bütün yaxın adamların yoxsulluq
çəkəcək". 12 İndi sizin və qardaşım Binyaminin gözləri görür ki, bu sözləri
dilimlə sizə deyirəm. 13 Misirdə sahib olduğum böyük izzəti və bütün
gördüklərinizi atama bildirin və tezliklə atamı buraya gətirin». 14 Yusif
qardaşı Binyaminin boynuna sarılıb ağladı, Binyamin də onun boynuna
sarılıb ağladı. 15 Yusif bütün qardaşlarını öpdü və onların boynuna sarılıb
ağladı. Bundan sonra qardaşları onunla söhbət etdilər.
16 Yusifin qardaşlarının gəlməsi barədə fironun sarayına xəbər çatdı.
Bu xəbər fironun və onun əyanlarının xoşuna gəldi. 17 Firon Yusifə dedi:
«Qardaşlarına söylə ki, belə etsinlər: heyvanlarınızı yükləyin və yola
düşüb Kənan torpağına gedin. 18 Atanızı və ev adamlarınızı götürüb
yanıma gəlin. Sizə Misir ölkəsində ən yaxşı torpağı verəcəyəm, torpağın
şirəsini yeyəcəksiniz. 19 Sənə isə əmr olunur ki, onlara söyləyəsən: "Belə
edin: arvad-uşağınız üçün Misir ölkəsində özünüzə arabalar götürün
və atanızı gətirib gəlin". 20 Orada qalan şeylərinizdə gözünüz qalmasın,
çünki bütün Misir torpağının ən yaxşı şeyləri sizindir».
21 İsrailin oğulları belə də etdilər. Yusif fironun əmri ilə onlara arabalar
və yol üçün azuqə verdi. 22 Onların hər birinə bir dəst paltar verdi,
Binyaminə isə üç yüz parça gümüş və beş dəst paltar verdi. 23 Yusif atası
üçün Misirin ən yaxşı şeyləri ilə yüklənmiş on eşşək, yol üçün taxıl,
çörək və azuqə yüklənmiş on dişi eşşək göndərdi. 24 O, qardaşlarını yola
saldı və onlar getdilər. Yusif onlara dedi: «Yolda dava etməyin». 25 Onlar
Misirdən çıxıb Kənan torpağına, ataları Yaqubun yanına gəldilər. 26 Ona
hər şeyi danışıb dedilər: «Yusif sağ-salamatdır, özü də bütün Misir
ölkəsinə başçılıq edir». Yaqub heyrətlənib qaldı və onlara inanmadı.
27 Qardaşlar Yusifin onlara dediyi bütün sözləri ona söylədilər. Onu
aparmaq üçün Yusifin göndərdiyi arabaları görəndə ataları Yaqubun
ürəyi ruhlandı. 28 İsrail dedi: «İndi inandım ki, oğlum Yusif sağ-
salamatdır. Qoy ölməmişdən qabaq gedib onu görüm».

---

j **45:8** *Ata* – yaxud *məsləhətçi* k **45:9-11** Həv. 7:14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yaqubun Misirə getməsi

46 1 İsrail özünə məxsus hər şeyi ilə birgə yola çıxdı. Beer-
Şevaya gəlib atası İshaqın Allahına qurbanlar kəsdi. 2 Gecə
görüntülərində Allah İsraili çağırdı: «Yaqub! Yaqub!» Yaqub cavab verdi:
«Mən buradayam». 3 Allah dedi: «Mən Allaham, atanın Allahıyam. Misirə
getməkdən qorxma, çünki orada səndən böyük bir millət törədəcəyəm.
4 Mən də sənlə birgə Misirə gedəcəyəm. Səni yenə oradan çıxaracağam.
Yusif öz əli ilə sənin gözlərini bağlayacaq».
5 Yaqub Beer-Şevadan çıxdı. İsrailin oğulları ataları Yaqubu və arvad-
uşaqlarını fironun Yaqubu aparmaq üçün göndərdiyi arabalara mindirdilər.
6 [l] Yaqub və onun bütün övladları heyvanlarını və Kənan torpağında əldə
etdikləri hər şeyi götürüb Misirə gəldilər. 7 O özü ilə birgə oğullarını və
qızlarını, oğul nəvələrini və qız nəvələrini – bütün övladlarını Misirə gətirdi.
8 İsrailin Misirə gələn oğullarının – Yaqubla oğullarının adları belədir:
Yaqubun ilk oğlu Ruven. 9 Ruvenin oğulları: Xanok, Pallu, Xesron və
Karmi. 10 Şimeonun oğulları: Yemuel, Yamin, Ohad, Yakin, Sohar və bir
Kənanlı qadından doğulan Şaul. 11 Levinin oğulları: Gerşon, Qohat və
Merari. 12 Yəhudanın oğulları: Er, Onan, Şela, Peres və Zerah. Ancaq Er
və Onan Kənan ölkəsində öldülər. Peresin oğulları: Xesron və Xamul.
13 İssakarın oğulları: Tola, Puvva, Yov və Şimron. 14 Zevulunun oğulları:
Sered, Elon və Yaxleel. 15 Bunlar Yaqubun Leadan doğulan övladlarıdır.
Lea onları və qızı Dinanı Paddan-Aramda doğdu. Yaqubun oğul və qız
övladları cəmi otuz üç nəfər idi.
16 Qadın oğulları: Sifyon, Haqqi, Şuni, Esbon, Eri, Arodi və Areli.
17 Aşerin oğulları: İmna, İşva, İşvi, Beria və onların bacısı Serah. Berianın
oğulları: Xever və Malkiel. 18 Bunlar Lavanın qızı Leaya verdiyi Zilpadan
doğulan Yaqub övladlarıdır. Onlar on altı nəfər idi.
19 Yaqubun arvadı Rəhilənin oğulları: Yusif və Binyamin. 20 [m] Yusifin
Misirdə On şəhərinin kahini Poti-Feranın qızı Asnatdan Menaşşe və
Efrayim adlı iki oğlu oldu. 21 Binyaminin oğulları: Bela, Beker, Aşbel,
Gera, Naaman, Exi, Roş, Muppim, Xuppim və Ard. 22 Bunlar Yaqubun
Rəhilədən doğulan övladlarıdır. Onlar on dörd nəfər idi.
23 Danın oğlu Xuşim. 24 Naftalinin oğulları: Yaxseel, Quni, Yeser,
Şillem. 25 Bunlar Lavanın qızı Rəhiləyə verdiyi Bilhadan doğulan Yaqub
övladlarıdır. Onlar cəmi yeddi nəfər idi.
26 Yaqubun oğullarının arvadlarından başqa, Yaqubun nəslindən olan
və onunla Misirə gələn övladları altmış altı nəfər idi. 27 [n] Yusifin Misirdə
doğulan iki oğlu ilə birlikdə Misirə köçən Yaqubun ailəsində yetmiş nəfər
var idi.

---

[l] **46:6-7** Həv. 7:15 [m] **46:20** Yar. 41:50-52 [n] **46:27** Həv. 7:14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yaqub oğullarının Qoşendə sakin olması

28 Yaqub Qoşen yoluna bələdçilik etmək üçün özündən əvvəl Yəhudanı
Yusifin yanına göndərdi. Onlar Qoşen torpağına girəndə 29 Yusif
arabasını hazırlayıb Qoşenə atası İsraili qarşılamağa getdi. Özünü atasına
tanıtdırıb onun boynuna sarıldı və uzun müddət onu qucaqlayıb ağladı.
30 İsrail Yusifə dedi: «İndi ölə bilərəm, çünki üzünü gördüm. Sən sağ-
salamatsanmış». 31 Yusif qardaşlarına və atasının ailəsinə dedi: «Qoy
gedim firona xəbər verim ki, Kənan torpağında yaşayan qardaşlarımla
atamın ailəsi yanıma gəliblər. 32 Onlar sürü sahibi olan çobanlardır.
Ona görə də qoyun-keçiləri, mal-qaraları və bütün şeyləri ilə birlikdə
gəliblər. 33 Firon sizi çağırıb "Nə işin sahibisiniz?" deyə soruşsa, 34 deyin:
"Atalarımız kimi biz də uşaqlıqdan bəri heyvandarlıqla məşğuluq".
Belə deyin ki, qoy sizi Qoşen vilayətində yerləşdirsin, çünki Misirlilər
çobanlardan iyrənirlər».

47 1 Yusif fironun yanına daxil olub dedi: «Kənan torpağından atam
və qardaşlarım qoyun-keçiləri, mal-qaraları və özlərinə məxsus
hər şeyləri ilə birgə buraya gəliblər və indi Qoşen vilayətindədirlər».
2 Sonra qardaşları arasından beşini götürüb fironun hüzuruna gətirdi.
3 Firon Yusifin qardaşlarına dedi: «Nə işin sahibisiniz?» Onlar firona
dedilər: «Biz qulların, atalarımız kimi çobanıq. 4 Bu ölkəyə müvəqqəti
yaşamaq üçün gəlmişik, çünki Kənan torpağında dəhşətli aclıq hökm
sürür. Sürülərimiz üçün otlaq yox idi. İndi xahiş edirik ki, Qoşen
vilayətində yaşamağa izin verəsiniz». 5 Firon Yusifə dedi: «Atanla
qardaşların yanına gəliblər. 6 Misir torpağı sənin önündədir: atanla
qardaşlarını bu torpağın ən yaxşı yerlərində yerləşdir. Qoy Qoşen
vilayətində yaşasınlar. Aralarında hansı bacarıqlıdırsa, onu mənim
sürülərimə çoban qoy».
7 Yusif atası Yaqubu götürüb fironun hüzuruna gətirdi. Yaqub firona
xeyir-dua verdi. 8 Firon Yaqubdan soruşdu: «Neçə yaşın var?» 9 Yaqub
firona cavab verdi: «Ömrümün yüz otuz ilini qürbətdə keçirdim, amma
ömrüm az və ağır oldu, atalarımın qürbətdəki ömrü qədər uzun olmadı».
10 Sonra firona xeyir-dua verib onun hüzurundan çıxdı.
11 Yusif atası ilə qardaşlarını Misirdə yerləşdirdi və fironun əmrinə
əsasən onlara ölkənin ən yaxşı yerində – Ramses bölgəsində mülk verdi.
12 Bundan əlavə, Yusif atasına, qardaşlarına və atasının ailəsinə malik
olduqları uşaqların sayına görə çörək saxladı.

Aclıq güclənir

13 Aclıq getdikcə o qədər gücləndi ki, heç bir ölkədə çörək tapılmadı.
Misir və Kənan ölkələrinin əhalisini aclıq taqətdən salmışdı. 14 Yusif satdığı
taxılın əvəzində Misir və Kənan ölkələrində yığılan bütün pulları toplayıb

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

fironun sarayına apardı. 15 Misir və Kənan ölkələrində pul qurtaranda
bütün Misirlilər Yusifin yanına gəlib dedilər: «Bizə çörək ver. Gərək
qarşında ölək? Axı pulumuz qurtarıb». 16 Yusif dedi: «Onda heyvanlarınızı
verin. Əgər pulunuz qurtarıbsa, heyvanlarınızı verin, onların əvəzinə sizə
çörək verərəm». 17 Onlar heyvanlarını Yusif üçün gətirdilər. Yusif də atların,
qoyun-keçi və mal-qara sürülərinin, eşşəklərin əvəzinə onlara çörək verdi.
Həmin il onları heyvanları əvəzinə verdiyi çörəklə saxladı.
18 İl başa çatanda ikinci il yenə onun yanına gəlib dedilər: «Ağamızdan
gizli deyil ki, pulumuz qurtarıb, heyvan sürülərimiz də ağamızındır.
Ağamızın hüzurunda canımız və torpaqlarımızdan başqa bir şeyimiz
qalmadı. 19 Nə üçün gözünün önündə torpağımızla bərabər məhv
olaq? Bizi və torpaqlarımızı çörək əvəzinə satın al. Qoy firon bizim də,
torpaqlarımızın da sahibi olsun. Toxum ver ki, ölməyib yaşaya bilək, həm
də torpağımız səhraya çevrilməsin».
20 Beləliklə, Yusif Misirin bütün torpaqlarını firon üçün satın aldı.
Bütün Misirlilər öz zəmilərini satdılar, çünki aclıqdan əzab çəkirdilər.
Bütün torpaqlar fironun oldu. 21 Yusif Misir ərazisinin bir ucundan o
biri ucuna qədər bütün əhalisini şəhərlərə köçürdü. 22 Yalnız kahinlərin
torpağını satın almadı, çünki onlar firondan məvacib alır və fironun
verdiyi məvaciblə dolanırdılar. Buna görə də torpaqlarını satmadılar.
23 Yusif xalqa dedi: «Sizi də, torpaqlarınızı da firon üçün satın almışam.
Alın, bu sizin toxumunuz, torpağı əkin. 24 Məhsul yığılanda onun beşdə
birini firona verin. Beşdə dördünü isə toxumluq olaraq istifadə edin. Həm
özünüz, həm külfətiniz, həm də övladlarınız yesin».
25 Xalq isə dedi: «Sən bizim canımızı qurtardın. Qoy ağamızın gözündə
lütf tapaq, biz fironun köləsi oluruq». 26 Yusif məhsulun beşdə birinin
firona verilməsi barədə Misirdə bir torpaq qanunu qoydu. Bu qanun bu
günə qədər qüvvədədir. Yalnız kahinlərin torpaqları firona verilmədi.

İsrailin son sözü

27 İsrailin nəsli Misirdəki Qoşen vilayətində yaşayaraq orada mülk
sahibi oldu. Onlar artaraq çoxaldılar. 28 Yaqub Misir torpağında on
yeddi il yaşadı. O, yüz qırx yeddi il ömür sürdü. 29[j] İsrailin öləcəyi gün
yaxınlaşanda oğlu Yusifi çağırıb dedi: «Əgər gözündə lütf tapmışamsa,
əlini budumun altına qoy və and iç ki, xeyirxahlıq və sədaqət göstərib
məni Misirdə basdırmayacaqsan, 30 ancaq atalarımla birgə uyumaq üçün
öləndə məni Misirdən aparıb onların məqbərəsində basdıracaqsan». Yusif
dedi: «Dediyin kimi edərəm». 31[p] Atası dedi: «Mənə and iç». O da and
içdi. İsrail yatağının başına[q] söykənib Allaha səcdə etdi.

---

[j] **47:29-30** Yar. 49:29-32; 50:6 [p] **47:31** İbr. 11:21 [q] **47:31** *Yatağının başına* – yaxud *dəyənəyinin başına.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yaqubun Efrayimə və Menaşşeyə xeyir-dua verməsi

48 1 Bir müddət sonra Yusifə dedilər: «Atan xəstədir». O, iki
oğlunu – Menaşşe və Efrayimi özü ilə götürdü. 2 Yaquba xəbər
verib dedilər: «Budur, oğlun Yusif yanına gəlir». İsrail gücünü toplayıb
yatağı üstündə oturdu. 3 [r] Yaqub Yusifə dedi: «Külli-İxtiyar Allah Kənan
torpağında olan Luzda mənə göründü və xeyir-dua verdi. 4 O mənə belə
dedi: "Bax Mən səni bəhərli edib nəslini çoxaldacağam, səndən çoxlu xalq
törədəcəyəm. Səndən sonra bu torpağı övladlarına əbədi mülk olaraq
verəcəyəm". 5 İndi sənin yanına, Misirə gəlməzdən əvvəl Misir torpağında
doğulan iki oğlun da mənimdir: Efrayim və Menaşşe Ruvenlə Şimeon
kimi mənimki olacaq. 6 Onlardan sonra sənin üçün doğulan uşaqlar isə
sənindki olacaq, öz miras torpaqlarında qardaşlarının adları ilə qeyd
olunacaq. 7 [s] Mən Paddandan gələndə Kənan torpağında Efrata yaxın
yerdə Rəhilə yanımdaca öldü. Onu elə orada – Efrat yolunda, yəni Bet-
Lexemdə basdırdım».
8 İsrail Yusifin oğullarını görüb dedi: «Bunlar kimdir?» 9 Yusif atasına
dedi: «Allahın burada mənə verdiyi oğullarımdır». İsrail dedi: «Onları
yanıma gətir, xeyir-dua verim». 10 İsrail artıq qocalmış, gözləri zəifləmişdi
və görə bilmirdi. Yusif oğullarını atasının yanına apardı və atası onları
öpüb qucaqladı. 11 Sonra İsrail Yusifə dedi: «Düşünmürdüm ki, üzünü bir
də görərəm, amma Allah mənə sənin övladlarını da göstərdi». 12 Yusif
övladlarını atasının dizləri yanından kənara çəkib onun qarşısında
üzünü yerə qoyaraq səcdə etdi. 13 Sonra oğullarını götürüb Efrayimi sağ
əli ilə İsrailin sol tərəfinə, Menaşşeni isə sol əli ilə İsrailin sağ tərəfinə
çəkərək ona yaxınlaşdırdı. 14 İsrail əllərini çarpaz uzatdı: sağ əlini kiçik
olan Efrayimin, sol əlini isə Menaşşenin başına qoydu. Menaşşe ilk oğul
olduğuna baxmayaraq, İsrail əllərini qəsdən dəyişdi. 15 İsrail Yusifə xeyir-
dua verərək belə dedi:

«Atalarım İbrahimin, İshaqın xidmət etdiyi Allah,
Bu günə qədər mənim qayğıma qalan Allah,
16 Məni bütün pisliklərdən xilas edən Mələk
Qoy bu uşaqlara da xeyir-dua versin!
Onlar mənim adımla,
Atalarım İbrahim və İshaqın
Adı ilə çağırılsın,
Yer üzündə çoxaldıqca çoxalsın!»

17 Yusif atasının sağ əlini Efrayimin başına qoyduğunu gördü və bu
onun xoşuna gəlmədi. O, atasının əlini Efrayimin başından götürüb
Menaşşenin başına qoymaq istədi. 18 Buna görə də atasına dedi: «Ata, ilk

---

[r] **48:3-4** Yar. 28:13-14 [s] **48:7** Yar. 35:16-19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

oğul Menaşşedir, sağ əlini onun başına qoy. Belə düz deyil». 19 Lakin atası
istəməyib dedi: «Bilirəm, oğlum, bilirəm. Menaşşenin nəslindən də böyük
bir xalq olacaq. Amma kiçik qardaşından daha böyük bir xalq törəyəcək,
onun nəslindən çoxlu millətlər yaranacaq». 20 [t] O gün İsrail nəvələrinə
xeyir-dua verərək dedi:

«İsrail nəsli
"Qoy Allah səni
Efrayim və Menaşşe kimi etsin"
Deyərək sizin adınızla
Xeyir-dua verəcək».

Yaqub beləcə Efrayimi Menaşşedən üstün tutdu. 21 İsrail Yusifə dedi:
«Artıq mən ölürəm, amma Allah sizinlə olacaq, sizi atalarınızın torpağına
qaytaracaq. 22 Sənə qardaşlarından bir pay da artıq olaraq Şekemi
verirəm. Onu mən Emorluların əlindən qılıncım və kamanımla almışam».

Yaqubun oğullarına xeyir-duası

49 1 Yaqub oğullarını çağırıb dedi: «Yanıma toplaşın, gələcəkdə
başınıza gələnləri sizə söyləyim:
2 Ey Yaqub oğulları, yığılıb eşidin,
Atanız İsrailə qulaq asın:

3 Ey Ruven, ilk oğlum,
Sən mənim gücümsən, qüdrətimin başlanğıcısan.
Ləyaqətin hamıdan üstündür,
Qüvvətin hamıdan çoxdur.
4 Amma sən su kimi oynaqsan,
Artıq üstün olmayacaqsan.
Çünki atanın yatağına girib
Onu murdar etdin –
Bax o, döşəyimə çıxdı.

5 Şimeonla Levi qardaşdır,
Qəddarlıq qılıncları ilə silahlanıblar.
6 Ey qəlbim, onların məclisinə getmə,
Ey şərəfim, onların toplantısında olma.
Çünki onlar qəzəblənəndə qətl etdilər,
Əylənəndə öküzlərin ayaq vətərini kəsdilər.
7 Lənət olsun vəhşi qəzəblərinə,
Lənət olsun qəddar hiddətlərinə.
Onları Yaqubda böləcəyəm,

---

[t] **48:20** İbr. 11:21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İsraildə səpələyəcəyəm.

8 Yəhuda, qardaşların səni mədh edəcək,
Düşmənlərin boynu əlində olacaq,
Atanın oğulları önündə səcdə edəcək.
9 [u] Yəhuda bir aslan balasıdır,
Ey oğlum, sən şikara çıxanda
Bir şir kimi yerə əyilirsən,
Dişi aslan kimi torpağa yatırsan.
Kim səni yerindən qaldıra bilər?
10 Padşahlıq əsası
Yəhudanın əlindən getməyəcək,
Hökmdarlıq əsası onun nəslindən itməyəcək;
O vaxta qədər ki əsanın Sahibi[v] gələcək.
Onda xalqlar Ona itaət edəcək.
11 Eşşəyini tənəyə,
Ulağını ən seçmə bir tənəyə bağlayacaq.
Paltarını şərabda,
Köynəyini üzümün qanında yuyacaq.
12 Gözləri şərabdan da parlaq olacaq,
Dişləri süddən də ağ olacaq.

13 Zevulun isə dəniz kənarında yaşayacaq,
Ora gəmilərin limanı olacaq,
Ərazisi Sidonun yanınadək uzanacaq.

14 Qoyun ağılları arasında uzanan İssakar
Bir qüvvətli ulağa oxşar.
15 O, yaxşı və rahat olan yer,
Bir səfalı ölkə görsə,
Çiynini yük daşımaq üçün əyər,
Mükəlləfiyyətçi qul olar.

16 Dan İsrail qəbilələrindən biri olub
Öz xalqına hökm edəcək.
17 Dan yol üstündə bir ilan,
Cığırda bir gürzə olacaq;
Elə bir gürzə ki atın topuğundan sancır,
Süvarisi arxası üstə yıxılır.

---

[u] **49:9** Say. 24:9; Vəhy 5:5 [v] **49:10** *Əsanın Sahibi* – ibrani mətnində *Şilo* sözü olub mənası tam aydın deyil.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

18 Ya Rəbb! Mən Sənin xilasını gözləyirəm.

19 Qad talançı basqınına düçar olacaq,
Lakin onları topuğundan vuracaq.

20 Aşerdən zəngin nemətlər gələcək,
O, şahanə ləzzətli yeməklər yetirəcək.

21 Naftali azad edilmiş bir maraldır,
Ondan gözəl balalar doğulacaq.

22 Yusif barlı bir ağac,
Çeşmə kənarında meyvəli bir ağacdır,
Budaqları divarın üstündən aşar.
23 Oxçular ona güclü hücum etdilər,
Düşmənçilik edib üstünə ox yağdırdılar.
24 Amma Yaqubun qüdrətli Allahı –
İsrailin Daşı və Çobanı olan
Allahın sayəsində
Onun kamanı möhkəm,
Qolları qüvvətli oldu.
25 Sənə kömək edən
Atanın Allahıdır,
Sənə xeyir-dua verən
Külli-İxtiyardır.
Yuxarıda göylərin bərəkəti ilə,
Dərinlikdə olan
Su mənbələrinin bərəkəti ilə,
Döşlərin və bətnlərin bərəkəti ilə
Sənə xeyir-dua verəcək.
26 Atanın xeyir-duası
Atalarımın xeyir-duasından daha ucadır;
Əbədi qalan təpələrin
Zirvəsinə çatar.
Qoy xeyir-dualarım
Yusifin – qardaşlar arasında
Başçı olanın üstündə olsun.

27 Binyamin acgöz bir qurddur,
Səhər ovunu yeyər,
Axşam qənimət paylar».

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

28 Bunların hamısı İsrailin on iki qəbiləsidir. Ataları onlara xeyir-dua
verərkən bu sözləri söylədi və hər birinə xeyir-dua verdi.

Yaqubun ölümü

29 [w] Sonra Yaqub oğullarına vəsiyyət edib dedi: «Mən ölüb əcdadlarıma
qoşulacağam. Məni atalarımın yanında – Xetli Efronun tarlasında
olan mağarada basdırın. 30 O mağara Kənan torpağında olan Mamre
qarşısındakı Maxpela tarlasındadır. İbrahim o mağaranı qəbir düzəltmək
üçün Xetli Efrondan tarlası ilə birlikdə satın almışdı. 31 [x] [y] İbrahimlə
arvadı Sara və İshaqla arvadı Rivqa orada basdırılmışdı. Mən Leanı
da orada basdırdım. 32 Həmin tarla ilə oradakı mağara Xetlilərdən
satın alınıb». 33 [z] Yaqub oğullarına vəsiyyət edib qurtaranda ayaqlarını
yatağına yığaraq son dəfə nəfəs aldı və ölüb əcdadlarına qoşuldu.

Yaqubun dəfni

50 1 Yusif özünü atasının üstünə atdı və ağlayaraq onu öpdü. 2 Sonra
həkim xidmətçilərinə atasının meyitini mumiyalamağı əmr
etdi. Həkimlər İsraili mumiyaladılar. 3 Bu iş qırx günə görüldü, çünki
mumiyalamaq üçün qırx gün lazım idi. Misirlilər yetmiş gün İsrail üçün
yas tutdular.
4 Yas günləri qurtarandan sonra Yusif fironun saray adamlarına
müraciət edib dedi: «Əgər gözünüzdə lütf tapmışamsa, firona söyləyin ki,
5 [a] atam məni and içdirib demişdi: “Mən can üstəyəm. Kənan torpağında
özüm üçün qəbir qazmışam, məni orada basdır”. İndi qoy o mənə izin
versin ki, gedib atamı basdırım və qayıdım». 6 Firon dedi: «Get, atanın
sənə and içdirdiyi kimi onu basdır».
7 Beləliklə, Yusif atasını basdırmağa getdi. Fironun bütün əyanları,
sarayın və Misirin bütün ağsaqqalları, 8 Yusifin bütün ev adamları,
qardaşları və atasının ev adamları onu müşayiət etdilər. Qoşen vilayətində
yalnız uşaqlarını, qoyun-keçilərini və mal-qaralarını qoydular. 9 Onlarla
birgə atlılar və arabalar da yola çıxmışdı, ona görə də dəstə çox böyük
idi. 10 Onlar İordan çayının yaxınlığındakı Atad xırmanına çatanda böyük
ağlaşma ilə matəm qurdular. Yusif atası üçün yeddi gün yas tutdu. 11 O
ölkənin əhalisi olan Kənanlılar Atad xırmanındakı yası görəndə dedilər:
«Gör Misirlilər necə böyük matəmlə yas tuturlar». Ona görə də İordan
çayının yaxınlığındakı bu yerə Avel-Misrayim[b] adı verildi.
12 Yaqubun oğulları atalarının vəsiyyətini əmr etdiyi kimi yerinə
yetirdilər. 13 [c] Onu Kənan ölkəsinə gətirib Mamre qarşısındakı Maxpela

---

[w] **49:29-30** Yar. 23:3-20 [x] **49:31** Yar. 25:9-10 [y] **49:31** Yar. 35:29 [z] **49:33** Həv. 7:15
[a] **50:5** Yar. 47:29-31 [b] **50:11** *Avel-Misrayim* – ibrani dilində *Misirlilərin yası.*
[c] **50:13** Həv. 7:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

tarlasında olan mağarada basdırdılar. İbrahim bir vaxt həmin mağaranı
qəbir düzəltmək üçün tarla ilə birlikdə Xetli Efrondan satın almışdı.
14 Yusif atasını dəfn etdikdən sonra həm özü, həm qardaşları, həm də
onunla birlikdə atasının dəfninə gələnlərin hamısı Misirə qayıtdı.

Yusifin qardaşları ilə mehriban rəftarı

15 Ataları öləndən sonra Yusifin qardaşları öz aralarında dedilər:
«Bəlkə Yusif bizə qarşı kin saxlayır. Əgər ona etdiyimiz pisliyə görə
bizdən qisas alarsa, nə edərik?» 16 Buna görə də Yusifə xəbər göndərdilər:
«Atan ölümündən qabaq bizə vəsiyyət etdi ki, gedib Yusifə belə deyin:
17 "Bax səndən xahişim budur ki, qardaşlarının günahını və təqsirini
bağışlayasan. Axı onlar sənə pislik ediblər". Xahiş edirik, sən atanın
Allahının qulları olan biz qardaşlarının günahını bağışla». Bu sözlər
Yusifə çatanda o ağladı. 18 Sonra qardaşları özləri Yusifin yanına gedib
önündə yerə qapandılar və dedilər: «Biz sənin qullarınıq». 19 Yusif onlara
dedi: «Məgər mən Allaham ki, məndən qorxursunuz? 20 Baxın siz mənə
qarşı pis fikrə düşdünüz, lakin Allah onu yaxşı işə çevirdi ki, bu gün
gördüyünüzü etsin və çoxlu adamın həyatını qorusun. 21 Ona görə də
qorxmayın, mən həm sizi, həm də övladlarınızı saxlayacağam». Yusif
onlara ürəklərincə olan sözlərlə təsəlli verdi.

Yusifin ölümü

22 Yusifin və atasının nəsli Misirdə sakin oldu. Yusif yüz on il
ömür sürdü. 23 O, Efrayimin üç nəsil övladlarını gördü. Menaşşenin
oğlu Makirin övladları da Yusifin yanında doğuldu. 24 Bir gün Yusif
qardaşlarına dedi: «Mən ölürəm, amma Allah mütləq sizə nəzər salacaq.
O sizi bu ölkədən İbrahimə, İshaqa və Yaquba and içdiyi torpağa
aparacaq». 25 [d] Sonra Yusif İsrailin övladlarını and içdirib dedi: «Allah
mütləq sizə nəzər salacaq. Gedən zaman mənim sümüklərimi də buradan
çıxarın».
26 Yusif yüz on yaşında öldü. Onu Misirdə mumiyalayıb bir tabuta
qoydular.

---

[d] **50:25** Çıx. 13:19; Yeşua 24:32; İbr. 11:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ÇIXIŞ
KİTABI

GİRİŞ

«Çıxış» Kitabının adı İsrail tarixində olan ən mühüm hadisə ilə bağlıdır. Bu, İsrail xalqının Allahın köməyi ilə Misir köləliyindən çıxmasıdır. Allah Öz möhtəşəmliyini, sədaqətini, mərhəmətini seçdiyi xalqına belə aşkar etdi.

Bu kitab dörd əsas hissədən ibarətdir: (1) İsraillilərin köləlikdən azad olması; (2) Onların Sina dağına getməsi; (3) Allahın Öz xalqı ilə bağladığı əhdi və onunla bağlı İsrailə yaşamaq üçün əxlaqi, mülki və dini qanunların verilməsi; (4) İsrail üçün ibadətgahın – müqəddəs məskənin və onun avadanlığının qurulması, həmçinin kahinlər üçün Allaha ibadət qayda-qanunların verilməsi.

Bu kitab hər şeydən əvvəl köləlikdən qurtarıb gələcəyə ümidlə baxan Allah xalqının formalaşmasından danışır. Kitabın əsas qəhrəmanı olan Musa peyğəmbər İsrail xalqını Misirdən çıxarmaq üçün Allah tərəfindən rəhbər seçilmişdir.

Kitabın məzmunu:

1:1–15:21 İsraillilərin Misir köləliyindən azad olması
- 1:1-22 Misirdə köləlik
- 2:1–4:31 Musanın doğulması və həyatının ilk dövrü
- 5:11–11:10 Musanın və Harunun Misir fironuna qarşı çıxması
- 12:1–15:21 Pasxa və Misirdən çıxış

15:22–18:27 Qırmızı dənizdən Sina dağına köçmə

19:1–24:18 Sina dağında bağlanmış əhd və qanunlar
- 19:1-25 İsraillilər Sina dağında
- 20:1-26 Allahın On Əmri
- 21:1–24:18 Digər hökmlər

25:1–40:38 Müqəddəs məskən və ibadət üçün qaydalar

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İsrail övladlarının Misirdəki vəziyyəti

1 1[a] Yaqubla birlikdə ailələri ilə Misirə gələn İsrail övladlarının
adları bunlar idi: 2 Ruven, Şimeon, Levi, Yəhuda, 3 İssakar, Zevulun,
Binyamin, 4 Dan, Naftali, Qad, Aşer, 5 Yaqubun nəslindən törənən yetmiş
nəfər idi. Yaqubun oğlu Yusif artıq Misirdə idi. 6 Vaxt yetişdi, Yusif,
qardaşları və o nəslin hamısı öldü. 7[b] Amma İsrail övladları çoxalıb
böyüdülər, sayları artdı və onlar çox qüvvətləndi; ölkə onlarla doldu.
8[c] Misirdə Yusifi tanımayan yeni bir padşah taxta çıxdı. 9 O, xalqına
dedi: «Baxın İsrail övladları sayca bizdən çox və daha qüvvətlidir.
10[d] Gəlin onlarla ağılla rəftar edək, yoxsa çoxalar və müharibə vaxtı
düşmənlərimizlə birləşib bizə qarşı vuruşar, sonra isə ölkəni tərk edərlər».
11 Misirlilər İsrail övladlarına əziyyət vermək üçün onların üzərinə zülmkar
iş nəzarətçiləri qoydular. İsrail övladları firon üçün Pitom və Ramses adlanan
şəhərlər tikdilər. Orada anbarlar yerləşdirdilər. 12 Ancaq İsrail övladlarına
əziyyət vermələrinə baxmayaraq, onlar çoxalıb artırdı. Onda Misirlilər İsrail
övladlarından qorxub, 13 onları sıxıntılı əsarətdə saxladılar. 14 Misirlilər İsrail
övladlarını ağır işlərlə – palçıq tapdalamaqla, kərpic kəsməklə və hər cür tarla
işləri ilə amansızcasına işlədib onların həyatını acı etdilər.
15 Misir padşahı birinin adı Şifra, o birinin adı Pua olan İbrani
mamaçalarına dedi: 16 «İbrani qadınlarını doğuzduranda baxın: əgər
uşaq oğlan olarsa, onu öldürün, yox, əgər qız olsa, qoy yaşasın». 17 Ancaq
mamaçalar Allahdan qorxurdular və buna görə Misir padşahının onlara
əmr etdiyi kimi etmədilər və oğlan uşaqlarını sağ buraxdılar. 18 Misir
padşahı mamaçaları çağırtdırıb onlara dedi: «Niyə belə etdiniz? Niyə
oğlan uşaqlarını sağ buraxdınız?» 19 Mamaçalar firona dedilər: «Çünki
İbrani qadınları Misirli qadınlar kimi deyil, onlar daha sağlamdırlar
və mamaçalar onların yanına gəlməzdən əvvəl doğurlar». 20 Buna görə
Allahın xalqı çoxalıb artdı. Allah mamaçalara da xeyirxahlıq göstərdi.
21 Ondan qorxduqlarına görə bu qadınlara da ailə nəsib etdi.
22[e] Firon bütün xalqına əmr edib dedi: «İbranilərdən hər doğulan oğlan
uşağını Nil çayına atın! Hər qız uşağını isə sağ qoyun».

Musanın doğulması

2 1 O zaman Levi qəbiləsindən bir kişi öz nəslindən bir arvad aldı.
2[f] O hamilə olub oğul doğdu və uşağın gözəl olduğunu görüb üç
ay gizlətdi. 3 Bundan artıq onu gizlədə bilməyərək qamışdan bir səbət
götürüb ona qır və qatran sürtdü, körpəni səbətin içinə salıb Nil çayının
kənarındakı qamışlığın arasına qoydu. 4 Körpənin bacısı isə onun başına
nə gələcəyini bilmək üçün uzaqda durub baxırdı.

---

[a] **1:1-4** Yar. 46:8-27 [b] **1:7** Həv. 7:17 [c] **1:8** Həv. 7:18 [d] **1:10** Həv. 7:19 [e] **1:22** Həv. 7:19
[f] **2:2** Həv. 7:20-21; İbr. 11:23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 Fironun qızı çimmək üçün çaya girdi. Onun qarabaşları isə çayın
kənarında gəzişirdilər. Fironun qızı qarğıların arasında səbəti görüb
onu gətirmək üçün kənizini göndərdi. 6 Sonra səbəti açıb bir oğlan
gördü. Körpə ağlayırdı. Fironun qızı ona rəhmi gəldiyindən dedi: «Bu,
İbrani oğlanlarındandır». 7 Körpənin bacısı fironun qızına dedi: «Bəlkə
gedib sənin üçün İbrani qadınlarından bir dayə çağırım ki, körpəni
əmizdirsin?» 8 Fironun qızı ona «get» dedi. Qız gedib körpənin anasını
çağırdı. 9 Fironun qızı ona dedi: «Bu körpəni götürüb mənim üçün
əmizdir, sənə bunun haqqını verərəm». Qadın körpəni götürüb əmizdirdi.
10 [g] Uşaq böyüdü və qadın onu firon qızının yanına apardı. Fironun qızı
uşağı oğulluğa götürdü. O, uşağın adını Musa[h] qoyub dedi: «Oğlanı sudan
çıxartdığım üçün ona bu adı qoydum».

Musa Misirlini öldürür

11 [i] [j] Çox illər keçdi, Musa böyüdü. Bir dəfə o öz xalqının yanına getdi
və onların ağır zəhmətini gördü. Bir Misirlinin onun xalqından olan
İbranini döydüyünü gördü. 12 Musa ətrafına baxıb heç kəsin olmadığını
görəndə Misirlini öldürüb qumda gizlətdi. 13 Ertəsi gün o yenə gedəndə
gördü ki, iki İbrani bir-biri ilə dalaşır. Musa haqsız olana dedi: «Yoldaşını
niyə vurursan?» 14 O adam dedi: «Səni bizim üstümüzə kim başçı və
hakim qoyub? Yoxsa Misirlini öldürdüyün kimi məni də öldürmək
fikrindəsən?» Musa qorxaraq ürəyində dedi: «Deyəsən, bu iş barədə
bilirlər». 15 [k] Firon bu işdən xəbərdar olanda Musanı öldürtdürmək istədi.
Ancaq Musa fironun əlindən qaçıb Midyan torpağına çataraq bir quyunun
yanında oturdu.

Musa Midyanda yaşayır

16 Midyan kahininin yeddi qızı var idi. Onlar gəlib quyudan su çəkərək
atalarının qoyun-keçilərinə su vermək üçün təknələri doldurdular. 17 O
vaxt çobanlar gəlib onları qovdular; onda Musa qalxıb qızlara kömək etdi
və qoyun-keçilərinə su verdi. 18 Qızlar ataları Reuelin yanına gələndə o
dedi: «Necə oldu ki, bu gün tez gəldiniz?» 19 Onlar dedilər: «Bir Misirli
bizi çobanların əlindən qurtardı və bizim üçün quyudan su çəkib qoyun-
keçiyə su verdi». 20 O, qızlarına dedi: «O adam haradadır? Onu niyə
buraxdınız? Çağırın, gəlib çörək yesin».
21 Musa o adamın evində qalmağa razı oldu. O da qızı Sipporanı
Musaya arvad olaraq verdi. 22 Sippora bir oğlan doğdu. Musa onun adını
Gerşom[l] qoyub dedi: «Mən yad bir ölkədə qərib oldum».

---

[g] **2:10** Həv. 7:20-21 [h] **2:10** *Musa* – ibrani dilində *çıxaran.* [i] **2:11** İbr. 11:24
[j] **2:11-14** Həv. 7:23-28,35 [k] **2:15** Həv. 7:29; İbr. 11:27 [l] **2:22** *Gerşom* – ibrani dilində *orada qərib.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Allah İsraillilərin fəryadını eşidir

23 Xeyli vaxt keçəndən sonra Misir padşahı öldü. İsrail övladları
ağır zəhmət çəkdikləri üçün fəryad edib inlədilər. Ağır zəhmətlərinə
görə etdikləri nalələri Allaha çatdı. 24 [m] Allah onların iniltisini eşitdi;
İbrahimlə, İshaqla və Yaqubla olan əhdini xatırladı. 25 Allah İsrail
övladlarının qul olduqlarını gördü və onlara nəzər saldı.

Rəbb Musanı çağırır

3 1 [n] Musa qayınatası Midyan kahini Yetronun sürüsünü otarırdı. Bir
dəfə o, sürünü səhranın o biri tərəfinə aparıb Allahın dağı Xorevə
gəldi. 2 Birdən Rəbbin mələyi ona bir kol arasından od-alov içərisində
göründü; od içində kolun sönmədən yanmasını görüb 3 Musa öz-özünə
dedi: «Gedim, bu qəribə mənzərəyə baxım, görüm nə üçün bu kol yanıb
qurtarmır». 4 Rəbb Musanın baxmağa gəldiyini görəndə Allah kolun
ortasından onu çağırıb dedi: «Musa, Musa!» O da «mən buradayam» dedi.
5 [j] Allah dedi: «Buraya yaxınlaşma. Ayaqlarından çarıqlarını çıxart, çünki
durduğun yer müqəddəs torpaqdır». 6 [p] Sonra dedi: «Mən atanın Allahı,
İbrahimin Allahı, İshaqın Allahı və Yaqubun Allahıyam». Musa üzünü
örtdü, çünki Allaha baxmağa qorxurdu.
7 Rəbb dedi: «Həqiqətən, Mən Misirdə olan xalqımın əziyyətini gördüm,
nəzarətçilərin əlindən etdikləri fəryadlarını eşitdim və dərdlərinə nəzər
saldım. 8 Mən ona görə gəldim ki, onları Misirlilərin əlindən qurtarıb
bu ölkədən çıxarım və geniş, nemətli bir diyara, süd və bal axan
torpağa – Kənanlıların, Xetlilərin, Emorluların, Perizlilərin, Xivlilərin və
Yevusluların ölkəsinə aparım. 9 İndi isə İsrail övladlarının fəryadı Mənə
çatdı, Misirlilərin onlara etdikləri zülmü görürəm. 10 Buna görə də get.
Səni fironun yanına göndərirəm ki, xalqım İsrail övladlarını Misirdən
çıxarasan».
11 Musa Allaha dedi: «Axı mən kiməm ki, fironun yanına gedib İsrail
övladlarını Misirdən çıxarım?» 12 Allah dedi: «Mən səninləyəm. Mənim
səni göndərdiyimə əlamət bu olacaq: sən xalqı Misirdən çıxaranda
bu dağda Mənə ibadət edəcəksiniz». 13 [q] Musa Allaha dedi: «İsrail
övladlarının yanına gedib "məni sizin yanınıza atalarınızın Allahı
göndərib" deyəndə onlar məndən soruşa bilərlər: "Bəs Onun adı nədir?"
Onda mən nə deyim?» 14 [r] Allah Musaya dedi: «Var Olan Mənəm». Sonra
dedi: «İsrail övladlarına belə söylə: "‹Mənəm› deyən sizin yanınıza
məni göndərdi"». 15 [s] O yenə Musaya dedi: «İsrail övladlarına söylə:

---

[m] **2:24** Yar. 15:13-14 [n] **3:1-10** Həv. 7:30-34 [j] **3:5** Yeşua 5:15 [p] **3:6** Çıx. 3:15; Mat. 22:32; Mark 12:26; Luka 20:37; Həv. 3:13; 7:32 [q] **3:13** Çıx. 6:2-3
[r] **3:14** Yəh. 8:24,28,58; Vəhy 1:4,8 [s] **3:15** Mat. 22:32; Mark 12:26; Luka 20:37; Həv. 3:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

“Atalarınızın Allahı, İbrahimin Allahı, İshaqın Allahı və Yaqubun Allahı
Rəbb[t] məni sizin yanınıza göndərdi”. Əbədi olaraq adım budur. Nəsildən-
nəslə anılan ismim budur.
16 Get, İsrail ağsaqqallarını topla və onlara belə söylə: “Atalarınızın
Allahı, İbrahimin, İshaqın və Yaqubun Allahı Rəbb mənə görünərək
bunları dedi: ‹Siz və Misirdə başınıza gətirilənlərin hamısı nəzərimdədir.
17 Söz verdim ki, sizi Misirdəki əziyyətdən qurtarıb Kənanlıların,
Xetlilərin, Emorluların, Perizlilərin, Xivlilərin və Yevusluların ölkəsinə –
süd və bal axan torpağa aparacağam›”.
18 İsrail ağsaqqalları sənin sözünə qulaq asacaqlar. Sən onlarla birgə
Misir padşahının yanına gedib de: “İbranilərin Allahı Rəbb bizə göründü.
İndi bizə izin ver ki, çöldə birlikdə üç günlük yol gedək və orada
Allahımız Rəbbə qurban gətirək”. 19 Amma bilirəm ki, Misir padşahı
qüdrətli əl vasitəsilə məcbur olmasa, sizin getməyinizə izin verməyəcək.
20 Mən də əlimi uzadıb orada hər cür xariqələrimi göstərərək Misiri
vuracağam; bundan sonra Misir padşahı sizi buraxacaq. 21 [u] Bu xalqa
qarşı Misirlilərin gözündə lütf qazandıracağam ki, yola düşdüyünüz
zaman əliboş getməyəsiniz. 22 Hər qadın öz qonşusundan, yaxınlıqda
qalan qadından qızıl-gümüş əşya və paltar istəsin. Bunlarla oğul və
qızlarınızı bəzəyəcəksiniz, beləcə Misirliləri soyacaqsınız».

Allahın Musaya verdiyi əlamətlər

4 1 Musa belə cavab verdi: «Bəlkə onlar mənə inanmayaraq sözümə
qulaq asmayıb “Rəbb sənə görünməyib” deyəcəklər?»
2 Rəbb Musaya dedi: «Sənin əlindəki nədir?» O dedi: «Əsa». 3 Rəbb
dedi: «Onu yerə at». Musa onu yerə atdı və əsa ilan oldu. Musa onun
qabağından qaçdı. 4 Rəbb Musaya dedi: «Əlini uzadıb onun quyruğundan
tut». Musa əlini uzadıb tutanda o yenə əlində əsa oldu. 5 Sonra Rəbb dedi:
«Bu əlamət ona görədir ki, İsraillilər atalarının Allahı, İbrahimin Allahı,
İshaqın Allahı və Yaqubun Allahı Rəbbin sənə göründüyünə inansınlar».
6 Rəbb yenə dedi: «İndi əlini qoynuna qoy». Musa əlini qoynuna qoydu.
Onu qoynundan çıxaranda, əli cüzama[v] tutulub qar kimi ağappaq oldu.
7 Sonra Rəbb dedi: «Əlini yenə qoynuna qoy». Musa yenə əlini qoynuna
qoydu. Əlini qoynundan götürəndə əli yenə də bədəni kimi oldu. 8 Rəbb
davam etdi: «Əgər sənə inanmasalar və əvvəlki əlaməti qəbul etməsələr,
sonrakı əlaməti qəbul edəcəklər. 9 Bu iki əlamətə də inanmayıb sözünə
qulaq asmasalar, Nil çayının suyundan götürüb quruya tök. Çaydan
götürdüyün su quruda qana çevriləcək».

---

[t] **3:15** *Rəbb* – ibrani mətnində *Yahve* olan bu sözü *Odur* kimi də demək olar. Bu söz səs və məna cəhətindən 3:14-də *Mənəm* – ibrani mətnində *Ehye* sözü ilə əlaqəlidir.
[u] **3:21-22** Çıx. 12:35-36 [v] **4:6** *Cüzam* – yaxud *iyrənc dəri xəstəliyi.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 Musa Rəbbə dedi: «Ya Xudavənd, mən nə keçmişdə, nə də qulunla
danışdığın vaxt natiq olmamışam, çünki dili ağır, səlis danışmayan bir
adamam». 11 Rəbb ona dedi: «Ağzı insana kim verib? İnsanı lal, kar, kor
yaxud gözlü edən kimdir? Bunu edən Mən Rəbb deyiləmmi? 12 İndi get,
Mən ağzınla danışacağam və deyəcəyin sözü sənə öyrədəcəyəm».
13 Musa dedi: «Ya Xudavənd, yalvarıram, başqa adamı göndər». 14 Rəbb
Musaya qəzəblənib dedi: «Qardaşın Levili Harun yoxdurmu? Bilirəm ki,
onun yaxşı nitqi var. İndi o səni qarşılamağa gəlir. Səni görəndə ürəkdən
sevinəcək. 15 Qardaşınla danış, nə demək lazımdırsa, ona başa sal. Mən
isə sənin və onun ağzı ilə danışacağam. Sizə nə etməyi öyrədəcəyəm.
16 Sənin əvəzinə xalqla Harun danışacaq. O sənin üçün ağız kimi, sən isə
onun üçün Allah kimi olacaqsan. 17 Bu əsanı əlinə götür; onunla əlamətlər
göstərəcəksən».

Musanın Misirə qayıtması

18 Musa oradan getdi və qayınatası Yetronun yanına qayıdıb dedi:
«İzin ver qayıdıb Misirdəki xalqımın yanına gedim, görüm onlar sağ-
salamatdırlar ya yox?» Yetro Musaya dedi: «Salamat get». 19 Midyan
torpağında Rəbb Musaya dedi: «Misirə qayıt, çünki sənin canını almaq
istəyən adamların hamısı ölüb». 20 Musa arvadını və oğullarını götürüb
eşşəyə mindirdi və Allahın buyurduğu əsanı əlinə götürüb Misirə
yollandı.
21 Rəbb Musaya dedi: «Misirə qayıdanda sənə buyurduğum bütün
möcüzələrə fikir ver və fironun hüzurunda onları göstər; ancaq Mən
onun ürəyini inadkarlaşdıracağam və o, xalqı buraxmayacaq. 22 Firona
söyləyəcəksən: “Rəbb belə deyir: İsrail Mənim oğlum, Mənim ilkimdir.
23 [w] Sənə dedim ki, Mənə ibadət etmək üçün oğlumu burax! Sən isə onu
buraxmaqdan boyun qaçırdın. Onda Mən sənin ilk oğlunu öldürəcəyəm”».
24 Yolda gecələyərkən Rəbb Musaya rast gəldi və onu öldürmək istədi.
25 O zaman Sippora çaxmaq daşı götürüb oğlunu sünnət etdi və sünnət
ətini Musanın ayaqlarına toxundurub dedi: «Sən mənim qan adaxlımsan».
26 Beləliklə, Rəbb ondan əl çəkdi.
Sippora Musaya sünnətə görə «qan adaxlımsan» demişdi.

Musa və Harun İsrail ağsaqqallarının yanında

27 Rəbb Haruna dedi: «Musanı qarşılamaq üçün səhraya get». Harun
gedib Allahın dağında qardaşına rast gəldi və onunla öpüşdü. 28 Musa
Haruna Rəbb onu necə göndərdiyini bildirdi. Rəbbin bütün sözlərini
və ona göstərmək üçün əmr etdiyi bütün əlamətləri barədə Haruna
danışdı. 29 Musa və Harun gedib İsrail övladlarının bütün ağsaqqallarını

---

[w] **4:23** Çıx. 12:29

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

topladılar. 30 Harun Rəbbin Musaya söylədiyi sözlərin hamısını onlara
dedi və xalqın qarşısında əlamətlər göstərdi. 31 Xalq bunlara inandı.
Onlar Rəbbin İsrail övladlarının əziyyətini görüb nəzər saldığını eşidəndə
əyilib Ona səcdə etdilər.

Musa və Harun fironun sarayında

5 1 Musa və Harun gəlib firona dedilər: «İsrailin Allahı Rəbb belə
deyir: "Xalqımı burax ki, səhrada Mənim üçün bayram keçirsinlər!"»
2 Firon dedi: «Rəbb kimdir ki, Onun səsinə qulaq asıb İsrail övladlarını
buraxım? Rəbbi tanımıram, İsrail övladlarını da buraxmıram». 3 Onlar
dedilər: «İbranilərin Allahı bizə göründü. Qoy səhrada üç gün yol gedək
və Allahımız Rəbbə qurban gətirək ki, bizə vəba göndərməsin yaxud da
qılıncla məhv etməsin». 4 Misir padşahı onlara dedi: «Ey Musa və Harun,
nə üçün xalqı işindən ayırırsınız? Gedin, işinizi görün». 5 Sonra firon
dedi: «Artıq ölkədə xalq çoxdur, siz isə onları işindən ayırıb istirahət
verirsiniz».

Fironun İsrail xalqına qarşı qəddarlığı

6 Həmin gün firon xalqın nəzarətçilərinə və gözətçilərinə əmr edib
dedi: 7 «İndiyə kimi etdiyinizdən fərqli olaraq, bir daha xalqa kərpic
düzəltmək üçün saman verməyin. Qoy özləri gedib saman yığsınlar.
8 Ancaq indiyə qədər onların üzərlərinə qoyduğunuz gündəlik kərpic
sayını azaltmayın. Çünki onlar tənbəldirlər və buna görə də "gedək
Allahımıza qurban gətirək" deyib fəryad edirlər. 9 Bu adamlara daha ağır
iş verilsin ki, çox çalışsınlar və yalanlara fikir verməsinlər».
10 Xalqın nəzarətçi və gözətçiləri adamların yanına gəlib onlara
dedilər: «Firon belə deyir: "Mən sizə saman verməyəcəyəm. 11 Gedin,
özünüz haradan istəyirsiniz, saman götürün, ancaq işiniz azalmayacaq"».
12 Xalq bütün Misir torpağına səpələnib saman əvəzinə küləş yığmağa
başladı. 13 Nəzarətçilər onları məcbur edərək deyirdilər: «Sizə saman
verilən vaxt gördüyünüz gündəlik işi yerinə yetirin». 14 Firon nəzarətçiləri
İsrail övladlarının üzərinə qoyduqları İsrailli gözətçiləri döyüb dedilər:
«Niyə dünən və bu gün indiyə qədər olan gündəlik kərpic sayını yerinə
yetirməmisiniz?»
15 İsrail övladlarından olan gözətçilər fironun yanına gəlib ona fəryad
edərək dedilər: «Qullarınla niyə belə rəftar edirsən? 16 Qullarına saman
vermirlər, ancaq bizə "kərpiclər düzəldin" deyirlər. Budur, qulların
döyülür. Bu sənin xalqının günahıdır». 17 O isə dedi: «Tənbəlsiniz,
tənbəl, buna görə də "gedək, Rəbbə qurban gətirək" deyirsiniz. 18 İndi
gedin işləyin. Sizə saman verilməyəcək, ancaq gündəlik kərpic sayını
düzəltməlisiniz». 19 İsrailli gözətçilər «sizin üçün müəyyən olunmuş
gündəlik kərpic sayı azalmayacaq» sözlərini eşidəndə pis vəziyyətə

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

düşdüklərini anladılar. 20 İsrailli gözətçilər fironun yanından çıxanda
yolda durub onları gözləyən Musa və Harunla rastlaşıb 21 dedilər: «Qoy
Rəbb sizin nə etdiyinizi görsün və sizi məhkum etsin! Siz bizi fironla
əyanlarının gözündə iyrənc etdiniz və bizi öldürmək üçün əllərinə qılınc
verdiniz».
22 Musa Rəbbə müraciət edib dedi: «Ey Xudavənd, nə üçün xalqı belə
bəlaya saldın? Məni niyə göndərdin? 23 Sənin adınla fironla danışmaq
üçün gələndən bəri o bu xalqı bəlaya salır, Sən isə onları heç azad
etmirsən».

6 1 Rəbb Musaya dedi: «İndi Mənim firona nə edəcəyimi görəcəksən:
qüdrətli əllə məcbur olanda İsrail xalqını buraxacaq, qüdrətli əllə
məcbur olub onları ölkəsindən qovacaq».

Allahın Musaya vədləri

2 [x] Sonra Allah Musaya dedi: «Mən Rəbbəm. 3 Mən İbrahimə, İshaqa
və Yaquba Külli-İxtiyar Allah adı ilə göründüm, ancaq Rəbb adı ilə
Özümü onlara tanıtdırmadım. 4 Onlarla da Mən əhd bağladım ki, qərib
yaşadıqları ölkəni – Kənan torpağını onlara verim. 5 İndi də Misirlilərin
əsarətdə saxladığı İsrail övladlarının iniltisini eşidib Öz əhdimi
xatırladım. 6 Buna görə də İsrail övladlarına söylə: “Mən Rəbbəm. Sizi
Misirlilərin zülmündən qurtaracağam, onların əsarətindən çıxaracağam
və qolumu uzadıb böyük cəzalar bahasına sizi satın alacağam. 7 Sizi
Özümə xalq edəcəyəm və sizin Allahınız olacağam. Onda biləcəksiniz
ki, sizi Misirlilərin zülmündən qurtaran Allahınız Rəbb Mənəm. 8 Mən
İbrahimə, İshaqa və Yaquba and içərək verəcəyimi vəd etdiyim torpağa
sizi aparıb, oranı sizə mülk olaraq verəcəyəm. Mən Rəbbəm”». 9 Musa
İsrail övladlarına elə söylədi. Ancaq onlar ruhdan düşdüklərinə və ağır
əsarət çəkdiklərinə görə Musaya qulaq asmadılar.
10 Rəbb Musaya dedi: 11 «Misir padşahı fironun yanına gedib söylə ki,
İsrail övladlarını ölkəsindən buraxsın!» 12 Musa Rəbbin önündə dedi:
«İsrail övladları mənə qulaq asmadı, firon mənə necə qulaq asacaq? Mən
yaxşı danışa bilmirəm». 13 Rəbb Musa və Harunla danışıb onlara İsrail
övladları və Misir padşahı firon üçün əmrlər verdi ki, İsrail övladlarını
Misir torpağından çıxartsınlar.

Musanın və Harunun nəsil şəcərəsi

14 İsrail övladlarının nəsil başçıları bunlardır: İsrailin ilk oğlu Ruvenin
oğulları: Xanok, Pallu, Xesron və Karmi; Ruvenin nəsli bunlardan
ibarətdir. 15 Şimeonun oğulları: Yemuel, Yamin, Ohad, Yakin, Sohar və
Kənanlı bir qadının oğlu Şaul; Şimeonun nəsli bunlardan ibarətdir. 16 [y]

---

[x] **6:2-3** Çıx. 3:13-15 [y] **6:16-19** Say. 3:17-20; 26:57-58; 1Saln. 6:16-19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Nəsillərinə görə Levinin oğulları bunlardır: Gerşon, Qohat və Merari.
Levi yüz otuz yeddi il ömür sürdü. 17 Nəsillərinə görə Gerşonun oğulları:
Livni və Şimey. 18 Qohatın oğulları: Amram, İshar, Xevron və Uzziel;
Qohat yüz otuz üç il ömür sürdü. 19 Merarinin oğulları: Maxli və Muşi;
nəsillərinə görə Levinin ailəsi bunlardan ibarətdir. 20 Amram bibisi
Yokevedi arvad olaraq aldı; arvadı ona Harunu və Musanı doğdu. Amram
yüz otuz yeddi il ömür sürdü. 21 İsharın oğulları: Qorah, Nefeq və Zikri.
22 Uzzielin oğulları: Mişael, Elsafan və Sitri. 23 Harun Naxşonun bacısı
Amminadavın qızı Elişevanı arvad aldı; arvadı ona Nadavı, Avihunu,
Eleazarı və İtamarı doğdu. 24 Qorahın oğulları: Assir, Elqana və Aviasaf;
Qorahın ailəsi bunlardan ibarətdir. 25 Harunun oğlu Eleazar Putielin
qızlarından birini arvad aldı; arvadı ona Pinxası doğdu. Ailələrinə görə
Levililərin nəsil başçıları bunlardır.

26 Adları çəkilən Harun və Musa o adamlardır ki, Rəbb onlara «İsrail
övladlarını dəstələrlə Misir torpağından çıxarın» demişdi. 27 Onlar həmin
Musa və Harun idi ki, İsrail övladlarını Misir torpağından çıxarmaq üçün
Misir padşahı fironla danışmışdılar.

Allahın Musaya və Haruna buyurduğu əmrlər

28 Misir torpağında Rəbbin Musa ilə danışdığı gün 29 Rəbb Musaya dedi:
«Mən Rəbbəm! Sənə dediyim bütün sözləri Misir padşahı firona söylə».
30 Musa Rəbbin önündə dedi: «Mən yaxşı danışa bilmirəm, firon mənə
necə qulaq asacaq?»

7 1 Rəbb Musaya dedi: «Səni firon üçün Allah kimi qoydum, qardaşın
Harun isə sənin peyğəmbərin olacaq. 2 Mənim sənə verdiyim əmri
qardaşın Haruna söylə. Qoy o da firona söyləsin ki, İsrail övladlarını
ölkəsindən buraxsın! 3 [z] Lakin Mən fironun ürəyini inadkar edəcəyəm
ki, Misir torpağında göstərəcəyim çoxlu əlamətlər və möcüzələrə
baxmayaraq, 4 firon sizə qulaq asmasın. Onda Mən əlimi Misir torpağına
uzadıb böyük cəzalar göndərərək ordularımı – xalqım İsrail övladlarını
onların arasından dəstələrlə çıxaracağam. 5 Əlimi Misir torpağına
uzadaraq İsrail övladlarını onların arasından çıxardığım vaxt Misirlilər
biləcəklər ki, Rəbb Mənəm!»

6 Rəbb Musa və Haruna necə əmr etmişdisə, onlar da elə etdilər. 7 Fironla
danışdıqları vaxt Musanın səksən, Harunun isə səksən üç yaşı var idi.

Harunun əsası

8 Rəbb Musaya və Haruna dedi: 9 «Firon sizə “məni inandırmaq üçün
bir möcüzə göstərin” deyəndə Musa Haruna desin: “Öz əsanı götürüb
fironun önündə yerə at ki, ilana dönsün”».

---

[z] **7:3** Həv. 7:36

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 Musa və Harun fironun yanına gəlib Rəbb necə əmr etmişdisə, elə də
etdilər. Harun öz əsasını fironun və onun əyanlarının qarşısında yerə atdı
və əsa ilana döndü. 11 [a] Firon isə müdrik adamları və cadugərləri çağırdı.
Misir sehrbazları da öz sehrləri ilə belə etdilər. 12 Hər biri öz əsasını yerə
atıb ilana döndərdi, ancaq Harunun əsası onların əsalarını uddu. 13 Lakin
Rəbbin söylədiyi kimi fironun ürəyi inadkar oldu və onlara qulaq asmadı.

Birinci cəza: suyun qana dönməsi

14 Rəbb Musaya dedi: «Fironun inadkar ürəyi var, xalqı buraxmaqdan
boyun qaçırır. 15 Sən sabah səhər firon suya tərəf gedəndə qarşısına çıx.
İlana dönən əsanı əlinə götürüb, onu Nil çayının sahilində gözlə. 16 Sonra
firona de: "İbranilərin Allahı Rəbb məni yanına göndərdi ki, sənə deyim:
‹Xalqımı burax ki, səhrada Mənə ibadət etsin!› Ancaq sən indiyə qədər
qulaq asmadın, 17 [b] buna görə də Rəbb belə deyir: ‹Bundan biləcəksən ki,
Rəbb Mənəm. Bax mən əlimdəki əsanı Nil çayının suyuna vuracağam,
onda su qana dönəcək. 18 Çayda olan balıqlar öləcək və çay iylənəcək,
Misirlilər çaydan su içməyə iyrənəcəklər›"».
19 Rəbb Musaya dedi: «Haruna belə söylə: "Əsanı götür və əlini bütün
Misir çayları, arxları, gölləri, hovuzları üzərinə uzat". Onlar qana
dönsün, bundan başqa bütün Misir torpağında həm taxta, həm də daş
qablarda qan olacaq».
20 Rəbb Musa və Haruna necə əmr etmişdisə, onlar da elə etdilər:
fironun və onun əyanlarının qarşısında Harun əsasını qaldırdı və çaydakı
suya vurdu. Nil çayındakı bütün su qana döndü; 21 çaydakı balıqlar
öldü və çay iyləndi. Misirlilər buradan su içə bilmədilər. Misir torpağı
qan içində idi. 22 Amma Misir sehrbazları da öz sehrləri ilə belə etdilər.
Rəbbin söylədiyi kimi fironun ürəyi inadkar oldu və onlara qulaq asmadı.
23 Firon qayıdıb öz sarayına gəldi; bu işi də ürəyinə salmadı. 24 Bütün
Misirlilər Nil çayı sahilində yer qazmağa başladılar ki, içməli su tapsınlar.
Çünki çayın suyundan içə bilmirdilər. 25 Rəbb çaya bəla göndərəndən
sonra yeddi gün keçdi.

İkinci cəza: qurbağalar

8 1 Rəbb Musaya dedi: «Fironun yanına gedib ona söylə: "Rəbb belə
deyir: xalqımı burax ki, Mənə ibadət etsin! 2 Əgər sən xalqımı
buraxmaq istəməsən, mən sənin bütün torpağını qurbağalarla doldurub
bəlaya salacağam. 3 Çay qurbağalarla qaynaşacaq və oradan çıxıb sənin
sarayında, yataq otağında, yatağının üstündə gəzəcəklər, əyanlarının,
xalqının evlərinə, təndirlərinə və xəmir tabaqlarına girəcəklər. 4 Sənin,
xalqının və bütün əyanlarının üstünə qurbağalar çıxacaq"».

---

[a] **7:11** 2Tim. 3:8 [b] **7:17** Zəb. 78:44; Vəhy 11:6; 16:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 Rəbb Musaya dedi: «Haruna belə söylə: əsanı götür və əlini çayların,
arxların və göllərin üzərinə uzat. Qoy Misir torpağı qurbağalarla dolsun».
6 Harun əlini Misir suları üzərinə uzatdı və oradan qurbağalar çıxıb Misir
torpağını bürüdü. 7 Sehrbazlar da öz sehrləri ilə belə etdilər və Misir
torpağına qurbağalar yetirdilər.
8 Firon Musanı və Harunu çağırıb dedi: «Rəbbə yalvarın ki, məndən
və xalqımdan qurbağaları rədd etsin, onda Rəbbə qurban gətirmək üçün
xalqı buraxaram». 9 Musa firona dedi: «Söylə, nə vaxt sənin, əyanların və
xalqın üçün dua edim ki, qurbağalar səndən və evlərindən yox olsun və
yalnız çayda qalsınlar?» 10 Firon dedi: «Sabah». Musa dedi: «Sən dediyin
kimi olacaq. Bundan biləcəksən ki, Allahımız Rəbbə bənzəri yoxdur!
11 Qurbağalar səndən, evlərindən, əyanlarından və xalqından rədd olacaq,
yalnız çayda qalacaqlar». 12 Musa və Harun fironun yanından çıxdılar.
Musa Rəbbin fironun üzərinə göndərdiyi qurbağalara görə Ona
yalvardı. 13 Rəbb də Musanın sözünə əməl etdi. Evlərdə, həyətlərdə,
tarlalarda olan qurbağalar öldü. 14 Onları qalaq-qalaq yığdılar və torpaq
iylənməyə başladı. 15 Ancaq firon vəziyyətin yüngülləşdiyini görəndə
Rəbbin söylədiyi kimi ürəyində inad etdi və onlara qulaq asmadı.

Üçüncü cəza: mığmığalar

16 Rəbb Musaya dedi: «Haruna belə söylə: "Əsanı uzadıb yerin tozuna
vur ki, o bütün Misir ölkəsində mığmığalara dönsün"». 17 Onlar belə də
etdilər. Harun əlindəki əsanı uzadıb yerin tozuna vurdu və insanların da,
heyvanların da üstünə mığmığalar qondu. Bütün Misir torpağında yerin
tozu mığmığaya döndü. 18 Sehrbazlar da öz sehrləri ilə mığmığalar gətirmək
istədilər, ancaq bunu bacarmadılar. İnsanların da, heyvanların da üstünə
mığmığalar qondu. 19 [c] Sehrbazlar firona dedilər: «Bunda Allahın əli var».
Ancaq Rəbbin söylədiyi kimi fironun ürəyi inadkar oldu və o qulaq asmadı.

Dördüncü cəza: mozalanlar

20 Rəbb Musaya dedi: «Səhər tezdən qalx. Firon suya tərəf gedəndə
onun qarşısına gedib belə söylə: "Rəbb belə deyir: xalqımı burax ki, Mənə
ibadət etsin! 21 Əgər sən onları azad etmək istəməsən, sənin, əyanlarının,
xalqının üzərinə və evlərinin içinə mozalan yığınları göndərəcəyəm.
Misirlilərin evləri, yaşadıqları torpaq mozalanlarla dolacaq. 22 Ancaq o
gün xalqımın yaşadığı Qoşen torpağını ayıracağam ki, orada mozalanlar
olmasın. Bundan biləcəksən ki, bu ölkədə Rəbb Mənəm. 23 Sənin xalqınla
Öz xalqım arasında fərq qoyacağam. Bu əlamət sabah olacaq"». 24 Rəbb
belə də etdi. Fironun sarayını, əyanlarının evlərini, bütün Misir torpağını
ağır mozalan yığını basdı. Mozalanların əlindən ölkə viran oldu.

---

[c] **8:19** Luka 11:20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

25 Firon Musanı və Harunu çağırıb dedi: «Gedin, bu ölkədə öz
Allahınıza qurban gətirin». 26 Ancaq Musa dedi: «Belə etmək olmaz,
çünki bizim Allahımız Rəbbə qurban kəsməyimiz Misirlilərdə ikrah hissi
oyadacaq. Misirlilərin qabağında ikrah oyadan qurbanlar kəssək, onlar
bizi daşqalaq etməzlərmi? 27 Biz istəyirik ki, səhrada üç gün yol gedək
və Allahımız Rəbbin bizə əmr etdiyi kimi qurban gətirək». 28 Firon dedi:
«Mən sizi buraxıram ki, səhrada Allahınız Rəbbə qurban gətirəsiniz,
ancaq çox uzağa getməyin. Mənim üçün də yalvarın». 29 Musa dedi:
«Mən sənin yanından gedirəm. Rəbbə dua edəcəyəm ki, sabah fironu,
əyanlarını və xalqını mozalanlardan qurtarsın. Ancaq qoy firon xalqı
Rəbbə qurban gətirməyə buraxmamaqla yenə də bizi aldatmasın».
30 Musa fironun yanından gedib Rəbbə yalvardı. 31 Rəbb Musanın sözünə
əməl etdi. Fironu, əyanlarını və xalqını mozalanlardan qurtardı. Daha
mozalan qalmadı. 32 Ancaq bu dəfə də firon ürəyində inadkarlıq etdi və
xalqı buraxmadı.

Beşinci cəza: qırğın

9 1 Rəbb Musaya dedi: «Fironun yanına gedib ona söylə: "İbranilərin
Allahı Rəbb belə deyir: xalqımı burax ki, Mənə ibadət etsin!
2 Əgər sən onları buraxmaqdan boyun qaçırıb saxlamağı davam etsən,
3 budur, Rəbb tarlanda olan heyvanların – at, eşşək, dəvə, mal-qara və
qoyun-keçinin üzərinə əlini qaldıracaq; çox ağır qırğın olacaq. 4 Ancaq
Rəbb İsrail övladlarının heyvanları ilə Misirlilərin heyvanları arasında
fərq qoyacaq. İsrail övladlarına məxsus olan heyvanlardan heç biri
ölməyəcək"».
5 Rəbb vaxt təyin edib dedi: «Rəbb bunu ölkədə sabah edəcək».
6 Məhz bunu da Rəbb səhəri gün etdi. Misirlilərin bütün heyvanları
öldü. Ancaq İsrail övladlarının heyvanlarından heç biri ölmədi. 7 Firon
vəziyyəti soruşdu və İsrail övladlarının heyvanlarından heç birinin
ölmədiyi barədə xəbər aldı. Ancaq fironun ürəyi inadkar oldu və o, xalqı
buraxmadı.

Altıncı cəza: irinli çibanlar

8 Rəbb Musaya və Haruna dedi: «Kürədən əlinizə ovuc-ovuc qurum
götürün. Qoy Musa onu fironun gözü önündə göyə səpsin. 9 Bütün Misir
torpağında toz qalxacaq, insanların və heyvanların bədənində irinli
çibanlar əmələ gətirəcək».
10 [d] Onlar kürə qurumunu götürüb fironun hüzurunda dayandılar. Musa
onu göyə qədər səpdi, insanların və heyvanların bədəninə irinli çibanlar
çıxdı. 11 Sehrbazlar da bu cəzaya görə Musanın qabağında dayana

---

[d] **9:10** Vəhy 16:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

bilmədilər, çünki sehrbazların və bütün Misirlilərin bədənlərinə çibanlar
çıxmışdı. 12 Rəbbin Musaya söylədiyi kimi oldu: Rəbb fironun ürəyini
inadkar etdi və firon onlara qulaq asmadı.

Yeddinci cəza: dolu

13 Rəbb Musaya dedi: «Sabah səhər tezdən qalx və fironun qarşısına
gedib ona belə söylə: "İbranilərin Allahı Rəbb belə deyir: xalqımı burax
ki, Mənə ibadət etsin! 14 Çünki Mən bu dəfə sənin ürəyinə, əyanlarının və
xalqının da üzərinə bütün bəlalarımı göndərəcəyəm. Bundan biləcəksən
ki, bütün dünyada Mənə bənzər yoxdur. 15 Əgər indi əlimi uzadıb səni və
xalqını qırğınla cəzalandırmış olsaydım, yer üzündən silinib atılardın.
16 [e] Amma ona görə səni qoruyub saxladım ki, Öz gücümü sənə göstərim
və adım bütün dünyaya elan edilsin. 17 Sən hələ də Mənim xalqıma qarşı
durmusan və onu buraxmırsan. 18 Budur, Mən sabah bu vaxt çox güclü bir
dolu göndərəcəyəm: elə bir dolu ki Misir qurulandan indiyə qədər orada
olmayıb. 19 İndi heyvanlarını və çöldə olan hər şeyini apar, çünki tarlada
qalan bütün insanlar və heyvanlar evə gətirilməsə, onların üzərinə dolu
yağacaq və öləcəklər"».
20 Fironun əyanlarından bəzisi Rəbbin sözündən qorxub öz qul və
heyvanlarını tələsik evlərinə gətirdi. 21 Rəbbin sözünə etinasızlıq edənlər
isə öz qul və heyvanlarını tarlada qoydular.
22 Rəbb Musaya dedi: «Əlini göyə uzat. Qoy bütün Misir torpağına və
orada olan insanların, heyvanların və bütün tarla bitkilərinin üzərinə
dolu yağsın». 23 Musa əsasını göyə qaldırdı. Rəbb ildırımla dolu göndərdi
və yerə od düşdü; Rəbb Misir torpağı üzərinə dolu yağdırdı. 24 [f] Beləliklə,
çox güclü bir dolu yağdı. Dolu içində od alışırdı; Misir milləti mövcud
olduğu vaxtdan bəri burada belə dolu olmamışdı. 25 Dolu bütün Misir
torpağında insandan tutmuş heyvana və tarla bitkilərinə qədər hər şeyi
məhv etdi. Çöldə bitən bütün otlar və ağaclar tələf oldu. 26 Ancaq İsrail
övladlarının yaşadığı Qoşen torpağına dolu yağmadı.
27 Firon Musanı və Harunu çağırtdırıb onlara dedi: «Bu dəfə günah
etdim. Rəbb ədalətlidir, mən və xalqım isə haqsızıq. 28 Kifayətdir! Rəbbə
yalvarın ki, bu dəhşətli ildırım və dolu dayansın. Sizi azad edərəm, daha
burada qalmayın». 29 Musa ona dedi: «Şəhərdən çıxanda əlimi Rəbbə tərəf
qaldıracağam, ildırım dayanacaq və daha dolu yağmayacaq. Bundan
biləcəksən ki, dünya Rəbbə məxsusdur. 30 Ancaq mən bilirəm ki, sən və
əyanların yenə də Rəbb Allahdan qorxmursunuz».
31 Bu vaxt kətan və arpa məhsulu məhv oldu, çünki arpa dən gətirmiş,
kətan isə qozalanmışdı. 32 Ancaq buğda və pərinc məhsulu məhv olmadı,
çünki onlar gec yetişir.

---

[e] **9:16** Rom. 9:17 [f] **9:24** Vəhy 8:7; 16:21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

33 Musa fironun yanından ayrılıb şəhərdən çıxdı və əlini Rəbbə tərəf
qaldırdı; ildırım və dolu dayandı və yerə yağış yağmadı. 34 Firon yağışın,
dolunun və ildırımın dayandığını görüb yenə də günah etməyə başladı,
özü və əyanları ürəklərini inadkar etdilər. 35 Rəbbin Musa vasitəsilə
söylədiyi kimi fironun ürəyi inadkarlaşdı və o, İsrail övladlarını
buraxmadı.

Səkkizinci cəza: çəyirtkə

10 1 Rəbb Musaya dedi: «Fironun yanına get. Mən fironun və
əyanlarının ürəyini ona görə inadkar etmişəm ki, onların
arasında Öz əlamətlərimi göstərim. 2 Sən isə Misirdə nə cür işlər etdiyimi
və onlara göstərdiyim əlamətləri oğluna və nəvənə nəql edərsən. Onda
biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm».
3 Musa və Harun yenə fironun yanına gəlib ona söylədilər: «İbranilərin
Allahı Rəbb belə deyir: “Nə vaxta qədər qarşımda özünü aşağı tutmaqdan
imtina edəcəksən? Xalqımı burax ki, Mənə ibadət etsin! 4 Əgər sən Mənim
xalqımı azad etməsən, Mən sabah ölkənə çəyirtkələr göndərəcəyəm.
5 Çəyirtkələr yer üzünü elə örtəcək ki, torpağı görmək olmayacaq.
Dolu yağandan sonra sizə qalan şeyləri də onlar yeyəcəklər; tarladakı
ağaclarınızın verdiyi zoğları da yeyəcəklər. 6 Onlar sənin, əyanlarının
və bütün Misirlilərin evlərini dolduracaqlar. Belə şeyi nə ataların,
nə də babaların bu torpaqda məskən saldıqları gündən indiyə qədər
görməmişdilər”». Musa dönüb fironun yanından çıxdı.
7 Fironun əyanları ona dedilər: «Nə vaxta qədər bu adam bizə tələ
quracaq? Bu adamları burax, qoy onlar özlərinin Allahı Rəbbə ibadət
etsinlər. Məgər sən hələ bilmirsən ki, Misir məhv olur?»
8 Musanı və Harunu yenə fironun yanına çağırdılar. Firon onlara
dedi: «Gedin, Allahınız Rəbbə ibadət edin. Ancaq deyin görək kimlər
gedəcək?» 9 Musa dedi: «Uşaq, qoca, oğul, qızlarımız, qoyun-keçi və
mal-qaramızla birgə gedəcəyik, çünki Rəbbə bayram etməliyik». 10 Firon
onlara dedi: «Əgər mən sizi arvad-uşağınızla birgə buraxsam, qoy Rəbb
sizə kömək olsun! Yəqin sizin pis niyyətiniz var. 11 Belə olmaz! Siz kişilər
gedin və Rəbbə ibadət edin. Məgər bunu istəmirsiniz?» Sonra firon onları
öz hüzurundan qovdu.
12 Onda Rəbb Musaya dedi: «Əlini Misir torpağının üzərinə uzat. Qoy
Misir torpağına çəyirtkələr hücum etsin və bütün ölkənin bitkilərini, dolu
yağandan sonra qalan hər şeyi yesinlər». 13 Musa əsasını Misir torpağının
üzərinə uzatdı. Rəbb ölkəyə bütün o günü və gecəni davam edən şərq
küləyi göndərdi. Səhər açılanda şərq küləyi özü ilə çəyirtkələr gətirdi.
14 g Çəyirtkələr Misir ölkəsinə hücum edərək bütün Misir torpağına

---

g **10:14-15** Yoel 2:2; Vəhy 9:2-3

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

yayıldılar. Onlar o qədər çox idi ki, bu qədəri heç vaxt olmayıb və
bundan sonra da olmayacaq. 15 Çəyirtkələr bütün yer üzünü elə bürüdü
ki, torpaq görünmürdü. Onlar ölkənin bütün bitkilərini və dolu yağandan
sonra qalan bütün meyvələrini yedilər; bütün Misir torpağında nə
ağaclarda, nə də çöllüklərdə heç bir yaşıllıq qalmadı. 16 Firon tələsik
Musanı və Harunu çağırıb onlara dedi: «Allahınız Rəbbə və sizə qarşı
günah etdim, 17 xahiş edirəm, təkcə bu dəfə günahımı bağışlayın və
Allahınız Rəbbə yalvarın ki, bu ölümcül bəla məni tərk etsin». 18 Musa
fironun yanından çıxıb Rəbbə yalvardı. 19 Rəbb küləyi döndərib çox güclü
qərb küləyi göndərdi və külək çəyirtkələri aparıb Qırmızı dənizə atdı və
bütün Misir ölkəsində bir çəyirtkə belə, qalmadı. 20 Ancaq Rəbb fironun
ürəyini inadkarlaşdırdı və o, İsrail övladlarını buraxmadı.

Doqquzuncu cəza: zülmət

21 [h] Sonra Rəbb Musaya dedi: «Əlini göyə tərəf uzat ki, Misir torpağında
zülmət, qatı qaranlıq olsun». 22 Musa əlini göyə tərəf uzatdı və Misir
torpağında üç gün qatı zülmət oldu. 23 Üç gün heç kəs bir-birini görmədi
və heç kəs yerindən tərpənə bilmədi. Bütün İsrail övladlarının yaşadıqları
yerlər isə işıqlıq idi.
24 Firon Musanı çağırıb dedi: «Gedin, Rəbbə ibadət edin. Qoy
uşaqlarınız da sizinlə getsin, ancaq qoyun-keçiniz və mal-qaranız
burada qalsın». 25 Musa isə dedi: «Sən bizə ünsiyyət qurbanları və
yandırma qurbanları da verməlisən ki, Allahımız Rəbbə qurban gətirək.
26 Heyvanlarımız da bizimlə getməlidir: bir dırnaqlı da qalmamalıdır,
çünki Allahımız Rəbbə qurban gətirmək üçün onları götürməliyik. Ancaq
biz oraya gedib çatmamış Rəbbə nəyi qurban gətirəcəyimizi bilmirik».
27 Rəbb fironun ürəyini inadkar etdi və o, İsrail övladlarını buraxmaq
istəmədi.

Musa fironun yanından çıxır

28 Sonra firon Musaya dedi: «Rədd ol, özünü gözlə və bir də mənim
gözümə görünmə. Yenə də gözümə görünsən, öləcəksən». 29 Musa dedi:
«Düz deyirsən, bir daha gözünə görünmərəm».

11 1 Sonra Rəbb Musaya dedi: «Fironun və Misirlilərin üzərinə daha
bir cəza göndərəcəyəm. Bundan sonra o sizi buradan buraxacaq.
Hətta nəinki buraxacaq, buradan tamam qovacaq. 2 Xalqa çatdır ki, hər
kişi öz qonşusundan və hər qadın öz rəfiqəsindən qızıl-gümüş əşyalar
istəsin». 3 Rəbb Öz xalqına Misirlilərin gözündə lütf qazandırdı. Musa
özü də Misir ölkəsində fironun əyanlarının və xalqın gözündə çox böyük
adam idi.

---

[h] **10:21-23** Zəb. 105:28; Vəhy 16:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 Musa dedi: «Rəbb belə deyir: “Gecə yarısı Mən Misirin ortasından
keçəcəyəm; 5 Misir torpağında taxtda oturan fironun oğlundan tutmuş
dəyirman arxasında olan kəniz oğluna qədər hamının ilk oğlu öləcək.
Hətta bütün heyvanların da ilk balaları öləcək. 6 Bütün Misir torpağında
elə böyük fəryad qopacaq ki, indiyədək beləsi olmamışdır və bundan
sonra da olmayacaq. 7 Lakin bütün İsraillilərin arasında nə insanların,
nə də heyvanların üstünə heç it də hürməyəcək. Bundan biləcəksiniz
ki, Rəbb İsrail övladları ilə Misirlilər arasında fərq qoymuşdur”. 8 Sonra
bütün bu qulların yanıma gələcək və mənə təzim edib deyəcəklər:
“Sən və ardınca gələn bütün xalq buradan çıxın!” Bundan sonra mən
çıxacağam». Sonra Musa qızğın qəzəblə fironun yanından çıxdı.
9 Rəbb Musaya demişdi: «Misir torpağında möcüzələrim çoxalsın
deyə firon sizə qulaq asmayacaq». 10 Musa və Harun bütün bu
möcüzələri fironun hüzurunda göstərdilər. Ancaq Rəbb fironun ürəyini
inadkarlaşdırdı və o, İsrail övladlarını öz torpağından buraxmırdı.

Pasxa bayramı üçün təlimat

12 1 [i] Misir torpağında Rəbb Musaya və Haruna dedi: 2 «Bu ay sizin
üçün ilin ilk ayı olacaq. 3 Bütün İsrail icmasına söyləyin: qoy
bu ayın onuncu günündə hər kəs öz ailəsi üçün bir quzu, hər ev üçün
bir quzu götürsün. 4 Əgər bir adamın ailəsi bir quzu üçün sayca azdırsa,
qoy o adam evinə yaxın qonşusu ilə birgə bir quzu götürüb insanların
sayına, hər kəsin yeyəcəyinə görə bölsün. 5 Özünüzə birillik qüsursuz
erkək heyvan götürün: ya qoyunlardan bir toğlu yaxud keçilərdən
bir çəpiş olsun. 6 Onu ayın on dördüncü gününə qədər saxlayın. Qoy
axşamçağı bütün İsrail icmasının camaatı onu kəssin. 7 Qurbanın
qanından götürüb onu yeyəcəkləri evin qapısının hər iki yan taxtasına
və üst dirəyinə sürtsünlər. 8 Qoy həmin gecə onun ətini yesinlər; əti odda
bişirib mayasız çörək və acı göyərti ilə yesinlər. 9 Onu çiy yaxud suda
qaynadılmış halda yox, başı, ayaqları və içalatı ilə birgə odda bişirilmiş
halda yeyin. 10 Ondan səhərə qədər bir şey saxlamayın və səhər qalanını
yandırın. 11 Onu belə yeyin: beliniz qurşanmış, çarıqlarınız ayağınızda və
dəyənəyiniz əlinizdə olsun, onu tələsik yeyin. Bu, Rəbbin Pasxasıdır.
12 Mən isə o gecə Misir torpağından keçəcəyəm. Misir torpağında olan
həm insanların bütün ilk oğullarını, həm də heyvanların bütün ilk balalarını
öldürəcəyəm. Bütün Misir allahlarına da cəza verəcəyəm. Rəbb Mənəm.
13 Sizin olduğunuz evlər üzərindəki qan sizin üçün əlamət olacaq. Qanı görəndə
yan keçəcəyəm və Misir ölkəsini cəzalandırdığım zaman sizə məhvedici bəla
gəlməyəcək. 14 Bu gün sizin üçün xatirə günü olacaq və onu Rəbb üçün bayram
edəcəksiniz. Nəsildən-nəslə əbədi qayda olaraq onu bayram edin.

---

[i] **12:1-13** Lev. 23:5; Say. 9:1-5; 28:16; Qanun. 16:1-2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Mayasız Çörək bayramı

15 Yeddi gün mayasız çörək yeyin. Hətta birinci gün evlərinizdən
mayanı yığışdırın. Çünki birinci gündən yeddinci günə qədər mayalı
çörək yeyən hər kəsin ayağı İsrail övladlarının arasından kəsilməlidir.
16 Sizin üçün birinci və yeddinci günlərdə müqəddəs toplantı olsun. Bu
günlər hər kəs özünə yemək hazırlamaqdan başqa heç bir iş görməsin.
17 Bu Mayasız Çörək bayramına ona görə riayət edin ki, məhz həmin
gün sizi dəstələrlə Misir torpağından çıxartdım. Qoy nəsildən-nəslə bu
sizin üçün əbədi qayda olsun və bu günə riayət edin. 18 Birinci ayın on
dördüncü gününün axşamından ayın iyirmi birinci gününün axşamına
qədər mayasız çörək yeyin. 19 Yeddi gün evinizdə maya olmasın, çünki
mayalı bir şey yeyən hər kəs istər ölkədə qərib, istərsə də yerli olsun,
ayağı İsrail icmasının arasından kəsilməlidir. 20 Heç bir mayalı şey
yeməyin, yaşadığınız hər bir yerdə mayasız çörək yeyin».

İlk Pasxa bayramı

21 Musa İsrailin bütün ağsaqqallarını çağırıb dedi: «Ailələrinizə görə
özünüz üçün toğlu ya çəpiş seçib götürün və Pasxa qurbanını kəsin.
22 Bir çəngə züfa otu götürüb ləyəndə olan qana batırın və oradakı
qandan qapının üst dirəyinə və yan taxtalarına sürtün. Səhərə qədər heç
kəs evinin qapısından çıxmasın. 23 [j] Rəbb Misirliləri bəlaya salmaq üçün
gələndə qapının üst dirəyinin və hər iki yan taxtasının üzərində qan
görüb o qapıdan yan keçəcək. Məhvedicini evinizə girməyə qoymayacaq.
24 Buna özünüz və övladlarınız üçün əbədi qayda kimi həmişə riayət edin.
25 Rəbbin söylədiyi kimi sizə verdiyi torpağa çatanda bu ibadətə riayət
edərsiniz. 26 Övladlarınız sizdən “Bu ibadətin mənası sizin üçün nədir?”
deyə soruşduqları zaman 27 onlara söyləyin: “Bu, Misirliləri bəlaya saldığı
zaman Misirdə İsrail övladlarının evləri yanından keçib xilas edən Rəbb
üçün Pasxa[k] qurbanıdır”». Xalq əyilib səcdə etdi. 28 Rəbb Musaya və
Haruna necə əmr etmişdisə, İsrail övladları gedib elə də etdilər.

Onuncu cəza: ilk övladların ölümü

29 [l] Gecəyarısı Rəbb Misir torpağında olan bütün ilk oğulları öldürdü;
taxtda oturan fironun ilk oğlundan tutmuş zindanda olan əsirin ilk
oğluna qədər hər ilk oğul, heyvanların hər ilk balası da öldü. 30 O gecə
firon, onun əyanları və bütün Misirlilər qalxdılar. Misirdən böyük bir
fəryad qopdu, çünki elə bir ev yox idi ki, orada ölən olmasın. 31 Firon
gecə Musanı və Harunu çağırıb dedi: «Çıxın gedin! Həm özünüz, həm də

---

[j] **12:23** İbr. 11:28 [k] **12:27** *Pasxa* – ibrani mətnində *pesah* sözü olub, *yanından keçmək* deməkdir. [l] **12:29** Çıx. 4:22-31

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

bütün İsraillilər xalqımın arasından çıxın gedin, istədiyiniz kimi Rəbbə
ibadət edin. 32 Necə ki deyirdiniz, qoyun-keçinizi və mal-qaranızı da
götürüb gedin, mənə də xeyir-dua verin».
33 Misirlilər xalqı ölkədən tələsik qovdular. Onlar deyirdilər: «Yoxsa
hamımız öləcəyik». 34 Xalq maya qata bilmədiyi xəmiri götürdü,
paltarlarına bürünmüş xəmir tabaqlarını çiyinlərində apardı. 35 [m]
İsrail övladları Musanın sözünə əməl etdilər. Misirlilərdən qızıl-gümüş
əşyalar və paltar istədilər. 36 Rəbb xalqa Misirlilərin gözündə lütf
qazandırdı və onlara istədiklərini verdilər. Beləcə onlar Misirliləri
soydular.

İsrail övladlarının Misirdən çıxışı

37 İsrail övladları Ramsesdən Sukkota yola düşdülər. Arvad-uşaqdan
əlavə, altı yüz minə qədər piyada gedən kişi var idi. 38 Qarışıq bir
izdiham, çoxlu qoyun-keçi, mal-qara sürüləri də onlarla birgə yollandı.
39 Misirdən çıxardıqları maya qatılmayan xəmirdən mayasız kökələr
bişirdilər. Çünki Misirdən qovulmuşdular və orada qalıb özlərinə yol
üçün azuqə hazırlaya bilməmişdilər.
40 [n] İsrail övladlarının Misirdə yaşadığı müddət dörd yüz otuz il
olmuşdu. 41 Məhz bu dörd yüz otuz il tamam olan gün Rəbbin bütün
dəstələri Misir torpağından çıxdı. 42 Rəbb o gecə onları Misirdən
qurtarmaq üçün ayıq saxladı. İsrail xalqı bütün nəsillər boyu o gecə
Misirlilərin əlindən qurtarmağın xatirəsi kimi Rəbb üçün ayıq qalmalı
idilər.

Pasxa yeməyinin qaydaları

43 Rəbb Musaya və Haruna dedi: «Pasxa bayramının qaydaları belədir:
heç bir qərib ondan yeməsin; 44 ancaq hər kəsin pulla satın alınmış
qulu sünnət olunduqdan sonra onu yeyə bilər. 45 Qonaq və muzdlu
işçi ondan yeməməlidir. 46 [j] Qoy bu yemək bir evdə yeyilsin, əti evdən
bayıra çıxarılmasın və onun bir sümüyü də qırılmasın. 47 Bütün İsrail
icması bu yeməyi yesin. 48 Sənin yanında qonaq olan qərib Rəbbin Pasxa
bayramını keçirmək istəsə, ailəsində olan bütün kişilərlə birgə sünnət
olunsun. Yalnız bu zaman onu keçirə bilər və o da sizin həmtayfanız
kimi sayılar. Sünnət olunmayan heç bir kişi ondan yeməsin. 49 Yerli
üçün də, yanınızda yaşayan yadelli üçün də qanun eynidir».
50 İsrail övladları Rəbbin Musaya və Haruna əmr etdiyi kimi də
etdilər. 51 Rəbb o gün İsrail övladlarını Misir torpağından dəstələrlə
çıxartdı.

---

[m] **12:35-36** Çıx. 3:21-22 [n] **12:40** Yar. 15:13; Qal. 3:17 [j] **12:46** Say. 9:12; Zəb. 34:20; Yəh. 19:36

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Çıxış xatirəsi

13 1[p] Rəbb Musaya dedi: 2 «İsrail övladları arasında hər bətndən ilk
doğulan bütün oğlanları və bütün heyvanların balalarını Mənim
üçün təqdis et; onlar Mənimdir».
3 Musa xalqa dedi: «Misirdən, köləlik diyarından çıxdığınız bu günü
xatırlayın. Çünki Rəbb sizi qüdrətli əli ilə oradan çıxartdı və buna
görə də mayalı çörək yeməyin. 4 Çıxdığınız bu gün Aviv ayındadır.
5 Rəbb atalarınıza and etmişdi ki, Kənanlıların, Xetlilərin, Emorluların,
Xivlilərin, Yevusluların ölkəsini sizə verəcək. Sizi süd və bal axan torpağa
gətirəcəyi vaxt bu ibadəti həmin ayda icra edin. 6 Yeddi gün mayasız
çörək yeyin, yeddinci gün Rəbbə bayram olsun. 7 O yeddi gün ərzində
yalnız mayasız çörək yeyilməlidir. Aranızda bütün ölkədə nə mayalı
çörək, nə də maya görünməsin. 8 O günü övladlarınıza bildirib deyin:
"Misirdən çıxdığım vaxt Rəbb mənim üçün nələr etdiyinə görə belə
edirəm". 9 Qoy bu əlinizdə nişanə və gözlərinizin önündə xatirə olsun
ki, Rəbbin qanunu dilinizdən düşməsin. Çünki Rəbb sizi qüdrətli əli ilə
Misirdən çıxartdı. 10 İldən-ilə təyin olunan vaxt bu qanuna riayət edin.
11 Rəbb sizə və atalarınıza and içdiyi kimi Kənanlıların ölkəsinə
gətirib, oranı sizə verən vaxtdan bəri 12[q] ana bətnindən hər ilk doğulan
oğlanlarınızı Rəbbə təqdim etməlisiniz: ilk doğulan bütün heyvan balaları
da Rəbbin olsun. 13 Hər ilk doğulan eşşək balası əvəzinə bir qoyun-keçi
balası verin. Əgər əvəzini verməsəniz, boynunu sındırın. Övladlarınızın
arasında hər ilk oğulun əvəzini ödəyin. 14 Gələcəkdə övladlarınız sizdən
"Bu nədir?" soruşanda deyin: "Rəbb bizi Misirdən, köləlik diyarından
qüdrətli əli ilə çıxartdı. 15 Firon bizi buraxmamağa inadkarlıq edəndə
Rəbb Misir torpağında olan həm insanların bütün ilk oğlanlarını, həm
də heyvanların bütün ilk balalarını öldürdü. Buna görə mən bütün ilk
doğulan heyvan balalarını Rəbbə qurban verirəm, bütün ilk oğullarımın
isə əvəzini ödəyirəm". 16 Qoy bu əlinizdə nişanə və gözünüz önündə xatirə
olsun, çünki Rəbb bizi qüdrətli əli ilə Misirdən çıxartdı».

Allah İsrail övladlarına yol göstərir

17 Firon xalqı buraxdığı zaman Allah onları Filiştlilərin ölkəsindən
yol qısa olduğuna baxmayaraq, o yolla gətirmədi. Çünki O dedi: «Yoxsa
xalq müharibə görəndə bəlkə peşman olub Misirə qayıdar». 18 Allah xalqı
Qırmızı dənizə tərəf səhra yolu ilə dolayı apardı.
İsrail övladları Misir torpağından silahlanıb çıxdılar. 19[r] Musa Yusifin
sümüklərini özü ilə apardı, çünki Yusif İsrail övladlarına «Allah mütləq

---

[p] **13:1-2** Say. 3:13; Luka 2:23 [q] **13:12** Luka 2:23 [r] **13:19** Yar. 50:25; Yeşua 24:32; İbr. 11:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

sizə nəzər salacaq. Gedən zaman özünüzlə sümüklərimi də buradan
çıxarın» deyərək and içdirmişdi.
20 İsrail övladları Sukkotdan yola düşüb səhranın kənarında olan
Etamda düşərgə saldılar. 21 Rəbb onların qabağı ilə gündüz onlara yol
göstərmək üçün bulud dirəyində, gecə isə onlara işıq vermək üçün od
dirəyində gedirdi ki, gündüz də, gecə də gedə bilsinlər. 22 Gündüzlər
bulud dirəyi, gecələr isə od dirəyi xalqın önündən ayrılmadı.

14 1 Rəbb Musaya dedi: 2 «İsrail övladlarına belə söylə: "Dönüb Pi-
Haxirot qabağında düşərgə salın. Miqdol ilə dənizin arasında,
Baal-Sefon qarşısında dənizin sahilində düşərgəniz olsun". 3 Firon
düşünəcək ki, İsrail övladları torpaqda dolaşır, səhra onların yolunu
kəsmişdir. 4 Mən isə fironu inadkar edəcəyəm ki, o sizi təqib etsin. Sonra
firon və onun ordusunu məğlub edib izzətimi göstərəcəyəm. Bütün
Misirlilər biləcəklər ki, Rəbb Mənəm». İsraillilər belə də elədilər.

Misirlilər İsrail övladlarını təqib edirlər

5 Misir padşahına İsrail xalqının qaçdığını xəbər verəndə firon və
məmurlarının fikri dəyişdi. Onlar dedilər: «Biz nə üçün belə etdik? İsrail
övladları bizim qullarımız idi. Axı niyə onları buraxdıq?» 6 Firon döyüş
arabalarını hazırlayıb adamlarını özü ilə götürdü. 7 O, altı yüz seçmə
döyüş arabasını və Misirin bütün arabalarını götürdü. Hər arabanın öz
zabiti var idi. 8 Rəbb Misir padşahı fironun ürəyini yenə də inadkar etdi
və o, İsrail övladlarını təqib etdi. İsrail övladları isə cürətlə gedirdilər.
9 Misirlilər, fironun bütün araba atları, süvariləri və ordusu onları
təqib edib Pi-Haxirot yanında, Baal-Sefon qarşısında dənizin sahilində
qurduqları düşərgəyə çatdılar.
10 Firon yaxınlaşanda İsrail övladları baxıb gördülər ki, Misirlilər onlara
doğru gəlirlər. Buna görə də İsrail övladları çox qorxdu və Rəbbə fəryad
etdilər. 11 Onlar Musaya dedilər: «Məgər Misirdə qəbiristanlıq yoxdur ki, sən
bizi səhrada ölməyə apardın? Bizi Misirdən çıxarıb başımıza nə gətirdin?
12 Misirdə sənə "Bizdən əl çək, Misirlilərə qulluq edək!" demirdikmi?
Səhrada ölməkdən Misirlilərə qulluq etmək bizim üçün yaxşıdır».
13 Musa isə xalqa belə dedi: «Qorxmayın! Durun, Rəbbin bu gün sizi
necə xilas edəcəyinə baxın. İndi gördüyünüz Misirliləri daha heç vaxt
görməyəcəksiniz. 14 Sakit olun, Rəbb sizin üçün döyüşəcək!»

Qırmızı dənizdən keçid

15 Rəbb Musaya dedi: «Nə üçün Mənə fəryad edirsən? İsrail övladlarına
de ki, yola düşsünlər. 16 Sən isə əsanı qaldırıb, əlini dənizin üzərinə uzat,
sularını yar ki, İsrail övladları dənizin ortasında quru yerdən keçsinlər.
17 Mən Misirlilərin ürəklərini inadkar edəcəyəm ki, sizi təqib etsinlər.
Sonra fironu, onun bütün ordusunu, döyüş arabalarını və süvarilərini

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

məğlub edib izzətimi göstərəcəyəm. 18 Fironu, döyüş arabalarını və
süvarilərini məğlub edib izzətimi göstərdiyim zaman Misirlilər biləcəklər
ki, Rəbb Mənəm».
19 İsrail düşərgəsinin önündə gedən Allahın mələyi onların arxasına
keçdi. Bulud dirəyi önlərindən arxalarına keçib, 20 Misir ordusunun
və İsrail düşərgəsinin arasında durdu. Bulud bir tərəfə zülmət
verdi, o birisinə isə gecə işığı verdi. Bütün gecə bu xalqlar bir-birinə
yaxınlaşmadılar.
21 Musa əlini dəniz üzərinə uzatdı. Rəbb bütün gecə əsən qüvvətli şərq
küləyi ilə dənizin suyunu qovub yerini quruya çevirdi. Sular yarıldı və
22 [s] İsrail övladları dənizin ortasında quru yerdən keçdilər. Sular onlar
üçün sağ və sol tərəfdən divar oldu. 23 Misirlilər onları təqib etdilər;
fironun atları, döyüş arabaları və süvariləri İsrail övladlarının ardınca
dənizin ortasına girdilər. 24 Dan yeri söküləndə Rəbb od və bulud
dirəyindən Misir ordusuna baxıb onların arasına qarışıqlıq saldı. 25 O,
arabaların çarxlarını elə ləngitdi ki, arabalar güclə hərəkət etdi. Misirlilər
dedilər: «Gəlin İsrail övladlarından qaçaq, çünki Rəbb onların tərəfində
bizə qarşı döyüşür».
26 Rəbb Musaya belə dedi: «Əlini dənizin üzərinə uzat ki, sular
Misirlilərin, döyüş arabalarının və süvarilərin üzərinə qayıtsın». 27 Musa
əlini dənizin üzərinə uzatdı. Səhərə yaxın dəniz adi hala qayıtdı.
Misirlilər sulardan qaçmaq istəyəndə Rəbb onları itələyib dənizin
ortasına atdı. 28 Yerinə qayıdan sular döyüş arabalarını, süvariləri, İsrail
övladlarının ardınca dənizə gedən fironun bütün ordusunu örtüb uddu.
Onlardan bir nəfər də olsun sağ qalmadı.
29 İsrail övladları isə dənizin ortasında quru yerdən keçib getmişdilər.
Sular onlar üçün sağ və sol tərəfdə divar olmuşdu.
30 Məhz o gün Rəbb İsraili Misirlilərin əlindən xilas etdi. İsrail xalqı
Misirliləri dənizin sahilində ölü gördü. 31 İsrail xalqı Rəbbin Misirlilərə
böyük qüvvətlə nə etdiyini görəndə Rəbdən qorxdu, Ona və qulu Musaya
güvəndi.

Musanın qurtuluş ilahisi

15 1 [t] O vaxt Musa ilə İsrail övladları Rəbbə bu ilahini oxudular:
«Rəbbə ilahi oxuyacağam,
Çox böyük zəfər çaldı.
Atı və süvarini dənizə tulladı.
2 [u] Rəbb qüvvətim, məzmurumdur, O məni xilas etdi.
Rəbb mənim Allahımdır, Ona həmd edəcəyəm.
Atamın Allahıdır, Rəbbi yüksəldəcəyəm.

---

[s] **14:22** 1Kor. 10:1-2; İbr. 11:29 [t] **15:1** Vəhy 15:3-4 [u] **15:2** Zəb. 118:14; Yeş. 12:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 Rəbb döyüşçüdür, Rəbdir Onun adı.

4 Fironun döyüş arabalarını,
Ordusunu da dənizə atdı.
Döyüş arabalarının başçıları
Qırmızı dənizdə boğuldu.
5 Əngin sulara bürünüb
Daş tək dərinliklərə
Necə də qərq oldular.
6 Ya Rəbb! Sənin sağ əlin qüdrətdən izzətləndi.
Ya Rəbb! Sənin sağ əlin düşməni əzəndir.
7 Sənə qarşı çıxanları möhtəşəm əzəmətin yıxar,
Sənin göndərdiyin qəzəb onları saman çöpü tək yandırar.
8 Burnunun nəfəsi ilə sular toplanar,
Yığılar bir yerə, axınlar dayanar,
Dəniz qoynunda coşan sular qatılaşar.
9 Düşmən dedi:
"İzləyim, çatıb qənimət paylayım:
Bundan canım doyacaq,
Qılıncımla onları məhv edəcəyəm".
10 Nəfəsinlə üfürdün, dənizlə onları bürüdün.
Qurğuşun tək onlar nəhəng sularda batdılar.

11 Ya Rəbb, allahlar arasında Sənin kimisi varmı?
Müqəddəslikdə əzəmətli, zəhmli və alqışlara layiq,
Möcüzələr yaradan Sənin kimisi varmı?
12 Sağ əlini uzadanda torpaq onları uddu.
13 Məhəbbətinlə qurtardığın xalqa Sən yol göstərdin.
Müqəddəs məskəninə Öz gücünlə apardın.
14 Xalqlar eşidib əsdi,
Filişt sakinlərini qorxu kəsdi.
15 Edom başçılarını o an dəhşət bürüdü.
Moav igidlərini vahimələrə saldı.
Kənan sakinləri isə üzülüb qaldı.
16 Onların üzərini qorxu, vəlvələ aldı.
Güclü qoluna görə daş tək lal-kar oldular,
O vaxtadək ki xalqın keçəcək,
Ya Rəbb, qurtardığın xalq keçəcək!

17 Ya Rəbb, xalqını gətirib salacaqsan mülkün olan dağına,
Yaşamaq üçün Özünə yaratdığın yerə,
Ey Xudavənd! Əlinlə qurduğun Müqəddəs məkanına.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

18 Rəbb əbədi, daima padşahlıq edəcəkdir».

19 Fironun atları, döyüş arabaları və süvariləri ilə birgə dənizə girəndə
Rəbb dənizin sularını onların üzərinə geri qaytarmışdı. İsrail övladları
isə dənizin ortasında quru yerdən keçmişdilər.
20 Harunun bacısı peyğəmbər Məryəm əlinə dəf aldı; bütün qadınlar
əllərinə dəf alıb oynayaraq onun ardınca çıxdılar. 21 Məryəm onların
qarşısında bu ilahini oxudu:

Rəbbə ilahi oxuyun,
Çox böyük zəfər çaldı.
Atı və süvariləri dənizə tulladı!

Acı su

22 Musa İsrail xalqını Qırmızı dənizin sahilindən gedən yola gətirdi.
Onlar Şur səhrasına çıxıb orada üç gün yol getdilər, amma su tapmadılar.
23 Maraya çatdılar, lakin oranın suyunu içə bilmədilər, çünki çox acı idi.
Buna görə də o yer Mara[v] adlanır. 24 Xalq «Nə içək?» deyə Musadan giley-
güzar etdi. 25 Musa Rəbbə fəryad etdi və Rəbb ona bir ağac göstərdi. Musa
onu suya atdı və su şirin oldu. Orada İsrail övladlarını sınağa çəkdiyi yerdə
Rəbb onlar üçün qayda-qanun qoyaraq dedi: 26 «Əgər siz Allahınız Rəbbin
səsinə qulaq asıb Onun gözündə doğru olsanız, Onun əmrlərini dinləyib
bütün qanunlarına riayət etsəniz, Misirlilərə verdiyim xəstəliklərin heç
birini sizə verməyəcəyəm. Çünki sizə şəfa verən Rəbb Mənəm».
27[w] Sonra İsrail övladları Elimə gəldilər. Orada on iki su qaynağı və
yetmiş xurma ağacı var idi. İsrail xalqı orada sular ətrafında düşərgə
qurdu.

Allah manna və bildirçinləri göndərir

16 1 Bütün İsrail övladlarının icması Elimdən yola düşdü. Onlar
Misir ölkəsindən çıxdıqdan sonra ikinci ayın on beşinci günü
Elim və Sina dağı arasındakı Sin səhrasına çatdılar. 2 Səhrada bütün İsrail
övladlarının icması Musa ilə Harunun əlindən giley-güzar etdi. 3 İsraillilər
onlara dedilər: «Kaş ki Misir ölkəsində ət qazanlarının yanında oturanda
doyunca çörək yediyimiz vaxt Rəbbin əlində öləydik! Siz bizi bu səhraya
ona görə gətirdiniz ki, bütün bu camaatı aclıqdan öldürəsiniz».
4[x] Rəbb Musaya dedi: «Budur, Mən sizin üçün göydən çörək
yağdıracağam. Qoy xalq hər gün çıxıb lazımi miqdarda o çörəyi yığsın.
Mənsə onları sınayacağam ki, qanunuma görə yaşayırlar ya yox. 5 Altıncı
gün yığdıqları digər günlər yığdıqlarından ikiqat artıq olsun, o gün də
onu hazırlasınlar».

---

[v] **15:23** *Mara* – ibrani dilində *acı*. [w] **15:27** Say. 33:9 [x] **16:4** Yəh. 6:31

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 Musa və Harun bütün İsrail övladlarına dedilər: «Axşam biləcəksiniz
ki, sizi Misir ölkəsindən çıxaran Rəbdir. 7 Səhər isə Rəbbin izzətini
görəcəksiniz. Çünki Rəbb Onun əlindən giley-güzarınızı eşitdi. Axı biz
kimik ki, siz əlimizdən giley-güzar edirsiniz?» 8 Musa dedi: «Sizə axşam
yeməyə ət, səhər isə doyunca çörək verən Rəbdir; çünki sizin Ona qarşı
olan deyinməyinizi eşidən Odur. Axı biz kimik ki? Deyinməyiniz bizə
qarşı deyil, Rəbbə qarşıdır». 9 Musa Haruna dedi: «Bütün İsrail icmasına
belə söylə: "Rəbbin hüzuruna yaxınlaşın, çünki O sizin deyinməyinizi
eşitmişdir"».
10 Harun bütün İsrail övladlarının icması ilə danışdığı vaxt onlar
səhraya baxıb Rəbbin əzəmətinin buludda göründüyünü gördülər.
11 Rəbb Musaya dedi: 12 «Mən İsrail övladlarının deyinməklərini eşitdim.
Onlara de: axşamçağı ət yeyəcək, səhər isə çörəklə doyacaqsınız. Onda
biləcəksiniz ki, Allahınız Rəbb Mənəm».
13 Axşam bildirçinlər uçub bütün düşərgəni bürüdülər. Səhər
düşərgənin ətrafına şeh düşdü. 14 Şeh buxarlananda səhrada, torpaq
üzərində qırova bənzər nazik lopalar göründü. 15 [y] İsraillilər bunu
gördükdə bir-birinə «Bu nədir?» dedilər, çünki onun nə olduğunu
bilmirdilər. Musa onlara dedi: «Bu Rəbbin sizə yeməyə verdiyi çörəkdir.
16 Rəbbin əmri budur: hər adam yemək üçün özünə lazımi miqdarda
ondan yığsın. Öz çadırında olan adamların sayına görə adambaşı bir
omer götürsün».
17 İsrail övladları belə də etdilər. Kimi çox, kimi də az yığdı. 18 [z] Onlar
omer ilə ölçdükləri zaman çox yığanın artığı, az yığanın əskiyi olmadı.
Hər kəs özünə lazımi miqdarda yemək yığdı.
19 Musa İsrail övladlarına dedi: «Qoy səhərə qədər heç kimdə bu
yeməkdən qalmasın». 20 Lakin bəziləri Musanın sözünə baxmayıb bundan
səhərə qədər saxladılar. Saxladıqları yemək qurdlanıb iyləndi. Musa
onlara qəzəbləndi. 21 İsrail övladlarından hər kəs özünə lazımi miqdarda
hər səhər ondan yığırdı. Günəş qızanda isə o əriyirdi.
22 İsrail övladları altıncı gün bu yeməkdən ikiqat artıq, adambaşı
iki omer yığdılar. İcma başçıları gəlib bunu Musaya bildirdilər. 23 [a]
Musa onlara dedi: «Rəbb belə deyir: "Sabah istirahət günü – Rəbb
üçün təqdis olunan Şənbə günüdür. Bu gün bişirdiyiniz hər şeyi bişirin,
qaynatdığınız hər şeyi qaynadın, artığı da özünüz üçün səhərə qoyub
saxlayın"». 24 İsrail övladları Musa onlara əmr etdiyi kimi yeməyi səhərə
saxladılar. Onun içində nə qurd oldu, nə də iyləndi. 25 Musa dedi: «Bu gün
o yeməyi yeyin, çünki Rəbb üçün Şənbə günüdür. Bu gün çöldə yemək
tapmayacaqsınız. 26 Siz onu altı gün ərzində yığın; yeddinci gün – Şənbə
günü o yemək yox olacaq».

---

[y] **16:15** 1Kor. 10:3 [z] **16:18** 2Kor. 8:13-15 [a] **16:23** Çıx. 20:8-11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

27 Xalqın bəziləri yeddinci gün yemək yığmağa çıxdılar, amma
tapmadılar. 28 Rəbb Musaya dedi: «Nə vaxta qədər əmrlərimə və
qanunlarıma itaət etməkdən boyun qaçıracaqsınız? 29 Baxın Rəbb sizə
Şənbə günü verdi. Buna görə də O sizə hər altıncı gün iki günlük yemək
verir. Qoy hər kəs öz evində qalsın və yeddinci gün heç yerə çıxmasın».
30 Beləcə xalq yeddinci gün istirahət etdi.
31 [b] İsrail xalqı bu yeməyin adını «manna»[c] qoydu. O, görünüşcə keşniş
toxumu kimi idi, rəngi ağ, dadı isə ballı yuxaya bənzəyirdi. 32 Musa dedi:
«Rəbbin əmri budur: "Mannadan bir omer doldurun; Misir ölkəsindən sizi
çıxardığım zaman səhrada sizə yedirtdiyim yeməyi görmək üçün qoy bu
nəsildən-nəslə qorunsun"». 33 [d] Musa Haruna dedi: «Bir qab götür, ona omer
dolu manna qoy. Bu Rəbbin hüzurunda nəsildən-nəslə qorunub saxlanmalıdır».
34 Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi Harun onu şəhadət lövhələrinin
önündə qoruyub saxladı. 35 [e] İsrail övladları qırx il ərzində əhalisi
olduqları Kənan ölkəsinin sərhədinə gələnə qədər manna yedilər. 36 Bir
omer efanın onda bir hissəsidir.

Qayadan çıxan su

17 1 [f] Bütün İsrail övladlarının icması Sin səhrasından yola düşüb
Rəbbin buyurduğuna görə dayana-dayana köç edirdilər. Onlar
Refidimdə düşərgə saldılar. Orada xalqın içməyə suyu yox idi. 2 Ona
görə də xalq Musa ilə münaqişə edib belə dedi: «Bizə içməyə su verin».
Musa onlara dedi: «Niyə mənimlə münaqişə edirsiniz? Nə üçün Rəbbi
sınayırsınız?» 3 Xalq orada olanda susamışdı. Ona görə də Musanın
əlindən deyinib dedi: «Axı niyə bizi Misirdən çıxartdın? Bu bizi,
oğullarımızı və heyvanlarımızı susuzluqdan öldürmək üçündürmü?»
4 Musa Rəbbə fəryad edib dedi: «Axı mən bu xalq ilə nə edim? Bir az da
keçsə, məni daşqalaq edəcəklər». 5 Rəbb Musaya dedi: «Xalqın qarşısına çıx.
Özünlə bərabər bir neçə İsrail ağsaqqalı götür. Nil çayına vurduğun əsanı
əlinə alıb irəli get. 6 Orada – Xorevdəki qayanın üstündə Mən sənin önündə
dayanacağam. Zərbə ilə qayaya vur və oradan xalq üçün içməli su çıxacaq».
Musa da İsrail ağsaqqallarının gözü qarşısında bunu etdi. 7 Musa o yeri Massa[g]
və Meriva[h] adlandırdı, çünki orada İsrail övladları münaqişə etmişdilər və
«görəsən Rəbb aramızdadır ya yox» deyə Rəbbi sınamışdılar.

Amaleqlilərlə döyüş

8 Bundan sonra Amaleqlilər gəlib Refidimdə İsrail övladları ilə
döyüşdülər. 9 Musa Yeşuaya dedi: «Bizim üçün bir neçə adam seç,

---

[b] **16:31** Say. 11:7-8 [c] **16:31** *Manna* – ibrani dilində *nədir.* Bax: Çıx. 16:15.
[d] **16:33** İbr. 9:4 [e] **16:35** Yeşua 5:12; 1Kor. 10:3 [f] **17:1-7** Say. 20:2-13; 1Kor. 10:4
[g] **17:7** *Massa* – ibrani dilində *sınamaq.* [h] **17:7** *Meriva* – ibrani dilində *münaqişə.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

get Amaleqlilərlə döyüş. Sabah mən əlimdə Allahın əsası ilə təpənin
başında dayanacağam». 10 Yeşua da Musa deyən kimi etdi və gedib
Amaleqlilərlə döyüşdü. Musa, Harun və Xur isə təpənin başına çıxdılar.
11 Musa əlini qaldıranda İsrail övladları üstün gəlirdi, əlini endirəndə isə
Amaleqlilər üstün gəlirdi. 12 Lakin Musanın əlləri yorulurdu. Ona görə
də bir daş götürüb onun altına qoydular. Musa daşın üstündə oturdu.
Əlinin birindən Harun, o birisindən isə Xur yapışdı. Beləcə Musanın gün
batanacan əlləri möhkəm qaldı. 13 Yeşua Amaleq padşahını və xalqını
qılıncdan keçirib qırdı.

14 [i] Rəbb Musaya dedi: «Bunu xatirə olaraq kitaba yaz, Yeşuanın
qulağına çatdır ki, Mən Amaleqin adını büsbütün yer üzərindən
siləcəyəm».

15 Musa bir qurbangah düzəldərək adını Yahve-Nissi[j] qoyub 16 dedi:
«Rəbbin taxtına doğru əl uzadılırdı. O, nəsildən-nəslə Amaleqlilərə qarşı
döyüşəcək».

Yetronun Musaya baş çəkməsi

18 1 Midyanlıların kahini olan Musanın qayınatası Yetro Allahın
Musa və xalqı İsrail üçün gördüyü bütün işləri, Rəbbin İsraili
Misirdən çıxartdığını eşitdi. 2 [k] [l] Musanın qayınatası Yetro Musanın
arvadı Sipporanı iki oğlu ilə birgə geri gətirdi. Musa əvvəlcədən arvadını
onun yanına göndərmişdi. 3 Musa «mən yad bir ölkədə qərib oldum»
deyib oğlanlarının birinin adı Gerşom[m] qoymuşdu. 4 «Atamın Allahı
köməyim oldu və məni fironun qılıncından qurtardı» deyib o birisinin
adını Eliezer[n] qoymuşdu.

5 Musanın qayınatası Yetro, oğulları və arvadı Musanın düşərgə saldığı
Allahın dağı yerləşən səhraya gəlib, 6 bu xəbəri Musaya göndərdi: «Mən
– sənin qayınatan Yetro, arvadın və iki oğlunla yanına gəlirəm». 7 Musa
qayınatasının qarşısına çıxdı, təzim edib onunla öpüşdü; onlar bir-
birlərindən hal-əhval tutub çadıra girdilər. 8 Musa qayınatasına Rəbbin
İsrail övladlarının xatirinə firona və Misirlilərə etdiyi bütün şeylər, yolda
çəkdikləri bütün əziyyəti və Rəbbin onları necə qurtardığını nəql etdi.
9 Yetro Rəbbin İsrail övladlarına etdiyi bütün yaxşılıqlara və Misirlilərin
əlindən onları qurtardığına görə sevindi.

10 Yetro dedi: «Sizi Misirlilərin və fironun əlindən qurtaran Rəbbə alqış
olsun! Xalqı Misirlilərin əlinin altından qurtaran Odur. 11 İndi bildim
ki, Rəbb bütün allahlardan böyükdür, çünki onların öyündüklərindən
də üstün oldu». 12 Sonra Musanın qayınatası Yetro Allaha yandırma

---

[i] **17:14** Qanun. 25:17-19; 1Şam. 15:2-9 [j] **17:15** *Yahve-Nissi* – ibrani dilində *Rəbb bayrağımdır.* [k] **18:2-3** Çıx. 2:21-22 [l] **18:2-3** Həv. 7:29 [m] **18:3** *Gerşom* – ibrani dilində *orada qərib.* [n] **18:4** *Eliezer* – ibrani dilində *Allahım köməkdir.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

və ünsiyyət qurbanları gətirdi. Harun ilə İsrail övladlarının bütün
ağsaqqalları Musanın qayınatası ilə Allahın hüzurunda yemək yeməyə
gəldilər.

Yetronun nəsihəti
(Qanun. 1:9-18)

13 Ertəsi gün Musa oturub xalqa hakimlik edirdi. Xalq da səhərdən
axşamadək Musanın ətrafında dayanmışdı. 14 Qayınatası Musanın xalq
üçün nə etdiyinə baxıb dedi: «Nə üçün bu xalqa belə edirsən? Niyə sən
tək otursan və bütün xalq səhərdən axşamadək ətrafında dayanıb
gözləyir?» 15 Musa qayınatasına dedi: «Ona görə ki xalq Allahdan
soruşmaq üçün mənim yanıma gəlir. 16 Həll olunmalı məsələləri olan
adamlar yanıma gələndə aralarında qərar çıxarıram. Allahın qayda-
qanunlarını da onlara bildirirəm».
17 Musanın qayınatası ona dedi: «Gördüyün iş yaxşı deyil. 18 Əlbəttə,
həm sən, həm də sənin lə olan xalq üzülərsiniz. Axı bu iş sənin üçün
ağırdır, onu təkbaşına edə bilməzsən. 19 İndi sözümə qulaq as, sənə bir
məsləhət verim. Qoy Allah sənə yar olsun! Sən bu xalqa görə Allahın
hüzurunda dayan və işlərini də Ona çatdır. 20 Onları qayda-qanunlar
barəsində xəbərdar et, gedəcəkləri yolu və görəcəkləri işi göstər. 21 Bütün
xalq arasından bacarıqlı, Allahdan qorxan, etibarlı, haram qazanca nifrət
edən adamları seç. Onları minbaşı, yüzbaşı, əllibaşı, onbaşı təyin et ki,
22 xalqı hər zaman mühakimə etsinlər. Qoy hər böyük işi sənin yanına
gətirsinlər, hər kiçik işə isə özləri hakimlik etsinlər. Beləcə öz yükünü
yüngülləşdir. Qoy o adamlar bu yükü sənin lə daşısınlar. 23 Əgər belə
etsən, Allah da sənə belə əmr etsə, dözə bilərsən. Bütün xalq da razı olub
öz yerinə gedər».
24 Musa qayınatası deyən sözlərə qulaq asıb əməl etdi. 25 Bundan sonra
Musa İsrail övladları arasından bacarıqlı adamlar seçdi və onlardan
xalqa başçı – minbaşılar, yüzbaşılar, əllibaşılar, onbaşılar təyin etdi.
26 Onlar hər vaxt xalqı mühakimə edirdilər. Çətin işləri isə Musanın
yanına gətirir, hər kiçik işi isə özləri mühakimə edirdilər. 27 Sonra Musa
qayınatasını yola saldı, o da öz ölkəsinə getdi.

İsrail övladları Sina dağında

19 1 İsrail övladları Misir torpağından çıxdıqdan sonra üçüncü
ayda – yeni ay günü Sina səhrasına gəldilər. 2 Onlar Refidimdən
köçüb Sina səhrasına gəldilər. O səhrada İsrail övladları dağın qarşısında
düşərgə saldılar.
3 Musa isə dağa – Allahın hüzuruna çıxdı. Rəbb onu dağdan çağırıb
dedi: «Yaqub nəslinə, İsrail övladlarına belə söylə: 4 “Misirlilərə nələr
etdiyimi, sizi qartal qanadlarında daşıdığım kimi yanıma gətirdiyimi siz

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

özünüz gördünüz. 5[j p] İndi isə əgər sözümə diqqətlə qulaq asıb əhdimə
riayət etsəniz, siz bütün xalqlar arasından Mənə məxsus xalq olacaqsınız.
Bütün yer üzü Mənimdir; 6 siz isə Mənə xidmət edən kahinlər padşahlığı,
müqəddəs millət olacaqsınız”. Bu sözləri İsrail övladlarına söylə».
7 Musa gəlib xalqın ağsaqqallarını çağırdı və Rəbbin ona əmr etdiyi hər kəlməni
onların qarşısına qoydu. 8 Bütün xalq bir nəfər kimi belə cavab verdi: «Rəbbin
bütün söylədiklərinə əməl edəcəyik». Musa xalqın cavabını Rəbbə çatdırdı.
9 Rəbb Musaya dedi: «Budur, Mən sənin yanına qatı buludda gəlirəm, qoy
xalq səninlə danışdığımı eşidib sənə daim inansın». Musa xalqın sözlərini Rəbbə
çatdırdı. 10 Rəbb Musaya dedi: «Xalqın yanına get. Bu gün və sabah onları təqdis
et. Qoy paltarlarını da yusunlar. 11 Üçüncü günə hazır olsunlar, çünki üçüncü
gün bütün xalqın gözü qarşısında Rəbb Sina dağı üzərinə enəcək. 12[q] Xalqın
ətrafına sərhəd çəkib de: “Özünüzü dağa çıxmaqdan, onun ətəyinə toxunmaqdan
gözləyin. Dağa toxunan hər kəs öldürülməlidir. 13 Eləsinə əl vurulmasın, ancaq
daşqalaq edilsin ya da oxla vurulsun. İstər heyvan, istərsə də insan, bunların
yaşamaq üçün izni yoxdur. Qoç buynuzundan olan şeypur uzun-uzadı çalınanda
onlar dağa çıxa bilərlər”». 14 Musa dağdan xalqın yanına endi. O, xalqı təqdis etdi.
Onlar paltarlarını yudular. 15 Sonra Musa xalqa dedi: «Üçüncü günə hazır olun,
qadınlarla yaxınlıq etməyin».
16[r s] Üçüncü günün səhəri açılanda göy gurultusu, şimşəklər, dağ üzərində qatı
bir bulud və çox uca şeypur səsi oldu. Düşərgədə olan bütün xalq titrədi. 17 Allahı
qarşılamaq üçün Musa xalqı ordugahdan apardı və onlar dağın ətəyində durdular.
18 Bütün Sina dağı tüstü içində idi, çünki Rəbb onun üzərinə alov içərisində
enmişdi. Bütün dağ kürənin verdiyi tüstü kimi tüstülənirdi, bərk titrəyirdi.
19 Şeypur səsi get-gedə ucalırdı. Musa danışırdı və Allah ona səslə cavab verirdi.
20 Rəbb Sina dağı üzərinə, dağın başına endi və Musanı dağın başına çağırdı. Musa
oraya qalxdı. 21 Rəbb Musaya dedi: «Düş, xalqa tapşır ki, məbada Rəbbi görmək
üçün Onun tərəfində olan sərhədi keçsin, yoxsa çoxları məhv olar. 22 Rəbbə
yaxınlaşan kahinlər də özlərini təqdis etsin ki, Rəbb onlara qarşı çıxmasın».
23 Musa Rəbbə dedi: «Xalq Sina dağına çıxmaz, çünki Sən “dağa sərhəd çək və
oranı təqdis et” deyə bizə tapşırıq verdin». 24 Rəbb ona dedi: «Düş get. Sən və
səninlə bərabər Harun bura çıxın. Qoy kahinlərlə xalq Rəbbin yanına çıxmaq üçün
sərhədi keçməsinlər, yoxsa Rəbb xalqa qarşı çıxar». 25 Musa xalqın yanına enib
bunu onlara söylədi.

Allahın On Əmri
(Qanun. 5:1-21)

20 1 Allah bütün bu sözləri belə söylədi: 2 «Səni Misir torpağından,
köləlik diyarından çıxaran Allahın Rəbb Mənəm.

---

[j] **19:5** Qanun. 4:20; 7:6; 14:2; 26:18; Titə 2:14 [p] **19:5-6** 1Pet. 2:9; Vəhy 1:4-6; 5:9-10
[q] **19:12-13** İbr. 12:20 [r] **19:16** Vəhy 4:5 [s] **19:16-18** Qanun. 4:11-12; İbr. 12:18-19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 Məndən başqa allahların olmasın.
4 [t] Özün üçün heç bir oyma büt, nə yuxarıda – səmada və ya aşağıda –
yerdə, nə də yerdən aşağıya yığılan sulardakı şeylərin heç birinin surətini
düzəltmə. 5 [u] Belə şeylərə səcdə qılaraq ibadət etmə. Çünki Mən, sənin
Allahın Rəbb, qısqanc Allaham. Mənə nifrət edən ataların cəzasını üç-
dörd nəslə qədər övladlarına çəkdirərəm. 6 Məni sevib əmrlərimə əməl
edənlərin isə minlərlə nəslinə məhəbbət göstərərəm.
7 [v] Allahın Rəbbin adını boş yerə dilinə gətirmə, çünki Rəbb Öz adını
boş yerə dilinə gətirəni cəzasız qoymaz.
8 [w] Şənbə gününü yadda saxlayıb təqdis et. 9 [x] Altı gün çalışıb bütün
işlərini gör. 10 Lakin yeddinci gün Allahın Rəbbin Şənbə günüdür. Bu gün
sən, oğlun, qızın, qulun, qarabaşın, heyvanların, yanında qalan yadelli
də heç bir iş görməsin. 11 [y] Çünki altı gün ərzində Rəbb göyləri və yeri,
dənizi və kainatdakı hər şeyi yaratdı, yeddinci gün isə istirahət etdi.
Bunun üçün Rəbb Şənbə gününə bərəkət verib onu müqəddəs saydı.
12 [z] [a] Ata-anana hörmət et ki, Allahın Rəbbin sənə verdiyi torpaqda
ömrün uzun olsun.
13 [b] Qətl etmə.
14 [c] Zina etmə.
15 [d] Oğurluq etmə.
16 [e] Heç kimə qarşı yalandan şahidlik etmə.
17 [f] Heç kimin evinə tamah salma. Heç kimin arvadına, quluna,
qarabaşına, öküzünə, eşşəyinə – heç bir şeyinə tamah salma».

Xalqın qorxusu
(Qanun. 5:22-33)

18 [g] Bütün xalq göy gurultusunu, şimşəkləri, şeypur səsini, dağın
tüstülənməsini eşidib görəndə qorxub sarsıldı və uzaqda durdu. 19 Musaya
dedilər: «Sən bizimlə danış, biz də eşidək. Qoy Allah bizimlə danışmasın,
yoxsa ölərik». 20 Musa xalqa dedi: «Qorxmayın, Allah ona görə gəlib ki,
sizi sınağa çəksin və siz günah etməmək üçün Onun qorxusu qarşınızda
olsun». 21 Xalq uzaqda duranda Musa orada Allahın olduğu qatı qaranlığa
yaxınlaşdı.

---

[t] **20:4-5** Çıx. 34:17; Lev. 19:4; 26:1; Qanun. 4:15-18; 27:15 [u] **20:5-6** Çıx. 34:6-7; Say. 14:18; Qanun. 7:9-10 [v] **20:7** Lev. 19:12 [w] **20:8** Çıx. 16:23-30; 31:12-14
[x] **20:9-10** Çıx. 23:12; 31:15; 34:21; 35:2; Lev. 23:3 [y] **20:11** Yar. 2:1-3; Çıx. 31:17
[z] **20:12** Qanun. 27:16; Mat. 15:4; 19:19; Mark 7:10; 10:19; Luka 18:20; Ef. 6:2
[a] **20:12** Ef. 6:3 [b] **20:13** Yar. 9:6; Lev. 24:17; Mat. 5:21; 19:18; Mark 10:19; Luka 18:20; Rom. 13:9; Yaq. 2:11 [c] **20:14** Lev. 20:10; Mat. 5:27; 19:18; Mark 10:19; Luka 18:20; Rom. 13:9; Yaq. 2:11 [d] **20:15** Lev. 19:11; Mat. 19:18; Mark 10:19; Luka 18:20; Rom. 13:9 [e] **20:16** Çıx. 23:1; Mat. 19:18; Mark 10:19; Luka 18:20 [f] **20:17** Rom. 7:7; 13:9
[g] **20:18-19** İbr. 12:18-19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qurbangah haqqında

22 [h] Rəbb Musaya dedi: «İsrail övladlarına belə de: “Siz gördünüz ki,
Mən sizinlə göylərdən danışdım. 23 Mənimlə yanaşı olan başqa allahlar
düzəltməyin, özünüz üçün qızıldan və gümüşdən allahlar düzəltməyin.
24 Mənim üçün torpaqdan qurbangah düzəldib yandırma və ünsiyyət
qurbanları olaraq öz qoyun-keçi və mal-qaranı onun üstündə qurban
gətir. Adım çəkilən hər yerdə yanına gəlib sənə bərəkət verəcəyəm. 25 [i]
Əgər Mənim üçün daşdan qurbangah düzəltsən, yonma daşdan tikmə,
çünki onun üzərində alətlə işləsən, onu murdar edərsən. 26 Ayıbın
açılmamaq üçün Mənim qurbangahıma pilləkənlə çıxma”.

21

1 Sən onların qarşısına bu hökmləri qoymalısan:

İbrani qullar
(Qanun. 15:12-18)

2 [j] [k] Sizdən biri İbrani qul alarsa, o qul altı il qulluq edib yeddinci il
pulu ödəmədən azad olunsun. 3 Əgər qulun tək gəlib, qoy tək də getsin;
yox, əgər arvadı vardısa, qoy arvadı ilə getsin. 4 Əgər qul sahibi quluna
arvad veribsə və qulun arvadı oğlan yaxud qız doğubsa, arvadla uşaqları
ağası üçün qalsın. Qul isə tək getsin. 5 Lakin qul təkidlə: “Ağamı,
arvadımla uşaqlarımı sevirəm və azad olmaq istəmirəm” desə, 6 onda
qoy qulun ağası onu məbədə – Allahın hüzuruna gətirsin. Qulunu qapıya
yaxud qapının yan taxtasına söykəyib qulağını bizlə deşsin. Bu qul
ağasına ömürlük qulluq etsin.
7 Bir adam qızını qarabaş olaraq satarsa, qız kişi qullar kimi azad
olmasın. 8 Əgər o qız onu özü üçün təyin edən ağasının gözündə pis
görünərsə, ağası qızın ödənmə pulunu qəbul edib onu azad etsin; o
ağanın qızı yadellilərə satmağa ixtiyarı yoxdur, çünki o qızla xaincəsinə
rəftar etdi. 9 Əgər ağa onu oğlu üçün təyin edibsə, onunla adətə görə
öz qızı kimi rəftar etməlidir. 10 Əgər o adam ikinci arvad alırsa, birinci
arvadını yemək və paltar təminatından və arvadlıq hüququndan məhrum
etməsin. 11 Əgər əri bu üç haqqı qadına vermirsə, qoy bu qadın heç nə
ödəmədən azad edilsin.

Ölüm cəzasına məhkum olunanlar

12 [l] Adam vurub öldürən şəxs öldürülməlidir. 13 [m] Lakin o şəxs öldürmək
qəsdində olmasa və ölüm Mənim iznimlə olsa, o zaman onun üçün bir
yer təyin edərəm ki, oraya pənah gətirsin. 14 Bir adam başqa adamı

---

[h] **20:22** İbr. 12:25 [i] **20:25** Qanun. 27:5-7; Yeşua 8:31 [j] **21:2** Qanun. 15:12
[k] **21:2-6** Lev. 25:39-46 [l] **21:12** Lev. 24:17 [m] **21:13** Say. 35:10-34; Qanun. 19:1-13; Yeşua 20:1-9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qəsdən hiylə ilə öldürsə, o adamı hətta Mənim qurbangahımdan götür ki,
öldürülsün.
15 Atasını yaxud anasını döyən adam öldürülməlidir.
16 [n] İnsan oğurlayıb satan yaxud saxlayan adam öldürülməlidir.
17 [j] Atasını yaxud anasını söyən adam öldürülməlidir.

Bədən xəsarəti

18 Adamlar münaqişə edəndə başqa adamın daşla yaxud yumruqla
vurduğu bir adam ölməyib yatağa düşərsə və 19 sonra yataqdan qalxıb
əl ağacı ilə bayırda gəzərsə, onu vuran adam cəzasız qalsın və yatdığı
müddətin əvəzini ödəsin, sağalana qədər ona qayğı göstərsin.
20 Bir adamın dəyənəklə vurduğu qulu yaxud qarabaşı zərbədən
ölərsə, o adam cəzalandırılmalıdır. 21 Əgər qul yaxud qarabaş bir-iki gün
ərzində ölməsə, ağa cəzalandırılmasın; çünki qul yaxud qarabaş ağanın
əmlakıdır.
22 Adamlar dalaşanda bir hamilə qadın ona dəyən zərbədən uşaq
salarsa və başqa ziyan ona dəyməsə, o qadının ərinin tələbi ilə təqsirkar
adam hakimlərin təyin etdiyi məbləğdə cərimə ödəməlidir. 23 [p] Əgər
qadına ziyan dəyibsə, təqsirkar adam can əvəzinə can, 24 göz əvəzinə göz,
diş əvəzinə diş, əl əvəzinə əl, ayaq əvəzinə ayaq, 25 yanıq əvəzinə yanıq,
yara əvəzinə yara, zədə əvəzinə zədə ödəsin.
26 Ağa qulunun yaxud kənizinin gözünə vurub onu kor edərsə, gözün
əvəzinə onu azad etsin. 27 Əgər ağa qulunun yaxud kənizinin dişini
sındırsa, dişin əvəzinə qulunu azad etsin.

Heyvan sahibinin məsuliyyəti

28 Mal-qaradan olan heyvan kişini yaxud qadını buynuzla vurub
öldürərsə, heyvan daşqalaq edilsin; onun əti yeyilməsin, heyvan sahibi
isə günahsız sayılsın. 29 Lakin əgər heyvan o vaxta qədər vurağan olub,
sahibi isə bundan xəbərdar edilsə də, onun qarşısını almasa və nəticədə
heyvan kişini yaxud qadını öldürərsə, heyvan daşqalaq edilsin, sahibi
isə öldürülsün. 30 Əgər heyvanın sahibindən ödənmə pulu istənilirsə, o
istənilən pulun məbləğini ödəyib canının əvəzini ödəyə bilər. 31 Oğlanı ya
qızı buynuzlayan heyvana qarşı eyni hökm işlənsin. 32 Əgər heyvan qulu
ya kənizi buynuzu ilə vursa, ağasına otuz şekel gümüş verilsin, heyvan
isə daşqalaq olsun.
33 Bir adam quyunu açıb ya da qazdığı quyunun üstünü örtməsə və ora
mal-qara yaxud eşşək düşsə, 34 quyunun sahibi zərəri ödəsin; heyvanın
dəyərini sahibinə versin, ölən heyvan isə o adama qalsın.

---

[n] **21:16** Qanun. 24:7 [j] **21:17** Lev. 20:9; Mat. 15:4; Mark 7:10 [p] **21:23-25** Lev. 24:20; Qanun. 19:21; Mat. 5:38

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

35 Bir adamın mal-qarası başqasının mal-qarasını vurub öldürsə,
sahiblər həm sağ qalan heyvanı satıb dəyərini yarı bölməli, həm də ölü
heyvanı yarı bölməlidirlər. 36 Amma heyvanın o vaxta qədər vurağan
olduğu məlum olanda onun qarşısını almayan sahibi heyvanın əvəzinə
heyvan verib zərəri ödəsin; ölən heyvan isə ona qalmalıdır.

Əmlak haqqında hökmlər

22 1 Bir adam mal-qara yaxud qoyun-keçidən oğurlayıb kəsər
yaxud satarsa, qoy o adam mal-qara əvəzinə beş heyvan,
qoyun-keçi əvəzinə dörd heyvan verib zərəri ödəsin. 2 Əgər gecə oğru
birinin evinə girərkən yaxalanıb öldürülsə, qoy qanı batsın. 3 Əgər
hadisə gün doğandan sonra baş versə, qan tökən müqəssir sayılsın.
Oğru zərəri ev yiyəsinə ödəməlidir. Əgər oğrunun zərəri ödəməyə gücü
çatmırsa, qoy oğurluğuna görə özü satılsın. 4 Əgər oğurlanan mal-qara,
eşşəklər ya qoyun-keçi oğrunun əlində diri tapılsa, qoy oğru zərəri
ikiqat ödəsin.
5 Bir adam öz tarlasında yaxud üzüm bağında otardığı heyvanları
başqa adamın tarlasına otlamağa buraxarsa, o adam öz tarlasının
yaxud üzüm bağının ən yaxşı barından zərəri ödəsin.
6 Alışan od kollara düşüb dərz, əkin yaxud tarlanı məhv edərsə,
yanğını yandıran adam zərəri ödəməlidir.
7 Bir adama saxlamağa verilən gümüş yaxud əşya onun evindən
oğurlanarsa və oğru tapılarsa, zərəri ikiqat ödəsin. 8 Əgər oğru
tapılmasa, evin sahibi Allahın hüzuruna yaxınlaşıb and içsin ki, başqa
adamın əmanətinə xəyanət etməyib.
9 Hər hansı itmiş bir əşya – mal-qara, eşşək, qoyun-keçi, paltar
barədə “bu mənimdir” deyən iki tərəfin mübahisəli işi Allahın
hüzuruna gətirilməlidir; Allahın haqsız çıxardığı adam o birisinə zərəri
ikiqat ödəməlidir.
10 Bir adama saxlamağa verilən başqa adamın eşşəyi, mal-qarası,
qoyun-keçisi yaxud başqa bir heyvanı heç kəs görmədən ölər,
yaralanar yaxud aparılarsa 11 bu adamlar arasında Rəbbin adına
içilən and olsun ki, biri o birisinin əmanətinə xəyanət etməyib. Qoy
heyvanın sahibi bunu qəbul etsin, ona zərəri ödəməsin. 12 Əgər heyvan
həmin adamdan oğurlanıbsa, onu saxlayan adam zərəri sahibinə
ödəsin. 13 Əgər heyvanı vəhşi heyvan parçalayıbsa, onu saxlayan
adam parçalanan heyvanı sübut kimi sahibinə gətirsin, zərərini isə
ödəməsin.
14 Bir adamın borc aldığı heyvan sahibinin yanında olmayanda
yaralanar yaxud ölərsə, o adam zərəri ödəməlidir. 15 Əgər heyvanın
sahibi yanındadırsa, zərər ödənməməlidir. Əgər heyvan muzdla
tutulubsa, zərər muzd haqqına daxil edilir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Əxlaqi və dini hökmlər

16 [q] Bir adam nişanlı olmayan bakirə qızı tovlayıb onunla yaxınlıq
edərsə, qıza görə başlıq verib onu özünə arvad etməlidir. 17 Əgər qızın
atası onu o adama ərə verməyə qəti razı deyilsə, o adam bakirə qızların
başlığına müvafiq məbləğdə pul ödəsin.
18 [r] Cadugər qadın sağ qalmasın.
19 [s] Heyvanlarla cinsi əlaqəyə girən hər kəs öldürülməlidir.
20 [t] Rəbdən başqa digər allahlara qurban gətirən adam tamamilə məhv
olunsun.
21 [u] Qərib adama nə haqsızlıq, nə də zülm edin, çünki siz özünüz də
Misir ölkəsində qərib idiniz. 22 Heç bir dul qadına və yetimə əziyyət
verməyin. 23 Əgər bunlardan birinə əziyyət versəniz və o Mənə fəryad
etsə, Mən hökmən fəryadını eşidəcəyəm. 24 Qəzəblənib sizi qılıncdan
keçirəcəyəm. Arvadlarınız dul, uşaqlarınız isə yetim qalacaq.
25 [v] Xalqıma, yanında yaşayan kasıba pul borc versəniz, onunla sələmçi
kimi rəftar etməyin, üstünə sələm qoymayın. 26 [w] Əgər başqasının
paltarını girov alırsınızsa, gün batandan əvvəl ona girovu qaytarın.
27 Çünki bu paltar onun yeganə örtüyü və əyninin geyimidir. Bəs o adam
yatanda nə ilə üstünü örtsün? O Mənə fəryad edəndə səsini eşidəcəyəm,
çünki Mən lütfkaram.
28 [x] Allaha küfr etmə və xalqın başçısına lənət etmə.
29 Öz məhsulunu və şirə təqdimlərini Mənə gətirməyini gecikdirmə. İlk
oğullarını Mənə həsr et. 30 Mal-qaranın və qoyun-keçinin ilk balaları ilə
də belə et: yeddi gün onları anaları ilə qoyub, səkkizinci gün Mənə həsr
et.
31 [y] Mənim üçün müqəddəs xalq olun. Məhz buna görə də vəhşi
heyvanın çöldə parçaladığı heyvanın ətini yeməyin, onu itlərə atın.

Ədalət və vicdan

23 1 [z] Boş xəbər gəzdirməyin. Yalançı şahid olmaq üçün haqsız
adamla əlbir olmayın. 2 Şər iş görən izdihama qoşulmayın.
Məhkəmədə çoxları ilə birləşərək ədaləti təhrif edib yalançı şahid
olmayın. 3 [a] Kasıba da məhkəmədə meylini salma.
4 [b] Sən düşməninin azmış buğasına, inəyinə yaxud eşşəyinə rast gəlsən,
sahibinə qaytarmalısan. 5 Sənə nifrət edən adamın eşşəyini yükü altında

---

[q] **22:16-17** Qanun. 22:28-29 [r] **22:18** Qanun. 18:10-11 [s] **22:19** Lev. 18:23; 20:15-16; Qanun. 27:21 [t] **22:20** Qanun. 17:2-7 [u] **22:21-22** Çıx. 23:9; Lev. 19:33-34; Qanun. 24:17-18; 27:19 [v] **22:25** Lev. 25:35-38; Qanun. 15:7-11; 23:19-20 [w] **22:26-27** Qanun. 24:10-13 [x] **22:28** Həv. 23:5 [y] **22:31** Lev. 17:15 [z] **23:1** Çıx. 20:16; Lev. 19:11-12; Qanun. 5:20 [a] **23:3** Lev. 19:15 [b] **23:4-5** Qanun. 22:1-4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

yıxılmış halda görəndə onu tərk etmə; ona kömək et ki, bu yükdən azad olsun.

6 [c] Möhtac olan adamın məhkəmə işində ona qarşı ədaləti təhrif etmə.
7 Yalan işdən uzaq ol. Günahsıza və salehə ölüm hökmü vermə. Çünki
Mən haqsıza bəraət qazandırmayacağam. 8 Rüşvət alma, çünki rüşvət
gözüaçıqları kor edər, salehlərin sözlərini isə təhrif edər.

9 [d] Qəribə zülm etmə. Siz də qəribliyi hiss etmisiniz, çünki özünüz də
Misir ölkəsində qərib idiniz.

İstirahət vaxtları və bayramlar
(Çıx. 34:18-26; Qanun. 16:1-17)

10 [e] Altı il torpağınızı əkin və məhsulunu yığın. 11 Yeddinci il ona əl
dəyməyin ki, xalqınızdan olan möhtaclar oradan yesin. Onlardan artıq
qalanı isə çöl heyvanları yesin. Üzüm və zeytun bağlarınızda da belə
hərəkət edin.

12 [f] Altı gün işlərinizi görün, yeddinci gün isə istirahət edin ki, mal-
qaranız və eşşəyiniz rahatlansın, evinizdə doğulan qullar və qəriblər də
dincəlsin. 13 Mənim sizə söylədiyim hər şeyə riayət edin. Başqa allahların
adını çəkməyin, qoy o adlar sizin ağzınızdan heç vaxt çıxmasın.

14 Mənə ildə üç dəfə bayram edin: 15 [g] Mayasız Çörək bayramını qeyd
edin. Mən sizə əmr etdiyim kimi Aviv ayında təyin olunmuş vaxt yeddi
gün mayasız çörək yeyin. Çünki Misirdən o ayda çıxdınız. Heç kəs
önümə əliboş gəlməsin. 16 [h] [i] Tarladakı əkinin nübarı ilə Biçin bayramını
qeyd edin. İlin sonunda işinin bütün məhsulunu tarladan yığıb Yığım
bayramını qeyd edin. 17 İldə üç dəfə sizin bütün kişiləriniz Sahibləri
Rəbbin hüzuruna gəlsinlər.

18 Mənə gətirilən qurbanın qanını mayalı çörəklə təqdim etməyin.
Bayram qurbanımın piyi səhərə qədər qalmasın.

19 [j] [k] Torpağın nübarının ilk hissəsini Allahınız Rəbbin məbədinə
gətirin. Oğlağı anasının südündə bişirməyin.

Vəd və nəsihətlər

20 Budur, Mən yolda sizi qorumaq və hazırladığım yerə gətirmək üçün
qarşınızda bir Mələk göndərirəm. 21 Onun hüzurunda ehtiyatlı olun
və səsinə qulaq asın. Ona qarşı üsyan qaldırmayın, O, itaətsizliyinizi
bağışlamaz, çünki Mənim adım onun üzərindədir.

---

[c] **23:6-8** Lev. 19:15; Qanun. 16:19 [d] **23:9** Çıx. 22:21; Lev. 19:33-34; Qanun. 24:17-18; 27:19 [e] **23:10-11** Lev. 25:1-7 [f] **23:12** Çıx. 20:9-11; 31:15; 34:21; 35:2; Lev. 23:3; Qanun. 5:13-14 [g] **23:15** Çıx. 12:14-20; Lev. 23:6-8; Say. 28:17-25 [h] **23:16** Lev. 23:15-21; Say. 28:26-31 [i] **23:16** Lev. 23:39-43 [j] **23:19** Qanun. 26:2 [k] **23:19** Çıx. 34:26; Qanun. 14:21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

22 Əgər Onun səsinə qulaq asıb dediyimə əməl etsəniz, onda Mən sizin
düşmənlərinizə düşmən, yağılarınıza isə yağı olacağam.
23 Mələyim qarşınızda gedəcək və sizi Emorluların, Xetlilərin,
Perizlilərin, Kənanlıların, Xivlilərin və Yevusluların yanına gətirəcək;
Mən onları silib atacağam. 24 Onların allahlarına səcdə etməyin, onlara
ibadət etməyin və qaydalarına əməl etməyin. O allahları dağıdıb yox
edin, onların daş sütunlarını parça-parça etməlisiniz. 25 Siz isə Allahınız
Rəbbə xidmət edin, O da çörəyinizə və suyunuza bərəkət verəcək; sizin
daxilinizdən xəstəliyi yox edəcəyəm. 26 Ölkənizdə nə uşaq salan, nə də
sonsuz qadın olacaq. Ömrünüzü də uzun edəcəyəm.
27 Öz dəhşətimi qarşınızca göndərirəm. Sizin aralarına getdiyiniz bütün
xalqlara qarışıqlıq salacağam və bütün düşmənlərinizin dönüb sizdən
qaçmasına bais olacağam. 28 Eşşəkarısını da qarşınızca göndərəcəyəm, o da
Xivliləri, Kənanlıları və Xetliləri önünüzdən qovacaq. 29 Lakin bir il ərzində
onları önünüzdən qovmayacağam ki, ölkə viranə qalmasın və çöl heyvanları
çoxalıb sizin üstünüzə daraşmasın. 30 Yavaş-yavaş onları önünüzdən o
vaxtacan qovacağam ki, siz törəyib çoxalaraq ölkənin sahibi olacaqsınız.
31 Qırmızı dənizdən Filişt dənizinə[l] qədər, səhradan Fərat çayına qədər
sərhədlərinizi çəkəcəyəm. Ölkənin sakinlərini sizə təslim edəcəyəm, siz isə
onları yanınızdan qovarsınız. 32 Nə onlarla, nə də allahları ilə əhd kəsin.
33 Qoymayın ki, onlar ölkənizdə yaşasınlar və sizin Mənə qarşı günah edərək
onların allahlarına ibadət etməyinizə bais olsunlar. Bu sizə tələ olacaq».

Allahla İsrail arasında əhdin bağlanması

24 1 Rəbb Musaya dedi: «Sən, Harun, Nadav, Avihu və İsrail
ağsaqqallarından yetmiş nəfər Rəbbin yanına çıxın. Uzaqdan
səcdə edin. 2 Sonra yalnız sən, ey Musa, Rəbbin hüzuruna yaxınlaş, o
biriləri yaxınlaşmasınlar. Xalq isə sənlə buraya çıxmasın».
3 Musa gəlib Rəbbin bütün sözlərini və hökmlərini xalqa nəql etdi.
Bütün xalq bir səslə cavab verib dedi: «Rəbbin söylədiyi sözlərin hamısına
əməl edəcəyik». 4 Musa Rəbbin bütün sözlərini yazdı. O, səhər erkən
durub dağın ətəyində qurbangah və İsrailin on iki qəbiləsinə görə on iki
sütun qurdu. 5 Sonra Musa İsrailin cavanlarına Rəbbin önündə yandırma
qurbanları və ünsiyyət qurbanları olaraq buğalar kəsdirdi. 6 Musa
heyvanların qanının yarısını götürüb ləyənlərə tökdü. Qanın o biri
yarısını isə qurbangahın üstünə səpdi. 7 O, əhd kitabını əlinə alıb xalqa
ucadan oxudu və onlar dedilər: «Rəbbin söylədiyi bütün sözlərə əməl edib
qulaq asacağıq!» 8 [m] [n] Sonra Musa qanı götürüb xalqın üstünə səpərək
dedi: «Budur bütün bu sözlərə görə Rəbbin sizinlə kəsdiyi əhdin qanı».

---

[l] **23:31** *Filişt dənizi* – Aralıq dənizi. [m] **24:8** İbr. 9:19-20 [n] **24:8** Mat. 26:28; Mark 14:24; Luka 22:20; 1Kor. 11:25; İbr. 9:20; 10:29

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

9 Bunu edib Musa Harun, Nadav, Avihu və İsrail ağsaqqallarından
yetmiş nəfərlə birgə çıxıb, 10 İsrailin Allahını gördülər. Onun ayaqları
altında göy yaqutdan döşəməyə bənzər, səmanın özü kimi aydın bir şey
var idi. 11 Allah İsrailin başçılarına əl qaldırmadı; onlar Allahı gördülər
və yeyib-içdilər.
12 Rəbb Musaya dedi: «Mənim yanıma dağa çıx və orada dur; xalqı
öyrətmək üçün qanunu və əmrləri yazdığım daş lövhələri sənə verim».
13 Musa köməkçisi Yeşua ilə Allahın dağına çıxmaq üçün qalxdı.
14 Ağsaqqallara isə dedi: «Biz geri qayıdanadək burada gözləyin. Budur,
Harun və Xur yanınızdadır; kimin nə çətin işi varsa, onların yanına gedə
bilər».
15 Musa bunu deyəndən sonra dağa çıxdı. Bulud dağı bürüdü. 16 Rəbbin
izzəti Sina dağının üstündə məskən saldı. Bulud onu altı gün bürüdü.
Yeddinci gün Rəbb Musanı buludun içindən çağırdı. 17 Rəbbin izzəti İsrail
övladlarının gözündə dağın başında yandırıb-yaxan alov kimi görünürdü.
18 [j] Musa buludun içinə girib dağa çıxdı və qırx gün-qırx gecə dağda
qaldı.

Müqəddəs məskən üçün ianələr
(Çıx. 35:4-9)

25 1 Rəbb Musaya dedi: 2 «Mənə ianələr gətirmək barədə İsrail
övladlarına belə söylə: könlü istəyən hər bir adamdan ianəni
qəbul edin. 3 Onlardan qəbul edəcəyiniz ianələr budur: qızıl, gümüş,
tunc, 4 bənövşəyi, tünd qırmızı və al rəngli iplik, incə kətan, keçi yunu,
5 qırmızı boyanmış qoç dəriləri, suiti dəriləri, əbrişim ağacı, 6 çıraq üçün
zeytun yağı, məsh yağı və ətirli buxur üçün ətriyyatlar, 7 efodla döşlüyün
üstünə taxılan damarlı əqiq və sağanaq daşları.
8 Mənim üçün Müqəddəs məkan düzəltsinlər ki, aralarında
məskunlaşım. 9 Mənim məskənimi və onun bütün avadanlığını
göstərdiyim nümunələrə görə düzəldin.

Əhd sandığı
(Çıx. 37:1-9)

10 Qoy əbrişim ağacından sandıq düzəltsinlər: uzunluğu iki qulac
yarım, eni qulac yarım, hündürlüyü qulac yarım olsun. 11 Onu içəridən
və bayırdan xalis qızılla ört, ətrafına qızıl zolaq qoy. 12 Sandıq üçün dörd
tökmə qızıl halqa düzəlt və onları onun dörd ayağına, iki halqanı bir
yanına, iki halqanı isə o biri yanına bərkit. 13 Əbrişim ağacından şüvüllər
düzəlt və üzərini qızılla ört. 14 Sandığı daşımaq üçün şüvülləri sandığın
yanlarındakı halqalara keçir. 15 Şüvüllər sandığın halqalarında qalıb

---

[j] **24:18** Qanun. 9:9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

oradan ayrılmasın. 16 Sənə verəcəyim şəhadət lövhələrini sandığın içinə
qoy.
17 Xalis qızıldan kəffarə qapağını düzəlt. Qoy uzunluğu iki qulac
yarım, eni isə qulac yarım olsun. 18 Kəffarə qapağının hər iki ucu üçün
yastılanmış qızıldan iki keruv düzəlt. 19 Bir keruv qapağın bir ucunda, o
birisi isə o biri ucunda olaraq qapağın iki ucunda olan keruvlar düzəlt
ki, onunla bir hissədən olsun. 20 Keruvlar yuxarıya açılmış qanadları
ilə kəffarə qapağını örtsünlər. Keruvların üzləri bir-birinə qarşı qapağa
doğru olsun. 21 Kəffarə qapağını sandığın üstünə qoy; sənə verəcəyim
şəhadət lövhələrini isə sandığın içinə qoy. 22 Orada kəffarə qapağının
üzərində, Şəhadət sandığının üstündəki iki keruv arasında sənlə
görüşəcəyəm və İsrail övladları üçün sənə əmr edəcəyim hər şeyi
söyləyəcəyəm.

Təqdis çörəkləri üçün masanın quruluşu
(Çıx. 37:10-16)

23 Əbrişim ağacından bir masa düzəlt: uzunluğu iki qulac, eni bir
qulac, hündürlüyü isə qulac yarım olsun. 24 Onu xalis qızılla ört. Ətrafına
qızıl zolaq qoy. 25 Ətrafında eni bir ovuc olan yan lövhələri düzəlt. Yan
lövhələrin ətrafına da qızıl zolaq qoy. 26 Masa üçün dörd qızıl halqa
düzəlt, halqaları onun dörd küncünə, dörd ayağına bərkit. 27 Halqalar yan
lövhələrə yaxın olaraq masanı aparan şüvüllərin keçdiyi yerlər olsun.
28 Şüvülləri əbrişim ağacından düzəlt və onları qızılla ört; masa onların
vasitəsi ilə aparılsın. 29 Masa üçün xalis qızıldan sinilər və nimçələr, içmə
təqdimlərini tökmək üçün dolçalar və piyalələr düzəlt. 30 [p] Daima Mənim
hüzurumda masanın üstünə təqdis çörəkləri qoy.

Qızıl çıraqdan
(Çıx. 37:17-24)

31 Xalis qızıldan bir çıraqdan düzəlt. Bu çıraqdan yastılanmış qızıldan
olmalıdır. Altlığı, gövdəsi, kasacıqları, qönçələri və gülləri onunla bir
hissədən olsun. 32 Çıraqdanın yanlarından altı budaq – onun bir yanından
üç budaq, o biri yanından da üç budaq çıxsın. 33 Hər bir budağında
badam çiçəyinə bənzər üç kasacıq, qönçə və gül olsun. 34 Çıraqdanın
gövdəsində isə badam çiçəyinə bənzər dörd kasacıq, qönçə və gül olsun.
35 Çıraqdanın gövdəsindən çıxan altı budağın bir cütünün altında bir
qönçə, o biri cütünün altında bir qönçə, o birinin də altında bir qönçə
olsun. 36 Qönçələr və budaqlar onunla bir hissədən ibarət olsun; hamısı
eyni hissədən, yastılanmış xalis qızıldan olsun. 37 Onun üçün yeddi
çıraq düzəlt və çıraqları onun üstünə qoy ki, qabaq tərəfinə işıq salsın.

---

p **25:30** Lev. 24:5-8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

38 Maşaları və xəkəndazları da xalis qızıldan olsun. 39 Çıraqdan və onun
bütün avadanlığı bir talant xalis qızıldan düzəldilsin. 40 [q] Dağda sənə
göstərilən nümunəyə görə bunların hamısını ehtiyatla düzəlt.

Müqəddəs məskən
(Çıx. 36:8-38)

26 1 Müqəddəs məskəni on pərdədən düzəlt. Pərdələri nəfis
toxunmuş incə kətandan, bənövşəyi, tünd qırmızı və al rəngli
iplikdən, üstünü isə keruvlar şəklində naxışla düzəlt. 2 Hər pərdənin
uzunluğu iyirmi səkkiz qulac, eni isə dörd qulac olsun. Qoy bütün
pərdələr bir ölçüdə olsun. 3 Pərdələrdən beşi bir-birinə birləşdirilsin,
digər beşi də bir-birinə birləşdirilsin. 4 Bir birləşmənin ucunda olan
pərdənin kənarında bənövşəyi ilgəklər düzəlt, o biri birləşmənin ucunda
olan pərdənin kənarında da eyni şəkildə ilgəklər düzəlt. 5 Bir pərdəyə
əlli ilgək, o biri birləşmədəki pərdənin kənarında onlara uyğun gələn
əlli ilgək düzəlt. 6 Qızıldan əlli bənd düzəlt. Bəndlərlə pərdələri bərkit və
çadırı birləşdir ki, məskən bütöv olsun.
7 Məskəni örtən çadır üçün keçi yunundan on bir ədəd pərdə düzəlt.
8 Hər pərdənin uzunluğu otuz qulac, eni isə dörd qulac olsun. On bir
pərdə bir ölçüdə olsun. 9 Beş pərdəni ayrıca və altı pərdəni ayrıca
birləşdir. Altıncı pərdəni isə çadırın qabaq tərəfindən qatla. 10 Bir
birləşmənin qıraq pərdəsinin kənarında əlli ilgək, o biri birləşmənin qıraq
pərdəsinin kənarında da əlli ilgək düzəlt.
11 Tuncdan əlli bənd düzəlt; bəndləri ilgəklərə tax və çadırı birləşdir
ki, o bütöv olsun. 12 Çadırın pərdələrindən artıq qalan pərdənin yarısını
məskənin arxa tərəfindən salla. 13 Çadırın pərdələrinin uzunluğunun hər
iki ucunda artıq qalan bir qulac parça məskəni örtmək üçün onun hər iki
tərəfindən sallansın. 14 Çadır üçün qırmızı boyanmış qoç dərilərindən bir
pərdə və onun üstündə suiti dərilərindən bir pərdə düzəlt.
15 Müqəddəs məskən üçün əbrişim ağacından dik duran çərçivələr
düzəlt. 16 Hər çərçivənin uzunluğu on qulac, eni isə qulac yarım olsun.
17 Hər çərçivənin üstündə iki bir-birinə bağlanan zivana[r] olsun; məskənin
bütün çərçivələrini belə düzəlt. 18 Məskənin cənub tərəfi üçün iyirmi
çərçivə 19 və onların altına qoyulacaq qırx gümüş altlıq düzəlt; hər
çərçivənin altında iki zivanası üçün iki altlıq olsun. 20 Məskənin şimal
tərəfi üçün də iyirmi çərçivə 21 və qırx gümüş altlıq, hər çərçivənin
altında iki altlıq olsun. 22 Məskənin qərbə doğru arxası üçün altı çərçivə
düzəlt. 23 Məskənin arxa küncləri üçün isə iki çərçivə düzəlt ki, 24 bunlar
aşağıda birləşib yuxarıda bir halqaya taxılsın; hər iki künc üçün elə

---

[q] **25:40** Həv. 7:44; İbr. 8:5 [r] **26:17** *Zivana* – bir şeyin iki parçasını bir-birinə bənd edən içiboş mil.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

iki çərçivə olsun. 25 Bu səkkiz çərçivə üçün on altı gümüş altlıq, hər
çərçivənin altında iki altlıq olsun.
26 Əbrişim ağacından şüvüllər düzəlt: məskənin hər iki tərəfindəki
çərçivələri üçün beş şüvül, 27 məskənin qərbə doğru arxa tərəfdəki
çərçivələri üçün də beş şüvül olsun. 28 Orta şüvül çərçivələrin ortasından
bir ucdan o biri uca qədər uzansın. 29 Çərçivələri qızılla ört; şüvüllərin
keçdiyi halqaları qızıldan düzəlt; şüvülləri də qızılla ört. 30 Dağda sənə
göstərilən layihəyə görə müqəddəs məskəni qur.
31 Pərdəni bənövşəyi, tünd qırmızı, al rəngli iplikdən və nəfis toxunmuş
incə kətandan, üstünü isə keruvlar şəklində naxışla düzəlt. 32 Onu
dörd dirək üstündə as; hər dirək qızılla örtülmüş əbrişim ağacından
olsun. Üstündə qızıl qarmaqları olsun və dörd gümüş altlıq üstündə
dursun. 33 [s] Pərdəni bəndlərdən as və Şəhadət sandığını oraya, pərdənin
arxasına gətir. Bu pərdə Müqəddəs yerlə Ən Müqəddəs yeri ayırsın.
34 Ən Müqəddəs yerdə Şəhadət sandığının üstünə kəffarə qapağını
tax. 35 Masanı pərdənin bayır tərəfinə, çıraqdanı masanın qarşısına –
məskənin cənub tərəfinə, masanı isə şimal tərəfinə qoy.
36 Hüzur çadırının girişi üçün arakəsməni bənövşəyi, tünd qırmızı, al
rəngli iplikdən və nəfis toxunmuş incə kətandan, naxış tikməsi ilə düzəlt.
37 Bu arakəsmə üçün də əbrişim ağacından beş dirək düzəlt və üstünü qızılla
ört; üstündə qızıl qarmaqlar olsun və onlar üçün tuncdan beş altlıq tök.

Yandırma qurbanı üçün qurbangah
(Çıx. 38:1-7)

27 1 Qurbangahı əbrişim ağacından düzəlt. Qoy dördbucaq şəklində
olub uzunluğu beş qulac, eni də beş qulac, hündürlüyü isə üç qulac
olsun. 2 Qurbangahın dörd küncündən onunla bir hissədən olan dörd buynuz
düzəlt. Qurbangahın üstünü tuncla ört. 3 Oranın kül qablarını, kürəklərini,
ləyənlərini, çəngəllərini, xəkəndazlarını – bütün avadanlığını tuncdan
düzəlt. 4 Qurbangah üçün tuncdan torlu şəbəkə düzəlt. Torun dörd bucağında
tuncdan dörd halqa düzəlt. 5 Onu qurbangahın kənarından aşağıya qoy ki,
şəbəkə onun yarısına qədər yetişsin. 6 Qurbangah üçün əbrişim ağacından
şüvüllər düzəlt və üstünü tuncla ört. 7 Şüvülləri halqalara tax ki, onlar
qurbangahı aparan zaman onun hər iki yanında olsun. 8 Qurbangahın içi boş
və taxtadan olsun. Dağda sənə göstərdiyim kimi onu düzəlt.

Müqəddəs məskənin həyəti
(Çıx. 38:9-20)

9 Müqəddəs məskənin həyətini düzəlt. Həyətin cənub tərəfində bir tərəf
üçün uzunluğu yüz qulac olan pərdələr nəfis toxunmuş incə kətandan

---

[s] **26:33** İbr. 6:19; 9:3-5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

olsun. 10 Onların iyirmi dirəyi və iyirmi altlığı tuncdan, dirəklərin
qarmaqları və bəndləri isə gümüşdən olsun. 11 Şimal tərəfi üçün də
uzunluğu yüz qulac pərdə olsun; onların iyirmi dirəyi və iyirmi altlığı
tuncdan, dirəklərin qarmaqları və bəndləri isə gümüşdən olsun. 12 Qərb
tərəfində uzunluğu həyətin eni qədər əlli qulac pərdələr olsun. Onlar
üçün on dirək və on altlıq düzəlt. 13 Şərq tərəfində də həyətin eni əlli
qulac olsun. 14 Darvazanın bir tərəfi üçün üç dirəyi və üç altlığı olan
uzunluğu on beş qulac pərdələr olsun. 15 O biri tərəf üçün də üç dirəyi və
üç altlığı olan uzunluğu on beş qulac pərdələr olsun. 16 Həyətin darvazası
üçün uzunluğu iyirmi qulac olan bənövşəyi, tünd qırmızı, al rəngli
iplikdən və nəfis toxunmuş incə kətandan naxış tikməli arakəsmə, onun
dörd dirəyi və dörd altlığı olsun.
17 Həyətin bütün ətraf dirəkləri gümüşlə bəndlənsin; onların gümüş
qarmaqları və tunc altlıqları olsun. 18 Həyətin uzunluğu yüz qulac və eni
hər yerdə əlli qulac olsun; nəfis toxunmuş incə kətandan olan pərdənin
hündürlüyü isə beş qulac, altlıqları da tuncdan olsun. 19 Müqəddəs
məskənin ibadəti üçün işlənən bütün avadanlığı, onun bütün payaları
kimi həyətin bütün payaları da tuncdan olsun.

Kahinliyin təyin olunması
(Lev. 24:1-4)

20 Sən İsrail övladlarına əmr et ki, işıq yandırmaq üçün sənə zeytundan
çəkilmiş xalis yağ gətirsinlər. Bu yağdan çıraqlar daima 21 Hüzur çadırında,
Şəhadət sandığının qarşısındakı pərdənin bayır tərəfində yansın. Harunla
oğulları onu hər axşam Rəbbin hüzurunda yandırıb səhərə qədər nəzarət
etsinlər. Qoy bu, nəsildən-nəslə İsrail övladları üçün əbədi qayda olsun.

Kahinlərin geyimləri
(Çıx. 39:1-7)

28 1 Sən isə qardaşın Harunu və onun oğulları Nadavı, Avihunu,
Eleazarı və İtamarı İsrail övladlarının arasından yanına gətir
ki, onlar Mənə kahinlik etsin. 2 Qardaşın Haruna izzət və gözəllik üçün
müqəddəs geyimlər hazırla. 3 Sən də hikmət ruhu ilə doldurduğum
bütün məharətli ustalara Harunun təqdis olunması üçün ona geyimlərin
hazırlamasını tapşır ki, o Mənə kahinlik etsin. 4 Onların hazırlayacağı
geyimlər bunlardır: döşlük, efod,[t] üst cübbə,[u] dama-dama xirqə,[v] çalma
və qurşaq. Bu müqəddəs geyimləri qardaşın Haruna və oğullarına
hazırlasınlar ki, Mənə kahinlik etsinlər. 5 Qoy geyimləri hazırlayanlar
qızıl, bənövşəyi, tünd qırmızı, al rəngli iplik və incə kətan götürsünlər.

---

[t] **28:4** *Efod* – kahin xalatı. [u] **28:4** *Cübbə* – qədim uzun xalat. [v] **28:4** *Xirqə* – cübbənin altından geyilən içi pambıqlı qısa geyim.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 Efodu qızıldan, bənövşəyi, tünd qırmızı, al rəngli iplikdən və nəfis
toxunmuş incə kətandan naxışla düzəltsinlər. 7 Hər iki ucunu bir-birinə
bağlayan iki çiyinlik olsun ki, o bərkidilsin. 8 Efodun üstündəki kəmər eyni
hissədən olsun. O da qızıldan, bənövşəyi, tünd qırmızı və al rəngli iplik və nəfis
toxunmuş incə kətandan olsun. 9 İki ədəd damarlı əqiq daşı götür və üstündə
İsrailin oğullarının adlarını həkk et. 10 Onların doğulma sırası ilə bir daşın
üstündə altı ad, o birisinin üstündə qalan altı adı, 11 həkkakın işi olan möhür
oyması kimi iki daş üstündə İsrailin oğullarının adlarını həkk et. Bunları
hörmə qızıl sağanaqlara salıb, 12 bu iki daşı efodun çiyinliklərinə tax. Bunlar
İsrailin oğullarının xatirə daşlarıdır; Harun onların adlarını Rəbbin önündə iki
çiynində xatirə kimi gəzdirəcək. 13 Hörmə qızıldan sağanaqlar düzəlt, 14 xalis
qızıldan iki ipə bənzər burma zəncir düzəlt; burma zəncirləri sağanaqlara tax.

Döşlük
(Çıx. 39:8-21)

15 Hökm döşlüyünü efod kimi naxışlı düzəlt. Onu qızıldan, bənövşəyi, tünd
qırmızı, al rəngli iplikdən və nəfis toxunmuş incə kətandan düzəlt. 16 Döşlük
ikiqat, dördbucaq şəklində olub uzunluğu bir qarış, eni də bir qarış olsun.
17 Üstündəki bir çərçivəyə dörd sıra daş tax. Birinci sıra yaqut, topaz, zümrüd
18 ikinci sıra firuzə, göy yaqut və almaz, 19 üçüncü sıra sirkon, əqiq və ametist,
20 dördüncü sıra sarı yaqut, damarlı əqiq və yəşəm daşı olsun. Bu daşlar
hörmə qızıl sağanaqlara taxılsın. 21 Daşlar İsrailin oğullarının adlarına görə
on iki dənə olsun; hər daş on iki qəbilədən birinin adının oyma möhürü olsun.
22 Döşlük üçün xalis qızıldan ipəbənzər burma zəncirlər qayır. 23 Döşlük üçün
iki qızıl halqa düzəlt və onları döşlüyün iki ucuna tax. 24 İki qızıl ipi döşlüyün
uclarındakı iki halqaya tax. 25 İplərin o biri uclarını iki hörmə sağanağa taxıb
efodun çiyinliklərinin qabaq tərəfinə bağla. 26 Yenə də iki qızıl halqa düzəlt və
onları döşlüyün iki ucuna, efodla yanaşı iç qatına tax. 27 Digər iki qızıl halqa
düzəlt və onu efodun çiyinliklərinin qabaq tərəfinə, aşağıya, efodun kəməri ilə
birləşmə üzərinə bərkit. 28 Döşlük halqaları ilə efodun halqalarına bənövşəyi
qaytanla bağlanıb efodun kəmərinin üzərinə bərkidilsin ki, döşlük efoddan
sallanmasın.
29 Harun Müqəddəs yerə daxil olduğu zaman Rəbbin önündə daima xatirə
olaraq İsrailin oğullarının adlarını hökm döşlüyündə, ürəyinin üstündə
daşıyacaq. 30 Urim və Tummimi də hökm döşlüyünə qoy ki, Rəbbin hüzuruna
daxil olduğu zaman onlar da ürəyinin üstündə olsun. Beləcə Harun İsrail
övladlarının hökmünü Rəbbin hüzurunda daima ürəyinin üstündə daşıyacaq.

Kahinlərin digər geyimləri
(Çıx. 39:22-31)

31 Efodun cübbəsini büsbütün bənövşəyi iplikdən tik. 32 Ortasında
baş keçirmək üçün yer olsun. Onun kənarında cırılmamaq üçün yaxa

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

toxunsun. 33 Cübbənin ətəyinin ətrafına bənövşəyi, tünd qırmızı və al
rəngli iplikdən narlar və zınqırovlar düz: 34 cübbənin ətəyi boyunca
ətrafında qızıl zınqırov və nar sıra ilə düzülsün. 35 Qoy cübbə Harun
xidmət etdiyi zaman əynində olsun. Verdiyi səs də onun Müqəddəs yerə –
Rəbbin hüzuruna girib-çıxdığı zaman eşidilsin ki, o ölməsin.
36 Xalis qızıldan bir lövhəcik düzəlt və onun üzərində möhür oyması
olaraq "Rəbbə həsr edilmiş" yazısını həkk et. 37 Onu bənövşəyi qaytanla
çalmanın üstünə – qabaq tərəfinə tik. 38 Beləcə lövhəcik Harunun alnının
üstündə olsun. İsrail övladlarının təqdis etdikləri bütün müqəddəs
hədiyyələrin Rəbbin qarşısında məqbul olub-olmamasının məsuliyyətini
Harun daşıyacaq. Buna görə də qoy lövhəcik həmişə Harunun alnında
olsun.
39 Xirqəni incə kətandan dama-dama hör. Çalmanı da incə kətandan
düzəlt. Qurşağın üzərinə naxış tikib düzəlt.
40 Harunun oğullarına izzət və gözəllik üçün xirqələr, qurşaqlar və
papaqlar düzəlt. 41 Bunları qardaşın Harunla oğullarına geyindirib onları
məsh et, vəzifəyə qoy və Mənə kahinlik etmək üçün təqdis et. 42 Beldən
buda qədər lüt bədənlərini örtən kətan alt paltarları tik. 43 Bunları
Harunla oğulları Müqəddəs yerdə xidmət etmək üçün Hüzur çadırına
daxil olanda yaxud qurbangaha yaxınlaşanda cəza çəkib ölməmək üçün
geyəcəklər. Bu, Harunla övladlarına əbədi qayda olsun.

Kahinliyin təqdis olunması
(Lev. 8:1-36)

29 1 Mənə kahinlik etmək üçün onları bu qaydada təqdis et.
Qüsursuz bir buğa və iki qoç götür. 2 Mayasız çörəkləri, zeytun
yağı ilə yoğrulmuş mayasız kökələri və üstünə zeytun yağı sürtülmüş
mayasız qoğalları narın buğda unundan hazırla. 3 Onları bir səbətin içinə
qoy, buğa və iki qoçla birgə təqdim et. 4 Sonra Harunla oğullarını Hüzur
çadırının girişinə gətir və onları su ilə yuyundur. 5 Geyimlərini götürüb
Harunun əyninə xirqəni, efod cübbəsini, efodu və döşlüyü geyindir
və efodun kəmərini belinə bağla. 6 Onun başına çalmanı, çalmaya da
müqəddəslik tacını qoy. 7 Məsh yağını götürüb Harunun başına tök və
onu məsh et. 8 Sonra oğullarını gətir və onlara xirqələr geyindir. 9 Haruna
və onun oğullarının belinə qurşaq bağla və başlarına papaq qoy. Əbədi
qaydaya görə kahinlik onların olsun. Beləcə Harunla oğullarını vəzifəyə
qoy.
10 Sonra Hüzur çadırının önünə buğanı gətir. Qoy Harunla oğulları
əllərini buğanın başına qoysunlar. 11 Buğanı Rəbbin önündə, Hüzur
çadırının girişində kəs. 12 Buğanın qanından götür və barmağınla
qurbangahın buynuzlarına çək. Qanın qalan hissəsini isə qurbangahın
altlığına tök. 13 Heyvanın içalatını örtən bütün piyi, qaraciyərin quyruğa

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

bənzər hissəsini, hər iki böyrəyini və üstündəki piyi qurbangahda
tüstülədib yandır. 14 Buğanın ətini, dərisini və bağırsağını düşərgənin
kənarında yandır. Bu, günah qurbanıdır.
15 Bir qoç da götür; qoy Harunla oğulları əllərini qoçun başına
qoysunlar. 16 Sonra qoçu kəs, qanını götür və onu qurbangahın hər
tərəfinə səp. 17 Qoçu parça-parça doğra, içalatını və budlarını yuyub,
tikələrinin və başının üstünə qoy. 18 [w] Bütün qoçu qurbangahda tüstülədib
yandır. Bu, Rəbb üçün yandırma qurbanı, Onun xoşuna gələn ətir –
yandırma təqdimidir.
19 Sən o biri qoçu da götür, Harunla oğulları əllərini onun başına
qoysunlar. 20 Sonra qoçu kəs; qanından bir az götürüb Harunun sağ
qulağının mərcəyinə, oğullarının sağ qulaq mərcəklərinə, onların
sağ əllərinin və sağ ayaqlarının baş barmaqlarına çək. Qoçun qanını
qurbangahın hər tərəfinə səp. 21 Qurbangahdakı qandan və məsh
yağından götürüb Haruna və onun geyimlərinə, oğullarına və onların
geyimlərinə çilə. Beləcə Harun və onun geyimləri, oğulları və onların
geyimləri təqdis olunsun.
22 Sonra qoçun piyini, quyruğunu, içalatını örtən piyi, qaraciyərinin
quyruğa bənzər hissəsini, hər iki böyrəyini, üstündəki piyi və sağ
budunu götür. Çünki bu təqdis qoçudur. 23 Rəbbin önündə olan mayasız
çörəklər səbətindən bir yastı çörək kökəsi, bir zeytun yağı ilə yoğrulmuş
çörək kökəsi və bir qoğal götür. 24 Bunların hamısını Rəbbin hüzurunda
yellədərək təqdim etmək üçün Harunun və onun oğullarının əllərinə
qoy. 25 Sonra bu şeyləri əllərindən alıb qurbangahda yandırma qurbanı
ilə tüstülədib yandır. Bu, Rəbbin hüzurunda Onun xoşuna gələn ətir –
yandırma təqdimidir. 26 Harunun təqdis qurbanı olan qoçdan döş ətini
götürüb Rəbbin hüzurunda yellədərək təqdim et. Bu sənin payındır.
27 Harunla oğullarının təqdis qurbanı olan qoçdan yellədilən döş ətini
və qaldırılan budu təqdis et. 28 Bu qaldırılan pay Harunla övladlarının
İsraillilərdən gələn əbədi pay olsun. Bu da İsrail övladlarının ünsiyyət
qurbanlarından Rəbbə qaldırılan pay olsun.
29 Harunun müqəddəs geyimləri özündən sonra oğullarına qalsın ki,
onları geyərək məsh olunub vəzifəyə qoyulsunlar. 30 Onun yerinə kahin
olub Müqəddəs yerdə xidmət etmək üçün Hüzur çadırına daxil olan oğlu
yeddi gün o geyimləri geysin.
31 Təqdis qurbanı olan qoçun ətini götür və müqəddəs bir yerdə qaynat.
32 Harunla oğulları o qoçun ətini və səbətdə olan çörəyi Hüzur çadırının
girişində yesinlər. 33 Özlərini vəzifəyə qoyub təqdis edəndə günahlarının
kəffarə olması üçün istifadə edilən bu şeyləri onlar yesin; amma yad
adamlar bunları yeməsin, çünki bu şeylər müqəddəsdir. 34 Əgər təqdis

---

[w] **29:18** Ef. 5:2; Fil. 4:18

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qurbanının ətindən və çörəkdən səhərə qədər qalarsa, qalığını yandır; bu
şeylər yeyilməz, çünki müqəddəsdir. 35 Mən sənə necə əmr etmişəmsə, o
cür də Harunla oğulları üçün et.
Onların vəzifəyə keçmə vaxtını yeddi gün davam etdir. 36 Hər gün
kəffarə üçün günah qurbanı olaraq bir buğa gətir. Qurbangah üçün
kəffarə edərək onu pak et və təqdis etmək üçün məsh et.
37 Yeddi gün ərzində qurbangah üçün kəffarə edərək onu təqdis
et. Sonra qurbangah ən müqəddəs sayılacaq və ona toxunan hər şey
müqəddəs olacaq.

Gündəlik təqdimlər
(Say. 28:1-8)

38 Daimi olaraq hər gün qurbangah üzərində birillik iki toğlu gətir.
39 Toğlunun birini səhər, digərini isə axşamçagı təqdim et. 40 Birinci
toğlu ilə birlikdə dörddə bir hin zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda bir efa
narın un və içmə təqdimi olaraq dörddə bir hin şərab gətir. 41 Axşamçağı
təqdim etdiyin o biri toğlu ilə səhərki kimi taxıl təqdimi və içmə təqdimi
gətir. Bu, Rəbbin xoşuna gələn ətirli təqdimdir. 42 Bu sizin üçün nəsildən-
nəslə Hüzur çadırının girişində, Rəbbin önündə daimi yandırma qurbanı
olacaq. Mən orada sizinlə görüşüb, sənlə danışacağam. 43 Orada Mən
İsrail övladları ilə görüşəcəyəm; Hüzur çadırı Mənim izzətimlə təqdis
olunacaq. 44 Mən Hüzur çadırını və qurbangahı təqdis edəcəyəm;
Harunla oğullarını da təqdis edəcəyəm ki, Mənə kahinlik etsinlər.
45 İsrail övladları arasında məskunlaşacağam və onların Allahı olacağam.
46 Onlar da biləcəklər ki, aralarında məskunlaşmaq üçün onları Misir
torpağından çıxaran Allahı Rəbb Mənəm, onların Allahı Rəbb Mənəm.

Buxur yandırmaq üçün qurbangah
(Çıx. 37:25-28)

30 1 Əbrişim ağacından buxur yandırmaq üçün qurbangah düzəlt.
2 Qoy uzunluğu bir qulac eni də bir qulac, hündürlüyü isə iki
qulac olsun, buynuzları onunla bir hissədən olsun. 3 Onun üzərini, hər
yanını və buynuzlarını xalis qızılla ört və ətrafına qızıl zolaq qoy. 4 Onun
üçün iki qızıl halqa düzəlt; qarşı-qarşıya olan iki yanda, zolağın altında
düzəlt. Bu onu aparan şüvüllərin keçdiyi yerlər olsun. 5 Şüvülləri əbrişim
ağacından düzəlt və qızılla ört. 6 Bu qurbangahı Şəhadət sandığının
qarşısında olan pərdənin önünə – Mənim sənlə görüşəcəyim yerə,
kəffarə qapağının önünə qoy.
7 Harun qurbangahda ətirli buxur yandırsın. Həm səhər çıraqları
hazırladığı zaman, 8 həm də axşamçağı çıraqları yandırdığı zaman onu
yandırsın. Bu sizin üçün nəsildən-nəslə Rəbbin önündə daimi buxur
təqdimidir. 9 Onun üstündə nə yad buxur, nə yandırma qurbanı, nə də

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

taxıl təqdimi gətirin; içmə təqdimi də tökməyin. 10 İldə bir dəfə Harun
günah üçün kəffarə qurbanının qanını qurbangahın buynuzlarına
çəkərək qurbangah üçün kəffarə etsin. Nəsildən-nəslə, ildən-ilə bir dəfə
belə etsin. Qurbangah Rəbb üçün ən müqəddəsdir».

Siyahıyaalma pulu

11 Rəbb Musaya belə dedi: 12 «İsrail övladlarını siyahıya aldığın zaman
sayılan hər bir adam öz həyatının əvəzini Rəbbə versin ki, sayıldıqlarına
görə aralarında bəla olmasın. 13 [x] Sayılmış adamlara daxil olan hər kəs
yarım şekel gümüş versin. Bu, iyirmi geradan ibarət olan Müqəddəs
yerdəki şekelə görə sayılsın. Bu yarım şekel Rəbbin payıdır. 14 İyirmi
və ondan yuxarı yaşda sayılmış adamlar arasından hər bir kişi bu payı
Rəbbə versin. 15 Həyatlarınızı kəffarə etmək üçün Rəbbin payını verəndə
varlı yarım şekeldən çox, kasıb yarım şekeldən əskik verməsin. 16 Bu
kəffarə pulunu İsrail övladlarından götürüb Hüzur çadırının ibadəti
üçün təyin et. Bu, həyatlarınızı kəffarə etmək üçün Rəbbin önündə İsrail
övladlarının xatirəsi olacaq».

Tunc ləyən

17 Rəbb Musaya belə dedi: 18 «Yuyunmaq üçün bir tunc ləyən düzəlt. Qoy
altlığı da tuncdan olsun. Onu Hüzur çadırı ilə qurbangahın arasına qoy, içini
də su ilə doldur ki, 19 Harunla oğulları əl-ayaqlarını o su ilə yusunlar. 20 Onlar
Hüzur çadırına daxil olduğu zaman su ilə yuyunsunlar, yoxsa öləcəklər.
Xidmət etmək və Rəbb üçün yandırma təqdimi tüstülədib yandırmaq üçün
qurbangaha yaxınlaşanda da 21 əl-ayaqlarını yusunlar, yoxsa öləcəklər. Bu,
Harunla övladları üçün nəsildən-nəslə əbədi qayda olsun».

Məsh üçün yağ

22 [y] Rəbb Musaya dedi: 23 «Bu gözəl ətriyyatlardan götür: beş yüz şekel
duru mirra, onun yarısı qədər iki yüz əlli şekel ətirli darçın, iki yüz
əlli şekel ətirli qamış 24 və beş yüz şekel Çin darçını, hər şey Müqəddəs
yerdəki şekelə görə sayılsın; həm də bir hin zeytun yağı. 25 Bunların
hamısından müqəddəs məsh yağı hazırla; bu ətriyyatçının tərtib etdiyi
ətriyyat, müqəddəs məsh yağı olacaq. 26 Həmin yağla bunları məsh et:
Hüzur çadırını, Şəhadət sandığını, 27 masanı və onun bütün ləvazimatını,
çıraqdanı və onun əşyalarını, buxur qurbangahını, 28 yandırma
qurbanları üçün qurulan qurbangahı və onun bütün avadanlığını, tunc
ləyəni və onun altlığını. 29 Beləcə bu şeyləri təqdis et ki, ən müqəddəs
olsunlar; onlara toxunan hər şey müqəddəs olacaq. 30 Harunla oğullarını
da məsh edərək təqdis et ki, Mənə kahinlik etsinlər.

---

[x] **30:13** Çıx. 38:25-26; Mat. 17:24 [y] **30:22-28** Çıx. 37:29

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

31 İsrail övladlarına belə de: “Bu sizin üçün nəsildən-nəslə Mənə
müqəddəs məsh yağı olacaq. 32 Bu yağ insan bədənlərinə tökülməsin.
Tərkibinə görə ona bənzər heç nə hazırlamayın. Bu yağ müqəddəsdir,
onu müqəddəs sayın. 33 Ona bənzərini düzəldən yaxud onu kənar şəxsin
üzərinə tökən hər kəs xalqı arasından qovulsun”».

Buxur

34 Sonra Rəbb Musaya dedi: «Bu ətirli maddələrdən götür: balzam,
onika, ilan kölgəsi, xalis kündür; hər şey eyni miqdarda olsun. 35 Bunların
hamısından buxur hazırla; ətriyyatçının düzəltdiyi bu qatışıq duzlanmış,
təmiz və müqəddəs olsun. 36 Ondan bir qədərini narın döy və Mənim
sənin lə görüşəcəyim yer olan Hüzur çadırında Şəhadət sandığının önünə
qoy. Bu sizin üçün ən müqəddəs olsun. 37 Hazırladığın buxurun tərkibinə
görə özünüz üçün buxur hazırlamayın; bunu Rəbb üçün müqəddəs sayın.
38 Ona bənzər olan ətir vurmaq üçün hazırlayan hər kəs xalqın arasından
qovulsun».

Hüzur çadırı üçün ustalar
(Çıx. 35:30–36:1)

31 1 Rəbb Musaya dedi: 2 «Bax Yəhuda qəbiləsindən Xur oğlu Uri oğlu
Besaleli adı ilə çağırıb, 3 onu Allahın Ruhu ilə hikmət, dərrakə,
bilik və hər cür məharətlə doldurmuşam ki, 4 qızıl, gümüş və tuncla
işləməyi bacarsın, 5 daş-qaş yonsun, ağac oysun, hər cür məharət göstərə
bilsin. 6 Mən də Dan qəbiləsində olan Axisamak oğlu Oholiavı ona köməkçi
təyin etmişəm. Hər müdrik adamın ürəyinə hikmət qoymuşam ki, Mən
sənə necə əmr etmişəm, belə də etsinlər: 7 Hüzur çadırını, Şəhadət sandığını
və üstündəki kəffarə qapağını, çadırın bütün avadanlığını, 8 masanı və
onun ləvazimatını, xalis qızıldan çıraqdanı və onun bütün əşyalarını,
buxur qurbangahını, 9 yandırma qurbanları üçün qurulan qurbangahı və
onun bütün avadanlığını, ləyəni və onun altlığını, 10 toxunmuş geyimləri –
kahin Harunun müqəddəs geyimlərini və oğullarının kahinlik etmək üçün
geyimlərini, 11 məsh yağını, Müqəddəs yer üçün ətirli buxuru Mən sənə
necə əmr etmişəmsə, qoy o cür də düzəltsinlər».

Şənbə istirahət günü

12 Rəbb Musaya dedi: 13 «Sən İsrail övladlarına belə söylə: “Mənim Şənbə
günlərimə riayət edin. Çünki bu Mənimlə sizin aranızda nəsildən-nəslə onu
bilmək üçün bir əlamətdir ki, sizi təqdis edən Rəbb Mənəm. 14 Beləliklə,
Şənbə gününə riayət edin, çünki o sizin üçün müqəddəsdir. Onu ləkələyən
öldürülməlidir. O gün iş görən hər kəs xalqı arasından qovulsun. 15 [z] Altı

---

[z] **31:15** Çıx. 20:8-11; 23:12; 34:21; 35:2; Lev. 23:3; Qanun. 5:12-14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

gün iş görülsün, yeddinci gün isə Rəbb üçün təqdis olunan Şənbə istirahət
günü olsun. O gün iş görən hər kəs öldürülməlidir. 16 İsrail övladları
nəsildən-nəslə əbədi əhd kimi Şənbə gününə riayət və əməl etsinlər. 17[a]
Mənimlə İsrail övladları arasında əbədi bir əlamətdir ki, altı gün ərzində
Rəbb göyləri və yeri yaratdı, yeddinci gün isə istirahət etdi və dincəldi”».
18 Sina dağında Allahın Musa ilə söhbəti qurtarandan sonra Allah Öz
barmağı ilə yazılmış iki şəhadət daş lövhəsini Musaya verdi.

Qızıl dana
(Qanun. 9:6-29)

32 1[b] Xalq Musanın dağdan enmədiyini, gecikdiyini görəndə
Harunun ətrafına toplaşıb ona dedi: «Qalx və bizim üçün allahlar
düzəlt ki, qabağımızca getsinlər. Çünki bizi Misir torpağından çıxaran
adamın – bu Musanın başına nə iş gəldiyini bilmirik!» 2 Harun onlara
cavab verdi: «Arvadlarınızın, oğullarınızın, qızlarınızın qulaqlarından
qızıl sırğaları çıxarıb mənim yanıma gətirin». 3 Bütün xalq qulaqlarında
olan qızıl sırğaları çıxarıb Haruna gətirdi. 4[c] Harun onlardan qızıl
götürdü, oyma aləti ilə surət verib dana şəklində tökmə büt düzəltdi. Xalq
«Ey İsrail övladları, budur sizi Misir torpağından çıxaran allahlarınız!»
dedi. 5 Harun bunu gördükdə dananın qabağında bir qurbangah düzəltdi
və elan etdi: «Sabah Rəbb naminə bayram olacaq». 6[d] Ertəsi gün xalq
səhər tezdən qalxıb yandırma qurbanları ilə ünsiyyət qurbanları kəsdi.
Xalq oturub yeyib-içdi, sonra isə qalxıb oynaşdı.
7 Rəbb Musaya dedi: «Tez ol, düş aşağı, çünki Misirdən gətirdiyin xalqın
öz əxlaqını pozdu və 8 Mən onlara əmr etdiyim yoldan yaman tez döndü.
Özləri üçün tökmə dana düzəldib ona səcdə qıldılar, qurban kəsdilər
və dedilər: “Ey İsrail övladları, budur sizi Misir torpağından çıxaran
allahlarınız!”» 9 Rəbb Musaya sözünü davam etdi: «Görürəm ki, bu xalq
dikbaş xalqdır. 10 Qoy Mən xalqa qarşı qəzəblənib onu yox edim, səndən
isə böyük millət əmələ gətirim».
11[e] Musa Allahı Rəbbə yalvarıb dedi: «Ya Rəbb, nə üçün Öz xalqına qarşı
qəzəbin alovlansın? Sən onları Misirdən böyük qüvvətinlə və qüdrətli əlinlə
qurtarmadınmı? 12 Axı nə üçün Misirlilər “Onları pis niyyətlə, dağlarda
öldürüb yer üzündən yox etmək üçün çıxartdı” desinlər? Yalvarıram,
qəzəbini yatır və Öz xalqına bəla gətirmək niyyətindən dön. 13[f g] Qulların
İbrahimi, İshaqı, və İsraili xatırla və Özün naminə onlara and edərək
“nəslinizi göydəki ulduzlar qədər çoxaldacağam, vəd etdiyim bu ölkənin
hamısını nəslinizə verəcəyəm və onlar əbədilik oraya sahib olacaqlar”
dedin». 14 Beləliklə, Rəbb Öz xalqına bəla gətirmək niyyətindən döndü.

---

[a] **31:17** Çıx. 20:11 [b] **32:1** Həv. 7:40 [c] **32:4** Neh. 9:18; Həv. 7:41 [d] **32:6** 1Kor. 10:7
[e] **32:11-14** Say. 14:13-19 [f] **32:13** Yar. 22:16-17 [g] **32:13** Yar. 17:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

15 Musa əlində iki şəhadət lövhəsi ilə dönüb dağdan endi. Lövhələrin
iki tərəfi – bu üzü də, o üzü də yazılı idi. 16 Onlar Allahın işi idi;
üzərindəki oyma yazılar Onun yazısı idi. 17 Yeşua xalqın səs-küyünü
eşidərək Musaya dedi: «Düşərgədən müharibə səsi gəlir». 18 Musa cavab
verdi:

«Bu qələbə çalanların nidası deyil,
Məğlubiyyətə uğrayanların da səsi deyil.
Mən nəğmə səsi eşidirəm».

19 Musa düşərgəyə yaxınlaşıb dananı və onun ətrafındakı rəqsləri
gördü. O qəzəbləndi və lövhələri əlindən atıb dağın ətəyində parça-parça
etdi. 20 Xalqın düzəltdiyi dananı götürüb yandırdı, toza dönənə qədər
əzdi və suyun üzünə səpələyib İsrail övladlarına içirtdi.
21 Musa Harundan soruşdu: «Bu xalq sənə nə etdi ki, onları belə böyük
günaha batırdın?» 22 Harun cavab verdi: «Qoy ağam qəzəblənməsin.
Sən bu xalqı tanıyırsan. Onun niyyəti pisdir. 23 [h] Onlar mənə dedilər:
“Bizim üçün allahlar düzəlt ki, qabağımızda getsinlər. Çünki bizi
Misir torpağından çıxaran adamın – bu Musanın başına nə iş gəldiyini
bilmirik!” 24 Mən isə onlara dedim: “Kimdə qızıl varsa, onu çıxarın”. Xalq
da qızılı mənə verdi. Mən onu oda atdım və bu dana alındı».
25 Musa bildi ki, xalq nəzarətdən çıxıb. Harun nəzarəti o qədər
zəiflətmişdi ki, düşmənlər onları lağa qoyurdular. 26 Musa düşərgənin
girişində durub çağırdı: «Rəbbin tərəfində olanlar, mənim yanıma gəlin!»
Bütün Levi övladları onun yanına toplaşdı. 27 Musa onlara dedi: «İsrailin
Allahı Rəbb belə deyir: “Qoy hər biriniz qılıncını belinə qurşasın. Hər
kəs düşərgədə qapı-qapı gəzərək öz qardaşını, dostunu və qonşusunu
öldürsün”». 28 Levililər də Musa onlara etdiyi əmrə əməl etdilər. O gün üç
minə yaxın adam həlak oldu. 29 Musa Levililərə dedi: «Bu gün sizin hər
biriniz oğlunun və qardaşının canı bahasına xeyir-dua alıb Rəbb üçün
vəzifəyə təyin olundunuz».
30 Ertəsi gün Musa xalqa dedi: «Siz böyük günaha batdınız. İndi isə
Mən Rəbbin hüzuruna qalxacağam ki, bəlkə günahınızı kəffarə edə
bilim». 31 Musa Rəbbin hüzuruna qayıdıb dedi: «Ah, bu xalq böyük
günaha batıb, özünə qızıldan allahlar düzəltdi; 32 [i] İndi yalvarıram,
onların günahlarını bağışla. Əgər belə etməsən, adımı yazdığın kitabdan
sil». 33 Rəbb Musaya dedi: «Mənə qarşı kim günah işlədibsə, onun adını
kitabımdan siləcəyəm. 34 Lakin indi get, xalqı sənə dediyim yerə apar.
Budur, Mələyim sənin qarşında gedəcək. Ancaq cəza günü gələndə onlara
günahlarına görə cəza verəcəyəm».
35 Rəbb Harunun düzəltdiyi danaya və gördükləri işə görə İsrail xalqını
bəlaya saldı.

---

[h] **32:23** Həv. 7:40 [i] **32:32-33** Zəb. 69:28; Vəhy 3:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sinadan ayrılmağa hazırlıq

33 1[j] Rəbb Musaya dedi: «Sən və Misir torpağından çıxardığın xalq
bu yeri tərk edin; İbrahimə, İshaqa və Yaquba and edərək “Sənin
nəslinə onu verəcəyəm” dediyim torpağa, 2 qarşında bir mələk göndərib
Kənanlıları, Emorluları, Xetliləri, Perizliləri, Xivliləri və Yevusluları
oradan qovacağım 3 süd və bal axan torpağa gedin. Siz dikbaş xalqsınız,
buna görə Mən aranızda getməyəcəyəm, yoxsa yolda sizi məhv edərəm».
4 Xalq bu bəd xəbəri eşidəndə yas tutdu. Heç kəs bəzək taxmadı.
5 Rəbb Musaya demişdi: «İsrail övladlarına belə söylə: “Siz dikbaş
xalqsınız, Mən aranızdan bir anlıq getsəydim, sizi məhv edərdim. İndi
isə bəzəklərinizi çıxarın, Mən də bilim ki, sizinlə nə edəcəyəm”». 6 Beləcə
Xorev dağının ətəyində İsrail övladları bəzəklərini soyundular.

Musanın Hüzur çadırı

7 Musa çadırı götürüb onu düşərgədən kənarda – uzaqda qurardı.
Onu Hüzur çadırı adlandırdı. Rəblə məsləhətləşən hər kəs düşərgədən
kənardakı Hüzur çadırına gedərdi. 8 Musa çadıra tərəf çıxdığı vaxt bütün
xalq durardı. Hər kəs çadırının girişində gözləyib, Musa çadıra girənə
qədər ardınca baxardı. 9 Musa Hüzur çadırına girəndə bulud dirəyi düşüb
çadırın girişində durardı; Rəbb Musa ilə danışardı. 10 Bütün xalq Hüzur
çadırının girişində duran bulud dirəyini görər, hamı qalxıb öz çadırının
girişində səcdə qılardı. 11 Rəbb Musa ilə üz-üzə, dostu ilə söhbət etdiyi
kimi danışardı. Sonra Musa düşərgəyə qayıdardı. Lakin onun gənc
köməkçisi Nun oğlu Yeşua çadırı tərk etməzdi.
12 Musa Rəbbə dedi: «Bax Sən mənə “bu xalqı çıxart” deyirsən,
amma mənimlə birgə kimi göndərəcəyini mənə bildirmirsən. Halbuki
Sən dedin: “Səni adınla tanıyıram və gözümdə lütf tapmısan”. 13 Əgər
mən, doğrudan da, Sənin gözündə lütf tapmışamsa, yalvarıram, Öz
yolunu mənə agah elə ki, Səni tanıyım və gözündə lütf tapım. Bax bu
camaat Sənin xalqındır». 14 O isə Musaya cavab verdi: «Mənim hüzurum
sənlə gedəcək. Özüm sənə rahatlıq verəcəyəm». 15 Musa Rəbbə cavab
verdi: «Əgər Sənin hüzurun bizimlə getməsə, bizi buradan göndərmə.
16 Xalqımın mənimlə birlikdə Sənin gözündə lütf tapması indi nə ilə
bilinəcək? Sənin bizimlə getməyindən deyilmi? Biz yer üzündə olan digər
xalqlardan nə ilə fərqlənək?»
17 Rəbb Musaya cavab verdi: «Sən Məndən dilədiyin bu şeyi edəcəyəm.
Çünki gözümdə lütf tapdın və səni adınla tanıyıram». 18 Musa dedi:
«İzzətini mənə göstər». 19[k] Rəbb dedi: «Mən bütün xeyirxahlığımı Sənin
qarşından keçirəcəyəm və Rəbb olan adımı qarşında bəyan edəcəyəm.

---

j **33:1** Yar. 12:7; 26:3; 28:13 k **33:19** Rom. 9:15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Kimə istəsəm, lütf göstərərəm, kimə istəsəm, rəhm edərəm». 20 Sonra
O davam etdi: «Üzümü isə görə bilməzsən, çünki Məni görən adam
sağ qalmaz». 21 Sonra Rəbb dedi: «Budur, Mənim yanımda yer var, elə
burada, bu qayanın üstündə dur. 22 İzzətim keçəndə səni qayadakı bir
yarığa qoyacağam; Mən keçənə qədər səni əlimlə örtəcəyəm. 23 Sonra
əlimi səndən çəkəcəyəm və sən Məni arxadan görəcəksən, üzüm isə
görünməyəcək».

Yeni daş lövhələri
(Qanun. 10:1-5)

34 1 Rəbb Musaya dedi: «Əvvəlki kimi özün üçün iki daş lövhə
yon; qırdığın əvvəlki lövhələrdə yazılan sözləri yeni lövhələrin
üstündə yazacağam. 2 Səhərə hazır ol və Sina dağına çıx. Dağın zirvəsi
üstündə önümdə dur. 3 Qoy heç kəs sənlə çıxmasın və dağda heç
bir adam görünməsin. Dağın ətəyində nə qoyun-keçi, nə də mal-qara
otlasın».
4 Rəbb ona buyurduğu kimi Musa əvvəlkilərə bənzər iki daş lövhə
yondu və səhər erkən durub, əlində iki daş lövhə tutaraq Sina dağına
çıxdı. 5 Rəbb buludun içindən enib orada Musa ilə durdu və Rəbb olan Öz
adını bəyan edib 6 [l] [m] Musanın qarşısından keçərək dedi: «Rəbb Mənəm,
rəhmli və lütfkar Rəbb Allaham. Mən hədsiz səbirli, bol məhəbbətli
və sədaqətliyəm, 7 minlərlə nəslinə məhəbbətimi göstərərəm, cəzanı,
qanunsuzluğu və günahı bağışlayaram; lakin cəzasız qoymaram, ataların
cəzasını üçüncü-dördüncü nəslə qədər nəvə-nəticələrinə verərəm».
8 Musa dərhal yerə sərilib Rəbbə səcdə qıldı. 9 Sonra Musa dedi: «Ey
Xudavənd, əgər gözündə lütf tapmışamsa, yalvarıram, Sən, ey Xudavənd,
aramızda ol. Biz dikbaş bir xalq olsaq da, təqsirimizlə günahımızı bağışla
və bizə sahib ol».

Əhdin təzələnməsi
(Çıx. 23:14-19; Qanun. 7:1-5; 16:1-7)

10 Rəbb Musaya dedi: «Budur, Mən sənin bütün xalqınla əhd kəsirəm.
Hamının qarşısında elə möcüzələr edəcəyəm ki, beləsi dünyada heç
yerdə, heç bir millət arasında yaranmamışdı. Sizin ətrafınızdakı bütün
xalqlar görəcəklər ki, Rəbbin işi, Mənim sənin üçün etdiyim şeylər
qorxuncdur. 11 Mənim sizə bu gün verdiyim əmrə riayət edin. Budur,
Mən önünüzdən Emorluları, Kənanlıları, Xetliləri, Perizliləri, Xivliləri
və Yevuslıları qovuram. 12 Özünüzü girdiyiniz torpağın sakinləri
ilə əhd kəsməkdən gözləyin ki, o sizə bir tələ olmasın. 13 [n] Onların

---

[l] **34:6** Say. 14:18; Neh. 9:17; Zəb. 86:15; 103:8; 145:8; Yoel 2:13; Yun. 4:2
[m] **34:6-7** Çıx. 20:5-6; Say. 14:18; Qanun. 5:9-10; 7:9-10 [n] **34:13** Qanun. 16:21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qurbangahlarını dağıdın, daş sütunlarını sındırın, ilahə Aşera bütlərini
kəsin. 14 Başqa allahlara səcdə etməyin, çünki Rəbbin adı qısqancdır,
O, həqiqətən, qısqanc Allahdır. 15 Ona görə də nə o torpağın sakinləri
ilə əhd kəsin, nə də öz allahları ilə xəyanət edib, onlara qurban kəsən
vaxt sizi də dəvət edəndə qurbanlarından dadın. 16 Onların qızlarını öz
oğullarınıza arvad olaraq almayın ki, onlar öz allahları ilə xəyanət edib
sizin oğullarınıza da o allahlara xəyanət etdirməsinlər.
17 [j] Özünüz üçün tökmə allahlar düzəltməyin.
18 [p] Mayasız Çörək bayramını qeyd edin. Mən sizə əmr etdiyim kimi
Aviv ayında təyin olunan vaxtı yeddi gün mayasız çörək yeyin, çünki
Aviv ayında Misirdən çıxdınız.
19 [q] Bütün ilk doğulan oğlanlar və bütün heyvanlarınızın, istər mal-
qaranızın, istərsə də qoyun-keçinizin ilk doğulan balaları Mənimdir. 20 [r]
İlk doğulan eşşək balası əvəzinə bir qoyun-keçi balası verin. Əgər əvəzini
verməsəniz, boynunu sındırın. Aranızda hər adamın ilk oğlunun əvəzini
ödəyin. Heç kəs önümə əliboş gəlməsin.
21 [s] Altı gün işlərinizi görün, yeddinci gün isə istirahət edin. Şum və
biçin vaxtı da belə istirahət edin.
22 [t] [u] Buğda biçinin nübarı ilə Həftələr bayramını qeyd edin. İlin
sonunda isə Yığım bayramını qeyd edin.
23 İldə üç dəfə sizin bütün kişiləriniz Sahibləri İsrailin Allahı Rəbbin
hüzuruna gəlsinlər. 24 Çünki Mən sizin qarşınızdan millətləri qovub
sərhədlərinizi elə genişləndirəcəyəm ki, siz ildə üç dəfə öz Allahınız Rəbbin
hüzurunda görünmək üçün gələndə heç kəs sizin torpağınıza tamah salmasın.
25 [v] Mənə gətirilən qurbanın qanını mayalı çörəklə təqdim etməyin.
Pasxa bayramının qurban əti səhərə qədər qalmasın.
26 [w] [x] Torpağın nübarının ilk hissəsini Allahınız Rəbbin məbədinə
gətirin. Oğlağı anasının südündə bişirməyin».
27 Rəbb Musaya dedi: «Bu sözləri yaz, çünki bu sözlərə görə Mən
səninlə və bütün İsraillə əhd kəsirəm». 28 Beləliklə, Musa Rəblə qırx gün-
qırx gecə qaldı. Bu müddət ərzində Musa heç nə yemədi, heç nə içmədi.
O, lövhələrin üstündə əhdin sözlərini, On Əmri yazdı.

Musanın üzü nur saçır

29 [y] Musa əlində iki şəhadət lövhəsi tutub Sina dağından enəndə bilmirdi
ki, Rəblə danışdığına görə üzü nur saçır. 30 Harun və bütün İsrail övladları

---

[j] **34:17** Çıx. 20:4; Lev. 19:4; Qanun. 5:8; 27:15 [p] **34:18** Çıx. 12:14-20; Lev. 23:6-8; Say. 28:16-25 [q] **34:19** Çıx. 13:2 [r] **34:20** Çıx. 13:13 [s] **34:21** Çıx. 20:9-10; 23:12; 31:15; 35:2; Lev. 23:3; Qanun. 5:13-14 [t] **34:22** Lev. 23:15-21; Say. 28:26-31 [u] **34:22** Lev. 23:39-43 [v] **34:25** Çıx. 12:10 [w] **34:26** Qanun. 26:2 [x] **34:26** Qanun. 24:21 [y] **34:29-35** 2Kor. 3:7-16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Musanın üzünü nur saçan gördülər və ona yaxınlaşmaqdan qorxdular.
31 Musa onları çağıranda Harunla bütün icma başçıları ona yaxınlaşdı və
Musa onlarla söhbət etdi. 32 Sonra bütün İsrail övladları ona yaxınlaşdı. Musa
Rəbbin Sina dağında ona nəql etdiyi bütün işləri onlara əmr etdi. 33 Musa
söhbəti bitirəndə üzünə bir niqab çəkdi. 34 Musa Rəbbin hüzuruna Onunla
danışmaq üçün gedəndə niqabı çıxarar və çıxanadək niqabsız olardı. Çıxanda
ona nə əmr olunduğunu İsrail övladlarına nəql edirdi. 35 İsrail övladları
isə Musanın üzünün nur saçdığını görərdilər. Sonra Musa içəri girib Rəblə
danışana qədər yenə də niqabı üzünə çəkərdi.

Şənbə günü üçün qanun

35 1 Musa İsrail övladlarının bütün icmasını toplayıb onlara dedi:
«Rəbb sizə bu şeylərə əməl etməyi əmr etdi. 2 [z] Altı gün işlərinizi
görün, yeddinci gün isə sizin Rəbb üçün müqəddəs Şənbəniz, istirahət
gününüzdür. O gün iş görən hər kəs öldürülsün. 3 Şənbə günü yaşadığınız
heç bir yerdə od yandırmayın».

Müqəddəs məskən üçün ianələr
(Çıx. 25:1-9)

4 Musa bütün İsrail övladlarının icmasına dedi: «Rəbbin əmr etdiyi iş
budur: 5 öz aranızdan Rəbbə bir ianə toplayın. Qoy könlü istəyən hər kəs
Rəbbə belə ianə gətirsin: qızıl, gümüş, tunc, 6 bənövşəyi, tünd qırmızı
və al rəngli iplik, incə kətan, keçi yunu, 7 qırmızı boyanmış qoç dəriləri,
suiti dəriləri, əbrişim ağacı, 8 çıraq üçün zeytun yağı, məsh yağı və ətirli
buxur üçün ətriyyatlar, 9 efodla döşlüyün üstünə taxılan damarlı əqiq və
sağanaq daşları.
10 Aranızdakı ürəyi hikmətlə dolu hər adam gəlib Rəbbin əmr etdiyi
hər şeyi düzəltsin: 11 müqəddəs məskəni, onun çadırını, örtüyünü,
bəndlərini, çərçivələrini, şüvüllərini, dirəklərini və altlıqlarını; 12 sandığı
və onun şüvüllərini; kəffarə qapağını, arakəsmə pərdəsini; 13 masanı,
onun şüvüllərini və bütün ləvazimatını; təqdis çörəklərini; 14 işıq
verən çıraqdanı, onun ləvazimatını, çıraqlarını və işıq yağını; 15 buxur
qurbangahını və şüvüllərini; məsh yağını, ətirli buxuru; məskənin girişi
üçün arakəsməni; 16 yandırma qurbanları üçün qurulan qurbangahı,
onun üçün tunc şəbəkəni, şüvüllərini və bütün avadanlığını; ləyəni və
onun altlığını; 17 həyətin pərdələrini, dirəklərini və altlıqlarını; həyətin
darvazası üçün arakəsməni; 18 məskənin payalarını; həyətin payalarını;
onların iplərini; 19 müqəddəs yerdə xidmət üçün toxunmuş geyimləri:
kahin Harunun müqəddəs geyimlərini və oğullarının kahinlik etmək
üçün geyimlərini».

---

[z] **35:2** Çıx. 20:8-11; 23:12; 31:15; 34:21; Lev. 23:3; Qanun. 5:12-14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

20 İsrail övladlarının bütün icması Musanın yanından çıxdı. 21 Ürəyinə
toxunan və könlü istəyən hər adam gəlib Hüzur çadırı, onun inşası və
müqəddəs geyimlər üçün Rəbbə ianə gətirdi. 22 Kişilər və qadınlar – könlü
istəyənlərin hamısı bəzəkli sancaqlar, sırğalar, üzüklər, bilərziklər kimi bütün
qızıl əşyalarını gətirdilər. Hər kəs qızılı yellətmə təqdimi kimi Rəbbə təqdim
etdi. 23 Kimdə bənövşəyi, tünd qırmızı və al rəngli iplik, incə kətan, keçi
yunu, qırmızı boyanmış qoç dəriləri və suiti dəriləri var idisə, bunları təqdim
etdi. 24 Gümüş və tunc gətirən hər kəs də onu Rəbbə ianə olaraq təqdim etdi.
Kimdə əbrişim ağacı var idisə, onu bütün inşa işi üçün təqdim etdi. 25 Ürəyi
hikmətlə dolu bütün qadınlar öz əlləri ilə əyirdiyi bənövşəyi, tünd qırmızı
və al rəngli iplik və incə kətan ipliyi təqdim etdilər; 26 bu işi ürəkdən görmək
istəyən bacarıqlı qadınlar keçi yunu əyirdilər. 27 Xalqın başçıları bunları
təqdim etdilər: efodla döşlüyün üstünə taxılan damarlı əqiq və sağanaq
daşlarını, 28 çıraq, məsh yağı, ətirli buxur üçün ətriyyatı və zeytun yağını.
29 İsrail övladlarından hər kişi, hər qadın Rəbbin Musa vasitəsilə yerinə
yetirmək üçün verdiyi əmrə əsasən Rəbbə könüllü təqdimlər gətirdilər.

Müqəddəs məskən üçün ustalar
(Çıx. 31:1-11)

30 Musa İsrail övladlarına dedi: «Baxın Rəbb Yəhuda qəbiləsindən Xur
oğlu Uri oğlu Besaleli adı ilə çağırıb 31 Allahın Ruhu ilə hikmət, dərrakə,
bilik və hər cür məharətlə doldurmuşdur ki, 32 o, qızılla, gümüşlə, tuncla
işləməyi bacarsın, 33 daş-qaş yonsun, ağac oysun, hər cür məharətlə
bacarıq göstərə bilsin. 34 Rəbb onun və Dan qəbiləsindən olan Axisamak
oğlu Oholiavın ürəklərinə başqalarını öyrətmək bacarığını qoymuş,
35 ürəklərini hikmətlə doldurmuşdur ki, oymaçılıq, naxışçılıq, bənövşəyi,
tünd qırmızı və al rəngli iplikdə və incə kətanda naxış tikməsi, toxuculuq
– hər cür sənəti bacara bilsinlər.

36 1 Besalel, Oholiav və bütün ürəkləri hikmətlə dolu, Rəbbin onlara
bu işi bacarmaq üçün hikmət və dərrakə verdiyi adamlar Rəbbin
etdiyi hər şeyə görə müqəddəs yerin inşa işini görsünlər».
2 Musa Besaleli, Oholiavı və bütün ürəkləri hikmətlə dolu – Rəbbin
onların ürəklərinə hikmət qoyduğu adamları, bu işi ürəkdən görmək
istəyənlərin hamısını çağırdı. 3 Onlar müqəddəs yerin inşa işini görmək
üçün İsrail övladlarının gətirdiyi bütün ianələri Musanın yanından
götürdülər. İsrail övladları hər səhər könüllü təqdimlər gətirməyə
davam edirdilər. 4 Onda müqəddəs yerin inşası ilə məşğul olan hikmətli
sənətkarlar hər işlərindən ayrılaraq 5 Musanın yanına gəlib dedilər: «Xalq
Rəbbin əmr etdiyi inşa işi üçün lazım olandan çox şey gətirir». 6 Musa
əmr verdi və düşərgədə elan etdirdi ki, nə kişi, nə də qadın müqəddəs yer
üçün daha ianə gətirməsin. Beləcə xalq bir daha ianə gətirmədi. 7 Çünki
bütün işi görmək üçün xammal lazımi miqdardan artıq idi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Müqəddəs məskənin düzəldilməsi
(Çıx. 26:1-37)

8 İşi görmək üçün ürəkləri hikmətlə dolu bütün adamlar müqəddəs
məskəni on pərdədən düzəltdilər. Pərdələri nəfis toxunmuş incə kətandan
bənövşəyi, tünd qırmızı və al rəngli iplikdən, üstünü isə keruvlar
şəklində naxışla düzəltdilər. 9 Hər pərdənin uzunluğu iyirmi səkkiz qulac,
eni isə dörd qulac idi. Bütün pərdələr eyni ölçüdə idi. 10 Pərdənin beşini
də bir-birinə birləşdirdilər. Digər beşini də bir-birinə birləşdirdilər. 11 Bir
birləşmənin qıraq pərdəsinin kənarında bənövşəyi ilgəklər düzəltdilər;
o biri birləşmənin qıraq pərdəsinin kənarında da eyni şəkildə ilgəklər
düzəltdilər. 12 Bir pərdəyə əlli ilgək, o biri birləşmədəki pərdənin
kənarında da onlara uyğun gələn əlli ilgək düzəltdilər. 13 Qızıldan əlli
bənd düzəltdilər. Bəndlərlə pərdələri bərkitdilər və çadırı birləşdirdilər.
Beləliklə, müqəddəs məskən bütöv oldu.
14 Məskəni örtən çadır üçün keçi yunundan on bir ədəd pərdə
düzəltdilər. 15 Hər pərdənin uzunluğu otuz qulac, eni isə dörd qulac idi.
On bir pərdə bir ölçüdə idi. 16 Beş pərdəni ayrıca, altı pərdəni də ayrıca
bitişdirdilər. 17 Bir birləşmənin qıraq pərdəsinin kənarındakı kimi o biri
birləşmənin qıraq pərdəsinin kənarında da əlli ilgək düzəltdilər. 18 Çadırı
birləşdirib bütöv etmək üçün tuncdan əlli bənd düzəltdilər. 19 Çadır
üçün qırmızı boyanmış qoç dərilərindən bir pərdə və onun üstündə suiti
dərilərindən bir pərdə düzəltdilər.
20 Müqəddəs məskən üçün əbrişim ağacından dik duran çərçivələr
düzəltdilər. 21 Hər çərçivənin uzunluğu on qulac, eni isə qulac yarım idi.
22 Hər çərçivənin üstündə iki bir-birinə bağlanan zivana var idi; məskənin
bütün çərçivələrini belə düzəltdilər. 23 Məskənin cənub tərəfi üçün iyirmi
çərçivə düzəltdilər. 24 Onların altına qoyulmaq üçün hər çərçivənin
altındakı iki zivana üçün iki altlıq düzəltdilər; beləcə qırx gümüş altlıq
düzəldildi. 25 Məskənin şimal tərəfi üçün də iyirmi çərçivə düzəltdilər.
26 Hər çərçivənin altında iki altlıq olmaqla qırx gümüş altlıq düzəltdilər.
27 Məskənin qərbə doğru arxası üçün altı çərçivə düzəltdilər. 28 Məskənin
arxa küncləri üçün isə iki çərçivə düzəltdilər; 29 bunlar aşağıda birləşib
yuxarıda bir halqaya taxıldı; hər iki künc üçün o cür iki çərçivə
düzəltdilər. 30 Bu səkkiz çərçivə üçün on altı gümüş altlıq, hər çərçivənin
altında iki altlıq düzəldildi.
31 Əbrişim ağacından şüvüllər düzəltdilər: məskənin hər iki tərəfdəki
çərçivələri üçün beş şüvül, 32 məskənin qərbə doğru arxa çərçivələri
üçün də beş şüvül düzəldildi. 33 Çərçivələrin ortasında bir ucdan o biri
uca qədər uzanan orta şüvül düzəltdilər. 34 Çərçivələri qızılla örtdülər;
şüvüllərin keçdiyi halqaları qızıldan düzəltdilər; şüvülləri də qızılla
örtdülər.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

35 Pərdəni bənövşəyi, tünd qırmızı, al rəngli iplikdən və nəfis toxunmuş
incə kətandan, üstünü isə keruvlar şəklində naxışla düzəltdilər. 36 Onun
üçün əbrişim ağacından dörd dirək düzəltdilər və onları qızılla örtdülər,
üstündə qızıl qarmaqları qoydular; onlar üçün dörd gümüş altlıq
tökdülər. 37 Çadırın girişi üçün arakəsməni bənövşəyi, tünd qırmızı və
al rəngli iplikdən və nəfis toxunmuş incə kətandan naxış tikməsi ilə
düzəltdilər. 38 Onun beş dirək və qarmaqlarını da düzəltdilər. Yuxarılarını
və bəndlərini qızılla örtdülər; beş altlığı isə tuncdan düzəltdilər.

Əhd sandığının düzəldilməsi
(Çıx. 25:10-22)

37 1 Besalel əbrişim ağacından sandıq düzəltdi. Sandığın uzunluğu
iki qulac yarım, eni qulac yarım və hündürlüyü qulac yarım
idi. 2 Onu içəridən və bayırdan xalis qızılla örtdü, ətrafına isə qızıl zolaq
qoydu. 3 Onun dörd ayağı üçün dörd tökmə qızıl halqa, iki halqanı bir
yanı, qalan iki halqanı isə o biri yanı üçün düzəltdi. 4 Əbrişim ağacından
şüvüllər düzəldib üzərini qızılla örtdü. 5 Sandığı daşımaq üçün şüvülləri
sandığın yanlarındakı halqalara keçirtdi.
6 Xalis qızıldan kəffarə qapağını düzəltdi. Uzunluğu iki qulac yarım,
eni isə qulac yarım idi. 7 Kəffarə qapağının hər iki ucu üçün yastılanmış
qızıldan iki keruv düzəltdi. 8 Bir keruv qapağın bir ucunda, o birisi isə o
biri ucunda olaraq qapağın iki ucunda olan keruvlar onunla bir hissədən
idi. 9 Keruvlar yuxarıya açılmış qanadları ilə kəffarə qapağını örtdülər.
Keruvların üzləri bir-birinə qarşı qapağa doğru idi.

Təqdis çörəkləri üçün masanın düzəldilməsi
(Çıx. 25:23-30)

10 Əbrişim ağacından masa düzəltdi; uzunluğu iki qulac, eni bir qulac,
hündürlüyü isə qulac yarım idi. 11 Onu xalis qızılla örtdü. Ətrafına qızıl
zolaq qoydu. 12 Ətrafında eni bir ovuc olan yan lövhələr düzəltdi. Yan
lövhələrin ətrafına da qızıl zolaq qoydu. 13 Masa üçün dörd qızıl halqa
tökdü, halqaları onun dörd küncünə, dörd ayağına bərkitdi. 14 Halqalar
yan lövhələrə yaxın olaraq masanı aparan şüvüllərin keçdiyi yerlər
idi. 15 Masanı aparmaq üçün şüvülləri əbrişim ağacından düzəltdi və
onları qızılla örtdü. 16 Masanın ləvazimatını – xalis qızıldan siniləri və
nimçələri, piyalələri və içmə təqdimlərini tökmək üçün dolçaları düzəltdi.

Qızıl çıraqdanın düzəldilməsi
(Çıx. 25:31-40)

17 Xalis qızıldan bir çıraqdan düzəltdi. Bu çıraqdan yastılanmış qızıldan
idi; altlığı, gövdəsi, kasacıqları, qönçələri və gülləri onunla bir hissədən
ibarət idi. 18 Çıraqdanın yanlarından altı budaq – bir yanından üç budaq,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

o biri yanından da üç budaq çıxdı. 19 Hər bir budağında badam çiçəyinə
bənzər üç kasacıq, qönçə və gül var idi. 20 Çıraqdanın gövdəsində isə
badam çiçəyinə bənzər dörd kasacıq, qönçə və gül var idi. 21 Çıraqdanın
gövdəsindən çıxan altı budağın bir cütünün altında bir qönçə, o biri
cütünün altında bir qönçə, o birinin də altında bir qönçə var idi.
22 Qönçələr və budaqlar onunla bir hissədən idi; hamısı eyni hissədən,
yastılanmış xalis qızıldan idi. 23 Onun üçün yeddi çıraq düzəltdi. Maşaları
və xəkəndazları da xalis qızıldan idi. 24 Çıraqdanı və onun bütün
avadanlığını bir talant xalis qızıldan düzəltdi.

Buxur yandırmaq üçün qurbangahın düzəldilməsi
(Çıx. 30:1-5; 30:22-38)

25 Əbrişim ağacından buxur yandırmaq üçün qurbangah düzəltdi;
uzunluğu bir qulac, eni də bir qulac, hündürlüyü isə iki qulac idi.
Buynuzları onunla bir hissədən idi. 26 Onun üzərini, hər yanını və
buynuzlarını xalis qızılla örtdü, ətrafına qızıl zolaq qoydu. 27 Onun üçün
iki qızıl halqa düzəltdi; qarşı-qarşıya olan iki yanda, zolağın altında
düzəltdi. Bu onu aparan şüvüllərin keçdiyi yerlər idi. 28 Şüvülləri əbrişim
ağacından düzəltdi və onları qızılla örtdü.
29[a] Ətriyyatçının işi olan Müqəddəs məsh yağını və təmiz ətirli buxuru
da hazırladı.

Yandırma qurbanı üçün qurbangahın qurulması
(Çıx. 27:1-8)

38 1 Yandırma qurbanı üçün qurulan qurbangahı əbrişim ağacından
düzəltdi. Dördbucaq şəklində olub uzunluğu beş qulac, eni də
beş qulac, hündürlüyü isə üç qulac idi. 2 Qurbangahın dörd küncündə
onunla bir hissədən olan dörd buynuz düzəltdi. Qurbangahın üstünü
tuncla örtdü. 3 Qurbangahın bütün avadanlığını – kül qablarını, kürəkləri,
ləyənləri, çəngəlləri və xəkəndazları – hər şeyi tuncdan düzəltdi.
4 Qurbangah üçün kənarından aşağıya onun yarısına qədər yetişəcək torlu
şəbəkəni tuncdan düzəltdi. 5 Tunc şəbəkənin dörd bucağında şüvüllərin
keçdiyi dörd halqanı tökdü. 6 Əbrişim ağacından şüvüllər düzəldib
üstünü tuncla örtdü. 7 Qurbangahı aparmaq üçün şüvülləri onun hər iki
yanındakı halqalara taxdı. Qurbangahın içi boş və taxtadan idi.

Tunc ləyənin düzəldilməsi
(Çıx. 30:18)

8 Tunc ləyəni və onun tunc altlığını Hüzur çadırının girişində xidmət
edən qadınların güzgülərindən düzəltdi.

---

[a] **37:29** Çıx. 30:22-38

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Müqəddəs məskənin həyətinin düzəldilməsi
(Çıx. 27:9-19)

9 Müqəddəs məskənin həyətini düzəltdi. Həyətin cənub tərəfində
uzunluğu yüz qulac olan pərdələr nəfis toxunmuş incə kətandan idi.
10 Onların iyirmi dirəyi və iyirmi altlığı tuncdan, dirəklərin qarmaqları
və bəndləri isə gümüşdən idi. 11 Şimal tərəfində də uzunluğu yüz qulac
pərdə idi; onların iyirmi dirəyi və iyirmi altlığı tuncdan, dirəklərin
qarmaqları və bəndləri isə gümüşdən idi. 12 Qərb tərəfində uzunluğu
əlli qulac pərdələr idi. Onların on dirəyi və on altlığı var idi. Dirəklərin
qarmaqları və bəndləri isə gümüşdən idi. 13 Şərq tərəfində də həyətin
eni əlli qulac idi. 14 Darvazanın bir tərəfində üç dirəyi və üç altlığı
olan uzunluğu on beş qulac pərdələr var idi. 15 Həyətin darvazasının
o biri tərəfində də üç dirəyi və üç altlığı olan uzunluğu on beş qulac
pərdələr var idi. 16 Həyətin bütün ətraf pərdələri nəfis toxunmuş incə
kətandan, 17 dirəklərin altlıqları tuncdan, dirəklərin qarmaqları və
bəndləri gümüşdən, başlıqların örtüyü də gümüşdən idi; həyətin bütün
dirəkləri gümüşlə bəndləndi. 18 Həyətin darvazasının naxış tikməli
arakəsməsi bənövşəyi, tünd qırmızı, al rəngli iplikdən və nəfis toxunmuş
incə kətandan idi; uzunluğu iyirmi qulac, hündürlüyü isə həyətin
pərdələri kimi beş qulac idi. 19 Onun dörd dirəyi, dörd tunc altlığı, gümüş
qarmaqları, başlıqlarının gümüş örtüyü və bəndləri var idi. 20 Məskənin
və həyətin bütün ətraf payaları tuncdan idi.

Hüzur çadırı üçün işlənən xammal

21 Musanın əmri ilə kahin Harunun oğlu İtamarın başçılığı ilə
Levililərin xidmət göstərib apardığı məkanın – Şəhadət məskəninin
hesabatı budur. 22 Yəhuda qəbiləsindən Xur oğlu Uri oğlu Besalel Rəbbin
Musaya əmr etdiyi hər şeyi düzəltdi. 23 Onunla çalışan Dan qəbiləsindən
olan Axisamak oğlu Oholiav oymaçılıq, naxışçılıq, bənövşəyi, tünd
qırmızı və al rəngli iplikdə və incə kətanda naxış tikməsi işini bacarırdı.
24 Müqəddəs yerin bütün inşası üçün işlənən qızılın, ianə verilən qızılın
ümumi çəkisi Müqəddəs yerdəki şekelə görə iyirmi doqquz talant yeddi
yüz otuz şekel idi. 25 [b] Siyahıya alınan icmanın verdiyi gümüşün çəkisi
Müqəddəs yerdəki şekelə görə yüz talant və min yeddi yüz yetmiş beş
şekel idi. 26 [c] Bu, sayılmış adamlara daxil olan hər kəs, iyirmi yaşında
və ondan yuxarı olan altı yüz üç min beş yüz əlli kişi üçün adambaşı bir
beqa, yəni Müqəddəs yerdəki şekelə görə yarım şekel idi. 27 Müqəddəs
yerin altlıqlarını və pərdələrin altlıqlarını tökmək işinə yüz talant gümüş
yüz altlıq üçün yüz talant, yəni hər altlıq üçün bir talant gümüş işləndi.

---

[b] **38:25-26** Çıx. 30:11-16 [c] **38:26** Mat. 17:24

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

28 Min yeddi yüz yetmiş beş şekel gümüş isə dirəklər üçün qarmaqlar
düzəltmək, başlıqlarını örtmək və onları bəndləmək üçün işləndi.
29 İanə verilən tuncun çəkisi yetmiş talant və iki min dörd yüz şekel
idi. 30 Ondan Hüzur çadırı girişinin altlıqları, tunc qurbangah, oradakı
tunc şəbəkəni, qurbangahın bütün avadanlığı, 31 həyətin ətraf altlıqları,
həyətin darvazasının altlıqları, məskənin bütün payaları və həyətin
bütün ətraf payaları düzəldildi.

Kahinlərin geyimlərinin düzəldilməsi
(Çıx. 28:1-14)

39 1 Rəbb Musaya əmr etdiyi kimi bənövşəyi, tünd qırmızı və
al rəngli iplikdən Müqəddəs yerdə xidmət üçün toxunmuş
geyimlərini və Harunun müqəddəs geyimlərini hazırladılar.
2 Efodu qızıldan, bənövşəyi, tünd qırmızı, al rəngli iplikdən və nəfis
toxunmuş incə kətandan hazırladılar. 3 Qızıl lövhələri döyüb onlardan
saplar kəsdilər və onlarla bənövşəyi, tünd qırmızı və al rəngli iplik və
nəfis toxunmuş kətanın arasına naxışlar tikdilər. 4 Hər iki ucunu bir-
birinə bağlayan çiyinlik düzəltdilər ki, o bərkidilsin. 5 Efodun üstündəki
kəmər eyni hissədən idi. O da qızıldan, bənövşəyi, tünd qırmızı və al
rəngli iplik və nəfis toxunmuş incə kətandan idi. Rəbbin Musaya əmr
etdiyi kimi oldu.
6 Hörmə qızıl sağanaqlara salınıb üstündə möhür oyması kimi
İsrailin oğullarının adları həkk olunmuş damarlı əqiq daşlarını 7 efodun
çiyinliklərinə taxdılar. Bunlar İsrailin oğullarının xatirə daşlarıdır.
Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.

Döşlüyün düzəldilməsi
(Çıx. 28:15-30)

8 Döşlüyü də efod kimi naxışlı qızıldan, bənövşəyi, tünd qırmızı, al
rəngli iplikdən və nəfis toxunmuş incə kətandan düzəltdilər. 9 Döşlük
ikiqat, dördbucaq şəklində olub uzunluğu bir qarış, eni də bir qarış
düzəldildi. 10 Üstünə dörd sıra daş taxdılar. Birinci sıra yaqut, topaz,
zümrüd; 11 ikinci sıra firuzə, göy yaqut və almaz; 12 üçüncü sıra sirkon,
əqiq və ametist; 13 dördüncü sıra sarı yaqut, damarlı əqiq və yəşəm
daşı idi. Bu daşlar hörmə qızıl sağanaqlara salındı. 14 Daşlar İsrailin
oğullarının adlarına görə on iki dənə idi; hər daş on iki qəbilədən birinin
adının oyma möhürü idi.
15 Döşlük üçün xalis qızıldan ipəbənzər burma zəncirlər qayırdılar.
16 İki hörmə qızıl sağanaq və iki qızıl halqa düzəltdilər. Halqaları
döşlüyün iki ucuna taxdılar. 17 İki qızıl ipi döşlüyün uclarındakı iki
halqaya taxdılar. 18 İplərin o biri uclarını iki hörmə sağanağa taxıb
efodun çiyinliklərinin qabaq tərəfinə bağladılar. 19 Yenə də iki qızıl halqa

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

düzəldib onları döşlüyün iki ucuna, onun efodla yanaşı iç qatına taxdılar.
20 Digər iki qızıl halqa düzəltdilər və onu efodun çiyinliklərinin qabaq
tərəfinə, aşağıya, efodun kəməri ilə birləşmələrin üzərinə bərkitdilər.
21 Döşlüyü halqaları ilə efodun halqalarına bənövşəyi qaytanla bağlayıb
efodun kəmərinin üzərinə bərkitdilər ki, döşlük efoddan sallanmasın.
Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.

Kahinlərin digər geyimlərinin düzəldilməsi
(Çıx. 28:31-43)

22 Efodun cübbəsini büsbütün toxunma bənövşəyi iplikdən tikdilər.
23 Onun ortasında baş keçirmək üçün yer tikdilər. Onun kənarında
cırılmamaq üçün yaxa toxudular.
24 Cübbənin ətəyinin ətrafına nəfis toxunmuş bənövşəyi, tünd qırmızı
və al rəngli iplikdən narlar düzdülər. 25 Xalis qızıl zınqırovlar düzəldib,
cübbənin ətəyi boyunca narların arasına tikdilər. 26 Beləcə xidmət
cübbəsinin ətəyi boyunca ətrafında zınqırov və nar sıra ilə düzüldü.
Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
27 Harun və oğulları üçün toxunma incə kətan xirqələri, 28 nəfis
toxunmuş incə kətandan çalma, incə kətan papaqları, əyirmə incə kətan
alt paltarı, 29 nəfis toxunmuş incə kətan və bənövşəyi, tünd qırmızı və al
rəngli iplikdən naxış tikməli qurşağı tikdilər. Rəbbin Musaya əmr etdiyi
kimi oldu.
30 Xalis qızıldan müqəddəslik tacı olan lövhəciyi düzəltdilər və onun
üzərinə möhür oyması olaraq «Rəbbə həsr edilmiş» yazısını yazdılar.
31 Onu çalmanın üstünə qoymaq üçün bənövşəyi qaytan tikdilər. Rəbbin
Musaya əmr etdiyi kimi oldu.

İşin tamamlanması
(Çıx. 35:10-19)

32 Beləliklə, müqəddəs məskən, yəni Hüzur çadırı üçün bütün işlər
tamamlandı. Rəbb Musaya necə əmr etmişdisə, İsrail övladları da bu işi
eləcə tamamladılar. 33 Müqəddəs məskəni Musanın qarşısına gətirdilər.
Çadırını və onun avadanlığını, bəndlərini, çərçivələrini, şüvüllərini,
dirəklərini, altlıqlarını, 34 qırmızı boyanmış qoç dərilərindən örtüyü, suiti
dərilərdən düzəldilmiş örtüyü, arakəsmə pərdəsini, 35 Şəhadət sandığını
və onun şüvüllərini, kəffarə qapağını, 36 masanı və onun ləvazimatını;
təqdis çörəklərini, 37 xalis qızıldan çıraqdanı, onun düzülmüş çıraqlarını
və işıq yağını, 38 qızıl qurbangahını, məsh yağını, ətirli buxuru, çadırın
giriş arakəsməsini, 39 tunc qurbangahını, onun üçün tunc şəbəkəni,
onun şüvüllərini və bütün avadanlığını, ləyəni və onun altlığını,
40 həyətin pərdələrini, dirəklərini və altlıqlarını, həyətin darvazası üçün
arakəsməni, onun iplərini və payalarını – Hüzur çadırı və məskənin

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ibadəti üçün bütün əşyaları, 41 müqəddəs yerdə xidmət üçün toxunmuş
geyimləri – kahin Harunun müqəddəs geyimlərini və oğullarının kahinlik
etmək üçün geyimlərini – hər şeyi ona gətirdilər. 42 Rəbb Musaya necə
əmr etmişdisə, İsrail övladları da bu işi eləcə tamamladılar. 43 Musa
bütün işləri nəzərdən keçirib gördü ki, onlar bu işə Rəbbin əmr etdiyi
kimi əməl ediblər. Musa onlara xeyir-dua verdi.

Hüzur çadırının qurulması və təqdis olunması

40 1 Rəbb Musaya dedi: 2 «Birinci ayın birinci günü müqəddəs
məskəni, yəni Hüzur çadırını qur. 3 Şəhadət sandığını oraya
qoy və pərdə ilə qabağını kəs. 4 Sonra masanı gətir, üstünə əşyaları düz.
Çıraqdanı gətir, çıraqları da quraşdır. 5 Buxur üçün qızıl qurbangahı
Şəhadət sandığının qabağına qoy. Məskənin giriş arakəsməsini də qur.
6 Yandırma qurbanları üçün qurulan qurbangahı məskənin – Hüzur
çadırının girişinin qarşısında yerləşdir. 7 Ləyəni Hüzur çadırı ilə
qurbangahın arasına qoy, içinə su tök. 8 Ətrafında həyət qur və həyətin
darvazasının arakəsməsini as.
9 Sonra məsh yağını götürüb məskəni və içindəki hər şeyi məsh et.
Beləliklə, onu və bütün avadanlığını təqdis et ki, müqəddəs olsun.
10 Yandırma qurbanlar üçün qurulan qurbangahı, onun avadanlığını məsh
edib qurbangahı təqdis et ki, o ən müqəddəs olsun. 11 Ləyənlə altlığını
məsh edib təqdis et.
12 Harunla oğullarını Hüzur çadırının girişinə gətirib onları su ilə
yuyundur. 13 Haruna müqəddəs geyimlər geyindir. Onu məsh edib təqdis
et ki, Mənə kahinlik etsin. 14 Sonra Harunun oğullarını təqdim et və
onlara xirqələr geyindir. 15 Atalarını məsh etdiyin kimi onları da məsh et
ki, Mənə kahinlik etsinlər. Onlar nəsildən-nəslə əbədi kahinlik üçün məsh
olunacaqlar». 16 Rəbb Musaya necə əmr etmişdisə, o da bu cür etdi.
17 İsrail övladlarının Misirdən çıxdığı vaxtın ikinci ilində, birinci ayın
birinci günündə məskən quruldu. 18 Musa çadırı qurdu: altlıqlarını qoydu,
taxtalarını bərkitdi, şüvüllərini qurdu və dirəklərini dikəltdi. 19 Məskənin
üzərinə çadır saldı, onun üstünə də çadırın örtüyünü qoydu. Rəbbin Musaya
əmr etdiyi kimi oldu. 20 Bundan sonra o, şəhadət lövhələrini götürüb
sandığın içinə qoydu. Şüvülləri sandığa taxdı, kəffarə qapağını da sandığın
üstünə qoydu. 21 Sandığı məskənin içinə gətirdi və arakəsmə pərdəsini qurub
Şəhadət sandığının qabağını kəsdi. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
22 Masanı Hüzur çadırının içində, şimal tərəfində, pərdənin bayır
tərəfindən yerləşdirdi. 23 Onun üstünə Rəbbin hüzurunda çörək düzdü.
Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
24 Çıraqdanı isə Hüzur çadırının içində, masanın qarşısında, məskənin
cənub tərəfində yerləşdirdi. 25 Çıraqlarını da Rəbbin hüzurunda
quraşdırdı. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

26 Qızıl qurbangahı da Hüzur çadırının içində, pərdənin önündə
yerləşdirdi; 27 onun üstündə ətirli buxur yandırdı. Rəbbin Musaya əmr
etdiyi kimi oldu.
28 Məskənin girişində arakəsməni qurdu. 29 Yandırma qurbanları üçün
qurulan qurbangahı məskənin, Hüzur çadırının girişində yerləşdirdi;
onun üstündə yandırma qurbanını və taxıl təqdimini gətirdi. Rəbbin
Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
30 Ləyəni Hüzur çadırı ilə qurbangah arasında yerləşdirib içinə
yuyunmaq üçün su tökdü. 31 Musa, Harun və oğulları orada əl-
ayaqlarını yuyardılar. 32 Onlar Hüzur çadırına girdikləri və qurbangaha
yaxınlaşdıqları zaman yuyunardılar. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi
oldu.
33 Məskənlə qurbangahın ətrafında həyəti qurdu və həyət darvazasının
arakəsməsini asdı. Beləliklə, Musa işləri bitirdi.

Rəbbin izzəti
(Say. 9:15-23)

34 [d] O vaxt bulud Hüzur çadırını bürüdü və Rəbbin izzəti məskəni
doldurdu. 35 Musa Hüzur çadırına girə bilmədi, çünki bulud onun
üstündə yerləşmişdi və Rəbbin izzəti məskəni doldurmuşdu.
36 [e] İsrail övladlarının bütün səfəri boyu bulud məskənin üstündən
qalxanda yola düşərdilər; 37 bulud qalxmayanda isə, qalxdığı günə qədər
yola düşməzdilər. 38 Səfərləri boyu bütün İsrail xalqının gözləri önündə
gündüz Rəbbin buludu məskənin üzərində, gecələr isə od buludun içində
idi.

---

[d] **40:34** 1Pad. 8:10-11; 2Saln. 5:13-14; Yeş. 6:4; Yez. 43:4-5; Vəhy 15:8 [e] **40:36** Say. 9:17

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

LEVİLİLƏR

KİTABI

GİRİŞ

«Levililər» Kitabı İsraillilərin hələ də Sina dağında qalmasını təsvir edir. Bu kitab qədim İsrailin ibadət və dini mərasimlərindən bəhs edir.

Burada həmçinin bu ibadət üçün məsuliyyət daşıyan Levi tayfasından olan Harun və onun oğullarının kahinlik vəzifəsinə təyin olunmasından danışılır.

Allahın müqəddəsliyi və insanların Onunla daima ünsiyyətdə olmaq üçün ibadət etməsinin yolları kitabın əsas mövzusudur. İsa Məsihin ikinci böyük əmr adlandırdığı məşhur sözləri: «Qonşunu özün kimi sev» bu kitabdandır (19:18).

Kitabın məzmunu:

1:1–7:38 Təqdim və qurbanlar haqqında qanunlar
8:1–10:20 Harunun və onun oğullarının kahinliyə təyin olunması
11:1–15:33 Paklıq və murdarlıq haqqında qanunlar
16:1-34 Kəffarə günü
17:1–27:34 Təqdisolunma və ibadət haqqında qanunlar

Yandırma qurbanı

1 1 Rəbb Musanı Hüzur çadırından çağırıb belə dedi: 2 «İsrail
övladlarına bəyan et və de: “Sizdən bir nəfər öz heyvanlarından
Rəbbə qurban gətirəndə qoy qurbanlığı mal-qara yaxud qoyun-keçi
olsun.
3 Əgər qurbanı bir baş mal-qaradan ibarət yandırma qurbanıdırsa, bu
qüsursuz erkək heyvan olsun. Bu qurbanın Rəbbin hüzurunda məqbul
olması üçün onu gətirən adam onu Hüzur çadırının girişinə gətirsin.
4 O adam əlini yandırma qurbanının başına qoysun ki, qurban özü üçün
kəffarə kimi qəbul olunsun. 5 O, buğanı Rəbbin önündə kəssin. Harun
nəslindən olan kahinlər qanı təqdim edərək Hüzur çadırının girişi
yanındakı qurbangahın hər tərəfinə səpsinlər. 6 Sonra o adam yandırma

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qurbanının dərisini soyub qurbanı parça-parça doğrasın. 7 Kahin Harunun
övladları qurbangahda od qalayıb üstünə odun düzsünlər. 8 Harun
nəslindən olan kahinlər buğanın başını və piyini parça-parça doğranmış
hissələrlə birlikdə qurbangahın odunları ilə qalanan od üstünə düzsünlər.
9 Qurbanın içalatı və budlarını isə o adam su ilə yusun. Kahin bunların
hamısını qurbangahda tüstülədib yandırsın. Bu, yandırma qurbanı,
Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma təqdimidir.
10 Əgər kiminsə yandırma qurbanı qoyun-keçidən ibarətdirsə, qoy
bu qüsursuz erkək heyvan olsun. 11 Onu qurbangahın şimal tərəfində,
Rəbbin önündə kəssin; Harun nəslindən olan kahinlər isə heyvanın
qanını qurbangahın hər tərəfinə səpsinlər. 12 Sonra o adam heyvanı
parça-parça doğrasın, başını və piyini kəssin; xidmət edən kahin də
qurbanı qurbangahın odunları ilə qalanan od üstünə düzsün. 13 İçalatı
və budları isə o adam su ilə yusun. Kahin bunların hamısını təqdim edib
qurbangahda tüstülədib yandırsın. Bu, yandırma qurbanı, Rəbbin xoşuna
gələn ətirli təqdimdir.
14 Əgər kiminsə Rəbbə yandırma qurbanı quşdan ibarətdirsə, qoy
qumru quşlarından yaxud göyərçinlərdən qurban gətirsin. 15 Kahin onu
qurbangaha gətirsin, boynunu üzüb başını qurbangahda tüstülədib
yandırsın; qanı isə qurbangahın yan tərəfindən axıdılsın. 16 Kahin quşun
çinədanını lələkləri ilə çıxarıb qurbangahın şərq tərəfinə, küllüyə atsın.
17 Sonra o, qanadlarını tutaraq quşu yırtsın, amma iki yerə bölməsin.
Bundan sonra kahin quşu qurbangahda odunla qalanan od üstündə
tüstülədib yandırsın. Bu, yandırma qurbanı, Rəbbin xoşuna gələn ətir –
yandırma təqdimidir.

Taxıl təqdimi

2 1 Kimsə Rəbbə taxıl təqdimi gətirərsə, təqdimi narın un olsun,
üstünə də zeytun yağı töküb kündür[a] qoysun. 2 Onu Harun nəslindən
olan kahinlərə gətirsin. Sonra isə kahin bir ovuc unla yağ və kündürün
hamısını götürərək qurbangahda xatirə təqdimi kimi tüstülədib
yandırsın. Bu, Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma təqdimidir. 3 Taxıl
təqdiminin qalan hissəsi isə Harunla övladlarına məxsus olsun. Bu, Rəbb
üçün verilən yandırma təqdimindən götürüldüyünə görə ən müqəddəsdir.
4 Təndirdə bişirilmiş taxıl təqdimi gətirəndə zeytun yağı ilə narın
undan yoğrulmuş mayasız kökələr və üstünə zeytun yağı sürtülmüş
mayasız qoğallar təqdim et.
5 Əgər təqdimin sacda bişmiş taxıl təqdimidirsə, onu narın undan,
zeytun yağı ilə yoğrulmuş mayasız kökə kimi bişir. 6 Onu ov və üstünə
zeytun yağı tök. Bu, taxıl təqdimidir.

---

[a] **2:1** *Kündür* – saqqız ağacının qabığından hazırlanan xoşiyli sarımtıl maddə.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

7 Əgər təqdimin tavada bişən taxıl təqdimidirsə, onu narın undan
zeytun yağı ilə hazırla.
8 Bu üsullarla hazırlanan taxıl təqdimini Rəbbin yanına gətir və kahinə
təqdim et. O da təqdimini qurbangaha aparsın. 9 Kahin bu təqdimdən
xatirə təqdimi kimi pay götürərək qurbangahda tüstülədib yandırsın.
Bu, Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma təqdimidir. 10 Taxıl təqdiminin
qalan hissəsi isə Harunla övladlarına məxsus olsun. Bu, Rəbb üçün
verilən yandırma təqdimindən götürüldüyü üçün ən müqəddəsdir.
11 Rəbbə gətirilən heç bir taxıl təqdimi mayalı xəmirdən hazırlanmasın.
Tərkibində ya maya ya da bal olan təqdim Rəbb üçün yandırma təqdimi
kimi tüstülədilib yandırılmasın. 12 Bunları ilk məhsul təqdimləri kimi
Rəbbin yanına gətirin. Amma xoşa gələn ətir kimi qurbangahda təqdim
olunmasın. 13 Taxıl təqdimlərinin hər birini duzla, onlardan Allahınla
əhdinin duzunu əsirgəmə. Bütün təqdimlərini duzla.
14 Əgər sən Rəbbə nübarından taxıl təqdimini gətirsən, onda təzə
taxılı odda qovurub yarmasını təqdim et. 15 Onun üstünə zeytun yağı və
kündür qoy. Bu, taxıl təqdimidir. 16 Kahin bir az yarma və zeytun yağı
götürərək bütün kündürlə xatirə təqdimi kimi tüstülədib yandırsın. Bu,
Rəbb üçün verilən yandırma təqdimidir.

Ünsiyyət qurbanı

3 1 Əgər kimsə ünsiyyət qurbanı gətirsə və qurbanlıq heyvan mal-
qaradandırsa, qoy o, Rəbbin hüzuruna qüsursuz erkək və ya dişi
heyvan gətirsin. 2 Qoy adam əlini qurbanlığın başına qoyub Hüzur
çadırının girişində kəssin və Harun nəslindən olan kahinlər qanı
qurbangahın hər tərəfinə səpsinlər. 3 Qoy o adam ünsiyyət qurbanından
bunları Rəbb üçün yandırma təqdimi kimi gətirsin: içalatı örtən piyi və
üstündəki piyi, 4 belindəki hər iki böyrəyi, üstündəki piyi və qaraciyərin
quyruğa bənzər hissəsini – bunları böyrəkləri ilə birgə çıxartsın. 5 Bunları
Harun övladları qurbangahda odunlarla qalanan od üstündəki yandırma
qurbanı ilə tüstülədib yandırsınlar. Bu, Rəbbin xoşuna gələn ətir –
yandırma təqdimidir.
6 Əgər Rəbbə təqdim olunan ünsiyyət qurbanı qoyun-keçidəndirsə, qoy
o, qüsursuz erkək və yaxud dişi heyvan gətirsin. 7 Əgər gətirdiyi qurban
bir qoyundursa, qoy onu Rəbbin önündə belə təqdim etsin: 8 əlini qurbanın
başına qoyub onu Hüzur çadırının qabağında kəssin, Harun övladları qanı
qurbangahın hər tərəfinə səpsinlər. 9 Qoy o adam ünsiyyət qurbanından
bunları Rəbb üçün yandırma təqdimi kimi gətirsin: onurğayadək kəsdiyi
quyruğunu, içalatı örtən piyi və üstündəki bütün piyi 10 belindəki hər iki
böyrəyini, üstündəki piyi və qaraciyərin quyruğa bənzər hissəsini – bunları
böyrəkləri ilə birgə çıxartsın. 11 Bunları kahin qurbangahda tüstülədib
yandırsın. Bu, Rəbb üçün yandırma təqdimi olaraq verilən paydır.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

12 Əgər adamın qurbanlığı bir keçidirsə, qoy onu Rəbbin önündə
belə təqdim etsin: 13 əlini heyvanın başına qoyub onu Hüzur çadırının
qabağında kəssin. Harun övladları onun qanını qurbangahın hər tərəfinə
səpsinlər. 14 Qoy o adam qurbandan bunları Rəbb üçün yandırma təqdimi
kimi gətirsin: içalatı örtən piyi və üstündəki bütün piyi, 15 belindəki hər
iki böyrəyini və üstündəki piyi, qaraciyərin quyruğa bənzər hissəsini –
bunları böyrəkləri ilə birgə çıxartsın. 16 Kahin bunları qurbangah üstündə
tüstülədib yandırsın. Bu, yemək – yandırma təqdimi, xoşa gələn ətirdir.
Bütün piy Rəbbə məxsusdur. 17 Bu bütün yaşadığınız yerlərdə nəsildən-
nəslə sizin üçün əbədi qayda olsun: piyi də, qanı da yeməyin”».

Günah qurbanı

4 1 Rəbb Musaya dedi: 2 «İsrail övladlarına belə de: “Əgər kimsə
etməməli olduğu halda Rəbbin bütün əmrlərindən birini bilmədən
pozarsa, qoy bunlara əməl etsin.
3 Əgər məsh edilmiş baş kahin günah işlədib xalqı da borclu etsə, o
günaha görə Rəbbə günah qurbanı olaraq qüsursuz bir buğa təqdim
etsin. 4 Buğanı Hüzur çadırının girişinə, Rəbbin hüzuruna gətirsin və
əllərini heyvanın başına qoyub onu Rəbbin hüzurunda kəssin. 5 Sonra
məsh edilmiş kahin buğanın qanından götürüb Hüzur çadırına gətirsin.
6 Kahin barmağını qana batıraraq Rəbbin hüzurunda Müqəddəs yerin
pərdəsi qabağında yeddi dəfə çiləsin. 7[b] Sonra kahin Hüzur çadırında,
Rəbbin önündə olan ətirli buxur qurbangahının buynuzlarına o qandan
çəksin, buğanın qanının qalan hissəsini isə Hüzur çadırının girişindəki
yandırma qurbanları üçün qurulan qurbangahın altlığına töksün. 8 Qoy
sonra kahin günah qurbanı olan buğanın piyini bütövlükdə götürsün.
İçalatı örtən piyi və üstündəki bütün piyi, 9 belindəki hər iki böyrəyi və
üstündəki piyi, qaraciyərin quyruğa bənzər hissəsini – bunları böyrəkləri
ilə birgə çıxartsın. 10 Bunların hamısı ünsiyyət qurbanı olan mal-qaradan
götürüldüyü kimi götürülsün və həmin kahin onları yandırma qurbanları
üçün qurulan qurbangahda tüstülədib yandırsın. 11 Buğanın dərisini,
başından budlarına qədər bütün ətini – içalatını, bağırsaqlarını, 12 hər
qalan hissəsini düşərgədən kənara çıxarıb kül tökülən pak bir yerə atsın
və orada odunla yandırsın.
13 Əgər bütün İsrail icması bilmədən günah işlətsə, bu onların
nəzərindən qaçsa və etməməli olduqları halda Rəbbin bütün əmrlərindən
birini pozub təqsirkar olsalar, 14 işlədikləri günah aşkara çıxanda camaat
günah qurbanı olaraq bir buğa götürüb Hüzur çadırının qabağına
gətirsin. 15 İcmanın ağsaqqalları Rəbbin hüzurunda əllərini buğanın
başına qoyub onu kəssinlər. 16 Sonra məsh edilmiş kahin buğanın

---

[b] **4:7-31** Say. 15:27-28

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qanından götürüb Hüzur çadırına gətirsin. 17 Kahin barmağını qana
batırıb Rəbbin hüzurunda pərdənin qabağına yeddi dəfə çiləsin. 18 Sonra
kahin Hüzur çadırında Rəbbin önündəki qurbangahın buynuzlarına
o qanı çəksin və buğanın qanının qalan hissəsini isə Hüzur çadırının
girişindəki yandırma qurbanları üçün qurulan qurbangahın altlığına
töksün. 19 Sonra o heyvanın bütün piyini götürərək qurbangahda
tüstülədib yandırsın; 20 günah qurbanı olan buğaya nə cür etsə, bu
buğaya da eyni cür etsin. Bununla kahin xalq üçün kəffarə etsin ki,
xalq bağışlansın. 21 Sonra kahin buğanı düşərgədən kənara çıxarıb
əvvəlki buğanı yandıran kimi yandırsın. Bu, camaat üçün verilən günah
qurbanıdır.

22 Başçılardan biri günah işlədərək etməməli olduğu halda Allahı
Rəbbin bütün əmrlərindən birini bilmədən pozub təqsirkar olsa, 23 işlətdiyi
günah özünə aşkar olanda qoy qurban olaraq qüsursuz təkə gətirsin;
24 əlini təkənin başına qoyub onu Rəbbin hüzurunda – yandırma qurbanlar
kəsilən yerdə onu kəssin. Bu, günah qurbanıdır. 25 Sonra kahin barmağı
ilə günah qurbanının qanından bir az götürüb yandırma qurbanları üçün
qurulan qurbangahın buynuzlarına çəksin. Qanın qalan hissəsini isə
həmin qurbangahın altlığına töksün. 26 Sonra o heyvanın bütün piyini
ünsiyyət qurbanının piyi kimi qurbangahda tüstülədib yandırsın. Bununla
kahin o adam üçün günahını kəffarə etsin ki, o bağışlansın.

27 Əgər ölkə xalqından bir nəfər etməməli olduğu halda Rəbbin
əmrlərindən birini pozaraq bilmədən günah işlədib bu günahda təqsirkar
olsa, 28 işlətdiyi günah özünə aşkar olanda qoy o, günahına görə özü
üçün qurban – qüsursuz dişi keçi gətirsin 29 və əlini günah qurbanının
başına qoyub bu qurbanı yandırma qurbanları kəsilən yerdə kəssin.
30 Sonra kahin barmağı ilə qurbanın qanından bir az götürüb yandırma
qurbanları üçün qurulan qurbangahın buynuzlarına çəksin; qanın qalan
hissəsini isə qurbangahın altlığına töksün. 31 Sonra heyvanın bütün piyini
ünsiyyət qurbanının piyini çıxardığı kimi çıxarıb onu Rəbbin xoşuna
gələn ətir kimi qurbangahda tüstülədib yandırın. Bununla kahin o adam
üçün kəffarə etsin ki, o bağışlansın.

32 Əgər adam günah qurbanı olaraq qoyun gətirsə, qoy o, qüsursuz
dişi heyvan gətirsin 33 və əlini günah qurbanının başına qoysun və onu
yandırma qurbanları kəsilən yerdə kəssin. 34 Sonra kahin öz barmağı
ilə günah qurbanının qanından bir az götürüb yandırma qurbanları
üçün qurulan qurbangahın buynuzlarına çəksin; qanın qalan hissəsini
isə qurbangahın altlığına töksün. 35 Sonra o adam heyvanın bütün
piyini ünsiyyət qurbanı olan qoyunun piyi kimi çıxarsın və kahin onu
qurbangahda Rəbb üçün verilən yandırma təqdimi üzərində tüstülədib
yandırsın. Bununla kahin o adam üçün işlətdiyi günahı kəffarə etsin ki, o
bağışlansın.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 1 Günahın işləndiyini görərək yaxud bilərək şahidi olan adam and
içdiriləndə bu barədə şəhadət etməsə, cəzasını çəkər. 2 Bilmədən hər
hansı murdar bir əşyaya, çöl, ev ya da qaynaşan heyvanın leşinə toxunan
hər kəs murdar və təqsirkar sayılır. 3 Birini murdarlayan ifrazata,
insandan ifraz olan murdarlığa bilmədən toxunan kəs – nə cür murdarlıq
olursa olsun – onu dərk edəndə təqsirkar sayılır. 4 Düşünmədən və
bilmədən hər hansı bir ehtiyatsız andla pislik yaxud yaxşılıq etmək üçün
and içən hər kəs bunu biləndə təqsirkar sayılır. 5 Bu adam bunlardan
birinə görə təqsirini biləndə qoy günahını etiraf etsin 6 və o, günaha görə
Rəbbin qarşısında təqsirini yumaq üçün sürüdən dişi qoyun ya da dişi
keçi götürüb günah qurbanı olaraq gətirsin. Bununla kahin o adam üçün
günahını kəffarə etsin.

7 Lakin əgər o adamın qoyun-keçi qurbanı kəsməyə gücü çatmırsa,
günahına görə təqsirini yumaq üçün Rəbbə iki qumru quşu yaxud da
iki göyərçin – biri günah qurbanı, digərini yandırma qurbanı olaraq
gətirsin 8 və kahinə versin. Kahin əvvəl günah qurbanı olan quşu
təqdim etsin: başını bədəndən ayırmadan boynunu üzsün 9 və günah
qurbanının qanından qurbangahın bir tərəfinə çiləsin, qanın digər
hissəsini isə qurbangahın altlığına töksün. Bu, günah qurbanıdır. 10 İkinci
quş da qayda-qanuna uyğun olaraq yandırma qurbanı kimi təqdim
olunsun. Bununla kahin o adam üçün işlətdiyi günahı kəffarə etsin ki, o
bağışlansın.

11 Əgər o adamın hətta iki qumru quşuna və yaxud iki göyərçinə gücü
çatmırsa, qoy işlətdiyi günah üçün narın undan efanın onda birini günah
qurbanı kimi təqdim etsin. Lakin qoy onun üstünə nə zeytun yağı, nə
də kündür qoymasın, çünki bu günah qurbanıdır. 12 Qoy bu adam onu
kahinin yanına gətirsin. Kahin ondan xatirə təqdimi kimi bir ovuc
götürüb qurbangahda Rəbb üçün verilən yandırma təqdimi üzərində
tüstülətsin. Bu, günah qurbanıdır. 13 Bununla kahin o adam üçün işlətdiyi
hər hansı bir günahı kəffarə etsin ki, o adam bağışlansın. Qalan hissə
taxıl təqdimi kimi kahinə məxsus olsun”».

Təqsir qurbanı

14 Rəbb Musaya dedi: 15 «Rəbbin müqəddəs şeylərinə etinasız yanaşıb
bilmədən günah edən hər kəs təqsir qurbanı olaraq sürüdən qüsursuz bir
qoç gətirsin. Bu təqsir qurbanı Müqəddəs yerdəki şekelə münasib gümüş
şekellə qiymətləndirilməlidir. 16 Müqəddəs şeylərə vurduğu ziyanı da qoy
o adam ödəsin və üstünə beşdə birini əlavə edərək kahinə versin; kahin
onun üçün təqsir qurbanı olan qoçla kəffarə etsin ki, o bağışlansın.

17 Əgər bir nəfər günah işlədib etməməli olduğu halda Rəbbin bütün
əmrlərindən birini pozarsa və bunu bilmədən edərsə, təqsirkar sayılıb
cəzasını çəkməlidir. 18 Qoy o, kahinin yanına təqsir qurbanı olaraq

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

sürüdən qüsursuz və dəyərli bir qoç gətirsin. Bununla kahin onun
bilmədən törətdiyi günahı kəffarə etsin ki, o bağışlansın. 19 Bu, təqsir
qurbanıdır. Həmin adam Rəbbin qarşısında təqsirkar olmuşdur».
6 1 [c] Rəbb Musaya dedi: 2 «Əgər bir şəxs günah edib Rəbbə xəyanət
edərsə, özünə əmanət edilən, girov qoyulan yaxud oğurluq bir şey
barəsində başqa bir adamı aldadarsa ya da ona haqsızlıq edərsə, 3 itmiş
bir əşyanı tapıb yalan söylərsə, yalandan and içərsə, yəni insanların
edə biləcəyi bu günahlardan birini edərsə, 4 o şəxs günah etmiş olur və
təqsirkar sayılır. Oğurladığı ya da haqsızlıqla ələ keçirdiyi şeyi, özünə
əmanət edilən ya da tapdığı itmiş əşyanı 5 yaxud barəsində yalandan
and içdiyi şeyin üzərinə beşdə birini də əlavə edərək təqsir qurbanını
gətirdiyi gün sahibinə geri qaytarsın. 6 Bu adam Rəbbin qarşısında
təqsirini yumaq üçün kahinin yanına təqsir qurbanı olaraq sürüdən
qüsursuz və dəyərli bir qoç gətirsin. 7 Bununla kahin günah edən adam
üçün təqsirinə səbəb olduğu hər şeyi Rəbbin önündə kəffarə etsin ki, o
bağışlansın».

Kahinlər üçün təlimat: yandırma qurbanı

8 Rəbb Musaya dedi: 9 «Harunla oğullarına əmr verib de: “Yandırma
qurbanına aid olan təlimat budur. Yandırma qurbanı bütün gecə səhərə
qədər qurbangahdakı odda qalsın, bu od isə qoy sönmədən yansın. 10 Qoy
kahin kətan paltarını, kətan alt geyimini əyninə geyib qurbangahda
yandırma qurbanını məhv edən oddan çıxan külü götürüb qurbangahın
yanına qoysun. 11 Sonra kahin geyimini çıxarıb başqa paltar geyinsin
və külü düşərgədən kənara çıxararaq pak bir yerə töksün. 12 Qoy od
qurbangahda yansın və sönməsin. Hər səhər kahin odunla od qalayıb
üstünə yandırma qurbanını düzsün və ünsiyyət qurbanlarının piyini
tüstülədib yandırsın. 13 Qoy bu od qurbangahda daima yansın və
sönməsin.

Taxıl təqdimi

14 Taxıl təqdiminə aid olan təlimat budur. Harun övladları bunu Rəbbin
hüzurunda qurbangahın qabağında təqdim etsinlər. 15 Qoy kahin bir
ovuc taxıl təqdimini, narın un ilə zeytun yağını və üstündəki kündürün
hamısını götürüb qurbangahda tüstülətsin. Bu, Rəbbin xoşuna gələn
ətir – xatirə təqdimidir. 16 Təqdimin qalan hissəsini Harunla övladları
yesin; onu müqəddəs bir yerdə – Hüzur çadırının həyətində mayasız
çörək kimi yesinlər. 17 Bu, taxıldan maya ilə bişirilməsin. Bunu Mənə
gətirilən yandırma təqdimlərindən kahinlərə düşən pay kimi verirəm.
O, günah qurbanı və təqsir qurbanı kimi ən müqəddəsdir. 18 Harunun

---

[c] **6:1-7** Say. 5:5-8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

hər kişi övladı nəsildən-nəslə bunu yesin. Bu, Rəbbə gətirilən yandırma
təqdimlərindən onlara verilən əbədi paydır. Bunlara toxunan hər şey
müqəddəs sayılar”».

Təqdis təqdimi

19 Rəbb Musaya dedi: 20 «Harunun məsh olunacağı gün Harunla
oğullarının Rəbbə edəcəkləri təqdim budur: daimi taxıl təqdimi olaraq
narın undan efanın onda birini – yarısı səhər, yarısı isə axşam, 21 zeytun
yağı ilə qarışdırılmış, sacda bişmiş halda gətirsin və bu taxıl təqdimini
parça-parça qırıb təqdim etsin. Bu, Rəbbin xoşuna gələn ətirdir. 22 Harun
nəslindən yerinə keçən məsh edilmiş kahin onu belə də hazırlasın; bunu
Rəbbə əbədi pay olaraq bütünlüklə tüstülədib yandırsın. 23 Kahinin
gətirdiyi hər taxıl təqdimi bütünlüklə yandırılsın, o yeyilməməlidir».

Günah qurbanı

24 Rəbb Musaya dedi: 25 «Harunla oğullarına belə de: “Günah qurbanına
aid olan təlimat budur. Günah qurbanı yandırma qurbanı kəsilən yerdə –
Rəbbin önündə kəsilsin. Bu qurban ən müqəddəsdir. 26 Günah qurbanını
təqdim edən kahin onu müqəddəs bir yerdə – Hüzur çadırının həyətində
yesin. 27 Onun ətinə toxunan hər bir şey müqəddəs sayılar; o qurbandan
bir damla qan geyimlərə sıçrasa, o geyim müqəddəs bir yerdə yuyulsun.
28 Ətin bişirildiyi saxsı qab sındırılsın; əgər o, tunc qabda bişirilibsə,
həmin qab təmizlənib su ilə yaxalansın. 29 Kahin nəslindən hər kişi
onu yesin; o ən müqəddəsdir. 30 Lakin Müqəddəs yerdə günahı kəffarə
etmək üçün qanından Hüzur çadırına gətirilən günah qurbanının hamısı
yeyilməməlidir, qoy yandırılsın.

Təqsir qurbanı

7 1 Təqsir qurbanına aid olan təlimat budur. O ən müqəddəsdir.
2 Təqsir qurbanı yandırma qurbanları kəsilən yerdə kəsilsin. Kahin
onun qanını qurbangahın hər tərəfinə səpsin. 3 Onun bütün piyini təqdim
etsin: quyruğunu, içalatı örtən piyi, 4 belindəki hər iki böyrəyini və
üstündəki piyi, qaraciyərin quyruğa bənzər hissəsini – bunları böyrəkləri
ilə birgə çıxartsın. 5 Qoy kahin bunu Rəbb üçün yandırma təqdimi olaraq
qurbangahda tüstülədib yandırsın. Bu, təqsir qurbanıdır. 6 Ətini kahin
nəslindən olan hər kişi yesin; bu ət müqəddəs bir yerdə yeyilsin, çünki o
ən müqəddəsdir.
7 Günah qurbanına da, təqsir qurbanına da aid olan təlimat eynidir:
qurbanın əti həmin qurbanla kəffarə edən kahinə məxsus olsun. 8 Bir
adamın gətirdiyi yandırma qurbanının dərisi də həmin qurbanı təqdim
edən kahinə məxsus olsun. 9 Təndirdə bişirilmiş hər taxıl təqdimi, tavada,
sacda hazırlanan hər bir şey onu götürüb təqdim edən kahinə məxsus

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

olsun. 10 Zeytun yağı ilə yoğrulmuş yaxud hər quru taxıl təqdimi isə
bütün Harun övladları arasında bərabər paylara bölünsün.

Ünsiyyət qurbanı

11 Rəbbə təqdim olunan ünsiyyət qurbanına aid olan təlimat budur.
12 Əgər kimsə onu təşəkkür etmək üçün qurban gətirsə, onda o, zeytun
yağı ilə yoğrulmuş mayasız kökələr, üstünə zeytun yağı sürtülmüş
mayasız qoğallar və zeytun yağı ilə narın undan yoğrulmuş kökələr
gətirsin. 13 Bundan əlavə, o, mayalı çörək kökələrini təşəkkür ifadə
edən ünsiyyət qurbanı ilə təqdim olaraq gətirsin. 14 Bunların hər
növündən birini Rəbbə qaldırılan pay kimi təqdim etsin. O, ünsiyyət
qurbanının qanını səpən kahinə məxsus olsun. 15 Təşəkkür ifadə edən
ünsiyyət qurbanının əti qurban kəsilən gün yeyilsin. O, səhərə qədər
qalmamalıdır.
16 Əgər kimsə verdiyi əhdə görə yaxud könüllü təqdim olaraq qurban
gətirərsə, qurbanın əti kəsildiyi gün yeyilsin, qalan hissəsi isə sabahkı
gün yeyilə bilər, 17 lakin üçüncü günə qalan qurbanlıq əti yandırılsın.
18 Əgər ünsiyyət qurbanlarının ətindən üçüncü gün yeyilsə, o qurbanı
gətirən adam qəbul olunmaz və qurban onun xeyrinə sayılmaz, bu ət
iyrənc sayılar və onu yeyən adam cəzasını çəkər.
19 Murdar sayılan hər hansı bir şeyə toxunan ət yeyilməməli və
yandırılmalıdır. Hər pak adam murdar ətdən başqa hər cür ət yeyə bilər;
20 murdar halda isə Rəbbə kəsilən ünsiyyət qurbanının ətini yeyən hər
kəs xalqı arasından qovulsun. 21 Bir nəfər hər hansı murdar əşyaya,
insandan ifraz olan murdarlığa yaxud murdar bir heyvana yaxud hər
hansı iyrəndirici bir murdar şeyə toxunub sonra da Rəbbin ünsiyyət
qurbanının ətindən yeyərsə, xalqı arasından qovulsun”».

Xalq üçün qurbanlara aid olan təlimat

22 Rəbb Musaya dedi: 23 «İsrail övladlarına belə de: “Mal-qara, qoyun və
keçi piyini yeməyin. 24 Təbii yolla ölən yaxud parçalanıb ölən heyvanın
piyini hər bir başqa iş üçün işlədə bilərsiniz, lakin onu qətiyyən yemək
olmaz. 25 Rəbb üçün yandırma təqdimi olaraq verilən heyvanın piyindən
yeyən hər kəs xalqı arasından qovulsun. 26 [d] Bütün yaşadığınız yerlərdə
heç vaxt quşların və heyvanların qanını yeməyin; 27 qan yeyən hər kəs
xalqı arasından qovulsun”».
28 Rəbb Musaya dedi: 29 «İsrail övladlarına belə de: “Rəbbə ünsiyyət
qurbanı təqdim edən şəxs onun bir hissəsini Rəbbin hüzuruna
qurban gətirsin. 30 Onu öz əli ilə Rəbb üçün yandırma təqdimi olaraq
gətirsin; heyvanın piyi ilə döş ətini gətirib Rəbbin hüzurunda yellətmə

---

[d] **7:26-27** Yar. 9:4; Lev. 17:10-14; 19:26; Qanun. 12:16,23-25; 15:23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

təqdimi versin. 31 Kahin piyi qurbangahda tüstülədib yandırsın; döş
əti isə Harunla övladlarına məxsus olsun. 32 Ünsiyyət qurbanları olan
heyvanlarınızın sağ budunu qaldırma təqdimi kimi kahinə verin;
33 həmin sağ bud ünsiyyət qurbanının qanını və piyini təqdim edən
Harun övladlarının payı olsun". 34 Çünki Mən yellədilən döş ətini və
qaldırılan budu İsrail övladlarından, onların ünsiyyət qurbanlarından
götürüb kahin Harunla övladlarına İsraillilərdən gələn əbədi pay kimi
vermişəm. 35 Bu, Rəbbə kahinlik etmək üçün bunları təqdim etdiyi gün
Rəbb üçün verilən yandırma təqdimlərindən Harunun və övladlarının
payıdır; 36 Harunla övladları məsh olunduğu gün Rəbb əmr etmişdir ki,
nəsildən-nəslə İsrail övladları bu əbədi payı onlara versinlər».
37 Bu, yandırma qurbanına, taxıl təqdiminə, günah qurbanına, təqsir
qurbanına, təqdis təqdiminə və ünsiyyət qurbanına aid olan 38 Rəbbin
Sina dağında Musaya əmr etdiyi təlimatdır. Rəbb bu təlimatı İsrail
övladlarına Sina səhrasında qurbanlarını Ona təqdim etməklə əlaqədar
əmr etdiyi gündə vermişdi.

Harunla oğullarının kahinliyə təqdis olunması
(Çıx. 29:1-37)

8 1 Rəbb Musaya dedi: 2 «Harunla oğullarını, geyimlərini, məsh yağını
və günah qurbanı kəsmək üçün bir buğa, iki qoç, bir səbət mayasız
çörək götür. 3 Sonra bütün icmanı Hüzur çadırının girişinə topla».
4 Musa Rəbbin əmrinə əməl etdi. İcma Hüzur çadırının girişinə
yığılanda 5 Musa onlara dedi: «Rəbbin əmr etdiyi budur».
6 Sonra Musa Harunla oğullarını irəli gətirib onları su ilə yuyundurdu.
7 Harunun əyninə xirqəsini geyindirib belinə qurşağını bağladı, üstündən
cübbəsini geyindirdi və üstünə efodu qoydu. Efodun kəmərini belinə
bağlayıb efodu özünə bərkitdi. 8 Efodun üstündən döşlüyünü, döşlüyündə
isə Urim və Tummimi yerləşdirdi. 9 Onun başına çalmanı, çalmanın
qabaq hissəsinə qızıl lövhəciyi olan müqəddəslik tacını qoydu. Rəbbin
Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
10 Musa məsh yağını götürüb məskəni və içindəki hər şeyi məsh edərək
təqdis etdi. 11 Sonra məsh yağını qurbangaha yeddi dəfə çiləyib onunla
bütün avadanlığını, ləyənlə altlığını da təqdis etmək üçün məsh etdi.
12 Musa bir az məsh yağı götürüb Harunun başına tökərək onu təqdis
etmək üçün məsh etdi. 13 Sonra Musa Harunun oğullarını irəli gətirdi,
onlara xirqə geyindirdi, bellərinə qurşaq bağladı və başlarına papaq
qoydu. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
14 Bundan sonra Musa günah qurbanı üçün nəzərdə tutulmuş buğanı
gətirdi. Harunla oğulları həmin buğanın başına əllərini qoydular. 15 Musa
buğanı kəsdi, qanını götürüb barmağı ilə qurbangahın buynuzlarının
ətrafına çəkərək qurbangahı pak etdi. Sonra qanın qalan hissəsini

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qurbangahın altlığına tökdü və murdarlığını kəffarə etmək üçün onu
təqdis etdi. 16 Musa heyvanın içalatının üstündəki bütün piyi, qaraciyərin
quyruğa bənzər hissəsini, hər iki böyrəklə piyini götürərək qurbangahda
tüstülədib yandırdı. 17 Buğanı – dərisini, ətini və bağırsaqlarını
düşərgənin kənarında yandırdı. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
18 Musa yandırma qurbanı üçün nəzərdə tutulmuş qoçu gətirdi.
Harunla oğulları əllərini qoçun başına qoydular. 19 Musa qoçu kəsdi və
qanını qurbangahın hər tərəfinə səpdi. 20 Qoçu parça-parça doğradı;
Musa qoçun başını, parçalarını və piyini tüstülədib yandırdı. 21 Sonra
içalatını və budlarını su ilə yudu və bütün qoçu qurbangahda tüstülədib
yandırdı. Bu, yandırma qurbanı, Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma
təqdimi idi. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
22 Musa o biri qoçu – təqdis qoçunu gətirdi; Harun və oğulları əllərini
qoçun başına qoydular. 23 Musa onu kəsdi; qanından bir az götürüb
Harunun sağ qulağının mərcəyinə, sağ əlinin və sağ ayağının baş
barmağına çəkdi. 24 Bundan sonra Musa Harunun oğullarını gətirib
onların sağ qulaq mərcəklərinə, sağ əllərinin baş barmaqlarına və
sağ ayaqlarının baş barmaqlarına qan çəkdi. Musa heyvanın qanını
qurbangahın hər tərəfinə səpdi. 25 Sonra piyini, quyruğunu, içalatının
üstündəki piyi, qaraciyərinin quyruğa bənzər hissəsini, hər iki böyrəklə
piyini və sağ budunu götürdü. 26 Rəbbin önündə olan mayasız çörəklər
səbətindən bir mayasız kökə, bir zeytun yağı ilə yoğrulmuş çörək
kökəsi və bir qoğal götürüb piylə sağ budun üstünə qoydu. 27 O bunların
hamısını Rəbbin hüzurunda yellətmə təqdimi üçün Harunun və
oğullarının əllərinə verdi. 28 Sonra Musa həmin şeyləri onların əllərindən
alıb qurbangahda yandırma qurbanı ilə birlikdə tüstülədib yandırdı. Bu,
təqdis qurbanı, Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma təqdimidir. 29 Musa
döş ətini götürdü və onu Rəbbin hüzurunda yellədərək təqdim etdi. Bu,
təqdis qurbanı olan qoçdan Musanın payı idi. Rəbbin Musaya əmr etdiyi
kimi oldu.
30 Musa məsh yağını və qurbangahdakı qanı götürüb Haruna, onun
geyimlərinə, oğullarına və geyimlərinə çilədi. Beləliklə, Harunu və onun
geyimlərini, oğullarını və onların geyimlərini təqdis etdi.
31 Sonra Musa Harunla oğullarına dedi: «Əti Hüzur çadırının girişində
qaynadın və “Harunla oğulları onu yesin” deyib əmr etdiyimə görə
onu orada təqdis təqdimi üçün səbətdəki çörəklə yeyin. 32 Çörəyin və
ətin qalan hissələrini yandırın. 33 Təqdis günləri başa çatana qədər
yeddi gün Hüzur çadırının girişindən kənara çıxmayın; çünki vəzifəyə
keçmə vaxtınız yeddi gün davam edəcək. 34 Bu gün edilən hər şeyi
Rəbb kəffarəniz üçün əmr etdi. 35 Yeddi gün ərzində gecə-gündüz
Hüzur çadırının girişində qalın və Rəbbin buyruğuna riayət edin ki,
ölməyəsiniz. Mənə belə əmr verilib».

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

36 Harunla oğulları Rəbbin Musa vasitəsilə əmr etdiyi hər şeyə əməl
etdilər.

Harun qurban gətirir

9 1 Bundan səkkiz gün sonra Musa Harunla oğullarını və İsrail
ağsaqqallarını yanına çağırıb 2 Haruna dedi: «Özün üçün günah
qurbanı kimi qüsursuz bir erkək dana və yandırma qurbanı kimi
qüsursuz bir qoç götür və Rəbbin hüzurunda təqdim et. 3 Sonra İsrail
övladlarına de: "Günah qurbanı kimi bir təkə, yandırma qurbanı
kimi birillik qüsursuz bir dana və birillik qüsursuz bir toğlu, 4 Rəbbin
hüzurunda kəsilən ünsiyyət qurbanları kimi bir buğa, bir qoç və zeytun
yağı ilə yoğrulmuş taxıl təqdimləri götürün. Çünki bu gün Rəbb sizə
görünəcək"».

5 Musanın əmr etdiyi hər şey Hüzur çadırının önünə gətirildi. Sonra
bütün icma yaxınlaşıb Rəbbin hüzurunda durdu. 6 Musa dedi: «Rəbb bu
işi əmr etdi ki, siz əməl edəsiniz, onda Rəbbin izzəti sizə görünəcək». 7[e]
Musa Haruna dedi: «Qurbangaha yaxınlaş və özün üçün günah qurbanı
ilə yandırma qurbanını gətir. Həm özünün, həm də xalqının günahlarını
bunlarla kəffarə et. Xalqın qurbanını da təqdim edərək onların günahını
bununla kəffarə et. Rəbb əmr etdiyi kimi olsun».

8 Harun qurbangaha yaxınlaşıb özü üçün günah qurbanı olan dananı
kəsdi. 9 Onun qanını Harunun oğulları atalarına təqdim etdilər. Harun
barmağını qana batırıb qurbangahın buynuzlarına çəkdi; qanın qalan
hissəsini isə qurbangahın altlığına tökdü. 10 Sonra günah qurbanının
piyini, böyrəklərini, qaraciyərini, quyruğa bənzər hissəsini qurbangahda
tüstülədib yandırdı. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu. 11 Qurbanın əti
ilə dərisini düşərgənin kənarında yandırdı.

12 Bundan sonra Harun yandırma qurbanını kəsdi. Onun qanını
Harunun oğulları atalarına gətirdilər; o da qanı qurbangahın hər tərəfinə
səpdi. 13 Parça-parça kəsilən qurbanı və başını Haruna gətirdilər; o da
onları qurbangahda tüstülədib yandırdı. 14 Qurbanın içalatı ilə budlarını
yuyaraq qurbangahda yandırma qurbanı ilə birgə tüstülədib yandırdı.

15 Bundan sonra Harun xalqın qurbanını təqdim etdi. Xalq üçün günah
qurbanı olan təkəni götürüb kəsdi; onu birinci günah qurbanı kimi
gətirdi. 16 Yandırma qurbanı üçün heyvan gətirdi və onu qayda-qanuna
uyğun olaraq təqdim etdi. 17 Sonra Harun taxıl təqdimini gətirdi. Səhər
təqdim olunan yandırma qurbanından savayı ovuclarını taxıl təqdimi ilə
doldurub qurbangahda tüstülədərək yandırdı.

18[f] Harun xalq üçün ünsiyyət qurbanı olan buğanı və qoçu kəsdi.
Harunun oğulları bunların qanını atalarına gətirdilər; o da qanı

---

[e] **9:7** İbr. 7:27 [f] **9:18** Lev. 3:1-11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qurbangahın hər tərəfinə səpdi. 19 Buğanın və qoçun piyini, quyruğunu,
içalatı örtən piyini, böyrəklərini, qaraciyərinin quyruğa bənzər hissəsini
götürüb 20 döş ətlərini üstünə qoydular. Harun da bu piyi qurbangahda
tüstülədib yandırdı, 21 döş ətlərini isə sağ budları ilə birlikdə Rəbbin
önündə yellədərək təqdim etdi. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
22 [g] Harun günah qurbanını, yandırma qurbanını və ünsiyyət qurbanını
gətirdikdən sonra əllərini xalqa doğru uzadıb onlara xeyir-dua verdi.
Sonra o aşağı düşdü.
23 Musa ilə Harun Hüzur çadırına girdilər. Sonra onlar çıxıb birlikdə
xalqa xeyir-dua verdilər. O vaxt Rəbbin izzəti bütün xalqa göründü 24 və
Rəbbin hüzurundan od çıxıb qurbangahdakı yandırma qurbanı ilə piyi
yandıraraq yox etdi. Bütün xalq bunu görərək sevincdən qışqırıb üzüstə
yerə döşəndi.

Nadavla Avihunun məhv olması

10 1 Harun oğulları Nadav və Avihu buxurdanlarını götürüb içinə
közərmiş kömürlə buxur qoydular və Rəbbin önünə haram od
gətirdilər. Belə təqdimi Rəbb əmr etməmişdi. 2 Rəbb hüzurundan od
göndərib onları məhv etdi. Onlar Rəbbin hüzurunda öldülər. 3 Musa
Haruna dedi: «Budur, Rəbb belə demişdir:

> “Mənə yaxınlaşanlar Məni müqəddəs saysınlar;
> Bütün xalq Məni izzətləndirsin”».

Harun isə susurdu.
4 Musa Harunun əmisi Uzzielin oğulları Mişaellə Elsafanı çağırıb dedi:
«Yaxın gəlin və qardaşlarınızın cəsədlərini Müqəddəs yerin önündən
düşərgənin kənarına aparıb qoyun». 5 Musa bu sözü deyən kimi onlar
yaxınlaşdılar və cəsədləri xirqələri əynindəcə düşərgənin kənarına
aparıb qoydular. 6 Musa Haruna və onun sağ qalan oğulları Eleazar və
İtamara dedi: «Siz yas tutaraq saçlarınızı dağıtmayın, geyimlərinizi
cırmayın. Yoxsa ölərsiniz və Rəbb bütün icmaya qəzəblənər. Ancaq bütün
İsrailli soydaşlarınız Rəbbin yandırdığı adamların yasını tutsun. 7 Hüzur
çadırının girişindən kənara çıxmayın, yoxsa ölərsiniz, çünki Rəbbin məsh
yağı sizin üstünüzdədir». Onlar da Musanın dediyi kimi etdilər.

Kahinlər üçün təlimat

8 Rəbb Haruna dedi: 9 «Sən və övladların Hüzur çadırına nə şərab, nə
də başqa kefləndirici içki içib girməyin, yoxsa ölərsiniz. Qoy bu, nəsildən-
nəslə sizin üçün əbədi qayda olsun. 10 [h] Müqəddəslə adi şeyləri ayırd
edin, həm də pak və murdar şeylər arasında fərq qoyun. 11 Mənim Musa
vasitəsilə bəyan etdiyim bütün qaydaları İsrail övladlarına öyrədin».

---

[g] **9:22** Say. 6:22-26 [h] **10:10** Yez. 22:26; 44:23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

12 [i] Musa Haruna və sağ qalan oğulları Eleazarla İtamara dedi:
«Rəbb üçün verilən yandırma təqdimlərindən qalan taxıl təqdimini
götürün və mayasız çörək bişirib qurbangahın yanında yeyin, çünki
bu ən müqəddəsdir. 13 Onu müqəddəs bir yerdə yeyin, mənə verilmiş
əmrə görə bu, Rəbb üçün verilən yandırma təqdimlərindən sənin və
övladlarının payına düşür. 14 [j] Yellədilən döş ətini və qaldırılan bud ətini
isə sən, oğulların və qızların pak bir yerdə yeyin; çünki bunlar İsrail
övladlarının ünsiyyət qurbanlarından sənin və övladlarının payı kimi
ayrılıb. 15 Qaldırılan bud ətini və yellədilən döş ətini Rəbbin önündə
yellətmək üçün yandırma təqdimi olan piylə birlikdə gətirin. Bu sizin və
övladlarınızın əbədi payı olacaq. Rəbb belə əmr etmişdir».
16 [k] Musa günah qurbanı olan təkəni axtardı. O isə yandırılmışdı. Musa
Harunun sağ qalan oğullarına – Eleazara və İtamara qəzəblənib dedi:
17 «Siz nə üçün günah qurbanını müqəddəs sayılan yerdə yemədiniz?
Çünki bu qurban ən müqəddəsdir və sizə verilib ki, onunla icmanın
günahlarının cəzasını üzərindən götürüb onlar üçün Rəbbin önündə
kəffarə edəsiniz. 18 Təkənin qanı içəri, Müqəddəs yerə gətirilmədi. Mən
sizə əmr etdiyim kimi siz onun ətini mütləq Müqəddəs yerdə yeməli
idiniz». 19 Harun Musaya dedi: «Bu gün günah qurbanı və yandırma
qurbanı Rəbbin önündə təqdim olunmuşdur. Ancaq başıma belə iş gəldi.
Əgər mən bu gün günah qurbanını yemiş olsaydım, o, Rəbbə məqbul
olardımı?» 20 Musa bunu eşidib razılaşdı.

Əti yeyilən və yeyilməyən heyvanlar
(Qanun. 14:3-21)

11 1 Rəbb Musa ilə Haruna belə dedi: 2 «İsrail övladlarına belə deyin:
“Quruda yaşayan heyvanlardan belələrinin ətini yemək olar.
3 Hər hansı qoşadırnaqlı gövşəyən heyvanın ətini yeyə bilərsiniz. 4 Lakin
gövşəyən yaxud qoşadırnaqlı heyvanlar içində bunları yeməyin: dəvə,
çünki o gövşəsə də, qoşadırnaqlı deyil, buna görə də sizin üçün haramdır;
5 qayadovşanı, çünki o gövşəsə də qoşadırnaqlı deyil, buna görə də sizin
üçün haramdır; 6 dovşan, çünki o gövşəsə də qoşadırnaqlı deyil, buna
görə də sizin üçün haramdır; 7 donuz, çünki o qoşadırnaqlı olsa da,
gövşəmir, buna görə də sizin üçün haramdır. 8 Onların nə ətini yeyin, nə
də leşinə toxunun, onlar sizin üçün haramdır.
9 Sularda, dənizlərdə yaxud çaylarda yaşayan heyvanlardan üzgəcləri
və pulcuqları olanların hamısını yeyə bilərsiniz. 10 Amma sularda,
dənizlərdə yaxud çaylarda qaynaşan heyvanlardan üzgəcləri və
pulcuqları olmayan hər canlı məxluq sizin üçün iyrənc olsun. 11 Onların
ətini yeməyin və leşindən iyrənin; onlar sizin üçün iyrənc olsun.

---

[i] **10:12-13** Lev. 6:14-18 [j] **10:14-15** Lev. 7:30-34 [k] **10:16-17** Lev. 6:24-26

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

12 Sularda üzgəcləri və pulcuqları olmayanların hamısı sizin üçün iyrənc
olsun.
13 Quşlardan bunları iyrənc olduğuna görə yeməyin: qartal,
keçələkərkəs, qaraquş, 14 çalağan, bütün şahin cinsindən olanlar, 15 bütün
qarğa cinsindən olanlar, 16 dəvəquşu, bayquş, qağayı, bütün qırğı
cinsindən olanlar, 17 yapalaq, qarabatdaq, böyük bayquş, 18 ağ bayquş,
qutan, leş kərkəsi, 19 leylək, bütün vağ cinsindən olanlar, şanapipik,
yarasa.
20 Dördayaqla gəzən, qanadlı qaynaşan heyvanların hamısı da
sizin üçün iyrənc olsun. 21 Lakin dördayaqla gəzən, qanadlı qaynaşan
heyvanlardan yerdə sıçramaq üçün oynaqlı ayaqları olanları yeyə
bilərsiniz; 22 onlardan bütün çəyirtkə cinsindən olanları, bütün keçəl
çəyirtkə cinsindən olanları, bütün sisək cinsindən olanları, bütün şala
cırcıraması cinsindən olanları yemək olar. 23 Bütün digər dördayaqlı
qanadlı qaynaşan heyvanlar isə sizin üçün iyrənc olsun.
24 Bu heyvanlardan siz özünüz murdar ola bilərsiniz. Hər kim onların
leşinə toxunursa, axşama qədər murdar sayılsın. 25 Onların leşindən bir
hissəsini daşıyan hər kəs də geyimlərini yusun; axşama qədər murdar
sayılsın. 26 Qoşadırnağı olmayan yaxud gövşəməyən hər dırnaqlı heyvan
sizin üçün murdar olsun. Onların leşinə toxunan hər kəs murdar sayılsın.
27 Pəncələri üstündə yeriyən dördayaqlı hər heyvan sizin üçün murdar
olsun; onların leşinə toxunan hər kəs axşama qədər murdar sayılsın.
28 Onların leşini daşıyan geyimlərini yusun və axşama qədər murdar
sayılsın. Bu heyvanlar sizin üçün murdar sayılsın.
29 Yerdə qaynaşan heyvanlar arasında sizin üçün murdar olan bunlardır:
kor siçan, siçan, hər növ kərtənkələ, 30 gekkon, varan, kərtəncik, kələz,
buqələmun. 31 Bunlar bütün qaynaşan heyvanlar arasında sizin üçün
murdar olsun. Onların leşinə toxunan hər kəs axşamadək murdar sayılsın.
32 Onlardan birisinin leşi üstünə düşən hər şey murdar sayılsın. Hər taxta,
parça, dəri yaxud giş əşya nə cür iş üçün işlənsə, suya salınsın. Axşama
qədər murdar sayılsın, axşamdan sonra təmiz sayılsın. 33 Onlardan biri gil
qabın içinə düşsə, onun içindəki hər şey murdar sayılsın və qab qırılsın.
34 Belə bir qabdan su xörəyin içinə tökülsə, o xörək murdarlanır. Bu cür
qabın içində hər içki murdarlanır. 35 O heyvanlardan birinin leşi üstünə
düşən hər bir şey murdar sayılsın. İstər təndir, istərsə də ocaq sökülsün,
çünki murdarlanıb; onlar sizin üçün murdar olsun. 36 Ancaq su bulağı
yaxud su anbarı pak sayılsın. Bu heyvanların leşinə toxunan hər kəs
murdar sayılsın. 37 Bunlardan birinin leşi əkin üçün ayrılmış toxumun
üstünə düşərsə, o toxum təmiz sayılsın. 38 Amma leş suya salınmış
toxumun üstünə düşərsə, toxum sizin üçün murdar olsun.
39 Əti sizin üçün yeməli olan heyvanlardan biri ölərsə, leşinə toxunan
adam axşama qədər murdar sayılsın. 40 O heyvanın leşindən yeyən adam

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

geyimini yusun və axşama qədər murdar sayılsın. Leşini daşıyan adam
da geyimləri yusun və axşama qədər murdar sayılsın.
41 Yer üzündə sürünən hər qaynaşan heyvan sizin üçün iyrənc olsun;
onu yeməyin. 42 İstər qarnı üstündə, istər dörd ayağı ilə sürünən ya da
yer üzündəki çoxayaqlı olan qaynaşan heyvanlardan yeməyin, çünki
onlar iyrəncdir. 43 Qaynaşan heyvanların heç biri ilə özünüzü iyrənc edib
murdarlamayın, çünki onlara görə siz murdar olarsınız.
44 [l] Allahınız Rəbb Mənəm. Özünüzü təqdis edin və müqəddəs olun,
çünki Mən müqəddəsəm; özünüzü yerdə sürünən heç bir qaynaşan
heyvanla murdar etməyin. 45 Çünki Allahınız olmaq üçün sizi Misir
torpağından çıxaran Rəbb Mənəm. Müqəddəs olun, çünki Mən
müqəddəsəm”».
46 Heyvan, quş, sularda üzən hər cür canlı məxluq, yer üzündə qaynaşan
hər cür heyvan haqqında təlimat budur. 47 Bununla pakla murdar şeylər
arasında, yeyilən və yeyilməyən heyvanlar arasında fərq qoyulur.

Zahı qadınlar üçün qaydalar

12 1 Rəbb Musaya dedi: 2 «İsrail övladlarına belə de: “Hamilə olub
oğlan uşağı doğan bir qadın aybaşı, murdarlıq dövründə olduğu
kimi yeddi gün murdar sayılsın. 3 [m] Səkkizinci gün uşaq sünnət olunsun.
4 Qadın qanaxmadan paklanmaq üçün daha otuz üç gün gözləsin. Bu
paklanma dövrü bitənə qədər qadın heç bir müqəddəs şeyə toxunmamalı
və Müqəddəs məkana yaxınlaşmamalıdır.
5 Əgər bir qadın qız uşağı doğarsa, aybaşı vaxtı kimi iki həftə murdar
sayılsın və paklanmaq üçün əlavə olaraq altmış altı gün gözləsin.
6 Oğlan yaxud qız uşağı doğub paklanma müddəti bitəndə qadın Hüzur
çadırının girişinə birillik toğlunu yandırma qurbanı kimi və göyərçin
yaxud qumru quşunu kahinin yanına günah qurbanı kimi gətirsin.
7 Kahin bunları Rəbbin hüzurunda qurban gətirib, zahı qadın üçün
kəffarə etsin ki, o qan axmasından pak olsun. Qız ya oğlan doğan zahı
qadın üçün təlimat budur.
8 [n] Əgər qadının toğlu gətirməyə gücü çatmırsa, onda birini yandırma
qurbanı, o birini isə günah qurbanı olaraq iki qumru quşu yaxud iki
göyərçin gətirsin. Bununla kahin həmin zahı üçün kəffarə etsin ki, o pak
olsun”».

Cüzam və dəri xəstəlikləri

13 1 Rəbb Musaya və Haruna dedi: 2 «Bir adamın dərisində şiş yaxud
səpki yaxud ləkə əmələ gəlib dəridə cüzam[j] kimi görünən bir

---

[l] **11:44-45** Lev. 19:2; 1Pet. 1:16 [m] **12:3** Yar. 17:12; Luka 1:59; 2:21 [n] **12:8** Luka 2:24
[j] **13:2** *Cüzam* – yaxud *iyrənc dəri xəstəliyi*.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

əlaməti olarsa, qoy o adam kahin Harunun yaxud onun nəslindən olan
kahinlərin birinin yanına gətirilsin. 3 Kahin dəridəki əlamətə baxsın.
Əlamət üstündəki tükləri ağardıb dəridən dərin görünsə, bu, cüzamın bir
əlamətidir. Kahin baxıb o adamı murdar elan etsin. 4 Əgər dərisindəki
ləkə ağ olub dəridən dərin görünməsə və üstündəki tükləri ağartmasa,
kahin azarlını yeddi gün müddətinə təcrid etsin. 5 Yeddinci gün kahin
ona baxsın. Onun nəzərində əlamət yerində qalıb dərisinə yayılmayıbsa,
kahin onu yenə də yeddi gün müddətinə təcrid etsin. 6 Yeddinci gün
kahin yenə də ona baxsın. Əlamət dərisinə yayılmayıb, solubsa, kahin o
adamı pak elan etsin. Bu azar dəri səpməsidir. Qoy o adam geyimlərini
yusun, sonra pak sayılsın. 7 Lakin kahin ona baxıb pak saydıqdan sonra
səpmə dərisinə yayılırsa, o yenə də özünü kahinə göstərsin. 8 Kahin yenə
də ona baxsın, dərisindəki səpmə yayılıbsa, kahin o adamı murdar elan
etsin. Bu cüzamdır.

9 Bir adamın dərisində cüzam əlaməti əmələ gələrsə, qoy o adam
kahinin yanına gətirilsin. 10 Kahin ona baxsın, dəridəki tükləri ağardan
xoralı ağ bir şiş varsa, 11 bu, bədəninin dərisində kök salmış cüzamdır.
Kahin o adamı murdar elan etsin, amma təcrid etməsin, çünki o
murdardır. 12 Əgər cüzam dəriyə yayılıb bütün bədəni bürüsə və əlamətin
onu təpədən dırnağadək tutması kahinə görünsə, 13 qoy kahin diqqətlə
baxsın. Cüzam bütün bədəni bürüyübsə, kahin azarlını pak elan etsin.
Ağardığı üçün o adam pak sayılsın. 14 Lakin o adamda xoralanma
görünsə o, murdar sayılsın. 15 Kahin o adama baxıb xoralanma görsə,
onu murdar elan etsin. Xoralanma murdardır, o, cüzamdır. 16 Xoralanma
sağalıb ağardığı halda o adam kahinin yanına getsin 17 və kahin ona
baxsın; əlamət ağarıbsa, o adamı pak elan etsin, çünki o, pakdır.

18 Bir adamın dərisində çiban əmələ gəlib sağaldıqdan sonra 19 və
yerində ağ şiş yaxud qırmızımtıl-ağ parlaq ləkə əmələ gələn halda bu
əlamət kahinə göstərilsin. 20 Kahin ləkəyə baxsın, üstündəki tükləri
ağarıb dəridən dərin görünsə, kahin o adamı murdar elan etsin. Bu,
çibanla başlanan cüzamdır. 21 Əgər kahin baxıb görsə ki, ləkənin
üstündəki ağ tüklər yoxdur və ləkə dəridən dərin deyil, solğundur, onda
kahin azarlını yeddi gün müddətinə təcrid etsin. 22 Əgər dəridəki ləkə
yayılırsa, kahin adamı murdar elan etsin. Çünki bu, əlamətdir. 23 Amma
ləkə yerində qalıb yayılmayıbsa, bu, çibandan qalan çapıqdır. Kahin o
adamı pak elan etsin.

24 Bir adamın dərisində olan yanıq yerində qırmızımtıl-ağ yaxud ağ
parlaq ləkə əmələ gələrsə, 25 kahin ləkəyə baxsın, ləkə üstündəki tükləri
ağardıb dəridən dərin görünsə, bu yanıqda başlanan cüzamdır. Kahin
o adamı murdar elan etsin, çünki bu cüzamın əlamətidir. 26 Əgər kahin
baxıb görsə ki, ləkənin üstündə ağ tüklər yoxdur və ləkə dəridən dərin
olmayaraq solğun görünür, bu halda kahin azarlını yeddi gün müddətinə

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

təcrid etsin. 27 Yeddinci gün kahin yenə azarlıya baxsın. Əgər ləkə dəriyə
yayılıbsa, kahin o adamı murdar elan etsin; bu, cüzamın əlamətidir.
28 Amma ləkə yerində qalıb dərisində yayılmayıbsa və solubsa, bu,
yanıqdan qalan şişdir; kahin o adamı pak elan etsin, çünki bu, yanıqdan
qalan izdir.
29 Bir kişinin ya qadının başında ya çənəsində əlamət olanda 30 kahin
ona baxsın. Əlamət dəridən dərin görünürsə və üstündəki tüklər sarı və
nazikdirsə, kahin onu murdar elan etsin. Bu başda ya da çənədə iyrənc
xəstəlik – qoturdur. 31 Kahin qotur əlamətinə baxsın. Əlamət dəridən
dərin görünməyib üstündə qara tüklər olmayan halda kahin qotur adamı
yeddi gün müddətinə təcrid etsin. 32 Kahin yeddinci gün yenə də əlamətə
baxsın, qoturluq yayılmayıbsa, üstündəki tüklər saralmayıbsa, qoturluq
da dəridən dərin görünmürsə, 33 qoy o adam qoturluq olan yerdən başqa
bütün bədənini qırxsın. Sonra kahin onu yenə də yeddi gün müddətinə
təcrid etsin. 34 Yeddinci gün kahin yenə də əlamətə baxsın. Əgər qotur
dəriyə yayılmayıbsa və dəridən dərin görünməsə, kahin o adamı pak elan
etsin. Qoy o adam geyimlərini yusun, sonra da pak sayılsın. 35 Lakin əgər
kahin xəstəni pak saydıqdan sonra qoturluq dəriyə yayılırsa, 36 kahin ona
təkrarən baxsın. Qoturluq dərisinə yayılıbsa, kahin üstündəki sarı tükün
olub-olmamasına baxmasın. O adam murdar sayılsın. 37 Lakin kahinin
nəzərində qoturluq yerində qalıbsa və üstündə qara tük əmələ gəlirsə,
qotur keçir və onda o adam pak sayılsın, kahin onu pak elan etsin.
38 Bir kişinin yaxud qadının dərisində ağ parlaq ləkələr olarsa, 39 qoy
kahin baxsın; dərisində donuq ağ ləkələr varsa, bu başlanan dəmrovdur.
O adam pak sayılsın.
40 Başının təpəsində saçı tökülmüş kişi dazdır. O pak sayılsın.
41 Əgər alnından saçı tökülübsə, o adamın alnı açılmışdır və o pak
sayılsın. 42 Lakin daz və yaxud alnı açılmış adamın saçı tökülən yerdən
qırmızımtıl-ağ ləkə çıxarsa, bu həmin yerdə başlanan cüzamdır. 43 Kahin
oraya baxsın, saçı tökülmüş yerdəki şiş qırmızımtıl-ağdırsa və cüzam
kimi görünürsə, 44 o kişi iyrənc xəstəliyə tutulduğu üçün murdar sayılsın.
Başındakı əlamətə görə kahin mütləq onu murdar elan etsin.
45 Belə iyrənc xəstəliyə tutulan adamın geyimləri cırıq, saçı isə dağınıq
olmalıdır. O adam üzünün aşağı hissəsini örtüb “Murdaram! Murdaram!”
deyə çığırsın. 46 Dərisində əlamət olduğu bütün müddət o murdar
sayılsın. Murdarlığına görə düşərgədən kənarda tək yaşasın.

Parçadakı iyrənc kif

47 Üstündə iyrənc kif əlaməti olan hər cür parça: yun ya da kətan
geyim 48 yaxud hər cür toxunma parça yaxud dəri və hər dəri məmulatı
haqqında təlimat budur. 49 Ya geyimdə, dəridə ya da hər cür parçada,
dəridən düzəlmiş hər bir əşyada əmələ gələn əlamət yaşıltəhər və ya

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qırmızımtıl olsa, bu, iyrənc kif əlamətidir. Qoy bu, kahinə göstərilsin.
50 Kahin ona baxıb, əşyanı yeddi gün müddətinə təcrid etsin. 51 Yeddinci
gün yenə də ona baxıb görsə ki, geyimə, parçaya, dəriyə yaxud dəridən
düzəlmiş məmulata əlamət yayılıb, bu əlamət təhlükəli iyrənc kifdir,
murdar sayılsın. 52 Üstündə əlamət olan yun ya da kətan geyimi yaxud
parçanı yaxud dəridən olan əşyanı kahin yandırsın. Bu, iyrənc təhlükəli
kifdir, yandırılsın.

53 Amma əgər kahin baxıb görsə ki, geyimə, parçaya yaxud dəridən
olan əşyaya əlamət yayılmayıb, 54 kahin əmr versin ki, üstündə əlamət
olan hər şey yuyulsun. Sonra onu yenə də yeddi gün müddətinə təcrid
etsin. 55 Əlamət yuyulduqdan sonra kahin yenə də o şeyə baxsın. Əlamət
yayılmadığı halda görkəmini dəyişməyibsə, o şey murdar sayılsın. Əlamət
istər ön, istərsə arxa tərəfindən olsun, onu yandırmalısınız. 56 Lakin
kahin baxıb görsə ki, əlamət yuyulduqdan sonra rəngi solub, qoy onu
geyimdən, dəridən yaxud parçadan qopartsın. 57 Əgər bundan sonra
əlamət geyimdə, parçada yaxud dəri əşyada yenidən əmələ gələrsə, o
əşyanın sahibi onu yandırsın. 58 Yuyulduqdan sonra əlamət üstündən yox
olan paltar, parça yaxud dəri əşya yenə də yuyulub pak sayılsın.

59 Bu, yun və ya kətan geyimdə, hər toxunma parçada və dəridən olan
hər əşyada əmələ gələn iyrənc kif əlamətinə əsasən onu pak ya murdar
saymaq üçün təlimatdır».

Cüzam haqqında

14 1 Rəbb Musaya dedi: 2 p «Dərisində cüzam olan adamın
paklanması haqqında təlimat budur. Bu adam kahinin yanına
gətirildikdə 3 kahin düşərgədən kənara çıxıb cüzama tutulan xəstəyə
baxsın; onun dərisindəki əlamətlər sağalıbsa, 4 onda qoy kahin paklanan
adam üçün iki pak diri quş, sidr ağacının budağı, al rəngli ip və züfa
otu gətirməyi əmr etsin. 5 Kahinin buyurduğuna görə quşların biri
saxsı qabda axar su üzərində kəsilsin. 6 Sonra kahin sağ qalan quşu,
sidr ağacının budağını, al rəngli ipi və züfa otunu götürüb, axar suyun
üzərində kəsilən quşun qanına batırsın. 7 Sonra qoy cüzamdan paklanan
adamın üstünə yeddi dəfə qanı çiləyib onu pak elan etsin. Sağ qalan quşu
çölə buraxsın. 8 Paklanan adam geyimlərini yusun, özünü bütünlüklə
qırxsın, su ilə yuyunsun; sonra pak sayılsın və düşərgəyə girsin. Amma o,
yeddi gün ərzində öz çadırından kənarda yaşasın. 9 Yeddinci gün o adam
saçını, saqqalını, qaşlarını, bədənindəki bütün tüklərini qırxsın, geyimini
yusun, bədənini su ilə yusun, sonra pak sayılsın.

10 Səkkizinci gün o adam qüsursuz iki erkək toğlu, birillik qüsursuz
dişi toğlu, taxıl təqdimi olaraq bir efanın onda üç hissəsi miqdarında

---

p **14:2** Mat. 8:4; Mark 1:44; Luka 5:14; 17:14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

zeytun yağı ilə yoğrulmuş un və bir loq zeytun yağı gətirsin. 11 Paklanma
mərasimi ilə məşğul olan kahin paklanan adamı və gətirdiyi təqdimləri
Rəbbin hüzuruna – Hüzur çadırının girişinə gətirsin. 12 Kahin erkək
toğluların birini götürüb zeytun yağı ilə təqsir qurbanı kimi təqdim
etsin. Onları Rəbbin hüzurunda yellədərək təqdim etsin. 13 Toğlunu
günah qurbanı və yandırma qurbanı kəsdiyi yerdə – müqəddəs sayılan
yerdə kəssin; çünki günah qurbanı kimi təqsir qurbanı da kahinə aiddir.
O qurban ən müqəddəsdir. 14 Sonra kahin təqsir qurbanının qanından
bir az götürüb paklanan adamın sağ qulağının mərcəyinə, sağ əlinin və
sağ ayağının baş barmağına çəksin. 15 Kahin bir az zeytun yağı götürüb
sol ovcuna töksün və 16 sağ əlinin bir barmağını sol ovcundakı zeytun
yağına batıraraq Rəbbin hüzurunda yeddi dəfə çiləsin. 17 Ovcunda qalan
yağdan kahin paklanan adamın sağ qulaq mərcəyinə, sağ əlinə və sağ
ayağının baş barmağına, yəni təqsir qurbanının qanından çəkdiyi yerlərə
sürtsün. 18 Kahin ovcundakı yağın qalan hissəsini bu adamın başına çəkib
bununla onun üçün Rəbbin önündə kəffarə etsin. 19 Bundan sonra kahin
günah qurbanını kəssin. Bununla paklanan adam üçün murdarlığını
kəffarə etsin. Sonra isə yandırma qurbanını kəsib 20 onunla taxıl
təqdimini qurbangahda təqdim etsin. Beləcə kahin o adam üçün kəffarə
etsin ki, o pak sayılsın.
21 Əgər o adam yoxsuldur və bu təqdimlərə gücü çatmırsa, özünün
kəffarəsi üçün yellədilən təqsir qurbanı kimi bir erkək toğlu, taxıl təqdimi
kimi zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda bir efa narın unla bir loq zeytun
yağı, 22 biri günah qurbanı, o biri yandırma qurbanı olaraq iki qumru
quşu yaxud iki göyərçin götürsün. Bunlara gücü çatar. 23 Paklanmasının
səkkizinci günü bu adam bunları kahinin yanına, Hüzur çadırının girişinə
– Rəbbin hüzuruna gətirsin. 24 Kahin təqsir qurbanı olan toğlunu və bir loq
zeytun yağını götürüb yelləmə təqdimi olaraq Rəbbin hüzurunda yelləsin
və 25 təqsir qurbanı olan toğlunu kəssin. Sonra kahin təqsir qurbanının
qanından bir az götürüb paklanan adamın sağ qulaq mərcəyinə və sağ əli
ilə sağ ayağının baş barmaqlarına çəksin. 26 Kahin zeytun yağından bir
az sol ovcuna töksün 27 və sağ əlinin bir barmağı ilə sol ovcundakı yağdan
Rəbbin hüzurunda yeddi dəfə çiləsin. 28 Ovcundakı yağdan paklanan
adamın sağ qulaq mərcəyinə, sağ əlinin və sağ ayağının baş barmağına,
yəni təqsir qurbanının qanını çəkdiyi yerlərə çəksin. 29 Kahin ovcundakı
yağın qalan hissəsini bu adamın başına çəksin. Bununla o adam üçün
Rəbbin önündə kəffarə etsin. 30 Sonra bu adam gücü çatan qədər qumru
quşlarından ya göyərçinlərdən birini təqdim etsin. 31 Gücü çatan qədər
birini günah qurbanı kimi, o birisini isə taxıl təqdimi ilə birgə yandırma
qurbanı kimi təqdim etsin. Beləcə kahin paklanan adam üçün Rəbbin
önündə kəffarə etsin». 32 Bu, dərisində cüzamın əlaməti olub paklanmasına
gücü çatmayan adam üçün təlimatdır.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Evlərdəki iyrənc kif

33 Rəbb Musaya və Haruna dedi: 34 «Sizə mülk olaraq verəcəyim
Kənan torpağına girəndən sonra Mən ölkənizdə olan bir evə iyrənc kif
əlaməti göndərsəm, 35 qoy ev sahibi gedib kahinə “evimdə kifə bənzər
bir şey görünüb” deyə xəbər versin. 36 Kahin kifə baxmazdan əvvəl evi
boşaltmağı əmr etsin ki, evdə hər bir əşya murdar sayılmasın, sonra
o evə baxmağa getsin. 37 Əlamətə baxsın: evin divarlarında yaşıltəhər
yaxud qırmızımtıl, divarın səthindən dərin görünən ləkələr varsa,
38 kahin evdən çıxsın və onu bağlayıb yeddi gün müddətinə təcrid
etsin. 39 Yeddinci gün kahin yenə də gəlib baxsın. Əlamət evin divarına
yayılıbsa, 40 onda əmr etsin ki, kifli daşlar qoparılsın və şəhərdən
kənara – murdar yerə atılsın. 41 Sonra evin içinin hər tərəfini qaşıyıb
təmizləsinlər və qaşıdıqları malanı şəhərdən kənara – həmin murdar yerə
töksünlər. 42 Qoparılmış daşların yerinə başqa daşları götürüb qoysunlar,
sonra təzə mala götürüb evi malalasınlar.
43 Əgər daşları qopardıqdan və evi qaşıyıb malalayandan sonra yenə də
evdə kif əlaməti əmələ gəlsə, 44 kahin gedib baxsın. Əlamət evə yayılıbsa,
evdə olan təhlükəli, iyrənc kif budur və o murdar sayılsın. 45 Belə halda
qoy ev sökülsün, onun daşları, taxtaları, bütün malası şəhərdən kənara
– murdar yerə atılsın. 46 Ev bağlı olduğu vaxt ərzində evə girən hər bir
adam axşama qədər murdar sayılsın. 47 O evdə yeyən yaxud yatan adam
geyimlərini yusun.
48 Ev malalanandan sonra kahin gəlib evə baxanda görsə ki, əlamət
evə yayılmayıb, o, evi pak elan etsin, çünki kif keçib gedib. 49 O, evi
pak etmək üçün iki quş, sidr ağacının budağı, al rəngli ip və züfa otunu
götürüb 50 quşların birini saxsı qabda axar su üzərində kəssin. 51 Sonra
kahin sidr ağacının budağını, züfanı, al rəngli ipi və sağ qalan quşu
götürüb kəsilən quşun qanına və axar suya batırsın, evə yeddi dəfə
çiləyərək 52 quşun qanı, axar su, sağ qalan quş, sidr ağacının budağı, züfa
otu və al rəngli iplə o evi pak etsin. 53 Qoy kahin sağ qalan quşu şəhərdən
kənara – çölə buraxsın. Beləcə o evi kəffarə etsin ki, o pak sayılsın».
54 Bu, hər cür cüzam, qotur, 55 geyimlərdə və evlərdə əmələ gələn
iyrənc kif, 56 şiş, səpki və ləkə, 57 belə cüzamın nə vaxt murdar, nə vaxt
pak sayılması barədə müəyyən edən təlimatdır.

Xəstəliyə görə bədən axıntıları

15 1 Rəbb Musaya və Haruna dedi: 2 «İsrail övladlarına belə deyin:
“Bir nəfərin xəstəliyə görə bədən axıntısı olarsa, o murdar
sayılsın. 3 Xəstəliyə görə bədən axıntısı istər sərbəst axsın, istərsə də
qatılaşsın, o şəxs murdar sayılır. 4 Üstündə yatdığı hər yataq və oturduğu
hər şey murdar sayılsın. 5 Kim onun yatağına toxunarsa, geyimini yusun,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

su ilə yuyunsun; sonra axşama qədər murdar sayılsın. 6 Xəstəliyə görə
bədən axıntısı olan şəxs üstündə oturduğu əşyanın üstündə oturan hər
kəs də geyimlərini yusun, su ilə yuyunsun, sonra axşama qədər murdar
sayılsın. 7 Xəstəliyə görə bədən axıntısı olan şəxsin bədəninə toxunan
hər kəs də geyimini yusun və özü su ilə yuyunsun, sonra axşama qədər
murdar sayılsın. 8 Xəstəliyə görə bədən axıntısı olan şəxs pak adama
tüpürsə, o adam geyimini yusun, su ilə yuyunsun. O, axşama qədər
murdar sayılsın. 9 Xəstəliyə görə bədən axıntısı olan şəxsin mindiyi hər
yəhər murdar sayılsın. 10 Onun altında olmuş hər şeyə toxunan hər kəs
də geyimlərini yusun, su ilə yuyunsun, sonra axşama qədər murdar
sayılsın; belə şey daşıyan hər kəs də geyimini yusun. 11 Xəstəliyə görə
bədən axıntısı olan şəxs əllərini yumamış kimə toxunarsa, o adam
geyimlərini yusun və su ilə yuyunsun, sonra axşama qədər murdar
sayılsın. 12 Xəstəliyə görə bədən axıntısı olan şəxsin toxunduğu hər saxsı
qab sındırılsın, taxta qab isə su ilə yuyulsun.
13 Bu adam öz axıntısı kəsildiyi halda paklanmaq üçün yeddi gün
gözləsin, geyimini yusun, bədənini axar su ilə yusun, sonra pak sayılsın.
14 Səkkizinci gün iki qumru quşu ya iki göyərçin götürüb Rəbbin
hüzuruna – Hüzur çadırının girişinə gəlsin və bunları kahinə versin.
15 Kahin quşların birini günah qurbanı, o birini isə yandırma qurbanı
kimi təqdim etsin. Bunlarla kahin o şəxs üçün axıntısına görə Rəbbin
önündə kəffarə etsin.

Cinsi axıntı

16 Toxumu tökülən hər kişi bütün bədənini su ilə yusun, sonra axşama
qədər murdar sayılsın. 17 Üstünə toxum tökülüb bulaşan hər geyim ya da
dəri əşya yuyulsun, sonra axşama qədər murdar sayılsın. 18 Kişi qadınla
yaxınlıq edəndə toxumu tökülsə, hər ikisi su ilə yuyunsun. Sonra onlar
axşama qədər murdar sayılsın.

Qadınların qanaxması

19 Aybaşı vaxtı qanaxması olan hər qadın yeddi gün murdar sayılsın,
ona toxunan hər kəs isə axşama qədər murdar sayılsın. 20 Aybaşı müddəti
qadın nəyin üzərində uzanıb və yaxud otursa, hər şey murdar sayılsın.
21 O qadının yatağına toxunan hər kəs öz geyimlərini yusun, su ilə
yuyunsun və axşama qədər murdar sayılsın. 22 O qadının oturduğu
hər şeyə toxunan hər kəs də geyimlərini yusun, su ilə yuyunsun, sonra
axşama qədər murdar sayılsın. 23 Əgər bir adam o qadının yatağına ya
üstündə oturduğu şeyə toxunsa, o adam axşama qədər murdar sayılsın.
24 Əgər kişi qadınla yaxınlıq edən zaman qadın aybaşı görsə və kişi
onunla bulaşsa, kişi də yeddi gün murdar sayılsın; kişinin yatdığı hər
yataq da murdar sayılsın.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

25 Bir qadının aybaşı vaxtından kənar ya da sonra neçə gün davam
edən qanaxması olarsa, bütün bu axıntı müddəti aybaşı murdarlığı
dövründəki kimi murdar sayılsın. 26 Bütün axıntı vaxtı aybaşı murdarlığı
vaxtı kimi üstündə yatdığı yataq və oturduğu hər şey murdar sayılsın.
27 Onlara toxunan hər kəs də murdar sayılsın. Qoy o, geyimini yusun, su
ilə yuyunsun və axşama qədər murdar sayılsın. 28 Əgər axıntısı kəsilsə,
o qadın yeddi gün gözləsin, sonra pak sayılsın. 29 Səkkizinci gün həmin
o qadın iki qumru quşu yaxud iki göyərçin götürüb Hüzur çadırının
girişinə, kahinin yanına gətirsin. 30 Kahin quşların birini günah qurbanı,
o birisini isə yandırma qurbanı kimi təqdim etsin. Bunlarla kahin bu
qadın üçün axıntısının murdarlığını Rəbbin önündə kəffarə etsin.
31 Beləcə İsrail övladlarını öz murdarlığından ayırın ki, aralarında olan
Mənim məskənimi murdarlığı ilə murdar edib ölməsinlər”».
32 Bu təlimat xəstəliyə görə bədən axıntısı olan adamlar üçün, toxumu
tökülməklə murdarlanan hər kişi üçün, 33 aybaşı olub murdarlanan hər
qadın üçün, axıntı növünə görə olan hər kişi və hər qadın üçün, murdar
qadınla yaxınlıq edən hər kişi üçündür.

Kəffarə günü

16 1 [q] Harunun iki oğlu Rəbbin hüzuruna yaxınlaşıb öləndən sonra
Rəbb Musaya dedi: 2 «Qardaşın Haruna söylə ki, istənilən vaxt
pərdənin iç tərəfindəki Müqəddəs yerə, sandıq üzərindəki kəffarə
qapağının önünə keçməsin ki, özü ölməsin, çünki Mən kəffarə qapağının
üzərindəki buludda zahir oluram. 3 [r] Buna görə Harun Müqəddəs yerə
yalnız belə girə bilər: günah qurbanı üçün bir buğa və yandırma qurbanı
üçün bir qoç götürsün; 4 müqəddəs kətan xirqə geysin, əynində kətan
alt paltarı da olsun, belinə kətan qurşaq bağlasın, başına çalma qoysun.
Bunlar müqəddəs geyimlərdir. Qoy Harun əvvəl bədənini su ilə yusun,
sonra onları geysin. 5 İsrail övladlarının icmasından günah qurbanı iki
təkə və yandırma qurbanı üçün bir qoç götürsün.
6 Harun özü üçün günah qurbanı olan buğanı təqdim etsin. Bununla
həm özü, həm də ailəsi üçün günahını kəffarə etsin. 7 Sonra Harun
iki təkəni götürüb Rəbbin önündə Hüzur çadırının girişində saxlasın.
8 Harun bu təkələrdən birini Rəbb üçün, o birisini Azazel [s] üçün püşklə
seçsin. 9 Sonra Harun püşklə Rəbbə məxsus olan təkəni günah qurbanı
olaraq təqdim etsin. 10 Püşklə Azazel olmaq üçün seçilən təkəni isə
Rəbbin önündə diri saxlasın ki, onu sonra Azazel olaraq çölə göndərib
onunla kəffarə etsin.

---

[q] **16:1-2** İbr. 6:19 [r] **16:3** İbr. 9:7 [s] **16:8** *Azazel* – xalqın günahını kəffarə etmək üçün çölə qovulan təkə. Kəffarə günü bu təkə xalqın bütün günahını özündə daşıyıb çölə qovulub yox olurdu və bu xalqın günahının gedib yox olmasının rəmzidir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

11 Harun özü ilə ailəsi üçün kəffarə edən günah qurbanını – buğanı
kəssin. 12 Rəbbin hüzurundan, qurbangahdan gətirilən közərmiş kömürlə
dolmuş bir buxurdan götürüb, iki ovuc dolu narın əzilən xoş ətirli
buxurla pərdənin iç tərəfinə keçsin. 13 Rəbbin hüzurunda buxuru oda
qoysun. Beləcə buxur tüstüsü bulud ilə Şəhadət sandığının üzərində olan
kəffarə qapağını örtsün ki, özü ölməsin. 14 Buğanın qanından götürüb
barmağı ilə qapağın ön tərəfinə – qapağın qarşısına da yeddi dəfə çiləsin.
15 [t] Sonra xalq üçün günah qurbanı olan təkəni kəssin və onun qanını
pərdənin iç tərəfinə gətirib qanını buğanın qanı kimi kəffarə qapağının
ön tərəfinə və qarşısına çiləsin. 16 Bununla Harun İsrail övladlarının
murdarlığına, qanunsuzluğuna və bütün günahlarına görə Müqəddəs
yer üçün kəffarə etsin; murdar xalqın arasında yerləşdiyinə görə Hüzur
çadırı üçün belə etsin. 17 Müqəddəs yerdə kəffarə etməyə girəndən
çıxana qədər Hüzur çadırında da heç kim olmasın. Harun özü, ailəsi və
bütün İsrail camaatı üçün kəffarə edib 18 çıxsın, sonra Rəbbin önündə
olan qurbangaha gedib onun üçün kəffarə etsin; buğanın və təkənin
qanından götürüb qurbangahın buynuzlarının ətrafına çəksin. 19 Harun
qurbangahın üstünə barmağı ilə yeddi dəfə qan çiləsin. Beləcə onu İsrail
övladlarının murdarlığından pak edib təqdis edin.
20 Qoy Harun Müqəddəs yeri, Hüzur çadırını, qurbangahı kəffarə edib
qurtarandan sonra sağ qalan təkəni gətirsin 21 və iki əlini o təkənin
başına qoyub İsraillilərin bütün qanunsuzluğundan və günahlarından
ötrü qazandığı cəzanın hamısını onun üzərində etiraf etsin və təkənin
başına ötürsün. Sonra bu iş üçün təyin olunan bir adamın vasitəsilə çöldə
yola salınsın. 22 Təkə onların bütün cəzasını öz üzərində ayaq dəyməmiş
torpağa aparsın. O adam təkəni çöldə yola salsın.
23 [u] Harun Hüzur çadırına girsin və Müqəddəs yerə girən zaman
geymiş olduğu kətan geyimi çıxarıb orada qoysun. 24 Müqəddəs bir yerdə
bədənini su ilə yusun və öz geyimini geysin. Oradan çıxıb öz yandırma
qurbanını və xalqın yandırma qurbanını təqdim etsin. 25 Günah
qurbanının piyini də qurbangahda tüstülədib yandırsın. 26 Azazel olan
təkəni yola salan adam da geyimini və bədənini su ilə yusun, sonra
düşərgəyə girsin. 27 [v] Müqəddəs yerdə kəffarə etmək üçün qanı oraya
gətirilən günah qurbanı olan buğa ilə təkənin dəri, ət və bağırsaqları
düşərgənin kənarına aparılıb yandırılsın. 28 Onları yandıran adam
geyimini, bədənini su ilə yusun, ondan sonra düşərgəyə girsin.
29 [w] Bu sizin üçün əbədi bir qayda olsun. Yeddinci ayın onuncu günündə
özünüzü hər şeydən məhrum edib heç bir iş görməyin; həm yerlilərinizi,
həm də aranızda yaşayan yadellilər belə etsin. 30 Çünki o gün sizin

---

[t] **16:15-16** İbr. 9:12 [u] **16:23** Yez. 44:19 [v] **16:27** İbr. 13:11 [w] **16:29-34** Lev. 23:26-32; Say. 29:7-11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

üçün kəffarə olunacaq ki, siz pak olasınız və Rəbbin hüzurunda bütün
günahlarınızdan təmizlənəcəksiniz. 31 O gün sizin üçün Şənbə gününə
bənzər istirahət günüdür. Özünüzü hər şeydən məhrum edin. Bu, əbədi
qayda olsun. 32 Atasının yerinə kahinlik etmək üçün məsh edilmiş vəzifəli
baş kahin belə kəffarə etsin: o, müqəddəs kətan geyimlərini geyib 33 Ən
Müqəddəs yer, Hüzur çadırı, qurbangah üçün kəffarə etsin; kahinlər və
camaatın hər biri üçün də kəffarə etsin. 34 İldə bir dəfə İsrail övladlarının
bütün günahlarının kəffarə edilməsi üçün bu sizə əbədi qayda olsun».
Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.

Həyat verən qandır

17 1 Rəbb Musaya belə dedi: 2 «Harunla oğullarına və bütün İsrail
övladlarına söylə: "Rəbbin əmri budur: 3 İsraillilərdən düşərgədə
yaxud onun kənarında mal-qara, qoyun ya da keçi kəsən 4 onu Rəbbin
məskəninə, Onun önünə qurban kimi təqdim edərək Hüzur çadırının
girişinə gətirməyən hər kəs qan tökməkdə müqəssir sayılsın. Belə adam
xalqı arasından qovulsun. 5 Belə ki İsrail övladları qurbanlarını çöldə
kəsmək əvəzinə onları Rəbbin hüzuruna, Hüzur çadırının girişinə,
kahinin yanına gətirsinlər və Rəbbə ünsiyyət qurbanları olaraq kəssinlər.
6 Kahin belə qurbanın qanını Hüzur çadırı girişinin yanındakı Rəbbin
qurbangahına səpsin, piyini isə Rəbbin xoşuna gələn ətir kimi tüstülədib
yandırsın. 7[x] İsrail övladları bir daha Rəbbə xəyanət edib heç vaxt təkə
görkəmində bütlərə qurban kəsməsinlər. Bu, nəsildən-nəslə onlar üçün
əbədi qayda olsun".
8 Bir də ki onlara de: "İsrail övladlarından yaxud aralarında yaşayan
yadellilərdən kim yandırma qurbanını və ya ünsiyyət qurbanını kəsəndə
9 Rəbbin hüzuruna təqdim edərək Hüzur çadırının girişinə qurban
gətirməyən hər adam xalqı arasından qovulsun.
10[y] İsrail övladlarından ya da aralarında yaşayan yadellilərdən bir
az da olsa, qan yeyən hər kəsdən Mən üz döndərib xalqı arasından
qovacağam, 11[z] çünki hər məxluqa həyat verən qandır. Mən onu
həyatınızın kəffarəsi üçün qurbangahda təqdim olunmağa təyin etmişəm;
çünki həyat verdiyinə görə kəffarə edən qandır. 12 Buna görə də Mən
İsrail övladlarına demişəm: ‹Sizdən heç bir kəs, aranızda yaşayan yadelli
də qan yeməsin›.
13 İsrail övladlarından ya da aralarında yaşayan yadellilərdən yeyilə
bilən heyvan yaxud quş ovlayan insan onun qanını yerə axıdıb torpaqla
örtsün. 14 Çünki hər məxluqa həyat verən onun qanıdır. Buna görə Mən
İsrail övladlarına ‹heq bir məxluqun qanını yeməyin› demişəm. Çünki hər

---

[x] **17:7** 2Saln. 11:15 [y] **17:10** Yar. 9:4; Lev. 7:26-27; 19:26; Qanun. 12:16,23-25; 15:23
[z] **17:11** İbr. 9:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

məxluqa həyat verən onun qanıdır. Onu yeyən hər kəs xalqının arasından
qovulsun. 15 Yerli olsun, yadelli olsun, təbii yolla ölən, parçalanıb ölən
heyvanı yeyən adam qoy geyimini yusun, su ilə yuyunsun və axşamadək
murdar, sonra pak sayılsın. 16 Əgər belə adam geyimini və bədənini
yumasa, cəzasını çəkəcək”».

Qadağan olunmuş cinsi münasibətlər

18 1 Rəbb Musaya dedi: 2 «İsrail övladlarına belə de: “Allahınız Rəbb
Mənəm. 3 Nə əvvəl yaşadığınız Misir torpağının ənənələrinə
əməl edin, nə də sizi aparacağım Kənan torpağına girəndən sonra
adət-ənənələrinə əməl edib uymayın; 4 Mənim hökmlərimə əməl edib
qanunlarıma riayət edin, onlara uyğun yaşayın. Allahınız Rəbb Mənəm.
5 [a] Qaydalarıma və hökmlərimə səylə əməl edin; onları yerinə yetirən
adam bunların sayəsində yaşayacaq. Rəbb Mənəm.
6 Qoy heç kəs öz yaxın qohumları ilə cinsi əlaqədə olmaq[b] üçün onlara
yaxınlaşmasın. Rəbb Mənəm. 7 Atanla cinsi əlaqədə olma, ananla da cinsi
əlaqədə olma; o sənin anandır, onunla cinsi əlaqədə olma. 8 [c] Atanın
arvadı ilə cinsi əlaqədə olma, çünki o sənin atanın namusudur. 9 [d] Atabir
yaxud anabir bacınla, sənlə bir evdə yaxud başqa yerdə böyümüş
bacınla cinsi əlaqədə olma. 10 Öz oğlunun qızı yaxud qızının qızı ilə cinsi
əlaqədə olma, çünki onların namusu sənin namusundur. 11 Atanın başqa
arvadından doğulan qızı ilə cinsi əlaqədə olma; o sənin bacındır. 12 [e]
Bibinlə cinsi əlaqədə olma, çünki o, atanın yaxın qohumudur. 13 Xalanla
cinsi əlaqədə olma, çünki o, ananın yaxın qohumudur. 14 Əminin
namusunu tapdalama, onun arvadı ilə yaxınlıq etmə, çünki o sənin
əmiarvadındır. 15 [f] Oğlunun arvadı ilə cinsi əlaqədə olma. Oğlunun
arvadı olduğu üçün onunla cinsi əlaqədə olma. 16 [g] Qardaşının arvadı
ilə cinsi əlaqədə olma, çünki bu, qardaşının namusudur. 17 [h] Bir qadının
həm özü, həm də qızı ilə cinsi əlaqədə olma. O qadının oğul ya da qız
nəvəsi ilə cinsi əlaqədə olmaq üçün onları alma, çünki onlar sənin yaxın
qohumların olduğu üçün bu, əxlaqsızlıqdır. 18 Arvadın sağ ikən onun
bacısını günü olaraq alma və onunla cinsi əlaqədə olma.
19 [i] Aybaşı murdarlığı zamanı qadınla cinsi əlaqədə olmaq üçün onunla
yaxınlıq etmə. 20 [j] Başqasının arvadı ilə yaxınlıq edib özünü murdarlama.
21 [k] Övladlarının heç birini Molekə qurban olaraq təqdim etmə. Beləliklə,
Allahının adını ləkələmə. Rəbb Mənəm. 22 [l] Kişi qadınla yaxınlıq etdiyi

---

[a] **18:5** Neh. 9:29; Yez. 18:9; 20:11-13; Luka 10:28; Rom. 10:5; Qal. 3:12 [b] **18:6** *Cinsi əlaqədə olmaq* – hərfi tərcümədə *ayıb yerini açmaq.* [c] **18:8** Lev. 20:11; Qanun. 22:30; 27:20; 1Kor. 5:1 [d] **18:9** Lev. 20:17; Qanun. 27:22 [e] **18:12-14** Lev. 20:19-20
[f] **18:15** Lev. 20:12 [g] **18:16** Lev. 20:21 [h] **18:17** Lev. 20:14; Qanun. 27:23
[i] **18:19** Lev. 20:18 [j] **18:20** Lev. 20:10 [k] **18:21** Lev. 20:1-5 [l] **18:22** Lev. 20:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

kimi kişi ilə yaxınlıq etməsin, bu, iyrəncdir. 23 [m] Nə kişi, nə də qadın heç
bir heyvanla cinsi əlaqəyə girib özünü murdarlamasın. Bu, rəzillikdir.
24 Bu şeylərin heç biri ilə özünüzü murdar etməyin, çünki önünüzdən
qovacağım millətlər bunların hamısı ilə murdarlanıb, 25 torpaqlarını da
murdarlayıblar. Buna görə də Mən o torpağı cəzalandırıb sakinlərini
oradan rədd edirəm. 26 İstər yerli, istər aranızda yaşayan yadelli –
hamınız qaydalarıma və hökmlərimə riayət edərək iyrənc işlərin
heç birinə əməl etməyin. 27 Önünüzdəki ölkənin sakinləri bütün bu
iyrənc işləri edərək torpağı murdarlayıblar. 28 Əgər siz də bu torpağı
murdarlasanız, torpaq sizdən əvvəlki milləti ağzından qaytardığı kimi
sizi də ağzından qaytaracaq. 29 Buna görə də bu iyrənc işlərin hər hansı
birinə əməl edən hər kəs xalqının arasından qovulsun. 30 Beləliklə,
önünüzdə edilən iyrənc adətlərinə əməl edib onlarla özünüzü murdar
etməmək üçün Mənim buyruğuma riayət edin. Allahınız Rəbb
Mənəm”».

Müqəddəslik və ədalət

19 1 Rəbb Musaya dedi: 2 [n] «Bütün İsrail övladlarının icmasına
bəyan edib de: “Müqəddəs olun, çünki Mən Allahınız Rəbb
müqəddəsəm.
3 [j] [p] Sizdən hər kəs atasına və anasına hörmət etsin və Mənim Şənbə
günlərimə riayət etsin. Allahınız Rəbb Mənəm. 4 [q] [r] Bütlərə tərəf
dönməyin və özünüzə tökmə allahlar düzəltməyin. Allahınız Rəbb
Mənəm.
5 Rəbbə ünsiyyət qurbanları gətirəndə elə gətirin ki, qurbanınız qəbul
edilsin. 6 Qurbanınız kəsilən gün yaxud ertəsi gün yeyilsin, üçüncü
günə qalan hissəsi yandırılsın. 7 Əgər ondan üçüncü gün yeyilsə, o
qurban qəbul olunmaz, iyrənc sayılar. 8 O qurbanı yeyən adam Rəbbin
müqəddəs yeməyini murdar etdiyinə görə cəzasını çəkər. Qoy o, xalqı
arasından qovulsun.
9 [s] Torpağınızda məhsul biçəndə tarlanın qıraq-bucaqlarını biçməyin
və biçindən düşən başaqları yığmayın. 10 Üzüm bağında da tənəkləri
büsbütün təmizləyib yerə düşən salxımları yığmayın. Qalan məhsul
kasıblara və qəriblərə qalsın. Allahınız Rəbb Mənəm.
11 [t] [u] Oğurlamayın, bir-birinizə yalan satıb aldatmayın. 12 [v] Allahınızın
adını ləkələməmək üçün adıma yalandan and içməyin. Rəbb Mənəm.

---

[m] **18:23** Çıx. 22:19; Lev. 20:15-16; Qanun. 27:21 [n] **19:2** Lev. 11:44-45; 1Pet. 1:16
[j] **19:3** Çıx. 20:12; Qanun. 5:16 [p] **19:3** Çıx. 20:8; Qanun. 5:12 [q] **19:4** Lev. 26:1
[r] **19:4** Çıx. 20:23; 34:17; Qanun. 27:15 [s] **19:9-10** Lev. 23:22; Qanun. 24:19-22
[t] **19:11** Çıx. 20:15; Qanun. 5:19 [u] **19:11** Çıx. 20:16; Qanun. 5:20 [v] **19:12** Çıx. 20:7; Qanun. 5:11; Mat. 5:33

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

13 [w] Qonşunu istismar etmə, onu soyma; muzdlu işçinin zəhmət
haqqını axşamdan səhərəcən özündə saxlama. 14 [x] Kar adamı söymə və
kor adamın qarşısına büdrədən heç bir şey qoyma. Allahından qorx.
Rəbb Mənəm.
15 [y] Məhkəmədə haqsızlıq etməyin. Nə yoxsula üstünlük ver, nə də
varlıya meyl sal, amma bir-birinizi ədalətlə mühakimə edin. 16 Xalq
arasında xəbərçilik etmə; qonşunun qanının tökülməsini istəmə. Rəbb
Mənəm.
17 [z] Soydaşına qarşı ürəyində nifrət bəsləmə. Başqa adamı mütləq
tənbeh et ki, sən də günahının cəzasını çəkməyəsən. 18 [a] Öz xalqından
heç kəsdən qisas alma, heç kimə qarşı kin saxlama. Ancaq qonşunu özün
kimi sev. Rəbb Mənəm.
19 [b] Mənim qaydalarıma riayət edin. Başqa növlərdən olan heyvanları
cütləşdirməyin. Tarlanızda iki növ toxum əkməyin. Əyninizə iki növ
sapdan toxunmuş paltar geyməyin.
20 Bir kişi başqa kişinin nişanlı, hələ qiyməti ödənməmiş, azad
olunmamış qarabaşı ilə yaxınlıq edərsə, ona cəza verilsin. Amma onlar
öldürülməsinlər, çünki qarabaş azad deyil, 21 o kişi isə Rəbbin önünə –
Hüzur çadırının girişinə təqsir qurbanı kimi bir qoç gətirsin. 22 Kahin
o kişi üçün işlətdiyi günahını təqsir qurbanı olan qoçla Rəbbin önündə
kəffarə etsin ki, bu günahı bağışlansın.
23 Kənan torpağına girib yemək üçün hər hansı bir meyvə ağacını
əksəniz, meyvəsi sizin üçün üç il haramdır, onu yeməyin. 24 Dördüncü
ildə onun bütün meyvəsi şükür təqdimi kimi Rəbb üçün müqəddəs
sayılsın. 25 Beşinci ildə isə o ağacın meyvəsini yeyə bilərsiniz. Bunu edin
ki, məhsul xeyriniz üçün artsın. Allahınız Rəbb Mənəm.
26 [c] [d] Heç bir əti qanlı-qanlı yeməyin. Baxıcılıq etməyin və gələcəyi
deməyin. 27 [e] Gicgahlarınızı qırxmayın, saqqallarınızın kənarlarını
kəsməyin. 28 Ölülərə görə bədəninizə yara vurmayın, bədəninizə heç bir
şəkil döydürməyin. Allahınız Rəbb Mənəm.
29 [f] Qoy heç kim qızını fahişəlik edib ləkələnməyə qoymasın. Qoy
fahişəlik ölkəyə yayılmasın ki, ölkə əxlaqsızlıqla dolub daşmasın. 30 [g]
Şənbə istirahət günlərimə riayət edin və Müqəddəs məkanıma ehtiramla
yanaşın. Rəbb Mənəm.
31 [h] Cindarlara və ruh çağıranlara tərəf dönməyin, onlarla danışmayın,
yoxsa murdarlanarsınız. Allahınız Rəbb Mənəm.

---

[w] **19:13** Qanun. 24:14-15 [x] **19:14** Qanun. 27:18 [y] **19:15** Çıx. 23:6-8; Qanun. 16:19
[z] **19:17** Mat. 18:15 [a] **19:18** Mat. 5:43; 19:19; 22:39; Mark 12:31,33; Luka 10:27;
Rom. 13:9; Qal. 5:14; Yaq. 2:8 [b] **19:19** Qanun. 22:9-11 [c] **19:26** Yar. 9:4; Lev. 7:26-27;
17:10-14; Qanun. 12:16,23-25; 15:23 [d] **19:26** Qanun. 18:10 [e] **19:27-28** Lev. 21:5;
Qanun. 14:1 [f] **19:29** Qanun. 23:17 [g] **19:30** Lev. 26:2 [h] **19:31** Qanun. 18:11;
1Şam. 28:3; 2Pad. 23:4; Yeş. 8:19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

32 Yaşlıların qarşısında ayağa durun, ağsaqqallara hörmət eləyin.
Allahınızdan qorxun. Rəbb Mənəm. 33 [i] Sizinlə ölkənizdə yaşayan heç
bir qəribə haqsızlıq etməyin. 34 Hamınız onu öz adamınız, yerliniz kimi
qəbul edin, hər kəs onu özünü sevən kimi sevsin. Çünki siz özünüz də
Misir ölkəsində qərib idiniz. Allahınız Rəbb Mənəm.
35 [j] Məhkəmədə, ölçüdə, çəkidə və miqdarda haqsızlıq etməyin. 36 Qoy
tərəziniz, çəki daşınız, taxıl və maye ölçüsü üçün işlənən qablarınız
düzgün olsun. Sizi Misir torpağından çıxaran Allahınız Rəbb Mənəm.
37 Bütün Mənim qaydalarıma və hökmlərimə səylə əməl edin. Rəbb
Mənəm”».

İtaətsizliyə görə cəza

20 1 Rəbb Musaya dedi: 2 «İsrail övladlarına de: “İsraillilərdən və
İsraildə yaşayan yadellilərdən övladını Molekə təqdim edən
hər kəs öldürülməlidir. Qoy ölkə xalqı onu daşqalaq etsin. 3 Öz övladını
Molekə təqdim etdiyi üçün Mən o adamdan üz döndərib xalqı arasından
qovacağam; çünki o, Müqəddəs məkanımı murdarlayıb müqəddəs adımı
ləkələmişdir. 4 Əgər ölkə xalqı o adamın övladını Molekə təqdim etdiyini
görüb göz yumaraq onu öldürməsə, 5 Mən Özüm həmin adamdan və
ailəsindən üz döndərib onu və onunla birgə Moleklə Mənə xəyanət edən
hər kəsi xalqın arasından qovacağam.
6 Mənə xəyanət edərək cindarlara və ruh çağıranlara tərəf dönən
hər kəsdən üz döndərib xalqın arasından qovacağam. 7 Buna görə də
özünüzü təqdis edin və müqəddəs olun, çünki Allahınız Rəbb Mənəm.
8 Qaydalarıma səylə əməl edin, çünki sizi təqdis edən Rəbb Mənəm.
9 [k] Atasına yaxud anasına lənət edən hər kəs öldürülməlidir. O adam öz
atasına yaxud anasına lənət etdiyi üçün qanının tökülməyinə özü baisdir.
10 [l] Başqa kişinin arvadı ilə zina edənlərə aid: qonşusunun arvadı
ilə zina edən kişi zinakar qadınla birlikdə öldürülməlidir. 11 [m] Atasının
arvadı ilə yaxınlıq edən kişi atasının namusunu tapdalamış olur. Bunu
edənlərin hər ikisi öldürülməlidir. Onlar qanlarının tökülməyinə özləri
baisdir. 12 [n] Gəlini ilə yaxınlıq edən kişi gəlini ilə birgə – hər ikisi
öldürülməlidir, çünki bu rəzillikdir. Bunlar qanlarının tökülməyinə
özləri baisdir. 13 [j] Kişi qadınla yaxınlıq etdiyi kimi kişi kişi ilə yaxınlıq
edərsə, hər ikisi iyrənc iş görür və onlar öldürülməlidirlər; qanlarının
tökülməyinə özləri baisdir. 14 [p] Qadınla bərabər anasını arvad alan
kişi əxlaqsızlıq edər; aranızda belə əxlaqsızlıq olmamaq üçün o kişi

---

[i] **19:33-34** Çıx. 22:21; Qanun. 24:17-18; 27:19 [j] **19:35-36** Qanun. 25:13-16; Sül. 20:10; Yez. 45:10 [k] **20:9** Çıx. 21:17; Mat. 15:4; Mark 7:10 [l] **20:10** Çıx. 20:14; Lev. 18:20; Qanun. 5:18 [m] **20:11** Lev. 18:8; Qanun. 22:30; 27:20; 1Kor. 5:1 [n] **20:12** Lev. 18:15
[j] **20:13** Lev. 18:22 [p] **20:14** Lev. 18:17; Qanun. 27:23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

də, o qadınlar da yandırılsın. 15 [q] Heyvanla cinsi əlaqəyə girən kişi
öldürülməlidir; heyvan isə kəsilməlidir. 16 Hər hansı bir heyvanla cinsi
əlaqəyə girən qadın heyvanla birgə öldürülməlidir. Bunlar qanlarının
tökülməyinə özləri baisdir.
17 [r] Əgər bir kişi atabir yaxud anabir bacısını alıb onunla cinsi əlaqədə
olsa, qadın da onunla cinsi əlaqədə olsa, bu, rüsvayçılıqdır. Onlar xalqı
arasından qovulsun. Bacısı ilə cinsi əlaqədə olan kişi cəzasını çəkər.
18 [s] Əgər bir kişi aybaşı olan qadınla yaxınlıq edib onunla cinsi əlaqədə
olarsa, qadının qanaxma mənbəyinin üstünü açar, qadın da öz qanaxma
mənbəyinin üstünü açar. Hər ikisi xalqı arasından qovulsun. 19 [t] Xalanla
yaxud bibinlə yaxınlıq etmə, çünki yaxın qohumları ilə yaxınlıq edənlər
cəzasını çəkərlər. 20 Əmisi arvadı ilə yaxınlıq edən kişi öz əmisinin
namusunu tapdalamış olur; ikisi də günahının cəzasını çəkərək övladları
olmadan öləcəklər. 21 [u] Qardaşı arvadını alan kişi qardaşının namusunu
tapdalayaraq murdar iş görür; onlar sonsuz qalacaqlar.
22 Siz Mənim qaydalarıma və hökmlərimə səylə əməl edin ki, yaşamaq
üçün aparacağım torpaq sizi rədd etməsin. 23 Qarşınızdan qovacağım
millətlərin adətlərinə uymayın; onlar bütün bu şeyləri etdiklərinə görə
Mənim gözümdə iyrəncdirlər. 24 Mən sizə dedim ki, onların torpağına
siz sahib olacaqsınız; Mən o süd və bal axan torpağı sizə irs olaraq
verəcəyəm. Sizi digər xalqlardan ayıran Allahınız Rəbb Mənəm.
25 Beləliklə, siz pak və murdar heyvan və quşları bir-birindən ayırd edin.
Sizin üçün ayırd etdiyim murdar sayılan heyvanlar yaxud quşlar ya da
yerdə sürünən məxluqlarla özünüzü iyrənc etməyin. 26 Siz Mənim üçün
müqəddəs olun, çünki Mən Rəbb müqəddəsəm. Mən sizi digər xalqlardan
ayırdım ki, siz Mənim xalqım olasınız.
27 Cindar yaxud ruh çağıran kişilər və ya qadınlar öldürülməlidir, onlar
daşqalaq olmalıdır. Bunlar qanlarının tökülməyinə özləri baisdir”».

Kahinlərə aid qanunlar

21 1 Rəbb Musaya dedi: «Harun nəslindən olan kahinlərə bəyan
edib belə de: “Qoy kahinlər öz xalqı arasından olan hər hansı bir
meyitə görə özlərini murdar etməsin; 2 ancaq kahinin yaxın qohumu –
anası, atası, oğlu, qızı, qardaşı 3 [v] yaxud da yanında yaşayan subay bacısı
ölsə, kahin o ölüyə görə özünü murdar etməsin. 4 Qoy o, xalq arasında
başçı olduğuna görə özünü murdar edib ləkələməsin.
5 [w] Qoy kahinlər yas tutaraq başının heç bir hissəsini qırxmasın,
saqqalının kənarını kəsməsin, bədənlərinə də yara vurmasınlar,

---

[q] **20:15-16** Çıx. 22:19; Lev. 18:23; Qanun. 27:21 [r] **20:17** Lev. 18:9; Qanun. 27:22
[s] **20:18** Lev. 18:19 [t] **20:19-20** Lev. 18:12-14 [u] **20:21** Lev. 18:16 [v] **21:3** Yez. 44:25
[w] **21:5** Lev. 19:27-28; Qanun. 14:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 özlərinin Allahı üçün müqəddəs olsunlar və Onun adını ləkələməsinlər,
çünki onlar özlərinin Allahına pay, Rəbb üçün yandırma təqdimi
gətirirlər. Buna görə də müqəddəs olsunlar. 7 Kahin fahişəni yaxud
ləkələnmiş və ya ərindən boşanmış qadını da arvad almasın, çünki kahin
Allahı üçün müqəddəsdir. 8 Onu müqəddəs say, çünki Allahına gətirilən
payı təqdim edən odur; o sənin üçün müqəddəs olsun, çünki Mən – sizi
təqdis edən Rəbb müqəddəsəm. 9 Fahişəliklə ləkələnən kahin qızı atasını
da ləkələdiyinə görə yandırılsın.

10 Qohumları üzərində olan başında məsh yağı ilə məsh olunan və
müqəddəs geyimləri geyən vəzifəli baş kahin yas tutaraq nə saçını
dağıtsın, nə də əynindəki geyimini cırsın. 11 Bu kahin heç bir meyitə,
hətta ölən ata-anasına yaxınlaşıb özünü murdar etməsin. 12 O, Müqəddəs
məkanı tərk etməsin və Allahın Müqəddəs məkanını ləkələməsin, çünki
Allahın nişanəsi olan məsh yağı üzərindədir. Rəbb Mənəm. 13 Bu kahin
bakirə qız alsın; 14 [x] dul, boşanmış yaxud fahişəliklə ləkələnmiş qadın
yox, yalnız öz xalqından olan bakirə qız alsın ki, 15 onun övladları xalqı
arasında ləkəli olmasın. Onu təqdis edən Rəbb Mənəm”».

16 Rəbb Musaya dedi: 17 «Haruna belə söylə: “Nəsildən-nəslə övladlarından
qüsuru olan adam Allahına pay təqdim etmək üçün yaxınlaşmasın.
18 Bunlardan heç biri bu xidmətə yaxınlaşmasın: nə kor, nə axsaq, nə
eybəcər, nə əlil, 19 nə əl-ayağından şikəst, 20 nə qozbel, nə cırtdanboy, nə
gözündə titə olan, nə xoralı yaxud dəmrovlu, nə axtalanmış adam, 21 yəni
kahin Harunun nəslindən bədənində hər hansı bir qüsuru olan şəxs Rəbb
üçün yandırma təqdimi verməyə yaxınlaşmasın. Onun bədənində qüsur
var. Buna görə də o, Allahına pay gətirmək üçün yaxınlaşmasın. 22 Belə
adam Allahına gətirilən paydan – həm ən müqəddəs yeməkdən, həm də
müqəddəs yeməkdən yeyə bilər. 23 Lakin o, bədənində qüsuru olduğuna
görə nə müqəddəs pərdəyə, nə də qurbangaha yaxınlaşmasın ki, Müqəddəs
məkanlarımı ləkələməsin, çünki onları təqdis edən Rəbb Mənəm”».

24 Musa Harunla oğullarına və bütün İsrail övladlarına belə dedi.

Təqdimlərin və qurbanların müqəddəsliyi

22 1 Rəbb Musaya dedi: 2 «Harunla oğullarına söylə ki, İsrail
övladlarının Mənim üçün təqdis etdikləri müqəddəs şeylərlə
ehtiyatlı olsunlar və müqəddəs adımı ləkələməsinlər. Rəbb Mənəm.
3 Onlara de: “Nəsildən-nəslə İsrail övladlarının Rəbb üçün təqdis etdikləri
müqəddəs şeylərə murdar halda yaxınlaşan hər hansı bir övladınız
Mənim hüzurumdan qovulsun. Rəbb Mənəm.

4 Harun nəslindən iyrənc dəri xəstəliyi yaxud xəstəliyə görə bədən
axıntısı olan heç kəs pak olana qədər müqəddəs yeməkdən yeməsin.

---

[x] **21:14** Yez. 44:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Meyitə görə murdar olan şeyə toxunan hər kəs, toxumu tökülən hər kəs,
5 onu murdarlayan qaynaşan heyvana və yaxud hər cür murdarlığı olan
insana toxunan hər kəs də – 6 belə şeylərə toxunan hər adam axşamadək
bədənini yumayınca murdar sayılsın və müqəddəs yeməkdən yeməsin.
7 Günəş batanda isə o adam pak sayılsın, sonra müqəddəs yeməkdən
yesin, çünki bu onun xörəyidir. 8 Murdarlanmamaq üçün kahin nə təbii
yolla ölən, nə də parçalanıb ölən heyvanın ətini yesin. Rəbb Mənəm.
9 Mənim buyruğuma riayət etsinlər ki, onu ləkələdikləri üçün günahının
cəzasını çəkərək ölməsinlər. Onları təqdis edən Rəbb Mənəm.

10 Heç bir kənar şəxs: nə kahinin qonağı, nə də onun muzdlu işçisi
müqəddəs yeməkdən yeməsin. 11 Lakin kahinin satın aldığı ya da evində
doğulan qul o yeməkdən yeyə bilər. 12 Kənar adama ərə gedən kahin
qızı müqəddəs təqdim yeməyindən yeməsin. 13 Amma dul qalmış və
ya boşanmış, sonsuz qalaraq atasının evinə qayıdıb ailə üzvü kimi
yaşayan kahin qızı atasının yeməyindən yeyə bilər. Lakin heç bir kənar
şəxs ondan yeyə bilməz. 14 Bilmədən müqəddəs yeməkdən yeyən adam
beşdə birini əlavə edərək əvəzini kahinə qaytarsın. 15 Qoy kahinlər İsrail
övladlarının Rəbbə təqdim etdikləri müqəddəs yeməyi ləkələməsinlər.
16 Onlara bu müqəddəs yeməyi verib bunun təqsirini və cəzasını
boyunlarına qoymasınlar; çünki onları təqdis edən Rəbb Mənəm”».

17 Rəbb Musaya dedi: 18 «Harunla oğullarına və bütün İsraillilərə
belə de: “İsrail övladlarından yaxud İsraildə yaşayan yadellilərdən
kimsənin yandırma qurbanı olaraq Rəbbə təqdim etdiyi hər əhdə görə
təqdim və hər könüllü təqdim 19 sizdən qəbul olunsun deyə ya mal-
qaradan ya da qoyun-keçidən qüsursuz erkək olsun. 20 [y] Qüsurlu heyvanı
gətirmək olmaz, çünki belə qurban sizdən qəbul olunmaz. 21 Kimsə
Rəbbə əhdini ödəmək üçün yaxud könüllü təqdim olaraq mal-qaradan
ya da qoyun-keçidən ünsiyyət qurbanı təqdim edərsə, heyvan qəbul
olunsun deyə qüsursuz olsun; onun bədənində heç bir qüsur olmasın.
22 Rəbbə kor, yaralı, şikəst, qaysaqlı, xoralı, dəmrovlu heyvanları təqdim
etməyin, Rəbb üçün yandırma təqdimi vermək üçün onları qurbangaha
gətirməyin. 23 Mal-qaradan yaxud qoyun-keçidən çolaq yaxud qısaqıç
heyvanı könüllü təqdim etmək olar, lakin əhdini ödəmək üçün o qəbul
olunmaz. 24 Xayası zədələnmiş, əzilmiş, burulmuş ya da kəsilmiş heyvanı
Rəbbə qurban gətirməyin, ölkənizdə buna yol verməyin. 25 Belə bir
heyvanı yadellidən götürüb pay olaraq Allahınıza təqdim etməyin, çünki
bu heyvan xarab və qüsurlu sayılaraq sizdən qəbul olunmaz”».

26 Rəbb Musaya dedi: 27 «Buzov, quzu ya da oğlaq doğularsa, yeddi
gün anasının yanında qalsın. Səkkizinci gündən etibarən Rəbb üçün
yandırma təqdimi kimi qəbul oluna bilər. 28 Nə inək, nə qoyun, nə də

---

[y] **22:20** Qanun. 17:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

keçi ilə balasını eyni gündə birlikdə kəsməyin. 29 Rəbbə təşəkkür qurbanı
gətirəndə elə gətirin ki, o sizdən Rəbbə məqbul olsun. 30 Qurbanın əti
həmin gün yeyilsin, səhərə qədər saxlanılmasın. Rəbb Mənəm.
31 Mənim əmrlərimə səylə əməl edin. Rəbb Mənəm. 32 Mənim müqəddəs
adımı ləkələməyin. Qoy İsrail övladları arasında müqəddəs tutulum. Sizi
təqdis edən Rəbb Mənəm. 33 Allahınız olmaq üçün sizi Misir torpağından
çıxartdım. Rəbb Mənəm».

Rəbbin bayramları

23 1 Rəbb Musaya dedi: 2 «İsrail övladlarına belə de: "Rəbbin təyin
etdiyi bayramlar, Mənim bayramlarım bunlardır. Bu vaxt
müqəddəs toplantı çağırın:

Şənbə istirahət günü

3 [z] Altı gün işinizi görün, yeddinci gün isə Şənbə istirahət və müqəddəs
toplantı günüdür. Qoy Rəbbin bu Şənbə günü yaşadığınız bütün yerlərdə
heç bir iş görülməsin.

Pasxa və Mayasız Çörək bayramları
(Çıx. 12:14-20; Say. 28:16-25; Qanun. 16:1-8)

4 Rəbbin təyin etdiyi bu müqəddəs toplantı günlərini bayramlar elan
edin.
5 [a] Birinci ayın on dördü axşamçağı Rəbbin Pasxa bayramıdır. 6 Həmin
ayın on beşi Rəbbin Mayasız Çörək bayramıdır. Yeddi gün mayasız
çörək yeyin. 7 Birinci gün müqəddəs toplantınız olsun; gündəlik işlərinizi
görməyin. 8 Bu yeddi gün ərzində Rəbb üçün yandırma təqdimi gətirin.
Yeddinci gün isə müqəddəs toplantınız olsun; gündəlik işlərinizi
görməyin"».

İlk dərzin həsr olunması bayramı

9 Rəbb Musaya belə dedi: 10 «İsrail övladlarına de: "Sizə verəcəyim
torpağa gəldiyiniz zaman məhsulunuzu biçəndə biçdiyiniz ilk dərzi
kahinin yanına gətirin. 11 O, dərzi Rəbbin hüzurunda yellədərək təqdim
etsin ki, sizdən qəbul olunsun. Kahin onu Şənbənin ertəsi günü yellətsin.
12 Dərzi yellətdiyiniz gün Rəbbə birillik qüsursuz erkək toğlu yandırma
qurbanı kimi kəsin. 13 Toğlu ilə birlikdə taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı
ilə yoğrulmuş bir efanın onda ikisi olan miqdarda narın un gətirin. Bu,
Rəbb üçün yandırma təqdimi – Onun xoşuna gələn ətirdir. İçmə təqdimi
olaraq da bir hin şərabın dörddə birini gətirin. 14 Bu qurbanı Allahınıza

---

[z] **23:3** Çıx. 20:8-10; 23:12; 31:15; 34:21; 35:2; Qanun. 5:12-14 [a] **23:5** Çıx. 12:1-13; Qanun. 16:1-2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

təqdim etdiyiniz həmin günə qədər nə çörək, nə qovurğa, nə də təzə sünbül yeməyin. Bu bütün yaşadığınız yerlərdə nəsildən-nəslə sizin üçün əbədi qayda olsun.

Biçin bayramı
(Say. 28:26-31; Qanun. 16:9-12)

15 [b] Şənbənin ertəsi günü olan yellədilən dərzi gətirdiyiniz gündən
tam yeddi həftə, 16 yeddinci Şənbə gününün ertəsinədək əlli gün
sayın, sonra Rəbbə təzə taxıl təqdimi gətirin. 17 Yaşadığınız hər yerdən
yellədib təqdim etmək üçün bir efanın onda ikisi narın undan maya ilə
bişirilmiş iki kömbə çörəyi Rəbbə nübar təqdimi gətirin. 18 Çörəklə birgə
birillik yeddi qüsursuz toğlu, bir buğa və iki qoç təqdim edin. Bunlar
taxıl təqdimləri və içmə təqdimləri ilə birlikdə Rəbb üçün yandırma
qurbanıdır, Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma təqdimidir. 19 Günah
qurbanı üçün bir təkə, ünsiyyət qurbanı üçün isə iki birillik toğlu
gətirin. 20 Kahin bu iki toğlunu nübar çörəyi ilə birgə Rəbbin hüzurunda
yellədərək təqdim etsin. Bunlar kahinin Rəbb üçün müqəddəs payı
olsun. 21 Həmin gün özünüz üçün müqəddəs toplantı elan edin və heç bir
gündəlik iş görməyin. Bu bütün yaşadığınız yerlərdə nəsildən-nəslə sizin
üçün əbədi qayda olsun.
22 [c] Torpağınızda məhsul biçəndə tarlanın qıraqlarını biçməyin və
biçindən düşən başaqları yığmayın. Qoy qalan məhsul kasıblara və
qəriblərə qalsın. Allahınız Rəbb Mənəm”».

Şeypur çalınma günü
(Say. 29:1-6)

23 Rəbb Musaya dedi: 24 «İsrail övladlarına belə de: “Yeddinci ayın
birinci günü sizin üçün istirahət günü, şeypur çalınma ilə qeyd olunan
gün, müqəddəs toplantı günü olsun. 25 O gün heç bir gündəlik iş
görməyin və Rəbb üçün yandırma təqdimi gətirin”».

Kəffarə günü
(Lev. 16:2-34; Say. 29:7-11)

26 Rəbb Musaya dedi: 27 [d] «İsrail övladlarına de: “Yeddinci ayın onu
isə Kəffarə günüdür, müqəddəs toplantınız olsun; özünüzü hər şeydən
məhrum edin və Rəbb üçün yandırma təqdimi gətirin. 28 Həmin gün heç
bir iş görməyin, çünki bu, Allahınız Rəbbin hüzurunda sizin üçün kəffarə
edilən Kəffarə günüdür. 29 Həmin o gün özünü hər şeydən məhrum
etməyən adam xalqı arasından qovulsun. 30 O gün hər hansı bir iş görən

---

[b] **23:15-21** Çıx. 23:16; 34:22 [c] **23:22** Lev. 19:9-10; Qanun. 24:19-22
[d] **23:27** Lev. 16:29-34; Say. 29:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

adamı Mən xalqı arasından yox edəcəyəm. 31 Heç bir iş görməyin. Bu
bütün yaşadığınız yerlərdə nəsildən-nəslə sizin üçün əbədi qayda olsun.
32 O gün sizin üçün Şənbə istirahət günü kimidir. Özünüzü hər şeydən
məhrum edin. Ayın doqquzuncu günü axşamdan ertəsi günün axşamına
qədər Şənbə günü kimi istirahət edin”».

Çardaqlar bayramı
(Say. 29:12-40; Qanun. 16:13-17)

33 Rəbb Musaya dedi: 34 [e] «İsrail övladlarına söylə: “Həmin yeddinci
ayın on beşinci günündən Rəbb üçün yeddi gün Çardaqlar bayramını
keçirin. 35 Birinci gün müqəddəs toplantı günüdür. Gündəlik işlərinizi
görməyin. 36 Bu yeddi gün ərzində Rəbbə yandırma təqdimləri gətirin.
Səkkizinci gün isə müqəddəs toplantınız olsun və Rəbbə yandırma
təqdimləri gətirin. Bu gün təntənəli toplantı günüdür, gündəlik işlərinizi
görməyin.
37 Bunlar Rəbbin təyin etdiyi bayramlardır: bu zaman müqəddəs
toplantı çağırıb hər birini öz günündə olmaqla yandırma təqdimlərini
– yandırma qurbanlarını, taxıl təqdimlərini, ünsiyyət qurbanlarını və
içmə təqdimlərini Rəbbə gətirin. 38 Bunlar Rəbbin Şənbələrinə və Rəbbə
verdiyiniz bütün ianələrə, bütün əhdlərin ödəmələrinə, bütün könüllü
təqdimlərə əlavədir.
39 [f] Üstəlik yeddinci ayın on beşinci günü torpağın məhsullarını
yığandan sonra yeddi gün Rəbb üçün bayram keçirin. Birinci gün və
səkkizinci gün istirahət günləri olsun. 40 Birinci gün gözəl ağacların
meyvələrini, xurma ağaclarının budaqlarını, sıx yarpaqlı ağacların və çay
kənarında bitən qovaq ağaclarının budaqlarını toplayıb Allahınız Rəbbin
hüzurunda yeddi gün şənlik edin. 41 Hər il Rəbb üçün bu bayramı yeddi
gün keçirin. Bu, nəsildən-nəslə sizin üçün əbədi qaydadır; bu bayramı
yeddinci ayda qeyd edin. 42 Yeddi gün çardaqlarda qalın; bütün yerli
İsraillilər çardaqlarda yaşasın. 43 Beləliklə, sizin nəsillərriniz bilsin ki, Mən
İsrail övladlarını Misir torpağından çıxarandan sonra onları çardaqlarda
yerləşdirdim. Allahınız Rəbb Mənəm”».
44 Beləcə Musa İsrail övladlarına Rəbbin təyin etdiyi bayramlar
barəsində nəql etdi.

Rəbbin hüzurunda yanan çıraq
(Çıx. 27:20-21)

24 1 Rəbb Musaya dedi: 2 «İsrail övladlarına əmr et ki, işıq
yandırmaq üçün sənə zeytundan çəkilmiş xalis yağ gətirsinlər.
Bu yağdan çıraqlar daima 3 Hüzur çadırında, şəhadət pərdəsinin bayır

---

[e] **23:34-36** Say. 29:12,35 [f] **23:39-43** Çıx. 23:16; 34:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

tərəfində yansın. Harun onu hər axşam Rəbbin hüzurunda yandırıb
səhərə qədər nəzarət etsin. Bu, nəsildən-nəslə sizin üçün əbədi qayda
olsun. 4 Rəbbin hüzurunda xalis qızıldan düzəlmiş çıraqdandakı
çıraqlara daim nəzarət edilsin.

Təqdis çörəkləri

5 [g] Narın un götürüb hər kökə bir efanın onda ikisi qədər miqdarda
on iki kökə bişir. 6 Onları Rəbbin hüzurunda xalis qızıldan düzəlmiş
masaya, iki sıraya altı-altı qoy. 7 Çörək sıralarının üstünə xalis kündür
qoy. Çörəklərin üstündəki kündür Rəbb üçün yandırma təqdimi, çörək
yerinə xatirə təqdimi olsun. 8 Qoy bu çörəklər hər Şənbə günü daim
Rəbbin hüzurunda düzülsün. Bu, İsrail övladları üçün əbədi əhddir. 9 [h] Bu
çörəklər Harunla övladlarının payıdır. Onlar bu çörəkləri müqəddəs bir
yerdə yesinlər. Çünki bunlar Rəbb üçün verilən yandırma təqdimlərindən
ən müqəddəs, Harun övladları üçün əbədi paydır».

Allaha küfr edənin sonu

10 Bir gün anası İsrailli, atası Misirli olan bir adam İsrail övladlarının
arasına çıxdı. O, düşərgədə bir İsrailli ilə savaşıb 11 Allahın adına küfr
və lənət etdi. O adamı Musanın yanına gətirdilər. Onun anası Dan
qəbiləsindən Dibri qızı Şelomit idi. 12 O adamı həbs edib Rəbbin qərarını
gözlədilər.
13 Rəbb Musaya belə dedi: 14 «Lənət edəni düşərgədən kənara çıxar;
qoy bu lənəti eşidənlər əllərini o adamın başına qoysunlar. Sonra
qoy bütün icma onu daşqalaq etsin. 15 İsrail övladlarına belə de:
“Allahına lənət edən hər kəs öz günahının cəzasını çəkəcək; 16 Rəbbin
adına küfr edən hər kəs öldürülməlidir. Bütün icma onu daşqalaq
etsin; istər yadelli, istər yerli olsun, Allahın adına küfr etdiyinə görə
öldürülməlidir.
17 [i] Başqa bir adamın canını alan hər kəs öldürülməlidir. 18 Heyvanı
öldürən isə can əvəzinə can olaraq zərəri ödəsin. 19 Bir adam başqa
adamı yaralayarsa, o nə cür edibsə, ona da belə edilsin: 20 [j] sınıq əvəzinə
sınıq, göz əvəzinə göz, diş əvəzinə diş; o adama nə cür yara vurubsa,
ona da belə yara vurulsun. 21 Heyvan öldürən zərərini ödəsin. Adam
öldürən isə özü öldürülsün. 22 [k] Sizdə istər qərib, istər yerli üçün ədalət
bir olsun; çünki Allahınız Rəbb Mənəm”».
23 Musa İsrail övladlarına bunu dedi. Lənət edəni düşərgədən kənara
çıxarıb daşqalaq etdilər. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi İsrail övladları
buna əməl etdilər.

---

[g] **24:5-6** Çıx. 25:30 [h] **24:9** Mat. 12:4; Mark 2:26; Luka 6:4 [i] **24:17** Çıx. 21:12
[j] **24:20** Çıx. 21:23-25; Qanun. 19:21; Mat. 5:38 [k] **24:22** Say. 15:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Dinclik ili haqqında
(Qanun. 15:1-11)

25 1[l] Rəbb Sina dağında Musaya belə söylədi: 2 «İsrail övladlarına
de: “Sizə verəcəyim torpağa daxil olanda bütün ölkədə
Şənbə günü kimi Rəbb üçün dinclik vaxtları olsun. 3 Altı il tarlanı ək,
üzümlüyün budaqlarını kəs və məhsulunu yığ. 4 Yeddinci ildə isə torpaq
Şənbə günü kimi dincə qoyulsun. Bu, Rəbbin dinclik ilidir. Bu il sən nə
tarlanı ək, nə də üzümlüyünü buda, 5 biçinindən düşən toxumdan bitən
məhsulu biçmə və kəsilməmiş tənəklərdən salxımları yığma. Bu, torpaq
üçün dinclik ili olsun. 6 Bu dinclik ilində torpağın verdiyi hər məhsul
sizin üçün qida olacaq; qulunuz, qarabaşınız, muzdlu işçiniz, aranızda
yaşayan gəlmənin, 7 ev heyvanının və ölkədəki vəhşi heyvanın qidası
olacaq.

Azadlıq ili

8 Özün üçün yeddi dinclik ili – yeddi dəfə yeddi il say. Yeddi dinclik
ilinin müddəti qırx doqquz ildir. 9 Sonra yeddinci ayın onu – Kəffarə günü
bütün ölkənizdə yüksək səslə şeypur çaldırmaqla 10 əllinci ili təqdis edin
və ölkənin bütün sakinləri üçün azadlıq elan edin. Bu il sizin üçün Azadlıq
ili olsun; hamı öz mülkünə, öz ailəsinə qayıtsın. 11 Qoy əllinci il sizin üçün
Azadlıq ili olsun. O il heç nə əkməyin, düşən toxumdan bitən məhsulu
biçməyin, budanmamış meynələrinizdən yığmayın, 12 çünki bu Azadlıq ili
sizin üçün müqəddəs olsun. Tarlalarınızın verdiyi məhsulu yeyin.
13 Bu Azadlıq ilində hər kəs öz mülkünə qayıtsın. 14 Kim torpaq
sahəsini başqa adama satarsa, ondan alan soydaşına haqsızlıq etməsin.
15 Alan şəxs Azadlıq ilindən neçə il keçməsinə görə qiymətləndirib
alsın. Satan isə məhsul götürəcəyi illərə münasib olaraq satsın. 16 İllərin
sayı çoxdursa, qiyməti qaldır, azdırsa, onu endir, çünki o sənə satılan
məhsulların miqdarıdır. 17 Bir-birinizə qarşı haqsızlıq etməyin, amma
Allahınızdan qorxun, çünki Allahınız Rəbb Mənəm.
18 Mənim qaydalarıma əməl edin, hökmlərimə səylə riayət edin ki,
ölkədə arxayın yaşayasınız. 19 Torpaq da barını verəcək ki, siz doyunca
yeyib orada sakit yaşayasınız. 20 ‹Məhsul əkib-biçmədiyimiz yeddinci ildə
nə yeyək?› soruşanda bilin: 21 altıncı il üstünüzə elə bərəkət göndərəcəyəm
ki, torpaq üçillik məhsul verəcək. 22 Səkkizinci il əkin və köhnə məhsuldan
yeyin; doqquzuncu il təzə məhsul yetişənə qədər köhnəni yeyin.
23 Torpaq əbədi olaraq satılmaz; çünki torpaq Mənimdir, siz isə
yanımda qərib və gəlməsiniz. 24 Bütün mülkünüzdən sahə satanda onu
geri satınalma hüququnu saxlayın.

---

[l] **25:1-7** Çıx. 23:10-11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

25 Yanındakı soydaşın yoxsullaşıb mülkündən bir sahə satılmalıdırsa,
onun yaxın qohumu o sahəni geri satın ala bilər. 26 Geri satın alan
qohumu yoxdursa, o soydaş sonra gücü çatıb geri satınalma məbləği
tapsa, 27 qoy satılan vaxtdan neçə illər keçdiyini hesablasın və qiymətin
qalığını satdığı adama verib yenə öz mülkünə malik olsun. 28 Əgər gücü
çatıb bu məbləği tapmasa, sahəsi Azadlıq ilinə qədər onu geri satın alan
adama məxsus qalsın. Azadlıq ilində isə qaytarılsın ki, satan adam yenə
öz mülkünə malik olsun.
29 Bir adam qalalı şəhərdə olan yaşayış evini satarsa, onu geri
satınalma hüququ satdığı gündən bir il müddətinə qüvvədədir; satan
adam evi geri satın ala bilər. 30 Amma əgər bütöv il tamamlananacan o
adam evi geri satın ala bilməsə, qalalı şəhərdəki ev onu alana məxsus
həmişəlik nəsildən-nəslə qalsın. Bu, Azadlıq ilində qaytarılmaz. 31 Ətraf
qala divarı olmayan kəndlərdəki evlər isə torpaq sahələri kimi sayılsın;
onları geri satınalma hüququ olsun və Azadlıq ilində qaytarılsın.
32 Lakin Levililər özlərinə aid şəhərlərdə mülklərini satdıqları
evləri daima geri satınalma hüququna malik olsunlar. 33 Levililərdən
birinin mülkü satdığı və geri satın almadığı şəhər evi Azadlıq ilində
ona qaytarılsın. Çünki Levililərin şəhərlərindəki evlər onların İsrail
övladları arasındakı irsdir. 34 Onların şəhərlərinin ətraf otlaqları isə heç
satılmamalıdır, çünki bunlar Levililərin ayrılmaz mülküdür.
35 [m] Yanındakı soydaşın yoxsullaşıb və özünü təmin edə bilmirsə, ona
yardım et. Qoy o sənin yanında yadelli ya gəlmə kimi yaşasın. 36 Ondan
nə sələm, nə də mənfəət götür. Allahından qorx və qoy soydaşın sənin
yanında yaşaya bilsin. 37 [n] Ona nə sələmlə pul ver, nə də mənfəətini
güdmək üçün yemək ver. 38 Kənan torpağını sizə vermək və Allahınız
olmaq üçün sizi Misir torpağından çıxaran Allahınız Rəbb Mənəm.
39 [j] Yanındakı soydaşın yoxsullaşıb sənə özünü qul kimi satarsa, ona
qulun ağır işini gördürmə. 40 Qoy o, yanında muzdlu işçi yaxud gəlmə
kimi olsun. O, Azadlıq ilinədək yanında işləsin, 41 sonra uşaqları ilə
birlikdə səndən ayrılıb ailəsinin yanına, atalarının mülkünə qayıtsın.
42 Çünki İsrail övladları Mənim Misir torpağından çıxartdığım
qullarımdır, buna görə də onlar qul kimi satılmasınlar. 43 O soydaşına
sərt ağalıq etmə. Allahından qorx.
44 Qullarınız və kənizləriniz ətrafınızdakı millətlərdən olsun. Siz
onlardan nökər və qarabaş geri satın ala bilərsiniz. 45 Aranızda yaşayan
gəlmələrdən və onların ölkənizdə doğulmuş ailə üzvlərindən də geri
satın ala bilərsiniz. Bunlar sizin mülkiyyətiniz olacaq. 46 Siz özünüzdən
sonra bunları oğullarınıza əmlak kimi vəsiyyət edə bilərsiniz və onlar

---

[m] **25:35** Qanun. 15:7-8 [n] **25:37** Çıx. 22:25; Qanun. 23:19-20 [j] **25:39-46** Çıx. 21:2-6; Qanun. 15:12-18

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

oğullarınızın mirası olub həyatı boyunca iş görəcəklər. Ancaq İsrailli
soydaşlarınız arasında heç kim soydaşına sərt ağalıq etməsin.
47 Yanındakı soydaşın yoxsullaşıbsa, qonşuluqda yaşayan pulu olan bir
yadelli ya da gəlməyə yaxud onun ailə üzvünə özünü qul olaraq satarsa,
48 satıldıqdan sonra onun geri satınalma hüququ var. Qardaşlarından biri
onu geri satın ala bilər; 49 əmisi ya da əmisi oğlu da onu geri satın ala bilər.
Ailəsindən hər bir yaxın qohumu da onu geri satın ala bilər. Öz gücü çatanda
o adam özünü geri satın ala bilər. 50 Qoy bu adam ağası ilə özünü satdığı
ildən Azadlıq ilinə qədər muzdlu işçinin iş müddəti kimi hesablaşsın və illərin
sayına görə qiyməti qoyulsun. 51 Əgər illərin sayı hələ də çoxdursa, o buna
görə geri satınalınmanın qiyməti olaraq satın alındığı məbləğin böyük bir
hissəsini ödəsin. 52 Lakin əgər Azadlıq ilinə az qalırsa, o müddətə görə hesab
edərək geri satınalınmanın qiyməti olaraq az ödəsin. 53 Yəni ilbəil muzdlu işçi
kimi ağası ilə hesablaşsın. Qoy ağası da sənin gözün qarşısında ona sərt ağalıq
etməsin. 54 Əgər o adam bu yolla geri satın alınmamışdırsa, Azadlıq ilində
uşaqları ilə birgə azad olsun. 55 Çünki İsrail övladları Mənim qullarım, Mənim
Misir torpağından çıxardığım qullarımdır. Allahınız Rəbb Mənəm.

Allaha itaətin bərəkətləri
(Qanun. 7:12-24; 28:1-14)

26 1 [p] [q] Özünüzə büt düzəltməyin; oyma büt yaxud sütun qoymayın,
ölkənizdə yonulmuş daş qoyub səcdə etməyin; çünki Allahınız
Rəbb Mənəm. 2 Şənbə istirahət günlərimə riayət edin, Müqəddəs
məkanıma ehtiramla yanaşın. Rəbb Mənəm.
3 [r] Əgər qaydalarımla yaşayıb əmrlərimə səylə əməl etsəniz, 4 sizə
mövsümündə yağış göndərəcəyəm ki, torpaq öz məhsulunu, ağaclar
isə meyvələrini versin. 5 Sizin xırmanınız o qədər bol olacaq ki, onun
döyülməsi üzüm yığımına qədər davam edəcək, üzümünüz o qədər bol
olacaq ki, onun yığılması əkin vaxtına qədər davam edəcək. Çörəyinizi
doyunca yeyib ölkənizdə arxayın yaşayacaqsınız.
6 Ölkənizə sülh verəcəyəm; yatanda sizi vahiməyə salan olmayacaq.
Yırtıcı heyvanları ölkədən qovacağam və müharibə üzü görməyəcəksiniz.
7 Düşmənlərinizi qovacaqsınız, onlar döyüş zamanı qarşınızda həlak olacaqlar.
8 Beşiniz yüz adamı, yüzünüz on min adamı qovacaq. Düşmənləriniz döyüş
zamanı qarşınızda həlak olacaqlar. 9 Mən üzümü sizə çevirəcəyəm, sizi artırıb
çoxaldacağam, sizinlə olan Öz əhdimi yerinə yetirəcəyəm. 10 Saxladığınız
məhsul bütün il boyu sizə çatacaq. Yeni məhsula yer tapmaq üçün köhnəni
boşaltmalı olacaqsınız. 11 Üstəlik, Mən aranızda məskunlaşacağam və sizə
nifrət etməyəcəyəm. 12 [s] Mən həm də aranızda yaşayıb sizin Allahınız

---

[p] **26:1** Lev. 19:4 [q] **26:1** Çıx. 20:4; Qanun. 5:8; 16:21-22; 27:1 [r] **26:3-5** Qanun. 11:13-15
[s] **26:12** Yez. 37:27; 2Kor. 6:16; Vəhy 21:3

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

olacağam, siz isə Mənim xalqım olacaqsınız. 13 Sizi Misir torpağından
çıxardan və onların köləliyindən azad edən, boyunduruğunuzu qırıb başınızı
uca edən Allahınız Rəbb Mənəm.

Allahdan uzaqlaşmanın cəzası
(Qanun. 28:15-68)

14 Amma əgər Mənə qulaq asıb bütün bu əmrlərimə əməl etməsəniz,
15 əvəzində qaydalarıma xor baxıb hökmlərimi qəlbinizdən rədd etsəniz,
Mənim bütün əmrlərimə əməl etməyib, əhdimi pozsanız, 16 Mən sizə
bunu edəcəyəm: göz çıxaran və qəlbi sıxan fəlakət, vərəm, qızdırma
göndərəcəyəm. Toxumlarınızı hədər yerə əkəcəksiniz; düşmənləriniz
onlardan əmələ gələn məhsulu yeyəcək. 17 Üzümü sizdən döndərəcəyəm,
düşmənlərinizin qarşısında məğlub olacaqsınız, yağılarınız üzərinizdə
hökm sürəcək; sizi qovan olmasa da, qaçacaqsınız.
18 Əgər buna baxmayaraq yenə də Mənə qulaq asmasanız, o vaxt
günahlarınıza görə sizi yeddi qat artıq tənbeh edəcəyəm. 19 Öyündüyünüz
güclü təkəbbürünüzü qıracağam. Başınız üzərində olan göyləri dəmir və
ayağınız altındakı yeri tunc kimi edəcəyəm ki, 20 qüvvətiniz tükənsin; nə
torpağınız məhsul, nə də ağaclarınız meyvə verəcək.
21 Əgər Mənə qarşı çıxıb sözlərimə hələ də qulaq asmaq istəməsəniz,
Mən sizə günahlarınıza görə yeddiqat artıq bəla göndərəcəyəm.
22 Üstünüzə vəhşi heyvanlar göndərəcəyəm. Onlar övladlarınızı öldürüb,
ev heyvanlarınızı parçalayacaq. Buna görə sayınız elə azalacaq ki,
yollarınız viran qalacaq.
23 Əgər bunlardan ibrət dərsi almayıb Mənə qarşı çıxmaqda davam
etsəniz, 24 Mən də sizə qarşı çıxacağam və günahlarınıza görə yenə də
yeddiqat artıq cəzalandıracağam. 25 Əhdi pozduğunuza görə qisas almaq
üçün üstünüzə müharibə göndərəcəyəm. Siz şəhərlərinizdə sığınanda
aranıza vəba salacağam ki, düşmənin əlinə düşəsiniz. 26 Çörəyinizin
kökünü kəsəcəyəm. On qadın bir təndirdə çörək bişirəcək və onu sizə
çəki ilə paylayacaq, siz isə yeyib doymayacaqsınız.
27 Əgər siz bundan sonra da Mənə qulaq asmasanız və Mənə qarşı
çıxsanız, 28 bu dəfə Mən də sizə qarşı qəzəblə çıxıb günahlarınıza
görə yeddiqat artıq tənbeh edəcəyəm. 29 Oğul və qızlarınızın
ətini yeməyə məcbur olacaqsınız. 30 Səcdəgahlarınızı məhv edib,
buxur qurbangahlarınızı yox edəcəyəm, bütlərinizi devirəcəyəm
və meyitlərinizi o bütlərin üstünə sərəcəyəm. Sizi rədd edəcəyəm;
31 şəhərlərinizi xaraba qoyacağam, Müqəddəs məkanlarınızı viranəliyə
döndərib xoş ətirlərinizi qəbul etməyəcəyəm. 32 Mən ölkənizi elə viran
qoyacağam ki, oranı işğal edən düşmənləriniz baxıb dəhşətə gəlsinlər.
33 Sizi isə millətlər arasına səpələyəcəyəm və arxanızca qılıncla
düşəcəyəm. Torpağınız viranəliyə, şəhərləriniz xarabalığa dönəcək.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

34 O zaman ölkə viran qalacaq, siz isə düşmən torpağında
yaşayacaqsınız. Bütün bu vaxt ərzində ölkə dinclik illərini qeyd edəcək.
Yalnız o vaxt ölkə dinclik illərini qeyd edərək şadlanacaq. 35 Orada
yaşadığınız dinclik illərində görmədiyi dincliyi ölkə viran qalan bütün
müddət görəcək. 36 Düşmən ölkələrində sizdən sağ qalanların ürəklərinə
elə cəsarətsizlik salacağam ki, onlar hətta küləkdən tərpənən yarpağın
xışıltısından qorxub qaçacaqlar. Onları qovan olmasa da, müharibədən
qaçan kimi qaçıb yıxılacaqlar; 37 büdrəyib bir-birinin üstünə yıxılacaqlar,
amma onları qovan olmayacaq; düşmənləriniz qarşısında durmağa
qüvvətiniz olmayacaq. 38 Millətlər arasında həlak olacaqsınız, düşmən
torpağı sizi udacaq. 39 Sizdən sağ qalanlarsa düşmən ölkələrində həm öz
günahlarının cəzasını, həm də atalarının günahlarının cəzasını çəkib
çürüyəcəklər.
40 Amma özlərinin və atalarının günahlarını, Mənə xainlik etdiklərini
və Mənə qarşı çıxdıqlarını etiraf etsələr, 41 – buna görə Mən də onlara
qarşı çıxıb düşmən torpağına aparmışam – daş ürəkləri yumşalıb
günahlarının əvəzini ödəsələr, 42 [t] [u] [v] o zaman Mən də Yaqubla,
İshaqla və İbrahimlə bağladığım əhdimi və onlara vəd etdiyim ölkəni
xatırlayacağam.
43 Bu torpaq onlar tərəfindən tərk ediləcək, onlarsız boş qalıb Şənbə
istirahəti edib şadlanacaq. Onlarsa öz cəzalarını çəkəcəklər, çünki Mənim
hökmlərimi rədd edərək qaydalarıma nifrət etdilər. 44 Bütün bunlara
baxmayaraq, düşmən ölkəsində yaşadıqları zaman onlara xor baxıb
rədd etməyəcəyəm. Beləcə Mən onları məhv edib bağladığım əhdimi
pozmayacağam, çünki onların Allahı Rəbb Mənəm. 45 Mən onların
əcdadlarını başqa millətlərin qarşısında onların Allahı olmaq üçün Misir
torpağından çıxaran vaxt bağladığım əhdimi xatırlayacağam; Rəbb
Mənəm”».
46 Bunlar Rəbbin Özü ilə İsrail övladları arasında Sina dağında Musa
vasitəsilə verdiyi qaydalar, hökmlər və qanunlardır.

Rəbbə təqdimlərin gətirilməsi

27 1 Rəbb Musaya dedi: 2 «İsrail övladlarına söylə: “İnsanları
Rəbbə həsr edən adam əhdini bu dəyərlərinə görə ödəyə bilər:
3 Müqəddəs yerdəki şekelin ölçüsünə görə iyirmi yaşından altmış yaşına
qədər kişinin dəyəri əlli şekel gümüş, 4 qadının dəyəri otuz şekeldir;
5 beş yaşından iyirmi yaşına qədər oğlanın dəyəri iyirmi şekel, qızın
isə on şekeldir; 6 bir aydan beş yaşa qədər olan oğlanın dəyəri beş şekel
gümüş, qızın dəyəri isə üç şekel gümüşdür; 7 altmış yaşından yuxarı
olan kişinin dəyəri on beş şekel, qadının isə on şekeldir; 8 əgər əhdinə

---

[t] **26:42** Yar. 28:13-14 [u] **26:42** Yar. 26:3-4 [v] **26:42** Yar. 17:7-8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

əməl edən adam belə dəyəri ödəmək üçün çox kasıbdırsa, qoy həsr etdiyi
adamı kahinin önünə gətirsin ki, kahin onu qiymətləndirsin. Əhdinə əməl
edənin gücü nəyə çatırsa, kahin onun qiymətini təyin etsin.
9 Əgər bir nəfər Rəbbə qurban gətirilən heyvanlardan birini həsr etsə,
bunlardan Rəbbə verilən hər baş heyvan müqəddəs sayılır. 10 O adam
heyvanı dəyişdirməsin. Nə pisi yaxşı ilə, nə yaxşını pislə əvəz etməsin.
Əgər o, heyvanı dəyişdirirsə, dəyişdirilən heyvanların ikisi də müqəddəs
sayılsın. 11 Əgər Rəbbə qurban gətirməyə layiq olmayan hər hansı murdar
heyvanlardan birini həsr etsə, qoy o heyvanı kahinin yanına gətirib ona
göstərsin; 12 kahin onu yaxşı ya pis olduğuna görə qiymətləndirsin və
dəyəri onun təyin etdiyinə görə olsun. 13 Əgər heyvanı həsr edən onu geri
satın almaq istəsə, qoy o dəyərinə beşdə biri qədər əlavə edərək ödəsin.
14 Bir nəfər öz evini müqəddəs təqdim kimi Rəbbə təqdis edəndə kahin
evi yaxşı ya pis olduğuna görə qiymətləndirsin. Qiymət kahinin təyin
etdiyi kimi qalsın. 15 Əgər o adam evini geri satın almaq istəsə, qoy o
qiymətə görə beşdə birini əlavə edərək ödəsin və ev ona qayıtsın.
16 Əgər bir nəfər mülkü olan tarla sahəsini Rəbbə təqdis edirsə, oraya
əkilən toxum miqdarına görə bir xomer arpa əkilən tarlanın qiyməti əlli
şekel gümüş olsun. 17 Əgər o adam tarlasını Azadlıq ilindən başlayaraq
təqdis edirsə, bu dəyər olduğu kimi qalsın. 18 Əgər tarlasını Azadlıq
ilindən sonra təqdis edirsə, kahin onunla qiymətini sonrakı Azadlıq
ilinə qədər qalan müddətə görə hesablaşsın və dəyəri belə aşağı salınsın.
19 Əgər tarlanı təqdis edən adam onu geri satın almaq istəsə, qoy o,
gümüşə görə dəyərinə beşdə birini əlavə edərək ödəsin və tarla ona
qayıtsın. 20 Əgər tarlanı geri satın almadan başqa birinə satarsa, sonra
onu heç vaxt geri satın ala bilməz. 21 O tarla Azadlıq ilində azad olanda
həmişəlik həsr olunmuş bir tarla kimi Rəbb üçün təqdis edilmiş sayılsın;
kahinin mülkü olsun.
22 Əgər bir nəfər öz mülkü olmayaraq, satın aldığı bir tarlanı Rəbbə təqdis
edərsə, 23 qoy kahin onunla Azadlıq ilinə qədər dəyərini hesablasın. O adam
həmin gün qiyməti Rəbb üçün təqdis edilmiş bir şey kimi versin. 24 Azadlıq
ilində həmin tarla mülk olub onu satan adama qaytarılsın. 25 Bütün dəyərlər
Müqəddəs yerdəki şekelə görə sayılsın. Bu şekel iyirmi geraya bərabərdir.
26 Heyvanlar arasında ilk doğulanlar Rəbbə məxsusdur. Heç kim onu
yenidən təqdis etməsin. İstər mal-qara, istər qoyun-keçi olsun, onlar
Rəbbindir. 27 Əgər murdar heyvanın balası olsa, onu gətirən adam ümumi
dəyərinə beşdə birini əlavə edərək geri satın ala bilər. Əgər o geri satın
alınmırsa, dəyərinə satılsın.
28 [w] Bir nəfərin öz əmlakından istər adam, istər heyvan, istər mülkü
olan tarla sahəsi olsun – Rəbb üçün məhv edilməyə həsr etdiyi hər bir şey

---

[w] **27:28** Say. 18:14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

nə satılsın, nə də geri satın alınsın. Məhv edilməyə həsr olunmuş hər şey
Rəbb üçün ən müqəddəsdir. 29 Məhv edilməyə həsr olunmuş hər kəs geri
satın alınmamalıdır, hamısı öldürülməlidir.
30 x Torpağın məhsulundan – onun verdiyi taxıldan və ağacların
meyvəsindən bütün onda bir hissə Rəbbə məxsusdur və Onun üçün təqdis
edilib. 31 Əgər bir nəfər öz onda bir hissəsini geri satın almaq istəsə,
qoy qiymətinə beşdə birini əlavə edərək ödəsin. 32 Bütün mal-qaradan,
qoyun-keçidən onda bir hissə, sayla çoban dəyənəyinin altından keçən
hər onuncu heyvan Rəbb üçün təqdis edilmiş sayılsın. 33 Qoy heyvan
sahibi heyvanlara yaxşı yaxud pis fərq qoyub baxmasın; birini o biri ilə
dəyişdirməsin. Əgər o belə dəyişdirsə, dəyişdirilən heyvanların ikisi də
müqəddəs sayılıb geri satın alınmamalıdır”».
34 Bu, Rəbbin Musaya İsrail övladları üçün Sina dağında verdiyi
əmrlərdir.

---

x **27:30-33** Say. 18:21; Qanun. 14:22-29

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

SAYLAR

KİTABI

GİRİŞ

«Saylar» Kitabı İsrail xalqının Sina dağını tərk etdiyi vaxtdan Allahın onlara vəd etdiyi ölkənin şərq sərhədinə çatdıqları vaxta qədər qırx illik tarixi əhatə edir. Kitab İsraillilərin mühüm bir işinin adı ilə bağlıdır: Musa peyğəmbərin İsrail xalqı ilə yola düşməzdən əvvəl Sina dağında İsrail xalqını siyahıya alması və bir nəsil böyüdükdən sonra İordan çayının şərqində – Moavda yenə də İsrail xalqını siyahıya alması. İki siyahıyaalma dövrü arasında İsraillilər Kənanın cənub sərhədinə – Qadeşə getdilər, amma vəd olunmuş ölkəyə girə bilmədilər. Onlar həmin ərazidə uzun illər qaldıqdan sonra İordan çayının şərqinə getdilər. Xalqın bir hissəsi burada məskunlaşdı, qalan hissəsi isə Kənana daxil olmaq üçün İordan çayını keçməyə hazırlaşdı.

«Saylar» Kitabı çətinliklər qarşısında ruhdan düşən və qorxan, Allaha və Onun göndərdiyi elçiyə – Musaya qarşı üsyankar olan xalqın salnaməsidir. Xalq dəfələrlə Allaha zəif iman və itaətsizlik göstərməsinə baxmayaraq, O Öz xalqına sədaqətli olmuş və ona davamlı qayğı göstərmişdir.

Kitabın məzmunu:

1:1–9:23 İsraillilərin Sina dağını tərk etməyə hazırlaşması
1:1–4:49 Birinci siyahıyaalma
5:1–8:26 Müxtəlif qanun və qaydalar
9:1-23 İkinci Pasxa
10:1–21:35 Sina dağından Moava
22:1–32:42 Moavda baş vermiş hadisələr
33:1-49 Misirdən Moava səyahətin yekunu
33:50–36:13 İordan çayını keçməzdən əvvəl Rəbbin verdiyi öyüd-nəsihətlər

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İsrail övladlarının ilk dəfə siyahıya alınması

1 1[a] İsrail övladlarının Misirdən çıxmasının ikinci ilində, ikinci ayın
birinci günü Sina səhrasında, Hüzur çadırında Rəbb Musaya belə
dedi: 2 «Bütün İsrail övladlarının icmasını, nəsilləri və ailələri ilə birlikdə
siyahıya alın. Bütün kişiləri ayrı-ayrı sayıb adlarını yazın. 3 İsraildə iyirmi
və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil olan hər kişini sən və Harun siyahıya
alıb dəstələrə ayıracaqsınız. 4 Sizinlə bərabər hər qəbilədən bir kişi olsun; bu
adamlar ailə başçısı olmalıdır. 5 Sizə kömək edəcək adamlar bunlardır:
Ruven qəbiləsindən: Şedeur oğlu Elisur;
6 Şimeondan: Surişadday oğlu Şelumiel;
7 Yəhudadan: Amminadav oğlu Naxşon;
8 İssakardan: Suar oğlu Netanel;
9 Zevulundan: Xelon oğlu Eliav;
10 Yusif övladlarından:
Efrayimdən: Ammihud oğlu Elişama;
Menaşşedən: Pedahsur oğlu Qamliel;
11 Binyamindən: Gidoni oğlu Avidan;
12 Dandan: Ammişadday oğlu Axiezer;
13 Aşerdən: Okran oğlu Pagiel;
14 Qaddan: Deuel oğlu Elyasaf;
15 Naftalidən: Enan oğlu Axira».
16 Bunlar icmadan təyin edilmiş adamlar, öz ata-babalarının qəbilə
rəhbərləri və İsrailin tayfa başçıları idilər. 17 Musa ilə Harun adları
göstərilən bu adamları apardılar. 18 İkinci ayın birinci günündə bütün
icmanı topladılar; nəsillərinə və ailələrinə görə adlarının siyahısı ilə iyirmi
və ondan yuxarı yaşda olanlar ayrı-ayrı yazıldılar. 19 Rəbbin Musaya əmr
etdiyi kimi onlar Sina səhrasında xalqı elə də siyahıya aldılar.
20 İsrailin ilk oğlu Ruvenin övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda
döyüşə qabil olan hər kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına
ayrı-ayrı qeyd edildi. 21 Ruven qəbiləsindən 46 500 nəfər siyahıya alındı.
22 Şimeon övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil
olan hər kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına ayrı-
ayrı qeyd edildi. 23 Şimeon qəbiləsindən 59 300 nəfər siyahıya alındı.
24 Qad övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil olan
hər kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına qeyd edildi.
25 Qad qəbiləsindən 45 650 nəfər siyahıya alındı.
26 Yəhuda övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil
olan hər kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına qeyd
edildi. 27 Yəhuda qəbiləsindən 74 600 nəfər siyahıya alındı.

---

[a] **1:1-46** Say. 26:1-51

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

28 İssakar övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil
olan hər kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına qeyd
edildi. 29 İssakar qəbiləsindən 54 400 nəfər siyahıya alındı.
30 Zevulun övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil
olan hər kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına qeyd
edildi. 31 Zevulun qəbiləsindən 57 400 nəfər siyahıya alındı.
32 Yusif nəslindən – Efrayim övladlarından iyirmi və ondan yuxarı
yaşda döyüşə qabil olan hər kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar
siyahısına qeyd edildi. 33 Efrayim qəbiləsindən 40 500 nəfər siyahıya
alındı.
34 Menaşşe övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil
olan hər kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına qeyd
edildi. 35 Menaşşe qəbiləsindən 32 200 nəfər siyahıya alındı.
36 Binyamin övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil
olan hər kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına qeyd
edildi. 37 Binyamin qəbiləsindən 35 400 nəfər siyahıya alındı.
38 Dan övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil olan
hər kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına qeyd edildi.
39 Dan qəbiləsindən 62 700 nəfər siyahıya alındı.
40 Aşer övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil olan
hər kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına qeyd edildi.
41 Aşer qəbiləsindən 41 500 nəfər siyahıya alındı.
42 Naftali övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil
olan hər kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına qeyd
edildi. 43 Naftali qəbiləsindən 53 400 nəfər siyahıya alındı.
44 Musa, Harun və İsrailin on iki rəhbəri tərəfindən bunlar siyahıya
alındı; hər biri mənsub olduqları ailəni təmsil edirdi. 45 İsraildə iyirmi və
ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil olan kişilərin hamısı mənsub olduqları
ailəyə görə siyahıya alındı. 46 Siyahıya alınanlar cəmi 603 550 nəfər idi.
47 Lakin onların arasında Levililər ailələrinə görə siyahıya alınmadı.
48 Çünki Rəbb Musaya demişdi: 49 «Ancaq Levi qəbiləsini siyahıya
alma və digər İsrail övladlarını aldığın siyahıya daxil etmə. 50 Şəhadət
məskəni ilə onun bütün avadanlığı və məskənə aid olan hər şey üçün
məsuliyyəti Levililərin üzərinə qoy. Məskəni və onun bütün avadanlığını
onlar daşısınlar, məskənə baxsınlar və onun ətrafında düşərgə salsınlar.
51 Məskən daşınacağı zaman Levililər onu toplasınlar. Məskən bir yerə
qoyulacağı zaman yenə Levililər onu qursunlar. Onlardan savayı məskənə
yaxınlaşan öldürülsün. 52 İsrail övladları öz çadırlarını bölüklərinə görə
qursunlar. Hər kəs öz düşərgəsində bayrağının altında olsun. 53 Levililər
isə Şəhadət məskəni ətrafında düşərgə salsınlar ki, İsrail icması Rəbbin
qəzəbinə düçar olmasın. Levililər Şəhadət məskəninə cavabdeh olsunlar».
54 İsrail övladları bütün bunları Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi etdilər.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qəbilələrin düşərgə yerləri

2 1 Rəbb Musaya və Haruna dedi: 2 «İsrail övladları Hüzur çadırını
əhatə edərək bir az kənarda, hər biri öz bayrağının altında
ailələrinin nişanı ilə düşərgə salsınlar.
3 Şərq tərəfində, gündoğana tərəf Yəhuda ordugahına aid bölüklər
öz bayraqlarının altında düşərgə salsınlar. Yəhudalıların rəhbəri
Amminadav oğlu Naxşon olsun. 4 Yəhuda ordusunda 74 600 nəfər
siyahıya alındı. 5 Onun yanında düşərgə salanlar İssakar qəbiləsi olacaq.
İssakarlıların rəhbəri Suar oğlu Netanel olsun. 6 Onun ordusundan 54 400
nəfər siyahıya alındı. 7 Sonra Zevulun qəbiləsi düşərgə salacaq. Zevulun
övladlarının rəhbəri Xelon oğlu Eliav olsun. 8 Onun ordusundan 57 400
nəfər siyahıya alındı. 9 Yəhuda ordugahından bölüklərinə görə bütün
sayılanlar 186 400 nəfər idi. Onlar birinci köçəcəklər.
10 Cənub tərəfində Ruven ordugahına aid bölüklər öz bayraqlarının
altında düşərgə salacaqlar. Ruvenlilərin rəhbəri Şedeur oğlu Elisur
olsun. 11 Ruven ordusundan 46 500 nəfər siyahıya alındı. 12 Onun
yanında düşərgə salanlar Şimeon qəbiləsi olacaq. Şimeonluların rəhbəri
Surişadday oğlu Şelumiel olsun. 13 Onun ordusundan 59 300 nəfər
siyahıya alındı. 14 Sonra Qad qəbiləsi düşərgə salacaq. Qadlıların rəhbəri
Deuel oğlu Elyasaf olsun. 15 Onun ordusundan 45 650 nəfər siyahıya
alındı. 16 Ruven ordugahından bölüklərinə görə sayılanların cəmi 151 450
nəfər idi. İkinci onlar gedəcəklər.
17 Hüzur çadırı yola düşəndə Levililərin düşərgəsi düşərgələrin
ortasında dursun. Hərə necə düşərgə salıbsa, həmin nizamla, öz bayrağı
altında yola düşsün.
18 Qərb tərəfində Efrayim ordugahına aid bölüklər öz bayraqlarının
altında düşərgə salacaqlar. Efrayimlilərin rəhbəri Ammihud oğlu Elişama
olsun. 19 Efrayim ordusundan 40 500 nəfər siyahıya alındı. 20 Onun
yanında düşərgə salanlar Menaşşe qəbiləsi olacaq. Menaşşelilərin rəhbəri
Pedahsur oğlu Qamliel olsun. 21 Onun ordusundan 32 200 nəfər siyahıya
alındı. 22 Sonra Binyamin qəbiləsi düşərgə salacaq. Binyaminlilərin
rəhbəri Gidoni oğlu Avidan olsun. 23 Onun ordusundan 35 400 nəfər
siyahıya alındı. 24 Efrayim ordugahından bölüklərinə görə sayılanların
cəmi 108 100 nəfər idi. Üçüncü onlar gedəcəklər.
25 Şimal tərəfində Dan ordugahına aid bölüklər öz bayraqlarının altında
düşərgə salacaqlar. Danlıların rəhbəri Ammişadday oğlu Axiezer olsun.
26 Dan ordusundan 62 700 nəfər siyahıya alındı. 27 Onun yanında düşərgə
salanlar Aşer qəbiləsi olacaq. Aşerlilərin rəhbəri Okran oğlu Pagiel olsun.
28 Onun ordusundan 41 500 nəfər siyahıya alındı. 29 Sonra Naftali qəbiləsi
düşərgə salacaq. Naftalililərin rəhbəri Enan oğlu Axira olsun. 30 Onun
ordusundan 53 400 nəfər siyahıya alındı. 31 Dan ordugahından cəmi 157

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

600 nəfər siyahıya alındı. Öz bayraqlarının altında ən sonuncu onlar
gedəcəklər».
32 İsrail övladlarından ailələrinə görə siyahıya alınanlar bunlardır.
Ordugahlardan bölüklərinə görə cəmi 603 550 nəfər siyahıya alındı.
33 Ancaq Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi Levililər digər İsrail övladları ilə
birgə siyahıya alınmadı. 34 İsrail övladları Rəbbin Musaya əmr etdiyi hər
şeyi yerinə yetirdilər. Bayraqlarının altında belə düşərgə saldılar və hər
kəs nəsil və ailəsi ilə birgə belə yola düşdü.

Harun oğulları

3 1 Rəbb Sina dağında Musa ilə danışdığı zaman Harunla Musanın
nəsil tarixçəsi belədir. 2 [b] Harun oğullarının adları belədir: ilk
doğulan Nadav, Avihu, Eleazar və İtamar. 3 Harun oğullarının kahinlik
vəzifəsinə keçirdiyi məsh olunmuş kahinlər bunlardır. 4 [c] Nadav ilə
Avihu Sina səhrasında Rəbbin önündə haram od təqdim edərkən oradaca
öldülər. Onların övladları yox idi. Eleazarla İtamar ataları Harunun
yanında kahinlik etdilər.
5 Rəbb Musaya dedi: 6 «Levi qəbiləsini gətir və kahin Harunun önündə
dayandır ki, ona kömək etsinlər. 7 Qoy Hüzur çadırında Harun və bütün
icma üçün öz vəzifələrini yerinə yetirərək müqəddəs məskənə xidmət
etsinlər. 8 Hüzur çadırının bütün avadanlığına baxsınlar və məskənə
xidmət edərək İsrail övladları üçün vəzifələrini yerinə yetirsinlər.
9 Levililəri Harunla oğullarının ixtiyarına ver; onlar İsrail övladları
arasından tamamilə Onun xidmətinə verilmişdir. 10 Harunla oğullarına
tapşır ki, öz kahinlik vəzifələrini yerinə yetirsinlər; müqəddəs yerə
yaxınlaşan kənar adam isə öldürülsün».
11 Rəbb Musaya dedi: 12 «Budur, hər İsrail qadınının doğduğu ilk oğlan
uşağının əvəzinə İsraillilər arasından Levililəri seçmişəm. Levililər
Mənimdir. 13 [d] Çünki bütün ilk oğlanlar Mənimdir. Misir torpağında
bütün ilk doğulanları məhv etdiyim gün İsraildə istər insan, istərsə
heyvan – erkək olan bütün ilk doğulanları Özüm üçün ayırdım. Onlar
Mənim olacaq. Rəbb Mənəm».

Levililərin vəzifələri

14 Rəbb Sina səhrasında Musaya belə dedi: 15 «Levililəri ailələrinə,
nəsillərinə görə siyahıya al. Bir aylıq və ondan yuxarı yaşda olan bütün
kişi cinsindən olanları siyahıya al». 16 Musa da Rəbbin sözünə görə əmr
edildiyi kimi onları siyahıya aldı. 17 Adbaad Levi oğulları bunlardır:
Gerşon, Qohat və Merari. 18 Nəsillərinə görə Gerşonun nəsil başçısı olan
oğullarının adları belədir: Livni və Şimey. 19 Qohatın nəsil başçısı olan

---

[b] **3:2** Say. 26:60 [c] **3:4** Lev. 10:1-2; Say. 26:61 [d] **3:13** Çıx. 13:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

oğulları: Amram, İshar, Xevron və Uzziel. 20 Merarinin nəsil başçısı olan
oğulları: Maxli və Muşi.
Ailələrinə görə Levi nəsilləri bunlardır.
21 Livni və Şimey nəsilləri Gerşon nəslindəndir. Gerşon tayfaları
bunlardır. 22 Bir aylıq və ondan yuxarı yaşda olan bütün kişi cinsindən
7500 nəfər siyahıya alındı. 23 Gerşon nəsilləri qərb tərəfində məskənin
arxasında düşərgə salmalıdırlar. 24 Gerşon nəslinə mənsub olan ailələrin
rəhbəri Lael oğlu Elyasafdır. 25 Hüzur çadırında Gerşon övladları
Müqəddəs məskənə, çadır örtüklərinə, Hüzur çadırının girişində olan
arakəsməyə, 26 həyətin pərdələrinə, məskənlə qurbangahın ətrafındakı
həyətin darvazasının arakəsməsi ilə iplərinə və bunlarla əlaqədar olan
bütün xidmətə cavabdehdirlər.
27 Amram, İshar, Xevron və Uzziel nəsilləri Qohat nəslindəndir.
Qohat nəsilləri bunlardır. 28 Bir aylıq və ondan yuxarı yaşda olan bütün
kişi cinsindən 8600 nəfər siyahıya alındı. Onlar müqəddəs əşyalara
cavabdehdirlər. 29 Qohat nəsilləri çadırın cənub tərəfində düşərgə
salmalıdırlar. 30 Qohat nəsillərinə mənsub ailələrin rəhbəri Uzziel
oğlu Elisafandır. 31 Onlar sandığa, masaya, çıraqdana, qurbangahlara,
müqəddəs yerdə ibadət üçün işlənən bütün əşyalara, arakəsmə pərdəsinə
və bunlarla əlaqədar olan bütün xidmətə cavabdehdirlər. 32 Levili
rəhbərlərinin rəhbəri kahin Harun oğlu Eleazardır. O, Müqəddəs yerə
cavabdeh olanlara nəzarətçi təyin edilmişdir.
33 Maxli və Muşi nəsilləri Merari nəslindəndir. Merari nəsilləri
bunlardır. 34 Bir aylıq və ondan yuxarı yaşda olan bütün kişi cinsindən
6200 nəfər siyahıya alındı. 35 Merari nəsillərinə mənsub ailələrin
rəhbəri Avixayil oğlu Surieldir. Onlar məskənin şimal tərəfində düşərgə
salmalıdırlar. 36 Merarililərə məskənin çərçivələri, şüvülləri, dirəkləri,
altlıqları, bütün avadanlığı və bunlarla əlaqədar bütün xidmət,
37 məskənin ətrafındakı həyətin dirəkləri ilə altlıqları, payaları və ipləri
həvalə olundu.
38 Musa və Harun ilə oğulları məskənin şərq tərəfində, gündoğana
doğru Hüzur çadırının önündə düşərgə salmalıdırlar. Onlar İsrail
övladları üçün öz vəzifələrini yerinə yetirərək Müqəddəs məkana
cavabdehdirlər. Oraya yaxınlaşan kənar adam öldürülməlidir.
39 Rəbbin əmri ilə Musa və Harunun Levi nəsillərindən saydıqları bir
aylıq və ondan yuxarı yaşda kişi cinsindən olanlar cəmi 22 000 nəfər idi.
40 Rəbb Musaya dedi: «Bir aylıq və ondan yuxarı yaşda kişi cinsindən
olan, ilk doğulan bütün İsrail övladlarını adları ilə siyahıya al. 41 İsrail
övladlarının bütün ilk oğlanlarının əvəzinə Levililəri və İsraillilərin ilk
doğulan heyvanlarının əvəzinə Levililərin heyvanlarını Mənim üçün ayır.
Rəbb Mənəm». 42 Musa Rəbbin ona əmr etdiyi kimi etdi. İsrail övladları
arasında bütün ilk doğulanları siyahıya aldı. 43 Adları qeyd edilən, bir

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

aylıq və ondan yuxarı yaşda ilk doğulan kişi cinsindən olanlar cəmi 22
273 nəfər idi.
44 Rəbb Musaya dedi: 45 «Levililəri İsrail övladlarının ilk doğulanlarının
əvəzinə və Levililərin heyvanlarını onların heyvanları əvəzinə ayır.
Levililər Mənim olacaq; Rəbb Mənəm». 46 İsraillilərin ilk oğlanlarından
olub Levililərin sayını aşan 273 nəfəri satın almaq məqsədi ilə, 47 hər
adam üçün hər şekeldə iyirmi gera olan Müqəddəs yerdəki şekelə görə
beş şekel götür. 48 Onları Levililərin sayını aşanları satınalma ödənişi
olaraq Haruna və oğullarına ver. 49 Musa Levililərlə əvəz olanların
sayını aşan İsrail övladlarından satınalma ödənişini götürdü. 50 İsrail
övladlarının ilk oğlanlarından Müqəddəs yerdəki şekelə görə 1365 şekel
aldı. 51 Musa Rəbbin sözünə görə, Rəbbin ona əmr etdiyi kimi satınalma
ödənişini Harunla oğullarına verdi.

Qohat övladlarının vəzifələri

4 1 Rəbb Musaya və Haruna dedi: 2 «Levililər arasından Qohat
övladlarına mənsub nəsillərlə ailələri siyahıya alın. 3 Hüzur
çadırında xidmət etməyə gələn otuz yaşından əlli yaşına qədər kişilərin
hamısını hesablayın. 4 Qohatlıların Hüzur çadırında xidməti budur: ən
müqəddəs əşyalara baxmaq. 5 Düşərgə yola düşəndə Harunla oğulları
içəri girsinlər, arakəsmə pərdəsini endirərək onunla Şəhadət sandığını
örtsünlər. 6 Onun üzərinə suiti dərisindən örtük çəkərək üstünə büsbütün
bənövşəyi kətan sərsinlər və onun şüvüllərini yerinə qoysunlar.
7 Təqdis masası üzərinə bənövşəyi kətan sərərək kətanın üstündə
sinilər, nimçələr, dolçalar və içmə təqdimi tökmək üçün piyalələr
olmalıdır. Daimi çörək onun üzərində qalsın. 8 Onların üzərinə al rəngli
bir kətan sərərək suiti dərisindən bir örtük çəksinlər və onun şüvüllərini
yerinə qoysunlar.
9 Bənövşəyi kətan götürüb, işıq verəcək çıraqdanı, çıraqlarını,
maşalarını, xəkəndazlarını və çıraqdan xidmətində işlədilən bütün
zeytun yağı qablarını örtsünlər. 10 Çıraqdanı və onun bütün avadanlığını
suiti dərisindən bir örtüklə sarıyıb xərəyə qoysunlar.
11 Qızıl qurbangahın üzərinə bənövşəyi kətan sərərək onu suiti
dərisindən bir örtüklə örtsünlər və şüvüllərini taxsınlar. 12 Müqəddəs
yerdə ibadət zamanı işlədilən bütün əşyaları götürərək bənövşəyi
kətanla sarısınlar və suiti dərisindən bir örtüklə örtüb xərəyə qoysunlar.
13 Qurbangahdan külü təmizləyib, üzərinə tünd qırmızı kətan çəksinlər.
14 İbadət zamanı işlədilən bütün əşyaları: xəkəndazı, çəngəlləri, kürəkləri,
ləyənləri, qurbangahın bütün avadanlığını onun üzərinə qoysunlar. Sonra
bunların üstünü suiti dərisindən bir örtüklə örtüb şüvüllərini taxsınlar.
15 Düşərgə yola düşəndə Harunla oğulları müqəddəs əşyaları və bütün
avadanlığı örtməyi qurtarandan sonra Qohatlılar onu daşımağa gəlsinlər.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Amma müqəddəs şeylərə toxunmamalıdırlar ki, ölməsinlər. Hüzur
çadırında olan bu şeyləri daşımaq məsuliyyəti Qohatlılara aiddir.
16 Kahin Harun oğlu Eleazarın işi çıraq üçün zeytun yağına, ətirli
buxura, daimi taxıl təqdimi və məsh yağına nəzarət etməkdir. O bütün
məskənə və içində olan hər şeyə, müqəddəs yerlə avadanlığına nəzarət
edəcəkdir».
17 Rəbb Musaya və Haruna dedi: 18 «Qoymayın ki Levililər arasından
Qohatlıların nəsilləri yox olsun. 19 Ancaq ən müqəddəs şeylərə
yaxınlaşdıqları zaman ölməyib sağ qalsınlar deyə Harunla oğulları
içəri girib onların hərəsini öz işinin üstünə və öz yükünün başında
qoysun. 20 Lakin Qohatlılar bir an belə, içəri girib müqəddəs əşyalara
baxmasınlar, yoxsa ölərlər».

Gerşon övladlarının vəzifələri

21 Rəbb Musaya belə dedi: 22 «Gerşonluları da mənsub olduqları ailələrə
və nəsillərə görə siyahıya al. 23 Onlardan otuz yaşından əlli yaşına qədər
olanların hamısını siyahıya al. Qoy xidmət edib Hüzur çadırında iş
görmək üçün gəlsinlər. 24 İş görmək və yük daşımaq xüsusunda Gerşon
nəsillərinin vəzifəsi budur: 25 Müqəddəs məskənin pərdələrini, Hüzur
çadırı ilə onun örtüyünü, üzərindəki suiti dərisindən xarici örtüyü,
Hüzur çadırının girişində olan arakəsməni, 26 həyətin pərdələrini və
qurbangahın ətrafındakı həyətin darvazasının arakəsməsi ilə iplərini
və onların ibadət üçün işlənən bütün əşyalarını daşısınlar; bu şeylərlə
görüləcək bütün işləri Gerşonlular görsünlər. 27 İstər yük daşımaq,
istərsə başqa iş görmək, edəcəkləri bütün xidmətlər Harunla oğullarının
rəhbərliyi ilə görülsün. Gerşonlular daşıyacaqları hər yükə cavabdeh
olsunlar. 28 Hüzur çadırında Gerşon nəsillərinin xidməti budur. Onların
vəzifələri kahin Harun oğlu İtamarın nəzarəti altında olsun.

Merari övladlarının vəzifələri

29 Merarililəri mənsub olduqları nəsillərə və ailələrə görə siyahıya al.
30 Otuz yaşından əlli yaşına qədər Hüzur çadırının işini görmək üçün
gələnlərin hamısını siyahıya al. 31 Hüzur çadırında xidmət edərkən onların
vəzifəsi budur: məskənin çərçivələrini, şüvüllərini, dirəklərini, altlıqlarını,
32 çadırın ətrafındakı həyətin dirəkləri ilə altlıqlarını, payalarını, iplərini,
bütün avadanlığını və işlətdikləri hər şeyi daşımaq. Hər kəsi adbaad təyin et
ki, müəyyən əşyaları daşısın. 33 Hüzur çadırında Merari nəsillərinin vəzifəsi
budur. Onlar kahin Harun oğlu İtamarın nəzarəti altında xidmət edəcəklər».

Levililərin siyahıya alınması

34 Musa ilə Harun və icma başçıları, Qohatlılardan nəsillərə və ailələrə
görə 35 otuz yaşından əlli yaşına qədər Hüzur çadırına xidmət edib iş

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

görmək üçün gələn kişilərin hamısını siyahıya aldılar. 36 Nəsillərinə
görə 2 750 nəfər siyahıya alındı. 37 Hüzur çadırında xidmət edən Qohat
nəsillərinə mənsub kişilərin cəmi bu idi. Rəbbin Musa vasitəsilə verdiyi
əmrə görə Musa ilə Harun onları siyahıya aldılar.
38 Gerşonlulardan nəsillərinə və ailələrinə görə 39 otuz yaşından əlli
yaşına qədər Hüzur çadırına xidmət edib iş görmək üçün gələn kişilərin
hamısı siyahıya alındı. 40 Nəsillərinə və ailələrinə görə 2630 nəfər
siyahıya alındı. 41 Gerşon nəslindən siyahıya alınan, Hüzur çadırında
xidmət edən kişilərin cəmi bu idi. Rəbbin əmrinə görə Musa ilə Harun
onları siyahıya aldılar.
42 Merari övladlarından nəsillərinə və ailələrinə görə 43 otuz yaşından
əlli yaşına qədər Hüzur çadırına xidmət edib iş görmək üçün gələn
kişilərin hamısı siyahıya alındı. 44 Nəsillərinə görə 3200 nəfər siyahıya
alındı. 45 Hüzur çadırında xidmət edən Merari nəsillərinə mənsub
kişilərin cəmi bu idi. Rəbbin Musa vasitəsi ilə verdiyi əmrə görə Musa ilə
Harun onları siyahıya aldılar.
46 Musa ilə Harun və İsrail rəhbərləri, nəsillərinə və ailələrinə görə
bütün Levililəri, 47 otuz yaşından əlli yaşına qədər, Hüzur çadırında
xidmət etmək və yük daşımaq üçün gələn kişilərin hamısını siyahıya
aldılar. 48 8580 nəfər siyahıya alındı. 49 Rəbbin əmrinə görə hər biri
edəcəyi xidmətə və daşıyacağı yükə görə Musanın nəzarəti ilə siyahıya
alındılar; onlar Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi siyahıya alındılar.

Düşərgənin paklığı

5 1 Rəbb Musaya dedi: 2 «İsrail övladlarına əmr et ki, bütün iyrənc dəri
xəstəliyi və xəstəliyə görə bədən axıntısı olan yaxud da meyitdən
murdarlanan hər kəsi düşərgədən çıxarsınlar. 3 Onlar istər kişi olsun,
istər qadın, arasında olduğum düşərgələrini murdar etməsinlər, onları
düşərgədən çıxarın». 4 İsrail övladları beləcə etdilər: onları düşərgədən
çıxardılar. Rəbb Musaya necə söylədisə, İsrail övladları elə də etdilər.

Günah üçün ödəmə

5 [e] Rəbb Musaya dedi: 6 «İsrail övladlarına söylə: “İnsanların işlətdiyi
günahlardan birini edərək Rəbbə xəyanət edən kişi yaxud qadın
təqsirkardır”. 7 Qoy o işlətdiyi günahı etiraf edib təqsirinin əvəzinin
beşdə birini əlavə edərək qarşısında təqsirkar olan adama ödəsin. 8 Əgər
o adamın təqsirinin əvəzini ala biləcək qohumu yoxdursa, ödənəcək
əvəz Rəbb üçün verilsin; qoy bu təqsirkar üçün verdiyi kəffarə təkəsi ilə
birlikdə kahininki olsun. 9 İsrail övladlarının kahinə təqdim etdikləri
bütün müqəddəs ianələr kahinə məxsusdur. 10 Hər kəsin özü üçün təqdis

---

[e] **5:5-8** Lev. 6:1-7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

etdiyi əşyalar özünə məxsusdur, amma kahinə nə verərlərsə, kahinə aiddir».

Xəyanətdə ittiham edilən qadınlar

11 Rəbb Musaya belə dedi: 12 «İsrail övladlarına belə söylə: “Bir kişinin
arvadı əyri yola düşüb ona xəyanət etsə və 13 başqa kişi ilə yaxınlıq
edib cinsi əlaqədə olduğu ərindən gizlədilirsə və beləcə qadının murdar
işi ortaya çıxmamışsa, heç bir şahid olmadığı üçün günah üstündə
tutulmamışsa, 14 əri qısqanclığa qapılıb murdar iş görən arvadından
şübhələnməyə başlayarsa yaxud arvadı murdar iş görmədiyi halda
yenə qısqanclığa qapılıb ondan şübhələnərsə, 15 kişi arvadını kahinin
yanına aparsın və arvadı üçün təqdim olaraq istənilən efanın onda biri
qədər arpa unu gətirsin. Onun üzərinə nə zeytun yağı töksün, nə də
kündür qoysun, çünki bu qısqanclıq üçün taxıl təqdimidir. Təqsirkarlığı
xatırladan xatirə təqdimidir.
16 Kahin qadını Rəbbin hüzuruna gətirsin; 17 gil qaba müqəddəs su
alaraq müqəddəs məskənin döşəməsindən toz götürüb suya salsın.
18 Kahin qadını Rəbbin önündə dayandıraraq onun saçını dağıtsın.
Sonra xatirə təqdimini onun ovuclarına qoysun. Bu, qısqanclıq üçün
taxıl təqdimidir. Kahinin əlində isə lənət gətirən acı su olacaq. 19 Kahin
qadına and içdirib desin: ‹Əgər sən başqa kişi ilə yaxınlıq etməmisənsə,
ərinin nikahı altında olaraq əyri yola düşüb murdarlıq etməmisənsə,
lənət gətirən bu acı su sənə zərər vurmayacaq. 20 Lakin əri ilə nikahda
olaraq əyri yola düşərək ərindən başqa bir kişi ilə yaxınlıq edib murdar
olmusansa› 21 onda kahin qadına lənət andını içdirib belə desin: ‹Rəbb
sənin bətnini sonsuz edib qarnını şişirtdiyi zaman səni xalqının içində
lənət və töhmətə düçar etsin. 22 Lənət gətirən bu su sənin qarnını
şişirtmək və bətnini sonsuz etmək üçün bağırsaqlarına daxil olsun›.
Qadın ‹Amin, amin!› desin.
23 Kahin bu lənətləri bir tumara yazsın və acı suda islatsın, 24 sonra
lənət gətirən acı suyu qadına içirtsin. Lənət gətirən su onun bətninə
girəcək və acı olacaq. 25 Kahin qısqanclıq üçün taxıl təqdimini qadının
əlindən alsın və Rəbbin hüzurunda yellədikdən sonra qurbangaha
gətirsin. 26 Xatirə təqdimi olaraq taxıl təqdimindən ovuc dolusu
götürsün və qurbangahda tüstülədib yandırsın, sonra qadına suyu
içirtsin. 27 Qadına suyu içirdikdən sonra əgər qadın murdar olub ərinə
xəyanət etmişsə, lənət gətirən su onun bətninə girəcək və acılıq verəcək;
onun qarnı şişəcək, bətni sonsuz olacaq və özü xalqının arasında
lənətlənəcəkdir. 28 Əgər qadın murdarlıq etməmişsə və pakdırsa, su zərər
vurmayacaq və uşaq doğa biləcəkdir.
29 Qısqanclığa aid olan qanun belədir: bir qadın əri ilə nikahda olarkən
əyri yola düşüb murdar olanda 30 yaxud bir kişi qısqanclığa qapılıb

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

arvadından şübhələnəndə kahin qadını Rəbbin hüzurunda qoysun və ona
bütün bu qanunu icra etsin. 31 Kişi bu işdə cəzasız qalsın, o qadın isə öz
günahının cəzasını çəksin”».

Nəzirilik andı

6 1 Rəbb Musaya belə dedi: 2 «İsrail övladlarına söylə və onlara əmr
et: “Bir kişi və yaxud bir qadın nəzirilik əhdi edib özünü Rəbbə
həsr edərsə, 3[f] şərabdan və başqa kefləndirici içkidən çəkinsin. Hətta
şərab sirkəsi də, başqa kefləndirici içkidən hazırlanmış sirkə də, üzüm
suyu da içməsin; nə üzüm, nə də kişmiş yesin. 4 Nəziri olduğu müddətdə
çəyirdəkdən qabığa qədər meynədən istehsal edilmiş heç bir şey yeməsin.
5 Nəziri olduğu bütün müddətdə başına ülgüc dəyməsin, saçını uzatsın;
özünü Rəbbə həsr etdiyi müddət qurtarana qədər müqəddəs olsun.
6 Özünü Rəbbə həsr etdiyi günlərdə meyitə yaxınlaşmasın. 7 Atası və
anası, qardaşı və bacısı ölsə, onlara görə özünü murdar etməsin; çünki
özünü Allahına həsretmə rəmzi onun başı üzərindədir. 8 Nəziri olduğu
bütün müddətdə o, Rəbbə həsr edilmişdir.
9 Yanında bir adam birdən-birə qəflətən ölərsə və nəzirinin saçını
murdar eləyərsə, o təmiz olduğu gün – yeddinci gün başını qırxdırsın.
10 Səkkizinci gün Hüzur çadırının girişində kahinə iki qumru quşu yaxud
iki göyərçin gətirsin. 11 Kahin birini günah qurbanı və o birini yandırma
qurbanı kimi təqdim etsin ki, nəzirinin günahı üçün kəffarə olsun, çünki
meyitlə bir yerdə olmaqla o günah işlətdi. Həmin gün yenidən başını
təqdis etsin. 12 Nəziri olduğu müddətdə özünü Rəbbə yenidən həsr etsin
və təqsir qurbanı olaraq birillik erkək toğlu gətirsin. Əvvəlki günlər isə
boşa getsin, çünki nəziriliyi murdarlanmışdır.
13[g] Nəziriyə aid olan qanun budur: özünü həsr etdiyi müddət
qurtaranda nəziri Hüzur çadırının girişinə gətirilsin. 14 Orada Rəbbə
bu təqdimləri gətirsin: yandırma qurbanı olaraq birillik qüsursuz bir
erkək toğlu, günah qurbanı olan birillik qüsursuz bir dişi toğlu, ünsiyyət
qurbanı olan qüsursuz bir qoç, 15 bir səbət mayasız çörək, narın undan
zeytun yağı ilə yoğrulmuş mayasız kökələrdən və üstünə zeytun yağı
sürtülmüş mayasız qoğallardan ibarət olan taxıl təqdimləri və içmə
təqdimləri. 16 Kahin Rəbbin önündə onları təqdim etsin; günah qurbanını
və yandırma qurbanını gətirsin. 17 Mayasız çörək səbəti ilə birgə qoçu
Rəbbə ünsiyyət qurbanı kimi gətirsin; kahin onun taxıl təqdimi ilə içmə
təqdimini də gətirsin. 18 Nəziri Hüzur çadırının girişində öz həsr etdiyi
saçını qırxsın, sonra saçını götürüb ünsiyyət qurbanının altındakı oda
qoysun. 19 Nəziri həsr etdiyi saçını qırxdıqdan sonra kahin qoçun bişmiş
bir qolunu, səbətdən götürdüyü mayasız bir kökə və mayasız bir qoğal ilə

---

[f] **6:3** Luka 1:15 [g] **6:13-21** Həv. 21:23-24

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

birgə nəzirinin ovuclarına qoysun. 20 Sonra yellətmə təqdimi kimi onları
Rəbbin hüzurunda yellətsin. Onlar yellədilən döş əti və qaldırılan budla
birgə müqəddəsdir, kahinə məxsusdur. Ondan sonra nəziri şərab içə bilər.
21 Özünü həsr etdiyinə görə Rəbbə təqdimini və buna əlavə olaraq verə
biləcəyi başqa şeyləri əhd edən nəziri ilə əlaqədar qanun budur. Nəzirilik
qanuna görə nəziri nə əhd etmişsə, onu icra etməlidir”».

Kahinlərin xeyir-duası

22 Rəbb Musaya dedi: 23 «Harun və oğullarına belə de: İsrail övladlarına
belə xeyir-dua verin:
24 “Qoy Rəbb sənə xeyir-dua verib səni qorusun;
25 Rəbb Öz nurlu üzünü sənə göstərərək lütf versin.
26 Rəbb üzünü sənə tərəf çevirsin, sənə sülh versin”.
27 Beləcə kahinlər Mənim adımla İsrail övladlarına xeyir-dua verəndə
Mən də onlara xeyir-dua verəcəyəm».

Rəhbərlərin təqdimləri

7 1 Musa məskəni qurub qurtaranda onu və bütün avadanlığını məsh
və təqdis etdi. Qurbangah və bütün avadanlığını da məsh və təqdis
etdi. 2 Sonra İsrail rəhbərləri təqdimləri gətirdilər. Onlar nəsil başçıları,
siyahıya alınan xalqa nəzarət edən qəbilə rəhbərləri idi. 3 Rəbbə təqdim
olaraq üstü örtülü altı araba və on iki öküz gətirdilər; hər iki rəhbər üçün
bir araba və hər rəhbər üçün bir öküz. Bu təqdimləri məskənin önünə
gətirdilər. 4 Rəbb Musaya belə dedi: 5 «Onları bu adamlardan götür ki,
Hüzur çadırındakı xidmətlərdə işlənilsin. Onları Levililərə, hər birinin
vəzifəsinə görə ver».
6 Musa arabaları və öküzləri götürüb Levililərə verdi. 7 Gerşonlulara
vəzifələrinə görə iki araba və dörd öküz verdi; 8 Merarililərə isə
vəzifələrinə görə dörd araba və səkkiz öküz verdi. Onların hamısı
kahin Harun oğlu İtamarın nəzarəti altında idi. 9 Lakin Qohatlılara
bir şey vermədi, çünki onların vəzifəsi müqəddəs əşyaları çiyinlərində
daşımaqdır.
10 Qurbangah məsh edilən gün rəhbərlər onun təqdisi üçün təqdimlər
gətirdilər; onlar təqdimlərini qurbangahın qabağına gətirdilər. 11 Çünki
Rəbb Musaya demişdi: «Qurbangahın təqdisi üçün hər gün bir rəhbər öz
təqdimini gətirsin».
12 Birinci gün təqdimi gətirən Yəhuda qəbiləsindən Amminadav oğlu
Naxşon oldu. 13 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə
görə yüz otuz şekel ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik bir gümüş
ləyən – bunların ikisi də taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş
narın unla dolu idi; 14 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə;
15 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu; 16 günah

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qurbanı olaraq bir təkə; 17 ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz, beş qoç, beş
təkə, beş erkək toğlu. Amminadav oğlu Naxşonun gətirdiyi təqdimlər
bunlar idi.
18 İkinci gün İssakarlıların rəhbəri Suar oğlu Netanel təqdimlərini
gətirdi. 19 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə
yüz otuz şekel ağırlığında bir gümüş sini; yetmiş şekellik bir gümüş
ləyən – bunların ikisi də taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş
narın unla dolu idi; 20 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə;
21 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu; 22 günah
qurbanı olaraq bir təkə; 23 qurban ediləcək ünsiyyət qurbanı olaraq iki
öküz, beş qoç, beş təkə, beş erkək toğlu. Suar oğlu Netanelin gətirdiyi
təqdimlər bunlar idi.
24 Üçüncü gün Zevulunluların rəhbəri Xelon oğlu Eliav təqdimlərini
gətirdi. 25 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə
yüz otuz şekel ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik bir gümüş
ləyən – bunların ikisi də taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş
narın unla dolu idi; 26 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə;
27 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu; 28 günah
qurbanı olaraq bir təkə; 29 qurban ediləcək ünsiyyət qurbanı olaraq iki
öküz, beş qoç, beş təkə, beş erkək toğlu. Xelon oğlu Eliavın gətirdiyi
təqdimlər bunlar idi.
30 Dördüncü gün Ruvenlilərin rəhbəri Şedeur oğlu Elisur təqdimlərini
gətirdi. 31 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə
yüz otuz şekel ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik bir gümüş
ləyən – bunların ikisi də taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş
narın unla dolu idi; 32 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə;
33 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu; 34 günah
qurbanı olaraq bir təkə; 35 qurban ediləcək ünsiyyət qurbanı olaraq iki
öküz, beş qoç, beş təkə, beş erkək toğlu. Şedeur oğlu Elisurun gətirdiyi
təqdimlər bunlar idi.
36 Beşinci gün Şimeonluların rəhbəri Surişadday oğlu Şelumiel
təqdimlərini gətirdi. 37 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki
şekelə görə yüz otuz şekel ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik
bir gümüş ləyən – bunların ikisi də taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə
yoğrulmuş narın un ilə dolu idi; 38 buxur dolu on şekel ağırlığında bir
qızıl nimçə; 39 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu;
40 günah qurbanı olaraq bir təkə; 41 ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz,
beş qoç, beş təkə, beş erkək toğlu. Surişadday oğlu Şelumielin gətirdiyi
təqdimlər bunlar idi.
42 Altıncı gün Qadlıların rəhbəri Deuel oğlu Elyasaf təqdimlərini
gətirdi. 43 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə
yüz otuz şekel ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik bir gümüş

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ləyən – bunların ikisi də taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş
narın unla dolu idi; 44 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə;
45 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu; 46 günah
qurbanı olaraq bir təkə; 47 ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz, beş qoç, beş
təkə, beş erkək toğlu. Deuel oğlu Elyasafın gətirdiyi təqdimlər bunlar idi.
48 Yeddinci gün Efrayimlilərin rəhbəri Ammihud oğlu Elişama
təqdimlərini gətirdi. 49 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki
şekelə görə yüz otuz şekel ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik
bir gümüş ləyən – bunların ikisi də taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə
yoğrulmuş narın unla dolu idi; 50 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl
nimçə; 51 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu;
52 günah qurbanı olaraq bir təkə; 53 ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz,
beş qoç, beş təkə, beş erkək toğlu. Ammihud oğlu Elişamanın gətirdiyi
təqdimlər bunlar idi.
54 Səkkizinci gün Menaşşelilərin rəhbəri Pedahsur oğlu Qamliel
təqdimlərini gətirdi. 55 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki
şekelə görə yüz otuz şekel ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik
bir gümüş ləyən – bunların ikisi də taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə
yoğrulmuş narın unla dolu idi; 56 buxur dolu on şekel ağırlığında bir
qızıl nimçə; 57 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu;
58 günah qurbanı olaraq bir təkə; 59 ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz,
beş qoç, beş təkə, beş erkək toğlu. Pedahsur oğlu Qamlielin gətirdiyi
təqdimlər bunlar idi.
60 Doqquzuncu gün Binyaminlilərin rəhbəri Gidoni oğlu Avidan
təqdimlərini gətirdi. 61 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki
şekelə görə yüz otuz şekel ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik
bir gümüş ləyən – bunların ikisi də taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə
yoğrulmuş narın unla dolu idi; 62 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl
nimçə; 63 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu;
64 günah qurbanı olaraq bir təkə; 65 ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz, beş
qoç, beş təkə, beş erkək toğlu. Gidoni oğlu Avidanın gətirdiyi təqdimlər
bunlar idi.
66 Onuncu gün Danlıların rəhbəri Ammişadday oğlu Axiezer təqdimlərini
gətirdi. 67 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə yüz
otuz şekel ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik bir gümüş ləyən –
bunların ikisi də taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş narın unla
dolu idi; 68 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə; 69 yandırma
qurbanı olaraq bir dana, bir qoç, bir erkək toğlu; 70 günah qurbanı olaraq
bir təkə; 71 ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz, beş qoç, beş təkə, beş erkək
toğlu. Ammişadday oğlu Axiezerin gətirdiyi təqdimlər bunlar idi.
72 On birinci gün Aşerlilərin rəhbəri Okran oğlu Pagiel təqdimlərini
gətirdi. 73 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə yüz

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

otuz şekel ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik bir gümüş ləyən –
bunların ikisi də taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş narın unla
dolu idi; 74 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə; 75 yandırma
qurbanı olaraq bir dana, bir qoç, bir erkək toğlu; 76 günah qurbanı olaraq bir
təkə; 77 ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz, beş qoç, beş təkə, birillik beş erkək
toğlu. Okran oğlu Pagielin gətirdiyi təqdimlər bunlar idi.
78 On ikinci gün Naftalililərin rəhbəri Enan oğlu Axira təqdimlərini
gətirdi. 79 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə yüz
otuz şekel ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik bir gümüş ləyən
– bunların ikisi də taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş unla
dolu idi; 80 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə; 81 yandırma
qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu; 82 günah qurbanı olaraq
bir təkə; 83 ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz, beş qoç, beş təkə, beş erkək
toğlu. Enan oğlu Axiranın gətirdiyi təqdimlər bunlar idi.
84 Qurbangah məsh ediləndə İsrail rəhbərlərinin onun təqdisi üçün gətirdiyi
təqdimlər bunlardır: on iki gümüş sini, on iki gümüş ləyən, on iki qızıl nimçə;
85 hər gümüş nimçənin ağırlığı yüz otuz şekel və hər ləyənin ağırlığı isə yetmiş
şekel idi; bütün gümüş qabların ağırlığı Müqəddəs yerdəki şekelə görə iki min
dörd yüz şekel idi; 86 buxurla dolu on iki qızıl nimçədən hər birinin ağırlığı
Müqəddəs yerdəki şekelə görə on şekel olub. Beləliklə, nimçələrdəki bütün
qızılın ağırlığı yüz iyirmi şekel idi; 87 yandırma qurbanı olaraq, taxıl təqdimləri
ilə birlikdə heyvanların cəmi on iki buğa, on iki qoç, on iki erkək toğlu və
günah qurbanı olaraq on iki təkə; 88 ünsiyyət qurbanı üçün heyvanların cəmi
iyirmi dörd buğa, altmış qoç, altmış təkə, altmış erkək toğlu. Qurbangah məsh
ediləndən sonra onun təqdisi üçün verilən təqdimlər bunlar idi.
89 Musa Rəbb ilə danışmaq üçün Hüzur çadırına girdiyi zaman Şəhadət
sandığında olan kəffarə qapağının üzərindəki iki keruvun arasından ona
xitab edən Rəbbin səsini eşidərdi. Rəbb Musa ilə danışardı.

Yeddi çıraq

8 1 [h] Rəbb Musaya belə dedi: 2 «Haruna de: “Yeddi çırağı elə qoy ki,
çıraqdanın önünü işıqlandırsın”».
3 Harun belə etdi; Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi çıraqları çıraqdanın
önündə yerləşdirdi. 4 Çıraqdanın quruluşu belə idi: altlığından gül
təsvirlərinə qədər yastılanmış qızıldan hazırlanmışdı. Çıraqdan Rəbbin
Musaya göstərdiyi nümunəyə görə düzəldilmişdi.

Levililərin təyin edilməsi

5 Rəbb Musaya dedi: 6 «İsrail övladlarının arasından Levililəri götür
və onları pak et. 7 Onları pak etmək üçün belə et: paklama suyunu

---

[h] **8:1-4** Çıx. 25:31-40; 37:17-24

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

üzərlərinə çilə, sonra bədənlərindəki bütün tükləri qırxıb geyimlərini
yusunlar. Beləliklə, pak olarlar. 8 O zaman bir buğa və onun taxıl
təqdimi olan zeytun yağı ilə yoğrulmuş narın un götürsünlər. Günah
qurbanı olaraq yenə bir buğa götür. 9 Levililəri Hüzur çadırının
önünə gətir. İsrail övladlarının bütün icmasını da topla. 10 Levililəri
Rəbbin önünə gətirdikdə qoy İsrail övladları əllərini onların üzərinə
qoysunlar. 11 Harun yellətmə təqdimi olaraq İsrail övladlarının
arasından Levililəri Rəbbin önünə gətirəcək ki, Rəbbə xidmət etsinlər.
12 Levililər əllərini buğaların başlarına qoysunlar; birini günah
qurbanı və o birini yandırma qurbanı olaraq Rəbbə gətir ki, Levililər
üçün kəffarə olunsun. 13 Levililəri Harunla oğullarının önündə
dayandır. Sonra da onları Rəbbə gətirib yellətmə təqdimi olaraq həsr
edəcəksən.
14 Levililəri İsrail övladları arasından beləcə ayır ki, Levililər Mənim
olsun. 15 Levililəri pak edib yellətmə təqdimi olaraq həsr et; bundan
sonra onlar Hüzur çadırında xidmət etmək üçün içəri girə bilər.
16 Çünki İsrail övladları arasından onlar tamamilə Mənə verilmişdir;
İsrailli qadınların doğduğu bütün ilk oğlanların əvəzinə onları Özümə
götürdüm. 17[i] İsrail övladları arasında ilk doğulan bütün oğlanlar və
bütün heyvan balaları Mənimdir; Misir diyarında bütün ilk oğlanları
məhv etdiyim gün onları Özümə təqdis etdim. 18 Ona görə də İsrail
övladları arasında bütün ilk oğlanların yerinə Levililəri götürdüm.
19 İsrail övladları arasından Levililəri Haruna və oğullarına hədiyyə
olaraq verdim ki, Hüzur çadırında İsrail övladları üçün xidməti yerinə
yetirib kəffarə etsinlər və beləcə Müqəddəs yerə yaxınlaşan İsraillilər
bəlaya düçar olmaqdan qorusunlar».
20 Musa ilə Harun və bütün İsrail övladlarının icması Levililər üçün
deyilənləri etdilər. İsrail övladları Rəbbin Levililər haqqında Musaya
əmr etdiyi hər şeyi yerinə yetirdilər. 21 Levililər özlərini pak edib
geyimlərini yudular. Harun onları Rəbbin önünə gətirib yellədilən
təqdim olaraq həsr etdi və onlar üçün kəffarə etdi ki, pak olsunlar.
22 Ondan sonra Levililər Harunla oğullarının nəzarəti altında Hüzur
çadırında xidmətlərini icra etmək üçün Rəbbin Musaya əmr etdiyini
yerinə yetirdilər.
23 Rəbb Musaya belə dedi: 24 «Bu qanun Levililərə aiddir. İyirmi
beş yaş və ondan yuxarı olanlar Hüzur çadırının işini görmək
üçün içəri girsinlər. 25 Əlli yaşa çatanda isə gördükləri xidmətlərini
dayandırıb daha işləməməlidirlər. 26 Hüzur çadırında öz vəzifələrini
yerinə yetirən qardaşlarına yardım edə bilərlər, lakin özləri xidmət
etməsinlər. Levililərin vəzifələrini belə qaydaya sal».

---

[i] **8:17** Çıx. 13:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Pasxa bayramının keçirilməsi

9 1[j] İsrail övladları Misir torpağından çıxdıqdan sonra ikinci ilin
birinci ayında Rəbb Sina səhrasında Musaya dedi: 2 «İsrail övladları
Pasxa bayramını təyin olunmuş vaxtda qeyd etsinlər. 3 Onu ayın on
dördüncü günündə, axşamçağı, təyin olunmuş vaxtda keçirin; onu
bütün qaydalarına və hökmlərinə görə qeyd edin». 4 Beləcə Musa İsrail
övladlarına əmr etdi ki, Pasxa bayramını keçirsinlər. 5 Sina səhrasında,
birinci ayın on dördüncü günündə, axşamçağı Pasxa bayramını
keçirtdilər. İsrail övladları Rəbbin Musaya əmr etdiyi hər şeyi yerinə
yetirdilər.
6 Ölüyə toxunub murdar olan adamlar vardı ki, o gün onlar Pasxa
bayramını keçirə bilmədilər. Həmin gün bu adamlar Musa və Harunun
yanına gəlib 7 belə dedilər: «Ölüyə görə biz murdarıq, nə üçün biz başqa
İsrail övladları kimi Rəbbə qurban təqdim etməkdən məhrum olaq?»
8 Musa onlara dedi: «Dayanın, görüm Rəbb sizin barədə nə əmr edəcək».
9 Rəbb Musaya dedi: 10 «İsrail övladlarına belə de: “Əgər sizdən
yaxud nəslinizdən bir nəfər ölüyə toxunub murdar olarsa yaxud uzaq
yolda olarsa, yenə də Rəbbin Pasxa bayramını keçirtsin. 11 İkinci ayın
on dördüncü günü axşamçağı Pasxa bayramını qeyd etsinlər. Pasxa
qurbanını mayasız çörək və acı göyərti ilə yesinlər. 12[k] Ondan sabaha
qədər heç nə qalmasın və bir sümük belə qırılmasın. Pasxaya aid olan
bütün qanunları icra etsinlər. 13 Amma kim ki pakdır, uzaq yolda deyil
və Pasxanı keçirmirsə, öz xalqı arasından qovulsun; çünki təyin olunan
vaxtda Rəbbin təqdimini gətirməmişdir, o adam günahının cəzasını
çəksin.
14 Əgər sizinlə yaşayan bir yadelli Rəbbin Pasxa bayramını keçirmək
istəyirsə, Pasxanı qaydalarına və hökmlərinə görə keçirsin; həm yadelli
üçün, həm də yerli əhali üçün qayda bir olsun”».

Məskən üzərindəki bulud
(Çıx. 40:34-38)

15 Məskənin qurulduğu gün məskəni, Şəhadət çadırını bulud bürüyərdi;
axşamdan səhərə qədər məskənin üzərindəki bulud alova oxşayırdı.
16 Daima belə oldu. Məskəni bürüyən bulud gecələr oda oxşayırdı. 17[l]
Bulud çadırın üzərindən qalxan zaman İsrail övladları köç edərdilər; əgər
bulud harada dayanardısa, İsrail övladları da orada düşərgə salardılar.
18 Onlar Rəbbin əmrinə görə yola düşər və Rəbbin əmrinə görə də məskən
salardılar. Nə vaxt bulud məskənin üzərində dayanardısa, onlar düşərgə
saldıqları yerdə qalardılar.

---

[j] **9:1-5** Çıx. 12:1-13 [k] **9:12** Çıx. 12:46; Zəb. 34:20; Yəh. 19:36 [l] **9:17** Çıx. 40:36

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

19 Bulud uzun müddət çadırın üzərində dayananda İsrail övladları
Rəbbin buyruğuna riayət edərdilər. 20 Bəzən bulud məskənin üzərində
bir neçə gün görünərdi; onlar Rəbbin əmrinə görə düşərgə saldıqları
yerdə qalar, yenə Rəbbin əmrinə görə yola düşərdilər. 21 Bəzən də bulud
axşamdan səhərə kimi dayanırdı; səhər erkən bulud qalxdıqda yola
düşərdilər. İstər gecə, istər gündüz olsun bulud qalxanda yola düşərdilər.
22 İstər iki gün olsun, istər bir ay və yaxud bir il, bulud məskən üzərində
dayanıb qalanda İsrail övladları düşərgə saldıqları yerdə qalar, köç
etməzdilər. Lakin qalxan zaman yola düşərdilər. 23 Rəbbin əmrinə görə
düşərgə salardılar və Rəbbin əmrinə görə də yola düşərdilər. Musa
vasitəsilə verdiyi əmrə görə Rəbbin buyruğuna riayət edərdilər.

İki gümüş kərənay

10 1 Rəbb Musaya belə dedi: 2 «Özünə yastılanmış gümüşdən iki kərənay
düzəlt. Bunları icmanı çağırmaq və düşərgədəkilərin köçməsi üçün
işlət. 3 İki kərənay birdən çalınarsa, bütün icma sənin yanına, Hüzur çadırının
girişinə toplansın. 4 Əgər tək biri çalınarsa, rəhbərlər, İsrailin tayfa başçıları
sənin yanına toplansınlar. 5 Yüksək səslə çalınanda şərqi düşərgədəkilər
yola düşsünlər. 6 Yenə də yüksək səslə çalınanda cənubi düşərgədəkilər yola
düşsünlər. Onları yola salmaq üçün yüksək səslə çalınsın. 7 Camaatı toplamaq
lazım olanda çalın, amma yüksək səslə çalmayın.
8 Kərənayları Harun oğulları olan kahinlər çalsınlar. Bu, nəsildən-nəslə
sizin üçün əbədi qayda olsun. 9 Sizi torpağınızda sıxışdıran düşmənə
qarşı döyüşə çıxanda kərənayları yüksək səslə çalın ki, Allahınız Rəbbin
yadına düşüb düşmənlərinizdən xilas olasınız. 10 Şad gününüzdə,
bayramlarınızda və Təzə Ay mərasimində yandırma qurbanlarınızı və
ünsiyyət qurbanınızı verərkən kərənay çalın; Allahınızın qarşısında bu
sizin üçün bir xatirə olsun. Allahınız Rəbb Mənəm».

İsrail övladları Sinanı tərk edirlər

11 İkinci ilin ikinci ayında, ayın iyirminci günündə Şəhadət məskəninin
üzərindən bulud çəkildi. 12 İsrail övladları köçlərinə görə Sina
səhrasından yola düşdülər. Bulud Paran səhrasında dayandı.
13 İlk dəfə olaraq Musa vasitəsilə Rəbbin əmrinə görə yola düşdülər.
14 Öncə Yəhuda ordu dəstələri öz bayraqları altında yola düşdülər. Bu
orduya Amminadav oğlu Naxşon rəhbərlik edirdi. 15 İssakar qəbiləsinin
ordusuna Suar oğlu Netanel rəhbərlik edirdi. 16 Zevulun qəbiləsinin
ordusuna isə Xelon oğlu Eliav rəhbərlik edirdi.
17 Məskən sökülən də məskəni daşıyan Gerşon övladları və Merari
övladları yola düşdülər.
18 Ruven ordu dəstələri öz bayraqları altında yola düşdülər. Onlara
Şedeur oğlu Elisur rəhbərlik edirdi. 19 Şimeon qəbiləsinin ordusuna

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Surişadday oğlu Şelumiel rəhbərlik edirdi. 20 Qad qəbiləsinin ordusuna
Deuel oğlu Elyasaf rəhbərlik edirdi.
21 Müqəddəs əşyaları daşıyan Qohatlılar yola düşdülər; onlar gələnədək
o birilər məskəni qurardılar.
22 Efrayim ordu dəstələri öz bayraqları altında yola düşdülər. Onlara
Ammihud oğlu Elişama rəhbərlik edirdi. 23 Menaşşe qəbiləsinin ordusuna
Pedahsur oğlu Qamliel rəhbərlik edirdi. 24 Binyamin qəbiləsinin ordusuna
isə Gidoni oğlu Avidan rəhbərlik edirdi.
25 Ən axırda isə Dan ordu dəstələri öz bayraqları altında yola düşdülər.
Bu orduya Ammişadday oğlu Axiezer rəhbərlik edirdi. 26 Aşer qəbiləsinin
ordusuna Okran oğlu Pagiel, 27 Naftali qəbiləsinin ordusuna Enan oğlu
Axira rəhbərlik edirdi.
28 İsrail ordu dəstələri bu nizamla yola düşərdilər.
29 Musa qayınatası Midyanlı Reuel oğlu Xovava dedi: «Rəbbin "sizə
verəcəyəm" dediyi yerə yola düşürük, bizimlə gəl, biz sənə yaxşılıq
edərik. Çünki Rəbb İsrailə yaxşılıq edəcəyinə söz verib». 30 Xovav ona
dedi: «Gedə bilmərəm. Mən öz torpağıma və qohum-əqrəbamın yanına
gedəcəyəm». 31 Musa dedi: «Xahiş edirəm, bizi tərk etmə, çünki səhrada
düşərgə salacağımız yerləri sən bilirsən. Bizə bələdçilik et. 32 Bizimlə
getsən, Rəbbin bizə edəcəyi yaxşılığı biz də sənə edərik».
33 İsrail övladları Rəbbin dağından ayrılıb üç gün yol getdilər. Rəbbin
Əhd sandığı da üç gün onların önündə getdi ki, dincələcəkləri yeri onlara
göstərsin. 34 Düşərgə saldıqları yerdən yola düşdükləri vaxt Rəbbin
buludu gündüz onların üzərində idi.
35 [m] Sandıq yola düşəndə Musa deyirdi:
«Ya Rəbb qalx!
Qoy düşmənlərin dağılsın,
Sənə nifrət edənlər Sənin hüzurundan qaçsın».
36 Sandıq dayananda belə deyirdi:
«Ya Rəbb, İsrail tayfalarının on minlərinin yanına qayıt».

Rəbbin göndərdiyi od və bildirçinlər

11 1 Camaat çəkdiyi sıxıntıdan Rəbbə şikayət etdi. Rəbb bunu
eşidəndə qəzəbi alovlandı. Rəbbin odu onların arasında yandı və
düşərgə ətrafındakıların bəzilərini məhv etdi. 2 Camaat Musaya fəryad
etdi. Musa Rəbbə yalvardı və od söndü. 3 O yerin adı Tavera[n] qoyuldu,
çünki onların arasında Rəbbin odu yanırdı.
4 [j] Xalqın arasında olan alçaq yadellilərin iştahası ifrat dərəcədə artdı.
İsrail övladları da yenə ağlayıb dedilər: «Kaş ki yeməyə ətimiz olaydı!
5 Misirdə müftə yediyimiz balıqları, xiyarları, qarpızları, kəvərləri,

---

[m] **10:35** Zəb. 68:1 [n] **11:3** *Tavera* – ibrani dilində *yanğın.* [j] **11:4** 1Kor. 10:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

soğanları və sarımsaqları yadımıza salırıq. 6 Ancaq indi iştahamız küsüb,
yeməyə mannadan başqa bir şey görmürük».
7[p] Manna görünüşcə keşniş toxumu kimi idi, rəngi də mirvari rəngində
idi. 8 Camaat dolaşar və onu yığıb dəyirmanda üyüdər yaxud da həvəngdə
döyərdilər. Qazanda qaynadaraq kökə düzəldərdilər. Onun dadı zeytun
yağı ilə bişirilmiş yeməklərə oxşayırdı. 9[q] Manna gecə düşərgə üzərinə
düşən şehlə bərabər düşərdi.
10 Musa xalqın, hər ailənin çadırının qarşısında ağlamaqlarını eşitdi və
Rəbbin qəzəbi çox alovlandı. Musa da narazı idi. 11 Ona görə Rəbbə dedi:
«Sən nə üçün quluna əzab verdin? Sənin gözündə lütf tapmadığım üçün
bu xalqın bütün yükünü mənim üzəriməmi qoyursan? 12 Bütün bu xalqa
mənmi hamilə olmuşam? Bunları mənmi doğmuşam? Məgər Sən istəyirsən
ki, südəmər uşağı gəzdirən dayə kimi atalarına and içib söz verdiyin
torpağa onları qucağımda mən aparım? 13 Bütün bu xalqa yedirtmək üçün
əti mən haradan tapım? Çünki onlar mənim qarşımda ağlayaraq "bizə ət
ver, yeyək" deyirlər. 14 Bu xalqı mən təkbaşına daşıya bilmərəm, çünki
bu mənim üçün çox ağırdır. 15 Əgər mənimlə bu cür davranacaqsansa,
gözündə lütf tapdımsa, onda nə olar, məni öldür ki, belə əzabı görməyim».
16 Rəbb Musaya dedi: «Mənə xalq arasında rəhbər və mötəbər saydığın
İsrail ağsaqqallarından yetmiş nəfər topla. Onları Hüzur çadırına gətir
və qoy sənlə dursunlar. 17 Mən enərək orada sənlə danışacağam.
Səndə olan Ruhdan götürüb onlara verəcəyəm ki, xalqın yükünü sənlə
bərabər çəksinlər. Bununla da bu yükü təkbaşına daşımayacaqsan.
18 Xalqa de ki, sabah üçün özlərini pak etsinlər, çünki ət yeyəcəklər. "Kaş
ki ətimiz olaydı! Misirdə halımız yaxşı idi" deyərək bərkdən ağladınız.
Bunu Rəbb eşitdi. Ona görə Rəbb sizə ət verəcək, yeyəcəksiniz. 19 Nə bir
gün, nə iki gün, nə beş gün, nə on gün, nə də iyirmi gün yeyəcəksiniz.
20 Düz bir ay, burnunuzdan gələnə qədər, iyrənənə qədər yeyəcəksiniz;
çünki aranızda olan Rəbbi rədd etdiniz və Onun qarşısında "nə üçün
Misirdən çıxdıq?" deyərək ağladınız». 21 Musa dedi: «Arasında olduğum
bu xalqda altı yüz min piyada vardır və Sən deyirsən: "Mən onlara
bir aylıq yemək üçün ət verəcəyəm". 22 Bütün qoyun-keçi və mal-qara
kəsilərsə, onlar doyarmı? Dənizin bütün balıqları tutularsa, onlar
doyarmı?» 23 Rəbb Musaya dedi: «Məgər Rəbbin əli qısaldımı? İndi
görəcəksən sənə dediklərim yerinə yetir ya yox».
24 Musa çıxdı və Rəbbin sözünü xalqa çatdırdı. Xalqın ağsaqqallarından
yetmiş nəfəri topladı və çadırın ətrafında dayandırdı. 25 Rəbb buludda
endi və Musa ilə danışdı. Ondakı Ruhdan götürüb yetmiş nəfər
ağsaqqallara verdi; onların üzərinə Ruh çökən zaman peyğəmbərlik
etdilər, amma sonra etmədilər.

---

[p] **11:7-8** Çıx. 16:31 [q] **11:9** Çıx. 16:13-15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

26 Düşərgədə iki adam qalmışdı, birinin adı Eldad və o birinin adı
Medad idi. Onlar yazılan yetmiş nəfər arasında idilər, lakin çadıra
getməmişdilər. Ruh onların da üzərinə çökdü və onlar düşərgədə
peyğəmbərlik edirdilər. 27 Bir gənc qaçaraq Musaya xəbər verib dedi:
«Eldad və Medad düşərgədə peyğəmbərlik edirlər». 28 Gəncliyindən
bəri Musanın köməkçisi olan Nun oğlu Yeşua «ağam Musa, onlara
qadağan et» deyib fikrini bildirdi. 29 Musa ona cavab verdi: «Sən mənə
görəmi qısqanırsan? Kaş Rəbbin bütün xalqı peyğəmbər olaydı və Rəbb
onlara Ruhunu verəydi!» 30 Sonra Musa və İsrail ağsaqqalları düşərgəyə
qayıtdılar.
31 Rəbb dənizdən bildirçin gətirən bir külək əsdirdi. Külək bildirçinləri
düşərgənin hər istiqamətindən bir günlük yol qədər uzaqlığa, yerin
üzərindən iki qulac qədər hündürlüyə saldı. 32 Bütün o gün, o gecə və
ertəsi gün camaat çıxıb bildirçinləri yığdı. Ən az yığan on xomer yığdı.
Bildirçinləri özləri üçün düşərgənin ətrafına sərirdilər. 33 Amma əti
hələ dişləri arasında çeynəməmişdən əvvəl xalqa qarşı Rəbbin qəzəbi
alovlandı, Rəbb onları şiddətli vəba ilə cəzalandırdı. 34 O yerin adı
Qivrot-Hattaava[r] qoyuldu, çünki iştahası başqa yemək çəkənlər orada
basdırıldı. 35 Camaat Qivrot-Hattaavadan Xaserota köçüb orada qaldı.

Məryəmin cəzalanması

12 1 Məryəm ilə Harun Kuşlu qadından ötrü Musadan giley
edirdilər. Çünki Musa özünə arvad olaraq həmin Kuşlu qadını
almışdı. 2 Onlar dedilər: «Rəbb yalnız Musa vasitəsiləmi danışdı? Bizim
vasitəmizlə də danışmadımı?» Rəbb bunu eşitdi. 3 Musa yer üzündə
yaşayan bütün adamlardan daha itaətkar bir insan idi.
4 Rəbb bir anlıq Musaya, Haruna və Məryəmə dedi: «Üçünüz də Hüzur
çadırına gəlin». Üçü də oraya getdilər. 5 O zaman Rəbb bulud dirəyində
endi və çadırın girişində durub Harunla Məryəmi çağırdı; hər ikisi önə
çıxanda 6 Rəbb onlara dedi:

«İndi sözlərimi dinləyin;
Əgər aranızda bir peyğəmbər varsa,
Mən Rəbb görüntüdə ona Özümü bildirərəm,
Yuxuda onunla danışaram.
7 [s] Qulum Musa isə elə deyil,
O bütün evimdə sadiqdir.
8 Mən onunla müəmmalarla deyil,
Üzbəüz açıq danışaram və
O, Rəbbin surətini görür.
Nə üçün qorxmayaraq qulum Musadan gileyləndiniz?»

---

[r] **11:34** *Qivrot-Hattaava* – ibrani dilində *həsrət qəbirləri.* [s] **12:7** İbr. 3:2,5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

9 Rəbb onlara bərk qəzəbləndi və oradan getdi. 10 Bulud çadırın
üzərindən çəkiləndə Məryəm cüzama tutulmuş, qar kimi ağarmışdı.
Harun Məryəmə baxdıqda gördü ki, o cüzama tutulub. 11 Harun Musaya
dedi: «Ey ağam, rica edirəm ki, axmaqlıq və günah işlədiyimizə görə bizi
bu cəzanı çəkməyə qoyma. 12 Rica edirəm, qoyma ki onun bədəni ananın
bətnindən çıxan ölü doğulmuş uşağın yarı çürümüş bədəninə bənzəsin».
13 Musa Rəbbə fəryad edib dedi: «Yalvarıram, ay Allah, ona şəfa ver!» 14 [t]
Rəbb Musaya dedi: «Əgər atası onun üzünə tüpürmüş olsaydı, yeddi gün
gözdən düşməyəcəkdimi?» 15 Məryəm yeddi gün düşərgədən kənar yerdə
saxlandı. O geri gətirilənə qədər camaat köçmədi.
16 Ondan sonra camaat Xaserotdan yola düşdü və Paran səhrasında
düşərgə saldılar.

Kənan ölkəsinə nəzər salma
(Qanun. 1:19-33)

13 1 Rəbb Musaya dedi: 2 «İsrail övladlarına verəcəyim Kənan
torpağına nəzər salmağa adamlar göndər; atalarının hər
qəbiləsindən bir rəhbər göndər».
3 Musa Rəbbin əmrinə görə Paran səhrasından onları göndərdi; hamısı
İsrail övladlarının başçılarındandır. 4 Adları bunlardır:
Ruven qəbiləsindən Zakkur oğlu Şammua;
5 Şimeon qəbiləsindən Xori oğlu Şafat;
6 Yəhuda qəbiləsindən Yefunne oğlu Kalev;
7 İssakar qəbiləsindən Yusif oğlu İqal;
8 Efrayim qəbiləsindən Nun oğlu Huşə;
9 Binyamin qəbiləsindən Rafu oğlu Palti;
10 Zevulun qəbiləsindən Sodi oğlu Qaddiel;
11 Yusif qəbiləsindən, yəni Menaşşe qəbiləsindən Susi oğlu Qaddi;
12 Dan qəbiləsindən Gemalli oğlu Ammiel;
13 Aşer qəbiləsindən Mikael oğlu Setur;
14 Naftali qəbiləsindən Vofsi oğlu Naxbi;
15 Qad qəbiləsindən Maki oğlu Geuel.
16 Ölkəni nəzərdən keçirmək üçün Musanın göndərdiyi adamların
adları belədir: Musa Nun oğlu Huşəyə Yeşua adını verdi.
17 Musa onları Kənan torpağını nəzərdən keçirmək üçün göndərərkən dedi:
«Bu yoldan Negevə gedin və dağlığa çıxın. 18 Ölkənin necə olduğunu görün.
Orada yaşayan xalq güclümü, zəifmi, azmı, çoxmu? 19 Yaşadıqları ölkə necə,
yaxşımı, pismi? Şəhərləri necə, hasarlımı, istehkamsızmı? 20 Torpaq necə,
münbitmi, məhsulsuzmu? Orada ağac varmı, yoxsa yox? Əlinizdən gələni
edib ölkənin meyvəsindən gətirin». O zaman üzüm yetişən mövsüm idi.

---

[t] **12:14** Say. 5:2-3

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

21 Onlar yola düşdülər və Zin səhrasından Xamat keçidindəki Rexova
qədər ölkəni nəzərdən keçirdilər. 22 Negevə çıxdılar və Xevrona çatdılar;
orada Anaqlı Aximan, Şeşay və Talmay yaşayırdı. Xevron Misirdəki Soan
şəhərindən yeddi il əvvəl tikilmişdi. 23 Eşkol vadisinə çatanda bir salxım
üzümü olan bir tənək budağı kəsdilər və adamların ikisi bir neçə nar və
əncirlə birlikdə tənək budağını aralarında bir şüvüldə aparırdılar. 24 İsrail
oğullarının oradan kəsdikləri salxıma görə o yerə Eşkol[u] vadisi deyildi.
25 Qırx gündən sonra ölkəni nəzərdən keçirib qayıtdılar. 26 Paran
səhrasındakı Qadeşə, Musa ilə Harunun və bütün İsrail övladlarının
icmasının yanına gəldilər. Onlara və bütün icmaya xəbər gətirdilər,
sonra ölkənin meyvələrini onlara göstərdilər. 27 Musaya belə izah edərək
dedilər: «Bizi göndərdiyin ölkəyə çatdıq. Həqiqətən də, orada süd və
bal axır. Budur o torpağın meyvələri! 28 Lakin orada yaşayan xalq çox
güclüdür. Şəhərlər istehkamlı və çox böyükdür. Hətta orada Anaqlıları
gördük. 29 Negev məntəqəsində Amaleqlilər, dağlıqda Xetlilər, Yevuslular
və Emorlular, dəniz kənarında və İordan çayı sahilində isə Kənanlılar
yaşayırlar».
30 Kalev Musanın önündə camaatı sakitləşdirib dedi: «Gedib oranı ələ
keçirək. Çünki biz mütləq onların öhdəsindən gələrik». 31 Onunla gedən
adamlar isə dedilər: «O xalqa hücum edə bilmərik, çünki onlar bizdən
güclüdürlər». 32 Nəzərdən keçirdikləri torpaq haqqında İsrail övladlarına
pis xəbər gətirib dedilər: «Gözdən keçirmək üçün içindən keçdiyimiz
torpaq öz əhalisinin başını yeyən torpaqdır və orada gördüyümüz hər
kəs uca boyludur. 33 Orada nəhəng adamların nəslindən olan Anaqlıları
gördük. Onların yanında özümüzü çəyirtkə boyda hiss etdik, onlara da
elə göründük».

Xalqın üsyanı

14 1 Bütün icma uca səslə fəryad qoparıb gecə boyu ağladı. 2 İsrail
övladları Musaya və Haruna qarşı deyindilər; bütün icma onlara
dedi: «Kaş Misir torpağında ya da bu səhrada öləydik! 3 Nə üçün Rəbb bizi
bu torpağa aparır? Yəni biz qılıncla qırılaq? Arvadlarımız və uşaqlarımız
əsir olacaqlar. Misirə qayıtmaq bizim üçün daha yaxşı olmazdımı?»
4 Sonra bir-birlərinə dedilər: «Özümüzə başçı seçək və Misirə qayıdaq».
5 O zaman Musa ilə Harun orada toplanmış bütün İsrail icmasının
camaatının önündə üzüstə yerə sərildi. 6 Ölkəyə nəzər salanlardan Nun
oğlu Yeşua və Yefunne oğlu Kalev paltarlarını cırdılar; 7 bütün İsrail
övladlarının icmasına belə dedilər: «Nəzərdən keçirmək üçün içərisindən
keçdiyimiz ölkə çox yaxşı bir ölkədir. 8 Əgər Rəbb bizdən razı qalarsa,
bizi o ölkəyə aparacaq, süd və bal axan torpağı bizə verəcək. 9 [v] Ancaq

---

[u] **13:24** *Eşkol* – ibrani dilində *salxım.* [v] **14:9** İbr. 3:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbə qarşı üsyankarlıq etməyin. Ölkənin xalqından qorxmayın, onları
məğlub edə bilərik. Müdafiəçiləri onları atıb getmişdir, amma Rəbb
bizimlədir. Onlardan qorxmayın!» 10 Lakin bütün icma «Onları daşqalaq
edin!» deyəndə Rəbbin izzəti Hüzur çadırında bütün İsrail övladlarına
göründü.
11 Rəbb Musaya belə dedi: «Nə vaxtadək bu xalq Mənə hörmətsizlik
edəcək? Aralarında etdiyim əlamətləri görə-görə nə vaxta qədər Mənə
iman gətirməyəcəklər? 12 Onları vəba ilə cəzalandıracağam. İrsdən
məhrum edəcəyəm. Onlardan çox böyük və güclü bir milləti səndən
törədəcəyəm».
13 [w] Musa Rəbbə dedi: «O zaman Misirlilər eşidəcək, çünki bu xalqı
onların arasından qüdrətinlə Sən çıxartdın. 14 Bunu ölkənin əhalisinə
anladacaqlar. Eşitdilər ki, Sən Rəbb bu xalqın arasındasan. Çünki, ya
Rəbb, Sən onlarla üzbəüz görüşürsən, Sənin buludun onların üzərində
durur. Sən gündüz bulud sütunu və gecə alov sütunu ilə onlara yol
göstərirsən. 15 Əgər bu xalqın hamısını bir nəfər kimi öldürsən, Sənin
şöhrətini eşidən millətlər belə deyəcəklər: 16 "Rəbb and içərək vəd etdiyi
ölkəyə bu xalqı apara bilmədiyi üçün onları səhrada öldürdü".
17 İstəyirəm ki, qoy indi Xudavəndin böyük qüdrəti göstərilsin, necə
ki Sən dedin: 18 [x] [y] "Rəbb hədsiz səbirli, bol məhəbbətli, cəzanı və
qanunsuzluğu bağışlayandır, lakin cəzasız da qoymaz, ataların cəzasını
üçüncü-dördüncü nəslə çəkdirər". 19 İstəyirəm ki, Misirdən çıxdıqları
gündən bu günə kimi bu xalqı necə bağışlamısansa, onların günahını
böyük məhəbbətinə görə bağışlayasan».
20 Rəbb dedi: «Sənin ricana görə bağışladım, 21 [z] amma Varlığıma və
Rəbbin bütün dünyanı dolduran izzətinə and olsun ki, 22 izzətimi və
Misirdə, eləcə də səhrada etdiyim əlamətləri görüb Məni on dəfə sınayan,
Mənim sözümü dinləməyən bu adamların heç biri 23 atalarına and içərək
vəd etdiyim torpağı görməyəcək və Mənə hörmətsizlik edənlərin heç
biri oranı görməyəcək. 24 [a] Ancaq qulum Kalevdə başqa ruh var. O bütün
qəlbi ilə ardımca getdi. Onu gəzdiyi torpağa aparacağam və onun nəsli
oranı irs olaraq alacaq. 25 Amaleqlilər və Kənanlılar dərədə yaşayırlar.
Ona görə sabah qayıdın və Qırmızı dənizin yolu ilə səhraya gedin».
26 Rəbb Musaya və Haruna dedi: 27 «Nə vaxta qədər bu pis icma Mənə
qarşı deyinəcək? İsrail oğullarının Mənə deyinmələrini eşitdim. 28 Onlara
de ki, Rəbb deyir: "Varlığıma and olsun ki, Mənə qarşı dediklərinizin
eynisini sizə edəcəyəm. 29 [b] Meyitləriniz bu səhraya səriləcək. Mənə
deyinən iyirmi və ondan yuxarı yaşda olub siyahıya alınanların hamısı

---

[w] **14:13-19** Çıx. 32:11-14 [x] **14:18** Çıx. 34:6; Neh. 9:17; Zəb. 86:15; 103:8; 145:8; Yoel 2:13; Yun. 4:2 [y] **14:18** Çıx. 20:5-6; 34:6-7; Qanun. 5:9-10; 7:9-10 [z] **14:21-23** İbr. 3:18
[a] **14:24** Yeşua 14:9-12 [b] **14:29** 1Kor. 10:5; İbr. 3:17

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

səhrada öləcək, 30 sizi sakin edəcəyimə əlimi qaldırıb and içdiyim
torpağa girməyəcəksiniz. Oraya yalnız Yefunne oğlu Kalev və Nun oğlu
Yeşua girəcək. 31 Lakin ‹əsir olacaqlar› dediyiniz uşaqlarınızı oraya
aparacağam və sizin rədd etdiyiniz ölkəni onlar tanıyacaqlar. 32 Sizə
gəldikdə isə meyitləriniz bu səhraya səriləcək. 33 [c] Övladlarınız qırx
il səhrada çobanlıq edəcəklər. Nə vaxta qədər ki siz səhrada məhv
olmamısınız, sizin xəyanətinizin acısını çəkəcəklər. 34 Ölkəni nəzərdən
keçirdiyiniz günlərin sayına görə qırx gün, hər gün üçün bir il olmaqla,
qırx il günahlarınızın cəzasını çəkəcəksiniz və sizdən üz döndərdiyimi
biləcəksiniz". 35 Mən Rəbb söylədim: "Həqiqətən, Mənə qarşı birləşən bu
pis icmaya belə də edəcəyəm. Bu səhrada ölüb tələf olacaqlar"».
36 Musanın ölkəni nəzərdən keçirmək üçün göndərdiyi adamlar
qayıdıb ölkə haqqında pis xəbər gətirərək bütün icmanın Rəbbə qarşı
deyinməsinə səbəb oldular. 37 Ölkə haqqında pis xəbər gətirənlər Rəbbin
önündə vəbadan öldü. 38 Ölkəni nəzərdən keçirmək üçün gedənlərdən
yalnız Nun oğlu Yeşua və Yefunne oğlu Kalev sağ qaldılar.
39 Musa bu sözləri bütün İsrail övladlarına danışdı və xalq çox kədərləndi.
40 Onlar səhər tezdən qalxıb dağın təpəsinə çıxaraq dedilər: «Günah etmişik,
indi Rəbbin vəd verdiyi yerə çıxırıq». 41 Musa dedi: «Nə üçün Rəbbin əmrinə
qarşı çıxırsınız? Bunu bacara bilməzsiniz. 42 Döyüşə çıxmayın, çünki Rəbb
aranızda deyil. Düşmənlərinizə məğlub olacaqsınız. 43 Çünki Amaleqlilər
və Kənanlılar orada önünüzdədir və qılıncla öləcəksiniz; madam ki Rəbbin
ardınca getməkdən vaz keçdiniz, Rəbb sizinlə bərabər olmayacaq». 44 Ancaq
onlar özlərinə güvənərək dağlığın ən yüksək təpəsinə çıxdılar. Lakin nə
Rəbbin Əhd sandığı, nə də Musa düşərgədən ayrılmadı. 45 O zaman həmin
dağlıqda yaşayan Amaleqlilər və Kənanlılar enib onlara hücum etdilər və
Xorma şəhərinədək qovub məğlubiyyətə uğratdılar.

Qurban haqqında qanunlar

15 1 Rəbb Musaya dedi: 2 «İsrail övladlarına belə söylə: "Sakin olmaq
üçün sizə verəcəyim torpağa girib yaşadığınız vaxt 3 əgər kimsə
Rəbbin xoşuna gələn ətri təqdim etmək üçün yandırma qurbanı, əhd
qurbanı, könüllü qurban yaxud bayram qurbanı olaraq mal-qaradan
yaxud qoyun-keçidən Rəbb üçün yandırma təqdimi versə, 4 Rəbbə qurban
gətirən adam taxıl təqdimi kimi dörddə bir hin zeytun yağı ilə yoğrulmuş
efanın onda biri qədər narın un gətirsin. 5 Yandırma qurbanı yaxud digər
növlü qurban üçün hər bir quzuya tökülən içmə təqdimi olaraq dörddə
bir hin şərab hazırlayın.
6 Qoç üçün taxıl təqdimi kimi hinin üçdə biri qədər zeytun yağı ilə
yoğrulmuş efanın onda iki hissəsi qədər narın un və 7 içmə təqdimi kimi

---

[c] **14:33** Həv. 7:36; 13:17-18

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

hinin üçdə biri qədər şərab hazırlayın. Bunları Rəbbin xoşuna gələn ətir
olaraq təqdim edin.
8 Rəbbə yandırma qurbanı, əhd qurbanı və yaxud ünsiyyət qurbanı
kimi bir buğa kəsərkən 9 buğa ilə birlikdə taxıl təqdimi kimi yarım hin
zeytun yağı ilə yoğrulmuş efanın onda üçü qədər narın un gətirin. 10 İçmə
təqdimi kimi yarım hin şərab təqdim edin. Bu, Rəbbin xoşuna gələn ətir
– yandırma təqdimidir.
11 Hər buğa, qoç, quzu və yaxud keçi belə hazırlansın. 12 Nə qədər
heyvan kəssəniz, hər biri ilə birlikdə eyni təqdimi gətirin. 13 Hər bir yerli
İsrail övladı Rəbbin xoşuna gələn ətri – yandırma təqdimini gətirərkən bu
şeyləri belə etsin.
14 Müvəqqəti yaxud nəsildən-nəslə aranızda yaşayan yadelli Rəbbin
xoşuna gələn ətri – yandırma təqdimini gətirərkən eynilə sizin etdiyiniz
kimi etsin. 15 Ey camaat, sizin üçün də, sizinlə yaşayan yadelli üçün də
qayda birdir, nəsillər boyu daimi qaydadır, çünki Rəbb sizə də, yadellilərə
də bir gözlə baxır. 16 [d] Sizin üçün də, sizinlə yaşayan yadellilər üçün də
eyni qanun və eyni hökm olmalıdır”».
17 Rəbb Musaya belə dedi: 18 «İsrail övladlarına belə söylə: “Mən
sizi aparacağım torpağa girib yaşadığınız vaxt 19 torpağın çörəyindən
yeyəndə onun müəyyən hissəsini Rəbbə qaldırma təqdimi kimi verin.
20 İlk xəmirinizdən bir yastı kökə gətirin, bunu xırmanınızın qaldırma
təqdimi kimi verin. 21 İlk xəmirinizdən edilən bu qaldırma təqdimini
nəsildən-nəslə qədər Rəbbə verin.

Bilmədən işlənən günaha görə təqdim

22 Əgər səhv edib Rəbbin Musaya buyurduğu əmrlərin birinə –
23 Rəbbin əmr etdiyi gündən başlayaraq nəsildən-nəslə Musa vasitəsilə
sizə buyurduğu hər hansı bir şeyə əməl etmirsinizsə 24 bu iş səhvən İsrail
icması tərəfindən bilmədən edilirsə, onda bütün icma Rəbbin xoşuna
gələn ətir olaraq qaydaya görə taxıl və içmə təqdimləri ilə birlikdə
yandırma qurbanı olaraq bir buğa və günah qurbanı olaraq bir təkə
gətirsin. 25 Kahin bütün İsrail övladlarının icması üçün kəffarə etsin.
Beləcə onlar bağışlanacaqlar, çünki səhv olmuşdur və bu səhv üçün də
Rəbb üçün yandırma təqdimi olan qurbanlarını və Onun hüzurunda
günah qurbanlarını gətirmişlər. 26 Bütün İsrail icması və aralarında
yaşayan yadellilər bağışlanacaq, çünki bütün xalq bilmədən səhv
etmişdir.
27 [e] Əgər bir nəfər bilmədən günah edərsə, qoy günah qurbanı olaraq
birillik dişi keçi gətirsin. 28 Kahin bilmədən günah işlədən adam üçün
Rəbbin önündə kəffarə etsin ki, o bağışlansın. Kəffarə edilən adam

---

[d] **15:16** Lev. 24:22 [e] **15:27-28** Lev. 4:27-31

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

bağışlanacaq. 29 İsrail övladları arasında yerli olsun ya da yadelli olsun,
bilmədən günah edənlər üçün qoy qanun bir olsun.
30 Lakin əgər yerli ya yadelli qəsdən günah işlətsə, Rəbbə küfr etmişdir
və xalqı arasından qovulsun. 31 Çünki o, Rəbbin sözünə xor baxıb və
Onun əmrini pozub. Belə adam mütləq qovulsun və öz cəzasını çəksin”».

Şənbə gününü pozan adam

32 İsrail övladları səhrada olarkən Şənbə günündə odun yığan bir
adama rast gəldilər. 33 Odun toplayan adamla rastlaşanlar onu Musanın,
Harunun və bütün icmanın qarşısına gətirdilər. 34 O adamı həbs etdilər,
çünki onunla nə edəcəkləri hələ qərara alınmamışdı. 35 Rəbb Musaya
dedi: «Bu adam öldürülməlidir; qoy bütün icma onu düşərgədən kənara
aparsın və daşqalaq edərək öldürsün». 36 İcma o adamı düşərgədən
kənara çıxarıb Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi daşqalaq edərək öldürdü.

Qotazlar

37 Rəbb Musaya belə dedi: 38 [f] «İsrail övladlarına de ki, nəsildən-nəslə
geyimlərinin ətəklərinə dörd tərəfdən qotaz tiksinlər. Hər qotazın üzərinə
bənövşəyi qaytan salsınlar. 39 Bu qotazlara baxanda Rəbbin bütün
əmrlərini xatırlayın və onlara əməl edin; öz ürəyinizin və gözlərinizin
istəklərinə qapılıb Mənə xəyanət etməyin. 40 O zaman bütün əmrlərimi
yadda saxlayıb yerinə yetirəcəksiniz və Allahınızın hüzurunda müqəddəs
olacaqsınız. 41 Allahınız olmaq üçün sizi Misir torpağından çıxaran
Allahınız Rəbb Mənəm. Bəli, Allahınız Rəbb Mənəm!»

Qorah, Datan və Aviramın etirazı

16 1 [g] Levi oğlu Qohat oğlu İshar oğlu Qorah qürurlanıb Ruven
nəslindən Eliav oğulları Datan ilə Aviram və Pelet oğlu On ilə
birlikdə 2 Musaya qarşı üsyan qaldırdılar. İsrail övladlarından icmada
seçilmiş və ad qazanmış iki yüz əlli nəfər icma rəhbəri onlara qoşuldu.
3 Birlikdə toplanaraq Musa ilə Haruna qarşı çıxdılar və onlara dedilər:
«Artıq bəsdir! Çünki bütün icmanın hamısı müqəddəsdir və Rəbb
onların arasındadır. Nə üçün siz özünüzü Rəbbin camaatından üstün
tutursunuz?»
4 Musa bunu eşidib üzüstə yerə sərildi. 5 Sonra Qorah ilə bütün
yoldaşlarına dedi: «Səhər Rəbb kimin Ona məxsus, kimin müqəddəs
olduğunu göstərəcək və həmin adamın Öz hüzuruna girməsinə izin
verəcək. Rəbbin seçdiyi adam hüzuruna girməsinə izin verdiyi adamdır.
6 Ey Qorah və bütün yoldaşları, özünüz üçün buxurdanlar alın; 7 səhəri
gün Rəbbin hüzurunda onların içinə közərmiş kömür və buxur qoyun.

---

[f] **15:38** Qanun. 22:12 [g] **16:1-2** Yəhd. 11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Beləliklə, Rəbb kimi seçibsə, müqəddəs olan o olacaqdır. Ey Levililər,
artıq bəsdir!»
8 Musa Qoraha bunu da söylədi: «Ey Levililər, mənə qulaq asın!
9 İsrailin Allahı sizi İsrail icmasından seçib Öz hüzuruna gəlməniz üçün
imkan yaratdı ki, Rəbbin məskənində iş görəsiniz və icmanın önündə
duraraq onlara xidmət edəsiniz. 10 Sizə və bütün Levili qardaşlarınıza
Öz hüzuruna girmə səlahiyyətini verdi. Bu sizə azmı gəlir? İndi
kahinliyi də istəyirsiniz? 11 Deməli, ey Qorah, sən və bütün yoldaşların
belə toplanaraq Rəbbə qarşı çıxırsınız. Harun kimdir ki, ona qarşı
deyinirsiniz?»
12 Musa Eliav oğulları Datanı və Aviramı çağırtdırdı və onlar dedi:
«Gəlməyəcəyik! 13 Bizi səhrada öldürmək üçün süd və bal axan ölkədən
çıxardığın bəs deyil, hələ özünü üzərimizdə başçı etmək istəyirsən?
14 Bundan başqa, bizi süd və bal axan bir ölkəyə gətirmədin, irs olaraq
bizə tarlalar və bağlar vermədin. Bu adamların gözündən pərdə asmaq
istəyirsən? Gəlməyəcəyik!»
15 Musa çox qəzəblənib Rəbbə dedi: «Onların təqdimlərinə əhəmiyyət
vermə; onlardan bir eşşək belə, almadım və onların heç birinə pislik
etmədim».
16 Musa Qoraha dedi: «Sən və bütün yoldaşların, sabah Rəbbin
hüzurunda olun – sən, onlar və Harun. 17 Hər biriniz öz buxurdanınızı
götürüb üzərinə buxur qoyun. Sonra iki yüz əlli nəfərin hər biri
buxurdan götürüb Rəbbin hüzuruna gətirsin. Sən və Harun da
buxurdanınızı gətirin». 18 Hər kəs öz buxurdanını götürüb içinə közərmiş
kömür və buxur qoydu. Sonra Musa və Harunla birgə Hüzur çadırının
girişində durdular. 19 Qorah Musa ilə Haruna qarşı çıxmaq üçün bütün
yoldaşlarını Hüzur çadırının girişinə toplayanda Rəbbin izzəti bütün
icmaya göründü.
20 Rəbb Musaya və Haruna dedi: 21 «Bu icmadan ayrılın ki, onları bir
an içində məhv edim». 22 Onlar üzüstə yerə sərildilər: «Ey Allah, bütün
bəşərə ruh verən Allah! Bir adamın günahına görə bütün icmayamı
qəzəblənirsən?» 23 Rəbb Musaya dedi: 24 «İcmaya de: “Qorah, Datan və
Aviramın məskənlərinin ətrafından çəkilin!”»
25 Musa qalxıb Datanla Aviramın yanına getdi. İsrailin ağsaqqalları da
onun ardınca getdilər. 26 Musa icmaya xəbərdarlıq edib dedi: «Nə olar, bu
pis adamların məskənlərindən uzaqlaşın və onlara aid olan heç bir şeyə
toxunmayın. Yoxsa onların bütün günahlarına görə siz məhv olarsınız».
27 Hamı Qorah, Datan və Aviramın məskənlərindən uzaqlaşdı. Datanla
Aviram, arvadları, oğulları və körpə uşaqları ilə çıxıb çadırlarının
girişində durdular. 28 Musa dedi: «Bütün bu işləri etmək üçün məni
Rəbbin göndərdiyini, özbaşıma hərəkət etmədiyimi bununla biləcəksiniz.
29 Əgər bu adamlar hər kəsin öldüyü kimi ölsələr və yaxud hər kəsin

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

başına gələn təcrübələrdən keçsələr, o halda Rəbb məni göndərməmişdir.
30 Lakin Rəbb yeni bir şey etsə, yer ağzını açaraq onları və onlara aid
olan hər şeyi udsa, onlar ölülər diyarına diri-diri ensələr, bu adamların
Rəbbi təhqir etdiklərini anlayacaqsınız».
31 Musa bütün bu şeyləri danışıb qurtaran kimi onların altındakı yer
yarıldı. 32 Yer ağzını açdı, onları, ailələrini, Qoraha aid olan bütün adamları
və bütün mallarını uddu. 33 Onlar və onlara aid olanların hamısı diri-diri
ölülər diyarına endilər. Yer üzərlərinə qapandı və camaat arasından yox
oldular. 34 Onların ətrafında olan bütün İsrail övladları onların fəryadını
eşidib «Yer bizi də udmasın!» deyərək qaçışdılar. 35 Rəbbin hüzurundan od
çıxdı və buxur təqdim edən iki yüz əlli nəfəri məhv etdi.
36 Rəbb Musaya dedi: 37 «Kahin Harun oğlu Eleazara de, buxurdanları
yanmış adamların üstündən götürsün, sən isə közləri kənara dağıt,
çünki buxurdanlar müqəddəsdir. 38 Öz həyatı bahasına günah edən
bu adamların buxurdanlarından qurbangah üçün örtük olaraq
lövhələr düzəltsinlər. Çünki buxurdanlar Rəbbə təqdim edildiyi üçün
müqəddəsdir. Qoy bu, İsrail övladlarına əlamət olsun». 39 Yandırılan
adamların təqdim etmiş olduqları mis buxurdanları, kahin Eleazar
Rəbbin Musa vasitəsilə ona dediyi kimi götürüb döydü və onlardan
qurbangahı örtmək üçün lövhələr düzəltdi. 40 Bu, İsrail övladlarına bir
xatirədir ki, Harunun nəslindən olmayan bir kənar şəxs Rəbbin hüzuruna
gəlib buxur yandırmasın, yoxsa Qorah və yoldaşları kimi məhv olar.
41 [h] Ancaq ertəsi gün bütün İsrail övladlarının icması Musaya və Haruna
qarşı deyinərək dedilər: «Rəbbin xalqını siz öldürdünüz». 42 İcma Musaya və
Haruna qarşı çıxmaq üçün toplanıb Hüzur çadırına yönələndə qəflətən bulud
çadırı bürüdü və Rəbbin izzəti göründü. 43 Musa ilə Harun Hüzur çadırının
önünə gəldilər. 44 Rəbb Musaya dedi: 45 «Bu icmanın arasından çıxın ki, onları
bir anda məhv edim». Musa ilə Harun üzüstə yerə sərildilər. 46 Sonra Musa
Haruna dedi: «Öz buxurdanını götür, içinə qurbangahdan közərmiş kömür və
buxur qoy. Tez icmaya apar, onlar üçün kəffarə et, çünki Rəbb qəzəbini tökdü.
Vəba başladı». 47 Musanın dediyi kimi Harun buxurdanı götürdü və camaatın
arasına qaçdı. Gördü ki, xalq arasında vəba başlamışdır. Buna görə buxuru
təqdim edərək xalq üçün kəffarə etdi. 48 Harun ölülərlə dirilər arasında
duranda vəba dayandı. 49 Qorah əhvalatında ölənlərdən başqa vəbadan
ölənlər on dörd min yeddi yüz nəfər idi. 50 Vəba dayandığına görə Harun
Musanın yanına Hüzur çadırının girişinə qayıtdı.

Harunun əsası

17 1 Rəbb Musaya belə dedi: 2 «İsrail övladlarına de və hər qəbilə
üçün bir əsa götür. Qəbilə rəhbərlərinin hər birindən alınan

---

[h] **16:41-49** 1Kor. 10:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

on iki əsa olacaq. Hər birinin adını öz əsasının üzərinə yaz. 3 Harunun
adını Levi əsasının üzərinə yaz ki, hər qəbilə başçısı üçün bir əsa olsun.
4 Əsaları sizinlə görüşdüyüm yerə, Hüzur çadırındakı Şəhadət sandığının
qarşısına qoy. 5 O zaman seçəcəyim adamın əsası tumurcuqlayacaq və
İsrail övladlarının sizə qarşı sürəkli deyinmələrinə son qoyacağam».
6 Musa İsrail övladları ilə danışdı. Onların bütün rəhbərləri ona bir əsa
verdilər. Hər qəbilə rəhbəri üçün biri olmaqla on iki əsa var idi. Harunun
əsası da onların əsaları arasında idi. 7 Musa əsaları Şəhadət çadırında
Rəbbin önünə qoydu.

8 [i] Ertəsi gün Musa Şəhadət çadırına girdi və gördü ki, Levi nəslini
təmsil edən Harunun əsası tumurcuqlayıb. Budur, tumurcuq qönçələnmiş,
çiçək açmış və badam yetişdirmişdi. 9 Musa əsaların hamısını Rəbbin
hüzurundan bütün İsrail övladlarının qarşısına çıxardı. Əsalara baxdılar
və hər kəs öz əsasını götürdü.

10 Rəbb Musaya dedi: «Üsyan edənlərə qarşı əlamət olaraq saxlamaq
üçün Harunun əsasını Şəhadət sandığının önünə qoy. Bu onların Mənim
üçün deyinmələrinə son qoyacaq ki, ölməsinlər». 11 Musa Rəbbin əmr
etdiyinə əməl etdi.

12 İsrail övladları Musaya dedilər: «Yox olacağımız bəllidir! Məhv
olacağıq! Hamımız həlak olacağıq! 13 Rəbbin məskəninə yaxınlaşan hər
kəs ölür. Doğrudanmı hamımız öləcəyik?»

Kahinlərlə Levililərin vəzifəsi

18 1 Rəbb Haruna dedi: «Sən, övladların və atanın nəsli Müqəddəs
məkanla əlaqədar hər hansı bir günah üçün məsuliyyət
daşıyacaqsınız. Kahinliklə əlaqədar günahlar üçün məsuliyyəti yalnız
sən və oğulların daşıyacaqsınız. 2 [j] Atanın qəbiləsi olan Levi qəbiləsinə
mənsub olan soydaşlarınızı da özünlə götür ki, sən və övladların Şəhadət
çadırının önündə ikən sənə qoşulub kömək etsinlər. 3 Sənin qarşında
cavabdehlik daşıyaraq çadırın bütün işlərinə baxsınlar. Ancaq müqəddəs
yerin əşyalarına və qurbangaha yaxınlaşmasınlar ki, həm onlar, həm
də siz ölməyəsiniz. 4 Sənə qoşulsunlar və Hüzur çadırının işlərinə,
çadırdakı bütün xidmətlərə cavabdeh olsunlar. Başqa heç kimsə sizə
yaxınlaşmamalıdır. 5 Müqəddəs yerə və qurbangaha cavabdeh olun ki,
İsrail övladları bir də qəzəbimə düçar olmasınlar. 6 Budur, Mən İsrail
övladları arasından Levili soydaşlarınızı sizə hədiyyə olaraq seçdim.
Onlar Rəbbə Hüzur çadırında xidmət etmək üçün həsr olunmuşlar.
7 Lakin qurbangaha və pərdənin iç tərəfinə aid olan hər şeyə yalnız sən və
oğulların kahin kimi xidmət edin. Kahinlik xidmətinizi sizə hədiyyə olaraq
verirəm. Sizdən başqa müqəddəs yerə kim yaxınlaşarsa, öldürülsün».

---

[i] **17:8-10** İbr. 9:4 [j] **18:2-6** İbr. 9:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Kahinlə Levililərin payı

8 Rəbb Haruna dedi: «Budur, Mənə gətirilən təqdimlərə nəzarət etməyi
sənə tapşırdım. İsrail övladlarının bütün müqəddəs təqdimlərini əbədi
pay olaraq sənə və övladlarına verirəm. 9 Qurbangahda yandırılmayan
ən müqəddəs təqdimlərdən bunlar sənin olsun: taxıl təqdimləri,
günah qurbanları və təqsir qurbanları – Mənə gətirilən ən müqəddəs
təqdimlərin hamısı sənin və övladlarının olsun. 10 Bu ən müqəddəs şeyləri
ye. Kişi cinsindən hər kəs onlardan yeyə bilər. Onları müqəddəs say.
11 Bunlar, İsrail övladlarının xüsusi hədiyyə olaraq gətirdikləri yellətmə
təqdimlərinin hamısı sənindir. Onları sənə və oğullarınla qızlarına
əbədi pay olaraq verdim. Sənin ailəndə pak olan hər kəs onu yeyə
bilər. 12 Rəbbə verdikləri ilk məhsulları, zeytun yağının ən yaxşısının
hamısını, təzə şərabın və buğdanın ən yaxşısının hamısını sənə verdim.
13 Torpaqlarında bitən nübardan Rəbbə gətirdiklərinin hamısı sənin
olsun. Sənin ailəndə pak olan hər kəs onu yeyə bilər. 14 [k] İsraildə Rəbbə
həmişəlik həsr olunan hər şey sənin olsun. 15 Hər bətndən ilk doğulan,
Rəbbə həsr olunan bütün oğlanlar və bütün heyvan balaları sənin
olsun. Ancaq hər ilk oğlanın əvəzini mütləq ödə, hər murdar heyvanın
ilk balasının da əvəzini ödə. 16 Onlar bir aylıq olanda sənin qoyduğun
qiymətə görə iyirmi gera ağırlığında olan Müqəddəs yerdəki şekelə görə
beş şekel gümüşlə əvəzlərini ödə. 17 Ancaq inəyin, qoyunun və yaxud
da keçinin ilk balasının əvəzini ödəmə. Onlar müqəddəsdir. Qanlarını
qurbangah üzərinə səp və piylərini tüstülədib yandır ki, Rəbbin xoşuna
gələn ətir – yandırma təqdimi olsun. 18 Yellədilən döş əti və sağ budu
kimi onların əti də sənin olsun. 19 İsrail övladlarının Mənə qaldırma
təqdimi kimi gətirdikləri müqəddəs təqdimlərin hamısını Mən Rəbb sənə
və oğullarınla qızlarına əbədi pay olaraq verdim. Bu, Rəbbin sənin lə və
nəslinlə kəsdiyi əbədi və pozulmaz əhddir». [l]

20 Rəbb Haruna dedi: «Onların torpağında sənin irsin olmayacaq
və onlar arasında heç bir payın olmayacaq. İsrail övladları arasında
sənin payın və irsin Mənəm. 21 [m] Levililərə isə İsraildə olan bütün
varidatın onda birini irs olaraq verdim. Bu, xidmətlərinin, Hüzur
çadırında etdikləri xidmətin əvəzidir. 22 Artıq İsrail övladları Hüzur
çadırına yaxınlaşmasınlar ki, günahlarının cəzasını çəkib ölməsinlər.
23 Lakin Hüzur çadırının xidmətini Levililər etsinlər və çadırla əlaqədar
günahlarının cəzasını çəksinlər. Bu, nəsildən-nəslə qədər sizin üçün əbədi
qaydadır. İsrail övladları arasında onların irsi olmayacaq. 24 Bunun yerinə
Levililərə irs olaraq İsrail övladlarının Rəbbə qaldırma təqdimi kimi

---

[k] **18:14** Lev. 27:28 [l] **18:19** *Əbədi və pozulmaz əhd* – hərfi tərcümədə *əbədi duz əhdi.*
[m] **18:21** Lev. 27:30-33; Qanun. 14:22-29; İbr. 7:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

verdikləri onda birini verdim. Buna görə Levililər üçün dedim ki, İsrail
övladları arasında onların irsi olmayacaq».
25 Rəbb Musaya dedi: 26 «Levililərə belə söylə: “İsrail övladlarının
məhsullarından irsiniz olaraq sizə verdiyim onda bir hissəni aldığınız
vaxt bu hissənin onda birini Rəbbə qaldırma təqdimi kimi verin.
27 Təqdiminiz xırmanda döyülən taxıl yaxud üzümsıxandan çıxan məhsul
kimi sayılacaq. 28 Beləliklə, siz də İsrail övladlarından alacağınız onda
birlərinizin hamısından Rəbbə qaldırma təqdimini gətirib kahin Haruna
verin. 29 Bütün hədiyyələrinizdən Rəbbə qaldırma təqdimi verin. Hər
təqdim onun təqdis olunmuş ən yaxşı hissəsindən olsun”. 30 Bunun üçün
onlara deyin: “Ondan ən yaxşısını təqdim etdiyiniz zaman bu, Levililər
üçün xırman məhsulu yaxud üzümsıxan məhsulu kimi sayılacaq. 31 Siz
və ev xalqınız hər yerdə onu yeyəcəksiniz, çünki o, haqqınız, Hüzur
çadırında olan xidmətinizin əvəzidir. 32 Ondan ən yaxşısını təqdim
edəndə ondan savayı günahın cəzasını çəkməmək üçün İsrail övladlarının
müqəddəs təqdimlərini pozmayın ki, ölməyəsiniz”».

Qırmızı düyə və paklama suyu

19 1 Rəbb Musaya və Haruna dedi: 2 «Bu, Rəbbin əmr etdiyi qanunun
qaydasıdır: İsrail övladlarına deyin ki, qüsursuz, eyibsiz, heç
vaxt boynuna bir boyunduruq taxılmayan bir qırmızı düyə gətirsinlər.
3 Onu kahin Eleazara verin. Düyə düşərgənin kənarına çıxarılsın və onun
önündə kəsilsin. 4 Kahin Eleazar barmağı ilə onun qanından götürərək
Hüzur çadırının önünə doğru yeddi dəfə çiləsin. 5 Onun gözləri önündə
düyə yandırılsın. Dərisi, əti və qanı, bağırsağı ilə birgə yansın. 6 Kahin
sidr ağacının budağını, züfa otunu və al rəngli ipi götürüb yandırılan
düyənin üstünə atsın. 7 Kahin geyimlərini yusun, bədənini su ilə yusun,
sonra düşərgəyə girsin. O, axşama qədər murdar sayılsın. 8 Qoy düyəni
yandıran adam da geyimlərini yusun, bədənini də su ilə yusun və
axşama qədər murdar sayılsın. 9 [n] Düyənin külünü pak adam toplayıb
düşərgənin kənarında pak bir yerə qoysun və İsrail övladlarının icması
naminə paklama suyu düzəltmək üçün saxlanılsın. Bu, günah qurbanıdır.
10 Düyənin külünü toplayan adam geyimlərini yusun və axşama qədər
murdar sayılsın. Bu, İsrail övladları üçün və aralarında yaşayan yadellilər
üçün də əbədi bir qaydadır.
11 Hər hansı bir insan meyitinə toxunan yeddi gün murdar olacaq.
12 Üçüncü və yeddinci gün özünü paklama suyu ilə paklasın ki, pak
olsun. Əgər üçüncü və yeddinci gün özünü paklamasa, pak olmayacaq.
13 Bir ölüyə, hər hansı bir insan meyitinə toxunan və özünü pak etməyən
adam Rəbbin məskənini murdar edər, o şəxs İsraildən qovulsun. Paklama

---

[n] **19:9** İbr. 9:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

suyu onun üzərinə səpilmədiyi üçün murdar sayılsın. Onun murdarlığı
hələ üzərində qalır.
14 Çadırda ölən adam üçün təlimat belədir: çadıra girən və çadırda olan
hər kəs yeddi gün murdar sayılsın. 15 İplə bağlanmış qapağı olmayan hər açıq
qab murdar sayılsın. 16 Çöldə qılıncla öldürülmüş olana, bir ölüyə yaxud bir
insan sümüyünə yaxud da qəbirə toxunan şəxs yeddi gün murdar sayılsın.
17 Murdar adam üçün yanmış günah qurbanı külündən götürüb onun üzərinə
axar su tökün. 18 Pak bir adam züfa otunu götürüb, o suya batırsın və çadırın,
bütün qabların və orada olanların üzərinə çiləsin. Sümüyə, öldürülən adama,
meyitə yaxud da qəbirə toxunan adamın üzərinə də çiləsin. 19 Pak adam
murdar adamın üzərinə üçüncü gün və yeddinci gün çiləsin və yeddinci gün
bu pak olacaq. O, geyimlərini yusun, su ilə yuyunsun və axşam pak sayılsın.
20 Ancaq murdar olub özünü pak etməyən adam camaat arasından
qovulsun, çünki Rəbbin Müqəddəs məkanını murdarlayıb. Onun üzərinə
paklama suyu çilənmədiyi üçün o murdar sayılsın. 21 Bu onlara əbədi
qayda olsun: paklama suyu çiləyən adam geyimlərini yusun və paklama
suyuna toxunan adam axşama qədər murdar sayılsın. 22 Murdar adamın
toxunduğu hər şey murdar sayılsın. O şeyə toxunan adam axşama qədər
murdar sayılsın».

Qayadan çıxan su

20 1 Birinci ay bütün İsrail övladlarının icması Zin səhrasına gəldi.
Onlar Qadeşdə dayandılar. Məryəm oradaca öldü və elə orada da
basdırıldı.
2[j] İcma üçün su yox idi, ona görə Musa və Haruna etiraz etmək
üçün toplandılar. 3 Xalq Musaya narazılıq edib dedi: «Kaş ki biz də
soydaşlarımızla birgə Rəbbin önündə öləydik! 4 Rəbbin camaatını bu
səhraya nə üçün gətirdiniz? Bizim və heyvanlarımızın burada ölməsi
üçünmü? 5 Nə üçün bizi Misirdən çıxarıb belə pis yerə gətirdiniz? Bura nə
əkin, nə əncir, nə bağ, nə də nar yeridir. İçməyə belə, su yoxdur».
6 Musa ilə Harun camaatın önündən Hüzur çadırının girişinə getdilər
və üzüstə yerə sərildilər. Rəbbin izzəti onlara göründü. 7 Rəbb Musaya
dedi: 8 «Əsanı götür, sən və qardaşın Harun icmanı toplayın və onların
gözü önündə qayaya su versin deyə söyləyin. Qayadan onlara su çıxart,
icmaya və heyvanlarına içirt». 9 Musa əmr olunduğu kimi əsanı Rəbbin
önündən götürdü.
10 Musa ilə Harun camaatı qayanın önünə topladılar və onlara dedilər:
«Ey dönük olanlar, indi dinləyin; bu qayadan sizə su çıxaraqmı?» 11 Musa
əlini qaldırdı və əsası ilə iki dəfə qayaya vurdu, qayadan bol su çıxdı.
Bütün icma və onların heyvanları su içdilər.

---

[j] **20:2-13** Çıx. 17:1-7; 1Kor. 10:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

12 Lakin Rəbb Musaya və Haruna dedi: «Madam ki İsrail
övladlarının gözü önündə Mənim müqəddəsliyimi göstərərək
Mənə iman etmədiniz, bu camaatı onlara verdiyim ölkəyə
aparmayacaqsınız». 13 Bu sulara Meriva suları deyilir, çünki bu
yerdə İsrail övladları Rəbb ilə mübahisə etdilər və Rəbb onlara Öz
müqəddəsliyini göstərdi.

Edom padşahının İsrail övladlarına etirazı

14 Musa Qadeşdən Edom padşahına bu xəbərlə qasidlər göndərdi:
«Qardaşın İsrail belə deyir: "Çəkdiyimiz zəhmətin hamısını bilirsən.
15 Atalarımız Misirə köçdülər və biz bir xeyli vaxt Misirdə yaşadıq.
Misirlilər bizimlə və atalarımızla pis rəftar etdilər. 16 Rəbbə fəryad
etdik, O da səsimizi eşitdi və bir mələk göndərdi, bizi Misirdən
çıxardı. İndi biz sənin sərhədinə yaxın bir şəhər olan Qadeşdəyik.
17 Sənə rica edib torpağından keçmək üçün izin istəyirəm. Biz
tarladan və bağdan keçməyəcəyik, heç bir quyudan su içməyəcəyik.
Padşah yolu ilə sənin torpaqlarından keçənədək sağa və sola
dönməyəcəyik"». 18 Lakin Edomlular ona dedilər: «Torpağımızdan
keçməyin, yoxsa qarşınıza qılıncla çıxarıq». 19 İsrail övladları onlara
dedilər: «Biz əsas yolla getmək istəyirik. Əgər biz və sürülərimiz
sularından içəriksə, dəyərini ödəyərik; yalnız piyada getməkdən
başqa heç nə istəmirik». 20 Edomlular dedilər: «Keçmək olmaz».
Sonra Edomlular böyük və güclü bir ordu ilə onların qarşısına
çıxdılar. 21 Edomlular ölkəsindən İsrail övladlarının keçməsinə izin
verməyəndə İsraillilər onların torpaqlarından çəkildilər.

Harunun ölümü

22 Bütün İsrail icması Qadeşdən yola düşüb Hor dağına gəldi.
23 Rəbb Edom torpağı sərhədində Hor dağında Musa ilə Haruna belə
dedi: 24 «Harun ölüb öz xalqına qovuşacaq, çünki Meriva sularında
sözümə qarşı çıxdığınız üçün İsrail övladlarına vəd etdiyim ölkəyə
girməyəcək. 25 Harunu və oğlu Eleazarı götür, onları Hor dağına
apar. 26 Harunun paltarlarını çıxar və onları oğlu Eleazara geyindir,
Harun isə oradaca ölüb xalqına qovuşacaq».
27 Musa Rəbbin əmr etdiyi kimi etdi və bütün icmanın gözü
önündə Hor dağına çıxdılar. 28 *p* *q* Musa Harunun kahinlik
geyimlərini çıxarıb oğlu Eleazara geyindirdi. Harun orada dağın
təpəsində öldü. Musa ilə Eleazar dağdan endilər. 29 Bütün icma
Harunun öldüyünü bildi. Bütün İsrail xalqı onun üçün otuz gün yas
tutdu.

---

p **20:28** Çıx. 29:29 q **20:28** Say. 33:38; Qanun. 10:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Arad şəhərinin yox edilməsi

21 1[r] Negevdə yaşayan Kənanlı Arad padşahı İsrail övladlarının
Atarim yolundan keçdiyini eşitdi. O, İsrail övladları ilə vuruşaraq
bir neçə nəfəri əsir tutdu. 2 İsrail övladları Rəbbə əhd edib dedilər:
«Əgər, həqiqətən, bu xalqı bizə təslim etsən, o zaman onların şəhərlərini
tamamilə yox edəcəyik». 3 Rəbb İsraillilərin səsini eşitdi. Kənanlıları
onlara təslim etdi. İsraillilər də onları və şəhərlərini tamamilə yox etdilər
və beləliklə, o yerin adı Xorma[s] qoyuldu.

Tunc ilan

4[t] Xalq Hor dağını tərk edib Edom torpağının ətrafından keçmək
üçün Qırmızı dəniz yolundan keçdi. Yolda onların səbri tükəndi. 5[u]
Onlar Allaha və Musaya qarşı deyinirdilər: «Nə üçün siz bizi Misirdən
çıxardınız? Səhrada ölmək üçünmü? Axı burada nə çörək, nə də su var.
Bu dadsız yeməkdən də iyrənirik».
6 O zaman Rəbb xalqın arasına zəhərli ilanlar göndərdi. İlanlar xalqı
sancdı və İsrail övladlarından çox adam öldü. 7 Xalq gəlib Musaya dedi:
«Biz günah etdik, çünki Rəbbə və sənə qarşı deyindik. İndi isə ilanları
bizdən uzaqlaşdırmaq üçün Rəbbə yalvar». Musa xalqı xilas etmək üçün
Rəbbə yalvardı. 8 Rəbb Musaya dedi: «Özünə bir ilan düzəlt və onu uzun
dəyənəyin üzərinə qoy. İlan vuran adam ona baxdıqda sağalsın». 9[v] Musa
tuncdan bir ilan düzəltdi və dəyənəyin üzərinə qoydu, ilan vuran hər
adam tunc ilana baxan kimi sağalırdı.

Moav səfəri

10 İsrail övladları yola düşüb Ovotda düşərgə saldılar. 11 Ovotdan köç
edib Moavın şərqindəki səhrada İye-Avarimdə dayandılar. 12 Oradan
da yola düşdülər və Zered vadisində dayandılar. 13 Oradan da yola
düşüb Emorluların sərhədindən başlanan səhradakı Arnon dərəsinin o
tayında dayandılar, çünki Arnon dərəsi Moavlılarla Emorlular arasındakı
sərhəddir. 14 Bu barədə «Rəbbin Döyüşləri» kitabında yazılmışdır:
«Sufada olan Vahev və vadilər, Arnon,
15 Arın məskəninə uzanıb
Moav sərhədinə çatan vadilərin yamacları…»
16 Oradan Beerə[w] yola düşdülər; Rəbbin Musaya «xalqı topla, onlara su
verəcəyəm» dediyi quyu budur. 17 O zaman İsrail övladları bu nəğməni
oxudular:
«Ey quyu, suların fışqırsın,

---

[r] **21:1** Say. 33:40 [s] **21:3** *Xorma* – ibrani dilində *tamamilə yox etmək.* [t] **21:4** Qanun. 2:1
[u] **21:5-6** 1Kor. 10:9 [v] **21:9** 2Pad. 18:4; Yəh. 3:14 [w] **21:16** *Beer* – ibrani dilində *quyu.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ona nəğmə oxuyun,
18 O quyu ki onu başçıların açdı,
Xalqın əsilzadələri
Əsa ilə, dəyənəklə qazdı».
Sonra səhradan Mattanaya yollandılar. 19 Mattanadan Naxalielə,
Naxalieldən Bamota, 20 Bamotdan isə Moav torpağında olan dərəyə, çölə
baxan Pisqa dağının yamaclarına getdilər.

Padşah Sixonun və padşah Oqun məğlub olması
(Qanun. 2:26–3:11)

21 İsrail Emorluların padşahı Sixona qasidlər göndərib dedi: 22 «Rica
edirəm, sənin torpağından keçmək üçün bizə izin verəsən. Nə tarlaya,
nə də bağa girəcəyik. Quyularının suyundan belə, içməyəcəyik. Sənin
sərhədindən keçənədək yalnız padşah yolu ilə gedəcəyik».
23 Lakin Sixon İsraili öz sərhədlərindən buraxmayaraq bütün
ordusunu topladı və İsrail övladları ilə vuruşmaq üçün səhraya çıxdı.
Yahsaya çatanda İsraillilərə hücum etdi. 24 İsrail övladları onu qılıncdan
keçirdilər, Arnondan Yabboqa və Ammonluların sərhədinə qədər uzanan
torpaqlarını aldılar. Çünki Ammon sərhədinin möhkəm istehkamı
var. 25 İsrail övladları bu şəhərlərin hamısını ələ keçirdilər. Xeşbon
və ətrafındakı qəsəbələr daxil olmaqla Emorluların bütün şəhərlərinə
yerləşdilər. 26 Çünki Xeşbon Emorluların padşahı Sixonun şəhəri idi.
Sixon Moavın əvvəlki padşahı ilə döyüşmüş və Arnona qədər uzanan
bütün torpaqlarını ələ keçirmişdi.
27 Bunun üçün şairlər belə deyirlər:
«Xeşbona gəlin;
Qoy yenidən qurulsun,
Sixonun şəhəri bərpa edilsin.
28 [x] Çünki Xeşbondan atəş,
Sixonun şəhərindən alov çıxdı;
Moavın Ar şəhərini,
Arnonun təpələrinin başçılarını
Yandırıb məhv etdi.
29 Vay halına, ey Moav!
Ey Kemoşun xalqı, yox oldun!
Kemoş övladları Emorluların padşahı Sixonun qarşısından qaçdı,
Qızları əsir aparıldı.
30 Lakin biz onları məğlub etdik,
Xeşbondan Divona qədər məhv oldular,
Medvaya uzanan Nofahadək

---

[x] **21:28-29** Yer. 48:45-46

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Hər tərəfi viran etdik».
31 İsraillilər Emorluların torpağında məskunlaşdı. 32 Musa Yazeri
nəzərdən keçirmək üçün adamlar göndərdi. İsrail övladları ətraf
qəsəbələri ələ keçirərək orada yaşayan Emorluları qovdular.
33 Sonra istiqaməti dəyişib Başana yollandılar. Başan padşahı Oq
bütün ordusu ilə birlikdə Edreidə onlarla döyüşə çıxdı. 34 Rəbb Musaya
dedi: «Ondan qorxma, çünki Mən onu, bütün xalqını və torpağını sənə
təslim edirəm. Xeşbonda yaşayan Emorluların padşahı Sixonun başına
gətirdiyini onun da başına gətir». 35 İsraillilər onu, övladlarını və bütün
xalqını bir nəfər qalmayana qədər qırdılar və torpağını ələ keçirdilər.

Balaqın Bilamı çağırması

22 1 İsrail övladları yola düşüb Moav düzənliyində, İordanın
şərqində Yerixonun qarşısında dayandılar.
2 İsrailin Emorluların başına gətirdiyi hər şeyi Sippor oğlu Balaq
görmüşdü. 3 Camaatı gördükdə Moavlılar bərk qorxdular, çünki İsrail
xalqı çox idi. Moav sakinləri İsrail övladlarından vahiməyə düşdü.
4 Moavlılar Midyan ağsaqqallarına dedilər: «Öküz çöl otunu yediyi kimi
bu camaat da indi bütün ətrafımızı yeyib qurtaracaq». O vaxtlar Sippor
oğlu Balaq Moav padşahı idi. 5 [y] Beor oğlu Bilamı çağırmaq üçün Fərat
çayının kənarındakı Petora, onun vətəninə qasidlər göndərib dedi:
«Budur, Misirdən bir xalq çıxıb, yer üzünü bürüyərək yaxınlığımda
yerləşmişdir. 6 Xahiş edirəm, indi gəl, mənim xeyrimə bu xalqa lənət
oxu, çünki onlar məndən güclüdür. Bəlkə onda mən onları məğlub
edib ölkədən qova bildim. Sənin xeyir-dua verdiyin şəxsin xeyir-dualı,
lənətlədiyin şəxsin lənətli olduğunu bilirəm».
7 Moav ağsaqqalları ilə Midyan ağsaqqalları fala baxmaq haqqını
əllərinə götürüb Bilamın yanına getdilər və Balaqın sözlərini ona
söylədilər. 8 Bilam onlara dedi: «Bu gecəni burada keçirin ki, Rəbb mənə
söyləyəcəyini sizə deyim». Beləliklə, Moav başçıları Bilamın yanında
qaldılar.
9 Allah Bilamın yanına gəlib dedi: «Evindəki bu adamlar kimdir?»
10 Bilam Allaha dedi: «Moav padşahı Sippor oğlu Balaq mənim yanıma
adam göndərib dedi: 11 "Budur, Misirdən çıxan xalq yer üzünü bürüyür.
İndi gəl, mənim xeyrimə görə ona lənət oxu, bəlkə döyüşüb onları qova
bildim"». 12 Allah Bilama dedi: «O adamlarla getmə, o xalqa lənət etmə,
çünki xeyir-dualı xalqdır». 13 Bilam səhər tezdən durdu və Balaqın
başçılarına dedi: «Torpağınıza qayıdın, çünki Rəbb sizinlə birgə getməyə
mənə izin vermir». 14 Moav başçıları qalxdılar və Balaqın yanına gəlib
dedilər: «Bilam bizimlə birgə gəlmək istəmədi».

---

[y] **22:5** 2Pet. 2:15-16; Yəhd. 11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

15 Yenə Balaq əvvəlkilərdən daha çox və daha etibarlı başçılar
göndərdi. 16 Bilamın yanına gəlib ona dedilər: «Sippor oğlu Balaq belə
deyir: “Xahiş edirəm, yanıma gəlməkdən imtina etmə. 17 Çünki sənə çox
mükafat verəcəyəm və nə desən, hamısını edəcəyəm. İndi xahiş edirəm,
gəl, mənim xeyrimə görə bu xalqa lənət oxu”». 18 Bilam cavab verib
Balaqın adamlarına dedi: «Balaq evini qızıl və gümüşlə dolu mənə versə
belə, Allahım Rəbbin sözündən yan keçib, nə kiçik, nə də böyük iş görə
bilərəm. 19 İndi xahiş edirəm, siz də bu gecə burada qalın və görüm Rəbb
mənə başqa nə deyəcək». 20 O gecə Allah Bilama görünüb ona dedi:
«Əgər bu adamlar səni çağırmaq üçün gəliblərsə, qalx onlarla get, ancaq Mənim
sənə söyləyəcəyim şeyləri et».

Bilamın eşşəyi

21 Bilam səhər tezdən qalxaraq eşşəyinə palan vurub Moav başçıları ilə
birgə getdi. 22 O getdiyi üçün Allahın qəzəbi alovlandı və Rəbbin mələyi
ona qarşı çıxmaq üçün yolda durdu. Bilam eşşəyinə minmişdi və onunla
bərabər iki nökəri də vardı. 23 Eşşək sıyrılmış qılıncı əlində, yolda duran
Rəbbin mələyini gördü və yoldan dönərək tarlaya girdi. Bilam yoluna
döndərmək üçün eşşəyi vurdu. 24 Rəbbin mələyi bağların arasında dar bir
yolda durdu. Hər iki tərəf divar idi. 25 Eşşək Rəbbin mələyini görüb divara
sıxıldı və Bilamın ayağını divara sıxışdırdı. O yenə eşşəyi vurmağa
başladı. 26 Rəbbin mələyi irəli çıxdı və sağa-sola dönmək üçün yol
olmayan dar bir yerdə durdu. 27 Eşşək Rəbbin mələyini gördü və Bilamın
altında çökdü. Bilamın qəzəbi alovlandı, dəyənəklə eşşəyi vurdu. 28 Rəbb
eşşəyin dilini açdı və o, Bilama dedi: «Sənə nə etdim ki, məni üç dəfə
vurdun?» 29 Bilam eşşəyə dedi: «Çünki mənimlə əyləndin. Kaş ki əlimdə
bir qılınc olaydı, indi səni öldürərdim». 30 Eşşək Bilama dedi: «Ömrünün
əvvəlindən bu günə qədər belinə mindiyin eşşəyin mən deyiləmmi? Mən
sənə heç belə edərdimmi?» Bilam dedi: «Xeyr».
31 Sonra Rəbb Bilamın gözlərini açdı. Bilam əlində sıyrılmış qılınc olan
Rəbbin mələyinin yolda durduğunu gördü və başını əyib üzüstə yerə
sərildi. 32 Rəbbin mələyi ona dedi: «Nə üçün eşşəyini üç dəfə vurdun?
Budur, mən sənə qarşı durmaq üçün çıxdım. Məncə tezliklə yolun məhvə
doğru gedir. 33 Eşşək məni gördü, bu üç dəfədir ki, önümdən yana döndü.
Əgər yoldan dönməsəydi, həqiqətən, indi səni öldürərdim və onu sağ
buraxardım». 34 Bilam Rəbbin mələyinə dedi: «Günah etdim, çünki sənin
mənə qarşı yolda durduğunu bilmədim. İndi əgər bu sənin gözündə
pis görünürsə, qoy evimə qayıdım». 35 Rəbbin mələyi Bilama dedi: «Bu
adamlarla get, ancaq yalnız sənə deyəcəyim sözü de». Bilam Balaqın
başçıları ilə bərabər getdi.
36 Balaq Bilamın gəldiyini eşitdikdə onu qarşılamaq üçün Arnon
çayının kənarında, torpağının ən uzaq sərhədində olan İr-Moav

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

şəhərinə getdi. 37 Balaq Bilama dedi: «Səni çağırtdırmaq üçün adam
göndərmədimmi? Nə üçün mənim yanıma gəlmədin? Məgər mən sənə
mükafat verə bilmirəmmi?» 38 Bilam Balaqa dedi: «Budur, indi sənin
yanına gəldim! Amma nə deyə bilərəm ki? Ancaq Allahın dilimə qoyacaq
sözü söyləyəcəyəm». 39 Bilam Balaqla birgə getdi və Qiryat-Xusota
gəldilər. 40 Balaq mal-qaranı və qoyun-keçini qurban kəsdi. Bilama və
onunla birgə olan başçılara ət göndərdi.
41 Bundan sonra səhəri gün Balaq Bilamı götürdü və onu Bamot-Baala
çıxartdı. Bilam oradan İsrail xalqının bir hissəsini gördü.

Bilamın birinci dəfə gələcəkdən xəbər verməsi

23 1 Bilam Balaqa dedi: «Burada mənə yeddi qurbangah düzəlt və
mənim üçün burada yeddi buğa və yeddi qoç hazırla». 2 Balaq
Bilamın dediyi kimi etdi. Balaq ilə Bilam hər qurbangahda bir buğa və
bir qoç təqdim etdilər. 3 Bilam Balaqa dedi: «Sən yandırma qurbanının
yanında dur, mən gedim. Bəlkə Rəbb məni qarşılamağa gələcək və mənə
nə göstərsə, sənə bildirərəm». Sonra çılpaq bir təpəyə çıxdı.
4 Allah Bilamla qarşılaşdı və Bilam Ona dedi: «Yeddi qurbangah
hazırladım və hər qurbangahda bir buğa ilə bir qoç təqdim etdim».
5 Rəbb Bilamın vasitəsilə bir kəlam dedi: «Balaqın yanına qayıdıb belə
de». 6 Bilam Balaqın yanına qayıtdı. Gördü ki, Balaq və Moavın bütün
başçıları yandırma qurbanlarının yanında durublar. 7 Bilam gələcəkdən
xəbər verib dedi:

«Balaq məni Aramdan,
Moav padşahı məni şərq dağlarından gətirdi,
“Gəl, mənim xeyrimə görə Yaquba lənət oxu,
Gəl İsrailə qarğış et” dedi.
8 Allahın lənət etmədiyinə mən necə lənət edim?
Rəbbin qarğış etmədiyinə mən necə qarğış edim?
9 Qayaların zirvəsindən onları görürəm mən,
Təpələrdən onlara baxıram.
Müstəqil yaşayan,
Ellərdən özünü ayıran
Bir xalq görürəm.
10 Kim Yaqubun tozunu saya bilər?
İsrailin dörddə birini
Axı kim hesablar?
Qoy saleh adamların ölümü ilə ölüm!
Onlar necə olubsa, sonum elə olsun!»

11 Balaq Bilama dedi: «Mənə nə etdin? Düşmənlərimə lənət etmək üçün
səni gətirdim, budur, sən onlara xeyir-dua verdin!» 12 Bilam cavab verdi:
«Rəbbin dilimə qoyduğunu söyləməyə diqqət etməli deyiləmmi?»

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bilamın ikinci dəfə gələcəkdən xəbər verməsi

13 Balaq ona dedi: «Xahiş edirəm, mənimlə gəl, başqa bir yerə gedək,
oradan onları görəcəksən. Onların hamısını yox, bir qismini görəcəksən.
Oradan mənim xeyrimə onlara lənət oxu». 14 Onu Pisqa təpəsindəki Sofim
yaylağına apardı, yeddi qurbangah düzəltdi və hər qurbangahda bir buğa,
bir qoç təqdim etdi. 15 Bilam Balaqa dedi: «Bir az irəlidə Rəblə görüşə
gedirəm. Sən burada yandırma qurbanının yanında dur». 16 Rəbb Bilama
görünüb nə deyəcəyini ona bildirərək dedi: «Balaqın yanına qayıt və belə
de». 17 Beləliklə, Bilam Balaqın yanına gəldi. Gördü ki, Balaq yandırma
qurbanının yanında durub. Moav başçıları da onunla bərabər idi. Balaq
ondan soruşdu: «Rəbb nə dedi?» 18 Bilam gələcəkdən xəbər verib dedi:

«Ey Balaq, oyan və dinlə;
Ey Sippor oğlu, mənə qulaq as.
19 Allah insan deyil ki,
Yalan söyləsin,
Bəşər oğlu deyil ki,
Fikrini dəyişdirsin.
Dediyini həyata keçirməzmi?
Verdiyi sözü yerinə yetirməzmi?

20 Budur, xeyir-dua üçün əmr aldım;
O, xeyir-dua vermişdir,
Mən onu dəyişə bilmərəm.
21 Yaqubda bədbəxtlik üz verməyəcək.
İsraildə bəla olmayacaq.
Özlərinin Allahı Rəbb onlarladır,
Onları padşah kimi alqışlayırlar.
22 Allah onları Misirdən çıxardı;
Onların çöl öküzü kimi qüvvəti vardır.
23 Yaqub üçün edilən baxıcılıq baş tutmaz,
İsrail üçün edilən falçılıq alınmaz.
Bax indi deyiləcək:
“Yaqub və İsrail üçün
Allah nələr etdi!”
24 Budur, xalq dişi aslan tək oyanır,
Şir kimi qalxır,
Şikarını yeməyincə,
Ölənlərin qanını içməyincə yatmayacaq».

25 Balaq Bilama dedi: «Onlara nə lənət oxu, nə də xeyir-dua ver».
26 Ancaq Bilam Balaqa cavab verib dedi: «Məgər sənə demədim ki, Rəbb
nə desə, hamısını etməliyəm?»

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bilamın üçüncü dəfə gələcəkdən xəbər verməsi

27 Balaq Bilama dedi: «Xahiş edirəm gəl, səni başqa bir yerə aparım;
bəlkə Allahın gözünə xoş gələr ki, oradan onlara mənim xeyrimə görə
lənət oxuyasan». 28 Balaq Bilamı çölə baxan Peor təpəsinə apardı. 29 Bilam
Balaqa dedi: «Burada mənə yeddi qurbangah düzəlt və burada mənim
üçün yeddi buğa və yeddi qoç hazırla». 30 Balaq Bilamın dediyi kimi etdi.
Hər qurbangahda bir buğa və bir qoç təqdim etdi.

24 1 Bilam Rəbbin gözündə İsrailə xeyir-dua verməyin yaxşı
olduğunu gördükdə əvvəlki kimi baxıcılıq etmədi, amma üzünü
səhraya doğru çevirdi. 2 Bilam gözlərini qaldırdı və İsraili qəbilələrinə
görə yerləşmiş görəndə onun üzərinə Allahın Ruhu endi. 3 O, gələcəkdən
xəbər verib dedi:

«Budur, Beor oğlu Bilamın kəlamı,
Uzaq görən adamın kəlamı,
4 Allahın sözlərini eşidən,
Külli-İxtiyarın görüntüsünü görən,
Gözləri açıq, yerə sərilən adamın kəlamı:
5 “Ey Yaqub, sənin çadırların,
Ey İsrail, məskənlərin nə gözəldir!
6 Yayılırlar vadilər tək,
Çay kənarındakı bağ-bağçalar tək,
Rəbbin bitirdiyi əzvay ağacları tək,
Çay kənarındakı sidr ağacları tək.
7 Satıllarından sular axacaq,
Toxumları bol su ilə sulanacaq,
Padşahları Aqaqdan böyük olacaq,
Padşahlıqları ucalacaq.
8 Allah onları Misirdən çıxartdı;
Onların çöl öküzü kimi qüvvəti var.
Onlar düşmən millətləri yeyib qurtaracaq.
Sümüklərini qıracaq,
Oxları ilə onları dələcək.
9 [z] [a] Onlar pusub şir kimi yatar,
Dişi aslana oxşar.
Onları oyandırmağa kim cürət edər?
Sizə xeyir-dua verən xeyir-dualı olsun,
Sizə lənət oxuyan qoy lənətli olsun!”»

10 Bilama qarşı Balaqın qəzəbi alovlandı. Balaq əllərini bir-birinə
vurdu və Bilama dedi: «Səni düşmənlərimə lənət etmək üçün çağırdım

---

[z] **24:9** Yar. 49:9; Vəhy 5:5 [a] **24:9** Yar. 12:3

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

və budur, üçüncü dəfədir ki, onlara ancaq xeyir-dua verirsən. 11 İndi tez
get, yerinə qayıt. Demişdim ki, səni çox mükafatlandıracağam, amma
Rəbb səni mükafatdan məhrum etdi». 12 Bilam Balaqa dedi: «Yanıma
göndərdiyin qasidlərə demədimmi, 13 Balaq mənə qızıl və gümüşlə dolu
evini versə belə, Rəbbin sözündən bilə-bilə yan keçib yaxşılıq yaxud
pislik edə bilmərəm. Rəbb nə desə, onu deyəcəyəm. 14 İndi mən xalqımın
yanına qayıdıram. Qoy mən bu xalqın gələcəkdə sənin xalqının başına nə
gətirəcəyini bildirim».

Bilamın dördüncü dəfə gələcəkdən xəbər verməsi

15 Sonra Bilam gələcəkdən xəbər verib dedi:
«Budur, Beor oğlu Bilamın kəlamı,
Uzaq görən adamın kəlamı,
16 Allahın sözlərini eşidən,
Haqq-Taalanın biliyinə qovuşan,
Külli-İxtiyarın görüntüsünü görən,
Gözləri açıq, yerə sərilən adamın kəlamı:
17 "Onu mən görürəm, amma indi deyil,
Mən ona baxıram, amma yaxından deyil.
Yaqubdan bir ulduz çıxacaq,
İsraildən bir Əsa[b] ucalacaq,
Moavlıların alınlarını,
Şet övladlarının başlarını əzəcək.
18 Onun düşməni Edomla Seir təslim olacaq,
İsrail isə get-gedə güclənəcək.
19 Yaqubun nəslindən olan o adam
Səltənət sürəcək,
Şəhərdə sağ qalanları məhv edəcək"».

Bilamın sonuncu dəfə gələcəkdən xəbər verməsi

20 Bilam Amaleqliləri görəndə gələcəkdən xəbər verib belə dedi:
«Amaleq millətlərin birincisi idi,
Ancaq axırda məhv olacaq».
21 Qenliləri görəndə gələcəkdən xəbər verib belə dedi:
«Məskəniniz möhkəm,
Yuvanız qayada qurulub.
22 Amma, ey Qenlilər, Aşşurlular sizi əsir alanda
Yanıb yox olacaqsınız».
23 Bilam gələcəkdən xəbər verməyə belə davam etdi:
«Vay, Allah bunu etdiyi zaman kim yaşaya biləcək?

---

[b] **24:17** *Əsa* – burada *başçı* mənasında işlənir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

24 Kittim sahillərindən gəmilər gələcək,
Aşşur ilə Everi ram edəcək,
Amma onlar da məhv olacaq».
25 Bundan sonra Bilam yola çıxıb evinə qayıtdı. Balaq da öz yoluna
davam etdi.

İsrail övladlarının Peorda günaha batması

25 1[c] İsrail xalqı Şittimdə yaşayarkən kişiləri Moav qızları ilə zina
etməyə başladı. 2 Bu qadınlar allahlarına qurban kəsəndə İsrail
xalqını da dəvət edirdilər. İsrail xalqı qurban ətindən yedi və onların
allahlarına səcdə etdi. 3 İsrail övladları Peordakı Baal bütünə səcdə
edənlərə qoşuldular və Rəbbin qəzəbi İsraillilərə qarşı alovlandı.
4 Rəbb Musaya dedi: «Xalqın bütün başçılarını götürüb gündüz
Rəbbin önündə dar ağacından asdır. Beləliklə, qoy Rəbbin qızğın
qəzəbi İsraildən dönsün». 5 Buna görə Musa İsrailin hakimlərinə dedi:
«Hər biriniz öz adamlarınız arasında Peordakı Baala səcdə edənlərə
qoşulanları öldürün».
6 Bu an İsrail övladlarından olan bir nəfər gəldi, Musanın və Hüzur
çadırının girişində ağlaşan bütün İsrail övladlarının icmasının gözü
önündə qohumlarına Midyanlı bir qadın gətirdi. 7 Kahin Harun oğlu
Eleazar oğlu Pinxas bunu görən kimi icmanın arasından qalxdı və
əlinə bir nizə götürdü. 8 İsrailli adamın ardınca çadırın içinə girdi,
nizəni İsrailli kişinin və qadının qarnına soxdu. Beləliklə, İsrail
övladlarını qıran vəba dayandı. 9 Vəbadan ölənlərin sayı iyirmi dörd
min nəfər idi.
10 Rəbb Musaya dedi: 11 «Kahin Harun oğlu Eleazar oğlu Pinxas
Mənim qəzəbimi İsrail övladlarından döndərdi, çünki aralarında
yalnız o Mənim qeyrətimi çəkdi. Beləliklə, Mən qeyrətimə görə İsrail
övladlarını məhv etmədim. 12 Buna görə söylə: “Budur, Mən onunla
sülh əhdi bağlayıram. 13 Bu onun üçün və ondan sonra gələn nəsli
üçün əbədi kahinlik əhdi olacaq. Çünki Allahının qeyrətini çəkib İsrail
övladları üçün kəffarə etdi”».
14 Midyanlı qadınla birgə öldürülən İsrailli kişinin adı Salu oğlu
Zimri idi. O, Şimeonlular arasında bir nəsil rəhbəri idi. 15 Öldürülən
Midyanlı qadının adı Sur qızı Kozbi idi. Sur Midyanda bir nəsil başçısı
idi.
16 Rəbb Musaya dedi: 17 «Midyanlıları düşmən hesab edin və onları
qırın. 18 Çünki onlar hiylə ilə sizə düşmənçilik etdilər. Peor hadisəsində
və Peorda baş verən vəba günündə öldürülən bacıları, Midyanlı bəyin
qızı Kozbi məsələsində sizi aldatdılar».

---

[c] **25:1-18** 1Kor. 10:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İkinci siyahıyaalma

26 1[d] Vəbadan sonra Rəbb Musaya və kahin Harun oğlu Eleazara
dedi: 2 «Bütün İsrail övladlarının icmasını, ailələrinə görə
iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil olan İsrail övladlarını sayın».
3 Musa ilə kahin Eleazar İordan çayı yanında, Yerixo qarşısında Moav
düzənliyində onlarla danışıb dedi: 4 «Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi
iyirmi və ondan yuxarı yaşda olanları siyahıya alın!»
Misir torpağından çıxan İsrail övladları bunlardır:
5 İsrailin ilk oğlu Ruven, Ruvenlilər bunlardır:
Xanok soyundan Xanok nəsli;
Pallu soyundan Pallu nəsli;
6 Xesron soyundan Xesron nəsli;
Karmi soyundan Karmi nəsli.
7 Ruvenlilərin nəsilləri bunlardır, sayları 43 730 nəfər idi.
8 Palunun oğlu Eliav, 9 Eliavın oğulları Nemuel, Datan və Aviram idi.
Bunlar o Datanla Aviramdır ki, icma tərəfindən seçildi və Rəbbə üsyan
edən Qorahın tərəfdarlarına qoşulub Musa ilə Haruna zidd getdilər.
10 Qorahla 250 yoldaşını od yandırıb yox edəndə yer yarıqları onları
uddu. Qorahla birlikdə ölənlər başqalarına da bir ibrət oldu. 11 Qorahın
nəsli isə ölmədi.
12 Nəsillərinə görə Şimeonlular bunlardır:
Nemuel soyundan Nemuel nəsli;
Yamin soyundan Yamin nəsli;
Yakin soyundan Yakin nəsli;
13 Zerah soyundan Zerah nəsli;
Şaul soyundan Şaul nəsli;
14 Şimeon nəsilləri bunlardır, sayları 22 200 nəfərdir.
15 Nəsillərinə görə Qadlılar bunlardır:
Sefon soyundan Sefon nəsli;
Haqqi soyundan Haqqi nəsli;
Şuni soyundan Şuni nəsli;
16 Ozni soyundan Ozni nəsli;
Eri soyundan Eri nəsli:
17 Arod soyundan Arod nəsli;
Areli soyundan Areli nəsli.
18 Qad nəsilləri bunlardır, sayları 40 500 nəfərdir.
19 Yəhudanın iki oğlu var idi: Er və Onan. Onlar Kənan torpağında
öldülər.
20 Nəsillərinə görə Yəhudalılar bunlardır:

---

[d] **26:1-51** Say. 1:1-46

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Şela soyundan Şela nəsli;
Peres soyundan Peres nəsli;
Zerah soyundan Zerah nəsli.
21 Peres övladları bunlardır:
Xesron soyundan Xesron nəsli;
Xamul soyundan Xamul nəsli.
22 Yəhuda nəsilləri bunlardır, sayları 76 500 nəfərdir.
23 Nəsillərinə görə İssakar övladları bunlardır:
Tola soyundan Tola nəsli;
Puva soyundan Puva nəsli;
24 Yaşuv soyundan Yaşuv nəsli;
Şimron soyundan Şimron nəsli.
25 İssakar nəsilləri bunlardır, sayları 64 300 nəfərdir.
26 Nəsillərinə görə Zevulunlular bunlardır:
Sered soyundan Sered nəsli;
Elon soyundan Elon nəsli;
Yaxleel soyundan Yaxleel nəsli.
27 Zevulun nəsilləri bunlardır, sayları 60 500 nəfərdir.
28 Nəsillərinə görə Yusifin oğulları: Menaşşe və Efrayim.
29 Menaşşe övladları bunlardır:
Makir soyundan Makir nəsli, Makir Gileadın atası idi;
Gilead soyundan Gilead nəsli;
30 Gilead övladları bunlardır:
İezer soyundan İezer nəsli;
Xeleq soyundan Xeleq nəsli;
31 Asriel soyundan Asriel nəsli;
Şekem soyundan Şekem nəsli;
32 Şemida soyundan Şemida nəsli;
Xefer soyundan Xefer nəsli.
33 Xefer oğlu Selofxadın oğlu olmadı, amma Maxla, Noa, Xoqla, Milka və Tirsa adında qızları var idi.
34 Menaşşe nəsilləri bunlardır, sayları 52 700 nəfərdir.
35 Nəsillərinə görə Efrayim övladları bunlardır:
Şutelah soyundan Şutelah nəsli;
Beker soyundan Beker nəsli;
Taxan soyundan Taxan nəsli;
36 Şutelah övladları bunlardır:
Eran soyundan Eran nəsli.
37 Efrayim övladlarının nəsilləri bunlardır, sayları 32 500 nəfərdir. Nəsillərinə görə Yusif övladları bunlardır.
38 Nəsillərinə görə Binyaminlilər bunlardır:
Bela soyundan Bela nəsli;

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Aşbel soyundan Aşbel nəsli;
Axiram soyundan Axiram nəsli;
39 Şufam soyundan Şufam nəsli;
Xufam soyundan Xufam nəsli.
40 Belanın oğulları Ardla Naaman nəslindən törənənlər bunlardır:
Ard soyundan Ard nəsli;
Naaman soyundan Naaman nəsli.
41 Nəsillərinə görə Binyamin övladları bunlardır, sayları 45 600 nəfərdir.
42 Nəsillərinə görə Dan övladları bunlardır:
Şuxam soyundan Şuxam nəsli.
Bunlar Dan nəslindən törənən nəsillərdir.
43 Hamısı Şuxam nəslindəndir, sayları 64 400 nəfərdir.
44 Nəsillərinə görə Aşerlilər bunlardır:
İmna soyundan İmna nəsli;
İşvi soyundan İşvi nəsli;
Beria soyundan Beria nəsli.
45 Beria övladları bunlardır:
Xever soyundan Xever nəsli;
Malkiel soyundan Malkiel nəsli.
46 Aşerin Serah adında bir qızı var idi.
47 Aşer övladları bunlardır, sayı 53 400 nəfərdir.
48 Nəsillərinə görə Naftali övladları bunlardır:
Yaxseel soyundan Yaxseel nəsli;
Quni soyundan Quni nəsli;
49 Yeser soyundan Yeser nəsli;
Şillem soyundan Şillem nəsli.
50 Naftali nəsilləri bunlardır, sayları 45 400 nəfərdir.
51 Sayılan İsrail övladlarının cəmi 601 730 kişi idi.
52 [e] Rəbb Musaya belə dedi: 53 «Adamların sayına görə ölkə bunlara
irs olaraq bölünsün. 54 Sayı çox olana böyük, sayı az olana az pay
verəcəksən. Siyahıya yazılanların sayına görə hər birinə düşən pay
verilsin. 55 Ancaq torpaq püşklə bölünsün. Hər kəsin payı atalarının aid
olduğu qəbilələrin adına görə olacaq. 56 Kiçik ya böyük – hər qəbilənin
payı püşklə bölünsün».
57 Nəsillərinə görə sayılan Levililər bunlardır:
Gerşon soyundan Gerşon nəsli;
Qohat soyundan Qohat nəsli;
Merari soyundan Merari nəsli.
58 Bunlar da Levi nəsilləridir:
Livni nəsli,

---

[e] **26:52-56** Say. 34:13; Yeşua 14:1-2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Xevron nəsli,
Maxli nəsli,
Muşi nəsli,
Qorah nəsli.
Qohat Amramın atası idi.
59 Amramın arvadının adı Yokeved idi. O, Misirdə Levi nəslindən
doğulmuşdu. Amramdan Harun, Musa və bacıları Məryəm doğuldu. 60 [f]
Harunun Nadav, Avihu, Eleazar, İtamar adlı uşaqları oldu. 61 [g] Nadavla
Avihu Rəbbin önündə haram od təqdim edərkən öldülər. 62 Levililərdən
sayılan bir aylıq və ondan yuxarı yaşda bütün kişi cinsindən olanlar
23 000 nəfər idi. Bunlar o biri İsrail övladları ilə birlikdə siyahıya
alınmışdı. Çünki İsrail övladları arasında onlara miras verilməmişdi.
63 İsrail övladlarının siyahısı İordan çayının yanında, Yerixo
qarşısındakı Moav düzənliyində Musa və kahin Eleazar tərəfindən
tutuldu. 64 Amma Musa ilə kahin Harunun Sina səhrasında saydığı
İsrail övladlarından heç kim bu siyahıda olmadı. 65 [h] Ona görə ki Rəbb
o vaxt siyahıya alınan İsrail övladlarının səhrada öləcəyini qətiyyətlə
söyləmişdi. Onlardan Yefunne oğlu Kalevlə Nun oğlu Yeşuadan başqa
kimsə sağ qalmamışdı.

Selofxadın qızları

27 1 Menaşşe oğlu Makir oğlu Gilead oğlu Xefer oğlu Selofxadın
qızları Yusif oğlu Menaşşenin nəsillərinə mənsub idi. Qızların
adları belədir: Maxla, Noa, Xoqla, Milka və Tirsa. 2 Onlar Musanın,
kahin Eleazarın və rəhbərlərlə bütün icmanın önündə, Hüzur çadırının
girişində durub dedilər: 3 «Atamız səhrada öldü, lakin Qorahın tərəfini
tutub Rəbbə qarşı üsyan edənlərin arasında deyildi. O öz günahına
görə öldü və oğulları olmadı. 4 Oğlu olmadığına görə onun adı öz nəsli
arasından nə üçün silinməlidir? Atamızın qardaşları arasında bizə bir
mülk verin».
5 Musa onların işini Rəbbin önünə qoydu. 6 Rəbb Musaya dedi: 7 [i]
«Selofxadın qızları doğru deyirlər: mütləq onlara atalarının qardaşları
arasında mülk ver və atalarının mirasını onlara keçir. 8 İsrail
övladlarına de ki, əgər bir adam ölərsə və onun oğlu yoxdursa, o zaman
mirası onun qızına keçir. 9 Əgər onun qızı yoxdursa, onda mirasını onun
qardaşlarına ver. 10 Əgər qardaşları yoxdursa, onda mirasını atasının
qardaşlarına ver. 11 Əgər atasının qardaşları yoxdursa, o zaman mirasını
nəslindən ona ən yaxın olan qohumuna ver ki, mülk onun olsun. Bu,
Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi İsrail övladlarına qanun və hökm
olsun».

---

[f] **26:60** Say. 3:2 [g] **26:61** Lev. 10:1-2; Say. 3:4 [h] **26:65** Say. 14:26-35 [i] **27:7** Say. 36:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yeşuanın Musanın yerinə təyin olunması
(Qanun. 31:1-8)

12[j] Rəbb Musaya dedi: «Bu Avarim dağına çıx və İsrail oğullarına
verdiyim ölkəni gör. 13 Onu gördükdən sonra qardaşın Harun nə cür
xalqına qovuşdusa, sən də elə ölüb, xalqına qovuşacaqsan. 14 Çünki Zin
səhrasında əmrimə qarşı çıxdınız. İcma Mənə üsyan edəndə sulara görə
onların gözləri önündə Mənim müqəddəsliyimi etiraf etmədiniz». Bunlar
Zin səhrasındakı Qadeşdə olan Meriva sularıdır.
15 Musa Rəbbə dedi: 16 «Rəbb – bütün bəşər ruhlarının Allahı, icma
üzərinə bir adam nəsib etsin, 17[k] o da onların önündə girib-çıxsın,
onların önündə döyüşə gedib-gəlsin. Qoy Rəbbin icması çobansız sürü
kimi olmasın».
18[l] Rəbb Musaya dedi: «İçində Ruh olan bir adamı – Nun oğlu Yeşuanı
yanına gətirərək əlini onun üzərinə qoyacaqsan. 19 Onu kahin Eleazar
və bütün icma qarşısında dayandırıb onların gözləri önündə ona vəzifə
tapşır. 20 Ona öz səlahiyyətindən ver ki, bütün İsrail icması ona itaət
etsin. 21 O, hökm almaq üçün kahin Eleazarın qarşısında duracaq. Eleazar
isə Urim[m] vasitəsilə Rəbdən soruşmalıdır. Yeşua ilə bütün İsraillilər
icması Eleazarın əmri ilə döyüşə gedib-gəlsinlər».
22 Musa Rəbbin ona əmr etdiyi kimi etdi: Yeşuanı götürüb kahin
Eleazarın və bütün icmasının önündə dayandırdı. 23[n] Rəbbin Musa
vasitəsilə əmr etdiyi kimi əllərini onun üzərinə qoyaraq ona vəzifə
tapşırdı.

Gündəlik təqdimlər
(Çıx. 29:38-46)

28 1 Rəbb Musaya dedi: 2 «İsrail övladlarına əmr edib de: “Diqqət
edin ki, Mənə təqdim olunan payı – yandırma təqdimini, Mənim
xoşuma gələn ətri öz vaxtında verəsiniz”. 3 Onlara de: “Rəbbə verəcəyiniz
yandırma təqdimi budur: daimi yandırma qurbanı olaraq hər gün iki
birillik qüsursuz erkək toğlu. 4 Toğlulardan birini səhər, o birini isə
axşamçağı təqdim edin. 5 Toğlu ilə birlikdə taxıl təqdimi olaraq dörddə
bir hin çəkilmiş zeytun yağı ilə yoğrulmuş efanın onda biri narın un
təqdim edin. 6 Bu, daimi yandırma qurbanı, Sina dağında buyurulan,
Rəbbin xoşuna gələn ətir – Onun üçün yandırma təqdimidir. 7 Hər toğlu
ilə birlikdə içmə təqdimi olaraq dörddə bir hin kefləndirici içkini Rəbbin
adına müqəddəs yerdə tökün. 8 O biri toğlunu axşamçağı təqdim edin.

---

[j] **27:12-14** Qanun. 3:23-27; 32:48-52 [k] **27:17** 1Pad. 22:17; 2Saln. 18:16; Yez. 34:5; Zək. 10:2; Mat. 9:36; Mark 6:34 [l] **27:18** Çıx. 24:13 [m] **27:21** *Urim* – kahin döşlüyünün içində olub, Rəbbin iradəsini bilmək üçün püşk kimi atılan daş. [n] **27:23** Qanun. 31:23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Səhərki kimi taxıl təqdimi və içmə təqdimi ilə birlikdə onu təqdim edin.
Bu, Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma təqdimidir.

Şənbə təqdimləri

9[j] Şənbə günündə iki birillik qüsursuz erkək toğlu və taxıl təqdimi
olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda iki efa narın un və onun içmə
təqdimini təqdim edin. 10 Daimi yandırma qurbanı və onun içmə
təqdimindən başqa hər Şənbənin yandırma qurbanı olan təqdim budur.

Təzə Ay təqdimləri

11 Hər ayın başında Rəbbə yandırma qurbanı olaraq qüsursuz iki buğa və bir
qoç, birillik yeddi erkək toğlu təqdim edin. 12 Hər buğa üçün taxıl təqdimi olaraq
zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda üç efa narın un və tək qoç üçün taxıl təqdimi
olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda iki efa narın un, 13 hər toğlu üçün taxıl
təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda bir efa narın un təqdim edin. Bu,
yandırma qurbanı Rəbbin xoşuna gələn ətir – Onun üçün yandırma təqdimidir.
14 Onların içmə təqdimləri bir buğa üçün yarım hin, qoç üçün üçdə bir hin və bir
toğlu üçün dörddə bir hin şərab olacaq. İl boyu hər yeni ayda veriləcək yandırma
qurbanı budur. 15 Daimi yandırma qurbanı və onun içmə təqdimlərindən başqa
Rəbbə günah təqdimi olaraq bir təkə də təqdim edin.

Pasxa bayramının təqdimləri
(Lev. 23:5-14)

16[p] Birinci ayın on dördüncü günü Rəbbin Pasxa bayramıdır. 17 Bu ayın on
beşinci günü bayram olsun, yeddi gün mayasız çörək yeyilsin. 18 Birinci gün
müqəddəs toplantı keçirin, gündəlik işlərinizi görməyin. 19 Rəbbə yandırma
qurbanı, yandırma təqdimi olaraq iki buğa, bir qoç və birillik yeddi erkək toğlu
təqdim edin; hamısı qüsursuz olsun. 20 Hər buğa üçün taxıl təqdimi olaraq
zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda üç efa, qoç üçün onda iki, 21 yeddi toğludan hər
toğlu üçün onda bir efa narın un təqdim edin. 22 Özünüzü kəffarə etmək üçün
günah qurbanı olaraq bir təkə təqdim edin. 23 Hər səhər təqdim edəcəyiniz
daimi yandırma qurbanına əlavə olaraq bunları da təqdim edin. 24 Beləliklə,
yeddi gün ərzində hər gün Rəbbin payını, Onun xoşuna gələn ətri – yandırma
təqdimini verin. Bunu daimi yandırma qurbanı ilə içmə təqdiminə əlavə olaraq
verin. 25 Yeddinci gün müqəddəs toplantı keçirin, gündəlik işlərinizi görməyin.

Həftələr bayramının təqdimləri
(Lev. 23:15-22; Qanun. 16:9-12)

26 Nübarın təqdim edilməsi günü Həftələr bayramında Rəbbə təzə
taxıl təqdimi gətirəndə müqəddəs toplantı keçirin, gündəlik işlərinizi

---

[j] **28:9-10** Mat. 12:5 [p] **28:16** Çıx. 12:1-13; Qanun. 16:1-2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

görməyin. 27 Yandırma qurbanını Rəbbin xoşuna gələn ətir kimi iki buğa,
bir qoç və birillik yeddi erkək toğlu olmaqla təqdim edin. 28 Hər buğa
üçün taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda üç efa, tək
qoç üçün onda iki efa, 29 yeddi toğludan hər toğlu üçün isə onda bir efa
narın un təqdim edin. 30 Özünüzü kəffarə etmək üçün bir təkə də təqdim
edin. 31 Daimi yandırma qurbanı taxıl və içmə təqdimlərinə əlavə olaraq
bunları gətirin. Qurban etdiyiniz heyvanlar qüsursuz olmalıdır.

Şeypur çalma gününün təqdimləri
(Lev. 23:23-25)

29 1 Yeddinci ayda, ayın birində müqəddəs toplantı keçirin, heç
bir gündəlik işlərinizi görməyin. O gün sizin üçün şeypur
çalma günü olacaq. 2 Yandırma qurbanını Rəbbin xoşuna gələn ətir kimi
qüsursuz bir buğa, bir qoç və birillik yeddi erkək toğlu olmaqla verin.
3 Buğa üçün taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda üç efa,
qoç üçün onda iki efa, 4 yeddi toğludan hər toğlu üçün onda bir efa narın
un təqdim edin. 5 Özünüzü kəffarə etmək üçün günah qurbanı olaraq
bir təkə də təqdim edin. 6 Aylıq və gündəlik yandırma qurbanları ilə
lazımi taxıl və içmə təqdimlərinə əlavə olaraq bunları gətirin. Bu, Rəbbin
xoşuna gələn ətir – Onun üçün yandırma təqdimidir.

Kəffarə gününün təqdimləri
(Lev. 23:26-32)

7 [q] Həmin yeddinci ayın onunda müqəddəs toplantı keçirin; özünüzü
hər şeydən məhrum edin və heç bir iş görməyin. 8 Rəbbə xoş ətir kimi
yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, birillik yeddi erkək toğlu
təqdim edin. Onlar qüsursuz olmalıdır. 9 Buğa üçün taxıl təqdimi
olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda üç efa, qoç üçün onda iki efa,
10 yeddi toğludan hər toğlu üçün onda bir efa narın un təqdim edin.
11 Günah qurbanı olaraq bir təkə də təqdim edin. Kəffarələr üçün günah
qurbanına, daimi yandırma qurbanına, onun taxıl təqdiminə və onların
içmə təqdimlərinə əlavə olaraq bunları gətirin.

Çardaqlar bayramının təqdimləri
(Lev. 23:33-44)

12 [r] Yeddinci ayın on beşinci günündə müqəddəs toplantı keçirin; heç
bir gündəlik işlərinizi görməyin. Rəbbin şərəfinə yeddi gün bayram
keçirin. 13 Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma təqdimi olaraq qüsursuz
on üç buğa, iki qoç və birillik on dörd erkək toğlu verin. Onlar qüsursuz
olmalıdır. 14 Hər buğa üçün taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə

---

q **29:7** Lev. 23:27 r **29:12** Lev. 23:34-35

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

yoğrulmuş onda üç efa, hər qoç üçün onda iki efa, 15 on dörd toğludan
hər toğlu üçün onda bir efa narın un təqdim edin. 16 Günah qurbanı
olaraq bir təkə də təqdim edin. Daimi yandırma qurbanı ilə taxıl və içmə
təqdimlərinə əlavə olaraq bunları gətirin.
17 İkinci gün qüsursuz on iki buğa, iki qoç, birillik on dörd erkək toğlu
təqdim edin. 18 Buğa, qoç və toğluların sayına görə onların lazımi taxıl
və içmə təqdimlərini gətirin. 19 Günah qurbanı olaraq bir təkə də təqdim
edin. Daimi yandırma qurbanı ilə taxıl və içmə təqdimlərinə əlavə olaraq
bunları gətirin.
20 Üçüncü gün qüsursuz on bir buğa, iki qoç, birillik on dörd erkək
toğlu təqdim edin. 21 Buğa, qoç və toğluların sayına görə onların lazımi
taxıl və içmə təqdimlərini gətirin. 22 Günah qurbanı olaraq bir təkə də
təqdim edin. Daimi yandırma qurbanı ilə taxıl və içmə təqdimlərinə
əlavə olaraq bunları gətirin.
23 Dördüncü gün qüsursuz on buğa, iki qoç, birillik on dörd erkək toğlu
təqdim edin. 24 Buğa, qoç və toğluların sayına görə onların lazımi taxıl
və içmə təqdimlərini gətirin. 25 Günah qurbanı olaraq bir təkə də təqdim
edin. Daimi yandırma qurbanı ilə taxıl və içmə təqdimlərinə əlavə olaraq
bunları gətirin.
26 Beşinci gün qüsursuz doqquz buğa, iki qoç, birillik on dörd erkək toğlu
təqdim edin. 27 Buğa, qoç və toğluların sayına görə lazımi taxıl və içmə
təqdimlərini gətirin. 28 Günah qurbanı olaraq bir təkə də təqdim edin. Daimi
yandırma qurbanı ilə taxıl və içmə təqdimlərinə əlavə olaraq bunları gətirin.
29 Altıncı gün qüsursuz səkkiz buğa, iki qoç, birillik on dörd erkək
toğlu təqdim edin. 30 Buğa, qoç və toğluların sayına görə onların lazımi
taxıl və içmə təqdimlərini gətirin. 31 Günah qurbanı olaraq bir təkə də
təqdim edin. Daimi yandırma qurbanı ilə taxıl və içmə təqdimlərinə
əlavə olaraq bunları gətirin.
32 Yeddinci gün qüsursuz yeddi buğa, iki qoç, birillik on dörd erkək
toğlu təqdim edin. 33 Buğa, qoç və toğluların sayına görə onların lazımi
taxıl və içmə təqdimlərini gətirin. 34 Günah qurbanı olaraq bir təkə də
təqdim edin. Daimi yandırma qurbanı ilə taxıl və içmə təqdimlərinə
əlavə olaraq bunları gətirin.
35 [s] Səkkizinci gün özünüz üçün təntənəli toplantı keçirin, heç bir
gündəlik işlərinizi görməyin. 36 Yandırma qurbanı, Rəbbin xoşuna gələn
ətir – yandırma təqdimi olaraq qüsursuz bir buğa, bir qoç və birillik
yeddi erkək toğlu təqdim edin. 37 Buğa, qoç və toğluların sayına görə
onların lazımi taxıl və içmə təqdimlərini gətirin. 38 Günah qurbanı
olaraq bir təkə də təqdim edin. Daimi yandırma qurbanı ilə taxıl və içmə
təqdimlərinə əlavə olaraq bunları gətirin.

---

[s] **29:35** Lev. 23:36

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

39 Əhdə görə və könüllü təqdimlərinizdən əlavə təyin olunan
bayramlarınızda Rəbbə bu yandırma qurbanlarınızı, taxıl təqdimlərinizi,
içmə təqdimlərinizi və ünsiyyət qurbanlarınızı təqdim edin”».
40 Musa Rəbbin ona əmr etdiyi hər şeyi İsrail övladlarına bildirdi.

Əhdlər

30 1 Musa İsrail övladlarının qəbilə başçılarına dedi: «Rəbb belə əmr
etmişdir: 2 [t] bir kişi Rəbbə əhd edərək yaxud and içərək öhdəsinə
nə isə götürərsə, verdiyi sözü pozmasın, ağzından çıxan hər şeyi yerinə
yetirsin.
3 Əgər atasının evində yaşayan gənc qız Rəbbə əhd edib öhdəsinə nə isə
götürərsə, 4 lakin atası onun əhdini və öhdəsinə götürdüyü şeyi eşidəndə
ona qarşı çıxmazsa, qızın etdiyi əhdlər və öhdəsinə götürdüyü şeylərin
hamısı qüvvədə qalar. 5 Amma atası bunları eşidən gün mane olarsa,
qızın etdiyi əhdlər və öhdəsinə götürdüyü şeylər qüvvədən düşər. Rəbb
onu bağışlayar, çünki atası mane olmuşdur.
6 Əgər qız əhd yaxud düşünmədən öhdəsinə bir şey götürdükdən sonra
ərə gedərsə, 7 bunu eşidən əri həmin gün ona qarşı çıxmazsa, onun etdiyi
əhdlər və düşünmədən öhdəsinə götürdüyü şeylər qüvvədə qalar. 8 Amma
əri bunu eşidən gün mane olarsa, gəlinin etdiyi əhdlər və öhdəsinə
götürdüyü şeylər qüvvədən düşər. Rəbb onu bağışlayar.
9 Dul yaxud boşanan qadının əhdi və öhdəsinə götürdüyü hər şey
qüvvədə qalar.
10 Əgər ərli bir qadın əhd edər yaxud öhdəsinə nə isə götürərsə,
11 əri bunu eşidəndə ona qarşı çıxmayıb mane olmazsa, qadının bütün
əhdləri yaxud öhdəsinə götürdüyü şeylər qüvvədə qalar. 12 Amma əri
bunları eşidən gün ona mane olarsa, qadının bütün əhdləri və öhdəsinə
götürdüyü şeylər qüvvədən düşər. Əri mane olduğu üçün Rəbb qadını
bağışlayar. 13 Əri qadının özünü məhrum etmək üçün etdiyi əhdləri
yaxud and içərək öhdəsinə götürdüyü şeyləri təsdiq edə bilər ya da
mane ola bilər. 14 Əgər əri bir gün içində bu barədə ona qarşı çıxmazsa,
bütün əhdləri yaxud öhdəliklərini təsdiqləmiş olur. Onları eşidən gün
qadına qarşı çıxmamaqla təsdiqləmiş sayılar. 15 Əgər onları eşitdikdən bir
müddət sonra mane olursa, qadının cəzasını əri çəkər».
16 Kişi ilə arvadı, atası ilə onun evində yaşayan gənc qızı arasında
münasibət barədə Rəbbin Musaya əmr etdiyi qaydalar bunlardır.

Midyanlılardan qisas alma

31 1 Rəbb Musaya belə dedi: 2 «İsrail övladlarının qisasını
Midyanlılardan al. Sonra isə ölüb öz xalqına qovuşacaqsan».

---

[t] **30:2** Qanun. 23:21-23; Mat. 5:33

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 Buna görə Musa xalqa belə dedi: «Aranızdan bəzi adamları
silahlandırın ki, Midyanlılarla döyüşə çıxıb Rəbbin qisasını onlardan
alsınlar. 4 İsrail qəbilələrinin hər birindən döyüşə min nəfər göndərin».
5 Beləliklə, İsrailin tayfalarından, hər qəbilədən min nəfər olmaqla
döyüşə hazır on iki min nəfər seçildi. 6 Musa hər qəbilədən min nəfəri
kahin Eleazarın oğlu Pinxasla birlikdə döyüşə göndərdi. Pinxas özü
ilə müqəddəs yerə aid bəzi əşyaları və işarə vermək üçün kərənayları
götürdü. 7 Onlar Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi Midyanlılarla döyüşüb
bütün kişiləri qırdılar. 8 Qırılanlar arasında Midyanın beş padşahı vardı:
Evi, Reqem, Sur, Xur və Reva. Beor oğlu Bilamı da qılıncla öldürdülər.
9 Sonra İsraillilər bütün Midyan qadınları ilə uşaqlarını əsir götürüb
onların bütün naxır və sürülərini, bütün əşyalarını talan etdilər.
10 Midyanlıların yaşadıqları bütün şəhərlərə, obalara od vurdular.
11 İnsanları, heyvanları, bütün qəniməti, talan mallarını götürdülər.
12 Əsirləri, qəniməti, talan mallarını İordan çayının şərqində, Yerixonun
qarşısında, Moav düzənliyindəki düşərgədə olan Musa ilə kahin Eleazarın
və İsrail övladlarının icmasının yanına gətirdilər.
13 Musa, kahin Eleazar və icma rəhbərləri onları qarşılamaq üçün
düşərgənin kənarına çıxdılar. 14 Musa döyüşdən qayıdan sərkərdələrə –
minbaşılara və yüzbaşılara qəzəblənib 15 «Bütün qadınları nə üçün sağ
saxladınız?» dedi. 16 [u] «Bunlar həmin qadınlardır ki, Bilamın verdiyi
nəsihətə uyub Peor hadisəsində İsrail övladlarının Rəbdən dönməsinə
səbəb oldular. Ona görə Rəbbin icması arasında vəba törəndi. 17 İndi
bütün oğlan uşaqlarını və kişi ilə yaxınlıq etmiş qadınları öldürün.
18 Yalnız kişi ilə yaxınlıq etməmiş cavan qızları özünüz üçün sağ
saxlayın.
19 Aranızda kimisə öldürən yaxud meyitə toxunan hər kəs yeddi gün
düşərgənin kənarında qalsın. Üçüncü və yeddinci gün özünüzü, həm də
əsirlərinizi pak edin. 20 Hər paltarı, dəridən, keçi tükündən və ağacdan
düzələn nə varsa, hamısını pak edin».
21 Bundan sonra kahin Eleazar döyüşdən qayıdan əsgərlərə dedi:
«Rəbbin Musaya əmr etdiyi qanunun qaydası belədir. 22 Qızılı, gümüşü,
tuncu, dəmiri, qalayı, qurğuşunu, 23 oda davamlı hər şeyi alovdan keçirin
ki, pak sayılsın. Lakin paklama suyu ilə də paklansın. Oda davamsız
şeyləri isə sudan keçirin. 24 Yeddinci gün geyimlərinizi yuyun, onda pak
olacaqsınız, sonra düşərgəyə girin».

Talan malının bölünməsi

25 Rəbb Musaya dedi: 26 «Sən, kahin Eleazar və icmanın nəsil başçıları
ələ keçirilən insanları, heyvanları, talan mallarını sayın. 27 Talan

---

[u] **31:16** Say. 25:1-9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

mallarını döyüşə çıxan igidlərlə icmanın qalan qismi arasında yarı
bölün. 28 Döyüşə gedən igidlərə düşən insan, mal-qara, eşşək, qoyun-
keçi payından vergi olaraq beş yüzdə birini Rəbbə ayırın. 29 Bu vergini
igidlərə bölünən paydan götürüb Rəbbə ianə olaraq təqdim etmək üçün
kahin Eleazara verin. 30 O biri İsrail övladlarına düşən paydan insan,
mal-qara, eşşək, qoyun-keçi və başqa heyvanlardan əllidə birini götürüb
Rəbbin məskəninə cavabdeh olan Levililərə verin». 31 Musa ilə kahin
Eleazar Rəbbin Musaya əmr etdiyinə əməl etdilər.
32 Döyüşə gedən igidlərin götürdüyü talan malından bu qənimətlər
qalmışdı: 675 000 qoyun-keçi, 33 72 000 mal-qara, 34 61 000 eşşək, 35 kişi
ilə yaxınlıq etməmiş 32 000 qız.
36 Bunların yarısı döyüşə gedən igidlərə pay düşdü: 337 500 qoyun-
keçi, 37 bunlardan Rəbbə vergi olaraq 675 qoyun-keçi verildi; 38 36 000
mal-qara, bunlardan 72 mal-qara Rəbbə vergi olaraq ayrıldı; 39 30 500
eşşək, bunlardan 61 eşşək Rəbbə vergi olaraq ayrıldı; 40 16 000 nəfər,
bunlardan 32 nəfər Rəbbə vergi olaraq ayrıldı. 41 Musa Rəbbin ona əmr
etdiyi kimi Rəbbə vergi olaraq ayrılanları kahin Eleazara verdi.
42 Musanın döyüşə gedən igidlərdən ayırdığından İsrail övladlarına
düşən payın yarısı bunlardır: 43 İcmaya düşən yarı pay 337 500 qoyun-
keçi, 44 36 000 mal-qara, 45 30 500 eşşək, 46 16 000 insan. 47 Rəbbin ona
əmr etdiyi kimi Musa İsrail övladlarının payından hər əlli nəfərdən və
heyvandan birini seçib Rəbbin məskəninə cavabdeh olan Levililərə verdi.
48 Ordu bölmələrində hökm verən sərkərdələr – minbaşılar və
yüzbaşılar Musanın yanına gedib dedilər: 49 «Biz qulların hökm etdiyimiz
döyüşçülərin sayını öyrəndik. Onlardan heç kim əskik deyildir. 50 Ona
görə də hər birimiz əldə etdiyimiz qızıl əşyaları – xalxalları, bilərzikləri,
üzükləri, sırğaları, boyunbağıları təqdim olaraq Rəbbə gətirdik ki,
Rəbbin önündə özümüz üçün kəffarə edək».
51 Musa ilə kahin Eleazar qızılı və hər cür bəzək əşyalarını onlardan
aldı; 52 minbaşılardan və yüzbaşılardan Rəbbə ianə olaraq gətirdikləri
qızıl cəmi 16 750 şekel[v] ağırlığında idi. 53 Döyüşə gedən igidlərin hər biri
özləri üçün talan edilmiş maldan götürmüşdü. 54 Musa ilə kahin Eleazar
minbaşılardan və yüzbaşılardan qızılı alıb İsrail övladları üçün Rəbbin
önündə bir xatirə olaraq Hüzur çadırına gətirdilər.

Ruvenlilərlə Qadlıların Gileadda məskunlaşması
(Qanun. 3:12-22)

32 1 Ruvenlilərlə Qadlıların çoxlu heyvanları var idi. Onlar Yazer ilə
Gilead torpaqlarını görəndə heyvan otarmaq üçün bu yerlərin
münasib olduğunu başa düşdülər. 2 Qadlılarla Ruvenlilər gəlib Musaya,

---

[v] **31:52** *16 750 şekel* – təqribən 190 kq.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

kahin Eleazara və icmanın rəhbərlərinə dedilər: 3 «Atarot, Divon, Yazer,
Nimra, Xeşbon, Elale, Sevam, Nevo və Beon 4 Rəbbin İsrail icmasına
təslim etdiyi bu ölkə heyvan otarmaq üçün münasib yerdir; qullarının
da heyvanları var». 5 Sonra əlavə etdilər: «Əgər biz sənin gözündə
lütf tapmışıqsa, qoy bu torpaq mülk olaraq biz qullarına verilsin. Bizi
İordandan o taya keçirməyin».
6 Musa cavab verdi: «İsrailli qardaşlarınız döyüşməyə gedərkən siz
buradamı qalmaq niyyətindəsiniz? 7 Nə üçün çayı keçib Rəbbin onlara
verdiyi torpağa getmək üçün İsrail övladlarını ruhdan salırsınız? 8 [w]
Qadeş-Barneadan o torpağı gözdən keçirməyə göndərdiyim atalarınız da
belə hərəkət etdilər. 9 Onlar Eşkol vadisinə çatıb torpağı gördülər, lakin
İsrail övladlarını ruhdan saldılar ki, Rəbbin verdiyi torpağa girməsinlər.
10 [x] O gün Rəbbin qəzəbi alovlandı və and içib dedi: 11 "Misirdən çıxan
iyirmi və ondan yuxarı yaşda olan adamların heç biri İbrahimə, İshaqa
və Yaquba and içib vəd etdiyim torpağı heç vaxt görməyəcək, çünki
onlar Mənim yolumda sədaqətlə getmədilər. 12 Ancaq Qenizli Yefunne
oğlu Kalev və Nun oğlu Yeşua bu torpağı görəcək, çünki onlar yolumda
sədaqətlə getdilər". 13 Rəbbin qəzəbi İsrailə qarşı alovlandı və Rəbb
gözündə pislik etmiş nəsil ölənə qədər onları qırx il səhrada gəzdirdi.
14 Budur, atalarınızın yerinə siz – günahlılar nəsli qalxaraq Rəbbin qızğın
qəzəbini İsrailə qarşı daha da alovlandırırsınız. 15 Əgər siz indi Rəbbin
ardınca getməkdən dönsəniz, O bütün bu xalqı yenə də səhrada atacaq,
siz də onların ölümünə səbəb olacaqsınız».
16 Ruvenlilərlə Qadlılar Musaya yaxınlaşıb dedilər: «Burada sürülərimiz
üçün ağıllar, övladlarımız üçün şəhərlər tikəcəyik. 17 Biz isə silahlanıb
İsrail övladlarının qabağında getməyə hazırıq. Onlar vəd olunmuş
torpağa daxil olana qədər onları tərk etmərik. Uşaqlarımız isə qoy
möhkəmlənmiş şəhərlərdə qalsınlar ki, bu torpağın sakinlərindən
qorunsunlar. 18 İsrail övladlarından hər biri öz irsini alana qədər
evlərimizə qayıtmayacağıq. 19 Biz onlarla birlikdə İordanın o biri
tayındakı torpaqdan irs istəməyəcəyik, çünki bizim payımız İordanın
şərq tərəfinə düşdü».
20 Musa onlara belə cavab verdi: «Əgər siz belə hərəkət edib
silahlanaraq Rəbbin hüzurunda döyüşə getsəniz 21 və Rəbb düşmənlərini
hüzurundan qovana qədər hamınız Onun hüzurunda İordanın o biri
tayına silahlı olaraq keçsəniz, 22 bu torpaq Rəbbin önündə sizə tabe
olarsa, onda qayıda bilərsiniz. Rəbbin və İsrailin qarşısında borclarınızı
yerinə yetirmiş olarsınız. Onda bu torpaq Rəbbin təsdiqi ilə sizin
mülkünüz olacaq. 23 Lakin əgər belə etməsəniz, budur, Rəbbə qarşı
günah etmiş olursunuz və bilin ki, günahınıza görə cəza alacaqsınız.

---

[w] **32:8-9** Say. 13:17-33 [x] **32:10-13** Say. 14:26-35

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

24 Uşaqlarınız üçün şəhərlər, sürülərniz üçün ağıllar düzəldin. Lakin
vədinizi yerinə yetirin».
25 Qadlılarla Ruvenlilər Musaya dedilər: «Ağamız necə buyurursa,
biz qulların elə də edərik. 26 Arvadlarımız, uşaqlarımız, qoyun-keçi və
mal-qaramız, burada – Gilead şəhərlərində qalacaq. 27 Sənin qulların –
hamımız silahlanaraq, ağamız buyurduğu kimi çayı keçib Rəbbin əmri
ilə döyüşə çıxacağıq».
28 [y] Musa onların haqqında kahin Eleazara, Nun oğlu Yeşuaya və İsrail
övladlarının qəbilə başçılarına əmr etdi. 29 Musa onlara dedi: «Əgər
Qadlılarla Ruvenlilər silahlanaraq Rəbbin əmri ilə sizinlə İordan çayının
o biri tayına keçərlərsə, torpaq zəbt olunarsa, onda Gilead torpağını
onlara mülk olaraq verin. 30 Lakin əgər onlar silahlanıb sizinlə çayın o
biri tayına keçməsələr, onlar sizin aranızda – Kənan torpağında miras
alacaqlar».
31 Qadlılar və Ruvenlilər belə cavab verdilər: «Rəbb sənin qullarına
necə deyibsə, biz də elə edərik. 32 Biz Rəbbin hüzurunda silahlanıb
çaydan Kənan torpağına keçəcəyik, lakin bizim miras aldığımız torpaq
İordanın bu tayında olsun».
33 Musa Emorlular padşahı Sixonun ölkəsini, Başan padşahı Oqun
ölkəsini bütün ətraf şəhərləri və torpaqları ilə birlikdə Ruvenlilərlə
Qadlılara və Menaşşe qəbiləsinin yarısına verdi. 34 Qadlılar
möhkəmlənmiş şəhərlər olaraq Divonu, Atrotu, Aroeri, 35 Atrot-Şofanı,
Yazeri, Yoqbohanı, 36 Bet-Nimranı və Bet-Haranı bərpa etdilər və sürülər
üçün ağıllar düzəltdilər. 37 Ruvenlilər isə Xeşbonu, Elaleni, Qiryatayimi,
38 Nevonu, Baal-Meonu – onların adları sonra dəyişdirildi – və Sivmanı
bərpa etdilər. Yenidən tikdikləri şəhərlərə başqa adlar qoydular.
39 Menaşşe oğlu Makirin övladları Gileada girib oradakı Emorluları
qovdular və oranı ələ keçirdilər. 40 Musa Gileadı Menaşşe oğlu Makirin
nəslinə verdi. Onlar orada məskən saldılar. 41 Menaşşe nəslindən olan
Yair gedib Emorluların kəndlərini alaraq adlarını Xavvot-Yair qoydu.
42 Novah isə gedib Qenatı və ətrafdakı qəsəbələri aldı. Oranı da öz adı ilə
Novah adlandırdı.

Misirdən Moava qədər köçlər

33 1 Musa və Harunun başçılığı ilə ordular halında Misir
torpağından çıxan İsrail övladlarının köçləri bunlardır. 2 Musa
Rəbbin əmrinə görə onların köçlərini və dayanacaqlarını qeyd etdi.
Onların köçləri və qaldıqları yerlər bunlardır:
3 İsrail övladları Pasxa bayramının səhəri, birinci ayın on beşində
Misirlilərin gözü qarşısında vüqarla Ramsesdən yola düşdü. 4 O vaxt

---

[y] **32:28-32** Yeşua 1:12-15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Misirlilər Rəbbin qırdığı bütün ilk oğlanları basdırırdılar. Rəbb onların
allahlarını da Öz hökmünə məruz qoymuşdu.
5 İsrail övladları Ramsesdən yola çıxıb Sukkotda düşərgə saldılar.
6 Sukkotu tərk edib səhra kənarındakı Etamda düşərgə saldılar.
7 Etamı tərk edib Baal-Sefonun şərqində Pi-Haxirota qayıtdılar və
Miqdol yaxınlığında düşərgə saldılar.
8 Pi-Haxirotu tərk edib dənizin ortasından keçərək səhraya çıxdılar.
Etam səhrasında üç gün gəzib dolanandan sonra Marada düşərgə
saldılar.
9 [z] Maranı tərk edib on iki su çeşməsi və yetmiş xurma ağacı olan
Elimə gedərək orada düşərgə saldılar.
10 Elimi tərk edib Qırmızı dəniz kənarında düşərgə saldılar.
11 Qırmızı dənizin kənarından ayrılıb Sin səhrasında düşərgə saldılar.
12 Sin səhrasını tərk edib Dofqada düşərgə saldılar.
13 Dofqanı tərk edib Aluşda düşərgə saldılar.
14 Aluşu tərk edib Refidimdə düşərgə saldılar. Orada xalq üçün içməyə
su yox idi.
15 Refidimi tərk edib Sina səhrasında düşərgə saldılar.
16 Sina səhrasını tərk edib Qivrot-Hattaavada düşərgə saldılar.
17 Qivrot-Hattaavanı tərk edib Xaserotda düşərgə saldılar.
18 Xaserotu tərk edib Ritmada düşərgə saldılar.
19 Ritmanı tərk edib Rimmon-Peresdə düşərgə saldılar.
20 Rimmon-Peresi tərk edib Livnada düşərgə saldılar.
21 Livnanı tərk edib Rissada düşərgə saldılar.
22 Rissanı tərk edib Qehelatda düşərgə saldılar.
23 Qehelatı tərk edib Şefer dağında düşərgə saldılar.
24 Şefer dağını tərk edib Xaradada düşərgə saldılar.
25 Xaradadan ayrılıb Maqhelotda düşərgə saldılar.
26 Maqhelotu tərk edib Taxatda düşərgə saldılar.
27 Taxatdan ayrılıb Terahda düşərgə saldılar.
28 Terahı tərk edib Mitqada düşərgə saldılar.
29 Mitqanı tərk edib Xaşmonada düşərgə saldılar.
30 Xaşmonadan ayrılıb Moserotda düşərgə saldılar.
31 Moserotu tərk edib Bene-Yaaqanda düşərgə saldılar.
32 Bene-Yaaqandan ayrılıb Xor-Haqqidqadda düşərgə saldılar.
33 Xor-Haqqidqadı tərk edib Yotvatada düşərgə saldılar.
34 Yotvatanı tərk edib Avronada düşərgə saldılar.
35 Avronanı tərk edib Esyon-Geverdə düşərgə saldılar.
36 Esyon-Geveri tərk edib Zin səhrasında, yəni Qadeşdə düşərgə
saldılar.

---

[z] **33:9** Çıx. 15:27

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

37 Qadeşdən ayrılıb Edom torpağının sərhədindəki Hor dağında
düşərgə saldılar. 38 [a] Kahin Harun Rəbbin əmrinə görə Hor dağına çıxdı.
İsraillilərin Misirdən çıxmasının qırxıncı ilində, beşinci ayın birinci
günündə orada öldü. 39 Harun Hor dağında öləndə yüz iyirmi üç yaşında
idi.
40 [b] Kənan ölkəsinin Negev bölgəsində yaşayan Kənanlı Arad padşahı
eşitdi ki, İsrail övladları gəlib.
41 İsrail övladları Hor dağından ayrılıb Salmonada düşərgə saldılar.
42 Salmonanı tərk edib Punonda düşərgə saldılar.
43 Punonu tərk edib Ovotda düşərgə saldılar.
44 Ovotu tərk edib Moav sərhədindəki İye-Avarimdə düşərgə saldılar.
45 İye-Avarimi tərk edib Divon-Qadda düşərgə saldılar.
46 Divon-Qaddan ayrılıb Almon-Divlataymada düşərgə saldılar.
47 Almon-Divlataymanı tərk edib Nevo yaxınlığında olan Avarim dağlıq
bölgəsində düşərgə saldılar.
48 Avarim dağlıq bölgəsindən ayrılıb İordan çayı yanında, Yerixo
qarşısında olan Moav düzənliyində düşərgə saldılar. 49 İordan çayı
boyunca Bet-Yeşimotdan Avel-Şittimə qədər Moav düzənliyində düşərgə
saldılar.
50 Orada, İordan çayı yanında, Yerixo qarşısındakı Moav düzənliyində
Rəbb Musaya belə dedi: 51 «İsrail övladlarına de: “İordan çayından
Kənan ölkəsinə keçəndə 52 ölkədə yaşayan bütün əhalini qovun. Oyma
daşlarının, tökmə bütlərinin hamısını yox edin. Onların bütün səcdəgah
yerlərini dağıdın. 53 Ölkəni ələ keçirib orada məskunlaşacaqsınız, çünki
mülk almaq üçün oranı sizə verdim. 54 [c] Püşklə ölkəni nəsillərinizin
arasında bölün. Böyük nəslə böyük torpaq payı, kiçik nəslə kiçik torpaq
payı verin. Kimin püşkünə nə çıxsa, qoy ora onun olsun. Paylarınızı
atalarınızın qəbilələrinə görə irs alın.
55 Amma yerli əhalini qovmasanız, qalanlar böyrünüzü kol kimi
dolayıb tikan kimi gözünüzə girəcək. Yaşadığınız ölkədə sizə əziyyət
verəcək. 56 Mən də onlara nə etməyi düşünsəm, onu sizə edəcəyəm”».

Kənan ölkəsinin sərhədləri

34 1 Rəbb Musaya dedi: 2 «İsrail övladlarına əmr et və onlara de:
“Kənan ölkəsinə girdiyiniz zaman irs olaraq sizə düşən torpağın
– Kənan torpağının sərhədləri belə olacaq:
3 [d] Cənub tərəfiniz Zin səhrasından Edom sərhədi boyunca uzanacaq.
Cənub sərhədiniz şərqdə Duz dənizinin ucundan başlayacaq. 4 Sərhədiniz
Aqrabbim keçidinin cənubundan dolaşaraq Zin səhrasına keçəcək və

---

[a] **33:38** Say. 20:22-28; Qanun. 10:6 [b] **33:40** Say. 21:1 [c] **33:54** Say. 26:54-56
[d] **34:3-5** Yeşua 15:2-4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

oradan Qadeş-Barneanın cənubuna qədər uzanacaq. Oradan Xasar-
Addara uzanıb Asmona keçəcək. 5 Sərhəd Asmondan Misir vadisinə qədər
dolaşacaq və onun ucu dənizin yanında olacaq.
6 Qərb sərhədiniz Böyük dənizi və onun kənarı olacaq, qərb sərhədiniz
belə olacaq.
7 Şimal sərhədiniz bu olacaq: Böyük dənizdən Hor dağına qədər
nişan qoyacaqsınız. 8 Hor dağından da Xamat keçidinə qədər nişan
qoyacaqsınız. Sərhədin ucu Sedadda olacaq. 9 Sərhəd Zifrona uzanacaq və
onun ucu Xasar-Enanda olacaq. Bu, şimal sərhədiniz olacaq.
10 Şərq sərhədinizə Xasar-Enandan Şefama qədər nişan qoyacaqsınız.
11 Sərhəd Şefamdan Ayinin şərq tərəfində olan Rivlaya enəcək və oradan
Kinneret gölünün şərq kənarındakı yamaclara çatacaq. 12 Sonra sərhəd
İordan çayı boyunca enəcək və onun ucu Duz dənizinin yanında olacaq.
Hər tərəfdən ölkənizin sərhədləri bunlar olacaq”».
13 [e] [f] Musa İsrail övladlarına əmr edib dedi: «Bu o torpaqdır ki, siz
onu püşk vasitəsilə bölməlisiniz. Rəbbin əmri ilə onu doqquz yarım
qəbilə arasında bölməlisiniz. 14 Çünki Ruven qəbiləsinin nəsilləri, Qad
qəbiləsinin nəsilləri və Menaşşe qəbiləsinin o biri yarısı öz irsini aldılar.
15 Bu iki yarım qəbilə Yerixonun qarşısında İordan çayının şərq tərəfində
irsini aldı».
16 Rəbb Musaya dedi: 17 «Torpaqları sizə irs olaraq bölməcək adamların
adları belədir: kahin Eleazar və Nun oğlu Yeşua. 18 Torpaqları bölmək
üçün hər qəbilədən bir nəfər rəhbər götürün. 19 Bu adamlar bunlardır:
Yəhuda qəbiləsi üçün Yefunne oğlu Kalev; 20 Şimeon qəbiləsi üçün
Ammihud oğlu Şamuel; 21 Binyamin qəbiləsi üçün Kislon oğlu Elidad;
22 Dan qəbiləsi üçün rəhbər olan Yoqli oğlu Buqqi; 23 Yusif oğullarından
Menaşşe qəbiləsi üçün rəhbər olan Efod oğlu Xanniel; 24 Efrayim qəbiləsi
üçün rəhbər olan Şiftan oğlu Qemuel; 25 Zevulun qəbiləsi üçün rəhbər
olan Parnak oğlu Elisafan; 26 İssakar qəbiləsi üçün rəhbər olan Azzan oğlu
Paltiel; 27 Aşer qəbiləsi üçün rəhbər olan Şelomi oğlu Axihud; 28 Naftali
qəbiləsi üçün rəhbər olan Ammihud oğlu Pedahel».
29 Kənan torpağında İsrail övladlarına irs torpaqları bölmək üçün
Rəbbin əmr etdiyi adamlar bunlardır.

Levililərə ayrılan şəhərlər

35 1 [g] İordan çayının yanında, Yerixo qarşısında olan Moav
düzənliyində Rəbb Musaya dedi: 2 «İsrail övladlarına əmr et
ki, mülk etdikləri torpaqda yaşamaq üçün Levililərə şəhərlər versinlər.
Sən şəhərlərin ətrafında Levililərə otlaqlar da ver. 3 Beləliklə, Levililərin
yaşamaq üçün şəhərləri və onların mal-qaraları, sürüləri və digər

---

[e] **34:13** Say. 26:52-56 [f] **34:13-15** Yeşua 14:1-5 [g] **35:1-8** Yeşua 21:1-42

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

heyvanları üçün otlaqları olsun. 4 Levililərə verəcəyiniz şəhərlərin
ətrafındakı otlaqlar şəhər divarından min qulac uzanacaq. 5 Şəhər ortada
olaraq şəhərin bayırından şərq tərəfini iki min qulac, cənub tərəfini iki
min qulac, qərb tərəfini iki min qulac və şimal tərəfini iki min qulac
ölçün. Bu onlar üçün şəhər otlaqları olsun.
6 Levililərə verəcəyiniz şəhərlərdən altı sığınacaq şəhər olsun ki, kimisə
öldürən oraya qaça bilsin. Bunlardan başqa qırx iki şəhər də verin.
7 Levililərə verəcəyiniz şəhərlərin cəmi qırx səkkiz şəhər olsun. Onları
otlaqları ilə birgə verin. 8 Levililərə verəcəyiniz şəhərlər hər qəbiləyə
düşən payın nisbətində alınsın, çox şəhəri olan qəbilədən çox şəhər, az
şəhəri olan qəbilədən az şəhər alın».

Sığınacaq şəhərlər
(Qanun. 19:1-13; Yeşua 20:1-4)

9 Sonra Rəbb Musaya dedi: 10 «İsrail övladlarına de: "Siz İordan çayını
keçib Kənan torpağına girəndə 11 sığınacaq şəhərlər olaraq bəzi şəhərlər
seçin ki, bilmədən adam öldürən oraya qaçsın. 12 Qisas alandan sığınacaq
şəhərləriniz bunlar olsun ki, adam öldürən şəxs icmanın önündə hökm
alana qədər öldürülməsin. 13 Verəcəyiniz bu altı şəhər sizin üçün
sığınacaq şəhərlər olsun. 14 İordan çayının o biri tayında üç şəhər və
Kənan torpağında üç şəhər verin. Bunlar sığınacaq şəhərlər olsun. 15 Bu
altı şəhər İsrail övladlarına, aralarında yaşayan yadellilərə və qəriblərə
sığınacaq şəhərləri olacaq. Belə ki bilmədən birini öldürən hər kəs oraya
qaça bilsin.
16 Əgər biri dəmir bir alətlə başqa birini vurub öldürmüşsə, o adam
qatildir. Qatil öldürülməlidir. 17 Əgər kimsə əlində insanın ölə biləcəyi bir
daşla kimisə vurmuşsa və o adam ölmüşsə, onda o adam qatildir. Qatil
öldürülməlidir. 18 Yaxud əlində adam öldürə bilən ağac bir alətlə birini
vurub öldürmüşsə, o adam qatildir. Qatil öldürülməlidir. 19 Tökülən qanın
qisasını alan özü qatili öldürsün, onunla rastlaşdığı zaman öldürsün.
20 Əgər onu kinlə itələyib yaxud pusquda duraraq ona tərəf bir şey atıb
öldürmüşsə 21 ya da ədavətə görə onu əli ilə vurub öldürmüşsə, vuran
mütləq öldürülməlidir. O qatildir, tökülən qanın qisasını alan adam qatilə
rast gəldiyi zaman onu öldürsün.
22 Ancaq ədavəti olmayaraq birini qəflətən itələmişsə yaxud pusquda
durmadan ona bir şey atmışsa 23 və yaxud da onu görmədən üstünə
adam öldürə bilən bir daş düşürüb öldürmüşsə, onda ölən şəxsi-qərəzlik
olmadığından və ona ziyan vurmaq istəmədiyindən 24 adam öldürənlə
tökülən qanın qisasını alan arasında bu hökmlərə görə icma hökm
çıxaracaq. 25 İcma tökülən qanın qisasını alanın əlindən adam öldürəni
qurtaracaq, qaçdığı sığınacaq şəhərə geri göndərəcək və o, müqəddəs
yağla məsh olunmuş baş kahinin ölümünə qədər orada qalacaq. 26 Əgər

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

adam öldürən qaçdığı sığınacaq şəhərin sərhədini keçərsə, 27 tökülən
qanın qisasını alan adam öldüreni sığınacaq şəhərin sərhəd kənarında
taparsa və onu öldürərsə, o qatil sayılmayacaq. 28 Çünki adam öldürən
baş kahinin ölümünə qədər sığındığı şəhərdə qalmalı idi. Ancaq baş
kahinin ölümündən sonra öz mülkü olan torpağına qayıda bilər.
29 Bunlar nəsildən-nəslə bütün yaşadığınız yerlərdə qanun və hökm
olacaq.
30 [h] Bir adam bir adamı öldürsə, şahidlərin ifadəsi ilə öldürülsün. Lakin
heç bir qatil tək şahidin ifadəsi ilə öldürülməsin. 31 Ölüm cəzasına layiq
qatilin canı üçün fidyə almayın, çünki o öldürülməlidir. 32 Sığınacaq
şəhərinə qaçan üçün fidyə almayın ki, kahinin ölümündən əvvəl
torpağında yaşamağa qayıtsın. 33 Beləcə olduğunuz ölkəni murdarlamayın.
Çünki qan tökmək ölkəni murdar edər və ölkədə tökülən qanın əvəzi ancaq
onu tökənin qanı ilə kəffarə oluna bilər. 34 Yaşadığınız, Mənim də olduğum
ölkəni ləkələməyin. Çünki İsrail övladları arasında yaşayan Rəbb Mənəm”».

Selofxadın qızlarının irsi

36 1 Yusif övladlarının nəsillərindən Menaşşe oğlu Makir oğlu
Gilead nəslinin ailə başçıları yaxınlaşıb Musanın önündə və
İsrail nəsil başçıları olan rəhbərlərin önündə belə danışdılar: 2 [i] «Rəbb
ölkəni irs olaraq püşk ilə İsrail övladları arasında bölüşdürməyi ağamıza
əmr etdi. Soydaşımız Selofxadın irsini onun qızlarına vermək ağamıza
Rəbb tərəfindən əmr olundu. 3 Əgər Selofxadın qızları başqa bir İsrail
qəbiləsinə mənsub kişilərə ərə getsələr, onların irsi bizim irsimizdən
götürülüb mənsub olacaqları qəbilənin irsinə qatılar. Beləliklə, püşklə
bizə düşən pay azalar. 4 İsrail övladlarının Azadlıq ili gələndə qızların
irsi ərlərinin mənsub olduqları qəbilənin irsinə əlavə olunar. Beləliklə,
qızların irsi atalarımızın qəbiləsinə düşən irsdən alınar».
5 Musa Rəbbin əmrinə görə İsrail övladlarına əmr edib dedi: «Yusif
nəslinin qəbiləsi doğru söyləyir. 6 Selofxadın qızları haqqında Rəbbin əmr
edib dediyi söz budur: onlar öz istədikləri kişiyə ərə gedə bilər, ancaq
atalarının mənsub olduğu qəbilədən olan nəsil içində ərə getməlidirlər ki,
7 İsrail övladlarının irsi qəbilədən qəbiləyə keçməsin. İsrail övladlarının
hər biri atalarının qəbiləsinin irsinə bağlı qalsın. 8 İsrail qəbilələrindən
hər hansı birində irsə malik olan hər qız atasının mənsub olduğu
qəbilədən və nəsildən bir nəfərə ərə getməlidir ki, hər bir İsrail övladı
atalarının irsinə malik olsun. 9 İrs bir qəbilədən başqa qəbiləyə keçməsin.
Hər bir İsrail qəbiləsi öz irsinə bağlı qalsın».
10 Rəbbin Musaya əmr etdiyinə əməl edərək Selofxadın qızları 11 Maxla,
Tirsa, Xoqla, Milka və Noa əmisi oğlanlarına ərə getdilər. 12 Onlar Yusif

---

[h] **35:30** Qanun. 17:6; 19:15 [i] **36:2** Say. 27:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

oğlu Menaşşe nəsillərinə mənsub kişilərə ərə getdilər. Ona görə də irsi
atalarının mənsub olduğu qəbilə və nəsil içində qaldı.
13 Rəbbin Musa vasitəsilə İordan çayının yanında Yerixo qarşısındakı
Moav düzənliyində İsrail övladlarına verdiyi əmr və hökmlər bunlardır.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

QANUNUN TƏKRARI

KİTABI

GİRİŞ

«Qanunun Təkrarı» Kitabı Musa peyğəmbər Moav səhrasında olarkən İsrail xalqına söylədiyi nitqdir. Kitabda yazılan mühüm hadisələr bunlardır: Musa ötən qırx il ərzində baş vermiş hadisələri yada salır. O, xalqı Allaha itaətli və sadiq olmağa çağırır, Allahın onları səhradan necə keçirtdiyini yadda saxlasınlar deyə xalqa müraciət edir. Musa Müqəddəs Qanunun əsası olan On Əmri (5:6-21), həmçinin vəd olunmuş torpaqda İsrail xalqının həyatını istiqamətləndirən qanunları nəzərdən keçirir. O, Allahın kim olduğunu dönə-dönə İsrail xalqının yadına salır.

Musa İsrail xalqına Allahın onlarla bağladığı əhdinin mənasını xatırladır və əhdin şərtlərinə əsasən xalqı Allaha həsr olunmağa çağırır. Allah Musadan sonra Yeşuanı İsrail xalqına rəhbər olmağa çağırır. Musa Allahı mədh edən ilahi qoşub oxuyur və İsrail qəbilələrinə xeyir-dua verdikdən sonra Moavda – İordan çayının şərqində vəfat edir.

Kitabın əsas mövzusu budur: Allah seçdiyi xalqı sevdiyinə görə xilas edir və xeyir-dua verir. Buna görə də İsrail xalqı bunu yadda saxlamalı və xeyir-dualı həyat sürmək üçün Allaha itaət etməlidir. İsa Məsihin ən böyük əmr adlandırdığı əmrin sözləri bu kitabdandır:

«Allahın Rəbbi bütün qəlbinlə, bütün varlığınla, bütün gücünlə sev» (6:5).

Kitabın məzmunu:

1:1–4:49 Musanın xalqa nidası
5:1–26:19 Musa qanunu və əmrləri təkrarlayır
27:1–28:68 Bərəkət və lənət
29:1–30:20 Əhdin yeniləşməsi
31:1–33:29 Musanın son sözləri
34:1-12 Musanın ölümü

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qanunun izahı

1 [1] İordan çayının şərq tərəfində səhrada Paranla Tofel, Lavan, Xaserot
və Di-Zahav arasında, Sufun qarşısında olan Arava vadisində Musanın
bütün İsraillilərə söylədiyi sözlər bunlar idi: [2] Seir dağının yolu ilə getmək
üçün Xorevdən Qadeş-Barneaya qədər on bir günlük yol var idi. [3] Misirdən
çıxdıqlarının qırxıncı ilində, on birinci ayın birində Musa Rəbbin İsrail
övladları üçün ona əmr etdiyi hər şeyi söylədi. [4] [a] Musa Xeşbonda yaşayan
Emorluların padşahı Sixonu və Aştarotda, Edreidə yaşayan Başan padşahı
Oqu məğlub edəndən sonra bu nitqi söylədi. [5] İordan çayının şərq tərəfində
yerləşən Moav torpağında Musa bu Qanunu izah etməyə başladı.

Xorevdən çıxma

[6] «Xorevdə olanda Allahımız Rəbb bizə belə dedi: "Bəsdir bu dağda
yaşadığınız! [7] Qalxın buradan köçüb Emorluların dağlıq bölgəsinə, Arava
vadisində, dağlarda, yamaclı-düzənlikli bölgədə, Negevdə və dəniz kənarında
yaşayan bütün qonşu xalqların arasına, böyük Fərat çayına qədər uzanan
Kənan torpağına və Livana gedin. [8] Sizin qarşınıza çıxardığım torpaq budur.
Rəbbin atalarınıza – İbrahimə, İshaqa, Yaquba özləri üçün və özlərindən sonra
gələn övladları üçün vəd etdiyi bu torpağa girərək oranı özünüzə mülk edin".
[9] O vaxt mən sizə belə dedim: "Təkbaşına sizin yükünüzü daşıya bilmərəm.
[10] Allahınız Rəbb sizi çoxaltdı və budur, bu gün siz göydəki ulduzlar qədər
çoxsunuz. [11] Qoy atalarınızın Allahı Rəbbin söylədiyi kimi olsun, sizə xeyir-dua
verərək olduğunuzdan min qat artıq etsin. [12] Axı mən təkbaşına zəhmətinizə,
əziyyətinizə və münaqişələrinizə necə tab gətirim? [13] Özünüz üçün hər
qəbilədən müdrik, uzaqgörən və təcrübəli adamlar seçin. Mən onları sizə başçı
təyin edəcəyəm". [14] Siz də "sən deyən yaxşıdır" dediniz. [15] Mən qəbilələrinizin
müdrik və təcrübəli ağsaqqallarından götürüb sizə minbaşı, yüzbaşı, əllibaşı,
onbaşı və qəbilə məmurları təyin etdim. [16] O vaxt hakimlərinizə belə əmr
etdim: "Aralarında münaqişəsi olan soydaşlarınızı dinləyin. Münaqişə istər
İsrailli soydaşlarınız arasında, istərsə bir İsrailli ilə yadelli arasında olsun, hökm
çıxararkən ədalətli olun. [17] Heç kimə tərəfkeşlik etmədən kiçiyi də böyük kimi
dinləyərək hökm çıxarın. İnsan şəxsiyyətindən qorxmayın, hökm Allahındır.
Sizin üçün çətin olan münaqişəli məsələləri isə mənim yanıma gətirin. Mən
onlara qulaq asaram". [18] O vaxt edəcəyiniz şeylərin hamısını sizə əmr etdim.

Vəd edilən torpaqların gözdən keçirilməsi
(Say. 13:1-33)

[19] Sonra biz Xorevdən köçdük. Allahımız Rəbbin bizə əmr etdiyi kimi
gördüyünüz böyük və qorxunc səhranı keçərək Emorluların dağlıq bölgəsinə

---

[a] **1:4** Say. 21:21-35

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

tərəf köçüb Qadeş-Barneaya çatdıq. 20 Mən orada sizə dedim: “Allahınız
Rəbbin bizə verdiyi Emorluların dağlıq bölgəsinə çatdınız. 21 Budur,
Allahınız Rəbb torpağı sizə verdi. Atalarınızın Allahı Rəbbin sizə söylədiyi
kimi qalxın, oranı mülk edin. Heç nədən qorxub çəkinməyin”. 22 O zaman
hamınız yanıma gəlib dediniz: “Adamlar göndərək, qoy əvvəlcə torpağı
onlar nəzərdən keçirsinlər. Qoy gedəcəyimiz yol və çatacağımız şəhərlər
barədə bizə məlumat gətirsinlər”. 23 Bu fikir xoşuma gəldi. Hər qəbilədən bir
nəfər olmaqla aranızdan on iki nəfər götürdüm. 24 Onlar dağlıq bölgəsinə
qalxdılar. Eşkol vadisinə qədər gəlib oranı gözdən keçirdilər. 25 Bu torpağın
məhsullarından əllərinə götürüb yanımıza qayıtdılar və belə məlumat
verdilər: “Allahımız Rəbbin bizə vermək istədiyi münbit torpaqdır”.

Rəbbə qarşı üsyankarlıq
(Say. 14:1-45)

26 [b] Siz isə Allahımız Rəbbin əmrinə qarşı çıxaraq oraya qalxmaq
istəmədiniz. 27 Öz çadırlarınızda deyindiniz: “Rəbb bizə nifrət edir. Bizi
Misir ölkəsindən ona görə çıxartdı ki, Emorlulara təslim etsin və həlak
etsin. 28 Axı biz hara gedirik? Soydaşlarımız ‹o xalq sayca bizdən çox və
ucaboydur, böyük şəhərləri, göyə çatan hasarları var, Anaqlıları da orada
gördük› deyə-deyə bizdə ürək qoymadılar”.
29 Onda mən sizə dedim: “Onlardan qorxub çəkinməyin. 30 [c] Allahınız
Rəbb qarşınızca gedir. Sizin üçün Özü döyüşəcək. Misirdə və səhrada
gözünüz qarşısında sizin üçün etdiyi hər şeyi yenə də edəcəkdir. 31 İnsan
öz balasını apardığı kimi səhradan bu yerə çatana qədər Allahınız Rəbbin
də sizi elə apardığını gördünüz”. 32 [d] Buna baxmayaraq, sizə düşərgə
salmağa yer axtarmaq və gedəcəyiniz yolu göstərmək üçün gecə alovla,
gündüz buludla 33 qarşınızca yol gedən Rəbbə etibar etmədiniz.
34 [e] Rəbb bu danışığınızı eşidib qəzəbləndi və and içərək dedi:
35 “Atalarınıza vermək üçün and etdiyim bu gözəl torpağı Yefunne oğlu
Kalevdən başqa bu iyrənc nəslin adamlarından heç biri görməyəcək.
36 Oranı Kalev görəcək. Tamamilə Rəbbin ardınca getdiyi üçün ayaq
basdığı torpağı ona və övladlarına verəcəyəm”. 37 Sizin ucbatınızdan Rəbb
mənə də qəzəbləndi və belə dedi: “Sən də oraya girməyəcəksən. 38 Oraya
sənin köməkçin Nun oğlu Yeşua girəcək. Onu cəsarətləndir, çünki torpağı
İsraillilərə irs olaraq o böləcək. 39 ‹Əsir olacaqlar› dediyiniz balalarınız,
yaxşını pisdən hələ ayıra bilməyən uşaqlarınız oraya girəcəklər. Ölkəni
onlara verəcəyəm, oranı onlar mülk olaraq alacaqlar. 40 Siz isə dönüb
Qırmızı dəniz yolundan səhraya köçün”.
41 Sonra siz mənə belə cavab verdiniz: “Rəbbə qarşı günah etdik.
Allahımız Rəbbin bizə etdiyi əmrə əsasən çıxıb döyüşəcəyik”. Hamınız

---

[b] **1:26** Qanun. 9:23; İbr. 3:16 [c] **1:30-31** Həv. 13:18 [d] **1:32** İbr. 3:19 [e] **1:34-36** İbr. 3:18

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

dağlığa çıxmağın asan olduğunu düşünərək döyüş silahlarına sarıldınız.
42[f] Rəbb mənə dedi: “Onlara de ki, aralarında Mən yoxam. Döyüşə
çıxmasınlar, yoxsa düşmənlərinə məğlub olarlar”. 43 Siz isə mənim
sözümə qulaq asmadınız. Rəbbin əmrinə qarşı çıxaraq döyüşə çıxmağa
cürət etdiniz. 44 Bu dağlıq bölgəsində yaşayan Emorlular müqavimət
göstərərək sizi arı kimi qovdular və sizi Seirdən Xormaya qədər qırdılar.
45 Belə olanda qayıdıb Rəbbin hüzurunda ağladınız, lakin Rəbb səsinizi
eşitmədi və sizə qulaq asmadı. 46 Uzun müddət yerinizdəcə – Qadeşdə
qaldınız.

İsrail xalqının səhrada dolaşdığı illər

2 1[g] Rəbbin mənə əmr etdiyi kimi qayıdıb Qırmızı dəniz yolu ilə
səhraya köç etdik. Xeyli vaxt Seir dağlıq bölgəsini gəzib dolaşandan
sonra 2 Rəbb mənə belə dedi: 3 “Bu dağlıq bölgəsini gəzib dolaşmağınız
kifayətdir, indi şimala dönün. 4[h] Xalqa belə əmr et: ‹Seirdə yaşayan
qohumlarınız Esav övladlarının torpağından keçəcəksiniz. Onlar sizdən
qorxacaqlar, buna görə çox diqqətli olun. 5 Onlarla münaqişə yaratmayın,
çünki torpaqlarından bir qarış da sizə verməyəcəyəm. Ona görə ki Mən
mülk olaraq Seir dağlıq bölgəsini Esav nəslinə vermişəm. 6 Onlardan
yeməyi də, suyu da pulla alın, yeyib-içməyiniz qoy belə olsun›”. 7 Çünki
Allahınız Rəbb əlinizdə olan hər işə xeyir-dua verib. Belə böyük səhrada
gəzib-dolaşdığınız zaman O sizi qorumuşdu. Bu qırx il ərzində sizinlə
olan Allahınız Rəbbin sayəsində heç nəyə ehtiyacınız olmayıb.
8 Biz Seir dağında yaşayan qohumlarımız Esav övladlarının
torpağından, Elat və Esyon-Geverdən Arava yolundan burularaq Moav
səhrası yolundan keçdik. 9[i] Rəbb mənə dedi: “Moavlıları incitmə və
onlarla döyüşə girmə. Mən onların torpağından mülk olaraq sizə heç nə
verməyəcəyəm, çünki Ar ölkəsini mülk olaraq Lut övladlarına vermişəm”.
10 Orada əvvəl Emlilər, Anaqlılar kimi ucaboy, güclü və çoxsaylı bir
xalq yaşayırdı. 11 Onlar da Anaqlılar kimi Rafalılar sayılırdı, lakin
Moavlılar onları Emlilər adlandırırdılar. 12 Seirdə isə əvvəllər Xorlular
yaşayırdı. Esav övladları onları qovdu, İsraillilərin Rəbbin mülk olaraq
verdiyi torpağın əhalisinə etdiyi kimi qarşılarına çıxan Xorluları qırıb
torpaqlarında məskən saldılar.
13 Rəbb sözünə davam etdi: “İndi qalxıb Zered vadisini keçin”. Biz
Zered vadisini keçdik. 14[j] Qadeş-Barneadan köçdüyümüz vaxtdan Zered
vadisini keçənədək otuz səkkiz il oldu. Rəbbin and içdiyi kimi düşərgədə
olan o dövrdəki nəslin döyüşçülərindən heç biri sağ qalmamışdı. 15 Onları
ordugahdan yox edib qurtaranadək Rəbbin əli onlara qarşı oldu.

---

[f] **1:42,44** Say. 14:42,45 [g] **2:1** Say. 21:4 [h] **2:4** Yar. 36:8 [i] **2:9** Yar. 19:37
[j] **2:14** Say. 14:28-35

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

16 Xalqın bütün döyüş adamları ölüb-qurtarandan sonra 17 Rəbb mənə
belə dedi: 18 “Siz bu gün Moav torpağında yerləşən Ardan keçəcəksiniz.
19 [k] Ammon övladlarına yaxınlaşanda onları incitməyin və münaqişə
yaratmayın, çünki sizə Ammon övladlarının torpağından mülk olaraq
heç nə verməyəcəyəm, ona görə ki oranı da Lut övladlarına vermişəm”.
20 Ora da Rafalıların torpağı sayılırdı, əvvəllər orada Rafalılar yaşayırdı.
Ammonlular onları Zamzumlular adlandırırdılar. 21 Onlar da Anaqlılar
kimi ucaboy, güclü və çoxsaylı bir xalq idi. Rəbb onları Ammonluların
qarşısından yox etmişdi. Ammonlular onları qovub yerlərində məskən
salmışdılar. 22 Rəbb Seirdə yaşayan Esav övladları üçün də həmin
işi görərək Xorluları onların qarşısından yox etmişdi. Esav övladları
Xorluları qıraraq yerlərində məskən saldılar və bu günə qədər orada
yaşamaqdadırlar. 23 Kaftordan çıxan Kaftorlular isə Qəzzəyə qədər
kəndlərdə yaşayan Avvalıları qırdılar və onların yerində məskən saldılar.
24 Rəbb dedi: “Qalxıb köç edin, Arnon vadisindən keçin. Bax Xeşbon
padşahı Emorlu Sixonu və onun ölkəsini sizə təslim etdim. Özünüz üçün
mülk olaraq oranı almağa başlayın. Onlarla döyüşə girin. 25 Bu gündən
Mən səma altında olan bütün xalqları sizə görə qorxu və vahiməyə
salmağa başlayıram. Sizin sorağınızı eşidənlər qarşınızda titrəyib
büzüşəcəklər”.

İsraillilərin padşah Sixonu məğlub etməsi
(Say. 21:21-30)

26 Qedemot səhrasından Xeşbon padşahı Sixonun yanına sülh danışığı
üçün qasidlər göndərdim və dedim: 27 “Rica edirik, sənin torpağından
keçmək üçün bizə izin verəsən. Yalnız yol keçəcəyik, oradan nə sağa, nə
də sola dönəcəyik. 28 Pulla bizə yemək satsanız, yeyəcəyik, su satsanız,
içəcəyik. Bizə ölkəni piyada keçmək kifayətdir. 29 Seirdə yaşayan Esav
övladları və Arda yaşayan Moavlılar etdiyi kimi sən də izin ver ki, İordan
çayından Allahımız Rəbbin bizə verdiyi torpağa keçək”. 30 Lakin Xeşbon
padşahı Sixon bizi torpağından keçməyə qoymadı. Çünki bugünkü kimi
Allahınız Rəbb sizə təslim etmək üçün onu inadkar və daşürəkli etdi.
31 Rəbb mənə dedi: “Bax Sixonu və ölkəsini sənə təslim etməyə
başlayıram. Oranı fəth edib irs olaraq almağa başla”. 32 Sixon özü
və bütün ordusu döyüşmək üçün Yahsada bizim qarşımıza çıxdı.
33 Allahımız Rəbb onu bizə təslim etdi. Biz də Sixonu, övladlarını və
bütün ordusunu qırdıq. 34 O vaxt onun bütün şəhərlərini aldıq. Hər bir
şəhəri kişi, qadın və uşaqlarla birlikdə tamamilə məhv etdik: kimsəni
sağ qoymadıq. 35 Heyvanlarını götürüb aldığımız şəhərləri talan
etdik. 36 Arnon vadisinin kənarında Aroerdən və vadidə olan şəhərdən

---

[k] **2:19** Yar. 19:38

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Gileadadək qarşımıza bizdən güclü bir şəhər çıxmadı. Allahımız Rəbb onların hamısını bizə təslim etdi. 37 Lakin Ammonluların ölkəsinə, bütün Yabboq çayı kənarına və dağlıq bölgəsindəki şəhərlərə – Allahımız Rəbbin qadağan etdiyi heç yerə yaxınlaşmadıq.

Başan padşahı Oq üzərində qələbə
(Say. 21:31-35)

3 1[l] Sonra istiqaməti dəyişib Başana yollandıq. Başan padşahı Oq bütün ordusu ilə bərabər Edreidə bizimlə döyüşə çıxdı. 2 Rəbb mənə dedi: "Ondan qorxma, çünki Mən onu, bütün xalqını və torpağını sənə təslim edirəm. Xeşbonda yaşayan Emorluların padşahı Sixonun başına gətirdiyini onun da başına gətir". 3 Allahımız Rəbb Başan padşahı Oqu və bütün ordusunu bizə təslim etdi. Biz də kimsəni sağ buraxmadan hamısını qırıb 4 bütün şəhərlərini aldıq, almadığımız bir şəhər belə, qalmadı. Aldığımız şəhərlərin sayı altmış idi. Bu yerlər Başanda Oqun ölkəsi olan bütün Arqov diyarını təşkil edirdi. 5 Şəhərlərin hamısının darvazaları cəftəli idi və hündür divarlarla əhatə olunmuşdu. Bundan əlavə, çoxlu divarsız kəndlər də var idi. 6 Xeşbon padşahı Sixonun başına gətirdiyimiz kimi onları da qırıb kişi, qadın və uşaqları ilə bərabər şəhərlərin hamısını tamamilə məhv etdik. 7 Bütün heyvanları götürüb şəhərləri talan etdik.

8 Beləcə o vaxtlar Arnon vadisindən Xermon dağına qədər olan İordan çayının şərqindəki Emorluların iki padşahının əlindən ölkəni aldıq. 9 Sidonlular Xermonu Siryon adlandırırdılar. Emorlular isə oraya Senir deyirdilər. 10 Yaylada olan bütün şəhərləri, bütün Gileadı, Oqun Başan ölkəsindəki şəhərləri olan Selka və Edreiyə qədər bütün Başan torpağını aldıq.

11 Rafalılardan ancaq Başan padşahı Oq sağ qalmışdı. O, dəmir çarpayısında yatardı. Hələ Ammon övladlarının Rabba şəhərində olan bu çarpayının adi ölçüyə görə uzunluğu doqquz, eni isə dörd qulac idi.

İordan çayının şərq torpaqlarının paylaşdırılması
(Say. 32:1-42)

12 O vaxt irs olaraq bu torpaqları aldıq: Arnon vadisinin yanında olan Aroerdən başlanan ölkəni, Gilead dağlıq bölgəsinin yarısını şəhərləri ilə bərabər Ruvenlilərə və Qadlılara verdim. 13 Gileadın qalan hissəsini, Oqun ölkəsi olan bütün Başanı Menaşşe qəbiləsinin yarısına verdim. Başanda olan bütün Arqov diyarına Rafalılar ölkəsi deyilirdi. 14 Menaşşe oğlu Yair Geşurlular və Maakatlıların sərhədinə qədər Arqov diyarını aldı. Oraya – Başana öz adına uyğun Xavvot-Yair adını verdi, bu günə

---

[1] **3:1-2** Say. 21:33-34

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qədər də belə adlanır. 15 Gileadı Makirə verdim. 16 Ruvenlilərlə Qadlılara
Gileaddan Arnon vadisinə qədər uzanan torpaqları verdim. Vadinin
ortası onların sərhədi, Ammonlularla sərhədləri isə Yabboq çayı idi. 17 *m*
Aravada sərhəd İordan çayı idi: Kinneretdən Arava dənizinə, yəni Duz
dənizinə, şərq tərəfdəki Pisqa yamaclarının altına qədər uzanırdı.
18 O vaxtlar sizə əmr edib dedim: "Bu torpağı mülk olaraq almaq
üçün Allahınız Rəbb sizə verdi. Siz – bütün cəngavərlər silahlanaraq
soydaşlarınız İsrail övladlarının qarşısında gedin. 19 Hər biriniz sizə
verdiyim şəhərlərə sonralar qayıda bilərsiniz". 20 Amma Rəbb sizin kimi
soydaşlarınıza da rahatlıq verənə qədər, Rəbbin İordan çayının şərqində
onlara verdiyi torpağı mülk olaraq alana qədər arvadlarınız, uşaqlarınız
və heyvanlarınız – bilirəm ki, çox heyvanlarınız var – sizə verdiyim
şəhərlərdə qalsınlar.
21 O vaxtlar Yeşuaya əmr edib dedim: "Allahınız Rəbbin bu iki
padşahın başına gətirdiyi hər şeyi gözlərinizlə gördünüz. Rəbb
keçəcəyiniz bütün ölkələrdə belə edəcək. 22 Onlardan qorxmayın, çünki
Allahınız Rəbb Özü sizin üçün döyüşəcək!"

Rəbb Musaya İordan çayını keçməyə izin vermir

23 *n* O zaman Rəbbə yalvararaq dedim: 24 "Ya Xudavənd Rəbb, Sən Öz
böyüklüyünü və qüdrətli əlini bu quluna göstərməyə başladın. Göydə
və yerdə hansı allah var ki, Sənin etdiyin böyük işləri görə bilsin, Sənin
kimi hər şeyə qadir olsun! 25 Rica edirəm, qoy İordan çayını keçib onun
qərb tərəfində olan gözəl torpağı – o gözəl dağlıq bölgəsini və Livanı
görüm". 26 Lakin sizin ucbatınızdan Rəbb mənə qəzəblənmişdi, ona görə
də məni eşitmədi və dedi: "Bəsdir, bu barədə bir daha Mənə müraciət
etmə! 27 Pisqa təpəsinə çıxıb qərbə, şimala, cənuba və şərqə göz gəzdir.
Qoy gözlərin oraları görsün, çünki sən İordan çayını keçməyəcəksən.
28 Yeşuaya əmr ver. Ona cəsarət verərək qüvvətləndir, çünki bu xalqın
önündən keçərək görəcəyin torpağı irs olaraq onlar üçün Yeşua böləcək".
29 Buna görə də Bet-Peor qarşısında olan dərədə dayandıq.

Rəbbin qanunlarına itaət

4 1 İndi, ey İsraillilər, sizə öyrədəcəyim qaydalara və hökmlərə qulaq
asın. Onlara əməl etsəniz, yaşayacaqsınız, atalarınızın Allahı Rəbbin
sizə verəcəyi torpağa daxil olub oranı irs olaraq alacaqsınız. 2 *j*
Sizə verəcəyim əmrlərə heç nə artırıb-əskiltməyin. Yalnız Allahınız Rəbbin
əmrlərinə – sizə verəcəyim əmrlərə riayət edin. 3 *p* Rəbbin Baal-Peorda
nələr etdiyini öz gözünüzlə gördünüz. Allahınız Rəbb Peordakı Baala

---

m **3:17-20** Yeşua 1:12-15 *n* **3:23-27** Say. 27:12-14; Qanun. 32:48-52 *j* **4:2** Vəhy 22:18-19
p **4:3** Say. 25:1-9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

səcdə edənlərin hamısını aranızdan yox etdi. 4 Siz isə Allahınız Rəbbə
sadiq olduğunuz üçün bu gün sağsınız.
5 Baxın Allahım Rəbbin mənə əmr etdiyi qayda və hökmləri sizə
öyrətmişəm ki, mülk olaraq almaq üçün daxil olacağınız torpaqda
bunlara əməl edəsiniz. 6 Onlara diqqətlə riayət edin. Bu, digər xalqlara
nə qədər müdrik və aqil olduğunuzu göstərər. Onlar bu qaydaları
eşidəndə deyəcəklər ki, bu böyük millət, həqiqətən, müdrik və aqil bir
xalqdır! 7 Allahımız Rəbb hər dəfə dua edərkən bizə yaxın olar. Axı hansı
millət belə üstündür ki, Allahı ona bu cür yaxın olsun? 8 Hansı millət
belə üstündür ki, bu gün qarşınıza gətirdiyim bu Qanun kimi ədalətli
qaydalara və hökmlərə malik olsun?
9 Ancaq diqqətli olun. Gözünüzlə gördüklərinizi unutmamaq və
ömür boyu yaddan çıxarmamaq üçün böyük səy göstərin. Bunları
övladlarınıza, nəvələrinizə öyrədin. 10 Xorevdə Allahınız Rəbbin önündə
dayandığınız günü xatırlayın. O zaman Rəbb mənə dedi: “Xalqı Mənim
üçün bir yerə topla. Mən Öz sözlərimi onlara eşitdirəcəyəm. Belə ki yer
üzərində yaşadıqları müddətdə yalnız Məndən qorxmağı öyrənsinlər və
övladlarına öyrətsinlər”. 11 [q] Siz də yaxınlaşıb dağın ətəyində dayandınız.
Dağ yanır, alovu göyün dərinliklərinə çatırdı. Hər yan isə qara bulud
və qatı zülmət içində idi. 12 Rəbb sizinlə bu alovun içərisindən danışdı.
Siz Onun danışıq səsini eşitdiniz, lakin bir surət görmədiniz. Yalnız bir
səs var idi. 13 [r] O sizə əhdini, yəni əməl etmənizi buyurduğu On Əmri
elan etdi. Bunları iki daş lövhə üzərinə yazdı. 14 [s] Elə o vaxt Rəbb mənə
mülk olaraq almaq üçün gedəcəyiniz torpaqda əməl edəcəyiniz qayda və
hökmləri öyrətmək tapşırığını verdi.

Bütpərəstlikdən çəkinmə yolları

15 Rəbb Xorevdə alovun içərisindən sizinlə danışan gün heç bir
surət görmədiniz. Buna görə çox diqqətli olun ki, 16 [t] [u] yoldan azıb
özünüz üçün kişi və yaxud qadınabənzər, 17 yerdə olan hər hansı bir
heyvanabənzər, göydə uçan hər hansı bir qanadlı quşabənzər, 18 torpaqda
sürünən hər hansı bir məxluqabənzər, yerin dərinliklərində yığılan suda
yaşayan hər hansı bir balığabənzər, hər hansı bir cisməbənzər oyma
büt yaratmayasınız. 19 Gözlərinizi göyə qaldıraraq günəşi, ayı, ulduzları
və bütün səma cisimlərini görəndə azmayın. Allahınız Rəbbin bütün
səma altındakı xalqlara verdiyi bu şeylərlə aldanıb onlara səcdə edərək
sitayiş etməyin. 20 [v] Sizə gəldikdə isə, Rəbb sizi götürüb dəmirəridən soba
içindən – Misirdən çıxarıb ki, bugünkü kimi Ona məxsus xalq olasınız.

---

[q] **4:11-12** Çıx. 19:16-18; İbr. 12:18-19 [r] **4:13** Çıx. 31:18 [s] **4:14** Çıx. 21:1
[t] **4:16-18** Çıx. 20:4; Lev. 26:1; Qanun. 5:8; 27:15 [u] **4:16-18** Rom. 1:23 [v] **4:20** Çıx. 19:5;
Qanun. 7:6; 14:2; 26:18; Titə 2:14; 1Pet. 2:9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

21 [w] Sizin ucbatınızdan Allahınız Rəbb mənə qəzəbləndi və and etdi
ki, mən İordan çayını keçib irs olaraq sizə verdiyi o gözəl torpağa daxil
olmayım. 22 İordan çayını keçə bilməyib bu torpaqda öləcəyəm. Siz isə o
gözəl torpağa keçəcək və oranı mülk olaraq alacaqsınız. 23 Ehtiyatlı olun
ki, Allahınız Rəbbin sizinlə etdiyi əhdi unutmayasınız. Allahınız Rəbbin
qadağan etdiyi hər hansı bir şeyə bənzər oyma büt yaratmayın. 24 [x] Çünki
Allahınız Rəbb hər şeyi yandırıb-yaxan alovdur. O, qısqanc Allahdır.
25 Siz ölkədə yaşayıb övladlarınız, nəvələriniz doğulandan sonra
oyma büt yaradaraq yoldan azsanız, Allahınız Rəbbin gözündə pis
olanı edib Onu acıqlandırsanız, 26 sizin qarşınızda bu gün göyləri və
yeri şahid tuturam ki, mülk olaraq almaq üçün İordan çayını keçib
getdiyiniz torpaq üzərindən tezliklə yox olacaqsınız. O torpaqda uzun
ömür sürməyəcəksiniz, tamamilə məhv olacaqsınız. 27 [y] Rəbb sizi
xalqlar arasına səpələyəcək və apardığı yerdə millətlər arasında sizdən
az miqdarda adam sağ qalacaq. 28 Orada isə siz insanın əl işi olan –
görməyən, eşitməyən, yeməyən, iy bilməyən ağacdan və ya daşdan
olan allahlara qulluq edəcəksiniz. 29 [z] Amma o yerdə Allahınız Rəbbi
axtaracaqsınız. Əgər Onu bütün qəlbinizlə, bütün varlığınızla axtarsanız,
tapacaqsınız. 30 Əzabda olarkən, bütün bu hadisələr başınıza gələrkən,
nəhayət, Rəbbə dönüb Ona qulaq asacaqsınız. 31 Axı Allahınız Rəbb
rəhmli Allahdır. O sizi atmaz, məhv etməz. Atalarınıza andla təsdiq
etdiyi əhdi unutmaz.
32 İndi Allahınızın yer üzərində insan yaratdığı gündən bəri sizdən
əvvəlki dövrün günləri barədə göylərin bir başından o biri başına qədər
hamıdan soruşun. Belə böyük hadisə olubmu? Belə bir şey eşidilibmi?
33 Hansı bir xalq sizin kimi alov içərisindən danışan Allahın səsini
eşitdi və sağ qaldı? 34 Yaxud hansı allah Allahınız Rəbb kimi Misirdə
gözləriniz önündə sizin xeyrinizə işləyərək imtahanlarla, əlamətlərlə,
möcüzələrlə, döyüşlərlə, qüdrətli əli ilə, uzanan qolu ilə, böyük zəhmi
ilə başqa millətin üstünə gedib onlardan öz millətini aldı? 35 [a] Bütün
bunlar sizə ona görə göstərildi ki, bunu biləsiniz: yalnız Rəbb Allahdır,
başqası yoxdur. 36 Sizi tərbiyə etmək üçün göylərdən səsini sizə eşitdirdi.
Öz böyük alovunu yer üzərində sizə göstərdi və alovun içərisindən Onun
sözlərini eşitdiniz. 37 Atalarınızı sevdiyindən onlardan sonra övladlarını
seçdi. Sizi böyük qüdrəti ilə Misirdən Şəxsən Özü çıxartdı ki, 38 sizdən
böyük və qüvvətli millətləri qarşınızdan qovsun və bugünkü kimi
onların torpağını irs olaraq vermək üçün sizi oraya gətirsin. 39 Bu gündən
bilin və yadınızda qalsın ki, yuxarıda – göydə və aşağıda – yerdə Rəbb
Allahdır. Ondan başqası yoxdur. 40 Bu gün sizə verdiyim Rəbbin qanun

---

[w] **4:21** Say. 20:12 [x] **4:24** Qanun. 9:3; İbr. 12:29 [y] **4:27-28** Lev. 26:33; Qanun. 28:64
[z] **4:29** Yer. 29:13 [a] **4:35** Mark 12:32

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

və əmrlərinə riayət edin ki, sizə, sizdən sonra gələn övladlarınıza xeyir gətirsin, Allahınız Rəbbin əbədi olaraq verdiyi bu torpaqda uzun ömür sürəsiniz».

Üç sığınacaq şəhər

41 [b] O zaman Musa İordan çayının şərq tərəfində üç şəhər seçdi. 42 Bu şəhərləri qonşusu ilə əvvəlcədən ədavəti olmayan və bilmədən onu öldürən adamın oraya qaçması üçün ayırdı. Belə adam bu şəhərlərdən birinə qaçıb sağ qala bilər. 43 Bunlar Ruven qəbiləsi üçün yaylada yerləşən səhradakı Beser, Qadlılar üçün Gileaddakı Ramot, Menaşşe qəbiləsi üçün isə Başandakı Qolan şəhərləri idi.

Qanuna giriş

44 Musa Qanunu İsrail övladlarının qarşısına qoydu. 45 Bu, Misirdən çıxan zaman Musanın İsrail övladlarına verdiyi göstərişlər, qayda və hökmlərdir. 46 Bunları Musa İordan çayının şərqində Misirdən çıxan zaman Musa ilə İsrail övladlarının həlak etdikləri Xeşbonda yaşayan Emorluların padşahı Sixonun ölkəsində olan Bet-Peor qarşısındakı dərədə söylədi. 47 İrs olaraq onun ölkəsini və Başan padşahı Oqun ölkəsini – İordan çayının şərq tərəfindən əldə edilən Emorluların iki padşahının ölkəsini, 48 Arnon vadisi kənarında olan Aroerdən Siyon dağına qədər, yəni Xermona qədər, 49 İordan çayının şərqində Arava dənizinə qədər olan Pisqa yamaclarının altındakı bütün Aravanı aldılar.

5 1 Musa bütün İsraillilər çağırıb dedi: «Dinlə, ey İsrail! Bu gün sənə deyəcəyim qayda və hökmləri öyrənib dəqiq əməl et! 2 Xorevdə Allahımız Rəbb bizimlə əhd kəsdi. 3 Bu əhdi Rəbb atalarımızla deyil, bu gün məhz burada bizim sağ qalanlarımızla kəsdi. 4 Rəbb dağdakı alovun içərisindən sizinlə üzbəüz danışdı. 5 O zaman Rəbbin sözünü izah etmək üçün sizinlə Rəbbin arasında mən dayanmışdım. Alovdan qorxduğunuza görə dağa çıxmadınız.

On Əmr
(Çıx. 20:1-17)

6 Rəbb belə dedi: “Səni Misir torpağından, köləlik diyarından çıxaran Allahın Rəbb Mənəm.

7 Məndən başqa allahların olmasın.

8 [c] Özün üçün heç bir oyma büt, nə yuxarıda – səmada və ya aşağıda – yerdə, nə də yerdən aşağıya yığılan sulardakı şeylərin heç birinin surətini düzəltmə. 9 [d] Belə şeylərə səcdə qılaraq ibadət etmə. Çünki Mən sənin

---

[b] **4:41-43** Yeşua 20:8-9 [c] **5:8-9** Qanun. 4:15-18; 27:15 [d] **5:9-10** Çıx. 34:6-7; Say. 14:18; Qanun. 7:9-10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Allahın Rəbb qısqanc Allaham. Mənə nifrət edən ataların cəzasını üç-
dörd nəslə qədər övladlarına çəkdirərəm. 10 Məni sevib əmrlərimə əməl
edənlərin isə minlərlə nəslinə məhəbbət göstərərəm.
11 [e] Allahın Rəbbin adını boş yerə dilinə gətirmə, çünki Rəbb Öz adını
boş yerə dilinə gətirəni cəzasız qoymaz.
12 [f] Allahın Rəbbin sənə etdiyi əmrə əsasən Şənbə gününü qeyd
və təqdis et. 13 [g] Altı gün çalışıb bütün işlərini gör. 14 Lakin yeddinci
gün Allahın Rəbbin Şənbə günüdür. Bu gün sən, oğlun, qızın, qulun,
qarabaşın, öküzün, eşşəyin, heç bir heyvanın, yanında qalan yadellin də
heç bir iş görməsin, sənin kimi qul-qarabaşın da istirahət etsin. 15 Misir
torpağında sənin kölə olduğunu və Allahın Rəbbin qüdrətli əli, uzanan
qolu ilə səni oradan çıxardığını yadda saxla. Məhz buna görə Şənbə
gününü qeyd etməyi Allahın Rəbb sənə əmr edib.
16 [h] [i] Allahın Rəbbin sənə əmr etdiyi kimi ata-anana hörmət et ki,
ömrün uzun olsun və Allahın Rəbbin sənə verəcəyi torpaqda xoş
güzəranın olsun.
17 [j] Qətl etmə.
18 [k] Zina etmə.
19 [l] Oğurluq etmə.
20 [m] Heç kimə qarşı yalandan şahidlik etmə.
21 [n] Heç kimin arvadına tamah salma. Heç kimin evinə, tarlasına,
quluna, qarabaşına, öküzünə, eşşəyinə – heç bir şeyinə tamah salma”.
22 [j] Rəbb bu sözləri bütün camaatınıza dağda alovun, buludun və
qatı qaranlığın içərisindən ucadan söylədi, başqa bir söz demədi. Sonra
bunları iki lövhə üzərinə yazıb mənə verdi.
23 Dağ alovlanıb-yanarkən zülmət içindən siz Onun səsini eşidəndə
bütün qəbilə başçılarınız və ağsaqqallarınız mənə yaxınlaşdı. 24 Belə
dediniz: “Budur, Allahımız Rəbb bizə ehtişamını və əzəmətini göstərdi.
Alovun içərisindən Onun səsini eşitdik. Bu gün gördük ki, Allah insanla
danışanda insan sağ qalır. 25 Bu gün niyə ölməliyik? Axı bu böyük alov
bizi külə döndərər. Əgər Allahımız Rəbbin səsini bir də eşitsək, o zaman
öləcəyik. 26 Bütün bəşəriyyət içərisində bizim kimi alov içərisindən
var olan Allahın səsini eşidib sağ qalan varmı? 27 Sən Ona yaxınlaş,
Allahımız Rəbbin deyəcəyi hər şeyə qulaq as. Sonra Allahımız Rəbbin
dediyi hər şeyi bizə söylə! Biz isə buna qulaq asıb əməl edəcəyik”.

---

[e] **5:11** Lev. 19:12 [f] **5:12** Çıx. 16:23-30; 31:12-14 [g] **5:13-14** Çıx. 23:12; 31:15; 34:21; 35:2; Lev. 23:3 [h] **5:16** Qanun. 27:16; Mat. 15:4; 19:19; Mark 7:10; 10:19; Luka 18:20; Ef. 6:2 [i] **5:16** Ef. 6:3 [j] **5:17** Yar. 9:6; Lev. 24:17; Mat. 5:21; 19:18; Mark 10:19; Luka 18:20; Rom. 13:9; Yaq. 2:11 [k] **5:18** Lev. 20:10; Mat. 19:18; Mark 5:27; Mark 10:19; Luka 18:20; Rom. 13:9; Yaq. 2:11 [l] **5:19** Lev. 19:11; Mat. 19:18; Mark 10:19; Luka 18:20; Rom. 13:9 [m] **5:20** Çıx. 23:1; Mat. 19:18; Mark 10:19; Luka 18:20 [n] **5:21** Rom. 7:7; 13:9 [j] **5:22-27** İbr. 12:18-19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

28 Rəbb mənə bunları deyəndə bu sözləri siz də eşitdiniz. Rəbb mənə
dedi: “Bu xalqın sənə söylədiklərini eşitdim. Söylədikləri hər şeyi yaxşı
dedilər. 29 Kaş ki ürəkləri dönməsin, Məndən qorxsunlar və bütün
əmrlərimə əməl etsinlər. O zaman həm özlərinin, həm də övladlarının xoş
güzəranı olar. 30 Get, onlara de ki, çadırlarına qayıtsınlar. 31 Sən isə burada
yanımda dayan. Bütün əmrləri, qayda və hökmləri sənə deyəcəyəm. Sən
xalqa öyrət ki, mülk olaraq almaq üçün onlara verəcəyim torpaqda bunları
yerinə yetirsinlər”. 32 Allahınız Rəbbin sizə əmr etdiklərinə diqqətlə əməl
edin, onlardan nə sağa, nə də sola dönün. 33 Bütünlüklə Allahınız Rəbbin
sizə əmr etdiyi yolda gəzin. Onda sağ qalarsınız, xoş güzəranınız olar və
mülk olaraq alacağınız torpaqda uzun ömür sürərsiniz.

Allahınız Rəbb yeganə Rəbdir

6 1 Allahınız Rəbbin sizə öyrətmək üçün mənə buyurduğu əmr,
qayda və hökmlər bunlardır. Ona görə də irs olaraq almaq üçün
gedəcəyiniz torpaqda bunlara əməl edin. 2 Ömrün boyu sən, oğlun,
nəvələrin sənə buyurduğum Onun bütün qayda və əmrlərinə əməl
etməklə Allahın Rəbdən qorx ki, ömrün uzun olsun. 3 Dinlə, ey İsrail!
Bunlara diqqətlə əməl et ki, atalarının Allahı Rəbbin sənə söz verdiyi
kimi süd və bal axan torpaqda xoş güzəran görərək çoxalıb artasan.
4 [p] Dinlə, ey İsrail! Allahımız Rəbb yeganə Rəbdir. 5 [q] Allahın Rəbbi
bütün qəlbinlə, bütün varlığınla, bütün gücünlə sev. 6 [r] Bu gün sənə əmr
etdiyim bu sözlər ürəyində kök salsın. 7 Bunları övladlarının şüuruna
yaxşı-yaxşı yerit. Evində oturanda, yol gedəndə, yatanda, duranda bunlar
barədə danış. 8 Onları yazıb qoluna bir nişan kimi, gözlərinin arasına alın
bağı kimi bağla, 9 evlərinin qapı çərçivələrinə və darvazalarına yaz.
10 [s] Allahın Rəbb səni ata-babaların İbrahimə, İshaqa, Yaquba etdiyi
anda görə verəcəyi torpağa aparacaq. Orada inşa etmədiyin böyük
və gözəl şəhərlər, yığmadığın gözəl şeylərlə dolu evlər, 11 zəhmətini
çəkmədiyin qazılmış su quyuları, salmadığın üzümlüklər və zeytunluqlar
var. Yeyib-doyanda isə diqqətli ol. 12 Səni Misir torpağından – köləlik
diyarından çıxaran Rəbbi unutma. 13 [t] Allahın Rəbdən qorx və Ona qulluq
et. Andı Onun adı ilə et.
14 Yad allahların – başqa xalqların allahlarının ardınca getmə ki,
15 Allahın Rəbbin sənə qarşı qəzəbi alovlanmasın və səni yer üzündən yox
etməsin, çünki aranızda olan Allahın Rəbb qısqanc bir Allahdır.
16 [u] [v] Allahınız Rəbbi Massada sınadığınız kimi sınamayın. 17 Ona görə
də Allahınız Rəbbin sizə buyurduğu əmrlərə, göstərişlərə və qanunlara

---

[p] **6:4** Mark 12:29 [q] **6:5** Mat. 22:37; Mark 12:30; Luka 10:27 [r] **6:6-9** Qanun. 11:18-20
[s] **6:10** Yar. 12:7; 26:3; 28:13 [t] **6:13** Mat. 4:10; Luka 4:8 [u] **6:16** Çıx. 17:1-7
[v] **6:16** Mat. 4:7; Luka 4:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

diqqətlə əməl edin. 18 Rəbbin gözündə doğru və yaxşı olana əməl et ki, xoş
güzəranın olsun, Rəbbin atalarına vəd etdiyi gözəl torpağı irs olaraq ala
biləsən. 19 Rəbb də söz verdiyi kimi bütün düşmənlərini qarşından qovacaq.

Rəbbin qanunlarının şərhi

20 Əgər gələcəkdə oğlun sənə "Allahımız Rəbbin sizə buyurduğu
göstərişlərin, qayda və hökmlərin mənası nədir?" deyə soruşsa, 21 oğluna
belə de: "Biz Misirdə fironun köləsi idik. Rəbb oradan bizi qüdrətli əli
ilə çıxartdı. 22 Rəbb gözümüzün önündə Misirə, fironla bütün ailəsinə
böyük, dəhşətli əlamətlər və möcüzələr göstərdi. 23 Bizi oradan çıxartdı
ki, atalarımıza vəd etdiyi bu torpağa gətirsin və oranı bizə versin.
24 Allahımız Rəbb bütün bu qaydalara əməl etməyi və Ondan qorxmağı
bizə ona görə buyurdu ki, həmişə güzəranımız xoş olsun, bugünkü kimi
bizi sağ saxlasın. 25 Allahımız Rəbbin hüzurunda bizə buyurduğu bütün
bu əmrlərə diqqətlə əməl etsək, bunu bizə salehlik sayacaq".

Rəbbin Kənanlıları qovmaq barədəki əmri
(Çıx. 34:11-16)

7 1 [w] Allahınız Rəbb sizi gedəcəyiniz torpağa aparır. Siz oranı mülk
olaraq alacaqsınız. O sizin önünüzdən bir çox milləti – Xetliləri,
Qirqaşlıları, Emorluları, Kənanlıları, Perizliləri, Xivliləri, Yevusluları –
sizdən xeyli çox, xeyli qüvvətli yeddi milləti qovacaq. 2 Allahınız Rəbb
onları sizə təslim edəcək. Siz onları məğlub edərək tamamilə məhv edin.
Onlarla əhd bağlamayın və rəhm etməyin. 3 Onlarla qohum olmayın,
oğullarına qız verib, oğullarınıza onlardan qız almayın. 4 Çünki onlar
övladlarınızı Mənim ardımca getməkdən döndərib, başqa allahlara qulluq
etdirəcəklər. Onda Rəbbin sizə qarşı qəzəbi alovlanacaq və tezliklə sizi
yox edəcək. 5 [x] Onlarla belə rəftar edin: qurbangahlarını dağıdıb daş
sütunlarını sındırın, ilahə Aşera bütlərini baltalayıb oyma bütlərini odda
yandırın. 6 [y] Çünki siz Allahınız Rəbbin müqəddəs xalqısınız. O sizi yer
üzündəki bütün xalqlar içərisindən Özünə məxsus xalq olaraq seçdi.
7 Rəbbin sizi sevməsi, seçməsi o biri xalqlardan daha çox olduğunuz
üçün deyil. Həqiqətən, siz onlardan azsınız. 8 Rəbb sizi sevdiyi və
atalarınıza verdiyi vədi yerinə yetirmək istədiyi üçün qüdrətli əli ilə sizi
Misirdən çıxartdı. O sizi köləlik diyarından, Misir padşahı firondan satın
aldı. 9 [z] Bilin ki, Allahınız Rəbb əsl Allahdır. O, vəfalı Allahdır. Əhdinə
sadiq qalıb Onu sevənlərin, əmrlərini yerinə yetirənlərin minlərlə nəslinə
məhəbbətini göstərər. 10 Ona nifrət edənləri isə qisas alaraq məhv edəcək.
Onlardan qisasını almağa gecikməyəcək, bunu mütləq edəcək. 11 Ona

---

[w] **7:1** Həv. 13:19-20 [x] **7:5** Qanun. 12:3 [y] **7:6** Çıx. 19:5; Qanun. 4:20; 14:2; 26:18; Titə 2:14; 1Pet. 2:9 [z] **7:9-10** Çıx. 20:5-6; 34:6-7; Say. 14:18; Qanun. 5:9-10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

görə sizə bu gün buyurduğum əmrləri, qaydaları və hökmləri diqqətlə
yerinə yetirin.
12 [a] Əgər bu əmrlərə qulaq asıb diqqətlə əməl edəcəksinizsə,
Allahınız Rəbb ata-babalarınıza etdiyi anda sadiq qalıb məhəbbətini
göstərəcək. 13 O sizi sevəcək, bərəkətli edib çoxaldacaq. Sizə vermək
üçün atalarınıza and etdiyi torpaqda, bətninizdən doğulanlarınızı,
torpağınızın bəhrəsini, buğdanızı, təzə şərabınızı, zeytun yağınızı, mal-
qaranızın və qoyun-keçilərinizin balalarını bərəkətli edəcək. 14 O biri
xalqlardan daha çox siz xeyir-dua alacaqsınız. Heç bir kişi və qadınınız
sonsuz, heç bir heyvanınız qısır olmayacaq. 15 Rəbb üzərinizdən bütün
xəstəlikləri götürəcək. Sizi Misirdə gördüyünüz dəhşətli xəstəliklərin
heç birinə məruz qoymayacaq. Bu bəlalara sizə nifrət edənləri düçar
edəcək. 16 Allahınız Rəbbin sizə təslim edəcəyi bütün xalqların axırına
çıxacaqsınız. Onlara rəhm etməyin, allahlarına sitayiş etməyin. Əgər belə
etsəniz, bu sizə tələ olar.
17 Bəlkə düşünürsünüz ki, bu millətlər bizdən güclüdür, onları necə
qova bilərik? 18 Onlardan qorxmayın. Allahınız Rəbbin firona və bütün
Misirlilərə nə etdiyini xatırlayın. 19 Gözünüzlə gördüyünüz böyük
sınaqları, sizi Misirdən çıxaran zaman Allahınız Rəbbin göstərdiyi
əlamətləri, möcüzələri, qüdrətli əlini, uzanan qolunu xatırlayın. Hazırda
qorxduğunuz xalqların hamısını Allahınız Rəbb bu hala salacaq. 20 Yerdə
qalıb sizdən gizlənənlərin üzərinə də Allahınız Rəbb eşşəkarısı göndərib
hamısını yox edəcək. 21 Onlardan heç qorxmayın, çünki aranızda olan
Allahınız Rəbb böyük və zəhmli Allahdır. 22 Allahınız Rəbb yavaş-
yavaş o millətləri qarşınızdan qovacaq. Onları tezliklə məhv edə
bilməyəcəksiniz, yoxsa çöl heyvanları üstünüzə daraşar. 23 Allahınız
Rəbb onları sizə təslim edəcək və vahiməyə salaraq, nəhayət, yox edəcək.
24 Onların padşahlarını da sizə təslim edəcək. Siz də onların adlarını
səma altından siləcəksiniz. Siz onları qırarkən kimsə qarşınızı ala
bilməyəcək. 25 Onların allah saydıqları oyma bütlərə od vurub yandırın.
Onlara çəkilmiş qızıl-gümüşə gözünüz düşməsin. Özünüz üçün onlardan
götürməyin, yoxsa tələyə düşərsiniz, çünki onlar Allahınız Rəbbin
gözündə iyrəncdir. 26 Belə iyrənc şeyləri evinizə gətirməyin, yoxsa siz də
onlar kimi məhv olarsınız. Onlara tamamilə ikrah və nifrət etməlisiniz,
çünki belə təsvirlər məhv olunmağa həsr olunub.

Rəbbi unutmayın

8 1 Bu gün sizə buyurduğum bütün əmrləri yerinə yetirməyə çalışın.
Onda yaşayıb çoxalar və Rəbbin atalarınıza vəd etdiyi torpağa
daxil olub irs olaraq oranı alarsınız. 2 Allahınız Rəbbin sizi qırx il

---

[a] **7:12-16** Qanun. 11:13-17

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

səhrada gəzdirdiyi uzun səyahəti yada salın. Bunu ona görə etdi ki,
təkəbbürünüzü qırsın və sizi sınaqdan keçirərək ürəyinizdəkini öyrənsin;
görsün ki, siz Onun əmrlərinə əməl edəcəksiniz ya yox. 3[b] Təkəbbürünüzü
qırmaq üçün sizi ac qoydu, sonra isə nə sizin, nə də atalarınızın gördüyü
manna ilə sizi qidalandırdı. Bununla öyrətdi ki, insan yalnız çörəklə
deyil, Rəbbin ağzından çıxan hər kəlmə ilə yaşayar. 4 Bu qırx il ərzində
paltarınız yırtılıb dağılmadı, ayaqlarınız şişmədi. 5 Bunu ürəkdən dərk
edin ki, insan öz övladına necə tərbiyə verirsə, Allahınız Rəbb də sizə
elə tərbiyə verir. 6 Allahınız Rəbbin əmrlərinə riayət edib Onun yolları
ilə gedin və Ondan qorxun. 7 Çünki Allahınız Rəbb sizi gözəl torpağa –
çay və gölləri olan, dərə və təpələrində bulaqlar çağlayan yerlərə aparır.
8 O torpaq buğda, arpa, üzüm, əncir, nar, yağlı zeytun və bal yetirir.
9 Ora elə bir torpaqdır ki, orada qıtlıqla çörək yeməyəcək və heç nəyə
möhtac olmayacaqsınız; daşlarından dəmir, dağlarından isə mis çıxara
biləcəksiniz. 10 Yeyib-doyanda sizə verdiyi gözəl torpağa görə Allahınız
Rəbbə həmd edəcəksiniz.

Təkəbbürdən çəkinin

11[c] Ehtiyatlı olun ki, Allahınız Rəbbi unutmayasınız. Bu gün sizə
buyurduğum Rəbbin əmr, hökm və qaydalarına riayət edin. 12 Yeyib
doyanda, gözəl evlər tikib içərisində oturanda, 13 naxırınız, sürünüz
çoxalanda, qızıl-gümüşünüz və hər şeyiniz artanda 14 ürəyiniz
qürurla dolmasın. Diqqət edin ki, sizi Misir torpağından – köləlik
diyarından çıxaran Allahınız Rəbbi unutmayasınız. 15 Rəbb sizi o
böyük və qorxunc səhrada, zəhərli ilan və əqrəblərlə dolu olan o susuz
şoran torpaqlarda gəzdirdi, sizə sərt qayalardan su çıxartdı. 16 Sizi
atalarınıza məlum olmayan manna ilə qidalandırdı. Xoş güzəranınız
olsun deyə təkəbbürünüzü qıraraq sizi sınaqdan keçirdi. 17 Ürəyinizdə
“biz öz qabiliyyətimizlə və biləyimizin gücü ilə bu sərvəti qazandıq”
deməyəsiniz. 18 Unutmayın ki, bu sərvəti qazanmaq qabiliyyətini sizə
verən Allahınız Rəbdir. O bunu edir ki, bugünkü kimi atalarınıza vəd
verərək sizinlə kəsdiyi əhdi yerinə yetirsin.
19 Əgər Allahınız Rəbbi unudub başqa allahların ardınca getsəniz, onlara
sitayiş edərək səcdə etsəniz, bu gün sizin qarşınızda şəhadət edirəm ki,
mütləq məhv olacaqsınız! 20 Allahınız Rəbbin sözünə qulaq asmasanız,
Rəbb sizin qarşınızdan millətləri yox etdiyi kimi sizi də yox edəcək.

İtaətsiz xalq

9 1 Ey İsraillilər, qulaq asın! Bu gün sizdən daha böyük, daha qüdrətli
millətlərin torpaqlarını irs olaraq almaq üçün İordan çayını keçmək

---

[b] **8:3** Mat. 4:4; Luka 4:4 [c] **8:11-16** Huşə 13:5-6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ərəfəsindəsiniz. Onların şəhərləri böyük, hasarları göylərə çatır. 2 Bu
güclü, ucaboy xalq Anaqlılardır. Onları tanıyırsınız və barələrində belə
eşitmisiniz: “Anaqlıların qarşısında kim dayana bilər?” 3 [d] Bu gün də bilin
ki, sizin önünüzdə gedən Allahınız Rəbb hər şeyi yandırıb-yaxan alovdur.
Rəbb onları qıracaq, qarşınızda boyun əydirəcək və sizə söylədiyi kimi
onları qovub tezliklə yox edəcəksiniz.
4 Allahınız Rəbb onları önünüzdən kənara atanda ürəyinizdə deməyin
ki, bu torpağı almaq üçün Rəbb bizi buraya salehliyimizə görə gətirdi.
Belə ki Rəbb bu millətləri pis əməllərinə görə önünüzdən qovur.
5 Torpaqlarına girib irs olaraq oranı almağınız sizin salehliyinizə və
ürəyinizin düzlüyünə görə deyil. Ancaq Allahınız Rəbb bu millətləri pis
əməllərinə görə sizin qarşınızdan qovacaq ki, ata-babalarınız İbrahimə,
İshaqa, Yaquba verdiyi vədi yerinə yetirsin.
6 Bilin ki, Allahınız Rəbb salehliyinizə görə bu gözəl torpağı mülk
olaraq almaq üçün sizə vermir, çünki siz dikbaş bir xalqsınız. 7 Bunu yada
salın və Allahınız Rəbbi səhrada necə qəzəbləndirdiyinizi unutmayın.
Misir torpağından çıxdığınız gündən bu yerə gələnədək Rəbbə qarşı
nə qədər itaətsizlik etdiniz. 8 Rəbbi Xorevdə qəzəbləndirdiniz. Rəbb
sizi məhv edəcək qədər hiddətləndi. 9 [e] Mən Rəbbin sizinlə etdiyi əhdin
lövhələri olan daş lövhələri götürmək üçün dağa çıxanda orada qırx gün-
qırx gecə qaldım: nə çörək yedim, nə də su içdim. 10 Rəbb Allah mənə Öz
barmağı ilə yazdığı iki daş lövhə verdi. Yığıldığınız gün dağda Rəbbin
sizə alovun içindən bildirdiyi bütün əmrlər onların üzərində yazılmışdı.
11 Rəbb iki daş lövhəni – əhd lövhələrini qırx gün-qırx gecənin sonunda
mənə verdi.
12 Sonra Rəbb dedi: “Tez ol, dağdan en, çünki Misirdən çıxardığın xalq
əxlaqsızlıq edir. Onlar buyurduğum yoldan yaman tez azdılar. Özlərinə
tökmə büt yaradıblar”. 13 Rəbb mənə bunu da söylədi: “Görürəm ki, bu
xalq dikbaş xalqdır. 14 Qoy onları yox edim. Adlarını səma altından silim.
Səndən isə onlardan daha güclü, daha böyük millət törədim”.
15 Mən dönərək dağdan aşağı endim. Dağ alovlanıb yanırdı. Əhdin
yazıldığı iki lövhə əlimdə idi. 16 Gördüm ki, Allahınız Rəbbə qarşı günah
edirsiniz. Özünüz üçün danayabənzər bir tökmə büt düzəltmisiniz və
Rəbbin sizə buyurduğu yoldan yaman tez azmısınız. 17 Buna görə də
əlimdə tutduğum iki lövhəni atdım və gözünüz önündə onları parça-
parça etdim. 18 Yenə Rəbbin hüzurunda heç nə yeyib-içmədən qırx
gün-qırx gecə yerə sərilib qaldım, çünki günah etmişdiniz və Rəbbin
gözündə pis sayılan işlər görərək Onu qəzəbləndirmişdiniz. 19 [f] Rəbbin
qızğın qəzəbi qarşısında qorxdum. Qəzəbi o qədər alovlanmışdı ki, O
sizi yox etmək istəyirdi. Amma Rəbb yenə də yalvarışımı eşitdi. 20 Rəbb

---

[d] **9:3** Qanun. 4:24; İbr. 12:29 [e] **9:9** Çıx. 24:18 [f] **9:19** İbr. 12:21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Haruna da hiddətlənmişdi. Onu da yox etmək istəyirdi. O an Harun üçün
də yalvardım. 21 [g] Etdiyiniz günah əşyasını – o danayabənzər tökmə bütü
götürüb oda atdım və sındırdım, əzib toza döndərdim. Sonra tozu dağdan
axan selə tökdüm.
22 [h] [i] [j] Siz Taverada, Massada, Qivrot-Hattaavada da Rəbbi
qəzəbləndirdiniz. 23 [k] [l] [m] Rəbb sizi Qadeş-Barneadan yola salarkən
belə buyurmuşdu: "Gedin, sizə verəcəyim torpağı özünüz üçün irs
olaraq alın". Siz isə Allahınız Rəbbin əmrinə qarşı çıxdınız, Rəbbə
güvənmədiniz, sözünə qulaq asmadınız. 24 Sizi tanıyan gündən bu vaxta
qədər dayanmadan Rəbbə qarşı üsyankar oldunuz.
25 Rəbb sizi yox edəcəyini söylədiyi üçün qırx gün-qırx gecə Onun
hüzurunda yerə döşənib qaldım. 26 Rəbbə yalvarıb dedim: "Ya Xudavənd
Rəbb, Misirdən böyük qüvvətinlə, qüdrətli əlinlə çıxararaq qurtardığın
xalqını, Öz irsini yox etmə. 27 Qulların İbrahimi, İshaqı, Yaqubu yada
sal. Bu xalqın dikbaşlığına, pisliyinə, günahına nəzər salma. 28 Yoxsa
bizi çıxartdığın ölkənin xalqı deyəcək ki, Rəbb onları vəd etdiyi torpağa
apara bilmədi və bu xalqa nifrət etdiyi üçün onları səhrada məhv
etmək məqsədi ilə Misirdən çıxartdı. 29 Halbuki onlar Sənin xalqın,
Sənin irsindir. Sən onları böyük qüdrətinlə, uzanan qolunla oradan
çıxartmısan".

Musanın yenidən əmr alması
(Çıx. 34:1-10)

10 1 O vaxt Rəbb mənə dedi: "Əvvəlki kimi özün üçün iki daş
lövhə yon və dağa – yanıma çıx. Ağacdan bir sandıq da düzəlt.
2 Qırdığın əvvəlki lövhələrdə yazılan sözləri yeni lövhələrin üstündə
yazacağam. Onları sandığa qoy". 3 Əbrişim ağacından bir sandıq düzəldib
əvvəlki kimi iki daş lövhəni yondum. Sonra bu iki daş lövhəni əlimə
götürüb dağa çıxdım. 4 Rəbb yığıldığınız gün dağda alovun içindən
Özünün sizə bildirdiyi On Əmri bu lövhələr üzərinə yenə də əvvəlki kimi
yazdı və mənə verdi. 5 Mən dönüb dağdan enərək Rəbbin mənə əmr etdiyi
kimi bu lövhələri düzəltdiyim sandığa qoydum və həmin lövhələr orada
qaldı.
6 [n] İsrail övladları Yaaqan övladlarına məxsus quyular olan yerdən
Moseraya köçdülər. Harun orada ölüb dəfn olundu. Onun yerinə oğlu
Eleazar kahin oldu. 7 Oradan Qudqodaya və Qudqodadan da axar sular
diyarı olan Yotvataya köçdülər. 8 [j] O zaman Rəbb Levi qəbiləsini ayırdı
ki, Rəbbin Əhd sandığını daşısınlar, Rəbbə xidmət edərək, Onun adı ilə

---

[g] **9:21** Çıx. 32:20 [h] **9:22** Say. 11:3 [i] **9:22** Say. 17:7 [j] **9:22** Say. 11:34
[k] **9:23** Say. 13:25–14:38 [l] **9:23** Qanun. 1:21 [m] **9:23** Say. 13:31; Qanun. 1:26; İbr. 3:16
[n] **10:6** Say. 20:28; 33:38 [j] **10:8** Say. 3:5-8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

xeyir-dua verərək hüzurunda dayansınlar. Onlar bu günədək eyni işi
görürlər. 9[p] Elə buna görə də Levililərə İsrailli soydaşları ilə birlikdə pay
və irsi torpaq düşmədi. Allahınız Rəbbin onlara söz verdiyi kimi onların
irsi Rəbb Özüdür.
10[q] Əvvəlki kimi yenə də qırx gün-qırx gecə dağda qalmışdım. Rəbb bu
dəfə də məni dinlədi və ona görə sizi qırmaq istəmədi. 11 Rəbb mənə dedi:
"Qalx köçən xalqın qarşısında get ki, atalarına vəd edib söz verdiyim
torpağa daxil olub oranı irs olaraq alsınlar".
12 İndi, ey İsrail, axı Allahın Rəbb səndən nə istəyir? Yalnız bunu
istəyir: Ondan qorx, tamamilə Onun yolunu tut, Onu sev, bütün qəlbinlə
və bütün varlığınla Allahın Rəbbə sitayiş et. 13 Bu gün xoş güzəranın
üçün sənə buyurduğum Rəbbin əmr və qaydalarına riayət et.
14 Bax göylər, göylərin ən uca qatları belə, yer üzü və yer üzərində
olan hər şey Allahın Rəbbindir. 15 Lakin Rəbb atalarınıza şəfqətli
olmuşdur. Onları sevib sonrakı nəsil olan sizi bugünkü kimi bütün
xalqlar arasından seçdi. 16 Elə buna görə ürəklərinizi sünnət edin[r] ki, bir
daha dikbaş olmayasınız. 17[s] [t] Çünki Allahınız Rəbb allahların Allahı,
hökmranların Hökmranıdır. O tərəfkeşlik etməyən, rüşvət almayan,
böyük, qüdrətli, zəhmli Allahdır. 18 O, yetimin və dul qadının haqqını
qoruyur. Qəribi sevir, ona çörək və paltar verir. 19 Siz də qəribi sevin,
çünki özünüz də Misir ölkəsində qərib idiniz. 20 Allahınız Rəbdən qorxun,
Ona sitayiş edərək sadiq qalın və yalnız Onun adı ilə and için. 21 Ona
həmişə həmd edin. Gözünüzlə gördüyünüz əzəmətli və zəhmli əlamətləri
edən Allahınızdır. 22[u] [v] Atalarınız yetmiş nəfər olaraq Misirə getmişdi.
İndi isə Allahınız Rəbb sizi çoxaldaraq göydəki ulduzlar qədər edib.

Vəd olunan torpağa Rəbbin verəcəyi bərəkət

11 1 Allahınız Rəbbi sevin. Həmişə Onun buyruq, qayda, hökm və
əmrlərinə əməl edin. 2 Bu gün yadda saxlayın ki, Allahınız Rəbbin
təlimini öyrənib sınaqdan keçirən övladlarınız deyil, sizsiniz. Onun
əzəmətini, qüdrətli əlini, uzanan qolunu, 3[w] Misirdə firona və bütün
torpağına etdiyi əlamətləri, gördüyü işləri, 4[x] Misir ordusuna, onların
atlarına, döyüş arabalarına nə etdiyini, ardınızca düşərkən onları Qırmızı
dənizin sularında necə qərq etdiyini, Rəbbin onları bu günədək davam
edən bir qırğına necə düçar etdiyini 5 və səhrada, bu yerə çatanadək sizin
üçün nə etdiyini, 6[y] Ruvenli Eliavın oğullarına – Datana və Avirama
nə etdiyini gördünüz: bütün İsraillilərin arasında yeri yardı, onları və

---

[p] **10:9** Qanun. 18:2 [q] **10:10** Çıx. 34:28 [r] **10:16** *Ürəklərinizi sünnət edin* – yəni *ürəklərinizi həsr edin.* [s] **10:17** 1Tim. 6:15; Vəhy 17:14; 19:16 [t] **10:17** Həv. 10:34-35; Rom. 2:11; Qal. 2:6; Ef. 6:9 [u] **10:22** Yar. 46:27 [v] **10:22** Yar. 15:5; 22:17
[w] **11:3** Çıx. 7:8–12:13 [x] **11:4** Çıx. 14:28 [y] **11:6** Say. 16:31-32

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

evindəkiləri çadırları ilə bərabər onlara məxsus olan bütün canlıları uddu.
7 Siz Rəbbin etdiyi bu əzəmətli işlərin hamısını öz gözlərinizlə görürsünüz.
8 Bu gün sizə buyurduğum əmrlərin hamısına əməl edin ki, qüvvətli
olasınız və mülk olaraq almaq üçün İordan çayını keçəcəyiniz torpağa
girib oranı zəbt edəsiniz. 9 Rəbbin atalarınıza və onların övladlarına
vəd etdiyi südlə bal axan torpaqda uzun ömür sürəsiniz. 10 Çünki
mülk olaraq almaq üçün girəcəyiniz torpaq çıxmış olduğunuz Misir
ölkəsinə bənzəmir. Orada toxumunuzu əkirdiniz, bostan kimi ayağınızla
sulayırdınız. 11 Amma mülk olaraq almağa gedəcəyiniz torpaq dağlı-
dərəli bir diyardır. Bu torpaq göydən yağış suyu içər. 12 Ora Allahınız
Rəbbin lütf göstərdiyi elə bir torpaqdır ki, ilin əvvəlindən sonuna qədər
Allahınız Rəbbin nəzəri altındadır.
13 [z] Rəbb deyir: "Əgər bu gün sizə buyurduğum əmrlərə yaxşı qulaq
assanız, Allahınız Rəbbi sevib bütün qəlbinizlə, bütün varlığınızla ona
sitayiş etsəniz, 14 o zaman Mən torpağınıza yağışı – ilk yağışla son
yağışı vaxtlı-vaxtında verəcəyəm. Onda taxılınızı, təzə şərabınızı və
zeytun yağınızı yığacaqsınız. 15 Çöldə heyvanlarınıza ot verəcəyəm. Siz
doyunca yeyəcəksiniz". 16 Onda məbada ürəyiniz aldansın, azmayın,
başqa allahlara səcdə və sitayiş etməyin. 17 Belə etsəniz, Rəbbin sizə qarşı
qəzəbi alovlanacaq. O, göyləri bağlayıb yağış yağdırmayacaq, torpağınızı
məhsulsuz qoyacaq və tezliklə Rəbbin sizə verdiyi o gözəl torpaqdan yox
olacaqsınız.
18 [a] Buna görə də mənim bu sözlərimi ürəyinizdə və ağlınızda saxlayın,
qolunuza bir nişan kimi, gözlərinizin arasına alın bağı kimi bağlayın,
19 övladlarınıza öyrədin. Evinizdə oturanda, yol gedəndə, yatanda,
duranda bunlar barədə danışın. 20 Onları evlərinizin qapı çərçivələrinə
və darvazalarına yazın. 21 Belə etsəniz, Rəbbin atalarınıza vəd etdiyi
torpaqlarda sizin də, övladlarınızın da ömrü uzun olar və göy yer
üzərində durduqca orada yaşayarsınız.
22 Əməl etməniz üçün sizə buyurduğum bütün bu əmrləri diqqətlə
yerinə yetirsəniz, Allahınız Rəbbi sevib Onun yolları ilə getsəniz və
yalnız Ona bağlı qalsanız, 23 onda Rəbb qarşınızdan bütün millətləri
qovacaq və sizdən daha böyük, daha güclü millətlərin torpaqlarını mülk
olaraq alacaqsınız. 24 [b] Ayaq basdığınız hər yer sizin olacaq. Sərhədiniz
səhradan Livana, Fərat çayından Qərb dənizinə[c] qədər uzanacaq. 25 Sizin
qarşınızda heç kim dayana bilməyəcək. Allahınız Rəbb sizə vəd etdiyi
kimi ayaq basacağınız hər yerə vahimə və qorxunuzu yayacaq.
26 Budur, bu gün qarşınıza xeyir-dua və lənəti qoyuram. 27 Allahınız
Rəbbin əmrlərinə, bu gün sizə buyurduğum əmrlərə qulaq assanız,

---

[z] **11:13-17** Lev. 26:3-5; Qanun. 7:12-16; 28:1-14 [a] **11:18-20** Qanun. 6:6-9
[b] **11:24-25** Yeşua 1:3-5 [c] **11:24** *Qərb dənizi* – Aralıq dənizi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

xeyir-dua alacaqsınız. 28 Əgər Allahınız Rəbbin əmrlərini dinləməsəniz,
tanımadığınız başqa allahların ardınca gedərək bu gün sizə buyurduğum
yoldan azsanız, lənətə düçar olacaqsınız. 29 [d] Allahınız Rəbb mülk
olaraq almaq üçün girəcəyiniz torpağa sizi aparanda Gerizim dağında
xeyir-dua, Eval dağında isə lənət oxuyacaqsınız. 30 Bu iki dağ İordan
çayının qarşı tayında, yolun şərqində – Aravada yaşayan Kənanlılar
ölkəsində, Qilqal qarşısında, More palıdlarının yanındadır. 31 Allahınız
Rəbbin sizə verəcəyi torpağı irs olaraq almaq üçün İordan çayını
keçmək ərəfəsindəsiniz. Oranı ələ keçirib yerləşəndə 32 bu gün önünüzə
qoyacağım bütün qayda və hökmləri yerinə yetirmək üçün diqqətli olun.

Tək ibadət yeri

12 1 Atalarınızın Allahı Rəbbin mülk olaraq almaq üçün sizə
verəcəyi torpaqda ömür boyu bu qaydalara və hökmlərə riayət
edin. 2 Hansı millətlərin torpaqlarını alacaqsınızsa, allahlarına səcdə
etdikləri uca dağlarda, təpələrdə, kölgəli hər ağacın altında olan bütün
yerləri mütləq viran qoyun. 3 [e] Qurbangahlarını dağıdıb daş sütunları
sındırın, ilahə Aşera bütlərini odda yandırıb allah saydıqları oyma bütləri
baltalayın və adlarını o yerlərdən silin.
4 Allahınız Rəbbə bu cür pərəstiş etməyin. 5 Allahınız Rəbbin adını
qoymaq üçün bütün qəbilələriniz arasından seçəcəyi yeri, Onun
məskənini axtarın və oraya gedin. 6 Yandırma qurbanlarınızı, ünsiyyət
qurbanlarınızı, qazancınızın onda bir hissəsini, qaldırma təqdimlərinizi,
əhd etdiklərinizi, könüllü təqdimlərinizi, mal-qara və qoyun-keçilərinizin
ilk balalarını oraya gətirin. 7 Orada sizə bərəkət verən Allahınız Rəbbin
önündə ailələrinizlə birlikdə yemək yeyəcəksiniz. Onda hansı işə əl
atacaqsınızsa, sevinc tapacaqsınız.
8 Bu gün burada etdiklərinizi orada etməyin. Burada hər kəs öz
nəzərində nəyi düz sayırsa, onu da edir. 9 Çünki hələ Allahınız Rəbbin
sizə verəcəyi rahatlığa və irs torpağa çatmamısınız. 10 Amma İordan
çayını keçib Allahınız Rəbbin irs olaraq sizə verəcəyi torpaqda
məskunlaşacaqsınız. Rəbb sizi ətrafınızdakı bütün düşmənlərdən
qurtararaq rahatlıq verəcək və əmin-amanlıq içərisində yaşayacaqsınız.
11 O zaman sizə əmr etdiyim hər şeyi – yandırma təqdimlərinizi, ünsiyyət
qurbanlarınızı, qazancınızın onda bir hissəsini, qaldırma təqdimlərinizi
və Rəbbə həsr etdiyiniz bütün seçmə təqdimlərinizi Allahınız Rəbbin
Öz isminə məskən seçəcəyi yerə gətirəcəksiniz. 12 Allahınız Rəbbin
qarşısında siz, oğullarınız, qızlarınız, qullarınız, qarabaşlarınız,
şəhərlərinizdə yaşayan sizinlə birgə payı və irsi torpağı olmayan
Levililər qoy sevinsin. 13 Ehtiyatlı olun! Hər gördüyünüz yerdə yandırma

---

[d] **11:29** Qanun. 27:11-14; Yeşua 8:33-35 [e] **12:3** Qanun. 7:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qurbanlarınızı təqdim etməyin. 14 Yandırma qurbanlarınızı qəbilələrinizin
birində Rəbbin seçəcəyi yerdə təqdim edin. Sizə əmr etməkdə olduğum
hər şeyi orada edəcəksiniz.
15 Ancaq Allahınız Rəbbin sizə verdiyi bərəkətə görə yaşadığınız
şəhərlərdə ürəyiniz istəyən qədər heyvan kəsib ətindən yeyə bilərsiniz.
Pak yaxud murdar insan bu əti ceyran və ya maral əti yediyiniz kimi
yeyə bilər. 16 [f] Qanını isə yeməyin, su kimi yerə tökün. 17 Taxılınızın,
təzə şərablarınızın, zeytun yağınızın onda bir hissəsini, mal-qara və
qoyun-keçilərinizin ilk balalarını, əhd etdiklərinizin hamısını, könüllü
təqdimlərinizi, qaldırma təqdimlərinizi yaşadığınız şəhərlərdə yeməyin.
18 Siz, oğullarınız, qızlarınız, qul və qarabaşlarınız, şəhərlərinizdə
yaşayan Levililər bunları Allahınız Rəbbin hüzurunda, Onun seçəcəyi
yerdə yeyəcəksiniz. Allahınız Rəbbin hüzurunda hansı işə əl atsanız,
sevinc tapacaqsınız. 19 Ehtiyatlı olun! Bu torpaqda yaşadığınız müddətdə
Levililərə etinasız yanaşmayın.
20 Allahınız Rəbbin sizə vəd etdiyi kimi sərhədinizi genişləndirəndə
ət yemək istəyərək "gəlin ət yeyək" desəniz, ürəyiniz istəyən qədər ət
yeyə bilərsiniz. 21 Allahınız Rəbbin adını qoymaq üçün seçdiyi yer sizdən
uzaqdırsa, əmr etdiyim kimi Rəbbin verdiyi naxırlardan, sürülərdən
heyvan kəsib öz şəhərlərinizdə ürəyiniz istəyən qədər ət yeyə bilərsiniz.
22 Pak yaxud murdar insan bu əti ceyran və ya maral əti kimi yeyə bilər.
23 [g] Lakin ehtiyatlı olun ki, əti qanlı-qanlı yeməyəsiniz, çünki ətə can
verən qandır. Ətlə birlikdə canı yeməyin. 24 Qanı yeməyin, su kimi yerə
tökün. 25 Qan yeməyin. Belə etsəniz, Rəbbin gözündə doğru olanı etmiş
olarsınız. Onda həm sizin, həm də sizdən sonra gələn övladlarınızın xoş
güzəranı olar.
26 Müqəddəs təqdimlərinizi, əhd etdiyiniz təqdimləri götürüb Rəbbin
seçəcəyi yerə gedin. 27 Yandırma qurbanlarınızı, əti və qanı Allahınız
Rəbbin qurbangahında təqdim edin. Qurbanlarınızın qanı Allahınız
Rəbbin qurbangahında tökülsün. Ətini isə yeyə bilərsiniz. 28 Sizə
çatdırdığım bütün bu əmrlərə düzgün əməl edin. Allahınız Rəbbin
gözündə yaxşı və doğru işlər gördüyünüz üçün sizin və sizdən sonra
gələn övladlarınızın həmişə xoş güzəranı olar.

Başqa allahlara səcdə etməyin

29 Allahınız Rəbb torpaqlarını almağa gedəcəyiniz millətləri
qarşınızdan yox edəcək. Torpaqlarını irs olaraq alıb orada yaşayanda,
30 onları yox edəndə ehtiyatlı olun ki, onların felinə düşməyəsiniz. "Bu
millətlər allahlarına necə sitayiş edirdilərsə, biz də elə edək" deyərək
onların allahlarına müraciət etməyin. 31 Allahınız Rəbbə bu cür pərəstiş

---

[f] **12:16** Yar. 9:4; Lev. 7:26-27; 17:10-14; 19:26; Qanun. 15:23 [g] **12:23-24** Lev. 17:10-14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

etməyin. Onlar öz allahları üçün Rəbbin nifrət etdiyi iyrənc işləri
görürlər. Belə ki oğullarını, qızlarını odda yandıraraq allahlarına qurban
verirlər.
32 [h] Sizə buyurduğum bütün əmrlərə diqqətlə əməl edin. Onlardan
nəyisə əskildib, onlara nəyisə artırmayın.

13 1 Əgər aranızdan bir peyğəmbər yaxud bir röya görən çıxıb
sizə bir əlamət ya da möcüzə olacağını söyləyərsə, 2 sonra
"tanımadığınız yad allahların ardınca gedək və onlara sitayiş edək"
deyərsə, bəhs etdiyi əlamət və ya möcüzə həyata keçsə də, 3 belə
peyğəmbərin yaxud röya görənin sözlərinə qulaq asmayın. Bilin ki,
Allahınız Rəbb sizi sınayır, görmək istəyir, siz Allahınız Rəbbi bütün
qəlbinizlə, bütün varlığınızla sevirsinizmi? 4 Siz Allahınız Rəbbin ardınca
gedin və Ondan qorxun. Onun əmrlərinə əməl edib sözlərinə qulaq asın,
Rəbbə sitayiş edərək Ona bağlı qalın. 5 [i] O peyğəmbər yaxud röya görən
isə öldürülsün, çünki sizi Misir ölkəsindən çıxaran və köləlik diyarından
qurtaran Allahınız Rəbbə qarşı getməyə sövq edirdi. Onlar sizi Allahınız
Rəbbin əmr etdiyi yolla getməkdən azdırmaq istəyirdi. Beləliklə,
aranızdan pisliyi atın.
6 Hətta bir anadan doğulan qardaşınız, öz oğlunuz və ya qızınız,
qoynunuzdakı arvadınız ya da candan əziz dostunuz sizi gizlicə başdan
çıxarmaq üçün sizə və atalarınıza naməlum olan allahlardan, 7 ətraf
xalqların, dünyanın bu başından o biri başına qədər sizə yaxın və ya
uzaq xalqların allahlarından bəhs edib "gedək yad allahlara sitayiş edək"
desə, 8 ona uyaraq qulaq asmayın. Ona heyfiniz gəlməsin, acımayın, onu
qorumayın. 9 Mütləq onu öldürün. Əvvəlcə siz, sonra bütün xalq qoy
onu daşqalaq etsin. 10 Sizi Misir torpağından, köləlik diyarından çıxaran
Allahınız Rəbdən ayırmaq üçün çalışdığına görə onu daşqalaq edib
öldürün. 11 Onda bunun sorağını alan bütün İsraillilər qorxacaq və bir də
aranızda buna bənzər pis işlər olmayacaq.
12 Allahınız Rəbbin sizə yaşamaq üçün verəcəyi şəhərlərin birində
13 sizin aranızdan yaramaz adamlar çıxıb "tanımadığınız yad allahların
ardınca gedək və onlara sitayiş edək" deyərək şəhərlərində yaşayan xalqı
azdırdıqlarını eşitsəniz, 14 bunu araşdıraraq yaxşı-yaxşı tədqiq edin.
Eşitdiklériniz doğrudursa və aranızdan birisinin belə iyrənc iş gördüyü
sübut edilərsə, 15 mütləq o şəhərdə yaşayanları qılıncdan keçirin. Şəhəri
tamamilə məhv edib oradakı bütün xalqı və heyvanları qılıncdan keçirin.
16 Talan mallarının hamısını toplayıb meydanın ortasına yığın. Şəhəri və
malların hamısını Allahınız Rəbb üçün tamamilə yandırın. Qoy bu şəhər
əbədi olaraq viranəliyə çevrilsin və yenidən bərpa edilməsin. 17 Məhv
edilməyə həsr edilən mallardan heç nəyi özünüz üçün götürməyin. Onda

---

[h] **12:32** Qanun. 4:2; Vəhy 22:18-19 [i] **13:5** Qanun. 17:7; 1Kor. 5:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbin qızğın qəzəbi yatar və atalarınıza and edib söz verdiyi kimi
sizə rəhm edər və mərhəmət göstərərək sizi çoxaldar. 18 Ona görə ki siz
Allahınız Rəbbin sözünü dinləyirsiniz. Beləliklə, bu gün sizə buyurduğum
əmrlərə əməl edib Rəbbin gözündə doğru olanı etmiş olacaqsınız.

Qadağan olan matəm ənənəsi

14 1 [j] Siz Allahınız Rəbbin övladlarısınız. Ölən üçün bədəninizi
yaralamayın və saçınızın ön tərəfini qırxmayın. 2 [k] Axı siz
Allahınız Rəbbin müqəddəs xalqısınız. Rəbb yer üzərində olan bütün
xalqlar arasından sizi Özünə məxsus xalq olaraq seçdi.

Əti yeyilən və yeyilməyən heyvanlar
(Lev. 11:1-47)

3 Murdar şeylər yeməyin. 4 Bu heyvanların ətini yeyə bilərsiniz: öküz,
qoyun, keçi, 5 maral, ceyran, xallı maral, dağ keçisi, geyik, cüyür, dağ
qoyunu. 6 Heyvanlardan qoşadırnaqlı, gövşəyən heyvanların hamısının
ətindən yeyə bilərsiniz. 7 Lakin gövşəyən yaxud qoşadırnaqlı olan bu
heyvanların – dəvə, dovşan, qayadovşanının ətini yeməyin, çünki onlar
gövşəyir, lakin qoşadırnaqlı deyil, buna görə sizin üçün haramdır.
8 Donuz isə qoşadırnaqlı olsa da, gövşəmir, o sizin üçün haramdır.
Onların nə ətini yeyin, nə də leşinə toxunun.

9 Sularda yaşayan heyvanlardan üzgəcləri və pulcuqları olanların
hamısını yeyə bilərsiniz. 10 Amma üzgəcləri və pulcuqları olmayanların
hamısı sizə haram sayılır, yeməyin.

11 Bütün pak quşların ətindən yeyə bilərsiniz. 12 Lakin bu quşların ətini
yeməməlisiniz: qartal, keçələkərkəs, qaraquş, 13 çalağan, şahin, bütün
çalağan cinsindən olanlar, 14 bütün qarğa cinsindən olanlar, 15 dəvəquşu,
bayquş, qağayı, bütün qırğı cinsindən olanlar, 16 yapalaq, böyük bayquş,
ağ bayquş, 17 qutan, leş kərkəsi, qarabatdaq, 18 leylək, bütün vağ cinsindən
olanlar, şanapipik, yarasa. 19 Bütün qanadlı qaynaşan heyvanlar sizin
üçün haramdır, yeməyin. 20 Qanadı olan pak heyvanların hamısını yeyə
bilərsiniz.

21 [l] Ölü halda tapılan heyvan ətindən yeməyin. Şəhərinizdə olan
əcnəbiyə verə bilərsiniz ki, yesin yaxud da yadellilərə sata bilərsiniz. Siz
isə Allahın müqəddəs xalqısınız. Oğlağı anasının südündə bişirməyin.

Ondabir hissəyə aid qayda

22 [m] İlbəil tarlalarınızda bitən bütün məhsulların onda bir hissəsini
mütləq ayırın. 23 Daim Allahınız Rəbdən qorxmağı öyrənmək üçün

---

[j] **14:1** Lev. 19:28; 21:5 [k] **14:2** Çıx. 19:5-6; Qanun. 4:20; 7:6; 26:18; Titə 2:14; 1Pet. 2:9
[l] **14:21** Çıx. 23:19; 34:26 [m] **14:22-29** Lev. 27:30-33; Say. 18:21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

taxılınızın, təzə şərabınızın, zeytun yağınızın onda bir hissəsini, mal-
qaranızın, qoyun-keçilərinizin ilk balalarını Allahınız Rəbbin qarşısında,
Öz isminə məskən seçdiyi yerdə yeyin. 24 Allahınız Rəbbin Öz isminə
məskən seçdiyi yer sizdən çox uzaqdadırsa, Allahınız Rəbbin sizə bərəkət
verdiyi məhsulların onda bir hissəsini siz oraya apara bilməyəcək qədər
yol uzundursa, 25 o zaman bunları satıb pula çevirin və bu pulu götürüb
Allahınız Rəbbin seçəcəyi yerə gedin. 26 Pulu ürəyiniz istəyəni almağa
sərf edin: mal-qara, qoyun-keçi, şərab, başqa kefləndirici içki – ürəyiniz
nə istəyirsə, alın. Siz və külfətiniz orada Allahınız Rəbbin qarşısında
yeyib sevinin. 27 Şəhərlərinizdə yaşayan Levililərə etinasız yanaşmayın,
çünki onların sizinlə birgə payı və irsi torpağı yoxdur.
28 Hər üç ilin sonunda – üçüncü ildə bitən bütün məhsulunuzun onda
bir hissəsini çıxarıb şəhərlərinizdə toplayın. 29 Sizinlə birgə payı və irsi
torpağı olmayan Levililər, şəhərlərinizdə olan qəriblər, yetimlər və dul
qadınlar qoy gəlib bundan doyunca yesinlər. Belə edin ki, Allahınız Rəbb
sizə əlinizin bütün zəhmətinə xeyir-dua versin.

Borcların bağışlanma ili
(Lev. 25:1-7)

15 1 Hər yeddi ilin sonunda sizə borclu olanları bağışlayın.
2 Borcların bağışlanma işini belə edin: hər alacağı olan şəxs
qonşusunun borcunu bağışlasın. Qonşusunu yaxud soydaşını borcunu
geri qaytarmağa məcbur etməsin, çünki Rəbb tərəfindən borcların
bağışlanma ili elan edilmişdir. 3 Yadellilərdən borclarınızı geri ala
bilərsiniz, lakin İsrailli soydaşlarınızın borclarını bağışlamalısınız.
4 Onda aranızda kasıb olmaz. Əgər Allahınız Rəbbin sizə mülk olaraq
almaq üçün verəcəyi torpaqda 5 Onun sözünə tam itaət etsəniz, bu gün
sizə buyurduğum əmrlərin hamısına diqqətlə əməl etsəniz, 6 Allahınız
Rəbb sizə vəd verdiyi kimi mütləq bərəkət verəcək. Siz bir çox millətlərə
borc verəcək, lakin onlardan borc almayacaqsınız. Siz bir çox millətlərə
hökmranlıq edəcəksiniz, onlar sizə hökmranlıq etməyəcək.
7[n] Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi torpağın hər hansı bir şəhərində
yaşayan soydaşlarınızdan biri kasıbdırsa, daşürəkli olmayın. Kasıb
soydaşınıza qarşı əliniz bağlı olmasın. 8 Əksinə, əliaçıq olun, nəyə ehtiyacı
varsa, ona lazımınca borc verin. 9 Məbada "yeddinci il – borcların
bağışlanma ili yaxındır" deyərək ürəyinizə pis fikirlər gətirəsiniz.
Soydaşınız üçün xəsislik etməyin, ona kömək etməkdən boyun
qaçırmayın. Yoxsa kasıb soydaşınız sizdən Rəbbə şikayət edər və günah
qazanarsınız. 10 Kasıba səxavətlə, könüllü surətdə yardım edin, çünki
buna görə Allahınız Rəbb bütün əməyinizə, əl atdığınız hər işə bərəkət

---

[n] **15:7-8** Lev. 25:35

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

verəcək. 11[j] Ölkədə həmişə kasıblar olacaq, buna görə mən sizə belə əmr
edirəm: mütləq öz ölkənizdəki kasıb və möhtac soydaşınıza qarşı əliaçıq
olun.

Qullar haqqında
(Çıx. 21:1-11)

12[p] [q] Əgər İbrani soydaşlarınızdan bir kişi və yaxud qadın sizə qul kimi
satılıbsa, bu qul altı il sizə qulluq edəndən sonra yeddinci il onu azad
edin. 13 Azad edərkən onları əliboş yola salmayın. 14 Səxavət göstərib
sürülərinizdən, taxılınızdan, şərabınızdan onlara verin. Allahınız
Rəbb sizə necə bərəkət veribsə, siz də onlara elə verin. 15 Misirdə kölə
olduğunuzu, Allahınız Rəbbin sizi qurtardığını yada salın. Bu gün ona
görə bu əmri verirəm.
16 Əgər qulunuz sizi və külfətinizi sevirsə, sizinlə güzəranı xoşdursa və
"sizdən ayrılmaq istəmirəm" deyirsə, 17 onda bir biz götürüb qulunuzun
qulağından keçirərək qapıya batırın. Bundan sonra o ömrü boyu qulunuz
olaraq qalacaq. Qarabaşlarınızla da bu cür rəftar edin. 18 Qullarınızı
azad etmək sizə çətin gəlməsin. Sizə qulluq etdiyi altı il ərzində muzdlu
işçidən ikiqat artıq iş görmüşdür. Sizə Allahınız Rəbb hər işdə bərəkət
verəcək.

İlk dəfə doğan heyvanlar

19[r] Mal-qara və qoyun-keçilərinizin ilk doğulan balalarından hər
erkək heyvanı Allahınız Rəbb üçün təqdis edin. Öküzlərinizin ilk
balalarını işlətməyin, qoyun-keçilərinizin ilk balalarını qırxmayın. 20 Siz
ailələrinizlə birgə hər il Allahınız Rəbbin önündə, Onun seçəcəyi yerdə
bu heyvanların ətini yeyin. 21 Bir heyvanın qüsuru varsa, axsaq yaxud
kordursa, hansısa ciddi çatışmazlığı varsa, onu Allahınız Rəbbə qurban
etməyin. 22 Belə heyvanları kəsib şəhərlərinizdə yeyə bilərsiniz. Pak və
yaxud murdar insan bu ətdən ceyran və ya maral əti yediyi kimi yeyə
bilər. 23[s] Qanını isə yeməyin, onu su kimi torpağa tökün.

Pasxa bayramı
(Çıx. 12:1-20)

16 1 Aviv ayını qeyd edin və Allahınız Rəbbin Pasxa bayramını
keçirin. Allahınız Rəbb sizi Misirdən Aviv ayında gecə ikən
çıxartdı. 2 Allahınız Rəbbin Öz isminə məskən seçəcəyi yerdə qoyun-
keçilərinizdən, mal-qaranızdan Pasxa qurbanı kəsin. 3 Qurban əti ilə
birlikdə mayalı çörək yeməyin. Misirdən tələsik çıxdığınıza görə əziyyət

---

[j] **15:11** Mat. 26:11; Mark 14:7; Yəh. 12:8 [p] **15:12** Çıx. 21:2 [q] **15:12-18** Lev. 25:39-46
[r] **15:19** Çıx. 13:12 [s] **15:23** Yar. 9:4; Lev. 7:26-27; 17:10-14; 19:26; Qanun. 12:16,23-25

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

içərisində yediyiniz çörək kimi yeddi gün mayasız çörək, yəni əziyyət
çörəyi yeyin. Bununla ömür boyu Misirdən çıxdığınız günü yada salın.
4 Ölkənizin heç bir yerində yeddi gün mayadan istifadə olunmasın. İlk
gün axşam qurban kəsdiyiniz heyvanların əti səhərə qədər qalmasın.
5 Pasxa qurbanlarını Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi şəhərlərin heç birində
kəsməyin, 6 ancaq Allahınız Rəbbin Öz isminə məskən seçəcəyi yerdə kəsin.
Orada qurbanları axşam, gün batanda, Misirdən çıxdığınız saatlarda kəsin.
7 Əti Allahınız Rəbbin seçəcəyi yerdə bişirib yeyin. Səhər açılanda isə oradan
çıxıb çadırlarınıza qayıdın. 8 Altı gün mayasız çörək yeyin. Yeddinci gün
Allahınız Rəbb üçün təntənəli toplantı keçirin və heç bir iş görməyin.

Həftələr bayramı
(Çıx. 34:22; Lev. 23:15-21)

9 Əkinə oraq vurduğunuz ilk gündən yeddi həftə sayın və 10 Allahınız
Rəbbin sizə verdiyi bərəkətə görə könüllü təqdim verməklə Allahınız Rəbb
üçün Həftələr bayramı keçirin. 11 Allahınız Rəbbin qarşısında – Onun
Öz isminə məskən seçəcəyi yerdə siz, oğullarınız, qızlarınız, qullarınız,
qarabaşlarınız, şəhərlərinizdə yaşayan Levililər, aranızda yaşayan qəriblər,
yetimlər və dul qadınlar birlikdə sevinəcəksiniz. 12 Misirdə kölə olduğunuzu
yada salın və bu qaydalara diqqətlə əməl edin.

Çardaqlar bayramı
(Lev. 23:33-43)

13 Xırmanınızdan, üzümsıxanınızdan məhsul götürəndən sonra
özünüz üçün yeddi gün Çardaqlar bayramı keçirin. 14 Bu bayramda siz,
oğullarınız, qızlarınız, qullarınız, qarabaşlarınız, şəhərlərinizdə yaşayan
Levililər, qəriblər, yetimlər və dul qadınlarla birlikdə sevinəcəksiniz.
15 Allahınız Rəbbin seçəcəyi yerdə Rəbb üçün yeddi gün bu bayramı
keçirin, çünki Allahınız Rəbb bütün məhsullarınıza, əllərinizin hər işinə
xeyir-dua verib və siz tam sevinc içində yaşayacaqsınız.
16 Bütün kişiləriniz ildə üç dəfə Mayasız Çörək bayramında, Həftələr
bayramında, Çardaqlar bayramında Allahınız Rəbbin hüzurunda olmaq
üçün Onun seçəcəyi yerə getsin. Heç kəs Rəbbin hüzuruna əliboş
gəlməsin. 17 Hər biriniz Allahınız Rəbbin sizə verdiyi bərəkətə görə bəxşiş
götürməlisiniz.

Hakimlərlə məmurların təyin olunması

18 Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi şəhərlərdə hər qəbiləniz üçün
hakimlər və məmurlar seçin. Qoy onlar xalqa ədalətlə hakimlik etsinlər.
19 [t] Hökm çıxararkən haqsızlıq etməyin, heç kimin tərəfini saxlamayın.

---

[t] **16:19** Çıx. 23:6-8; Lev. 19:15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rüşvət almayın, çünki rüşvət müdrik insanın belə, gözlərini kor edir və
məhkəmədə məsum bir insana qarşı səhv qərara yol verir. 20 Salehliyin,
yalnız salehliyin ardınca gedin, onda həyat taparsınız və Allahınız
Rəbbin sizə verəcəyi torpağı irs olaraq alarsınız.
21 [u] Allahınız Rəbb üçün quracağınız qurbangahın yanına ilahə
Aşeranın surətində heç bir ağac sütunu qoymayın. 22 [v] Allahınız Rəbbin
ikrah etdiyi daş sütun qoymayın.

17 1 Hər hansı bir qüsuru və çatışmazlığı olan öküzü ya da qoyunu
Allahınız Rəbbə qurban etməyin. Belə etmək Allahınız Rəbb
üçün iyrəncdir.
2 Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi şəhərlərin birində aranızdan Onun
əhdini pozub gözündə pis olanı edən hər hansı bir kişi və ya qadın
çıxarsa, 3 [w] əmrlərimin ziddinə gedib başqa allahlara sitayiş edərsə,
bütlərə yaxud günəşə, aya yaxud səma cisimlərindən hər hansı birinə
sitayiş və səcdə edərsə, 4 bu hadisədən xəbərdar olsanız, eşitdiklərinizi
yaxşı-yaxşı araşdırın. Əgər bu xəbər doğrudursa və belə iyrənc halın
İsraildə baş verdiyi sübuta yetərsə, 5 belə pis hərəkət edən kişini və ya
qadını şəhərin darvazasına gətirib daşqalaq edərək öldürün. 6 [x] Ölümə
məhkum olan adam iki yaxud üç nəfərin şahidliyi ilə öldürülməlidir. Tək
bir nəfərin şahidliyi ilə öldürülməsin. 7 [y] O adamı əvvəlcə şahidlər, sonra
isə bütün xalq daşqalaq etsin. Beləliklə, aranızdan pisliyi atın.

Məhkəmə işləri

8 Əgər şəhərlərinizdə qatillik, dava və ya təcavüz barəsində qərar
çıxarmaqda həll edə bilmədiyiniz çətinliklərə rast gəlsəniz, Allahınız
Rəbbin seçəcəyi yerə gedin. 9 O dövrdə xidmət edən Levili kahinlərin
və hakimlərin yanına gedib onlara müraciət edin. Qoy onlar araşdırıb
məhkəmə qərarını sizə versinlər. 10 Rəbbin seçəcəyi yerdən sizə deyilən
qərara əməl edin. Sizə nə öyrətsələr, ona diqqətlə əməl edin. 11 Öyrədilən
təlimata və söylənilən hökmə görə rəftar edin. Əmr edilənlərdən nə
sağa, nə də sola dönün. 12 Orada Allahınız Rəbbin hüzurunda vəzifəsini
icra edən kahinə yaxud hakimə qulaq asmamaq iddiasında olan şəxs
öldürülsün. Beləliklə, aranızdan pisliyi atın. 13 Bütün xalq bu xəbəri
eşidib qorxacaq və bir daha bu iddiaya düşməyəcək.

Padşahla əlaqədar qanunlar

14 [z] Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi torpağa girib, oranı irs olaraq
alanda və orada məskunlaşanda əgər "bütün ətraf ölkələrdəki kimi

---

[u] **16:21** Çıx. 34:13 [v] **16:22** Lev. 26:1 [w] **17:3** Çıx. 22:20 [x] **17:6** Say. 35:30; Qanun. 19:15; Mat. 18:16; 2Kor. 13:1; 1Tim. 5:19; İbr. 10:28 [y] **17:7** Qanun. 13:5; 1Kor. 5:13 [z] **17:14** 1Şam. 8:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

bizə hökm edəcək bir padşah təyin edək” desəniz, 15 mütləq Allahınız
Rəbbin seçəcəyi adamı padşah qoyun. Padşah təyin etdiyiniz adam öz
soydaşlarınızdan olmalıdır. İsrailli soydaşlarınızdan olmayan yadelli bir
adamı padşah edə bilməzsiniz. 16 [a] Qoy padşah özü üçün at çoxaltmasın.
İlxısını artırmaq üçün xalqı Misirə – geriyə qaytarmasın, çünki Rəbb sizə
belə demişdi: “Bir də bu yoldan geri qayıtmayın”. 17 [b] [c] Padşah çox arvad
almasın, yoxsa ürəyi haqq yolundan dönər. O özü üçün çoxlu qızıl-gümüş
yığıb onu çoxaltmasın.
18 Padşah taxta çıxandan sonra Levili kahinlərin nəzarəti altında bu
Qanundan bir surətini özü üçün kitaba köçürsün. 19 Qoy o, Qanunun
bu surətini yanında saxlayaraq ömrü boyu hər gün oxusun. Bununla da
padşah Allahınız Rəbdən qorxmağı, bu Qanunun bütün sözlərinə və bu
qaydalara diqqətlə əməl etməyi öyrənsin. 20 Özünü soydaşlarından üstün
tutmasın, əmrdən nə sağa, nə də sola dönsün. Onda İsraildə özünün və
nəslinin padşahlıq dövrü uzun olar.

Levililərlə kahinlərin payı

18 1 Levili kahinlərin, bütün Levi qəbiləsinin digər İsraillilərlə birgə
payı və irsi olmayacaq. Onlar Rəbbə verilən yandırma təqdimləri
ilə doyacaqlar və bu onların irsi olacaq. 2 [d] Levililərin soydaşları arasında
irsi torpaqları olmayacaq və Rəbbin onlara söz verdiyi kimi onların irsi
Rəbb Özüdür.
3 Xalq arasında öküz və qoyun qurbanı təqdim edən qol, çənə və içalatı
kahinlərə pay versin. 4 Taxılınızın, təzə şərabınızın, zeytun yağınızın
nübarını və qoyunlarınızdan qırxdığınız ilk yunu kahinlərə verin.
5 Allahınız Rəbb onları və övladlarını bütün qəbilələriniz arasından seçdi
ki, daim Rəbbin adına xidmətdə dayansınlar.
6 Əgər bir Levili yaşadığı İsrail şəhərlərinin birindən könüllü surətdə
Rəbbin seçəcəyi yerə gedərsə, 7 orada Allahı Rəbbin qarşısında dayanan
Levili soydaşları kimi Rəbbin naminə xidmət edə bilsin. 8 O, ata
mülkünün satışından əldə etdiyi vəsaitdən əlavə, onlarla bərabər paydan
da istifadə edə bilər.

Başqa millətlərin iyrənc adətləri

9 Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi torpağa girdiyiniz zaman o millətlərin
iyrənc adətlərini götürüb təqlid etməyin. 10 [e] Aranızda oğul və qızını
oda qurban verən, falçı, gələcəyideyən, baxıcı, cadugər, 11 ovsunçu,
cindarlara və ruhçağıranlara müraciət edən yaxud ölüləriçağıran
olmasın. 12 Rəbb belə iş görənlərə nifrət edir. Elə bu iyrənc işlərə görə

---

[a] **17:16** 1Pad. 10:28; 2Saln. 1:16; 9:28 [b] **17:17** 1Pad. 11:1-8 [c] **17:17** 1Pad. 10:14-22,27; 2Saln. 1:15; 9:27 [d] **18:2** Say. 18:20; Qanun. 10:9 [e] **18:10-11** Çıx. 22:18; Lev. 19:26,31

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Allahınız Rəbb millətləri sizin qarşınızdan qovacaq. 13[f] Allahınız Rəbbin
gözü önündə kamil olun. 14 Çünki torpaqlarını alacağınız millətlərin
hamısı gələcəyideyənlərin və falçıların nəsihətlərinə qulaq asırlar. Amma
Allahınız Rəbb sizin üçün buna izin vermir.

Gələcək peyğəmbər

15[g] Allahınız Rəbb sizin üçün aranızdan – öz soydaşlarınız içərisindən
mənim kimi bir peyğəmbər yetirəcək. Ona qulaq asın. 16 Çünki Xorevdə
yığıldığınız gün Allahınız Rəbdən bunu diləmişdiniz: "Qoy bir də
Allahımız Rəbbin səsini eşitməyək və bir daha bu böyük alovu görməyək,
yoxsa ölərik". 17 Onda Rəbb mənə dedi: "Dedikləri doğrudur. 18 Onlar
üçün soydaşları arasından sənin kimi bir peyğəmbər yetirəcəyəm və
sözlərimi onun dilindən eşidəcəksiniz. O əmr etdiyim hər şeyi sizə
söyləyəcək. 19[h] Mənim adımla söylədiyi sözlərə qulaq asmayan adamı
ittiham edəcəyəm. 20 Lakin hansı bir peyğəmbər ona əmr etmədiyim sözü
Mənim adımdan danışmağa cürət edərsə yaxud başqa allahların adından
danışarsa, o peyğəmbər öldürülsün".
21 "Axı bu sözün Rəbdən olub-olmadığını necə bilək?" deyə düşünə
bilərsiniz. 22 Əgər bir peyğəmbər Rəbbin adından danışanda dediyi söz
həyata keçməzsə yaxud düz çıxmazsa, bilin ki, onu Rəbb söyləməmişdir.
O peyğəmbərin dediklərinin səlahiyyəti yoxdur. Ondan qorxmayın.

Sığınacaq şəhərlər
(Say. 35:6-34; Qanun. 4:41-43; Yeşua 20:1-9)

19 1 Allahınız Rəbb torpaqlarını sizə verəcəyi millətləri yox edəndə
və siz onların mülkünü alıb şəhərlərində və evlərində yaşayanda
2 Allahınız Rəbbin mülk olaraq almaq üçün sizə verəcəyi torpağın
mərkəzində özünüz üçün üç şəhər ayırın. 3 Bu şəhərlərə getmək üçün
yollar çəkib Allahınız Rəbbin irs olaraq sizə verəcəyi ölkəni üç bölgəyə
ayırın. Belə ki qətl edən bu şəhərlərdən birinə qaçsın.
4 Sağ qalmaq üçün oraya qaçan qatil haqqında – yəni qonşusu ilə
əvvəlcədən ədavəti olmadan və bilmədən onu öldürən adam barədə belə
bir qaydanız olsun. 5 Məsələn, odun kəsmək üçün qonşusu ilə meşəyə
gedib ağac doğramaq üçün balta vuranda baltanın dəmiri sapından çıxıb
qonşusuna dəyərsə və qonşusu ölərsə, ölümə bais adam bu şəhərlərdən
birinə qaçıb canını qurtarsın. 6 Yoxsa qan qisasını alan qəzəblə qatilin
izinə düşə bilər. Yol uzaq olarsa, çatıb onu öldürə bilər. Bu adamın
öldürdüyü adamla əvvəllər heç bir ədavəti olmamışdı. Ona görə də ölüm
hökmünə layiq deyil. 7 Bunun üçün "özünüzə üç şəhər seçin" deyə əmr
edirəm.

---

[f] **18:13** Mat. 5:48 [g] **18:15,18** Yəh. 1:21; 7:40; Həv. 3:22; 7:37 [h] **18:19** Həv. 3:23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 Allahınız Rəbbi sevmək və daim Onun yolları ilə getmək üçün
bu gün sizə buyurduğum bütün bu əmrlərə diqqətlə əməl etdiyiniz
üçün 9 Allahınız Rəbb atalarınıza and etdiyi kimi sizin sərhədinizi
genişləndirərsə və atalarınıza verməyi vəd etdiyi bütün torpaqları sizə
verərsə, o zaman özünüz üçün bu üç şəhərdən əlavə üç şəhər də seçin.
10 Belə ki Allahınız Rəbbin irs olaraq sizə verəcəyi torpaqda günahsız qan
tökülməsin və həm də qan tökməkdə təqsirkar olmayasınız.
11 Lakin kiminsə qonşusu ilə ədavəti varsa, pusquda durub onu
izləyərsə, hücum edərək onu vurub öldürərsə və bu şəhərlərdən birinə
qaçarsa, 12 bu adamın şəhərinin ağsaqqalları adam göndərib onu oradan
götürüb öldürmək üçün qan qisası alana təslim etsin. 13 Ona rəhm
etməyin. Günahsız qanı İsraildən təmizləyin ki, güzəranınız xoş olsun.
14 [i] Allahınız Rəbbin mülk olaraq almaq üçün sizə verəcəyi torpaqda
alacağınız mülkdə qonşunuzun əvvəlki adamlar tərəfindən qoyulan
sərhədini dəyişdirməyin.

Şahidlər

15 [j] Bir adamı işlədə biləcəyi hər hansı bir günahda yaxud cinayətdə
təqsirləndirmək üçün bir şahid kifayət deyil. Hər iddia iki yaxud üç
nəfərin şahidliyi ilə təsdiq edilsin.
16 Əgər bir yalançı şahid pis məqsədlə birini təqsirləndirərsə,
17 aralarında münaqişə olan iki adam Rəbbin hüzurunda, o dövrdə xidmət
edən kahinlərin və hakimlərin qarşısında dayansın. 18 Hakimlər yaxşı-
yaxşı araşdırsınlar. Əgər şahid yalançıdırsa, soydaşlarına qarşı yalandan
şahidlik etmişsə, 19 onda soydaşına etmək istədiyini onun öz başına
gətirin. Beləliklə, aranızdan pisliyi atın. 20 Qalanları da bunu eşidib
qorxacaq və bir daha bu cür pislik etməyəcəklər. 21 [k] Belə adama rəhm
etməyin, can əvəzinə can, göz əvəzinə göz, diş əvəzinə diş, əl əvəzinə əl,
ayaq əvəzinə ayaq ödənsin.

Döyüş zamanı

20 1 Düşmənlərinizə qarşı döyüşə çıxanda atları, döyüş arabalarını
və sizdən böyük bir ordunu görəndə qorxmayın, çünki sizi
Misir torpağından çıxaran Allahınız Rəbb sizinlədir. 2 Kahin döyüş
qabağı ordunun yanına gəlib müraciət edərək 3 belə desin: “Ey İsraillilər,
qulaq asın! Bu gün düşmənlərinizlə döyüşə çıxırsınız. Onlardan qorxub
ürkməyin və tələşə düşərək ürəyinizi yeməyin, 4 çünki Allahınız Rəbb
düşmənlərinizlə döyüşmək və sizə qələbə qazandırmaq üçün sizinlə
gedir”.

---

[i] **19:14** Qanun. 27:17 [j] **19:15** Say. 35:30; Qanun. 17:6; Mat. 18:16; Yəh. 19:31; 2Kor. 13:1; 1Tim. 5:19; İbr. 10:28 [k] **19:21** Çıx. 21:23-25; Lev. 24:20; Mat. 5:38

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 Zabitlər isə orduya belə desinlər: “Yeni ev tikib içində oturmayan
kim var? Qoy evinə qayıtsın. Yoxsa döyüşdə ölər, evində başqası yaşayar.
6 Üzüm bağı salıb məhsulunu toplamayan varmı? Qoy o da evinə qayıtsın.
Birdən döyüşdə ölər, məhsulunu başqası yığar. 7 Bir qıza nişanlı olub
evlənməyən varmı? O da evinə qayıtsın. Yoxsa döyüşdə ölər, nişanlısını
başqası alar”. 8 Zabitlərin orduya müraciətinin davamı belə olsun: “Kim
qorxusundan ürəyini yeyirsə, evinə qayıtsın. Öz ürəyi kimi yoldaşlarının
da ürəyini üzməsin”. 9 Zabitlər orduya müraciətini bitirəndən sonra
bölmələrə rəhbərlər təyin etsinlər.

10 Hansı şəhərə yürüş etsəniz, əvvəl onun xalqını sülhə çağırın. 11 Əgər
o sizinlə sülh yolu ilə razılaşıb qarşınızda darvazalarını açarsa, qoy
oranın bütün əhalisi sizə mükəlləfiyyətçi olub qulluğunuzda dursun.
12 Yox, əgər sizin sülh çağırışınızı rədd edib döyüşə başlasa, onda şəhəri
mühasirəyə alın. 13 Allahınız Rəbb şəhəri sizə təslim edəndə oranın bütün
kişilərini qılıncdan keçirin. 14 Qadınları, uşaqları, heyvanları və şəhərdə
olan bütün malları isə talan edin. Allahınız Rəbbin sizə verdiyi düşmən
malını özünüzə sərf edə bilərsiniz. 15 Sizə yaxın millətlərə aid olmayan,
sizdən uzaqlarda yerləşən şəhərlərin hamısına qarşı rəftarınız belə olsun!

16 Ancaq Allahınız Rəbbin irs olaraq sizə verəcəyi bu millətlərin
şəhərlərində nəfəsi olan heç bir canlını belə, sağ buraxmamalısınız.
17 Xetliləri, Emorluları, Kənanlıları, Perizliləri, Xivliləri, Yevusluları
Allahınız Rəbbin sizə əmr etdiyi kimi tamamilə yox edin ki, 18 allahlarına
iyrənc adətlərlə səcdə edənlərdən bunları öyrənərək Allahınız Rəbbə
qarşı günah işlətməyəsiniz.

19 Hər hansı bir şəhərlə döyüşəndə oranı almaq üçün mühasirəsi uzun
çəkərsə, ağacları baltalayıb məhv etməyin. Bu ağacların məhsulundan
yeyə bilərsiniz, amma onları qırmayın. Məgər çöldəki ağaclar insandır
ki, onları mühasirəyə alasınız? 20 Biləndə ki bir ağac bar vermir, həmin
ağacı kəsib yox edə bilərsiniz. Sizə müqavimət göstərən şəhəri alanadək
mühasirə əməliyyatında bu ağaclardan istifadə edə bilərsiniz.

Naməlum şəxs tərəfindən öldürülənlər

21 1 Allahınız Rəbbin mülk olaraq almaq üçün sizə verəcəyi
torpaqda, çöldə yerə sərilmiş və kim tərəfindən öldürüldüyü
bilinməyən meyit görsəniz, 2 ağsaqqallarınız və hakimləriniz gedib
meyitin olduğu yerlə ətraf şəhərlər arasındakı məsafəni ölçsünlər.
3 Meyitə ən yaxın şəhər hansıdırsa, oranın ağsaqqalları işə qoşulmamış,
boyunduruq taxılmayan bir düyə götürsünlər. 4 Düyəni şumlanmamış,
əkilməmiş torpaqdakı axar sulu dərəyə gətirsinlər və orada düyənin
boynunu qırsınlar. 5 Levili kahinlər də oraya getsin. Çünki Allahınız
Rəbb onları Özünə xidmətçi seçib. Qoy onlar Rəbbin adı ilə xeyir-dua
versinlər, aranızdakı münaqişə və zorakılıq hallarına baxsınlar. 6 Meyitə

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ən yaxın şəhərin ağsaqqalları dərədə boynu qırılmış düyənin üzərində
əllərini yuyub 7 belə bəyan etsinlər: “Bu qan bizim əllərimizlə tökülməyib.
Kimin etdiyini də gözümüzlə görməmişik. 8 Ya Rəbb, qurtardığın xalqı
– İsrailliləri kəffarə et. Xalqını nahaq tökülən qana cavabdeh etmə”.
Beləliklə, qan tökmək günahı kəffarə olunacaq. 9 Rəbbin gözündə doğru
olanı etdiyiniz üçün nahaq qan boynunuzdan götürüləcək.

Əsirlərdən arvad almaq

10 Düşmənlərinizlə döyüşə çıxanda, Allahınız Rəbb onları sizə təslim
edəndə və siz onları əsir götürəndə 11 aralarında gözəl qadın görüb
ona vurulsanız, onu arvad olaraq ala bilərsiniz. 12 Qoy o qadın kişinin
evinə aparılsın. O, başını qırxdıraraq dırnaqlarını kəssin, 13 əynindəki
əsirlik geyimlərini çıxarsın və evinizdə qalıb ata-anası üçün bir ay yas
tutsun. Bundan sonra qadını alan kişi onun yanına girib öz arvadı edə
bilər. 14 Əgər o sənin sonradan xoşuna gəlməzsə, könlü istədiyi kimi onu
azad burax. Qadını pula satma və qul kimi rəftar etmə, çünki onu zəlil
etmisən.

İlk oğulluq haqqı

15 Əgər bir kişinin iki arvadı varsa, birini sevib digərini sevmirsə və
hər iki qadın ona oğul doğmuşsa, sevmədiyi qadından doğulan oğul ilk
oğludursa, 16 bu kişi əmlakını irs olaraq oğulları arasında bölləndə ilk
oğulluq haqqını sevdiyi qadının oğluna verə bilməz. 17 Sevmədiyi qadının
oğlunu ilk oğul olaraq tanısın və bölünən malın ikiqat payını ona versin,
çünki gücünün ilk yadigarıdır. Ona görə də ilk oğulluq haqqı onundur.

Sözə baxmayan oğul

18 Əgər bir adamın dikbaş, itaətsiz, valideynlərinə qulaq asmayan,
ata-ana tərbiyəsinə məhəl qoymayan bir oğlu varsa, 19 valideynləri onu
götürüb şəhərin darvazasına, şəhərin ağsaqqallarının yanına gətirsinlər.
20 Şəhər ağsaqqallarına belə desinlər: “Bizim oğlumuz dikbaş və
itaətsizdir. Heç sözümüzə baxmır, qarınqulu və əyyaşdır. 21 Onda şəhərin
əhalisi onu daşqalaq edib öldürəcək. Beləliklə, aranızdan pisliyi atın. Qoy
bütün İsraillilər bu xəbəri eşidib qorxsunlar”.

Digər qanunlar

22 [l] Əgər bir adam bir günahdan ötrü ölüm cəzasına məhkum olunub
ağacdan asılırsa, 23 meyiti gecə ağacda asılı qoymayın, mütləq onu həmin
gün basdırın, çünki asılan adam Allahın lənətinə düçar olub. Allahınız
Rəbbin irs olaraq sizə verəcəyi torpağı murdarlamayın.

---

[l] **21:22-23** Qal. 3:13-14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

22 1[m] Soydaşının itmiş öküz və ya qoyununu görsən, özünü
görməməzliyə vurma. Mütləq öküzü və ya qoyunu soydaşına
geri qaytarmalısan. 2 Soydaşın səndən uzaqdadırsa ya da heyvanın kimə
aid olduğunu bilmirsənsə, onu öz evinə apar. Soydaşın onu axtara-axtara
sizə gələnədək qoy bu heyvan evində qalsın. Sonra onu geri qaytar.
3 Soydaşının eşşəyini, paltarını yaxud itirdiyi başqa şeyləri tapanda da
bu cür etməlisən. Özünü görməməzliyə vurma. 4 Görəndə ki soydaşının
eşşəyi yaxud öküzü yolda yıxılıb, özünü görməməzliyə vurma. Mütləq
heyvanı ayağa qaldırmaq üçün soydaşına kömək et.
5 Qadın kişi paltarı, kişi də qadın paltarı geyinməsin, çünki belə şeyləri
edən hər kəs Allahınız Rəbbə iyrənc görünür.
6 Əgər təsadüfən yolda, ağacda yaxud torpaq üzərində bir quş yuvası
görsən və ana quş balalarının ya da yumurtalarının üzərində oturmuşsa,
ana quşu balaları ilə birlikdə götürmə. 7 Özün üçün balalarını götürə
bilərsən, amma mütləq anasını buraxmalısan. Belə etsən, güzəranın xoş,
ömrün uzun olar.
8 Yeni tikdiyin evin damının kənarına sürahi çək ki, kimsə damından
yıxılıb ölsə, qanı evinin üstünə düşməsin.
9[n] Bağında iki növ toxumu qarışdırıb əkmə. Belə etsən, əkdiyin
toxumun da, bağın da məhsulundan istifadə etmək sənə qadağandır.
10 Kotan sürmək üçün eşşəklə öküzü yanaşı qoşma.
11 Yunla kətandan toxunmuş qarışıq parçadan paltar geyinmə.
12[j] Əbanın dörd tərəfinə qotaz sal.

Cinsi təmizliyə aid qanunlar

13 Əgər bir nəfər arvad alıb yaxınlıq edəndən sonra onu bəyənməzsə,
14 ona şər ataraq adını ləkələyib "bu qızı aldım, onunla yaxınlıq edəndən
sonra gördüm ki, bakirə deyil" deyərsə, 15 onda ata-anası qızın "üzağlıq
mələfəsini" darvazaya – şəhər ağsaqqallarının yanına gətirsin. 16 Qızın atası
şəhər ağsaqqallarına belə desin: "Bu adama qızımı arvad olaraq verdim.
İndi qızımı bəyənmir. 17 ‹Gördüm ki, sənin qızın bakirə deyil› deyərək
mənim qızımın adını ləkələyir. Bu isə qızımın ‹üzağlıq mələfəsidir›". Mələfə
şəhərin ağsaqqallarının qarşısına sərilsin. 18 Şəhərin ağsaqqalları isə o
adama cəza versin. 19 Onu yüz şekel gümüş pul cəzasına məhkum edib gənc
qadının atasına versinlər, çünki o adam İsraildə bir qızın adını ləkələyib.
Bu qadın həmin adamın arvadı olacaq və ömrü boyu onu boşaya bilməz.
20 Əgər iddia doğrudursa, gənc qadının üzağlığı tapılmazsa, 21 onda
gənc qadını ata evinin qapısına çıxarsınlar. Şəhər sakinləri onu daşqalaq
edib öldürsünlər, çünki ata evində zina etməklə İsraildə namussuzluq
edib. Beləliklə, aranızdan pisliyi atın.

---

[m] **22:1-4** Çıx. 23:4-5 [n] **22:9-11** Lev. 19:19 [j] **22:12** Say. 15:37-41

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

22 Kim başqasının arvadı ilə yataqda tutulsa, o zaman o kişi və qadın –
hər ikisi öldürülsün. Beləliklə, İsraildən pisliyi atın.
23 Əgər bir qız kiməsə nişanlıdırsa, şəhərdə kimsə onu tapıb cinsi yaxınlıq
etsə, 24 o zaman onların ikisini də o şəhərin darvazasına çıxararaq daşqalaq
edib öldürün. Şəhərdə olduğu halda qışqırmadığı üçün qızı, yaxınının
nişanlısını ləyaqətsiz etdiyi üçün kişini öldürün. Beləliklə, İsraildən pisliyi atın.
25 Əgər bir kişi nişanlı qıza çöldə rast gəlsə, onu zorlasa, onunla cinsi
yaxınlıq etsə, o zaman yalnız onunla cinsi yaxınlıq edən kişi öldürülsün.
26 Gənc qadına heç nə etməyin, çünki onda ölümə layiq günah yoxdur.
Ona görə ki bir adam qonşusuna necə hücum edib öldürərsə, bu iş də
elədir. 27 Çünki kişi qıza çöldə rast gəlib. Nişanlı qız nə qədər qışqırsa da,
köməyinə çatan olmayıb.
28 [p] Əgər kimsə nişanlanmamış bakirə bir qıza rast gəlib onu zorlayarsa
və onlar tapılarsa, 29 o zaman onunla cinsi yaxınlıq edən adam qızın
atasına əlli şekel gümüş versin və həmin qız onun arvadı olsun, çünki
onu zəlil etmişdir. O, qadını ömrü boyu boşaya bilməz.
30 [q] Kimsə atasının arvadını almasın və atasının nikahını ləkələməsin.

Camaat arasına daxil ola bilməyənlər

23 1 Cinsiyyət üzvü əzilmiş ya da kəsilmiş şəxs Rəbbin camaatı
arasına daxil ola bilməz.
2 Qeyri-qanuni doğulan şəxs Rəbbin camaatı arasına daxil ola bilməz.
Onun övladları, hətta onuncu nəslə qədər olanı Rəbbin camaatı arasına
daxil ola bilməz.
3 [r] Heç bir Ammonlu və yaxud Moavlı Rəbbin camaatı arasına daxil
ola bilməz. Onların heç bir övladı, hətta onuncu nəslə qədər olanlar da
Rəbbin camaatı arasına əsla daxil ola bilməz, 4 [s] çünki onlar Misirdən
çıxdığınız zaman yolda sizi çörək və su ilə qarşılamadılar. Sizə lənət
oxumaq üçün Aram-Naharayimdəki Petor şəhərindən Beor oğlu Bilamı
muzdla tutdular. 5 [t] Lakin Allahınız Rəbb Bilamı dinləmək istəmədi. Ona
görə də Allahınız Rəbb bu lənəti xeyir-duaya çevirdi, çünki O sizi sevir.
6 [u] Nə qədər ömrünüz varsa, onların xeyri və rifahı üçün çalışmayın.
7 Edomlulara isə ikrahla yanaşmayın, çünki onlar sizin qohumlarınızdır.
Misirlilərə də ikrahla yanaşmayın, çünki torpaqlarında qərib olmusunuz.
8 Onlardan doğulanların üçüncü nəsli Rəbbin camaatı arasına daxil ola bilər.

Ordugahın təmizliyi

9 Düşmənlərinizlə döyüşmək üçün ordugah quranda özünüzü hər cür
murdarlıqdan qoruyun. 10 Əgər gecə yatarkən aranızda toxumu tökülən

---

[p] **22:28-29** Çıx. 22:16-17 [q] **22:30** Lev. 18:8; 20:11; Qanun. 27:20; 1Kor. 5:1
[r] **23:3-5** Neh. 13:1-2 [s] **23:4** Say. 22:1-6 [t] **23:5** Say. 23:7–24:9 [u] **23:6** Ezra 9:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

şəxs olarsa, o, ordugahdan kənara çıxsın və buraya daxil olmasın.
11 Axşamadək yuyunsun və gün batandan sonra ordugaha qayıtsın.
12 Ordugahınızdan kənarda ayaqyolu üçün yer təyin edin. 13 Sursatınız
arasında yer qazmaq üçün bel də olsun ki, ayaqyoluna gedəndə ifrazatın
üstünü basdıra biləsiniz. 14 Çünki sizi qurtarmaq və düşmənlərinizi
sizə təslim etmək üçün ordugahınızın içində Allahınız Rəbb gedir.
Ordugahınız müqəddəs olsun ki, Rəbb natəmiz bir şey görüb sizdən üz
döndərməsin.

Müxtəlif qanunlar

15 Ağasının yanından sizin yanınıza qaçan qulu ağasına qaytarmayın.
16 Qoy öz seçdiyi yerdə, bəyəndiyi bir şəhərdə aranızda yaşasın. Ona əzab
verməyin.
17 [v] İsrailli qadın və kişilər arasından heç kim məbəd fahişəliyi etməsin.
18 Qadının və ya kişinin fahişəliklə qazandığı qazancı Allahınız Rəbbin
məbədinə təqdim etməyin. Hər ikisi Allahınız Rəbbin gözündə iyrəncdir.
19 [w] Soydaşınıza pulu, ərzağı və yaxud da faiz gətirən başqa bir
şeyi sələmlə borc verməyin. 20 Yadellidənsə faiz ala bilərsiniz, amma
soydaşlarınızdan almayın ki, Allahınız Rəbb mülk olaraq almaq üçün
gedəcəyiniz torpaqda əl atdığınız hər işə xeyir-dua versin.
21 [x] Allahınız Rəbbə bir əhd təqdimi edəcəyinizi söyləyəndə
gecikdirməyin, çünki Allahınız Rəbb mütləq bunu sizdən istəyəcək. Onu
yerinə yetirməməyiniz günahdır. 22 Amma əhd etməkdən çəkinirsinizsə,
bu, günah deyil. 23 Ağzınızdan çıxanı yerinə yetirməyə diqqət edin, çünki
Allahınız Rəbbə əhd edərək ürəkdən təqdim etməlisiniz.
24 Qonşunuzun bağına girəndə doyunca üzüm yeyə bilərsiniz, amma
səbətinizə yığmayın. 25 [y] Qonşunuzun zəmisinə girəndə əlinizlə başaq
yığa bilərsiniz, amma zəmiyə oraq vurmayın.

24 1 [z] Kimsə bir qadını alıb, evlilik zamanı onda ləyaqətsiz bir şey
tapdığı üçün qadını bəyənməzsə, talaq kağızı yazıb əlinə verərək
evindən çıxararsa, 2 evdən çıxmış qadın sonra başqa kişiyə ərə gedə bilər.
3 O biri kişi də onu bəyənməzsə, ona talaq kağızı yazıb əlinə verərək
evdən çıxararsa və yaxud onu alan kişi ölərsə, 4 onu evdən çıxarmış
əvvəlki əri onu təkrar özünə arvad edə bilməz, çünki qadını ləkələmişdir.
Bu, Rəbbin hüzurunda iyrəncdir. Allahınız Rəbbin sizə irs olaraq verəcəyi
ölkədə belə günaha yol verməyin.
5 Təzə evlənən adam döyüşə getməsin. Ona heç bir iş tapşırmayın. Qoy
bir il evində sərbəst qalıb aldığı arvadı sevindirsin.

---

[v] **23:17** Lev. 19:29 [w] **23:19-20** Çıx. 22:25; Lev. 25:36-37; Qanun. 15:7-11
[x] **23:21** Say. 30:1-16; Mat. 5:33 [y] **23:25** Mat. 12:1; Mark 2:23; Luka 6:1 [z] **24:1** Mat. 5:31; 19:7; Mark 10:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 Dəyirmanı yaxud üst daşını kimsə girov götürməsin, çünki o adamın
həyatını girov götürmüş olur.
7[a] Əgər İsrail övladları arasında kimsə soydaşını oğurlayıb onunla
kölə kimi rəftar edərsə yaxud onu satarsa, bu oğru öldürülməlidir.
Beləliklə, aranızdan pisliyi atın.
8[b] Cüzam xəstəliyinə tutulanda Levili kahinlərin əmr etdiyi kimi sizə
öyrədəcəkləri hər şeyə əməl etməyə hədsiz diqqət göstərin. 9[c] Misirdən
çıxan zaman Allahınız Rəbbin yolda Məryəmə etdiyi hər şeyi xatırlayın.
10[d] Qonşunuza bir şey borc verəndə girovu onun evinə girərək özünüz
götürməyin. 11 Bayırda dayanın, borc verdiyiniz adam qoy özü girovu
bayıra çıxarsın. 12 Əgər o adam kasıbdırsa, onun girovu sizdə ola-ola
yatmayın. 13 Girov götürdüyünüzün üst paltarını mütləq gün batanda
geri qaytarın ki, o öz üst paltarında yatıb sizə xeyir-dua etsin və bu,
Allahınız Rəbbin önündə sizin üçün salehlik sayılsın.
14[e] Muzdla işləyəni, kasıb və möhtac bir İsrailli soydaşınızı
yaxud şəhərlərinizdə yaşayan hər hansı bir qəribi istismar etməyin.
15 Muzdunu hər gün gün batmazdan əvvəl verin, çünki kasıbdır,
ümidini yalnız ona bağlayıb. Yoxsa sizdən Rəbbə fəryad edər və siz
günahkar sayılarsınız.
16[f] Oğula görə ata, ataya görə oğul öldürülməsin, hər kəs öz
günahına görə öldürülsün.
17[g] Qəribi və yetimi ədalətdən məhrum etməyin və dul qadının
geyimini girov götürməyin. 18 Misirdə kölə olan zaman Allahınız
Rəbbin sizi oradan necə qurtardığını xatırlayın. Bunun üçün belə rəftar
etməyi sizə əmr edirəm.
19[h] Zəminizdə əkini biçən zaman bir dərz unutmusunuzsa, onu
götürmək üçün geri qayıtmayın. Qoy o qəribin, yetimin və dul qadının
olsun. Onda Allahınız Rəbb ələ götürdüyünüz hər işdə sizə bərəkət
verəcək. 20 Ağacları döyüb zeytun yığan zaman budaqlarda qalanı
dənləmək üçün geri qayıtmayın. Qoy o, qəribin, yetimin və dul qadının
olsun. 21 Bağınızın üzümlərini yığan zaman tənəklərdə qalan məhsulu
toplamaq üçün geri qayıtmayın. Qoy o, qəribin, yetimin və dul qadının
olsun. 22 Misir torpağında kölə olduğunuzu xatırlayın. Bunun üçün belə
rəftar etməyi sizə əmr edirəm.

25 1 İnsanlar arasında münaqişə olarsa, qoy onlar məhkəməyə
getsinlər. Hakimlər bu işə baxıb haqlı adama bəraət, haqsıza
isə cəza versinlər. 2 Əgər təqsirkar adam kötəklənməyə layiqdirsə, qoy
hakim onu yerə uzandırıb kötəyi günahının ağırlığına görə vurdursun.

---

[a] **24:7** Çıx. 21:16 [b] **24:8** Lev. 13:1–14:54 [c] **24:9** Say. 12:10 [d] **24:10-13** Çıx. 22:26-27
[e] **24:14-15** Lev. 19:13; Yaq. 5:4 [f] **24:16** 2Pad. 14:6; 2Saln. 25:4; Yez. 18:20
[g] **24:17-18** Çıx. 23:9; Lev. 19:33-34; Qanun. 27:19 [h] **24:19-21** Lev. 19:9-10; 23:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 [i] Təqsirkara qırx zərbədən artıq vurulmasın. Əgər qırxdan çox zərbə
vursanız, soydaşınız göz önündə zəlil ola bilər.
4 [j] Xırman çəkən öküzün ağzını bağlama.
5 [k] Əgər qardaşlar bir yerdə yaşayırlarsa, onlardan biri ölərsə və ölənin
oğlu olmazsa, dul qadın başqa ailədən olan bir adama ərə getməsin.
Qaynı yanına gəlib onu arvad olaraq alsın və qayın-qəyyumluq vəzifəsini
yerinə yetirsin. 6 Qadının doğacağı ilk oğul mərhumun adını yaşatsın.
Qoy İsraildə mərhumun adı batmasın. 7 [l] Kim mərhum qardaşının dul
arvadını almaq istəməzsə, dul qadın darvazada yerləşən ağsaqqalların
yanına getsin və belə desin: "Qaynım İsraildə qardaşının adını
yaşatmaqdan imtina edir. Mənim üçün qayın-qəyyumluq vəzifəsini
icra etmək istəmir". 8 Onda şəhər ağsaqqalları onun qaynını çağırıb
danışacaqlar. Əgər o inad edib yenə də "onu almıram" desə, 9 o zaman
həmin qadın ağsaqqallar qarşısında gəlib qaynının çarığını çıxararaq
üzünə tüpürsün və "qardaşının nəslini yaşatmayana belə edilir" desin.
10 İsraildə onun nəsli "çarığı çıxarılanın nəsli" adlanacaq.
11 Əgər dalaşan iki kişinin arvadlarından hansısa ərini döyən kişinin
əlindən qurtarmaq üçün gəlib əl uzatsa və o biri kişinin cinsiyyət
üzvündən yapışsa, 12 belə qadına rəhm etmədən onun əlini kəsin.
13 [m] Aldatmaq üçün torbanızda biri ağır, digəri yüngül çəkən iki cür
çəki daşı olmasın. 14 Evinizdə biri böyük, digəri kiçik ölçən iki cür
ölçü əşyası olmasın. 15 Çəki daşınız, ölçünüz düzgün və dəqiq olsun ki,
Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi torpaqda uzun ömür sürəsiniz. 16 Çünki
Allahınız Rəbb belə pis işlər görən və haqsızlıq edənlərə nifrət edir.
17 [n] Misirdən çıxanda Amaleqlilərin yolda sizə nə etdiyini yada salın.
18 Siz yorulub əldən düşərkən onlar yolda sizə hücum etdilər, arxada
qalan bütün gücsüzləri qırdılar, Allahdan qorxmadılar. 19 Allahınız
Rəbb mülk etmək üçün irs olaraq sizə verəcəyi torpaqda və ətrafınızda
olan düşmənlərin hamısından qurtarıb rahatlıq verəndə səma altından
Amaleqlilərin xatirəsini silin və bunu unutmayın.

İlk məhsul və onda bir hissə

26 1 Allahınız Rəbbin irs olaraq sizə verəcəyi torpağa girib orada
məskunlaşanda 2 [j] Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi ölkənin
torpaqlarından topladığınız bütün məhsulların nübarını götürüb bir
səbətə yığın. Sonra Allahınız Rəbbin Öz isminə məskən seçəcəyi yerə
gedin. 3 O dövrdə xidmət edən kahinin yanına gedib deyin: "Allahın
Rəbbə bu gün bəyan edirəm ki, Rəbbin atalarımıza vəd etdiyi ölkəyə

---

[i] **25:3** 2Kor. 11:24 [j] **25:4** 1Kor. 9:9-10; 1Tim. 5:18 [k] **25:5-6** Mat. 22:23-24; Mark 12:18-19; Luka 20:27-28 [l] **25:7-10** Rut 4:7-8 [m] **25:13-16** Lev. 19:35-36 [n] **25:17-19** Çıx. 17:8-14; 1Şam. 15:2-9 [j] **26:2** Çıx. 23:19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

çatdım”. 4 Kahin əlinizdən səbəti alıb onu Allahınız Rəbbin qurbangahı
önündə yerə qoysun. 5 Allahınız Rəbbin önündə bunu bəyan edin: “Atam
köçəri Aramlı idi. Azsaylı olaraq Misirə enib orada məskunlaşdı və ondan
böyük, güclü, çoxsaylı millət törədi. 6 Misirlilər bizimlə pis rəftar etdilər.
Bizi zəlil edib üzərimizə ağır işlər yüklədilər. 7 Onda atalarımızın Allahı
Rəbbə fəryad qopardıq və Rəbb səsimizi eşitdi. Əzabımızı, əziyyətimizi
və zəlalətimizi gördü. 8 Rəbb qüdrətli əli, uzanan qolu, böyük zəhmi,
əlamət və möcüzələri ilə bizi Misirdən çıxartdı. 9 O bizi bu yerə gətirərək
süd və bal axan bu torpağı bizə verdi. 10 İndi, ya Rəbb, mənə verdiyin
torpağın məhsulunun nübarını Sənə gətirmişəm”. Sonra səbəti Allahınız
Rəbbin önünə qoyub Onun qarşısında səcdə edin. 11 Siz, Levililər,
aranızda yaşayan qəriblər Allahınız Rəbbin sizə və ailənizə verdiyi bütün
yaxşı şeylər üçün sevinəcəksiniz.
12 [p] Üçüncü il onda bir hissəni təqdimetmə ilidir. Bütün məhsulunuzun
onda birini bir yana yığın. Ayırma işini qurtarandan sonra onda bir hissəni
Levililərə, qəriblərə, yetimlərə və dul qadınlara verin ki, şəhərlərinizdə onlar
da yeyib-doysunlar. 13 Sonra Allahınız Rəbbə deyin: “Mənə əmr etdiyin kimi
Rəbb yolunda ayırdıqlarımı evdən çıxarıb Levililərə, qəriblərə, yetimlərə və
dul qadınlara verdim. Əmrlərindən çıxmadım, heç birini yaddan çıxarmadım.
14 Bu paydan yas tutarkən yemədim, onu evdən çıxaranda murdar deyildim
və onu ölülərə təqdim etmədim. Allahım Rəbbin sözünə qulaq asdım.
Mənə əmr etdiklərinin hamısını yerinə yetirdim. 15 Ya Rəbb, indi müqəddəs
məskənindən – göylərdən aşağıya bax. Xalqın İsrailə, atalarımıza etdiyin anda
görə bizə verdiyin torpağa – süd və bal axan torpağa xeyir-dua ver”.

Allahın Öz xalqı

16 Bu gün Allahınız Rəbb bu qaydalara, hökmlərə əməl etməyi sizə
buyurur. Onlara bütün qəlbinizlə, bütün varlığınızla əməl etmək üçün
diqqətli olun. 17 Bu gün Rəbbin Allahınız olduğunu, Onun yolları ilə
gedəcəyinizi, qanunlarına, əmrlərinə, hökmlərinə riayət edəcəyinizi,
Onun sözünə qulaq asacağınızı bəyan etdiniz. 18 [q] Bu gün Rəbb sizə
verdiyi sözə görə bəyan etdi ki, Ona məxsus xalq olasınız. Ona görə də
bütün əmrlərinə riayət etməlisiniz. 19 O zaman dediyi kimi Allahınız
Rəbb, yaratdığı bütün millətlərdən tərifdə, şöhrətdə və hörmətdə sizi
üstün edəcək ki, Allahınız Rəbb üçün təqdis edilmiş xalq olasınız».

Eval dağındakı qurbangah

27 1 Musa ilə İsrailin ağsaqqalları xalqa belə dedilər: «Bu gün
sizə buyurduğum bütün əmrlərə riayət edin. 2 [r] İordan çayını

---

[p] **26:12** Qanun. 14:28-29 [q] **26:18** Çıx. 19:5; Qanun. 4:20; 7:6; 14:2; Titə 2:14; 1Pet. 2:9
[r] **27:2-8** Yeşua 8:30-32

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

keçib Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi torpağa gedəndə böyük daşları dik
qoyub əhəngləyin. 3 Atalarınızın Allahı Rəbbin vəd etdiyi kimi Onun
sizə verəcəyi ölkəyə – süd və bal axan torpağa girəndə bu qanunun
bütün sözlərini bu daşlara yazın. 4 Bu daşları bu gün sizə əmr etdiyim
kimi İordan çayını keçəndən sonra Eval dağında dikəldib əhəngləyin. 5 [s]
Orada Allahınız Rəbbə dəmir alət vurulmamış daşlardan bir qurbangah
düzəldin. 6 Allahınız Rəbbin qurbangahını yonulmamış daşlardan
düzəldib üzərində Allahınız Rəbbə yandırma qurbanları təqdim edin.
7 Ünsiyyət qurbanlarını orada kəsib yeyərək Allahınız Rəbbin önündə
sevinin. 8 Bu qanunun bütün sözlərini bu daşlara aydın, oxunabilən tərzdə
yazın».
9 Sonra Musa ilə Levili kahinlər bütün İsraillilərə belə müraciət etdilər:
«Ey İsraillilər, sakitcə qulaq asın! Bu gündən siz Allahın xalqı oldunuz.
10 Bu gün sizə buyurduğum kimi Allahınız Rəbbin sözlərinə qulaq asıb
Onun əmrlərinə, qanunlarına və qaydalarına əməl edin».

Eval dağından lənətlər

11 O gün Musa xalqa belə dedi: 12 [t] «İordan çayını keçəndə xalqa xeyir-
dua vermək üçün bu qəbilələr Gerizim dağında dursun: Şimeon, Levi,
Yəhuda, İssakar, Yusif, Binyamin. 13 Lənətləmək üçün bu qəbilələr Eval
dağında dursun: Ruven, Qad, Aşer, Zevulun, Dan, Naftali. 14 Levililər
bütün İsrail xalqına ucadan belə müraciət etsin:

15 [u] "Qoy Rəbbin iyrəndiyi, bir sənətkarın əl işi olan oyma və ya
tökmə büt yaradana, gizlicə belə şeylər saxlayana lənət olsun!"
Bütün xalq cavab versin: "Amin!"
16 [v] "Qoy ata-anası ilə hörmətsiz rəftar edənə lənət olsun!"
Bütün xalq desin: "Amin!"
17 [w] "Qoy qonşusunun sərhədini dəyişdirənə lənət olsun!"
Bütün xalq desin: "Amin!"
18 [x] "Qoy kor olanı yoldan azdırana lənət olsun!"
Bütün xalq desin: "Amin!"
19 [y] "Qoy qəribə, yetimə, dul qadına haqsızlıq edənə lənət olsun!"
Bütün xalq desin: "Amin!"
20 [z] "Qoy atasının arvadı ilə yatana lənət olsun! Çünki o, atasının
nikahını ləkələmişdir".
Bütün xalq desin: "Amin!"

---

[s] **27:5-6** Çıx. 20:25 [t] **27:12** Qanun. 11:29; Yeşua 8:33-35 [u] **27:15** Çıx. 20:4; 34:17; Lev. 19:4; 26:1; Qanun. 4:15-18; 5:8 [v] **27:16** Çıx. 20:12; Qanun. 5:16 [w] **27:17** Qanun. 19:14 [x] **27:18** Lev. 19:14 [y] **27:19** Çıx. 22:21; 23:9; Lev. 19:33-34; Qanun. 24:17-18 [z] **27:20** Lev. 18:8; 20:11; Qanun. 22:30; 1Kor. 5:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

21 [a] “Qoy hər hansı bir heyvanla cinsi əlaqəyə girənə lənət
olsun!”
Bütün xalq desin: “Amin!”
22 [b] “Qoy anadan yaxud atadan bir olan bacısı ilə yatana lənət
olsun!”
Bütün xalq desin: “Amin!”
23 [c] “Qoy qayınanası ilə yatana lənət olsun!”
Bütün xalq desin: “Amin!”
24 “Qoy gizlicə qonşusunu öldürənə lənət olsun!”
Bütün xalq desin: “Amin!”
25 “Qoy günahsız qan tökmək üçün rüşvət alana lənət olsun!”
Bütün xalq desin: “Amin!”
26 [d] “Qoy bu Qanunun sözlərini əməldə təsdiq etməyənə lənət olsun!”
Bütün xalq desin: “Amin!”

Xeyir-dualar
(Lev. 26:3-13; Qanun. 7:12-24)

28 1 [e] Əgər Allahınız Rəbbin sözlərinə yaxşı-yaxşı qulaq asıb bu gün
sizə buyurduğum bütün əmrlərinə riayət etsəniz, Allahınız Rəbb
sizi yer üzündəki bütün millətlərdən üstün edəcək. 2 Allahınız Rəbbin
sözünü dinləsəniz, bütün bu xeyir-dualar sizə gələcək və üzərinizdə
qalacaq.
3 Şəhərdə və çöldə xeyir-dualı olacaqsınız.
4 Doğulan övladlarınız, torpağınızın məhsulları, heyvanlarınızın, mal-
qara və qoyun-keçilərinizin balaları artımlı olacaq.
5 Səbət və xəmir təknələriniz bərəkətli olacaq.
6 Hər girişiniz, hər çıxışınız xeyir-dualı olacaq.
7 Rəbb sizə hücum edən düşmənlərinizi önünüzdə məğlub edəcək.
Onlar sizə bir yoldan hücum edəndə önünüzdən yeddi yolla qaçacaq.
8 Rəbb anbarlarınıza, əl atdığınız hər işə “Bərəkətli olsun!” deyə əmr
verəcək və Allahınız Rəbb sizə verəcəyi torpağa bərəkət yağdıracaq.
9 Allahınız Rəbbin əmrlərinə riayət etsəniz, Onun yolları ilə
getsəniz, Rəbb vəd etdiyi kimi sizi Özü üçün müqəddəs bir xalq kimi
qoruyacaq. 10 Yer üzərindəki bütün xalqlar Rəbbə məxsus olduğunuzu
görüb sizdən qorxacaq. 11 Rəbb atalarınıza vəd etdiyi torpaqda sizi
bolluq içərisində yaşadacaq. Doğulan övladlarınızın nəslini artırıb-
çoxaldacaq, heyvanlarınızın balalarını, torpağınızın məhsulunu artımlı
edəcək. 12 Rəbb torpağınıza yağışı vaxtlı-vaxtında yağdıracaq və
bütün zəhmətinizə bərəkət vermək üçün göylərdən zəngin xəzinəsini

---

[a] **27:21** Çıx. 22:19; Lev. 18:23; 20:15 [b] **27:22** Lev. 18:9; 20:17 [c] **27:23** Lev. 18:17; 20:14
[d] **27:26** Qal. 3:10 [e] **28:1-14** Qanun. 11:13-17

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

açacaq. Siz bir çox millətlərə borc verəcək, lakin heç kimdən borc
almayacaqsınız. 13 Rəbb sizi quyruq deyil, baş edəcək. Əgər bu gün sizə
buyurduğum Allahınız Rəbbin əmrlərinə qulaq assanız, onlara dəqiq
əməl etsəniz, aşağıda deyil, hər zaman yuxarıda olacaqsınız. 14 Bu gün
sizə buyurduğum əmrlərdən kənara çıxmayın, başqa allahların ardınca
getməyin, onlara sitayiş etməyin.

Lənətlər
(Lev. 26:14-46)

15 Amma Allahınız Rəbbin sözünə qulaq asmasanız, bu gün sizə
buyurduğum əmrlərin, qaydaların hamısına dəqiq əməl etməsəniz, bu
lənətlər gəlib üzərinizə töküləcək.
16 Şəhərdə və çöldə lənət qazanacaqsınız.
17 Səbət və xəmir təknələriniz lənətli olacaq.
18 Doğulan övladlarınız, torpaqlarınızın məhsulları, mal-qara və
qoyun-keçilərinizin balaları lənətə düçar olacaq.
19 Hər girişiniz, hər çıxışınız lənətli olacaq.
20 Rəbb əl atdığınız hər işdə üzərinizə lənət göndərəcək, sizi vahiməyə
salıb çaşdıracaq. Nəhayət, Rəbdən üz döndərib pislik etdiyinizə görə
tezliklə sizə ziyan vurub həlak edəcək. 21 Rəbb mülk olaraq almaq üçün
gedəcəyiniz torpaqdan sizi yox edənədək vəbaya düçar edəcək. 22 O sizi
vərəm, qızdırma, iltihab, insanı qovuran istilik, quraqlıq, səmum küləyi
və kiflə cəzalandıracaq. Siz yox olana qədər bunlar sizdən əl çəkməyəcək.
23 Başınız üzərində olan göylər tunc, ayağınız altındakı yer isə dəmir kimi
olacaq. 24 Rəbb ölkənizə yağış əvəzinə toz-torpaq yağdıracaq. Siz həlak
olana qədər göydən üzərinizə bunlar yağacaq.
25 Rəbb sizi düşmənlərinizin önündə məğlub edəcək, onlara bir yoldan
hücum edəndə önlərindən yeddi yolla qaçacaqsınız. Dünyanın bütün
ölkələrinə dəhşətli ibrət olacaqsınız. 26[f] Cəsədləriniz göydəki quşlara,
yerdəki heyvanlara yem olacaq, onları ürküdüb qovan olmayacaq. 27 Rəbb
sizi sağalmaz Misir çibanları, şişlər, xoralar, qoturlarla cəzalandıracaq.
28 O sizi cəzalandıraraq dəli və kor edəcək, ürəyinizi qubarladacaq.
29 Günorta vaxtı kor adam qaranlıqda əl toxundura-toxundura gəzdiyi
kimi gəzəcəksiniz. Hər işiniz uğursuz olacaq, daim iztirab çəkəcək və
talan olacaqsınız. Sizi qurtaran olmayacaq.
30 Nişanlandığınız qızla başqası yatacaq. Tikdiyiniz evdə
yaşamayacaqsınız. Saldığınız bağın məhsulunu dərməyəcəksiniz.
31 Öküzünüz gözünüz önündə kəsiləcək, ətindən yeməyəcəksiniz.
Eşşəklériniz sizdən zorla alınacaq və geri qaytarılmayacaq. Sürülériniz
düşmənlərinizə veriləcək və sizi qurtaran olmayacaq. 32 Oğullarınız və

---

[f] **28:26** Yer. 7:33

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qızlarınız gözünüz önündə başqa bir xalqa təslim ediləcək və onların
həsrətindən günbəgün gözlərinizin nuru sönəcək. Əlinizdən isə heç
nə gəlməyəcək. 33 Torpağınızın və bütün zəhmətinizin məhsulunu
tanımadığınız bir xalq yeyəcək, siz isə daima iztirab çəkəcək və
əziləcəksiniz. 34 Gözlərinizlə gördüklərniz ağlınızı başınızdan çıxaracaq.
35 Rəbb dizlərinizə, baldırlarınıza təpədən dırnağa qədər sağalmaz
çibanlar çıxararaq sizi cəzalandıracaq.
36 Rəbb sizi, öz üzərinizə təyin etdiyiniz padşahı sizin də, atalarınızın
da tanımadığı bir millətə əsir apartdıracaq. Orada ağacdan, daşdan
düzəldilmiş yad allahlara sitayiş edəcəksiniz. 37 Rəbbin sizi əsir etdiyi
xalqlar arasında heyrət, məsəl və kinayə hədəfinə çevriləcəksiniz.
38 Zəmiyə çox toxum səpib, az yığacaqsınız, çünki onu çəyirtkə yeyib
qurtaracaq. 39 Üzüm bağları salacaq, becərəcəksiniz, lakin üzümündən
dərməyəcək, şərabından içməyəcəksiniz, çünki onlara qurd düşəcək.
40 Torpağınızın hər tərəfində zeytun ağacları bitsə də, onlardan yağ
çəkə bilməyəcəksiniz, çünki zeytun ağaclarınız öz meyvəsini tökəcək.
41 Oğullarınız, qızlarınız olacaq, lakin yanınızda qalmayacaq, çünki
əsir düşəcəklər. 42 Bütün ağaclarınızın və əkin sahələrinizin bəhərinə
çəyirtkələr daraşacaq.
43 Aranızda yaşayan yadellilər sizdən olduqca üstün olacaq, siz aşağı
endikcə enəcəksiniz. 44 Sizə onlar borc verəcək, siz onlara borc verə
bilməyəcəksiniz, onlar baş, siz isə quyruq olacaqsınız.
45 Bu lənətlərin hamısı sizin üzərinizə töküləcək. Sizi həlak olanadək
qovub yaxalayacaqlar, çünki Allahınız Rəbbin sözünə qulaq asmadınız,
sizə buyurduğu əmrlərə və qaydalara riayət etmədiniz. 46 Bunlar sizə və
övladlarınıza əbədi bir əlamət, bir möcüzə olacaq.
47 Madam ki bolluq vaxtında Allahınız Rəbbə sevinclə və xoşluqla itaət
etmədiniz, 48 Rəbbin sizə qarşı göndərdiyi düşmənlərə ac-susuz, çılpaq və
hər cür ehtiyac içərisində qulluq edəcəksiniz. Rəbb sizi həlak edənə qədər
boynunuza dəmir boyunduruq salacaq.
49 Rəbb uzaqdan, dünyanın ucqarlarından bir milləti – dilini başa
düşmədiyiniz bir milləti qartal kimi üzərinizə şığıdacaq. 50 Bu elə sərt
sifətli bir millətdir ki, nə qocaların şəxsiyyətinə hörməti var, nə də
uşaqlara rəhmi gəlir. 51 Bu millət sizi həlak edənə qədər heyvanlarınızın
balalarını, torpağınızın məhsulunu yeyib qurtaracaq, sizin üçün nə
taxıl, nə təzə şərab, nə zeytun yağı, nə mal-qaranızın, nə də qoyun-
keçilərinizin balalarını qoymayacaq. 52 Bütün şəhərlərinizi mühasirəyə
alıb ölkənizdəki güvəndiyiniz möhkəm və hündür divarlarınızı tamamilə
yerlə yeksan edəcəklər. Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi ölkənin bütün
şəhərlərini mühasirəyə alacaqlar.
53 Mühasirəyə düşəndə düşmənlərinizin sizə verəcəyi aclıqdan
doğulan övladlarınızın – Allahın Rəbbin sizə verdiyi oğul-qızlarınızın

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ətini yeyəcəksiniz. 54 Aranızda ən ürəyinazik və həssas adam belə, öz
qardaşına, sevdiyi arvadına, sağ qalan övladlarına rəhm etməyəcək.
55 Yediyi uşaqların ətindən onların heç birinə verməyəcək, çünki
mühasirə olunanda düşmənlərinizin yaratdığı qıtlığa görə şəhərlərinizdə
yeməyə heç nə qalmayacaq. 56 g Aranızda ən ürəyinazik, həssas qadın –
zərifliyindən və incəliyindən ayağını yerə basmaq istəməyən qadın belə,
sevdiyi ərinə, öz oğluna, eləcə də qızına rəhm etməyəcək. 57 Bətnindən
çıxan cifti və doğduğu uşaqları verməyib gizli yeyəcək, çünki bütün
şəhərləriniz mühasirəyə düşəndə aclıq olacaq.

58 Əgər bu kitaba yazılmış bu Qanunun bütün sözlərinə diqqətlə əməl
etməsəniz, Allahınız Rəbbin əzəmətli və zəhmli adından qorxmasanız,
59 Rəbb sizi və nəslinizi dəhşətli bəlalara, böyük və sonsuz müsibətlərə,
sağalmaz, ağır xəstəliklərə düçar edəcək. 60 Qorxduğunuz bütün Misir
xəstəliklərini yenə başınıza gətirəcək, bu xəstəliklərə tutulacaqsınız.
61 Rəbbin bu Qanun kitabında yazılmamış hər cür xəstəlik və bəlanı sizi
yox edənədək başınıza gətirəcək. 62 Göydəki ulduzlar qədər çoxalmaq
əvəzinə sayca çox az qalacaqsınız, çünki Allahınız Rəbbin sözünə
qulaq asmadınız. 63 Sizə yaxşılıq etmək və artırmaqdan Rəbb necə razı
qalırdısa, sizi həlak etdiyi və yox etdiyi üçün də elə razı qalacaq. Mülk
olaraq almaq üçün gedəcəyiniz ölkədən qoparılacaqsınız.

64 Rəbb sizi dünyanın bu başından o biri başınadək bütün xalqların
arasına səpələyəcək. Orada sizin də, atalarınızın da tanımadığı, ağacdan
və ya daşdan düzəldilmiş yad allahlara sitayiş edəcəksiniz. 65 Bu
millətlər arasında nə sülhünüz, nə də rahatlığınız olacaq. Rəbb sizə
orada ürəkqopması, ümidsizlik, gözləməkdən yorulan gözlər verəcək.
66 Daim canınızın qayğısını çəkəcək, gecə-gündüz vahimə içərisində
yaşayacaqsınız. Həyatınızın asayişi olmayacaq. 67 Ürəyinizə dolan
vahimədən və gözünüzlə gördüyünüz hadisələr üzündən səhər olanda
“kaş axşam olaydı”, axşam olanda “kaş səhər olaydı” deyəcəksiniz. 68 Mən
sizə demişdim ki, gəldiyiniz yolla geri dönməyəcəksiniz, amma Rəbb
sizi gəmilərlə Misirə geri qaytaracaq. Orada qul və qarabaş kimi düşmən
bazarında satılacaqsınız, amma sizi pulla alan olmayacaq».

Əhdin yeniləşməsi

29 1 Rəbb İsrail övladları ilə Xorev dağında əhd etmişdir. Moavda isə
Musaya əmr etdi ki, yenidən əhd kəssin. Əhdin şərtləri bunlardır:

2 Musa bütün İsraillilər bir yerə yığıb belə dedi: «Rəbbin Misirdə
gözləriniz önündə firona, əyanlarına və ölkəsinə etdiyi hər şeyi gördünüz.
3 Böyük sınaqları, bu böyük əlamətləri və möcüzələri öz gözünüzlə
gördünüz. 4 Lakin Rəbb bu günədək sizə anlamaq üçün ağıl, görmək

---

g **28:56-57** 2Pad. 6:28-29; Mərs. 4:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

üçün göz, eşitmək üçün qulaq vermədi. 5 Rəbb deyir: “Sizi qırx il səhrada
gəzdirdim. Əyninizdəki paltar, ayağınızdakı çarıq yırtılıb-dağılmadı.
6 Çörək yemədiniz, şərab ya da başqa keflendirici içki içmədiniz. Bunları
ona görə etmişəm ki, Mənim Allahınız Rəbb olduğumu biləsiniz”.
7[h] Buraya çatanda Xeşbon padşahı Sixon ilə Başan padşahı Oq bizimlə
döyüşə başladılar. Amma onları məğlub etdik. 8[i] Torpaqlarını ələ keçirib
irs olaraq Ruvenlilərə, Qadlılara, Menaşşe qəbiləsinin yarısına verdik.
9 Ələ götürdüyünüz hər işdə uğur qazanmaq üçün bu əhdin hər sözünə
diqqətlə əməl edin.
10 Bu gün siz hamınız – qəbilə başçılarınız, ağsaqqallarınız,
məmurlarınız, İsraillilərin hamısı, 11 uşaqlarınız, arvadlarınız, aranızda
yaşayıb odununuzu doğrayan, suyunuzu daşıyan yadellilər Allahınız
Rəbbin qarşısında dayanmısınız ki, 12 bu gün Allahınız Rəbbin and
edərək sizinlə bağladığı bu əhdi həyata keçirəsiniz. 13 Qoy bu gün O sizi
Öz xalqı kimi təsdiq etsin, sizə söz verdiyi kimi atalarınız İbrahimə,
İshaqa, Yaquba etdiyi anda görə sizin Allahınız olsun. 14 Mən bu əhdi
və andı yalnız sizinlə, 15 Allahımız Rəbbin hüzurunda bizimlə bərabər
duranlarla deyil, bu gün yanımızda olmayanlarla da edirəm.
16 Misirdə necə yaşadığınızı, o biri millətlərin içərisindən keçərək
buraya necə gəldiyinizi özünüz də bilirsiniz. 17 Onların arasında iyrənc
şeyləri – ağacdan, daşdan, qızıldan, gümüşdən düzəldilən iyrənc bütləri
gördünüz. 18[j] Ehtiyatlı olun, bu gün aranızda bu millətlərin allahlarına
sitayiş etmək üçün Allahınız Rəbdən dönən nə kişi, nə qadın, nə nəsil,
nə də qəbilə olsun. Aranızda belə acı pöhrəli, zəhərli kök olmasın. 19 Bu
andın sözlərini eşidən zaman kimsə öz-özünə gözaydınlığı verib belə bir
fikrə düşməsin: “Onsuz da salamat qalacağam, qoy kefim istəyən kimi
yaşayım”. Bu fikir həm münbit torpağa, həm də quru torpağa bəla gətirər.
20 Belə adamı Rəbb bağışlamaq istəməz. O adama qarşı qısqanc Rəbbin
qəzəbi alovlanacaq. Bu kitabda yazılan bütün lənətlər başına töküləcək
və Rəbb onun adını göyün altından siləcək. 21 Rəbb bu Qanun kitabında
yazılan əhdin içərisində yer tutan lənətlərin hamısına görə fəlakətə
uğratmaq üçün onu İsrailin bütün qəbilələrinin içərisindən çıxaracaq.
22 Gələcək nəsil, sizdən sonra gələn övladlarınız və uzaq diyardan gələn
yadellilər bu ölkənin bəlalarını, Rəbbin oraya göndərdiyi xəstəlikləri
görəcək. 23[k] Bütün torpaq yanacaq, kükürd və duzla örtüləcək, toxum
əkilməyəcək, cücərti görünməyəcək, ot bitməyəcək. Ölkə Rəbbin qızğın
qəzəbi ilə yerlə yeksan etdiyi Sodom, Homorra, Adma və Sevoyim kimi
viran olacaq. 24[l] Bütün millətlər “Rəbb bu ölkəyə niyə belə etdi? Bu
böyük qəzəb niyə alovlandı?” deyə soruşacaqlar. 25 O zaman deyəcəklər:

---

[h] **29:7** Say. 21:21-35 [i] **29:8** Say. 32:33 [j] **29:18** İbr. 12:15 [k] **29:23** Yar. 19:24-25
[l] **29:24-26** Yer. 22:8-9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

"Çünki onları Misir torpağından çıxararkən atalarının Allahı Rəbbin
onlarla bağladığı əhdi atdılar. 26 Gedib tanımadıqları allahlara, Rəbbin
onlara bəxş etmədiyi yad allahlara sitayiş və səcdə etdilər. 27 Ona görə
Rəbbin qəzəbi bu ölkəyə qarşı alovlandı, oranı bu kitabda yazılan
bütün lənətlərə düçar etdi. 28 Rəbb qəzəb, hirs və böyük hiddətlə onları
ölkələrindən qopardı. Bu gün olduğu kimi onları başqa bir torpağa atdı".
29 Allahımız Rəbbin sirləri var, lakin bəzi şeyləri bizə və övladlarımıza
əbədilik aşkar etdi ki, bu qanunun bütün sözlərinə əməl edək.

Şəfa və xeyir-dua

30 1 Bütün bu hadisələr – qarşınıza qoyduğum xeyir-dua və lənət
başınıza gələndə Allahınız Rəbbin sizi səpələdiyi millətlər
arasında bunları xatırlayacaqsınız. 2 Siz və övladlarınız Allahınız Rəbbə
tərəf dönüb bu gün sizə əmr etdiyim hər işdə Onun sözünü bütün
qəlbinizlə və bütün varlığınızla qulağınızda saxlasanız, 3 Allahınız Rəbb
sizə rəhm edib əsirlikdən geri qaytaracaq, sizi yenidən səpələdiyi bütün
xalqların arasından toplayacaq. 4 [m] Səpələnib göyün altındakı ən ucqar
ölkəyə düşsəniz belə, Allahınız Rəbb sizi oradan yığıb geri qaytaracaq.
5 Sizi atalarınıza irs olaraq verdiyi torpağa qovuşduracaq. Oranı yenə də
irs olaraq alacaqsınız, Allahınız Rəbb sizə xoş güzəran verəcək və sizi
atalarınızdan da artıq çoxaldacaq.
6 Allahınız Rəbb sizin ürəyinizi və övladlarınızın ürəklərini sünnət
edəcək ki, Allahınız Rəbbi bütün qəlbinizlə, bütün varlığınızla sevəsiniz
və yaşayasınız. 7 Allahınız Rəbb bütün bu lənətləri isə sizə nifrət və zülm
edən düşmənlərinizin üzərinizə tökəcək. 8 Siz yenə Rəbbin sözünə qulaq
asacaq və bu gün sizə buyurduğum bütün əmrlərini yerinə yetirəcəksiniz.
9 Onda Allahınız Rəbb əlinizdə olan hər işinizi uğurlu edəcək, sizə çoxlu
övlad, heyvanlarınıza çoxlu bala, torpaqlarınıza bol məhsul verəcək.
Rəbb atalarınıza yaxşılıq etməkdən necə razı qalırdısa, sizə də yaxşılıq
etməkdən elə razı qalacaq. 10 Bir şərtlə: Allahınız Rəbbin sözünü
qulağınızda saxlayın. Onun bu Qanun kitabında yazılan əmrlərinə və
qaydalarına əməl edin, bütün qəlbinizlə, bütün varlığınızla Allahınız
Rəbbə tərəf dönün.
11 Bu gün sizə verdiyim əmrə əməl etmək sizin üçün çətin və əlçatmaz
deyil. 12 [n] Axı o, göylərdə deyil ki, deyəsiniz: "Kim bizim üçün göylərə
çıxacaq və onu oradan götürüb bizə çatdıracaq ki, biz buna əməl edək?"
13 O, dənizin o tayında deyil ki, deyəsiniz: "Kim bizim üçün dənizin o
tayına gedəcək və onu götürüb bizə çatdıracaq ki, qulaq asıb buna əməl
edək?" 14 Yox, bu kəlam sizə əməl etmək üçün çox yaxındır, o, dilinizdə
və ürəyinizdədir.

---

[m] **30:4** Neh. 1:9 [n] **30:12-14** Rom. 10:6-8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

15 Bax bu gün sizin qarşınızda həyatla xoşbəxtliyi, ölümlə bədbəxtliyi
qoyuram. 16 Bu gün sizə Allahınız Rəbbi sevməyi, Onun qoyduğu
yollarla getməyi, əmrlərinə, qaydalarına, hökmlərinə riayət etməyi əmr
edirəm. Belə etsəniz, yaşayıb artacaqsınız və mülk olaraq almaq üçün
gedəcəyiniz torpaqda Allahınız Rəbb tərəfindən xeyir-dua alacaqsınız.
17 Əgər bu yoldan dönsəniz, qulaq asmasanız, azaraq, yad allahlara səcdə
qılaraq onlara qulluq etsəniz, 18 bu gün sizə bildirirəm ki, mütləq məhv
olacaqsınız. İordan çayını keçib mülk olaraq almaq üçün gedəcəyiniz
ölkədə uzun ömür sürməyəcəksiniz. 19 Qarşınızda həyatla ölümü, xeyir-
dua ilə lənəti qoyduğum üçün bu gün göyü və yeri sizə şahid tuturam.
Həyatı seçin ki, siz və övladlarınız yaşaya biləsiniz. 20 [j] Allahınız Rəbbi
sevin, sözü qulağınızda qalsın və Ona bağlanın. Çünki sizin həyatınız
Odur. Belə etsəniz, Rəbbin ata-babalarınız İbrahimə, İshaqa və Yaquba
verməyi vəd etdiyi torpaqda sizi uzun ömürlü edəcək».

Musanın yerinə Yeşuanın gəlməsi

31 1 Musa bütün İsraillilərin qarşısına çıxıb belə dedi: 2 [p] «Artıq
mən yüz iyirmi yaşındayam, daha sizə başçılıq etməyə taqətim
yoxdur. Rəbb mənə demişdir ki, sən İordan çayını keçməyəcəksən.
3 Oranı keçəndə Allahınız Rəbb Özü qabağınızda gedəcək və bu millətləri
qarşınızdan yox edəcək, siz də onların torpaqlarını irs olaraq alacaqsınız.
Rəbbin sözünə görə Yeşua sizə rəhbərlik edəcək. 4 [q] Rəbb Emorlu
padşahları Sixonu və Oqu həlak edərək ölkələrinin başına gətirdiyini
bu millətlərin də başına gətirəcək. 5 Rəbb onları sizə təslim edəcək.
Onlarla əmr etdiyim kimi rəftar etməlisiniz. 6 [r] Möhkəm və cəsarətli olun!
Onlardan qorxub çəkinməyin! Çünki Allahınız Rəbb sizinlə gedir. O sizi
atmaz, tərk etməz!»
7 Sonra Musa Yeşuanı çağırıb bütün İsraillilərin gözü qarşısında ona
belə dedi: «Möhkəm və cəsarətli ol! Çünki Rəbbin atalarına vəd etdiyi
ölkəyə bu xalqla birlikdə sən gedəcəksən. Ölkəni irs olaraq onlara sən
verəcəksən. 8 Başının üstündə Rəbb gedəcək. O sənindədir, səni atmaz və
tərk etməz. Qorxub çəkinmə!»

Qanunun oxunması

9 Musa bu qanunu yazıb sonra Rəbbin Əhd sandığını aparan Levili
kahinlərə və bütün İsrail ağsaqqallarına verdi. 10 [s] [t] Sonra onlara belə
buyurdu: «Hər yeddi ilin sonunda, borcların bağışlanma ilində, Çardaqlar
bayramında, 11 bütün İsraillilər Allahınız Rəbbin hüzurunda olmaq üçün
Onun seçəcəyi yerə gələndə bu qanunu İsraillilərə oxuyun. 12 Xalqın

---

[j] **30:20** Yar. 12:7; 26:3; 28:13 [p] **31:2** Say. 20:12 [q] **31:4** Say. 21:21-35
[r] **31:6,8** Yeşua 1:5; İbr. 13:5 [s] **31:10** Qanun. 15:1 [t] **31:10** Qanun. 16:13-15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

kişi, qadın və uşaqlarını, həmçinin şəhərinizdə yaşayan yadelliləri
toplayın. Qoy hamı eşidib öyrənsin və Allahınız Rəbdən qorxub Qanunun
bütün sözlərinə diqqətlə əməl etsin. 13 Qoy qanunu bilməyən uşaqlar da
eşitsinlər və mülk olaraq almaq üçün İordan çayından keçib gedəcəyiniz
ölkədə ömür boyu Allahınız Rəbdən qorxmağı öyrənsinlər».

Rəbbin Musaya son əmri

14 Rəbb Musaya dedi: «Ölümünə az qalıb. Yeşuanı çağır. Hüzur
çadırında hazır dayanın ki, ona əmrlərimi bildirim». Beləliklə, Musa ilə
Yeşua gedib Hüzur çadırında gözlədilər. 15 Sonra Rəbb çadırda sütuna
oxşar bir bulud içərisində göründü. Bulud çadırın qapısı üzərində
dayandı.
16 Rəbb Musaya belə söylədi: «Bu yaxınlarda ölüb atalarına
qovuşacaqsan. Bu xalq da gedəcəyi ölkənin allahlarına bağlanıb
Mənə xəyanət edəcək. Məni atıb onlarla bağladığım əhdi pozacaqlar.
17 Onda onlara qəzəblənəcəyəm, onları ataraq üz döndərəcəyəm. Onlar
başqalarına yem olacaq, başlarına çox bəlalar və müsibətlər gələcək.
Həmin gün "Allahımız bizimlə olmadığı üçün başımıza müsibətlər gəldi"
deyəcəklər. 18 Başqa allahlara tərəf dönməklə pis iş gördüklərinə görə
mütləq onlardan üz döndərəcəyəm.
19 İndi özünüz üçün bu ilahini yazın və İsrail övladlarına öyrədin.
Qoy onu oxusunlar. Belə ki bu ilahi İsraillilərə qarşı Mənim şahidim
olsun. 20 Çünki onları atalarına and edib söz verdiyim süd və bal axan
torpağa gətirəndə, yeyib-doyanda və kökələndə yad allahlara meyl
edərək onlara sitayiş edəcəklər, Məni rədd edərək əhdimi pozacaqlar.
21 Onlara çox bəlalar və müsibətlər yetişəndə qoy bu ilahi onlara qarşı
şahid kimi səslənsin, çünki bu ilahi nəsillərin dilindən düşməyəcək. Ona
görə ki Mən onları vəd etdiyim torpağa gətirməzdən əvvəl, bu gün belə,
fəndgir olduqlarını bilirəm». 22 Həmin gün Musa bu ilahini yazıb İsrail
övladlarına öyrətdi.
23 [u] [v] Rəbb o gün Nun oğlu Yeşuaya əmr edib dedi: «Möhkəm və
cəsarətli ol, çünki İsrail övladlarını onlara vəd etdiyim ölkəyə sən
aparacaqsan və Mən sənin ləyəm».
24 Musa bu Qanunu sözlərindən heç nəyi əskiltmədən kitaba yazmağı
qurtaranda 25 Rəbbin Əhd sandığını daşıyan Levililərə bu əmri verdi:
26 «Bu Qanun kitabını götürüb Allahınız Rəbbin Əhd sandığının yanına
qoyun. Qoy sizə qarşı bir şahid olaraq orada qalsın. 27 Çünki sizin
üsyankar və dikbaş olduğunuzu bilirəm. Bu gün mən sağ olaraq aranızda
ikən belə, Rəbbə üsyankar oldunuzsa, gör mən öləndən sonra necə
olacaqsınız. 28 Qəbilələrinizin bütün ağsaqqallarını və məmurlarınızı

---

[u] **31:23** Say. 27:23 [v] **31:23** Yeşua 1:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

yanıma toplayın. Bu sözləri onlara eşitdirim ki, göyü və yeri onlara
qarşı şahid tutacağam. 29 Ölümümdən sonra tamamilə pozulacağınızı,
sizə əmr etdiyim yoldan azacağınızı bilirəm. Axır zamanda müsibətlərlə
qarşılaşacaqsınız. Çünki Rəbbin gözündə pis olan işləri görərək
əməllərinizlə Onu qəzəbləndirəcəksiniz».

Musanın ilahisi

30 Musa bu ilahini axıracan oxudu ki, bütün İsrail camaatı ilahinin
sözlərini eşitsin.

32 1 «Ey göylər, qulaq asın, söyləyəcəyəm,
Qoy yer üzü dilimdən çıxan sözləri eşitsin.
2 Qoy təlimim yağış kimi tökülsün,
Sözüm şeh kimi düşsün,
Çəmən üzərinə düşən narın yağış tək olsun,
Ot üzərinə tökülən leysana oxşasın,
3 Çünki Rəbbin ismini elan edəcəyəm!
Allahımızın əzəmətini mədh edin!

4 O, işləri kamil Qayadır,
Çünki bütün yolları haqdır,
Sadiq Allahdır, heç zaman haqsızlıq etməz,
Adil və doğru olan Odur.
5 Ona xəyanət etdilər,
Ona övlad olmadılar,
Ona görə rüsvay oldular.
Çünki əyri və tərs nəsildirlər.
6 Ey axmaq, ağılsız xalq,
Rəbbə budurmu əvəziniz?
Sizi yaradan, sizə görkəm verən
Atanız, Yaradanınız O deyilmi?

7 Ötən günləri yadınıza salın,
Keçmiş nəsillərin dövrünə nəzər salın,
Atanızdan soruşun, o sizə desin,
Ağsaqqallarınızdan soruşun, onlar sizə söyləsin.
8 [w] Haqq-Taala millətlərə irsi torpaq bölərkən,
Bəşər övladlarını ayırarkən
İsrail övladlarının sayına görə
Xalqlara sərhəd qoydu.
9 Çünki Rəbbin payı Öz xalqıdır!

---

[w] **32:8** Həv. 17:26

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yaqub Onun payına düşən irsidir.

10 Onu quraq bir torpaqda,
Uğultulu, boş-biyaban səhrada tapdı.
Bir sipər kimi onu hifz etdi,
Göz bəbəyi kimi onu qorudu.
11 Yuvasında balalarını sövq etdirərək uçuran,
Onlar üzərində qanad çalan,
Qanadlarını açıb onları tutan,
Pərlərinin üzərində aparan qartal kimi
12 Ona yol göstərən yalnız Rəbb idi.
Yanında özgə bir allah yox idi.

13 Onu yer üzünün yüksəkliklərinə çıxartdı,
Zəminin məhsulundan yedirtdi.
Onu qayadan süzülən balla,
Çaxmaq daşından çəkilən yağla bəslədi.
14 Onu inəklərin kəsmiyi, qoyunların südü ilə,
Kökəldilmiş quzularla,
Başandakı təkələrlə, qoçlarla.
Ən yaxşı buğda ilə bəslədi.
Xalq şərabı, üzümün al qanını içdi,

15 Lakin Yeşurun[x] kökələrkən təpik atdı,
Doyarkən, yoğunlaşıb piyləşərkən
Onu yaradan Allahı tərk etdi,
Xilaskarını, Qayasını rədd etdi.
16 Yad allahlarla Allahı qısqandırdılar,
İyrənc əməllərlə Onu qəzəbləndirdilər.
17[y] Allah olmayan cinlərə,
Tanımadıqları allahlara,
Atalarının qorxmadıqları,
Son zamanlar yeni yaranan allahlara
Qurban kəsdilər.
18 Sizi həyata gətirən Qayanı atdınız.
Sizi yaradan Allahı unutdunuz.

19 Rəbb bunu görəndə onları rədd etdi,
Çünki oğul və qızları Onu hiddətləndirdi.

---

[x] **32:15; 33:5,26** *Yeşurun* – İsrailin bir ləqəbi olub *düz olan* mənasını verir.
[y] **32:17** 1Kor. 10:20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

20 O dedi: “Bax onlardan Mənim üzüm dönəcək,
Onların aqibəti görüm necə olacaq?
Çünki onlar etimada layiq olmayan övladlar, azğın nəsildirlər.
21 [z] [a] Məni Allah olmayanlarla qısqandırdılar,
Boş bütləri ilə qəzəbləndirdilər.
Mən də onları xalq olmayanlarla qısqandıracağam,
Axmaq bir millətlə qəzəbləndirəcəyəm.
22 Çünki qəzəbimdən bir od alovlandı,
Ölülər diyarı dibinəcən yandı.
Dünyanı və nemətlərini yeyib qurtaracaq,
Dağların bünövrəsi odlanıb tutuşacaq.

23 Mən onların üzərinə bəlalar yığacağam,
Oxlarımı onlara tuşlayacağam.
24 Qıtlıqdan tükənəcək, qızdırmadan qırılacaqlar,
Vəbadan tələf olacaqlar.
Heyvanların dişlərini,
Torpaqda sürünən ilanların zəhərini
Onlara sarı göndərəcəyəm.
25 Gənc oğlanı və qızı,
Südəmər körpəni, ağsaçlı insanı
Bayırdan qılınc, daxildən dəhşət məhv edəcək.
26 Dedim: ‹Qoy onları uzaqlara dağıdım,
Onları insanların yaddaşından çıxarım›.
27 Lakin düşmənin istehzasından çəkindim,
İstəmədim ki, əleyhdarları yanlış anlayıb desinlər:
‹Bütün bu işləri Rəbb görməyib,
Özümüz zəfər qazanmışıq›”.

28 Çünki onlar düşüncəsiz bir millətdir,
Necə də ağılsızdırlar.
29 Kaş ki müdrik olub bunu dərk edəydilər,
Aqibətlərini düşünəydilər.
30 Əgər onların Qayası onları satmasaydı,
Rəbb onları təslim etməsəydi,
Bir adam min nəfəri necə qova bilərdi?
İki kişi on min nəfəri necə qaçıra bilərdi?
31 Həqiqətən, onların qayası Qayamız kimi deyil,
Hətta düşmənlərimiz bunu qəbul edir.
32 Tənəkləri Sodomdakı üzüm ağaclarındandır,

---

[z] **32:21** 1Kor. 10:22 [a] **32:21** Rom. 10:19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Homorra bağlarındandır.
Üzümləri zəhərlidir,
Salxımları acıdır.
33 Şərabları əfi ilan zəhəridir,
Gürzələrin öldürücü ağısıdır.

34 “Məgər bunların hamısını Mən yanımda saxlamamışammı?
Bunları xəzinəmdə möhürləyən Mən deyiləmmi?
35 [b] Qisas Mənimdir, əvəzini Mən verəcəyəm.
Vaxtı çatarkən sürüşüb yıxılacaqlar,
Çünki onlar həlak gününə yaxındırlar,
Əcəlləri tez çatar”.

36 [c] Rəbb Öz xalqını mühakimə edəcək.
Onların gücünün qurtardığını görərkən,
Nə kölədən, nə azaddan kimsə qalmayarkən
Qullarına rəhm edəcək.
37 O belə deyəcək: “Hanı onların Allahı, sığınacaqları qaya?
38 Qurbanlarının yağını yeyən,
Hanı içmə təqdimlərini içən allahları?
Qoy sizə kömək etmək üçün dursunlar,
Pənahgahınız olsunlar.

39 İndi görün ki, Mən, Mən Oyam,
Məndən başqa Allah yoxdur.
Mənəm öldürən və həyat verən,
Mənəm yaralayan və şəfa verən,
Heç kim əlimdən qurtara bilməz.
40 Çünki əlimi göylərə qaldırıb belə bəyan edirəm:
‹Əbədi Varlığıma and olsun ki,
41 Şimşək çaxan qılıncımı itiləyib
Hökm etmək üçün əlimə alsam,
Düşmənlərimdən qisas alacağam,
Mənə nifrət edənlərdən əvəz çıxacağam.
42 Onların qanı ilə oxlarımı sərxoş edəcəyəm;
Qılıncım əti, qırılanların, əsir edənlərin qanını,
Düşmən rəhbərlərinin başını yeyəcək›”.

43 [d] [e] Ey millətlər, Onun xalqı ilə birgə sevinin!

---

[b] **32:35** Rom. 12:19; İbr. 10:30 [c] **32:36** Zəb. 135:14 [d] **32:43** Rom. 15:10-11
[e] **32:43** Vəhy 19:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Çünki O, qullarının qan qisasını alacaq,
Düşmənlərindən əvəz çıxacaq,
Ölkəsi və xalqı üçün kəffarə edəcək».
44 Musa Nun oğlu Yeşua ilə bərabər gəlib bu ilahinin bütün sözlərini
xalq qarşısında söylədi. 45 Musa bütün İsraillilərə bu sözlərin hamısını
söyləyib qurtaranda 46 belə dedi: «Bu gün sizə bəyan etdiyim sözlərin
hamısına ürəkdən bağlanın ki, övladlarınıza bu qanunun bütün sözlərinə
diqqətlə əməl etməyi əmr edəsiniz. 47 Axı bu sizin üçün əhəmiyyətsiz
iş deyil, həyatınızdır. Bu sözlər mülk olaraq almaq üçün İordan çayını
keçərək gedəcəyiniz torpaqda sizə uzun ömür verəcək».

Musanın ölümünün əvvəldən bildirilməsi

48 [f] Rəbb elə həmin gün Musaya belə dedi: 49 «Yerixo qarşısında, Moav
torpağında olan bu Avarim dağına, Nevo dağına çıx. İsrail övladlarına
mülk olaraq verəcəyim Kənan torpağını gör. 50 Qardaşın Harun Hor
dağında ölüb əcdadlarına qoşulduğu kimi sən də çıxacağın dağda ölüb
xalqına qovuşacaqsan. 51 Çünki Zin səhrasında, Meriva-Qadeş sularında,
İsrail övladlarının önündə Məni müqəddəs saymamaqla İsrail övladları
arasında Mənə xəyanət etdiniz. 52 Ona görə ölkəni uzaqdan görəcəksən,
lakin İsrail övladlarına verəcəyim torpağa girməyəcəksən».

Musanın İsrail qəbilələrinə xeyir-duası

33 1 Allah adamı Musa ölümündən əvvəl İsrail övladlarına bu xeyir-
duanı oxudu. 2 O belə dedi:
«Rəbb Sina dağından gəldi,
Bizə Seirdən zühur etdi,
Paran dağından şəfəq saçdı,
On minlərlə müqəddəs mələklər ilə gəldi.
Sağ əlində yanar alov var idi.
3 Ya Rəbb, həqiqətən, Sən xalqları sevirsən!
Bütün müqəddəslər Sənin əlindədir!
Onlar ayağına düşər, sözlərini dinlər.
4 Musa bizə qanuna əməl etməyi tapşırdı,
Bu, Yaqubun camaatı üçün bir irsdir.
5 İsrail qəbilələri,
Xalqın rəhbərləri bir yerə yığılanda
Rəbb Yeşuruna padşah oldu.

6 Qoy Ruven ölməsin, yaşasın!
Xalqının sayı azalmasın!»

---

[f] **32:48-52** Say. 27:12-14; Qanun. 3:23-27

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

7 Musa Yəhuda üçün belə dedi:
«Ya Rəbb, Yəhudanın səsini eşit,
Onu xalqına geri qaytar.
O özü üçün öz əlləri ilə döyüşdü,
Düşmənlərinə görə ona kömək et!»

8 [g] [h] Levi üçün belə dedi:
«Ya Rəbb, Tummimin və Urimin
Sənin sadiq qulun üçündür.
Onu Massada sınaqdan keçirdin,
Onunla Meriva sularında mübahisə etdin.
9 O, ata-anası üçün dedi:
“Onlara nəzər salmadım”.
Qardaşlarını tanımadı,
Övladlarını unutdu,
Ancaq Sənin sözünə riayət etdi,
Sənin əhdini hifz etdi.
10 Hökmlərini Yaqub nəslinə,
Qanununu İsraillilərə öyrədəcəklər.
Onlar hüzurunda buxuru,
Qurbangahında bütöv yandırma qurbanını təqdim edəcək.
11 Ya Rəbb, onların malına bərəkət ver,
Əməllərindən razı qal.
Kim onlara hücum etsə,
Kim onlara nifrət etsə,
Belini qır,
Bir daha qalxmasınlar!»

12 Binyamin üçün belə dedi:
«Rəbbin sevimlisi
Onun yanında əmin-amanlıqda yaşasın!
Rəbb gün boyu onu qoruyur,
O da Rəbbin qucağında qalır».

13 Yusif üçün belə dedi:
«Onun torpağı Rəbdən bərəkət alsın,
Göydən gələn qiymətli şehlə,
Yer altında yatan dərin sularla,
14 Günəşin yetişdirdiyi ən gözəl barlarla,
Hər ay yetişən ən gözəl bəhərlərlə,

---

g **33:8** Çıx. 28:30 h **33:8** Çıx. 17:7; Say. 20:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

15 Qədimdən qalan dağların əla nemətləri ilə,
Əbədi təpələrin münbitliyi ilə,
16 [i] Yerin ən qiymətli məhsulu və bolluğu ilə,
Kolda məskən Salanın lütfü ilə
Qoy bərəkət alsın!
Yusifin başı üzərinə –
Qardaşlarından ayrı düşənin başı üzərinə
Qoy bərəkət yağsın!
17 O, birinci doğulan buğa qədər heybətlidir,
Buynuzları çöl öküzünün buynuzlarına bənzəyir.
Bu buynuzlarla xalqları,
Yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdə olanları vuracaq.
Bax belədir Efrayimin on minləri,
Bax budur Menaşşenin minləri».

18 Zevulun üçün belə dedi:
«Ey Zevulun, yola düşəndə sevin,
Ey İssakar, çadırlarında sevin!
19 Onlar xalqları dağa çağıracaqlar,
Orada salehlik qurbanları kəsəcəklər.
Bol dəniz nemətləri ilə,
Qumlarda gizlənən xəzinələrlə doyacaqlar».

20 Qad üçün belə dedi:
«Qadın ərazisini artırana şükür olsun!
Qad aslan tək yaşayır,
Qolu, başı qoparır.
21 O özü üçün ilk torpağı seçdi.
Çünki onun üçün sərdarın payı saxlanıldı.
Xalq rəhbərləri yığılanda
Rəbbin ədalətini,
İsraillilərə gətirdiyi hökmləri icra etdi».

22 Dan üçün belə dedi:
«Dan Başandan sıçrayan
Bala aslandır».

23 Naftali üçün belə dedi:
«Ey Rəbbin lütfü və bərəkəti ilə dolu olan Naftali,
Qərbi və cənubu mülk edəcəksən».

---

[i] **33:16** Çıx. 3:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

24 Aşer üçün belə dedi:
«Oğullar arasında Aşer ən çox bərəkət alsın!
Qardaşlarının ən çox bəyəndiyi o olsun!
Ayağını zeytun yağına batırsın.
25 Darvazalarının cəftələri dəmirdən, tuncdan olsun,
Qüvvətin ömrün boyu qurtarmasın!

26 Ey Yeşurun, bax sənə kömək etmək üçün
Göylər və buludlara əzəməti ilə minən
Allahın bənzəri yoxdur.
27 Pənahgahın əzəli əbədi Allahdır,
Səni daim qollarında gəzdirər.
Düşmənlərini qarşından qovar,
“Yox et onları!” sənə deyər.
28 İsrail əmin-amanlıqda yaşayır.
Taxıl və təzə şərab torpağında
Yaqubun çeşməsi sakit qalır,
Oraya göylərdən şeh damır.
29 Ey İsrail! Nə bəxtiyarsan,
Sənin kimisi varmı?
Rəbbin qurtardığı xalqsan!
Rəbb sipərdir, köməyinə çatandır,
Əzəmətli qılıncındır.
Sənə düşmənlər yaltaqlanır,
Sən onların yuxarı yerlərini tapdalayırsan».

Musanın ölümü

34 1 Musa Moav düzənliyindən Nevo dağına gedib Yerixo qarşısında olan Pisqa təpəsinə çıxdı. Rəbb ona bütün ölkəni göstərdi. Dana qədər uzanan Gileadı, 2 bütün Naftalini, Efrayim və Menaşşe torpaqlarını, Qərb dənizinə qədər uzanan bütün Yəhuda torpağını, 3 Negevi, Xurmalar şəhəri Yerixo vadisinin Soara qədər uzanan hövzəsini göstərdi. 4[j] Sonra Rəbb ona dedi: «İbrahimə, İshaqa və Yaquba vəd etdiyim torpaq budur, oranı sizin övladlarınıza verəcəyəm. Mən izin verdim ki, oranı öz gözlərinlə görəsən. Lakin oraya girməyəcəksən».
5 Rəbbin sözünə görə qulu Musa elə orada – Moav torpağında öldü.
6 Rəbb onu Moav torpağında olan Bet-Peor qarşısındakı dərədə dəfn etdi. Bu günə qədər heç kim onun qəbrinin yerini bilmir. 7 Musa öləndə yüz iyirmi yaşında idi. Gözü nurdan düşməmiş, taqəti çəkilməmişdi. 8 İsrail övladları Musa üçün Moav düzənliyində otuz gün yas tutdular.

---

j **34:4** Yar. 12:7; 26:3; 28:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Musa üçün olan ağlaşma və yas günləri qurtardı.
9 Nun oğlu Yeşua hikmət ruhu ilə dolmuşdu, çünki Musa onun üzərinə
əllərini qoymuşdu. İsrail övladları da ona qulaq asdılar və Rəbbin Musaya
əmr etdiyi hər şeyə əməl etdilər.
10 [k] İsraildə Musa kimi Rəbbin üz-üzə görüşdüyü bir peyğəmbər bir
daha çıxmadı. 11 Rəbb onu göndərmişdi ki, Misir torpağında firona,
onun bütün əyanlarına, ölkəsinə çoxlu əlamətlər və möcüzələr göstərsin.
12 Musanın əməlləri İsraillilərin gözləri önündə böyük və zəhmli idi.

---

[k] **34:10** Çıx. 33:11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

YEŞUA
PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

«Yeşua» Kitabının məzmunu Musanın davamçısı olan Yeşuanın başçılığı ilə İsrail xalqının Kənan torpağını zəbt etmə tarixindən bəhs edir. Bu kitabda yazılan məşhur hadisələr İsrail xalqının İordan çayının keçməsi, Yerixonun süqutu, Ay şəhəri uğrunda döyüş, Kənan torpağının on iki qəbilə arasında bölünməsi və Allahla xalqının arasında əhdin təzələnməsidir. Müqəddəs Kitabın ən geniş yayılan ayələrindən biri *«Yeşua»* Kitabının 24:15-ci ayəsində yazılmışdır: «…bu gün kimə qulluq edəcəyinizi özünüz seçin. …Amma mən və mənim evimdəkilər Rəbbə qulluq edəcək».

Kitabın məzmunu:

1:1–12:24 Kənan torpağının ələ keçirilməsi
13:1–21:45 Torpağın bölünüb paylanması
13:1-33 İordan çayının şərqindəki torpaq
14:1–19:51 İordan çayının qərbindəki torpaq
20:1-9 Sığınacaq üçün şəhərlər
21:1-45 Levililərin şəhərləri
22:1-34 Şərq qəbilələrinin qayıtması
23:1-6 Yeşuanın vəsiyyəti
24:1-33 Şekemdə yenidən bağlanan əhd

Rəbb Yeşuaya vəd olunmuş torpağı tutmasını əmr edir

1 1 Rəbbin qulu Musanın ölümündən sonra Rəbb Musanın köməkçisi
Nun oğlu Yeşuaya belə dedi: 2 «Qulum Musa öldü. İndi qalx, sən
və bütün bu xalq İordan çayını keçib İsrail övladlarına verəcəyim
torpağa gedin. 3 [a] Musaya dediyim kimi qədəm qoyacağınız hər yeri
sizə vermişəm. 4 Bu səhra ilə Livandan böyük çaya – Fərat çayına qədər,

---

[a] **1:3-5** Qanun. 11:24-25

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Xetlilərin bütün ölkəsi və günbatan tərəfdən isə Böyük dənizə[b] qədər
yer sizin torpaqlarınız olacaq. 5[c] Bütün ömrün boyu heç kəs sənə qarşı
çıxa bilməyəcək. Musa ilə olduğum kimi səninlə də olacağam, səni
atmayacağam və tərk etməyəcəyəm. 6[d] Möhkəm və cəsarətli ol, çünki
atalarına vermək üçün and içdiyim bu torpağı bu xalqa irs olaraq sən
verəcəksən. 7 Qulum Musanın sənə tapşırdığı Qanuna tam və dəqiq əməl
etmək üçün cəsarətli və çox möhkəm ol. Ondan nə sağa, nə də sola dön
ki, hara getsən, uğur qazanasan. 8 Bu Qanun kitabının sözləri dilindən
düşməsin, orada yazılan hər şeyə dəqiq əməl etmək üçün gecə-gündüz
onun üzərində düşün. Onda yolun uğurlu olacaq və müvəffəqiyyət
qazanacaqsan. 9 Sənə möhkəm və cəsarətli olmağı əmr edən Mən
deyiləmmi? Qorxma və ruhdan düşmə, çünki Allahın Rəbb gedəcəyin hər
yerdə səninlədir».
10 Yeşua xalqın məmurlarına əmr edib dedi: 11 «Ordugahı gəzin və xalqa
əmr edib deyin: “Özünüzə azuqə hazırlayın, çünki üç gün ərzində İordan
çayını keçib Allahınız Rəbbin sizə mülk olaraq verdiyi torpağa girərək
oraya sahib olacaqsınız”».

Torpaq alan İsrail qəbilələri də Yeşua ilə gedir

12[e] Yeşua Ruvenlilərə, Qadlılara, Menaşşe qəbiləsinin yarısına belə
dedi: 13 «Yadınıza salın ki, Rəbbin qulu Musa sizə belə vəsiyyət etmişdi:
“Allahınız Rəbb rahatlığınız üçün bu torpağı sizə verdi”. 14 Arvadlarınız,
uşaqlarınız, sürüləriniz İordan çayının bu tayında Musanın sizə
verdiyi torpaqda qalsın. Ancaq siz – bütün igid adamlar silahlanıb
qardaşlarınızın qabağında o taya keçin. 15 Rəbb sizə rahatlıq verdiyi
kimi soydaşlarınıza da rahatlıq verənə qədər və Allahınız Rəbbin
verdiyi torpağa sahib olana qədər onlara kömək edin. Sonra siz Rəbbin
qulu Musanın İordan çayının şərqində sizə mülk olaraq verdiyi torpağa
qayıdıb oraya sahib ola bilərsiniz».
16 Onlar da Yeşuaya cavab verib dedilər: «Bizə nə buyursan, edəcəyik
və hara göndərsən, gedəcəyik. 17 Hər işdə Musaya necə qulaq asırdıqsa,
sənə də elə qulaq asacağıq. Qoy Allahın Rəbb Musa ilə olduğu kimi
səninlə də olsun. 18 Sənin əmrlərinə qarşı çıxan, buyurduğun hər sözə
qulaq asmayan hər kəs öldürüləcək. Yalnız sən möhkəm və cəsarətli ol».

Yerixoda İsrail casusları və fahişə Raxav

2 1[f] Nun oğlu Yeşua Şittimdən iki kişini casusluq etməyə gizli
göndərib dedi: «Gedin oranın torpağını və Yerixonu gözdən keçirin».
Onlar getdilər və Raxav adlı bir fahişənin evinə girib orada qaldılar.

---

[b] **1:4** *Böyük dəniz* – Aralıq dənizi. [c] **1:5** Qanun. 31:6,8; İbr. 13:5 [d] **1:6** Qanun. 31:6,7,23
[e] **1:12-15** Say. 32:28-32; Qanun. 3:18-20; Yeşua 22:1-6 [f] **2:1** İbr. 11:31; Yaq. 2:25

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Yerixo padşahına «budur, bu gecə torpağımızı gözdən keçirmək üçün
İsrail övladlarından buraya adamlar gəldi» deyə bildirildi. 3 Yerixo
padşahı Raxava xəbər göndərib dedi: «Sənin yanına gəlib evinə girən
adamları çıxart, çünki onlar torpağımızın hər tərəfini gözdən keçirməyə
gəliblər». 4 Raxav isə o iki kişini gizlətmişdi. O dedi: «Doğrusu, yanıma
adamlar gəlmişdi, amma haradan olduqlarını bilmirdim. 5 Qaranlıq
düşəndə, darvaza bağlananda o adamlar çıxdılar. Bilmirəm hara getdilər.
Tez dallarınca qaçın ki, onları tuta biləsiniz». 6 Lakin qadın onları dama
çıxarıb damda sərdiyi kətan liflərin arasında gizlətmişdi. 7 Padşahın
göndərdiyi adamlar casusları təqib etmək üçün İordan çayının keçidinə
qədər yol boyu qaçdılar. Təqibçilər bayıra çıxan kimi darvazalar
bağlandı.

8 Casuslar yatmazdan əvvəl qadın dama – onların yanına çıxdı. 9 O bu
adamlara dedi: «Mən bilirəm ki, Rəbb bu torpağı sizə verib. Siz bizi dəhşətə
saldınız və bu torpağın bütün sakinləri sizin qarşınızda əsir. 10 [g] [h] Çünki
Misirdən çıxdığınız zaman Rəbb Qırmızı dənizin sularını qarşınızda necə
qurutduğunu və İordan çayının o tayında məhv etdiyiniz iki Emor padşahı
Sixonla Oqa nə etdiyinizi eşitmişik. 11 Biz bunları eşidəndə ürəyimiz
qorxuya düşdü və vahimənizdən heç kimin taqəti qalmadı; çünki Allahınız
Rəbb yuxarıda göyün və aşağıda yerin Allahıdır. 12 İndi rica edirəm, Rəbbə
and için ki, sizə xeyirxahlıq etdiyim üçün siz də mənə və atamın külfətinə
xeyirxahlıq edəcəksiniz. Mənə etibarlı bir nişanə verin ki, 13 atamı, anamı,
qardaşlarımı, bacılarımı, onların yanında olan hər kəsi sağ qoyacaqsınız və
canımızı ölümdən qurtaracaqsınız». 14 Adamlar isə ona dedilər: «Əgər bu
işimizin üstünü açmasanız, canımızı belə, sizə fəda edərik. Rəbb bu torpağı
bizə verən vaxt sənə xeyirxahlıq və sədaqət göstərərik».

15 O vaxt qadın onları kəndirlə pəncərədən aşağı endirdi, çünki onun
evi şəhərin qala divarında idi və o, divarın içində yaşayırdı. 16 Qadın
onlara dedi: «Dağa gedin ki, təqibçilər sizə çatmasınlar, onlar qayıdana
qədər üç gün orada gizlənin, sonra yolunuza davam edərsiniz». 17 Bu
adamlar da ona dedilər: «Sənin bizə içdirdiyin bu anddan bu yolla
günahsız olacağıq. 18 Bu torpağa gəldiyimiz vaxt bizi düşürdüyün
pəncərəyə bu al rəngli ipi bağlayarsan. Atanı, ananı, qardaşlarını və
atanın bütün qohumlarını yanına – öz evinə toplayarsan. 19 Əgər sənin
evinin qapısından kim bayıra çıxarsa, qanı öz başına dönəcək və biz
buna günahkar olmayacağıq. Əgər sənin lə birgə evində olan bir kimsəyə
toxunularsa, qoy onun qanı bizim başımıza dönsün. 20 Ancaq bu işimizin
üstünü açmaq istəsən, onda sənin bizə içdirdiyin anddan təqsirimiz
olmaz». 21 Raxav dedi: «Necə deyirsiniz, elə də olsun». Sonra onları yola
saldı və onlar getdilər. Raxav al rəngli ipi pəncərəyə bağladı.

---

[g] **2:10** Çıx. 14:21 [h] **2:10** Say. 21:21-35

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

22 Bu iki adam getdi. Dağa çatıb təqibçilər qayıdana qədər üç gün orada
qaldılar. Təqibçilər bütün yol boyu onları axtardılar, ancaq tapmadılar.
23 O iki kişi isə geri dönüb dağdan endi, çayı keçərək Nun oğlu Yeşuanın
yanına gəldi və başlarına gələn hər şeyi ona nəql etdi. 24 Onlar Yeşuaya
dedilər: «Həqiqətən, Rəbb bütün o torpağı bizə təslim edib, o torpağın
bütün sakinləri də qarşımızda qorxu içində əsir».

İsraillilərin İordan çayını keçməsi

3 1 Yeşua səhər erkən qalxdı. Onunla birgə bütün İsrail övladları
Şittimdən irəliləyərək İordan çayına qədər gəldilər. Onlar çayı
keçməzdən əvvəl orada qaldılar. 2 Üçüncü günün sonunda məmurlar
ordugahı gəzdilər. 3 Xalqa əmr edib dedilər: «Allahınız Rəbbin Əhd
sandığını Levililərdən olan kahinlərin daşıdığını görəndə siz də
yerinizdən irəliləyərək onun ardınca gedin. 4 Ancaq sizinlə onun
arasında iki min qulaca qədər məsafə olmalıdır. Ona yaxınlaşmayın ki,
hansı yolla gedəcəyinizi biləsiniz, çünki siz əvvəllər heç vaxt bu yoldan
keçməmisiniz». 5 Yeşua xalqa dedi: «Özünüzü təqdis edin, çünki sabah
Rəbb aranızda möcüzələr göstərəcək». 6 Kahinlərə isə Yeşua belə dedi:
«Əhd sandığını götürün və xalqın önündə gedin». Onlar da Əhd sandığını
götürüb xalqın önündə getdilər.
7 Rəbb Yeşuaya dedi: «Bu gün Mən səni bütün İsraillilərin gözündə
ucaltmağa başlayacağam ki, onlar Musa ilə olduğum kimi sənlə də
olduğumu bilsinlər.
8 Sən isə Əhd sandığını daşıyan kahinlərə əmr edib deyəcəksən: “Siz
İordan çayının kənarına çatanda İordan çayına girib dayanın”».
9 Yeşua İsrail övladlarına dedi: «Buraya yaxınlaşın və Allahınız Rəbbin
sözlərini eşidin». 10 Yeşua dedi: «Var olan Allahın aranızda olmasını
buradan biləcəksiniz ki, O sizin önünüzdən hökmən Kənanlıları, Xetliləri,
Xivliləri, Perizliləri, Qirqaşlıları, Emorluları və Yevusluları qovacaq.
11 Budur, bütün yer üzünün Sahibinin Əhd sandığı sizin önünüzdən keçib
İordan çayına girəcək. 12 İndi isə özünüzə hər qəbilədən bir adam olmaqla
İsrail qəbilələrindən on iki adam götürün. 13 Bütün yer üzünün Sahibi
Rəbbin sandığını daşıyan kahinlərin ayaqları İordan çayının sularına
dəyən kimi çayın suları kəsiləcək, yuxarıdan axan sular yığın halında
dayanacaq».
14 Xalq çadırlarından çıxıb İordan çayını keçmək üçün irəliləyirdi
və Əhd sandığını daşıyan kahinlər xalqın önündə gedirdilər. 15 Biçin
ərzində İordan çayının suları daşıb sahilləri basırdı. Sandığı daşıyan
kahinlər İordana girəndə və onların ayaqları çayın sularına dəyəndə
16 yuxarıdan axan sular çox uzaqda Sartan yanında olan Adam şəhərində
yığın halında dayanıb qalxdı. Arava dənizinə, yəni Duz dənizinə axan
sular tamamilə kəsildi. Xalq çayı Yerixonun qarşısından keçdi. 17 Rəbbin

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Əhd sandığını daşıyan kahinlər isə İordan çayının ortasında quru yerdə möhkəm durmuşdular. Bütün İsraillilər İordan çayını tamamilə keçənə qədər quru yerdə gedirdilər.

İordan çayının dibindən on iki daşın götürülməsi

4 1 Bütün millət tamamilə İordan çayını keçəndən sonra Rəbb Yeşuaya
dedi: 2 «Hər qəbilədən bir adam olmaqla özünüzə xalqdan on iki
adam götürün. 3 Onlara əmr et ki, buradan, İordan çayının ortasından,
kahinlərin ayaqlarının möhkəm durduğu yerdən on iki daş götürsünlər.
Bu daşları aparıb bu gecə qaldığınız yerdə qoyun».
4 Yeşua hər qəbilədən bir adam olmaqla İsrail övladlarının arasından
seçdiyi on iki adamı çağırdı. 5 Yeşua onlara dedi: «Allahınız Rəbbin
sandığı önündən İordan çayının ortasına keçib İsrail qəbilələrinin sayına
görə hərəniz çiyninizə bir daş götürün. 6 Qoy bu sizin aranızda bir əlamət
olsun. Sizdən sonra övladlarınız "Bu daşlar nədir?" deyərək soruşanda
7 onlara belə deyərsiniz: "İordan çayının suları Rəbbin Əhd sandığının
önündə kəsildi. Əhd sandığını İordan çayından keçirəndə İordan çayının
suları kəsilmişdi". Bu daşlar İsrail övladlarına əbədi bir xatirə olacaq».
8 İsraillilər Yeşuanın əmr etdiyi kimi etdilər və Rəbbin Yeşuaya dediyi
kimi İsrail qəbilələrinin sayına görə İordan çayının ortasından on iki
daş götürdülər, özləri ilə gecə qalacaqları yerə aparıb onları orada yerə
qoydular. 9 Sonra Yeşua İordan çayının ortasında Əhd sandığını daşıyan
kahinlərin ayaqlarının möhkəm durduğu yerə on iki daş qoydu. Onlar bu
günə qədər oradadır.
10 Musanın Yeşuaya dediyi kimi xalqa demək üçün Rəbbin Yeşuaya
əmr etdiyi şeylər qurtarana qədər sandığı daşıyan kahinlər İordan
çayının ortasında dayandılar, xalq isə tələsərək çayı keçdi. 11 Xalq çayı
keçib qurtarandan sonra Rəbbin sandığı və kahinlər xalqın önünə
keçdilər. 12 Ruvenlilər, Qadlılar və Menaşşe qəbiləsinin yarısı Musanın
onlara dediyi kimi silahlanaraq İsrail övladlarının önündə çayı keçdi.
13 Döyüş üçün silahlanmış qırx minə yaxın adam Rəbbin önündə Yerixo
düzənliklərinə keçdi.
14 O gün Rəbb Yeşuanı bütün İsrail xalqının gözündə ucaltdı. Onlar da
Musadan çəkindiyi kimi Yeşuadan da onun ömrü boyu çəkindilər.
15 Rəbb Yeşuaya söyləyib dedi: 16 «Şəhadət sandığını daşıyan kahinlərə
əmr et ki, İordan çayından çıxsınlar». 17 Yeşua da kahinlərə «İordan
çayından çıxın!» deyə əmr etdi. 18 Rəbbin Əhd sandığını daşıyan kahinlər
İordan çayının ortasından çıxanda kahinlərin ayaqları quru torpağa
dəyən kimi İordan çayının suları öz yerinə qayıtdı. Yenə əvvəlki kimi
bütün sular daşıb sahilləri basdı.
19 Birinci ayın onuncu günündə xalq İordan çayından çıxıb Yerixonun
şərq sərhədində olan Qilqalda ordugah qurdu. 20 Yeşua İordan çayından

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

götürülmüş həmin on iki daşı Qilqalda qoydu. 21 O, İsrail övladlarına dedi:
«Sonra övladlarınız atalarından “Bu daşlar nəyə görədir?” deyib soruşanda
22 övladlarınıza bəyan edin: “İsraillilər İordan çayını quru yer üzərində keçib”.
23 Çünki Allahınız Rəbb biz keçənə qədər qarşımızda qurutduğu Qırmızı dəniz
kimi İordan çayının sularını da siz keçənə qədər qarşımızda qurutdu ki, 24 yer
üzünün bütün xalqları Rəbbin əlinin qüdrətli olduğunu bilsin və siz də bütün
ömrünüz boyu Rəbdən qorxasınız».

İsraillilərin Qilqalda sünnət olunması

5 1 İordan çayının qərb tərəfində olan bütün Emorluların padşahları və
dəniz kənarında yaşayan bütün Kənan padşahları biz İordan çayını
keçərkən, Rəbbin İsrail övladlarının qarşısında suları necə qurutduğunu
eşidərkən ürəkləri qorxuya düşdü. İsrail övladlarının vahiməsindən
onlarda taqət qalmadı.
2 O zaman Rəbb Yeşuaya dedi: «Özün üçün çaxmaq daşından bıçaqlar
düzəlt və İsrail övladlarını ikinci dəfə sən sünnət et». 3 Yeşua özü üçün çaxmaq
daşından bıçaqlar düzəldib Giveat-Haaralotda İsrail övladlarını sünnət etdi.
4 Yeşuanın sünnət etməsinin səbəbi budur: bütün döyüş qabiliyyəti olan kişilər
Misirdən çıxandan sonra səhrada – yolda öldülər. 5 Oradan çıxan xalqın hamısı
sünnətli idi, ancaq Misirdən çıxandan sonra səhrada – yolda doğulanların heç
biri sünnət olunmamışdı. 6 [i] Misirdən çıxan döyüş qabiliyyəti olan adamların
hamısı ölüb qurtarana qədər İsrail övladları qırx il səhrada dolaşdı, çünki onlar
Rəbbin sözünə qulaq asmamışdı. Rəbb bizə vermək üçün atalarımıza and içdiyi
süd və bal axan torpağı itaətsizlərə göstərməmək üçün də and içdi. 7 Bunun
əvəzinə Rəbb onların övladlarını yetişdirdi və Yeşua onları sünnət etdi. Çünki
onlar sünnətsiz idilər və yolda onları heç kim sünnət etməmişdi.
8 Bütün İsraillilərin sünnət olunması qurtardıqdan sonra onlar sağalana qədər
ordugahda öz yerlərində qaldılar. 9 Rəbb Yeşuaya dedi: «Misir rüsvayçılığını bu
gün üzərinizdən atdım». Ona görə də bu günə qədər o yerin adına Qilqal[j] deyilir.
10 [k] İsrail övladları Qilqalda ordugah qurdular. Ayın on dördü axşam
vaxtı Yerixo düzənliklərində Pasxa bayramı keçirdilər. 11 Pasxanın ertəsi
günü – həmin o gün bu torpağın bəhrəsindən olan mayasız çörək və
qovurğa yedilər. 12 [l] Onlar o torpağın bəhrəsindən yedikləri günün səhəri
mannanın tökülməsi kəsildi. Artıq İsrail övladlarının mannası yox idi və
o il Kənan torpağının məhsulları ilə dolandılar.

Yeşua və qılınclı adam

13 Yeşua Yerixo yaxınlığında olanda başını qaldırıb baxdı və əlində
sıyrılmış qılınc olan bir şəxsi qarşısında gördü. Yeşua onun yanına gəlib

---

[i] **5:6** Say. 14:28-35 [j] **5:9** *Qilqal* – ibrani dilində *atmaq.* [k] **5:10** Çıx. 12:1-13
[l] **5:12** Çıx. 16:35

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Sən bizim tərəfdənsən, yoxsa düşmənlərimiz tərəfdən?» deyə soruşdu.
14 O dedi: «Xeyr, mən Rəbbin ordusunun başçısıyam, indi gəlmişəm».
Yeşua üzüstə yerə yıxıldı və ona səcdə edib dedi: «Ağamın quluna
nə sözü var?» 15 [m] Rəbbin ordusunun başçısı Yeşuaya dedi: «Çarığını
ayağından çıxart, çünki üstündə durduğun yer müqəddəsdir». Yeşua belə
də etdi.

Yerixonun süqutu

6 1 İsrail övladlarının qorxusundan Yerixonu bərk-bərk bağlamışdılar.
Oraya girib-çıxan yox idi. 2 Rəbb Yeşuaya dedi: «Bax Yerixonu,
onların padşahını, igid adamlarını sənə təslim edirəm. 3 Siz – bütün
döyüşçülər şəhərin ətrafına bir dəfə dolanın; altı gün belə edin.
4 Sandığın qarşısında yeddi kahin qoç buynuzundan olan yeddi şeypur
daşısın. Yeddinci gün şəhəri yeddi dəfə dolanın və kahinlər şeypurları
çalsınlar. 5 Onlar qoç buynuzundan olan şeypuru uzun-uzadı çaldıqları
və siz şeypurun səsini eşitdiyiniz vaxt bütün xalq gur səslə bağırsın.
Onda şəhərin qala divarları yerə çökəcək və xalqın hər biri dayandığı
yerdən şəhərə qalxsın». 6 Nun oğlu Yeşua kahinləri çağırıb onlara dedi:
«Əhd sandığını götürün, Rəbbin sandığı qarşısında yeddi kahin qoç
buynuzundan olan yeddi şeypur daşısın». 7 Xalqa isə dedi: «Gedin şəhəri
dolanın, silahlı adamlar isə Rəbbin sandığı önündə getsinlər».

8 Yeşuanın xalqa dediyi kimi Rəbbin önündə qoç buynuzundan olan
yeddi şeypuru daşıyan yeddi kahin keçib şeypurları çaldı. Rəbbin Əhd
sandığı da onların ardınca aparıldı. 9 Silahlı adamlar şeypurları çalan
kahinlərin qarşısında gedirdilər, kahinlər şeypurları çala-çala gedərkən
arxada olan dəstə sandığın ardınca gedirdi. 10 Yeşua xalqa əmr edib dedi:
«Sizə “çığırın” deyəcəyim günə qədər çığırmayın, səsinizi eşitdirməyin
və ağzınızdan bir söz çıxartmayın, ancaq mən deyən vaxt çığırın». 11 Xalq
Rəbbin sandığını bir dəfə şəhərin ətrafına dolandırdı. Sonra ordugaha
gəldilər və orada gecələdilər.

12 Yeşua səhər erkən qalxdı. Kahinlər də Rəbbin sandığını götürdülər.
13 Qoç buynuzundan olan yeddi şeypuru daşıyan yeddi kahin Rəbbin
sandığı önündə gedirdi və şeypurları çalırdı. Silahlı adamlar onların
qarşısında gedirdi. Kahinlər şeypurları çala-çala gedir, arxa dəstə
Rəbbin sandığının ardınca gedirdi. 14 Onlar ikinci gün də şəhəri bir dəfə
dolandılar və ordugaha qayıtdılar; altı gün belə etdilər.

15 Yeddinci gün tezdən dan yeri söküləndə qalxıb şəhəri yeddi dəfə bu
qayda ilə dolandılar. Ancaq yeddinci gün şəhəri yeddi dəfə dolandılar.
16 Yeddinci dəfə dolanan zaman kahinlər şeypurları çalanda Yeşua xalqa
dedi: «Çığırın, çünki Rəbb şəhəri sizə verdi. 17 Şəhər məhv edilməyə həsr

---

[m] **5:15** Çıx. 3:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

olunmuşdur[n] və onda olan hər şey Rəbbə təqdim olunmalıdır. Yalnız
fahişə Raxav və onunla birgə evdə olanların hamısı sağ qalmalıdır,
çünki o göndərdiyimiz elçiləri gizlətmişdi. 18 Lakin siz məhv edilməyə
həsr olunmuş şeylərdən çəkinin ki, heç nə götürməyəsiniz. Əgər bir şey
götürsəniz, onda siz də məhv edilməyə həsr olunacaqsınız və bununla da
İsrail ordugahını məhv edilməyə həsr etməklə bəlaya salarsınız. 19 Ancaq
bütün qızıl və gümüş, tunc və dəmir əşyalar Rəbbə məxsus olduğuna görə
Rəbbin xəzinəsinə daxil olacaq».

20[j] Xalq çığırdı və kahinlər şeypur çaldılar. Xalq şeypur səsini eşidəndə
ucadan çığırdı. Onda qala divarları yerə çökdü və xalqın hər biri
dayandığı yerdən irəliləyərək şəhəri aldı. 21 Onlar kişini, qadını, cavanı,
qocanı, mal-qaranı, qoyun-quzunu, eşşəyi və şəhərdə olanların hamısını
qılıncdan keçirib tamamilə məhv etdilər.

Yeşuanın Raxavı və yanındakıları sağ buraxması

22 Yeşua ölkəni gözdən keçirən o iki nəfər casusa tapşırmışdı: «Fahişə
qadının evinə girin, ona and içdiyiniz kimi qadını və onun yanındakıların
hamısını evdən çıxarın». 23 O zaman həmin casus cavanlar qadının evinə
gəldi. Raxavı, atasını, anasını, qardaşlarını, onun yanında olan hər kəsi, bütün
qohumlarını evdən çıxartdılar və onları İsrail ordugahından kənar yerdə
qoydular. 24 Şəhərə və orada olan hər şeyə od vurub yandırdılar. Yalnız qızıl-
gümüşü, mis və dəmir əşyaları Rəbbin evinin xəzinəsinə qoydular. 25[p] Ancaq
Yeşua fahişə Raxavı, onun atasının külfətini və onun yanında olan hər kəsi sağ
buraxdı. Qadın bu günə qədər də İsraillilərin arasında yaşayır, çünki Yerixonu
gözdən keçirmək üçün Yeşuanın göndərdiyi elçiləri yanında gizlətmişdi.

Yeşuanın Yerixonu lənətləməsi

26[q] Yeşua o vaxt xalqa and verib xəbərdarlıq etdi: «Bu şəhəri – Yerixonu
kim bərpa etsə, qoy Rəbbin önündə lənətə gəlsin. Bunu edən həmin şəxs
onun bünövrəsini ilk oğlunun həyatı bahasına qoyacaq və kiçik oğlunun
həyatı bahasına isə onun qapılarını yerinə vuracaq». 27 Rəbb Yeşua ilə idi
və onun şöhrəti bütün ölkəyə yayıldı.

Akanın günahı və cəzası

7 1 Amma İsrail övladları məhv edilməyə həsr olunmuş şeylərə
münasibətdə xəyanət etdilər. Çünki Yəhuda qəbiləsindən Zerah oğlu
Zavdi oğlu Karmi oğlu Akan məhv edilməyə həsr olunmuş şeylərdən
götürdü. Ona görə də Rəbbin qəzəbi İsrail övladlarına qarşı alovlandı.

---

[n] **6:17** *Məhv edilməyə həsr olunmuş* – ibrani mətnində *xerem* sözü olub Allaha təqdim olunan, məhv olunmaq üçün təqdis edilən və götürülməsi qadağan olunan şeylərə deyilir.
[j] **6:20** İbr. 11:30 [p] **6:25** İbr. 11:31 [q] **6:26** 1Pad. 16:34

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Yeşua Yerixodan Bet-Elin şərqində, Bet-Avenin yanında olan Ay
şəhərinə adamlar göndərib onlara dedi: «Gedin, ölkəni gözdən keçirin».
Adamlar çıxıb Ay şəhərini gözdən keçirdilər. 3 Onlar Yeşuanın yanına
qayıdıb dedilər: «Bütün xalq getməsin, ancaq iki ya üç min nəfərə qədər
adam gedib Ay şəhərini məhv etsin. Bütün xalqı oraya göndərib yorma,
çünki onlar azdır». 4 Beləliklə, oraya xalqın üç min nəfərə qədəri getdi,
lakin onlar Ay sakinlərinin qarşısından qaçdılar. 5 Aylılar onlardan otuz
altı nəfəri öldürüb, İsraillilər şəhərin darvazasının qabağından daş
çıxarılan yerə qədər qovdular və onları enişlikdə qırdılar. Bundan sonra
xalqın ürəyi qorxudan dəhşətə gəldi.
6 Yeşua paltarını cırdı, özü və İsrailin ağsaqqalları Rəbbin sandığı
önündə axşama kimi yerə yıxılıb başlarına torpaq tökdülər. 7 Yeşua
dedi: «Ah, ey Xudavənd Rəbb, bizi Emorlulara təslim etmək, bizi məhv
etmək üçünmü bu xalqı İordan çayından keçirtdin? Kaş ki İordan çayının
o tayında qalıb yaşayaydıq. 8 Ah, ey Xudavənd, İsraillilər düşmənin
qarşısından qaçandan sonra mən nə deyə bilərəm? 9 Bundan sonra
Kənanlılar və bu ölkədə yaşayan bütün xalqlar eşidəcək, bizi mühasirəyə
alıb adımızı yer üzündən siləcəklər. Bəs Sən Öz böyük adın üçün nə
edəcəksən?»
10 Rəbb Yeşuaya dedi: «Qalx, nə üçün belə üzüstə yıxılmısan?»
11 İsraillilər günah etdilər və onlara əmr etdiyim əhdimi pozdular. Məhv
edilməyə həsr olunmuş şeylərdən götürdülər, onlardan oğurladılar,
gizlədərək öz əşyaları arasına qoydular. 12 Buna görə də İsrail övladları
düşmən qabağında dura bilmir, düşmənin qarşısından qaçdılar. Çünki
onlar özləri də məhv edilməyə həsr olunmuşlar. Əgər məhv edilməyə həsr
olunmuş şeyləri aranızdan yox etməsəniz, bir daha sizinlə olmayacağam.
13 Qalx, xalqı təqdis et və de: «Sabahkı gün üçün özünüzü təqdis
edin, çünki İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: “Ey İsraillilər, aranızda
məhv edilməyə həsr olunmuş şey var. Onu aranızdan götürməsəniz,
düşmənləriniz qarşısında dura bilməyəcəksiniz. 14 Sabah hamınız
qəbilələrinizə görə Rəbbin hüzuruna çıxacaqsınız və Onun göstərdiyi
qəbilə nəsillərə görə irəli çıxacaq. Rəbbin göstərdiyi nəsil ailələrə görə
irəli çıxacaq. Rəbbin göstərdiyi ailə kişilərə görə irəli çıxacaq. 15 Məhv
edilməyə həsr olunmuş şeylərə xəyanət edən adam və ona aid olanların
hamısı odda yandırılacaq, çünki o, Rəbbin əhdini pozmuşdur və İsraildə
rüsvayçılıq etmişdir”».
16 Yeşua səhər tezdən qalxdı və İsraillilərin qəbilələrinə görə Rəbbin
hüzuruna çıxmasını əmr etdi və Yəhuda qəbiləsi göstərildi. 17 Yəhuda
qəbiləsini irəli çıxardı və Zerah nəsli göstərildi. Zerah nəslini ailələrinə
görə irəli çıxardı və Zavdi ailəsi göstərildi. 18 Zavdi ailəsini kişilərinə
görə irəli çıxardı və Yəhuda qəbiləsindən Zerah oğlu Zavdi oğlu Karmi
oğlu Akan göstərildi. 19 Yeşua Akana dedi: «Oğlum, buyur, İsrailin Allahı

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbi izzətləndir və Onun önündə etiraf et. Nə etmisən? İndi mənə bildir,
məndən gizlətmə». 20 Akan Yeşuaya cavab verdi: «Həqiqətən, mən İsrailin
Allahı Rəbbə qarşı günah edərək belə elədim: 21 talan malından Babil
malı olan gözəl bir paltar, iki yüz şekel gümüş və ağırlığı əlli şekel olan
bir qızıl külçə görəndə onlara tamah salıb götürdüm. Budur, ən altda
gümüş olmaqla hamısını çadırımın ortasında torpağa basdırmışam».
22 Yeşua adamlar göndərdi və onlar çadıra qaçdılar. Şeylər ən altda
gümüş olmaqla onun çadırında gizlədilmişdi. 23 Onları çadırın içindən
götürüb Yeşuanın və bütün İsrail övladlarının yanına gətirdilər və Rəbbin
önündə yerə qoydular. 24 Yeşua, onunla birgə bütün İsraillilər, Zerah oğlu
Akanı, gümüşü, paltarı, qızıl külçəni, onun övladlarını, qızlarını, mal-
qarasını, eşşəklərini, qoyun-quzularını, çadırını və bütün malını götürüb
Akor dərəsinə çıxartdılar. 25 Yeşua dedi: «Nə üçün bizi bəlaya saldın?
Rəbb bu gün səni bəlaya salacaq». Bütün İsraillilər onu və onunla olanları
da daşqalaq edib sonra odda yandırdılar. 26 Onların üstünə böyük daş
qalağı yığıldı və o bu günə qədər də durur. Bundan sonra Rəbbin qəzəb
alovu söndü. Bunun üçün bu günə qədər o yerin adına Akor[r] dərəsi
deyilir.

İsraillilərin Ay şəhərini ələ keçirməsi

8 1 Rəbb Yeşuaya dedi: «Qorxma və dəhşətə gəlmə, bütün
döyüşçülərini öz yanına yığ və qalxıb Ay şəhərinə hücum et. Mən
Ay şəhərinin padşahını, xalqını, şəhərini və torpağını sənə təslim edirəm.
2 Yerixonun və oranın padşahının başına gətirdiyini Ay torpağının və
onun padşahının başına gətir. Mallarını və heyvanlarını isə özünüz üçün
qarət edin. Şəhərə qarşı arxa tərəfdən pusqu qurun».
3 Yeşua ilə bütün döyüşçülər Ay şəhərinə getmək üçün qalxdılar. Yeşua
otuz min igid adam seçib onları gecə ikən oraya göndərəndə belə əmr
etdi: 4 «Qulaq asın, şəhərə qarşı arxa tərəfdən pusquda durun, şəhərdən
çox uzağa getməyin, hamınız hazır durun. 5 Mən və yanımda olan
bütün xalq şəhərə yaxınlaşacağıq. Əvvəlki kimi Ay şəhərinin sakinləri
bizə qarşı çıxanda biz də onların qarşısından qaçacağıq. 6 Biz onları
şəhərdən ayırana qədər arxamızca aparacağıq, çünki "əvvəlki kimi
qarşımızdan qaçırlar" deyəcəklər. Biz də onların qarşısından qaçacağıq.
7 O vaxt siz pusqudan qalxıb şəhəri alın, çünki Allahınız Rəbb oranı sizə
təslim edəcək. 8 Şəhəri ələ keçirdiyiniz zaman şəhərə od vurun. Bunu
Rəbbin sözünə görə edin. Sizə belə əmr edirəm». 9 Beləliklə, Yeşua onları
göndərdi. Onlar pusquda durdular və Bet-El ilə Ay şəhəri arasında, Ay
şəhərinin qərb tərəfində gözlədilər. Yeşua gecəni camaatın arasında
keçirdi.

---

[r] **7:26** *Akor* – ibrani dilində *əziyyət*.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 Yeşua səhər tezdən durdu, xalqı gözdən keçirdi, özü və xalqın
ağsaqqalları xalqın qarşısında Ay şəhərinin üzərinə getdilər. 11 Onunla
birgə olan bütün döyüşçülər getdilər və yaxınlaşıb şəhərin qarşısına
gəldilər, Ay şəhərinin şimal tərəfində toplandılar. Onlarla Ay şəhərinin
arasında bir dərə var idi. 12 Yeşua beş minə qədər adam götürdü, onları
Bet-El ilə Ay şəhəri arasında, şəhərin qərb tərəfində pusquya qoydu.
13 Şəhərin şimalında olan bütün ordu və şəhərin qərbində pusquda
duranlar döyüş üçün yerləşdirildi. Yeşua o gecə dərənin ortasına getdi.
14 Ay şəhərinin padşahı bunu gördükdə səhər tezdən şəhərin adamları
ilə birgə tələsik qalxdı və bütün camaat düz vaxtında İsraillilərə qarşı
Arava vadisinin önündə döyüşə çıxdı. Lakin padşah bilmirdi ki, şəhər
arxasında ona qarşı pusqu qurulub. 15 Yeşua ilə bütün İsraillilər özlərini
onların qarşısında məğlub olmuş kimi göstərərək çölə tərəf qaçdılar.
16 Onları təqib etmək üçün şəhərdə olan bütün camaat çağırıldı. Yeşuanı
təqib edərək şəhərdən çıxdılar. 17 Ay və Bet-El şəhərlərində bir nəfər də
qalmadı ki, İsraillilərin ardınca getməsin. Onlar şəhəri açıq qoyaraq
İsraillilər təqib etdilər.
18 Rəbb Yeşuaya dedi: «Əlindəki nizəni Ay şəhərinə tərəf uzat, çünki oranı
sənə təslim edəcəyəm». Yeşua əlindəki nizəni Ay şəhərinə tərəf uzatdı.
19 Yeşua əlini şəhərə tərəf uzadarkən pusquda duranlar cəld yerlərindən
qalxdılar və şəhərə girib oranı aldılar. O anda bütün şəhərə od vurdular.
20 Ay şəhərinin əhalisi arxaya dönüb baxanda gördü ki, şəhərdən göyə tüstü
qalxır və onların o yan-bu yana qaçmağa da taqəti yox idi. Çölə tərəf qaçan
İsraillilər də onları təqib edənlərə tərəf döndü. 21 Yeşua ilə pusquda olan
bütün İsraillilər şəhəri alındığını və şəhərdən tüstü qalxdığını görəndə
dönüb Ay şəhərinin adamlarını qırdılar. 22 O biri İsraillilər də şəhərdən
onlara tərəf çıxdılar. Onda onlar iki tərəfdən gələn İsraillilərin arasında
qaldılar. İsraillilər onlardan heç kimi sağ yaxud qaçmağa qoymadan
qırdılar. 23 Ay şəhərinin padşahını isə diri tutub Yeşuanın yanına gətirdilər.
24 İsraillilər Ay şəhərinin əhalisinin hamısını öldürüb qurtarana qədər
tarlada və onları təqib etdikləri çöldə qılıncdan keçirtdilər. Sonra bütün
İsraillilər Ay şəhərinə qayıdıb orada qalanları da qılıncdan keçirtdilər.
25 O gün qırılan kişi və qadınlardan hamısı – bütünlüklə Ay şəhərinin
əhalisi on iki min nəfər idi. 26 Bütün Ay şəhərinin əhalisini tamamilə
qırıb qurtarana qədər Yeşua nizə uzadan əlini geri çəkmədi. 27 Ancaq
Rəbbin Yeşuaya buyurduğu sözə görə İsraillilər o şəhərin heyvanlarını
və əmlakını talan edib özlərinə götürdülər. 28 Yeşua Ay şəhərini yandırdı.
Oranı əbədi qalan daş qalağına, yəni elə bir viranəyə çevirdi ki, bu
günə qədər qalmaqdadır. 29 O, Ay şəhərinin padşahını ağacdan asaraq
axşama qədər saxladı. Gün batanda isə Yeşua əmr verdi və onun cəsədini
ağacdan düşürtdülər, onu şəhər darvazasının girəcəyinə atdılar. Üstünə
bu günə qədər qalan böyük bir daş qalağı yığdılar.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Eval dağında qurban mərasimi

30 [s] O zaman Yeşua Eval dağında İsrailin Allahı Rəbbə bir qurbangah
qurdu. 31 [t] O, Rəbbin qulu Musanın İsrail övladlarına əmr etdiyi və
Musanın Qanun kitabında yazıldığı kimi üstünə heç kimin dəmir
vurmadığı, yonulmamış daşlardan bir qurbangah düzəltdi. Onun üstündə
Rəbbə yandırma qurbanları və ünsiyyət qurbanları təqdim etdilər.
32 Yeşua orada Musanın İsrail övladları qarşısında yazdığı Qanunun
bir nüsxəsini daşlar üzərinə yazdı. 33 [u] Bütün İsraillilər, ağsaqqallar,
məmurlar, hakimlər, qəriblər də daxil olmaqla Rəbbin Əhd sandığının
iki tərəfində sandığı daşıyan Levili kahinlərin qarşısında dayandılar.
Xalqın yarısı Gerizim dağının, o biri yarısı isə Eval dağının qarşısında
durdu. Çünki Rəbbin qulu Musa İsrail xalqına xeyir-dua vermək üçün
əvvəllər bu cür dayanmağı buyurmuşdu. 34 Ondan sonra Yeşua Qanunun
bütün sözlərini – xeyir-dua və lənəti, yəni Qanun kitabında yazılanların
hamısını oxudu. 35 Bütün İsrail camaatının, qadınların, uşaqların və
aralarında olan qəriblərin qarşısında Musanın bütün buyurduqlarından
Yeşuanın oxumadığı bir söz belə, qalmadı.

Kənan padşahlarının İsraillilərlə vuruşmaq üçün yığılması

9 1 İordan çayının qərb tərəfində dağlıqda, yamaclı-düzənlikli bölgədə,
Livana qədər uzanan Böyük dənizin sahilində yaşayan Xetlilər,
Emorlular, Kənanlılar, Perizlilər, Xivlilər və Yevusluların padşahları bunu
eşidən zaman 2 Yeşua və İsraillilərə qarşı birlikdə döyüşmək üçün bir yerə
toplandılar.

Giveon əhalisinin İsraillilərlə hiyləgərcəsinə sülh bağlaması

3 Lakin Giveon əhalisi Yeşuanın Yerixonun və Ay şəhərinin başına
gətirdiklərini eşitdikdə 4 hiylə ilə hərəkət etdilər: gedib özlərini elçi
kimi göstərdilər və köhnəlmiş torbalar, köhnə, yırtıq və bağlanmış
şərab tuluqlarını eşşəklərinə yüklədilər. 5 Ayaqlarında cırıq və yamaqlı
çarıqları, əyinlərində köhnə paltarları var idi. Ərzaqları, bütün çörəkləri
qurumuş və kiflənmişdi. 6 Onlar Qilqalda olan ordugaha, Yeşuanın
yanına getdilər, ona və İsraillilərə dedilər: «Biz uzaq bir ölkədən
gəlmişik, indi bizimlə əhd kəsin». 7 [v] İsraillilər Xivlilərə dedilər: «Bəlkə
siz bizim aramızda yaşayırsınız? Biz sizinlə necə əhd kəsək?» 8 Onlar
Yeşuaya dedilər: «Biz sənin qullarınıq». Yeşua isə onlara dedi: «Siz
kimsiniz və haradan gəlirsiniz?» 9 Ona dedilər: «Sənin Allahın Rəbbin
şöhrətli adına görə biz qulların çox uzaq ölkədən gəlmişik. Çünki Rəbbin

---

[s] **8:30-32** Qanun. 27:2-8 [t] **8:31** Çıx. 20:25 [u] **8:33-35** Qanun. 11:29; 27:11-14
[v] **9:7** Çıx. 23:32; 34:12; Qanun. 7:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

xəbərini, Misirdə etdiyi bütün şeyləri, 10[w] İordan çayının o tərəfində
olan Emorluların iki padşahı – Xeşbon padşahı Sixonun və Aştarotdakı
Başan padşahı Oqun başına gətirdiyi hər şeyi eşitmişik. 11 Ona görə
ağsaqqallarımız və ölkəmizin bütün əhalisi bizə belə dedilər: “Yol üçün
əlinizə ərzaq götürüb onları qarşılamağa gedin və deyin: ‹Biz sizin
qullarınızıq, indi bizimlə əhd kəsin›”. 12 Yanınıza gəlmək üçün çıxdığımız
gün bu çörəyimizi ərzaq kimi evlərimizdən isti-isti götürmüşdük, indi isə
quruyub və kiflənib. 13 Doldurduğumuz bu şərab tuluqları təzə idi, indi
isə yırtılıb. Yol çox uzun olduğu üçün paltarlarımız və çarıqlarımız da
köhnəlib».

14 İsraillilər onların ərzaqlarını götürdülər və onlara inandılar, ancaq
Rəbdən məsləhət almadılar. 15 Yeşua onlarla sülh bağlayıb onları sağ
buraxacağına söz verdi və icma rəhbərləri də bunun üçün and içdilər.

16 Onlarla əhd bağladıqdan üç gün sonra eşitdilər ki, bu adamlar
İsraillilərlə qonşuluqda – öz aralarında yaşayanlardır. 17 İsraillilər çıxıb
üçüncü gün onların şəhərlərinə gəldilər. Onların şəhərləri Giveon,
Kefira, Beerot və Qiryat-Yearim idi. 18 İsraillilər onları qırmadılar, çünki
icma rəhbərləri onlar üçün İsrailin Allahı Rəbbə and içmişdilər. Bütün
icma rəhbərlərin əleyhinə danışdı. 19 Rəhbərlərin hamısı icmaya dedi:
«Biz onlar üçün İsrailin Allahı Rəbbə and içdik ki, onlara toxunmayaq.
20 Ona görə də belə edək: onları sağ buraxaq, yoxsa içdiyimiz anda görə
üzərimizə qəzəb gələr». 21 Rəhbərlər xalqa dedi: «Qoy onlar sağ qalsın,
amma bütün icma üçün odun kəsən və su daşıyan olsunlar». Beləcə hər
şey rəhbərlər deyən kimi oldu.

22 Yeşua onları çağırıb belə dedi: «Aramızda yaşadığınız halda
“biz sizdən çox uzağıq” deyərək bizi nə üçün aldatdınız? 23 İndi
lənətlənmisiniz və siz həmişəlik Allahımın evi üçün odun kəsən və
su daşıyan kölələr olmalısınız». 24 Onlar Yeşuaya cavab verib dedilər:
«Sənin Allahın Rəbbin bütün ölkəni sizə vermək, ölkənin bütün əhalisini
qarşınızda həlak etmək üçün qulu Musaya necə əmr verdiyi bu qullarına
aşkar bildirilmişdi. Sizin ucbatınızdan canımız üçün çox qorxduq və
ona görə belə etdik. 25 Artıq sənin əlindəyik. Sənin gözündə nə xoşdursa
və nə doğrudursa, onu et». 26 Yeşua onlarla belə rəftar etdi: onları İsrail
övladlarının əlindən qurtarıb qoymadı ki, öldürülsünlər. 27 O gün Yeşua
icma üçün və Rəbbin seçəcəyi yerdəki öz qurbangahı üçün onları odun
kəsən və su daşıyan işinə təyin etdi və bu günə qədər də belədir.

Giveon ətrafında döyüş

10 1 Yerusəlim padşahı Adoni-Sedeq Yeşuanın Ay şəhərini alıb
tamamilə məhv etməsini, Yerixo ilə padşahının, Ay şəhəri ilə

---

[w] **9:10** Say. 21:21-35

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

padşahının başına gətirdiyini və Giveon əhalisinin İsraillilərlə sülh
bağlayıb onların arasında olduqlarını eşitdi. 2 O vaxt onun özü və xalqı
çox qorxdu, çünki Giveon şəhəri padşah şəhərlərindən biri kimi böyük
bir şəhər idi. Giveon Ay şəhərindən də böyük idi və oranın adamları
igid idi. 3 Bunun üçün Yerusəlim padşahı Adoni-Sedeq Xevron padşahı
Hohama, Yarmut padşahı Pirama, Lakiş padşahı Yafiaya, Eqlon padşahı
Devirə xəbər göndərib dedi: 4 «Yanıma gəlib Giveonluları qırmaqda mənə
kömək edin, çünki onlar Yeşua və İsrail övladları ilə sülh bağlayıb». 5 Beş
Emor padşahı olan Yerusəlim padşahı, Xevron padşahı, Yarmut padşahı,
Lakiş padşahı, Eqlon padşahı bütün orduları birləşdirərək gəlib Giveon
qarşısında ordugah quraraq ona qarşı vuruşdular.

6 Giveon adamları Qilqaldakı ordugaha, Yeşuaya xəbər göndərib
dedilər: «Əlini qullarının üstündən çəkmə, tez yanımıza gəl, bizi qurtar
və bizə kömək et. Çünki dağlıqda yaşayan bütün Emor padşahları bizə
qarşı birləşib». 7 Yeşua, onunla birgə bütün döyüşçülər və bütün igid
adamlar Qilqaldan çıxdılar.

8 Rəbb Yeşuaya dedi: «Onlardan qorxma, çünki onları sənə təslim
etdim, onlardan heç kim sənin qarşında dura bilməyəcək». 9 Yeşua bütün
gecə Qilqaldan yuxarı çıxıb qəflətən onların üstünə gəldi. 10 Rəbb onları
İsraillilərin qarşısında çaşbaş saldı, İsraillilər onları Giveonda böyük
tələfata uğratdı və onları Bet-Xoron yoxuşunda təqib edərək Azeqaya və
Maqqedaya qədər qırdılar. 11 Emorlular İsraillilərin qarşısından qaçdıqları
zaman Bet-Xoron enişində ikən Azeqaya qədər Rəbb onların üstünə
göydən böyük daşlar yağdırdı və onlar öldülər. Daş kimi dolu ilə ölənlər
İsrail övladlarının qılıncla öldürdüklərindən daha çox idi.

12 Rəbb Emorluları İsrail övladlarına təslim etdiyi gün Yeşua Rəbbə
yalvardı və İsraillilərin gözü qarşısında dedi:

«Dayan, ey günəş, Giveon üzərində,
Ey ay, Ayyalon dərəsində».

13 [x] İsrail xalqı düşmənlərindən qisas alana qədər günəş orada dayandı
və ay yerində qaldı. Bu hadisə Yaşar kitabında yazılmışdı. Günəş göyün
ortasında durdu və ləngiyib təxminən bütün günü batmadı. 14 Rəbbin
insan səsini eşitdiyi o gün kimi bir gün nə ondan əvvəl, nə də ondan
sonra oldu, çünki Rəbb İsrail üçün vuruşdu.

15 Sonra Yeşua və onunla birlikdə bütün İsraillilər Qilqaldakı ordugaha
qayıtdı.

Emor padşahlarının öldürülməsi

16 Bu beş padşah qaçıb Maqqedada olan mağarada gizləndi.
17 «Maqqedadakı mağarada gizlənən beş padşah tapıldı» deyə Yeşuaya

---

[x] **10:13** 2Şam. 1:18

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

xəbər verdilər. 18 Yeşua dedi: «Mağaranın ağzına böyük daşlar yuvarladın
və onlara nəzarət etmək üçün yanına adamlar qoyun. 19 Ancaq siz
dayanmayın, düşmənlərinizi təqib edin və arxadakıları da qırın. Onları
şəhərlərinə girməyə qoymayın. Allahınız Rəbb onları sizə təslim edib».
20 Yeşua və İsrail övladları düşməni çox ağır bir məğlubiyyətə uğradaraq
tamamilə qırdı. Sağ qalanlar isə qalalı şəhərlərdə sığındı. 21 Bütün xalq
Maqqedadakı ordugaha, Yeşuanın yanına salamat qayıtdı və bundan
sonra İsrail övladlarına qarşı heç kim bir söz deyə bilmədi.
22 O vaxt Yeşua dedi: «Mağaranın ağzını açın, bu beş padşahı
mağaradan mənim yanıma gətirin». 23 Elə də etdilər, mağaradan bu beş
padşahı – Yerusəlim padşahını, Xevron padşahını, Yarmut padşahını,
Lakiş padşahını və Eqlon padşahını onun yanına gətirdilər. 24 Bu
padşahları Yeşuanın yanına gətirən zaman o bütün İsrail adamlarını
çağırdı. Onunla gələn döyüşçülərin başçılarına dedi: «Yaxınlaşın,
ayaqlarınızı bu padşahların boynuna qoyun». Onlar yaxınlaşdılar,
ayaqlarını onların boynuna qoydular. 25 Yeşua onlara dedi: «Qorxmayın
və ruhdan düşməyin, qüvvətli və ürəkli olun, çünki Rəbb vuruşacağınız
bütün düşmənlərinizin başına bunları gətirəcək». 26 Ondan sonra
Yeşua onları vurub öldürdü. Onları beş ağacdan asdı və axşama kimi
ağacdan asılı qaldılar. 27 Gün batanda Yeşua əmr etdi ki, onları ağacdan
endirsinlər və onları gizləndikləri mağaraya atdılar. Mağaranın ağzına da
böyük daşlar qoydular və bu daşlar bu günə qədər də oradadır.
28 Yeşua o gün Maqqedanı aldı, onları və onun tərəfində olan bütün
adamları tamamilə məhv etdi, bir adamı belə, sağ buraxmadı. Yerixo
padşahının başına gətirdiyini Maqqeda padşahının da başına gətirdi.

Yeşuanın cənub şəhərləri fəth etməsi

29 Yeşua və onunla birgə bütün İsraillilər Maqqedadan Livnaya keçdilər
və Livnaya qarşı vuruşdular. 30 Rəbb həm şəhəri, həm də onun padşahını
İsraillilərə təslim etdi. Yeşua padşahı və orada olan bütün adamları
qılıncdan keçirib bir adamı belə, sağ buraxmadı. Yerixo padşahının
başına gətirdiyini oranın padşahının da başına gətirdi.
31 Yeşua və onunla birgə bütün İsraillilər Livnadan Lakişə keçib onların
qarşısında dayanaraq Lakişlilərlə vuruşdular. 32 Rəbb Lakişi İsraillilərə
təslim etdi və oranı ikinci gün aldılar. Livnada etdikləri kimi Lakişi
və oradakı bütün adamları qılıncdan keçirtdilər. 33 O zaman Gezer
padşahı Horam Lakişə kömək etmək üçün gəldi. Yeşua bir nəfəri də sağ
buraxmadan onu və onun xalqını da qırdı.
34 Yeşua və onunla birgə bütün İsraillilər Lakişdən Eqlona keçdilər,
onun qarşısına çıxıb Eqlonlularla vuruşdular. 35 Elə həmin gün oranı
aldılar və qılıncdan keçirdilər. Lakişdə etdikləri kimi Eqlondakı bütün
adamları o gün tamamilə məhv etdilər.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

36 Yeşua və onunla birgə bütün İsraillilər Eqlondan Xevrona keçdilər
və oradakılarla vuruşdular. 37 Oranı da alıb padşahını, bütün kəndləri
və bütün əhalisini qılıncdan keçirdilər. Eqlonda etdikləri kimi Xevronda
da heç kimi sağ qoymadılar, oranı və oradakı bütün adamları tamamilə
məhv etdilər.
38 Yeşua və onunla birgə bütün İsraillilər Devirə qayıtdılar və
oradakılarla vuruşdular. 39 Deviri, onun padşahını və bütün kəndlərini
alaraq əhalisini qılıncdan keçirdilər. Orada olan bütün adamları
tamamilə məhv etdilər, heç kimi sağ qoymadılar. Yeşua Xevronun,
Livnanın və onun padşahının başına gətirdiyini Devirin və onun
padşahının da başına gətirdi.
40 Yeşua bütün ölkəni – dağlıq yerləri, Negevi, yamaclı-düzənlikli
bölgəni tutdu və bütün o yerlərin padşahlarını qırdı. İsrailin Allahı
Rəbbin əmr etdiyi kimi heç kəsi sağ qoymadı, hər nəfəs alan adamı
tamamilə məhv etdi. 41 Yeşua Qadeş-Barneadan Qəzzəyə və Giveona
qədər bütün Qoşen diyarında yaşayanları qırdı. 42 Yeşua bir dəfəyə
bütün padşahları və onların ölkələrini aldı, çünki İsrailin Allahı Rəbb
İsrail üçün vuruşdu. 43 Yeşua və onunla birgə bütün İsraillilər Qilqaldakı
ordugaha qayıtdı.

Yeşuanın şimal şəhərlərini fəth etməsi

11 1 Xasor padşahı Yavin bunu eşidəndə Madon padşahı Yovava,
Şimron padşahına, Akşaf padşahına, 2 şimalda – dağlıq
yerlərdəki, Kinneretin cənubunda olan Aravadakı, yamaclı-düzənlikli
bölgədəki və qərbdə yerləşən Nafot-Dordakı padşahlara, 3 şərqdə və
qərbdə yaşayan Kənanlılara və Emorlulara, Xetlilərə, Perizlilərə, dağlıqda
yaşayan Yevuslulara, Xermon dağının aşağısındakı Mispa diyarında
yaşayan Xivlilərə xəbər göndərdi. 4 Bunlar özləri ilə birgə bütün orduları
dəniz sahilindəki qum kimi böyük xalq olaraq çoxlu at və döyüş arabaları
ilə gəldilər. 5 Bütün bu padşahlar birləşdilər və İsraillilərlə vuruşmaq
üçün gəlib Merom suları yanında birgə ordugah qurdular.
6 Rəbb Yeşuaya dedi: «Onlardan qorxma, çünki sabah bu vaxt hamısını
İsraillilərin qarşısında öldürüb təslim edəcəyəm, onların atlarının ayaq
vətərini kəsəcəksən, döyüş arabalarına od vurub yandıracaqsan». 7 Yeşua və
onunla birgə bütün döyüşçülər Merom suları yanında qəflətən düşmənlərin
üstünə çıxdılar və onlara hücum etdilər. 8 Rəbb onları İsraillilərə təslim
edib qırdırdı. İsraillilər böyük Sidona və Misrefot-Mayimə qədər, şərq
tərəfdəki Mispa vadisinə qədər düşmənləri qovub heç kim sağ qalmayana
qədər hamısını qırdılar. 9 Yeşua Rəbbin ona dediyi kimi onlarla rəftar etdi;
atlarının ayaq vətərini kəsdi və döyüş arabalarına od vurub yandırdı.
10 O vaxt Yeşua geri qayıdıb Xasoru aldı və onun padşahını qılıncla
öldürdü. Xasor əvvəlcə bütün bu ölkələrin başı idi. 11 Orada olan bütün

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

adamları qılıncdan keçirib tamamilə məhv etdilər, nəfəs çəkən bir nəfər
də qalmadı. Sonra Xasora od vurdu. 12 Rəbbin qulu Musanın əmr etdiyi
kimi Yeşua bu padşahların bütün şəhərlərini və bütün padşahları tutub
hamısını qılıncdan keçirərək tamamilə məhv etdi. 13 Ancaq Yeşuanın
yandırdığı Xasordan başqa təpəciklər üstündə olan şəhərlərdən heç birini
İsraillilər yandırmadılar. 14 İsrail övladları bu şəhərlərin bütün əmlakını
və heyvanlarını qarət etdilər. Hamısını həlak edənədək qılıncdan keçirib
məhv etdilər, nəfəsi çəkən bir adam belə, qalmadı. 15 Rəbbin qulu Musaya
əmr etdiyini Musa da Yeşuaya əmr etdi və Yeşua da belə etdi. Rəbb
Musaya nə əmr etmişdisə, hamısını yerinə yetirdi.

16 Yeşua Seirə çıxan Xalaq dağından, Xermon dağı altında, Livan
vadisindəki Baal-Qada qədər bütün bu diyarı – dağları, 17 bütün Negevi,
bütün Qoşen diyarını, yamaclı-düzənlikli bölgəni, Aravanı və İsrailin
dağlıq və yamaclı-düzənlikli bölgəsini aldı. Onların bütün padşahlarını
tutdu və vurub öldürdü. 18 Yeşua uzun müddət bu padşahlarla vuruşdu.
19 Giveonun əhalisi olan Xivlilərdən başqa İsrail övladları ilə sülh
bağlayan başqa bir şəhər yox idi. Bütün yerlər döyüşlə alınmışdı. 20 [y]
Çünki Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi İsraillilər onları rəhm etmədən
tamamilə məhv etdilər. Beləliklə, İsraillilərə qarşı döyüşə çıxmağa
onların ürəyini sərtləşdirən Rəbbin Özü idi.

21 O vaxt Yeşua gedib dağlıq Xevronda, Devirdə, Anavda, bütün
Yəhudanın dağlıq bölgəsində və bütün İsrailin dağlıq bölgəsində olan
Anaqlıları qırıb məhv etdi. Yeşua onları şəhərləri ilə birgə tamamilə yerlə
yeksan etdi. 22 İsrail övladlarının torpağında Anaqlılar qalmadı, onlar
ancaq Qəzzədə, Qatda və Aşdodda qaldı. 23 Rəbbin Musaya dediyi kimi
Yeşua bütün ölkəni aldı. Yeşua oranı İsraillilərə, hər qəbiləyə irs olaraq
öz payını verdi. Ölkə müharibədən əmin-amanlığa çıxdı.

İordan çayının şərq tərəfində Musanın qalib gəldiyi padşahlar

12 1 [z] İsrail övladları bu padşahları öldürdülər və onların
torpaqlarını – İordan çayının şərqindəki bütün Arava ilə Arnon
vadisindən Xermon dağına qədər olan yeri zəbt edib özlərinə mülk
etdilər. 2 Xeşbonda yaşayan Emorluların padşahı Sixon bu torpaqlarda
hökmranlıq etmişdi: Arnon vadisi sahilindəki Aroerdən və vadinin
ortasındakı Ammonluların sərhədi olan Yabboq çayına qədər Gileadın
yarısı, 3 şərqə tərəf Kinneret gölündən Arava dənizinə, yəni Duz
dənizinə qədər, şərqdə Bet-Yeşimot istiqamətinə və cənuba tərəf Pisqa
yamaclarının ətəklərinə qədər Arava torpağı idi. 4 Sağ qalan Rafalılardan
biri olan Başan padşahı Oq Aştarotda və Edreidə hökmranlıq edirdi.
5 O, Xermon dağında, Sakada, Geşurlular və Maakatlılar sərhədinə

---

[y] **11:20** Qanun. 7:16 [z] **12:1-5** Say. 21:21-35; Qanun. 2:26–3:11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qədər bütün Başanda, Xeşbon padşahı Sixonun sərhədinə qədər Gileadın
yarısında hökmranlıq edirdi.
6 [a] Rəbbin qulu Musa və İsrail övladları onları öldürdülər. Sonra Rəbbin
qulu Musa onların torpaqlarını irs olaraq Ruvenlilərə, Qadlılara, Menaşşe
qəbiləsinin yarısına verdi.

İordan çayının qərb tərəfində Yeşuanın məğlub etdiyi padşahlar

7 Livan vadisində olan Baal-Qaddan Seirə çıxan Xalaq dağına
qədər İordan çayının qərb tərəfində olan torpaqlarda Yeşua ilə İsrail
övladlarının öldürdükləri padşahlar bunlardır: 8 Yeşua dağlıq bölgədə,
yamaclı-düzənlikli bölgədə, Aravada, yamaclarda, çöldə, Negevdə
yerləşən bu torpaqları, yəni Xetlilər, Emorlular, Kənanlılar, Perizlilər,
Xivlilər və Yevuslular ölkəsini, İsrail qəbilələrinə torpaq payı kimi mülk
olaraq verdi.
9 Yerixo padşahı;
Bet-Elin yanındakı Ay şəhərinin padşahı;
10 Yerusəlim padşahı;
Xevron padşahı;
11 Yarmut padşahı;
Lakiş padşahı;
12 Eqlon padşahı;
Gezer padşahı;
13 Devir padşahı;
Geder padşahı;
14 Xorma padşahı;
Arad padşahı;
15 Livna padşahı;
Adullam padşahı;
16 Maqqeda padşahı;
Bet-El padşahı;
17 Tappuah padşahı;
Xefer padşahı;
18 Afeq padşahı;
Laşşaron padşahı;
19 Madon padşahı;
Xasor padşahı;
20 Şimron-Meron padşahı;
Akşaf padşahı;
21 Taanak padşahı;
Megiddo padşahı;

---

[a] **12:6** Say. 32:33; Qanun. 3:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

22 Qedeş padşahı;
Karmeldəki Yoqneam padşahı;
23 Nafot-Dordakı Dor padşahı;
Qilqaldakı Qoyim padşahı;
24 Tirsa padşahı.
Bütün padşahlar cəmi 31 nəfər idi.

İsraillilərin almalı olduqları torpaqlar

13 1 Yeşua qocalıb yaşa dolmuşdu. Rəbb ona dedi: «Sən qocalıb yaşa dolmusan, ancaq mülk olaraq almaq üçün olduqca çox yer qalıb.
2 Qalan yerlər bunlardır: Filiştlilərin bütün əyalətləri, Geşurluların bütün torpaqları; 3 Misir qarşısında olan Şixor çayından şimala tərəf Kənanlıların torpağı sayılan Eqron sərhədinə qədər torpaqlar; Filiştlilərin beş ağasına məxsus Qəzzəlilərin, Aşdodluların, Aşqelonluların, Qatlıların torpaqları və Eqronluların ağalarına məxsus torpaqlar; Avvalıların torpağı; 4 cənubda bütün Kənan torpağı, Sidonlulara məxsus Mearadan Afeqə – Emorluların sərhədlərinə qədər olan torpaqlar; 5 Gevallıların torpağı, Xermon dağı ətəyində olan Baal-Qaddan Xamat keçidinə qədər gün doğana tərəf bütün Livan; 6 [b] Livandan Misrefot-Mayimə qədər bütün dağlıq əhalisi və bütün Sidonluları da İsrail övladlarının qarşısından Mən qovacağam. Ancaq sənə əmr etdiyim kimi bu torpaqları İsraillilərə irs olaraq böl. 7 İndi bu yerləri doqquz qəbilə ilə Menaşşe qəbiləsinin yarısına irs olaraq böl».

İordan çayının şərq tərəfindəki torpaqların bölünməsi

8 [c] Menaşşe qəbiləsinin yarısı ilə birgə Ruvenlilər və Qadlılar Musanın İordan çayının şərq tərəfində onlara verdiyi irs torpaqları, Rəbbin qulu Musanın onlara verdiyi bu torpaqları almışdılar: 9 Arnon vadisi kənarında olan Aroerdən vadinin ortasında olan şəhərlə Divona qədər bütün Medva yaylası; 10 Ammonluların sərhədinə qədər Xeşbonda hökmranlıq edən Emorluların padşahı Sixonun bütün şəhərləri; 11 Gilead, Geşurlular və Maakatlıların torpaqları, bütün Xermon dağı, Salkaya qədər bütün Başan; 12 Aştarot və Edreidə hökmranlıq edən, sağ qalan Rafalılardan biri olan Oqun Başandakı bütün torpaqları; Musa bütün bu torpaqlarda yaşayanları döyüşlə qovmuşdu. 13 Ancaq İsraillilər Geşurluları və Maakatlıları qovmadılar. Geşurlularla Maakatlılar bu günə qədər İsraillilər arasında yaşayır.
14 [d] Amma Levi qəbiləsinə irs olaraq torpaq verilmədi, çünki Rəbbin Musaya dediyi kimi onların irsi İsrailin Allahı Rəbb üçün gətirilən yandırma təqdimləridir.

---

[b] **13:6** Say. 33:54 [c] **13:8** Say. 32:33; Qanun. 3:12 [d] **13:14** Qanun. 18:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ruven qəbiləsinin İordan çayının şərq tərəfindən torpaq alması

15 Musa Ruven övladlarının qəbiləsinə nəsillərinə görə pay verdi.
16 Onların sərhədi belə idi: Arnon vadisi kənarındakı Aroerdən, bu
vadinin ortasındakı şəhər və Medva yanında olan bütün yayla; 17 Xeşbon
və yaylada yerləşən şəhərlərin hamısı – Divon, Bamot-Baal, Bet-Baal-
Meon, 18 Yahsa, Qedemot, Mefaat, 19 Qiryatayim, Sivma, dərə dağında
olan Seret-Şahar, 20 Bet-Peor, Pisqa yamacları, Bet-Yeşimot, 21 bu yaylanın
bütün şəhərləri, Xeşbonda hökmranlıq edən Emorlular padşahı Sixonun
bütün ölkəsi idi. Musa Sixonu və Midyan başçıları olan və onun ölkəsində
yaşayan ağaları – Evini, Reqemi, Suru, Xuru, Revanı öldürdü. 22 İsrail
övladları öldürdükləri adamlarla birgə Beor oğlu falçı Bilamı da qılıncdan
keçirtdilər. 23 Ruven övladlarının sərhədi İordan çayı ilə sahil torpaqları
idi. Ruven övladlarının nəsillərinə görə irsi olan şəhərlər və onların
kəndləri bunlar idi.

Qad qəbiləsinin İordan çayının şərq tərəfindən torpaq alması

24 Musa Qad qəbiləsinə, Qad övladlarına nəsillərinə görə torpaq
verdi. 25 Onların sərhədi isə belə idi: Yazer, Gileadın bütün şəhərləri
və Rabba qarşısında olan Aroerə qədər Ammon övladları ölkəsinin
yarısı; 26 Xeşbondan Ramat-Mispa və Betonimə qədər; Maxanayimdən
Devir sərhədinə qədər; 27 dərədə Bet-Haram, Bet-Nimra, Sukkot, Safon,
Xeşbon padşahı Sixonun ölkəsinin qalan hissəsi, İordan çayı ilə onun
sahil torpaqları, İordan çayının şərq tərəfindən Kinneret gölünün cənub
sahilinə qədər. 28 Qad övladlarının nəsillərinə görə torpaq irsi olan
şəhərlər və onların kəndləri bunlar idi.

Menaşşe qəbiləsinin yarısının İordan çayının şərq tərəfində torpaq alması

29 Musa Menaşşe qəbiləsinin yarısına torpaq verdi ki, bu da Menaşşe
övladları qəbiləsinin yarısı üçün, nəsillərinə görə idi. 30 Onların torpağı
Maxanayimdən, bütün Başan diyarı, Başan padşahı Oqun bütün ölkəsi
və Başanda olan Yairin bütün qəsəbələri də daxil olmaqla altmış şəhər
idi. 31 Gileadın yarısı Başan padşahı Oqun ölkəsindəki Aştarot və Edrei
şəhərlərini də əhatə edirdi. Bunlar Menaşşe oğlu Makir övladlarına
nəsillərinə görə Makir övladlarının yarısına verilmək üçün idi.
32 Yerixo şəhərinin qarşısında, İordan çayının şərq tərəfindəki Moav
düzənliklərində Musanın böldüyü irs olan torpaqlar bunlar idi. 33 [e] Ancaq
Musa Levi qəbiləsinə irs olaraq torpaq vermədi. Rəbbin onlara dediyi
kimi İsrailin Allahı Rəbb Özü onların irsidir.

---

[e] **13:33** Say. 18:20; Qanun. 18:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Kənan torpağının bölünməsi

14 1 İsrail övladları Kənan torpağından irs olaraq aldıqları torpaqlar
bunlardır; bu torpaqları kahin Eleazar, Nun oğlu Yeşua və
İsrail övladları qəbilələrinin nəsil başçıları, 2[f] Rəbbin Musa vasitəsilə
buyurduğu kimi doqquz qəbilə və bir qəbilənin yarısı üçün irs olaraq
püşk ilə böldülər. 3[g] Çünki Musa iki qəbilə ilə yarım qəbilənin irs olan
torpağını İordanın şərq tərəfində onlara vermişdi, lakin onların arasında
Levililərə irs olaraq torpaq verməmişdi. 4 Çünki Yusif övladları Menaşşe
və Efrayim qəbiləsindən ibarət iki qəbilə oldu. Bundan sonra Levililərə
yaşamaqdan ötrü şəhərlərdən, sürüləri və naxırları üçün otlaqlardan
başqa heç bir torpaq hissəsi verilmədi. 5 İsrail övladları Rəbbin Musaya
buyurduğu kimi etdilər və torpağı bölüşdürdülər.

Kalevin Xevronu alması

6[h] Belə bir zamanda Yəhuda övladları Qilqala – Yeşuanın yanına
gəldilər. Qenizli Yefunne oğlu Kalev Yeşuaya dedi: «Qadeş-Barneada
Rəbbin səninlə mənim haqqımda Allah adamı Musaya dediyi sözü sən
özün bilirsən. 7[i] Rəbbin qulu Musa ölkəni gözdən keçirtmək üçün Qadeş-
Barneadan məni göndərəndə qırx yaşında idim. Mən ona səmimi qəlbdən
müjdə gətirdim. 8 Lakin mənimlə birlikdə gedən soydaşlarım xalqın
ürəyini üzdülər. Amma mən səmimi qəlblə Allahım Rəbbin ardınca
getdim. 9[j] O gün Musa and içib dedi: “Sən qədəm basdığın torpaq mütləq
sənə və sənin övladlarına əbədi irs olaraq veriləcək, çünki sən Allahım
Rəbbin ardınca səmimi qəlblə getdin”. 10 İndi artıq İsraillilər səhrada
gedərkən Rəbbin Musaya bu sözü dediyi vaxtdan qırx beş il keçir. Rəbb
dediyi kimi mənə ömür verdi, bax mən bu gün səksən beş yaşındayam.
11 Musanın məni göndərdiyi vaxta olduğum kimi bu gün də qüvvətliyəm.
O zaman qüvvətim necə idisə, indi də girib-çıxmaq və döyüşmək üçün
elə qüvvətim var. 12 Buna görə də Rəbbin o zaman dediyi bu dağlıq yeri
sən indi mənə ver. Bu dağlıq yerdə Anaqlıların, böyük və qala divarlı
şəhərlərin olduğunu o gün sən də eşitdin. Bəlkə Rəbb mənimlə olar və
mən də Rəbbin dediyi kimi onları qovaram».
13 Yeşua ona xeyir-dua verdi. Xevronu Yefunne oğlu Kalevə irs olaraq
verdi. 14 Bunun üçün Xevron bu günə qədər Qenizli Yefunne oğlu Kalevin
irs torpağıdır. Çünki o, səmimi qəlblə İsrailin Allahı Rəbbin ardınca
getmişdi. 15 Xevronun adı əvvəlcə Qiryat-Arba idi. Anaqlılar arasında
Arba ən böyük adam olmuşdu.
Ölkə müharibədən dincliyə çıxdı.

---

[f] **14:2** Say. 26:52-56; 34:13 [g] **14:3** Say. 32:33; 34:14-15; Qanun. 3:12-17
[h] **14:6** Say. 14:30 [i] **14:7** Say. 13:1-30 [j] **14:9** Say. 14:24

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yəhuda qəbiləsinin torpaqları

15 1 Nəsillərinə görə Yəhuda övladları qəbiləsinin irs torpağı Edom
sərhədinə, cənuba doğru və oranın ən cənubunda yerləşən Zin
səhrasına qədər idi. 2 Onların cənub sərhədi Duz dənizi qurtaran yerdən –
cənubda yerləşən körfəzdən başlayırdı. 3 Aqrabbim keçidinin cənubundan
keçib Zinə çatırdı və oradan Qadeş-Barneanın cənubundan qalxaraq
Xesrona çatırdı. Buradan Addara qalxıb Qarqaya dönürdü. 4 [k] Sonra isə
Asmonadan keçib Misir vadisinə çıxırdı və bu sərhədin sonu dənizdə
qurtarırdı. Rəbb demişdi ki, cənub sərhədiniz bura olacaq. 5 Şərq sərhədi
İordan çayının mənsəbindən Duz dənizi boyunca idi. Şimal tərəfdən isə
bu sərhəd İordan çayının mənsəbində yerləşən su körfəzindən başlayırdı.
6 Sonra bu sərhəd Bet-Xoqlaya qalxaraq Bet-Aravanın şimalından keçirdi
və Ruven oğlu Bohanın qayasına çatırdı. 7 Sonra isə Akor dərəsindən
Devirə çıxıb oranın cənubundakı Adummim yoxuşu qarşısında olan
Qilqala doğru, şimala yönəlirdi. Buradan isə En-Şemeş sularına keçirdi və
onun sonu En-Rogeldə qurtarırdı. 8 Sonra sərhəd Ben-Hinnom vadisindən
cənuba doğru Yevusluların şəhərinin, yəni Yerusəlimin arxasından
keçib buradan Refaim vadisinin şimal qütbündə olan Hinnom vadisinin
qərbindəki dağın təpəsinə qalxırdı. 9 Bu dağın təpəsindən isə Neftoah
sularının mənbəyinə doğru uzanıb Efron dağındakı şəhərlərə çıxır və
oradan Baalaya, yəni Qiryat-Yearimə tərəf uzanırdı. 10 Baaladan qərbə
doğru, Seir dağına qədər dönəndən sonra Yearim dağının, yəni Kesalonun
şimal tərəfindən keçib Bet-Şemeşə enərək Timnaya çatırdı. 11 Sonra isə
Eqronun yanından şimala doğru çıxaraq Şikkerona uzanıb Baala dağına
keçərək Yavneelə qalxırdı. Burada sərhədin sonu dənizdə qurtarırdı.
12 Böyük dənizin sahili qərb sərhədi idi. Nəsillərinə görə Yəhuda
övladlarına verilən torpağın sərhədi belə idi.

Kalevlə Otnielin Xevron və Deviri alması

13 Rəbbin əmrinə görə Yeşua Yəhudalıların torpağında olan Qiryat-
Arbanı, yəni Xevronu irs olaraq Yefunne oğlu Kalevə verdi. Arba Anaqın
atası idi. 14 [l] Kalev Anaq oğullarından Anaqın üç oğlu Şeşayı, Aximanı
və Talmayı oradan qovdu. 15 Bundan sonra Devir əhalisinə qarşı çıxdı.
Devirin əvvəlki adı Qiryat-Sefer idi. 16 Kalev dedi: «Kim Qiryat-Seferliləri
qırıb oranı alarsa, qızım Aksanı ona ərə verəcəyəm». 17 Oranı Kalevin
qardaşı Kenazın oğlu Otniel aldı. Kalev də qızı Aksanı ona ərə verdi.
18 Aksa ona ərə gedəndə ərini atasından bir tarla istəməyə sövq etdirdi.
Qız eşşəyindən düşəndə Kalev ona dedi: «Nə istəyirsən?» 19 Aksa dedi:
«Mənə bir pay da ver. Madam ki Negev torpağını mənə verdin, onda

---

[k] **15:4** Say. 34:3-5 [l] **15:14-19** Hak. 1:10-15,20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

su qaynaqlarını da mənə ver». Kalev ona yuxarıdakı və aşağıdakı su
qaynaqlarını verdi.

Yəhuda qəbiləsinin şəhərləri

20 Nəsillərinə görə Yəhuda övladlarının qəbiləsinin irs torpağı budur:
21 Yəhuda övladları qəbiləsinin Edom sərhədinə doğru ən cənubda
yerləşən şəhərləri bunlardır: Qavseel, Eder, Yaqur, 22 Qina, Dimona,
Adada, 23 Qedeş, Xasor, İtnan, 24 Zif, Telem, Bealot, 25 Xasor-Xadatta,
Qeriyot-Xesron, yəni Xasor 26 Amam, Şema, Molada, 27 Xasar-Qadda,
Xeşmon, Bet-Pelet, 28 Xasar-Şual, Beer-Şeva, Bizyotya, 29 Baala, İyim,
Esem, 30 Eltolad, Kesil, Xorma, 31 Ziqlaq, Madmanna, Sansanna,
32 Levaot, Şilxim, Ayin və Rimmon. Bu şəhərlərin hamısı kəndləri ilə
birlikdə iyirmi doqquz şəhər idi.
33 Yamaclı-düzənlikli bölgədə yerləşən şəhərlər isə bunlardır:
Eştaol, Sora, Aşna, 34 Zanoah, En-Qannim, Tappuah, Enam, 35 Yarmut,
Adullam, Soko, Azeqa, 36 Şaarayim, Aditayim, Gedera və Gederotayim.
Bunlar da kəndləri ilə birlikdə on dörd şəhər idi.
37 Senan, Xadaşa, Miqdal-Qad, 38 Dilan, Mispe, Yoqteel, 39 Lakiş,
Bosqat, Eqlon, 40 Kabbon, Laxmas, Kitliş, 41 Gederot, Bet-Daqon, Naama
və Maqqeda. Bunlar da kəndləri ilə birlikdə on altı şəhər idi.
42 Livna, Eter, Aşan, 43 İftah, Aşna, Nesiv, 44 Qeila, Akziv və Mareşa.
Bunlar da kəndləri ilə birlikdə doqquz şəhər idi.
45 Qəsəbələri və kəndləri ilə birlikdə Eqron, 46 Eqrondan dənizə qədər
kəndləri ilə birlikdə bütün Aşdod ətrafında yerləşənlər, 47 Aşdod və
onun qəsəbələri ilə kəndləri, Misir vadisinə və Böyük dənizin sahilinə
qədər olan Qəzzə və onun qəsəbələri ilə kəndləri.
48 Dağlıq bölgəsində yerləşən şəhərlər isə bunlardır: Şamir, Yattir,
Soko, 49 Danna, Qiryat-Sanna, yəni Devir, 50 Anav, Eştemo, Anim,
51 Qoşen, Xolon və Gilo. Bunlar da kəndləri ilə birlikdə on bir şəhər
idi.
52 Arav, Ruma, Eşan, 53 Yanim, Bet-Tappuah, Afeqa, 54 Xumta, Qiryat-
Arba, yəni Xevron, Sior. Bunlar da kəndləri ilə birlikdə doqquz şəhər
idi.
55 Maon, Karmel, Zif, Yutta, 56 İzreel, Yoqdeam, Zanoah, 57 Qayin,
Givea, Timna. Bunlar da kəndləri ilə birlikdə on şəhər idi.
58 Xalxul, Bet-Sur, Qedor, 59 Maarat, Bet-Anot, Elteqon. Bunlar da
kəndləri ilə birlikdə altı şəhər idi.
60 Qiryat-Baal, yəni Qiryat-Yearim, Rabba. Bunlar da kəndləri ilə
birlikdə iki şəhər idi.
61 Çöllükdə yerləşən şəhərlər isə bunlardır: Bet-Arava, Middin,
Sekaka, 62 Nivşan, Duz şəhəri, En-Gedi. Bunlar da kəndləri ilə birlikdə
altı şəhər idi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

63 [m] Yəhuda övladları Yerusəlimdə yaşayan Yevusluları qova bilmədilər
və Yevuslular bu günə qədər Yəhuda övladları ilə birlikdə Yerusəlimdə
yaşayır.

Menaşşe və Efrayim qəbilələrinə düşən torpağın cənub sərhədi

16 1 Yusif övladlarına püşk ilə düşən torpaqların sərhədi şərqdən
Yerixo sularından – qarşısındakı İordan çayından başlayıb
çöllüyə, Yerixodan Bet-Elin dağlıq bölgəsinə qalxırdı. 2 Bet-Eldən isə Luza
çıxıb Arklılar torpağına, Atarota keçirdi. 3 Sonra qərbə doğru Aşağı Bet-
Xoron torpağına qədər, Yafletlilər torpağına, bundan sonra isə Gezerə
qədər enirdi. Bu sərhədin sonu dənizdə qurtarırdı.
4 Yusifin övladları Menaşşe və Efrayim torpaqlarını irs olaraq aldılar.

Efrayim qəbiləsinin torpaqları

5 Efrayim övladlarının nəsillərinə görə irs torpağının sərhədi belə idi.
Şərqə doğru Atrot-Addardan Yuxarı Bet-Xorona qədər gedib dənizdə
bitirdi. 6 Şimal tərəfdən isə Mikmetatdan şərqə tərəf uzanıb, Taanat-Şilo
şəhərinin şərqindən dönərək Yanoahın şərqinə çıxırdı. 7 Yanoahdan isə
Atarota və Naaraya enərək oradan Yerixoya çatır və sonu İordan çayında
qurtarırdı. 8 Bu sərhəd Tappuahdan qərbə tərəf Qana vadisinə gedərək
sonu dənizdə bitirdi. Nəsillərinə görə Efrayim övladları qəbiləsinin irs
torpağı bunlardır. 9 Bundan əlavə, Menaşşe övladlarına düşən torpaqlarda
da Efrayim övladları üçün ayrılan şəhər və kəndlər var idi.
10 [n] Amma Efrayim övladları Gezerdə yaşayan Kənanluları qovmadılar.
Onlar bu günə qədər Efrayim övladları arasında yaşayır, Efrayim
övladları üçün mükəlləfiyyətçi quldurlar.

Menaşşe qəbiləsinin torpaqları

17 1 Menaşşe qəbiləsinin püşkünə bu torpaqlar düşdü: Menaşşe
Yusifin ilk oğlu idi. Gileadın atası Makir isə Menaşşenin ilk oğlu
idi. Makir döyüşçü olduğu üçün Gilead və Başan torpağı onun oldu.
2 Menaşşenin o biri oğulları – Aviezerin, Xeleqin, Asrielin, Şekemin,
Xeferin və Şemidanın oğulları üçün də nəsillərinə görə püşk düşdü.
Bunlar nəsillərinə görə Yusif oğlu Menaşşenin kişi nəsli idi.
3 Lakin Menaşşe oğlu Makir oğlu Gilead oğlu Xefer oğlu Selofxadın
oğlanları yox idi, ancaq qızları var idi. Qızlarının adları belə idi: Maxla,
Noa, Xoqla, Milka, Tirsa. 4 [j] Onlar kahin Eleazarın, Nun oğlu Yeşuanın
və rəhbərlərin qarşısına gəlib dedilər: «Rəbb Musaya buyurmuşdu ki,
soydaşlarımızın yanında bizə irs torpaq versin». Onda Yeşua Rəbbin
əmrinə görə atalarının kişi qohumları arasında onlara irs olaraq torpaq

---

[m] **15:63** Hak. 1:21; 2Şam. 5:6; 1Saln. 11:4 [n] **16:10** Hak. 1:29 [j] **17:4** Say. 27:1-7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

verdi. 5 Menaşşeyə İordan çayının o tayında olan Gilead və Başan
torpağından başqa on hissə torpaq da düşdü, 6 çünki Menaşşe qızları
da onun oğulları arasından irs olaraq torpaq aldılar. Gilead diyarı
Menaşşenin qalan oğullarına məxsus idi.
7 Menaşşenin sərhədi Aşerdən Şekemin şərqində olan Mikmetata
uzanaraq cənuba tərəf En-Tappuah əhalisinin yerlərinə gəlib çatırdı.
8 Tappuah torpağı Menaşşenin idi, amma Menaşşe sərhədində olan
Tappuah şəhəri isə Efrayim oğullarına məxsus idi. 9 Sərhəd Qana
vadisinə enirdi. Bu vadinin cənubunda olan şəhərlər Menaşşenin
şəhərləri arasında olsa da, Efrayimin idi. Menaşşenin sərhədi vadinin
şimal tərəfində idi, sonu isə dənizdə qurtarırdı. 10 Sərhədin cənubu
Efrayimin, şimalı isə Menaşşenin idi. Dəniz də Menaşşenin sərhədi idi.
Sərhəd şimaldan Aşerə, şərqdən İssakara gedib çatırdı. 11 İssakar və Aşer
torpaqlarının daxilində olan bu şəhərlər Menaşşenin idi: Bet-Şeanla
qəsəbələri, İvleamla qəsəbələri, Dorla qəsəbələrinin əhalisi, En-Dorla
qəsəbələrinin əhalisi, Taanakla qəsəbələrinin əhalisi, Megiddo ilə
qəsəbələrinin əhalisi. Bunlar birlikdə üç bölgədən ibarət idi.
12 *p* Menaşşe övladları bu şəhərlərdə yaşayanları qova bilmədilər, buna
görə Kənanlılar da bu torpaqda qaldılar. 13 İsraillilər qüvvətlənəndə
Kənanlıları özlərinə mükəlləfiyyətçi etdilər, amma tamamilə qovmadılar.

Efrayim ilə Menaşşe qəbilələrinin çox torpaq istəməsi

14 Yusif övladları Yeşuaya belə dedilər: «İrs torpaq almaq üçün niyə
bizə tək püşklə bir pay verdin? Biz böyük xalqıq və indiyə qədər Rəbb
bizə bərəkət verib». 15 Yeşua onlara dedi: «Əgər siz böyük xalqsınızsa
və Efrayimin dağlıq bölgəsi sizə darlıq edirsə, meşəliyə çıxın, orada
Perizlilər və Rafalılar torpağında özünüzə yer edin». 16 Yusif övladları
dedilər: «Dağlıq bölgəsi bizə bəs deyil. Ancaq dərədə olan torpaqda – Bet-
Şean və onun qəsəbələrində, İzreel vadisində yaşayan bütün Kənanlıların
dəmir döyüş arabaları var». 17 Onda Yeşua Yusif nəslinə – Efrayimlilərə
və Menaşşelilərə belə dedi: «Siz böyük xalqsınız, qüvvətiniz də böyükdür,
ona görə sizə bir püşk kifayət deyil. 18 Dağlıq bölgə də sizin olacaq, o yer
meşəlikdir, amma siz oranı təmizləyəcəksiniz və bütünlüklə sizin olacaq.
Kənanlılar qüvvətli olsa da, onların dəmir döyüş arabaları olsa da, siz
onları qova biləcəksiniz».

Qalan torpaqların bölünməsi

18 1 Bütün İsrail övladlarının icması Şiloya yığışıb orada Hüzur
çadırını qurdu. Bu torpaq onların hökmranlığı altında idi.
2 İsrail övladlarının yeddi qəbiləsi arasında isə irs olan torpaqlar hələ

---

p **17:12-13** Hak. 1:27-28

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

paylanmamışdı. 3 Yeşua İsrail övladlarına dedi: «Atalarınızın Allahı
Rəbbin sizə verdiyi torpağa mülk sahibi kimi girməyə nə vaxta qədər
tərəddüd edəcəksiniz? 4 Hər qəbilədən özünüzə üç adam seçin. Onları
göndərəcəyəm ki, çıxıb ölkəni dolaşsınlar və alacaqları irs torpaqlara
görə oranı təsvir edib mənim yanıma gəlsinlər. 5 Onlar oranı yeddi
hissəyə bölsünlər. Yəhuda cənubda olan öz torpağında qalsın, Yusifin
nəsli də şimalda olan torpağında qalsın. 6 Siz ölkəni yeddi hissə kimi
təsvir edin və təsviri buraya mənə gətirin. Burada Allahımız Rəbbin
hüzurunda sizin üçün püşk atacağam. 7 Amma aranızda Levililərin payı
yoxdur, çünki onların irsi Rəbbin kahinliyidir. Qad, Ruven qəbilələri və
Menaşşe qəbiləsinin yarısı İordan çayının şərq tərəfində Rəbbin qulu
Musanın onlara verdiyi irs olan torpaqlarını aldılar».
8 Adamlar qalxıb gedəndə Yeşua onlara ölkəni təsvir edərək yazmağı
əmr edib dedi: «Gedin, ölkəni gəzib oranı yazılı təsvir edərək yanıma
qayıdın. Mən də burada, Şiloda, Rəbbin hüzurunda sizin üçün püşk
atacağam». 9 Adamlar gedib ölkəni dolaşdılar. Şəhərlərinə görə oranı
yeddi hissəyə ayıraraq təsvirini kitaba yazıb Şilodakı ordugaha, Yeşuanın
yanına qayıtdılar. 10 Yeşua Şiloda Rəbbin hüzurunda onlar üçün püşk atdı
və orada İsrail övladlarının paylarına görə torpağı payladı.

Binyamin qəbiləsinin torpaqları

11 İlk püşk nəsillərinə görə Binyamin övladları qəbiləsinə düşdü. Onlara
düşən hissə Yəhuda övladları ilə Yusif övladlarının torpağı arasında idi.
12 Şimal tərəfdən onların sərhədi İordan çayından başlayırdı. Sərhəd
Yerixonun şimal tərəfindəki yamacına yüksəlirdi, sonra qərbə doğru dağlığa
qalxırdı, sonu isə Bet-Aven çölündə qurtarırdı. 13 Oradan cənuba doğru
sərhəd Luza, yəni Bet-Elə və Luzun yamacına çatırdı. Sonra sərhəd Aşağı Bet-
Xoronun cənubunda olan dağlıqdan Atrot-Addara enirdi. 14 Sərhəd oradan
uzanaraq qərb tərəfdən cənuba doğru, Bet-Xoronun qarşısında olan dağdan
da cənuba doğru dönürdü. Onun sonu Yəhuda övladlarının şəhəri olan
Qiryat-Baalda, yəni Qiryat-Yearimdə qurtarırdı; qərb sərhədi bu idi. 15 Cənub
sərhədi Qiryat-Yearimin ən son hissəsindən qərbə doğru Neftoah sularının
mənbəyinə çatırdı. 16 Ondan sonra sərhəd Refaim vadisinin şimalında Ben-
Hinnom vadisinin qarşısındakı dağın ən son hissəsinə enirdi; buradan da
cənuba doğru Hinnom vadisinə, Yevusun cənub yamacına enib En-Rogelə
çatırdı, 17 sonra sərhəd şimala doğru uzanaraq En-Şemeşə çıxırdı, Adummim
yoxuşu qarşısında olan Gelilota çatırdı; oradan da Ruven oğlu Bohanın
qayasına enirdi, 18 sonra şimala doğru Aravanın qarşı tərəfinə keçib Aravaya
enirdi. 19 Sərhəd şimala doğru Bet-Xoqla yoxuşuna keçir, sərhədin sonu Duz
dənizinin şimal körfəzində, İordan çayının cənubunda qurtarırdı. Bu, cənub
sərhədi idi. 20 Onun şərq tərəfdən sərhədi İordan çayı idi. Nəsillərinə görə
Binyamin oğullarının irs torpaqlarının ərazisi bunlar idi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

21 Nəsillərinə görə Binyamin övladları qəbiləsinin şəhərləri bunlar
idi: Yerixo, Bet-Xoqla, Emeq-Qesis, 22 Bet-Arava, Semarayim, Bet-El,
23 Avvim, Para, Ofra, 24 Kefar-Ammonay, Ofni, Geva, yəni kəndləri ilə
birlikdə on iki şəhər; 25 Giveon, Rama, Beerot, 26 Mispe, Kefira, Mosa,
27 Reqem, İrpeel, Tarala, 28 Sela, Elef, Yevus, yəni Yerusəlim, Givea,
Qiryat, yəni kəndləri ilə birlikdə on dörd şəhər. Nəsillərinə görə Binyamin
övladlarının irs torpaqları bunlardır.

Şimeon qəbiləsinin torpaqları

19 1 İkinci püşk nəsillərinə görə Şimeona – Şimeon övladlarının
qəbiləsinə düşdü. Onların irs torpağı Yəhuda övladlarının irs
torpağı arasında idi. 2 q Onların irs torpaqları bunlar idi: Beer-Şeva, Şeva,
Molada, 3 Xasar-Şual, Bala, Esem, 4 Eltolad, Betul, Xorma, 5 Ziqlaq, Bet-
Markavot, Xasar-Susa, 6 Bet-Levaot, Şaruxen, yəni kəndləri ilə birlikdə
on üç şəhər; 7 Ayin, Rimmon, Eter, Aşan, yəni kəndləri ilə birlikdə
dörd şəhər; 8 Baalat-Beerə, yəni cənubda Ramaya qədər bu şəhərlərin
ətrafındakı bütün kəndlər onların irs olan torpağı idi. Bunlar nəsillərinə
görə Şimeon övladları qəbiləsinin irs olan torpaqlarıdır. 9 Şimeon
övladlarının irs olan torpağı Yəhuda övladlarının payından oldu, çünki
Yəhuda övladlarının payı onlar üçün çox idi. Buna görə də Şimeon
övladları onların torpaqları arasında irs torpaqlarını aldılar.

Zevulun qəbiləsinin torpaqları

10 Üçüncü püşk nəsillərinə görə Zevulun övladlarına düşdü. Onların
irs olan torpağının sərhədi Saridə qədərdir. 11 Sonra sərhədi Maralaya
qədər – qərbə doğru yüksəlib Dabbeşetdən keçərək Yoqneam qarşısında
olan vadiyə çatırdı. 12 Sariddən şərqə – gün doğana tərəf Kislot-Tavor
sərhədinə dönüb Davrata qalxaraq Yafiaya yüksəlirdi. 13 Oradan şərqə
doğru Qat-Xeferə, Et-Qasinə keçirdi və Neaya dönən Rimmona qalxırdı.
14 Şimala tərəf sərhəd Xannatona dönüb sonu İftah-El dərəsində idi.
15 Qattat, Nahalal, Şimron, İdala, Bet-Lexem, yəni kəndləri ilə birlikdə
on iki şəhər idi. 16 Nəsillərinə görə Zevulun övladlarının irsi olan torpaq
kəndləri ilə birlikdə bu şəhərlər idi.

İssakar qəbiləsinin torpaqları

17 Dördüncü püşk nəsillərinə görə İssakara – İssakar övladlarına düşdü.
18 Onların torpağı İzreel, Kesulot, Şunem, 19 Xafarayim, Şion, Anaxarat,
20 Rabbit, Qişyon, Eves, 21 Remet, En-Qannim, En-Xadda, Bet-Passes
idi. 22 Sərhəd Tavora, Şaxsivmaya, Bet-Şemeşə çatırdı. Sərhədlərinin
sonu İordan çayında idi. Bunlar kəndləri ilə birlikdə on altı şəhər idi.

---

q **19:2-8** 1Saln. 4:28-33

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

23 Nəsillərinə görə İssakar övladları qəbiləsinin irs olan kəndləri ilə
birlikdə bu şəhərlər idi.

Aşer qəbiləsinin torpaqları

24 Beşinci püşk nəsillərinə görə Aşer övladları qəbiləsinə düşdü. 25 Onların
torpağı Xelqat, Xali, Beten, Akşaf, 26 Alamelek, Amad və Mişal idi. Sərhəd qərbə
tərəf Karmelə, Şixor-Livnata çatırdı, 27 Gündoğana tərəf Bet-Daqona dönürdü.
Sonra şimala tərəf Zevuluna, İftah-El dərəsinə, oradan Bet-Emeqə, Neielə çatırdı,
sonra şimala doğru Kavula, 28 Evrona, Rexova, Xammona, Qanaya, böyük
Sidona qədər çatırdı. 29 Onda sərhəd Ramaya, qalalı Sur şəhərinə dönürdü.
Sərhəd Xosaya dönürdü, sonu Akziv, 30 Uma, Afeq, Rexov torpağında dənizdə
qurtarırdı. Bunlar kəndləri ilə birlikdə iyirmi iki şəhər idi. 31 Nəsillərinə görə
Aşer övladları qəbiləsinin irs olan torpaqları kəndləri ilə birlikdə bu şəhərlər idi.

Naftali qəbiləsinin torpaqları

32 Altıncı püşk Naftali övladları üçün nəsillərinə görə Naftali övladlarına
düşdü. 33 Onların sərhədi Xelefdən Saanannimdəki palıd ağacından başlayaraq
Adami-Negev və Yavneeli keçib Laqquma çatır, sonu isə İordan çayında bitirdi.
34 Sərhəd qərbə doğru Aznot-Tavora dönüb oradan Xuqoqa qalxırdı. Cənubda
Zevuluna, qərbdə Aşerə, gündoğana tərəf İordan çayına[r] çatırdı. 35 Qalalı
şəhərlər bunlar idi: Siddim, Ser, Xammat, Raqqat, Kinneret, 36 Adama, Rama,
Xasor, 37 Qedeş, Edrei, En-Xasor, 38 İreon, Miqdal-El, Xorem, Bet-Anat, Bet-
Şemeş. Bunlar kəndləri ilə birlikdə on doqquz şəhər idi. 39 Nəsillərinə görə
Naftali övladları qəbiləsinin irs olan torpaqları kəndləri ilə birlikdə bu şəhərlər
idi.

Dan qəbiləsinin torpaqları

40 Yeddinci püşk nəsillərinə görə Dan övladları qəbiləsinə düşdü. 41 İrs
torpaqları bunlar idi: Sora, Eştaol, İr-Şemeş, 42 Şaalabbin, Ayyalon, İtla,
43 Elon, Timna, Eqron, 44 Elteqe, Gibbeton, Baalat, 45 Yehud, Bene-Beraq,
Qat-Rimmon, 46 Me-Yarqon, Yafo qarşısında olan sərhədi ilə Raqqon.
47[s] Amma Dan övladlarının torpağı onların əlindən çıxdı. Ona görə
də Dan övladları Leşem üzərinə döyüşə getdilər. Oranı alıb əhalisini
qılıncdan keçirtdilər və oraya sahib olub məskən saldılar. Ataları Danın
şərəfinə görə Leşemə Dan adı verdilər. 48 Nəsillərinə görə Dan övladları
qəbiləsinin irs olan kəndləri ilə birlikdə bu şəhərlər idi.

Torpağın bölüşdürülməsinin başa çatması

49 Ölkəni torpaq paylarına görə irs olaraq bölüşdürüb qurtarandan
sonra İsrail övladları Nun oğlu Yeşuaya aralarında irs olaraq torpaq

---

[r] **19:34** *İordan çayına* – yaxud *İordan çayından Yəhudaya.* [s] **19:47** Hak. 18:27-29

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

verdilər. 50 Rəbbin əmrinə görə istədiyi şəhəri – Efrayimin dağlıq
bölgəsində Timnat-Serahı ona verdilər. O da bu şəhəri tikib orada yaşadı.
51 Şilodakı Hüzur çadırının girişində, Rəbbin hüzurunda kahin
Eleazarın, Nun oğlu Yeşuanın, İsrail qəbilələrinin nəsil başçılarının
püşk ilə bölüşdürdükləri irs torpaqlar bunlar idi. Beləliklə, onlar ölkənin
bölüşdürülməsini başa çatdırdılar.

Altı sığınacaq şəhər

20 1 Rəbb Yeşuaya dedi: 2 «İsrail övladlarına söylə: "Özünüz üçün
Musa vasitəsilə dediyim sığınacaq şəhərləri seçin ki, 3 bilmədən,
səhvən bir adamı öldürən qatil oraya qaçsın. Ora sizin üçün qan
qisasını alan adamdan sığınacaq yeri olsun. 4 Qoy qatil bu şəhərlərdən
birinə qaçsın, şəhər qapısının girəcəyində dursun. Orada o şəhərin
ağsaqqallarına öz əməlini söyləsin. Onlar da onu şəhərə, yanlarına
aparsınlar və yer versinlər ki, onlarla yaşasın. 5 Əgər qan qisası alan onu
təqib edərsə, o zaman qatili ona təslim etməsinlər, çünki qonşusunu
bilmədən öldürmüşdür, əvvəldən onunla ədavəti yox idi. 6 Bu adam icma
qarşısında hökm alana qədər və o dövrdə olan baş kahinin ölümünə
qədər qoy bu şəhərdə yaşasın. Bundan sonra qatil qaçdığı şəhərə, öz
şəhərinə, öz evinə qayıda bilər"».
7 Sığınacaq şəhər üçün Qalileyada, Naftalinin dağlıq bölgəsində Qedeşi,
Efrayimin dağlıq bölgəsində Şekemi və Yəhudanın dağlıq bölgəsində
Qiryat-Arbanı, yəni Xevronu ayırdılar. 8 İordan çayının şərqində,
Yerixonun şərqində isə Ruven qəbiləsinin torpağından yaylada yerləşən
səhradakı Beseri, Qad qəbiləsinin torpağından olan Gileaddakı Ramotu,
Menaşşe qəbiləsindən olan Başanda Qolanı ayırdılar. 9 Bilmədən qətl edən
hər bir kəs oraya qaçsın və icma qarşısında dayananadək qan qisasını
alanın əli ilə öldürülməsin deyə bütün İsraillilərlə aralarında yaşayan
yadellilər üçün təyin olunan şəhərlər bunlar idi.

Levililərə verilən şəhərlər

21 1 [t] O zaman Levililərin nəsil başçıları kahin Eleazara, Nun
oğlu Yeşuaya və İsrail övladları qəbilələrinin nəsil başçılarına
yaxınlaşdılar. 2 Kənan torpağında yerləşən Şiloda onlara belə dedilər:
«Rəbb Musa vasitəsilə bizə yaşamaq üçün şəhərlər, heyvanlarımız üçün
otlaqlar verməyi əmr edib». 3 İsrail övladları Rəbbin əmrinə görə öz irs
torpaqlarından bu şəhərləri və oranın otlaqlarını Levililərə verdilər.
4 Püşk Qohatdan olan nəsillərə düşdü. Levililərdən olan kahin Harun
övladlarına Yəhuda, Şimeon və Binyamin qəbilələrindən püşk ilə on
üç şəhər verildi. 5 Digər Qohat övladlarına isə Efrayim qəbiləsinin

---

[t] **21:1-2** Say. 35:1-8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

nəsillərindən, Dan qəbiləsindən və Menaşşe qəbiləsinin yarısından püşk
ilə on şəhər verildi.
6 Gerşon övladlarına İssakar qəbiləsi nəsillərindən, Aşer, Naftali
qəbilələrindən, Başanda Menaşşe qəbiləsinin yarısından püşk ilə on üç
şəhər verildi.
7 Nəsillərinə görə Merari övladlarına Ruven, Qad, Zevulun
qəbilələrindən on iki şəhər verildi.
8 İsrail övladları Musa vasitəsilə Rəbbin əmr etdiyinə görə bu şəhərləri
və onların otlaqlarını püşk ilə Levililərə verdilər. 9 Onlara Yəhuda və
Şimeon övladlarının qəbilələrindən adları göstərilən bu şəhərləri verdilər.
10 Bunlar Levililərdən olan Qohat övladlarından Harun övladları üçün idi,
çünki ilk püşk onların idi. 11 Yəhudanın dağlıq bölgəsindəki Anaqlıların
atası Arbanın adı ilə adlanan Qiryat-Arba şəhərini, yəni Xevronu və
ətrafında olan otlaqları onlara verdilər. 12 Amma şəhərin tarlaları ilə
kəndlərini mülk olaraq Yefunne oğlu Kalevə verdilər.
13 Kahin Harun övladlarına qatillər üçün bu sığınacaq şəhərləri
verdilər: Xevronla otlaqlarını, Livna ilə otlaqlarını, 14 Yattirlə otlaqlarını,
Eştemoa ilə otlaqlarını, 15 Xolonla otlaqlarını, Devirlə otlaqlarını,
16 Ayin, Yutta, Bet-Şemeş şəhərləri ilə otlaqlarını. Bu, iki qəbilədən cəmi
doqquz şəhər idi. 17 Binyamin qəbiləsindən isə bu şəhərləri verdilər:
Giveonla otlaqlarını, Geva ilə otlaqlarını, 18 Anatotla otlaqlarını, Almonla
otlaqlarını. Bu, dörd şəhər idi. 19 Harun övladlarının, kahinlərin bütün
şəhərləri otlaqları ilə birgə on üç şəhər idi.
20 Levililərdən olan digər Qohat övladlarına nəsillərinə görə püşklə
düşən Efrayim qəbiləsinə aid şəhərləri verdilər. 21 Onlara Efrayimin
dağlıq bölgəsində qatillər üçün bu sığınacaq şəhərləri verdilər: Şekemlə
otlaqlarını, Gezerlə otlaqlarını, 22 Qivsayimlə otlaqlarını, Bet-Xoronla
otlaqlarını verdilər. Bunlar cəmi dörd şəhər idi. 23 Dan qəbiləsindən
bu şəhərləri verdilər: Elteqe ilə otlaqlarını, Gibbetonla otlaqlarını,
24 Ayyalonla otlaqlarını, Qat-Rimmonla otlaqlarını. Bunlar da dörd şəhər
idi. 25 Menaşşe qəbiləsinin yarısından isə bu şəhərləri verdilər: Taanakla
otlaqlarını, Qat-Rimmonla otlaqlarını. Bunlar isə iki şəhər idi. 26 Digər
Qohat övladlarına nəsillərinə görə verilən bütün şəhərlər otlaqları ilə
birlikdə on şəhər idi.
27 Levililərin nəsillərindən Gerşon övladlarına Menaşşe qəbiləsinin
yarısından qatillər üçün bu sığınacaq şəhərləri verdilər: Başandakı
Qolanla otlaqlarını, Beeştera ilə otlaqlarını verdilər. Bunlar iki şəhər
idi. 28 İssakar qəbiləsindən Qişyonla otlaqlarını, Davratla otlaqlarını,
29 Yarmutla otlaqlarını, En-Qannimlə otlaqlarını verdilər. Bunlar dörd
şəhər idi. 30 Aşer qəbiləsindən Mişalla otlaqlarını, Avdonla otlaqlarını,
31 Xelqatla otlaqlarını, Rexovla otlaqlarını verdilər. Bunlar dörd şəhər idi.
32 Naftali qəbiləsindən qatillər üçün sığınacaq şəhəri olan Qalileyadakı

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qedeşlə otlaqlarını, Xammot-Dorla otlaqlarını və Qartanla otlaqlarını
verdilər. Bunlar üç şəhər idi. 33 Nəsillərinə görə Gerşonluların bütün
şəhərləri otlaqları ilə birlikdə on üç şəhər idi.
34 Levililərdən olan Merari övladlarının nəsillərinə bu şəhərləri
verdilər: Zevulun qəbiləsindən Yoqneamla otlaqlarını, Qarta ilə
otlaqlarını, 35 Dimna ilə otlaqlarını, Nahalalla otlaqlarını. Bunlar dörd
şəhər idi. 36 Onlara Ruven qəbiləsindən Beserlə otlaqlarını, Yahsa ilə
otlaqlarını, 37 Qedemotla otlaqlarını, Mefaatla otlaqlarını verdilər. Bunlar
dörd şəhər idi; 38 Qad qəbiləsindən qatillər üçün sığınacaq şəhəri olan
Gileaddakı Ramotla otlaqlarını, Maxanayimlə otlaqlarını, 39 Xeşbonla
otlaqlarını, Yazerlə otlaqlarını verdilər. Bunlar dörd şəhər idi. 40 Bunların
hamısı Merari övladlarının, yəni Levililərdən qalan nəsillərin şəhərləri
idi. Onların püşkü on iki şəhərə düşmüşdü.
41 İsrail övladlarının irsi arasında Levililərin bütün şəhərləri otlaqları
ilə birlikdə qırx səkkiz şəhər idi. 42 Bu şəhərlərin hər birinin ətrafında
otlaqları var idi. Şəhərlərin hamısı belə idi.

Vəd olunmuş torpağın İsrailə verilməsi barədə Rəbbin sözünün yerinə yetirilməsi

43 Rəbb atalarına etdiyi anda görə vəd etdiyi bütün torpağı İsraillilərə
verdi. Onlar bu torpağa sahib oldular və orada məskən saldılar. 44 Rəbb
atalarına etdiyi anda görə hər şeydə onlara hər tərəfdən dinclik verdi və
bütün düşmənlərindən heç biri onların qarşısında dura bilmədi. Rəbb
bütün düşmənlərini onlara təslim etdi. 45 Rəbbin İsrail nəslinə söylədiyi
bütün yaxşı sözlərdən heç biri boşa çıxmadı, hamısı yerinə yetdi.

Şərq qəbilələrinin qayıtması

22 1 O zaman Yeşua Ruvenliləri, Qadlıları, Menaşşe qəbiləsinin
yarısını çağırıb dedi: 2 [u] «Siz Rəbbin qulu Musanın əmr etdiyi
hər şeyə əməl etdiniz və mənim sizə əmr etdiyim hər şeydə sözümə qulaq
asdınız. 3 Bu günə qədər keçən uzun müddət ərzində soydaşlarınızı tərk
etmədiniz və Allahınız Rəbbin sizə buyurduğu işlərə əməl etdiniz. 4 Ona
görə də Allahınız Rəbb soydaşlarınıza vəd etdiyi kimi əmin-amanlıq
verdi. İndi Rəbbin qulu Musanın İordan çayının o tərəfində sizə mülk
olaraq verdiyi torpağa, öz çadırlarınıza qayıdın. 5 Ancaq Rəbbin qulu
Musanın sizə buyurduğu əmrə və qanuna əməl etməyə səylə çalışın.
Allahınız Rəbbi sevin, tamamilə Allahın göstərdiyi yolla gedin və
əmrlərinə əməl edin, Ona bağlanın, bütün qəlbinizlə, bütün varlığınızla
yalnız Ona qulluq edin». 6 Yeşua onlara xeyir-dua verib yola saldı və
onlar çadırlarına qayıtdılar.

---

[u] **22:2** Say. 32:20-32; Yeşua 1:12-15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

7 Musa Başanda Menaşşe qəbiləsinin yarısına irs torpağı vermişdi.
Yeşua isə İordan çayının qərb tərəfində bu qəbilənin o biri yarısına
soydaşları arasında irs torpağı verdi. Yeşua onları çadırlarına göndərən
zaman xeyir-dua verdi. 8 Onlara belə dedi: «İndi öz çadırlarınıza çoxlu
var-dövlətlə qayıdırsınız. Özünüzə xeyli heyvan, qızıl-gümüş, tunc, dəmir
və çoxlu paltar götürmüsünüz. Düşmənlərinizdən qarət etdiyiniz bu malı
soydaşlarınıza paylayın».
9 Ruven övladları, Qad övladları, Menaşşe qəbiləsinin yarısı Kənan
torpağındakı Şilodan, İsrail övladlarının yanından qayıtdılar. Onlar
Rəbbin əmrinə görə Musa vasitəsilə sahib olduqları Gilead torpağına –
mülk olaraq onlara verilən torpağa yola düşdülər.

İordan çayının o tayında qoyulmuş qurbangah barədə mübahisə

10 Onlar Kənan torpağında olan İordan çayının yanındakı Gelilota
çatdılar. Orada – İordan çayının yanında Ruven övladları, Qad övladları
və Menaşşe qəbiləsinin yarısı bir qurbangah – möhtəşəm görünüşlü
qurbangah qurdular. 11 İsrail övladları bunu eşitdilər: «Budur, Ruven
övladları, Qad övladları və Menaşşe qəbiləsinin yarısı Kənan torpağının
sərhədində – İordan çayının yanındakı Gelilotda, İsrail övladlarına aid olan
tərəfdə bir qurbangah qurub». 12 İsrail övladları bunu eşidəndə bütün İsrail
övladlarının icmasını onlara qarşı döyüşə çıxmaq üçün Şiloya çağırdılar.
13 İsrail övladları Gilead torpağına, Ruven övladlarının, Qad
övladlarının və Menaşşe qəbiləsinin yarısının yanına kahin Eleazar oğlu
Pinxası, 14 onunla birlikdə İsrail qəbilələrinin hər biri üçün nəsil rəhbəri
olmaqla on rəhbər göndərdilər. Onların hər biri İsrail tayfaları arasında
nəsil başçıları idi. 15 Onlar Gilead torpağına, Ruven övladlarının, Qad
övladlarının və Menaşşe qəbiləsinin yarısının yanına gələrək belə dedi:
16 [v] «Rəbbin icması hamılıqla belə deyir: “Nədir İsrailin Allahına belə
xəyanət etdiniz? Niyə Rəbbin yolundan döndünüz və bu gün özünüzə
başqa qurbangah quraraq Ona qarşı üsyan etdiniz? 17 [w] Rəbbin icması
üzərinə bəla gətirən və bu günə qədər də təmizlənmədiyimiz Peor günahı
məgər bizə azlıq edir ki, 18 bu gün də Rəbbin yolundan dönürsünüz? Əgər
siz bu gün Rəbbə qarşı üsyan etsəniz, O da sabah bütün İsrail icmasına
qəzəblənəcək. 19 Əgər sahib olduğunuz torpaq murdardırsa, Rəbbin
məskəninin yerləşdiyi – Rəbbin mülkü olan torpağa keçin. Qoy torpaq
payınız bizim aramızda olsun. Allahımız Rəbbin qurbangahından başqa
özünüzə qurbangah qurmaqla Rəbbə və bizə qarşı üsyan etməyin. 20 [x]
Zerah oğlu Akan məhv edilmək üçün həsr olunan şeylərdən götürməklə
xəyanət etmədimi? Ona görə bütün İsrail icması üzərinə qəzəb
gəlmədimi? Bu günahdan ötrü o adam tək özü məhv olmadı”».

---

[v] **22:16** Qanun. 12:6 [w] **22:17** Say. 25:1-9 [x] **22:20** Yeşua 7:1-26

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

21 Ruven övladları, Qad övladları, Menaşşe qəbiləsinin yarısı İsrail
tayfalarının başçılarına cavab verdilər: 22 «Qadir Allah Rəbb! Qadir
Allah Rəbb! O bilir, qoy İsrail də bilsin. Əgər Rəbbin əleyhinə çıxıb üsyan
edəriksə, qoy bu gün O bizə qənim olsun! 23 Əgər Rəbbin yolundan dönmək
üçün üzərində yandırma qurbanları, taxıl təqdimləri, ünsiyyət qurbanları
təqdim etməkdən ötrü özümüzə başqa bir qurbangah qurmuşuqsa, qoy Rəbb
Özü bunun cavabını bizdən istəsin. 24 Amma bunu qorxaraq bu məqsədlə
etdik ki, sabah sizin övladlarınız övladlarımıza deməsinlər: "İsrailin Allahı
Rəbdən sizə nə? 25 Ey Ruven övladları, ey Qad övladları! Rəbb sizinlə
bizim aramızda İordan çayını sərhəd qoydu. Rəbdə sizin payınız yoxdur".
Bununla da sizin övladlarınız bizim övladlarımızı Rəbb qorxusundan
döndərə bilər. 26 Ona görə belə dedik: "Özümüzə bir qurbangah qurmaq
üçün işə başlayaq". Bu qurbangah yandırma qurbanı və başqa qurbanlar
üçün deyil, 27 bizimlə sizin aranızda və sonrakı nəsillərimiz arasında şahid
olmaq üçündür. Ta ki biz də yandırma qurbanlarımız, başqa qurbanlarımız
və ünsiyyət qurbanlarımızla Rəbbin hüzurunda Ona xidmət edək. Sabah
sizin övladlarınız da bizim övladlarımıza "Rəbdə sizin payınız yoxdur"
deməsinlər. 28 Biz dedik: "Sabah bizə yaxud nəsillərimizə belə desələr, biz də
belə cavab verərik ki, atalarımızın qurduğu Rəbbin qurbangahının surətinə
baxın. Bu yandırma qurbanlar və başqa qurbanlar üçün deyil, yalnız
sizinlə bizim aramızda şahid olmaq üçündür". 29 Rəbbə qarşı üsyan etmək,
bu gün Rəbbin yolundan dönmək, yandırma qurbanı, taxıl təqdimləri,
başqa qurbanlar üçün Allahımız Rəbbin məskəni qarşısında olan Öz
qurbangahından başqa qurbangah qurmaq qoy bizdən uzaq olsun».
30 Kahin Pinxas, onunla birgə olan icma rəhbərləri, yəni İsrail
tayfalarının başçıları Ruven övladlarının, Qad övladlarının və Menaşşe
övladlarının söylədiklərini eşidəndə bu sözləri bəyəndilər. 31 Kahin Eleazar
oğlu Pinxas və rəhbərlər Ruven övladlarına, Qad övladlarına və Menaşşe
övladlarına dedilər: «Bu gün bildik ki, Rəbb aramızdadır, çünki Ona qarşı
bu xəyanəti etmədiniz və İsraillilər Rəbbin əlindən qurtardınız».
32 Kahin Eleazar oğlu Pinxas və rəhbərlər Ruven övladları və Qad
övladlarının yanından, Gilead torpağından Kənan torpağına İsrail
övladlarının yanına qayıdıb onlara xəbər gətirdilər. 33 Bu işi İsrail
övladları da bəyəndilər. Onlar Allaha şükür etdilər və Ruven övladlarına,
Qad övladlarına qarşı müharibə etmək və onların yaşadıqları ölkəni
viran etmək fikrindən döndülər.
34 Ruven övladları və Qad övladları qurbangahın adını «Şahid» qoydular.
Çünki onlar dedi: «Bu qurbangah Rəbbin Allah olduğuna aramızda şahiddir».

Yeşuanın vəsiyyəti

23 1 Rəbb İsraillilərə hər tərəfdən düşmənlərindən əmin-amanlıq
verəndən sonra uzun müddət keçdi. Artıq Yeşua qocalıb

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

yaşa dolmuşdu. 2 O bütün İsraili, ağsaqqalları, başçıları, hakimləri və
məmurları çağırdı və onlara dedi: «Mən qocalmışam, yaşım çoxdur.
3 Allahınız Rəbbin sizin uğrunuzda bütün bu millətlərə nə etdiyini
gördünüz, çünki Allahınız Rəbb Özü sizin üçün döyüşdü. 4 Budur, İordan
çayından qərb tərəfə Böyük dənizə qədər qırdığım bütün millətlərin
torpaqları ilə birlikdə qalan bu millətlərin də torpaqlarını qəbilələriniz
üçün irs olaraq payladım. 5 Allahınız Rəbb Özü onları qarşınızdan silib
atacaq və onları gözünüzün qarşısından qovacaq. Allahınız Rəbbin sizə
söz verdiyi kimi onların torpağına sahib olacaqsınız. 6 Musanın Qanun
kitabında yazılan hər şeyi saxlayıb yerinə yetirmək üçün çox diqqətli
olun ki, ondan nə sağa, nə də sola dönəsiniz. 7 Sizinlə qalan bu millətlərə
qarışmayın, allahlarının adını çəkməyin, onlara and içməyin, onlara
qulluq etməyin, onlara səcdə qılmayın. 8 Yalnız bu günə qədər etdiyiniz
kimi Rəbbə etibar edin. 9 Çünki Rəbb qarşınızdan böyük və qüvvətli
millətləri qovdu, ona görə də bu günə qədər sizin qarşınızda heç kim
dura bilmədi. 10 [y] [z] Sizdən bir adam min adamı qova bildi, çünki Allahınız
Rəbb sizə dediyi kimi sizin üçün Özü döyüşdü. 11 Öz canınız xatirinə
Allahınız Rəbbi sevməyə cəhd edin. 12 Əgər geri dönsəniz, sizin aranızda
yaşayan bu millətlərdən qalanlara bağlansanız, onlarla qohum olsanız,
onlarla qaynayıb-qarışsanız, 13 yaxşı bilin ki, Allahınız Rəbb bu millətləri
gözünüz qarşısından bir daha qovmayacaq. Allahınız Rəbbin verdiyi bu
nemətli torpaq üzərindən yox olana qədər onlar sizin üçün kəmənd, tələ,
böyürlərinizə qamçı və gözlərinizə tikan olacaq.
14 Budur, bu gün mən də hamı kimi dünyadan köçəcəyəm. Bütün
qəlbinizlə və varlığınızla bilirsiniz ki, Allahınız Rəbbin haqqınızda dediyi
bütün yaxşı şeylərdən heç biri boşa çıxmadı. Hamısı sizin üçün yerinə
yetdi. Onun sözlərindən heç biri boşa çıxmadı. 15 Allahınız Rəbbin sizə
vəd etdiyi bütün nemətli şeylər necə yerinə yetdisə, verdiyi bu yaxşı
torpaq üzərindən sizi həlak edənə qədər bütün pis şeyləri də Rəbb beləcə
sizin başınıza gətirəcək. 16 Əgər Allahınız Rəbbin sizə buyurduğu əhdi
pozsanız, gedib başqa allahlara qulluq etsəniz, onlara səcdə qılsanız,
Rəbbin qəzəbi sizə qarşı alovlanacaq və sizə verdiyi nemətli torpaq
üzərindən tezliklə yox olacaqsınız».

Yeşuanın və İsrail xalqının Şekemdə əhd bağlaması

24 1 Yeşua İsrailin bütün qəbilələrini Şekemə topladı və İsrailin
ağsaqqallarını, başçılarını, hakimlərini və məmurlarını çağırdı.
Onlar Allahın hüzurunda durdular. 2 [a] Yeşua bütün xalqa dedi: «İsrailin
Allahı Rəbb belə deyir: “İbrahimin, Naxorun atası Terah və atalarınız
keçmişdə Fərat çayının o biri tayında yaşayırdılar. Onlar başqa allahlara

---

[y] **23:10** Qanun. 32:30 [z] **23:10** Qanun. 3:22 [a] **24:2** Yar. 11:27

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qulluq edirdilər. 3[b] [c] Atanız İbrahimi Fərat çayının o biri tayından gətirib
bütün Kənan torpağında gəzdirdim, nəslini çoxaldaraq ona İshaqı verdim.
4[d] [e] [f] İshaqa Yaqubu və Esavı verdim. Esavın mülk sahibi olması üçün Seir
dağını ona verdim. Yaqubla övladları isə Misirə getdilər. 5[g] Musa ilə Harunu
göndərib Misiri bəlalara düçar etdim və sonra sizi oradan çıxartdım. 6[h]
Atalarınızı Misirdən çıxartdım, siz Qırmızı dənizə tərəf gəldiniz. Misirlilər
Qırmızı dənizə qədər döyüş arabaları və süvarilərlə atalarınızı təqib etdilər.
7 Onlar Rəbbə fəryad edəndə O, Misirlilərlə sizin aranızda qaranlıq yaratdı,
onların üstünə dənizi gətirdi, onlar suların altında qaldılar. Misirdə etdiyim
şeyləri gözünüzlə gördünüz və uzun müddət səhrada yaşadınız.
8[i] Sizi İordan çayının şərq tərəfində yaşayan Emorlular torpağına
gətirdim, onlar sizinlə vuruşanda onları sizə təslim etdim, torpaqlarını
isə mülk olaraq aldınız və hamısını qarşınızdan yox etdim. 9[j] Moav
padşahı Sippor oğlu Balaq qalxıb İsraillilərlə vuruşdu və xəbər göndərib
Beor oğlu Bilamı sizə lənət etmək üçün çağırdı. 10 Lakin Bilamı eşitmək
istəmədim. O da ancaq xeyir-dua verdi. Beləcə sizi onun əlindən azad
etdim. 11[k] [l] İordan çayından keçib Yerixoya gəldiniz. Yerixo adamları,
Emorlular, Perizlilər, Kənanlılar, Xetlilər, Qirqaşlılar, Xivlilər, Yevuslular
sizə qarşı vuruşdular, lakin onları sizə təslim etdim. 12 Sizin önünüzcə
eşşəkarısı çıxarıb onunla Emorluların iki padşahını qarşınızdan
qovdum. Bu iş sizin qılıncınızla və ox-kamanınızla olmadı. 13[m] Üzərində
işləmədiyiniz bir torpağı, tikmədiyiniz şəhərləri sizə verdim ki, orada
yaşayasınız. Salmadığınız bağlardan və zeytunluqlardan yeyirsiniz”.
14 Ona görə də Rəbdən qorxun, səmimiyyətlə və sədaqətlə Ona qulluq
edin. Fərat çayının o biri tərəfində və Misirdə atalarınızın qulluq etdiyi
allahları atın, yalnız Rəbbə qulluq edin. 15 Əgər Rəbbə qulluq etmək
gözünüzdə pisdirsə, bu gün kimə qulluq edəcəyinizi özünüz seçin.
Atalarınızın qulluq etdikləri Fərat çayının o tayındakı allahlaramı, yoxsa
torpaqlarında yaşadığınız Emorluların allahlarınamı qulluq edəcəksiniz?
Amma mən və mənim evimdəkilər Rəbbə qulluq edəcək».
16 Xalq cavab verdi: «Rəbbi tərk edib başqa allahlara qulluq etmək
qoy bizdən uzaq olsun! 17 Çünki bizi və atalarımızı Misir torpağından –
köləlik diyarından çıxaran, gözümüzün qarşısında bu böyük əlamətləri
göstərən və getdiyimiz bu yolda, arasından keçdiyimiz bütün xalqlar
arasında bizi qoruyan yalnız Allahımız Rəbdir. 18 Rəbb bütün xalqları,
bu torpaqda yaşayan Emorluları qarşımızdan qovdu. Biz də Rəbbə qulluq
edəcəyik, çünki Allahımız Odur».

---

[b] **24:3** Yar. 12:1-9 [c] **24:3** Yar. 21:1-3 [d] **24:4** Yar. 25:24-26 [e] **24:4** Yar. 36:8; Qanun. 2:5
[f] **24:4** Yar. 46:1-7 [g] **24:5** Çıx. 3:1–12:42 [h] **24:6-7** Çıx. 14:1-31 [i] **24:8** Say. 21:21-35
[j] **24:9-10** Say. 22:1–24:25 [k] **24:11** Yeşua 3:14-17 [l] **24:11** Yeşua 6:1-21
[m] **24:13** Qanun. 6:10-11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

19 Yeşua xalqa dedi: «Rəbbə qulluq edə bilməzsiniz, çünki O, müqəddəs
Allahdır. O, qısqanc Allahdır, qanunsuzluğunuzu və günahlarınızı
bağışlamayacaq. 20 Əgər Rəbbi tərk edib yad allahlara qulluq etsəniz, sizə
yaxşılıq edən Rəbb əleyhinizə dönüb pislik edəcək və sizi məhv edəcək».
21 Xalq Yeşuaya dedi: «Xeyr, ancaq Rəbbə qulluq edəcəyik». 22 Yeşua
xalqa dedi: «Qulluq etmək üçün Rəbbi seçdiyinizə siz özünüz şahidsiniz».
Onlar «biz şahidik» dedilər. 23 Yeşua dedi: «Elə isə indi aranızda olan
yad allahları atın, ürəyinizi İsrailin Allahı Rəbbə meyl etdirin». 24 Xalq
Yeşuaya dedi: «Allahımız Rəbbə qulluq edəcəyik və yalnız Onun sözünə
qulaq asacağıq».
25 Yeşua o gün xalqla əhd bağladı. Onlar üçün Şekemdə qanun və hökm
qoydu. 26 Yeşua bu sözləri Allahın Qanun kitabına yazdı. Sonra böyük
bir daş götürüb Rəbbin Müqəddəs məkanının yanında olan palıd ağacı
altında yerləşdirdi. 27 Yeşua bütün xalqa dedi: «Budur, bu daş bizə qarşı
şahid olacaq, çünki Rəbbin bizə dediyi bütün sözləri o eşitdi. Qoy bu daş
Allahınızı inkar etməmək üçün sizə qarşı şahid olsun». 28 Bundan sonra
bütün xalqı irs aldığı torpaqlara göndərdi.

Yeşuanın ölümü

29 Bu hadisələrdən sonra Rəbbin qulu Nun oğlu Yeşua yüz on
yaşında vəfat etdi. 30 [n] Onu Qaaş dağının şimalında, Efrayimin dağlıq
bölgəsindəki Timnat-Serahda irs olan torpağının sahəsində dəfn etdilər.
31 Yeşuanın bütün ömrü boyu və ondan sonra sağ qalan, Rəbbin İsrail
üçün etdiyi bütün işləri bilən ağsaqqalların ömrü boyu İsrail xalqı Rəbbə
qulluq etdi.

Yusifin sümüklərinin Şekemdə basdırılması

32 [j] [p] İsraillilər Misirdən çıxarkən Yusifin sümüklərini özləri ilə
götürmüşdülər. Bunları Yaqubun Şekemdəki tarlasında basdırdılar. Yaqub
bu tarlanı Şekemin atası Xamorun övladlarından yüz parça gümüşə satın
almışdı və bu torpaq Yusif övladlarının irsi oldu.
33 Bundan sonra Harun oğlu Eleazar öldü. Onu Efrayimin dağlıq
bölgəsində oğlu Pinxasa verilən təpədə dəfn etdilər.

---

[n] **24:30** Yeşua 19:49-50 [j] **24:32** Yar. 50:24-25; Çıx. 13:19 [p] **24:32** Yar. 33:19; Yəh. 4:5; Həv. 7:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

HAKİMLƏR

KİTABI

GİRİŞ

«Hakimlər» Kitabı İsrail tarixində Kənan torpağının zəbt olunması və padşahlığın əsasının qoyulması arasındakı dövrü təsvir edir. Bu, qanunsuzluq dövrü idi. Kitabın əsas ideyası budur: «O dövrdə İsraildə padşah yox idi, hərə öz gözündə doğru görünən işi edirdi» (17:6, 21:25).

Burada yazılan hekayələr «hakimlər» adlanan milli qəhrəmanların rəşadətindən bəhs edir. Əslində onların əksəri hakimlərdən çox hərbi başçı idi. Kitabın verdiyi ibrət dərsi budur ki, İsrailin varlığı Allaha sadiqliyindən asılı idi, çünki onların vəfasızlığı başlarına bəla gətirirdi. Amma ən vacib şey odur ki, İsrail xalqı Allaha vəfasız olub üzərinə bəla gətirsə də, onlar Allaha tərəf dönüb tövbə etdikdə O Öz xalqını xilas etməyə həmişə hazır idi.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:10 Yeşuanın ölümünə qədər baş verən hadisələr
2:11–3:6 İsrail Rəbdən üz döndərir
3:7–16:31 İsrailin hakimləri
3:7-31 Otniel, Ehud, Şamqar
4:1–5:3 Devora və Baraq
6:1–8:35 Gideon
9:1-57 Avimelek
10:1–12:7 Tola, Yair, İftah
12:8-15 İvsan, Elon və Avdon
13:1–16:31 Şimşon
17:1–21:25 Müxtəlif hadisələr

Yerusəlimin alınması

1 1 Yeşuanın ölümündən sonra İsrail övladları Rəbdən soruşdu: «Bizim
üçün Kənanlılara qarşı döyüşə birinci kim çıxacaq?» 2 Rəbb dedi:
«Yəhudalılar çıxacaq, budur, Mən torpağı onlara təslim edirəm».

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 Yəhudalılar soydaşları Şimeonlulara dedi: «Torpağın bizə düşən hissəsinə
gəlin, Kənanlılara qarşı vuruşmaq üçün bizimlə döyüşə çıxın. Sonra da
torpağın sizə düşən hissəsinə gəlib sizinlə bərabər biz döyüşə çıxarıq».
4 Yəhudalılar döyüşə çıxdı. Rəbb Kənanlılarla Perizliləri onlara təslim etdi və
Yəhudalılar Bezeqdə onlardan on min nəfər adamı qırdı. 5 Bezeqdə Adoni-
Bezeqi tapıb vuruşdular və həm Kənanlıları, həm də Perizliləri qırdılar.
6 Lakin Adoni-Bezeq qaçdı və Yəhudalılar onun ardınca qaçıb əllərinin və
ayaqlarının baş barmaqlarını kəsdilər. 7 Adoni-Bezeq dedi: «Mənim masamın
altında yetmiş padşah əl və ayaqlarının baş barmaqları kəsilmiş halda çörək
qırıntıları dənləyirdi. Mən necə etmişdimsə, Allah da mənə əvəzini elə
verdi». Yəhudalılar Adoni-Bezeqi Yerusəlimə gətirdi və o orada öldü.
8 Yəhuda övladları Yerusəlimə hücum edib vuruşdu və oranı alıb
əhalisini qılıncdan keçirdilər. Şəhərə isə od vurub yandırdılar. 9 Bundan
sonra Yəhuda övladları dağlıq bölgədə, Negevdə və yamaclı-düzənlikli
bölgədə yaşayan Kənanlılara qarşı vuruşmaq üçün endilər. 10 [a] Əvvəlki
adı Qiryat-Arba olan Xevronda yaşayan Kənanlılara qarşı yürüş edib
Şeşayı, Aximanı və Talmayı məğlub etdilər.
11 Oradan da əvvəlki adı Qiryat-Sefer olan Devir əhalisinə qarşı yürüş
etdilər. 12 Kalev dedi: «Kim Qiryat-Seferə hücum edib oranı alarsa, qızım
Aksanı ona ərə verəcəyəm». 13 Oranı Kalevin kiçik qardaşı Kenazın oğlu
Otniel aldı. Kalev qızı Aksanı arvad olaraq ona verdi. 14 Qız Otnielə ərə
gedəndə ərini atasından bir tarla yeri istəməyə sövq etdi. Qız eşşəkdən
düşəndə Kalev ona dedi: «Nə istəyirsən?» 15 Aksa Kalevə dedi: «Mənə bir
pay da ver. Madam ki mənə Negev torpağını verdin, onda su qaynaqlarını
da ver». Kalev ona yuxarıdakı və aşağıdakı su qaynaqlarını verdi.
16 Musanın Qenli qayınatasının nəslindən olanlar Yəhudalılarla birgə
Xurma şəhərindən[b] çıxaraq Aradın cənubunda olan Yəhuda çölündə
xalqın arasında məskunlaşdılar. 17 Yəhudalılar soydaşları Şimeonlularla
birgə gedib Sefatda qalan Kənanlıları qıraraq tamamilə məhv etdilər.
O şəhərin adı Xorma[c] adlandırıldı. 18 Yəhudalılar Qəzzəni və bütün
ərazisini, Aşqelonu və bütün ərazisini, Eqronu və bütün ərazisini aldılar.
19 Rəbb Yəhudalılarla idi. Yəhudalılar dağlıq bölgəsini ələ keçirdilər. Vadi
sakinlərini isə qova bilmədilər, çünki onların dəmir döyüş arabaları var
idi. 20 Musanın söylədiyi kimi Xevronu Kalevə verdilər. O da Anaqın üç
oğlunu oradan qovdu. 21 [d] Lakin Binyamin övladları Yerusəlimdə qalan
Yevusluları qovmadılar və Yevuslular bu günə qədər Binyamin övladları
ilə birgə Yerusəlimdə yaşayırlar.
22 Yusif nəsli də Bet-Elə hücum etdi və Rəbb onlarla idi. 23 Yusif nəsli Bet-
Elə kəşfiyyata adamlar göndərdi. Şəhərin əvvəlki adı Luz idi. 24 Kəşfiyyatçılar

---

[a] **1:10-15,20** Yeşua 15:14-19 [b] **1:16** *Xurma şəhəri* – Yerixo şəhəri. [c] **1:17** *Xorma* – ibrani dilində *tamamilə yox etmək*. [d] **1:21** Yeşua 15:63; 2Şam. 5:6; 1Saln. 11:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

şəhərdən çıxan bir adamı görüb dedilər: «Rica edirik, bizə şəhərə girmək üçün
yol göstərəsiniz və biz də sizinlə yaxşı rəftar edərik». 25 Bu adam onlara şəhərə
girmək üçün yol göstərdi. Onlar şəhərə girib əhalisini qılıncdan keçirdilər, lakin
həmin adama və qohumlarına dəymədilər. 26 Bu adam Xetlilərin torpağına getdi
və orada bir şəhər salıb adını Luz qoydu. Oranın bu günə qədər adı beləcdir.
27[e] Menaşşe qəbiləsi Bet-Şeanla qəsəbələrinin əhalisini, Taanakla
qəsəbələrinin əhalisini, Dorla qəsəbələrinin əhalisini, İvleamla qəsəbələrinin
əhalisini və Megiddo ilə qəsəbələrinin əhalisini qovmadı. Kənanlılar bu ölkədə
qalmaq iddiasını etdi. 28 İsraillilər bu torpaqlarda möhkəmlənəndə Kənanlıların
üzərinə mükəlləfiyyət qoydular, amma tamamilə qovmadılar.
29[f] Efrayim qəbiləsi Gezerdə olan Kənanlıları qovmadı. Bununla da
Kənanlılar Gezerdə – onların arasında yaşadı.
30 Zevulun qəbiləsi Qitron əhalisini və Nahalol əhalisini qovmadı.
Kənanlılar da onların arasında qalıb mükəlləfiyyətçi oldular.
31 Aşer qəbiləsi Akko əhalisini, Sidon, Axlav, Akziv, Xelba, Afeq və
Rexov əhalisini qovmadı. 32 Aşerlilər bu ölkənin sakinləri olan Kənanlılar
arasında yaşadı və onları qovmadı.
33 Naftali qəbiləsi Bet-Şemeş və Bet-Anat əhalisini qovmadı, bu ölkənin
sakinləri olan Kənanlılar arasında yaşadı. Bet-Şemeş və Bet-Anat əhalisi
onlar üçün mükəlləfiyyətçi oldu.
34 Emorlular Dan övladlarını dağlıq bölgəsinə köçməyə vadar etdi və
onları vadiyə düşməyə qoymadı. 35 Emorlular Har-Xeresdə, Ayyalonda və
Şaalvimdə qalıb orada yaşadı. Ancaq Yusif nəsli qüvvətlənəndə Emorlular
onlar üçün mükəlləfiyyətçi oldu. 36 Emorluların sərhədi Aqrabbim
keçidindən – Seladan yuxarıya uzanırdı.

İsrailin sədaqətsizliyi

2 1 Rəbbin mələyi Qilqaldan Bokimə çıxdı və dedi: «Sizi Mən Misirdən
çıxararaq atalarınıza vəd etdiyim torpağa gətirib dedim ki, sizinlə
olan əhdimi heç vaxt pozmayacağam. 2[g] Siz isə bu torpağın əhalisi ilə əhd
bağlamayın və onların qurbangahlarını dağıdın. Lakin siz Mənim sözümə qulaq
asmadınız. Niyə belə etdiniz? 3 Buna görə də Mən deyirəm: onları qarşınızdan
qovmayacağam və onlar sizə əngəl, allahları isə sizə tələ olacaq». 4 Rəbbin mələyi
bu sözləri İsrail övladlarına söylədiyi zaman xalq bərkdən ağlamağa başladı.
5 Ona görə də o yerin adına Bokim[h] dedilər və orada Rəbbə qurban təqdim etdilər.

Yeşuanın ölümü

6 Yeşua xalqı yola salan zaman İsrail övladlarından hər biri öz torpaq
paylarına sahib olmaq üçün getdi. 7 Yeşuanın bütün ömrü boyu Rəbbin

---

[e] **1:27-28** Yeşua 17:11-13 [f] **1:29** Yeşua 16:10 [g] **2:2** Çıx. 34:12-13; Qanun. 7:2-5
[h] **2:5** *Bokim* – ibrani dilində *ağlayanlar.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İsrail üçün etdiyi bütün böyük işləri görən və Yeşuadan sonra sağ qalan
ağsaqqalların bütün ömrü boyunca xalq Rəbbə qulluq etdi. 8 Rəbbin
qulu Nun oğlu Yeşua yüz on yaşında vəfat etdi. 9 [i] Onu Qaaş dağının
şimalında, Efrayimin dağlıq bölgəsində olan Timnat-Xeres adlı irs olan
torpaq sahəsində dəfn etdilər. 10 Yeşua ilə bir dövrdə yaşayan bütün nəsil
də ölüb atalarına qovuşdu. Bundan sonra Rəbbin İsrail üçün etdiyi işləri
bilməyən başqa bir nəsil törədi.
11 İsrail övladları Rəbbin gözündə pis olan işlər görərək Baal bütlərinə
qulluq etdilər. 12 Bununla da onları Misir ölkəsindən çıxaran atalarının
Allahı Rəbbi atıb başqa allahlara – ətraflarında yaşayan millətlərin
allahlarına sitayiş edərək onlara səcdə etdilər. Buna görə də Rəbbi
qəzəbləndirdilər. 13 Onlar Rəbbi ataraq Baal və Aştoret bütlərinə qulluq
etdilər. 14 Rəbbin İsrailə qarşı qəzəbi alovlandı və onları basqınçılara
təslim etdi. Basqınçılar da onları talan etdilər. Rəbb onları ətraflarındakı
düşmənlərə verdi. İsrail övladları isə düşmən qabağında tab gətirə
bilmədilər. 15 Harada döyüşdülərsə, Rəbbin onlara dediyi və and içdiyi
kimi Rəbbin əli onların əleyhinə qalxdı. Bundan İsraillilər pis vəziyyətə
düşüb çox əziyyət çəkdilər.
16 Rəbb İsrail övladlarını talançıların əlindən qurtarmaq üçün
hakimlər yetirdi. 17 Lakin onlar hakimlərə də qulaq asmadılar. Başqa
allahlara sitayiş etməklə Rəbbə xəyanət etdilər. Rəbbin əmrlərinə itaət
edən atalarına bənzəmədilər və tezliklə ata-babaları gedən yoldan
azdılar. 18 Rəbb onlar üçün hakimlər yetirdi və Özü də hakimlərlə
oldu. Hakimlərin ömrü boyunca Rəbb İsraillilləri düşmənlərin əlindən
qurtarırdı. Ona görə ki onları əzənlərin və sıxışdıranların üzündən nalə
çəkdikləri zaman Rəbbin xalqa rəhmi gəlirdi. 19 Hər hansı hakim öləndən
sonra xalq yenə başqa allahlara sitayiş etməklə, onlara qulluq edib
səcdə etməklə atalarından daha betər olurdu. Onlar bu əməllərindən, bu
inadkarlıqlarından əl çəkmədi. 20 Ona görə də Rəbbin İsraillilərə qarşı
qəzəbi alovlandı və dedi: «Madam ki bu millət Mənim atalarına əmr
etdiyim əhdi pozub sözümə qulaq asmadı, 21 Mən də Yeşua vəfat edəndə
bu torpaqlarda saxladığı millətlərin heç birini daha onların qarşısından
qovmayacağam. 22 Ataları kimi bu yolla gedib-getməyəcəklərini görmək
üçün İsraillilləri bu millətlər vasitəsilə sınaqdan keçirəcəyəm». 23 Rəbb
bu millətlərin həmin torpaqlarda qalmasına izin verdi. Onları Yeşuaya
təslim etməyərək dərhal qovmadı.

Kənan torpağında qalan millətlər

3 1 Rəbb Kənan döyüşlərindən heç birini görməyən İsraillilləri
sınamaq istədi. 2 İsrail övladlarının nəsillərindən əvvəldən döyüşə

---

[i] **2:9** Yeşua 19:49-50

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

bilməyənlərin hamısına döyüş təlimi vermək üçün Rəbbin ölkədə
saxladığı millətlər bunlar idi: 3 Beş Filişt ağası, bütün Kənanlılar və
Sidonlular, eləcə də Baal-Xermon dağından Xamat keçidinə qədər Livan
dağlarında yaşayan Xivlilər. 4 Onları orada Rəbb ona görə saxladı ki,
İsraillilər sınasın və Musa vasitəsilə atalarına verdiyi əmrlərə necə itaət
edib-etməyəcəklərini öyrənsin. 5 Beləliklə, İsrail övladları Kənanlılar,
Xetlilər, Emorlular, Perizlilər, Xivlilər və Yevuslular arasında yaşadı.
6 İsrail övladları onların qızlarından özlərinə arvad aldı, öz qızlarını da
onların oğullarına verdi və onların allahlarına sitayiş etdi.

Birinci hakim Otniel

7 Beləliklə, İsrail övladları Rəbbin gözündə pis olan işlər gördülər. Onlar
özlərinin Allahı Rəbbi unudaraq Baal və Aşera bütlərinə sitayiş etdilər.
8 Ona görə də Rəbbin qəzəbi İsraillilərə qarşı alovlandı və onları Aram-
Naharayim padşahı Kuşan-Rişatayimə təslim etdi. İsrail övladları səkkiz
il Kuşan-Rişatayimə tabe oldu. 9 İsrail övladları Rəbbə fəryad edəndə
Rəbb də onlar üçün bir xilaskar yetirdi. Xilaskar Kalevin kiçik qardaşı
olan Qenazın oğlu Otniel idi. O, İsrail övladlarını əsarətdən xilas etdi.
10 Rəbbin Ruhu Otnielin üzərinə endi. O, İsrailin hakimi oldu və döyüşə
çıxdı. Rəbb Aram-Naharayim padşahı Kuşan-Rişatayimi Otnielə təslim
etdi. O, Kuşan-Rişatayimdən daha güclü oldu. 11 O dövrdə ölkə qırx il
rahat yaşadı. Sonra Qenazın oğlu Otniel öldü.

Ehudun hakimliyi

12 İsrail övladları yenə də Rəbbin gözündə pis olan işləri gördülər. Rəbb
də Moav padşahı Eqlonu İsraillilərə qarşı qaldıraraq qüvvətləndirdi.
Çünki onlar Rəbbin gözündə pis olan işləri görmüşdülər. 13 Moav padşahı
Eqlon Ammon və Amaleq övladlarını öz yanına toplayaraq İsraillilər
məğlub edib Xurma şəhərini aldı. 14 Beləliklə, İsrail övladları Moav
padşahı Eqlona on səkkiz il tabe oldu.
15 Lakin İsrail övladları Rəbbə fəryad edəndə Rəbb Binyaminli Geranın
oğlu solaxay Ehudu bir xilaskar kimi onlara yetirdi. İsrail övladları
Moav padşahı Eqlona Ehud vasitəsilə xərac göndərdi. 16 Ehud özünə
uzunluğu bir qulac olan ikiağızlı xəncər düzəltdi və onu paltarının
altında sağ buduna bağladı. 17 Ehud xəracı Moav padşahı Eqlona təqdim
etdi. Eqlon isə çox tosqun adam idi. 18 Ehud xərac təqdimini bitirəndən
sonra hədiyyə gətirən adamları geri göndərdi. 19 Amma özü Qilqalın
yaxınlığındakı daş bütlərin yanından geriyə qayıdıb padşaha dedi: «Ey
padşah, sənə gizli sözüm var». Padşah «sus» dedi. Onda yanında dayanan
adamların hamısı eşiyə çıxdılar.
20 Ehud onun yanına gəldi. Padşah üst mərtəbədəki sərin otağında
tənha qalırdı. Ehud ona dedi: «Allahdan sənə bir sözüm var». Padşah

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

kürsüsündən qalxdı. 21 Ehud isə sol əlini uzadıb sağ buduna bağladığı
xəncəri çıxarıb padşahın qarnına soxdu. 22 Xəncəri elə bərk vurmuşdu
ki, tiyənin ardınca qəbzəsi də onun qarnına girmişdi və bağırsaqları
yerə tökülmüşdü. Xəncərin tiyəsini isə piy tutmuşdu, çünki Ehud xəncəri
padşahın qarnından çıxarmamışdı. 23 Ehud eyvana çıxıb arxasınca
yuxarıdakı otağın qapılarını örtüb qıfılladı.
24 O çıxanda padşahın qulları gəlib baxdılar. Yuxarı otağın qapısını
qıfıllı görəndə dedilər: «Yəqin padşah yuxarı otaqda ayaqyoluna gedir».
25 Padşahı gözlədilər, lakin otağın qapısını açan olmadığına görə nigaran
qaldılar. Sonra açar götürüb qapıları açanda gördülər ki, ağalarının
meyiti yerə sərilib.
26 Onlar padşahı gözləyən zaman Ehud artıq aradan çıxmış və daş
bütlərin yanından keçib Seiraya qaçmışdı. 27 O, İsrailə çatan kimi
Efrayimin dağlıq bölgəsində şeypur çaldı və İsrail övladları onunla birgə
dağlıq yerdən aşağı düşdülər. Ehud onların qabağında gedirdi. 28 Ehud
İsraillilərə dedi: «Ardımca gəlin, çünki Rəbb düşmənimiz olan Moavlıları
sizə təslim etdi». İsrail övladları da Ehudun ardınca enib Moavlılara qarşı
bütün İordan çayının keçidlərini bağladılar ki, heç kim keçə bilməsin.
29 O zamankı döyüşdə Moavlılardan on min nəfərə qədər qırıldı. Onların
da hər biri qüvvətli bir igid idi və heç kim canını qurtara bilmədi.
30 Həmin gün Moav ölkəsi İsraillilərə tabe oldu və İsrail ölkəsi səksən il
rahat yaşadı.

Şamqarın hakimliyi

31 Bundan sonra Anat oğlu Şamqar hakim oldu və o, altı yüz Filiştlini
öküz payası ilə qıraraq İsraili xilas etdi.

Devora və Baraqın İsraili xilas etməsi

4 1 Ehud öləndən sonra İsrail övladları yenə də Rəbbin gözündə pis
olan işlər gördülər. 2 Buna görə də Rəbb onları Xasorda padşahlıq
edən Kənan padşahı Yavinə təslim etdi. Yavinin ordu başçısı Sisra idi.
O, Xaroşet-Haqqoyimdə yaşayırdı. 3 İsrail övladları Rəbbə fəryad etdilər,
çünki doqquz yüz dəmir döyüş arabasına malik olan Yavin iyirmi il idi
ki, İsrail övladlarına zülm edib əziyyət verirdi.
4 O vaxtlar Lappidotun arvadı peyğəmbər Devora İsraildə hakimlik
edirdi. 5 Bu qadın Efrayimin dağlıq bölgəsində Rama ilə Bet-El arasında olan
Devoranın xurma ağacı altında yaşayırdı. İsrail övladları da hökm çıxarmaq
üçün onun yanına qalxırdılar. 6 Devora adam göndərib Naftali bölgəsində
Qedeş şəhərindən Avinoam oğlu Baraqı çağırıb dedi: «İsrailin Allahı Rəbb
sənə əmr etdi ki, yanına Naftali və Zevulun övladlarından on min nəfər kişini
alıb Tavor dağına aparasan. 7 Mən də Yavinin ordu başçısı Sisranı və onun
döyüş arabaları ilə əsgərlərini yolundan döndərib Qişon çayına – sənin yanına

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

gətirəcəyəm və sənə təslim edəcəyəm». 8 Baraq Devoraya dedi: «Əgər sən
mənimlə bərabər getsən, mən də gedəcəyəm, yox, əgər mənimlə bir getməsən,
mən də getməyəcəyəm». 9 Devora dedi: «Mən mütləq səninlə bir gedəcəyəm,
amma bunu da bil ki, getdiyin yolun şöhrəti sənin olmayacaq, çünki Rəbb
Sisranı bir qadına təslim edəcək». Devora ayağa qalxdı və Baraqla birgə
Qedeşə getdi. 10 Baraq Zevulun və Naftali övladlarını Qedeşə topladı və on min
nəfər kişi onun ardınca getdi. Devora da Baraqla birgə yola düşdü.
11 Qenli Xever, Musanın qaynı Xovavın nəslindən olan o biri
Qenlilərdən ayrılmışdı. O, Qedeş yaxınlığında, Saanayimdəki palıd
ağacının yanında öz çadırını qurmuşdu.
12 Sisraya xəbər çatdı ki, Avinoam oğlu Baraq Tavor dağına çıxıb. 13 Sisra
doqquz yüz dəmir arabadan ibarət bütün döyüş arabalarını və yanındakı bütün
xalqı Xaroşet-Haqqoyimdən Qişon çayına topladı. 14 Devora Baraqa dedi: «Qalx,
çünki Rəbbin Sisranı təslim etdiyi gün bu gündür. Sənin qarşında gedən Rəbb
deyilmi?» Baraq da arxasınca gələn on min nəfər kişi ilə birgə Tavor dağından
endi. 15 Rəbb Sisranı və bütün döyüş arabaları ilə ordusunu Baraqın qarşısında
qılıncdan keçirərək məğlub etdi. Sisra isə öz döyüş arabasından düşüb qaçdı.
16 Baraq Xaroşet-Haqqoyimə qədər onların döyüş arabaları ilə ordusunu qovdu.
Sisranın bütün ordusu qılıncdan keçirildi və heç kim sağ qalmadı.
17 Sisra Qenli Xeverin arvadı Yaelin çadırına qaçdı, çünki Xasor padşahı
Yavinlə Qenli Xever arasında sülh var idi. 18 Yael Sisranı qarşılamaq üçün
bayıra çıxıb dedi: «Gəl içəri, ağam, qorxma, bizə gəl». Sisra onun çadırına
girdi və qadın onun üstünü kilimlə örtdü. 19 Sisra qadına dedi: «Susamışam,
rica edirəm, mənə bir içim su ver». Qadın süd tuluğunu açıb ona süd içirtdi
və üstünü örtdü. 20 Sisra qadına dedi: «Çadırın qapısında dayan, əgər bir
adam gəlib səndən “Burada kimsə varmı?” deyə soruşsa, deyərsən ki, yox».
21 Lakin Xeverin arvadı Yael əlinə bir çadır payası və bir də toxmaq götürüb
yavaş-yavaş ona yaxınlaşdı. Sisra isə çox yorulduğundan dərin yuxuya
getmişdi. Yael çadır payasını onun gicgahına zərblə elə vurdu ki, paya onun
başından keçib yerə girdi və Sisra belə öldürüldü. 22 Bu vaxt Baraq Sisranın
izinə düşmüşdü. Yael onun qarşısına çıxıb dedi: «Gəl, axtardığın adamı sənə
göstərim». O, Yaellə birgə çadıra girəndə gördü ki, Sisra gicgahında paya ölüb
yerə sərilmişdir.
23 Beləcə o gün Allah Kənan padşahı Yavini İsrail övladlarına tabe etdi.
24 İsrail övladlarının əli Kənan padşahı Yavinə qarşı get-gedə qüvvətləndi
və axırda Kənan padşahı Yavini məhv etdi.

Devora ilə Baraqın ilahisi

5 1 Həmin gün Devora və Avinoam oğlu Baraq bu ilahini oxudular:

2 Başçılar İsraildə rəhbərlik edəndə,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Xalq özünü könüllü təqdim edəndə
Rəbbə alqış edin!

3 Dinləyin, ey padşahlar! Qulaq asın, əmirlər!
Mən Rəbbi tərənnüm edəcəyəm,
İsrailin Allahı Rəbbə nəğmə söyləyəcəyəm!

4 [j] Ya Rəbb, Sən Seirdən çıxarkən,
Edom çölündən keçərkən
Yer titrədi, göylər damdı.
Bəli, buludlardan sular axdı.
5 Sina dağına sahib olan Rəbbin qarşısında,
İsrailin Allahı Rəbbin qarşısında
Dağlar titrədi.

6 Anat oğlu Şamqar zamanında,
Həm də Yael zamanında
Karvanlar buraya gəlişini kəsdi,
Səyyahlar dolanbac yollarla getdi.
7 Mən Devora ayağa qalxanadək,
İsraildə ana kimi meydana çıxanadək
İsraildə kəndlilər artıq yaşamırdı.
8 İsraillilər yeni allahlar seçərkən
Döyüşlər darvazalardan keçdi.
O zaman qırx min İsraillinin əlində
Nə nizə, nə də ki qalxan göründü.
9 Mənim könlüm İsrailə hökm edənlərlədir,
Xalq içində özünü könüllü təqdim edənlərlədir.
Rəbbə alqış edin!

10 Bu nəğməni söyləyin, ey ağappaq eşşəklərə minənlər,
Ey əlvan xalılar üstündə əyləşənlər,
Ey bütün yoldan keçənlər!

11 Oxatanların səs-küyündən uzaqda,
Su çəkənlər arasında –
Orada Rəbbin zəfərlərindən,
İsraildəki igidlərin zəfərlərindən nəql ediləcək.

O zaman Rəbbin xalqı darvazalara endi.

---

[j] **5:4-5** Çıx. 19:18; Zəb. 68:7-8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

12 Oyan, ey Devora, oyan!
Oyan, ilahi oxu, oyan!
Ayağa qalx, ey Baraq!
Sən, ey Avinoam oğlu, gəl əsirlərini apar!

13 O zaman sağ qalanlar əyanların yanına endi.
Rəbbin xalqı cəngavər tək yanıma endi.
14 Amaleq soyundan olanlar Efrayimdən gəldi,
Sənin ardınca gələn xalq arasında Binyamin də var idi.
Makirdən əmirlər,
Zevulundan sərkərdə əsasını daşıyanlar gəldilər.
15 İssakardakı ağalar Devora ilə gəldilər.
İssakar necədirsə, Baraq da elə idi,
Onun ardınca vadiyə hücum çəkirdilər.

Ruven qəbiləsinin bölmələri çaşıb qalmışdı.
16 Çobanların sürülərinə çaldığı tütək səsini dinləmək üçün
Niyə ağıllar arasında qaldınız?
Ruven qəbiləsinin bölmələri çaşıb qalmışdı.
17 Gilead xalqı İordan çayının o tayında qaldı.
Bəs niyə Dan gəmilərin yanında sakin oldu?
Aşer dənizlərin sahilində qaldı,
Öz limanlarında məskən saldı.
18 Döyüş meydanının yüksək yerlərində, Zevulunla Naftali
Canlarını ölüm təhlükəsinə atan bir xalq oldu.

19 O zaman padşahlar gəlib vuruşdular.
Taanakda, Megiddo suları kənarında
Kənan padşahları vuruşdular.
Nə gümüş, nə də qənimət alan oldu.
20 Ulduzlar göydən döyüşdü,
Sisraya qarşı öz dövrəsində döyüşdülər.
21 Düşmənləri Qişon çayı apardı,
Qişon çayı coşub-daşandı.
Ey canım, sən qüvvətlə irəli get!

22 O zaman at dırnaqları vurdu o yerə damğalar,
Dördnala, dördnala qaçarkən köhlən atlar.

23 Rəbbin mələyi dedi: «Meroza lənət edin,
Onun xalqına ağır lənət söyləyin.
Çünki Rəbbin köməyinə,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Cəngavərlərə qarşı Rəbbin köməyinə gəlmədilər».

24 Qenli Xeverin arvadı Yael
Qadınlar arasında hamıdan artıq xeyir-dua alsın,
Çadırda yaşayan qadınlardan daha bəxtiyar olsun!
25 Su istəyəndə Sisra
Yael ona süd verdi.
Ağalara layiq bir camda ayran verdi.
26 Sol əlinə payanı,
Sağ əlinə isə işçi toxmağını götürdü,
Onlarla Sisranı vurdu, başını əzdi.
Sındırıb gicgahlarını, deşib yerə keçirtdi.
27 O yıxılıb ayaqlar altına sərildi,
Yerə döşəndi,
O yıxılıb ayaqlar altına sərildi,
Yıxıldığı yerə sərilib öldü.

28 Sisranın anası məhəccər arxasından,
Pəncərədən nigaran-nigaran baxıb çığırdı:
«Nə üçün onun döyüş arabası bu qədər gecikir?
Döyüş arabalarının səsi axı niyə ləngiyir?»
29 Müdrik əsilzadə xanımlar ona cavab verirdi,
O da öz-özünə təkrar-təkrar deyirdi:
30 «Bəlkə qənimət malını tapıb bölüşdürürlər,
Yəqin ki hər igidə bir-iki qız düşür.
Sisraya talan malından düşür əlvan geyimlər,
Bəli, talan malından naxışlı əlvan geyimlər.
Qarət etdiklərinin içindən tapıb bölüşdürdülər,
Talançıların boyunları üçün
İki tərəfdən əlvan naxışlı geyimlər».

31 Ya Rəbb, bütün düşmənlərin belə yox olur.
Amma səni sevənlər qüdrəti ilə doğan günəş kimi olur!

Bundan sonra ölkə qırx il rahat yaşadı.

Rəbbin Gideona çağırışı

6 1 İsrail övladları yenə də Rəbbin gözündə pis işlər gördülər və Rəbb
də onları yeddi il Midyanlılara təslim etdi. 2 Midyanlıların güclü
əli İsraillilərin əleyhinə qalxdı və Midyanlıların üzündən İsrail övladları
özləri üçün dağlarda sığınacaq yerləri, mağaralar və qalalar qurdular.
3 İsraillilər əkin əkəndə Midyanlılar, Amaleqlilər və şərq xalqları gəlib

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İsrailə hücum edirdi. 4 İsraildə ordugah quraraq Qəzzəyə çatana qədər
torpağın məhsullarını məhv edirdilər. İstər qoyun, istər öküz, istərsə də
eşşək olsun, İsraillilərə dolanmaq üçün heç nə qoymazdılar. 5 Çünki onlar
öz heyvanları və çadırları ilə çıxırdılar. Gələndə isə çəyirtkə kimi o qədər
çox gəlirdilər ki, nə özlərinin, nə də dəvələrinin sayı-hesabı olmazdı.
Onlar İsraili viran qoymaq üçün gəlirdilər. 6 İsraillilər Midyanlıların
əlindən çox yoxsullaşdı. Ona görə də İsrail övladları Rəbbə fəryad
qopardı.
7 Midyanlıların əlindən İsrail övladları Rəbbə fəryad edəndə 8 Rəbb
İsrail övladlarına bir peyğəmbər göndərdi. O, İsraillilərə belə dedi:
«İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: “Mən sizi Misirdən çıxardaraq köləlik
diyarından qurtardım. 9 Sizi Misirlilərin və bütün zülmkarların əlindən
azad edərək onları qarşınızdan qovdum və torpaqlarını sizə verdim.
10 Sizə dedim ki, Allahınız Rəbb Mənəm, torpağında yaşadığınız
Emorluların allahlarına sitayiş etməyin. Siz isə Mənim sözümə qulaq
asmadınız”».
11 Rəbbin mələyi gəlib Aviezerli Yoaşın Ofra şəhərindəki palıd ağacının
altında durdu. Yoaş oğlu Gideon üzüm sıxılan yerdə Midyanlılardan
gizlətdiyi taxılı döyürdü. 12 Rəbbin mələyi ona görünüb dedi: «Ey cəsur
cəngavər, Rəbb sənінlədir». 13 Gideon dedi: «Ah mənim ağam, əgər Rəbb
bizimlədirsə, bəs bütün bu işlər başımıza niyə gəldi? Atalarımız “Rəbb
bizi Misirdən çıxarmadımı?” deyərək danışdıqları bütün möcüzələr
görəsən indi harada qaldı? İndi Rəbb bizi atmışdır, ona görə də bizi
Midyanlılara təslim edib». 14 Rəbb ona tərəf çevrilib dedi: «Bu qüvvətinlə
get, İsraili Midyanlıların əlindən qurtar. Səni göndərən Mən deyiləmmi?»
15 Gideon ona dedi: «Ey Xudavənd, İsraili mən necə qurtarım? Mənim
nəslim Menaşşe qəbiləsində ən zəif nəsildir, mən də atamın evində ən
kiçiyəm». 16 Rəbb ona dedi: «Mən mütləq sənінlə olacağam və sən də
Midyanlıların hamısını bir nəfər kimi qıracaqsan». 17 Gideon dedi: «Əgər
indi Sənin gözündə lütf tapmışamsa, mənə bir əlamət göstər, bilim ki,
mənimlə danışan Rəbdir. 18 Rica edirəm, mən sənin yanına qurbanımı
gətirib təqdim edənə qədər buradan getmə». Rəbb Gideona dedi: «Sən
geri qayıdana qədər Mən burada gözləyirəm».
19 Gideon içəri girdi. Bir oğlaq kəsib bir efa undan mayasız çörəklər
bişirdi və əti səbətə qoydu, ətin suyunu isə qazana tökdü. Sonra onları
palıd ağacının altına – Rəbbin yanına gətirib Ona təqdim etdi. 20 Allahın
mələyi ona dedi: «Əti və mayasız çörəkləri götür, bu qayanın üstünə
qoy və ətin suyunu da oraya tök». Gideon belə də etdi. 21 Rəbbin mələyi
əlində olan əsanın ucunu oraya uzadıb ətlə mayasız çörəklərə toxunanda
qayadan alov çıxdı və ətlə mayasız çörəkləri udub yox etdi. Sonra
Rəbbin mələyi onun gözü önündəcə qeyb oldu. 22 Gideon Onun Rəbbin
mələyi olduğunu anlayıb dedi: «Ay aman, ya Xudavənd Rəbb! Mən Sənin

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

mələyinin sifətini gördüm». 23 Rəbb ona dedi: «Salamat qal, qorxma,
ölməyəcəksən». 24 Gideon orada Rəbbə bir qurbangah düzəltdi və onun
adını Yahve-Şalom[k] qoydu. Bu qurbangah bu günə qədər Aviezerlilərin
Ofra şəhərindədir.
25 Həmin gecə Rəbb Gideona dedi: «Get, atanın ikinci yeddiillik
buğasını götür. Sonra get, atanın Baal bütünə düzəltdiyi qurbangahı dağıt
və yanındakı Aşera bütünü kəs. 26 Bu təpənin başında Allahın Rəbbə
layiq qurbangah düzəlt. Sonra kəsdiyin Aşeranın ağac bütünə od vuraraq
götürdüyün ikinci buğanı yandırma qurbanı olaraq təqdim et». 27 Gideon
qulluqçularından on nəfəri özü ilə götürüb Rəbbin tapşırdığı kimi etdi.
Lakin atasının ev xalqından və şəhər sakinlərindən qorxduğu üçün işi
gündüz deyil, gecə etdi.
28 Şəhər sakinləri səhər tezdən qalxıb gördülər ki, Baal qurbangahı
tamamilə dağıdılıb və yanındakı Aşera bütü kəsilib. Qurulan yeni
qurbangah üzərində isə ikinci buğa yandırma qurbanı olaraq təqdim
olunub. 29 Adamlar bunu görüb bir-birlərinə dedilər: «Görəsən bu işi
kim görüb?» Onlar bunu araşdırandan sonra bildilər ki, bu işi görən
Yoaşın oğlu Gideondur. 30 Şəhər sakinləri Yoaşa dedilər: «Oğlunu buraya
gətir ki, öldürülsün. Çünki o, Baalın qurbangahını dağıdıb, yanındakı
Aşera bütünü isə kəsib». 31 Yoaş ona qarşı çıxanların hamısına belə dedi:
«Bu Baal bütünün əvəzinə sizmi mübarizə aparacaqsınız? Ya sizmi onu
qurtaracaqsınız? Baal üçün mübarizə aparan səhərə qədər öləcək. Əgər
o, həqiqətən, allahdırsa, onun qurbangahını dağıdan adamla qoy özü
mübarizə aparsın». 32 Bundan sonra «qoy Baal onunla özü mübarizə
aparsın, çünki o, Baalın qurbangahını dağıdıb» deyərək Gideonun adını
Yerub-Baal[l] qoydular.
33 Bu vaxt bütün Midyanlılar, Amaleqlilər və şərq xalqları bir yerə
yığılaraq İordan çayını keçib İzreel vadisində ordugah qurdular.
34 Gideonun üzərinə Rəbbin Ruhu endi və o, şeypur çalıb Aviezerliləri
öz yanına yığdı. 35 O bütün Menaşşeyə qasidlər göndərdi və onları da öz
yanına yığdı. Sonra Aşerə, Zevuluna və Naftaliyə qasid göndərdi. Onlar
qasidləri qarşılamağa çıxdılar.
36 Gideon Allaha dedi: «Söz verdiyin kimi İsraili mənim əlimlə
qurtaracaqsansa, 37 qoy mən xırmanın üstünə qoyundan qırxılan yun
qoyum. Əgər şeh yalnız yunu isladarsa, torpaq isə quru qalarsa, onda
biləcəyəm ki, Sən dediyin kimi İsraili mənim əlimlə qurtaracaqsan».
38 Belə də oldu. Gideon ertəsi gün tezdən qalxıb yunu sıxdı. Yundan bir
kasa dolu su çıxartdı. 39 Sonra Gideon Allaha dedi: «Qoy mənə qarşı
qəzəbin alovlanmasın, yenə bir ricam var. Bu yunla bir də bu işi sınamaq

---

[k] **6:24** *Yahve-Şalom* – ibrani dilində *Rəbbin sülhü.* [l] **6:32** *Yerub-Baal* – ibrani dilində *Baal mübarizə aparsın.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

istəyirəm. İndi də qoy yalnız bu yun quru qalsın və bütün yer şehlə
islanmış olsun». 40 Allah o gecə belə də etdi. Bütün torpaq şehə büründü,
qırxılmış yun isə quru qaldı.

Gideonun Midyan üzərində qələbəsi

7 1 Yerub-Baal, yəni Gideon və onunla bərabər bütün xalq tezdən
durub Xarod çeşməsinin başında ordugah qurdu. Midyan ordugahı
isə onların şimal tərəfində More təpəsinin yanındakı vadidə idi.
2 Rəbb Gideona dedi: «Yanında olan xalqın sayı çoxdur, ona görə
Midyanlıları onlara təslim etmirəm. Çünki İsraillilər Mənim qarşımda
“öz əlimlə özümü qurtardım” deyib öyünəcək. 3 [m] İndi sən xalqa bunu
eşitdirib de: “Kim qorxudan əsirsə, Gilead dağından geri qayıtsın”».
Xalqdan iyirmi iki min nəfəri geri qayıtdı, on min nəfəri qaldı.
4 Rəbb Gideona dedi: «Xalqın sayı yenə də çoxdur, onları su kənarına
endir və orada adamları sənin üçün ələkdən keçirəcəyəm. “Bu sənin-
lə gedəcək” dediyim adam sənin-lə gedəcək və “bu sənin-lə getməyəcək”
dediyim bütün adamlar isə getməyəcək». 5 Gideon xalqı su kənarına
endirəndə Rəbb ona dedi: «Suyu it kimi dili ilə içənlərin hamısını bir
tərəfə, su içmək üçün dizüstü oturanların hamısını isə o biri tərəfə ayırıb
yığarsan». 6 Əllərini ağızlarına aparıb suyu dili ilə içənlərin sayı üç yüz
nəfər oldu. Lakin xalqın qalan hissəsi su içmək üçün dizüstü yerə oturdu.
7 Rəbb Gideona dedi: «Sizi dili ilə su içən bu üç yüz nəfərlə qurtaracağam
və Midyanlıları sənə təslim edəcəyəm. Qoy xalqın qalan hissəsi öz yerinə
qayıtsın». 8 Bu üç yüz adam xalqın azuqəsini və şeypurlarını əlindən aldı.
Gideon qalan İsraillilərin hamısını bir nəfər kimi öz evlərinə göndərdi və
üç yüz nəfəri yanında saxladı. Midyan ordugahı Gideonun olduğu yerin
aşağısındakı vadidə idi.
9 O gecə Rəbb ona dedi: «Qalx, Midyan ordugahına en, çünki onları
sənə təslim edirəm. 10 Əgər ordugaha enməyə qorxursansa, nökərin Pura
ilə bərabər en. 11 Orada sən onların söhbətini eşidəcəksən, onda qüvvət
alıb ordugaha enərsən». O zaman Gideon və nökəri Pura ordugahın
kənarında olan silahlı adamların yanına endilər. 12 Vadiyə yığılan
Midyanlılar, Amaleqlilər və bütün şərq xalqlarının sayı çəyirtkə qədər
çox idi. Dəvələrinin isə dəniz sahilindəki qum qədər sayı-hesabı yox idi.
13 Gideon gəlib gördü ki, bir nəfər yoldaşına öz yuxusunu danışır və belə
deyir: «Bax yuxumda görmüşəm ki, arpa unundan bişirilmiş bir yumru
çörək yuvarlanaraq Midyan ordugahına girib çadıra çatdı, çadırı vurub
yıxaraq alt-üst etdi və çadır yerə sərildi». 14 Yoldaşı ona cavab verdi: «Bu
İsrailli Yoaş oğlu Gideonun qılıncından başqa bir şey deyil. Allah Midyanı
və bütün ordugahını ona təslim edib».

---

[m] **7:3** Qanun. 20:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

15 Gideon yuxu danışan adamın hekayəsini və yozumunu eşidəndə
Allaha səcdə qıldı və İsrail ordugahına qayıdıb dedi: «Qalxın, çünki Rəbb
Midyan ordusunu bizə təslim edib». 16 Yanında olan üç yüz nəfəri üç
dəstəyə ayırdı. Hamısının əlinə şeypurlar, boş dolçalar və dolçanın içində
məşəllər verdi. 17 Onlara tapşırdı ki, «mənə baxın, mən necə edirəmsə, siz
də elə edin. Bax mən ordugahın kənarına çatan zaman nə etsəm, siz də
elə edin. 18 Mən və mənimlə bərabər olanların hamısı şeypur çalan kimi
siz də ordugahın bütün ətrafında şeypurlarınızı çalın və "Rəbb üçün və
Gideon üçün!" deyə bağırın».
19 Gideonla yanında olan yüz nəfər kişi orta növbəsinin başlanğıcında[n]
– növbətçilər təzə dəyişən zaman ordugahın kənarına çatdılar. Onlar
şeypurlarını çalıb əllərindəki dolçaları qırdılar. 20 Üç dəstə də şeypur
çalıb dolçaları qırdı, sol əllərində məşəl, sağ əllərində isə çaldıqları
şeypuru tutub «Rəbbin və Gideonun qılıncı!» deyə bağırdılar.
21 Ordugahın ətrafında hamı öz yerində dayandı və bütün Midyan
ordusuna vurnuxma düşdü. Onlar bağıra-bağıra qaçdılar. 22 Üç yüz nəfər
şeypur çalanda Rəbb düşmən ordugahındakıların qılıncını bir-birinə qarşı
qaldırdı. Düşmən ordusu Sereraya doğru – Bet-Şittaya qədər, Tabbatın
yanında olan Avel-Mexola sərhədinə qədər qaçdı. 23 Naftalidən, Aşerdən
və bütün Menaşşedən çağırılmış İsraillilər Midyanlıları qovdular.
24 Gideon bütün Efrayimin dağlıq bölgəsinə qasid göndərib dedi:
«Enin, Midyanlılara hücuma keçin. Onların yolunu kəsmək üçün Bet-
Baraya qədər İordan çayının sularını tutun». Bütün Efrayimlilər yığılıb
Bet-Baraya qədər İordan çayının sularını tutdular. 25 Sonra iki Midyan
başçısı Orevlə Zeevi tutdular. Orevi Orev qayasında, Zeevi isə Zeev
üzümsıxanında öldürdülər. Midyanlıları qovdular və İordan çayını
keçərək Orevlə Zeevin başlarını Gideona gətirdilər.

Efrayimin qısqanclığı

8 1 Efrayimlilər Gideona dedilər: «Bu nə işdir başımıza gətirdin?
Midyanlılarla döyüşə gedəndə niyə bizi çağırmadın?» Bundan
ötrü onunla kəskin mübahisə etdilər. 2 Gideon onlara dedi: «Axı sizin
gördüyünüz işlərin yanında indi gördüyüm bu iş nədir ki? Efrayimin
üzüm başaqları Aviezerin üzüm bağının məhsullarından yaxşı deyilmi?
3 Midyan başçıları olan, Orevi və Zeevi Allah sizə təslim etdi. Axı sizin
gördüyünüz işlərin yanında mən nə edə bilmişəm?» Bunu deyəndən sonra
Efrayimlilərin ona olan qəzəbi yatdı.
4 Gideon İordan çayına çatdı, özü və yanındakı üç yüz nəfərlə bərabər
çayı keçdilər. Onlar yorulmaqlarına baxmayaraq düşmənləri təqib
etməkdə davam edirdilər. 5 O gəlib Sukkot adamlarının yanına çataraq

---

[n] **7:19** *Orta növbəsinin başlanğıcı* – yəni axşam saat 10-a yaxın.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

dedi: «Rica edirəm, arxamca gələn adamlara bir parça çörək verin, çünki
taqətdən düşüblər. Mən isə Midyan padşahları Zevah və Salmunnanın
ardınca qaçıram». 6 Sukkot başçıları ona dedilər: «Zevah və Salmunnanın
biləyi indi sənin əlindədir ki, sənin döyüşçülərinə çörək verək?» 7 Gideon
onlara dedi: «Elə buna görə sizə deyirəm ki, Rəbb Zevah və Salmunnanı
mənə təslim edəndə çölün tikanları və kolları ilə ətinizi didəcəyəm».
8 Oradan gəlib Penuelə çıxdı və oradakılardan da eyni şeyi istədi. Sukkot
sakinləri necə ona cavab vermişdilərsə, Penuel sakinləri də ona elə cavab
verdilər. 9 Gideon Penuel sakinlərinə isə belə dedi: «Sağ-salamat geriyə
qayıtdığım zaman bu qülləni dağıdacağam».
10 Zevahla Salmunna və bütün şərq xalqlarının ordusundan sağ qalan
təxminən on beş min nəfərlik bir ordu Qarqorda idi. Onların ordusundan
yüz iyirmi min qılınc gəzdirən adam yerə sərilmişdi. 11 Gideon Novah və
Yoqbohanın şərqindən – köçərilərin yolundan keçərək laqeyd dayanan
düşmən ordugahına hücum etdi. 12 Zevah və Salmunna qaçdı. Gideon
isə onları təqib etdi. O, Midyanın iki padşahı Zevahla Salmunnanı tutub
bütün ordunu məğlub etdi.
13 Yoaş oğlu Gideon Xeres keçidi ilə döyüşdən qayıtdı. 14 Sukkot
sakinlərindən bir cavanı tutub ondan söz aldı. O da ona Sukkot başçısı
olan yetmiş yeddi ağsaqqalın adını yazıb verdi. 15 Gideon Sukkot
sakinlərinin yanına gəlib dedi: «“Zevah və Salmunnanın biləyi sənin
əlindədir ki, sənin yorğun adamlarına çörək verək?” deyərək məni
ələ salırdınız. Budur, bu da Zevah və Salmunna!» 16 Sonra o, şəhər
ağsaqqallarını topladı və Sukkot sakinlərini çöl tikanları və kollarla
döyərək tənbeh etdi. 17 Bundan sonra da gəlib Penuel qülləsini dağıtdı və
şəhərin sakinlərini qırdı.
18 Gideon Zevah ilə Salmunnaya dedi: «Tavorda öldürdüyünüz adamlar
necə adamlar idi?» Onlar dedilər: «Hamısı sənin kimi padşah oğullarına
oxşayırdı». 19 Gideon dedi: «Onlar mənim qardaşlarım, anamın oğulları
idi. Var olan Rəbb haqqı, əgər siz onları sağ buraxsaydınız, mən də sizi
öldürməzdim». 20 İlk oğlu Yeterə dedi: «Qalx onları öldür». Lakin oğlan
qılıncını çəkmədi, çünki hələ cavan olduğuna görə qorxurdu. 21 Zevah
və Salmunna dedilər: «Dur, bizi sən vur, çünki kişi güclü olar». Gideon
qalxıb Zevahla Salmunnanı öldürdü və sonra onların dəvələrinin
boyunlarından asılan ayparalarını götürdü.

Gideonun efodu

22 İsraillilər Gideona dedilər: «Sən, oğlun və nəvən bizə hakimlik edin.
Çünki bizi Midyanın əlindən sən qurtardın». 23 Gideon onlara dedi: «Nə
mən sizin üstünüzdə hakimlik edəcəyəm, nə də oğlum. Sizə hökmranlığı
Rəbb edəcək». 24 Sonra Gideon onlara dedi: «Ancaq sizdən bir ricam var
ki, götürdüyünüz talan malından hər kəs mənə bir sırğa versin». Çünki

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

düşmənlər İsmailli olduqları üçün qızıl sırğa taxırdılar. 25 Onlar Gideona
dedilər: «Bunu məmnuniyyətlə verərik». Onlar yerə bir paltar sərdilər
və hamı talan malından götürdüyü sırğaları bu paltarın üstünə atdı.
26 Ayparalardan, boyunbağılardan, Midyan padşahlarının əynindəki
tünd qırmızı paltarlardan və dəvələrin boynundakı zəncirlərdən əlavə
bu qızıl sırğaların çəkisi min yeddi yüz şekel gəlirdi. 27 Gideon onlardan
bir efod düzəltdi və onu öz şəhərində Ofrada qoydu. Bundan sonra bütün
İsraillilər orada bu efoda səcdə etməklə Rəbbə xəyanət etdilər. Bu efod
Gideon və onun külfəti üçün tələ oldu. 28 Midyanlılar İsrail övladlarına
tabe olub bir daha başlarını qaldıra bilmədilər. Gideonun dövründə ölkə
qırx il rahat yaşadı.

Gideonun, yəni Yerub-Baalın ölümü

29 Yoaş oğlu Yerub-Baal qayıdıb yenə öz evində yaşadı. 30 Onun
belindən gələn yetmiş oğlu var idi, çünki arvadı çox idi. 31 Şekemdə olan
cariyəsi də ona bir oğul doğdu və Yerub-Baal onun adını Avimelek qoydu.
32 Yoaş oğlu Gideon uzun və yaxşı ömür sürüb öldü. O, Aviezerlilərin Orfa
şəhərində atası Yoaşın məqbərəsində dəfn olundu.
33 Gideonun vəfatından sonra İsrail övladları yenə də Baal bütlərinə
sitayiş edərək Rəbbə xəyanət etdilər. Onlar Baal-Beriti özlərinə allah
etdilər. 34 İsrail övladları ətraflarındakı bütün düşmənlərinin əlindən
onları azad edən özlərinin Allahı Rəbbi yada salmadılar. 35 Yerub-Baalın,
yəni Gideonun İsraillilərə etdiyi bütün xeyirxahlığın əvəzinə onun nəsli
ilə yaxşı rəftar etmədilər.

Gideonun oğlu Avimelekin Şekemdə hökmranlığı

9 1 Yerub-Baalın oğlu Avimelek Şekemə, dayılarının yanına getdi.
Onlara və bütün ana nəslinə belə dedi: 2 «Rica edirəm, bütün Şekem
başçılarına bunu eşitdirib deyin: “Sizin üçün hansı yaxşıdır, Yerub-Baalın
yetmiş oğlu sizə hakimlik etsin, yoxsa bir nəfər? Unutmayın ki, mən sizin
sümüyünüzdən və ətinizdənəm”». 3 Dayıları onun söylədiyi bu sözləri
bütün Şekem əhalisinə çatdırdı. Bundan sonra onların da könülləri
Avimelekə meyl etdi və «o bizim soydaşımızdır» dedilər. 4 Ona Baal-
Beritin ibadət evindən yetmiş şekel gümüş verdilər. Avimelek isə özünə
muzdla yaramaz və macəraçı adamlar tutdu. Onlar Avimelekin ardınca
getdilər. 5 Avimelek Ofraya – öz ata evinə gəldi və qardaşları Yerub-
Baalın yetmiş oğlunu bir daş üstündə öldürdü. Təkcə Yerub-Baalın kiçik
oğlu Yotam sağ qalmışdı, ona görə ki gizlənə bilmişdi. 6 Bütün Şekem və
Bet-Millo əhalisi toplaşaraq gedib Şekemdə daş sütunun yanındakı palıd
ağacının yaxınlığında Avimeleki padşah elan etdi.
7 Bu xəbər Yotama çatanda o gedib Gerizim dağının təpəsində durdu
və bərkdən çığırıb onlara belə dedi: «Ey Şekem sakinləri, məni dinləyin

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ki, Allah da sizi dinləsin. 8 Günlərin bir günündə bütün ağaclar özləri
üçün padşah məsh etməkdən ötrü gedib zeytun ağacına dedilər: “Bizim
padşahımız ol”. 9 Zeytun ağacı dedi: “Allahın və insanın şərəfi üçün
məndən alınan yağı ataraq ağacların üstündəmi sallanıb qalım?”
10 Sonra ağaclar əncir ağacına dedilər: “Gəl sən bizə padşah ol”. 11 Əncir
ağacı onlara dedi: “Şirinliyimi və gözəl meyvələrimi ataraq ağacların
üstündəmi sallanıb qalım?” 12 Bu dəfə ağaclar üzüm tənəyinə dedilər:
“Gəl sən bizə padşah ol”. 13 Üzüm tənəyi isə onlara dedi: “Allahı və
insanları sevindirən təzə şərablarımı ataraq ağacların üstündəmi sallanıb
qalım?” 14 Nəhayət, bütün ağaclar gəlib yabanı göyəmə dedilər: “Gəl
sən bizə padşah ol”. 15 Yabanı göyəm dedi: “Əgər, həqiqətən, siz məni
özünüzə padşah olaraq məsh edirsinizsə, gəlin mənim kölgəmə sığının.
Belə olmazsa, qoy yabanı göyəmdən alov çıxsın və Livanın sidr ağaclarını
yandırıb-yaxsın”.

16 Baxın Avimeleki padşah etməkdə haqq niyyət və doğruluqla
iş gördünüzmü? Siz Yerub-Baala və onun nəslinə qarşı yaxşı iş
gördünüzmü? Münasibətiniz atama layiqdirmi? 17 Axı atam sizin üçün
döyüşdü və öz canını təhlükəyə atıb sizi Midyanın əlindən qurtardı. 18 Siz
isə bu gün atamın nəslinin əleyhinə çıxıb yetmiş oğlunu bir daş üstündə
öldürdünüz və sonra cariyəsindən olan oğlu Avimeleki Şekem əhalisinin
padşahı etdiniz, çünki o sizin soydaşınızdır. 19 Əgər bu gün Yerub-Baalla
onun nəsli üçün haqq niyyətlə və doğruluqla rəftar etdinizsə, onda bu
Avimeleklə sevinin və qoy o da sizinlə sevinsin. 20 Yoxsa qoy Avimelekdən
alov çıxıb Şekem başçılarını və Bet-Millo əhalisini yox etsin, onlardan da
od çıxıb Avimeleki yox etsin». 21 Yotam qaçıb aradan çıxdı və Beerə getdi.
Qardaşı Avimelekdən qorxduğu üçün orada qaldı.

Şekemlə Avimelek arasında münaqişə

22 Avimelek üç il İsrail üzərində başçılıq etdi. 23 Sonra Allahın izni ilə
Avimeleklə Şekem əhalisinin arasına şər ruh girdi və onlar Avimelekə
xəyanətlə yanaşdılar. 24 Bu ona görə baş verdi ki, həm Avimelek Yerub-
Baalın yetmiş oğluna qarşı etdiyi günahın cəzasını çəksin, həm də
Avimelekdən və onu bu qətlə sövq edən Şekem əhalisindən tökdükləri
qanların qisası alınsın. 25 Şekem əhalisi dağların başında Avimelekə qarşı
pusqu qurub yolda yanlarından keçənlərin hamısını soyurdular. Bunu
Avimelekə xəbər verdilər.

26 Evedin oğlu Qaal və qardaşları gəlib Şekemdə məskunlaşdılar. Şekem
əhalisi də ona etimad göstərdi. 27 Onlar çölə, bağlara gedib üzüm yığdılar.
Sonra bu üzümləri əzib şənlik qurdular və öz allahlarının ibadətgahına
gedərək yeyib-içib Avimelekə lənət oxudular. 28 Eved oğlu Qaal dedi:
«Avimelek kimdir ki, biz Şekem sakinləri ona xidmət edək? Yerub-Baalın
oğlu deyilmi? Onun müavini də Zevul deyilmi? Gəlin Şekemin atası

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Xamorun adamlarına xidmət edin! Axı nəyə görə biz Avimelekə xidmət
etməliyik? 29 Kaş bu xalq mənim əlimdə olaydı! O zaman Avimeleki
qovardım». Sonra Qaal Avimelekə dedi: «Ordunu yığ, meydana çıx!»
30 Şəhər başçısı Zevul Evedin oğlu Qaalın bu sözlərini eşidəndə
qəzəbdən alışıb yandı. 31 Hiylə işlədərək Avimelekin yanına qasidlər
göndərib dedi: «Budur, Eved oğlu Qaal ilə qardaşları Şekemə gəlib şəhəri
sənin əleyhinə qaldırırlar. 32 İndi sən və adamların bu gecə qalxıb çöldə
pusquda durun. 33 Səhər açılanda günəş doğar-doğmaz qalxıb şəhərə
hücum edərsən. Bax Qaal ilə adamları sənə qarşı çıxarkən əlindən gələni
et».
34 Avimeleklə adamları gecə ikən qalxdılar və dörd dəstə olub
Şekemin yaxınlığında pusquda durdular. 35 Eved oğlu Qaal çıxıb şəhər
darvazasının giriş yerində duranda Avimelek və adamları pusqudan
çıxdılar. 36 Qaal onları görüb Zevula dedi: «Bax dağların təpəsindən
bir dəstə xalq enir». Zevul ona dedi: «Gördüyün dağların kölgəsidir,
adamlara oxşadırsan». 37 Qaal sözünə davam edərək dedi: «Bax ölkənin
orta hissəsindən xalq enir. Gələcəyideyənlər palıdı yolundan da bir dəstə
gəlir». 38 O zaman Zevul ona dedi: «“Avimelek kimdir ki, biz ona xidmət
edək” deyə lovğalanan dilin haradadır? Həqarətlə baxdığın xalq bu xalq
deyilmi? İndi meydana çıx, onunla döyüş». 39 Qaal Şekem əhalisinin
qabağına çıxıb Avimeleklə döyüşdü. 40 Avimelek onu qovdu, Qaal onun
qabağından qaçdı. Adamların çoxu yaralanaraq darvazanın giriş yerinə
qədər yerə sərildi. 41 Avimelek Arumada yaşadı. Zevul isə Qaal ilə
qardaşlarını Şekemdə yaşamağa qoymayıb qovdu.
42 Ertəsi gün Şekem xalqı çölə çıxanda bu barədə Avimelekə xəbər
verildi. 43 O, ordusunu götürüb üç dəstəyə ayırdı və onlar çöldə pusqu
qurub güddülər. Avimelek xalqın şəhərdən çıxdığını görəndə qalxıb
hücuma keçdi. 44 Avimeleklə dəstəsi cəld irəli keçərək şəhər darvazasının
girişində dayandılar. O biri iki dəstə isə çöldəki xalqın üstünə düşüb
onları qırdı. 45 Avimelek bütün günü şəhərə hücum edərək şəhəri aldı.
Orada olan adamları qırdı, şəhəri viran edib yerinə duz əkdi.
46 Şekemin qülləsindəki adamlar bunu eşidəndə El-Berit məbədinin
qalasına girdilər. 47 Bütün Şekem qülləsindəkilərin oraya yığıldığını
Avimelekə xəbər verdilər. 48 Avimelek bütün adamları ilə bərabər Salmon
dağına çıxdı. Əlinə balta götürüb ağacdan bir budaq kəsdi və onu
çiyinlərinin üstünə qoyub yanındakı xalqa belə dedi: «Cəld olun, mən
necə edirəmsə, siz də elə edin». 49 Bütün xalq bir-bir budaqları kəsərək
Avimelekin arxasınca getdi və budaqları qalanın ətrafında qoyub od
vurdu. Şekem qülləsindəki adamlardan minə qədər kişi və qadın yanaraq
öldü.
50 Avimelek Tevesə getdi və oranı mühasirə edib aldı. 51 Şəhərin
ortasında möhkəm bir qüllə var idi. Bütün şəhər əhalisi – kişi və qadınlar

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qülləyə qaçaraq qapını arxalarınca bağlayıb qüllənin başına çıxdılar.
52 Avimelek gəlib qülləyə hücum etdi. Oraya od vurmaq üçün qüllənin
qapısına yaxınlaşdı. 53 Onda bir qadın dəyirmanın üst daşını Avimelekin
başına tullayaraq kəlləsini əzdi. 54 Avimelek tez silah daşıyan gənc
nökərini çağırıb dedi: «Çək qılıncını, məni öldür. Qoy mənim üçün
deməsinlər ki, onu bir arvad öldürdü». Nökər qılıncı ilə onu vuranda
Avimelek öldü. 55 İsraillilər görəndə ki Avimelek ölüb, hamısı öz yerinə
qayıtdı. 56 Bununla da Allah Avimelekin yetmiş qardaşını öldürməklə
atasına etdiyi pisliyi öz başına gətirdi. 57 Allah Şekem əhalisinin də bütün
pisliyini öz başlarına gətirdi. Yerub-Baalın oğlu Yotamın lənəti onların
üstünə düşdü.

Tolanın hakimliyi

10 1 Avimelekdən sonra İsraili xilas etmək üçün İssakar qəbiləsindən
olan Dodo oğlu Pua oğlu Tola adlı bir adam çıxdı. O, Efrayimin
dağlıq bölgəsində Şamirdə yaşayırdı. 2 İsraildə Tola iyirmi üç il hakimlik
edəndən sonra öldü və Şamirdə dəfn olundu.

Yairin hakimliyi

3 Bundan sonra Gileadlı Yair çıxıb iyirmi iki il İsraildə hakimlik etdi.
4 Onun otuz sıpaya minən otuz oğlu və oğlanlarının da otuz şəhəri var
idi. Gilead bölgəsində olan bu şəhərlərə bu günə qədər Xavvot-Yair
deyilir.[j] 5 Yair öldü və Qamonda dəfn olundu.

İsraillilərin Ammonlulara və Filiştlilərə təslim edilməsi

6 İsrail övladları yenə də Rəbbin gözündə pis olan işlər görərək Baal və
Aştoret bütlərinə, Aram allahlarına, Sidon allahlarına, Moav allahlarına,
Ammon övladlarının allahlarına, Filiştlilərin allahlarına qulluq edərək
Rəbbi atdılar və Ona qulluq etmədilər. 7 Buna görə də İsraillilərə qarşı
Rəbbin qəzəbi alovlandı və onları Filiştlilərə, Ammon övladlarına təslim
etdi. 8 Bu dövrdə onlar İsrailliləri sıxışdırıb əzdilər. Onlar on səkkiz il
İordan çayının o tayında Gileaddakı Emorlular diyarında olan bütün
İsrail övladlarını əzdilər. 9 Ammon övladları hətta Yəhuda, Binyamin,
Efrayim qəbilələrinə qarşı döyüşmək üçün İordan çayını keçirdilər. Buna
görə İsraillilər çox əziyyət çəkirdi.
10[p] İsrail övladları Rəbbə fəryad edib dedilər: «Sənə qarşı günah
etmişik, çünki Allahımızı atıb Baal bütlərinə qulluq etmişik».
11 Rəbb İsrail övladlarına dedi: «Sizi Misirlilərdən, Emorlulardan,
Ammon övladlarından və Filiştlilərdən Mən qurtarmadımmı?
12 Sidonlular, Amaleqlilər, Maonlular sizi sıxışdıranda da Mənə fəryad

---

[j] **10:4** *Xavvot-Yair* – ibrani dilində *Yairin qəsəbələri*. [p] **10:10** 1Şam. 12:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

etdiniz və sizi onların əlindən qurtaran Mən deyildimmi? 13 Amma siz
Məni atıb başqa allahlara qulluq etdiniz, buna görə də bir daha sizi
qurtarmayacağam. 14 Gedin seçdiyiniz allahlara fəryad edin, qoy bu
əzablı vaxtınızda onlar sizi qurtarsınlar». 15 İsrail övladları Rəbbə dedilər:
«Günah etmişik. Gözündə nə xoş görünürsə, onu bizə et. Yalvarırıq bu
gün bizi qurtar». 16 Onlar aralarından yad allahları atdılar və Rəbbə
qulluq etdilər. Rəbb İsraillilərin bu əzabına artıq dözə bilmədi.
17 Ammon övladları yığılıb Gileadda ordugah qurdular. İsrail övladları
isə toplanıb Mispada ordugah qurdular. 18 Xalq və Gilead başçıları bir-
birlərinə dedilər: «Kim Ammon övladlarına qarşı döyüşə başlasa, o adam
bütün Gilead əhalisinə rəhbər olacaq».

İftahın hakimliyi

11 1 Bir fahişədən doğulan Gileadlı İftah igid döyüşçü idi. Onun
atası Gilead idi. 2 Gileadın arvadı ona oğullar doğdu və bu
qadının oğulları böyüyən zaman İftahı qovub belə dedilər: «Atamızın
evindən sənə miras düşmür, ona görə ki sən başqa qadının oğlusan».
3 İftah qardaşlarının yanından qaçıb Tov diyarında yaşadı. İftahın başına
macəraçı adamlar yığıldı və onunla birgə basqınçılıq edirdilər.
4 Bir müddətdən sonra Ammon övladları İsraillilərə qarşı döyüşə
çıxdılar. 5 Ammon övladları İsraillilərə qarşı çıxan zaman Gilead
ağsaqqalları İftahı Tov diyarından gətirmək üçün onun yanına getdilər.
6 Onlar İftaha dedilər: «Gəl bizə sərkərdəlik et və Ammon övladlarına
qarşı birgə vuruşaq». 7 İftah Gilead ağsaqqallarına dedi: «Mənə nifrət
edib atamın evindən məni qovan siz deyildinizmi? Bəs indi niyə çətinliyə
düşəndə mənim yanıma gəlmisiniz?» 8 Gilead ağsaqqalları İftaha
dedilər: «Sənin yanına ona görə gəlmişik ki, indi sən bizimlə gedib
Ammon övladlarına qarşı döyüşəsən və bizə – bütün Gilead əhalisinə
sərkərdə olasan». 9 İftah Gilead ağsaqqallarına dedi: «Yaxşı, Ammon
övladlarına qarşı döyüşmək üçün məni geri aparırsınız. Bəs Rəbb
qarşımda onları mənə təslim edəndə sizin başçınız mən olacağammı?»
10 Gilead ağsaqqalları İftaha dedilər: «Sənlə bizim aramızda qoy Rəbb
şahid olsun! Biz mütləq sənin sözünə əməl edəcəyik». 11 İftah Gilead
ağsaqqalları ilə bərabər getdi və xalq da onu özünə başçı – sərkərdə etdi.
İftah Mispada, Rəbbin önündə bütün şərtlərini təkrar etdi.
12 Bundan sonra Ammon padşahının yanına qasidlər göndərib
dedi: «Bizim aramızda nə olub ki, torpağımda mənimlə vuruşmağa
gəlmisiniz?» 13 Ammon padşahı İftahın qasidlərinə dedi: «Ona görə
ki İsraillilər Misirdən çıxan zaman mənim torpaqlarımı Arnondan
Yabboq və İordan çaylarına qədər alıb. Gəlin onları mənə sülh yolu
ilə geri qaytarın». 14 İftah yenə də Ammon xalqının padşahının yanına
qasidlər göndərib dedi: 15 İftah belə deyir: «İsraillilər Moav torpağını,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ammon övladlarının torpağını almayıb. 16 Amma İsraillilər Misirdən
çıxanda Qırmızı dənizə qədər səhradan keçərək Qadeşə gəlib və 17[q]
Edom padşahının yanına qasidlər göndərib belə demişdilər: “Rica edib
torpağından keçmək üçün səndən izin istəyirəm”. Lakin Edom padşahı
onlara qulaq asmadı və sonra İsraillilər Moav padşahının yanına adamlar
göndərdi, o da razı olmadı. Ona görə də İsraillilər Qadeşdə qalmışdılar.
18[r] İsraillilər səhra ilə gedib Edomla Moav torpaqlarının ətrafından
keçərək Moav ölkəsinin şərqinə çatdı və Arnon vadisinin o biri tərəfində
düşərgə saldılar. Lakin Moavın sərhədini keçmədilər, ona görə ki Arnon
Moavın sərhədi idi. 19[s] İsraillilər Emorluların padşahı – Xeşbon padşahı
Sixonun yanına qasidlər göndərib demişdi: “Rica edirik, öz ölkəmizə
çatana qədər sənin torpağından keçmək üçün bizə izin verəsən”. 20 Amma
Sixon öz torpağını yol keçmək üçün İsraillilərə etibar etmədi və bütün
xalqını toplayaraq Yahsada ordugah qurub İsraillilərə qarşı döyüşdü.
21 İsrailin Allahı Rəbb Sixonu və onun bütün xalqını İsraillilərə təslim
edəndə onları məğlub etdilər. Beləliklə, İsraillilər o yerdə yaşayan
Emorluların torpağını irs olaraq aldı. 22 Arnondan Yabboq çayına qədər,
səhradan İordan çayına qədər bütün Emor torpaqlarını İsraillilər irs
olaraq aldı.

23 İndi İsrailin Allahı Rəbb Öz xalqı İsraillilərin qarşısından Emorluları
qovandan sonra sənmi buraya sahib çıxacaqsan? 24 Allahın Kemoşun
sənə verdiyi torpağı özünə irs etməzsənmi? Biz də Allahımız Rəbbin bizə
verdiyi torpağı özümüzə irs edəcəyik. 25[t] İndi sənin Moav padşahı Sippor
oğlu Balaqdan nəyin yaxşıdır? Gör o, İsraillə heç çəkişdimi? Yaxud onlara
qarşı heç döyüşdümü? 26 Üç yüz il İsrail Xeşbon ilə Aroerdə, bunların
ətraf qəsəbələrində və Arnon vadisi boyunca yerləşən bütün şəhərlərdə
yaşadığı müddətdə niyə bu torpaqları geri almadınız? 27 Mən sənə qarşı
günah etmədim. Lakin sən mənə qarşı döyüşməklə mənə pislik edirsən.
Qoy hakim olan Rəbb bu gün İsrail övladları ilə Ammon övladları
arasında hökm etsin». 28 Lakin Ammon padşahı İftahın ona göndərdiyi
sözlərə qulaq asmadı.

29 İftahın üzərinə Rəbbin Ruhu endi. O, Gileaddan və Menaşşedən
keçdi, sonra Gileaddakı Mispadan keçib Ammon övladlarının üstünə
getdi. 30 İftah Rəbbə əhd edib dedi: «Əgər Ammon övladlarını, həqiqətən,
mənə təslim etsən, 31 o zaman Ammon övladları ilə döyüşdən sağ-salamat
qayıdanda mənim evimin darvazasından qarşıma birinci nə çıxarsa, Rəbbin
olacaq və onu yandırma qurbanı edəcəyəm». 32 İftah Ammon övladları ilə
döyüşə çıxdı. Rəbb də Ammon övladlarını İftaha təslim etdi. 33 Aroerdən
Minnitə çatana qədər iyirmi şəhəri və Avel-Keramimə qədər Ammon
övladlarını çox böyük məğlubiyyətə uğratdı. Onlar İsraillilərə tabe oldular.

---

[q] **11:17** Say. 20:14-21 [r] **11:18** Say. 21:4 [s] **11:19-22** Say. 21:21-24 [t] **11:25** Say. 22:1-6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

34 İftah Mispaya, öz evinə qayıtdı. Budur, İftahın qızı dəf çalıb
oynayaraq onu qarşılamağa çıxdı. Bu onun yeganə övladı idi, ondan
başqa nə oğlu, nə də qızı var idi. 35 [u] O, qızını görəndə paltarını cırıb
dedi: «Vay, qızım! Belimi əydin, qəddimi əyənlərdən biri də sən oldun!
Mən Rəbbə əhd etmişəm, artıq sözümdən dönə bilmərəm». 36 Qızı ona
dedi: «Ata, sən Rəbbə əhd etmisən. Madam ki Rəbb düşmənlərindən,
Ammon övladlarından sənin üçün qisas aldı, söz ağzından necə çıxıbsa,
mənə eləcə də et». 37 Sonra qız atasına dedi: «Ancaq bu arzumu yerinə
yetir: mənə iki ay izin ver, qoy rəfiqələrimlə dağları gəzib-dolaşaraq
öz nakam qızlığım üçün ağlayım». 38 Atası ona «yaxşı, gedə bilərsən»
deyərək ona iki ay müddətinə izin verdi. O da rəfiqələri ilə bərabər gedib
dağlarda öz nakam qızlığına ağladı. 39 İki ay keçəndən sonra atasının
yanına qayıtdı və atası onun barəsində etdiyi əhdi yerinə yetirdi. Qız
ərə getməmişdi. Bundan sonra İsraildə belə bir adət oldu: 40 hər il İsrail
qızları gedib Gileadlı İftahın qızı üçün ildə dörd gün yas tutdular.

İftahla Efrayimlilərin münaqişəsi

12 1 Efrayimlilər yığılaraq Safona gedib İftaha dedilər: «Sən nəyə görə
Ammon övladları ilə döyüşə çıxıb bizi özünlə getməyə çağırmadın?
Buna görə biz səni də, evini də yandıracağıq». 2 İftah onlara dedi: «Mən
və xalqım Ammon övladları ilə ağır döyüşdə olan vaxt sizi köməyə
çağırdım, lakin siz gəlib məni onların əlindən qurtarmadınız. 3 Mən də
gördüm ki, siz məni qurtarmırsınız, onda həyatımı təhlükəyə atıb Ammon
övladlarına qarşı özüm hücuma keçdim və Rəbb onları mənə təslim etdi.
Nə üçün bu gün mənimlə davaya çıxmısınız?» 4 İftah bütün Gileadlıları
toplayıb Efrayimlilərlə döyüşdü və Gileadlılar Efrayimliləri qırdılar, çünki
Efrayimlilər belə demişdilər: «Ey Efrayimlə Menaşşe arasında yaşayan
Gileadlılar, siz Efrayimdən qaçan fərarilərsiniz!» 5 Gileadlılar Efrayimin
qarşısındakı İordan çayının keçidlərini tutdular. Əgər qaçıb qurtulmaq istəyən
Efrayimlilərdən biri gəlib «qoy çayı keçim» deyərdisə, Gileadlılar ondan
«sən Efrayimlisənmi?» deyə soruşardılar. O «xeyr» desəydi, 6 o zaman ona
«bir "şibbolet" de görək» deyərdilər. O da kəlməni doğru söyləyə bilməyib
«sibbolet» deyərdi. Onda Gileadlılar onu tutub İordan çayının keçidlərində
öldürərdi. Həmin dövrdə Efrayimlilərdən qırx iki min nəfər qırıldı.
7 İftah altı il İsraildə hakimlik etdi. Sonra Gileadlı İftah öldü və
Gileadın bir şəhərində dəfn olundu.

İvsan, Elon və Avdonun hakimliyi

8 Ondan sonra Bet-Lexemli İvsan İsraildə hakimlik etdi. 9 Onun otuz
oğlu və otuz qızı var idi. Qızlarını başqa nəsillərə ərə vermiş, oğullarına

---

[u] **11:35** Say. 30:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

isə başqa nəsillərdən otuz gəlin gətirmişdi. İvsan İsraildə yeddi il
hakimlik etdi. 10 Sonra İvsan öldü və Bet-Lexemdə dəfn olundu.
11 Ondan sonra Zevulunlu Elon on il İsraildə hakimlik etdi. 12 Zevulunlu
Elon da öldü və Zevulun torpağında, Ayyalonda dəfn olundu.
13 Ondan sonra Piratonlu Hillel oğlu Avdon İsraildə hakimlik etdi.
14 Onun yetmiş sıpaya minən qırx oğlu ilə otuz nəvəsi var idi və o,
səkkiz il İsraildə hakimlik etdi. 15 Piratonlu Hillel oğlu Avdon da öldü və
Amaleqlilərin dağlıq bölgəsindəki Efrayim torpağında – Piratonda dəfn
olundu.

Şimşonun doğulması

13 1 İsrail övladları yenə də Rəbbin gözündə pis işlər etdilər. Rəbb
onları qırx il Filiştlilərə təslim etdi.
2 Dan qəbiləsindən Manoah adlı Soralı bir adam var idi. Onun arvadı
doğmurdu, sonsuz idi. 3 Rəbbin mələyi bu qadına görünüb dedi: «Bax indi
sən sonsuzsan, doğmursan, amma hamilə olub bir oğlan doğacaqsan.
4 İndidən diqqətli ol: sən nə şərab, nə də başqa kefləndirici içki içmə və
dilinə heç bir haram şey dəyməsin. 5 Ona görə ki sən hamilə olub bir
oğul doğacaqsan və qoy onun başına ülgüc dəyməsin. Çünki uşaq ana
bətnindən Allaha həsr olunmuş Nəziri[v] olacaq. O, İsraili Filiştlilərin
əlindən qurtarmağa başlayacaq».
6 Qadın gedib ərinə belə dedi: «Mənim yanıma bir Allah adamı
gəlmişdi. O, Allahın mələyi görkəmində çox zəhmli idi. Buna görə də
onun haradan gəldiyini soruşmadım. Mənə adını da bildirmədi. 7 Lakin
dedi ki, sən hamilə olub bir oğul doğacaqsan. İndidən sən nə şərab, nə
də başqa kefləndirici içki iç və dilinə heç bir haram şey dəyməsin, çünki
uşaq ana bətnindən ölən gününə qədər Allahın Nəzirisi olacaq».
8 Manoah Rəbbə yalvarıb dedi: «Ya Xudavənd, yalvarıram, göndərdiyin
Allah adamı qoy yanımıza yenə gəlsin və doğulacaq uşaq barədə nə
edəcəyimizi bizə öyrətsin». 9 Allah Manoahın səsini eşitdi. Qadın çöldə
oturanda Allahın mələyi yenə onun yanına gəldi. Lakin qadının əri
Manoah yanında deyildi. 10 Qadın cəld qaçıb ərinə xəbər verərək dedi:
«Budur, ötən gün yanıma gələn o adam yenə mənə göründü». 11 Manoah
durub arvadının arxasınca getdi və o adamın yanına gəlib soruşdu:
«Arvadımla söhbət edən adam sənsənmi?» O «mənəm» dedi. 12 Manoah
dedi: «Sənin sözlərin yerinə yetəndə uşağın həyat tərzi və işi nə olacaq?»
13 Rəbbin mələyi Manoaha dedi: «Arvadın ona tapşırdığım şeylərdən
özünü qorusun. 14 Tənəkdən emal olunan şeylərdən heç nə yeməsin. Nə
şərab, nə də başqa kefləndirici içki içsin və dilinə heç bir haram şey
dəyməsin. Qoy ona əmr etdiyim hər şeydən özünü qorusun».

---

[v] **13:5** *Nəziri* – yəni Allaha həsr olunan adam. Bax: Say. 6:2.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

15 Manoah Rəbbin mələyinə dedi: «Rica edirəm, bir ayaq saxla, sənin
üçün bir oğlaq kəsib yemək hazırlayaq». 16 Rəbbin mələyi Manoaha dedi:
«Məni burada saxlasan belə, sənin çörəyindən yemərəm. Əgər yandırma
qurbanı vermək istəyirsənsə, onu Rəbbə təqdim et». Amma Manoah
bilmirdi ki, bu, Rəbbin mələyidir. 17 O, Rəbbin mələyinə dedi: «Sənin adın
nədir ki, sözlərin yerinə yetəndə səni şərəfləndirək?» 18 Rəbbin mələyi
ona dedi: «Niyə adımı soruşursan? Ecazkar adım var». 19 Manoah oğlağı
və taxıl təqdimini götürüb qaya üzərində Rəbbə təqdim etdi. Mələk də
Manoah ilə arvadının gözü önündə qeyri-adi bir şey etdi. 20 Qurbangahın
üstündən alov göyə qalxanda Rəbbin mələyi də qurbangahın alovu ilə
bərabər göyə qalxdı. Manoahla arvadı bunu görəndə ikisi də üzüstə yerə
döşəndi.
21 Rəbbin mələyi bundan sonra Manoahla arvadına bir daha
görünmədi. Manoah o zaman bildi ki, bu, Rəbbin mələyidir. 22 Manoah
arvadına dedi: «Biz mütləq öləcəyik, çünki Allahı gördük». 23 Arvadı
ona dedi: «Əgər Rəbb bizi öldürmək istəsəydi, bizdən yandırma qurbanı
və taxıl təqdimi qəbul etməzdi. Bu şeyləri bizə göstərməz və indi
eşitdiklərimizi deməzdi». 24 Beləliklə, qadın bir oğul doğdu və adını
Şimşon qoydu. Uşaq böyüdükcə Rəbb ona xeyir-dua verdi. 25 Sora ilə
Eştaol arasında, Maxane-Danda Rəbbin Ruhu onu idarə etməyə başladı.

Şimşon və Timnalı qadın

14 1 Bir gün Şimşon Timnaya endi və Timnada Filişt qızlarından bir
qadın gördü. 2 O, ata-anasının yanına qayıdıb dedi: «Timnada
Filişt qızlarının arasında bir qadın görmüşəm, gedin, onu mənim üçün
arvad alın». 3 Atası ilə anası ona dedilər: «Məgər qohumlarının qızları
arasında, xalqımın arasında bir qadın yoxdur ki, gedib özünə sünnətsiz
Filiştlilərdən arvad alırsan?» Şimşon atasına dedi: «Mənim üçün onu
alın, çünki gözümə o xoş görünür». 4 Ata və anası bilmirdi ki, bu istək
Rəbdəndir. Ona görə ki Rəbb Filiştlilərin hakimiyyətini devirmək üçün
fürsət axtarırdı. O dövrdə Filiştlilər İsraillilərin üstündə hökmranlıq
edirdi.
5 Şimşon ata və anası ilə birlikdə Timnaya endi. Onlar Timnanın üzüm
bağlarına çatanda qəflətən cavan bir aslan nərə çəkərək onun qarşısına
çıxdı. 6 Rəbbin Ruhu qüvvəsi ilə Şimşonun üstünə endi. Onun əli boş idi,
amma cavan aslanı balaca oğlaq kimi parçaladı. Ata-anasına isə heç nə
bildirmədi. 7 Sonra enib qadınla söhbət etdi və qadın Şimşonun gözünə
xoş göründü.

Şimşon və tapmaca

8 Bir müddət keçəndən sonra Şimşon qadını almaq məqsədi ilə geri
qayıtdı. Aslanın leşinə baxmaq üçün o öz yolundan döndü. Gördü ki,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

aslanın leşinin üstündə arı beçəsi ilə bal var. 9 O, ovucları ilə baldan
götürdü və yeyə-yeyə ata-anasının yanına gəldi. Baldan onlara da verdi,
lakin onlara bildirmədi ki, balı aslanın leşinin üzərindən götürüb.
10 Atası qadının evinə getdi və Şimşon orada ziyafət qurdu, çünki o
zamanlar cavanlar belə edərdi. 11 Onu görən xalq müşayiət üçün ona
otuz nəfər sağdış-soldış seçdi. 12 Şimşon onlara dedi: «İndi mən sizə bir
tapmaca deyəcəyəm. Əgər ziyafətin yeddinci gününə qədər açmasını
mənə desəniz, mən sizə otuz dəst kətan paltar və otuz dəst bayram libası
verəcəyəm. 13 Yox, əgər tapmacanın açmasını mənə deyə bilməsəniz,
onda siz mənə otuz dəst kətan paltar və otuz dəst bayram libası
verməlisiniz». Ona dedilər: «Tapmacanı de, bir ona qulaq asaq». 14 Şimşon
onlara dedi:

«Yeyəndən bir yeməli şey çıxdı,
Güclüdən bir şirin şey çıxdı».

Üç gün ərzində onlar tapmacanı tapa bilmədilər.
15 Dördüncü gün[w] olanda Şimşonun arvadına dedilər: «Ərini başa sal
ki, bizə bu tapmacanın cavabını desin, yoxsa sənin də, atanın da evini
yandırarıq. Siz bizi buraya soymağa çağırmısınız?» 16 Arvadı Şimşonun
qarşısında ağlayıb dedi: «Əslində məndən zəhlən gedir, məni sevmirsən,
ona görə də xalqımın oğullarına dediyin tapmacanın cavabını mənə
açmırsan». Şimşon ona dedi: «Bax heç atama və anama da bu tapmacanın
cavabını açmamışam. Sənəmi açım?» 17 Yeddi gün ziyafət davam edə-
edə qadın onun qarşısında ağladı. Yeddinci gün Şimşon tapmacanın
açmasını arvadına dedi, çünki qadın onu cana gətirmişdi. Qadın da gedib
tapmacanın cavabını öz xalqına söylədi. 18 Şəhərin adamları yeddinci gün
günəş batmazdan əvvəl Şimşona dedilər:

«Baldan şirini varmı?
Aslandan güclüsü varmı?»

Şimşon onlara dedi: «Əgər mənim düyəmlə kotan sürməsəydiniz,
tapmacamı tapa bilməzdiniz».
19 Bundan sonra Rəbbin Ruhu qüvvə ilə onun üstünə endi. Şimşon
Aşqelona gedib oradakılardan otuz nəfəri öldürərək onların mallarını
talan edib tapmacanın açmasını deyənlərə bayram libası verdi. Sonra o,
alovlu qəzəblə atasının evinə qalxdı. 20 Şimşonun arvadını isə Şimşonu
müşayiət edən sağdışlarından birinə verdilər.

Şimşonun Filiştlilərdən qisas alması

15 1 Bir müddət keçəndən sonra, buğda biçini mövsümündə
Şimşon bir oğlaq götürüb arvadına baş çəkməyə getdi və dedi:

---

[w] **14:15** *Dördüncü gün* – qədim yunan və süryani tərcümələrində belədir, ibrani mətnində isə *yeddinci gün*.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Arvadımın yanına – gərdəyə girmək istəyirəm». Lakin qadının atası
Şimşonu gərdəyə girməyə qoymadı. 2 Qızın atası dedi: «Elə bildim
ki, sənin ondan, həqiqətən, zəhlən gedir, ona görə də arvadını sənin
sağdışına ərə verdim. Bax onun kiçik bacısı var. O ondan da gözəl
deyilmi? Rica edirəm, qoy onun yerinə bu sənin olsun». 3 Şimşon onlara
dedi: «Bu dəfə Filiştlilərə pislik etsəm, heç təqsirkar olmaram». 4 Şimşon
gedib üç yüz tülkü tutdu və məşəllər götürdü. Tülküləri cüt-cüt quyruq-
quyruğa bağladı və quyruqların arasına bir məşəl qoydu. 5 Məşəlləri
yandırıb tülküləri Filiştlilərin əkinlərinə buraxdı və bununla da taxıl
dərzlərinə, əkinlərə, üzümlüklərə, zeytunluqlara od vurdu.

6 Filiştlilər bir-birindən soruşdular: «Görəsən bunu kim edib?» Kimsə
dedi ki, bunu Timnalının kürəkəni Şimşon edib, çünki qayınatası
götürüb onun arvadını sağdışına ərə verib. Filiştlilər çıxıb o qadınla
atasına od vurub yandırdılar. 7 Şimşon onlara dedi: «İndi ki siz belə
etdiniz, mütləq sizdən qisasımı almamış əl çəkməyəcəyəm». 8 Şimşon
onlara amansızcasına hücum edərək çoxunun belini qırdı. Özü isə Etam
qayasının oyuğuna enib orada qaldı.

9 Filiştlilər çıxıb Yəhudada ordugah qurdular və Lexidə yayıldılar.
10 Yəhuda adamları dedi: «Nə üçün bizə qarşı çıxmısınız?» Onlar
dedilər: «Biz gəlmişik ki, Şimşonun əl-qolunu bağlayaq və bizim
başımıza gətirdiyini onun başına gətirək». 11 Yəhudadan üç min nəfər
Etam qayasının oyuğuna enib Şimşona dedi: «Bilmirsən Filiştlilər
bizim üzərimizdə hakimdir? Bu nə işdir başımıza gətirdin?» Şimşon
onlara dedi: «Onların mənə elədiklərini onların başına gətirmişəm».
12 Yəhudalılar ona dedi: «Biz sənin əl-qolunu bağlayıb Filiştlilərə
təslim etməyə gəlmişik». Şimşon onlara dedi: «And için ki, məni
öldürməyəcəksiniz». 13 Yəhudalılar söz verdilər: «Yox, biz ancaq səni
möhkəm bağlayıb onlara təslim edəcəyik və səni əsla öldürmərik». Sonra
onu iki təzə iplə sarıdılar və qayadan çıxartdılar.

14 Şimşon Lexiyə gələndə Filiştlilər onu bağıra-bağıra qarşıladılar və elə
o anda Rəbbin Ruhu qüvvə ilə Şimşonun üstünə endi. Qollarına bağlanan
ip alışıb-yanan kətan kimi qırılıb yerə töküldü. 15 O, yerdə bir eşşəyin saf
çənə sümüyünü tapdı. Əl ataraq sümüyü götürüb onunla min nəfər kişini
qırdı. 16 Sonra Şimşon belə dedi:

«Eşşəyin çənə sümüyü ilə bir-iki qalaq yaratdım.
Eşşəyin çənə sümüyü ilə min nəfəri qırıb-çatdım».

17 Şimşon bu sözləri söyləyib qurtarandan sonra eşşəyin çənə sümüyünü
tulladı. Ona görə də o yerə Ramat-Lexi[x] deyilir.

18 Bundan sonra Şimşon bərk susadı və Rəbbə fəryad edib dedi: «Sən
quluna bu böyük qələbəni verdin, amma indi mən susuzluqdan ölüb

---

[x] **15:17** *Ramat-Lexi* – ibrani dilində *çənə sümüyü təpəsi.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

sünnətsizlərin əlinə düşümmü?» 19 Onda Rəbb Lexidə çuxur yarıb su
axıtdı. Şimşon su içəndə cana gəlib ruhlandı. Buna görə bu çeşmənin adı
En-Haqqore[y] qoyuldu və bu bulaq bu günə qədər Lexidədir. 20 Filiştlilərin
hökmranlığı dövründə Şimşon İsraildə iyirmi il hakimlik etdi.

Şimşon və Delila

16 1 Şimşon Qəzzəyə getdi və orada bir fahişə görüb evinə girdi.
2 Qəzzəlilərə xəbər çatdı ki, Şimşon buraya gəlib. Qəzzəlilər evi
mühasirəyə aldılar. «Dan yeri ağarana qədər onu öldürərik» deyərək
bütün gecəni şəhərin darvazasında pusquda durub onu gözlədilər.
3 Şimşon gecəyarısına qədər yatdı, sonra ayağa qalxdı. O gəlib şəhər
darvazasının hər iki dirəyindən tutaraq cəftə qarışıq darvazanı çiyninə
qoydu və Xevronun qarşısındakı dağın təpəsinə çıxartdı.
4 Bundan bir qədər sonra Şimşon Soreq vadisində Delila adlı bir qadına
vuruldu. 5 Filiştlilərin ağaları o qadının yanına gəlib dedilər: «Şimşonu
dilə tutub öyrən, gör onda bu qədər güc haradandır? Onu özümüzə tabe
etmək üçün necə gücdən salıb bağlaya bilərik? Bundan ötrü hər birimiz
sənə min yüz şekel gümüş verərik».
6 Delila Şimşona dedi: «Rica edirəm, səndəki bu böyük qüvvənin
haradan olduğunu mənə söylə. Səni necə ram etmək və bağlamaq olar?»
7 Şimşon ona dedi: «Əgər məni yeddi kaman yayı düzəldilən qurumamış,
təzə iplə bağlasalar, o zaman gücdən düşüb adi adam kimi oluram».
8 Filiştlilərin ağaları qadının yanına yeddi qurumamış, təzə ip gətirdilər
və Delila bunlarla Şimşonu bağladı. 9 İç otaqda qadının pusquda duran
adamları var idi. Qadın Şimşona dedi: «Filiştlilər sənin üstünə gəldilər,
ey Şimşon!» Şimşon isə qollarındakı ipləri oda toxunub qırılan kətan lifi
kimi qırdı və gücünün sirri bilinmədi.
10 Delila Şimşona dedi: «Bax məni lağa qoyub yalan demişdin. Rica
edirəm, indi mənə bildir, səni hansı iplə bağlamaq olar?» 11 Şimşon dedi:
«Əgər heç işlədilməmiş təzə iplərlə məni yaxşıca bağlasalar, o zaman
gücdən düşüb adi adam kimi oluram». 12 Delila yeni iplər götürüb onlarla
Şimşonu bağlayıb dedi: «Filiştlilər sənin üstünə gəldilər, ey Şimşon!»
Pusquda duranlar iç otaqda qalmışdı. O isə qollarındakı iplərin sarığını
sap kimi qırdı.
13 Delila Şimşona dedi: «Bəsdir, indiyə qədər məni lağa qoyub yalan
dedin. İndi isə bir başa sal görüm, səni nə ilə bağlamaq olar?» Şimşon
dedi: «Saçımın yeddi hörüyünü toxucu dəzgahındakı parça ilə toxusan».
14 Sonra Delila onun saçının yeddi hörüyünü payaya bərkitdi və onu
səslədi: «Filiştlilər sənin üstünə gəldilər, ey Şimşon!» O yuxudan oyandı
və toxucu dəzgahının payasını parça ilə qopardı.

---

[y] **15:19** *En-Haqqore* – ibrani dilində *fəryad edənin çeşməsi.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

15 Delila dedi: «Ürəyində mənə etibarın yox ikən necə “səni sevirəm”
deyirsən? Bununla üçüncü dəfədir ki, məni lağa qoyursan və bu böyük
qüvvənin səndə haradan olduğunu mənə bildirmirsən». 16 Qadının bu
sözlərindən, hər gün ona əziyyət və başağrısı verməsindən Şimşonun
canı boğazına yığıldı. 17 Ona görə də ürəyinin sirrini qadına açdı:
«Mənim başıma ülgüc dəyməmişdi, çünki mən ana bətnindən Allahın
Nəzirisiyəm. Əgər başım qırxılsa, o zaman bu qüvvə məndən çıxar və
gücdən düşüb adi adam kimi olaram».

Şimşonun ölümü

18 Delila Şimşonun ürəyinin sirrini ona açdığını görəndə Filiştlilərin
ağalarına xəbər göndərib onları çağırdı və dedi: «Bu dəfə də buraya
gəlin, çünki o, ürəyindəki sirri mənə açdı». Filiştlilərin ağaları əllərində
gümüş gətirərək Delilanın yanına gəldilər. 19 Delila dizləri üstündə
Şimşonu yuxuya verdi. Sonra adam çağırıb onun saçının yeddi hörüyünü
qırxdırdı və bununla onu gücdən saldı. Şimşonun gücü get-gedə yox oldu.
20 Delila yenə dedi: «Filiştlilər sənin üstünə gəldilər, ey Şimşon!» Şimşon
yuxudan oyanıb düşündü: «Başqa vaxtlarda olduğu kimi bu dəfə də
onların əlindən sıçrayıb çıxaram». Lakin bilmirdi ki, Rəbb ondan ayrılıb.
21 Filiştlilər onu yaxalayıb gözlərini çıxartdılar. Onu Qəzzəyə endirib
tunc zəncirlərlə bağladılar. O, zindanda dəyirman daşı çəkirdi. 22 Lakin
Şimşonun qırxılmış saçı yenidən bitməyə başladı.

23 Filiştlilərin ağaları öz allahları Daqona böyük qurban kəsmək və
şənlik etmək üçün yığılıb dedilər: «Allahımız düşmənimiz Şimşonu bizə
təslim etdi». 24 Xalq Şimşonu görəndə öz allahlarına həmdlər etdi və dedi:

«Ölkəmizə ziyan vuran,
Bizdən bir çoxunu öldürən
Düşmənimizi allahımız bizə təslim etdi».

25 Onların kefi kökələndə dedilər: «Şimşonu bura gətirin, qoy bizi
əyləndirsin». Onlar Şimşonu zindandan çağırtdırdılar və Şimşon onların
qarşısında oynadı. Onu dirəklər arasında dayandırdılar. 26 Şimşon əlindən
tutan gəncə dedi: «Nə olar, məni burax, məbədin damını saxlayan
dirəklərə toxunum və onlara söykənim». 27 Məbəd kişi və qadınlarla dolu
idi. Filiştlilərin bütün ağaları da orada idi. Şimşonun oynamasına tamaşa
edən üç minə qədər kişi və qadın isə damın üstündə idi.

28 Şimşon Rəbbə fəryad edib dedi: «Ey Xudavənd Rəbb, yalvarıram,
məni yada sal. Yalvarıram, ay Allah, mənə ancaq bu dəfəlik qüvvət ver
ki, bu Filiştlilərdən iki gözüm üçün bir zərbə ilə qisas alım». 29 Şimşon
əllərini məbədin damını saxlayan iki orta dirəyə uzatdı. Sağ əli ilə bir, sol
əli ilə isə o biri dirəkdən yapışdı. 30 Şimşon «qoy mən də Filiştlilərlə bir
ölüm» dedi. Sonra var gücü ilə əyilərək dirəkləri itələyib məbədin damını
oradakı bütün ağaların və xalqın üzərinə saldı. Beləliklə, Şimşon öləndə

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

həyatı boyu öldürdüyü adamlardan daha çox adam öldürdü. 31 Onun
qardaşları, atasının bütün külfəti məbədə endilər və Şimşonun meyitini
oradan çıxarıb apardılar. Onu Sora ilə Eştaol arasında atası Manoahın
məqbərəsində dəfn etdilər. Şimşon İsraildə iyirmi il hakimlik etmişdi.

Mikeyanın ev bütləri

17 1 Efrayimin dağlıq bölgəsindən olan Mikeya adlı bir adam var
idi. 2 O, anasına belə dedi: «Səndən oğurlanan min yüz şekel
gümüşdən ötrü lənət etdin və bunu mənə eşitdirdin. Budur, o gümüş
məndədir, onu mən götürmüşəm». Anası ona dedi: «Oğlum, qoy Rəbb
sənə xeyir-dua versin». 3 O, min yüz şekel gümüşü anasına qaytardı.
Anası ona dedi: «Bu gümüşün hamısını Rəbb üçün təqdis edirəm. Qoy
oğlum ondan bir oyma və bir tökmə büt düzəltsin. İndi bu gümüşü
sənə qaytarıram». 4 Gümüşü anasına geri qaytararkən anası iki yüz
şekel gümüş götürüb zərgərə verdi. Ondan bir oyma və bir tökmə büt
düzəltdirdi. Bu bütləri Mikeyanın evinə qoydular. 5 Mikeyanın ibadətgahı
var idi. O, bir efod və ev bütləri düzəldib oğullarından birini özünə kahin
təyin etdi. 6 [z] O dövrdə İsraildə padşah yox idi, hərə öz gözündə doğru
görünən işi edirdi.
7 Yəhudanın Bet-Lexem şəhərindən olan bir Yəhudalının ailəsində
yaşayan gənc Levili var idi. 8 Həmin adam yaşamağa bir yer tapmaq
üçün Yəhudanın Bet-Lexem şəhərindən çıxdı. Səfərə çıxarkən Efrayimin
dağlıq bölgəsinə – Mikeyanın evinə gəldi. 9 Mikeya ona dedi: «Haradan
gəlirsən?» O, Mikeyaya dedi: «Mən Yəhudanın Bet-Lexem şəhərindən
gələn bir Leviliyəm, bir yer tapıb yaşamaq istəyirəm». 10 Mikeya ona dedi:
«Mənimlə qal, mənə ata və kahin ol. Mən də sənə ildə on şekel gümüş,
bir dəst paltar və yeməyini verərəm». Levili onunla getdi. 11 O, Mikeya ilə
qalmağa razı oldu və bu gənc ona bir oğul kimi oldu. 12 Mikeya Levilini
özünə kahin təyin etdi və bu gənc onun evində yaşadı. 13 Mikeya dedi:
«İndi bilirəm ki, Rəbb mənə yaxşılıq edəcək, çünki bir Levili kahinim
var».

Mikeyanın evinin qarət edilməsi

18 1 O dövrdə İsraildə padşah yox idi. Elə həmin dövrdə Dan qəbiləsi
yaşamaq üçün özlərinə irsi torpaq axtarırdı, çünki o günə qədər
İsrail qəbilələri arasında onlara irs olaraq torpaq düşməmişdi. 2 Dan
övladları ölkəni axtarıb aramaq üçün Sora və Eştaol şəhərlərindən olan
bütün nəsillərindən beş nəfər igid adamı kəşfiyyata göndərdilər və onlara
dedilər: «Gedin, ölkəni axtarın». Onlar Efrayimin dağlıq bölgəsinə –
Mikeyanın evinə gəldilər və orada gecələdilər. 3 Hələ Mikeyanın evinin

---

[z] **17:6** Hak. 21:25

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

yanında ikən gənc Levilinin səsini tanıdılar və evə tərəf dönüb ondan
soruşdular: «Buraya səni kim gətirib? Burada nə edirsən? Sənin burada
nə işin var?» 4 Levili onlara dedi: «Mikeya mənim üçün belə-belə işlər
gördü. O məni muzdla tutdu və mən də onun kahini oldum». 5 Danlılar
ona dedilər: «Rica edirik, Allaha müraciət et. Qoy biz getdiyimiz bu yolun
necə uğurlu olacağını öyrənək». 6 Kahin onlara dedi: «Salamat gedin,
getdiyiniz bu yol Rəbbə xoşdur».

7 Bu beş igid gedib Layişə çatdı və gördü ki, orada yaşayan xalq
qayğısızdır. Sidonlular kimi dinc və rahat yaşayırlar. Bu bölgədə
onlara hökm edib əziyyət verən heç kim yox idi. Onlar Sidonlulardan
uzaqda olub başqa heç kəslə əlaqələri yox idi. 8 İgidlər Sora və Eştaol
şəhərlərinə, öz xalqının yanına qayıdanda xalq onlara dedi: «Nə öyrənə
bildiniz?» 9 İgidlər onlara dedilər: «Qalxın, Sidonlulara hücum edək,
çünki onların torpağını gördük, çox yaxşıdır. Niyə boş dayanmısınız?
Tərəddüd etməyin, gedib torpağı alın! 10 Oraya çatanda qayğısız bir
xalq görəcəksiniz. Allahın sizə verdiyi bu torpaq çox genişdir. Ora elə
torpaqdır ki, heç nəyə ehtiyacları yoxdur».

11 Dan nəslindən altı yüz kişi silahlanaraq Sora və Eştaoldan yola
düşdülər. 12 Yəhudaya qalxıb Qiryat-Yearimdə gecələdilər. Buna görə də o
yer bu günə qədər Maxane-Dan[a] adlanır. O yer Qiryat-Yearimin qərbində
yerləşir. 13 Oradan Efrayimin dağlıq bölgəsinə keçdilər və Mikeyanın
evinə gəldilər.

14 Layiş diyarını axtarmaq üçün gedən beş nəfər kişi öz xalqına sual
verdi: «Bu evlərdə efod, ev bütləri, həm də oyma və tökmə bütlərin
olduğunu bilirsinizmi? Onda görün nə edirsiniz, bu barədə bir qərara
gəlin». 15 Onlar oraya burulub, o gənc Levilinin qaldığı Mikeyanın evinə
gələrək onun hal-əhvalını xəbər aldılar. 16 Dan övladlarından döyüş üçün
silahlanmış altı yüz nəfər onun darvazasının girişində dayandı. 17 Ölkəni
axtarmağa gedən həmin o beş igid evə girib oyma bütü, efodla ev
bütlərini və tökmə bütü götürdülər. Kahin və silahlanmış altı yüz nəfər
isə darvazanın girişində dayanmışdı. 18 Onlar Mikeyanın evinə girib
oyma bütü, efodla ev bütlərini və tökmə bütü götürdükləri zaman kahin
onlardan soruşdu: «Nə edirsiniz?» 19 Onda dedilər: «Sus, əlinlə ağzını yum
və dur bizimlə gedək, bizə ata və kahin ol. Sənin üçün bir adama kahin
olmaq yaxşıdır, yoxsa bir İsrail qəbiləsinə, bir nəslə?» 20 Kahinin könlü
şad oldu, efodla ev bütlərini və oyma bütü götürüb xalq ilə bərabər getdi.

21 Onlar öz külfətlərini, heyvanları və ev əşyalarını qabaqlarına qatıb
yola düşdülər. 22 Mikeyanın evindən uzaqlaşanda Mikeyanın qonşuları
toplaşaraq Dan övladlarına çatdılar. 23 Onlar Dan övladlarını səslədi.
Dan övladları üzlərini Mikeyaya tutub dedi: «Sənə nə olub ki, bunları

---

[a] **18:12** *Maxane-Dan* – ibrani dilində *Dan ordugahı.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

bura yığmısan?» 24 Mikeya onlara dedi: «Düzəltdiyim allahları və kahini
götürüb getdiniz, bəs mənə nə qaldı? Hələ bir soruşursunuz ki, sənə nə
olub?» 25 Dan övladları ona dedilər: «Səsin aramızda eşidilməsin, yoxsa
qəzəbindən odlanan adamlarımız sənin üstünə düşər, həm öz həyatını,
həm də evindəkilərin həyatını itirərsən». 26 Dan övladları yollarına davam
etdilər. Mikeya bu adamların ondan güclü olduğunu görüb evinə qayıtdı.
27 Dan övladları Mikeyanın düzəltdiyi şeyləri və onun kahinini götürüb
Layişə, dinc və rahat bir xalqa hücum etdi. Əhalisini qılıncdan keçirib
şəhərə od vurdular. 28 Onları qurtaran olmadı, çünki Layiş Sidondan
uzaqda idi. Bu xalqın başqa heç kəslə əlaqəsi yox idi. Bu şəhər Bet-
Rexovun yanında olan bir vadidə yerləşir. Danlılar bu şəhəri bərpa edib
orada yaşadılar. 29 Onlar İsraildən törənən öz ataları Danın xatirinə bu
şəhərin adını Dan qoydular. Amma əvvəlcə şəhərin adı Layiş idi. 30 Dan
övladları orada oyma bütü qurdular və əhali əsirliyə düşən günə qədər
Musa oğlu[b] Gerşom oğlu Yonatan özü və oğulları Dan qəbiləsinə kahin
oldu. 31 Allahın evi Şiloda olarkən bütün bu dövrdə Danlılar Mikeyanın
düzəltdiyi oyma bütə sitayiş edirdilər.

Giveada baş verən dəhşətli hadisə

19 1 İsraildə padşah olmayan dövrdə Efrayimin dağlıq bölgəsinin
ucqar bir hissəsində bir Levili yaşayırdı. O, Yəhudanın Bet-Lexem
şəhərindən özü üçün bir cariyə almışdı. 2 Bu cariyə ona qarşı zina etdi və
ondan ayrılıb atasının evinə, Yəhudanın Bet-Lexem şəhərinə qayıdaraq
orada dörd ay qaldı. 3 Əri cariyənin könlünü alıb geri qaytarmaq üçün onun
dalınca getdi. O özü ilə nökərini və bir cüt eşşək götürdü. Cariyə ərini ata
evinə apardı və atası kişini görəndə onu sevinclə qarşıladı. 4 Bu kişinin
qayınatası – gənc qadının atası onu evində qonaq saxladı. Kişi onlarda üç
gün qaldı və onlar yeyib-içib orada gecələdilər. 5 Dördüncü gün sübh tezdən
durdular. Kişi getməyə hazırlaşanda gənc qadının atası kürəkəninə dedi: «Bir
loğma çörək ye ki, ürəyində taqət olsun, ondan sonra gedərsiniz». 6 Onlar
oturdular və ikisi də birlikdə yeyib-içdilər. Sonra gənc qadının atası bu kişiyə
dedi: «Rica edirəm, bu gecəni də bizimlə qal, qoy ürəyin şad olsun». 7 Kişi
isə yola düşmək üçün ayağa qalxdı, lakin qayınatası təkidlə onun qalmasını
istədiyinə görə o gecəni orada keçirdi. 8 Beşinci gün kişi geri qayıtmaq üçün
sübh tezdən qalxanda gənc qadının atası ona dedi: «Rica edirəm, bir az
yemək ye ki, ürəyində taqət olsun. Günortadan sonraya qədər ləngisəniz, nə
olar?» Onlar ikisi də birlikdə yedilər və içdilər. 9 Kişi cariyəsi və nökəri ilə
getmək üçün ayağa qalxanda qayınatası – gənc qadının atası ona dedi: «Bax
gün günortanı keçib, axşama çatır. Rica edirəm, bu gecəni də burada qal,
qoy ürəyin şad olsun. Sabah səhər tezdən durub evinizə qayıdarsınız».

---

[b] **18:30** *Musa oğlu* – ibrani dilində *Menaşşe oğlu* kimi də oxunur.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 Lakin bu kişi gecəni onunla qalmaq istəməyərək ayağa qalxıb yola
düşdü. O, Yevus, yəni indiki Yerusəlim şəhərinin qarşısına gəlib çıxdı.
Onun palanlı iki eşşəyi var idi, cariyəsi də yanında idi. 11 Onlar Yevusa
yaxınlaşanda artıq gün batmaqda idi. Nökəri ağasına dedi: «Rica edirəm,
gəl Yevusluların bu şəhərinə girək və burada gecələyək». 12 Ağası ona
dedi: «Yox, İsrail övladlarından olmayan yadellilərin şəhərinə girməyək,
Giveaya gedək». 13 Sonra ağası nökərinə dedi: «Gəl çalışaq Giveaya ya
da ki Ramaya çataq. Onların birində gecələyək». 14 Onlar oradan keçib
getdilər. Binyaminin Givea şəhərinə yaxınlaşarkən artıq günəş batmışdı.
15 Gecəni Giveada keçirmək üçün oranın yoluna döndülər. Kişi şəhərə
girib meydanda oturdu, amma onları gecələmək üçün evinə aparan
kimsə yox idi.
16 Bu zaman axşam bir qoca tarladan – işdən evə qayıdırdı. O,
Efrayimin dağlıq bölgəsindən idi, amma Giveada yaşayırdı. Oranın
sakinləri isə Binyaminlilərdən ibarət idi. 17 Bu qoca başını qaldırıb
şəhərin meydanındakı yolçunu görüb dedi: «Haradan gəlib, hara
gedirsən?» 18 Kişi ona dedi: «Biz Yəhudanın Bet-Lexem şəhərindən
Efrayimin dağlıq bölgəsinin ucqar bir hissəsinə gedirik. Mən oralıyam.
Yəhudanın Bet-Lexem şəhərinə getmişdim, indi isə Rəbbin evinə
qayıdıram, amma məni evinə aparan yoxdur. 19 Halbuki eşşəklərimizin
samanı da var, yemi də var. Mənim, qarabaşımın və yanımdakı nökərin
çörəyi və şərabı var, heç nəyə ehtiyacımız yoxdur». 20 Qoca dedi: «Canın
sağ olsun! Təki mənim üzərimə sənin ehtiyacların düşsün, ancaq
meydanda gecələmə». 21 Onu götürüb evinə gətirdi və eşşəklərinə yem
verdi. Hamı ayaqlarını yuyandan sonra yeyib-içdilər.
22 Onlar könüllərini şad edərkən, budur, şəhər sakinlərindən bir dəstə
yaramaz adam evi əhatəyə alıb qapını döydü. Bu adamlar ev sahibi
qocaya dedi: «Evinə gələn kişini bayıra çıxar, onunla cinsi əlaqədə olaq».
23 Ev sahibi bayıra çıxıb onlara dedi: «Yox, soydaşlarım, yalvarıram pislik
etməyin. Madam ki bu adam mənim evimə gəlib, bu alçaqlığı etməyin.
24 Bax mənim evdə ərə getməmiş qızım və o kişinin cariyəsi var. Qoy
onları bura çıxarım, bu biabırçılığı onlarla edin, onlarla gözünüzə
xoş görünəni edin, lakin bu kişi ilə belə alçaqlıq etməyin». 25 Lakin bu
adamlar ona qulaq asmaq istəmədilər. Ona görə də Levili cariyəsinin
qolundan tutub bayıra – onların yanına çıxardı. Onlar onunla cinsi
münasibətdə olub bütün gecəni səhərəcən pis işlər gördülər. Dan yeri
sökülən də isə qadını buraxdılar. 26 Qadın gün ağaranda ağasının qaldığı
yerə – qocanın evinə qayıdıb darvazanın yanında yerə sərildi və hava
açılana qədər orada qaldı.
27 Ağası səhər qalxıb evin qapılarını açdı və yoluna davam etmək üçün
çıxanda cariyəsini evin darvazasında əlləri astanada yerə sərilmiş gördü.
28 Kişi qadına dedi: «Dur, gedək». Lakin ondan heç bir cavab gəlmədi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sonra kişi cariyəsini eşşəyin üstünə qoyub öz şəhərinə yola düşdü. 29 O,
evinə çatanda bir bıçaq götürüb cariyəsinin cəsədini hissə-hissə on iki
parçaya böldü. O doğradığı hissələri bütün İsrail ərazisinə göndərdi. 30 Bu
hissələri görən hər kəs belə dedi: «İsrail övladları Misirdən çıxandan
bu günədək belə bir hadisə olmamışdır və görünməmişdir. Bu barədə
düşünün, məsləhətləşib bir qərar verin».

İsraillilərlə Binyaminlilər arasında olan qardaş qırğını

20 1 Bütün İsrail övladları Dandan Beer-Şevaya qədər ərazidən və
Gilead torpağından Mispaya çıxdılar. İcma bir nəfər kimi Rəbbin
önündə toplandı. 2 Bütün xalqın, bütün İsrail qəbilələrinin başçıları
Allahın xalqının toplantısında öz yerlərini tutdular. Orada qılınc daşıyan
dörd yüz min piyada var idi.
3 Binyamin övladları İsrail övladlarının Mispaya çıxdıqlarını eşitdi.
Orada İsrail övladları dedilər: «Danışın görək, bu pis hadisə necə baş
verdi?» 4 Öldürülən qadının əri olan Levili onlara cavab verdi: «Mənimlə
cariyəm gecələmək üçün Binyaminin Givea şəhərinə daxil olduq. 5 Givea
kişiləri mənə qarşı qalxdılar və mənim gecələdiyim evi mühasirəyə
aldılar, məni öldürmək istədilər və cariyəmi zorladılar. Bunun nəticəsində
qadın öldü. 6 Mən də cariyəmi götürüb parça-parça doğrayaraq hər
hissəsini İsrailin irs torpaqlarının bütün bölgələrinə göndərdim, çünki
İsraildə pozğunçuluq və alçaqlıq edilib. 7 Ey İsrail övladları! Baxın
hamınız burada öz fikir və məsləhətinizi verin».
8 Bütün xalq bir nəfər kimi ayağa qalxıb dedi: «Bizdən heç kim çadırına
getməyəcək və heç kim evinə qayıtmayacaq. 9 İndi belə bir iş görməliyik:
püşk atıb Giveaya hücum edəcəyik. 10 Orduya azuqə gətirmək üçün
İsrailin bütün qəbilələrinin hər yüz nəfərdən onunu, min nəfərindən
yüzünü, on min nəfərindən minini götürəcəyik ki, Binyaminin Givea
şəhərinə gedib çatanda İsraildə etdikləri alçaq işlərin hamısının əvəzini
onlara edə bilsinlər». 11 Bütün İsraillilər bir nəfər kimi birləşib o şəhərə
qarşı toplandılar.
12 İsrail qəbilələri Binyamin qəbiləsinin torpaqlarının hər tərəfinə
qasidlər göndərib dedi: «Bu nə pislikdir, sizin aranızdan çıxıb? 13 İndi
Giveada olan o yaramaz adamları bizə verin, onları öldürək və bununla
İsraildən bu pisliyi təmizləyək». Lakin Binyamin övladları soydaşları
olan İsrail övladlarının sözünə qulaq asmaq istəmədilər. 14 İsrail övladları
ilə döyüşə çıxmaq üçün Binyamin övladları öz şəhərlərindən Giveaya
toplandılar. 15 Həmin gün şəhərlərdən gələn Binyamin övladları Givea
əhalisindən yığılmış yeddi yüz seçmə adamdan savayı, qılınc daşıyan
iyirmi altı min kişi də yığdılar. 16 Bütün bu xalqın arasında solaxay olan
yeddi yüz seçmə adam var idi ki, hər biri sərrast sapand atıb daşla başda
olan bir tükü belə, vura bilirdi və atdıqları boşa çıxmırdı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

17 Binyaminlilərdən başqa, İsraillilərdən qılınc daşıyan dörd yüz iyirmi
kişini saydılar ki, bunların da hamısı döyüşçü idi. 18 İsrail övladları Bet-
Elə çıxdılar və Allaha müraciət edib dedilər: «Binyamin övladlarına qarşı
biz tərəfdən əvvəlcə kim döyüşə çıxacaq?» Rəbb dedi: «Əvvəlcə Yəhuda
qəbiləsi çıxacaq».
19 İsrail övladları səhər tezdən qalxıb Giveaya qarşı ordugah qurdular.
20 İsraillilər Binyaminlilərlə döyüşə çıxıb Giveada onlara qarşı düzüldülər.
21 Binyamin övladları Giveadan çıxdılar və o gün İsraillilərdən iyirmi
iki min kişini vurub yerə sərdilər. 22 Lakin İsrail ordusu cəsarətə gəlib
əvvəlki gün düzüldükləri yerdə yenə də döyüşə düzüldü. 23 İsrail
övladları Bet-Elə çıxıb Rəbbin önündə axşama qədər ağladılar və Rəbbə
müraciət edib dedilər: «Soydaşımız olan Binyamin övladları ilə yenə
döyüşə girişəkmi?» Rəbb onlara dedi: «Onların qarşısına çıxın».
24 İkinci gün İsrail övladları Binyamin övladlarına yaxınlaşdılar.
25 Həmin gün də Binyaminlilər onların qarşısına çıxaraq İsrail
övladlarından bu dəfə on səkkiz min kişini vurub yerə sərdi. Bunların
hamısı qılınc daşıyan adamlar idi. 26 Bütün İsrail övladları, bütün ordu
Bet-Elə çıxıb ağladı. Orada Rəbbin önündə qalıb axşama qədər oruc
tutdular. Rəbbin hüzurunda yandırma və ünsiyyət qurbanları təqdim
etdilər. 27 İsrail övladları Rəbbə müraciət etdilər, çünki Allahın Əhd
sandığı o günlər orada idi. 28 Harun oğlu Eleazar oğlu Pinxas o dövrdə
sandığın önündə dururdu. Onlar Rəbbə dedilər: «Soydaşlarımız olan
Binyamin övladlarına qarşı bir daha döyüşə çıxaqmı, yoxsa bu işdən əl
çəkək?» Rəbb dedi: «Çıxın, çünki sabah onları sizə təslim edəcəyəm».
29 İsraillilər pusquda duranları Giveanın ətrafında yerləşdirdilər.
30 Üçüncü gün yenə İsrail övladları Binyamin övladlarına qarşı çıxdılar və
əvvəlki kimi Giveaya qarşı düzüldülər. 31 Binyamin övladları da bu xalqa
qarşı çıxdılar və şəhərdən kənara çəkildilər. Əvvəlki kimi onlar İsraillilər
qırmağa başladılar. Bet-Elə və Giveaya gedən əsas yollarda otuz nəfər
İsrailli qırıldı. 32 Binyamin övladları dedilər: «Əvvəlki kimi onlar yenə
də qarşımızda məğlub olur». İsrail övladları isə dedilər: «Qaçaq, onları
şəhərdən uzağa əsas yollara çıxardaq». 33 Bütün İsraillilər yerlərindən
qalxıb Baal-Tamarda düzüldülər. Birdən-birə Givea yaxınlığında pusquda
duran İsraillilər də yerlərindən çıxdılar. 34 Bütün İsraildən seçilmiş on
min kişi Giveaya ön cəbhədən hücum etdi. Döyüş şiddətli idi. Amma
Binyaminlilər müsibətlə qarşılaşdıqlarını bilmədilər. 35 Rəbb İsrailin
önündə Binyaminliləri darmadağın etdi. Həmin gün İsrail övladları
Binyaminlilərdən iyirmi beş min yüz kişini həlak etdi. Bunların hamısı
qılınc gəzdirən adamlar idi.
36 Binyamin övladları gördülər ki, məğlub oldular. Belə oldu ki,
İsraillilər Giveaya qarşı qurduqları pusquda duranlara güvəndiklərinə
görə Binyaminlilərə meydan vermişdilər. 37 Pusquda duran adamlar

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

cəld tərpənib Giveaya hücum etdilər və ətrafa yayılaraq bütün şəhəri
qılıncdan keçirtdilər. 38 Şəhərdən qalxan böyük tüstü İsraillilərlə
pusquda duranlar arasında təyin olunmuş işarə idi. 39 Bu işarəyə görə
döyüş meydanındakı İsraillilər dönüb Binyaminlilərin üzərinə getməli
idi. Binyaminlilər İsraillilləri qırmağa başladılar və otuz nəfərə qədər
adamı öldürdülər. Ona görə də belə dedilər: «Yəqin əvvəlki döyüşdə
olduğu kimi önümüzdə məğlub olurlar». 40 Lakin şəhərdən sütun kimi
tüstü qalxmağa başlayanda Binyaminlilər arxaya baxıb bütün şəhərdən
yanğının göyə yüksəldiyini gördülər. 41 İsraillilər dönüb onların üstünə
gələndə Binyaminliləri dəhşət bürüdü, çünki fəlakətlə qarşılaşdıqlarını
gördülər. 42 Onlar İsraillilərin önündən geri çəkilib çölə tərəf qaçdılar,
lakin döyüş oranı da bürüdü. Onları şəhərdən çıxanlar mühasirəyə alıb
qırdılar. 43 Binyaminliləri mühasirəyə alıb dayanmadan təqib edərək
gündoğana tərəf Giveanın qarşısında onları əzdilər. 44 Binyaminlilərdən
on səkkiz min nəfər yerə sərildi. Bunların hamısı igid cəngavər idi.
45 Qalanları dönüb çölə tərəf, Rimmon qayasına qaçdılar. İsraillilər əsas
yollar boyunca onlardan beş min kişini qırdılar. Sonra Gidoma qədər
Binyaminlilərin ardınca düşüb daha iki minini qırdılar. 46 Həmin gün
qılınc gəzdirən iyirmi beş min Binyaminli qırıldı. Bunların hamısı igid
cəngavər idi. 47 Altı yüz kişi isə dönüb çölə tərəf, Rimmon qayasına qaçdı
və dörd ay orada qaldı. 48 İsraillilər Binyamin övladlarının torpaqlarına
qayıdıb bütün şəhər sakinlərini və heyvanlarını, əllərinə nə keçdisə,
hamısını qılıncdan keçirdilər. Sonra qarşılarına çıxan bütün şəhərlərə od
vurdular.

Binyamin qəbiləsinin sonrakı aqibəti

21 1 İsraillilər «bizdən heç kim qızını Binyaminliyə ərə verməyəcək»
deyə Mispada and içmişdilər. 2 Xalq Bet-Elə gedib orada axşama
qədər Allahın hüzurunda oturaraq və fəryad edərək bərkdən ağladı.
3 Onlar dedilər: «Ey İsrailin Allahı Rəbb, niyə İsraildə belə hadisə baş
verdi? Nə üçün bu gün İsraildən bir qəbilə əskildi?» 4 Ertəsi gün xalq
tezdən qalxıb orada Rəbbə bir qurbangah tikərək yandırma və ünsiyyət
qurbanları təqdim etdi.

5 İsrail övladları dedi: «Bütün İsrail qəbilələrindən Rəbbin önündəki
toplantımıza gəlməyən varmı?» Çünki Mispada olan Rəbbin önündəki
toplantıya gəlməyənlər haqqında möhkəm and içmişdilər ki, onlar
öldürülməlidirlər. 6 İsrail övladları öz soydaşları Binyaminlilərdən ötrü
kədərlənib dedilər: «Bu gün İsraildən bir qəbilə kəsildi. 7 Onlardan
sağ qalanlara arvad tapmaq üçün nə edək? Axı onlara qızlarımızı ərə
verməmək üçün Rəbbin haqqına and içmişik».

8 Sonra İsrail övladları soruşdu: «İsrail qəbilələrindən Mispaya, Rəbbin
hüzuruna kim gəlməyib?» Toplantı üçün ordugaha Yaveş-Gileaddan heç

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

kimin gəlmədiyini öyrəndilər, 9 çünki xalq siyahıya alınanda orada Yaveş-
Gilead əhalisindən heç kimin olmadığı məlum oldu. 10 İcma oraya on iki
min igid cəngavər göndərərək onlara əmr edib dedi: «Gedin, qadınlar
və uşaqlar da daxil olmaqla Yaveş-Gilead əhalisinin hamısını qılıncdan
keçirin. 11 Edəcəyiniz iş belə olacaq: hər kişini və kişi ilə yatan qadınların
hamısını tamamilə məhv edin». 12 Yaveş-Gilead əhalisi arasında ərə
getməmiş dörd yüz qız tapdılar və onları Kənan torpağında olan Şilodakı
ordugaha gətirdilər.

13 Bütün icma Rimmon qayasında olan Binyamin övladlarının yanına
adam göndərib danışdı və onları barışığa çağırdı. 14 O vaxt Binyaminlilər
qayıtdılar və Yaveş-Gilead qadınlarından sağ qalan qadınlar
onlara verildi, lakin gətirilənlər onların hamısına çatmadı. 15 Xalq
Binyaminlilərdən ötrü kədərləndi, çünki Rəbb İsrail qəbilələri arasında
bir yarıq açmışdı.

16 İcmanın ağsaqqalları dedi: «Qalanlar üçün necə arvad tapaq? Çünki
Binyamindəki qadınlar həlak olmuşdu». 17 Ağsaqqallar sözlərinə davam
etdi: «İsraildən bir qəbilə silinməsin deyə Binyamində sağ qalan oğulların
varisi olmalıdır. 18 Biz qızlarımızı onlara ərə verə bilmərik, çünki İsrail
övladları "Binyaminliyə qız verən lənətə gəlsin" deyə and içmişdilər».

19 Onlar sonra dedilər: «Baxın Bet-Elin şimalında, Bet-Eldən Şekemə
çıxan əsas yolun şərqində və Levonanın cənubunda olan Şiloda ilbəil
Rəbbin bayramı olur». 20 Beləliklə, Binyamin övladlarına belə əmr etdilər:
«Gedib üzüm bağlarında pusquda durun, 21 baxın, güdün, Şilo qızları
rəqsə çıxanda cəld bağlardan çıxın, hər kəs özünə arvad etmək üçün bir
Şilo qızı götürüb Binyamin torpağına qaçsın. 22 Əgər onların ataları ya da
qardaşları bizim yanımıza şikayətə gəlsələr, onlara belə deyərik: "Bizim
xatirimizə Binyaminliləri bağışlayın, çünki əsir aldığımız qızlar hamısına
çatmadı. Siz də onlara qız vermədiyinizə görə təqsirkar deyilsiniz"».

23 Binyamin övladları belə də etdilər və öz saylarına görə rəqs edən
qızlardan götürüb qaçdılar. Sonra öz irs olan torpaqlarına qayıtdılar və
şəhərləri bərpa edib o yerlərdə yaşadılar. 24 O vaxt İsrail övladları oranı
tərk etdilər. Hər biri öz qəbiləsinə və öz nəslinin yanına qayıtdı, hər biri
öz irs olan torpağına getdi.

25 [c] O dövrdə İsraildə padşah yox idi, hərə öz gözündə doğru görünən
işi edirdi.

---

[c] **21:25** Hak. 17:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

RUT

KİTABI

GİRİŞ

«Rut» Kitabı Moavlı bir qadının ürək kövrəldən həyat hekayəsidir. Moavlı Rut İsrailli bir kişiyə ərə gedir. Əri öləndən sonra o, qayınanasına sonsuz sədaqət göstərərək İsraillilərin etiqad etdikləri Allaha bütün ürəyi ilə ümid bağlayır. Allah da Rutun sadiq ürəyini görüb ona yeni bir ümid qapısı açır. Sınıq qəlbli, qərib və tənha dul qadın olan Rut Allahın sonsuz mərhəməti nəticəsində İsrail xalqı arasında sakin olur. O, böyük peyğəmbər və padşah Davudun ulu nənəsidir.

«Rut» Kitabında aydın göstərilir ki, millətindən asılı olmayaraq hər kəs tək Allaha üz tutsa, Allahdan bərəkət alar və Onun sadiq xalqının nümayəndəsi olar.

Kitabın məzmunu:

1:1-22 Naominin Rutla Bet-Lexemə qayıtması
2:1–3:18 Rut Boaza rast gəlir
4:1-22 Boazın Rutla evlənməsi

Elimelekin ailəsi ilə Moav torpağına köçməsi

1 1 Hakimlərin hökm etdiyi günlərdə ölkədə qıtlıq oldu. Elə bu
vaxtlarda Yəhudanın Bet-Lexem şəhərindən bir kişi arvadı və
iki oğlu ilə birgə müvəqqəti yaşamaq üçün Moav torpağına köçdü.
2 Bu kişinin adı Elimelek, arvadının adı Naomi, bir oğlunun adı
Maxlon, o birinin adı isə Kilyon idi. Onlar Yəhudanın Bet-Lexem
şəhərindən olan Efratlılar idi. Bu adamlar gəlib Moav torpağında
yaşadılar.
3 Bir gün Naominin əri Elimelek öldü və o, iki oğlu ilə qaldı.
4 Oğulları özlərinə Moav qadınlarından arvad aldı. Bu qadınların
birinin adı Orpa, o birinin adı isə Rut idi. Onlar on ilə yaxın bu
torpaqda yaşadı. 5 Sonra Maxlon və Kilyon da öldü, Naomi həm
oğulsuz, həm də ərsiz qaldı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bet-Lexemə qayıtma

6 Bir gün Naomi gəlinləri ilə Moav torpağından geri qayıtmaq üçün
ayağa qalxdı. O, Moav torpağında eşitmişdi ki, Rəbb Öz xalqına nəzər
salaraq onlara çörək vermişdir. 7 Naomi Yəhuda torpağına qayıtmaq üçün
gəlinləri ilə yaşadığı yerdən çıxıb yola düşdü. 8 Naomi hər iki gəlininə
dedi: «Gəlin siz hər biriniz ananızın evinə qayıdın. Sizin mərhumlara və
mənə etdiyiniz xeyirxahlığa görə qoy Rəbb sizə xeyirxahlıq etsin. 9 Rəbb
elə etsin ki, hər biriniz ər evində rahatlıq tapasınız». Sonra o, gəlinlərini
öpdü və onlar hönkürüb ağladılar. 10 Gəlinləri ona dedilər: «Xeyr, biz də
sənlə birgə xalqının yanına gedirik». 11 Naomi isə dedi: «Ay qızlarım,
qayıdın geri. Axı niyə siz də mənimlə getməlisiniz? Məgər bətnimdə yenə
oğullarım var ki, sizə ər olsun? 12 Qayıdın, ay qızlarım, öz yolunuzla
gedin. Mən indi ərə getmək üçün çox yaşlıyam. Desəm ki, ümidim var,
hətta bu gecə ərə gedib oğullar doğacağam, 13 onlar böyüyənə qədər
gözləyərsinizmi? Ərə getməyib səbir edərsinizmi? Yox, qızlarım! Sizin
halınıza çox acıyıram, çünki mənə qarşı qalxan Rəbbin əlidir». 14 Onlar
yenə də bərkdən ağlaşdılar. Orpa qayınanasını öpüb vidalaşdı, Rut isə
ona sarıldı.

15 Naomi Ruta dedi: «Bax qaynın arvadı öz xalqının və allahlarının
yanına qayıtdı, gəl sən də onun ardınca geri qayıt». 16 Rut dedi:

«Məcbur etmə ki, səni tərk edib
Sənlə getməyim.
Bil ki, hara getsən, ora gedəcəyəm,
Harada qalsan, orada qalacağam;
Xalqın xalqım olacaq,
Allahın Allahım.
17 Sən harada öləcəksənsə,
Mən də orada öləcəyəm,
Orada da basdırılacağam.
Əgər ölümdən başqa bir şey
Məni səndən ayırarsa,
Qoy Rəbb mənə beləsini və
Bundan betərini etsin».

18 Naomi Rutun onunla getmək üçün qəti qərara gəldiyini görəndə bir
daha onu dilə tutmadı.

19 Hər ikisi Bet-Lexemə qədər gedib oraya çatdılar. Bet-Lexemə daxil
olanda onları görən bütün şəhər əhalisi hərəkətə gəldi və dedilər: «Bu,
Naomi deyilmi?» 20 Naomi onlara dedi: «Mənə Naomi[a] deməyin, mənə
Mara[b] deyin, çünki Külli-İxtiyar həyatımı acı etdi. 21 Mən buradan dolu

---

[a] **1:20** *Naomi* – ibrani dilində *xoş*. [b] **1:20** *Mara* – ibrani dilində *acı*.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

çıxdım, Rəbb məni boş qaytardı. Bir halda ki Rəbb məni ittiham etdi,
Külli-İxtiyar başıma müsibət gətirdi, daha niyə məni Naomi çağırırsınız?»
22 Beləliklə, Naomi Moav torpağından onunla birgə gələn gəlini Moavlı
Rutla bərabər geri qayıtdı. Onlar Bet-Lexemə arpa biçini başlananda
gəldilər.

Rut Boazın zəmisində

2 1 Naominin əri Elimelekin nəslindən Boaz adlı mərd və xeyirxah bir
qohumu var idi.
2 [c] Bir gün Moavlı Rut Naomiyə dedi: «İzin ver, zəmilərə gedim. Kimin
gözündə lütf tapsam, onun ardınca düşüb başaq yığaram». Naomi ona
«get, qızım» dedi. 3 Rut getdi və bir zəmiyə girib biçinçilərin ardınca
başaq yığmağa başladı. Təsadüfən o, Elimelekin nəslindən olan Boazın
sahəsinə girmişdi.
4 Bu vaxt Boaz Bet-Lexemdən gəldi və biçinçilərə dedi: «Qoy Rəbb
sizinlə olsun!» Biçinçilər cavab verdilər: «Rəbb sənə xeyir-dua versin».
5 Boaz biçinçilərə nəzarət edən nökərinə dedi: «Bəs bu cavan qadın
kimdir?» 6 Nökər cavab verdi: «Bu cavan qadın Moavlıdır. O, Moav
torpağından buraya Naomi ilə birlikdə gəlib. 7 Mənə dedi: “Rica edirəm,
qoy biçinçilərin ardınca düşüm və dərzlərin arasından düşən başaqları
yığıb toplayım”. Səhərdən gəlib, indiyəcən buradadır, talvar altında isə
lap az dincəlib».
8 Boaz Ruta dedi: «Mənə qulaq as, qızım! Başaq yığmaq üçün buradan
ayrılıb başqa zəmiyə getmə. Burada işləyən mənim qulluqçu qızlarımla
qal. 9 Yalnız biçinçilərin biçdiyi bu zəmiyə gözünü dik və qızların
ardınca get. Nökərlərə əmr etmişəm ki, heç kimin sənə nlə işi olmasın.
Əgər susasan, su qablarının yanına gedib nökərlərin çəkdiyi sudan iç».
10 Rut üzüstə yerə döşəndi və yerədək təzim edərək dedi: «Nəyə görə
mən gözlərində lütf tapdım? Nə üçün mənə hörmət edirsən? Axı mən
bir qəribəm». 11 Boaz ona cavab verdi: «Ərin öləndən sonra qayınanana
etdiyin hər şeyi eşitmişəm. Sən atanı, ananı, doğma torpağını atıb
heç tanımadığın bir xalqın yanına gəlmisən». 12 Bu işinin əvəzini qoy
Rəbb versin! Qoy qanadı altına sığınmaq üçün gəldiyin İsrailin Allahı
Rəbb sənə bol mükafat versin! 13 Rut dedi: «Qoy sənin gözündə lütf
tapım, ağam, necə də mənə təsəlli verdin. Sənin kənizlərinin birinə tay
olmadığım halda bu kənizini ürəkləndirən sözlər söylədin».
14 Yemək zamanı Boaz Ruta dedi: «Buraya gəl, sən də çörəkdən ye,
tikəni sirkə-şirəyə batır». Qadın gəlib biçinçilərin yanında əyləşdi. Boaz
ona qovurğa uzatdı. Qadın yeyib-doydu və yeməyindən artıq da qaldı.
15 Rut başaq yığmaq üçün ayağa qalxanda Boaz nökərlərinə əmr edib

---

[c] **2:2** Lev. 19:9-10; Qanun. 24:19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

dedi: «Qoy o gedib dərzlərin arasından başaq yığsın, onu incitməyin.
16 Dərzlər arasından çəkib onun üçün də atın ki, o da yığsın. Onu
qınamayın».
17 Rut axşama qədər zəmidə başaq yığdı və yığdığı başağı döyüb bir
efaya yaxın arpa çıxartdı. 18 Sonra onu götürüb şəhərə gəldi. Qayınanası
gördü ki, o, başaq gətirib. Rut naharda doyandan sonra artıq qalan
yeməyini qayınanasına verdi. 19 Qayınanası ona dedi: «Bu gün harada
başaq yığmısan? Harada işləmisən? Sənə hörmət edən qoy xeyir-dua
alsın!» Rut yanında işlədiyi adam haqqında qayınanasına danışıb dedi:
«Bu gün yanında işlədiyim adamın adı Boazdır». 20 [d] Naomi gəlininə
dedi: «Dirilərdən və ölülərdən Öz xeyirxahlığını əsirgəməyən Rəbb qoy
ona xeyir-dua versin!» Naomi yenə dedi: «O, qohumumuzdur, yaxın
qəyyumlarımızdan biridir». 21 Moavlı Rut dedi: «Bir də o mənə dedi ki,
mənim biçinim qurtarana qədər işçilərimlə birgə işlə». 22 Naomi gəlininə
dedi: «Qızım, onun qulluqçu qızları ilə işləməyin çox yaxşıdır, yoxsa
başqa zəmilərdə səni incidərlər».
23 Beləliklə, Rut arpa və buğda biçinləri qurtarana qədər Boazın
qulluqçu qızlarının yanında başaq yığdı və qayınanası ilə birgə yaşadı.

Rut Boazın xırmanında

3 1 Bir gün qayınanası Naomi Ruta dedi: «Qızım, sənin ailə
xoşbəxtliyin üçün rahat bir yer axtarmayımmı? 2 Bax qulluqçu
qızları ilə sahəsində işlədiyin Boaz bizim qohumumuzdur. O bu gecə
xırmanda arpa sovurur. 3 Sən də yuyun, ətirlən və ən gözəl paltarını
geyinib xırmana en. Amma o yeyib-içməyini qurtarmayınca özünü ona
göstərmə. 4 Elə ki yatmağa getdi, yerini tapıb onun ayaqlarının üstünü
açaraq ayaq tərəfində yatarsan. Sonra nə etmək lazımdırsa, o özü sənə
deyəcək».[e] 5 Rut ona «dediklərinin hamısına əməl edərəm» dedi.
6 Rut xırmana endi və qayınanasının bütün tapşırıqlarına əməl etdi.
7 Boaz yeyib-içib kefi kökələndən sonra yatmaq üçün məhsul tayasının
kənarına getdi. Rut da sakitcə gəldi və ayaqlarının üstünü açıb ayaq
tərəfində uzandı. 8 Gecə yarısı birdən Boaz səksəndi və çevrilib baxanda
gördü ki, ayaqlarının yanında bir qadın uzanıb. 9 O, qadına dedi: «Sən
kimsən?» Qadın cavab verdi: «Mən qarabaşın Rutam. Ətəyinlə bu
qarabaşının da üstünü ört, çünki sən qəyyumumsan». 10 Boaz dedi: «Qoy
Rəbb sənə xeyir-dua versin, qızım! Sonuncu xeyirxahlığın əvvəlkindən də
yaxşıdır. Çünki nə kasıb, nə də varlı bir cavanın ardınca düşdün. 11 Qızım,
daha qorxma! Dediyin hər şeyi sənin üçün edəcəyəm. Şəhərimizin bütün
əhalisi yaxşı bilir ki, sən xeyirxah qadınsan. 12 [f] Düzdür, sənin qəyyumun
mənəm, amma məndən də yaxın qəyyumun var. 13 Bu gecəni qal, sabah

---

[d] **2:20** Lev. 25:25 [e] **3:4** Bu, qədim Yəhudilərdə ərə getməyə bir işarədir. [f] **3:12** Rut 2:20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

əgər o adam sənə qəyyum olmaq istəsə, çox yaxşı, qoy olsun. Yox, əgər
bundan imtina etsə, var olan Rəbb haqqı, sənin qəyyumun mən özüm
olacağam. Hələlik sabaha qədər yat».
14 Rut onun ayaqlarının yanında sübhədək yatdı və səhərin
alaqaranlığında – hələ gözün yaxşı seçmədiyi vaxtda ayağa qalxdı,
çünki Boaz demişdi: «Qoy heç kəs bilməsin ki, xırmana bu qadın gəlib».
15 Sonra Boaz Ruta dedi: «Üst örtüyünü götür, burada tut». Rut örtüyünü
götürüb kənarından tutdu. Boaz altı ölçü arpanı örtüyün üstünə töküb
ona verdi. Rut şəhərə qayıtdı.
16 O, qayınanasının yanına gələndə qayınanası ona dedi: «Necə oldu,
qızım?» Rut Boazla olan hər şeyi Naomiyə danışdı, 17 sonra dedi: «O mənə
altı ölçü arpa verib dedi ki, qayınananın yanına əliboş qayıtma». 18 Naomi
Ruta dedi: «Qızım, gözlə, gör bu işin sonu necə qurtarır, çünki o adam bu
işi bu gün axıra çatdırmayınca sakit olmayacaq».

Boazın Rutla evlənməsi

4 1 Boaz şəhərin darvazasına çıxıb adamlar toplanan yerdə oturdu.
Boazın bəhs etdiyi qəyyum oradan keçirdi. Onu görən Boaz «ay
filankəs, bir dön, burada otur» dedi. O da gəlib orada oturdu. 2 Şəhər
ağsaqqallarından on adamı çağırıb «siz də burada oturun» dedi. Onlar da
gəlib orada oturdular. 3 Boaz həmin qəyyuma dedi: «Moav torpağından
qayıdan Naomi, qardaşımız Elimelekin zəmisini satır. 4 Mən də burada
oturanların və xalqımın ağsaqqalları qarşısında sənə eşitdirmək
istədim ki, oranı satın alasan. Əgər sən bu qəyyumluq vəzifəsini yerinə
yetirəcəksənsə, bunu et, əgər bundan imtina edirsənsə, bunu açıq de,
mən də bilim. Çünki səndən başqa bu vəzifəni öhdəsinə götürən kimsə
yoxdur, yalnız səndən sonra mən varam». O, Boaza dedi: «Qəyyumluq
vəzifəsini mən yerinə yetirərəm». 5 Boaz dedi: «Zəmini Naomidən satın
alarkən onun mərhum oğlunun arvadı Moavlı Rutu da arvad olaraq
almalısan ki, mərhumun adı öz irsi üzərində qalsın». 6 Qəyyum olan
adam dedi: «Mən ona qəyyumluq edə bilmərəm, yoxsa öz irsim dağılar.
Mənim vəzifəmi sən öz öhdənə götür, mən qəyyum ola bilmərəm».
7 [g] Qədim zamanlarda İsraildə belə bir adət var idi: qəyyumluq
vəzifəsini icra edərkən və mal dəyişərkən müqavilə bağlanmasına
şəhadət olsun deyə biri öz çarığını çıxarıb başqasına verərdi. Bu, İsraildə
qəbul olunan razılaşma üsulu idi. 8 Qəyyum olan adam Boaza dedi: «Sən
özün satın al». Sonra da o öz çarığını çıxardı. 9 Boaz ağsaqqallara və
bütün xalqa dedi: «Siz də bu gün şahidsiniz ki, mən Elimelekin bütün
mülkünü, Kilyon və Maxlonun bütün mülklərini Naomidən satın alıram.
10 [h] Mərhumun adı öz irsi üzərində qalsın deyə Maxlonun dul arvadı

---

g **4:7-8** Qanun. 25:9 h **4:10** Qanun. 25:5-6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Moavlı Rutu da özümə arvad alıram. Qoy qardaşları arasından, yurd
qapılarından mərhumun adı silinməsin. Siz də bu gün şahidsiniz». 11 [i]
Darvaza yanına yığılan bütün xalq və ağsaqqallar dedilər: «Biz şahidik,
qoy Rəbb sənin evinə gələn qadını İsrail evini quran iki qadın Rəhilə
və Lea kimi etsin. Efratada qüdrətli işlər görəsən və Bet-Lexemdə adın
tanınsın. 12 [j] Qoy Rəbb sənin evini bu gənc qadından verəcəyi nəsli
Tamarın Yəhudaya doğduğu Peresin evi kimi etsin».
13 Boaz Rutu aldı və Rut ona arvad oldu. Boaz onun yanına girdi.
Rəbb Rutun bətninə uşaq verdi və Rut oğul doğdu. 14 Qadınlar Naomiyə
dedilər: «Rəbbə alqış olsun ki, bu gün sənə gələcək qəyyumunu verdi.
Qoy onun adı İsraildə tanınsın. 15 Bu körpə səni canlandıracaq və qoca
vaxtında səni saxlayacaq. Çünki onu sənə yeddi oğuldan daha yaxşı olan,
səni sevən gəlinin doğmuşdur». 16 Naomi uşağı qucağına alıb gəzdirdi
və onun dayəsi oldu. 17 Qonşu qadınlar ona ad qoyub dedilər: «Naomi
üçün oğul doğulub». Onun adını Oved qoydular. O, Davudun atası olan
Yesseyin atasıdır.

Davudun nəsil şəcərəsi

18 Peresin nəsli budur: Peresdən Xesron törədi. 19 Xesrondan Ram
törədi. Ramdan Amminadav törədi. 20 Amminadavdan Naxşon törədi.
Naxşondan Salmon törədi. 21 Salmondan Boaz törədi. Boazdan Oved
törədi. 22 Oveddən Yessey törədi. Yesseydən də Davud törədi.

---

[i] **4:11** Yar. 29:31 [j] **4:12** Yar. 38:27-30

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

BİRİNCİ ŞAMUEL

KİTABI

GİRİŞ

«1 Şamuel» Kitabı İsrailin hakimlər dövründən padşahlığa keçid dövrünün salnaməsidir. Ölkədə dəyişikliklər əsasən üç nəfər – böyük hakimlərin sonuncusu Şamuelin, İsrailin birinci padşahı Şaulun və onların qarşılaşdığı İsrailin gələcək hökmdarı Davudun vasitəsilə baş verir. Şamuel və Şaul gənc Davudun həyatına təsir edir.

Əhdi-Ətiqin digər tarixi yazıları kimi bu kitabın da əsas mövzusu belədir: Allaha sədaqət uğur, itaətsizlik isə fəlakət gətirir. Bu fikir Rəbbin kahin Eliyə göndərdiyi xəbərdə aydın ifadə olunur: «Mənə hörmət edənləri hörmətə çatdıracağam, Məni saymayanlar isə rüsvay ediləcək!» (2:30).

«1 Şamuel» Kitabında padşahlığın qurulmasına müsbət nöqteyi-nəzərdən baxılmır, çünki Rəbb Özü İsrailin padşahı sayılırdı. Lakin xalqının xahişini nəzərə alaraq Rəbb onlar üçün padşah seçdi. Ən vacib o idi ki, İsrail xalqı da, padşah da Allahın hakimiyyəti altında yaşayırdı. Bütün xalqın – varlıların da, kasıbların da hüquqları Allahın qanunlarının himayəsi altında qorunurdu.

Qədim yunan və bəzi müasir tərcümələrdə *«1 və 2 Şamuel»* ilə *«1 və 2 Padşahlar»* Kitabları *«1, 2, 3 və 4 Padşahlıqlar»* başlığı ilə yazılıb.

Kitabın məzmunu:

1:1–7:17 Şamuel İsrailin hakimidir
8:1–10:27 Şaulun padşah seçilməsi
11:1–15:35 Şaulun hakimiyyətinin ilk illəri
16:1–30:31 Şaulun Davudu təqib etməsi
31:1-13 Şaul və oğullarının ölümü

Şamuelin doğulması

1 [1] Efrayimin dağlıq bölgəsində yerləşən Ramatayim-Sofim şəhərində Elqana adlı bir adam yaşayırdı. O, Efrayim sakini olub Suf tayfasından – Suf oğlu Toxu oğlu Elihu oğlu Yeroxamın oğlu idi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Elqananın Xanna və Peninna adında iki arvadı vardı. Peninnanın
uşaqları var idi, amma Xannanın övladı olmurdu. 3 Elqana Ordular
Rəbbinə səcdə qılmaq və qurban kəsmək üçün hər il öz şəhərindən
Şiloya gedərdi. Orada Elinin iki oğlu – Xofni və Pinxas Rəbbin kahinləri
idi. 4 Elqana qurban kəsilən gün arvadı Peninnaya, oğul və qızlarının
hamısına pay verərdi. 5 Xannaya isə ikiqat pay verərdi. Rəbb onun bətnini
bağlamışdı, buna baxmayaraq Elqana onu çox sevirdi. 6 Günüsü Peninna
isə Xannanın Rəbb tərəfindən bətninin bağlanmasına görə həmişə ona
sataşar və xətrinə dəyərdi. 7 Bu, illərlə belə davam edirdi. Xanna hər dəfə
Rəbbin ibadətgahına gedəndə günüsü ona söz atar, Xanna da ağlayar,
yemək yeməzdi. 8 Bir gün əri Elqana ona dedi: «Xanna, niyə ağlayırsan?
Niyə yemək yemirsən? Axı niyə kədərlisən? Mən sənə on oğuldan da
artıq deyiləmmi?»

9 Onlar Şiloda yeyib-içəndən sonra Xanna ayağa qalxdı. Kahin Eli
Rəbbin məbədinin qapısının yanındakı kürsüdə oturmuşdu.

10 Xanna ürək yanğısı ilə dua edərək acı-acı ağlayırdı. 11 Rəbbə
yalvararaq əhdini belə söylədi: «Ey Ordular Rəbbi, Öz dərdli bəndənin
vəziyyətini görürsən. Mən bəndəni unutmayıb bir oğul versən, oğlumun
həyatını Sənə həsr etmək üçün verər və qoymaram ki, onun başına ülgüc
dəysin».[a]

12 Xanna Rəbbin hüzurunda uzun müddət dua etdi. Eli isə onun
ağzına baxırdı. 13 Xanna qəlbində yalvardığı üçün yalnız dodaqları
tərpənirdi, səsi eşidilmirdi. Eli elə güman etdi ki, o sərxoşdur. 14 Ona
görə də dedi: «Nə vaxta qədər sərxoşluq edəcəksən? Bəsdir, at bu
şərabı». 15 Xanna cavabında dedi: «Xeyr, ağam, mən nə şərab içmişəm,
nə də başqa kefləndirici içki. Könlü qəm-qüssəli bir qadınam ki, sadəcə
Rəbbin hüzurunda ürəyimi boşaldıram. 16 Kənizini pis qadın sanma.
Bu yalvarışım indiyədək çəkdiyim böyük qayğı və əziyyətə görədir».
17 Eli cavab verib dedi: «Salamat get, qoy İsrailin Allahı səni muradına
çatdırsın!» 18 Xanna «təki bəndən sənin gözlərində lütf tapsın» deyib yolu
ilə getdi və yemək yedi. Artıq çöhrəsi kədərli deyildi.

19 Ertəsi gün onlar sübh tezdən qalxıb Rəbbə səcdə qılandan sonra
Ramadakı evlərinə qayıtdılar. Elqana arvadı Xanna ilə yaxınlıq etdi və
Rəbb də Xannanı yada saldı. 20 Vaxt keçdi, Xanna hamilə olub bir oğul
doğdu. «Onu Rəbdən dilədim» deyərək adını Şamuel[b] qoydu.

Xannanın Şamueli Allaha təqdim etməsi

21 Elqana Rəbbə illik qurbanını və əhdini yerinə yetirmək üçün
evdəkilərlə bərabər Şiloya getdi. 22 Amma Xanna getmədi. Ərinə «körpəni

---

[a] **1:11** Saçını qırxdırmamaq özünü Rəbbə təqdim etmək əlamətidir. Bax: Say. 6:5.
[b] **1:20** *Şamuel* – ibrani dilində *Allah tərəfindən eşidildi.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

süddən kəsəndən sonra onu Rəbbə xidmət etmək üçün aparacağam və
ömrü boyu orada qalacaq» dedi. 23 Əri Elqana ona dedi: «Gözündə nə
xoşdursa, elə də et, onu süddən ayırana qədər evdə otur. Qoy Rəbb Öz
vədini yerinə yetirsin». Qadın evdə qalıb oğlunu süddən ayırana qədər
əmizdirdi. 24 Uşağı süddən ayırandan sonra Xanna onu üç buğa, bir efa
un və bir tuluq şərabla birlikdə Rəbbin Şilodakı ibadətgahına apardı.
Uşaq isə hələ balaca idi. 25 Buğanı kəsəndən sonra uşağı Eliyə verdilər.
26 Xanna dedi: «Ey ağam, canına and olsun, burada – sənin yanında
durub Rəbbə yalvaran qadın mənəm. 27 Yalvarışım bu uşaq üçün idi, Rəbb
muradımı yerinə yetirdi. 28 Mən onu Rəbbə əhd etmişdim və ömrü boyu
Rəbbə həsr olunmalıdır». Sonra uşaq orada Rəbbə səcdə etdi.

Xannanın duası

2 1 [c] Xanna Rəbbə belə dua etdi:
«Rəbdə tapdığım sevincdən ürəyim cuşa gəlir,
Rəbb mənə böyük güc verir,[d]
Düşmənlərimin önündə öyünürəm,
Çünki Sən məni qurtardığına görə sevinirəm.

2 Rəbbə oxşar ikinci müqəddəs yoxdur,
Ey Rəbb, yeganəsən Sən!
Allahımız kimi sığınacaq qaya yoxdur!

3 Artıq qürurla danışmayın,
Dilinizdən təkəbbürlü sözlər çıxmasın.
Çünki Rəbb hər şeyi bilən Allahdır,
Hər iş Onun tərəfindən ölçülür.

4 İgidlərin yayları qırılır,
Büdrəyənlər isə Onun qüdrəti ilə qurşanır.
5 Toxlar azuqə üçün muzdla işlərkən
Aclar doyuzdurulur.
Sonsuz qadın yeddi övlad doğur,
Çoxuşaqlı qadın isə tənha qalır.

6 Rəbb insanı həm öldürür, həm dirildir.
Ölülər diyarına həm endirir, həm çıxarır.
7 Rəbb yoxsulluq və var-dövlət göndərir,
Alçaldır və yüksəldir.

---

[c] **2:1-10** Luka 1:46-55 [d] **2:1,10** *Mənə böyük güc verir* – bu cümlə ibrani dilində *buynuzumu yüksəldir* idiomudur.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 [e] O, yoxsulları toz-torpağın içindən götürür,
Fəqirləri küllükdən çıxarır.
Onları hökmdarların yanında əyləşdirir,
Onlara irs olaraq şərəf taxtını verir.
Çünki Rəbb yerin təməlini qoydu,
Onun üzərində dünyanı qurdu.

9 Sadiq qullarının addımlarını qoruyur,
Pisləri isə zülmətdə susdurur.
Çünki insan öz qüvvəsi ilə zəfər çalmır.
10 Rəbbə qarşı duranlar parça-parça olacaq,
Haqq-Taala onların üzərində göyləri gurladacaq.
Rəbb yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdə hakimlik edir,
Öz padşahına qüvvət verəcək,
Məsh etdiyinə böyük güc verəcək!»

11 Sonra Elqana Ramadakı evinə qayıtdı. Kiçik Şamuel isə kahin Elinin nəzəri altında Rəbbə xidmət etməyə başladı.

Elinin oğullarının pis əməlləri

12 Elinin oğulları yaramaz adamlar idi. 13 Onlar Rəbbi tanımırdı.
Bu kahinlərin xalqla rəftarı belə idi: qurban təqdim edilən zaman, ət
qaynayarkən kahinin xidmətçisi əlində üçdişli ət qarmağı ilə gələrdi.
14 Ət qarmağını qazana, təknəyə, tavaya, bardağa salardı və qarmaqla
nə çıxardısa, bu kahinlər onu özlərinə götürərdi. Onlar Şiloya qurban
gətirən İsraillilərin hamısı ilə belə rəftar edirdilər. 15 Üstəlik də qurbanın
iç piyini yandırmazdan əvvəl kahinin xidmətçisi gəlib qurban gətirən
adama deyərdi: «Kahinə qızartma üçün ət ver. İndi isə o səndən bişmiş
ət deyil, çiy ət istəyir». 16 Əgər qurban gətirən «qoy əvvəlcə iç piyi
yandırılsın, sonra istədiyin payı gəl götür» deyərdisə, xidmətçi «xeyr, indi
ver, yoxsa zorla götürərəm» deyə cavab verərdi. 17 Rəbbin gözü önündə
bu gənclər çox böyük günah işlədirdilər, çünki onlar Rəbbə gətirilən
təqdimlərə hörmət etmirdilər.
18 Kiçik Şamuel isə əyninə kətan efod geyərək Rəbbin önündə xidmət
edirdi. 19 Anası Şamuelə kiçik cübbə tikərdi. Hər il atası illik qurbanı
təqdim etmək üçün Şiloya gələndə o da tikdiyi kiçik cübbəni gətirib
oğluna verərdi. 20 Kahin Eli isə Elqana ilə arvadına xeyir-dua verərək
«arvadının istədiyi və Rəbbə əhd etdiyi uşağın yerinə Rəbb sənə bu
qadından yeni övladlar versin» deyərdi. Bundan sonra onlar evlərinə
qayıdardı.

---

[e] **2:8** Zəb. 113:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

21 Rəbbin lütfü ilə Xanna yenə hamilə olub bundan sonra üç oğul və iki
qız doğdu. Kiçik Şamuel isə Rəbbin hüzurunda böyüyürdü.
22 Eli artıq çox qocalmışdı. O, oğullarının İsraillilərə etdikləri və Hüzur çadırının
girişində xidmət edən qadınlarla əxlaqsızlıqları barədə hər şeyi eşitmişdi. 23 Eli
onlara dedi: «Nə edirsiniz? Bütün xalqdan etdiyiniz pis əməllər barədə eşidirəm.
24 Belə yaramaz, oğullarım! Eşitdiyim yaxşı xəbər deyil. Rəbbin xalqını yoldan
çıxarırsınız. 25 İnsan insana qarşı günah işlədərsə, onun üçün Allaha yalvarmaq
olar. Amma Rəbbə qarşı günah işlədənə kim yalvarışla zamin durar?» Lakin onlar
atalarının sözlərinə qulaq asmazdılar, çünki Rəbb onları ölümə məhkum etmişdi.
26 [f] Kiçik Şamuel isə getdikcə böyüyür, Rəbbin və insanların gözündə
hörmət qazanırdı.

Elinin oğulları haqqında peyğəmbərlik sözü

27 Həmin dövrdə bir Allah adamı Elinin yanına gəlib söylədi: «Rəbb belə
deyir: "Misirdə atan və onun nəsli fironun xalqına kölə olarkən Özümü onlara
aydın göstərmədimmi? 28 [g h] Qurbangahıma çıxaraq buxur yandırıb önümdə
efod geyməsi üçün bütün İsrail qəbilələri arasından yalnız atanı Özümə kahin
seçmədimmi? İsraillilərin verdiyi yandırma təqdimlərinin hamısını atanın nəslinə
vermədimmi? 29 Bəs nə üçün məskənimə buyurduğum qurban və təqdimlərə
hörmətsizlik edirsiniz? Nə üçün oğullarını Məndən üstün tutursan? Xalqım
İsrailin bütün təqdimlərinin ən əlası ilə özünüzü kökəltdiyinizə görəmi?" 30 Ona
görə də İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: "Həqiqətən, ailən və ata nəslin əbədilik
Mənə xidmət edəcək" demişdim, amma indi belə deyirəm: "Yox, Mən belə
etməyəcəyəm. Mənə hörmət edənləri hörmətə çatdıracağam, Məni saymayanlar
isə rüsvay ediləcək! 31 Budur, elə günlər gəlir ki, sənin də, ata nəslinin də gücünü
qıracağam və nəslindən heç kim uzun ömür sürməyəcək. 32 İsrailə etdiyim
yaxşılığın əvəzinə sən evində qəm-qüssə görəcəksən və artıq nəslindən heç kim
uzun ömür sürməyəcək. 33 Aranızda qurbangahımdan ayağını kəsmədiyim bir
adam olacaq ki, onu da gözlərini kor etmək və qəlbini kədərləndirmək üçün sağ
saxlayacağam. Nəslindən olanların hamısı az ömür sürüb öləcək. 34 İki oğlunun –
Xofni və Pinxasın eyni bir gündə ölməsi sənə bir işarə olacaq. 35 Mən isə Özümə
istəklərimi və arzularımı yerinə yetirən vəfalı bir kahin seçəcəyəm. Onun nəslini
əbədiləşdirəcəyəm. Məsh etdiyimin önündə o xidmət edəcək. 36 Ailəndən sağ
qalan hər kəs bir az gümüş pul və bir parça çörək üçün gəlib onun qarşısında
əyiləcək, ‹nə olar, bir parça çörək üçün mənə hər hansı bir kahinlik işi ver› deyərək
yalvaracaq"».

Allahın Şamueli çağırması

3 1 Gənc Şamuel Elinin başçılığı altında Rəbbə xidmət edirdi. O vaxt
Rəbbin sözünün nazil olması və görüntülərin görülməsi nadir

---

[f] **2:26** Sül. 3:4; Luka 2:52 [g] **2:28** Çıx. 28:1-4 [h] **2:28** Lev. 7:35-36

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

hallarda baş verirdi. 2 Bir gecə Eli yatağında uzanmışdı. Onun gözləri zəif
olduğuna görə yaxşı görmürdü. 3 Şamuel isə Rəbbin məbədində – Allahın
sandığı olan yerdə uzanmışdı və Allahın çırağı hələ sönməmişdi.
4 Rəbb Şamueli çağırdı. O «buradayam» deyə cavab verdi. 5 Sonra da
Elinin yanına qaçıb «məni çağırdın, mən buradayam» dedi. Amma Eli
«mən çağırmamışam, get yat» deyə cavab verdi. Şamuel gedib yatdı.
6 Rəbb «Şamuel!» deyə yenidən çağırdı. Şamuel yenə qalxıb Elinin
yanına getdi və «Məni çağırdın? Mən buradayam!» dedi. Eli yenə də
«mən çağırmadım oğlum, get yat» deyə cavab verdi. 7 Şamuel Rəbbi
hələ tanımırdı və Rəbbin sözü ona açılmamışdı. 8 Rəbb üçüncü dəfə
Şamueli çağırdı və Şamuel yenə qalxaraq Elinin yanına gedib dedi: «Bax
buradayam, məni sən çağırdın». O anda Eli anladı ki, gənc Şamueli
çağıran Rəbdir. 9 Buna görə də Şamuelə dedi: «Get uzan, yenə səni
çağırarsa, belə deyərsən: “Danış, ya Rəbb, qulun Səni eşidir”». Şamuel
gedib yerində yatdı.
10 Rəbb gəlib orada durdu və əvvəlki kimi «Şamuel! Şamuel!» deyə
çağırdı. Şamuel dedi: «Danış, ya Rəbb, qulun Səni eşidir». 11 Rəbb
Şamuelə belə dedi: «Bax İsraildə elə bir iş görəcəyəm ki, eşidənin
qulaqları cingildəyəcək. 12 Həmin gün Elinin evi haqqında dediklərimin
hamısını əvvəldən axıra qədər yerinə yetirəcəyəm. 13 Çünki ona
çatdırmışdım ki, özü bildiyi günahlarına görə onun evini əbədi məhkum
edəcəyəm. Oğulları özlərini alçaltdılar. Eli isə onların qarşısını almadı.
14 Buna görə də and içmişəm ki, Elinin ailəsinin günahı heç vaxt nə
qurban, nə də başqa təqdimlərlə bağışlanmayacaq».
15 Şamuel səhərə qədər uzandı, sonra Rəbbin ibadətgahının qapılarını
açdı. Eşitdiyi görüntünü isə Eliyə bildirməyə qorxdu. 16 Amma Eli
onu «Şamuel, oğlum» deyə səslədi. Şamuel cavab verib dedi: «Bəli,
buradayam». 17 Eli ondan soruşub dedi: «Rəbb sənə nə dedi? Rica edirəm,
məndən gizlətmə. Əgər sənə dediklərindən birini belə, məndən gizlətsən,
Allah sənə beləsini və bundan betərini etsin». 18 Bundan sonra Şamuel
heç nə gizlətmədi və ona hər şeyi danışdı. Eli də dedi: «O, Rəbdir,
gözündə nə xoşdursa, onu da etsin».
19 Şamuel böyüdü. Rəbb onunla idi və Rəbb onun sözlərindən heç
birini boşa çıxartmadı. 20 Rəbbin Şamueli peyğəmbər kimi təsdiq
etdiyini Dandan Beer-Şevaya qədər bütün İsrail bildi. 21 Rəbb yenə Şiloda
görünməyə başladı. O Özünü Şamuelə kəlamı ilə göstərmişdi.

Əhd sandığının ələ keçməsi

4 1 Şamuelin sözü bütün İsrailə yayılmışdı. O dövrdə İsraillilər
Filiştlilərə qarşı döyüşmək üçün çıxdılar. 2 İsraillilər Even-Ezerdə,
Filiştlilər isə Afeqdə ordugah qurdular. Filiştlilər İsraillilərlə döyüşmək
üçün düzüldülər. Döyüş qızışanda İsraillilər Filiştlilərə məğlub oldular

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

və döyüş meydanında dörd minə yaxın İsrailli qırıldı. 3 Xalq ordugaha
qayıdarkən İsrail ağsaqqalları bir-birindən soruşdu: «Görəsən Rəbb bu
gün bizi Filiştlilər qarşısında nə üçün məğlub etdi? Şilodan Rəbbin Əhd
sandığını yanımıza gətirək. Qoy aramızda olsun və bizi düşmənlərin
əlindən qurtarsın». 4 [i] Xalq Şiloya adam göndərdi. Keruvlar arasında taxt
qurmuş Ordular Rəbbinin Əhd sandığını oradan gətirdilər. Elinin iki oğlu
Xofni və Pinxas Allahın Əhd sandığının yanında idi.
5 Rəbbin Əhd sandığı ordugaha çatan kimi bütün İsraillilər bərkdən elə
qışqırdılar ki, yer titrədi. 6 Bu qışqırığın gurultusunu eşidərkən Filiştlilər
belə dedilər: «İbranilərin ordugahında niyə belə böyük qışqırıq və
gurultu var?» Ordugaha Rəbbin sandığının gəldiyini bildikdə 7 Filiştlilər
qorxub dedilər: «Ordugaha allahlar gəlib, vay halımıza! Çünki bundan
əvvəl belə bir şey olmamışdı. 8 Vay halımıza! Bu qüdrətli allahların
əlindən bizi kim qurtaracaq? Səhrada Misirlilərə hər cür bəla verən
allahlar bunlardır. 9 Ey Filiştlilər, cəsur olun, kişi kimi dayanın! Yoxsa
İbranilər sizə necə boyun əydilərsə, siz də onlara elə boyun əyəcəksiniz!
Kişi kimi dayanın və döyüşün!»
10 Filiştlilər vuruşdular. İsraillilər məğlub oldu və hamısı öz çadırına
qaçdı. Çox böyük qırğın oldu və İsraillilərdən otuz min piyada həlak oldu.
11 Allahın sandığı ələ keçirildi və Elinin iki oğlu – Xofni ilə Pinxas öldü.

Elinin ölümü

12 Bir nəfər Binyaminli döyüş yerindən qaçaraq elə həmin gün gəlib
Şiloya çatdı. Onun paltarı cırılmış, başı toz-torpaq içində idi. 13 Budur,
o gələn zaman Eli kürsü üstündə oturub yol kənarında gözləyir və
Allahın sandığından ötrü ürəyi çırpınırdı. Bu adam şəhərə girib baş
verən hadisələri danışanda bütün şəhər şivən qopardı. 14 Eli bu səsi
eşidəndə «Bu nə səs-küydür?» deyə soruşdu. Bu adam tez gəlib hər şeyi
Eliyə danışdı. 15 Eli doxsan səkkiz yaşında idi, artıq gözləri tutulmuşdu,
görmürdü. 16 Həmin adam Eliyə dedi: «Mən döyüş meydanından gəlirəm.
Bu gün döyüşdən qaçmışam». Eli soruşdu: «Oğlum, nə baş verib?»
17 Xəbər gətirən adam belə cavab verdi: «İsraillilər Filiştlilərin qabağından
qaçdılar və xalq arasında böyük qırğın oldu. İki oğlun Xofni ilə Pinxas
ölmüş, Allahın sandığı isə ələ keçirilmişdir». 18 Bu adam Allahın
sandığından danışan zaman Eli kürsüdən arxaya – qapının yanına
yıxıldı; həm qoca, həm də kök olduğu üçün boynu qırıldı və öldü. O, qırx
il İsrail xalqına hakimlik etmişdi.
19 Elinin gəlini – Pinxasın arvadı hamilə idi. Doğuş vaxtı çatmışdı.
Allahın sandığının ələ keçirildiyini, qayınatası ilə ərinin ölüm xəbərini
eşidərkən onun ağrısı tutdu və çömbəlib doğdu. 20 Ölüm ayağında ona

---

[i] **4:4** Çıx. 25:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

kömək edən qadınlar dedilər: «Qorxma, bir oğlun oldu». O isə bunu
əhəmiyyətsiz bir şey saydığı üçün cavab vermədi. 21 Çünki Allahın
sandığı ələ keçmiş, qayınatası ilə əri ölmüşdü. Buna görə də «İsrail
şərəfdən düşdü» deyərək körpəsinin adını İkavod qoydu. 22 O dedi:
«Allahın sandığı ələ keçirildi, İsrail şərəfdən düşdü».

Allahın Filiştlilərə qəzəbi

5 1 Filiştlilər Allahın sandığını ələ keçirib Even-Ezerdən Aşdoda
apardılar. 2 Allahın sandığını Daqonun məbədinə aparıb Daqonun
heykəlinin yanına qoydular. 3 Ertəsi gün Aşdodlular erkən duranda
Daqonu Rəbbin sandığının önündə üzüstə yerə düşmüş gördülər. Onlar
Daqonu götürüb öz yerinə qoydular. 4 Amma ertəsi gün səhər erkən
durduqları vaxt gördülər ki, Daqon yenə Rəbbin sandığının önündə
üzüstə yerə düşmüşdür. Bu dəfə isə Daqonun başı ilə iki əli qırılıb
kandarın üstünə düşmüş və yalnız gövdəsi qalmışdı. 5 Daqonun kahinləri
də, Aşdoddakı Daqon məbədinə gələnlər də buna görə bu günə qədər bu
məbədin kandarına ayaq basmırlar.
6 Rəbbin əli Aşdodlular üzərində ağırlaşdı. Onlara və ətrafındakı
camaata bəla verib bədənlərinə şişlər çıxartdı. 7 Aşdodlular vəziyyətin
belə olduğunu görəndə dedilər: «Qoy İsrail Allahının sandığı bizim
yanımızda qalmasın, çünki Onun əli bizim və allahımız Daqonun
üzərində ağır oldu». 8 Ona görə də hər tərəfə qasidlər göndərərək bütün
Filiştlilərin ağalarını yanlarına toplayıb soruşdular: «İsrail Allahının
sandığını nə edək?» Filiştlilərin ağaları isə dedilər: «İsrail Allahının
sandığı Qata aparılsın». Beləliklə, İsrail Allahının sandığını Qata
apardılar. 9 Onlar sandığı Qata gətirəndən sonra Rəbbin əli bu şəhərin
üstündə də ağırlaşdı. Şəhəri dəhşətli qorxu bürüdü, böyükdən-kiçiyə
qədər şəhər sakinlərinin hamısına zərbə dəydi. Onların da bədənlərinə
şiş çıxdı. 10 Bu hadisədən sonra Allahın sandığını Eqrona göndərdilər.
Allahın sandığı Eqrona çatanda Eqronlular fəryad qoparıb dedilər: «Bizi
və xalqımızı öldürmək üçün İsrailin Allahının sandığını bura gətirdilər!»
11 Ona görə də hər tərəfə qasidlər göndərib bütün Filiştlilərin ağalarını
yanlarına toplayaraq dedilər: «İsrail Allahının sandığını göndərin
getsin yerinə, qoy bizi və xalqımızı qırmasın». Çünki bütün şəhəri ölüm
vahiməsi bürümüşdü və Allahın əli ora üçün də çox ağır olmuşdu. 12 Sağ
qalanların da bədənlərinə şiş çıxdı və şəhərin fəryadı ərşə qalxdı.

Əhd sandığının İsrailə qaytarılması

6 1 Rəbbin sandığı Filiştlilərin diyarında yeddi ay qaldı. 2 Filiştlilər
kahinlərlə falçıları çağırıb dedilər: «Bu Rəbbin sandığını nə edək?
Onu öz yerinə necə qaytarmağı bizə başa salın». 3 Kahinlər və baxıcılar
dedilər: «İsrail Allahının sandığını geri göndərmək istəyirsinizsə,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

boş göndərməyin. Ona mütləq təqsir təqdimi verməlisiniz. O zaman
sağalacaqsınız və O sizdən nə üçün əl çəkmədiyini bildirəcək». 4 Filiştlilər
soruşdular: «Ona göndərəcəyimiz təqsir təqdimi nə olmalıdır?» Kahinlər
və baxıcılar belə cavab verdi: «Filiştlilərin ağalarının sayına görə beş
qızıl şiş surəti ilə beş qızıl siçovul surəti düzəldib göndərin. Çünki bu
bəla həm sizin, həm də ağalarınızın üstündədir. 5 Ona görə də həm
şişlərinizin, həm də ölkənizi dağıdan siçovulların surətlərini yaradın
və İsrailin Allahını şərəfləndirin. Bəlkə O sizin, allahlarınızın və
torpağınızın üstündə əlini yüngülləşdirdi. 6 Misirlilərlə fironun ürəyi
inadkarlıq etdiyi kimi nə üçün sizin də ürəkləriniz inadkarlıq edir?
Allah onlarla sərt davrananda İsraillilər azad buraxmadılarmı? 7 İndi
isə bir təzə araba düzəldin və boyunduruğa qoşulmayan iki sağmal
inəyi arabaya qoşun. Balalarını isə onlardan ayırıb evə göndərin.
8 Rəbbin sandığını götürüb arabaya qoyun və təqsir təqdimi olaraq Ona
ödəyəcəyiniz qızıl əşyaları isə bir mücrü içərisində sandığın yanına
qoyun, sonra da yola salın getsin. 9 Amma baxın, onlar sandığın olduğu
torpağa – Bet-Şemeş yoluna qalxarlarsa, deməli, bu böyük bəlanı bizə
verən Odur. Yox, əgər oraya getməzlərsə, onda biləcəyik ki, bizi vuran
Onun əli deyil və bu qəza başımıza təsadüfən gəlmişdir».
10 Adamlar belə də etdilər. İki sağmal inək gətirib arabaya
qoşdular və balalarını da evdə bağladılar. 11 Rəbbin sandığı
ilə bərabər içərisində siçovulların və şişlərin qızıl surətləri
yığılmış mücrünü də arabaya qoydular. 12 İnəklər birbaşa Bet-
Şemeşə gedən yolla sağa-sola dönmədən, böyürə-böyürə getdilər.
Filiştlilərin ağaları isə onları Bet-Şemeş sərhədinə qədər
ötürdülər.
13 O zaman Bet-Şemeşlilər zəmidə buğda biçirdilər. Onlar başlarını
qaldırıb sandığı görəndə sevindilər. 14 Araba Bet-Şemeşli Yeşuanın
zəmisinə girib böyük bir daşın yanında dayandı. Bet-Şemeşlilər arabanın
ağaclarını qırdılar, inəkləri isə Rəbbə yandırma qurbanı verdilər.
15 Levililər Rəbbin sandığını və onun yanındakı qızıl əşyalar yığılmış
mücrünü arabadan endirib böyük bir daşın üstünə qoydular. O gün Bet-
Şemeşlilər Rəbbə yandırma qurbanı verib başqa qurbanlar da kəsdilər.
16 Filiştlilərin beş ağası bu hadisəni gördükdən sonra həmin gün Eqrona
qayıtdı.
17 Filiştlilərin təqsir təqdimi olaraq Rəbbə gətirdikləri qızıl
şişlərin hər biri Aşdod, Qəzzə, Aşqelon, Qat, Eqron üçün olub
bu şəhərlərin sayına görə idi. 18 Qızıl siçovullar isə qala divarlı
şəhərlərlə ətraf kəndlər də daxil olmaqla beş ağaya məxsus Filişt
şəhərlərinin sayına görə beş dənə idi. Bet-Şemeşli Yeşuanın
zəmisində Rəbbin sandığı qoyulan böyük daş bu günə qədər
şahid kimi qalmaqdadır. 19 Rəbbin sandığının içinə baxdıqları

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

üçün Allah Bet-Şemeşliləri də vurdu və əlli ailədən yetmiş nəfəri[j]
öldürdü. Xalq isə Rəbbin onların başına gətirdiyi müsibətə görə
yas tutdu. 20 Bet-Şemeşlilər dedilər: «Bu müqəddəs Allah olan
Rəbbin qarşısında kim dayana bilər? Bizdən sonra kimin yanına
gedəcək?» 21 Sonra Qiryat-Yearim əhalisinə qasidlər göndərib
dedilər: «Filiştlilər Rəbbin sandığını geri qaytardılar, gəlin onu
aparın».

Şamuelin İsrailə hakimlik etməsi

7 1[k] Qiryat-Yearim əhalisi gəlib Rəbbin sandığını apardı. Onu təpədə
olan Avinadavın evinə çıxartdı və oğlu Eleazarı Rəbbin sandığına
nəzarətçi təyin etdi. 2 Sandıq Qiryat-Yearimə gələn gündən çox vaxt
keçdi: iyirmi il tamam oldu. Bütün İsrail xalqı Rəbbin intizarını çəkirdi.
3 Şamuel bütün İsraillilərə müraciət edib dedi: «Əgər bütün qəlbinizlə
Rəbbə dönürsünüzsə, yad allahları, Aştoret bütlərini atıb ürəyinizi Rəbbə
verin və yalnız Ona qulluq edin. Sizi Filiştlilərin əlindən O qurtaracaq».
4 O zaman İsrail övladları Baal bütlərini və Aştoret bütlərini rədd edib
yalnız Rəbbə qulluq etdilər.
5 Şamuel dedi: «Bütün İsrailliləri Mispaya toplayın və mən sizə görə
Rəbbə yalvaracağam». 6 Onlar Mispaya toplaşdılar, su çəkib Rəbbin
önünə tökdülər və o gün orada oruc tutub dedilər: «Rəbbə qarşı günah
işlətmişik». Şamuel Mispada İsraillilərə hakimlik edirdi.
7 İsrail övladlarının Mispada toplandığını Filiştlilər eşidəndə Filiştlilərin
ağaları İsraillilərə qarşı çıxdılar. Bunu eşidən İsrail övladları Filiştlilərdən
qorxdu. 8 Ona görə də İsrail övladları Şamuelə dedilər: «Bizi Filiştlilərin
əlindən qurtarmaq üçün Allahımız Rəbbə durmadan yalvar». 9 Şamuel
bir əmlik quzu götürərək onu bütövlüklə Rəbbə yandırma qurbanı verdi
və o, İsrail üçün Rəbbə yalvardı. Rəbb Şamuelə cavab verdi. 10 Şamuel
yandırma qurbanı verərkən Filiştlilər İsrailə hücum etmək üçün
yaxınlaşdılar. Rəbb o gün güclü səslə gurlayıb Filiştlilərin üzərinə vəlvələ
saldı və onları İsrailin önündə məğlub etdi. 11 İsraillilər Mispadan çıxıb
Bet-Kar altına çatana qədər Filiştliləri qovaraq qırdılar.
12 Sonra Şamuel bir daş götürüb Mispa ilə Şen arasına qoydu və «Rəbb
bizə buraya qədər kömək etdi» deyərək bu daşı Even-Ezer[l] adlandırdı.
13 Məğlubiyyətə uğrayan Filiştlilər bir daha İsrail torpağına gəlmədi.
Şamuelin bütün ömrü boyu Rəbbin əli Filiştlilərə qarşı oldu. 14 Filiştlilər
Eqrondan Qata qədər İsraildən aldıqları şəhərləri geri qaytardılar.
Bundan əlavə, İsrail ətrafındakı torpaqları da Filiştlilərin əlindən aldı və
İsraillilərlə Emorluların arasında sülh yarandı.

---

[j] **6:19** *əlli ailədən yetmiş nəfəri* – yaxud *əlli min yetmiş nəfər.* [k] **7:1** 2Şam. 6:2-4; 1Saln. 13:5-7
[l] **7:12** *Even-Ezer* – ibrani dilində *kömək daşı.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

15 Şamuel ömrü boyu İsrailə hakimlik etdi. 16 O, ilbəil, növbə ilə Bet-Eli,
Qilqalı, Mispanı gəzir və bu yerlərdə İsrailə hakimlik edirdi. 17 Sonra isə
Ramaya qayıdardı, çünki evi orada idi. Oradan da İsrailə hakimlik edirdi.
O həmin yerdə Rəbbə bir qurbangah tikdi.

İsrail xalqının padşah istəməsi

8 1 Şamuel qocalanda oğullarını İsrailə hakim etdi. 2 Onun ilk oğlunun
adı Yoel, ikincisinin adı isə Aviya idi. Onlar Beer-Şevada hakim
idilər. 3 Oğulları onun yolu ilə getməyib şərəfsiz qazanc ardınca düşdülər
və rüşvət alıb düzgün olmayan hökmlər verirdilər.
4 Bütün İsrail ağsaqqalları yığılıb Ramaya – Şamuelin yanına gəldilər.
5 [m] Ona dedilər: «Bax sən qocasan və oğulların sənin yolunla getmir.
İndi isə digər millətlərdə olduğu kimi bizə bir padşah təyin et ki,
bizə hökmranlıq etsin». 6 Lakin Şamuel «bizə bir padşah təyin et ki,
hökmranımız olsun» deyilən zaman bu sözlərdən narazı qaldı və Rəbbə
dua etdi. 7 Rəbb Şamuelə dedi: «Sənə dedikləri məsələlərlə əlaqədar xalqın
hər sözünə qulaq as, çünki rədd etdikləri sən deyilsən, onlar üzərində
hökmranlıq etməyim deyə, yalnız Məni rədd edirlər. 8 Onları Misirdən
çıxartdığım gündən bu günə qədər yad allahlara qulluq etməklə Məni
tərk edirlər. Mənə etdiklərini indi eyni şəkildə sənə edirlər. 9 Sən onların
sözlərinə qulaq as, amma açıqca xəbərdarlıq et ki, onlara hökmdarlıq
edəcək padşahın hakimiyyəti necə olacaq».
10 Şamuel ondan padşah istəyən xalqa Rəbbin bütün sözlərini söylədi.
11 O dedi: «Sizə hökmdarlıq edəcək padşahın hökmranlığı belə olacaq:
oğullarınızı döyüş arabaları və süvari qoşununda xidmət etmək üçün
aparacaq və döyüş arabalarının qabağında qaçıracaq. 12 Onlardan
bəzisini minbaşı və əllibaşı təyin edəcək, bəzisinə torpaqlarını
şumladacaq və əkinini biçdirəcək, bəzisini isə hərbi sursat və döyüş
arabalarına ləvazimat hazırlamaq üçün işlədəcək. 13 Qızlarınızı ətir
düzəltmək, aşpaz və çörəkçi işlətmək üçün aparacaq. 14 Ən yaxşı
tarlalarınızı, üzüm və zeytun bağlarınızı alıb əyanlarına verəcək.
15 Taxıllarınızın və üzümlüklərinizin məhsullarından onda birini alıb
xadimlərinə və əyanlarına verəcək. 16 Qullarınızla qarabaşlarınızı,
ən seçmə cavanlarınızı və eşşəklərinizi götürüb öz işində işlədəcək.
17 Sürülərinizin onda birini özünə götürəcək və siz onun qulu olacaqsınız.
18 Gün gələcək ki, seçdiyiniz padşahın əlindən fəryad edəcəksiniz, amma
o vaxt Rəbb sizə cavab verməyəcək».
19 Xalq isə Şamuelin sözünə qulaq asmaq istəməyib dedi: «Yox, mütləq
üzərimizdə bir padşah olsun. 20 Başqa millətlərdə olduğu kimi bizə də
padşahımız hökmranlıq etsin, qabağa düşüb döyüşlərimizə başçılıq

---

[m] **8:5** Qanun. 17:14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

etsin». 21 Şamuel xalqın hər sözünü dinləyib Rəbbə söylədi. 22 Rəbb
Şamuelə belə dedi: «Onların sözlərinə qulaq as və bir padşah təyin et».
Şamuel İsraillilərə «hər kəs öz şəhərinə qayıtsın» dedi.

Şaulun padşahlığa seçilməsi

9 1 Binyamindən Afiah oğlu Bekorat oğlu Seror oğlu Aviel oğlu Qiş adlı
bir adam var idi. Binyaminli bu adam cəsur cəngavər idi. 2 Onun
Şaul adlı gənc, yaraşıqlı oğlu var idi və İsrail övladları arasında ondan
yaraşıqlısı yox idi. O, xalqın hamısından bir çiyin hündür idi.
3 Şaulun atası Qişin eşşəkləri itmişdi. Qiş oğlu Şaula dedi: «Qalx
nökərlərdən birini yanına al, get, eşşəkləri axtar». 4 Onlar Efrayimin
dağlıq bölgəsini gəzdilər və Şalişa diyarından keçdilər, lakin eşşəkləri
tapa bilmədilər. Şaalim diyarını dolandılar, eşşəklər orada da yox idi.
Sonra Binyamin torpağını gəzdilər, lakin eşşəkləri tapa bilmədilər.
5 Bundan sonra Suf bölgəsinə gəldilər və Şaul yanındakı nökərinə dedi:
«Gəl qayıdaq, yoxsa atam eşşəkləri yaddan çıxarıb bizim üçün narahat
olacaq». 6 Nökəri isə ona dedi: «Bax bu şəhərdə bir Allah adamı var. O,
möhtərəm bir adamdır və nə deyirsə, hamısı mütləq doğru çıxır. Gəl
oraya gedək, bəlkə bizə gedəcəyimiz yolu o göstərdi». 7 Şaul nökərinə
dedi: «Əgər getsək, o adama nə aparaq? Artıq torbalarımızda çörək
qurtarmış və Allah adamına vermək üçün bir hədiyyəmiz belə, yoxdur.
Axı nəyimiz var?» 8 Nökər Şaula cavab olaraq belə dedi: «Bax əlimdə
dörddə bir şekel gümüş var. Mən onu Allah adamına verərəm, qoy o bizə
yolumuzu göstərsin». 9 Əvvəllər İsraildə Allahın iradəsini öyrənmək üçün
gedəndə adamlar belə deyərdilər: «Gəl görücünün yanına gedək». O vaxt
peyğəmbərləri görücü adlandırırdılar. 10 Şaul isə nökərinə dedi: «Yaxşı
deyirsən, gəl gedək». Onlar Allah adamının olduğu şəhərə getdilər.
11 Yoxuşdan şəhərə qalxanda su çəkmək üçün şəhərdən çıxan gənc qızlara
rast gəldilər və onlara dedilər: «Görücü buradadırmı?» 12 Onlara cavab
verdilər: «Buradadır, sizdən qabaqdadır. Tələsin, elə bu gün şəhərə gəlib, çünki
xalq bu gün səcdəgahda qurban kəsəcək. 13 Şəhərə girən kimi onu yemək
üçün səcdəgaha qalxmazdan əvvəl taparsınız, ona görə ki o gəlməyincə xalq
yeməyə başlamaz. O, qurbana xeyir-dua verəndən sonra çağırılanlar yeyər. Tez
qalxsanız, ona çatarsınız». 14 Onlar şəhərə qalxdılar. Şaul da təpədə yerləşən
şəhərin mərkəzinə çatanda Şamuellə rastlaşdı, çünki o da səcdəgaha çıxırdı.
15 Şaul gəlməmişdən bir gün əvvəl Rəbb Şamuelə bunu bildirərək
qulağına demişdi: 16 «Sabah bu vaxtlar sənin yanına Binyamin
torpağından bir adam göndərəcəyəm və onu Mənim xalqım İsraillilərə
başçı olaraq məsh edəcəksən. Filiştlilərin əlindən xalqımı o qurtaracaq,
çünki xalqımın halına yanıram. Ona görə ki fəryadı gəlib Mənə çatdı».
17 Şamuel Şaulu görəndə Rəbb ona dedi: «Bax sənə dediyim bu adam
xalqıma hökmranlıq edəcək». 18 Şaul darvazada Şamuelə yaxınlaşıb dedi:

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Rica edirəm, görücünün evinin harada olduğunu mənə göstərəsiniz».
19 Şamuel Şaula cavab verdi: «Görücü mənəm, qarşımca səcdəgaha
qalx. Bu gün mənimlə bərabər yemək yeyəcəksiniz, sabah açılanda
isə ürəyində olanların hamısını sənə bildirib yola salaram. 20 Üç gün
əvvəl itən eşşəklərinə gəlincə, onların fikrini çəkmə, artıq tapılıblar.
Bütün İsrail nəyin həsrətindədir? Bu sənə və ata nəslinə aid deyilmi?»
21 Şaul cavab verdi: «Mən İsrail qəbilələrinin ən kiçiyi olan Binyamindən
deyiləmmi? Nəslim isə Binyamin qəbiləsinin nəsillərinin ən kiçiyi
deyilmi? Axı nə üçün mənə belə söz söyləyirsiniz?»
22 Şamuel Şaul ilə nökəri götürüb otağa apardı və otuz nəfərə qədər
çağırılmış adamların arasında baş tərəfdə ona yer verdi. 23 Şamuel aşpaza
dedi: «“Bir yana ayrı qoy” deyib sənə verdiyim payı bura gətir!» 24 Aşpaz
yağlı budu Şaulun qarşısına qoydu. Şamuel dedi: «Buyur ye, bu sənin
üçün ayrılan paydır, bunu sənin üçün saxladım ki, təyin etdiyim gün
çağırdığım xalqla birlikdə yeyəsən». O gün Şaul Şamuellə birlikdə yemək
yedi.
25 Onlar səcdəgahdan şəhərə endilər, Şamuel Şaulla evin damında
söhbət etdi. 26 Onlar erkən qalxdılar. Dan yeri sökülən dəmdan Şamuel
Şaulu çağırıb dedi: «Dur, səni yola salım». O da qalxıb Şamuellə birlikdə
bayıra çıxdı. 27 Onlar şəhər kənarına enərkən Şamuel Şaula dedi: «Nökərə
de ki, qabaqda getsin». Nökər qabağa keçdi. «Amma sən indi ayaq saxla,
qoy Allahın sözünü sənə bildirim».

Şaulun padşahlığa məsh olunması

10 1 Şamuel bir qab zeytun yağı götürüb Şaulun başına tökdü və
onu öpərək dedi: «Rəbb səni Öz irsi olan İsrail üzərində başçı
olmaq üçün məsh etdi, elə deyilmi? 2 Bu gün məndən ayrılandan sonra
Binyamin torpağında, Selsahda olan Rəhilənin məzarı yanında iki adama
rast gələcəksən və onlar sənə deyəcək: “Axtarmağa getdiyin eşşəklər
tapılıb. Artıq atan eşşəkləri unudub sizin dərdinizi çəkərək deyir:
‹Oğluma görə nə edim?›” 3 Oradan da irəli keçib Tavordakı palıd ağacının
yanına çatacaqsan və həmin yerdə səni Bet-Elə – Allahın hüzuruna çıxan
üç adam qarşılayacaq. Onlardan biri üç oğlaq, o biri üç kömbə çörək, biri
də bir tuluq şərab aparacaq. 4 Onlar səni salamlayaraq iki kömbə çörək
verəcəklər. Sən də o çörəkləri onlardan alacaqsan. 5 Bundan sonra Filişt
keşik dəstəsinin olduğu yerə – Giveat-Elohimə çatacaqsan. Şəhərə girən
zaman orada səcdəgahdan enən bir peyğəmbər dəstəsinə rast gələcəksən.
Onların qarşılarında çəng, dəf, ney, lira çalınacaq və onlar peyğəmbərlik
edəcək. 6 Onda Rəbbin Ruhu üzərinə qüvvə ilə enəcək və sən də
onlarla birgə peyğəmbərlik edəcəksən və dönüb tamam başqa bir adam
olacaqsan. 7 Bu əlamətlər səndə baş verəndə vəziyyətə uyğun hərəkət et,
çünki Allah sənindədir. 8 Sən məndən əvvəl Qilqala enəcəksən, mən də

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

yandırma qurbanları təqdim etmək və ünsiyyət qurbanları kəsmək üçün
oraya enəcəyəm. Amma mən yanına gəlib nə edəcəyini sənə bildirənədək
yeddi gün gözləməli olacaqsan».
9 Şaul Şamuelin yanından yola düşmək üçün çevriləndə Allah onun
ürəyini dəyişdirdi və bütün bu əlamətlər o gün yerinə yetdi. 10 Oradan
Giveaya gedərkən onları bir peyğəmbər dəstəsi qarşıladı və Allahın Ruhu
Şaulun üstünə qüvvə ilə endi. Onların arasında Şaul da peyğəmbərlik
etməyə başladı. 11 Əvvəldən onu tanıyan camaatın hamısı onun
peyğəmbərlik etdiyini görəndə bir-birinə belə dedi: «Qişin oğluna nə
olub? Məgər Şaul da peyğəmbərlərin sırasındadır?» 12 [n] Bir adam cavab
verib dedi: «Görün onların atası kimdir?» Buna görə də «Məgər Şaul da
peyğəmbərlərin sırasındadır?» sözü məsələ çevrildi. 13 Şaul peyğəmbərlik
edəndən sonra səcdəgaha qalxdı.
14 Şaulun əmisi ondan və nökərindən soruşdu: «Hara getmişdiniz?» Şaul
dedi: «Eşşəkləri axtarmağa getmişdik, amma gördük ki, tapa bilmirik,
ona görə də Şamuelin yanına getdik». 15 Şaulun əmisi dedi: «Rica edirəm,
Şamuelin sənə nə dediyini mənə danış». 16 Şaul əmisinə dedi: «Eşşəklərin
tapıldığını bizə aydın bildirdi». Lakin padşahlıq haqqında Şamuelin
sözünü əmisinə danışmadı.
17 Şamuel xalqı Rəbbin önünə – Mispaya çağırdı. 18 O, İsrail övladlarına
dedi: «İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: “İsraili Misirdən Mən çıxartdım.
Misirlilərin və sizə zülm edən bütün padşahlıqların əlindən sizi Mən
azad etdim”. 19 Lakin bəlalarınızdan və müsibətlərinizdən sizi qurtaran
Allahınızı bu gün rədd etdiniz və Ona “üzərimizə bir padşah qoy” dediniz.
İndi isə qəbilələrinizə və nəsillərinizə görə Rəbbin hüzurunda durun».
20 Şamuel İsrailin bütün qəbilələrini bir-bir qabağa çıxartdı, Binyamin
qəbiləsi püşk ilə seçildi. 21 Sonra Binyamin qəbiləsini nəsilbənəsil
qabağa çıxartdı. Püşk Matri nəslinə düşdü. Nəhayət Qiş oğlu Şaul
seçildi. Lakin onu axtarıb tapa bilmədilər. 22 Yenə Rəbdən soruşdular:
«O buraya hələ gəlməyibmi?» Rəbb dedi: «Odur, yüklərin arasında
gizlənib». 23 Qaçıb Şaulu oradan gətirdilər. Xalq arasında duran zaman
Şaul xalqın hamısından bir çiyin hündür görünürdü. 24 Şamuel bütün
xalqa dedi: «Rəbbin seçdiyi bu xalqın arasında bənzəri olmayan adamı
görürsünüzmü?» O zaman xalq bir səslə qışqırıb dedi: «Yaşasın padşah!»
25 Şamuel padşahlıq qaydalarını xalqa söylədi və kitaba yazıb Rəbbin
önünə qoydu. Sonra Şamuel bütün xalqı evinə göndərdi. 26 Şaul da
Giveaya, öz evinə qayıtdı və qəlblərində Allahın oyanış yaratdığı igidlər
onunla bərabər getdilər. 27 Bəzi yaramaz adamlar isə belə dedilər: «Bu
adam bizi necə qurtaracaq?» Ona xor baxıb hədiyyə göndərmədilər. Şaul
isə buna susdu.

---

[n] **10:12** 1Şam. 19:23-24

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Şaulun Ammonluları məğlubiyyətə uğratması

11 1 Ammonlu Naxaş gəlib Yaveş-Gileada qarşı ordugah qurdu.
Bütün Yaveş əhalisi Naxaşa dedi: «Bizimlə saziş bağla, biz də sənə
qulluq edək». 2 Ammonlu Naxaş isə onlara dedi: «Bu şərtlə sizinlə razılığa
gələrəm ki, hər birinizin sağ gözünü çıxarıb bütün İsraili rüsvay edim».
3 Yaveş ağsaqqalları ona dedilər: «Bizə yeddi gün möhlət ver ki, İsrailin
bütün ərazisinə qasidlər göndərək və əgər bizi heç kim xilas edə bilməsə,
sənə təslim olarıq».
4 Qasidlər Şaulun Givea şəhərinə gəldilər və xalq arasında bu sözləri
car çəkdilər. Bütün xalq da şivən qoparıb ağladı. 5 Bu vaxt Şaul öküzlərin
arxasınca tarladan gəlirdi. O dedi: «Xalqa nə olub ki, ağlayır?» Ona
Yaveşlilərin sözünü çatdırdılar.
6 Həmin sözləri eşidən zaman Allahın Ruhu Şaulun üstünə qüvvə ilə
endi, qəzəbindən od tutub yandı. 7 O, bir cüt öküzünü götürüb parça-
parça doğradı və onları qasidlərin əli ilə bütün İsrail ərazisinə göndərib
dedi: «Kim Şaulun və Şamuelin ardınca getməsə, bax öküzləri bu kökə
salınacaq». Xalqın arasına Rəbbin xofu düşdü və hamı bir nəfər kimi
ayağa qalxdı. 8 Şaul onları Bezeqdə saydı: İsrail övladları üç yüz min və
Yəhuda adamları isə otuz min nəfər oldu.
9 Gələn qasidlərə dedilər: «Yaveş-Gileadlılara belə deyərsiniz: “Sabah
gün qızınca sizə qurtuluş olacaq”». Qasidlər gedib bunu Yaveşlilərə
bildirdilər və onlar da sevindilər. 10 Yaveşlilər Ammonlulara dedilər:
«Sabah təslim olacağıq və bizimlə gözünüzdə xoş görünən kimi rəftar
edin».
11 Ertəsi gün Şaul xalqı üç bölməyə ayırdı və səhər qarovulunda
düşmən ordugahının içinə girərək gün qızana qədər Ammonluları qırdı.
Qalanlar isə elə dağıldılar ki, onlardan iki nəfər bir yerdə qalmadı.
12 Xalq Şamuelə dedi: «“Şaulmu üzərimizdə padşah olacaq?” deyənlər
kimlərdir? O adamları verin öldürək». 13 Şaul isə dedi: «Bu gün heç kəs
öldürülməyəcək, çünki Rəbb bu gün İsrailə qurtuluş verdi».
14 Şamuel xalqa dedi: «Gəlin Qilqala gedək və orada padşahlığı yenidən
təsdiq edək». 15 Bütün xalq Qilqala getdi. Orada – Qilqalda Şaulu Rəbbin
önündə padşah olaraq qəbul etdilər və sonra Rəbbin önündə ünsiyyət
qurbanları kəsdilər. Bütün İsraillilər Şaulla birgə böyük bayram etdilər.

Şamuelin nitqi

12 1 Şamuel İsraillilərin hamısına dedi: «Baxın mən dediklərinizə
axıradək qulaq asaraq üzərinizə bir padşah təyin etdim. 2 İndi
qarşınızda padşah gedir, mən isə qocalmışam, saçlarım ağarıb. Budur,
oğlanlarım da sizinlədir. Mən də gəncliyimdən bu günə qədər sizin
qarşınızda getmişəm. 3 Budur, qarşınızdayam, hansınızın öküzünü

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

almışam? Kimin eşşəyini almışam? Kimi aldatmışam, kimi incitmişəm
və yaxud kimdən rüşvət alıb haqsız əməlinə göz yummuşam? Rəbbin və
Onun məsh etdiyinin qarşısında mənə qarşı şəhadət edin ki, haqqınızı
ödəyim». 4 Onlar belə cavab verdilər: «Sən bizi heç vaxt aldatmamısan,
incitməmisən, heç kimin əlindən də heç nə almamısan». 5 Şamuel onlara
dedi: «Sizə qarşı əlimdə bir şey tapmadığınıza bu gün Rəbb və Onun
məsh olunmuş padşahı da şahiddir». Xalq dedi: «Bəli, şahiddir».
6 [j] Şamuel xalqa dedi: «Musanı və Harunu təyin edən, atalarınızı Misir
torpağından çıxaran Rəbdir. 7 İndi isə Rəbbin hüzurunda dayanın. Rəbbin
sizə və atalarınıza etdiyi bütün haqq işlər barədə sübutlar göstərəcəyəm.
8 [p] Yaqub Misirə gəldi. Sonra atalarınız Rəbbə fəryad etdilər. Rəbb
Musa ilə Harunu göndərdi ki, atalarınızı Misirdən çıxardıb bu yerdə
məskunlaşdırsın. 9 [q r s] Lakin onlar özlərinin Allahı Rəbbi unutdular, Rəbb
də onları Xasor ordusunun başçısı Sisraya, Filiştlilərə və Moav padşahına
təslim etdi. Onlar atalarınıza qarşı vuruşdular». 10 [t] Xalq Rəbbə fəryadla
dedi: «Rəbbi atıb Baal və Aştoret bütlərinə qulluq etməklə günah etdik.
Ya Rəbb, indi bizi düşmənlərimizin əlindən qurtar və biz Sənə qulluq
edərik». 11 [u v w] Rəbb də Yerub-Baalı, Bedanı, İftahı və Şamueli göndərdi.
O sizi ətrafınızdakı düşmənlərin əlindən qurtardı və əmin-amanlıqda
yaşadınız. 12 [x] Amma siz Ammon padşahı Naxaşın sizə qarşı gəldiyini
görəndə Rəbb Allahınız sizə padşah ikən mənə dediniz: «Xeyr, gərək bizə
bir padşah hökmranlıq etsin». 13 İndi isə budur seçdiyiniz və istədiyiniz
padşah! Baxın Rəbb üzərinizə bir padşah qoydu. 14 Əgər Rəbdən qorxub
Ona qulluq edərək səsinə qulaq assanız, əmrinə qarşı çıxmasanız, həm
sizə hökmranlıq edən padşahınız, həm də siz Allahınız Rəbbin ardınca
gedəcəksiniz. 15 Yox, əgər Rəbbin səsinə qulaq asmasanız və Rəbbin
əmrinə qarşı çıxsanız, o zaman Rəbbin əli atalarınıza qarşı olduğu kimi
sizin də əleyhinizə olacaq.
16 İndi isə dayanın, Rəbbin gözünüz önündə edəcəyi bu böyük hadisəni
görün. 17 Bu gün buğda biçimi deyilmi? Göy gurultusu və yağış göndərsin
deyə Rəbbi çağıracağam, özünüz üçün padşah istəməklə etdiyiniz pisliyin
Rəbbin gözündə nə qədər böyük olduğunu dərk edib görəcəksiniz.
18 Şamuel Rəbbi çağırdı və Rəbb o gün göy gurladıb yağış yağdırdı.
Bütün xalq həmin gün Rəbdən və Şamueldən çox qorxdu. 19 Camaat
Şamuelə belə dedi: «Qulların üçün Allahın Rəbbə yalvar ki, ölməyək,
çünki bütün günahlarımızın üzərinə özümüzə padşah istəmək təqsirini
də əlavə etdik». 20 Şamuel isə xalqa dedi: «Qorxmayın, bu pisliyi
həqiqətən siz etmisiniz, lakin Rəbbin yolundan dönməyin, bütün

---

[j] **12:6** Çıx. 6:26 [p] **12:8** Çıx. 2:23 [q] **12:9** Hak. 4:2 [r] **12:9** Hak. 13:1 [s] **12:9** Hak. 3:12
[t] **12:10** Hak. 10:10 [u] **12:11** Hak. 7:1 [v] **12:11** Hak. 11:29 [w] **12:11** 1Şam. 3:20
[x] **12:12** 1Şam. 8:19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qəlbinizlə yalnız Rəbbə qulluq edin. 21 Dönməyin, çünki o zaman boş
bütlərin ardınca getmiş olacaqsınız, o bütlər ki fayda verməz və xilas
etməzlər, çünki puçdurlar. 22 Amma Rəbb xalqını Öz böyük ismi naminə
atmayacaq, ona görə ki sizi Öz xalqı etmək Rəbbin xoşuna gəlmişdi.
23 Mənə gəlincə, sizin üçün yalvarmağı dayandırmaqla Rəbbə qarşı
günah etmək qoy məndən uzaq olsun. Mən sizə xeyirli və düz yolu
öyrədəcəyəm. 24 Ancaq Rəbdən qorxun, Ona sədaqətlə, bütün qəlbinizlə
xidmət edin. Görün sizin üçün necə əzəmətli işlər görüb. 25 Əgər pislik
etməkdə davam etsəniz, həm siz, həm də padşahınız məhv olacaq».

Şaulun itaətsizliyi

13 1 Şaul bir il padşah oldu və İsrailin üzərində daha iki il padşahlıq
edəndən sonra 2 o özü üçün üç min nəfər İsrailli seçdi. Bunlardan
iki min nəfəri Mikmasda və Bet-El təpələrində Şaulun yanında qaldı,
min nəfəri isə Binyaminin Givea şəhərində Yonatanın yanında saxladı.
Xalqın qalan hissəsini isə Şaul öz evlərinə göndərdi. 3 Yonatan Gevadakı
Filiştlilərin keşik dəstəsinin əsgərlərini qırdı və bunu bütün Filiştlilər
eşitdilər. Şaul isə İbranilər eşitsinlər deyə bütün ölkədə şeypur çaldırdı.
4 İsraillilərin hamısı Şaulun Filiştlilərin keşik dəstəsini qırdığını,
Filiştlilərin İsrailə nifrət etdiyini eşitdi. Xalq Şaulun ətrafında yığılmaq
üçün Qilqala çağırıldı. 5 Filiştlilər İsraillə vuruşmaq üçün yığıldılar. Otuz
min döyüş arabası, altı min atlı və dənizdəki qum dənələrinin sayı qədər
camaat çıxıb Bet-Avenin şərqində Mikmasda ordugah qurdu.
6 İsraillilər təhlükə qarşısında olduqlarını gördülər, çünki xalq
sıxışdırıldı, xalq mağaralarda, kolluqlarda, qayalarda, məqbərələrdə
və nohurlarda gizləndi. 7 İbranilərdən bəzisi İordan çayından Qad və
Gilead torpağına keçmişdi, lakin Şaul isə hələ Qilqalda idi və bütün xalq
qorxudan əsə-əsə onun ardınca gedirdi.
8 [y] Şaul Şamuel təyin etdiyi vaxta qədər yeddi gün gözlədi, lakin
Şamuel Qilqala gəlmədi, ona görə də xalq Şaulun yanından dağılmağa
başladı. 9 Şaul dedi: «Yandırma qurbanını və ünsiyyət qurbanını yanıma
gətirin». O, yandırma qurbanını təqdim etdi. 10 Yandırma qurbanının
təqdimi qurtaranda Şamuel gəlib çıxdı və Şaul salamlaşmaq üçün onu
qarşılamağa çıxdı. 11 Şamuel dedi: «Sən nə etmisən?» Şaul isə dedi:
«Gördüm ki, ətrafımdakı xalq dağılır, sən isə təyin etdiyin gün gəlmədin
və Filiştlilər Mikmasda toplanıb. 12 Dedim ki, indi Filiştlilər Qilqala,
üstümə gələcəklər, mən isə hələ Rəbbin razılığını almamışam. Ona görə
də özümü məcbur edib yandırma qurbanını təqdim etdim». 13 Şamuel
Şaula dedi: «Ağılsızlıq etdin, Allahın Rəbbin sənə verdiyi əmrə əməl
etmədin. Belə olmasaydı, Rəbb İsrail üzərində sənin padşahlığını əbədi

---

[y] **13:8** 1Şam. 10:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

saxlayacaqdı. 14[z] Lakin indi padşahlığın davam etməyəcək. Rəbb Özü
üçün Öz ürəyinə yatan bir adam tapıb. Həmin adamı Rəbb xalqına başçı
təyin etdi. Çünki sən Rəbbin verdiyi əmrlərə əməl etmədin». 15 Bundan
sonra Şamuel Qilqalı tərk edib Binyaminlilərin Givea şəhərinə çıxdı. Şaul
yanında olan xalqı saydı: altı yüz nəfərə qədər idi.
16 Şaul, oğlu Yonatan və yanında olan xalq Binyaminlilərin Geva
şəhərində qalmaqda idi. Filiştlilər isə Mikmasda ordugah qurmuşdular.
17 Filişt ordugahından qarətçi hücumçular üç dəstəyə bölünüb çıxdılar.
Bir dəstə Ofra yoluna – Şual torpağına yönəldi. 18 Digər dəstə isə Bet-
Xoron yoluna, o biri dəstə isə çölə – Sevoim vadisinə baxan sərhəd yoluna
yönəldi.
19 Bütün İsrail ölkəsində bir nəfər də olsun dəmirçi yox idi. Filiştlilər
demişdilər ki, qoy İbranilər qılınc, nizə düzəltməsinlər. 20 Bütün
İsraillilər kotanlarını, kərkilərini, baltalarını və oraqlarını itiləmək üçün
Filiştlilərin yanına gəlirdi. 21 Kotanın, kərkinin itiləmə qiyməti bir pim[a]
idi. Bellər, baltalar, bizlər üçün isə şekelin üçdə biri qədər gümüş pul
alardılar. 22 Ona görə də müharibə zamanı Şaulla Yonatanın yanında
olan xalqın əlində qılınc və nizə yox idi, bu silahlar ancaq Şaulun və oğlu
Yonatanın əlində olardı.
23 Filiştlilərin keşik dəstəsi Mikmas keçidinə çıxdı.

Yonatanın böyük qələbəsi

14 1 Bir gün Şaulun oğlu Yonatan silahdarı olan nökərə dedi: «Gəl
qarşı tərəfdə olan Filiştlilərin keşik dəstəsinə keçək». Lakin bunu
atasına bildirmədi. 2 Şaul isə Givea kənarında Miqrondakı nar ağacı
altında oturmuşdu, yanındakı xalq altı yüz nəfərə qədər idi. 3 Şiloda
Rəbbin kahini, Eli oğlu Pinxas oğlu İkavodun qardaşı Axituvun oğlu
Axiya efod geyinmişdi. Yonatanın getdiyindən xalqın xəbəri yox idi.
4 Filiştlilərin keşik dəstəsinə getmək üçün Yonatanın keçmək istədiyi
keçidlər iki şişuclu qayalığın arasında idi. Qayalıqlardan birinin adı
Boses, o birinin adı isə Sene idi. 5 Qayalıqlardan biri şimal tərəfdən
Mikmasa, o biri qayalıq isə cənub tərəfdən Gevaya baxırdı.
6 Yonatan silahdarı olan nökərə dedi: «Gəl bu sünnətsizlərin keşik
dəstəsinə keçək, bəlkə Rəbb bizim üçün bir iş gördü. Çünki həm çox,
həm də az adamların üzərində qələbə çalmaq üçün Rəbbə mane olan
yoxdur». 7 Silahdarı ona dedi: «Ürəyin necə istəyirsə, elə də et. Get bax,
mən sənin ləyəm, çünki ürəyimizin istəyi birdir». 8 Yonatan dedi: «Gəl
bu adamlara tərəf gedib özümüzü onlara göstərək. 9 Əgər bizə “sizin
yanınıza biz gələnə qədər dayanın” desələr, o zaman yerimizdə durub
onların yanına çıxmarıq. 10 Lakin “yanımıza çıxın”, desələr, o zaman

---

[z] **13:14** Həv. 13:22 [a] **13:21** *Pim* – şekelin üçdə ikisi, səkkiz qrama yaxın gümüş pul.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

yerimizdən durub onların yanına qalxarıq, çünki Rəbb onları bizə təslim
etmişdir və bu bizim üçün əlamət olacaq».
11 İkisi də özünü Filiştlilərin keşik dəstəsinə göstərdi. Filiştlilər isə
dedilər: «Bax İbranilər gizləndikləri deşiklərdən çıxırlar». 12 Əsgərlər
Yonatana və onun silahdarına dedilər: «Yanımıza çıxın, sizin dərsinizi
verək». Yonatan silahdarına dedi: «Ardımca gəl, çünki Rəbb onları İsrailə
təslim etdi». 13 Yonatan, onun ardınca silahdarı əl və ayaqları ilə yuxarı
dırmaşdılar, Yonatan Filiştliləri vurub yıxır, arxadan silahdarı onları
öldürürdü. 14 Bu ilk döyüşdə yarım sahə torpaqda[b] Yonatanla silahdarı
iyirmi nəfərə qədər adamı qırdı. 15 Ordugaha, çölə, bütün xalq arasına
vəlvələ düşdü. Keşikçi əsgərlər və qarət hücumçuları arasına elə bir
çaxnaşma düşdü ki, yer sarsıldı. Bu, Allah xofu idi.
16 Şaulun Binyamində olan Givea şəhərindəki gözətçiləri baxanda
gördülər ki, Filişt qoşunu dağılıb ora-bura qaçır. 17 Şaul yanında olan
xalqa dedi: «İndi sayın, görün bizdən kim yoxdur». Saydıqları zaman
Yonatanla silahdarı olmadı. 18 Şaul Axiyaya dedi: «Allahın sandığını
buraya gətirin». Çünki o vaxtlar Allahın sandığı İsraillilərin yanında idi.
19 Şaul kahinə bunu deyərkən Filiştlilərin ordugahından gurultu
getdikcə çoxalırdı və Şaul kahinə «Əl saxla!» dedi. 20 Şaul və yanında
olan bütün xalq yığılıb döyüş meydanına getdilər. Budur, Filiştlilərdən
hər bir kəs qılıncını öz ətrafındakı qonşusuna qarşı çıxartdı və çox böyük
çaşqınlıq yarandı.
21 Əvvəlcədən Filiştlilər tərəfinə keçən İbranilər Filiştlilərlə bərabər
ordugaha gəlmişdilər. Onlar da Şaulun və Yonatanın yanında olan
İsraillilərlə birləşdilər. 22 Efrayim dağlıq bölgəsində gizlənən bütün
İsraillilər də Filiştlilərin qaçdığını eşitdikdə öz döyüş meydanından
Filiştliləri qovmağa başladılar. 23 Beləcə o gün Rəbb İsrailə qələbə
qazandırdı və döyüş Bet-Avendən o tərəfə keçdi.
24 İsraillilər o gün çox yorulmuşdu. Çünki Şaul «Axşama qədər, Şaul
düşmənlərindən qisas alana qədər kim çörək yesə, lənətə gəlsin!» deyərək
onlara and içdirmişdi. Xalqdan heç kim dilinə heç nə vurmadı. 25 Bütün
xalq meşəyə getdi və torpaq üzərində olan bal şanısına rast gəldi. 26 Xalq
meşədə bal şanısına rast gələndə şanıdan bal süzülürdü, lakin heç kəs
əlini ağzına aparmırdı, çünki xalq anddan qorxurdu. 27 Lakin Yonatan
atasının xalqa and içdirdiyini eşitməmişdi. O, əlindəki dəyənəyi uzadıb
ucunu şanı balına batıraraq əlini ağzına apardı və gözlərinə işıq gəldi.
28 Camaat arasından bir nəfər dedi: «“Bu gün kim çörək yesə, lənətə
gəlsin!” deyə atan xalqa möhkəm and içdirmiş, buna görə də xalq
taqətdən düşmüşdü». 29 Yonatan dedi: «Atam ölkəyə əzab verir. Rica
edirəm, baxın bu baldan bir az daddım, gör necə gözlərim işıqlandı!

---

[b] **14:14** *Yarım sahə torpaq* – yarım hektara qədər sahə.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

30 Əgər bu gün düşmənlərdən ələ keçirilən yeməkləri xalq doyunca yemiş
olsaydı, gör nələr olardı? O zaman Filiştlilər arasında daha böyük qırğın
olmazdımı?»
31 Həmin gün İsraillilər Mikmasdan Ayyalona qədər Filiştliləri məğlub
etdilər. Xalq çox yorğun idi. 32 Ona görə də düşmən malının üstünə düşüb
qoyunları, öküzləri, buğaları yerindəcə kəsdilər və onları qanlı-qanlı
yedilər. 33 [c] Bunu Şaula xəbər verdilər: «Bax xalq əti qanlı-qanlı yeyərək
Rəbbə qarşı günah edir». Şaul dedi: «Xəyanət etmisiniz, indi isə yanıma
böyük bir daş yuvarlayın». 34 Şaul sözünə davam etdi: «Xalqın arasına
gedib onlara deyin: “Hər kəs öküzünü, qoyununu yanıma gətirsin və
burada kəsib yesin. Əti qanlı-qanlı yeyərək Rəbbə qarşı günah etməyin”».
Bütün xalq o gecə öküzünü öz əli ilə oraya gətirib kəsdi. 35 Şaul Rəbbə bir
qurbangah düzəltdi. Bu onun Rəbb üçün qurduğu ilk qurbangah idi.
36 Şaul dedi: «Filiştlilərin ardınca gecə ikən düşək ki, dan yeri sökülənə
qədər onları talan edək və onlardan heç kimi sağ buraxmayaq». Ona
dedilər: «Gözündə nə xoşdursa, onu da et». Kahin isə dedi: «Gəlin
buraya – Allahın hüzuruna yaxınlaşaq». 37 Şaul Allahdan soruşdu:
«Mən Filiştlilərin ardınca düşümmü? Sən onları İsraillilərə təslim
edəcəksənmi?» Lakin həmin gün Allah ona cavab vermədi. 38 Şaul
dedi: «Ey bütün xalq başçıları, buraya yaxınlaşın, bu gün hansı günah
etdiyinizi öyrənin və görün. 39 Çünki İsraili qurtaran, var olan Rəbbə
and olsun, bu işdə oğlum Yonatan təqsirkar olsa belə, mütləq ölməlidir».
Lakin xalq arasından ona cavab verən olmadı. 40 Şaul bütün İsraillilərə
dedi: «Siz bir tərəfdə, mən də oğlumla başqa bir tərəfdə duraq». Xalq
Şaula dedi: «Gözündə nə xoşdursa, onu da et». 41 Şaul İsrailin Allahı
Rəbbə dedi: «Həqiqəti üzə çıxart!» Püşk Şaulla Yonatana düşdü. Xalq
təmizə çıxdı. 42 Şaul dedi: «Mənimlə oğlum Yonatan arasında da püşk
atın». Püşk Yonatana düşdü.
43 Şaul Yonatana dedi: «Nə etmisən, mənə bildir!» Yonatan ona dedi:
«Ancaq əlimdə olan dəyənəyin ucu ilə bir az bal dadmışam, buna görə
ölməliyəmmi?» 44 Şaul dedi: «Yonatan, əgər mən səni öldürməsəm, Allah
mənə beləsini və bundan betərini etsin! Sən mütləq ölməlisən». 45 Xalq
Şaula belə dedi: «İsraildə belə böyük qurtuluş zəfəri çalan Yonatanmı
öləcək? Əsla! Var olan Rəbbə and olsun, onun başından bir tük belə, yerə
düşməyəcək. Çünki bu gün o, Allahın köməyi ilə iş gördü». Beləliklə, xalq
Yonatanı qurtardı və o ölmədi. 46 Şaul daha Filiştliləri təqib etməyib geri
qayıtdı və Filiştlilər öz yerlərinə qayıtdılar.
47 Beləliklə, Şaul İsrail üzərində padşah olandan sonra ətrafdakı
bütün düşmənlərinə – Moavlılara, Ammonlulara, Edomlulara, Sova
padşahlarına və Filiştlilərə qarşı döyüşdü. Hansı tərəfə gedərdisə, onların

---

[c] **14:33** Yar. 9:4; Lev. 7:26-27; 17:10-14; 19:26; Qanun. 12:16,23-25; 15:23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

başına bəla gətirirdi. 48 O şücaət göstərərək Amaleqliləri məğlub etdi və
İsraili talan edənlərin əlindən qurtardı.
49 Şaulun oğulları Yonatan, İşvi və Malki-Şua idi. İki qızından
böyüyünün adı Merav, kiçiyinin adı isə Mikal idi. 50 Şaulun arvadının adı
Aximaas qızı Axinoam idi. Ordu başçısı Şaulun əmisi Nerin oğlu Avner
idi. 51 Şaulun atası Qişlə Avnerin atası Ner Avielin oğulları idi.
52 Şaul ömrü boyu Filiştlilərə qarşı şiddətli döyüşlərdə oldu və o, güclü
yaxud da cəsur bir adam görən zaman öz yanına götürürdü.

Şaulun daha bir itaətsizliyi

15 1 [d] Şamuel Şaula dedi: «Rəbb məni göndərdi ki, Öz xalqı İsrail
üzərində padşah olaraq səni məsh edim. İndi isə Rəbbin sözünü
dinlə, 2 [e] Ordular Rəbbi belə deyir: “İsraillilər Misirdən çıxan zaman
yolda Amaleqlilər onlara qarşı müqavimət göstərdilər. Ona görə də
onları cəzalandıracağam. 3 İndi get, Amaleqliləri qır, hər şeylərini
tamamilə darmadağın et və onlara heyfin gəlməsin. Kişidən qadınadək,
yeniyetmədən südəmər körpəyədək, öküzdən qoyunadək, dəvədən
eşşəyədək hamısını qır”».
4 Şaul xalqı çağırdı və onları Telaimdə saydı: iki yüz min piyada
əsgərlə bərabər Yəhudadan on min nəfər var idi. 5 Şaul Amaleqlilərin
şəhərinə gəlib vadidə pusqu qurdu. 6 O, Qenlilərə dedi: «Gedib
Amaleqlilərdən ayrılın ki, sizi də onlarla bərabər qırmayım. Çünki İsrail
övladları Misirdən çıxan zaman siz onlara xeyirxahlıq etdiniz». Qenlilər
Amaleqlilərdən ayrıldılar.
7 Şaul Xaviladan Misirin şərqindəki Şura çatana qədər Amaleqliləri
qırdı. 8 Amaleq padşahı Aqaqı sağ tutdu, bütün xalqı isə tamamilə
qılıncdan keçirdi. 9 Amma Şaul xalqı ilə birlikdə Aqaqa və Amaleqlilərin
ən yaxşı qoyunlarına, öküzlərinə, kökəldilmiş heyvanlarına, quzularına
və yaxşı şeylərin hamısına heyfi gəlib tamamilə məhv etmək istəmədi,
bütün gərəksiz və yararsız şeyləri isə tamamilə yox etdi.
10 Bundan sonra Rəbbin sözü Şamuelə nazil oldu: 11 «Şaulu padşah
etdiyimə peşman oldum. Çünki o dönüb Mənim ardımca getməyərək
sözlərimi yerinə yetirməyib». Şamuel qəzəbləndi və bütün gecəni Rəbbə
fəryad etdi. 12 O, Şaulla səhər görüşmək üçün erkən durdu, amma ona
belə xəbər verdilər: «Şaul Karmelə getdi və özünə abidə qoyandan sonra
geri qayıdıb irəlidəki Qilqala endi».
13 Şamuel Qilqala, Şaulun yanına gəldi. Şaul ona dedi: «Qoy Rəbb sənə
xeyir-dua versin, mən Rəbbin sözünə əməl etdim». 14 Şamuel isə dedi: «Elə
isə qulaqlarıma gələn bu qoyun mələşməsi və eşitdiyim bu öküz böyürtüsü
nədir?» 15 Şaul dedi: «Onları Amaleqlilərdən gətiriblər. Çünki xalq sənin

---

[d] **15:1** 1Şam. 10:1 [e] **15:2** Çıx. 17:8-14; Qanun. 25:17-19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Allahın Rəbbə qurban etmək üçün qoyunlarla öküzlərin ən yaxşılarını
saxlayıb, qalanlarını isə tamamilə yox etdi». 16 Şamuel Şaula dedi: «Dayan,
bu gecə Rəbbin mənə söylədiklərini sənə deyəcəyəm». Şaul dedi: «Danış».
17 Şamuel dedi: «Sən öz gözündə kiçik olduğun halda İsrail
qəbilələrinin başçısı olmadınmı? Rəbb səni İsrail üzərinə padşah olaraq
məsh etməyibmi? 18 Rəbb səni yürüşə göndərib dedi: “Günahkarları –
Amaleqliləri tamamilə məhv et və qırıb qurtarana qədər onlarla vuruş”.
19 Bəs nə üçün Rəbbin sözünə itaət etmədin, qarətçilik edib talana
girişdin və Rəbbin gözündə pis sayılan iş gördün?» 20 Şaul Şamuelə
dedi: «Mən Rəbbin sözünə itaət etdim. Rəbbin məni göndərdiyi yürüşə
getdim. Amaleq padşahı Aqaqı bura gətirdim, Amaleqliləri isə tamamilə
məhv etdim. 21 Lakin xalq talan malından qoyunları və öküzləri, məhv
edilməyə həsr olunanlardan ən yaxşısını götürdü ki, Qilqalda Allahın
Rəbbə qurban versin». 22 Şamuel isə dedi:

«Rəbb Öz sözünə itaət edilməsindən xoşu gəldiyi qədər
Yandırma qurbanı və başqa qurbanlardan xoşu gələrmi?
Bax itaət etmək qurbandan,
Qulaq asmaq qoçların iç piyindən daha yaxşıdır.
23 Çünki üsyankarlıq falçılığa bərabər günahdır,
İnadkarlıq isə özbaşınalıq və bütpərəstliyə bərabərdir.
İndi ki sən Rəbbin sözünü rədd etdin,
O da səni padşahlıqdan rədd etdi».

24 Şaul Şamuelə dedi: «Günah etdim, çünki Rəbbin əmrini və sənin
sözlərini pozdum və xalqdan qorxub onların sözünə qulaq asdım. 25 Rica
edirəm, günahımı bağışla və indi mənimlə bərabər geri qayıt ki, Rəbbə
səcdə qılım». 26 Şamuel Şaula dedi: «Mən sənlə geri qayıtmayacağam,
çünki sən Rəbbin sözünü rədd etdin. Ona görə Rəbb İsraildə padşah
olmayasan deyə səni rədd etdi».
27 Şamuel geri qayıtmaq üçün dönən zaman Şaul onun cübbəsinin
ətəyindən yapışanda ətək qopdu. 28 Şamuel ona dedi: «Bu gün Rəbb də
səndən İsrail padşahlığını bu cür qoparıb səndən də yaxşı olan yaxınına
verdi. 29 İsrailin İzzətlisi yalan söyləməz və fikrini dəyişməz. Axı insan
deyil ki, fikrini dəyişsin». 30 Şaul dedi: «Günaha batdım. Rica edirəm, indi
xalqımın ağsaqqalları və İsrail qarşısında mənə hörmət et və mənimlə
birlikdə geri qayıt ki, Allahın Rəbbə səcdə qılım». 31 Şamuel Şaulun
arxasınca geri qayıtdı və Şaul Rəbbə səcdə qıldı.
32 Şamuel dedi: «Amaleq padşahı Aqaqı buraya – mənim yanıma
gətirin». Aqaq isə onun yanına tərəddüd içində gəldi. Aqaq öz-özünə
deyirdi: «Görəsən acı ölüm məni mütləq haqlayıbmı?» 33 Şamuel dedi:
«Sənin qılıncın qadınları necə övladsız qoyurdusa, sənin anan da
qadınlar arasında beləcə övladsız qalacaq». Şamuel Qilqalda – Rəbbin
önündə Aqaqı doğradı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

34 Sonra Şamuel Ramaya getdi, Şaul isə Giveadakı evinə qalxdı.
35 Şamuel ölənə qədər daha Şaulu görmədi, çünki Şaulun dərdini çəkirdi.
Rəbb Şaulu İsrailin padşahı etdiyinə peşman olmuşdu.

Davudun padşah seçilməsi

16 1 Rəbb Şamuelə dedi: «İsrail üzərində padşah olmasın deyə
Şaulu rədd etdiyim halda sən nə vaxta qədər onun dərdini
çəkəcəksən? Yağ buynuzunu yağla doldur və get. Səni Bet-Lexemli
Yesseyin yanına göndərirəm. Çünki onun oğulları arasında Özüm üçün
padşah təyin etmişəm». 2 Şamuel dedi: «Necə gedim? Axı Şaul eşitsə,
məni öldürər». Rəbb dedi: «Özünlə bir düyə götürüb "Rəbbə qurban
kəsmək üçün gəlmişəm" de. 3 Yesseyi də qurban mərasiminə dəvət et və
sonra nə edəcəyini sənə bildirəcəyəm. Sənə deyəcəyim adamı Mənim
üçün məsh edəcəksən». 4 Şamuel Rəbbin söylədiyi kimi Bet-Lexemə
getdi. Şəhərin ağsaqqalları onu həyəcanla qarşıladılar və dedilər: «Bu
gəlişin xeyirdirmi?» 5 O dedi: «Bəli, xeyirdir. Rəbbə qurban kəsmək üçün
gəlmişəm. Özünüzü təqdis edin və mənimlə bərabər qurban mərasiminə
gəlin». Şamuel Yesseylə oğullarını da təqdis edərək onları da qurban
mərasiminə dəvət etdi.
6 Onlar gələrkən Şamuel Eliava baxıb dedi: «Doğrudan da, Rəbbin
məsh etdiyi Rəbbin qarşısındadır!» 7 Lakin Rəbb Şamuelə belə dedi:
«Onun görünüşünə və uca boyuna baxma, Mən onu rədd etmişəm. Ona
görə ki Rəbb insanın gördüyü kimi görməz, çünki insan zahirə, Rəbb
isə ürəyə baxar». 8 O zaman Yessey Avinadavı çağırdı və onu Şamuelin
qarşısından keçirdi. Şamuel dedi: «Rəbb bunu da seçmədi». 9 Yessey
Şammanı gətirdi və Şamuel dedi: «Rəbb bunu da seçmədi». 10 Yessey isə
oğlanlarının yeddisini Şamuelin qarşısından keçirdi. Şamuel Yesseyə
dedi: «Rəbb bunları seçmədi». 11 Sonra Yesseydən soruşdu: «Oğlanlarının
hamısı budur?» Yessey cavab verdi: «Lap kiçiyi də var, odur, qoyun
otarır». Şamuel Yesseyə dedi: «Bir nəfər göndər, qoy o da buraya gəlsin.
Çünki o buraya gəlməsə, biz süfrəyə oturmayacağıq». 12 Yessey adam
göndərib onu içəri gətirtdi. Oğlan alyanaq, gözləri gözəl, üzü göyçək idi.
Rəbb Şamuelə dedi: «Dur, onu məsh et, çünki seçilmiş budur». 13 Şamuel
yağ buynuzunu götürüb qardaşları arasında onu məsh etdi və o gündən
başlayaraq Davudun üzərinə Rəbbin Ruhu qüvvə ilə endi. Sonra Şamuel
qalxıb Ramaya getdi.

Şaul və Davud

14 Rəbbin Ruhu Şauldan ayrılandan sonra Rəbbin izni ilə şər bir
ruh ona əzab verirdi. 15 Şaulun əyanları ona belə dedilər: «Budur, indi
Allahın izni ilə şər bir ruh sənə əziyyət verir. 16 Ey ağamız, qarşında olan
qullarına əmr et ki, yaxşı çəng çalan bir adam axtarsınlar. Allahın izni

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ilə şər ruh sənin üstünə gələn zaman o, lira çalar, sən də ruhlanarsan».
17 Şaul əyanlarına dedi: «Elə isə mənim üçün yaxşı çəng çalan bir
adam tapıb yanıma gətirin». 18 Gənc əyanlardan biri cavab verdi: «Mən
görmüşəm ki, Bet-Lexemli Yesseyin oğlu yaxşı çəng çalır. O, igid, cəsur
döyüşçü, müdrikliklə danışan, yaraşıqlı bir oğlandır və Rəbb onunladır».
19 Şaul Yesseyin yanına qasidlər göndərib dedi: «Qoyunotaran oğlun
Davudu mənim yanıma göndər». 20 Yessey bir eşşəyə çörək, bir tuluq
şərab, bir oğlaq yüklədi və oğlu Davudun əli ilə Şaula göndərdi. 21 Davud
Şaulun yanına gəldi və onun qulluğunda durdu. Davud Şaulun çox
xoşuna gəldi və onu öz silahdarı etdi.
22 Sonra Şaul Yesseyin yanına adam göndərib dedi: «Rica edirəm, qoy
Davud yanımda qalsın, çünki o, gözümdə lütf tapıb». 23 Hər dəfə Allahın
izni ilə Şaula şər ruh gələn zaman Davud lirasını götürüb çalar, Şaul
sakitləşər, yaxşı olar və şər ruh ondan ayrılardı.

Davud Qolyatı öldürür

17 1 Filiştlilər müharibə üçün ordularını toplayıb Yəhudaya mənsub
Soko şəhərində cəmləşdilər. Soko ilə Azeqa şəhəri arasında
olan Efes-Dammimdə ordugah qurdular. 2 Şaulla İsraillilər toplaşıb Ela
vadisində ordugah qurdular və Filiştlilərə qarşı döyüş üçün düzüldülər.
3 Filiştlilər bir təpənin üstündə, İsraillilər isə o biri təpədə
dayanmışdılar, aralarında vadi var idi. 4 Qat şəhərindən olan Qolyat
adlı bir cəngavər Filiştlilərin ordugahından irəli çıxdı. Onun boyu altı
qulac bir qarış[f] idi. 5 Başında tunc dəbilqəsi vardı, əyninə beş min şekel
ağırlığında tuncdan pullu zireh geymişdi. 6 Baldırlarına tunc zireh
taxmışdı, kürəyində isə tunc mizraq vardı. 7 Nizəsinin sapı toxucu
dəzgahının əriş ağacı boyda olub dəmir ucu altı yüz şekel ağırlığında idi.
Qalxan daşıyan silahdarı isə onun qabağında gedirdi.
8 Qolyat İsrail alaylarının qarşısında dayanaraq qışqıra-qışqıra dedi:
«Niyə döyüşə çıxıb düzülmüsünüz? Mən Filiştli, siz də Şaulun qulları
deyilsinizmi? Aranızdan bir kişi tapın, qoy yanıma gəlsin. 9 Əgər mənimlə
vuruşanda o məni öldürərsə, onda biz sizə qul olarıq, yox əgər mən onu
vurub öldürsəm, onda siz bizə qul olub qulluq edəcəksiniz». 10 Sonra
Filiştli sözünü belə davam etdirdi: «Bu gün mən İsrail alaylarına meydan
oxuyuram. Mənim qarşıma təkbətək vuruşmaq üçün bir kişi çıxarın!»
11 Filiştlinin bu sözlərini eşidən Şaul və bütün İsraillilər vahiməyə düşüb
çox qorxdu.
12 Davud Yəhudanın Bet-Lexem şəhərindən olan Yessey adlı bir
Efratlının oğlu idi. Yesseyin səkkiz oğlu var idi. Şaulun dövründə Yessey
qocalıb yaşa dolmuşdu. 13 Onun üç böyük oğlu Şaulun ardınca döyüşə

---

[f] **17:4** *Altı qulac bir qarış* – təqribən 3 metr.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

getmişdi. Döyüşə gedən üç oğlunun adı belə idi: birincisi Eliav, ikincisi
Avinadav və üçüncüsü Şamma. 14 Davud Yesseyin ən kiçik oğlu idi. Üç
böyük oğlu isə Şaulun ardınca gedirdi. 15 Davud da atasının sürüsünü
otarmaq üçün Şaulun yanından Bet-Lexemə gedər və geri qayıdardı.
16 Filiştli Qolyat qırx gün səhər-axşam İsraillilərə meydan oxudu.

17 Bir gün Yessey oğlu Davuda dedi: «İndi qardaşların üçün bu bir efa
qovurğa və on kömbə çörəyi götür, ordugaha – qardaşlarının yanına
tələs. 18 Bu on parça pendiri də minbaşı üçün götür, ondan qardaşlarının
hal-əhvalını soruş və mənə onlardan bir xəbər gətir». 19 Davudun
qardaşları Şaul və bütün İsraillilərlə birgə Ela vadisində Filiştlilərlə
döyüşdə idi.

20 Davud səhər tezdən durub qoyunlarını çobana tapşıraraq Yesseyin
buyurduğu kimi ərzaqları götürüb getdi. O, ordugaha gələn zaman ordu
döyüş meydanına çıxır və nərə çəkərək döyüşə düzülürdü. 21 İsraillilərlə
Filiştlilər döyüşmək üçün üz-üzə dayandılar. 22 Davud gətirdiyi şeyləri
tədarük keşikçisinə verdi, özü isə cəbhəyə qaçdı və qardaşlarının yanına
gəlib onları salamladı. 23 Davud onlarla söhbət edərkən Filiştlilərin Qat
şəhərindən olan Qolyat adlı cəngavər öz alaylarının arasından irəli çıxıb
yenə əvvəlki kimi sözlər söylədi. Davud bunu eşitdi.

24 Bütün İsraillilər bu adamı görəndə bərk qorxdular və onun
qarşısından qaçdılar. 25 İsraillilər dedilər: «Qabağa çıxan bu adamı
görürsünüzmü? Doğrudan da, o, İsrailə meydan oxumağa çıxıb. Kim
onu öldürsə, padşah onu var-dövlətə çatdıracaq, qızını ona verəcək və
atasının ailəsini İsraildəki vergidən azad edəcək». 26 Davud yanındakı
adamlara dedi: «Bu Filiştlini öldürüb İsraili bu xəcalətdən qurtaran
adama nə ediləcək? Axı bu sünnətsiz Filiştli kimdir ki var olan Allahın
alaylarına meydan oxuyur?» 27 Xalq onu öldürən adama nə ediləcəyini
deyərək eyni sözü təkrar etdi.

28 Davud adamlarla danışarkən böyük qardaşı Eliav onun səsini eşitdi
və qəzəbdən alovlanaraq dedi: «Sən niyə aşağı enmisən? Çöldəki bir neçə
qoyunumuzu kimə tapşırmısan? Bilirəm, sən lovğalığından və ürəyinin
pis niyyətindən ötrü buraya döyüşə tamaşa etmək üçün gəlmisən».
29 Davud dedi: «Axı indi mən nə etmişəm? Yəni danışa da bilmərəm?»
30 Davud oradan qayıdıb başqasından soruşdu və xalq ona yenə də
əvvəlki kimi cavab verib eyni sözləri dedi.

31 Davudun bu sözlərini eşidənlər bunu Şaula çatdırdılar. Şaul onu
yanına çağırtdırdı. 32 Davud Şaula dedi: «Bu adamdan ötrü heç kim
ürəyini üzməsin. Sənin qulun gedib o Filiştli ilə vuruşacaq». 33 Şaul
Davuda dedi: «Bu Filiştli ilə vuruşmağa hünərin çatmaz, çünki sən hələ
uşaqsan, o isə cavanlığından döyüşçüdür». 34 Davud Şaula dedi: «Sənin
qulun atasının qoyunlarını otaranda aslan yaxud da ayı gəlib sürüdən
bir quzu götürəndə 35 mən arxadan çıxıb onu vurardım və ağzından

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

quzunu qurtarardım. Əgər üstümə atılardısa, mən boğazının tüklərindən
tutaraq çırpıb öldürərdim. 36 Bu qulun həm aslan, həm də ayı öldürüb, bu
sünnətsiz Filiştli də onlardan biri kimi olacaq, çünki o, var olan Allahın
alaylarına meydan oxumuşdur». 37 Davud sözünə davam etdi: «Məni aslan
pəncəsindən, ayı pəncəsindən qurtaran Rəbb bu Filiştlinin də əlindən
qurtaracaq». Şaul Davuda dedi: «Get, Rəbb sənə yar olsun!»
38 Şaul öz silahlarını Davuda bağladı və başına tunc dəbilqə qoyub əyninə
zireh geyindirdi. 39 Davud bu zirehin üstündən qılınc taxıb gəzməyə çalışdı,
çünki ona alışmamışdı. Sonra Davud Şaula dedi: «Bunlara alışmadığım
üçün gəzə bilmirəm». Davud onları əynindən çıxartdı. 40 Sonra əlinə
dəyənəyini götürüb çaydan özünə beş hamar daş seçdi və onları üstündəki
çoban torbasına – dağarcığına qoyub əlində sapand Filiştliyə yaxınlaşdı.
41 Filiştli irəliləyərək Davuda yaxınlaşırdı. Qalxan daşıyan nökəri isə
onun qabağında idi. 42 O nəzər salıb Davudu görəndə ona kinayə ilə
baxdı. Çünki Davud gənc, alyanaq, üzügöyçək idi. 43 Filiştli Davuda dedi:
«Məgər mən itəm ki, üstümə dəyənəklərlə gəlirsən». Filiştli öz allahları
ilə Davudu lənətlədi və dedi: 44 «Yanıma gəl, sənin ətini göydəki quşlara
və çöldəki heyvanlara verim».
45 Davud isə Filiştliyə dedi: «Sən mənim üstümə qılınc, nizə və
mizraqla gəlirsən, lakin mən sənin üstünə söydüyün İsrail alaylarının
Allahı Ordular Rəbbinin ismi ilə gəlirəm. 46 Bu gün Rəbb səni mənə
təslim edəcək və mən səni öldürəcəyəm. Başını bədənindən ayıracağam.
Bu gün Filişt ordusunun leşlərini göydəki quşlara və yerdəki heyvanlara
verəcəyəm. Bundan sonra bütün dünya biləcək ki, İsraildə Allah var.
47 Bütün bu camaat biləcək ki, Rəbb qılıncla və nizə ilə xilas etməz, çünki
bu döyüş Rəbbindir və O sizi bizə təslim edəcək».
48 Davudun qabağına çıxmaq üçün Filiştli durub yaxınlaşanda
Davud cəld onu qabaqlayıb Filişt alaylarına tərəf qaçdı. 49 Davud əl atıb
dağarcığından bir daş götürdü, sapandla fırladaraq Filiştlinin alnından
vurdu. Daş onun alnına batdı və o, üzüstə yerə yıxıldı.
50 Davud Filiştlini sapandla, daşla məğlub etdi və vurub yerə sərdi.
Davudun əlində qılınc yox idi. 51 O qaçıb bu Filiştlinin üstünə çıxdı.
Filiştlinin qılıncını götürdü, qınından çəkib onu öldürdü və sonra başını
kəsdi. Filiştlilər öz cəngavərinin öldürüldüyünü görəndə qaçdılar.
52 İsraillilərlə Yəhudalılar isə qalxıb nərə çəkdilər və Filiştliləri Qatın
girişinə və Eqronun darvazalarına çatana qədər qovdular. Filiştlilərdən
ölənlər Şaarayim yolu boyu Qata və Eqrona qədər yerə sərilmişdilər.
53 İsrail övladları Filiştliləri arxadan qovandan sonra qayıdıb onların
ordugahını talan etdilər. 54 Davud Qolyatın başını götürüb Yerusəlimə
gətirdi, lakin silahını öz çadırına qoydu.
55 Şaul Davudun Filiştliyə qarşı çıxdığını görən zaman ordu başçısı
Avnerə «Avner, bu gənc kimin oğludur?» deyə soruşdu. Avner isə dedi:

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Padşah sağ olsun, bilmirəm». 56 Padşah dedi: «Öyrən gör, bu cavan
kimin oğludur». 57 Davud Qolyatı öldürüb qayıdandan sonra Avner onu
götürüb Şaulun qarşısına gətirdi. Filiştlinin başı onun əlində idi. 58 Şaul
ona dedi: «Ey cavan, kimin oğlusan?» Davud cavab verdi: «Qulun Bet-
Lexemli Yesseyin oğluyam».

Davud və Yonatan

18 1 Davud Şaulla danışığını qurtaran kimi Yonatanın qəlbi Davudun
qəlbinə bağlandı və Yonatan onu öz canı kimi sevdi. 2 Şaul
o gündən sonra Davudu öz yanında saxlayıb bir daha atasının evinə
qayıtmağa qoymadı. 3 Yonatan isə Davudla əhd bağladı, çünki onu öz
canı kimi sevirdi. 4 Yonatan cübbəsini əynindən çıxarıb qılınc, ox-kaman
və kəməri ilə birlikdə zirehini Davuda verdi.
5 Şaul Davudu hansı işə göndərirdisə, o uğur qazanırdı. Ona görə də
Şaul Davudu döyüşçülərinin başçısı etdi və bu da həm xalqın, həm də
Şaulun əyanlarının gözünə xoş göründü.

Şaulun Davuda paxıllıq etməsi

6 Davud Filiştli Qolyatı öldürüb qayıdanda əsgərlər geri gələrkən
İsrailin bütün şəhərlərindən qadınlar dəflərlə, üçsimli alətlərlə şənlik
mahnısı oxuyaraq və rəqs edərək padşah Şaulu qarşılamaq üçün
çıxırdılar. 7 g Qadınlar rəqs edə-edə belə mahnı oxuyurdular:

«Şaul qırdı minləri,
Davudsa on minləri».

8 Şaul bundan çox qəzəbləndi, çünki bu söz onun gözündə pis göründü
və dedi: «Davud üçün on minləri, mənim üçünsə ancaq minləri deyirlər.
Təkcə padşahlıq qaldı, bundan başqa nə var ki, ona verilsin?» 9 O gündən
sonra Şaul Davuda çəp-çəp baxmağa başladı.
10 Ertəsi gün Allahın izni ilə şər ruh Şaulun üstünə qüvvə ilə gəldi və o,
evinin ortasında sayıqlamağa başladı. Davud isə hər gün etdiyi kimi yenə də
əlində lira çalırdı. Şaulun nizəsi əlində olardı. 11 Şaul «qoy Davudu bu nizə
ilə divara yapışdırım» deyərək nizəni atdı. Lakin Davud onun qabağından
iki dəfə kənara çəkildi. 12 Şaul Davuddan qorxdu, çünki Rəbb Davudla idi
və Şauldan ayrılmışdı. 13 Ona görə də Şaul onu öz yanından uzaqlaşdırıb
minbaşı etdi və Davud xalqı döyüşə aparıb-gətirməyə başladı. 14 Davud
bütün yürüşlərində uğur qazanırdı, çünki Rəbb onunla idi. 15 Şaul Davudun
böyük uğurlar qazandığını görüb çox qorxdu. 16 Bütün İsrail və Yəhuda xalqı
isə Davudu çox sevirdi, çünki onları döyüşlərə aparıb-gətirirdi.
17 Şaul Davuda dedi: «Bax, budur böyük qızım Merav, onu sənə ərə
verəcəyəm. Ancaq sən uğrumda cəsur ol və Rəbbin döyüşlərini apar».

---

g **18:7** 1Şam. 21:11; 29:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Çünki Şaul «qoy o mənim yox, Filiştlilərin əlində ölsün» deyə fikirləşdi.
18 Davud Şaula dedi: «Axı mən kiməm ki? Ailəm kimdir, İsraildə atamın
nəsli kimdir ki, padşaha kürəkən olum?» 19 Şaulun qızı Merav isə Davuda
veriləcəyi vaxt Mexolalı Adrielə ərə verildi.
20 Şaulun o biri qızı Mikal Davuda vurulmuşdu. Bu xəbəri Şaula
çatdırdılar və bu onun gözündə xoş göründü. 21 Şaul «Davuda Mikalı
verim ki, bu ona bir tələ olsun. Qoy Davud Filiştlilərin əli ilə öldürülsün»
deyə fikirləşdi. Sonra Şaul Davuda dedi: «Bu gün mənə kürəkən olmaq
üçün əlində ikinci fürsət var». 22 Şaul əyanlarına əmr etdi ki, Davuda
gizlincə belə desinlər: «Bax padşahın səndən xoşu gəlir və bütün əyanları
da səni sevir; gəl indi padşaha sən kürəkən ol». 23 Şaulun əyanları bu
sözləri Davuda eşitdirəndə o belə dedi: «Kasıb və gərəksiz adam olan
mən padşahamı kürəkən olum? Məgər bu sizin gözünüzdə kiçik işdirmi?»
24 Şaulun əyanları «Davud belə söylədi» deyərək onun sözünü Şaula
çatdırdılar. 25 Şaul dedi: «Davuda deyərsiniz: “Padşah səndən başlıq pulu
istəmir. Ancaq padşahın düşmənlərindən qisas almaq üçün yüz Filiştlinin
sünnət ətini istəyir”». Bunu da Şaul Davudu Filiştlilərin əli ilə həlak
etmək üçün quraşdırmışdı.
26 Şaulun əyanları bu sözləri Davuda çatdırdılar və padşahın kürəkəni
olmaq onun gözündə xoş göründü. Təyin olunan günlər hələ başa
çatmamış 27 Davud qalxıb adamları ilə getdi və Filiştlilərdən iki yüz
kişini öldürdü. Padşahın kürəkəni olmaq üçün Davud onların sünnət ətini
gətirdi və onları tam sayda padşaha verdilər. Şaul qızı Mikalı Davuda
ərə verdi. 28 Şaul Rəbbin Davudla olduğunu görüb başa düşdü. Şaulun
qızı Mikal isə Davudu sevirdi. 29 Bundan sonra Şaul Davuddan daha da
qorxdu və ömrünün sonuna qədər ona düşmən oldu.
30 Filiştlilərin başçıları döyüşə çıxırdılar. Onlar hər dəfə döyüşə
çıxanda Davud Şaulun əyanlarının hamısından daha çox uğur qazanırdı.
Buna görə də onun adı çox şöhrətlənmişdi.

Şaulun Davudu təqib etməsi

19 1 Şaul oğlu Yonatana və bütün əyanlarına tapşırdı ki, Davudu
öldürsünlər. Lakin Şaulun oğlu Yonatanın Davuddan çox xoşu gəlirdi.
2 Yonatan Davuda xəbər verib dedi: «Atam Şaul səni öldürmək istəyir. İndi
isə rica edirəm, səhərə qədər özünü qoru. Bir yer tap, gizlən. 3 Mən isə çöldə
gizləndiyin yerə çıxaraq atamın yanında dayanıb sənin haqqında onunla
danışacağam. Əgər bir şey görsəm, gəlib sənə xəbər verərəm». 4 Yonatan atası
Şaula Davudu tərifləyib dedi: «Padşah qulu Davuda qarşı günah etməsin, çünki
o sənə qarşı heç vaxt günah etməyib və onun işləri sənin üçün çox xeyirli
olmuşdur. 5 O, canını dişinə tutub Qolyatı öldürdü və Rəbb bütün İsrailə böyük
qələbə qazandırdı. Bunu sən də görüb sevindin. Davudu boş yerə öldürməklə
nə üçün nahaq qan tökü b günah edirsən?» 6 Şaul Yonatanın sözünü dinləyib

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«var olan Rəbb haqqı, onu öldürməyəcəyəm» deyə and içdi. 7 Yonatan Davudu
çağırdı və bütün bu sözləri ona xəbər verdi. Sonra o, Davudu Şaulun yanına
gətirdi və Davud əvvəlki kimi Şaulun qulluğunda durdu.
8 Yenidən müharibə başladı. Davud qalxıb Filiştlilərə qarşı vuruşdu,
onları məğlubiyyətə uğratdı və Filiştlilər Davudun qabağından qaçdılar.
9 Şaul əlində nizə evdə oturmuşdu, Rəbbin izni ilə şər ruh onun üzərinə
endi. Davud isə əlində lira çalırdı. 10 Şaul Davudu nizə ilə divara
yapışdırmağa çalışdı, lakin Davud Şaulun qabağından qaçdı, nizə divara
yapışdı. Davud o gecə qaçıb canını qurtardı.
11 [h] Şaul Davudun evinə adamlar göndərdi ki, onu güdüb səhər ikən
öldürsünlər. Davudun arvadı Mikal bunu Davuda xəbər verib dedi: «Əgər
bu gecə canını qurtarmasan, səhər ikən öldürüləcəksən». 12 Sonra Mikal
Davudu pəncərədən aşağı saldı və o qaçaraq qurtuldu. 13 Mikal ev bütünü
götürüb yatağa uzatdı və başına tüklü keçi dərisi keçirib üstünü paltarla
örtdü. 14 Şaulun Davudu yaxalamaq üçün göndərdiyi adamlar gələndə
Mikal dedi ki, o xəstədir. 15 Şaul Davudu görmək istəyirdi. Onun üçün
başqa adamlar göndərib dedi: «Onu yatağının içindən çıxarıb yanıma
gətirin ki, öldürüm». 16 Bu adamlar içəri girib gördülər ki, yataqda başına
tüklü keçi dərisi keçirilmiş büt uzanıb. 17 Şaul Mikala dedi: «Niyə məni
aldatdın? Düşmənimi buraxdın, o da qurtuldu». Mikal Şaula cavab verdi:
«Davud mənə dedi ki, məni burax, gedim! Axı niyə səni öldürüm?»
18 Davud qaçıb qurtuldu və Ramaya, Şamuelin yanına gəldi. Şaulun ona
qarşı nə etdiyini təfsilatı ilə Şamuelə danışdı və onunla birlikdə gedib Nayot
məhəlləsində qaldılar. 19 «Budur, Davud Ramanın Nayot məhəlləsindədir» deyə
Şaula xəbər verdilər. 20 Şaul Davudu gətirmək üçün oraya adamlar göndərdi.
Adamlar Şamuelin başçılığı altında peyğəmbərlər dəstəsinin peyğəmbərlik
etdiyini gördülər. Onda bu adamların da üstünə Allahın Ruhu endi və onlar da
peyğəmbərlik etməyə başladılar. 21 Bunu Şaula xəbər verdilər, o başqa adamlar
göndərdi və onlar da peyğəmbərlik etdilər. Şaul üçüncü dəfə yenə adamlar
göndərdi, onlar da peyğəmbərlik etdilər. 22 Axırda özü Ramaya getdi və Sekuda
olan böyük quyunun yanına gəlib oradakılardan soruşdu: «Şamuellə Davud
haradadırlar?» Bir nəfər dedi ki, budur, Ramadakı Nayotda. 23 Şaul Ramadakı
Nayota gedəndə onun da üstünə Allahın Ruhu endi və Ramadakı Nayota çatana
qədər peyğəmbərlik edərək getdi. 24 [i] Sonra o, paltarını soyunub Şamuelin
qabağında peyğəmbərlik etdi və gəlib bütün o günü və gecəni çılpaq yerə
sərildi. Buna görə də «Məgər Şaul da peyğəmbərlərin sırasındadır?» deyirlər.

Yonatanla Davudun əhdi

20 1 Davud Ramadakı Nayotdan qaçdı və gəlib Yonatana dedi:
«Axı nə etmişəm? Təqsirim nədir? Atana qarşı nə günahım

---

[h] **19:11** Zəb. 59 başlıq [i] **19:24** 1Şam. 10:11-12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

var ki, canımın qəsdinə durub?» 2 Yonatan ona cavab verdi: «Əsla, sən
ölməyəcəksən. Bax böyük olsun, kiçik olsun, atam mənə deməmiş bir
iş görməz. Axı niyə atam məndən bu işi gizlətsin? Belə şey ola bilməz!»
3 Davud yenə and içib dedi: «Atan əmindir ki, mən sənin gözündə
lütf tapmışam. Ona görə deyir ki, qoy Yonatan bunu bilməsin, yoxsa
kədərlənər. Lakin var olan Rəbbə və canına and olsun, mənimlə ölüm
arasında, həqiqətən, ancaq bir addım var». 4 Yonatan Davuda dedi:
«Sənin üçün ürəyin nə istəsə, onu da edəcəyəm». 5[j] Davud Yonatana dedi:
«Sabah Təzə Ay mərasimidir və mütləq padşahla yeməyə oturmalıyam.
Lakin sən mənə birisi gün axşama qədər izin ver, gedib çöldə gizlənim.
6 Əgər atan məni axtararsa, o vaxt de ki, Davud öz şəhərinə – Bet-Lexemə
dəymək üçün məndən izin istədi. Çünki orada bütün ailəsinin illik
qurbanı vardır. 7 Əgər "lap yaxşı" deyərsə, deməli sənin qulun salamatdır,
yox, əgər qəzəblənərsə, onda o mənə pislik etmək niyyətindədir. 8 Belə
olarsa, bu quluna xeyirxahlıq et, çünki qulunu özünlə Rəbbin əhdinə
saldın. Əgər mənim təqsirim varsa, sən özün məni öldür. Axı nə üçün
məni atanın yanına aparmalısan?» 9 Yonatan dedi: «Əsla, bu sənin başına
gəlməz! Atamın sənə pislik etmək niyyətində olduğunu bilsəydim, sənə
xəbər verməzdimmi?» 10 Davud Yonatana dedi: «Atan sənə sərt cavab
versə, bunu mənə kim bildirəcək?» 11 Yonatan Davuda dedi: «Gəl çölə
çıxaq». Hər ikisi çölə çıxdı.

12 Sonra Yonatan Davuda dedi: «İsrailin Allahı Rəbbə and olsun, sabah
yaxud o birisi gün bu vaxtlar mən atamdan fikrini öyrənərəm. Əgər,
həqiqətən, Davuda qarşı fikri yaxşıdırsa, bu xəbəri sənə çatdıraram.
13 Yox, əgər sənə pislik etmək atamın xoşuna gəlirsə və mən bunu sənə
deməsəm, salamat gedəsən deyə səni yola salmasam, Rəbb Yonatana
beləsini və bundan betərini etsin. Rəbb necə atamla oldusa, qoy səninlə
də elə olsun. 14 Əgər sağ qalaramsa, Rəbbin sədaqətini mənə göstərərsən.
Yox, əgər ölsəm, 15[k] bu sədaqəti Rəbb Davudun bütün düşmənlərini yer
üzündən silən zaman da heç vaxt evimdən kəsməyəcəksən». 16 Yonatan
Davud nəsli ilə əhd bağlayıb dedi: «Qoy Rəbb Davudun düşmənlərini Özü
cəzalandırsın!» 17 Yonatan Davuda olan sevgisi naminə bir də ona and
içdirdi, çünki onu öz canı kimi sevirdi.

18 Yonatan dedi: «Sabah Təzə Ay mərasimidir, yerin boş olduğu üçün
səni axtaracaqlar. 19 Üç gün qalandan sonra tezdən bura enərsən və əvvəl
gizləndiyin yerə gəlib Ezel[l] daşının yanında oturarsan. 20 Mən hədəfə
atan kimi daşın bir tərəfinə üç ox atacağam. 21 Sonra "get oxları tap"
deyərək bir uşaq göndərəcəyəm. Bax əgər uşağa "oxlar burada – sənin
yanındadır, get onları oradan götür" desəm, yanıma gəl, çünki sənin
üçün salamatlıqdır və var olan Rəbbə and olsun, heç bir şey yoxdur.

---

j **20:5** Say. 28:11 k **20:15** 2Şam. 9:1 l **20:19** *Ezel* – ibrani dilində *ayrılıq*.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

22 Lakin əgər uşağa “oxlar səndən uzaqdadır” desəm, öz yolunla çıx get,
çünki Rəbb səni uzağa göndərmişdir. 23 Aramızda danışdığımız sözə
gəlincə, bil ki, Rəbb əbədi olaraq sənlə mənim aramdadır».
24 Davud çöldə gizləndi. Təzə Ay mərasimi başlayarkən padşah yeməyə
oturdu. 25 Həmişəki kimi padşah öz yerində – divarın yanında oturdu.
Yonatan ayağa qalxdı və Avner Şaulun yanında oturdu. Davudun
yeri isə boş idi. 26 Şaul o gün bir söz demədi, çünki elə düşünürdü ki,
Davudun başına nə isə gəlib. Yəqin ki natəmizdir. 27 Ertəsi gün – Təzə
Ay mərasiminin ikinci günü Davudun yeri yenə də boş idi və Şaul oğlu
Yonatana dedi: «Nə üçün Yesseyin oğlu nə dünən, nə də bu gün yeməyə
gəlməyib?» 28 Yonatan Şaula belə cavab verdi: «Davud Bet-Lexemə
getmək üçün təkidlə məndən izin istədi. 29 Mənə dedi: “Rica edirəm,
izin ver gedim, çünki şəhərdə ailəmizin qurbanı var. Orada olmağımı
böyük qardaşım mənə əmr etmişdi. Əgər indi gözündə lütf tapmışamsa,
rica edirəm, məni burax, gedim qardaşlarımla görüşüm”. Buna görə də
padşahın süfrəsinə gələ bilməyib».
30 Yonatana qarşı Şaulun qəzəbi alovlandı və ona belə dedi: «Ey
xəyanətkar və dönük qadının oğlu, öz rüsvayçılığına görə, ananın
biabırçılığına görə Yesseyin oğlunu özünə dost seçdiyini guya mən
bilmirəm? 31 Nə qədər ki Yesseyin bu oğlu yer üzündə yaşayır, nə sən
rahat olacaqsan, nə də padşahlığın. İndi isə adam göndər, qoy onu
yanıma gətirsin, çünki o mütləq ölməlidir». 32 Yonatan atası Şaula cavab
verdi: «Axı nə üçün ölməlidir? O nə edib ki?» 33 Şaul Yonatanı öldürmək
üçün nizə atdı. Onda Yonatan atasının Davudu öldürmək niyyətində
olduğunu başa düşdü. 34 Yonatan qızğın qəzəblə süfrə üstündən qalxdı.
Təzə ayın ikinci günündə yemək yemədi, çünki atası Davuda namərdlik
etdiyi üçün qanı qaralmışdı.
35 Səhəri gün erkən Yonatan Davudla təyin etdiyi vaxt çölə getdi.
Yanında kiçik bir uşaq var idi. 36 O, uşağa dedi: «Qaç, indi atacağım
oxları tap». Uşaq qaçarkən Yonatan onun başı üzərindən bir ox atdı.
37 Uşaq Yonatanın atdığı oxun yanına çatanda Yonatan uşağı arxadan
çağırıb dedi: «Ox səndən uzaqda deyilmi?» 38 Yonatan uşağı yenə arxadan
çağırıb «Tez ol, qaç, dayanma!» dedi. Yonatanın nökəri oxu götürüb
ağasının yanına gəldi. 39 Lakin uşağın heç nədən xəbəri yox idi. Bu işi
ancaq Yonatanla Davud bilirdi. 40 Yonatan silahlarını uşağa verib dedi:
«Get, bunları şəhərə apar». 41 Uşaq gedəndən sonra Davud daşın cənub
tərəfindən çıxıb üzüstə yerə sərildi və üç dəfə onun qarşısında əyildi.
Onlar öpüşüb ağlaşdılar, Davud daha çox ağladı. 42 Yonatan Davuda dedi:
«Sağ-salamat get, çünki “sənlə mənim aramda və sənin övladlarınla
mənim övladlarım arasında əbədilik Rəbb olacaq” deyərək ikimiz də
Rəbbin isminə and içmişik». Bundan sonra Davud qalxıb öz yolu ilə getdi,
Yonatan isə şəhərə qayıtdı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Davudun Şaulun yanından qaçması

21 1 [m] Davud Nov şəhərinə – kahin Aximelekin yanına gəldi.
Aximelek qorxudan əsərək Davudu qarşılayıb dedi: «Niyə
tənhasan, məgər yanında heç kim yoxdur?» 2 Davud kahin Aximelekə
dedi: «Padşah mənə iş buyurub dedi ki, səni nə üçün göndərdiyimi və
sənə əmr etdiyim işi heç kim bilməsin. Ona görə də nökərləri müəyyən
yerlərə təyin etmişəm. 3 İndi yanında yeməyə nə var? Mənə beş kömbə
çörək yaxud nə varsa, ver». 4 Kahin Davuda dedi: «Yanımızda adi çörək
yoxdur, ancaq gənclər qadınlarla yaxınlıq etməyiblərsə, müqəddəs çörək
var». 5 Davud kahinə belə cavab verdi: «Adətə görə mənim adamlarım
adi səfərə çıxanda belə, bədənlərini təmiz saxlayır və qadınlarla yaxınlıq
etmirlər. O ki qaldı bugünkü səfərə, sözsüz ki hamı pak olmalıdır». 6 [n]
Kahin ona müqəddəs çörək verdi, çünki Rəbbə təqdim edilən çörəklərdən
başqa, çörək yox idi. O çörəklər Rəbbin önündən götürülmüşdü ki, yerinə
isti çörəklər qoyulsun.
7 O gün Şaulun əyanlarından bir nəfər orada idi. O, Rəbbin önündə olan
dini mərasimə görə yubanmışdı. Bu, Şaulun baş çobanı Edomlu Doeq
idi. 8 Davud Aximelekə dedi: «Burada yanınızda bir nizə yaxud bir qılınc
varmı? Çünki padşah mənə təcili iş buyurduğu üçün nə qılıncımı, nə
də silahlarımı götürə bildim». 9 [j] Kahin dedi: «Ela vadisində öldürdüyün
Filiştli Qolyatın qılıncı bezə bükülü olaraq orada – efodun arxasındadır.
Əgər onu istəyirsənsə, götür, çünki burada ondan başqası yoxdur». Davud
dedi: «Onun əvəzi yoxdur, mənə ver».
10 O gün Davud Şauldan qaçdı və Qat padşahı Akişin yanına getdi. 11 [p]
Akişin əyanları ona dedilər: «Bu öz ölkəsinin padşahı Davud deyilmi?
Rəqslərdə qadınlar bunu tərənnüm edib oxumurdularmı?

"Şaul qırdı minləri,
Davudsa on minləri"».

12 [q] Davud bu sözləri ürəyinə salıb Qat padşahı Akişdən çox qorxdu.
13 Onların qarşısında görkəmini dəyişdirdi və yanlarında özünü dəli kimi
göstərərək darvaza qapısının taylarını cırmaqladı və ağzının suyunu
saqqalına axıtdı. 14 Akiş əyanlarına dedi: «Bax görürsünüz ki, bu adam
dəlidir. Nə üçün onu mənim yanıma gətirmisiniz? 15 Mənim dəlilərim
əskikdir ki, qarşımda dəlilik etmək üçün bunu da gətirdiniz? Heç belə
adam da mənim evimə girərmi?»
22 1 [r] Davud oradan yola çıxıb Adullam mağarasında gizləndi.
Qardaşları və atasının külfəti bunu eşidəndə onun yanına

---

[m] **21:1-6** Mat. 12:3-4; Mark 2:25-26; Luka 6:3-4 [n] **21:6** Lev. 24:5-9 [j] **21:9** 1Şam. 17:51
[p] **21:11** 1Şam. 18:7; 29:5 [q] **21:12-13** Zəb. 56 başlıq; Zəb. 34 başlıq [r] **22:1** Zəb. 57 başlıq; Zəb. 142 başlıq

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

gəldilər. 2 Vəziyyəti ağır olanların, borcu olanların, narazıların hamısı
yanına yığıldı və Davud onların başçısı oldu. Onun yanında dörd yüz
nəfərə qədər adam var idi.
3 Davud oradan Moavın Mispa şəhərinə gəlib Moav padşahına dedi:
«Rica edirəm, Allahın mənə nə edəcəyini bilənə qədər qoy atamla anam
gəlib yanında qalsın». 4 Davud onları Moav padşahının yanında qoydu
və özü qalada qaldığı müddətdə ata və anası Moav padşahının yanında
qaldı. 5 Peyğəmbər Qad Davuda dedi: «Sən burada – qalada belə dolanma,
Yəhuda diyarına get». Davud gedib Xeret meşəsinə girdi.

Şaulun Nov kahinlərini öldürməsi

6 Şaul Davudla yanındakı adamlarının yerini öyrəndi. O, Giveadakı
bir təpədə, yulğun ağacının altında əlində nizə oturmuş, bütün əyanları
isə ətrafında dayanmışdılar. 7 Şaul ətrafındakı əyanlarına belə dedi: «Ey
Binyaminlilər, indi mənə qulaq asın. Yesseyin oğlu hamınıza tarlalar
və üzümlüklər verəcəkmi? Hamınızı minbaşı və yüzbaşı edəcək ki,
8 mənim üçün hiylə qurursunuz? Mənim oğlum Yesseyin oğlu ilə əhd
bağlayan zaman bunu qulağıma çatdıran olmadı və heç birinizin mənə
yazığı gəlmədi. Pusqu qurmaq üçün oğlum mənim üstümə qulumu
qiyama qaldırır, deyə bu xəbəri qulağıma çatdıran oldumu?» 9 [s] Şaulun
əyanlarının yanında Edomlu Doeq də dayanmışdı və o dedi: «Yesseyin
oğlunu Novda, Axituv oğlu Aximelekin yanına gələndə gördüm. 10 Orada
Aximelek Davud üçün Rəbbə müraciət etdi və ona həm ərzaq, həm də
Filiştli Qolyatın qılıncını verdi».
11 Padşah Axituv oğlu kahin Aximeleki və atasının külfətini, həm də
Novda olan kahinləri çağırmaq üçün adam göndərdi. Onların hamısı
padşahın yanına gəldi. 12 Şaul dedi: «Ey Axituv oğlu, indi məni dinlə».
Aximelek dedi: «Buyurun, ağam». 13 Şaul dedi: «Allaha müraciət
edib bugünkü kimi mənim üstümə qiyam qaldırmaq üçün Yessey
oğlunun əlinə çörək və qılınc verərək niyə mənə qarşı fənd qurdunuz?»
14 Aximelek padşaha cavab verdi: «Bütün əyanlarının arasında Davud
kimi sədaqətli olanı varmı? O, padşahın kürəkəni, mühafizəçilərin
başçısı və sənin evində çox etibarlı sayılan adamdır. 15 Onun üçün Allaha
müraciət etməyə ancaq o gündənmi başlamışam? Əsla! Padşahım bu
quluna və atamın külfətinə şər atmasın, çünki az-çox olsa belə, qulunun
bu işdən heç bir xəbəri yoxdur». 16 Padşah dedi: «Ey Aximelek, sən və
atanın külfəti mütləq ölməlisiniz». 17 Padşah yanındakı mühafizəçi
əsgərlərə dedi: «Dönün, Rəbbin kahinlərini öldürün. Ona görə ki onlar
da Davudla əlbir olub. Çünki onun qaçdığını bilib bu xəbəri qulağıma
çatdırmayıblar». Lakin padşahın adamları əl qaldırıb Rəbbin kahinlərini

---

[s] **22:9-10** Zəb. 52 başlıq

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

öldürmək istəmədilər. 18 Padşah Edomlu Doeqə dedi: «Dön, bu kahinləri
öldür». Edomlu Doeq dönüb kahinləri öldürdü və o gün kətan efod geyən
səksən beş kişi öldürüldü. 19 Sonra o, kahinlərin şəhəri olan Novu da
qılıncdan keçirdi. Kişi, qadın, gənc, körpə bilmədən bütün adamları,
eləcə də öküzləri, eşşəkləri və qoyunları qılıncdan keçirdi.
20 Axituvun oğlu Aximelekin oğullarından Evyatar adlı bir nəfər
qurtulub Davudun yanına qaçdı. 21 Evyatar Şaulun Rəbbin kahinlərini
öldürdüyünü Davuda xəbər verdi. 22 Davud Evyatara dedi: «O vaxt
Edomlu Doeq orada olanda mütləq bunu Şaula çatdıracağını anlamışdım.
Atanın külfətinin qırılmasına səbəb mən oldum. 23 Yanımda qal, qorxma,
çünki mənim canımı almaq istəyən sənin də canını almaq istəyir. Əgər
yanımda qalsan, salamat olarsan».

Davudun Qeila şəhərini qurtarması

23 1 Davuda xəbər verərək dedilər: «Budur, Filiştlilər Qeilaya
hücum çəkib xırmanları talan edirlər». 2 Davud Rəbbə müraciət
edib dedi: «Gedib Filiştlilərlə vuruşummu?» Rəbb Davuda dedi: «Get
Filiştlilərə hücum et və Qeilanı qurtar». 3 Davudun adamları isə ona
dedilər: «Bax burada – Yəhudada biz qorxu içərisindəyik. Bəs biz Qeilaya,
Filişt ordularına qarşı necə çıxaq?» 4 Davud Rəbbə yenidən müraciət etdi
və Rəbb ona cavab verib dedi: «Qalx Qeilaya en, çünki Filiştliləri sənə
təslim edəcəyəm». 5 Davudla adamları Qeilaya gedib Filiştlilərə qarşı
hücuma keçdilər. Davud onların mal-qaralarını apardı və Filiştlilərə
güclü zərbə vurub Qeila əhalisini qurtardı.
6 Aximelekin oğlu Evyatar Qeilaya – Davudun yanına qaçarkən əlində
efod enmişdi. 7 Davudun Qeilaya gəlməsi Şaula çatdırıldı. Şaul dedi:
«Allah onu mənim ovcumun içinə qoyub, çünki cəftəli darvazaları olan
bir şəhərə girməklə o özünü çıxılmaz vəziyyətə salıb». 8 Şaul Qeilaya
enmək və Davudla adamlarını mühasirəyə almaq üçün bütün xalqı
müharibəyə çağırdı. 9 Şaulun ona pislik etmək istədiyini Davud bilirdi.
O, kahin Evyatara dedi: «Efodu bura gətir». 10 Davud sözünə davam etdi:
«Ey İsrailin Allahı Rəbb, mən ciddi məlumat almışam ki, bu quluna görə
şəhəri məhv etmək üçün Şaul Qeilaya gəlmək istəyir. 11 Qeila sakinləri
məni ona təslim edəcəklərmi? Ey İsrailin Allahı Rəbb, yalvarıram, bunu
quluna agah et. Şaul da Sənin qulun eşitdiyi kimi bura enəcəkmi?» Rəbb
«o enəcək» dedi. 12 O zaman Davud dedi: «Qeilalılar məni və adamlarımı
Şaula təslim edəcəkmi?» Rəbb «təslim edəcəklər» dedi. 13 Davud təxminən
altı yüz nəfər adam ilə qalxıb Qeiladan çıxdı və bu yerdən başqa yerə
getdi. Davudun Qeiladan qaçdığını eşidən Şaul oraya getmək fikrindən
döndü. 14 Davud çöllükdə qalalarda qalıb Zif səhrasındakı dağlıq
bölgəsində yaşadı. Şaul hər gün Davudu axtarırdı, lakin Allah onu Şaula
təslim etmədi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yonatan ilə Davudun görüşü

15 Zif səhrasındakı Xoreşdə olan Davud gördü ki, Şaul onun canını
almaq üçün yola çıxıb. 16 Şaulun oğlu Yonatan qalxıb Xoreşə, Davudun
yanına gəldi və onu Allah naminə ruhlandırdı. 17 Ona dedi: «Qorxma,
atam Şaulun əlinə düşməyəcəksən, İsrailin padşahı sən olacaqsan, mən
səndən sonra ikinci olacağam. Bunu hətta atam Şaul da bilir». 18 [t] Sonra
ikisi də Rəbbin önündə əhd bağladı və Davud Xoreşdə qaldı, Yonatan isə
evinə qayıtdı.

Davudun Zifdə Şauldan qurtulması

19 [u] Ziflilər Giveaya, Şaulun yanına qalxıb dedilər: «Davud bizim
yanımızda, Yeşimonun cənubundakı Xakila təpəsində, Xoreşdəki
qalalarda gizlənmişdi. 20 Ey padşah, indi oraya ensən, ürəyindəki arzuna
çatarsan. Onu padşaha təslim etmək bizim payımıza düşər». 21 Şaul dedi:
«Mənə xeyirxahlıq etdiyiniz üçün Rəbb sizə bərəkət versin. 22 Gedin daha
yaxşı araşdırın və öyrənin ki, hara ayaq basıb, kimlər onu görüb. Deyirlər
ki, o çox hiyləgərdir. 23 Gizləndiyi yerlərin hamısını tapıb öyrənin, doğru
xəbərlə mütləq yanıma gəlin və mən də sizinlə oraya gedəcəyəm. Əgər o
bölgədə olsa, onu bütün Yəhuda tayfaları arasında axtaracağam».
24 Ziflilər qalxıb Şauldan qabaq Zifə qayıtdılar. Davudla adamları
Yeşimonun cənubunda – Aravadakı Maon səhrasında idi. 25 Şaulla
adamları onu axtarmaq üçün həmin yerə getdilər. Bu, Davuda xəbər
verildi və o da qayalığa enib Maon səhrasında qaldı. Şaul bunu
eşidərkən Maon səhrasında Davudu təqib etdi. 26 Şaul dağın bir tərəfi,
Davudla adamları isə dağın o biri tərəfi ilə getməkdə idi. Davud cəld
tərpənib Şaulun qabağından qaçdı, çünki Şaulla adamları Davudla
adamlarını tutmaq üçün oranı mühasirəyə alırdılar. 27 Bu vaxt Şaulun
yanına bir qasid gəlib dedi: «Tez ol, geri qayıt, çünki Filiştlilər ölkəyə
hücum ediblər». 28 Şaul Davudu təqib etməkdən əl çəkərək Filiştlilərə
qarşı döyüşə getdi. Ona görə də o yerə Sela-Hammaxleqot [v] adı verildi.
29 Davud oradan çıxıb En-Gedi qalalarında qaldı.

Davudun Şaula rəhmi

24 1 Şaul Filiştliləri təqib edib dönərkən ona belə xəbər verildi:
«Davud En-Gedi səhrasındadır». 2 O bütün İsraildən üç min
seçmə adam götürüb Davudla adamlarını axtarmaq üçün Dağ Keçiləri
qayasının yaxınlığına getdi. 3 [w] Yol kənarındakı qoyun ağıllarına gəldi.
Orada bir mağara vardı. Şaul ayaqyoluna getmək üçün oraya girdi.

---

[t] **23:18** 1Şam. 18:3 [u] **23:19** Zəb. 54 başlıq [v] **23:28** *Sela-Hammaxleqot* – ibrani dilində *ayrılıq qayası.* [w] **24:3** Zəb. 57 başlıq; Zəb. 142 başlıq

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Davud adamları ilə mağaranın lap içəri tərəfində oturmuşdu. 4 Davudun
adamları ona dedi: «Budur, Rəbbin sənə “bax düşmənini sənə təslim
edəcəyəm, gözündə nə xoşdursa, ona edəcəksən” dediyi gün bu gündür».
Davud qalxıb gizlicə Şaulun cübbəsinin ətəyindən kəsdi. 5 Sonra Şaulun
ətəyindən bir parça kəsdiyinə görə Davudun ürəyi ağrıdı. 6 O, adamlarına
belə dedi: «Rəbbin məsh etdiyi ağama əl qaldırıb belə bir iş görməyi
Rəbb məndən uzaq etsin, çünki o, Rəbbin məsh olunmuşudur». 7 Davud
bu sözlərlə adamlarının qarşısını aldı və onları Şaula qarşı qalxmağa
qoymadı. Şaul da mağaradan çıxıb yoluna davam etdi.
8 Ondan sonra Davud qalxıb mağaradan çıxdı və Şaulun arxasınca «Ağam
padşah!» deyə çığırdı. Şaul arxaya baxdı. Davud üzüstə yerədək təzim etdi.
9 O, Şaula dedi: «“Davud sənin pisliyini istəyir” deyən adamların sözünə
niyə qulaq asırsan? 10 Bax öz gözlərinlə gördün ki, bu gün Rəbb mağarada
səni mənə necə təslim etdi. Mənə təklif etdilər ki, səni öldürüm, lakin mən
sənə qıymadım. Dedim ki, ağama qarşı əl qaldırmaram, çünki o, Rəbbin
məsh olunmuş padşahıdır. 11 Ey atam, əlimdəkinə bax, bu sənin cübbənin
ətəyidir. Cübbənin ətəyindən kəsib səni öldürmədiyimdən gör və anla ki,
sənə qarşı pislik və qiyam etmək əlimdən gəlmir. Sən canımı almaq üçün
məni ovladığın halda mən sənə qarşı günah etmədim. 12 Sənlə mənim
aramda qoy Rəbb hakim olsun! Qoy Rəbb səndən mənim qisasımı alsın.
Mən sənə əl qaldırmaram. 13 Qədim zamanlardan belə bir məsəl var: “Pislik
pislərdən çıxar”. Bu məsəldə deyildiyi kimi sənə əl qaldırmayacağam.
14 İsrailin padşahı kimə qarşı çıxıb? Sən kimi qovursan? Ölü itimi qovursan,
yoxsa bir birənimi? 15 Qoy Rəbb sənlə mənim aramda hakim olub hökm
versin və baxıb bu çəkişməni görsün, məni sənin əlindən qurtarsın».
16 Davud bu sözləri Şaula söyləyib qurtarandan sonra Şaul «Oğlum
Davud, bu sənin səsindirmi?» dedi və bərkdən ağladı. 17 O, Davuda dedi:
«Mən sənin qədər saleh deyiləm, çünki sən mənə pisliyimin əvəzinə
yaxşılıq etdin. 18 Bu gün də mənə yaxşı münasibətini bəlli etdin, çünki
Rəbb məni sənə təslim etdi, sən isə məni öldürmədin. 19 Əgər bir insan
düşmənini taparsa, onu salamat buraxarmı? Buna görə də bugünkü işinin
əvəzini Rəbb sənə yaxşılıqla ödəsin. 20 İndi isə bax bilirəm ki, sən mütləq
padşah olacaqsan və İsrailin padşahlığı sənin əlinə keçib güclənəcək.
21 Məndən sonra nəslimi kəsməyəcəyinə və atamın nəslindən adımı
silməyəcəyinə indi burada mənə Rəbbin haqqı naminə and iç». 22 Davud
Şaula and içdi və Şaul evinə qayıtdı. Davud isə adamları ilə sığınacağa
çıxdı.

Şamuelin ölümü

25 1 Şamuel öldü və bütün İsrail yığılıb onun üçün yas qurdu. Onu
Ramada – öz evinin yanında dəfn etdilər. Sonra Davud durub
Paran səhrasına endi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Aviqailin müdrikliyi

2 Maonda yaşayan, Karmeldə mülkü olan çox varlı bir adam var idi.
Onun üç min baş qoyunu, min baş keçisi vardı. O, qoyunlarını Karmeldə
qırxdırırdı. 3 Bu adamın adı Naval, arvadının adı isə Aviqail idi. Qadın
ağıllı və gözəl idi. Kalev nəslindən olan kişi isə kobud və bədxasiyyət
idi. 4 Davud səhrada eşitdi ki, Navalın qoyun qırxımı var. 5 O, on nökər
göndərib onlara dedi: «Karmelə qalxıb Navalın yanına gedin və məndən
ona salam deyin. 6 Sonra ona belə deyərsiniz: “Ömrün uzun olsun! Sən
və evin, səninkilərin hamısı qoy var olsun! 7 Eşitmişəm ki, indi sizdə
yun qırxımıdır. Sənin çobanların bizim yanımızda olanda biz onları
incitmədik və Karmeldə qaldıqları günlər ərzində heç nəyi əskilmədi.
8 Bunu öz nökərlərindən də soruşa bilərsən və onlar da sənə deyər. Qoy
nökərlərim sənin gözündə lütf tapsın, çünki yanına bayram zamanı
gəlmişik. Rica edirəm ki, qullarına və oğlun Davuda əlində olanından
ver”».
9 Davudun nökərləri gəlib bütün bu sözləri Davudun adından Navala
söyləyib gözlədilər. 10 Naval isə Davudun nökərlərinə belə cavab verdi:
«Davud kimdir? Yessey oğlu kimdir? İndilərdə ağasından qaçan çox qullar
var. 11 Çörəyimi, suyumu və qırxınçılar üçün kəsdiyim heyvanların ətini
götürüb haradan olduğunu bilmədiyim adamlaramı verim?» 12 Davudun
nökərləri öz yolları ilə geriyə qayıtdılar və gəlib bu sözlərin hamısını
Davuda söylədilər. 13 Davud adamlarına «hamı qılıncını bağlasın» dedi.
Hamı bir nəfər kimi qılıncını bağladı. Davud da belə etdi. Dörd yüz nəfər
Davudun ardınca getdi və iki yüz nəfər isə ərzaqların yanında qaldı.
14 Navalın nökərlərindən biri onun arvadı Aviqailə xəbər verdi: «Bax
ağamızı salamlamaq üçün Davud səhradan qasidlər göndərdi, ağamız
isə onları təhqir etdi. 15 Amma həmin adamlar bizə çox yaxşılıq etmiş və
bizi incitməmişdilər. Çöldə olduğumuz, onlarla gəzdiyimiz bütün günlər
ərzində heç nəyimiz əskilməmişdi. 16 Qoyunları otararkən yanlarında
olduğumuz günlər gecə və gündüz bizə dayaq oldular. 17 İndi isə budur,
bax nə edəcəyini düşün, çünki ağamıza, onun bütün külfətinə qarşı pis
qərar verilmişdir. Çünki Naval elə yaramaz insandır ki, ona kimsə söz
deyə bilmir».
18 Bundan sonra Aviqail cəld tərpənib, iki yüz kömbə çörək və iki
tuluq şərab hazırladı. Beş qoyun cəmdəyi, beş ölçü qovurğa, yüz salxım
quru üzüm və iki yüz parça basılmış əncir lavaşanası götürüb eşşəklərə
yüklədi. 19 Sonra nökərlərinə dedi: «Siz qabaqda gedin, arxanızca
gəlirəm». Bu barədə əri Navala heç nə bildirmədi. 20 Aviqail eşşəyə minib
dağın bağlı tərəfindən enərkən Davud da adamları ilə oraya enməkdə idi
və qadın onlarla rastlaşdı. 21 Davud demişdi: «Doğrudan da, bu adamın
çöldə olan bütün mallarını qorudum və onun heç nəyini əskilməyə

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qoymadım, amma nahaq yerə. O isə mənə yaxşılığımın əvəzində pislik
etdi. 22 Əgər səhərədək onun bütün divar isladanlarından – kişilərindən
birini belə, sağ buraxsam, qoy Allah Davudun düşmənlərinə beləsini və
bundan betərini etsin».
23 Aviqail Davudu görcək cəld eşşəkdən düşdü və Davudun önündə
üzünü yerə qoyaraq təzim etdi. 24 Sonra onun ayaqlarına düşüb dedi:
«Ey ağam, bu günahı mənim üzərimə qoy. İzin ver ki, kənizin sənin lə
danışsın. Nə olar, kənizinin sözlərinə qulaq as. 25 Ağam, rica edirəm,
Navalın – o yaramaz insanın acığını qəlbinə salma, çünki adı necədirsə,
özü də elədir. Adı Naval[x] olduğu kimi özü də axmaqdır. Ey ağam, mən
kənizin ağamın göndərdiyi nökərləri görməmişəm. 26 Madam ki Rəbb səni
indi qana batmaqdan və öz əlinlə qisas almaqdan saxladı, var olan Rəbbə
və canına and olsun, ağamın düşmənləri və bədxahları Naval kimi olsun.
27 İndi isə izin ver, kənizinin ağama gətirdiyi bu hədiyyələr arxanca
gələn cavanlara verilsin. 28 Yalvarıram, kənizinin günahını bağışla, çünki
Rəbb mütləq ağam üçün möhkəm sülalə yaradacaq, ona görə ki ağam
Rəbbin döyüşlərini edir və ömrün boyu səndə şər olmayacaq. 29 Kimsə
qalxıb səni qovmaq və canını almaq istəyəndə ağamın canı Rəbb Allahın
həyat kisəsində saxlanılacaq, sənin düşmənlərinin canı isə sapandın
ortasından atılan daş kimi atılacaq. 30 Rəbb ağama dediyi yaxşılıqların
hamısını həyata keçirəndə və səni İsrailə hökmdar edəndə 31 ağam nahaq
qan töküb özü üçün qisas aldığına görə peşman olmayacaq, vicdan əzabı
çəkməyəcək. Rəbb ağama yaxşılıq edəndə kənizini də yada sal».
32 Davud Aviqailə dedi: «İsrailin Allahı Rəbbə alqış olsun ki, bu gün
məni qarşılamağa səni göndərdi. 33 Ağlına bərəkallah, xeyir-dualı olasan!
Bu gün məni qan tökməkdən və əlimlə öz qisasımı almaqdan saxladın.
34 Həqiqətən, məni sizə pislik etməkdən sən saxladın, İsrailin Allahı var
olan Rəbbə and olsun, əgər cəld tərpənib mənim qarşıma çıxmasaydın,
mütləq səhər işığına qədər Navalın divar isladanlarından – kişilərindən
biri də sağ qalmayacaqdı». 35 Davud onun gətirdiyi şeyləri əlindən alıb
dedi: «Evinə salamat get, budur, sənin sözünə baxıb xahişini yerinə
yetirdim».
36 Aviqail Navalın yanına gəldi. Navalın evində padşah ziyafətinə
oxşar bir ziyafət vardı. O çox sərxoş olduğuna görə könlü nəşəli idi.
Səhər açılana qədər qadın ona heç nə bildirmədi. 37 Səhər açılanda, Naval
şərabdan ayılan kimi arvadı baş verən hadisələri ona danışdı və Navalın
ürəyindən ağrı tutdu, bədəni daşa döndü. 38 Bununla da təxminən on
gündən sonra Rəbb Navalı vurdu və o öldü.
39 Davud Navalın öldüyünü eşidəndə dedi: «Navalın əli ilə yaranan
rüsvayçılığımı görüb qulunu davadan və pislikdən saxlayan Rəbbə alqış

---

[x] **25:25** *Naval* – ibrani dilində *axmaq.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

olsun! Rəbb Navalın bədxahlığını öz başına gətirdi». Davud Aviqaili
özünə arvad olaraq almaq üçün ona elçi göndərdi. 40 Davudun elçiləri
Karmelə, Aviqailin yanına gəlib belə söylədilər: «Səni arvad olaraq almaq
üçün Davud bizi elçi göndərdi». 41 Aviqail qalxıb yerədək təzim edib
dedi: «Qoy kənizin ağamın qullarının ayaqlarını yumaq üçün bir qarabaş
olsun». 42 O cəld qalxıb eşşəyə mindi. Ona xidmət edən beş gənc qadını
yanına alaraq Davudun qasidlərinin ardınca getdi və Davudun arvadı
oldu.
43 Davud İzreelli Axinoamı da almışdı. Hər ikisi onun arvadı oldu.
44 Şaul isə qızı Mikalı – Davudun arvadını Qallimli Layiş oğlu Paltiyə ərə
vermişdi.

Davudun yenə Şaula rəhm etməsi

26 1 [y] Ziflilər Giveaya, Şaulun yanına gəlib dedilər: «Davud Yeşimon
şəhəri ilə üzbəüz olan Xakila təpəsində gizlənmirmi?» 2 Şaul
durub Davudu axtarmaq üçün özü ilə bərabər İsraildən üç min seçmə
adam götürərək Zif səhrasına endi. 3 O, Yeşimonla üzbəüz olan Xakila
təpəsindəki yol kənarında ordugah qurdu. Səhrada qalan Davud Şaulun
onun ardınca düşüb gəldiyini gördü. 4 Davud kəşfiyyatçılar göndərdi və
həqiqətən, Şaulun gəldiyini öyrəndi. 5 O qalxıb Şaulun ordugah qurduğu
yerə gəldi və Şaulla ordu başçısı Ner oğlu Avnerin yatdığı yerə baxdı.
Şaul ordugahın içərisində yatırdı. Xalq onun yanında düşərgə salmışdı.
6 Davud Xetli Aximelekə və Yoavın qardaşı Seruya oğlu Avişaya dedi:
«Kim mənimlə Şaulun yanına – ordugaha enər?» Avişay dedi: «Mən
sənlə enərəm». 7 Davud və Avişay gecə xalqın yanına çatdılar və budur,
Şaul ordugahın içərisində yatıb yuxuya getmişdi, nizəsi isə başı üstündə
yerə sancılmışdı. Avnerlə xalq isə onun ətrafında yatırdı. 8 Avişay Davuda
dedi: «Allah bu gün düşmənini sənə təslim etdi. İndi isə qoy nizə ilə onu
birdəfəlik yerə elə yapışdırım ki, ikinci dəfə vurmağa ehtiyac olmasın».
9 Davud Avişaya dedi: «Yox, onu öldürmə! Bax Rəbbin məsh etdiyinə əl
qaldıran günahsız sayılarmı?» 10 Davud yenə dedi: «Var olan Rəbbə and
olsun, Rəbb onu mütləq vuracaq. Elə gün gələcək ki, öz əcəli ilə öləcək ya
da döyüşdə həlak olacaq. 11 Qoy Rəbbin məsh etdiyinə əl qaldırmaqdan
Rəbb Özü məni uzaq etsin. Rica edirəm, indi başının yanındakı nizəsini
və su qabını götür gedək». 12 Davud Şaulun başının yanındakı nizəsi ilə
su qabını götürdü və onlar getdilər. Onları görən olmadı. Bu işi bilən və
oyanan da olmadı. Rəbb tərəfindən onların üstünə dərin yuxu gəldiyinə
görə hamı yatmışdı.
13 Davud qarşı tərəfə keçib uzaqda, dağın başında durdu; onların
arasında xeyli məsafə var idi. 14 Davud xalqa və Ner oğlu Avnerə «ey

---

[y] **26:1** Zəb. 54 başlıq

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Avner, mənə cavab ver» deyə qışqırdı. Avner də cavab verdi: «Sən
kimsən ki, qışqıra-qışqıra padşahı çağırırsan?» 15 Davud Avnerə dedi:
«Sən igidsən? İsraildə sənə bənzər kim var ki? Bəs niyə ağan padşahın
keşiyini çəkmirsən? Axı xalq arasından biri ağan padşahı öldürmək üçün
gəlmişdi. 16 İşini yaxşı görmürsən. Var olan Rəbb haqqı, hamınız ölümə
layiq adamlarsınız, ona görə ki ağanızın – Rəbbin məsh etdiyinin keşiyini
çəkmirsiniz. Bax padşahın başının yanında olan nizə və su qabı indi
haradadır?»

17 Şaul Davudun səsini tanıyıb dedi: «Bu sənin səsindirmi, oğlum
Davud?» Davud dedi: «Mənim səsimdir, ağam padşah». 18 Sonra sözünə
davam etdi: «Ağam nə üçün qulunu belə təqib edir? Nə etmişəm ki?
Əlimdən nə pislik gəlib? 19 Rica edirəm, ağam padşah indi qulunun
sözlərinə qulaq assın. Əgər mənə qarşı səni qaldıran Rəbdirsə, bir təqdim
qəbul etməyə razı olsun, yox, əgər bəşər övladlarıdırsa, qoy onlar Rəbb
qarşısında lənətə gəlsinlər. Belə ki “get özgə allahlara qulluq et” deyərək
Rəbbin irsindən pay almayım deyə məni qovdular. 20 Qoy qanım Rəbbin
hüzurundan uzaq yerdə tökülməsin. Dağlarda necə kəklik ovlayırlarsa,
indi İsrail padşahı da bir tək birəni axtarmaq üçün eləcə ova çıxıb».

21 Şaul dedi: «Günah etdim, qayıt, oğlum Davud. Mənim canım bu gün
sənin gözündə qiymətli olduğu üçün bir daha sənə pislik etməyəcəyəm.
Bax ağılsızlıq edib lap çox yanıldım». 22 Davud cavab verdi: «Budur nizən,
ey padşah! Qoy nökərlərindən biri gəlib onu aparsın. 23 Rəbb hər kəsə
öz salehliyinin və sədaqətinin əvəzini verəcək. Bu gün Rəbb səni mənə
təslim etdiyi halda mən Rəbbin məsh etdiyinə əl qaldırmaq istəmədim.
24 Qoy bu gün sənin canın gözümdə necə qiymətlidirsə, mənim canım da
Rəbbin gözündə elə qiymətli olsun və məni hər çətinlikdən qurtarsın».
25 Şaul Davuda dedi: «Oğlum Davud, bəxtiyar olasan! Sən böyük işlər
görüb mütləq qalib gələcəksən». Bundan sonra Davud öz yolu ilə getdi və
Şaul da öz yerinə qayıtdı.

Davud Filiştlilər arasında

27 1 Davud ürəyində düşündü: «Bir gün Şaulun əlində öləcəyəm.
Mənim üçün Filiştlilərin ölkəsinə qaçmaqdan yaxşı çarə yoxdur.
Şaul da məni bütün İsrail torpağında axtarmaq fikrindən əl çəkər və
mən onun əlindən qurtararam». 2 Davud durub yanındakı altı yüz kişi ilə
Qat padşahı Maok oğlu Akişin tərəfinə keçdi. 3 Davud həm özü, həm də
adamlarının hər biri külfəti ilə – Davudun iki arvadı İzreelli Axinoam
və Karmelli Navalın dul arvadı Aviqaillə birlikdə Qatda, Akişin yanında
qaldı. 4 Davudun Qata qaçdığını Şaula xəbər verdilər və o da bir daha onu
axtarmadı.

5 Davud Akişə dedi: «Əgər indi sənin gözündə lütf tapmışamsa, qoy
ətraf şəhərlərin birində mənə yer verilsin və mən də orada qalım. Axı

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

nə üçün bu qulun padşah şəhərində sənin yanında qalsın?» 6 O gün Akiş
ona Ziqlaqı verdi. Bu günə qədər Ziqlaq Yəhuda padşahlarına məxsusdur.
7 Davudun Filiştlilərin ölkəsində qaldığı müddət bir il dörd ay idi.
8 Davudla adamları gəlib Geşurlulara, Girzlilərə və Amaleqlilərə
basqın etdilər. Bu xalqlar qədim zamanlardan bəri Şura çatanadək
– Misir ölkəsinə qədər olan ərazidə məskən salmışdılar. 9 O hücum
etdiyi bu yerlərdə nə kişi, nə də qadınlardan heç kimi sağ buraxmazdı.
Onların qoyunlarını, öküzlərini, eşşəklərini, dəvələrini və geyimlərini
götürüb Akişin yanına qayıdırdı. 10 Akiş ondan soruşanda ki bu gün hara
basqın etdiniz, Davud belə cavab verirdi: «Yəhudanın, Yeraxmeellilərin
və Qenlilərin cənub bölgəsinə basqın etdik». 11 Davud belə edirdi.
Filiştlilərin ölkəsində qaldığı müddət ərzində onun iş üsulu belə idi:
«Bizim haqqımızda qoy xəbər verməsinlər» deyərək nə kişi, nə də
qadınlardan heç kimi sağ buraxmaz və onlardan heç birisini Qata
gətirməzdi.
12 Akiş Davuda inanaraq belə düşünürdü: «Artıq o öz xalqının – İsrailin
gözündən tamamilə düşüb və bundan sonra həmişəlik qulum olacaq».

Şaul və En-Dorlu cindar qadın

28 1 Həmin dövrdə İsrailə qarşı döyüşmək üçün Filiştlilər ordularını
döyüşə yığdılar. Akiş Davuda dedi: «Bunu yaxşı bil ki, sən və
adamların mənimlə bir orduda döyüşəcəksiniz». 2 Davud Akişə dedi: «Əla!
Sən qulunun nə edəcəyini görəcəksən». Akiş Davuda dedi: «Çox yaxşı,
mən səni həmişə özümə mühafizəçi qoyacağam».
3 [z] [a] Şamuel ölmüşdü və bütün İsrail onun üçün yas tutmuşdu. Onu
Ramada – öz şəhərində dəfn etmişdilər. Şaul isə bütün cindarları və
ruhçağıranları ölkədən qovmuşdu.
4 Filiştlilər yığılaraq gəlib Şunemdə ordugah qurdular. Şaul bütün
İsraili yığıb Gilboa dağında ordugah qurdu. 5 Şaul Filişt ordugahını
görəndə qorxudan ürəyi əsdi. 6 O, Rəbbə müraciət etdi. Amma Rəbb
ona nə yuxu, nə Urim, nə də peyğəmbərlər vasitəsilə cavab verdi. 7 Şaul
əyanlarına dedi: «Mənim üçün bir cindar qadın tapın ki, gedib ona
müraciət edim». Əyanları ona dedilər: «Bax En-Dorda bir cindar qadın
var».
8 Şaul zahiri görkəmini dəyişdirdi, başqa paltar geyinib, iki nəfərlə
bərabər oraya getdi və gecə ikən qadının yanına gəlib çatdı. Şaul dedi:
«Rica edirəm, mənim falıma baxıb cindarlığını göstər və kimi desəm,
onu mənim üçün çıxar». 9 Qadın dedi: «Bax Şaulun bu ölkədə nə etdiyini,
cindarları və ruhçağıranları necə qırdığını bilirsən. Niyə məni öldürmək
üçün canıma tələ qurursan?» 10 Şaul qadına «var olan Rəbbə and olsun,

---

[z] **28:3** 1Şam. 25:1 [a] **28:3** Lev. 20:27; Qanun. 18:10-11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

bu işin sənə bir ziyanı olmayacaq» deyərək Rəbbə and içdi. 11 Qadın dedi:
«Sənin üçün kimi çıxarım?» Şaul «mənə Şamueli çıxar» dedi. 12 Qadın
Şamueli görüncə bərkdən çığırıb Şaula dedi: «Sən ki Şaulsan, niyə məni
aldatdın?» 13 Padşah ona dedi: «Qorxma, de görüm, nə görürsən?» Qadın
Şaula dedi: «Yer altından çıxan allahlar kimi bir şəxs görürəm». 14 Şaul
dedi: «O kimə oxşayır?» Qadın dedi: «Cübbə geyinmiş qoca bir adam
çıxır». Şaul onun Şamuel olduğunu başa düşüb üzüstə əyilib yerə sərildi.
15 Şamuel Şaula dedi: «Məni çıxararaq niyə narahat etdin?» Şaul dedi:
«Çox dara düşmüşəm, çünki Filiştlilər mənə qarşı müharibə edirlər.
Artıq Allah da məndən üz döndərib, daha mənə peyğəmbərlər, yuxular
vasitəsilə cavab vermir. Ona görə də səni çağırdım ki, nə etməliyəmsə,
onu mənə bildirəsən». 16 Şamuel dedi: «Əgər Rəbb səndən üz döndəribsə,
demək O sənə düşmən olmuşdur. Belə halda bunu niyə məndən
soruşursan? 17[b] Rəbb mənim vasitəmlə söylədiyini etdi və padşahlığı
sənin əlindən qoparıb onu sənin yaxının Davuda verdi. 18[c] Sən Rəbbin
sözünə baxmadığın və Onun qızğın qəzəbini Amaleqlilərin üstünə
gətirmədiyin üçün bu gün O səni bu hala salıb. 19 Rəbb sənlə bərabər
İsraili də Filiştlilərə təslim edəcək və sabah sən və oğulların mənimlə
bərabər olacaqsınız, çünki Rəbb İsrail ordusunu da Filiştlilərə təslim
edəcək».
20 Şaul o zaman tir-tap yerə sərildi. Ona görə ki Şamuelin sözlərindən
çox qorxmuşdu, həm də onda taqət qalmamışdı, çünki bütün günü və
gecəni çörək yeməmişdi. 21 Qadın Şaulun yanına gəldi və onu sarsılmış
halda gördükdə dedi: «Bax kənizin sənin sözünə itaət etdi. Canımı dişimə
tutub mənə dediyin sözlərə qulaq asdım. 22 Rica edirəm, indi kənizinin
sözünə qulaq as və qabağına bir tikə çörək qoyum, onu ye ki, yola
düşəndə qüvvən olsun». 23 Lakin Şaul bunu rədd edib «yemirəm» dedi.
Amma əyanları da qadınla bərabər onu məcbur etdikdə Şaul onların
sözünə qulaq asdı və yerdən qalxıb yatağın üstündə oturdu. 24 Qadının
evində kökəldilmiş bir dana var idi. Tez onu kəsdi və un götürüb yoğurdu,
ondan mayasız çörək bişirdi. 25 Sonra onu Şaulla əyanlarının qarşısına
qoydu. Onlar yeyib ayağa qalxdılar və həmin gecə də durub getdilər.

Filiştlilərin Davuda inanmaması

29 1 Filiştlilər bütün ordularını Afeqdə topladılar. İsraillilər isə
İzreeldəki bulağın yanında ordugah qurdular.
2 Filiştlilərin ağaları yüz və min nəfərlik dəstələrlə irəliləyirdilər.
Davudla adamları isə Akişlə birlikdə arxadan gəlirdilər.
3 Filiştlilərin ağaları dedilər: «Bu İbranilərin burada nə işi var?» Akiş
onlara belə cavab verdi: «Bu adam bu günlərdə yaxud daha doğrusu, bu

---

[b] **28:17** 1Şam. 15:28 [c] **28:18** 1Şam. 15:3-9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

illərdə yanımda olan İsrail padşahı Şaulun qulu Davud deyilmi? Mənim
yanıma gələn gündən bəri onda pis bir şey görmədim». 4 Filiştlilərin
ağaları Akişin üstünə qəzəblənib dedilər: «Bu adamı geri qaytar, qoy o
təyin etdiyin yerə qayıtsın və bizimlə döyüşə getməsin, yoxsa döyüşdə
bizə düşmənçilik edər. Çünki o, ağasının rəğbətini qazanmaq üçün
buradakı adamların başını kəsib ona aparmaqdan daha yaxşı yol
taparmı? 5 [d] Rəqslərdə
"Şaul qırdı minləri,
Davudsa on minləri"
deyə haqqında tərənnüm sözləri söylənən Davud bu deyilmi?»
6 Akiş Davudu çağırıb ona dedi: «Var olan Rəbbə and olsun, sən düz
adamsan. Orduda mənimlə yürüşə çıxmağın gözümdə xoşdur, çünki
yanıma gəldiyin gündən bu günə qədər səndə pis bir şey tapmadım.
Lakin ağaların gözünə xoş görünmürsən. 7 İndi sağ-salamat öz yerinə
qayıt. Filiştlilərin ağalarının gözündə pis olanı etmə». 8 Davud Akişə dedi:
«Axı mən nə etmişəm? Yanına gələn gündən bu günə qədər qulunda nə
tapdın ki, ağam padşahın düşmənlərinə qarşı gedib vuruşmayım?» 9 Akiş
Davuda cavab verdi: «Bilirəm ki, mənim gözümdə sən Allahın mələyi
kimi yaxşısan, amma Filiştlilərin başçıları dedilər: "O bizimlə bir döyüşə
çıxmasın". 10 İndi səninlə gələn ağanın qulları ilə birgə səhər tezdən
qalxın. Sübh tezdən qalxın və dan yeri ağarar-ağarmaz buradan gedin».
11 Səhəri yola çıxmaq üçün Davud özü və adamları qalxıb Filiştlilərin
torpağına qayıtdı. Filiştlilər isə İzreelə getdilər.

Davudun Amaleqliləri məğlub etməsi

30 1 Davudla adamları üçüncü gün Ziqlaqa çatdılar. Elə bu
zaman Amaleqlilər Negevə və Ziqlaqa hücum edərək Ziqlaq
şəhərinə od vurub yandırmışdılar. 2 Orada olan qadınlardan isə heç
kimi öldürməmişdilər, böyükdən kiçiyə qədər hamısını əsir edib öz
yolları ilə geri qayıtmışdılar. 3 Davud adamları ilə şəhərə gəlib gördü
ki, şəhər yandırılıb və onların arvadları, oğul və qızları əsir aparılıb.
4 Buna görə Davud yanına yığılan camaatla birgə taqətdən düşənə qədər
hönkürüb ağladı. 5 [e] Əsir aparılanlar arasında Davudun iki arvadı, İzreelli
Axinoamla Karmelli Navalın dul arvadı Aviqail də var idi. 6 [f] Davudun
ürəyi çox sıxılırdı, çünki xalq «onu daşlayaq» deyirdi. Ona görə ki
camaatın hər birinin oğul və qızından ötrü canı yanırdı. Lakin Davud
Allahı Rəbdən qüvvət aldı.
7 O, Aximelekin oğlu kahin Evyatara dedi: «Rica edirəm, efodu mənim
üçün buraya gətir». Evyatar da efodu Davudun yanına gətirdi. 8 Davud
Rəbbə müraciət edərək dedi: «Bu basqınçıların arxasınca düşsəm, onlara

---

[d] **29:5** 1Şam. 18:7; 21:11 [e] **30:5** 1Şam. 25:42-43 [f] **30:6-7** 1Şam. 22:20-23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

çatarammı?» Rəbb ona dedi: «Ardlarınca düş, mütləq onlara çatacaqsan
və mütləq əsirləri qurtaracaqsan». 9 Davud yanında olan altı yüz nəfərlə
gedib Besor vadisinə çatdı. Yorulub dala qalanlar isə vadidə qaldılar.
10 Lakin Davud dörd yüz nəfərlə basqınçıların ardınca qaçmaqda davam
etdi, çünki iki yüz nəfər adam yorularaq Besor vadisini keçə bilməmişdi.
11 Çöldə bir Misirli tapdılar və onu Davudun yanına gətirdilər. Ona çörək
yedirib, su içirtdilər. 12 Sonra bir dilim basılmış əncir lavaşanası ilə iki
salxım quru üzüm verdilər. O da yeyib özünə gəldi, çünki üç gün-üç gecə
çörək yeməmiş və su içməmişdi. 13 Davud ona dedi: «Sən kimin qulusan?
Haradansan?» O dedi: «Bir Amaleqlinin qulu, Misirli bir gəncəm. Üç
gün əvvəl xəstələndim, ona görə ağam məni atdı. 14 Biz Keretlilərin
cənubuna, Yəhuda torpağına və Kalevin cənubuna basqın etdik, Ziqlaqa
od vurub yandırdıq». 15 Davud ona dedi: «Məni bu basqınçıların yanına
apararsanmı?» Həmin adam dedi: «Məni öldürməyəcəyinə və ağama
təslim etməyəcəyinə Allah haqqı üçün and iç, mən də səni basqınçıların
yanına aparım».

16 O, Davudu basqınçıların yanına endirdi. Bu zaman basqınçılar hər
yana yayılmışdılar. Onlar Filişt və Yəhuda diyarından böyük talan malı
götürmüş və bundan ötrü yeyib-içərək şənlik edirdilər. 17 Davud gün
batandan ertəsi günün axşamınadək onları qırdı. Dəvələrə minib qaçan
dörd yüz nəfər gəncdən başqa heç kim canını qurtara bilmədi. 18 O,
Amaleqlilərin götürüb apardığı hər bir şeyi və iki arvadını geri qaytardı.
19 Böyükləri, kiçikləri, bütün oğul və qızları, talan edərək ələ keçirdikləri
bütün şeyləri Davud geri qaytardı və onlardan heç nə əskik olmadı.
20 Davud qoyunlarla öküzləri də geri qaytardı. Onları o biri heyvanların
qarşısından sürüb «bu, Davudun talan malıdır» deyirdilər.

21 Davud yorulub ardınca gələ bilməyən və Besor vadisində qalan
iki yüz nəfərin yanına gəldi. Onlar Davudu və yanındakı adamları
qarşılamağa çıxdılar. Davud oraya yaxınlaşanda xalqa salam verdi.
22 Davudla birlikdə gedən adamlar arasında olan bütün pis və yaramaz
adamlar belə dedilər: «Onlar bizimlə birlikdə getmədikləri üçün biz
də qurtardığımız talan malından onlara heç nə verməyəcəyik. Ancaq
hər adama öz arvad-uşaqlarını verəcəyik. Qoy onları götürüb buradan
getsinlər». 23 Amma Davud onlara belə dedi: «Xeyr, qardaşlarım! Rəbbin
bizə verdiyi şeylərlə belə etməyəcəksiniz. Bizi qoruyan Rəbdir və
üstümüzə gələn basqınçıları O bizə təslim etdi. 24 Sizin bu sözünüzü kim
dinləyər? Çünki döyüşə gedənin payı nə qədərdirsə, yüklərin yanında
qalanın da payı o qədər olacaq, bərabər bölünəcək». 25 Davud bütün İsrail
üçün o gündən bu günə qədər davam edən bir qanun və hökm yaratdı.

26 Davud Ziqlaqa gəldi və «budur, sizin üçün Rəbbin düşmənlərindən
alınan talandan bir hədiyyə» deyərək dostları olan Yəhuda
ağsaqqallarına, 27 Bet-Eldə, Negevdəki Ramotda və Yattirdə, 28 Aroerdə,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sifmotda, Eştemoada, [29] Rakalda, Yeraxmeellilərin və Qenlilərin
şəhərlərində, [30] Xormada, Bor-Aşanda, Atakda, [31] Xevronda olanlara və
adamları ilə gəzdiyi yerlərin hamısında yaşayanlara talan malından
göndərdi.

Şaulla oğullarının ölümü
(1Saln. 10:1-14)

31 [1] Filiştlilər İsraillilərlə döyüşdü. İsraillilər Filiştlilərin önündən
qaçdılar, qırılanlar Gilboa dağında qaldı. [2] Filiştlilər Şaulla
oğullarını təqib edib Şaulun oğulları Yonatanı, Avinadavı və Malki-Şuanı
öldürdülər. [3] Döyüş Şaulun ətrafında şiddətlənəndə oxatanlar onu tapdılar
və ağır yaraladılar. [4] Şaul öz silahdarına dedi: «Qılıncını çək, məni vur,
yoxsa bu sünnətsizlər gəlib qılınclarını mənə batıraraq əylənəcəklər».
Lakin silahdarı çox qorxduğundan bunu etmək istəmədi. Ona görə də
Şaul qılıncını götürüb özünü onun üstünə yıxdı. [5] Şaulun öldüyünü
görəndə silahdarı da özünü qılıncının üstünə yıxıb Şaulla birgə öldü. [6] O
gün Şaul üç oğlu, silahdarı və bütün adamları ilə birlikdə belə həlak oldu.
[7] Dərənin o biri tərəfində və İordan çayının o biri tayında olan İsraillilər
İsrail ordusunun qaçdığını və Şaulla oğullarının öldüyünü görəndə
şəhərləri qoyub qaçdılar. Filiştlilər gəlib o yerlərdə yaşadılar.

[8] Ertəsi gün Filiştlilər öldürülənləri soymaq üçün gələndə Gilboa
dağında Şaulla üç oğlunun meyitini tapdılar. [9] Şaulun başını kəsib
silahlarını götürdülər. Bütlərinin məbədinə və xalqa xoş xəbər vermək
üçün Filiştlilərin ölkəsinin hər tərəfinə qasid göndərdilər. [10] Şaulun
silahlarını ilahə Aştoretin məbədinə qoydular və cəsədini Bet-Şean
şəhərinin divarına mıxladılar.

[11] Yaveş-Gilead əhalisi Filiştlilərin Şaula etdiklərini eşidəndə [12] bütün
igidləri qalxıb gecə boyu yol gedərək Şaulun və oğullarının cəsədini Bet-
Şeanın divarından götürdülər. Yaveşə gəlib orada cəsədləri yandırdılar.
[13] Sonra cəsədlərin sümüklərini götürüb Yaveşdə, yulğun ağacının altında
basdırdılar və yeddi gün oruc tutdular.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İKİNCİ ŞAMUEL

KİTABI

GİRİŞ

«2 Şamuel» Kitabı *«1 Şamuel»* Kitabının davamıdır. Bu, Davudun əvvəl Yəhuda üzərində, sonra da, İsrail daxil olmaqla bütün millət üzərində hökmranlıq etməsinin tarixidir. Davud padşahlığının sərhədlərini genişləndirmək və mövqeyini möhkəmləndirmək üçün həm daxili, həm də xarici düşmənləri ilə mübarizə aparırdı. Bu Kitab Davudu böyük imana malik və Allaha həsr olunmuş, öz xalqının məhəbbətini qazanan bir insan kimi təsvir edir. Lakin o öz ehtiraslarına uyaraq böyük günah etdi. Amma Rəbbin peyğəmbəri Natan onun günahlarını ifşa edəndə Davud etiraf edərək Allahın verdiyi cəzanı həlimliklə qəbul edir. Davudun həyatı və nailiyyətləri İsrail xalqına o qədər təsir etmişdi ki, sonrakı dövrlərdə millət ən əzablı günlərində belə, Davuda bənzər bir padşah istəyir və arzuladığı padşahı «Davud oğlu» adlandırırdı.

Kitabın məzmunu:

1:1–4:12 Davudun Yəhuda üzərində hökmranlıq etməsi
5:1–24:25 Davudun bütün İsrail üzərində hökmranlıq etməsi
5:1–10:19 Erkən illər
11:1–12:25 Davud və Bat-Şeva
12:26–20:26 Əziyyət və çətinliklər
21:1–24:25 Sonrakı illər

Şaulun ölüm xəbəri

1 [1] Şaulun ölümündən sonra Davud Amaleqliləri məğlub edib qayıdan
zaman iki gün Ziqlaqda qaldı. [2] Üçüncü gün Şaulun yanından –
ordugahdan paltarı cırılmış, başı toz-torpağa batmış bir adam gəldi.
O, Davudun yanına çatıb qarşısında üzünü yerə qoyaraq təzim etdi.
[3] Davud ondan soruşdu: «Haradan gəlirsən?» Həmin adam ona dedi:
«Qaçıb canımı İsrail ordugahından qurtardım». [4] Davud ona dedi:
«Orada nə baş verib? Rica edirəm, mənə de». O dedi: «Ordu döyüş

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

meydanından qaçdı və onların bir çoxu qırılıb öldü. Şaulla oğlu Yonatan
da həlak oldu».
5 Davud ona xəbər verən cavan adamdan soruşdu: «Bəs sən haradan
bildin ki, Şaulla Yonatan da öldü?» 6 [a] Davuda xəbər verən cavan belə
dedi: «Təsadüfən Gilboa dağında idim və gördüm ki, Şaul nizəsinə
söykənərək dayanıb. Atlılar və döyüş arabaları isə artıq ona çatmaqda
idi. 7 Şaul geriyə baxanda məni görüb çağırdı. Mən dedim: "Buyurun,
buradayam". 8 O mənə "Sən kimsən?" dedi. Mən ona dedim ki, mən
bir Amaleqliyəm. 9 Şaul mənə dedi: "Gəl əyil üzərimə, məni öldür, can
üstəyəm, bu ağrılardan qurtarmaq istəyirəm". 10 Elə buna görə də mən
onun üstünə əyilib nəfəsini kəsdim. Çünki bilirdim ki, o yıxılandan sonra
artıq yaşaya bilməyəcək. Sonra onun başının tacını və qolunun bilərziyini
götürdüm və buraya, ağam üçün gətirdim».
11 Bunu eşidən Davud dartıb paltarlarını cırdı və yanındakı bütün
adamlar da belə etdilər. 12 Onlar Şaul üçün, oğlu Yonatan üçün, Rəbbin
xalqı və bütün İsrail nəsli üçün axşamacan yas qurub ağladılar və oruc
tutdular, çünki onlar qılıncdan keçirilərək həlak olmuşdu. 13 Davud
əhvalatı ona danışan cavana dedi: «Haralısan?» O cavab verdi: «Mən
yadelliyəm, bir Amaleqlinin oğluyam». 14 Davud ona dedi: «Bəs niyə
qorxmayaraq Rəbbin məsh olunmuş padşahını öldürmək üçün əl
qaldırdın?» 15 Davud adamlarından birini çağırıb dedi: «Get, onu öldür».
O da Amaleqlini vurub öldürdü. 16 Davud Amaleqliyə dedi: «Qoy qanın
öz başına dönsün! Çünki sənin əleyhinə "mən Rəbbin məsh olunmuş
padşahını öldürdüm" deyən ağzın şahidlik etdi».

Davudun Şaul və Yonatan üçün söylədiyi mərsiyə

17 Davud Şaul və oğlu Yonatanın yasında bu mərsiyəni oxudu.
18 Sonra tapşırdı ki, «Oxatan yay» adlı bu mərsiyəni Yəhuda övladlarına
öyrətsinlər. Bu mərsiyə Yaşar kitabında[b] yazılmışdır:

19 Ey İsrail, şərəfin öz yüksək yerlərinin üstündə öldürüldü!
İgidlər necə də qırıldı!
20 Filiştlilərin qızları sevinməsinlər deyə,
Sünnətsizlərin qızları fərəhlənməsinlər deyə
Bunu Qatda bildirməyin,
Aşqelon küçələrində yaymayın.

21 Ey Gilboa dağları,
Üstünə şeh, yağış düşməsin,
Qoy zəmilərin məhsul verməsin!
Çünki orada ləkələndi igidlərin qalxanı,

---

[a] **1:6-10** 1Şam. 31:1-6; 1Saln. 10:1-6 [b] **1:18** *Yaşar kitabı* – bax: Yeşua 10:13.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Şaulun yağ ilə silinməmiş qalxanı.
22 Öldürülənlərin qanına, igidlərin piyinə görə
Yonatanın yayı geri dönməzdi,
Şaulun qılıncı boş qayıtmazdı.

23 Şaul ilə Yonatan necə sevimli, əziz,
Həyatda və ölümdə ayrılmaz oldunuz siz.
Onlar qartallardan sürətli idi,
Aslanlardan qüvvətli idi.

24 Ey İsrail qızları, ağlayın Şaul üçün.
O sizə qiymətli al qumaşlar geydirərdi,
Geyiminizə qızıl naxışlar vurardı.

25 Ah, döyüş meydanında necə də igidlər qırıldı!
Yonatan sənin yüksək təpələrində həlak oldu.
26 Ey qardaşım Yonatan, sənin üçün ürəyim yanar.
Sən mənə çox əziz idin.
Sənin sevgin mənim üçün heyranedici idi,
Qadın sevgisindən də üstün idi.

27 İgidlər necə də qırıldı!
Döyüş silahları necə də yox oldu!

Davudun Yəhudada padşah seçilməsi

2 1 Bundan sonra Davud «Yəhuda şəhərlərindən birinə qalxımmı?»
deyə Rəbbə müraciət etdi. Rəbb «ora qalx» deyə cavab verdi.
Davud dedi: «Hara qalxım?» Rəbb dedi: «Xevrona». 2 [c] Davud iki arvadı
– İzreelli Axinoam və Karmelli Navalın dul arvadı Aviqaillə birlikdə
Xevrona qalxdı. 3 Davudun yanında olan adamları öz külfətlərini götürüb
Xevronun ətraf məhəllələrində yaşamağa başladı. 4 [d] Yəhuda adamları isə
gəlib Davudu orada Yəhuda nəslinin padşahı olaraq məsh etdilər.
O vaxt Davuda bildirdilər ki, Şaulu Yaveş-Gilead əhalisi dəfn edib.
5 Davud Yaveş-Gilead sakinlərinin yanına qasidlər göndərib belə dedi:
«Rəbb sizə xeyir-dua versin, çünki ağanız Şaula sədaqətli oldunuz və
onu dəfn etdiniz. 6 Bu işinizin əvəzini indi Rəbb sizə qoy xeyirxahlıq və
sədaqətlə versin! Bu işinizin və bu yaxşılığınızın əvəzini mən də sizə
ödəyəcəyəm. 7 Ağanız Şaul öldüyü üçün qoy indi qollarınız qüvvətdən
düşməsin və cəsur olun, çünki Yəhuda nəsli məni öz üzərində padşah
olaraq məsh edib».

---

[c] **2:2** 1Şam. 25:42-43 [d] **2:4** 1Şam. 31:11-13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 Şaulun ordu başçısı Ner oğlu Avner Şaulun oğlu İş-Boşeti götürüb
Maxanayimə aparmışdı. 9 Orada Avner onu Gilead, Aşuri, İzreel, Efrayim,
Binyamin və bütün İsrailin üzərində padşah etdi. 10 Şaul oğlu İş-Boşet
İsrailin padşahı olan zaman qırx yaşında idi. O, cəmi iki il padşahlıq etdi.
Yəhuda nəsli isə Davudun tərəfində idi. 11 Davud Xevronda, Yəhuda nəsli
üzərində yeddi il altı ay idi ki, padşahlıq edirdi.
12 Bir gün Ner oğlu Avner, Şaul oğlu İş-Boşetin əyanları ilə
Maxanayimdən Giveona getdi. 13 Seruya oğlu Yoav isə Davudun adamları
ilə çıxıb Giveon gölməçəsi yanında onları qarşıladı. Yoav adamları
ilə gölməçənin bir tərəfində, Avner isə adamları ilə gölməçənin o biri
tərəfində əyləşdi.
14 Avner Yoava dedi: «Qoy cavanlar qalxıb qarşımızda təkbətək
döyüşsün». Yoav dedi: «Qalxsınlar». 15 Onlar qalxdılar. Binyamin və
Şaul oğlu İş-Boşet tərəfindən on iki nəfər və Davudun adamlarından da
on iki nəfər qalxıb sayı-hesabı ilə yerlərinə keçdilər. 16 Onlar bir-birinin
başından tutub hər biri öz qılıncını qarşısında olanın böyrünə sapladı.
Hamısı birlikdə yerə yıxıldı. Buna görə də Giveonda olan o yerə Xelqat-
Hassurim[e] deyilir. 17 O gün döyüş çox şiddətli oldu və Avnerlə İsraillilər
Davudun adamları qarşısında məğlub oldular.
18 Seruyanın üç oğlu Yoav, Avişay və Asahel də orada idi. Asahel çöl
ceyranı kimi ayaqdan iti idi. 19 O, Avnerin dalınca düşüb onu qovurdu
və Avnerin arxasınca qaçarkən düz gedərək nə sağa, nə də sola dönürdü.
20 Avner arxaya baxıb dedi: «Asahel, bu sənsənmi?» O dedi: «Bəli,
mənəm». 21 Avner ona dedi: «Bir sağına yaxud soluna dön. O gənclərdən
birini tut, onun silahlarını al». Lakin Asahel əl çəkmədən onu qovurdu.
22 Avner Asahelə bir də dedi: «Qayıt, əl çək, məni qovma! Axı niyə səni
öldürüb yerə sərim? Sonra qardaşın Yoavın üzünə necə baxaram?»
23 Lakin Asahel yolundan dönmək istəmədi. Avner də nizəsinin arxa
ucu ilə onun qarnından elə vurdu ki, nizə onun kürəyindən çıxdı.
Asahel yerindəcə öldü. Bu hadisədən sonra Asahelin yıxılıb öldüyü yerə
gələnlərin hamısı ayaq saxladı.
24 Yoavla Avişay Avnerin ardınca qaçdılar və gün batarkən Giveon
çölü yolunda Giahla üzbəüz olan Amma təpəsinə çatdılar. 25 Binyamin
övladları toplanıb Avnerin ardınca getdilər və yığılıb bir təpənin başında
dayandılar. 26 Avner Yoava üz tutub çığıra-çığıra dedi: «Həmişə bizi
qılıncmı yeyib qurtarmalıdır? Bəs bilmirsən ki, bunun sonu acı olacaq?
Nə vaxta qədər bu xalqa deməyəcəksən ki, soydaşlarınızdan əl çəkin?»
27 Yoav dedi: «Var olan Allaha and olsun, əgər sən bu sözləri deməsəydin,
həqiqətən, sabaha qədər döyüşçülər dayanmadan öz soydaşlarını təqib
edəcəkdi». 28 Sonra Yoav şeypur çaldı, hamı dayandı. Artıq İsraillilər

---

[e] **2:16** *Xelqat-Hassurim* – ibrani dilində *qılınclar sahəsi.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

təqib etmədilər və bir daha döyüşmədilər. 29 Avnerlə adamları bütün
gecəni Arava vadisindən ötüb İordan çayını keçdilər və bütün Bitron
boyunca irəliləyərək Maxanayimə çatdılar.
30 Yoav Avnerin ardınca düşməkdən vaz keçib qayıtdı və bütün xalqı
topladı. Davudun adamlarından Asaheldən başqa on doqquz nəfər də
əskik idi. 31 Davudun adamları isə Binyaminliləri və Avnerin adamlarını
vurdu və üç yüz altmış nəfəri öldürdü. 32 Asaheli götürüb atasının Bet-
Lexemdə olan qəbrində dəfn etdilər. Yoavla adamları bütün gecəni yol
getdilər və gün doğanda Xevrona çatdılar.

Davud nəslinin güclənməsi
(1Saln. 3:1-4)

3 1 Şaul nəsli ilə Davud nəsli arasında çəkişmə çox uzun çəkdi.
Getdikcə Davud nəsli qüvvətlənir, Şaul nəsli isə zəifləyirdi.
2 Xevronda Davudun oğulları doğuldu. İlk oğlu İzreelli Axinoamdan
doğulan Amnon idi. 3 İkincisi Karmelli Navalın dul arvadı Aviqaildən
doğulan Kilav, üçüncüsü Geşur padşahı Talmayın qızı Maakadan doğulan
Avşalom, 4 dördüncüsü Haqqitdən doğulan Adoniya, beşincisi Avitaldan
doğulan Şefatya, 5 altıncısı isə Davudun arvadı Eqladan doğulan İtream
idi. Davudun bu oğulları Xevronda doğulmuşdu.

Avnerin Davudla birləşməsi

6 Şaul nəsli ilə Davud nəsli arasında olan çəkişmə zamanı Şaul nəslini
himayə edən Avner qüvvə toplayırdı. 7 Şaulun Ayya qızı Rispa adlı bir
cariyəsi var idi. İş-Boşet Avnerə dedi: «Niyə atamın cariyəsinin yanına
girdin?» 8 İş-Boşetin bu sözlərinə görə Avner çox qəzəbləndi və dedi:
«Mən Yəhuda tərəfini saxlayan bir köpək başıyammı? Mən bu gün atan
Şaulun nəslinə, onun soydaşlarına və dostlarına havadar olub səni
Davuda təslim etmədim, lakin indi sən bir qadından ötrü mənim üstümə
günah yıxırsan? 9 [f] Rəbb padşahlığı Şaul nəslindən alıb Dandan Beer-
Şevaya qədər İsraildə Davudun taxtını quracağına and içdi. 10 Bunu
Davud üçün mən də etməsəm, qoy Allah Avnerə beləsini və bundan
betərini etsin!» 11 Belə olanda İş-Boşet Avnerdən qorxdu, daha cavab
qaytara bilmədi.
12 Sonra Avner Davudun yanına öz adından qasidlər göndərib dedi:
«Bu torpaq kimindir? Gəl sən mənimlə əhd bağla və sonra mən bütün
İsraili sənin tərəfinə çəkmək üçün sənlə əlbir olacağam». 13 Davud dedi:
«Lap yaxşı, mən sənlə əhd bağlayaram. Ancaq bir şərtlə ki mənimlə
görüşməyə gələn zaman əvvəlcə Şaulun qızı Mikalı yanıma gətirməlisən,
yoxsa məni görməyəcəksən». 14 [g] Davud Şaul oğlu İş-Boşetin yanına

---

[f] **3:9-10** 1Şam. 15:28 [g] **3:14** 1Şam. 18:27

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qasidlər göndərib dedi: «Yüz Filiştlinin sünnət ətini gətirib nişanlandığım
arvadım Mikalı mənə qaytar». 15 İş-Boşet adam göndərib qadını əri Layiş
oğlu Paltieldən aldı. 16 Onun əri ağlaya-ağlaya Baxurimə qədər arvadının
dalınca getdi. Burada Avner ona dedi: «Geri qayıt». O da geriyə qayıtdı.
17 Avner İsrail ağsaqqallarına müraciət edib dedi: «Xeyli vaxtdır
istəyirsiniz ki, Davud padşahınız olsun. 18 İndi isə bunu edin! Çünki Rəbb
“qulum Davudun əli ilə xalqım İsraili Filiştlilərin və bütün düşmənlərinin
əlindən qurtaracağam” sözünü Davud üçün söyləmişdi». 19 Avner bunu
Binyaminlilərə də söylədi və İsrail ilə bütün Binyamin nəslinin gözündə
xoş olan hər şeyi Davuda nəql etmək üçün Xevrona getdi.
20 Avner və onunla bərabər iyirmi nəfər Xevrona, Davudun yanına
gəldi. Davud Avnerlə adamları üçün ziyafət qurdu. 21 Avner Davuda
dedi: «Qoy gedim, bütün İsraili ağam padşaha tərəfdar edim ki, onlar da
sənlə əhd bağlasın. Sən də ürəyin istəyən kimi bütün ölkəyə padşahlıq
et». Davud Avneri buraxdı, o da sağ-salamat çıxıb getdi.

Yoavın Avneri öldürməsi

22 Bu vaxt Davudun adamları ilə Yoav bir basqından qayıtmışdı. Özləri
ilə çoxlu talan malı gətirmişdilər. Avner isə Xevronda Davudun yanında
deyildi, çünki Davud onu buraxmışdı, o da sağ-salamat çıxıb getmişdi.
23 Yoavla birlikdə bütün ordu gəldi və Yoava bunu xəbər verib dedilər: «Ner
oğlu Avner padşahın yanına gəlmişdi və padşah onu buraxdı, o da sağ-
salamat çıxıb getdi». 24 Yoav padşahın yanına gəlib dedi: «Sən nə etmisən?
Bax Avner sənin yanına gəlmişdi, bəs nə üçün onu buraxdın? O getdi. 25 Sən
Ner oğlu Avneri tanıyırsan, bilirsən ki, o səni aldatmaq, hara gedib-gəldiyini
öyrənmək və etdiyin hər şeyi bilmək üçün gəlmişdi». 26 Yoav Davudun
yanından çıxıb Avnerin arxasınca çaparlar göndərdi və onu Sira quyusunun
yanından geri qaytardılar, lakin Davudun bundan xəbəri yox idi.
27 Avner Xevrona qayıdanda Yoav təklikdə danışmaq üçün onu
darvazanın içinə çəkdi və qardaşı Asahelin qanından ötrü Avneri
qarnından vurub öldürdü. 28 Sonra Davud bundan xəbər tutanda dedi:
«Rəbb qarşısında Ner oğlu Avnerin qanından ötrü əbədi olaraq mən və
padşahlığım günahkar deyil. 29 Qoy bu günah Yoavın başına və atasının
nəslinin üstünə dönsün. Qoy Yoavın nəslindən yara-xoralı, cüzamlı,
qoltuq ağacına söykənən, qılıncdan keçən yaxud aclıq çəkən adamlar heç
vaxt əskik olmasın». 30 Beləcə Yoavla qardaşı Avişay Avneri öldürdülər,
çünki onların qardaşı Asaheli Giveondakı döyüşdə o öldürmüşdü.
31 Sonra Davud Yoava və yanında olan bütün xalqa belə dedi:
«Paltarlarınızı cırın, çula bürünüb Avner üçün yas qurun». Padşah Davud
mafənin ardınca gedirdi. 32 Avneri Xevronda dəfn etdilər. Padşah Avnerin
qəbri üstündə bərkdən ağladı və bütün xalq ona qoşulub ağladı. 33 Padşah
Avner üçün mərsiyə oxudu:

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Avner, bir axmaq kimi ölməli idinmi?
34 Əllərin bağlanmamışdı,
Ayaqlarına zəncir vurulmamışdı.
Şər adamlar qarşısında yerə düşən bir adam kimi yıxıldın.
Bütün xalq bir daha Avner üçün ağladı.
35 Bütün xalq hələ gündüz ikən Davudun yanına gəlib onu çörək yeməyə məcbur edirdi. Lakin Davud and içib dedi: «Əgər gün batmazdan əvvəl çörək yaxud başqa bir şey dilimə vursam, qoy Allah mənə beləsini və bundan betərini etsin!» 36 Bütün xalq buna fikir verdi, əvvəllər padşahın etdiyi hər şey onlara xoş təsir bağışladığı kimi bu iş də gözlərində o cür yaxşı göründü. 37 O gün xalq – bütün İsraillilər başa düşdülər ki, Ner oğlu Avnerin öldürülməsində günahkar padşah deyil. 38 Padşah əyanlarına dedi: «Bu gün İsraildə bir rəhbərin, böyük bir adamın həlak olduğunu bilmirsinizmi? 39 Mən məsh edilmiş bir padşah olduğum halda bu gün nə qədər acizəm. Bu adamlar – Seruyanın oğulları məndən çox güclüdür. Qoy Rəbb pislik edənə əvəzini versin!»

İş-Boşetin qətli

4 1 Şaul oğlu İş-Boşet Avnerin Xevronda öldürüldüyünü eşidəndə əlləri sustaldı və bütün İsraili dəhşət bürüdü. 2 Şaul oğlu İş-Boşetin dəstə başçısı olan iki adamı var idi. Bunlar Binyamin övladlarından olan Beerotlu Rimmonun oğulları olub, birinin adı Baana, o birinin adı isə Rekav idi. Beerot da Binyaminin bir hissəsi sayılır. 3 Beerotlular Gittayimə qaçmışdı və bu günə qədər orada qəriblikdə yaşayırlar.
4 [h] Şaul oğlu Yonatanın ayaqdan şikəst bir oğlu var idi. İzreeldən Şaulla Yonatanın ölüm xəbəri çatanda onun beş yaşı var idi. Dayəsi onu götürüb qaçdı. Tələsib qaçanda uşaq əlindən düşüb topal oldu. Bu uşağın adı Mefiboşet idi.
5 İş-Boşet günorta vaxtı dincələndə Beerotlu Rimmonun oğulları Rekav və Baana yola çıxıb günortanın isti çağında onun evinə çatdılar. 6 Rekav qardaşı Baana ilə buğda daşıyanlar görkəmində evə girdilər və İş-Boşeti qarnından vurub aradan çıxdılar. 7 Onlar evə girəndə İş-Boşet yataq otağında, öz yatağında yatırdı. Onu vurub öldürdülər, başını kəsdilər və başını götürüb bütün gecəni Arava yolu ilə getdilər. 8 İş-Boşetin başını Xevrona Davudun yanına gətirdilər və padşaha dedilər: «Budur, sənin canına qəsd etmək istəyən düşmənin Şaul oğlu İş-Boşetin başı! Rəbb Şauldan və onun övladlarından ağam padşaha bu gün qisaslar ehsan etdi».
9 [i] Davud Beerotlu Rimmonun oğullarına – Rekavla qardaşı Baanaya belə cavab verdi: «Canımı hər cür bəlalardan qurtaran var olan Rəbbə

---

[h] **4:4** 2Şam. 9:3 [i] **4:9-10** 2Şam. 1:1-16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

and olsun, 10 Ziqlaqda olanda özünə görə guya müjdə verərək “budur,
Şaul öldü” deyə birisi mənə xəbər gətirmişdi. Buna görə də onu yaxalayıb
öldürdüm. Ona gətirdiyi xəbərə görə mükafatım bu oldu. 11 İndi şər
adamlar bir günahsızı öz evində, yatağı üstündə öldürərkən sizdən onun
qan qisasını alıb sizi yer üzündən yox etməyəcəyəmmi?» 12 Sonra Davud
nökərlərinə əmr etdi, nökərlər onları öldürdü və əl-ayaqlarını kəsib
Xevrondakı gölməçənin yanından asdı. İş-Boşetin başını isə götürüb
Xevronda Avnerin qəbrinin yanında basdırdılar.

Davudun bütün İsrail üzərində padşahlığı
(1Saln. 11:1-3)

5 1 İsrailin bütün qəbilələri Xevrona, Davudun yanına gəlib belə
dedi: «Bax biz sənin sümüyündən, sənin ətindənik. 2 Əvvəllər –
Şaul padşahımız olanda da İsraillilləri yürüşlərə aparan və gətirən sən
idin. Rəbb sənə demişdi ki, xalqım İsrailə sən çobanlıq edəcəksən, İsrail
üzərində sən hökmdar olacaqsan». 3 İsrailin bütün ağsaqqalları Xevrona,
padşah Davudun yanına gəldilər və padşah orada Rəbbin önündə onlarla
əhd bağladı. Ağsaqqallar Davudu İsrail üzərində padşah olmaq üçün
məsh etdilər.
4 [j] Davud padşah olanda otuz yaşı var idi və qırx il padşahlıq etdi. 5 O,
Xevronda Yəhuda üzərində yeddi il altı ay idi ki, padşahlıq etmişdi və
Yerusəlimdə, bütün İsrail ilə Yəhuda üzərində isə otuz üç il padşahlıq etdi.

Davudun Yerusəlimi alması
(1Saln. 11:4-9; 14:1-2)

6 [k] Padşahla adamları Yerusəlimə gedib o torpağın yerli əhalisi
Yevuslulara hücum etdilər. Yevuslular Davuda dedilər: «Sən buraya girə
bilməzsən. Əgər buraya gəlsən, səni hətta korlar və topallar da geri
ata bilər». Onlar fikirləşdilər ki, Davud bu şəhərə girə bilməz. 7 Buna
baxmayaraq Davud indi «Davudun şəhəri» adlanan Sion qalasını aldı.
8 Davud həmin gün dedi: «Hər kim Yevuslulara hücum edəcəksə, yeraltı
keçidlə Davudun canına nifrət edən o topallara və korlara çatmalıdır».
Elə buna görə də deyirlər ki, kor və topallar saraya girməyəcək. 9 Davud
qalada məskən saldı və qalanı Davudun şəhəri adlandırdı. Sonra ətrafda,
qala yamacından içəriyə doğru olan sahəni tikdi. 10 Davud getdikcə
yüksəlirdi, çünki Ordular Allahı Rəbb onunla idi.
11 Sur padşahı Xiram Davudun yanına qasidlərlə sidr ağacları, dülgərlər,
bənnalar göndərdi. Onlar Davud üçün bir ev tikdilər. 12 Onda Davud başa
düşdü ki, Rəbb onu İsrail üzərində padşah kimi möhkəmləndirib və xalqı
İsrailin xatirinə onun padşahlığını yüksəldib.

---

[j] **5:4-5** 1Pad. 2:11; 1Saln. 3:4; 29:27 [k] **5:6** Yeşua 15:63; Hak. 1:21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

13 Davud Xevrondan gələndən sonra Yerusəlimdən özünə təzə
arvadlarla cariyələr aldı. Onlar Davuda yenə oğul və qızlar doğdu.
14 Onun Yerusəlimdə doğulan oğullarının adları belədir: Şammua, Şovav,
Natan, Süleyman, 15 İvxar, Elişua, Nefeq, Yafia, 16 Elişama, Elyada və
Elifelet.

Davudun Filiştliləri məğlub etməsi
(1Saln. 14:8-17)

17 Filiştlilər eşitdilər ki, Davud İsrail üzərində padşah olmaq üçün məsh
edilib. Onda hamısı Davudu axtarmağa çıxdı. Davud bunu eşidib qalaya
endi. 18 Filiştlilər gəlib Refaim vadisinə yayıldı. 19 Davud Rəbdən soruşdu:
«Mən Filiştlilərə qarşı çıxımmı? Onları mənə təslim edəcəksənmi?» Rəbb
Davuda cavab verdi: «Çıx, mütləq Filiştliləri sənə təslim edəcəyəm».
20 Davud Baal-Perasimə gəlib Filiştliləri qırdı və belə dedi: «Sellər
bəndləri dağıtdığı kimi Rəbb də düşmənlərimi mənim önümdə dağıtdı».
Buna görə də o yerin adını Baal-Perasim[l] qoydular. 21 Filiştlilər qaçanda
bütlərini orada qoydular. Davudla adamları o bütləri götürüb apardı.
22 Filiştlilər yenə də Refaim vadisinə çıxaraq yayıldılar. 23 Buna görə
Davud Rəbdən soruşdu və Rəbb dedi: «Birbaşa onların qarşısına çıxma,
arxalarından dolanıb balzam ağaclarının qabağında bu düşmənlərin
üstünə gəl. 24 Balzam ağaclarının başından addım səslərini eşidəndə cəld
hərəkətə keç, çünki o zaman Rəbb sənin qarşınca Filiştlilərin ordusunu
məğlub etmək üçün çıxacaq». 25 Rəbb Davuda necə buyurmuşdusa, o da
elə etdi və Gevadan Gezerə çatana qədər Filiştliləri qırdı.

Əhd sandığının Yerusəlimə gətirilməsi
(1Saln. 13:1-14; 15:25–16:6,43)

6 1 Davud İsraildə yenidən bütün seçmə adamları topladı. Onlar otuz
min nəfər idi. 2 [m] Davud durub yanındakı xalqla birgə Yəhudanın
Baale şəhərinə getdi ki, keruvlar üstündə taxt quran Ordular Rəbbinə
aid olan Allahın sandığını oradan çıxartsın. 3 [n] Allahın sandığını bir təzə
arabaya qoyub Avinadavın təpədəki evindən çıxartdılar. Təzə arabanı
Avinadavın oğulları Uzza və Axyo sürürdü. 4 Onlar Allahın sandığını
Avinadavın təpədəki evindən arabaya qoyub çıxartdılar. Axyo sandığın
qabağında gedirdi. 5 Davudla bütün İsrail nəsli Rəbbin hüzurunda həvəslə
ilahi oxuyur, liralarla, çənglərlə, dəflərlə, şaxşaxlarla və sinclərlə çalıb
oynayırdılar.
6 Nakonun xırman yerindən keçəndə öküzlər büdrədi. Buna görə
də Uzza əl uzadıb Allahın sandığından tutdu. 7 Uzzaya qarşı Rəbbin

---

[l] **5:20** *Baal-Perasim* – ibrani dilində *dağıdıcılıq ağası.* [m] **6:2** Çıx. 25:22
[n] **6:3-4** 1Şam. 7:1-2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qəzəbi alovlandı və Allah onu hörmətsizlik etdiyinə görə oradaca
vurdu. Uzza yerindəcə – Allahın sandığı yanında öldü. 8 Davud Rəbbin
Uzzanı vurmasından çox məyus oldu. O yerə bu günə qədər Peres-
Uzza[j] deyilir. 9 Həmin gün Davud Rəbdən qorxub dedi: «Rəbbin sandığı
mənim yanımda necə qala bilər?» 10 Davud Rəbbin sandığını öz yanına –
Davudun şəhərinə aparmaq istəmədi və sandığı yolundan döndərib Qatlı
Oved-Edomun evinə qoydu. 11[p] Rəbbin sandığı üç ay Qatlı Oved-Edomun
evində qaldı. Rəbb Oved-Edoma və onun bütün külfətinə bərəkət verdi.
12 Padşah Davuda «Rəbb Oved-Edomun nəslinə və ona məxsus hər şeyə
Allahın sandığına görə bərəkət verdi» deyə xəbər verildi. Davud gedib
Oved-Edomun evindən Allahın sandığını sevinclə Davudun adı verilən
şəhərə çıxardı. 13 Rəbbin sandığını daşıyanlar altı addım gedəndən sonra
Davud bir öküzü və kökəldilmiş buğanı qurban kəsdi. 14 O, kətan efod
geyib Rəbbin önündə var gücü ilə rəqs edirdi. 15 Davudla bütün İsrail
nəsli Rəbbin sandığını hay-küylə, şeypur səsi ilə çıxartdılar.
16 Rəbbin sandığı Davudun şəhərinə gətiriləndə Şaulun qızı Mikal
pəncərədən baxıb padşah Davudu Rəbbin önündə atılıb rəqs edərkən
gördü və ürəyində ona kinayə etdi.
17 Rəbbin sandığını gətirib Davudun bu məqsədlə qurduğu çadırın
içərisində onun üçün ayrılan yerə qoydular. Davud Rəbbin önündə
yandırma və ünsiyyət qurbanları kəsdi. 18 Davud yandırma və ünsiyyət
qurbanlarını təqdim edib qurtarandan sonra Ordular Rəbbinin adı
ilə xalqa xeyir-dua verdi. 19[q] İstər qadın, istərsə də kişi olsun, xalqın
hamısına – İsrail camaatından hərəyə bir kömbə çörək, bir parça ət və bir
üzüm lavaşanası payladı. Sonra xalqın hamısı öz evinə qayıtdı.
20 Davud öz külfətinə xeyir-dua vermək üçün qayıdanda Şaulun qızı
Mikal Davudun qarşısına çıxıb belə dedi: «Gör bu gün İsrailin padşahı
necə də şərəf qazanıb! Adi bir təlxək kimi utanmadan bu gün əyanlarının
və qarabaşlarının qarşısında soyundu!» 21 Davud Mikala dedi: «Mən bunu
atanın və onun bütün nəslinin yerinə məni seçib Öz xalqı İsraillilərə
hökmdar qoyan Rəbbin qarşısında etmişəm. Bəli, Rəbbin hüzurunda
şənlik edəcəyəm. 22 Bundan sonra bundan betər alçalıb öz mənliyimi heç
edəcəyəm, yalnız sən dediyin qarabaşların qarşısında şərəflənəcəyəm».
23 Buna görə də Şaul qızı Mikalın ölənə qədər övladı olmadı.

Davudun məbəd tikmək fikri
(1Saln. 17:1-15)

7 1 Rəbb padşah Davuda ətrafında olan bütün düşmənlərinin əlindən
rahatlıq verən zamanlarda Davud öz evində oturmuşdu. 2 O vaxt

---

[j] **6:8** *Peres-Uzza* – ibrani dilində *Uzzanın cəzası.* [p] **6:11** 1Saln. 26:4-5
[q] **6:19-20** 1Saln. 16:43

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

padşah peyğəmbər Natana belə dedi: «Bax mən sidr ağacından tikilən bir
sarayda yaşayıram, lakin Allahın sandığı isə bir çadırda qalır». 3 Natan
padşaha dedi: «Get, ürəyindəki niyyətini həyata keçir, çünki Rəbb
sənindədir».
4 Lakin o gecə Natana Rəbbin bu sözü nazil oldu: 5 «Get, qulum Davuda
söylə ki, Rəbb belə deyir: "Sənmi Mənə yaşamaq üçün ev tikəcəksən?
6 İsrail övladlarını Misirdən çıxartdığım gündən ta bu günə qədər Mən
heç bir evdə yaşamamışam, ancaq bir səyyar çadırda oraya-buraya
köçmüşəm. 7 Bütün İsrail övladları ilə birgə gəzdiyim o yerlərdə xalqım
İsrailin qayğısına qalmağı buyurduğum İsrail qəbilələrindən birinə ‹Niyə
Mənə sidr ağacından bir ev qurmadınız?› deyə bir söz söyləmişəmmi?"
8 İndi qulum Davuda söylə ki, Ordular Rəbbi belə deyir: "Mən səni
otlaqlarda qoyun otaranda götürüb xalqım İsrailə hökmdar etdim.
9 Getdiyin hər yerdə sənlə oldum və qarşından bütün düşmənlərini
qırıb atdım. İndi isə adını dünyadakı böyüklərin adı kimi məşhur
edəcəyəm. 10 Xalqım İsrail üçün bir yer təyin edib onları oraya sakin
edəcəyəm ki, öz yurdlarında yaşasınlar və bir daha sarsılmasınlar. Şər
adamlar əvvəllər xalqım İsraillilərə hakimlər təyin etdiyim günlərdən
bəri etdikləri kimi yenə də onlara zülm etməsinlər. 11 Sənə bütün
düşmənlərinin əlindən rahatlıq verəcəyəm". Rəbb sənə bildirir ki, Rəbb
Özü sənə ev tikəcək. 12 [r] "Ömrün başa çatıb atalarınla uyuyanda yerinə
sənin toxumundan – belindən gələn övladını çıxaracağam və onun
padşahlığını möhkəmləndirəcəyəm. 13 O Mənim ismimə ev tikəcək və
onun şahlıq taxtını əbədi möhkəm edəcəyəm. 14 [s] Mən ona Ata, o isə
Mənə oğul olacaq. Günah edəndə onu insanların dəyənəyi ilə, bəşər
övladlarının kötəkləri ilə vuracağam. 15 Qarşından götürdüyüm Şauldan
lütfümü geri aldığım kimi ondan geri almayacağam. 16 Sənin nəslin və
padşahlığın Mənim qarşımda əbədi əmin-amanlıqda olacaq, taxtın isə
əbədi möhkəm qalacaq"». 17 Natan Davuda bütün bu sözləri və bütün bu
vəhyi nəql etdi.

Davudun duası
(1Saln. 17:16-27)

18 Padşah Davud içəri keçib Rəbbin önündə diz çökərək dedi: «Ya
Xudavənd Rəbb, mən kiməm və nəslim kimdir ki, Sən məni bu yerə
çıxartdın? 19 Ya Xudavənd Rəbb, Sənin gözündə bu da kiçik göründü, hələ
bu qulunun nəslinin gələcəyi haqqında xəbər verdin. Bu insanlar üçün
bir təlimdirmi, ya Xudavənd Rəbb? 20 Davud Sənə daha nə deyə bilər? Ya
Xudavənd Rəbb, bu qulunu Sən tanıyırsan! 21 Sən bütün bu böyük şeyləri
quluna başa salmaq üçün, həm də Öz sözün uğrunda və Öz ürəyincə

---

[r] **7:12-13** Zəb. 132:11; Həv. 2:30 [s] **7:14** 1Saln. 17:13; 2Kor. 6:18; İbr. 1:5; Vəhy 21:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

etdin. 22 Bunun üçün, ya Rəbb Allah, Sən böyüksən. Axı qulaqlarımızla
eşitdiklərimizin hamısına görə Sənin kimisi heç yoxdur və Səndən başqa
Allah yoxdur. 23 Yer üzərində xalqın İsrail kimi bir millət varmı? Ey
Allah, Sən onu Özünə xalq etmək üçün satın almağa getdin. Sən Misirdən
satın aldığın xalqın önündə onlar və Öz ölkən uğrunda böyük və xariqəli
işlər gördün. Belə ki millətləri və onların allahlarını qovub Özünə şöhrət
qazandın. 24 Əbədi olaraq xalqın İsraili Özün üçün xalq olaraq təyin etdin
və Sən, ya Rəbb, onların Allahı oldun.
25 İndi isə, ya Rəbb Allah, bu qulun və onun nəsli haqqında söylədiyin
sözü əbədi saxla və dediyinə əməl et. 26 Qoy insanlar "Ordular Rəbbi
İsrailə hakim olan Allahdır" deyərək Sənin adını əbədi ucaltsınlar və
qulun Davudun nəsli Sənin önündə möhkəm qalsın. 27 Çünki Sən Ordular
Rəbbi, İsrailin Allahı "sənə ev tikəcəyəm" deyərək bu quluna vəhy
göndərdin. Ona görə də qulun Sənə bu duanı etməyə cəsarət tapdı. 28 Ya
Xudavənd Rəbb, Sən Allahsan, Sənin sözlərin haqdır və indi də quluna bu
yaxşı şeyi vəd etdin. 29 Əbədi olaraq Sənin önündə olsun deyə qulunun
nəslinə xeyir-dua vermək qoy Sənə xoş görünsün! Çünki, ya Xudavənd
Rəbb, Sən belə söz verdin. Bu qulunun nəsli Sənin xeyir-duanla əbədilik
xeyir-dua alsın!»

Davudun qələbələri
(1Saln. 18:1-17)

8 1 Bundan sonra Davud Filiştliləri məğlub edib özünə tabe etdi və
Meteq-Ammahı Filiştlilərdən aldı. 2 Moavlıları da məğlub etdi və
yerə uzadaraq ölçü ipi ilə ölçdü, ölçdüyü iki cərgəni öldürdü, bir cərgəni
isə sağ buraxdı. Moavlılar Davuda tabe olub xərac verdilər.
3 Sova padşahı Rexov oğlu Hadadezer Fərat çayının ətrafında öz
hakimiyyətini bərpa etmək üçün gedəndə Davud onu məğlub etdi. 4 O,
Hadadezerin min yeddi yüz süvarisini və iyirmi min piyada əsgərini
əsir etdi və atlardan yüzə qədərini döyüş arabası üçün saxlayaraq
qalan atların ayaq vətərini kəsdi. 5 Dəməşqdə yaşayan Aramlılar Sova
padşahı Hadadezerə kömək etməyə gələndə Davud onlardan iyirmi iki
min nəfəri qırdı. 6 Davud Dəməşq Aramına hərbi dəstələr yerləşdirdi və
Aramlılar ona tabe olub xərac verdilər. Rəbb Davuda getdiyi hər yerdə
zəfər qazandırdı. 7 O, Hadadezerin zabitlərinin gəzdirdiyi qızıl qalxanları
götürüb Yerusəlimə gətirdi. 8 Padşah Davud Hadadezerin Betah və
Berotay şəhərlərindən çoxlu tunc aldı.
9 Xamat padşahı Toi eşitdi ki, Davud Hadadezerin bütün ordusunu
məğlub edib. 10 Toi padşah Davudu salamlamaq və Hadadezeri döyüşdə
məğlub etdiyinə görə təbrik etmək üçün oğlu Yoramı onun yanına
göndərdi, çünki Hadadezer Toi ilə həmişə müharibə etmişdi. Yoram
Davuda qızıl-gümüş və tunc əşyalar bəxş etdi. 11 Padşah Davud bu

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

bəxşişləri də, özünə tabe etdirdiyi bütün millətlərdən – 12 Aramlılardan,
Moavlılardan, Ammonlulardan, Filiştlilərdən, Amaleqlilərdən əldə etdiyi
qızıl-gümüşü də Sova padşahı Rexov oğlu Hadadezerdən əldə edilən talan
malı ilə birlikdə Rəbbə həsr etdi.
13 [t] Duz vadisində Davud Edomlulardan on səkkiz min nəfəri qırandan
sonra geri qayıdan zaman ad qazandı. 14 Edoma hərbi dəstələr yerləşdirdi.
Edomun hər tərəfinə hərbi dəstələri yerləşdirəndən sonra Edomluların
hamısı Davuda tabe oldu. Rəbb Davuda getdiyi hər yerdə zəfər
qazandırdı.
15 Davud bütün İsrailin padşahı oldu. O bütün xalqına ədalət və
salehliklə hökmranlıq edirdi. 16 Seruya oğlu Yoav ordu başçısı idi; Axilud
oğlu Yehoşafat salnaməçi idi; 17 Axituv oğlu Sadoq və Evyatar oğlu
Aximelek kahin idi; Seraya mirzə idi; 18 Yehoyada oğlu Benaya Keretlilər
və Peletlilərin başçısı idi; Davudun oğulları isə vəzir idi.

Davudun Mefiboşetə etdiyi yaxşılıq

9 1 [u] Davud dedi: «Şaul nəslindən sağ qalan kimsə varmı? Yonatanın
xatirinə ona yaxşılıq edim». 2 Şaulun nəslində Siva adlı bir xidmətçi
var idi. Onu Davudun yanına çağırdılar və padşah ona dedi: «Siva
sənsənmi?» O dedi: «Qulun özüdür ki, var». 3 [v] Padşah dedi: «Şaul
nəslindən bir adam qalmayıb ki, ona Allah xatirinə yaxşılıq edim?» Siva
padşaha dedi: «Yonatanın iki ayağından şikəst bir oğlu var». 4 Padşah ona
dedi: «İndi o haradadır?» Siva padşaha dedi: «Budur, indi o, Lo-Devarda
Ammielin oğlu Makirin evindədir».
5 Padşah Davud adam göndərib Lo-Devardan Ammielin oğlu Makirin
evindən Mefiboşeti gətirtdi. 6 Şaul oğlu Yonatanın oğlu Mefiboşet
Davudun yanına gəldi və üzünü yerə qoyub təzim etdi. Davud dedi:
«Mefiboşet!» O «Budur, qulun özüdür ki, var!» dedi. 7 Davud ona dedi:
«Qorxma, atan Yonatanın xatirinə mütləq sənə yaxşılıq edəcəyəm və
baban Şaulun bütün torpağını sənə qaytaracağam. Sən həmişə mənim
süfrəmdə yemək yeyəcəksən». 8 Mefiboşet təzim edib dedi: «Axı bu qulun
kimdir ki? Mənim kimi ölü bir köpəyə tərəf nə üçün üz tutursan?»
9 Padşah Şaulun xidmətçisi Sivanı çağırıb dedi: «Şaula və onun
nəslinə aid olan hər şeyi sənin ağanın nəvəsinə verdim. 10 Ağanızın
nəvəsinin torpağını sən, oğulların və qulların becərəcək. Məhsulunu
ona verəcəksiniz ki, azuqəsi olsun. Ağanızın nəvəsi Mefiboşet isə həmişə
mənim süfrəmdə yemək yeyəcək». Sivanın on beş oğlu və iyirmi qulu
var idi. 11 Siva padşaha dedi: «Mən ağam padşahın bu quluna əmr etdiyi
hər şeyi edəcəyəm». Beləliklə, Mefiboşet padşah oğullarından biri kimi
Davudun süfrəsində yemək yeyirdi.

---

[t] **8:13** Zəb. 60 başlıq [u] **9:1** 1Şam. 20:15-17 [v] **9:3** 2Şam. 4:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

12 Mefiboşetin kiçik bir oğlu var idi. Onun adı Mika idi. Sivanın evində
yaşayanların hamısı Mefiboşetin xidmətçiləri idi. 13 Bundan sonra
Mefiboşet Yerusəlimdə qaldı, çünki həmişə padşahın süfrəsində yemək
yeyirdi. O, iki ayağından şikəst idi.

Ammonluların və Aramlıların məğlubiyyəti
(1Saln. 19:1-19)

10 1 Bir müddət sonra Ammonluların padşahı öldü və onun yerinə
oğlu Xanun padşah oldu. 2 Davud dedi: «Atası mənə yaxşılıq
etdiyinə görə mən də Naxaşın oğlu Xanuna yaxşılıq edəcəyəm».
Davud əyanlarından bir neçəsini Xanunun atası üçün başsağlığı
verməyə göndərdi. Lakin Davudun adamları Ammon ölkəsinə çatanda
3 Ammonluların başçıları öz ağaları Xanuna dedilər: «Sən elə bilirsən ki,
Davud bu başsağlığı verən adamları sənin atana hörməti olduğu üçün
göndərib? Davudun sənin yanına adamlarını göndərməsi şəhəri gözdən
keçirib araşdırmaq və buranı yıxmaq üçün deyilmi?» 4 Xanun Davudun
adamlarını tutaraq saqqallarını yarıyacan qırxdırıb paltarlarını oturacaq
yerinə qədər aşağıdan kəsdirdi və onları geri göndərdi. 5 Bunu Davuda
xəbər verdilər, Davud da onları qarşılamaq üçün qasidlər göndərdi, çünki
bu adamlar çox utanırdı. Padşah dedi: «Saqqalınız çıxana qədər Yerixoda
qalın, sonra qayıdarsınız».
6 Ammonlular özlərinə qarşı Davudda nifrət oyatdıqlarını görəndə
adam göndərib Bet-Rexov Aramlılarından və Sova Aramlılarından iyirmi
min piyada əsgəri, Maaka padşahı ilə min adamı və Tov əhalisindən on
iki min nəfəri muzdla tutdular. 7 Davud bunu eşidib Yoavla bütün igidlər
ordusunu onların üstünə göndərdi. 8 Ammonlular çıxıb darvazanın
girişində döyüşə düzüldülər. Sova və Rexov Aramlıları ilə Tov və Maaka
adamları çöldə ayrıca durmuşdular.
9 Yoav öndən və arxadan düşmənlərin ona qarşı düzüldüklərini görəndə
bütün İsrailin seçmə döyüşçülərindən bəzilərini ayırıb Aramlılara
qarşı düzdü. 10 Xalqın qalan hissəsinə isə qardaşı Avişayı başçı qoydu
və onları Ammonlulara qarşı düzdü. 11 Yoav dedi: «Əgər Aramlılar
məndən güclü çıxarsa, sən mənə kömək edərsən, əgər Ammonlular
səndən güclü çıxarsa, mən gəlib sənə kömək edərəm. 12 Cəsarətli ol. Gəl
xalqımız naminə, Allahımızın şəhərləri naminə igidlik göstərək. Qoy
Rəbb gözündə xoş olanı etsin». 13 Yoav və yanındakı qoşun Aramlılara
qarşı döyüşə yaxınlaşarkən düşmənlər Yoavın qabağından qaçdılar.
14 Ammonlular Aramlıların qaçdığını görəndə Avişayın qabağından
qaçıb şəhərə girdilər. Ammonlular ilə döyüş qurtarandan sonra Yoav
Yerusəlimə qayıtdı.
15 Aramlılar İsraillilərin önündə məğlub olduqlarını görəndə bir
yerə yığıldılar. 16 Hadadezer adam göndərib Fərat çayının o tayındakı

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Aramlıları döyüşə çıxartdı. Hadadezerin ordu başçısı Şovakla birgə
Xelama gəldi. 17 Bunu Davuda xəbər verdilər. O bütün İsraillilər toplayıb
İordan çayını keçərək Xelama gəldi. Aramlılar Davuda qarşı düzülüb
onunla vuruşdular. 18 Aramlılar İsraillilərin qarşısından qaçdılar.
Davud Aramlılardan yeddi yüz döyüş arabaçısı ilə qırx min süvarini
qırdı və orada ordu başçısı Şovakı vurub öldürdü. 19 Hadadezerə
tabe olan padşahların hamısı İsrail qarşısında məğlub olduqlarını
görəndə İsraillilərlə sülh bağlayıb onlara tabe oldular. Artıq Aramlılar
Ammonlulara kömək etməyə qorxdular.

Davud və Bat-Şeva

11 1 [w] Bahar gələndə padşahlar müharibəyə çıxan vaxt Davud
Yoavı, zabitlərini bütün İsrail ordusu ilə birlikdə müharibəyə
göndərdi. Onlar Ammonluları qırıb Rabbanı mühasirəyə aldılar. Davud
isə Yerusəlimdə qaldı.

2 Bir axşamçağı Davud yatağından qalxıb padşah sarayının damı
üstündə gəzişirdi. O, damdan baxıb gördü ki, bir qadın yuyunur. Qadın
çox gözəl idi. 3 Davud adam göndərib bu qadın barəsində xəbər aldı. Biri
belə dedi: «Bu qadın Xetli Uriyanın arvadı, Eliamın qızı Bat-Şevadır».
4 Davud qasidlər göndərib onu yanına gətirtdi. Qadın onun yanına
gələndə hələ aybaşı murdarlığından təmizlənməkdə idi. Davud onunla
yatdı və sonra qadın evinə qayıtdı. 5 Qadın bundan boylu olub Davuda
«mən hamiləyəm» deyə xəbər göndərdi.

6 Davud Yoavın yanına adam göndərib dedi: «Xetli Uriyanı mənim
yanıma göndər». Yoav Uriyanı Davudun yanına göndərdi. 7 Uriya
Davudun yanına gələndə Davud Yoavın, xalqın və döyüşün vəziyyətini
soruşdu. 8 Sonra Davud Uriyaya dedi: «Get evinə, ayaqlarını yu». Uriya
padşahın sarayından çıxanda padşah arxasınca ona hədiyyə də göndərdi.
9 Lakin Uriya padşahın sarayının qapısında ağasının bütün mühafizəçiləri
ilə birlikdə yatıb evinə getmədi. 10 Davuda «Uriya evinə getmədi» deyə
bildirdilər. Davud Uriyaya dedi: «Sən yoldan gəlməmisənmi? Niyə evinə
getmədin?» 11 Uriya Davuda dedi: «Əhd sandığı və İsraillilərlə Yəhudalılar
çardaqlarda qalarkən, ağam Yoavla ağamın zabitləri çöllərdə məskən
salarkən mən yemək-içmək və arvadım ilə yatmaq üçün evimə gedimmi?
Həyatına və canına and olsun, mən belə şey etmərəm». 12 Davud Uriyaya
dedi: «Bu gün də burada qal, sabah səni yola salaram». Uriya həmin günü
və ertəsi günü Yerusəlimdə qaldı. 13 Davud onu çağırıb yedirib-içirərək
sərxoş etdi. Uriya padşahın yanından axşamüstü çıxdı. O öz hərbi
yatağında yatmaq üçün ağasının mühafizəçilərinin yanına gedərək yenə
də evinə getmədi.

---

[w] **11:1** 1Saln. 20:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

14 Səhər açılanda Davud Yoava məktub yazdı və məktubu Uriyanın
əli ilə Yoava göndərdi. 15 Məktubunda belə yazılmışdı: «Uriyanı qızğın
döyüşlərə göndər. Onu ön xəttə qoy və yanından çəkilin ki, vurulub
öldürülsün». 16 Yoav şəhəri mühasirə altında saxlayarkən igid adamlar
olan yeri bilirdi və Uriyanı oraya göndərdi. 17 Şəhərin adamları qalxıb
Yoavla döyüşə çıxdılar. Xalqdan, Davudun döyüşçülərindən qırılanlar
oldu və Xetli Uriya da ölənlər arasında idi. 18 Yoav Davudun yanına
adam göndərib döyüş haqqında olan məlumatların hamısını xəbər
verdi. 19 Qasidə əmr edib dedi: «Döyüş haqqında olan bütün məlumatları
padşaha söyləyib bitirərkən 20 padşah sənə qəzəblənib "Şəhərə hücum
etmək üçün niyə bu qədər yaxınlaşdınız? Divarın üstündən sizə ox
atacaqlarını bilmirdinizmi? 21 [x] Bax Yerubbeşet oğlu Avimeleki kim
vurdu? Divarın üstündən bir qadın dəyirmanın üst daşını onun üstünə
atmadımı və o, Tevesdə ölmədimi?" deyərsə, o zaman "qulun Xetli Uriya
da öldü" deyərsən».
22 Qasid yola düşdü və Davudun yanına gəlib Yoavın göndərdiyi
məlumatların hamısını ona xəbər verdi. 23 Qasid Davuda dedi: «Adamlar
bizə üstün gəldilər. Onlar bizə qarşı döyüşmək üçün çölə çıxdılar
və onları darvazanın girişinə qədər qovduq. 24 Oxatanlar divardan
döyüşçülərin üstünə ox yağdırdılar və padşahın döyüşçülərindən ölənlər
də oldu. Qulun Xetli Uriya da ölənlər arasındadır». 25 Davud qasidə dedi:
«Yoava deyərsən ki, "bu hadisə sənin gözündə pis görünməsin, çünki
qılınc gah birinin, gah da başqasının başını yeyir. Şəhərə qarşı döyüşü
gücləndirib oranı yıxsın". Bununla Yoavı sən də ruhlandır».
26 Uriyanın arvadı Uriyanın ölümünü eşidib əri üçün yas tutdu. 27 Yas
qurtarandan sonra Davud adam göndərib Bat-Şevanı öz evinə gətirdi və
o, Davudun arvadı oldu. Sonra Davuda bir oğul doğdu. Lakin Davudun
gördüyü bu iş Rəbbin gözündə pis idi.

Natan peyğəmbərin Davuda məzəmməti

12 1 [y] Rəbb Natanı Davudun yanına göndərdi. Natan onun yanına
gəlib belə nəql etdi: «Bir şəhərdə iki adam var idi. Onlardan
biri varlı, o biri isə kasıb idi. 2 Varlı adamın çoxlu sürüləri və naxırı
var idi. 3 Lakin kasıb adamın satın alıb bəslədiyi bir körpə dişi quzudan
başqa heç nəyi yox idi. O, quzusunu öz yanında uşaqları ilə bərabər
böyütmüş, ona öz yeməyindən yedirtmiş, öz içdiyi qabdan su içirtmiş
və qoynunda yatırtmışdı. Quzu ona doğma qızı kimi idi. 4 Bir gün varlı
adamgilə yadelli bir qonaq gəlir. Varlı adam onlara gələn qonağa yemək
hazırlamaq üçün öz sürüsündən və naxırından heyvan götürüb kəsməyə
qıymadı. O gedib kasıbın quzusunu götürüb kəsdi və yanına gələn

---

[x] **11:21** Hak. 9:53 [y] **12:1** Zəb. 51 başlıq

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qonağa yemək hazırladı». 5 O adama qarşı Davudun qəzəbi alovlandı və
Natana dedi: «Var olan Rəbb haqqı, bunu edən adam ölümə layiqdir. 6 Bu
işi gördüyünə və rəhmsizliyinə görə o, quzunun əvəzini dördqat verəcək».
7 Natan Davuda dedi: «O adam sənsən! İsrailin Allahı Rəbb belə deyir:
“Mən səni İsrailin üzərində padşah olaraq məsh etdim və səni Şaulun
əlindən qurtardım. 8 Sənə ağanın evini verdim. Ağanın arvadlarını
qoynunda yatırıb İsraillə Yəhuda nəslini sənə verdim. Əgər bu sənə
azlıq edirdisə, Mən sənə daha nələri, nələri əlavə edərdim. 9 Nə üçün
Rəbbin gözündə pis olan işi etdin? Niyə Onun sözünə xor baxdın? Xetli
Uriyanın arvadını özünə arvad etmək üçün onu qılıncla öldürtdürdün.
Uriyanı Ammon övladlarının qılıncı ilə öldürtdürdün. 10 Bundan sonra
heç vaxt qılınc sənin evindən ayrılmayacaq, çünki sən Mənə xor baxdın
və Xetli Uriyanın arvadını özünə arvad etdin”. 11 [z] Rəbb belə deyir:
“Bax sənə qarşı pisliyi öz nəslindən çıxaracağam və sənin gözünün
önündə arvadlarını götürüb yaxınına verəcəyəm. O da göz görə-görə,
gündüzün günorta çağı sənin arvadlarınla yatacaq. 12 Bu işi sən gizli
etdinsə, Mən bu işi bütün İsraillilərin qarşısında gündüzün günorta çağı
etdirəcəyəm”».
13 Davud Natana dedi: «Mən Rəbbə qarşı günah etdim». Natan Davuda
dedi: «Rəbb sənin günahını sildi, ölməyəcəksən. 14 Lakin bunu etməklə
Rəbbin düşmənlərinə böyük fürsət verdin ki, Ona küfr etsinlər. Ona görə
də mütləq səndən doğulan uşaq öləcək».

Davudun uşağının ölümü

15 Sonra Natan evinə qayıtdı. Rəbb Davudun Uriyanın dul arvadından
olan uşağını vurdu və uşaq xəstələndi. 16 Davud uşaq üçün Allaha
yalvardı və oruc tutaraq otağına girib bütün gecəni quru yerdə uzandı.
17 Evinin ağsaqqalları onu yerdən qaldırmaq üçün yanında dayandılar,
lakin o qalxmaq istəmədi və onlarla birgə çörək yemədi. 18 Yeddinci gün
körpə öldü. Davudun əyanları uşağın öldüyünü ona bildirməyə qorxdular
və belə düşündülər: «Uşaq sağ ikən onu dilə tutduq, lakin sözümüzə
qulaq asmadı. İndi uşağın öldüyünü ona necə söyləyək? Özünə bir xətər
yetirər». 19 Davud əyanlarının pıçıldaşmasını görəndə başa düşdü ki, uşaq
ölüb və əyanlarına «Uşaq öldümü?» dedi. Onlar «öldü» dedilər.
20 Davud yerdən qalxdı, yuyunub başına zeytun yağı sürtdü və
paltarlarını dəyişərək Rəbbin evinə gedib səcdə qıldı. Evə qayıdıb yemək
istəyəndə qarşısına yemək qoydular və o yedi. 21 Əyanları ona dedi: «Bu
nə işdir edirsən? Körpə sağ ikən nə üçün oruc tutub ağladın, körpə öləndə
isə durub çörək yedin?» 22 Davud cavab verdi: «Uşaq sağ olanda oruc
tutub ağlayırdım və deyirdim ki, kim bilir, bəlkə Rəbb mənə lütf edər,

---

[z] **12:11-12** 2Şam. 16:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

uşaq sağ qalar. 23 Lakin indi uşaq ölüb, nə üçün oruc tutum? Məgər onu
geri qaytara bilərəmmi? Mən onun yanına gedəcəyəm, o mənim yanıma
qayıtmayacaq».

Süleymanın anadan olması

24 Davud arvadı Bat-Şevaya təsəlli verdi və yanına girib onunla yatdı.
Bat-Şeva bir oğul doğdu və adını Süleyman qoydu. Rəbb bu uşağı sevdi.
25 O, Natan peyğəmbəri göndərdi və o da Rəbbin naminə uşağın adını
Yedidyah[a] qoydu.

Yenidən müharibənin başlanması
(1Saln. 20:1-3)

26 Yoav Ammon övladlarının Rabba şəhərinə hücum edib padşah
qalasını aldı. 27 Sonra Yoav Davudun yanına qasidlər göndərib belə dedi:
«Rabbaya hücum edib ehtiyat su mənbələrini aldım. 28 İndi isə sən xalqın
qalan hissəsini topla və şəhərə qarşı ordugah qurub oranı al ki, mən
gedib oranı almayım və o yer adımla çağırılmasın». 29 Davud da bütün
xalqı toplayıb Rabbaya getdi və şəhərə hücum edib oranı aldı. 30 Davud
onların padşahının başından tacını götürdü. Tac qızıldan olub çəkisi bir
talant idi. Onun üzərində qiymətli daş var idi. Bu tac Davudun başına
qoyuldu. Davud bu şəhərdən çoxlu qənimət apardı. 31 O, şəhərdə olan
xalqı köçürüb mişar, dəmir külüng, dəmir balta ilə görülən işlərdə və
kərpic emalında işlətdi. Davud Ammonluların bütün şəhərlərində belə
edəndən sonra bütün xalqla birgə Yerusəlimə qayıtdı.

Amnon və Tamar

13 1 Davudun oğlu Avşalomun Tamar adlı gözəl doğma bacısı var idi.
Rabbanın alınmasından bir müddət sonra Davudun oğlu Amnon
Tamara vuruldu. 2 Amnon ögey bacısı Tamardan ötrü o qədər qüssələndi
ki, lap xəstəliyə düşdü. Çünki Tamar bakirə qız olduğuna görə Amnona
onunla bir şey etmək çətin gəlirdi. 3 Amnonun Yonadav adlı bir dostu var
idi. Yonadav Davudun qardaşı Şimanın oğlu idi və özü də çox hiyləgər
idi. 4 Yonadav Amnona dedi: «Ey şahzadə, niyə gündən-günə pərişansan?
Bunu mənə bildirməzsənmi?» Amnon ona dedi: «Qardaşım Avşalomun
doğma bacısı Tamara vurulmuşam». 5 Yonadav ona dedi: «Yatağına girib
özünü xəstə göstər və atan səni görməyə gələndə ona belə de: “Rica
edirəm, bacım Tamar gəlib mənə çörək yedirtsin və gözümün qarşısında
yemək hazırlasın, mən də onu görüm, bişirdiyi yeməyi onun əlindən alıb
yeyim”». 6 Amnon yatağa girib özünü xəstə göstərdi. Padşah onu görməyə
gələndə Amnon padşaha dedi: «Rica edirəm, bacım Tamar gəlsin və

---

[a] **12:25** *Yedidyah* – ibrani dilində *Rəbbin sevimlisi.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

gözümün qarşısında iki kökə bişirsin, mən də o kökələri onun əlindən
alıb yeyim».
7 Davud evə adam göndərib Tamara dedi: «İndi qardaşın Amnonun
evinə get, ona yemək hazırla». 8 Tamar qardaşı Amnonun evinə gedəndə o
uzanmışdı. Tamar xəmir yoğurdu və onun gözü önündə kökələr düzəldib
bişirdi. 9 Tavanı götürüb onun qarşısına boşaltdı. Lakin o yemək istəmədi.
Amnon dedi: «Qoy hamı yanımdan çıxsın». Hamı onun yanından çıxdı.
10 Amnon Tamara dedi: «Yeməyi içəri otağa apar və orada sənin əlindən
alıb yeyim». Tamar qardaşı Amnon üçün bişirdiyi kökələri götürüb içəri
otağa apardı. 11 Kökələri yemək üçün Amnonun yanına gətirəndə Amnon
Tamardan yapışıb dedi: «Gəl mənimlə yat, bacım». 12 Tamar isə ona dedi:
«Yox, qardaşım, mənim namusuma toxunma, çünki İsraildə belə işlər
etmək olmaz. Belə iyrənc iş görmə. 13 Mən bu rüsvayçılıqdan necə qurtara
bilərəm? Səni isə İsraildə binamus kimi tanıyacaqlar. İndi isə rica edirəm,
get padşahla danış, o məni sənə verər, yox deməz». 14 Lakin Amnon onun
sözünü dinləmək istəmədi və qızdan qüvvətli olduğu üçün qızı zorlayaraq
onunla yatdı.
15 Bundan sonra Amnonda Tamara qarşı həddən çox nifrət yarandı.
Ona olan nifrəti əvvəlki sevgi hissindən daha güclü idi. Amnon ona «dur,
buradan rədd ol» dedi. 16 Tamar isə dedi: «Yox! Axı indi məni qovmaqla
etdiyin bu pislik mənə etdiyin o biri pislikdən daha böyükdür». 17 Amma
Amnon ona qulaq asmaq istəməyib öz nökərini yanına çağırıb dedi:
«Bunu yanımdan rədd edib bayıra at və arxasınca da qapını qıfılla».
18 Qızın əynində əlvan paltar var idi, çünki padşahın bakirə qızları belə
paltar geyərdilər. Amnonun nökəri Tamarı bayıra atıb arxasınca qapını
qıfılladı. 19 Tamar da başına kül tökdü. Əynindəki əlvan paltarını cırıb
əlləri ilə başını tutaraq getdi. O gedə-gedə hönkürürdü.
20 Qardaşı Avşalom ona dedi: «Sənə toxunan qardaşın Amnon idimi?
Hələlik sus, bacım, axı o sənin qardaşındır, bunu qəlbinə salma». Tamar
tənha və qəm içində qardaşı Avşalomun evində yaşadı. 21 Padşah Davud
bu hadisəni eşidərkən çox qəzəbləndi. 22 Avşalom isə Amnona nə yaxşı,
nə də yaman bir söz dedi, çünki bacısı Tamarı zorladığına görə Avşalom
Amnona nifrət edirdi.

Avşalomun qisası

23 İki il tamam olandan sonra Efrayimə yaxın Baal-Xasorda Avşalom
qoyun qırxımı keçirirdi. Avşalom padşahın bütün oğullarını oraya dəvət
etdi. 24 O, padşahın yanına gəlib dedi: «Bax bu qulun qoyun qırxımı
keçirir. Rica edirəm, qoy padşah və əyanları bu qulunun yanına gəlsin».
25 Padşah Avşaloma dedi: «Yox, ay oğul, qoy hamımız getməyək, sənə
ağırlıq düşər». Avşalom nə qədər təkid etsə də, padşah getmək istəmədi,
lakin ona xeyir-dua verdi. 26 Sonra Avşalom dedi: «Heç olmasa qardaşım

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Amnon bizimlə getsin». Padşah ona dedi: «Axı nə üçün o sənlə getsin?»
27 Avşalom isə təkid etdi. Davud Amnonu və bütün şahzadələri onunla
göndərdi. 28 Avşalom nökərlərinə belə əmr etmişdi: «Baxın Amnonun
ürəyi şərabla nəşələnəndə sizə “Amnonu vurun!” deyəcəyəm, o zaman
onu öldürün, qorxmayın. Sizə əmri verən mən deyiləmmi? Cəsur və
igid olun». 29 Avşalom necə buyurmuşdusa, nökərləri elə edib Amnonu
vurdular. Bunu görən bütün şahzadələr qalxıb hər biri öz qatırına
minərək qaçdı.

30 Hələ onlar yolda ikən Davuda belə xəbər çatdı: «Avşalom bütün
şahzadələri qırıb, onlardan heç birini sağ qoymayıb». 31 Padşah qalxıb
paltarını cırdı və yerə sərildi. Yanındakı əyanların hamısı öz paltarını
cırdılar. 32 Davudun qardaşı Şimanın oğlu Yonadav belə dedi: «Ağam
bütün gəncləri, şahzadələri ölmüş zənn etməsin, təkcə Amnon ölüb. Ona
görə ki o, ögey bacısı Tamarı zorladığı gündən bəri Avşalom bu niyyətdə
idi. 33 Onun üçün də ağam padşahın bütün şahzadələrin ölüm xəbərindən
ürəyi narahat olmasın, çünki təkcə Amnon ölüb».

34 Avşalom isə qaçmışdı. Növbətçi nökər başını qaldırıb baxdı və budur,
arxa yoldan dağın yamacından böyük bir qələbəlik gəlirdi. 35 Yonadav
padşaha dedi: «Budur, şahzadələr gəlir, qulun necə dedisə, elə də oldu».
36 O, sözünü qurtaran kimi şahzadələr içəri girib bərkdən ağladılar və
padşahla bütün əyanları da acı göz yaşları tökdülər.

37[b] Avşalom qaçıb Geşur padşahı Ammihud oğlu Talmayın yanına
getdi. Davud isə oğlu Amnon üçün hər gün yas tuturdu. 38 Geşura qaçan
Avşalom üç il orada qaldı. 39 Avşalom üçün padşah Davud ürəyində həsrət
çəkirdi, çünki Amnonun ölümünə görə artıq təsəlli tapmışdı.

Teqoalı qadın

14 1 Seruya oğlu Yoav başa düşdü ki, padşah Avşalomun həsrətini
çəkir. 2 Yoav Teqoaya adam göndərib oradan müdrik bir qadın
gətirtdi və ona dedi: «Rica edirəm, özünü yaslı adam kimi göstər. Yas
paltarı geyin, başına zeytun yağı sürtmə, özünü çoxdan bəridir ki, ölən
üçün yas tutan bir qadına bənzət. 3 Padşahın yanına gedib ona belə
söyləyərsən». Yoav qadına nə demək lazım olduğunu öyrətdi.

4 Teqoalı qadın padşahın hüzurunda üzüstə yerə döşəndi və ona
müraciət edib belə dedi: «Kömək et, ey padşah!» 5 Padşah da ona dedi:
«Dərdin nədir?» Qadın dedi: «Həqiqətən, mən dul bir qadınam, ərim
ölüb. 6 Kənizinin iki oğlu var idi. Bir gün onların ikisi də çöldə bir-biri
ilə dalaşdı. Orada onları ayıran heç kim yox idi və biri o birini vurub
öldürdü. 7 Bax bütün nəsil mənə – kənizinə qarşı çıxdı və “qardaş qatilini
bizə ver, öldürdüyü qardaşının canının əvəzinə onu öldürək, qoy mirasa

---

[b] **13:37** 2Şam. 3:3

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

varis olan qardaş da həlak olsun” dedilər. Onlar ocağımın qalan közünü
də söndürəcəklər və ərimin yer üzündə nə adı, nə də yadigarı qalacaq».
8 Padşah qadına dedi: «Evinə qayıt. Mən sənin haqqında əmr verərəm».
9 Teqoalı qadın padşaha dedi: «Ağam padşah, günahın qoy mənim və
atamın nəsli üzərinə düşsün! Qoy padşahla taxtı günahsız qalsın!»
10 Padşah dedi: «Kim sənə bir söz desə, onu mənim yanıma gətir, heç
kim sənə toxuna bilməz». 11 Qadın dedi: «Rica edirəm, padşah Allahı
Rəbbi xatırlasın ki, qan qisasını alaraq qırğını davam etdirməsin, yoxsa
onlar mənim oğlumu həlak edəcək». Davud dedi: «Var olan Rəbb haqqı,
oğlunun başından bir tük belə, əskik olmayacaq».
12 Qadın dedi: «Rica edirəm, izin ver, kənizin ağam padşaha bir söz
söyləsin». O «söylə» dedi. 13 Qadın dedi: «Əgər belə olarsa, nə üçün
Allahın xalqına qarşı bu cür iş gördün? Çünki padşahın bu sözü onun
özünü də mühakimə edir. Ona görə ki sürgün etdiyi adamı qaytarıb geri
gətirtmir. 14 Axı hamımız öləcəyik, yerə dağılan və yenidən bir yerə
yığılmayan su kimiyik. Allah da canı insandan çəkib almaz, lakin bir
çarə düşünər ki, sürgündə olan adam Özündən uzaq düşməsin. 15 İndi
ağam padşaha bu sözü söyləmək üçün gəlməyimin səbəbi budur ki,
xalq məni qorxutdu və bu kənizin dedi: “Qoy indi gedib bunu padşaha
söyləyim, bəlkə padşah kənizinin xahişini yerinə yetirər. 16 Ona görə
ki padşah bu kənizini eşidəcək və oğlunu Allahın irs olaraq verdiyi
torpaqdan qoparıb atmaq istəyənin əlindən qurtaracaq”. 17 Ona görə
kənizin belə düşündü. Rica edirəm, ağam padşah, sözünlə mənə təskinlik
ver, çünki yaxşını-pisi başa düşməkdə Allahın mələyi necədirsə, ağam
padşah da elədir. Qoy Allahın Rəbb sənə yar olsun!»
18 Bu sözdən sonra padşah qadına belə dedi: «Səndən bir şey
soruşacağam, cavabını məndən gizlətmə». Qadın dedi: «Ağam padşah,
söylə, rica edirəm». 19 Padşah dedi: «Sənin bu işlərinin hamısında Yoavın
da əli varmı?» Qadın cavab verdi: «Ağam padşah sağ olsun, padşahın
sözündən heç kim nə sağa, nə də sola dönə bilməz. Qulun Yoav mənə əmr
etdi və bu sözlərin hamısını kənizinə o öyrətdi. 20 Qulun Yoav bunu işin
istiqamətini dəyişmək üçün etdi. Ağam Allahın mələyi qədər müdrikdir,
ölkədə olub-keçən hər şeyi bilir».

Avşalomun Yerusəlimə qaytarılması

21 Padşah Yoava dedi: «Yaxşı, bu işi görərəm. Get, o cavanı – Avşalomu
geri qaytar». 22 Yoav üzüstə düşüb yerə döşəndi və padşahı alqışladı.
Sonra Yoav dedi: «Ağam padşah, bu gün sənin gözündə lütf tapdığını
bu qulun bilir, çünki padşah qulunun ricasına əməl etdi». 23 Yoav durub
Geşura gedib Avşalomu Yerusəlimə gətirdi. 24 Lakin padşah dedi: «Qoy o
öz evinə qayıtsın, mənim gözümə görünməsin». Avşalom evinə qayıtdı və
padşahın gözünə görünmədi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

25 Bütün İsraildə Avşalom qədər gözəlliyi mədh olunan heç kim yox idi.
Təpədən dırnağa qədər onda bir eyib yox idi. 26 Hər ilin sonunda saçı ona
ağırlıq etdiyi üçün kəsərdi, başından saçını kəsəndə saçı padşah tərəzisi
ilə iki yüz şekel[c] gələrdi. 27 Avşalomun üç oğlu və Tamar adında bir qızı
vardı. Tamar çox gözəl bir qadın olmuşdu.
28 Avşalom tam iki il Yerusəlimdə qaldı və padşahın gözünə
görünmədi. 29 O, Yoavı padşahın yanına göndərmək üçün onun yanına
adam göndərdi, amma Yoav onun yanına gəlmək istəmədi. Avşalom
ikinci dəfə Yoavın yanına adam göndərdi və o yenə də gəlmək istəmədi.
30 Sonra Avşalom qullarına dedi: «Baxın Yoavın tarlası mənimkinə
bitişikdir və orada onun arpası var. Gedib ora od vurun». Avşalomun
qulları gedib tarlaya od vurdular. 31 Yoav durub Avşalomun evinə
gəlib dedi: «Niyə sənin qulların gəlib mənim tarlama od vurdular?»
32 Avşalom Yoava dedi: «Bax sənin yanına adam göndərdim, dedim ki,
buraya gələsən. “Söylə, mən Geşurdan buraya nə üçün gəlmişəm? Orada
qalsaydım, mənim üçün bundan daha yaxşı olardı” deyərək səni padşahın
yanına göndərmək istəyirdim. İndi gedib padşahın gözünə görünüm,
günahım varsa, qoy məni öldürsün». 33 Yoav da padşahın yanına gəlib
bunu ona bildirdi və padşah Avşalomu çağırdı. Avşalom padşahın yanına
gedib onun qarşısında üzüstə yerə təzim etdi və padşah onu öpdü.

Avşalomun qəsdi

15 1 Bir müddət keçəndən sonra Avşalom özü üçün bir döyüş arabası
ilə atlar və onun qabağında qaçmaq üçün əlli adam hazırladı.
2 Avşalom tezdən durub darvaza yolunun kənarında dayanardı. O,
hökm almaq üçün padşahın yanına aparılacaq davası olan hər adamı öz
yanına çağırar, «Sən hansı şəhərdənsən?» deyə ondan soruşardı. O adam
da deyərdi ki, qulun İsrailin filan qəbiləsindəndir. 3 Avşalom ona belə
deyərdi: «Bax sənin işin yaxşı və düzgündür, lakin padşah tərəfindən
heç kim sənə qulaq asmayacaq». 4 Avşalom deyərdi: «Kaş bu ölkəyə
məni hakim qoyaydılar. O zaman mənim yanıma davası və yaxud da
iddiası olub gələn hər adamın işinə ədalətlə baxardım». 5 Bir nəfər ona
təzim etmək üçün yaxınlaşanda o əl uzadıb onu qucaqlayar və öpərdi.
6 Avşalom hökm üçün padşahın yanına gələn bütün İsraillilərlə belə rəftar
edərdi. İsraillilərin könlünü bu surətdə ələ alardı.
7 Dörd il keçəndən sonra Avşalom padşaha dedi: «Rica edirəm, izin ver,
gedib Xevronda Rəbbə əhd etdiyim qurbanı təqdim edim. 8 Çünki qulun
Aram torpağının Geşur şəhərində qalanda belə əhd etmişdi: “Əgər Rəbb
məni Yerusəlimə geri qaytarsa, Ona qulluq edəcəyəm”». 9 Padşah ona
«salamat get» dedi. Avşalom qalxıb Xevrona getdi.

---

[c] **14:26** *Padşah tərəzisi ilə iki yüz şekel* – təqribən 2,5 kq.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 Avşalom İsrail qəbilələrinin hamısına gizli qasidlər göndərərək
onlara tapşırdı: «Şeypur səsini eşidəndə “Avşalom Xevronda padşah oldu”
deyin». 11 Yerusəlimdən çağırdığı iki yüz nəfər də Avşalomla getdi. Onlar
pak niyyətlə onun arxasınca gedirdi və heç bir şeydən xəbərləri yox idi.
12 Avşalom qurbanları təqdim edərkən Davudun müşaviri Gilolu Axitofeli
öz şəhərindən – Gilodan öz yanına gətirtdi. Fitnəkar dəstə qüvvətli idi,
çünki Avşalomun yanında olan xalq get-gedə çoxalırdı.

Davudun Yerusəlimdən qaçması

13 Bir adam gəlib Davuda xəbər verərək dedi: «İsraillilər Avşaloma
rəğbət bəsləyir». 14 Davud Yerusəlimdə – yanında olan bütün əyanlarına
dedi: «Durun qaçaq, yoxsa Avşalomun qarşısından heç kim qaçıb qurtula
bilməz. Cəld olun, gedək, yoxsa o tez gəlib bizə çatar, başımıza bəla
açar və şəhəri qılıncdan keçirər». 15 Padşahın əyanları dedilər: «Ağam
padşahın istədiyi kimi olsun, bax biz sənin qullarınıq». 16 Padşah və onun
ardınca bütün külfəti çıxdı. Lakin padşah cariyələrindən on qadını evə
nəzarət etmək üçün qoydu. 17 Padşah və ardınca bütün xalq çıxıb şəhərin
sonuncu evində dayandı. 18 Bütün əyanları onun qarşısından keçdilər və
bütün Keretlilər, Peletlilər və Qatdan onun ardınca gəlmiş altı yüz nəfər
Qatlı da padşahın qarşısından keçdi.
19 Padşah Qatlı Yettaya dedi: «Sən niyə bizimlə gedirsən? Qayıt təzə
padşahla qal. Sən ki yadellisən və öz yurdundan sürgünə aparılmış
adamsan, qayıt öz yerinə. 20 Sən bura hələ dünən gəlmisən. Bu gün
səni özümüzlə getməyəmi məcbur edim? Mən hara gedə bilsəm, ora
gedəcəyəm. Sən isə qayıt, öz soydaşlarını da geri qaytar. Xeyirxahlıq və
sədaqət sənə yar olsun!» 21 Yettay padşaha cavab verdi: «Var olan Rəbbə
və ağam padşahımın canına and olsun, padşahım harada olsa, mütləq bu
qulun ölsə də, qalsa da, orada olacaq». 22 Davud Yettaya dedi: «Onda gəl,
keç». Qatlı Yettay ilə bütün adamları və yanında olan bütün uşaqlar gəlib
onların tərəfinə keçdi. 23 Camaat keçərkən bütün bölgə əhalisi bərkdən
ağlayırdı. Padşah da Qidron vadisini keçdi və bütün camaat çölə tərəf
irəlilədi.
24 Sonra Sadoq Allahın Əhd sandığını daşıyan bütün Levililərlə bərabər
gəldi. Allahın sandığını yerə qoydular. Bütün xalq şəhərdən tamamilə
çıxandan sonra Evyatar da çıxdı. 25 Padşah Sadoqa yenə dedi: «Allahın
sandığını şəhərə qaytar. Əgər mən Rəbbin gözündə lütf tapsam, O məni
geri qaytarıb Öz sandığını və məskənini yenə mənə göstərər. 26 Lakin
“səndən razı deyiləm” desə, budur, qoy gözündə nə yaxşı görünsə, mənim
üçün elə etsin. Mən hazıram». 27 Padşah kahin Sadoqa dedi: «Sən görücü
deyilsənmi? Sən oğlun Aximaas və Evyatarın oğlu Yonatanla bərabər
salamat şəhərə qayıt. Sən və Evyatar iki oğlunuzu da özünüzlə aparın.
28 Baxın sizdən mənə hal-əhval bildirən söz çatana qədər mən çöldə –

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

çayın dayaz yerində gözləyəcəyəm». 29 Sadoqla Evyatar Allahın sandığını
Yerusəlimə geri qaytardı və orada qaldı.
30 Davud Zeytun dağının yoxuşu ilə çıxır və çıxarkən ağlayırdı.
Başıörtülü, ayaqyalın gedirdi. Onunla bərabər gedən bütün xalq
da başıörtülü dağı çıxır və gedə-gedə ağlayırdı. 31 Kimsə «Axitofel
Avşalomun yanında – qiyamçılar arasındadır» deyə Davuda xəbər verdi.
Davud dedi: «Ya Rəbb, Səndən diləyirəm, Axitofelin məsləhətlərini boşa
çıxar». 32 Davud xalqın Allaha səcdə etdiyi təpənin başına çatanda, budur,
Arklı Xuşay paltarı cırılmış və başı toz-torpaq içində onu qarşılamağa
gəldi. 33 Davud ona dedi: «Əgər sən də mənimlə bərabər getsən, mənə
yük olarsan. 34 Lakin əgər şəhərə qayıdıb Avşaloma "ey padşah, mən də
sənin qulun olacağam. Keçmişdə necə atana qul oldumsa, sənə də indi
elə qul olacağam" desən, o zaman mənim xeyrimə Axitofelin məsləhətini
poza bilərsən. 35 Kahin Sadoq və kahin Evyatar orada sənlə deyilmi?
Padşah sarayından eşidəcəyin hər şeyi kahinlərə – Sadoq və Evyatara
bildirəcəksən. 36 Budur, iki oğlu – Sadoqun oğlu Aximaas, Evyatarın oğlu
Yonatan onların yanındadır və eşidəcəyiniz hər şeyi onların əli ilə mənə
çatdıracaqsınız». 37 Avşalom Yerusəlimə girərkən Davudun dostu Xuşay da
şəhərə girdi.

Xidmətçi Sivanın iftirası

16 1[d] Davud təpə başından bir az yana keçərkən Mefiboşetin
xidmətçisi Siva iki yüz kömbə çörək, yüz salxım quru üzüm, yüz
ədəd yay meyvəsi və bir tuluq şərab yüklənmiş bir sürü palanlı eşşəklə
onu qarşıladı. 2 Padşah Sivaya dedi: «Bunları hara aparırsan?» Siva
dedi: «Eşşəkləri padşahın külfətinin minməsi, çörəklə yay meyvələrini
nökərlərin yeməsi və bu şərabı isə çöldə olan yorğunların içməsi üçün
gətirmişəm». 3 Padşah Sivaya dedi: «Bəs sənin ağanın oğlu haradadır?»
Siva padşaha dedi: «Bax o "bu gün İsrail nəsli atamın padşahlığını mənə
geri qaytaracaq" deyərək Yerusəlimdə qaldı». 4 Padşah Sivaya dedi: «Belə
isə, onda Mefiboşetin hər şeyi sənindir». Siva cavab verdi: «Ayağının
torpağı olum, ağam padşah, təki sənin gözündə lütf tapım».

Şimeyin lənəti

5 Padşah Davud Baxurimə gəldi və oradan Şaulun nəslindən olan Gera
oğlu Şimey adlı bir nəfər çıxdı. Şimey Davuda lənət edə-edə çıxırdı.
6 Davuda və Davudun adamlarına daş atırdı. Bütün xalq və igidlərin
hamısı Davudun sağında və solunda idi. 7 Şimey Davuda lənət edərkən
belə deyirdi: «Rədd ol, rədd ol, ey əliqanlı, yaramaz adam! 8 Yerinə
padşah olduğun Şaul nəslinin tökülən qan qisasını Rəbb səndən alır. Rəbb

---

[d] **16:1** 2Şam. 9:9-10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

padşahlığı oğlun Avşaloma verdi. Budur, sən öz şərinin qurbanısan, çünki
sən əliqanlı insansan».
9 Seruya oğlu Avişay padşaha dedi: «Axı nə üçün bu köpək leşi ağam
padşaha belə lənət etsin? İzin ver gedim, onun başını üzüm». 10 Padşah
dedi: «Ey Seruya oğulları, axı məndən sizə nə? Madam ki lənət edir,
demək Rəbb ona “Davuda lənət et” deyib. Elə isə kim ona “belə etmə”
deyə bilər?» 11 Davud Avişaya və bütün əyanlarına dedi: «Bax əgər öz
belimdən gələn oğlum canımı almaq istəyirsə, bu Binyaminli bundan
daha betərini etməzmi? Buraxın onu, qoy o, lənətini etsin, çünki ona
Rəbb belə əmr etmişdir. 12 Bəlkə Rəbb çəkdiyim əzabı görüb bu gün
onun etdiyi lənətlərin əvəzinə mənə yaxşılıq edər». 13 Davud və adamları
yolla gedirdi, Şimey isə onun qarşısında dağın yamacı ilə gedir və gedə-
gedə lənət edir, ona daş-torpaq atırdı. 14 Padşahla yanındakı bütün xalq
yorulmuşdu və bu yerdə dinclərini aldı.

Avşalomun Yerusəlimə daxil olması

15 Avşalom ilə bütün xalq – İsrail adamları Yerusəlimə gəldilər,
Axitofel də onunla idi. 16 Davudun dostu Arklı Xuşay Avşalomun yanına
gəlib «Yaşasın padşah! Yaşasın padşah!» dedi. 17 Avşalom Xuşaya dedi:
«Dostuna etibarın budurmu? Niyə dostunla bərabər getmədin?» 18 Xuşay
Avşaloma dedi: «Xeyr, mən ancaq Rəbbin, bu xalqın və bütün İsrail
adamlarının seçdiyi adamın tərəfində olacağam və onunla da qalacağam.
19 Bir de görüm, axı mən kimə xidmət edəcəyəm, dostumun oğluna
deyilmi? Atana necə qulluq etdimsə, sənə də elə qulluq edəcəyəm».
20 Avşalom Axitofelə dedi: «Məsləhətinizi verin görək, nə etməliyik?»
21 Axitofel Avşaloma dedi: «Evə nəzarət etmək üçün atanın qoyub getdiyi
cariyələrin yanına gir. Onda atanın nifrətini qazandığını bütün İsraillilər
eşidəcək və sənin tərəfində olanların hamısının əl-qolu qüvvətlənəcək».
22 [e] Dam üstündə Avşalom üçün çadır qurdular və bütün İsraillilərin gözü
qarşısında Avşalom atasının cariyələrinin yanına girdi. 23 O zamanlar
Axitofelin verdiyi məsləhət Allah kəlamına müraciət edən şəxsin aldığı
məsləhətlərlə bərabər sayılırdı. Axitofelin hər məsləhəti Davud üçün də,
Avşalom üçün də bu cür idi.

Xuşayın məsləhəti

17 1 Axitofel Avşaloma dedi: «İndi seçəcəyim on iki min nəfərlə
çıxıb bu gecə Davudu təqib edəcəyəm. 2 Gərək onu yorğun və
qol-qanadı qırılmış ikən dəhşətə gətirim. Onda yanında olan bütün
xalq qaçar və mən də yalnız padşahı öldürərəm. 3 Bütün xalqı isə sənə
qaytararam. Hamının sənə tərəf dönməsi üçün axtardığın adamın

---

[e] **16:22** 2Şam. 12:11-12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

öldürülməsi vacibdir. O zaman bütün xalq salamat qalar». 4 Bu söz
Avşalomun və bütün İsrail ağsaqqallarının nəzərində doğru göründü.
5 Avşalom dedi: «İndi isə Arklı Xuşayı da çağır, bir onun da dediyinə
qulaq asaq». 6 Xuşay Avşalomun yanına gəldi. Avşalom ona müraciət edib
dedi: «Axitofel belə bir məsləhət verdi. Onun təklifinə əməl edəkmi?
Əgər belə etməyəcəyiksə, sən məsləhətini ver». 7 Xuşay dedi: «Axitofelin
bu dəfə verdiyi məsləhət yaxşı deyil». 8 Sonra Xuşay sözünə davam etdi:
«Bilirsən ki, atan və adamları igiddir. Onlar çöldə balalarından məhrum
olan ayı kimi qəzəbli adamlardır. Atan isə təcrübəli cəngavərdir, o
xalqla bir yerdə gecələməz. 9 Bax indi mağaraların birində yaxud başqa
bir yerdə gizlənmişdir. İlk həmlədə sizlərdən qırılanlar olsa, hər eşidən
"Avşalomun ardınca gedən xalqın arasında qırğın var" deyəcək. 10 Aslan
ürəyi kimi ürəyi olan igid oğul da bundan tamamilə yumşalıb əriyəcək.
Çünki bütün İsrail bilir ki, atan qoçaqdır və onunla əlbir olan adamlar da
igiddir. 11 Lakin mən belə məsləhət verirəm: Dandan Beer-Şevaya qədər
bütün İsraillilər dəniz kənarında qum kimi yanına yığılsın və döyüşə
şəxsən sən gedəsən. 12 Davudun qaldığı yerlərin birində onun üstünə
gedərək torpağa düşən şeh kimi onların üstünə elə səpələnərik ki, nə özü,
nə də ki yanındakı adamlardan biri belə, sağ qalmaz. 13 Əgər o bir şəhərə
çəkilibsə, o zaman bütün İsraillilər oraya iplər gətirər və yerdə kiçik bir
çınqıl belə, qalmayana qədər şəhəri vadiyə çəkib atarıq». 14 Avşalomla
bütün İsrail adamları dedilər: «Arklı Xuşayın məsləhəti Axitofelin
məsləhətindən yaxşıdır». Çünki Rəbb Avşalomun başına fəlakət gətirmək
üçün Axitofelin yaxşı məsləhətinin pozulmasına qərar vermişdir.

Xuşayın Davuda xəbərdarlığı və Davudun xilası

15 Xuşay kahin Sadoqa və kahin Evyatara dedi: «Axitofel Avşaloma və İsrail
ağsaqqallarına bu cür məsləhət verdi, mən də başqa cür məsləhət verdim.
16 İndi cəld Davudun yanına adam göndərin və ona belə deyin: "Bu gecə
çöldə, çayın dayaz yerində qalma, mütləq qarşı tərəfə keç, yoxsa padşah və
onunla birlikdə bütün xalq məhv olacaq"». 17 Yonatanla Aximaas En-Rogeldə
qalırdılar. Bir qulluqçu qız gedib onlara məlumat gətirir, onlar da gedib bunu
padşah Davuda çatdırırdılar. Ona görə ki şəhər içərisində görünə bilməzdilər.
18 Lakin bir gənc onları görüb Avşaloma xəbər verdi. Ona görə də Yonatanla
Aximaas cəld gedib Baxurimdə bir adamın evinə girdilər. Bu adamın
həyətində bir quyu var idi. Onlar quyunun içinə girdilər. 19 Ev sahibəsi
bir örtük götürüb quyunun üstünə döşəyib ora yarma sərdi və heç bir şey
bilinmədi. 20 Avşalomun adamları bu evə – qadının yanına gəlib dedilər:
«Aximaas və Yonatan haradadır?» Qadın onlara dedi: «Çayı keçdilər». Onlar
axtarmağa başladılar, lakin heç kəsi tapa bilməyib Yerusəlimə qayıtdılar.
21 Avşalomun adamları gedəndən sonra Yonatanla Aximaas quyudan
çıxdı və gedib padşah Davuda xəbər verərək dedi: «Qalxın, tez axar

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

sulardan keçin, çünki Axitofel sizə qarşı bu cür məsləhət verib». 22 Davud
və yanında olan bütün xalq qalxıb İordan çayını keçdilər və səhər açılana
qədər çayı keçməmiş adam qalmadı. 23 Axitofel görəndə ki işlər onun
məsləhətinə görə edilməyib, eşşəyinin üstünə palan vuraraq yola çıxdı və
öz şəhərinə, öz evinə getdi. Ev işlərini nizama salandan sonra özünü asıb
öldürdü və onu atasının qəbri yanında basdırdılar.
24 Davud Maxanayimə gəldi. Avşalomla yanında olan bütün İsraillilərsə
İordan çayını keçdilər. 25 Avşalom Amasanı Yoavın yerinə ordu
başçısı qoymuşdu. Amasa Yoavın anası Seruyanın bacısı, Naxaşın qızı
Aviqailin yanına girmiş olan İsrailli Yetra adlanan bir adamın oğlu idi.
26 İsraillilərlə Avşalom Gilead torpağında ordugah qurdu.
27 Belə oldu ki, Davud Maxanayimə gələndə Ammon oğullarının
Rabba şəhərindən Naxaş oğlu Şovi, Lo-Devardan Ammiel oğlu Makir və
Rogelimdən Gileadlı Barzillay 28 Davudla yanındakı camaata döşəklər,
ləyənlər, gil qablar, yemək üçün buğda, arpa, un, qovurğa, paxla, mərci
və qovrulmuş dən, 29 bal və kəsmik, qoyun və inək pendiri gətirdilər.
Çünki düşünürdülər ki, xalq çöldə ac, yorğun və susuzdur.

Avşalomun ölümü

18 1 Davud yanındakı xalqı saydı. Onların üzərinə minbaşılar və
yüzbaşılar təyin etdi. 2 Davud xalqı üç dəstəyə böldü. Birincisinə
Yoavı, ikincisinə Yoavın qardaşını – Seruya oğlu Avişayı, üçüncüsünə
isə Qatlı Yettayı başçı etdi. Padşah xalqa dedi: «Mütləq mən də sizinlə
bərabər döyüşə çıxacağam». 3 Lakin xalq ona dedi: «Yox, sən döyüşə
çıxmayacaqsan, çünki əgər biz qaçsaq, bizə əhəmiyyət verməzlər, yarımız
ölsək belə, yenə də əhəmiyyəti olmaz. Ancaq sən bizim on minimizdən
də qiymətlisən və indi şəhərdə qalıb bizə kömək etməyə hazır olmağın
daha yaxşıdır». 4 Padşah onlara dedi: «Sizin gözünüzdə yaxşı sayılan
nədirsə, onu edəcəyəm». Padşah darvazanın yanında dayandı və bütün
xalq yüz-yüz, min-min şəhərdən çıxdı. 5 Padşah Yoava, Avişaya və Yettaya
müraciətlə əmr edib dedi: «Mənim xatirimə o cavanla – Avşalomla
mülayim davranın!» Padşahın Avşalomla əlaqədar bütün bu rəislərə
müraciətlə əmrini bütün xalq eşitdi.
6 Ordu çölə, İsrail xalqına qarşı döyüşə çıxdı və döyüş Efrayim
meşəsində oldu. 7 İsrail xalqı orada Davudun adamları qarşısında məğlub
oldu. O gün o yerdə böyük qırğın oldu, iyirmi min nəfər qırıldı. 8 Orada
olan döyüş bütün ətrafa yayıldı və həmin gün qılıncla qırılanlardan çox
meşədə qırılanlar oldu.
9 Avşalom Davudun adamlarına rast gəldi. O, qatıra minmişdi və qatır
böyük bir palıd ağacının sıx budaqları altından keçəndə Avşalomun saçı
palıd ağacına ilişdi. O, göylə yer arasında asılı qaldı, altındakı qatır isə
yoluna davam etdi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 Bir nəfər bunu görüb Yoava xəbər verdi: «Bax Avşalomun bir palıd
ağacından asıldığını gördüm». 11 Yoav ona xəbər verən adama dedi: «Bəs
sən gördünsə, nə üçün onu oradaca vurub yerə sərmədin? Onda mən
sənə on şekel gümüş və bir kəmər verərdim». 12 Həmin adam Yoava
dedi: «Ovcuma min gümüş alsam belə, padşahın oğluna əl qaldırmaram.
Çünki sənə, Avişaya və Yettaya "mənim xatirimə o cavana – Avşaloma
qıymayın" deyə əmr etdiyini qulaqlarımızla eşitdik. 13 Əgər mən xəyanət
edib onun canını almış olsaydım, heç bir şey padşah üçün gizli qalmazdı
və sən də mənə kömək etməzdin». 14 Yoav «səninlə belə vaxt itirə
bilmərəm» dedi. Avşalom palıd ağacının içində hələ sağ ikən Yoav əlinə
üç mizraq alıb onun sinəsinə sapladı. 15 Yoavın silahlarını daşıyan on
nəfər cavan adam Avşalomu əhatə edərək onu vurub öldürdü.
16 Yoav şeypur çaldı və ordu İsraillilər təqib etməkdən əl çəkdi, çünki
Yoav buna mane oldu. 17 Avşalomu isə götürüb meşədəki dərin çuxura
atdılar və üstünə böyük daş qalağı yığdılar. Sonra İsraillilər öz evlərinə
dağılışdılar. 18 Avşalom hələ sağ ikən bir sütunu götürüb özü üçün
tikdirmişdi, çünki «adımı yaşadan bir oğlum olmadı» deyərək həmin
sütuna öz adını qoymuşdu. Bu sütun Padşah Vadisindədir və bu günə
qədər ona Avşalomun abidəsi deyilir.

Davud Avşalomun ölümündən xəbər tutur

19 Sadoq oğlu Aximaas dedi: «Qoy qaçım, padşahın haqqını
düşmənlərin əlindən Rəbbin necə aldığını padşaha müjdələyim». 20 Yoav
ona dedi: «Sən bu gün müjdəçi olmayacaqsan, müjdəni başqa gün
verəcəksən. Bu gün vermə, ona görə ki padşahın oğlu ölüb». 21 Yoav
Kuşlu kişiyə dedi: «Get, bütün gördüklərini padşaha xəbər ver». Kuşlu
kişi Yoavın qarşısında baş əydi və qaçdı. 22 Sadoq oğlu Aximaas yenə
Yoava dedi: «Nə olursa-olsun, qoy mən də Kuşlu kişinin ardınca qaçım».
Yoav dedi: «Axı nə üçün qaçırsan, oğlum? Getdiyin üçün mükafat
almayacaqsan». 23 O dedi: «Nə olursa-olsun, qaçacağam». Yoav ona «Yaxşı,
qaç» dedi. Aximaas hövzə yolu ilə qaçıb Kuşlu kişini ötdü.
24 Davud içəri və çöl darvazaların arasında oturmuşdu. Növbətçi
divara, darvazanın üstünə çıxdı, başını qaldırıb gördü ki, bir adam
təkbaşına qaçır. 25 Növbətçi qışqıraraq padşaha xəbər verdi. Padşah dedi:
«Əgər o tək gəlirsə, müjdə gətirir». Həmin adam getdikcə yaxınlaşırdı.
26 Növbətçi qaçan başqa bir adam gördü və qapıçıya qışqırıb «bax
təkbaşına qaçan daha bir adam da gəlir» dedi. Padşah dedi: «O da
müjdəçidir». 27 Növbətçi dedi: «Baxıram, birincisinin qaçışı Sadoq oğlu
Aximaasın qaçışına bənzəyir». Padşah dedi: «O yaxşı adamdır, müjdə ilə
gəlir».
28 Aximaas bərkdən padşaha belə dedi: «Salamatlıqdır». Sonra padşaha
təzim edib üzüstə yerə döşəndi və dedi: «Allahın Rəbbə alqış olsun ki,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ağam padşaha əl qaldıranları Rəbb ona təslim etdi». 29 Padşah dedi:
«O cavan – Avşalom salamatdırmı?» Aximaas dedi: «Yoav padşahın bir
qulunu və mən qulunu göndərən zaman gördüm ki, orada böyük bir
qarışıqlıq var, lakin nə olduğunu bilmədim». 30 Padşah dedi: «Çəkil, bir
yanda dayan». O da çəkilib bir yanda dayandı.
31 Budur, Kuşlu gəldi və dedi: «Ağam padşaha müjdə var! Rəbb bu
gün sənə qarşı qalxanların hamısının əlindən səni qurtardı». 32 Padşah
Kuşluya dedi: «O cavan – Avşalom salamatdırmı?» Kuşlu dedi: «Ağam
padşahın düşmənləri, pis niyyətlə sənə qarşı qalxanların hamısı qoy o
cavan kimi olsun». 33 Padşah həyəcandan titrəyərək darvazanın üstündəki
otağa qalxdı və ağladı. Gedə-gedə belə deyirdi: «Oğlum Avşalom, oğlum,
oğlum Avşalom! Kaş sənin yerinə mən öləydim, oğlum! Oğlum, Avşalom!»

Yoavın Davuda məzəmməti

19 1 Yoava «budur, padşah Avşalom üçün ağlayır və yas tutur» deyə
bildirildi. 2 O gün qələbə xalq üçün yasa çevrildi, çünki bütün
xalq eşitdi ki, padşah oğlu üçün kədərlidir. 3 Fərari döyüşdən qaçandan
sonra utanan oğru kimi necə geri qayıdırsa, o gün ordu da şəhərə o
cür oğru kimi qayıtdı. 4 Padşah üzünü örtüb fəryadla çığırırdı: «Oğlum
Avşalom, ey Avşalom, oğlum, oğlum!»
5 Yoav saraya – padşahın yanına gəlib dedi: «Bu gün sənin canını,
oğullarının, qızlarının və cariyələrinin canlarını xilas edən bütün
qullarını xəcalətli etdin. 6 Çünki sənə nifrət edənləri sevib, səni sevənlərə
isə nifrət edirsən. Bu gün sən aşkar etdin ki, başçıların və zabitlərin sənin
gözündə əhəmiyyətsizdir. Mən bu gün başa düşdüm ki, əgər Avşalom sağ
qalıb, biz hamımız bu gün ölsəydik, bundan razı qalardın. 7 İndi isə qalx
ayağa, xalqın qarşısına çıx, adamlarının könlünü al. Çünki mən Rəbbin
haqqı üçün and içirəm, xalqın qarşısına çıxmasan, bu gecə səninlə bir
nəfər belə, qalmayacaq. Bu da sənin üçün uşaqlıqdan indiyədək başına
gələn müsibətlərin hamısından betər olacaq». 8 Padşah qalxıb darvazada
oturdu. Bütün xalqa «budur, padşah darvaza ağzında oturub» deyə
bildirdilər və bütün camaat padşahın qarşısına gəldi. Bu vaxt İsraillilərin
hamısı öz evlərinə dağılmışdı.

Davudun padşahlığının bərpası

9 İsrailin bütün qəbilələrində hər kəs mübahisə edib deyirdi: «Padşah
bizi düşmənlərimizin əlindən qurtardı və Filiştlilərin əlindən xilas etdi.
İndi isə Avşaloma görə o bu ölkədən qaçdı. 10 Bizə hakim olmaq üçün
məsh etdiyimiz Avşalom isə döyüşdə öldü. İndi padşahı geri qaytarmaq
barədə niyə susursunuz?»
11 Padşah Davud kahin Sadoq və kahin Evyatara bu xəbəri göndərib
dedi: «Yəhuda ağsaqqallarına belə deyin: “Padşahı evinə qaytarmaqda siz

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

niyə axıra qalırsınız? Bütün İsraildə gəzən söz-söhbət padşahın qulağına
çatmışdır. 12 Siz mənim qardaşlarım, ətimdən, sümüyümdənsiniz. Niyə
padşahı geri qaytarmaqda axıra qalmısınız?” 13 Amasaya da deyin ki,
məgər sən də mənim ətimdən, sümüyümdən deyilsənmi? Daim mənim
qarşımda Yoavın yerinə ordu başçısı olmasan, qoy Allah mənə beləsini və
bundan betərini etsin». 14 Beləliklə o, bir nəfər kimi bütün Yəhudalıların
könlünü aldı və onlar padşahın yanına adam göndərib dedilər: «Ey
padşah, sən bütün qullarınla bərabər geri qayıt». 15 Padşah geri qayıtdı
və İordan çayına çatdı. Yəhudalılar padşahı qarşılamaq və onu İordan
çayından keçirmək üçün Qilqala gəldilər.

16 [f] Baxurimdən olan Binyaminli Geranın oğlu Şimey də Yəhuda
adamları ilə birgə padşah Davudu qarşılamaq üçün cəld tərpənib aşağı
endi. 17 Onun yanında Binyamindən min nəfər və Şaul evinin xidmətçisi
Siva ilə on beş oğlu və iyirmi qulu var idi. Onlar İordan çayına tərəf
– padşahın qarşısına çıxmağa tələsdilər. 18 Padşahın külfətini çaydan
keçirmək və onu razı salmaq üçün qayıqla o tay-bu taya keçirtdilər. Gera
oğlu Şimey padşah İordan çayını keçən kimi onun qabağında yerə sərildi.
19 O, padşaha dedi: «Qoy ağam məni günahkar saymasın və ağam padşah
Yerusəlimdən çıxdığı gün bu qulunun etdiyi azğınlığı ürəyinə salıb
xatırlamasın. 20 Çünki günah etdiyimi bu qulun özü də bilir və budur,
ağam padşahı qarşılamaq üçün bütün Yusif nəslindən hamıdan əvvəl bu
gün mən gəlmişəm».

21 Lakin Seruya oğlu Avişay cavab verib dedi: «Sən Rəbbin məsh
etdiyinə lənət yağdırdın. Ona görə sən Şimey öldürülməlisən». 22 Davud
dedi: «Ey Seruya oğulları, məndən sizə nə? Niyə mənə düşmənçilik
edirsiniz? Heç bu gün də İsraildə kimi isə öldürmək olarmı? Məgər mən
bilmirəm ki, bu gün İsrailin padşahı mənəm?» 23 Padşah sonra Şimeyə
dedi: «Sənə ölüm yoxdur». Buna görə padşah ona and içdi.

24 [g] Şaulun nəvəsi Mefiboşet padşahı qarşılamağa gəldi. Padşah gedən
gündən evinə sağ-salamat qayıdan günə qədər o, ayaqlarına baxmamış,
bığlarını kəsməmiş və paltarlarını yumamışdı. 25 Padşahı qarşılamaq
üçün Yerusəlimə gələn zaman padşah ona dedi: «Mefiboşet, bəs niyə
sən də mənimlə getmədin?» 26 O isə cavab verib dedi: «Ey ağam padşah,
xidmətçim məni aldatdı, çünki bu qulun demişdi ki, padşahla bərabər
getmək üçün eşşəyə palan vurub üstünə minim. Axı qulun şikəstdir.
27 Lakin xidmətçim ağam padşahın qarşısında quluna böhtan atdı. Ağam
padşah Allahın mələyi kimidir. İndi sənin gözündə nə xoşdursa, mənə et.
28 Atamın bütün evi ağam padşahın önündə ölümdən başqa bir şeyə layiq
deyilkən sən bu qulunu öz süfrəndə yemək yeyənlər arasında qoydun.
Artıq padşahdan bir şey istəməyə nə haqqım var ki?» 29 Padşah ona dedi:

---

[f] **19:16** 2Şam. 16:5-13 [g] **19:24** 2Şam. 9:1-13; 16:1-4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Öz işlərin haqqında nə üçün sözü uzadırsan? Sən və Siva torpağı öz
aranızda bölün, deyirəm». 30 Mefiboşet padşaha dedi: «İndi ki padşah öz
sarayına salamat gəldi, qoy hər şeyi o götürsün».
31 h Gileadlı Barzillay Rogelimdən gəlmişdi. Padşahı İordan çayından
keçirmək üçün onunla bərabər o da İordan çayına qədər getdi.
32 Barzillay səksən yaşına çatmış, yaşlanmışdı. Padşah Maxanayimdə
qalan zaman Barzillay onun dolanacağını təmin etmişdi, çünki o çox
böyük adam idi. 33 Padşah Barzillaya dedi: «Mənimlə bərabər çayı keç,
səni Yerusəlimdə öz yanımda dolandırım». 34 Barzillay padşaha dedi:
«Ömrümün illəri və günlərinin tamamına nə qalıb ki, padşahla bərabər
Yerusəlimə qalxım? 35 Mənim bu gün səksən yaşım var, yaxşını pisdən
ayıra bilirəmmi? Bu qulun heç yediyinin, içdiyinin dadını bilirmi? Kişi və
qadın xanəndələrinin səsini eşidə bilərəmmi? Belə isə, nə üçün bu qulun
ağam padşaha artıq yük olsun? 36 Bu qulun ancaq padşahla İordan çayını
keçib bir az yol getmək istəyir. Axı niyə görə padşah mənə belə mükafat
versin? 37 Qoy mən qulun qayıdıb öz şəhərimdə – ata-anamın qəbrinin
yanında ölüm. Lakin budur, qulun Kimham, qoy o, ağam padşahla çayı
keçsin və sən də gözündə xoş görünəni onun üçün et». 38 Padşah dedi:
«Kimham mənimlə bərabər o taya keçəcək, sənin gözündə xoş olanı
onun üçün edəcəyəm. Məndən umduğun hər şeyi sənin üçün edəcəyəm».
39 Bütün xalq İordan çayını keçdi. Padşah da çayı keçdi. Sonra padşah
Barzillayı öpdü və ona xeyir-dua verdi. O da öz yerinə qayıtdı.
40 Padşah Qilqala tərəf yolunu davam etdirdi və Kimham da onunla
bir getdi. Bütün Yəhuda xalqı və İsrail xalqının yarısı padşahı müşayiət
edirdi. 41 Bütün İsraillilər padşahın yanına gəlib və padşaha dedi: «Nə
üçün qardaşımız Yəhudalılar səni oğurladılar? Nə üçün padşah Davudla
külfətini və yanındakı bütün adamları İordan çayından keçirtdilər?»
42 Bütün Yəhudalılar İsraillilərə cavab verdilər: «Çünki padşah
qohumumuzdur. Belə isə nə üçün bundan qəzəblənirsiniz? Biz padşah
kasasından bir şey yedikmi? Yaxud padşah bizə bir hədiyyə verdimi?»
43 İsraillilər Yəhudalılara cavab verib dedilər: «Padşah bizə sizdən on qat
artıq yaxındır. Davudda bizim sizdən də artıq haqqımız var. Axı niyə bizə
xor baxırsınız? Padşahı geri qaytarmaqdan ilk bəhs edən biz deyildikmi?»
Lakin Yəhudalılar İsraillilərdən daha ötkəm danışırdılar.

Binyaminli Şevanın qiyamı

20 1 i Elə bu zamanlar Binyaminli Bikri oğlu Şeva adında yaramaz
bir adam təsadüfən Qilqalda idi. O, şeypur çalıb dedi:
«Bizim Davudla şərikliyimiz yoxdur.
Yesseyin oğlu ilə heç bir irsimiz yoxdur!

---

h **19:31** 2Şam. 17:27-29 i **20:1** 1Pad. 12:16; 2Saln. 10:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ey İsraillilər, hərə öz çadırına!»
2 Bütün İsraillilər də Davudu atıb Bikri oğlu Şevanın ardınca getdi. Lakin
Yəhudalılar padşahları Davuda sadiq qalaraq İordan çayından Yerusəlimə
qədər onu müşayiət etdi.
3[j] Padşah Davud Yerusəlimdəki evinə gedib on qadını – sarayı qorumaq
üçün saxladığı cariyələri götürərək öz nəzarəti altında saxladı və onların
yaşayışını təmin etdi, lakin yanlarına girmədi. Ölənə qədər bu qadınlar
dul kimi qalaraq qapalı saxlandılar.
4 Padşah Amasaya dedi: «Üç gün ərzində Yəhudalıları mənim yanıma
çağır və özün də burada ol». 5 Amasa Yəhudalıları bir yerə çağırmaq
üçün getdi, lakin onun üçün təyin olunan vaxtda geri qayıtmadı. 6 Davud
Avişaya dedi: «İndi Bikri oğlu Şeva bizə Avşalomdan daha çox ziyan
vuracaq. Sən ağanın qullarını götür, onu təqib etməyə get. Yoxsa o
özünə qala divarlı şəhərlər tapar və gözümüzdən qaçar». 7 Beləcə Yoavın
adamları, Keretlilərlə Peletlilər və bütün cəngavərlər Bikri oğlu Şevanı
təqib etmək üçün Avişayın başçılığı altında Yerusəlimdən çıxdılar.
8 Onlar Giveondakı böyük qayanın yanında olanda Amasa onları
qarşılamağa gəldi. Yoav döyüş libasını geymişdi və paltarının üstündə
kəməri var idi. Kəmərinə bağlı qınında olan bir qılınc belində idi. O
irəliyərkən qılınc qınından çıxdı. 9 Yoav Amasaya dedi: «Qardaşım,
yaxşısanmı?» Sonra Yoav onu öpmək üçün sağ əli ilə Amasanın
saqqalından yapışdı. 10 Amasa isə Yoavın sol əlindəki qılınca əhəmiyyət
vermədi. Yoav qılıncı ilə Amasanın qarnından vurub bağırsaqlarını
yerə elə tökdü ki, ikinci zərbəyə ehtiyac qalmadan Amasa öldü. Yoavla
qardaşı Avişay Bikri oğlu Şevanı təqib etdilər. 11 Yoavın adamlarından
biri onun yanında durub dedi: «Kim Yoavdan razıdırsa, kim Davudun
tərəfindədirsə, Yoavın ardınca gəlsin». 12 Amasa əsas yolun ortasında
qan içində üzürdü. Yoavın tərəfdarı həmin adam gördü ki, Amasanın
cəsədinin yanına gələn hər kəs dayanır. Xalqın dayandığını gördüyü
üçün cəsədi böyük yoldan götürüb çölə apararaq üstünə bir paltar atdı.
13 Amasa böyük yoldan götürüləndən sonra hamı Bikri oğlu Şevanı təqib
etmək üçün Yoavın ardınca getdi.
14 Şeva Avel-Bet-Maaka və bütün Berim diyarlarına qədər bütün İsrail
qəbilələrinin içərisindən keçdi və bütün camaat yığılıb onun ardınca getdi.
15 Yoavın yanındakı bütün xalq gəlib Şevanın qaldığı Avel-Bet-Maaka
şəhərini mühasirəyə aldı və şəhərin qarşısında bir torpaq qalağı tökdü. Onlar
divarı uçurtmaq üçün lağım atarkən 16 bir ağıllı qadın şəhərdən qışqırıb
dedi: «Qulaq asın! Qulaq asın! Rica edirəm, Yoava söyləyin ki, buraya
yaxınlaşsın, ona sözüm var». 17 Yoav ona yaxınlaşanda qadın «Yoav sənsən?»
dedi. O «bəli, mənəm» dedi. Qadın ona dedi: «Sən bu kənizinin sözünə

---

[j] **20:3** 2Şam. 16:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qulaq as». Yoav «eşidirəm səni» dedi. 18 Qadın sözünə davam etdi «Qədim
zamanlarda “Aveldə məsləhət alın” deyərdilər və işləri belə həll edərdilər.
19 Mən İsrailin rifahını istəyən sadiq adamlardan biriyəm. Sən İsraildə
şəhərlərin anası olan bir şəhəri dağıtmaq istəyirsən. Axı nə üçün Rəbbin
irsini məhv etmək istəyirsən?» 20 Yoav cavab verdi: «Dağıtmaq yaxud məhv
etmək niyyəti məndən uzaq, qoy uzaq olsun! 21 İş burasındadır ki, Efrayimin
dağlıq bölgəsindən Bikri oğlu Şeva adlı bir adam padşah Davuda qarşı üsyan
qaldırıb. Yalnız onu bizə verin, mən də bu şəhərdən çəkilim». Qadın Yoava
dedi: «Onun başı şəhər divarından sənə atılacaq». 22 Qadın ağıllı tərpənib
xalqının yanına getdi. Onlar da Bikri oğlu Şevanın başını kəsib Yoava atdı.
Bundan sonra Yoav şeypur çaldı və ordu şəhərin mühasirəsindən çəkildi.
Hamı öz evinə qayıtdı. Yoav isə Yerusəlimə – padşahın yanına qayıtdı.
23 Yoav bütün İsrail ordusunun başçısı idi. Yehoyadanın oğlu Benaya
Keretlilərin və Peletlilərin qabağında idi. 24 Adoram mükəlləfiyyətçilərin
başçısı və Axilud oğlu Yehoşafat salnaməçi idi. 25 Şeva mirzə, Sadoqla
Evyatar kahin, 26 Yairli İra isə Davudun kahini idi.

Giveonluların qisası

21 1 Davudun dövründə üç il dalbadal qıtlıq oldu. Davud buna görə
Rəbbə müraciət edəndə Rəbb dedi ki, bu qıtlıq Şaula və onun
qan tökən nəslinə görədir. Çünki o, Giveonluları öldürmüşdü. 2 [k] Padşah
Giveonluları çağırdı və onlarla danışdı. Giveonlular İsrail övladları
deyildi. Emorlulardan sağ qalan bir xalq idi ki, İsraillilər onları sağ
buraxacaqlarına and içmişdilər. Lakin Şaul İsrail və Yəhuda övladları
naminə onları ciddi-cəhdlə yox etməyə çalışmışdı. 3 Davud Giveonlulara
dedi: «Sizin üçün mən nə edə bilərəm? Edilən bu günahı nə ilə təmizləyə
bilərəm ki, siz Rəbbin irsinə xeyir-dua verəsiniz?» 4 Giveonlular ona dedi:
«Şaulla onun nəslindən qızıl-gümüş istəmək fikrində deyilik. İsraildə
adam öldürmək niyyətində də deyilik». Davud dedi: «Siz nə istəsəniz, onu
edərəm». 5 Onlar padşaha dedi: «Bizi qırıb məhv edən və İsrail ərazisində
qalmamaq üçün bizə qəsd quran adamın övladlarından yeddi nəfər bizə
verilsin. 6 Rəbbin seçdiyi Şaulun Givea şəhərində onları Rəbbin önündə
asaq». Padşah dedi: «Yaxşı, mən onları sizə verərəm».
7 [l] Lakin padşah Davud Rəbbin önündə and içdiyi Şaul oğlu Yonatan
oğlu Mefiboşetə qıymadı. 8 Ayya qızı Rispanın Şauldan doğulan iki
oğlunu – Armoni ilə Mefiboşeti, bir də Şaulun qızı Meravın Mexolalı
Barzillay oğlu Adrieldən doğduğu beş oğlunu padşah götürüb
9 Giveonlulara təslim etdi. Giveonlular onları Rəbbin önündə, dağın
üstündə asdılar və yeddisi də birlikdə öldü. Onlar biçin vaxtının ilk
günlərində, arpa biçini başlanğıcında öldürüldü.

---

[k] **21:2** Yeşua 9:3-15 [l] **21:7** 1Şam. 20:15-17; 2Şam. 9:1-7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 Ayyanın qızı Rispa çul götürüb özü üçün qayaya sərdi. Biçin
başlanandan cəsədlərin üstünə yağış yağanadək Rispa orada qalaraq
onların meyitlərini gündüz göydəki quşlardan, gecə vəhşi heyvanlardan
qorudu. 11 Şaulun cariyəsi Ayya qızı Rispanın etdiyi bu işi Davuda
xəbər verdilər. 12 [m] Davud gedib Şaulun sümüklərini və oğlu Yonatanın
sümüklərini Yaveş-Gilead əhalisindən aldı. Filiştlilər Gilboada Şaulu
öldürdükləri gün onların cəsədlərini Bet-Şean meydanında asmışdılar,
Yaveş-Gilead əhalisi də gəlib cəsədləri oradan oğurlamışdı. 13 Davud
Şaulun və oğlu Yonatanın sümüklərini həmin yerdən çıxartdırdı və
asılanların da sümüklərini topladılar. 14 Onlar Şaulun və oğlu Yonatanın
sümüklərini Binyamin torpağında – Selada, Şaulun atası Qişin
məqbərəsində basdırdılar, padşahın onlara əmr etdiyi hər şeyə əməl
etdilər. Bundan sonra Allah ölkə üçün duaları qəbul etdi.

İsraillilərin Filiştli nəhənglərə qarşı döyüşü
(1Saln. 20:4-8)

15 Yenə Filiştlilərin İsraillilərlə döyüşü oldu. Davud adamları ilə birgə
döyüşə getdi və onlar Filiştlilərlə döyüşərkən Davud yoruldu. 16 Rafa
övladlarından[n] İşbi-Benov Davudu öldürmək istədi. Onun nizəsinin başı
üç yüz şekel ağırlığında tuncdan idi və belinə təzə qılınc bağlamışdı.
17 Seruya oğlu Avişay Davudun köməyinə çatıb həmin Filiştlini vurub
öldürdü. O zaman Davudun adamları ona and verib dedilər: «Bir daha
sən bizimlə bərabər döyüşə çıxma ki, İsrailin çırağını söndürməyəsən».
18 Bundan sonra yenə Filiştlilərlə Qovda döyüş oldu. O zaman Xuşalı
Sibbekay Rafa övladlarından Safı öldürdü. 19 Yenə Filiştlilərlə Qovda
döyüş oldu və Bet-Lexemli Yaare-Orgimin oğlu Elxanan Qatlı Qolyatı
öldürdü. Qolyatın nizəsinin sapı toxucu dəzgahının əriş ağacı boyda
idi. 20 Qatda bir də döyüş oldu. Orada Rafa övladlarından digər ucaboy
bir adam var idi. Bu adamın əlləri və ayaqları altı barmaqlı idi və cəmi
iyirmi dörd barmağı var idi. 21 O, İsrailə meydan oxudu. Onu Davudun
qardaşı Şimanın oğlu Yonatan öldürdü. 22 Bu dörd kişi Rafa övladlarından
olub Qatda doğulmuşdu. Onlar Davudun və onun adamlarının əli ilə
qırıldı.

Davudun qələbə məzmuru
(Zəb. 18)

22 1 Rəbb Davudu bütün düşmənlərinin və Şaulun əlindən
qurtaranda Davud bu ilahinin[j] sözlərini Rəbbə söylədi;
2 O belə oxudu:

---

[m] **21:12** 1Şam. 31:8-13 [n] **21:16** *Rafa övladları* – nəhəng adamlar. [j] **22:1** *İlahi* – ruhani nəğmə.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbb qayam, qalamdır, xilaskarımdır,
3 Allahım qayamdır, Ona pənah gətirəcəyəm,
Odur qalxanım, qüvvətli qurtarıcım, qülləm,
Sığınacaq yerim, xilaskarım!
Sən məni zalımların əlindən qurtarırsan!

4 Həmdə layiq olan Rəbbi çağıracağam,
Düşmənlərimin əlindən qurtulacağam.
5 Çünki ətrafımı ölüm dalğaları bürümüşdü,
Məni əcəl selləri ürkütmüşdü,
6 Ölülər diyarının ipləri mənə sarılmışdı,
Ölüm kəməndləri məni qarşılamışdı.
7 Əzab içində Rəbbə yalvardım,
Allahımı köməyə çağırdım.
O, məbədindən səsimi eşitdi,
Fəryadımsa Onun qulağına yetdi.

8 O zaman sarsılıb dünya titrədi,
Göylər təməllərindən sarsılıb lərzəyə gəldi.
Çünki O qəzəbləndi.
9 Burnundan tüstü çıxıb yüksəldi,
Ağzından yandırıb-yaxan alov püskürdü,
Bundan közlər tutuşdu.
10 O, göyləri yarıb yerədək endi.
Qatı zülmət ayaqları altında idi.
11 Bir keruva minib uçdu,
Yel qanadları üstündə şığıdı.
12 Ətrafını zülmətə bürüdü,
Tufan qoparan qara buludlardan Özünə çardaqlar qurdu.
13 Hüzurunun nuru şəfəq saçdı,
Oradan odlu közlər düşüb alovlandı.
14 Rəbb göylərdən gurladı,
Haqq-Taala səs saldı.
15 Oxlar atıb düşmənləri darmadağın etdi,
Şimşəyini çaxdırıb onları dağıtdı.
16 Rəbbin məzəmmətindən,
Burnundakı nəfəsinin şiddətindən
Dənizin dərinlikləri göründü,
Dünyanın bünövrələri açıq qaldı.

17 O, ucalardan əl uzadıb məni tutdu,
Məni dərin suların içindən çıxartdı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

18 Məni qüvvətli düşmənimdən azad etdi,
Çünki yağılarım məndən güclü idi.
19 Fəlakətli günümdə qarşıma çıxdılar,
Lakin Rəbb mənə dayaq oldu.
20 O məni geniş yerə çıxartdı,
Məndən razı qalıb məni qurtardı.

21 Rəbb mənə salehliyim naminə ənam verdi,
Mənə əlitəmizliyimin əvəzini verdi.
22 Çünki Rəbbin yolunu tutmuşam,
Pis olub Allahımın yolundan azmamışam.
23 Onun bütün hökmləri önümdədir,
Qaydalarından imtina etməmişəm.
24 Onun önündə kamilliyə çatmışam,
Özümü günahdan qorumuşam.
25 Rəbb mənə salehliyimin əvəzini verdi,
Gözünün önündə təmizliyimin əvəzini verdi.

26 Sədaqətlilərlə sədaqətlisən,
Kamillərlə kamilsən.
27 Təmizlərlə təmizsən,
Əyrilərlə əyriliklərinə görə davranırsan.
28 İtaətkar insanları qurtarırsan,
Lovğalara göz qoyursan, onları alçaldırsan.

29 Ya Rəbb, Sən mənim çırağımsan,
Rəbb zülmətimi nura çevirir.
30 Səninlə qoşun üstünə hücum çəkirəm,
Allahımla sədlər keçirəm.
31 Allahın yolu kamildir,
Rəbbin kəlamı safdır,
Rəbb ona sığınanların sipəridir.
32 Rəbdən başqa Allah kimdir ki?
Allahımızdan başqa qaya kimdir ki?
33 Allah qalamdır, mənə qüvvət verər,
Yolumu kamil edər.
34 *p* Ayaqlarımı maral ayaqları kimi çevik edər,
Məni zirvələrdə saxlar.
35 Əllərimə döyüş təlimi verər,
Qollarım tunc kamanı dartar.

---

p **22:34** Hab. 3:19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

36 Sən mənə qurtuluş qalxanını verdin,
Etdiyin köməklə Sən məni yüksəltdin.
37 Geniş yer açdın ki, addımlayım,
Büdrəməsin ayaqlarım.
38 Düşmənlərimi qovdum, onları qırdım,
Onlar məhv olanadək geriyə qayıtmadım.
39 Onları əzib qurtardım, qalxa bilmədilər,
Ayaqlarımın altına sərildilər.
40 Döyüş üçün məni qüvvə ilə bürüdün,
Əleyhdarlarımı ayağımın altına saldın,
41 Düşmənlərimin kürəyini mənə sarı çevirdin,
Mənə nifrət edən yağıları məhv etdim.
42 Gözləsələr də, onları qurtaran olmadı,
Rəbbə baxsalar da, Ondan cavab gəlmədi.
43 Onları yerdəki toz kimi əzdim,
Küçələrin palçığı kimi tapdaladım.

44 Sən məni xalqımın çəkişmələrindən qurtardın,
Məni millətlərə başçı qoydun,
Tanımadığım xalqları mənə tabe etdirdin.
45 Yadellilər mənə boyun əyirlər.
Səsimi eşidəndə mənə itaət edirlər.
46 Yadellilərin cəsarəti qırıldı,
Titrəyərək sığınacaqlarından çıxdılar.

47 Rəbb əbədi yaşayır, Qayama alqış olsun!
Məni qurtaran Qayam, Allahım ucalsın!
48 O Allahdır, mənə görə qisas alır,
Xalqları mənə tabe etdirir.
49 O məni düşmən içindən çıxarır,
Məni yağılar üstündə ucaldır,
Məni zalımların əlindən qurtarır.

50 [q] Buna görə, ya Rəbb,
Millətlər arasında Sənə
şükür edəcəyəm,
İsminə tərənnüm söyləyəcəyəm!
51 Rəbb padşahına böyük zəfərlər verər,
Məsh etdiyi Davuda və nəslinə əbədi məhəbbət göstərər.

---

[q] **22:50** Rom. 15:8-9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Davudun son sözləri

23 1 Davudun son sözləri bunlardır:
Yessey oğlu Davud deyir,
Allahın ucaltdığı adam,
Yaqubun Allahının məsh etdiyi,
İsrailin sevimli məzmur şairi belə söyləyir:
2 Rəbbin Ruhu mənim vasitəmlə söylədi,
Onun sözü dilimin ucundadır.
3 İsrailin Allahı belə dedi,
İsrailin Qayası mənə belə söylədi:
İnsanlar üstündə doğruluqla hökm edən,
Allah qorxusu ilə səltənət sürən şəxs
4 Buludsuz bir səmada gün doğarkən sübh şəfəqi kimidir,
Şüası yağışdan sonra yerdən təzə ot bitirir.

5 Həqiqətən, mənim evim Allahla belə deyilmi?
Çünki O mənimlə əbədi əhd bağladı,
Kamil və tam təminatlı əhd bağladı,
Qurtuluşumu və arzumu tam həyata keçirməzmi?
6 Bütün yaramazlar tikanlar kimi atılacaq.
Onlara heç kim əl vurmayacaq.
7 Lakin onlara toxunanlar
Dəmirlə və nizə sapı ilə silahlanmalıdırlar.
Yaramazlar yerindəcə tamamilə yandırılacaqlar.

Davudun igid döyüşçüləri
(1Saln. 11:10-47)

8 Davudun igid döyüşçülərinin adları belədir: Taxkemonlu Yoşev-
Başşevet «üç igid»in[r] başçısı idi. O, nizəsini qaldırıb[s] bir hücumda səkkiz
yüz nəfəri vurub öldürmüşdü.
9 Ondan sonra Axoah nəslindən Dodo oğlu Eleazar idi. O, döyüş
üçün orada yığılan Filiştlilərə meydan oxunanda Davudun yanındakı
«üç igid»dən biri idi. İsraillilər döyüş meydanından geriyə çəkiləndə
10 Eleazar möhkəm dayandı və qılınc çəkib əlləri taqətdən düşənə qədər
Filiştliləri qırdı. Rəbb o gün İsraillilərə böyük qələbə bəxş etdi. İsraillilər
onun ardınca yalnız talan malı götürmək üçün qayıtdılar.
11 Ondan sonra Hararlı Age oğlu Şamma idi. Filiştlilər Laxidə
yığılmışdılar. Orada mərci əkilən bir tarla sahəsi vardı. Xalq Filiştlilərin

---

[r] **23:8** *Üç igid* – bax: 1Saln. 11:12. [s] **23:8** *O, nizəsini qaldırıb* – qədim yunan tərcüməsində belədir, ibrani mətnində isə *o, Esnili Adino idi, çünki…* Bax: 1Saln. 11:11.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

önündən qaçdı. 12 Lakin Şamma tarlanın ortasında durub oranı qorudu və
Filiştliləri qırdı. Rəbb İsraillilərə böyük bir zəfər verdi.
13 Biçin zamanı otuz başçı arasından «üç igid» Davudun yanına
– Adullam mağarasına getdi. Filiştlilərin bir döyüş dəstəsi Refaim
vadisində ordugah qurmuşdu. 14 Bu zaman Davud qalada idi. Filiştlilərin
bir keşikçi dəstəsi isə Bet-Lexemdə idi. 15 Davud həsrət çəkərək dedi:
«Kaş ki biri Bet-Lexem darvazası yanındakı quyudan mənə içmək üçün
su gətirəydi!» 16 Bu «üç igid» Filiştlilərin ordugahını yararaq darvazanın
yanında olan Bet-Lexem quyusundan su çəkdi və onu götürüb Davuda
gətirdi. Lakin Davud bu suyu içmək istəmədi və onu Rəbbə təqdim olaraq
yerə tökdü. 17 O dedi: «Ya Rəbb, bunu etmək qoy məndən uzaq olsun,
canlarını təhlükəyə salaraq gedən adamların qanındanmı içəcəyəm?»
Buna görə də bu suyu içmək istəmədi. Bunları «üç igid» etmişdi.
18 Yoavın qardaşı Seruya oğlu Avişay bu «üç igid»in başçısı idi. O,
nizəsini qaldırıb üç yüz nəfəri qırdı. Buna görə də onun adı «üç igid»in
adı qədər şöhrətləndi. 19 Əslində «üç igid»dən daha şöhrətli idi və onlara
başçı oldu, lakin «üç igid» kimi deyildi.
20 Yehoyada oğlu Benaya da böyük işlər görən igid adam idi. O,
Qavseeldən gəlmişdi. Benaya iki Moavlı igidi öldürdü. O, qarlı gündə
çuxura enib bir şir öldürdü. 21 O həm də qədd-qamətli bir Misirlini vurub
öldürdü. Misirlinin əlində nizə vardı. Benaya onun üstünə dəyənəklə
getdi və Misirlinin əlindən nizəsini çəkib aldı, onu öz nizəsi ilə öldürdü.
22 Bunları Yehoyada oğlu Benaya etdi. Buna görə də onun «üç igid» qədər
şöhrəti var idi. 23 O, «otuz igid»dən daha məşhur idi, lakin «üç igid» kimi
deyildi. Davud onu öz mühafizəçilərinə başçı qoydu.
24 «Otuz igid»in arasında olanlar: Yoavın qardaşı Asahel, Bet-Lexemli
Dodo oğlu Elxanan, 25 Xarodlu Şamma və Eliqa, 26 Peletli Xeles, Teqoalı
İqqeş oğlu İra, 27 Anatotlu Aviezer, Xuşalı Mevunnay, 28 Axoahlı Salmon,
Netofalı Mahray, 29 Netofalı Baana oğlu Xelev, Binyamin övladlarından
Givealı Rivay oğlu Yettay, 30 Piratonlu Benaya, Qaaş vadilərindən Hidday,
31 Aravalı Avi-Alvon, Barxumlu Azmavet, 32 Şaalvonlu Elyaxba, Yaşenin
oğulları Yonatan, 33 Hararlı Şamma, Ararlı Şarar oğlu Axiam, 34 Maakalı
Axasbay oğlu Elifelet, Gilolu Axitofel oğlu Eliam, 35 Karmelli Xesro,
Aravalı Paaray, 36 Sovalı Natan oğlu İqal, Qadlı Bani, 37 Ammonlu Seleq,
Seruya oğlu Yoavın silahdarı olan Beerotlu Naxray, 38 Yeterli İra və Yeterli
Qarev, 39 Xetli Uriya. Hamısı birlikdə otuz yeddi nəfər idi.

Davudun xalqı siyahıya alması
(1Saln. 21:1-27)

24 1 İsrailə qarşı Rəbbin qəzəbi yenə də alovlandı və «get,
İsraillilərlə Yəhudalıları say» deyə Davudu onlara qarşı təhrik
etdi. 2 Padşah yanındakı ordu başçısı Yoava dedi: «İndi Dandan Beer-

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Şevaya qədər İsrailin bütün qəbilələri arasında dolanın və xalqı siyahıya
alın ki, sayını bilim». 3 Yoav padşaha dedi: «Xalqın nə qədərdirsə, qoy
Allahın Rəbb onu yüz qat artıq etsin və ağam padşah bunu gözləri
ilə görsün. Axı niyə belə şeylər ağam padşahın xoşuna gəlir?» 4 Lakin
padşahın sözü Yoava və onun ordu başçılarına üstün gəldi. Yoavla
ordu başçıları İsrail xalqını siyahıya almaq üçün padşahın hüzurundan
çıxdı. 5 İordan çayını keçdilər və Qad vadisinin ortasında olan şəhərin
cənubunda – Aroerdə düşərgə qurdular. 6 Sonra Yazerə, Gileada və
Taxtim-Xodşi torpağına getdilər və Dan-Yaanı keçib Sidona çatdılar.
7 Sur qalasına və Xivlilərlə Kənanlıların bütün şəhərlərinə yetişib,
nəhayət, Yəhudanın cənubunda olan Beer-Şevaya gəldilər. 8 Bütün
ölkəni dolandılar və doqquz ay iyirmi gün keçəndən sonra Yerusəlimə
qayıtdılar. 9 Yoav xalqın siyahısını padşaha verdi. İsraildə qılınc çəkən
səkkiz yüz min igid, Yəhudada isə beş yüz min igid var idi.

10 Lakin xalqı sayandan sonra Davud vicdan əzabı çəkdi. O, Rəbbə
dedi: «Bu işi görməklə böyük günah etdim. İndi isə, ya Rəbb, yalvarıram,
qulunun bu təqsirindən keç, çünki çox ağılsızlıq etmişəm». 11 Davud
ertəsi gün səhər qalxanda Rəbb Davudun görücüsü Qad peyğəmbərə
sözünü bildirib dedi: 12 «Get, Davuda söylə ki, Rəbb belə deyir: “Sənin
qarşına üç şey qoyuram, özün üçün bunların birini seç ki, sənə edim”».
13 Qad Davudun yanına gəlib bunu bildirdi: «Sənin ölkəndə yeddi il aclıq
olsun, yoxsa səni təqib edən düşmənlərin önündə üç ay qaçasan yaxud
da ölkəndə üç gün vəba olsun? İndi yaxşı fikirləş və qərar ver, məni
Göndərənə mən nə cavab verim?» 14 Davud Qada dedi: «Mənim üçün çox
çətindir. İnsan əlinə düşməkdənsə qoy Rəbbin əlinə düşək, çünki Onun
rəhmi çoxdur».

15 Beləcə Rəbb sabahdan təyin olunan vaxta qədər İsrailin üzərinə
vəba göndərdi. Dandan Beer-Şevaya qədər xalqdan yetmiş min nəfər
öldü. 16 Xalqı həlak edən mələk Yerusəlimi məhv etmək üçün oraya doğru
əlini uzadanda Rəbb verəcəyi bəladan vaz keçib mələyə dedi: «Bəsdir,
əl saxla!» Rəbbin mələyi Yevuslu Aravnanın xırmanının yanında idi.
17 Davud xalqı qıran mələyi görən zaman Rəbbə belə dedi: «Budur, günah
edən mənəm, mən təqsirkaram. Bəs bu yazıq xalq nə edib? Qoy Sənin
əlin mənim və ata nəslimin əleyhinə qalxsın».

18 O gün Qad Davudun yanına gəlib dedi: «Çıx, Yevuslu Aravnanın
xırmanında Rəbbə bir qurbangah düzəlt». 19 Qadın sözü ilə Davud Rəbbin
əmr etdiyi kimi çıxdı. 20 Aravna aşağı baxıb gördü ki, padşahla əyanları
onlara tərəf gəlir. O bayıra çıxıb padşahın qarşısında yerə qədər təzim
etdi və dedi: 21 «Ağam padşah nə əcəb bu qulunun yanına gəlib?» Davud
dedi: «Rəbbə qurbangah qurmaq üçün səndən bu xırmanını satın almağa
gəldim ki, xalqın üzərinə gələn vəba dayansın». 22 Aravna Davuda dedi:
«Qoy ağam padşah öz gözünə xoş görünəni götürsün və Rəbbə təqdim

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

etsin. Budur yandırma qurbanı üçün öküzlər, yandırmağa odun yerinə
vəllər və öküzlərin boyunduruqları. 23 Ey padşah, Aravna bunların
hamısını sənə verir». Aravna padşaha yenə dedi: «Qoy Allahın Rəbb
səndən razı olsun». 24 Lakin padşah Aravnaya dedi: «Belə yox, amma
səndən bunu mütləq qiymət qoyub satın alacağam. Çünki mən havayı
malı Allahım Rəbbə yandırma qurbanı vermərəm». Beləliklə, Davud
xırmanı və öküzləri əlli şekel gümüşə satın aldı. 25 Davud orada Rəbbə
bir qurbangah düzəldib yandırma qurbanları və ünsiyyət qurbanları
təqdim etdi. Rəbb ölkə üçün edilən duaları qəbul etdi və İsrailin üzərinə
gələn vəbanı dayandırdı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

BİRİNCİ PADŞAHLAR KİTABI

GİRİŞ

«1 Padşahlar» Kitabı *«1 və 2 Şamuel»* Kitablarında başlanan İsrail padşahlığının tarixinin davamıdır.

Bu kitabı iki hissəyə ayırmaq olar: Süleymanın hakimiyyəti və nailiyyətləri, xüsusən Yerusəlimdə məbədin tikilməsi; İsrailin şimal və cənub padşahlıqlara bölünməsi.

«1 və 2 Padşahlar» Kitablarında hər hökmdarın dəyəri Allaha sadiq olması ilə ölçülür. Xalqın uğurları da bu sədaqətdən asılı idi. Bütpərəstlik və itaətsizlik isə bədbəxtliyə aparırdı. Şimaldakı dövlətin padşahlarından heç biri Allaha sadiq qalmadı, cənubda isə Yəhuda padşahlarının bəzisi sadiq, bəzisi isə sədaqətsiz çıxdı. *«1 Padşahlar»* Kitabında Rəbbin peyğəmbərləri əhəmiyyətli rol oynayır. Onlar bütlərə səcdə etməmək üçün adamlara cəsarətlə xəbərdarlıq edir və Allaha tərəf dönməyə çağırırdılar. Bu baxımdan İlyas peyğəmbərlə Baal bütünün kahinlərinin mübahisəsi barədə hekayət xüsusilə diqqəti cəlb edir.

Kitabın məzmunu

1:1–2:12 Davudun padşahlığının sonu
2:13-46 Süleymanın padşah olması
3:1–11:43 Süleymanın hakimiyyəti
  3:1–4:34 Erkən illər
  5:1–8:66 Məbədin tikilməsi
  9:1–11:43 Sonrakı illər
12:1–22:53 Padşahlığın bölünməsi
  12:1–14:20 Şimal qəbilələrinin üsyanı
  14:21–16:34 Yəhuda və İsrailin padşahları
  17:1–19:21 İlyas peyğəmbər
  20:1–22:40 İsrail padşahı Axav
  22:41-53 Yəhuda padşahı Yehoşafat və İsrail padşahı Axazya

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Padşah Davudun son illəri

1 1 Padşah Davud qocalıb yaşa dolmuşdu. Onun üstünü örtüklərlə nə
qədər örtürdülərsə, o isinmirdi. 2 Əyanları ona dedilər: «Ağamız
padşah üçün gənc bir qız axtaraq. Qoy o, padşahın önündə durub
qayğısına qalsın və qoynunda yatsın ki, ağamız padşah isinsin». 3 Onlar
İsrailin bütün ərazisində gözəl bir qız axtardılar və Şunemli Avişaqı tapıb
padşahın yanına gətirdilər. 4 Qız çox gözəl idi. O, padşaha baxıb xidmət
etdi, amma padşah onunla yaxınlıq etmədi.

Adoniyanın padşahlıq iddiası

5 [a] Davudun Haqqitdən olan oğlu Adoniya «mən padşah olacağam»
deyə lovğalanırdı. O özü üçün döyüş arabaları, atlılar və önündə
gedəcək əlli nəfər hazırlamışdı. 6 Atası Davud heç vaxt ona «Niyə belə
etdin?» deməmişdi. Adoniya görkəmcə çox yaraşıqlı idi. O, Avşalomdan
sonra dünyaya gəlmişdi. 7 Adoniya Seruya oğlu Yoav və kahin Evyatarla
əlbir oldu və onlar Adoniyaya kömək etdilər. 8 Amma kahin Sadoq,
Yehoyada oğlu Benaya, peyğəmbər Natan, Şimey, Rei və Davudun igidləri
Adoniyanın tərəfində deyildilər. 9 Adoniya En-Rogel yaxınlığındakı
Zoxelet qayasında qoyun-keçi, mal-qara və bəslənmiş heyvanlar qurban
kəsdi. Bütün qardaşlarını – padşahın oğullarını və padşaha qulluq edən
bütün Yəhudalıları çağırdı, 10 amma peyğəmbər Natanı, Benayanı, igidləri
və qardaşı Süleymanı çağırmadı.

Süleymanın padşah elan edilməsi

11 [b] Onda Natan Süleymanın anası Bat-Şevaya dedi: «Məgər
eşitməmisən ki, Haqqit oğlu Adoniya ağamız Davudun xəbəri olmadan
padşahlıq edir? 12 İndi qulaq as, özünün və oğlun Süleymanın canını necə
qurtaracağın barədə sənə məsləhət verim: 13 get, padşah Davudun yanına
gir və ona söylə: “Ağam padşah! ‹Məndən sonra hökmən oğlun Süleyman
padşah olacaq və taxtımda o oturacaq› deyib kənizinə and içmədinmi?
Bəs onda nə üçün Adoniya padşahlıq edir?” 14 Sən orada padşahla
danışarkən mən səndən sonra girəcəyəm və sözlərini təsdiq edəcəyəm».
15 Bat-Şeva otağa – padşahın yanına girdi. Padşah çox qoca idi və
Şunemli Avişaq ona qulluq edirdi. 16 Bat-Şeva padşahın önündə diz
çöküb təzim etdi. Padşah «Nə istəyirsən?» dedi. 17 Bat-Şeva ona dedi:
«Mənim ağam! “Məndən sonra hökmən oğlun Süleyman padşah olacaq
və taxtımda o oturacaq” deyib kənizinə Allahın Rəbbin haqqı üçün and
içdin. 18 Ağam padşah, indi isə Adoniya padşahlıq edir və sənin bundan
xəbərin yoxdur. 19 O, çoxlu mal-qara, bəslənmiş heyvan və qoyun-keçi

---

[a] **1:5** 2Şam. 3:4 [b] **1:11** 2Şam. 12:24

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qurban kəsdi. Padşahın bütün oğullarını, kahin Evyatarı və ordu başçısı
Yoavı çağırdı, amma qulun Süleymanı çağırmadı. 20 Ağam padşah, bütün
İsrailin gözü səndədir; sən onlara bildirməlisən ki, ağam padşahdan
sonra taxtında kim oturacaq. 21 Yoxsa ağam padşah ataları ilə uyuyanda
mən və oğlum Süleyman müqəssir sayılacağıq».
22 Bat-Şeva hələ padşahla danışarkən peyğəmbər Natan gəldi.
23 Padşaha «peyğəmbər Natan gəldi» dedilər. O, padşahın hüzuruna gəldi
və üzüstə əyilib təzim etdi. 24 Natan dedi: «Ağam padşah! “Məndən sonra
Adoniya padşah olacaq və taxtımda o oturacaq” deyib söyləmisənmi?
25 Adoniya bu gün gedib çoxlu mal-qara, bəslənmiş heyvan və qoyun-keçi
qurban kəsdi və padşahın bütün oğullarını, ordu başçılarını və kahin
Evyatarı çağırdı. Budur, “Yaşasın padşah Adoniya!” deyərək onun önündə
yeyib-içirlər. 26 Ancaq o mən qulunu, kahin Sadoqu, Yehoyada oğlu
Benayanı və qulun Süleymanı çağırmadı. 27 Məgər bu iş ağam padşahın
əmri ilə olub? Bəs sən nə üçün qullarına bildirmədin ki, ağam padşahdan
sonra taxtında kim oturacaq?»
28 Padşah Davud cavab verib «Bat-Şevanı yanıma çağırın!» dedi.
Bat-Şeva padşahın hüzuruna gəlib önündə durdu. 29 Padşah and içib
dedi: «Canımı bütün bəlalardan qurtarmış var olan Rəbbə and olsun
ki, 30 “məndən sonra hökmən oğlun Süleyman padşah olacaq və mənim
əvəzimə taxtımda o oturacaq” deyib sənin üçün İsrailin Allahı Rəbbə
içdiyim andı bu gün yerinə yetirəcəyəm». 31 Bat-Şeva padşahın önündə
üzüstə yerə əyilib təzim etdi və «Ağam padşah Davud əbədi yaşasın!»
dedi.
32 Padşah Davud dedi: «Kahin Sadoqu, peyğəmbər Natanı və Yehoyada
oğlu Benayanı mənim yanıma çağırın». Onların hamısı padşahın
hüzuruna gəldi. 33 Padşah onlara dedi: «Ağanızın əyanlarını yanınıza alın
və oğlum Süleymanı mənim qatırıma mindirib Gixon bulağına endirin.
34 Orada kahin Sadoq və peyğəmbər Natan onu İsrail padşahı olmaq
üçün məsh etsinlər. Şeypur çalıb “Yaşasın padşah Süleyman!” söyləyin.
35 Sonra onun dalınca qalxın, o da gəlib taxtımda otursun, çünki mənim
yerimə padşah olacaq. Onu İsrail və Yəhudaya hökmdar təyin etdim».
36 Yehoyada oğlu Benaya cavab verib dedi: «Amin! Ağam padşahın Allahı
Rəbb belə istəyir. 37 Rəbb ağam padşaha yar olduğu kimi Süleymana da
yar olsun və onun taxtını ağam padşah Davudun taxtından daha uca
etsin».
38 Kahin Sadoq, peyğəmbər Natan, Yehoyada oğlu Benaya, Keretlilər
və Peletlilər Süleymanı padşah Davudun qatırına mindirib aşağı endilər
və onu Gixona qədər apardılar. 39 Kahin Sadoq ibadət çadırından yağ
buynuzunu götürüb Süleymanı məsh etdi. Şeypur çalındı və bütün camaat
«Yaşasın padşah Süleyman!» söylədi. 40 Camaat onun dalınca qalxıb getdi.
Onlar ney çalaraq elə sevinirdilər ki, səslərindən yer titrəyirdi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

41 Adoniya və onunla olan bütün qonaqlar yeməklərini qurtaranda bu
səsi eşitdilər. Yoav şeypur səsini eşidəndə dedi: «Şəhərdən niyə gurultu
gəlir?» 42 O, sözünü qurtarmamış birdən kahin Evyatarın oğlu Yonatan
gəldi. Adoniya ona dedi: «Gəl, sən igid adamsan, yaxşı xəbər gətirərsən».
43 Yonatan Adoniyaya cavab verib dedi: «Yox, elə deyil, ağamız padşah
Davud Süleymanı padşah etmişdir. 44 Padşah kahin Sadoqu, peyğəmbər
Natanı, Yehoyada oğlu Benayanı, Keretliləri və Peletliləri Süleymanla
birgə göndərdi və onu padşahın qatırına mindirdilər. 45 Kahin Sadoq və
peyğəmbər Natan Gixonda onu padşah olmaq üçün məsh etdilər. Oradan
sevinclə qalxıb getdilər və şəhər canlandı. Eşitdiyiniz səs budur. 46 Üstəlik
Süleyman padşahlıq taxtında oturdu. 47 Ağamız padşah Davudu təbrik
etməyə gələn əyanları da "Sənin Allahın Süleymanın adını sənin adından
daha böyük, taxtını sənin taxtından daha uca etsin!" deyəndə padşah
yatağının üstündən əyildi. 48 Sonra belə dedi: "İsrailin Allahı Rəbbə alqış
olsun ki, bu gün hələ gözlərim görərkən taxtımda oturan bir nəfər verdi!"»
49 Bunu eşidəndə Adoniyanın bütün qonaqları təşvişə düşüb qalxdılar
və hər kəs öz yolu ilə getdi. 50 Adoniya isə Süleymandan qorxaraq qalxıb
getdi və qurbangahın buynuzlarından yapışdı.[c] 51 Bunu Süleymana
bildirib dedilər: «Adoniya padşah Süleymandan qorxur və qurbangahın
buynuzlarından yapışaraq "qoy padşah Süleyman bu gün mənə and içsin
ki, bu qulunu qılıncla öldürməyəcək" deyir». 52 Süleyman dedi: «Əgər
o, ləyaqətli adam olsa, başından bir tük belə, əskik olmaz, amma onda
bir pislik tapılsa, öləcək». 53 Padşah Süleyman Adoniyanı qurbangahdan
düşürüb gətirtdi. O da gəlib padşah Süleymana təzim etdi və Süleyman
ona «Evinə get!» dedi.

Davudun Süleymana vəsiyyəti

2 1 Davudun ölüm günü yaxınlaşanda oğlu Süleymana vəsiyyət edərək
dedi: 2 «Bu yaxınlarda mən də hamı kimi dünyadan köçəcəyəm. Sən
möhkəm və igid ol. 3 Allahın Rəbbin verdiyi buyruğu yerinə yetirib Onun
yolları ilə get və Musanın Qanununda yazıldığı kimi Allahın qaydalarına,
əmrlərinə, hökmlərinə və göstərişlərinə əməl et ki, elədiyin hər işdə və
getdiyin hər yerdə uğur qazanasan. 4 Onda Rəbb mənə verdiyi bu sözü
yerinə yetirəcək: "Əgər övladların öz yollarına diqqət etsələr, bütün
ürəkləri və canları ilə Mənə sadiq qalsalar, İsrail taxtında sənin nəslindən
bir kişi əskik olmayacaq".
5 [d] [e] Sən Seruya oğlu Yoavın mənə nə elədiyini bilirsən: İsrail
ordusunun iki başçısı Ner oğlu Avnerlə Yeter oğlu Amasanı öldürərək

---

[c] **1:50** *Qurbangahın buynuzlarından yapışdı* – qədim Yəhudilərin adətinə görə qurbangahın buynuzlarından yapışmış adamı öldürmək olmazdı. Bax: Çıx. 21:13-14. [d] **2:5** 2Şam. 3:27
[e] **2:5** 2Şam. 20:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

sülh zamanı hərb qanı tökdü və belindəki kəmərlə ayağındakı çarıqları
qana bulaşdırdı. 6 Sən öz hikmətinə görə davran, qoy onun ağarmış başı
ölülər diyarına salamat enməsin.
7[f] Gileadlı Barzillayın oğullarına xeyirxahlıq et, qoy süfrəndə yemək
yeyənlərin arasında olsunlar. Çünki mən qardaşın Avşalomun önündən
qaçdığım vaxt onlar mənə kömək etdilər.
8[g] [h] Baxurimdən olan Binyaminli Gera oğlu Şimey də sənin yanındadır.
Maxanayimə getdiyim gün o məni ağır lənətlədi. Ancaq sonra məni
qarşılamaq üçün İordan çayı sahilinə endi və mən ona "səni qılıncla
öldürməyəcəyəm" deyə Rəbbin haqqı üçün and içdim. 9 İndi onu cəzasız
qoyma, çünki sən müdrik adamsan və ona nə edəcəyini bilirsən. Onun
ağarmış başını qan içində ölülər diyarına göndər».

Davudun ölümü

10 Davud ataları ilə uyudu və Davudun şəhərində basdırıldı. 11[i] Davud
İsrail üzərində qırx il padşah olmuşdu: yeddi il Xevronda və otuz üç il
Yerusəlimdə padşahlıq etmişdi. 12[j] Süleyman atası Davudun taxtında
oturdu və onun padşahlığı çox möhkəm oldu.

Adoniyanın öldürülməsi

13 Haqqit oğlu Adoniya Süleymanın anası Bat-Şevanın yanına gəldi. Bat-
Şeva dedi: «Xeyirlə gəlirsənmi?» Adoniya «bəli» deyə cavab verdi. 14 Sonra
dedi: «Sənə söyləyəcək sözüm var». Bat-Şeva «söylə» dedi. 15 O dedi:
«Sən bilirsən ki, padşahlıq mənim idi və bütün İsraillilər mənim padşah
olacağımı gözləyirdilər, ancaq hər şey dəyişdi, padşahlıq qardaşımın
əlinə keçdi, çünki Rəbb belə etdi. 16 İndi səndən bir xahişim var, mənə
"yox" demə». Bat-Şeva ona «söylə» dedi. 17 O dedi: «Xahiş edirəm, padşah
Süleymana söylə – o sənə "yox" deməz – qoy Şunemli Avişaqı mənə arvad
olmaq üçün versin». 18 Bat-Şeva dedi: «Yaxşı, mən səndən ötrü padşahla
danışaram».
19 Bat-Şeva Adoniya barədə padşah Süleymanla danışmaq üçün onun
yanına getdi. Padşah onu qarşılamaq üçün ayağa qalxdı və ona təzim
etdi, sonra taxtına oturdu. Padşah anası üçün də bir taxt qoydurdu. O,
padşahın sağında oturdu, 20 sonra dedi: «Mənim səndən kiçik bir xahişim
var, mənə "yox" demə». Padşah ona dedi: «Söylə, ana, mən sənə "yox"
demərəm». 21 Bat-Şeva dedi: «Şunemli Avişaqı qardaşın Adoniyaya arvad
olmaq üçün ver». 22 Padşah Süleyman anasına cavab verib dedi: «Niyə
Adoniya üçün Şunemli Avişaqı istəyirsən? Padşahlığı da onun üçün
istə, üstəlik onunla birlikdə kahin Evyatarla Seruya oğlu Yoav üçün

---

[f] **2:7** 2Şam. 17:27-29 [g] **2:8** 2Şam. 16:5-13 [h] **2:8** 2Şam. 19:16-23 [i] **2:11** 2Şam. 5:4-5; 1Saln. 3:4 [j] **2:12** 1Saln. 29:23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

istə. Axı o mənim böyük qardaşımdır!» 23 Padşah Süleyman Rəbbin
haqqı üçün and içərək dedi: «Əgər Adoniya bu sözü öz həyatı bahasına
söyləməmişsə, Allah mənə beləsini və bundan betərini etsin. 24 İndi məni
möhkəmləndirib atam Davudun taxtında oturtmuş və söylədiyi kimi
mənə bir ev qurmuş var olan Rəbbə and olsun ki, Adoniya hökmən bu
gün öldürüləcək!» 25 Padşah Süleyman Yehoyada oğlu Benayaya əmr etdi,
Benaya da gedib Adoniyanı vurdu və o öldü.

Evyatarın qovulması və Yoavın ölümü

26 [k] [l] Padşah kahin Evyatara da dedi: «Anatota, öz tarlalarına get! Sən
ölümə layiqsən, amma indi səni öldürmürəm. Çünki atam Davudun önündə
Xudavənd Rəbbin sandığını daşıyırdın və atamın çəkdiyi hər əzabı sən
də çəkirdin». 27 [m] Beləcə Süleyman Evyatarı Rəbbin kahinliyindən qovdu.
Bununla da Elinin evinə qarşı Rəbbin Şiloda söylədiyi söz yerinə yetdi.
28 Xəbər Yoava çatdı. Yoav Avşaloma qoşulmadığı halda Adoniyanın
tərəfini tutmuşdu. Buna görə də o, Rəbbin ibadət çadırına qaçdı və
qurbangahın buynuzlarından yapışdı. 29 Padşah Süleymana söylədilər:
«Yoav Rəbbin ibadət çadırına qaçdı və indi qurbangahın yanındadır».
Süleyman «get, onu öldür» deyə Yehoyada oğlu Benayanı göndərdi.
30 Benaya Rəbbin ibadət çadırına gəlib Yoava dedi: «Çıx, padşah belə
deyir!» O dedi: «Yox, burada öləcəyəm». Benaya padşaha «Yoav belə dedi
və mənə bu cavabı verdi» deyə xəbər gətirdi. 31 Padşah ona dedi: «Onun
dediyi kimi et: onu orada öldür və basdır ki, Yoavın səbəbsiz tökdüyü
qanın təqsirini mənim və atamın evi üzərindən götürəsən. 32 Rəbb onun
qanını öz başına döndərəcək, çünki o özündən daha saleh və daha yaxşı
olan iki nəfəri qılıncla vurdu: atam Davudun xəbəri olmadan İsrail
ordusunun başçısı Ner oğlu Avnerlə Yəhuda ordusunun başçısı Yeter
oğlu Amasanı öldürdü. 33 Beləcə onların qanı həmişəlik Yoavın və onun
nəslinin üstündə qalacaq, amma Rəbb Davuda, onun nəslinə, evinə və
taxtına əbədi əmin-amanlıq verəcək». 34 Yehoyada oğlu Benaya yuxarıya
getdi, Yoavı vurub öldürdü və onu çöldəki evində basdırdılar.
35 Padşah Yoavın yerinə Yehoyada oğlu Benayanı ordu başçısı qoydu.
Evyatarın yerinə isə kahin Sadoqu təyin etdi.

Şimeyin ölümü

36 Padşah Şimeyi çağırtdırıb ona dedi: «Yerusəlimdə özünə bir ev tik və
orada yaşa, heç yerə getmə. 37 Oradan çıxıb Qidron vadisini keçdiyin gün,
bil ki, hökmən öləcəksən və qanın öz üstündə qalacaq». 38 Şimey padşaha
dedi: «Sözünlə razıyam, ağam padşah necə dedisə, qulun elə də edəcək».
Şimey uzun müddət Yerusəlimdə yaşadı.

---

[k] **2:26** 2Şam. 15:24 [l] **2:26** 1Şam. 22:20-23 [m] **2:27** 1Şam. 2:27-36

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

39 Üçüncü ilin sonunda Şimeyin iki qulu Qat padşahı Maaka oğlu
Akişin yanına qaçdı. Şimeyə xəbər gəldi ki, qulları Qatdadır. 40 O qalxıb
eşşəyini palanladı, qullarını axtarmaq üçün Qata, Akişin yanına gedib
onları Qatdan gətirdi. 41 Şimeyin Yerusəlimdən Qata gedib-gəlmək xəbəri
Süleymana çatdı. 42 Padşah Şimeyi çağırtdırıb ona dedi: «Səni Rəbbin
haqqına and içdirmədimmi? "Çıxıb bir yerə getdiyin gün, bil ki, hökmən
öləcəksən!" deyə sənə xəbərdarlıq etmədimmi? Sən də mənə "yaxşı,
sözünlə razıyam" demədinmi? 43 Elə isə Rəbbə içdiyin anda və sənə
verdiyim əmrə niyə əməl etmədin?» 44 Sonra padşah Şimeyə dedi: «Sən
atam Davuda qarşı ürəyində saxladığın və etdiyin pisliklərin hamısını
bilirsən. Pisliyini Rəbb sənin öz başına döndərəcək. 45 Amma qoy padşah
Süleyman xeyir-dua alsın və Davudun taxtı Rəbbin önündə əbədi
möhkəmlənsin». 46 Padşah Yehoyada oğlu Benayaya əmr etdi, Benaya
da gedib Şimeyi vurdu və o öldü. Beləliklə, Süleymanın padşahlığı
möhkəmləndi.

Süleymanın Allahdan hikmət istəməsi
(2Saln. 1:3-12)

3 1 Süleyman Misir padşahı fironun qızını arvad alaraq onunla
müttəfiq oldu. Öz sarayı, Rəbbin məbədi və Yerusəlimin ətrafındakı
divarlar tikilib qurtarana qədər arvadını Davudun şəhərinə gətirdi. 2 Xalq
isə hələ səcdəgahlarda qurban gətirirdi, çünki o günlərə qədər Rəbbin
adına tikilmiş bir məbəd yox idi. 3 Süleyman atası Davudun qanunlarına
əməl edərək Rəbbi sevirdi, ancaq səcdəgahlarda qurban gətirir və buxur
yandırırdı.
4 Padşah qurban gətirmək üçün Giveona getdi, çünki ora səcdəgahların
ən böyüyü idi. Süleyman o qurbangahda min baş yandırma qurbanı
təqdim etmişdi. 5 Giveonda Rəbb Süleymana gecə vaxtı yuxuda göründü.
Allah dedi: «Nə istəyirsən, sənə verim?» 6 Süleyman dedi: «Sən qulun
atam Davuda böyük xeyirxahlıq göstərdin, çünki o Sənin önündə sadiq
və saleh işlər görürdü, düz qəlblə Sənlə idi. Bu gün də taxtında oturan
bir oğul verməklə ona Öz böyük xeyirxahlığını saxladın. 7 İndi, ya Rəbb
Allahım, Öz qulunu atam Davudun yerinə padşah etdin. Ancaq mən
çox cavanam, nə edib-etməyəcəyimi bilmirəm. 8 Qulun Sənin seçdiyin
xalqın – saysız-hesabsız böyük bir kütlənin arasındadır. 9 İndi mənə elə
bir dərrakəli ürək ver ki, yaxşı ilə pisi ayırd edib Sənin xalqına hökm
edə bilim. Başqa cür Sənin bu böyük xalqını kim idarə edə bilər?»
10 Süleymanın bu istəyi Xudavəndin gözünə xoş gəldi. 11 Allah ona dedi:
«İndi ki özün üçün uzun ömür, var-dövlət və düşmənlərinin canını
istəmədin, bunların yerinə ədaləti ayırd etmək üçün dərrakə istədin,
12 Mən istəyini yerinə yetirirəm: sənə elə bir hikmətli və dərrakəli ürək
verirəm ki, sənin kimisi nə səndən əvvəl olmuş, nə də səndən sonra

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

olacaq. 13 Hətta sənə istəmədiyini – var-dövləti də, şöhrəti də verirəm;
belə ki bütün ömrün boyu padşahlar arasında sənin kimisi olmayacaq.
14 Əgər sən də atan Davud kimi qanunlarıma və əmrlərimə əməl edib
yolumla getsən, sənin ömrünü də uzadacağam».
15 Süleyman oyandı. Bu, bir yuxu idi. Sonra Yerusəlimə gəldi.
Xudavəndin Əhd sandığının önündə durub yandırma qurbanları və
ünsiyyət qurbanları təqdim etdi və bütün əyanları üçün ziyafət verdi.

Süleymanın hikmətlə hökm verməsi

16 Bir gün iki fahişə qadın gəlib padşahın hüzurunda durdu.
17 Qadınlardan biri dedi: «Yalvarıram, ay ağam! Mən bu qadınla bir evdə
yaşayıram. Bu evdə onun yanında uşaq doğdum. 18 Mən doğandan sonra
üçüncü gün bu qadın da doğdu. Biz bir yerdə olurduq, evdə bizdən başqa
heç kəs yox idi, yalnız ikimiz idik. 19 Gecə bu qadın yatanda oğlu onun
altında qalıb öldü. 20 Kənizin yuxuda ikən gecə yarısı bu qadın qalxaraq
oğlumu yanımdan götürüb öz qoynuna almış, ölü oğlunu isə mənim
qoynuma qoymuşdur. 21 Səhər oğlumu əmizdirmək üçün duranda gördüm
ki, o ölüb. Amma sonra diqqətlə baxanda bildim ki, bu mənim doğduğum
uşaq deyil».
22 O biri qadın isə dedi: «Yox, sağ olan uşaq mənim oğlumdur, ölən isə
səninkidir». Amma birinci qadın dedi: «Yox, ölən uşaq sənin oğlundur,
sağ olan mənimkidir». Padşahın önündə onlar beləcə mübahisə edirdilər.
23 Padşah dedi: «Biri deyir, sağ olan uşaq mənim oğlumdur, ölən
səninkidir; o biri isə deyir, yox, ölən uşaq sənin oğlundur, sağ olan
mənimkidir». 24 Padşah yenə dedi: «Mənə qılınc gətirin!» Padşaha qılınc
gətirdilər. 25 Padşah dedi: «Sağ olan uşağı iki yerə bölün: yarısını birinə,
yarısını isə o birinə verin!» 26 Oğlu sağ olan qadın balası üçün ürəyi
yandığına görə padşaha belə söylədi: «Aman, ağam, sağ olan uşağı ona
verin, amma öldürməyin». O biri isə dedi: «Bölün, qoy nə onun olsun, nə
mənim». 27 Onda padşah cavab verib dedi: «Sağ olan uşağı birinci qadına
verin, onu öldürməyin, uşağın anası odur».
28 Bütün İsraillilər padşahın verdiyi hökmü eşidib ona hörmət etdilər,
çünki gördülər ki, hökm etmək üçün onda Allahın hikməti var.

Süleymanın əyanları

4 1 Padşah Süleyman bütün İsrail üzərində hökmran idi. 2 Əyanları da
bunlar idi:
Kahin – Sadoq oğlu Azarya;
3 Mirzələr – Şişanın oğulları Elixoref və Axiya;
Salnaməçi – Axilud oğlu Yehoşafat;
4 Ordu başçısı – Yehoyada oğlu Benaya;
Kahinlər – Sadoq və Evyatar;

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 Baş vali – Natan oğlu Azarya;
Padşahın həmsöhbəti – kahin Natan oğlu Zavud;
6 Saray rəisi – Axişar;
Mükəlləfiyyətçilər üzərində nəzarətçi – Avda oğlu Adoniram.
7 Bütün İsrail üzərində Süleymanın on iki bölgə valisi var idi. Onlar padşahı və onun evini ərzaqla təmin edirdilər və hər biri ildə bir aylıq ərzaq göndərməli idi. 8 Onların adları belədir:
Efrayimin dağlıq bölgəsində Ben-Xur;
9 Maqas, Şaalvim, Bet-Şemeş və Elon-Bet-Xanan bölgələrində Ben-Deqer;
10 Soko və bütün Xefer torpağının da aid olduğu Arubbot bölgəsində Ben-Xesed;
11 bütün Nafat-Dor bölgəsində Süleymanın qızı Tafatın əri olan Ben-Avinadav;
12 Taanak, Megiddo, İzreelin altındakı Sartanın yanında olan bütün Bet-Şean bölgəsində və Bet-Şeandan Avel-Mexolaya, Yoqmeamın o biri tərəfinə qədər uzanan bölgədə Axilud oğlu Baana;
13 Gileadda olan Menaşşe oğlu Yairin kəndlərinin və Başanda olan Arqov ətrafında divarlar və tunc sürgülərlə bağlanmış altmış böyük şəhərin aid olduğu Ramot-Gilead bölgəsində Ben-Gever;
14 Maxanayim bölgəsində İddo oğlu Axinadav;
15 Naftali torpağında Süleymanın qızı Basmatı arvad alan Aximaas;
16 Aşer torpağında və Alot bölgəsində Xuşay oğlu Baana;
17 İssakar torpağında Paruah oğlu Yehoşafat;
18 Binyamin torpağında Ela oğlu Şimey;
19 Gilead torpağında, yəni keçmişdə Emorluların padşahı Sixona və Başan padşahı Oqa məxsus olan ölkədə bu bölgənin yeganə valisi olan Uri oğlu Gever.

Süleymanın bir günlük təminatı

20 Yəhudalılar və İsraillilər dəniz qırağında olan qum qədər çox idi. Onlar yeyib-içir və xoşbəxt yaşayırdılar. 21 [n] Süleyman Fərat çayından Filiştlilərin torpağına və Misir sərhədinə qədər bütün padşahlıqlar üzərində hökmranlıq edirdi. Onlar Süleymanın ömrünün axırına qədər xərac verdilər və ona qulluq etdilər.
22 Süleymanın evinin gündəlik ərzağı bunlardan ibarət idi: otuz kor narın un və altmış kor iri üyüdülmüş un, 23 on baş bəslənmiş mal-qara, iyirmi otlaq öküzü, yüz qoyun, maral, ceyran, cüyür və bəslənmiş ev quşları. 24 Tifsahdan Qəzzəyə qədər Fərat çayının bu tayındakı bütün torpaqlar və çayın bu tayındakı bütün padşahlar üzərində Süleyman

---

[n] **4:21** Yar. 15:18; 2Saln. 9:26

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

hökmranlıq edirdi və bütün ətraf ölkələrlə sülh şəraitində yaşayırdı.
25 Onun bütün ömrü boyu Dandan Beer-Şevaya qədər Yəhuda və İsraildə
hər kəs öz üzüm meynəsinin və əncir ağacının altında dinclik içində
yaşayırdı.
26[j] Süleymanın qırx min axurunda döyüş arabaları üçün atları və on
iki min atlısı var idi. 27 Valilərin hər biri öz ayında padşah Süleymana
və onun süfrəsinə gələnlərin hamısına ərzaq göndərirdi və heç bir şeyə
ehtiyac qalmırdı. 28 Hər vali ona verilmiş əmrə görə döyüş və çapar
atlarının olduqları yerə arpa-saman göndərirdi.

Süleymanın misilsiz hikməti

29 Allah Süleymana dəniz sahilindəki qum qədər bol hikmət, dərrakə
və ürək genişliyi verdi. 30 Süleymanın hikməti bütün şərq xalqlarının
və Misirlilərin hikmətindən üstün idi. 31[p] O bütün adamlardan, Ezrahlı
Etandan, Maxolun oğulları Heman, Kalkol və Dardadan hikmətli idi,
şöhrəti bütün ətraf millətlər arasında yayılmışdı. 32[q] O, üç min məsəl
söyləmişdi və onun min beş nəğməsi var idi. 33 Livanda olan sidr
ağacından tutmuş divarda bitən züfa otuna qədər bitkilər barədə bəhs
etdi, həmçinin heyvanlar, quşlar, həşəratlar və balıqlar haqqında danışdı.
34 Süleymanın hikmətli sözlərinə qulaq asmaq üçün bütün xalqlardan
və onun hikməti barədə eşitmiş bütün dünya padşahlarından yanına
adamlar gəlirdi.

Məbədin tikilməsinə hazırlıq
(2Saln. 2:1-18)

5 1 Sur padşahı Xiram atasının yerinə Süleymanın padşah olmaq üçün
məsh edildiyini eşidəndə öz adamlarını onun yanına göndərdi,
çünki Xiram Davudla bütün ömrü boyu dost olmuşdu. 2 Süleyman Xirama
xəbər göndərib dedi: 3 «Sən bilirsən ki, atam Davud Allahı Rəbbin adına
bir məbəd tikə bilmədi. Çünki Rəbb düşmənlərini onun ayaqları altına
atana qədər ətrafında müharibələr gedirdi. 4 Ancaq indi Allahım Rəbb
mənə hər tərəfdən əmin-amanlıq verib: nə bir düşmən var, nə də bir
əngəl. 5[r] Mən Allahım Rəbbin adına bir məbəd tikmək niyyətindəyəm;
necə ki Rəbb atam Davuda demişdi: “Sənin yerinə taxtında oturdacağım
oğlun Mənim adıma məbəd tikəcək”. 6 İndi əmr et ki, mənim üçün Livan
dağlarından sidr ağacları kəsilsin. Adamlarım da sənin adamlarınla birgə
olacaq və mən sənin adamların üçün nə qədər desən, o qədər zəhmət
haqqı verəcəyəm. Çünki bilirsən ki, bizdə Sidonlular kimi ağac kəsməyi
bilən adamlar yoxdur».

---

[j] **4:26** 1Pad. 10:26; 2Saln. 1:14; 9:25 [p] **4:31** Zəb. 89 başlıq [q] **4:32** Sül. 1:1; 10:1; 25:1; Nəğ. 1:1 [r] **5:5** 2Şam. 7:12-13; 1Saln. 17:11-12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

7 Xiram Süleymanın sözlərini eşidəndə çox sevindi və dedi: «Bu
gün Rəbbə alqış olsun ki, bu böyük xalqı idarə etmək üçün Davuda
belə müdrik oğul verdi!» 8 O, Süleymana xəbər göndərib dedi: «Mənə
göndərdiyin sözü eşitdim. Mən sənin sidr və şam ağacları barədə hər
istəyini yerinə yetirəcəyəm: 9 mənim adamlarım onları Livandan dənizə
endirərlər və mən bu ağaclardan sallar düzəldərəm, dəniz yolu ilə
təyin edəcəyin yerə apararam və onları orada ayırıb yığaram, sən isə
götürərsən. Ancaq sən də mənim istəyimi yerinə yetirib evimi ərzaqla
təmin et». 10 Xiram Süleymana istədiyi qədər sidr və şam ağacları verirdi.
11 Süleyman isə hər il Xiramın evi üçün ərzaq olaraq iyirmi min kor
buğda və iyirmi kor xalis zeytun yağı verirdi. 12 Rəbb vəd etdiyi kimi
Süleymana hikmət verdi. Xiramla Süleyman arasında sülh var idi və
onlar bir-biri ilə saziş bağlamışdılar.
13 Padşah Süleyman bütün İsraillilər üzərinə əmək mükəlləfiyyəti
qoydu. Mükəlləfiyyətçilər otuz min nəfər idi. 14 Hər ay onların on min
nəfərini növbə ilə Livana göndərirdi; bir ay Livanda, iki ay evlərində
qalırdılar. Onların üzərində Adoniram nəzarət edirdi. 15 Süleymanın
yük daşıyan yetmiş min və dağlarda daş yonan səksən min adamı var
idi. 16 Bunlardan başqa, Süleyman işə nəzarət etmək üçün üç min üç yüz
nəfər məmur qoymuşdu. Onlar adamlara hökm edir və iş görürdülər.
17 Padşahın əmrinə görə işçilər məbədin bünövrəsini yonulmuş daşdan
qoymaq üçün böyük və dəyərli daşlar kəsib gətirdilər. 18 Süleymanın
və Xiramın ustaları Gevallılarla birgə məbədi tikmək üçün taxtalar və
daşlar yonub hazırladılar.

Məbədin tikilməsi
(2Saln. 3:1-14)

6 1 İsrail övladları Misir torpağından çıxdıqdan dörd yüz səksən il
sonra – Süleymanın İsrail üzərində padşahlığının dördüncü ilində,
ikinci ay olan Ziv ayında o, Rəbbə məbəd tikməyə başladı. 2 Padşah
Süleymanın Rəbbə tikdiyi məbədin uzunluğu altmış, eni iyirmi və
hündürlüyü otuz qulac idi. 3 Məbədin böyük otağının önündə olan
eyvanın uzunluğu məbədin eninə görə iyirmi qulac və eni məbədin
önündə on qulac idi. 4 O, məbəd üçün qəfəslə bağlı pəncərələr düzəltdi.
5 Məbədin divarına bitişik, bütün məbədin divarını, yəni böyük otağı və
iç otağı dövrəyə alan artırma tikdi. Onun içində məbədi əhatə edən yan
otaqlar düzəltdi. 6 Artırmanın alt mərtəbəsinin eni beş, ortasındakının
eni altı, üçüncüsünün eni isə yeddi qulac idi. Çünki artırmanın dirəkləri
məbədin divarına dəyməsin deyə məbədin divarı ətrafında bayır tərəfdən
çıxıntılar düzəldilmişdi.
7 Məbədin tikilməsi üçün karxanada hazırlanan yonulmuş daşlar
işlədilmişdi. Məbəddə tikinti zamanı nə gürzün, nə iskənənin, nə də

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

başqa bir dəmir alətin səsi eşidildi. 8 Orta mərtəbəyə giriş məbədin sağ
tərəfində idi. Pilləkənlərlə orta mərtəbəyə, orta mərtəbədən isə üçüncü
mərtəbəyə çıxırdılar. 9 Beləcə Süleyman məbədi tikib qurtardı. Məbədi
sidr ağacından olan tirlər və taxtalarla örtdü. 10 Bütün məbədə bitişik
olan mərtəbələri beş qulac hündürlüyündə tikdi və bunlar sidr dirəklərlə
məbədə bərkidilmişdi.
11 Süleymana Rəbbin bu sözü nazil oldu: 12 «Budur, sən məbəd tikirsən.
Əgər sən Mənim qaydalarımla getsən, hökmlərimə və əmrlərimə uyğun
hərəkət etsən, onda Mən atan Davuda verdiyim sözü sənin vasitənlə
yerinə yetirəcəyəm: 13 İsrail övladlarının arasında yaşayacağam və
xalqım İsraili tərk etməyəcəyəm».
14 Süleyman məbədi tikib qurtardı. 15 Məbədin divarlarına içəridən
sidr taxtalarla örtük vurdu və məbədin döşəməsini şam ağacından olan
taxtalarla örtdü. Beləcə məbədi döşəməsindən divarlarına və tavanına
qədər ağacla örtdü. 16 [s] Məbədin arxa tərəfində döşəmədən tavana qədər
sidr taxtalarla örtülmüş uzunluğu iyirmi qulac olan bir bölmə ayırıb
orada Ən Müqəddəs yer üçün bir iç otaq hazırladı. 17 İç otağın bayırında
olan böyük otaq qırx qulac uzunluğunda idi. 18 Məbədin içindəki sidr
ağaclarının üstündə balqabaq və açılmış güllərin təsviri oyulmuşdu. Hər
şey sidrlə örtülmüşdü, daş heç görünmürdü. 19 Məbədin içərisindəki iç otağı
isə o, Rəbbin Əhd sandığını qoymaq üçün hazırladı. 20 İç otağın uzunluğu
iyirmi, eni iyirmi və hündürlüyü iyirmi qulac idi. Oranı və sidr ağacından
olan qurbangahın üstünü xalis qızılla örtdü. 21 Süleyman məbədi içəridən
xalis qızılla örtdü, iç otağın önündən qızıl zəncirlər keçirdi və onu qızılla
örtdü. 22 [t] O bütün məbədi tikib qurtararaq onu başdan-başa qızılla örtdü.
İç otağa aid olan qurbangahı da tamamilə qızılla örtdü.
23 [u] İç otaqda zeytun ağacından hündürlüyü on qulac olan iki keruv
düzəltdi. 24 Keruvun bir qanadının uzunluğu beş qulac, o biri qanadının
da uzunluğu beş qulac idi; bir qanadının ucundan o biri qanadının ucuna
qədər on qulac idi. 25 O biri keruvun ölçüsü də on qulac idi. Hər iki keruv
eyni ölçüdə və eyni görkəmdə idi. 26 Hər ikisinin hündürlüyü on qulac idi.
27 O, keruvları məbədin iç otağının ortasına qoydu. Keruvların qanadları
açıq idi. Bir keruvun qanadı bir divara, o birisinin qanadı isə o biri
divara toxunurdu. Onların o biri qanadları məbədin ortasında bir-birinə
toxunurdu. 28 O, keruvları qızılla örtdü.
29 Məbədin iç və bayır otağındakı bütün divarlarında keruvların, xurma
ağaclarının və açılmış güllərin oyma təsvirini düzəltdi. 30 Məbəddə iç və
bayır otağın döşəməsini qızılla örtdü.
31 İç otağın girişi üçün zeytun ağacından qapılar düzəltdi. Onların
çərçivəsi beşguşəli idi. 32 O, zeytun ağacından düzəldilmiş iki qapı

---

[s] **6:16** Çıx. 26:33-34 [t] **6:22** Çıx. 30:1-3 [u] **6:23-28** Çıx. 25:18-20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

üzərində keruvların, xurma ağaclarının və açılmış güllərin təsvirini oydu
və qapıları qızılla örtdü. Keruvların və xurma ağaclarının üstünə qızıl
çəkdi. 33 Eləcə də böyük otağın girişi üçün zeytun ağacından dördguşəli
çərçivə, 34 həmçinin şam ağacından iki qapı düzəltdi. Bir qapının hər
iki tayı qatlanırdı, o biri qapının da hər iki tayı qatlanırdı. 35 Onların
üstündə keruvların, xurma ağaclarının, açılmış güllərin təsvirini oydu və
oyma işinin üstünü qızılla örtdü. 36 O, üç cərgə yonulmuş daşlardan və
bir cərgə sidr dirəklərdən içəri həyət tikdi.

37 Dördüncü ildə, Ziv ayında Rəbbin məbədinin bünövrəsi qoyuldu,
38 on birinci ildə, səkkizinci ay olan Bul ayında məbəd bütün ləvazimatı
ilə birgə və bütün şəklinə görə tikilib qurtardı. Beləcə Süleyman onu
yeddi ilə tikdi.

Süleymanın sarayı

7 1 Ancaq Süleyman öz sarayını ətrafdakı bütün evlərlə birlikdə on üç
ilə tikib qurtardı. 2 Onun tikdiyi «Livan meşəsi» adlı sarayın uzunluğu
yüz, eni əlli, hündürlüyü isə otuz qulac idi. O, dörd cərgə sidr sütunlardan
və sütunlar üzərində olan sidr dirəklərdən ibarət idi. 3 Sütunlar üzərindəki
qırx beş dirəyin üstündə sidrdən olan dam salınmışdı və hər cərgədə on
beş dirək var idi. 4 Pəncərə çərçivələri üç cərgə idi və onların içində qarşı-
qarşıya üç cərgə pəncərə var idi. 5 Bütün girişlər və onların çərçivələri
dördguşəli idi. Girişlər qarşı-qarşıya olmaqla üç cərgə idi.

6 Süleyman uzunluğu əlli, eni otuz qulac olan sütunlu bir eyvan tikdi.
Qabağında artırma və sütunlar, onların qabağında isə eşik düzəltdi.
7 O həmçinin hökm verəcəyi taxt eyvanını, yəni məhkəmə otağını tikdi
və onu döşəmədən tavana qədər sidr ağacı ilə örtdü. 8 [v] Onun yaşadığı
ev eyvanın arxasında, o biri həyətdə idi və eyni quruluşda tikilmişdi.
Süleyman arvad aldığı firon qızı üçün də bu eyvan kimi bir ev tikdirdi.

9 Bütün bunlar iç və bayır tərəfdən, bünövrədən dama və bayır tərəfdən
böyük həyətə qədər ölçüyə görə yonulmuş, daş mişarı ilə kəsilmiş dəyərli
daşlardan düzəldilmişdi. 10 Bünövrə böyük və dəyərli daşlardan – on
qulaclıq və səkkiz qulaclıq daşlardan qoyulmuşdu. 11 Onların üstündə
ölçüyə görə yonulmuş dəyərli daşlar və sidr dirəklər var idi. 12 Rəbbin
məbədinin içəri həyəti və məbədin eyvanı kimi böyük həyət də üç cərgə
yonulmuş daş və bir cərgə sidr dirəklərlə əhatə olunmuşdu.

Xiramın məbəd üçün tunc şeylər düzəltməsi
(2Saln. 3:15–5:1)

13 Padşah Süleyman Xiram adlı bir nəfəri Surdan gətirtdi. 14 Onun anası
Naftali qəbiləsindən dul bir qadın, atası isə Surlu bir misgər idi. Xiram

---

[v] **7:8** 1Pad. 3:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

tuncdan hər cür şey qayırmaq işində hikmətli, dərrakəli və bilikli idi. O,
padşah Süleymanın yanına gəldi və onun bütün işlərini gördü.
15 Xiram iki tunc sütun düzəltdi. Hər sütunun hündürlüyü on səkkiz
qulac idi və hər birinin ətrafına on iki qulaclıq bir ip dolanmışdı. 16 O,
sütunların üstünə qoymaq üçün tökmə tuncdan iki başlıq düzəltdi.
Hər iki başlığın hündürlüyü beş qulac idi. 17 Sütunların üstündə olan
başlıqlarda hörmə torlar və zəncirvari çələnglər var idi. Hər iki başlıqda
yeddi dənə var idi. 18 O, sütunları belə düzəltdi. Sütunların üstündəki
başlıqları örtmək üçün hörmə torların ətrafında iki cərgə nar düzəltdi
və hər başlıq üçün də belə etdi. 19 Eyvanda olan sütunların üstündəki
başlıqlar su zanbağı şəklində düzəldilmişdi və hər birinin hündürlüyü
dörd qulac idi. 20 Hər iki sütunun yuxarısında olan başlıqlar hörmə
torların yanındakı girdə çıxıntının üst tərəfində idi. Hər başlığın üzərində
dairəvi cərgələrdə iki yüz nar var idi. 21 Xiram məbədin eyvanında
sütunlar qoydu. Sağ tərəfdə olan sütunu Yakin,[w] sol tərəfdəkini isə Boaz[x]
adlandırdı. 22 Sütunların üstündəki başlıqlar su zanbağı şəklində idi.
Beləcə sütunların işi qurtardı.
23 Xiram tuncdan tökülmüş dairəvi bir hovuz[y] düzəltdi. Onun
hündürlüyü beş qulac idi və bir kənarından digər kənarına qədər on
qulac idi, otuz qulaclıq bir ip də onun ətrafına dolanmışdı. 24 Hər
tərəfdən kənarının altından onu balqabaq təsvirləri əhatə edirdi. Hər
qulacda on balqabaq var idi. Balqabaqlar iki cərgə idi və onlar hovuzla
birgə tökülmüşdü. 25 Hovuz on iki tökmə buğanın üstündə dururdu: üçü
şimala, üçü qərbə, üçü cənuba, üçü də şərqə baxırdı. Hovuz yuxarıda
– onların üzərində idi və buğaların bütün sağrıları içəriyə doğru
idi. 26 Hovuzun qalınlığı bir ovuc idi, onun kənarı kasa kənarı kimi
düzəldilmişdi və açılan zanbağa bənzəyirdi. O, iki min bat su tuturdu.
27 Xiram tuncdan on dayaq düzəltdi. Hər dayağın uzunluğu dörd, eni
dörd və hündürlüyü üç qulac idi. 28 Dayaqlar belə hazırlanmışdı: onların
yan lövhələri var idi və yan lövhələr gövdəyə bərkidilmişdi. 29 Gövdənin
arasında olan yan lövhələr üzərində şir, buğa və keruv təsvirləri var idi.
Həmçinin gövdədə, şir və buğa təsvirlərinin yuxarısında və aşağısında
asma çələnglər var idi. 30 Hər dayağın dörd tunc çarxı, tunc oxları
və ləyən üçün dörd tökmə çıxıntısı var idi. Çıxıntılar hər tərəfdən
çələnglərlə bəzədilmişdi. 31 Dayağın başlığında bir oyuq var idi. Başlığın
hündürlüyü bir qulac idi, oyuq isə dəyirmi və bir qulac yarım enində
idi, üstündə oymalar var idi. Yan lövhələr dairəvi deyil, dördguşəli idi.
32 Dörd çarx yan lövhələrin altında idi və çarxların oxları dayaqda idi.
Bir çarxın hündürlüyü bir qulac yarım idi. 33 Çarxların quruluşu döyüş

---

[w] **7:21** *Yakin* – ibrani dilində *möhkəm.* [x] **7:21** *Boaz* – ibrani dilində *güclü.* [y] **7:23** *Hovuz* – hərfi tərcümədə *dəniz.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

arabalarının çarxlarının quruluşu kimi idi. Onların oxları, sağanaqları,
milləri və topları – hər şeyi tökmə idi. 34 Hər dayağın dörd küncündə
çıxıntı var idi. Çıxıntılar dayağa bitişik idi. 35 Dayağın başında yarım
qulac hündürlüyündə dəyirmi bir çənbər var idi. Dayağın başında olan
dəstəkləri və yan lövhələri özünə bitişik idi. 36 Xiram dəstəklərin və yan
lövhələrin üzərində yer çatan qədər keruv, şir, xurma ağacı təsvirləri,
ətrafında isə çələnglər oydu. 37 Beləcə on dayaq düzəltdi. Onların hamısı
bir tökmədə, bir ölçüdə və bir quruluşda idi.

38 [z] Xiram on dayağın üstünə qoymaq üçün tuncdan on ləyən düzəltdi.
Hər ləyən qırx bat tuturdu və dörd qulac enində idi. 39 Dayaqların beşini
məbədin sağ tərəfində, beşini də məbədin sol tərəfində qoydu. Hovuzu isə
məbədin cənub-şərq küncündə yerləşdirdi.

40 O həmçinin qazanlar, kürəklər, piyalələr düzəltdi. Xiram Rəbbin
məbədi üçün padşah Süleymanın əmri ilə bütün bu işləri görüb
qurtardı:

41 iki sütun;
sütunların üstündə iki dəyirmi başlıq;
sütunların üstündəki başlıqları örtmək üçün iki hörmə tor;
42 sütunların üstündə olan dəyirmi başlıqları örtən hər hörmə torun
üzərində iki cərgədə dörd yüz nar;
43 on dayaq;
dayaqların üzərində on ləyən;
44 bir hovuz;
hovuzun altında on iki tökmə buğa;
45 qazanlar, kürəklər və piyalələr.

Bütün bu əşyaları Xiram Rəbbin məbədi üçün padşah Süleymanın
əmri ilə cilalanmış tuncdan düzəltmişdi. 46 Padşah bunları İordan
çayının kənarındakı düzənlikdə Sukkot ilə Sartan arasındakı gilli
torpaqlarda tökmüşdü. 47 Bütün bu əşyalar həddən artıq çox olduğu
üçün Süleyman onlara işlədilən tuncun çəkisini müəyyən etmədi.

48 [a] [b] Süleyman Rəbbin məbədindəki bütün bu əşyaları düzəltdi:
qızıl qurbangah;
təqdis çörəkləri qoyulan qızıl masa;
49 [c] iç otağın önündə beşi sağ tərəfdə, beşi də sol tərəfdə olan xalis
qızıldan çıraqdanlar;
qızıldan olan qönçə, çıraqlar və maşalar;
50 xalis qızıldan kasalar, maqqaşlar, piyalələr, nimçələr və
buxurdanlar;
iç otağın, yəni Ən Müqəddəs yerin və böyük otağın qapıları üçün
qızıldan ilgəklər.

---

[z] **7:38** Çıx. 30:17-21 [a] **7:48** Çıx. 30:1-3 [b] **7:48** Çıx. 25:23-30 [c] **7:49** Çıx. 25:31-40

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

51 [d] Padşah Süleymanın Rəbbin məbədində gördüyü bütün işlər
qurtardı. Atası Davudun təqdis etdiyi qızıl-gümüşü və əşyaları Süleyman
içəri gətirib Rəbbin məbədinin xəzinələrinə qoydu.

Əhd sandığının məbədə gətirilməsi
(2Saln. 5:2–6:2)

8 1 [e] O zaman padşah Süleyman İsrailin ağsaqqallarını, bütün qəbilə
başçılarını, yəni İsrail övladlarının nəsil rəhbərlərini Yerusəlimə,
özünün yanına topladı ki, Rəbbin Əhd sandığını Davudun şəhəri olan
Siondan yuxarı gətirsinlər. 2 Yeddinci – Etanim ayında olan bayram vaxtı
bütün İsrail xalqı padşah Süleymanın yanına toplandı. 3 Bütün İsrail
ağsaqqalları gələndə kahinlər Rəbbin sandığını götürdülər. 4 Onunla birgə
Hüzur çadırını və çadırda olan bütün müqəddəs əşyaları kahinlər və
Levililər yuxarı gətirdilər. 5 Padşah Süleyman və onun yanına toplanmış
bütün İsrail icması sandığın önündə çoxluğuna görə sayı-hesabı
bilinməyən qədər qoyun-keçi və mal-qara qurban kəsirdilər. 6 Kahinlər
Rəbbin Əhd sandığını öz yerinə, məbədin iç otağına – Ən Müqəddəs yerə,
keruvların qanadları altındakı yerinə gətirdilər. 7 Keruvlar qanadlarını
sandığın yeri üzərində açmışdı, onlar sandığı və onun şüvüllərini
örtmüşdü. 8 Şüvüllər elə uzun idi ki, onların ucu iç otağın önündəki
Müqəddəs yerdən görünürdü, ancaq bayır tərəfdən görünmürdü. Onlar
bu günə qədər oradadır. 9 [f] İsrail övladları Misir torpağından çıxdıqları
zaman Rəbbin onlarla əhd bağladığı Xorevdə Musa sandığın içinə iki daş
lövhə qoymuşdu. Bunlardan başqa, sandığın içində heç bir şey yox idi.
10 [g] Kahinlər Müqəddəs yerdən çıxdıqları vaxt bulud Rəbbin məbədini
elə doldurdu ki, 11 buluda görə onlar ibadət etmək üçün orada dayana
bilmədilər. Çünki Rəbbin izzəti Onun məbədini doldurmuşdu. 12 O zaman
Süleyman dedi:

«Rəbb istədi ki, qatı qaranlıqda məskən salsın.
13 Mən Sənin üçün uca bir məbəd tikdim ki,
Sənin əbədi yaşayacağın yer olsun».

Süleymanın xalqa müraciəti
(2Saln. 6:3-11)

14 Padşah dönüb bütün İsrail camaatına xeyir-dua verdi. Bu zaman
bütün İsrail camaatı ayaq üstə durmuşdu. 15 Padşah dedi: «İsrailin
Allahı Rəbbə alqış olsun ki, atam Davuda Öz ağzı ilə dediyini Öz əli ilə
yerinə yetirdi. O söyləmişdi: 16 [h] “Mən xalqım İsraili Misirdən çıxardığım
gündən bəri bir məbəd tikmək üçün İsrailin heç bir qəbiləsindən şəhər

---

[d] **7:51** 2Şam. 8:11; 1Saln. 18:11 [e] **8:1** 2Şam. 6:12-16; 1Saln. 15:25-29 [f] **8:9** Qanun. 10:5
[g] **8:10-11** Çıx. 40:34-35 [h] **8:16** 2Şam. 7:4-11; 1Saln. 17:3-10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

seçməmişdim ki, adım üstündə olsun, ancaq xalqım İsrailin üzərində
olmaq üçün Davudu seçdim”. 17[i] Atam Davudun ürəyində İsrailin Allahı
Rəbbin adına bir məbəd tikmək istəyi var idi. 18 Lakin Rəbb atam Davuda
dedi: “Sən yaxşı eləmisən ki, Mənim adıma bir məbəd tikmək niyyətinə
düşmüsən. 19[j] Ancaq məbədi sən tikməyəcəksən, sənin belindən gələn
oğlun Mənim adıma məbəd tikəcək”. 20 Rəbb vəd etdiyini yerinə yetirdi:
belə ki mən atam Davudun yerinə qalxdım, Rəbbin dediyi kimi İsrail
taxtında oturdum və İsrailin Allahı Rəbbin adına məbəd tikdim. 21 Orada
sandıq üçün yer hazırladım. Atalarımızı Misir torpağından çıxardığı vaxt
Rəbbin onlarla bağladığı əhd onun içindədir».

Məbədin təqdisi üçün Süleymanın duası
(2Saln. 6:12-42)

22 Süleyman Rəbbin qurbangahı önündə, bütün İsrail camaatının
qarşısında durdu və əllərini göyə açıb dedi: 23 «Ya Rəbb, İsrailin Allahı!
Nə yuxarıda göydə, nə də aşağıda yerdə Sənin kimi Allah yoxdur. Sən
bütün ürəkləri ilə yolunla gedən qullarına əhdini və lütfünü saxlayırsan.
24 Sən qulun atam Davuda verdiyin vədə əməl etdin, Öz dilinlə
söylədiyini bu gün Öz əlinlə yerinə yetirdin. 25[k] Ya Rəbb, İsrailin Allahı,
indi də qulun atam Davuda dediyin sözə əməl et, Özün söyləmişdin: “Sən
yolumla getdiyin kimi oğulların da yolumla gedərək öz əməllərinə diqqət
etsələr, İsrail taxtında sənin nəslindən bir kişi əskik olmayacaq”. 26 Ey
İsrailin Allahı, indi qulun atam Davuda dediyin sözü təsdiq et!
27[l] Lakin, doğrudan da, Allah yerdə yaşayarmı? Sən göyə və göylərin
göyünə sığmazsan, o ki qaldı mənim tikdiyim məbədə! 28 Ancaq Sən
bu qulunun duasına və yalvarışına nəzər sal, ya Rəbb Allahım. Bu gün
qulunun Sənin önündə etdiyi fəryadı və duanı eşit. 29[m] Qoy Sənin nəzərin
gecə-gündüz bu məbədin üstündə olsun. Bu yer barədə Sən demisən:
“Mənim adım orada olacaq”. Qulunun buraya üz tutub etdiyi duanı
eşit. 30 Bu yerə tərəf dua etdikləri vaxt Öz qulunun və xalqın İsrailin
yalvarışlarını Sən eşit, göydə – Öz məskənində eşit və bağışla!
31 Əgər bir adam öz yaxınına qarşı günah edərsə və ondan and içmək tələb
olunarsa, o da gəlib bu məbəddə, Sənin qurbangahın önündə and içərsə, 32 o
vaxt Sən göydə eşit və belə et, qulların üzərində hökm et: əməlini öz başına
döndərərək müqəssiri ittiham et və təqsirsizə salehliyinə görə bəraət ver.
33 Əgər xalqın İsrail Sənə qarşı günah etdiyi üçün düşmən önündə
məğlub olsa, onlar təkrar Sənə tərəf dönüb adını dillərinə gətirsələr və bu
məbəddə Sənə yalvarıb fəryad etsələr, 34 o vaxt Sən göydə eşit və xalqın
İsrailin günahını bağışla, onları yenə atalarına verdiyin torpağa qaytar.

---

[i] **8:17-18** 2Şam. 7:1-3; 1Saln. 17:1-2 [j] **8:19** 2Şam. 7:12-13; 1Saln. 17:11-12
[k] **8:25** 1Pad. 2:4 [l] **8:27** 2Saln. 2:6 [m] **8:29** Qanun. 12:11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

35 Əgər xalqın Sənin önündə günah etdiyi üçün göy bağlanıb yağış
yağmayan vaxt bu yerə tərəf dua edərək adını dillərinə gətirsələr və Sən
onlara bəla göndərdiyin vaxt öz günahlarından dönsələr, 36 o vaxt Sən
göydə eşit, qullarının və xalqın İsrailin günahını bağışla və gedəcəkləri
doğru yolu onlara göstər. Xalqına irs kimi verdiyin torpağına da yağış
göndər.
37 Əgər ölkədə aclıq, vəba olarsa, səmum küləyi ya kif, çəyirtkə ya
bitki qurdu olarsa, əgər düşmən onları ölkənin hər hansı bir şəhərində
mühasirəyə alarsa – hansı bəla, hansı xəstəlik olursa-olsun – 38 kimsə
tərəfindən yaxud da bütün xalqın İsrail tərəfindən bir dua və yalvarış
olarsa, hər kəs öz ürəyinin dərdini bilib bu məbədə tərəf əllərini açarsa,
39 o vaxt Sən göydə – Öz məskənində eşit, bağışla və bir əlac et. Ürəyini
bildiyin hər adama bütün əməllərinə görə əvəz ver, çünki hər insanın
ürəyini yalnız Sən bilirsən. 40 Ta ki onlar atalarımıza verdiyin torpaqda
yaşadıqları bütün günlər boyu Səndən qorxsunlar.
41 Əgər xalqın İsraildən olmayan yadelli də Sənin adın naminə uzaq
ölkədən gəlsə, 42 Sənin böyük adın, qüdrətli əlin və uzanan qolun barədə
eşidib bu məbədə tərəf dua etsə, 43 o vaxt Sən göydə – Öz məskənində
eşit və yadellinin Sənə fəryad etdiyi hər şeyi elə ki, yer üzünün bütün
xalqları da Sənin adını tanısınlar, xalqın İsrail kimi Səndən qorxsunlar və
tikdiyim bu məbədin Sənin adınla çağırıldığını bilsinlər.
44 Əgər xalqın göndərdiyin yolla düşməninə qarşı müharibəyə çıxsa
və Sənin seçdiyin şəhərə tərəf, Sənin adına tikdiyim məbədə doğru üz
çevirib Rəbbə dua etsə, 45 Sən göydə onların dua və yalvarışlarını eşit,
onların tərəfində ol.
46 Əgər onlar önündə günah etsələr – çünki günah etməyən insan
yoxdur – Sən qəzəblənib onları düşmənə təslim etsən və düşmən onları
əsir edib yaxın ya uzaq torpağına aparsa, 47 onlar əsirlikdə olduqları
ölkədə ürəklərini döndərib tövbə etsələr və Sənə dua edərək “biz günah
və haqsızlıq etdik, pislik etdik” desələr, 48 onları əsir edən düşmənlərin
ölkəsində bütün ürəkləri və canları ilə Sənə tərəf dönsələr, atalarına
verdiyin torpağa, seçdiyin şəhərə və adına tikdiyim məbədə tərəf üz
tutub Sənə dua etsələr, 49 o vaxt Sən göydə – Öz məskənində onların dua
və yalvarışlarını eşit, onların tərəfində ol. 50 Sənin önündə günah edən
xalqını və onun Sənə qarşı etdiyi bütün üsyankarlıqları bağışla və onları
əsir alanlara insaf ver ki, onlara qarşı rəhmli olsunlar. 51 Çünki onlar
Sənin xalqın, Sənin irsindir, Sən onları Misirdən, dəmir kürənin içindən
çıxartmısan. 52 Bu qulunun və xalqın İsrailin yalvarışına nəzər yetir ki,
onların Sənə fəryad etdikləri hər sözü eşidəsən. 53 Çünki, ya Xudavənd
Rəbb, Sən irsin olmaq üçün onları yer üzünün bütün xalqlarından
ayırdın. Bunu atalarımızı Misirdən çıxartdığın vaxt qulun Musa vasitəsilə
söyləmişdin».

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Süleymanın xalqa xeyir-dua verməsi

54 Süleyman bütün bu dua və yalvarışlarını Rəbbə söyləyib
qurtarandan sonra Rəbbin qurbangahı önündən, əlləri göyə açıq halda
diz çökdüyü yerdən qalxdı. 55 O ayağa durdu və bütün İsrail camaatına
uca səslə xeyir-dua verib dedi: 56 [n] «Rəbbə alqış olsun ki, vəd etdiyi
kimi xalqı İsrailə dinclik verdi! Öz qulu Musanın vasitəsilə verdiyi yaxşı
vədlərindən heç biri hədər getmədi. 57 Qoy Allahımız Rəbb atalarımıza
yar olduğu kimi bizə də yar olsun, qoy bizi buraxmasın və tərk etməsin.
58 Bizim ürəklərimizi Özünə tərəf yönəltsin ki, Onun yolları ilə gedək
və Onun atalarımıza buyurduğu əmrlərinə, qanunlarına və hökmlərinə
əməl edək. 59 Qoy Rəbbin önündə bu yalvarış sözlərim gecə-gündüz
Rəbb Allahımızın xatirində olsun, Öz qulunun və xalqı İsrailin yaxşılığı
üçün günbəgün çalışsın. 60 Ta ki yer üzünün bütün xalqları bilsin: yalnız
Rəbb Allahdır, Ondan başqası yoxdur. 61 Qoy sizin ürəyiniz bütünlüklə
Allahımız Rəbbə sadiq olsun ki, bu gün olduğu kimi Onun qanunları ilə
gedəsiniz və Onun əmrlərinə əməl edəsiniz».

Məbədin təqdis edilməsi
(2Saln. 7:4-10)

62 Padşah və onunla birgə bütün İsraillilər Rəbbin önündə qurbanlar
kəsdilər. 63 Süleymanın Rəbbə təqdim etdiyi ünsiyyət qurbanlarının
sayı iyirmi iki min baş mal-qara və yüz iyirmi min baş qoyun-keçi
idi. Beləliklə, padşah və bütün İsrail övladları Rəbbin məbədini təqdis
etdilər. 64 Həmin gün padşah Rəbbin məbədi önündəki həyətin ortasını
təqdis etdi ki, yandırma qurbanlarını, taxıl təqdimlərini və ünsiyyət
qurbanlarının piyini orada təqdim etsin, çünki Rəbbin önündəki tunc
qurbangah kiçik olduğu üçün yandırma qurbanları, taxıl təqdimləri və
ünsiyyət qurbanlarının piyi oraya yerləşməzdi.
65 O vaxt Süleyman və onunla birgə böyük bir camaat – Xamat
keçidindən Misir vadisinə qədər yaşayan bütün İsraillilər Allahımız
Rəbbin önündə yeddi gün və daha yeddi gün – on dörd gün bayram
etdilər. 66 Səkkizinci gün Süleyman xalqı buraxdı. Onlar padşaha xeyir-
dua verib Rəbbin qulu Davuda və xalqı İsrailə etdiyi bütün yaxşılıqlara
görə sevinclə və şad ürəklə öz evlərinə getdilər.

Rəbbin yenə Süleymana görünməsi
(2Saln. 7:11-22)

9 1 Süleyman Rəbbin məbədini, padşah sarayını və tikmək istədiyi
bütün şeyləri tamamlayıb qurtarandan sonra 2 [j] Rəbb Giveonda

---

[n] **8:56** Qanun. 12:10; Yeşua 21:44-45 [j] **9:2** 1Pad. 3:5; 2Saln. 1:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

göründüyü kimi ikinci dəfə ona göründü. 3 Rəbb Süleymana dedi: «Mən
önümdə etdiyin dua və yalvarışını eşitdim. Adımı əbədilik oraya qoymaq
üçün tikdiyin bu məbədi təqdis etdim. Mənim nəzərim və ürəyim
daim orada olacaq. 4 Əgər Mənim sənə əmr etdiklərimi yerinə yetirərək
atan Davud kimi ürək bütövlüyü və düzlüklə yolumla getsən, Mənim
qanunlarıma və hökmlərimə əməl etsən, 5 [p] sənin padşahlıq taxtını İsrail
üzərində əbədi ucaldacağam. Bunu atan Davuda "İsrail taxtında sənin
nəslindən bir kişi əskik olmayacaq" deyə vəd etmişdim. 6 Ancaq siz və
övladlarınız ardımca getməkdən dönüb qarşınıza qoyduğum əmrlərimə
və qaydalarıma əməl etməsəniz, gedib başqa allahlara qulluq edərək
onlara səcdə etsəniz, 7 Mən İsraillilləri onlara verdiyim torpaqdan silib
atacağam və Öz adıma təqdis etdiyim bu məbədi hüzurumdan rədd
edəcəyəm. Onda İsrail barədə bütün xalqlar arasında məsəl və kinayə
söyləniləcək. 8 Bu məbədin qalaqları elə uca olacaq ki, yanından keçən
hər kəs dəhşətə gələrək deyəcək: "Nə üçün Rəbb bu torpağı və bu məbədi
bu cür rədd etdi?" 9 Onlara deyəcəklər: "Ona görə ki bu xalq atalarını
Misir torpağından çıxaran özlərinin Allahı Rəbbi tərk etdi və başqa
allahlardan yapışdı, onlara səcdə və qulluq etdi. Buna görə də Rəbb
bütün bu bəlanı onların üzərinə göndərdi"».

Süleymanın Xiramla müqavilə bağlaması
(2Saln. 8:1-2)

10 Süleyman iki evi – Rəbbin məbədini və padşah sarayını iyirmi
ilə tikib qurtardıqdan sonra 11 Sur padşahı Xirama Qalileya diyarında
iyirmi şəhər verdi, çünki Xiram Süleymana onun arzusuna görə sidr,
şam ağacları və qızıl göndərmişdi. 12 Xiram Surdan çıxdı ki, Süleymanın
ona verdiyi şəhərlərə baxsın. Onlar Xiramın xoşuna gəlmədi. 13 O dedi:
«Qardaşım, bu nə şəhərlərdir, mənə vermisən?» Onları Kavul [q] torpağı
adlandırdı və bu günə qədər onlar belə adlanır. 14 Xiram padşaha yüz
iyirmi talant qızıl göndərdi.

Süleymanın tikinti işləri
(2Saln. 8:3-18)

15 Padşah Süleyman əmək mükəlləfiyyəti qoyub bu işləri gördü: Rəbbin
məbədini, öz sarayını, qala yamacını, Yerusəlim divarını, Xasoru,
Megiddonu və Gezeri tikdi. 16 Misir padşahı firon gəlib Gezeri tutmuşdu
və oranı yandırmışdı. Şəhərdə yaşayan Kənanlıları qırmışdı və bu şəhəri
öz qızına – Süleymanın arvadına cehiz vermişdi. 17 Süleyman yenidən
Gezeri tikdi. O həmçinin Aşağı Bet-Xoronu, 18 Baalatı, ölkədəki səhralıqda
olan Tadmoru, 19 özünün bütün anbar şəhərlərini, döyüş arabalarının

---

[p] **9:5** 1Pad. 2:4 [q] **9:13** *Kavul* – ibrani dilində *heç nə.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

olduğu şəhərləri, süvarilərin olduğu şəhərləri, Yerusəlimdə, Livanda və
onun hökmranlığı altında olan bütün yerlərdə tikmək istədiyi hər şeyi
tikdi. 20 Ölkədə İsrail övladlarından olmayan başqa xalqlar – Emorlular,
Xetlilər, Perizlilər, Xivlilər və Yevuslular qalmışdı, 21 çünki İsraillilər
onların atalarını tamamilə məhv edə bilməmişdilər. Süleyman onları
mükəlləfiyyətçi qul etdi və bu indiyə qədər belədir. 22 İsrail övladlarını
isə qul etmədi, ancaq onlar Süleymanın əsgərləri, əyanları, rəisləri və
sərkərdələri, döyüş arabalarının və süvarilərinin başçıları idi.
23 Süleymanın işlərinə nəzarət edən rəislər də İsraillilərdən idi. İş görən
xalqa rəislik edən bu adamlar beş yüz əlli nəfər idi.
24 Fironun qızı Davudun şəhərindən Süleymanın onun üçün tikdiyi
evinə köçdü. Sonra Süleyman qala yamacını tikdi.
25 [r] Süleyman Rəbbə tikdiyi qurbangahın üzərində ildə üç dəfə
yandırma qurbanları və ünsiyyət qurbanları gətirirdi, bununla bərabər
Rəbbin önündə buxur yandırırdı. Beləcə o, məbədin işini görürdü.

Süleymanın donanması

26 Padşah Süleyman həmçinin Edom ölkəsində, Qırmızı dənizin
körfəzində, Elatın yanında olan Esyon-Gever limanında donanma
düzəltdi. 27 Xiram öz təbəəsi olan dənizə bələd gəmiçiləri Süleymanın
adamları ilə birgə donanmaya göndərdi. 28 Onlar Ofirə gəldilər və oradan
dörd yüz iyirmi talant qızıl götürüb padşah Süleymana gətirdilər.

Səba mələkəsinin Süleymanın yanına gəlməsi
(2Saln. 9:1-12)

10 1 [s] Səba mələkəsi Rəbbin adından ötrü Süleymanın şöhrətini
eşidib onu tapmacalarla sınamağa gəldi. 2 O, çox böyük
karvanla – ətriyyat, çoxlu qızıl və qiymətli daşlarla yüklənmiş dəvələrlə
Yerusəlimə, Süleymanın yanına gəldi və ürəyində olan hər şey barədə
onunla söhbət etdi. 3 Süleyman onun bütün suallarına cavab verdi,
elə bir gizli şey olmadı ki, padşah ona izah etməsin. 4 Səba mələkəsi
Süleymanın bütün hikmətini və onun tikdiyi sarayı, 5 süfrəsindəki
yeməyi, əyanlarının oturuşunu, qulluqçularının xidmətini və onların
geyimlərini, saqilərini, Rəbbin məbədində gətirdiyi yandırma
qurbanlarını görəndə daha özünü saxlaya bilmədi. 6 O, padşaha dedi:
«Sənin işlərin və hikmətin barədə öz ölkəmdə eşitdiyim sözlər düz imiş.
7 Gəlib öz gözlərimlə görənə qədər mən bu sözlərə inanmamışdım. Mənə
heç gördüklərimin yarısı danışılmayıb, sənin hikmətin və var-dövlətin
mən eşitdiyim şöhrətdən üstündür. 8 Sənin adamların nə bəxtiyardır, bu
qulluqçuların nə bəxtiyardır ki, həmişə önündə durub hikmətini eşidirlər.

---

[r] **9:25** Çıx. 23:17; 34:23; Qanun. 16:16 [s] **10:1-13** Mat. 12:42; Luka 11:31

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

9 Allahın Rəbbə alqış olsun ki, səni istəyib İsrail taxtında oturtdu! Rəbb
İsrailə olan əbədi sevgisi naminə ədalət və salehliklə hökm etmək üçün
səni padşah qoydu». 10 Səba mələkəsi padşaha yüz iyirmi talant qızıl,
çoxlu ətriyyat və qiymətli daşlar bağışladı. Onun padşah Süleymana
verdiyi qədər çox ətriyyat hələ heç vaxt gəlməmişdi.
11 Ofirdən qızıl gətirən Xiramın gəmiləri oradan çoxlu ardıc ağacı və
qiymətli daşlar gətirdi. 12 Padşah ardıc ağacından Rəbbin məbədi və
padşah sarayı üçün sürahi, musiqiçilər üçün lira və çəng düzəltdi. Heç
vaxt bu qədər ardıc ağacı gəlməmişdi və bu günə qədər görünməmişdi.
13 Padşah Süleymanın öz səxavətinə görə Səba mələkəsinə verdiklərindən
başqa, padşah onun arzuladığı və istədiyi bütün şeyləri verdi. O da
adamları ilə birgə qayıdıb öz ölkəsinə getdi.

Padşah Süleymanın var-dövləti
(2Saln. 9:13-28)

14 Bir ildə Süleymana gələn qızılın çəkisi altı yüz altmış altı talant
idi. 15 Alver edən adamlardan, tacirlərin ticarətindən, bütün Ərəb
padşahlarından və ölkənin valilərindən gələn qızıl buraya daxil deyildi.
16 Padşah Süleyman döymə qızıldan iki yüz sipər düzəltdi. Bir sipərə altı
yüz şekel qızıl işləndi. 17 O, döymə qızıldan üç yüz qalxan da düzəltdi. Bir
qalxana üç mina qızıl işləndi. Padşah onları «Livan meşəsi» adlı sarayına
qoydu.
18 Padşah fil sümüyündən böyük taxt düzəltdi və onu xalis qızılla
örtdü. 19 Taxtın altı pilləsi var idi. Arxa tərəfdən taxtın başı dəyirmi idi.
Oturacağın hər iki tərəfində qollar var idi, qolların yanında iki şir təsviri
var idi. 20 Altı pillənin iki tərəfində isə on iki şir təsviri var idi. Heç bir
padşahlıqda belə şey yox idi. 21 Padşah Süleymanın bütün içki qabları
qızıldan idi, «Livan meşəsi» adlı sarayında olan bütün əşyalar da xalis
qızıldan idi. Gümüşdən heç bir şey yox idi, çünki gümüş Süleymanın
dövründə heç nə sayılırdı. 22 Padşahın dənizdə Xiramın gəmiləri ilə birgə
Tarşiş gəmiləri[t] var idi. Üç ildə bir dəfə Tarşiş gəmiləri qızıl, gümüş, fil
sümüyü, meymunlar və əntərlərlə yüklənərək gəlirdi.
23 Padşah Süleyman var-dövlətdə və hikmətdə yer üzünün bütün
padşahlarından üstün idi. 24 Süleymanın ürəyinə Allahın qoyduğu
hikməti eşitmək üçün hamı onun üzünü görmək istəyirdi. 25 Onun yanına
gələn hər kəs hədiyyə gətirirdi. Beləcə ona hər il qızıl və gümüş qablar,
paltarlar, silahlar, ətriyyat, atlar və qatırlar gətirilirdi.
26 [u] Süleyman döyüş arabaları və süvarilər topladı. Onun min dörd
yüz döyüş arabası və on iki min süvarisi var idi. Onları arabalar üçün
ayrılan şəhərlərdə və Yerusəlimdə, padşahın yanında yerləşdirdi. 27 [v]

---

[t] **10:22** *Tarşiş gəmiləri* – yaxud *ticarət gəmiləri.* [u] **10:26** 1Pad. 4:26 [v] **10:27** Qanun. 17:17

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Padşah Yerusəlimdə çoxluğuna görə gümüşü daşlara, sidr ağacını isə
yamaclı-düzənlikli bölgədə bitən firon ənciri ağacına bərabər etdi. 28 [w]
Süleymanın atları Misirdən və Quvedən gətirilirdi, padşahın tacirləri
onları Quvedən satın alırdılar. 29 Hər bir döyüş arabası altı yüz şekel, hər
bir at isə yüz əlli şekel gümüşə başa gəlib, Misirdən gətirilirdi. Bütün
Xet və Aram padşahları da bunları Süleymanın tacirlərinin vasitəsilə
alırdılar.

Süleymanın Allahdan uzaqlaşması

11 1 [x] Padşah Süleyman fironun qızından başqa, Moavlılar,
Ammonlular, Edomlular, Sidonlular və Xetlilərdən çoxlu yadelli
qadın sevdi. 2 [y] Rəbb İsrail övladlarına bu xalqlar barədə demişdi:
«Onlardan qız almayın və onlara qız verməyin. Əgər belə etsəniz,
hökmən ürəyinizi öz allahlarına tərəf azdıracaqlar». Bu qadınlar da
həmin xalqlardan idi. Süleyman sevgi ilə onlara bağlandı. 3 Onun
zadəgan nəslindən olan yeddi yüz arvadı və üç yüz kənizi var idi.
Arvadları onun ürəyini yoldan çıxartdılar. 4 Onlar Süleymanın qocalıq
çağında onun ürəyini başqa allahlara tərəf azdırdılar və onun ürəyi
atası Davuddan fərqli olaraq Allahı Rəbbə sadiq deyildi. 5 Süleyman
Sidonluların ilahəsi Aştoretə və Ammonluların iyrənc bütü Milkoma
xidmət etdi. 6 Süleyman Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi və atası
Davuddan fərqli olaraq Rəbbə tamamilə xidmət etmədi. 7 Onda Süleyman
Yerusəlimin şərqindəki dağda Moavın iyrənc bütü Kemoş üçün və
Ammon övladlarının iyrənc bütü Molek üçün səcdəgah düzəltdi. 8 O öz
allahlarına buxur yandıran və qurbanlar gətirən bütün yadelli arvadları
üçün belə etdi.

9 Rəbb Süleymana qəzəbləndi, çünki onun ürəyi İsrailin Allahı Rəbdən
dönmüşdü. Rəbb ona iki dəfə görünərək 10 «başqa allahlara xidmət etmə»
deyə bu barədə əmr etdi, o isə Rəbbin əmrinə əməl etmədi. 11 Ona görə
də Rəbb Süleymana dedi: «Bu niyyətdə olduğuna görə, sənə əmr etdiyim
əhdimə və qaydalarıma əməl etmədiyin üçün Mən hökmən padşahlığını
əlindən çəkib alacağam və onu sənin quluna verəcəyəm. 12 Ancaq atan
Davudun xatirinə Mən bunu sənin dövründə etməyəcəyəm, onu sənin
oğlunun əlindən çəkib alacağam. 13 Həm də bütün padşahlığı çəkib
almayacağam, qulum Davudun xatirinə və Mənim seçdiyim Yerusəlimdən
ötrü bir qəbiləni sənin oğluna verəcəyəm».

Süleymanın düşmənləri

14 Rəbb Edomlu Hadadı Süleymana düşmən etdi. O, Edomun padşah
nəslindən idi. 15 Davud Edomda olarkən ordu başçısı Yoav ölənləri

---

[w] **10:28** Qanun. 17:16 [x] **11:1** Qanun. 17:17 [y] **11:2** Çıx. 34:16; Qanun. 7:3-4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

basdırmaq üçün gəlib Edomda bütün kişiləri qırmışdı. 16 Yoav bütün
İsraillilərlə birgə Edomda olan bütün kişiləri qırana qədər altı ay
orada qalmışdı. 17 O zaman Hadad və atasının əyanlarından olan bəzi
Edomlular onunla birgə Misirə tərəf qaçmışdılar. Hadad balaca bir
uşaq idi. 18 Onlar Midyandan qalxıb Parana gəldilər, Parandan özləri
ilə adamlar götürüb Misirə, Misir padşahı fironun yanına gəldilər. O,
Hadada ev və torpaq verdi, onu azuqə ilə təmin etdi. 19 Hadad fironun
gözündə böyük rəğbət qazandı və firon arvadı mələkə Taxpenesin
bacısını ona arvad olmaq üçün verdi. 20 Taxpenesin bacısı ona oğlu
Genuvatı doğdu. Taxpenes özü fironun evində onu böyütdü. Genuvat
fironun evində, fironun oğulları arasında idi. 21 Hadad Misirdə olanda
Davudun vəfat etdiyini və ordu başçısı Yoavın öldüyünü eşidib firona
dedi: «Göndər məni, öz ölkəmə gedim». 22 Firon ona dedi: «Məgər mənim
yanımda bir şeyə ehtiyacın var ki, öz ölkənə getmək istəyirsən?» O cavab
verdi: «Yox, ancaq sən məni göndər, gedim».
23 Allah həmçinin ağası Sova padşahı Hadadezerdən qaçan Elyada
oğlu Rezonu Süleymana düşmən etdi. 24 Davud Sovalıları qırandan sonra
o, yanına adamlar toplayıb bir quldur dəstəsinin başçısı olmuşdu. Bu
adamlar Dəməşqə gedib orada qalmışdılar və Dəməşqdə hökmranlıq
edirdilər. 25 O, Süleymanın bütün ömrü boyu İsrailə düşmən idi. Hadadın
etdiyi pisliklərlə birgə o da həmişə İsraillilərə pislik edirdi və kin
bəsləyirdi. Aramda o, padşahlıq edirdi.

Yarovamın padşah olacağı barədə peyğəmbərlik

26 Süleymanın təbəələrindən biri – Seredadan olan Efrayimli Nevat oğlu
Yarovam da padşaha qarşı çıxmışdı. Onun dul bir qadın olan anasının adı
Serua idi. 27 Yarovamın padşaha qarşı çıxmasının səbəbi bu idi: Süleyman
qala yamacını tikdi və atası Davudun şəhərinin divarındakı yarığı bərpa
etdi. 28 Yarovam bacarıqlı adam idi. Süleyman cavan oğlanın iş bacarığını
gördü və onu Yusifin nəslindən olan ağır işdə işləyən adamların üzərində
rəis qoydu.
29 O zaman günlərin birində Yarovam Yerusəlimdən çıxdı və yolda
Şilolu peyğəmbər Axiya onu qarşıladı. Axiya təzə paltar geymişdi. Çöldə
yalnız onlar ikisi idi. 30 Axiya əynində olan təzə paltarı götürüb on iki
yerə cırdı. 31 Sonra Yarovama dedi: «Özünə on hissə götür, çünki İsrailin
Allahı Rəbb belə deyir: “Mən padşahlığı Süleymanın əlindən çəkib alıram
və on qəbiləni sənə verirəm. 32 Ancaq qulum Davudun xatirinə və İsrailin
bütün qəbilələrindən seçdiyim şəhər olan Yerusəlimdən ötrü bir qəbilə
onun olacaq. 33 Bunu ona görə edirəm ki, Süleyman Məni tərk etdi və
Sidonluların ilahəsi Aştoretə, Moav allahı Kemoşa, Ammonluların allahı
Milkoma səcdə etdi. Atası Davud gözümdə doğru olan işlər etməklə,
qaydalarıma və əmrlərimə əməl etməklə Mənim yolumla getdi, amma

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Süleyman belə etmədi. 34 Buna baxmayaraq, bütün padşahlığı onun
əlindən çəkib almayacağam. Əmrlərimə və qaydalarıma əməl edən
seçdiyim qulum Davudun xatirinə onu bütün ömrü boyu hökmdar
edəcəyəm. 35 Padşahlığı onun oğlunun əlindən çəkib alacağam və on
qəbiləni sənə verəcəyəm. 36 [z] Onun oğluna isə bir qəbiləni verəcəyəm
ki, Mənim önümdə, adımı oraya qoymaq üçün seçdiyim şəhər olan
Yerusəlimdə həmişə qulum Davudun çırağı olsun. 37 Mən səni seçirəm,
sən ürəyin istədiyi hər şey üzərində hökmranlıq edəcəksən və İsrailin
padşahı olacaqsan. 38 Əgər qulum Davud kimi Mənim qanunlarıma və
əmrlərimə əməl edərək sənə buyurduğum hər şeyə qulaq assan, Mənim
yolumla getsən və Mənim gözümdə doğru olan işlər görsən, onda Mən
sənin lə olacağam. Davud üçün qurduğum kimi sənin üçün də möhkəm
bir sülalə quracağam və İsraili sənə verəcəyəm. 39 Mən bundan ötrü
Davudun nəslini alçaldacağam, ancaq həmişəlik yox”».

40 Süleyman Yarovamı öldürmək istədi, ancaq Yarovam qalxıb Misirə,
Misir padşahı Sisaqın yanına qaçdı və Süleymanın ölümünə qədər
Misirdə qaldı.

Süleymanın ölümü
(2Saln. 9:29-31)

41 Süleymanın qalan işləri, etdiyi hər şey və onun hikməti barədə
Süleymanın əməlləri kitabında yazılmışdır. 42 O, Yerusəlimdə bütün İsrail
üzərində qırx il padşahlıq etmişdi. 43 Süleyman ataları ilə uyudu və atası
Davudun şəhərində basdırıldı. Onun yerinə oğlu Rexavam padşah oldu.

İsraillilərin Rexavama qarşı çıxması
(2Saln. 10:1-19)

12 1 Rexavam Şekemə getdi, çünki bütün İsraillilər onu padşah
etmək üçün Şekemə gəlmişdilər. 2 Nevat oğlu Yarovam bunu
eşitdiyi zaman hələ Misirdə idi. Oraya padşah Süleymanın əlindən
qaçmışdı və Misirdə yaşayırdı. 3 Onu çağırtdırdılar. Yarovam gəldi və
bütün İsrail camaatı ilə birgə Rexavama söylədi: 4 «Atan üzərimizə ağır
boyunduruq qoydu. Sən isə indi atanın çətin qulluğunu və üzərimizə
qoyduğu ağır boyunduruğu yüngülləşdir, biz də sənə qulluq edərik».
5 Rexavam onlara dedi: «İndi gedin və üç gündən sonra yenə mənim
yanıma gəlin». Xalq getdi.

6 Padşah Rexavam atası Süleymanın sağlığında onun önündə duran
ağsaqqallarla məsləhət edib dedi: «Bu xalqa cavab vermək üçün mənə
nə məsləhət verirsiniz?» 7 Ağsaqqallar ona dedilər: «Əgər bu gün sən bu
xalqa xidmətçi olsan, onlara qulluq etsən və onlara cavab verəndə yaxşı

---

[z] **11:36** 1Pad. 15:4; 2Pad. 8:19; 2Saln. 21:7; Zəb. 132:17

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

sözlər desən, daim sənə qul olacaqlar». 8 Ancaq o, ağsaqqalların verdikləri
məsləhətə məhəl qoymadı, onunla birgə böyümüş və onun önündə duran
cavan adamlarla məsləhətləşdi. 9 Onlara dedi: «Siz nə məsləhət verirsiniz?
Mənə “atanın üzərimizə qoyduğu boyunduruğu yüngülləşdir” deyən
bu xalqa nə cavab verim?» 10 Onunla birgə böyümüş cavan adamlar
ona dedilər: «Sənə “atan üzərimizə ağır boyunduruq qoydu, sən isə onu
yüngülləşdir” deyən bu xalqa belə söylə: “Mənim kiçik barmağım atamın
belindən yoğundur. 11 Atam sizi ağır boyunduruqla yükləmişdi, mən
isə sizin boyunduruğunuzu daha da artıracağam; atam sizi qamçılarla
cəzalandırırdı, mən isə sizi əqrəblərlə cəzalandıracağam”».

12 «Üç gündən sonra yenə yanıma gəlin» deyə padşahın söylədiyi kimi
Yarovam bütün xalqla birgə üç gündən sonra Rexavamın yanına gəldi.
13 Padşah xalqa sərt cavab verdi, ağsaqqalların ona verdiyi məsləhətə
məhəl qoymayıb 14 cavan adamların məsləhətinə görə xalqa dedi: «Atam
sizi ağır boyunduruqla yükləmişdi, mən isə sizin boyunduruğunuzu daha
da artıracağam; atam sizi qamçılarla cəzalandırırdı, mən isə əqrəblərlə
cəzalandıracağam». 15 Padşah xalqa qulaq asmadı, çünki bu hadisə
Rəbb tərəfindən oldu ki, O, Şilolu Axiya vasitəsilə Nevat oğlu Yarovama
söylədiyi sözü yerinə yetirsin.

16 [a] Bütün İsraillilər padşahın onlara qulaq asmadığını gördülər. Onda
xalq ona cavab verib dedi:

«Davudla bizim nə şərikliyimiz var?
Yesseyin oğlu ilə heç bir irsimiz yoxdur!
Ey İsraillilər, çadırınıza!
İndi, ey Davud, öz evinin halına özün bax!»

İsraillilər evlərinə getdilər. 17 Rexavam yalnız Yəhuda şəhərlərində
yaşayan İsrail övladları üzərində padşahlıq etdi. 18 Padşah Rexavam
mükəlləfiyyətçilər üzərində nəzarətçi olan Adoniramı göndərdi, bütün
İsraillilər onu daşqalaq edib öldürdülər. Padşah Rexavam Yerusəlimə
qaçmaq üçün tələsik öz döyüş arabasına mindi. 19 Beləcə İsraillilər
Davudun sülaləsinə qarşı qalxdılar və bu indiyə qədər belədir.

20 Bütün İsraillilər Yarovamın qayıtdığını eşidəndə onu toplantıya
çağırtdırdılar və bütün İsrail üzərində onu padşah etdilər. Yəhuda
qəbiləsindən başqa Davud sülaləsinin arxasınca gedən olmadı.

Şemayanın peyğəmbərliyi
(2Saln. 11:1-4)

21 Rexavam Yerusəlimə gəldi. O, İsrail evi ilə müharibə edib öz
padşahlığını qaytarmaq üçün bütün Yəhuda evini və Binyamin qəbiləsini
– yüz səksən min seçmə döyüşçünü topladı. 22 Ancaq Allah adamı

---

[a] **12:16** 2Şam. 20:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Şemayaya Allahın bu sözü nazil oldu: 23 «Yəhuda padşahı Süleyman
oğlu Rexavama, bütün Yəhuda və Binyamin evinə, qalan xalqa söylə ki,
24 Rəbb belə deyir: “Getməyin və öz soydaşlarınız olan İsrail övladları
ilə müharibə etməyin. Hər kəs öz evinə qayıtsın, çünki bu iş Mənim
tərəfimdən oldu”». Onlar Rəbbin sözünə qulaq asdılar və Rəbbin sözünə
görə geri qayıtdılar.

Yarovamın İsrailə etdirdiyi günah

25 Yarovam Efrayimin dağlıq bölgəsində Şekemi tikdi və orada yaşadı.
Oradan çıxıb Penueli tikdi. 26 Yarovam ürəyində dedi: «Padşahlıq yenə
Davud sülaləsinə qayıda bilər. 27 Əgər bu xalq Yerusəlimə, Rəbbin
məbədinə qurban gətirmək üçün gedərsə, bu xalqın ürəyi ağalarına –
Yəhuda padşahı Rexavama tərəf dönəcək. Onlar məni öldürüb Yəhuda
padşahı Rexavamın tərəfinə keçəcəklər». 28 [b] Padşah məsləhətləşib iki
qızıl dana[c] düzəltdi və xalqa dedi: «Sizə daha Yerusəlimə getmək lazım
deyil. Ey İsraillilər, sizi Misir torpağından çıxaran allahlarınız bunlardır».
29 O, danalardan birini Bet-Eldə, o birini isə Danda qoydu. 30 Bu iş günah
oldu. Xalq onlardan birinə səcdə etmək üçün Dana qədər gedirdi.
31 Yarovam səcdəgahlarda ibadət evləri tikdi və xalqın arasından
Levililərdən olmayan kahinlər təyin etdi.

Yarovam və Yəhudalı Allah adamı

32 [d] Yarovam səkkizinci ayın on beşinci günü Yəhudada keçirilən
bayram kimi bir bayram keçirdi. Bet-Eldə düzəltdiyi danalara qurban
gətirmək üçün qurbangaha qalxdı və tikdiyi səcdəgahların kahinlərini
Bet-Eldə vəzifəyə qoydu. 33 O öz istəyincə uydurduğu vaxt – səkkizinci
ayın on beşinci günü İsrail övladları üçün bayram keçirdi və buxur
yandırmaq üçün Bet-Eldə düzəltdiyi qurbangaha qalxdı.

13 1 Yarovam buxur yandırmaq üçün qurbangahın yanında durduğu
vaxt bir Allah adamı Rəbbin sözü ilə Yəhudadan Bet-Elə gəlib 2 [e]
Rəbbin adından qurbangaha müraciətlə dedi: «Qurbangah, ay qurbangah!
Rəbb belə deyir: “Budur, Davudun nəslində bir oğlan uşağı doğulacaq,
onun adı Yoşiya olacaq. O sənin üstündə, orada buxur yandıran
səcdəgahların kahinlərini qurban edib insan sümükləri yandıracaq”».
3 Allah adamı həmin gün bir əlamət verib dedi: «Rəbbin söylədiyi
əlamət budur: “Bu qurbangah bölünəcək və üstündəki kül töküləcək”».
4 Padşah Yarovam Allah adamının Bet-Eldə qurbangaha müraciətlə
dediyi sözü eşidəndə qurbangahın üzərindən əlini uzadıb «onu tutun»
dedi. Onun Allah adamına qarşı uzatdığı əli qurudu və əlini özünə tərəf

---

[b] **12:28** Çıx. 32:4 [c] **12:28** *Qızıl dana* – bax: Çıx. 32:4. [d] **12:32-33** Lev. 23:33-34
[e] **13:2** 2Pad. 23:15-16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

döndərə bilmədi. 5 Allah adamının Rəbbin sözü ilə verdiyi əlamətə görə
qurbangah bölündü və kül qurbangahdan töküldü.
6 Onda padşah Allah adamına dedi: «Allahın Rəbbi rəhmə gətir və
mənim üçün dua et ki, əlimi özümə tərəf döndərə bilim». Allah adamı
Rəbbi rəhmə gətirdi və padşahın əli özünə tərəf dönüb əvvəlki kimi oldu.
7 Padşah Allah adamına dedi: «Mənimlə birgə evə gedib nahar edək.
Mən sənə hədiyyə verərəm». 8 Allah adamı isə padşaha dedi: «Sən mənə
malının yarısını da versən, səninlə getmərəm, bu yerdə çörək yeyib su
içmərəm. 9 Çünki Rəbbin sözü ilə mənə belə əmr gəldi: “Orada çörək
yeyib su içmə və getdiyin yolla geri qayıtma”». 10 Allah adamı başqa yolla
getdi və Bet-Elə gəldiyi yolla geri qayıtmadı.

Allah adamı və qoca peyğəmbər

11 Bet-Eldə qoca bir peyğəmbər yaşayırdı. Onun oğullarından biri gəlib
Allah adamının həmin gün Bet-Eldə etdiyi bütün işlər barədə danışdı.
Oğulları onun padşaha söylədiyi sözləri də atalarına bildirdilər. 12 Ata
onlara dedi: «O hansı yolla getdi?» Oğulları Yəhudadan gələn Allah
adamının hansı yolla getdiyini ona göstərdilər. 13 O öz oğullarına dedi:
«Mənim üçün eşşəyi palanlayın». Eşşəyi onun üçün palanladılar və o,
eşşəyin üstünə minib 14 Allah adamının dalınca getdi. Onu palıd ağacının
altında oturmuş halda tapdı və ona dedi: «Yəhudadan gələn Allah
adamı sənsənmi?» O da «mənəm» dedi. 15 Sonra qoca peyğəmbər ona
dedi: «Mənimlə birgə evə gedib nahar edək». 16 O dedi: «Səninlə qayıdıb
evinə getmərəm, bu yerdə səninlə çörək yeyib su içmərəm. 17 Çünki
Rəbbin sözü ilə mənə deyildi: “Orada çörək yeyib su içmə və getdiyin
yolla geri qayıtma”». 18 Qoca peyğəmbər ona dedi: «Mən də sənin kimi
bir peyğəmbərəm. Bir mələk Rəbbin sözü ilə mənə dedi: “Onu qaytarıb
özünlə evinə gətir, çörək yeyib su içsin”». Ancaq bunu ona yalandan
söylədi. 19 Allah adamı onunla qayıtdı, onun evində çörək yeyib su içdi.
20 Onlar süfrə arxasında oturarkən onu yoldan qaytaran peyğəmbərə
Rəbbin sözü nazil oldu. 21 O, Yəhudadan gələn Allah adamına müraciətlə
dedi: «Rəbb belə deyir: “Sən Rəbbin sözünə qarşı getdin və Allahın
Rəbbin sənə etdiyi əmrə əməl etmədin, 22 geri qayıdaraq Onun sənə
‹çörək yeyib su içmə› dediyi yerdə çörək yeyib su içdin. Buna görə də
cəsədin atalarının qəbrinə girməyəcək”».
23 Yoldan qaytardığı peyğəmbər çörək yeyib su içdikdən sonra qoca
peyğəmbər onun üçün eşşəyi palanladı. 24 Allah adamı getdi, yolda ona
bir şir rast gəldi və onu öldürdü. Onun cəsədi yola sərilmişdi və eşşək
onun yanında dayanmışdı, şir də cəsədin yanında durmuşdu. 25 Adamlar
onların yanından keçirdilər, yola sərilmiş cəsədi, cəsədin yanında
durmuş şiri gördülər və gəlib qoca peyğəmbərin yaşadığı şəhərdə
söylədilər.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

26 Onu yoldan qaytaran peyğəmbər bunu eşidib dedi: «O, Rəbbin
sözünə qarşı gedən Allah adamıdır. Rəbb də ona söylədiyi sözə görə
onu şirə verdi və şir onu didib öldürdü». 27 O, oğullarına dedi: «Mənim
üçün eşşəyi palanlayın». Onlar eşşəyi palanladılar. 28 O gedib yola
sərilmiş cəsədi tapdı. Eşşək və şir cəsədin yanında durmuşdu. Şir cəsədi
yeməmiş və eşşəyə toxunmamışdı. 29 Qoca peyğəmbər Allah adamının
cəsədini götürüb eşşəyin üstünə qoydu və yas tutub onu basdırmaq üçün
öz şəhərinə geri gətirdi. 30 Onun cəsədini özünün qəbrinə qoydu. «Ah,
qardaşım!» deyib onun üçün yas tutdular. 31 Onu basdırandan sonra qoca
peyğəmbər oğullarına dedi: «Öləndə məni Allah adamının basdırıldığı
qəbirdə basdırın, sümüklərimi onun sümüklərinin yanına qoyun. 32 Çünki
Bet-Eldə olan qurbangaha və Samariya şəhərlərində olan səcdəgahların
bütün ibadət evlərinə müraciətlə deyilmiş Rəbbin sözü hökmən yerinə
yetəcək».

Yarovam günahlarını davam etdirir

33 Bu işdən sonra da Yarovam öz pis yolundan dönmədi. Yenə
də səcdəgahlara xalqın hər təbəqəsindən olan kahinlər qoydu. O,
səcdəgahların kahini olmaq istəyən hər kəsi təqdis etdi. 34 Bu günah iş
Yarovam nəslinin yer üzündən silinib atılmasına və məhv olmasına səbəb
oldu.

Yarovamın oğlunun ölümü

14 1 O vaxt Yarovamın oğlu Aviya xəstələndi. 2 Yarovam arvadına
dedi: «Qalx öz qiyafəni elə dəyiş ki, sənin Yarovamın arvadı
olduğunu bilməsinlər. Şiloya get, peyğəmbər Axiya oradadır. O mənim
barəmdə demişdi ki, bu xalqın padşahı olacağam. 3 Əlinə on kömbə çörək,
qurabiyələr və bir küpə bal götürüb onun yanına get. Oğlana nə olacağını
o sənə bildirəcək».
4 Yarovamın arvadı belə də etdi: qalxıb Şiloya getdi və Axiyanın evinə
gəldi. Axiya artıq görə bilmirdi, çünki qocaldığı üçün gözləri zəifləmişdi.
5 Rəbb Axiyaya demişdi: «Yarovamın arvadı oğlu barədə səndən
soruşmağa gəlir, çünki oğlu xəstədir. O başqa bir qiyafədədir. Sən ona
belə-belə deyərsən».
6 Qadın qapıdan girəndə Axiya onun ayaq səslərini eşidib dedi:
«Yarovamın arvadı, içəri gəl! Sən nə üçün qiyafəni dəyişmisən? Mən
sənə ağır xəbər söyləmək üçün göndərilmişəm. 7 Get, Yarovama söylə
ki, İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: “Mən səni xalqın içindən yüksəldib
xalqım İsrailin üzərində hökmran etdim. 8 Padşahlığı Davudun nəslindən
çəkib aldım və sənə verdim. Sən isə qulum Davud kimi olmadın. O,
əmrlərimə əməl edib gözümdə yalnız doğru olan işi görmək üçün bütün
ürəyi ilə Mənə xidmət edirdi. 9 Səndən əvvəl olanların hamısından çox

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

pislik etdin. Məni qəzəbləndirmək üçün gedib özünə başqa allahlar,
tökmə bütlər düzəltdin və Məni kənara atdın. 10[f] Bunun üçün Mən
Yarovamın nəsli üzərinə bəla gətirəcəyəm. İsraildə Yarovamın nəslindən
divar isladan hər kəsi – bütün kişiləri, istər kölə olsun, istər azad,
kəsib atacağam və onları peyin yandırılan kimi hamısı tükənənə qədər
bütünlüklə yandırıb məhv edəcəyəm. 11 Yarovamdan şəhərdə ölənləri
köpəklər, çöldə ölənləri quşlar yeyəcək, çünki Rəbb belə söylədi". 12 Sən
qalxıb evinə get. Şəhərə ayaq basdığın vaxt oğlan öləcək. 13 Bütün
İsraillilər yas tutub onu basdıracaq. Amma Yarovam nəslindən yalnız o,
qəbirə gedəcək, çünki İsrailin Allahı Rəbb Yarovamın nəslindən yalnız
onda yaxşı bir şey tapmışdır. 14 Rəbb Özü üçün İsrail üzərində bir padşah
qoyacaq, o da Yarovamın nəslini bu gün kəsib atacaq, hətta indi belə
olacaq. 15 Rəbb İsraili suda yellənən bir qamış kimi vuracaq və İsraillilər
atalarına verdiyi bu yaxşı torpaqdan çəkib çıxaracaq, onları Fərat çayının
o tərəfinə səpələyəcək, çünki özlərinə Aşera bütləri düzəldərək Rəbbi
qəzəbləndirdilər. 16 Yarovamın etdiyi və İsraillilərə etdirdiyi günahları
ucbatından Rəbb İsraildən üz döndərəcək». 17 Yarovamın arvadı qalxıb
getdi və Tirsaya gəldi. Evin astanasına ayaq basdığı vaxt oğlan öldü.
18 Bütün İsraillilər onu basdırıb yas tutdular. Beləcə Rəbbin Öz qulu
peyğəmbər Axiya vasitəsilə söylədiyi sözü yerinə yetdi.

Yarovamın ölümü

19 Yarovamın qalan işləri, necə döyüşdüyü və necə padşahlıq etdiyi
barədə İsrail padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır. 20 Yarovam
iyirmi iki il padşahlıq etdi. O, ataları ilə uyudu və yerinə oğlu Nadav
padşah oldu.

Yəhuda padşahı Rexavam
(2Saln. 11:5–12:15)

21 Süleyman oğlu Rexavam Yəhudada padşahlıq etdi. Rexavam padşah
olan vaxt qırx bir yaşında idi. O, Rəbbin Öz adını qoymaq üçün İsrailin
bütün qəbilələrindən seçdiyi şəhərdə – Yerusəlimdə on yeddi il padşahlıq
etdi. Anası Ammonlu olub adı Naama idi.
22 Yəhudalılar Rəbbin gözündə pis olan işlər etdilər və atalarının etdiyi
bütün günahlardan da çox günah etməklə Rəbdə qısqanclıq oyatdılar.
23[g] Onlar da hər yüksək təpə üzərində və hər kölgəli ağac altında özləri
üçün səcdəgahlar, sütunlar və Aşera bütləri düzəltdilər. 24[h] Ölkədə
həm də məbəd fahişəliyi ilə məşğul olan kişilər var idi. Xalq İsrail
övladlarının önündən Rəbbin qovduğu millətlərin bütün iyrənc işlərinə
görə davrandı.

---

[f] **14:10** 1Pad. 15:29 [g] **14:23** 2Pad. 17:9-10 [h] **14:24** Qanun. 23:17

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

25 [i] Rexavamın padşahlığının beşinci ilində Misir padşahı Sisaq
Yerusəlimə hücum etdi. 26 [j] O, Rəbbin məbədinin və padşah sarayının
xəzinələrini götürdü. Hər şeyi aldı, Süleymanın düzəltdiyi bütün qızıl
qalxanları da götürdü. 27 Padşah Rexavam onların yerinə tunc qalxanlar
düzəltdi və bunları padşah sarayının qapısını qoruyan mühafizəçi
rəislərin əlinə verdi. 28 Hər dəfə padşah Rəbbin məbədinə gələndə
mühafizəçilər onları daşıyır və sonra mühafizəçilərin otağına geri
gətirirdilər.
29 Rexavamın qalan işləri və onun etdiyi hər şey barədə Yəhuda
padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır. 30 Rexavamla Yarovam
arasında həmişə müharibə gedirdi. 31 Rexavam ataları ilə uyudu və
Davudun şəhərində, atalarının yanında basdırıldı. Anası Ammonlu olub
adı Naama idi. Onun yerinə oğlu Aviya[k] padşah oldu.

Yəhuda padşahı Aviya
(2Saln. 13:1–14:1)

15 1 Nevat oğlu Yarovamın padşahlığının on səkkizinci ilində Aviya
Yəhuda üzərində padşah oldu. 2 O, Yerusəlimdə üç il padşahlıq
etdi. Anasının adı Avişalom qızı Maaka idi. 3 Aviya atasının ondan
qabaq etdiyi bütün günahları ilə getdi. Onun ürəyi babası Davuddan
fərqli olaraq Allahı Rəbbə sadiq deyildi. 4 [l] Ancaq Allahı Rəbb Davudun
xatirinə ona Yerusəlimdə bir çıraq verdi, özündən sonra oğlunu onun
yerinə oturtdu və Yerusəlimi möhkəmləndirdi. 5 [m] Çünki Xetli Uriya ilə
olan işindən başqa, Davud Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi və bütün
ömrü boyu Onun əmr etdiyi heç bir şeydən kənara çıxmadı. 6 [n] Aviyanın
bütün ömrü boyu Rexavam və Yarovam arasında müharibə gedirdi.
7 Aviyanın qalan işləri və onun etdiyi hər şey barədə Yəhuda
padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır. Aviya ilə Yarovam
arasında müharibə gedirdi. 8 Aviya ataları ilə uyudu və onu Davudun
şəhərində basdırdılar. Onun yerinə oğlu Asa padşah oldu.

Yəhuda padşahı Asa
(2Saln. 15:16–16:6)

9 İsrail padşahı Yarovamın padşahlığının iyirminci ilində Asa Yəhuda
üzərində padşah oldu. 10 O, Yerusəlimdə qırx bir il padşahlıq etdi.
Nənəsinin adı Avişalom qızı Maaka idi. 11 Asa babası Davud kimi Rəbbin
gözündə doğru olan işlər etdi. 12 [j] O, məbəd fahişəliyi ilə məşğul olan
kişiləri ölkədən qovdu və atalarının düzəltdiyi bütün bütləri aradan

---

[i] **14:25** 2Saln. 12:2-8 [j] **14:26** 1Pad. 10:16-17; 2Saln. 9:15-16 [k] **14:31** *Aviya* – ibrani mətnində *Aviyam*. Bax: 2Saln. 12:16. [l] **15:4** 1Pad. 11:36; 2Pad. 8:19; 2Saln. 21:7; Zəb. 132:17 [m] **15:5** 2Şam. 11:1-27 [n] **15:6** 2Saln. 13:3-21 [j] **15:12** 2Saln. 15:8-15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qaldırdı. 13 Nənəsi Maakanı da mələkəlikdən məhrum etdi, çünki o, Aşera
üçün iyrənc bir büt düzəltmişdi. Asa onun bütünü kəsib Qidron vadisində
yandırdı. 14 Ancaq səcdəgahlar aradan qaldırılmadı, lakin Asanın ürəyi
bütün ömrü boyu Rəbbə sadiq idi.
15 O, atasının və özünün təqdis etdiyi əşyaları – qızılı, gümüşü və
qabları Rəbbin məbədinə gətirdi.
16 Asa ilə İsrail padşahı Baaşa arasında ömürləri boyu müharibə
gedirdi. 17 İsrail padşahı Baaşa Yəhudaya hücum etdi və Yəhuda padşahı
Asanın yanına gəlib-getmək istəyənləri buraxmamaq üçün Rama şəhərini
tikdi. 18 Asa Rəbbin məbədinin və padşah sarayının xəzinələrində
qalan bütün qızıl-gümüşü götürüb əyanlarına verdi. Padşah Asa onları
Dəməşqdə yaşayan Aram padşahı Xezyon oğlu Tavrimmon oğlu Ben-
Hadada bu xəbərlə göndərdi: 19 «Sənin atanla mənim atam arasında saziş
var idi, qoy bizim aramızda da saziş olsun. Sənə qızıl-gümüş hədiyyə
göndərirəm. Get İsrail padşahı Baaşa ilə olan sazişini poz ki, torpağımdan
geri çəkilsin». 20 Ben-Hadad padşah Asaya qulaq asdı və qoşun başçılarını
İsrail şəhərlərinin üstünə göndərdi. Onun qoşunları bütün Naftali
torpağına – İyona, Dana, Avel-Bet-Maakaya və bütün Kinneretə zərbə
vurdu. 21 Baaşa bunu eşitdikdə Ramanı tikməyi dayandırdı və Tirsada
qaldı. 22 Padşah Asa istisna etmədən bütün Yəhudalıları çağırdı və onlar
Ramada Baaşanın tikməkdə olduğu yerlərin daşlarını və dirəklərini
daşıdılar. Bunlarla padşah Asa Binyamin torpağındakı Gevanı və Mispanı
tikdi.
23 Asanın bütün qalan işləri, onun bütün hünəri, etdiyi hər şey və
tikdiyi şəhərlər barədə Yəhuda padşahlarının salnamələr kitabında
yazılmışdır. Ancaq qocalanda onun ayaqları xəstə oldu. 24 Asa ataları ilə
uyudu və atası Davudun şəhərində, atalarının yanında basdırıldı. Onun
yerinə oğlu Yehoşafat padşah oldu.

İsrail padşahı Nadav

25 Yəhuda padşahı Asanın padşahlığının ikinci ilində Yarovam oğlu
Nadav İsrail üzərində padşah oldu və iki il padşahlıq etdi. 26 O, Rəbbin
gözündə pis olan işlər etdi, atasının yolu və İsrailə etdirdiyi günahı ilə
getdi.
27 İssakar qəbiləsindən Axiya oğlu Baaşa ona qəsd hazırladı və Filiştlilərə
məxsus olan Gibbetonda onu öldürdü. O zaman Nadav və bütün İsraillilər
Gibbetonu mühasirəyə almışdılar. 28 Yəhuda padşahı Asanın padşahlığının
üçüncü ilində Baaşa Nadavı öldürdü və onun yerinə padşah oldu. 29 p O, padşah
olan kimi Yarovamın bütün nəslini qırdı, Yarovamdan nəfəs çəkən hər kəsi
məhv edənə qədər bir nəfəri sağ buraxmadı. Beləcə Rəbbin Öz qulu Şilolu Axiya

---

p **15:29** 1Pad. 14:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

vasitəsilə söylədiyi söz yerinə yetdi. 30 İsrailin Allahı Rəbbi qəzəbləndirərək
Yarovamın özünün etdiyi və İsrailə etdirdiyi günahların ucbatından bu iş oldu.
31 Nadavın qalan işləri və onun etdiyi hər şey barədə İsrail
padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır. 32 Asa ilə İsrail padşahı
Baaşa arasında bütün ömürləri boyu müharibə gedirdi.

İsrail padşahı Baaşa

33 Yəhuda padşahı Asanın padşahlığının üçüncü ilində Axiya oğlu
Baaşa bütün İsrail üzərində padşah oldu və Tirsada iyirmi dörd il
padşahlıq etdi. 34 O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi, Yarovamın yolu
və İsrailə etdirdiyi günahı ilə getdi.

16 1 Baaşaya qarşı Xanani oğlu Yehuya Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Səni torpaqdan yüksəldib xalqım İsrail üzərində hökmran
etdim, sən isə Yarovamın yolu ilə gedib xalqım İsrailə günah etdirərək
Məni qəzəbləndirdin. 3 Buna görə də Baaşanı və onun nəslini Nevat oğlu
Yarovamın nəsli kimi yandırıb məhv edəcəyəm. 4 Baaşadan şəhərdə
ölənləri köpəklər, çöldə ölənləri quşlar yeyəcək».
5 Baaşanın qalan işləri, etdiyi hər şey və onun hünəri barədə İsrail
padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır. 6 Baaşa ataları ilə uyudu
və Tirsada basdırıldı. Onun yerinə oğlu Ela padşah oldu.
7 Baaşa Rəbbin gözündə pis olan işlər edərək Yarovamın nəsli kimi əməlləri
ilə Rəbbi qəzəbləndirdi. O, Yarovamın nəslini də qırdı. Buna görə də peyğəmbər
Xanani oğlu Yehu vasitəsilə onun özünə və nəslinə qarşı Rəbbin sözü nazil oldu.

İsrail padşahı Ela

8 Yəhuda padşahı Asanın padşahlığının iyirmi altıncı ilində Baaşa oğlu
Ela İsrail üzərində padşah oldu və Tirsada iki il padşahlıq etdi.
9 Döyüş arabalarının yarısına başçılıq edən əyanı Zimri ona qəsd hazırladı.
Ela Tirsada, öz saray rəisi olan Arsanın evində içib sərxoş olarkən 10 Zimri içəri
girdi, onu vurub öldürdü və onun yerinə padşah oldu. Bu hadisə Yəhuda padşahı
Asanın padşahlığının iyirmi yeddinci ilində oldu. 11 O, padşah olub taxtda
oturan kimi Baaşanın bütün nəslini qırdı, istər onun qohumlarından, istərsə də
dostlarından divar isladan heç kəsi – bir kişini də sağ buraxmadı. 12 Peyğəmbər
Yehu vasitəsilə Baaşaya qarşı Rəbbin söylədiyi sözə görə Zimri Baaşanın bütün
nəslini məhv etdi. 13 Çünki Baaşa və oğlu Ela öz bütləri ilə etdikləri və İsrailə
etdirdikləri bütün günahlara görə İsrailin Allahı Rəbbi qəzəbləndirmişdilər.
14 Elanın qalan işləri və onun etdiyi hər şey barədə İsrail padşahlarının
salnamələr kitabında yazılmışdır.

İsrail padşahı Zimri

15 Yəhuda padşahı Asanın padşahlığının iyirmi yeddinci ilində Zimri
Tirsada yeddi gün padşahlıq etdi. O vaxt xalq Filiştlilərə məxsus olan

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Gibbetona qarşı qurulmuş ordugahda qalırdı. 16 Zimrinin padşaha qəsd
hazırladığını və onu öldürdüyünü ordugahda olan xalq eşitdi. O gün
bütün İsraillilər ordu başçısı Omrini ordugahda İsrail üzərində padşah
etdilər. 17 Omri bütün İsraillilərlə birgə Gibbetondan gəlib Tirsanı
mühasirəyə aldı. 18 Zimri şəhərin alınacağını görəndə padşah sarayının
qalasına girdi və padşah sarayını odladı, özü də həlak oldu. 19 Ona görə
ki günah edərək Rəbbin gözündə pis olan işlər etmişdi: Yarovamın yolu
və günahı ilə gedib İsrailə günah etdirmişdi. 20 Zimrinin qalan işləri və
onun hazırladığı qəsd barədə İsrail padşahlarının salnamələr kitabında
yazılmışdır.
21 O vaxt İsrail xalqı iki hissəyə bölündü: xalqın yarısı Ginat oğlu
Tivnini padşah etmək üçün onun dalınca, yarısı isə Omrinin dalınca
getdi. 22 Omrinin dalınca gedən xalq Ginat oğlu Tivninin dalınca gedən
xalqa üstün gəldi. Beləliklə, Tivni öldü və Omri padşah oldu.

İsrail padşahı Omri

23 Yəhuda padşahı Asanın padşahlığının otuz birinci ilində Omri
İsrail üzərində padşah oldu və on iki il padşahlıq etdi. Tirsada altı il
padşahlıq etdi. 24 O, Samariya dağını Samardan iki talant gümüşə satın
aldı və dağın üstündə şəhər tikib, adını dağın sahibi Samarın adına görə
Samariya qoydu. 25 Omri Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi və özündən
əvvəl olanların hamısından çox pislik etdi. 26 O, Nevat oğlu Yarovamın
yolu və onun İsrailə etdirdiyi günahlarla gedib İsrailin Allahı Rəbbi öz
bütləri ilə qəzəbləndirdi.
27 Omrinin etdiyi qalan işlər və göstərdiyi hünər barədə İsrail
padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır. 28 Omri ataları ilə uyudu
və Samariyada basdırıldı. Onun yerinə oğlu Axav padşah oldu.

İsrail padşahı Axav

29 Yəhuda padşahı Asanın padşahlığının otuz səkkizinci ilində Omri
oğlu Axav İsrail üzərində padşah oldu. O, Samariyada iyirmi iki il
padşahlıq etdi. 30 Omri oğlu Axav özündən əvvəl olanların hamısından
çox Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi. 31 Nevat oğlu Yarovamın günahları
ilə getmək ona az gəlirdi, üstəlik Sidonluların padşahı Etbaalın qızı
İzeveli də arvad alıb Baala qulluq və səcdə etdi. 32 O, Samariyada tikdiyi
Baal məbədində Baal üçün qurbangah qurdu. 33 Aşera bütü də düzəltdi.
Axav özündən əvvəl olan bütün İsrail padşahlarından çox pislik edərək
İsrailin Allahı Rəbbi qəzəbləndirdi.
34 [q] Onun dövründə Bet-Elli Xiel Yerixonu tikdi. Nun oğlu Yeşua
vasitəsilə Rəbbin söylədiyi sözə görə o, ilk oğlu Aviramın həyatı bahasına

---

q **16:34** Yeşua 6:26

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

şəhərin bünövrəsini tikdi və kiçik oğlu Sequvun həyatı bahasına
qapılarını qoydu.

İlyasın quraqlıq barədə xəbərdarlığı

17 1[r] Gilead sakinlərindən olan Tişbeli İlyas Axava dedi: «Önündə
durduğum İsrailin Allahı var olan Rəbbə and olsun ki, mənim bir
sözüm olmayınca bu illərdə şeh və yağış olmayacaq».
2 Ona Rəbbin bu sözü nazil oldu: 3 «Buradan get və şərqə tərəf yollan,
İordan çayının şərqində olan Kerit vadisində gizlən. 4 Orada vadidən su
içəcəksən, səni yedirməyi də qarğalara əmr etdim». 5 O, Rəbbin sözünə
əməl etdi və İordan çayının şərqində olan Kerit vadisinə gedib orada
qaldı. 6 Qarğalar ona hər səhər-axşam çörək və ət gətirərdilər, vadidən də
su içərdi. 7 Bir müddət sonra vadi qurudu, çünki ölkədə yağış yağmırdı.

İlyas və Sarfatlı qadın

8 İlyasa Rəbbin bu sözü nazil oldu: 9[s] «Qalx Sidonun Sarfat şəhərinə
get və orada qal. Orada bir dul qadına sənə yemək verməyi əmr etdim».
10 O qalxıb Sarfata getdi. Şəhərin darvazasına çatanda bir dul qadının
odun yığdığını gördü və onu çağırıb dedi: «Mənə bir qabda azca su gətir,
içim». 11 Qadın gətirməyə gedəndə onu çağırıb dedi: «Mənim üçün əlinə
bir tikə çörək də al». 12 Qadın dedi: «Allahın var olan Rəbbə and olsun ki,
bişmiş heç nəyim yoxdur, ancaq küpdə bir ovuc un və qabda bir az yağ
var. Bax mən iki parça odun yığıram və içəri girib özümlə oğlum üçün
bunlardan yemək hazırlayacağam. Biz onu yeyəcəyik və sonra öləcəyik».
13 İlyas ona dedi: «Qorxma, get söylədiyin kimi et. Amma əvvəlcə mənim
üçün ondan kiçik bir kökə düzəlt və mənə gətir, özünlə oğlun üçün sonra
hazırlayarsan. 14 Çünki İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: “Rəbb torpaq
üzərinə yağış verəcəyi günə qədər nə küpdə un tükənəcək, nə də qabda
yağ qurtaracaq”». 15 Qadın gedib İlyasın sözünə əməl etdi. Qadın və
onun ailəsi İlyasla birgə uzun müddət ərzində yemək yedilər. 16 İlyas
vasitəsilə Rəbbin söylədiyi sözə görə nə küpdə un tükəndi, nə də qabda
yağ qurtardı.
17 Bundan sonra ev sahibi qadının oğlu xəstələndi, xəstəliyi də çox ağır
oldu, belə ki onun heç nəfəsi gəlmirdi. 18 Qadın İlyasa dedi: «Mən sənə
nə etdim, ey Allah adamı? Günahımı xatırlatmaq və oğlumu öldürmək
üçün yanıma gəlmisən?» 19 İlyas ona dedi: «Oğlunu mənə ver». Uşağı
qadının qucağından götürüb özünün qaldığı yuxarı otağa çıxartdı və
onu öz yatağının üstünə uzandırdı. 20 O, Rəbbi çağırıb dedi: «Ey Allahım
Rəbb, yanında qaldığım dul qadının oğlunu öldürməklə onun başına bəla
gətirirsən?» 21 Sonra uşağın üstünə üç dəfə uzandı və Rəbbi çağırıb dedi:

---

[r] **17:1** Yaq. 5:17 [s] **17:9** Luka 4:25-26

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Ey Allahım Rəbb, Sənə yalvarıram, qoy bu uşağın canı özünə qayıtsın».
22 Rəbb İlyasın səsini eşitdi: uşağın canı özünə qayıtdı və o dirildi.
23 İlyas uşağı götürüb yuxarı otaqdan evə düşürtdü və onu anasına verib
dedi: «Bax oğlun sağdır». 24 Qadın İlyasa dedi: «İndi bildim ki, sən Allah
adamısan və sənin ağzında Rəbbin sözü haqdır».

İlyas və Avdiya

18 1 Uzun müddət sonra, quraqlığın üçüncü ilində İlyasa Rəbbin bu
sözü nazil oldu: «Get, Axava görün. Mən torpağın üzərinə yağış
verəcəyəm». 2 İlyas Axava görünmək üçün getdi. O vaxt Samariyada
şiddətli aclıq idi. 3 Axav saray rəisi olan Avdiyanı çağırdı. Avdiya
Rəbdən çox qorxurdu. 4 İzevel Rəbbin peyğəmbərlərini qırıb öldürən
zaman Avdiya peyğəmbərlərdən yüz nəfəri aparıb onları əlli-əlli olaraq
mağaralarda gizlətmiş, çörək və su ilə təmin etmişdi. 5 Axav Avdiyaya
dedi: «Ölkədə olan bütün su mənbələrinə və vadilərə get. Bəlkə ot tapdıq,
atları və qatırları salamat saxladıq, heyvanlar da tələf olmadı». 6 Onlar
ölkəni aralarında böldülər ki, hər tərəfi gəzib dolaşsınlar. Axav ayrıca, bir
yolla, Avdiya isə ayrıca, başqa bir yolla getdi.
7 Avdiya yolda ikən İlyas ona rast gəldi. O, İlyası tanıdı və üzüstə yerə
döşənib dedi: «Ağam İlyas, bu sənsənmi?» 8 İlyas dedi: «Mənəm. Get,
ağana de ki, İlyas buradadır». 9 O dedi: «Nə günah etmişəm ki, mən
qulunu öldürmək üçün Axavın əlinə verirsən? 10 Allahın var olan Rəbbə
and olsun ki, ağamız səni axtarmağa adam göndərmədiyi bir millət,
bir padşahlıq qalmadı. Onlar “o burada yoxdur” dedikləri vaxt həmin
padşahlığa və millətə səni tapmadıqlarına and içdirdi. 11 Amma indi sən
deyirsən: “Get, ağana de ki, İlyas buradadır”. 12 Sənin yanından getdiyim
vaxt Rəbbin Ruhu səni bilmədiyim bir yerə aparacaq. Mən də gedib
Axava bildirəndə o səni tapmayacaq və məni öldürəcək. Ancaq bu qulun
cavanlığından bəri Rəbdən qorxur. 13 İzevel Rəbbin peyğəmbərlərini
qırıb öldürən zaman mənim etdiyim iş ağama bildirilmədimi? Mən
onda Rəbbin peyğəmbərlərindən yüz nəfəri əlli-əlli olaraq mağaralarda
gizlətdim, onları çörək və su ilə təmin etdim. 14 İndi sən deyirsən: “Get,
ağana de ki, İlyas buradadır”. Axı o məni öldürər». 15 İlyas dedi: «Önündə
durduğum var olan Ordular Rəbbinə and olsun ki, bu gün hökmən ona
görünəcəyəm».

İlyas Karmel dağında

16 Avdiya Axavın yanına getdi və ona hər şeyi danışdı. Axav da İlyası
qarşılamağa getdi. 17 Axav İlyası görəndə ona dedi: «Ey İsraili dərdə salan
adam, bu sənsənmi?» 18 O cavab verdi: «İsraili mən yox, sən və atanın
evi dərdə saldınız. Siz Rəbbin əmrlərindən dönüb Baal bütlərinə xidmət
etdiniz. 19 İndi bütün İsraillilər, İzevelin süfrəsində yemək yeyən dörd

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

yüz əlli Baal peyğəmbərini və dörd yüz Aşera peyğəmbərini Karmel
dağına, yanıma çağırtdır».
20 Axav bütün İsrail övladlarını və peyğəmbərləri Karmel dağına
çağırtdırdı. 21 İlyas bütün xalqın yanına gəlib dedi: «Nə vaxta qədər iki
tərəfə əyiləcəksiniz? Əgər Rəbb Allahdırsa, Ona xidmət edin, yox, Baal
Allahdırsa, onda ona xidmət edin». Xalq onun sözünə cavab vermədi.
22 Onda İlyas xalqa dedi: «Rəbbin peyğəmbərlərindən təkcə mən qaldım,
amma Baalın peyğəmbərləri dörd yüz əlli nəfərdir. 23 İndi qoy bizə
iki buğa verilsin: onlar özləri üçün bir buğa seçsinlər, onu doğrayıb
odunların üstünə qoysunlar, ancaq od vurmasınlar. Mən isə başqa buğanı
hazırlayıb onu odunların üstünə qoyacağam, ancaq od vurmayacağam.
24 Siz öz allahınızın adını çağırın, mən də Rəbbin adını çağıracağam;
hansı odla cavab verərsə, Allah odur». Bütün xalq cavab verib «qoy belə
olsun» dedi.
25 İlyas Baal peyğəmbərlərinə dedi: «Bir buğanı özünüz üçün seçin və
məndən əvvəl onu hazırlayın, çünki siz çoxsunuz. Siz öz allahınızın adını
çağırın, ancaq od vurmayın». 26 Onlar özlərinə verilən buğanı götürüb
hazırladılar və səhərdən günortaya qədər «Ey Baal, bizə cavab ver!» deyə
Baalın adını çağırdılar, ancaq heç səs-soraq çıxmadı. Onlar düzəltdikləri
qurbangahın ətrafında gəzərək atılıb-düşdülər. 27 Günorta olanda İlyas
onları lağa qoyub dedi: «Onu uca səslə çağırın. O ki allahdır, bəlkə fikrə
gedib yaxud bayıra çıxıb ya da səfərdədir? Bəlkə də yatıb, oyatmaq
lazımdır?» 28 Onlar uca səslə çağırdılar və adətlərinə görə bədənlərindən
qan axana qədər qılınc və nizələrlə özlərini yaraladılar. 29 Günorta
keçincə, axşam qurbanı təqdim olunan vaxta qədər coşub dəlilik etdilər,
ancaq nə bir səs-soraq verən, nə də bir qulaq asan var idi.
30 İlyas bütün xalqa dedi: «Mənim yanıma gəlin». Bütün xalq onun
yanına gəldi. O, Rəbbin dağıdılmış qurbangahını bərpa etdi. 31 [t] İlyas
Yaqub oğulları qəbilələrinin sayına görə on iki daş götürdü, çünki Yaquba
«sənin adın İsrail olacaq» deyə Rəbbin sözü nazil olmuşdu. 32 İlyas
daşlarla Rəbbin adına qurbangah tikdi. O, qurbangahın ətrafında iki
sea toxum tutacaq qədər bir xəndək düzəltdi. 33 Odunları düzdü, buğanı
doğrayıb odunların üzərinə qoydu və 34 dedi: «Dörd səhəng su gətirin,
onu yandırma qurbanının və odunların üstünə tökün». Sonra o dedi:
«İkinci dəfə edin». Onlar ikinci dəfə etdilər. O dedi: «Üçüncü dəfə edin».
Onlar üçüncü dəfə etdilər. 35 Su qurbangahın ətrafına axdı və xəndək də
su ilə doldu.
36 Axşam qurbanı təqdim edilən vaxt peyğəmbər İlyas qabağa çıxıb
dedi: «Ey İbrahimin, İshaqın və İsrailin Allahı Rəbb! Qoy bu gün
bilinsin ki, İsraildə Sən Allahsan və mən Sənin qulunam, bütün bu

---

[t] **18:31** Yar. 32:28; 35:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

işləri də Sənin sözünlə etdim. 37 Səsimi eşit, ya Rəbb, mənə cavab ver.
Qoy bu xalq bilsin ki, Sən Allahsan, ya Rəbb, onda onların ürəyini
Özünə tərəf döndərəcəksən».
38 O vaxt Rəbdən od düşdü, yandırma qurbanını, odunları, daşları,
torpağı yandırıb-yaxdı və xəndəkdə olan suyu uddu. 39 Bütün xalq
bunu gördü və onlar üzüstə düşüb dedilər: «Rəbb Allahdır! Rəbb
Allahdır!» 40 İlyas onlara dedi: «Baal peyğəmbərlərini tutun, onlardan
bir nəfər də qaçıb qurtarmasın». Onları tutdular. İlyas onları Qişon
vadisinə endirib orada öldürdü.

Quraqlığın sonu

41 İlyas Axava dedi: «Get, yeyib-iç, çünki güclü yağış səsi gəlir». 42 [u]
Axav yeyib-içməyə getdi. İlyas Karmel dağının təpəsinə çıxdı, yerə
əyilib üzünü dizləri arasına qoydu. 43 Öz nökərinə dedi: «İndi qalx və
dəniz tərəfə diqqətlə bax». Nökər qalxdı və diqqətlə baxıb «bir şey
yoxdur» dedi. İlyas yeddi dəfə ona «yenə get» dedi. 44 Yeddinci dəfə
gedəndə nökər dedi: «Budur, dənizdən insan ovcu boyda kiçik bir
bulud çıxır». İlyas dedi: «Gedib Axava söylə: “Arabanı qoşub aşağı
en ki, yağış səni ləngitməsin”». 45 Bu vaxt göylər qalın buludlarla
qaraldı, külək əsdi və güclü yağış yağmağa başladı. Axav arabaya
minib İzreelə getdi. 46 İlyasa Rəbbin gücü gəldi və o, belini qurşayıb
Axavın önündə İzreelin girəcəyinə qədər qaçdı.

İlyasın təqibdən qaçması

19 1 Axav İlyasın etdiyi bütün işləri və onun necə bütün
peyğəmbərləri qılıncla öldürdüyünü İzevelə danışdı. 2 İzevel
İlyasın yanına qasid göndərib dedi: «Sabah bu vaxt mən səni onların
gününə salmasam, qoy allahlar mənə beləsini və bundan betərini
etsin». 3 İlyas bunu görüb canını qurtarmaq üçün Yəhudada olan
Beer-Şevaya getdi. Nökərini orada qoyub, 4 özü çöldə bir günlük yol
getdi. Gəlib bir süpürgə ağacının altında oturdu və canına ölüm
diləyib dedi: «Bəsdir, ya Rəbb, indi mənim canımı al, çünki mən
atalarımdan yaxşı deyiləm». 5 O, süpürgə ağacının altında uzanıb
yuxuya getdi. Bu zaman bir mələk ona toxunub dedi: «Qalx yemək
ye!» 6 İlyas baxıb gördü ki, başının kənarında isti daş üzərində bişən
bir kökə və bir bardaq su var. O yeyib-içdi və yenə yuxuya getdi.
7 Rəbbin mələyi ikinci dəfə qayıtdı və ona toxunub dedi: «Qalx
yemək ye, çünki çox uzun yol gedəcəksən». 8 O qalxdı və yeyib-içdi.
Yeməyin gücü ilə qırx gün-qırx gecə Allahın dağı Xorevə qədər
getdi.

---

[u] **18:42-45** Yaq. 5:18

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbin İlyasa görünməsi

9 İlyas oradakı mağaraya girdi və burada gecələdi. Ona «İlyas, burada
nə edirsən?» deyə Rəbbin sözü nazil oldu. 10 [v] O dedi: «Mən Ordular
Allahı Rəbb üçün çox fədakarlıq göstərdim. Çünki İsrail övladları
Sənin əhdini unutdular, qurbangahlarını dağıtdılar və peyğəmbərlərini
qılıncla öldürdülər. Təkcə mən qaldım, onlar canımı almaq üçün məni
də axtarırlar». 11 O dedi: «Çıx, dağda Rəbbin önündə dur, çünki Rəbb
buradan keçəcək». Dağları yaran və Rəbbin önündə qayaları parçalayan
böyük və güclü bir külək əsdi, ancaq Rəbb küləkdə deyildi. Küləkdən
sonra zəlzələ oldu, ancaq Rəbb zəlzələdə deyildi. 12 Zəlzələdən sonra od
düşdü, ancaq Rəbb odda deyildi. Oddan sonra xəfif bir meh səsi gəldi.
13 İlyas bunu eşidəndə üzünü cübbəsi ilə örtdü və çıxıb mağaranın
ağzında dayandı. Bir səs ona dedi: «İlyas, burada nə edirsən?» 14 O
dedi: «Mən Ordular Allahı Rəbb üçün çox fədakarlıq göstərdim. Çünki
İsrail övladları Sənin əhdini unutdular, qurbangahlarını dağıtdılar və
peyğəmbərlərini qılıncla öldürdülər. Təkcə mən qaldım, onlar canımı
almaq üçün məni də axtarırlar».
15 [w] [x] Rəbb ona dedi: «Qalx çöl yolu ilə Dəməşqə get. Oraya çatanda
Xazaeli Aram üzərində padşah olmaq üçün məsh et, 16 Nimşi oğlu Yehunu
İsrail üzərində padşah olmaq üçün məsh et, Avel-Mexoladan olan Şafat
oğlu Elişanı öz yerinə peyğəmbər olmaq üçün məsh et. 17 Xazaelin
qılıncından qurtaranı Yehu öldürəcək, Yehunun qılıncından qurtaranı
Elişa öldürəcək. 18 [y] Ancaq Mən İsraildə Baal qarşısında diz çökməmiş və
dodaqları onu öpməmiş hər kəsi – yeddi min adamı saxlamışam».

Elişanın peyğəmbərlik çağırışı

19 İlyas oranı tərk etdi və Şafat oğlu Elişanı tapdı. O, yer şumlayırdı,
önündə on iki cüt öküz var idi və özü on ikinci cüt öküzü sürürdü. İlyas
Elişanın yanından keçəndə cübbəsini onun üstünə atdı. 20 [z] Elişa öküzləri
qoyub İlyasın dalınca qaçdı və dedi: «Qoy gedib ata-anamı öpüm, sonra
sənin dalınca gələrəm». İlyas ona dedi: «Geri qayıt, mən sənə nə etdim?»
21 Elişa ondan ayrılıb geri qayıtdı. Öz bir cüt öküzünü götürüb onları
qurban kəsdi. Öküzləri kotanın taxtaları ilə bişirib ətlərini xalqa verdi və
onlar yedilər. Sonra o qalxıb İlyasın dalınca getdi və ona xidmət etdi.

Ben-Hadadın Samariyaya hücumu

20 1 Aram padşahı Ben-Hadad bütün ordusunu topladı. Onunla birgə
otuz iki padşah, atlar və döyüş arabaları var idi. Ben-Hadad

---

[v] **19:10,14** Rom. 11:3 [w] **19:15-16** 2Pad. 8:7-13 [x] **19:15-16** 2Pad. 9:6 [y] **19:18** Rom. 11:4
[z] **19:20** Luka 9:61

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

gəlib Samariyanı mühasirəyə aldı və şəhərə hücum etdi. 2 O, şəhərə,
İsrail padşahı Axavın yanına qasidlər göndərib dedi: «Ben-Hadad belə
deyir: 3 “Sənin qızıl-gümüşün mənimdir, arvadlarının və oğullarının ən
yaxşıları da mənimdir”». 4 İsrail padşahı cavab verib dedi: «Ağam padşah,
sənin söylədiyin kimi özüm və hər nəyim var, sənindir». 5 Qasidlər
yenə gəlib dedilər: «Ben-Hadad belə söyləyir: “Hərçənd ki sənə ‹qızıl-
gümüşünü, arvadlarını və oğullarını mənə ver› deyə xəbər göndərdim,
6 ancaq sabah bu vaxt adamlarımı sənin yanına göndərəcəyəm. Evini və
əyanlarının evlərini axtaracaqlar və sənin xoşuna gələn hər şeyi götürüb
gətirəcəklər”».
7 İsrail padşahı ölkənin bütün ağsaqqallarını çağırıb dedi: «Görün
bu adam necə pislik axtarır. Arvadlarımı, oğullarımı, qızıl-gümüşümü
məndən tələb etdi, mən ondan əsirgəmədim». 8 Bütün ağsaqqallar və xalq
ona «qulaq asma və razı olma» dedilər. 9 O, Ben-Hadadın qasidlərinə dedi:
«Ağam padşaha deyin: “Bu qulundan əvvəlcə istədiyin hər şeyi verərəm,
ancaq bunu edə bilməyəcəyəm”». Qasidlər gedib onun sözünü çatdırdılar.
10 Ben-Hadad ona xəbər göndərib dedi: «Əgər Samariya torpağı mənim
dalımca gedən qoşunun ovuclarını doldurmağa bəs edərsə, allahlar mənə
beləsini və bundan betərini etsin». 11 İsrail padşahı cavab verib dedi:
«Söyləyin, qurşanan adam soyunan kimi öyünməsin». 12 Bu sözü eşidəndə
Ben-Hadad padşahlarla birgə çadırlarda şərab içirdi. O, əsgərlərinə
«Sıraya düzülün!» dedi. Onlar şəhərin qarşısında sıraya düzüldülər.

Axavın Ben-Hadadı məğlub etməsi

13 Bu vaxt bir peyğəmbər İsrail padşahı Axavın yanına gəlib dedi:
«Rəbb belə deyir: “Bu böyük qoşunu görürsənmi? Bu gün onu sənə
təslim edəcəyəm və biləcəksən ki, Rəbb Mənəm”». 14 Axav dedi: «Kimin
vasitəsilə?» O dedi: «Rəbb belə deyir: “Əyalət başçılarının xidmətində
olan igidlərin vasitəsilə bunu edəcəyəm”». Sonra Axav dedi: «Döyüşü
kim başlayacaq?» O cavab verdi: «Sən». 15 Sonra Axav əyalət başçılarının
igidlərini sıraya düzdü: onlar iki yüz otuz iki nəfər idi. Onlardan sonra
orada olan xalqın hamısını – bütün İsrail övladlarını sıraya düzdü: onlar
yeddi min nəfər idi.
16 Onlar günorta oradan çıxdılar. Ben-Hadad və ona kömək edən otuz
iki padşah çadırlarda içib sərxoşluq edirdilər. 17 Əvvəl əyalət başçılarının
igidləri çıxdılar. Ben-Hadadın göndərdiyi casuslar ona «Samariyadan
adamlar çıxır» deyə bildirdilər. 18 O dedi: «Əgər sülh üçün çıxırlarsa,
onları diri tutun, yox, döyüş üçün çıxırlarsa, yenə onları diri tutun».
19 O vaxt bu adamlar – həm əyalət başçılarının igidləri, həm də onların
ardınca gələn qoşun artıq şəhərdən çıxmışdı. 20 Onlardan hər biri
qarşısında duranı vurdu. Aramlılar qaçdılar və İsraillilər onları təqib
etdilər. Aram padşahı Ben-Hadad at üstündə süvariləri ilə birgə qaçıb

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qurtardı. 21 İsrail padşahı oradan çıxıb atlara və döyüş arabalarına
hücum etdi və Aramlıları böyük tələfata uğratdı.

Aramlıların ikinci hücumu

22 Həmin peyğəmbər İsrail padşahının yanına gəlib ona dedi: «Get
özünü möhkəmləndir, gör ki, nə etməlisən. Çünki bahar gələndə Aram
padşahı yenə sənin üstünə gələcək».
23 Aram padşahının əyanları ona deyirdilər: «İsraillilərin Allahı təpələr
Allahıdır, buna görə də onlar bizə qalib gəldilər. Onlarla düzənlikdə
vuruşaq, hökmən biz onlara qalib gələcəyik. 24 Belə et: padşahların hər
birini vəzifəsindən götür və onların yerinə valilər təyin et. 25 Sən isə at
yerinə at, araba yerinə araba qoyaraq itirdiyin ordu kimi özün üçün bir
ordu düzəlt ki, biz onlara qarşı düzənlikdə vuruşaq. Hökmən biz onlara
qalib gələcəyik». Ben-Hadad onların sözünə qulaq asdı və belə etdi.
26 Bahar gələndə Ben-Hadad Aramlıları topladı və İsraillilərlə vuruşmaq
üçün Afeqə doğru getdi. 27 İsrail övladları da toplaşdılar, azuqə hazırladılar
və onların qarşısına getdilər. İsrail övladları onların önündə iki kiçik sürü
kimi ordugah qurdular, Aramlılar isə hər tərəfi tutmuşdular. 28 Allah adamı
İsrail padşahının yanına gəlib dedi: «Rəbb belə deyir: “Aramlılar ‹Rəbb təpələr
Allahıdır, düzənliklər Allahı deyil› deyirlər. Buna görə də Mən bu böyük
qoşunu bütünlüklə sənə təslim edəcəyəm və biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm”».
29 Onlar bir-birlərinin qarşısında yeddi gün ordugahda qaldılar. Yeddinci gün
döyüş başlandı. İsrail övladları bir gündə Aramlıların piyada qoşunundan yüz
min nəfəri qırdılar. 30 Onların qalanları Afeqə – şəhərin içinə qaçdılar. Şəhərin
divarı qalan iyirmi yeddi min nəfərin üstünə yıxıldı. Ben-Hadad şəhərə qaçıb
bir iç otağa girdi.
31 Əyanları ona dedilər: «Biz eşitmişik ki, İsrail padşahları mərhəmətli
padşahlardır. Gəlin bellərimizə çul, başlarımıza ip sarıyaq və İsrail padşahının
yanına gedək. Bəlkə o səni sağ buraxar». 32 Onlar bellərinə çul, başlarına ip
bağladılar və gəlib İsrail padşahına dedilər: «Qulun Ben-Hadad “yalvarıram,
məni sağ burax” deyir». İsrail padşahı dedi: «O hələ sağdır? O ki mənim
qardaşımdır». 33 Bu adamlar bir əlamət gözləyirdilər, padşahın sözünü yaxşı
əlamət sayıb cəld dedilər: «Bəli, Ben-Hadad sənin qardaşındır». O dedi: «Gedin,
onu gətirin». Ben-Hadad onun yanına gəldi və o, Ben-Hadadı öz döyüş arabasına
mindirdi. 34 Ben-Hadad ona dedi: «Mənim atamın sənin atandan aldığı şəhərləri
geri qaytarıram. Atamın Samariyada düzəltdiyi kimi sən də Dəməşqdə özün
üçün bazarlar düzəldərsən». İsrail padşahı dedi: «Mənimlə saziş bağlayandan
sonra səni buraxacağam». Ben-Hadadla saziş bağladı və onu buraxdı.

İsrail padşahı və peyğəmbər

35 Peyğəmbərlərdən olan bir nəfər Rəbbin sözü ilə öz yoldaşına dedi:
«Məni vur». O adam onu vurmaq istəmədi. 36 Onda peyğəmbər o adama

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

dedi: «İndi ki sən Rəbbin sözünə qulaq asmadın, mənim yanımdan
gedəndə bir şir səni öldürəcək». Peyğəmbərin yanından gedəndə bir şir
ona rast gəlib onu öldürdü. 37 Peyğəmbər başqa bir adam tapıb ona dedi:
«Məni vur». O adam peyğəmbəri vurub yaraladı. 38 Peyğəmbər getdi
və gözlərini örtərək qiyafəsini dəyişib padşahın yolu üstündə dayandı.
39 Padşah keçəndə onu səsləyib dedi: «Bu qulun döyüşün ortasına
girmişdi. Bu zaman bir adam kənara çəkildi və mənim yanıma bir nəfər
gətirib dedi: “Bu adamı qoru. Əgər aradan çıxsa, əvəzində ya canını
verəcəksən ya da bir talant gümüş”. 40 Bu qulun orada-burada çalışarkən
o, yanımdan qaçdı». İsrail padşahı bu adama dedi: «Hökmün elə də
olmalıdır, özün qərar vermisən». 41 O cəld gözlərindən örtüyü götürdü.
İsrail padşahı onun peyğəmbərlərdən biri olduğunu gördü. 42 O, İsrail
padşahına dedi: «Rəbb belə deyir: “Mənim lənətlədiyim adamı sən əldən
buraxdın. Buna görə də onun yerinə sən öləcəksən və onun xalqının
başına gələcək işlər sənin xalqının başına gələcək”». 43 İsrail padşahı
qaşqabaqlı və dilxor halda Samariyada olan evinə gəldi.

Navotun bağı

21 1 İzreeldə, Samariya padşahı Axavın sarayının yanında İzreelli
Navotun bir üzüm bağı var idi. 2 Bir müddət sonra Axav Navota
dedi: «Üzüm bağını mənə ver ki, oranı özüm üçün bostan edim, çünki
evimə yaxındır. Mən onun əvəzinə sənə daha yaxşı bağ verərəm ya da
istəsən, onun dəyərini sənə pulla ödəyərəm». 3 Navot Axava dedi: «Qoy
atalarımın mirasını sənə verməyi Rəbb məndən uzaq etsin!» 4 Axav evinə
qaşqabaqlı və dilxor halda qayıtdı, çünki İzreelli Navot ona «atalarımın
mirasını sənə vermərəm» demişdi. O, yatağı üzərinə uzanıb üzünü çevirdi
və yemək yemədi.
5 Arvadı İzevel yanına gəlib ona dedi: «Niyə qanın qaradır, heç
yemək də yemirsən?» 6 O dedi: «Mən İzreelli Navota “üzüm bağını pulla
mənə sat ya da istəsən, onun əvəzində sənə başqa üzüm bağı verərəm”
söylədim, o isə dedi: “Üzüm bağımı sənə vermərəm”». 7 Arvadı İzevel ona
dedi: «İndi İsrail üzərində padşahlıq edən sənsən ya yox? Qalx yemək ye,
ürəyini sıxma. İzreelli Navotun üzüm bağını mən sənə verərəm».
8 O, Axavın adından məktublar yazdı və onları Axavın möhürü ilə
möhürlədi. Navotun şəhərində onunla birgə yaşayan ağsaqqallara və
əyanlara məktublar göndərdi. 9 İzevel məktublarda belə yazdı:
«Oruc elan edin və Navotu xalqın arasında yuxarı başda
əyləşdirin. 10 İki nəfər yaramaz adamı onun qarşısında oturdun və
onlar şahidlik edərək desinlər: “Sən Allahı və padşahı lənətlədin”.
Sonra onu bayıra çıxarın və ölənə qədər daşqalaq edin».
11 Navotun yaşadığı şəhərin adamları – orada yaşayan ağsaqqallar və
əyanlar İzevelin onlara göndərdiyi məktublarda yazdığı kimi etdilər. 12 Onlar

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

oruc elan etdilər və Navotu xalqın arasında yuxarı başda əyləşdirdilər. 13 İki
nəfər yaramaz adam gəlib onun qarşısında oturdu. Onlar xalqın önündə
Navota qarşı «Navot Allahı və padşahı lənətlədi» deyə şahidlik etdilər. Sonra
onu şəhərin kənarına çıxartdılar və daşqalaq edib öldürdülər. 14 Onlar İzevelə
xəbər göndərib dedilər: «Navot daşqalaq olunaraq öldü».
15 İzevel Navotun daşqalaq olunaraq öldüyünü eşidəndə Axava dedi:
«Qalx İzreelli Navotun sənə pulla vermək istəmədiyi üzüm bağını özünə
mülk götür, çünki Navot sağ deyil, ölüb». 16 Axav İzreelli Navotun öldüyünü
eşidəndə onun üzüm bağını özünə mülk götürmək üçün oraya yollandı.

Axavın nəsli barədə İlyasın peyğəmbərliyi

17 Tişbeli İlyasa Rəbbin bu sözü nazil oldu: 18 «Qalx Samariyada İsrailə
padşahlıq edən Axavı qarşılamağa get. O, Navotun üzüm bağındadır.
Axav onu mülk etmək üçün oraya yollandı. 19 Sən ona söylə ki, Rəbb belə
deyir: “Qatillik etdin, hələ özünə mülk də götürürsən?” Sonra ona söylə
ki, Rəbb belə deyir: “Navotun qanını köpəklərin yaladıqları yerdə sənin
də qanını köpəklər yalayacaq”».
20 Axav İlyasa dedi: «Ey düşmənim, axır məni də tapdın». O dedi: «Bəli,
səni də tapdım. Sən Rəbbin gözündə pis olan işlər etməyə özünü təslim
etdin. 21 “Budur, sənin üzərinə bəla gətirəcəyəm, səni yandırıb məhv
edəcəyəm. İsraildə Axavın nəslindən divar isladan hər kəsi – bütün kişiləri,
istər kölə olsun, istər azad, kəsib atacağam. 22 Mən sənin evini Nevat oğlu
Yarovamın evi kimi, Axiya oğlu Baaşanın evi kimi edəcəyəm. Çünki sən
İsrailə günah etdirərək Məni qəzəbləndirdin”. 23 [a] Rəbb İzevel barədə dedi:
“İzreel divarının içərisində İzeveli köpəklər yeyəcək”. 24 Axavın nəslindən
şəhərdə öləni köpəklər, çöldə öləni isə quşlar yeyəcək».
25 Həqiqətən, Axav kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər etməyə özünü
təslim edən hələ olmamışdı. Arvadı İzevel onu buna təhrik edirdi. 26 Axav
İsrail övladlarının önündən Rəbbin qovduğu Emorlular kimi bütlərə
xidmət edərək çox iyrənc işlər etdi.
27 Axav bu sözləri eşidəndə libasını cırıb əyninə çul geydi. O, oruc tutub
çulda yatdı və qüssəyə batdı. 28 Tişbeli İlyasa Rəbbin bu sözü nazil oldu:
29 «Gördünmü Axav Mənim önümdə özünü necə aşağı tutdu? Önümdə özünü
aşağı tutduğu üçün Mən bu bəlanı onun dövründə göndərməyəcəyəm,
oğlunun dövründə bu bəlanı onun evinə göndərəcəyəm».

Yehoşafat, Axav və peyğəmbər Mikeya
(2Saln. 18:2-27)

22 1 Üç il keçdi. Bu müddətdə Aramla İsrail arasında müharibə
getmirdi. 2 Üçüncü ildə Yəhuda padşahı Yehoşafat İsrail

---

[a] **21:23** 2Pad. 9:36

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

padşahının yanına gəldi. 3 İsrail padşahı əyanlarına dedi: «Bilirsiniz ki,
Ramot-Gilead bizimdir? Biz isə onu Aram padşahının əlindən almaq
üçün heç nə etmirik». 4 Sonra o, Yehoşafata dedi: «Sən mənimlə birgə
vuruşmaq üçün Ramot-Gileada gedirsənmi?» Yehoşafat İsrail padşahına
dedi: «Məni özün kimi, xalqımı xalqın kimi, atlarımı atların kimi hesab
et».
5 Yehoşafat yenə İsrail padşahına dedi: «Əvvəlcə görək Rəbbin sözü
nədir?» 6 İsrail padşahı dörd yüzə qədər peyğəmbəri topladı və onlara
dedi: «Vuruşmaq üçün Ramot-Gileada gedim ya getməyim?» Onlar
dedilər: «Get, Xudavənd onu padşaha təslim edəcək». 7 Yehoşafat dedi:
«Burada olanlardan başqa, Rəbbin bir peyğəmbəri yoxdur ki, ondan
soruşaq?» 8 İsrail padşahı Yehoşafata dedi: «Rəbdən soruşmaq üçün
bir nəfər də var: İmla oğlu Mikeya. Ancaq mənim ondan zəhləm gedir,
çünki yaxşılığıma deyil, pisliyimə peyğəmbərlik edir». Yehoşafat dedi:
«Qoy padşah belə söyləməsin». 9 İsrail padşahı bir saray xidmətçisini
çağırıb dedi: «Tez İmla oğlu Mikeyanı buraya gətir». 10 İsrail padşahı
və Yəhuda padşahı Yehoşafat Samariya darvazalarının girəcəyindəki
meydanda şahlıq libası geymiş halda hər biri öz taxtında oturmuşdu və
bütün peyğəmbərlər onların önündə peyğəmbərlik edirdilər. 11 Kenaana
oğlu Sidqiya özünə dəmir buynuzlar düzəldib dedi: «Rəbb belə deyir:
“Aramlıları qırıb qurtarana qədər onları beləcə buynuzlayacaqsan”».
12 Bütün peyğəmbərlər də peyğəmbərlik edərək deyirdilər: «Ramot-
Gileada get, qalib gələcəksən, Rəbb onu padşaha təslim edəcək».
13 Mikeyanı çağırmaq üçün gedən qasid ona dedi: «İndi peyğəmbərlər
padşaha bir ağızdan xoş sözlər deyirlər. Sənin sözün də onlardan birinin
sözü kimi olsun və yaxşılığa danış». 14 Mikeya dedi: «Var olan Rəbbə and
olsun ki, Rəbb mənə nə desə, onu söyləyəcəyəm». 15 O, padşahın yanına
gəldi və padşah ona dedi: «Mikeya, vuruşmaq üçün Ramot-Gileada gedək,
yoxsa getməyək?» Mikeya ona dedi: «Get, qalib gələcəksən, Rəbb onu
padşaha təslim edəcək». 16 Padşah ona dedi: «Səni neçə dəfə and içdirim
ki, mənə Rəbbin adı ilə həqiqətdən başqa bir şey söyləməyəcəksən?» 17[b]
Mikeya dedi: «Mən bütün İsraillilər təpələr üstündə çobanı olmayan
sürü kimi səpələnmiş gördüm. Rəbb dedi: “Onların ağaları yoxdur. Qoy
hər biri salamat öz evinə qayıtsın”». 18 İsrail padşahı Yehoşafata dedi:
«Sənə demədimmi o mənim yaxşılığıma deyil, pisliyimə peyğəmbərlik
edəcək?» 19 Mikeya dedi: «Onda Rəbbin sözünü eşit. Mən Rəbbi Öz
taxtında oturmuş və bütün göylər ordusunu Onun sağında və solunda
durmuş gördüm. 20 Rəbb dedi: “Ramot-Gileada gedib həlak olması üçün
Axavı kim tovlayacaq?” Biri elə dedi, o biri belə. 21 Bir ruh irəli çıxıb
Rəbbin önündə dayandı və dedi: “Mən onu tovlayaram”. Rəbb ona dedi:

---

[b] **22:17** Say. 27:17; Yez. 34:5; Zək. 10:2; Mat. 9:36; Mark 6:34

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

"Necə?" 22 O dedi: "Mən çıxıb bütün peyğəmbərlərin ağzında yalançı bir
ruh olaram". Rəbb dedi: "Sən onu tovlayacaqsan, bunu bacarırsan, get
və belə et"». 23 Mikeya davam etdi: «İndi, budur, Rəbb sənin bütün bu
peyğəmbərlərinin ağzına yalançı bir ruh qoymuşdur. Beləcə Rəbb sənin
başına bəla gətirməyi qərara aldı».
24 Kenaana oğlu Sidqiya yaxınlaşdı və Mikeyanın yanağına vurub dedi:
«Rəbbin Ruhu səndə danışmaq üçün məndən sənə necə keçdi?» 25 Mikeya
dedi: «Sən gizlənmək üçün iç otağa girdiyin gün bunu biləcəksən». 26 İsrail
padşahı dedi: «Mikeyanı götür, onu şəhər rəisi Amonun və padşahın oğlu
Yoaşın yanına göndər. 27 Onlara söylə ki, padşah belə deyir: "Bu adamı
zindana atın və mən salamat qayıdana qədər ona çox az çörək və su verərək
zülm edin"». 28 Mikeya dedi: «Əgər sən salamat qayıtsan, Rəbb mənim
vasitəmlə danışmamışdır». Sonra dedi: «Ey camaat, hamınız eşidin!»

Axavın ölümü
(2Saln. 18:28-34)

29 İsrail padşahı və Yəhuda padşahı Yehoşafat Ramot-Gileada getdilər.
30 İsrail padşahı Yehoşafata dedi: «Mən qiyafəmi dəyişib döyüşə girəcəyəm,
ancaq sən öz şahlıq libasını gey». İsrail padşahı qiyafəsini dəyişib döyüşə
girdi. 31 Aram padşahı öz döyüş arabalarının otuz iki başçısına «nə kiçiklə,
nə də böyüklə vuruşun, yalnız İsrail padşahı ilə döyüşə girin» deyə əmr
etmişdi. 32 Döyüş arabalarının başçıları Yehoşafatı görəndə dedilər: «Yəqin
İsrail padşahı budur». Dönüb onunla vuruşmağa getdilər. Onda Yehoşafat
çığırdı. 33 Döyüş arabalarının başçıları onun İsrail padşahı olmadığını
görəndə ardınca getməyib geri qayıtdılar. 34 Bir adam nişan almadan
yay çəkib İsrail padşahını zirehlərin birləşdiyi yerdən vurdu. Padşah
arabaçısına dedi: «Döndər və məni döyüşdən çıxar, çünki yaralanmışam».
35 O gün döyüş qızışdı. Padşah öz döyüş arabasında Aramlıların önündə
söykənib dayandı. Döyüş arabası onun yarasının qanına bulaşdı. Axşam o
öldü. 36 Günəş batmaqda ikən ordugahın içində «Hər kəs öz şəhərinə! Hər
kəs öz ölkəsinə!» deyə car çəkildi.
37 Beləcə padşah öldü və onu Samariyaya gətirib orada basdırdılar.
38 Arabanı Samariya hovuzunun suyunda yudular. Rəbbin söylədiyi sözə
görə köpəklər onun qanını yaladı. O hovuzda fahişələr yuyunardı.
39 Axavın qalan işləri və onun etdiyi hər şey, fil sümüyündən tikdiyi saray
və tikdiyi bütün şəhərlər barədə İsrail padşahlarının salnamələr kitabında
yazılmışdır. 40 Axav ataları ilə uyudu və yerinə oğlu Axazya padşah oldu.

Yəhuda padşahı Yehoşafat
(2Saln. 20:31–21:1)

41 İsrail padşahı Axavın padşahlığının dördüncü ilində Asa oğlu
Yehoşafat Yəhuda üzərində padşah oldu. 42 Yehoşafat padşah olduğu

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

vaxt otuz beş yaşında idi. O, Yerusəlimdə iyirmi beş il padşahlıq etdi.
Anasının adı Şilxi qızı Azuva idi. 43 O, atası Asanın yolu ilə getdi və
Rəbbin gözündə doğru olan işlər edərək bunlardan kənara çıxmadı.
Ancaq səcdəgahlar aradan qaldırılmadı, xalq hələ səcdəgahlarda qurban
gətirir və buxur yandırırdı. 44 Yehoşafat İsrail padşahı ilə sülh içində
yaşadı.

45 Yehoşafatın qalan işləri, onun göstərdiyi hünər və necə döyüşdüyü
barədə Yəhuda padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır. 46 O,
atası Asanın qovmadığı məbəd fahişəliyi ilə məşğul olan kişiləri ölkədən
qovdu.

47 Edomda padşah yox idi, bir canişin orada hökmranlıq edirdi.
48 Yehoşafat qızıl dalınca Ofirə getmək üçün Tarşiş gəmiləri[c] düzəltdi.
Ancaq gedə bilmədilər, çünki gəmilər Esyon-Geverdə parçalandı. 49 Onda
Axav oğlu Axazya Yehoşafata dedi: «Qoy gəmilərdə sənin adamlarınla
birgə mənim adamlarım da getsinlər». Ancaq Yehoşafat razı olmadı.

50 Yehoşafat ataları ilə uyudu və atası Davudun şəhərində, ataların
yanında basdırıldı. Onun yerinə oğlu Yehoram padşah oldu.

İsrail padşahı Axazya

51 Yəhuda padşahı Yehoşafatın padşahlığının on yeddinci ilində Axav
oğlu Axazya Samariyada İsrail üzərində padşah oldu. O, iki il İsrail
üzərində padşahlıq etdi. 52 Axazya Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi, ata-
anasının və İsrailə günah etdirmiş Nevat oğlu Yarovamın yolu ilə getdi.
53 Axazya atasının etdiyi kimi Baala qulluq və səcdə edərək İsrailin Allahı
Rəbbi qəzəbləndirdi.

---

[c] **22:48** *Tarşiş gəmiləri* – yaxud *ticarət gəmiləri.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İKİNCİ PADŞAHLAR

KİTABI

GİRİŞ

«2 Padşahlar» Kitabı Yəhuda və İsrail padşahlıqlarının tarixini davam etdirir.

Kitabdakı hadisələr miladdan əvvəl IX əsrin ortalarından 586-cı ildə Yəhuda padşahlığının süqutuna qədər olan dövrü əhatə edir. Kitabda həmçinin 722-ci ildə İsrail padşahlığının süqutu təsvir edilir.

Yəhuda və İsrail padşahları ilə xalqın Allaha sədaqətsizliyi üzündən millətin başına bu bəlalar gəlmişdi. Yerusəlimin dağıdılması və Yəhuda xalqının əksəriyyətinin sürgün edilməsi İsraillilərin tarixində ən mühüm hadisələrdən biridir.

«2 Padşahlar» Kitabında İlyasın ardıcılı olan Elişa Rəbb tərəfindən peyğəmbərliyə seçilir.

Kitabın məzmunu

1:1–17:41 Bölünmüş padşahlıq
1:1–8:15 Elişa peyğəmbər
8:16–17:4 Yəhuda və İsrail padşahları
17:5-41 Samariyanın süqutu
18:1–25:30 Yəhuda padşahlığı
18:1–21:26 Xizqiyadan Yoşiyaya qədər olan dövr
22:1–23:30 Yoşiyanın hökmranlıq etməsi
23:31–24:20 Yəhudanın axırıncı padşahları
25:1-30 Yerusəlimin süqutu

Rəbbin padşah Axazyanı cəzalandırması

1 1 İsrail padşahı Axavın ölümündən sonra Moav İsrailə qarşı üsyan
qaldırdı.
2 Padşah Axazya Samariyada olan yuxarı otağındakı barmaqlığı
olan pəncərədən yıxılıb yaralandı. O, qasidlərinə «Gedin, Eqron

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

allahı Baal-Zevuvdan[a] soruşun, bu yaram sağalacaqmı?» deyib
onları göndərdi. 3 Rəbbin mələyi Tişbeli İlyasa dedi: «Qalx
Samariya padşahının qasidlərini qarşılamaq üçün çıx və onlara
de: “İsraildə Allah yoxdur ki, Eqron allahı Baal-Zevuva müraciət
etməyə gedirsiniz?” 4 Buna görə də Rəbb belə deyir: “Üstündə
uzandığın yataqdan qalxa bilməyəcəksən, çünki hökmən
öləcəksən!”» İlyas getdi.

5 Qasidlər padşahın yanına qayıtdılar. Padşah onlara dedi: «Niyə geri
qayıtdınız?» 6 Ona dedilər: «Bir adam bizi qarşılamağa çıxdı və bizə dedi:
“Sizi göndərən padşahın yanına qayıdıb ona söyləyin ki, Rəbb belə deyir:
‹İsraildə Allah yoxdur ki, Eqron allahı Baal-Zevuva müraciət etmək üçün
qasidlər göndərdin?› Buna görə də üstündə uzandığın yataqdan qalxa
bilməyəcəksən, çünki hökmən öləcəksən!”» 7 Padşah onlara dedi: «Sizi
qarşılamağa çıxan və sizə bu sözləri söyləyən adam nə qiyafədə idi?» 8[b]
Ona dedilər: «Tüklü bir adam idi, belinə dəri qurşaq bağlamışdı». Padşah
dedi: «O, Tişbeli İlyasdır».

9 Padşah bir əllibaşı ilə əlli adamını İlyasın yanına göndərdi. Əllibaşı onun
yanına qalxdı. İlyas təpənin başında oturmuşdu. Əllibaşı ona dedi: «Ey Allah
adamı, padşah “aşağı düş” deyir». 10[c] İlyas əllibaşıya cavab verib dedi: «Əgər
mən Allah adamıyamsa, göydən od yağsın, səni və əlli adamını tələf etsin!»
Onda göydən od yağdı, əllibaşı ilə əlli adamını tələf etdi. 11 Padşah başqa
bir əllibaşı ilə əlli adamını onun yanına göndərdi. Əllibaşı ona dedi: «Ey
Allah adamı, padşah belə deyir: “Tez aşağı düş”». 12 İlyas onlara cavab verib
dedi: «Əgər mən Allah adamıyamsa, göydən od yağsın, səni və əlli adamını
tələf etsin!» Onda göydən Allahın odu yağdı, əllibaşı ilə əlli adamını tələf
etdi. 13 Padşah yenə üçüncü bir əllibaşı ilə əlli adamını göndərdi. Üçüncü
əllibaşı qalxıb gəldi, İlyasın qarşısında diz çökdü və ona yalvarıb dedi:
«Ey Allah adamı, xahiş edirəm, mənim və bu əlli qulunun canına yazığın
gəlsin. 14 Göydən od yağıb əvvəl gələn iki əllibaşını və onların hərəsinin əlli
adamını tələf etdi. İndi mənim canıma yazığın gəlsin».

15 Rəbbin mələyi İlyasa dedi: «Onunla birgə aşağı düş, ondan qorxma».
İlyas qalxıb aşağı düşdü və əllibaşı ilə birgə padşahın yanına gəldi.
16 Ona dedi: «Rəbb belə deyir: “İsraildə sözünü soruşmağa Allah yoxdur
ki, Eqron allahı Baal-Zevuvdan soruşmaq üçün qasidlər göndərdin? Buna
görə də üstündə uzandığın yataqdan qalxa bilməyəcəksən, çünki hökmən
öləcəksən!”»

17 İlyasın söylədiyi Rəbbin sözünə görə Axazya öldü. Oğlu olmadığı
üçün yerinə Axavın oğlu Yehoram padşah oldu. Bu da Yəhuda padşahı

---

[a] **1:2** *Baal-Zevuv* – ibrani dilində *milçəklərin ağası* mənasında olub İsraillilərin Baal-Zevul (yüksək yerin ağası) adlı bir Filişt bütünə verdikləri addır. [b] **1:8** Mat. 3:4; Mark 1:6
[c] **1:10,12** Luka 9:54

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yehoşafat oğlu Yehoramın padşahlığının ikinci ilində oldu. 18 Axazyanın
qalan işləri İsrail padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır.

İlyasın göyə aparılması

2 1 Rəbb İlyası qasırğa ilə göyə qaldırmazdan əvvəl İlyas və Elişa
Qilqaldan getdilər. 2 Onda İlyas Elişaya dedi: «Burada qal, çünki
Rəbb məni Bet-Elə göndərir». Elişa dedi: «Var olan Rəbbə və sənin canına
and olsun ki, səndən əl çəkmərəm». Onlar Bet-Elə getdilər. 3 Bet-Eldə olan
peyğəmbərlər Elişanın yanına gəlib ona dedilər: «Rəbbin bu gün sənin
ağanı başının üstündən götürəcəyini bilirsənmi?» O dedi: «Bəli, bilirəm,
susun».
4 İlyas ona dedi: «Elişa, burada qal, çünki Rəbb məni Yerixoya
göndərir». Elişa dedi: «Var olan Rəbbə və sənin canına and olsun
ki, səndən əl çəkmərəm». Onlar Yerixoya gəldilər. 5 Yerixoda olan
peyğəmbərlər Elişanın yanına gəlib ona dedilər: «Bilirsənmi, Rəbb bu gün
ağanı sənin başın üstündən götürəcək?» O dedi: «Bəli, bilirəm, susun!»
6 İlyas ona dedi: «Burada qal, çünki Rəbb məni İordan çayının yanına
göndərir». Elişa dedi: «Var olan Rəbbə və sənin canına and olsun ki,
səndən əl çəkmərəm». Onlar getdilər. 7 Peyğəmbərlərdən əlli adam gedib
uzaqda onların qarşısında dayandı. Onlar da İordan çayının yanında
dayandılar. 8 İlyas cübbəsini götürdü və onu büküb suya vurdu. Su iki
yerə ayrıldı və onlar quru yerin üstündən keçdilər. 9 [d] Onlar keçəndən
sonra İlyas Elişaya dedi: «Mən sənin yanından götürülməzdən əvvəl
məndən bir şey istə, sənin üçün nə edim?» Elişa dedi: «Qoy indi səndə
olan ruh ikiqat artıq məndə olsun». 10 İlyas dedi: «Sən çətin bir şey
istədin. Əgər sənin yanından götürüldüyümü görsən, sənin lə belə olacaq,
yoxsa bu olmayacaq». 11 Onlar danışa-danışa gedərkən qəflətən odlu bir
araba və odlu atlar göründü, onları bir-birindən ayırdı və İlyas qasırğa
ilə göyə qaldırıldı. 12 [e] Elişa bunu görüb qışqırdı: «Atam, ey atam! İsrailin
arabası və atlıları!» O, İlyası daha görməyəndə öz paltarını götürdü və
onu cırıb iki yerə böldü.
13 Sonra İlyasın əynindən düşən cübbəni götürüb geri döndü və İordan
çayının sahilində dayandı. 14 İlyasın əynindən düşən cübbəni götürüb
suya vurdu və dedi: «İlyasın Allahı Rəbb haradadır?» O da cübbəni suya
vuranda su iki yerə ayrıldı. Elişa oradan keçdi.
15 Yerixoda olan peyğəmbərlər onu uzaqdan görüb dedilər: «İlyasın
ruhunun gücü Elişanın üstünə qondu». Onlar Elişanı qarşılamağa gələrək
önündə yerə qədər təzim etdilər. 16 Ona dedilər: «Bu qullarının yanında
əlli igid var, qoy gedib ağanı axtarsınlar. Bəlkə Rəbbin Ruhu onu qaldırıb
dağların yaxud da dərələrin birinə atmışdır?» Elişa dedi: «Göndərməyin».

---

[d] **2:9** Qanun. 21:17 [e] **2:12** 2Pad. 13:14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

17 Amma onlar o qədər inad etdilər ki, Elişa utanıb dedi: «Göndərin». Əlli
nəfər göndərdilər və onlar üç gün axtardılar, ancaq İlyası tapa bilmədilər.
18 Sonra Yerixoda qalan Elişanın yanına qayıtdılar. Elişa onlara dedi:
«Mən sizə demədim ki, getməyin?»

Elişanın suyu pak etməsi

19 Şəhərin adamları Elişaya dedilər: «Ağamın gördüyü kimi bu şəhərin
yeri yaxşıdır, ancaq suyu pisdir, torpağı bəhər vermir». 20 O dedi: «Mənə
təzə bir qab gətirin və onun içinə duz qoyun». Bunu ona gətirdilər. 21 O,
bulağa çıxdı, duzu oraya atıb dedi: «Rəbb belə deyir: “Bu suları pak
edirəm, artıq onda ölüm və bəhərsizlik olmayacaq”». 22 Elişanın söylədiyi
sözə görə bu su indiyə qədər də pak qalır.

Elişanı lağa qoyan oğlanlar

23 Elişa oradan Bet-Elə qalxdı. O, yola düşəndə kiçik oğlanlar şəhərdən
çıxdılar və onu lağa qoyub dedilər: «Rədd ol, keçəl, rədd ol, keçəl!» 24 O
arxaya dönüb oğlanları gördü və onları Rəbbin adı ilə lənətlədi. Meşədən
iki dişi ayı çıxıb onlardan qırx iki nəfəri parçaladı. 25 Elişa oradan Karmel
dağına getdi, oradan da Samariyaya qayıtdı.

İsrail padşahı Yehoram

3 1 Yəhuda padşahı Yehoşafatın padşahlığının on səkkizinci ilində
Axav oğlu Yehoram Samariyada İsrail üzərində padşah oldu və on
iki il padşahlıq etdi. 2 O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi, ancaq atası
və anası kimi deyildi, çünki atasının düzəltdiyi Baal sütununu yox etdi.
3 Ancaq Nevat oğlu Yarovamın İsrailə etdirdiyi günahlardan yapışdı,
onlardan əl çəkmədi.

Moavlıların üsyan qaldırması

4 Moav padşahı Meşanın sürüsü var idi. O, İsrail padşahına yüz min
quzu və yüz min qoçun yununu göndərərdi. 5 Axavın ölümündən sonra
Moav padşahı İsrail padşahına qarşı üsyan qaldırdı. 6 O vaxt padşah
Yehoram Samariyadan çıxdı və bütün İsraillilər topladı. 7 O gedəndə
Yəhuda padşahı Yehoşafata xəbər göndərib dedi: «Moav padşahı mənə
qarşı üsyan qaldırdı. Moavlılara qarşı vuruşmaq üçün mənimlə birgə
gedərsənmi?» Yehoşafat dedi: «Gedərəm, məni özün kimi, xalqımı
xalqın kimi, atlarımı atların kimi hesab elə». 8 Yehoram dedi: «Hansı
yolla çıxaq?» O dedi: «Edom çölünün yolu ilə». 9 İsrail padşahı, Yəhuda
padşahı və Edom padşahı gedib o yolu yeddi gün dolaşdılar. Əsgərlər
və dallarınca gələn heyvanlar üçün su yox idi. 10 İsrail padşahı dedi:
«Ay aman! Rəbb bu üç padşahı Moavlılara təslim etmək üçün bir yerə
çağırıb». 11 Yehoşafat dedi: «Burada Rəbbin bir peyğəmbəri yoxdur ki,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

onun vasitəsilə Rəbdən soruşaq?» İsrail padşahının əyanlarından biri
cavab verib dedi: «Şafat oğlu Elişa buradadır. O, İlyasın əlinə su tökərdi».
12 Padşah Yehoşafat dedi: «Onda Rəbbin sözü var». Sonra İsrail padşahı,
Edom padşahı və Yehoşafat Elişanın yanına enib getdilər.
13 Elişa İsrail padşahına dedi: «Məndən sənə nə? Öz ata-ananın
peyğəmbərlərinin yanına get». İsrail padşahı ona dedi: «Yox! Bu üç
padşahı Moavlılara təslim etmək üçün Rəbb bir yerə çağırıb». 14 Elişa
dedi: «Önündə durduğum var olan Ordular Rəbbinə and olsun ki, Yəhuda
padşahı Yehoşafata hörmət etməsəydim, sənin üzünə baxmazdım.
15 İndi mənim yanıma çəng çalan bir adam gətirin». Gətirilən adam çəng
çalarkən Rəbbin əli Elişanın üzərinə gəldi. 16 O dedi: «Rəbb belə deyir:
“Bu vadinin hər tərəfində xəndəklər qazın”. 17 Çünki Rəbb belə deyir: “Siz
külək və yağış görməyəcəksiniz, amma bu vadi su ilə dolacaq. Siz, mal-
qaranız və heyvanlarınız doyunca su içəcəksiniz”. 18 Bu, Rəbbin gözündə
çox asan bir şeydir. O, Moavlıları da sizə təslim edəcək. 19 Bütün qalalı
şəhərləri və seçmə şəhərləri dağıdacaqsınız, hər yaxşı ağacı kəsəcəksiniz,
bütün bulaqların gözünü tutacaqsınız və hər yaxşı tarlanı daşlarla
dolduracaqsınız». 20 Ertəsi gün səhər təqdim gətirilən zaman birdən Edom
yolundan su gəldi və torpaq su ilə doldu.
21 Bütün Moavlılar eşitdilər ki, padşahlar onlarla vuruşmağa gəlir. Silah
qurşana bilən hər kəsi və daha yaşlı adamları çağırdılar. Onlar sərhəddə
dayandılar. 22 Moavlılar ertəsi gün səhər tezdən duran zaman günəş
çıxıb suların üzərinə şəfəq salmışdı. Onlar qarşılarındakı suları qan
kimi qırmızı gördülər. 23 O zaman dedilər: «Bu qandır, yəqin padşahlar
vuruşub bir-birlərini qırıblar. İndi, ey Moavlılar, qarət etməyə gedək!»
24 Onlar İsrail ordugahına gəldilər. İsraillilər qalxıb Moavlıları qırdılar və
Moavlılar onların qabağından qaçmağa başladılar. İsraillilər qalxıb Moav
torpağını viran etmək üçün hücum etdilər. 25 Onlar şəhərləri dağıtdılar,
hər yaxşı tarlanı daşlarla doldurdular, bütün bulaqların gözünü tutdular
və hər yaxşı ağacı kəsdilər. Yalnız Qir-Xaresetin daşları yerində qaldı,
ancaq sapandçılar onu da mühasirəyə alıb vurdular. 26 Moav padşahı
döyüşdə məğlub olduğunu görəndə özü ilə yeddi yüz nəfər əli qılınclı
adam götürdü. Onlar Edom padşahının qoşununu yarmaq istədilər, ancaq
bunu edə bilmədilər. 27 Sonra o, vəliəhd olan ilk oğlunu götürüb divarın
üzərində yandırma qurbanı gətirdi. Onda İsraillilərə qarşı böyük bir
qəzəb oyandı, onlar da oranı tərk edib öz ölkələrinə qayıtdılar.

Elişanın yoxsul dul qadına kömək etməsi

4 1 Peyğəmbərlərdən olan bir adamın arvadı Elişaya fəryad edərək
dedi: «Sənin qulun ərim öldü! Bilirsən ki, o qulun Rəbdən qorxurdu.
İndi isə bir borc sahibi iki oğlumu özünə qul etmək üçün gəlmişdi».
2 Elişa ona dedi: «Sənin üçün nə edim? Mənə söylə görüm, evində nəyin

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

var?» Qadın dedi: «Bir qab yağdan başqa bu kənizinin evində heç nə
yoxdur». 3 Elişa dedi: «Get bayırda bütün qonşularından özün üçün boş
qablar istə, qoy çox olsun. 4 Sonra içəri gir, özünün və oğullarının dalınca
qapını bağla, öz yağını bütün bu qablara tök və onları doldurub bir tərəfə
qoy».
5 Qadın onu tərk edib qapını özünün və oğullarının dalınca bağladı.
Oğulları qabları onun yanına gətirdilər, o da doldurdu. 6 Qablar dolanda
o, oğullarından birinə dedi: «Mənə bir qab da gətir». Oğlu ona dedi:
«Daha qab qalmadı». Onda yağ kəsildi. 7 Qadın gəlib bunları Allah
adamına danışdı, o da dedi: «Get yağı satıb borcunu ödə. Qalanı ilə də
oğullarınla birgə dolanarsan».

Elişa və Şunemli varlı qadın

8 Bir gün Elişa Şunemdən keçirdi. Orada yaşayan varlı bir qadın
Elişanı çörək yeməyə dəvət etdi. Sonralar Elişa hər dəfə keçəndə çörək
yemək üçün oraya gedərdi. 9 Qadın ərinə dedi: «İndi bildim ki, həmişə
yanımızdan keçən bu adam müqəddəs bir Allah adamıdır. 10 Gəl damda
ona kiçik bir otaq düzəldək, oraya onun üçün yataq, süfrə, taxt, bir də
çıraq qoyaq ki, bizə gələndə orada qalsın».
11 Bir gün Elişa oraya gəldi və damdakı otağa çıxıb orada yatdı. 12 O,
nökəri Gehaziyə dedi: «Şunemli qadını çağır». O, qadını çağırdı və qadın
onun qarşısında dayandı. 13 Elişa nökərinə dedi: «İndi qadına söylə:
“Bizim üçün bu qədər zəhmət çəkmisən. Mən sənin üçün nə edə bilərəm?
Sənin barəndə padşahla ya ordu başçısı ilə danışım?”» Gehazi bunu
söylədi. Qadın dedi: «Yox, lazım deyil, mən öz xalqımla birgə yaşayıram».
14 Elişa dedi: «Elə isə onun üçün nə edə bilərəm?» Gehazi dedi: «Doğrusu,
oğlu yoxdur, əri də qocadır». 15 Elişa dedi: «Qadını çağır». Gehazi qadını
çağırdı və o gəlib qapıda durdu. 16 Elişa dedi: «Bir ildən sonra bu fəsildə
qucağında bir oğlun olacaq». Qadın dedi: «Yox, ey ağam Allah adamı,
kənizinə yalan söyləmə!» 17 Elişanın söylədiyi kimi qadın hamilə oldu və
bir il sonra həmin fəsildə bir oğlan doğdu.
18 Uşaq böyüdü. O, bir gün biçinçilərlə birgə işləyən atasının yanına
getdi. 19 O, atasına «Başım ağrıyır, başım!» dedi. Atası nökərə dedi: «Onu
anasının yanına apar». 20 Nökər onu götürüb anasının yanına gətirdi. O,
günortaya qədər anasının dizləri üstündə qaldı və sonra öldü. 21 Qadın
yuxarı çıxıb uşağı Allah adamının yatağı üstünə uzandırdı, sonra qapını
dalınca örtüb çıxdı. 22 O, ərini çağırıb dedi: «Nökərlərindən biri ilə mənə
bir eşşək göndər. Tez Allah adamının yanına gedib-qayıdacağam». 23 Əri
dedi: «Nə üçün bu gün onun yanına gedirsən? Nə Təzə Ay mərasimi,
nə də Şənbə günüdür». Qadın dedi: «Eybi yox». 24 O, eşşəyi palanlayıb
nökərinə dedi: «Sür və mən sənə deməyincə dayanma». 25 O getdi və
Karmel dağına, Allah adamının yanına gəldi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Allah adamı qadını uzaqdan gördükdə nökəri Gehaziyə dedi: «Şunemli
qadın buraya gəlir. 26 İndi onun qabağına qaçıb soruş: “Necəsən,
yaxşısanmı, ərin və oğlun yaxşıdırmı?”» O gedib soruşdu. Qadın dedi:
«Yaxşıyıq». 27 Qadın dağa çıxıb Allah adamının yanına gəldi və onun
ayaqlarına sarıldı. Gehazi onu geri itələmək üçün yaxınlaşdı, ancaq
Allah adamı dedi: «Onu burax, çünki ürəyi kədərlidir, ancaq Rəbb bunun
səbəbini gizlətdi və mənə bildirmədi». 28 Qadın dedi: «Mən ağamdan uşaq
istədimmi? “Məni aldatma” demədimmi?» 29 Elişa Gehaziyə dedi: «Belini
qurşa və əsamı əlinə götürüb get. Əgər bir adamla rastlaşsan, ona salam
vermə və sənə salam verənin salamını alma. Get, əsamı oğlanın üzünün
üstünə qoy». 30 Oğlanın anası dedi: «Var olan Rəbbə və sənin canına and
olsun ki, səndən əl çəkmərəm». Elişa qalxıb onun dalınca getdi. 31 Gehazi
onlardan qabaq getdi və əsanı oğlanın üzünün üstünə qoydu, ancaq nə
bir səs, nə də bir cavab oldu. Gehazi Elişanı qarşılamaq üçün geri döndü
və «oğlan dirilmədi» deyə ona bildirdi.
32 Elişa evə girdi. Ölən oğlan onun yatağı üstündə uzanmışdı. 33 O
içəri girib qapını onların üzünə bağladı və Rəbbə dua etdi. 34 Sonra
yatağa qalxıb uşağın üstünə əyildi. Ağzını onun ağzının, gözlərini onun
gözlərinin, ovuclarını onun ovuclarının üstünə qoydu. Uşağın bədəni
isindi. 35 Elişa yataqdan düşüb otaqda o tərəf-bu tərəfə gəzdi. Sonra yenə
yatağa qalxıb onun üstünə əyildi. Oğlan yeddi dəfə asqırıb gözlərini
açdı. 36 Elişa Gehazini çağırıb dedi: «Şunemli qadını çağır». O, qadını
çağırdı. Qadın Elişanın yanına gələndə o dedi: «Al oğlunu». 37 Qadın gəlib
Elişanın ayaqlarına düşərək yerə qədər əyildi və oğlunu götürüb getdi.

Elişanın şorbanı pak etməsi

38 Elişa yenə Qilqala gəldi. Vilayətdə aclıq idi. Peyğəmbərlər onun
önündə oturmuşdular. O, nökərinə dedi: «Böyük qazanı ocağa qoy və
peyğəmbərlər üçün şorba bişir». 39 Onlardan biri ot yığmaq üçün çölə
çıxdı. Bir çöl tənəyi tapıb ondan ətək dolusu yabanı balqabaq yığdı və
gətirib şorba qazanına doğradı. Bunun nə olduğunu bilməyərək 40 yemək
üçün adamlara verdilər. Şorba yeyənlər qışqırıb dedilər: «Qazandakı
yeməkdən yesək, ölərik, ey Allah adamı!» Heç kəs ondan yeyə bilmədi.
41 Elişa dedi: «Elə isə un gətirin». Sonra onu qazana atıb dedi: «Adamlar
üçün tök, yesinlər». Qazanda zərərli bir şey olmadı.

Elişanın yüz adama çörək verməsi

42 Baal-Şalişadan bir adam gəldi. O, Allah adamı üçün ilk nübardan
bişirilən iyirmi kömbə arpa çörəyi və təzə sünbülləri torbada gətirdi.
Elişa dedi: «Adamlara ver, yesinlər». 43 Onun qulluqçusu dedi: «Bunu yüz
adamın qabağına necə qoyaq?» Elişa dedi: «Adamlara ver, yesinlər. Çünki
Rəbb belə deyir: “Yeyəcəklər, hələ artıq da qalacaq”». 44 Yeməyi onların

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qabağına qoydular. Rəbbin dediyi kimi onlar yedilər və yemək artıq
qaldı.

Naamanın cüzamdan şəfa tapması

5 1[f] Aram padşahının ordu başçısı Naaman ağasının yanında hörmət
və etibar sahibi idi, çünki Rəbb onun vasitəsilə Arama qurtuluş
vermişdi. O, cəsur bir döyüşçü idi, ancaq cüzamlı idi. 2 Aramlılar
dəstələrlə çıxıb İsrail torpağından kiçik bir qızı əsir götürmüşdülər. Bu
qız Naamanın arvadının yanında qalırdı. 3 O, xanımına dedi: «Kaş ki
ağam Samariyada peyğəmbərin yanında olaydı. O zaman peyğəmbər
onun cüzamına şəfa verərdi». 4 Naaman gedib «İsrail torpağından olan qız
belə-belə söylədi» deyə ağasına bildirdi. 5 Aram padşahı dedi: «Get, mən
İsrail padşahına bir məktub göndərərəm». Naaman özü ilə altı min şekel
qızıl, on talant gümüş və on dəst paltar götürüb getdi. 6 Məktubu da İsrail
padşahına gətirdi. Orada belə yazılmışdı:

«İndi bu məktubla bərabər qulum Naamanı da yanına göndərirəm
ki, sən onun cüzamına şəfa verəsən».

7 İsrail padşahı məktubu oxuyanda paltarını cırıb dedi: «Məgər mən
öldürüb-dirildən Allaham? Niyə bu adam cüzamına şəfa vermək üçün
mənim yanıma adam göndərir? Baxarsınız, mənimlə dava etmək üçün
bəhanə axtarır».

8 Allah adamı Elişa İsrail padşahının öz paltarını cırdığını eşidəndə
ona xəbər göndərib dedi: «Nə üçün paltarını cırdın? Qoy indi o mənim
yanıma gəlsin və bilsin ki, İsraildə bir peyğəmbər var». 9 Naaman atları
və döyüş arabası ilə gəldi və Elişanın evinin qapısında dayandı. 10 Elişa
onun yanına qasid göndərib dedi: «Get, İordan çayında yeddi dəfə yuyun
ki, bədənin sağalıb tər-təmiz olsun». 11 Ancaq Naaman acıqlanıb getdi
və dedi: «Mən güman edirdim ki, mütləq bayıra çıxıb yanıma gələcək,
durub Allahı Rəbbin adını çağıracaq və əlini cüzamlı yerin üzərində
yelləyib şəfa verəcək. 12 Dəməşqin çayları Avana və Parpar İsrailin
bütün sularından daha yaxşı deyilmi? Onlarda yuyunub təmiz ola
bilməzdimmi?» O hirslə dönüb getdi.

13 Naamanın adamları onun yanına gəlib dedilər: «Ey atamız, əgər
peyğəmbər sənə böyük bir şey əmr etsəydi, ona əməl etməzdinmi? O
yalnız sənə “yuyun və təmiz ol” deyir». 14 Bundan sonra Naaman Allah
adamının sözünə görə İordan çayına enib yeddi dəfə suya baş vurdu.
Onun bədəni sağaldı və körpə bədəni kimi tər-təmiz oldu.

15 Naaman bütün dəstəsi ilə yenə Allah adamının yanına gəldi və onun
önündə dayanıb dedi: «Bax indi bildim ki, İsraildən başqa, dünyanın heç
bir yerində Allah yoxdur. Buyur bu qulunun hədiyyəsini götür». 16 Lakin

---

[f] **5:1-14** Luka 4:27

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Elişa dedi: «Önündə durduğum var olan Rəbbə and olsun ki, heç nə
götürməyəcəyəm». Naaman götürməyi təkid etdi, ancaq Elişa istəmədi.
17 Naaman dedi: «Əgər götürmürsənsə, onda qoy bu quluna buradan iki
qatır yükü torpaq verilsin. Çünki bu qulun artıq başqa allahlara deyil,
yalnız Rəbbə yandırma qurbanları və təqdimlər gətirəcək. 18 Ancaq
Rəbb bu işi quluna bağışlasın: ağam padşah səcdə etmək üçün Rimmon
məbədinə girəndə mən onun sağında durmalıyam, onda Rimmon
məbədində mən də səcdə etməliyəm. Orada səcdə etdiyimi Rəbb quluna
bağışlasın». 19 Elişa ona dedi: «Sağ-salamat get». Naaman onun yanından
çıxıb bir az yol getdi.
20 Allah adamı Elişanın nökəri Gehazi dedi: «Ağam gətirdiyi şeyi bu
Aramlı Naamandan götürmək istəmədi. Var olan Rəbbə and olsun ki,
onun dalınca qaçıb ondan nəsə alacağam». 21 Gehazi Naamanın dalınca
qaçdı. Naaman dalınca bir nəfərin gəldiyini görəndə onu qarşılamaq
üçün arabadan düşüb dedi: «Xeyir ola?» 22 Gehazi dedi: «Xeyirdir. Ağam
məni göndərdi ki, sənə deyim: “Elə indicə Efrayimin dağlıq bölgəsindən
yanıma peyğəmbərlərdən olan iki cavan oğlan gəldi. Xahiş edirəm,
onlara bir talant gümüş və iki dəst paltar ver”». 23 Naaman dedi: «Buyur
iki talant götür». Ona təkid edərək iki talant gümüşü iki torbaya qoyub
bağladı və iki dəst paltarla birgə nökərlərindən ikisinə verdi. Nökərlər
Gehazinin qabağında gedib bunları daşıdılar. 24 Təpəyə çatanda Gehazi
şeyləri onların əlindən alıb evinə qoydu. Nökərləri geri göndərdi və onlar
getdilər. 25 Sonra ağası Elişanın yanına gedib önündə dayandı. Elişa
ondan soruşdu: «Haradan gəlirsən, Gehazi?» Gehazi dedi: «Bu qulun
heç yerə getməyib». 26 Elişa ona dedi: «O adam səni qarşılamaq üçün
arabasından düşəndə ürəyim orada deyildimi? İndi gümüş götürmək,
paltar, zeytun və üzüm bağları, qoyun-keçi, mal-qara, qullar və kənizlər
almaq vaxtıdırmı? 27 Buna görə də Naamanın cüzamı əbədi olaraq
sənə və sənin nəslinə yapışacaq». Gehazi qar kimi cüzamlı olub onun
hüzurundan çıxdı.

Baltanın su üzərinə çıxması

6 1 Peyğəmbərlər Elişaya dedilər: «Bax indi sənin yanında qaldığımız
yer bizə dardır. 2 Qoy İordan çayının kənarına gedək, hərəmiz bir
ağac kəsib gətirək və qalmaq üçün orada özümüzə yer düzəldək». Elişa
«gedin» dedi. 3 Onlardan biri dedi: «Xahiş edirəm, sən də bu qullarınla
gəl». Elişa «gələrəm» deyib 4 onlarla getdi. Onlar İordan çayının kənarına
gəldilər və ağac kəsməyə başladılar. 5 Onlardan biri ağac kəsərkən
baltanın dəmiri suya düşdü. O qışqırıb dedi: «Vay, ağam! Onu borc
almışdım». 6 Allah adamı dedi: «Hara düşdü?» O, Elişaya həmin yeri
göstərdi. Elişa bir budaq kəsib oraya atdı və dəmir suyun üzərinə çıxdı.
7 Elişa «onu qaldır» dedi. Həmin adam əlini uzadıb onu qaldırdı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Elişanın Aram ordusunu əsir alması

8 Aram padşahı İsrailə qarşı vuruşduğu zaman əyanları ilə
məsləhətləşib dedi: «Filan yerdə ordugah quracağam». 9 Allah adamı İsrail
padşahına xəbər göndərib dedi: «O yerdən keçmə, çünki Aramlılar oraya
enirlər». 10 İsrail padşahı Allah adamının dediyi yerə xəbər göndərdi.
Beləcə padşah onun xəbərdarlıq etdiyi yerlərdə dəfələrlə özünü qorudu.
11 Aram padşahı bundan çox qəzəbləndi və əyanlarını çağırıb onlara
dedi: «Mənə deyin görək, bizimkilərdən İsrail padşahına tərəfdar olan
kimdir?» 12 Əyanlardan biri dedi: «Heç kim, ağam padşah. Bunları İsrail
padşahına bildirən İsraildə olan peyğəmbər Elişadır. O hətta yataq
otağında söylədiyin sözləri ona çatdırır». 13 Padşah dedi: «Gedin görün, o
haradadır, mən onu bura gətirtdirəcəyəm». Padşaha «o, Dotandadır» deyə
bildirdilər. 14 Padşah atlar, döyüş arabaları və çoxlu qoşun göndərdi və
onlar gecə ikən gəlib şəhəri əhatəyə aldılar.
15 Allah adamının qulluqçusu səhər tezdən durub bayıra çıxdı və
şəhərin ətrafında qoşunun, atların və döyüş arabalarının olduğunu
gördü. O, Elişaya dedi: «Vay, ağam, nə edəcəyik?» 16 O dedi: «Qorxma,
çünki bizimlə olanlar onlarla olanlardan çoxdur». 17 Sonra Elişa dua edib
dedi: «Ya Rəbb, onun gözlərini aç ki, görsün». Rəbb nökərin gözlərini
açdı və o gördü ki, dağ odlu atlar və döyüş arabaları ilə doludur. Onlar
Elişanı əhatəyə almışdı. 18 Qoşun ona tərəf enəndə Elişa Rəbbə dua edib
dedi: «Bu adamları kor et». Elişanın sözünə görə Rəbb onları kor etdi.
19 Elişa onlara dedi: «Yol bu deyil, şəhər də bu deyil. Ardımca gəlin, sizi
axtardığınız adamın yanına aparım». Elişa onları Samariyaya gətirdi.
20 Onlar Samariyaya girəndə Elişa dedi: «Ya Rəbb, onların gözlərini
aç ki, görsünlər». Rəbb onların gözlərini açdı və onlar gördülər ki,
Samariyanın ortasındadırlar. 21 İsrail padşahı onları görəndə Elişaya dedi:
«Mənim atam, onları qırıb məhv edimmi?» 22 Elişa dedi: «Yox, qırma.
Məgər bu adamları sən qılıncın və ox-kamanınla əsir etmisən ki, qırmağa
haqqın olsun? Onların qabağına çörək və su qoy ki, yeyib-içsinlər və
sonra öz ağalarının yanına getsinlər». 23 O, Aramlılar üçün böyük bir
ziyafət verdi və onlar yeyib-içdilər. Sonra onları öz ağalarının yanına
göndərdi. Aramlıların dəstələri bir daha İsrail torpağına gəlmədi.

Samariyada aclıq

24 Bir müddət sonra Aram padşahı Ben-Hadad bütün ordusunu toplayıb
çıxdı və Samariyanı mühasirəyə aldı. 25 Samariyada böyük bir aclıq
oldu. Çünki şəhəri o qədər mühasirədə saxlamışdılar ki, bir eşşək başı
səksən şekel gümüşə və bir kabın dörddə biri qədər göyərçin peyini
beş şekel gümüşə satılırdı. 26 Bir dəfə İsrail padşahı qala divarının
üstündən keçəndə bir qadın fəryad edib ona dedi: «Ağam padşah, kömək

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

et!» 27 Padşah dedi: «Rəbb sənə kömək etməsə, mən sənə necə kömək
edim? Xırmandan yoxsa üzümsıxandan?» 28 Sonra padşah ona dedi:
«Nə istəyirsən?» O dedi: «Bu qadın mənə demişdi: “Sən öz oğlunu ver,
bu gün yeyək, mənim oğlumu isə sabah yeyərik”. 29 g Oğlumu bişirib
yedik. Ertəsi gün ona dedim: “Öz oğlunu ver, yeyək”. Ancaq o, oğlunu
gizlətdi». 30 Padşah qadının sözlərini eşidəndə paltarını cırdı. O bu vaxt
qala divarının üstündən keçirdi və xalq gördü ki, onun əynində çul var.
31 Padşah dedi: «Əgər bu gün Şafat oğlu Elişanın başı çiyni üstündə qalsa,
Allah mənə beləsini və bundan betərini eləsin».
32 Elişa öz evində oturmuşdu, ağsaqqallar da onun yanında əyləşmişdi.
Padşah hüzurundan bir qasid göndərdi. Amma qasid yanına gəlməzdən
qabaq Elişa ağsaqqallara dedi: «Görürsünüzmü, bu qatil mənim boynumu
vurmaq üçün adam göndərir! Baxın qasid gələndə qapını bağlayın və
onu içəri buraxmayın. Onun arxasınca ağasının da ayaq səsləri gələcək!»
33 Elişa hələ danışarkən qasid onun yanına gəlib dedi: «Bax bu bəlanı
göndərən Rəbdir. Nə üçün daha Rəbdən kömək gözləyək?»

7 1 Elişa dedi: «Rəbbin sözünü eşidin, Rəbb belə deyir: “Sabah bu vaxt
Samariya darvazasında bir sea narın un bir şekelə və iki sea arpa
bir şekelə satılacaq”». 2 Padşahın sağında duran köməkçi Allah adamına
cavab verib dedi: «Rəbb göylərdə pəncərələr açsa da, bu iş ola bilməz».
Allah adamı isə dedi: «Bax sən gözlərinlə bunu görəcəksən, ancaq ondan
yeməyəcəksən».

Mühasirənin sonu

3 Şəhər darvazasının önündə dörd cüzamlı adam var idi. Onlar bir-
birlərinə dedilər: «Nə üçün biz ölənə qədər burada oturub qalmalıyıq?
4 Əgər şəhərə girsək, şəhərdə olan aclıqdan öləcəyik, burada qalsaq,
burada öləcəyik. Onda Aramlıların ordugahına gedib təslim olaq. Əgər
bizi sağ buraxsalar, sağ qalarıq, öldürsələr, ölərik». 5 Onlar Aramlıların
ordugahına getmək üçün axşam alaqaranlığında qalxıb onun kənarına
gəldilər. Orada heç kəs yox idi. 6 Rəbb Aramlıların ordusuna döyüş
arabalarının gurultusunu, atların tappıltısını və böyük ordunun səsini
eşitdirmişdi. Onlar bir-birlərinə söyləmişdilər: «İsrail padşahı Xet və
Misir padşahlarını muzdla tutmuşdur ki, bizim üstümüzə gəlsinlər».
7 Onlar axşam alaqaranlığında qalxıb qaçmışdılar. Çadırlarını, atlarını,
eşşəklərini – bütün ordugahı olduğu kimi buraxıb getmişdilər. Beləcə
canlarını qurtarmaq üçün qaçmışdılar. 8 Bu cüzamlılar ordugahın
kənarına gəlib bir çadıra girdilər və yeyib-içdilər. Oradan qızıl-gümüş,
paltar götürüb getdilər və onları gizlətdilər. Sonra qayıdıb başqa bir
çadıra girdilər. Oradan da şeylər götürüb getdilər və onları da gizlətdilər.

---

g **6:29** Qanun. 28:57

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

9 Onlar bir-birlərinə dedilər: «Biz yaxşı eləmirik, bu gün müjdə
günüdür, biz isə susuruq. Səhər açılana qədər gözləməyə haqqımız
yoxdur, indi gedək, saray adamlarına bu xəbəri bildirək». 10 Onlar gəlib
şəhərin qapıçılarını səslədilər və onlara bildirib dedilər: «Aramlıların
ordugahına getdik, orada heç kəs yox idi və insan səsi də gəlmirdi.
Ancaq bağlı atlar, bağlı eşşəklər və olduğu kimi qalan çadırlar var
idi». 11 Qapıçılar da qışqırıb bu xəbəri saray içərisində olan adamlara
bildirdilər. 12 Padşah gecə ikən qalxıb əyanlarına dedi: «Aramlıların bizə
nə etmək istədiklərini indi sizə deyərəm: onlar bilirlər ki, biz acıq, buna
görə də ordugahdan çıxıb çöldə gizlənmişlər və "şəhərdən çıxanda onları
diri tutarıq və şəhərə girərik" deyə düşünürlər». 13 Əyanlardan biri cavab
verib dedi: «Qoy bir neçə adam şəhərdə qalmış atlardan beşini götürsün
və onları göndərək, gedib görsünlər. Onların da aqibəti qalan bütün
İsrail camaatının aqibəti kimi olacaq, çünki bütün İsrail camaatı həlak
olacaq». 14 Onlar atlar qoşulmuş iki döyüş arabası götürdülər. Padşah
«gedin görün» deyib onları Aram ordusunun dalınca göndərdi. 15 Onlar
Aramlıların dalınca İordan çayına qədər getdilər. Bütün yol Aramlıların
tələsik qaçdıqları vaxt atdıqları geyim və əşyalarla dolu idi. Qasidlər
geri qayıdıb padşaha bu xəbəri bildirdilər. 16 Xalq çıxıb Aramlıların
ordugahını qarət etdi. Rəbbin sözünə görə bir sea narın un bir şekelə və
iki sea arpa bir şekelə satıldı.

17 Padşah sağında duran köməkçini darvazanın ağzına qoymuşdu.
Padşah Allah adamının yanına enib gəldiyi zaman onun söylədiyi kimi
xalq padşahın köməkçisini darvazanın ağzında tapdaladı və o öldü.
18 Allah adamının padşaha söylədiyi kimi oldu. O demişdi: «Sabah bu
vaxt Samariya darvazasında iki sea arpa bir şekelə və bir sea narın un
bir şekelə satılacaq». 19 Padşahın köməkçisi də Allah adamına cavab verib
demişdi: «Rəbb göylərdə pəncərələr açsa da, bu iş ola bilməz». Allah
adamı isə demişdi: «Bax sən gözlərinlə bunu görəcəksən, ancaq ondan
yeməyəcəksən». 20 Həmin şey də onun başına gəldi: xalq onu darvazanın
ağzında tapdaladı və o öldü.

Şunemli qadının qayıtması
(2Saln. 21:1-20)

8 1 [h] Elişa oğlunu diriltdiyi qadına demişdi: «Qalx öz ev adamlarınla
birgə get və qala biləcəyin yerdə qal. Çünki Rəbb qərar verdi
ki, yeddi il ölkədə aclıq olacaq». 2 Qadın Allah adamının sözünə əməl
etmişdi və ev adamları ilə birgə gedib Filiştlilərin ölkəsində yeddi il
qalmışdı. 3 Bu müddətdən sonra qadın Filiştlilərin ölkəsindən qayıtdı.
O, evini və tarlasını istəmək üçün padşahın yanına getdi. 4 O vaxt

[h] **8:1** 2Pad. 4:8-37

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

padşah Allah adamının nökəri Gehazi ilə danışaraq ona deyirdi: «Buyur
Elişanın etdiyi bütün böyük işləri mənə danış». 5 O, Elişanın ölünü necə
diriltdiyini padşaha danışdığı vaxt oğlu dirilən qadın da evini və tarlasını
istəmək üçün padşaha yalvarmağa başladı. Gehazi dedi: «Ağam padşah,
o qadın budur, Elişanın diriltdiyi oğlu da yanındadır». 6 Padşah qadından
soruşanda o, padşaha hər şeyi danışdı. Padşah ona bir saray xidmətçisi
verib dedi: «Onun hər şeyini qaytar, ölkəni tərk etdiyi gündən indiyə
qədər tarlasının yetirdiyi bütün məhsulu ona ver».

Elişa və Aram padşahları

7 Elişa Dəməşqə gəldi. Aram padşahı Ben-Hadad xəstə idi. «Allah adamı
buraya gəlib» deyə ona bildirdilər. 8 Padşah Xazaelə dedi: «Bir hədiyyə
götürüb Allah adamını qarşılamağa get. “Bu xəstəlikdən sağalacağammı?”
deyib onun vasitəsilə Rəbdən soruş». 9 Xazael onu qarşılamağa getdi.
Əlindəki hədiyyə ilə birgə Dəməşqin bütün yaxşı şeylərindən qırx dəvə
yükü hədiyyə götürüb gəldi və onun önündə durub dedi: «Oğlun Aram
padşahı Ben-Hadad “Bu xəstəlikdən sağalacağammı?” deyib məni sənin
yanına göndərdi». 10 Elişa ona dedi: «Get, ona “mütləq sağalacaqsan” söylə.
Ancaq Rəbb mənə göstərdi ki, o mütləq öləcək». 11 Allah adamı Xazaeli
utandırana kimi gözünü onun üzünə dikdi və sonra ağladı. 12 Xazael dedi:
«Ağam nə üçün ağlayır?» O dedi: «Ona görə ki İsraillilərə sənin edəcəyin
pisliyi bilirəm: onların qalalarına od vuracaqsan, cavanlarını qılıncla
öldürəcəksən, uşaqlarını daşlara çırpacaqsan və hamilə qadınlarını
doğrayacaqsan». 13 [i] Xazael dedi: «Bu köpək qulun kimdir ki, bu böyük
işi etsin?» Elişa dedi: «Rəbb mənə göstərdi ki, sən Aram üzərində padşah
olacaqsan». 14 Xazael Elişanı tərk edib ağasının yanına gəldi. Ağası ondan
soruşdu: «Elişa sənə nə dedi?» O cavab verdi: «Mənə dedi ki, sən mütləq
sağalacaqsan». 15 Ertəsi gün Xazael bir örtük götürüb suya batırdı, ağasının
üzünün üstünə çəkdi və o boğulub öldü. Onun yerinə Xazael padşah oldu.

Yəhuda padşahı Yehoram
(2Saln. 21:1-20)

16 İsrail padşahı Axav oğlu Yehoramın padşahlığının beşinci ilində,
Yehoşafat Yəhuda padşahı olanda onun oğlu Yehoram da onunla birgə
padşah oldu. 17 O, padşah olduğu vaxt otuz iki yaşında idi və Yerusəlimdə
səkkiz il padşahlıq etdi. 18 Axav nəslinin etdiyi kimi o da İsrail
padşahlarının yolu ilə getdi, çünki Axavın qızı onun arvadı idi. Yehoram
Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi. 19 [j] Ancaq Rəbb Öz qulu Davudun
xatirinə Yəhudalıları məhv etmək istəmədi, çünki Davuda və onun
nəslinə əbədi olaraq bir çıraq verəcəyini vəd etmişdi.

---

[i] **8:13** 1Pad. 19:15 [j] **8:19** 1Pad. 11:36; 15:4; 2Saln. 21:7; Zəb. 132:17

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

20 [k] Onun dövründə Edomlular üsyan qaldırıb Yəhudanın əsarəti
altından çıxdılar və özlərinə bir padşah qoydular. 21 Yehoram bütün
döyüş arabaları ilə birgə Sairə getdi. Gecə ikən qalxıb onu hər
tərəfdən əhatə edən Edomluları və araba rəislərini qırdı, lakin xalq öz
torpağına qaçdı. 22 Beləcə Edomlular üsyan qaldırdılar, bu günə qədər
də Yəhudanın əsarəti altında deyillər. Həmin vaxt Livnalılar da üsyan
qaldırmışdılar.
23 Yehoramın qalan işləri və etdiyi hər şey barədə Yəhuda
padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır. 24 Yehoram ataları ilə
uyudu və Davudun şəhərində, atalarının yanında basdırıldı. Onun yerinə
oğlu Axazya padşah oldu.

Yəhuda padşahı Axazya
(2Saln. 22:1-6)

25 İsrail padşahı Axav oğlu Yehoramın padşahlığının on ikinci ilində
Yehoram oğlu Axazya Yəhuda üzərində padşah oldu. 26 Axazya padşah
olduğu vaxt iyirmi iki yaşında idi və Yerusəlimdə bir il padşahlıq etdi.
Anası İsrail padşahı Omrinin nəvəsi olub adı Atalya idi. 27 Axazya da
Axav nəslinin yolu ilə getdi və onlar kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər
etdi, çünki Axav nəslinin kürəkəni idi.
28 O, Aram padşahı Xazaelə qarşı vuruşmaq üçün Axav oğlu Yehoramla
birgə Ramot-Gileada getdi. Aramlılar Yehoramı yaraladılar. 29 Padşah
Yehoram Ramot-Gileadda Aram padşahı Xazaelə qarşı vuruşarkən
Aramlıların ona vurduqları yaraları sağaltmaq üçün İzreelə qayıtdı.
Yəhuda padşahı Yehoram oğlu Axazya, Axav oğlu Yehoramı görmək üçün
İzreelə gəldi, çünki o, yaralı idi.

İsrail padşahı Yehu

9 1 Peyğəmbər Elişa peyğəmbərlərdən birini çağırıb ona demişdi:
«Belini qurşa və bu yağ qabını əlinə alıb Ramot-Gileada get. 2 Oraya
çatınca Nimşi oğlu Yehoşafat oğlu Yehunu tap. Girib onu yoldaşlarının
arasından çağır və içəri otağa apar. 3 Yağ qabını götür və yağı onun
başına tökü̇b söylə: “Rəbb belə deyir: ‹Səni İsrail üzərində padşah olmaq
üçün məsh etdim›”. Sonra qapını açıb qaç və orada durma».
4 Peyğəmbərin nökəri olan bu cavan oğlan Ramot-Gileada getdi. 5 Oraya
gəlib gördü ki, qoşun başçıları burada oturmuşlar. O dedi: «Ey rəis, sənə
sözüm var». Yehu dedi: «Aramızdan kimə?» Nökər dedi: «Ey rəis, sənə».
6 [l] Yehu qalxıb içəri girdi. Nökər yağı onun başına tökü̇b dedi: «İsrailin
Allahı Rəbb belə deyir: “Səni Rəbbin xalqı olan İsrail üzərində padşah
olmaq üçün məsh etdim. 7 Ağan Axavın nəslini qırıb məhv edəcəksən.

---

[k] **8:20** Yar. 27:40 [l] **9:6** 1Pad. 19:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qullarım peyğəmbərlərin və Rəbbin bütün qullarının qanı üçün Mən
İzeveldən qisasımı alacağam. 8 Bütün Axav nəsli məhv olacaq: İsraildə
Axavdan divar isladan hər kəsi – bütün kişiləri, istər kölə olsun, istər
azad, kəsib atacağam. 9 Axavın nəslini Nevat oğlu Yarovamın və Axiya
oğlu Baaşanın nəsilləri kimi edəcəyəm. 10 [m] İzeveli isə İzreel tarlasında
köpəklər yeyəcək və onu basdıran olmayacaq”». Sonra o, qapını açıb
qaçdı.
11 Yehu çıxıb ağasının adamlarının yanına gəldi. Onlardan biri Yehuya
dedi: «Xeyir ola? Bu dəli sənin yanına nə üçün gəlib?» Yehu onlara
dedi: «Onun necə adam olduğunu və nə deyəcəyini bilirsiniz». 12 Onlar
dedilər: «Yalan deyirsən! Onun nə dediyini bizə bildir». Yehu dedi:
«Mənə söylədi ki, Rəbb belə deyir: “Səni İsrail üzərində padşah olmaq
üçün məsh etdim”». 13 Hamı tez qalxıb öz paltarını götürdü və onları
pilləkənin üstünə – Yehunun ayağı altına sərdi. Onlar şeypur çalıb «Yehu
padşahdır!» dedilər.

Yehunun Yehoramı öldürməsi

14 Nimşi oğlu Yehoşafat oğlu Yehu Yehorama qəsd hazırladı. O vaxt
Yehoram və onunla birgə bütün İsraillilər Ramot-Gileadı Aram padşahı
Xazaelin hücumundan qoruyurdular. 15 [n] Ancaq padşah Yehoram Aram
padşahı Xazaelə qarşı vuruşarkən Aramlıların ona vurduqları yaraları
sağaltmaq üçün İzreelə qayıtmışdı. Yehu dedi: «Əgər siz mənimlə
razısınızsa, qoy şəhəri heç kəs tərk etməsin ki, bu xəbər İzreelə gedib
çatmasın». 16 Yehu arabaya minib İzreelə getdi, çünki Yehoram orada
yatırdı. Yəhuda padşahı Axazya Yehoramı görmək üçün gəlmişdi.
17 İzreeldəki qüllə üzərində duran gözətçi Yehunun oraya yaxınlaşan
qoşununu görüb dedi: «Qoşun görürəm». Yehoram dedi: «Bir atlı götürüb
onları qarşılamağa göndər ki, soruşsun: “Xeyir ola?”» 18 Bir atlı Yehunu
qarşılamağa getdi və ona dedi: «Padşah soruşur: “Xeyir ola?”» Yehu
dedi: «Xeyirdən sənə nə? Dön, dalımca gəl». Gözətçi dedi: «Qasid onların
yanına gəldi, ancaq geri qayıtmır». 19 İkinci atlını göndərdilər, o da
Yehunun yanına gəlib dedi: «Padşah soruşur: “Xeyir ola?”» Yehu dedi:
«Xeyirdən sənə nə? Dön, dalımca gəl». 20 Gözətçi dedi: «Qasid onların
yanına gəldi, ancaq geri qayıtmır. Araba sürməyi Nimşi oğlu Yehunun
sürməyinə oxşayır, çünki o dəli kimi sürür».
21 Yehoram dedi: «Arabamı qoş». Onun arabasını qoşdular. İsrail
padşahı Yehoram və Yəhuda padşahı Axazya öz arabalarında Yehunu
qarşılamağa çıxdılar və İzreelli Navotun tarlasında onunla rastlaşdılar.
22 Yehoram Yehunu görəndə soruşdu: «Xeyir ola, Yehu?» Yehu dedi: «Anan
İzevelin xainlikləri və cadugərlikləri bu qədər çox olduğu halda necə

---

[m] **9:10** 1Pad. 21:23 [n] **9:15-16** 2Saln. 22:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

xeyir ola bilər?» 23 Yehoram arabasını döndərdi və Axazyaya «Xəyanət,
ey Axazya!» deyib qaçdı. 24 Yehu ox-kamanını çəkdi və Yehoramı
kürəyindən vurdu. Ox onun ürəyindən keçib çıxdı və o öz arabasına
yıxıldı. 25 Yehu padşahın köməkçisi Bidqara dedi: «Onu götürüb İzreelli
Navotun tarlasına at. Yadına sal, mən sənlə birgə onun atası Axavın
dalınca gedərkən Rəbb ona qarşı belə söyləmişdi: 26 *j* "Navotun və onun
oğullarının qanı dünən Mənim gözümün qabağına gəldi" bəyan edir
Rəbb. "Səndən bu tarlada qisas alacağam" bəyan edir Rəbb. İndi Rəbbin
sözünə görə onu götürüb tarlaya at».

Yehunun Yəhuda padşahı Axazyanı öldürməsi

27 Yəhuda padşahı Axazya bunu gördükdə Bet-Haqqan yolu ilə qaçdı.
Yehu onu təqib edib dedi: «Onu da vurun». İvleam yanında olan Qur
yoxuşunda onu arabada vurdular. O, Megiddoya qaçıb orada öldü.
28 Adamları onu araba ilə Yerusəlimə gətirdilər və Davudun şəhərində,
atalarının yanında, öz qəbrində basdırdılar. 29 Axav oğlu Yehoramın
padşahlığının on birinci ilində Axazya Yəhuda üzərində padşah olmuşdu.

Yehunun İzeveli öldürməsi

30 Yehu İzreelə gəldi. İzevel bunu eşitdi. O, gözlərinə sürmə çəkib
başına bəzək vurdu və pəncərədən boylanıb baxdı. 31 Yehu darvazadan
girəndə İzevel dedi: «Xeyir ola, ey öz ağasını öldürən Zimri?» 32 Yehu
üzünü pəncərəyə doğru qaldırıb dedi: «Kim mənimlədir, kim?» İki-üç
saray xidmətçisi boylanıb ona baxdı. 33 Yehu dedi: «Onu aşağı atın».
İzeveli aşağı atdılar. Qanı divarın və atların üstünə sıçradı və atlar
onun cəsədini tapdaladı. 34 Yehu içəri girərək yeyib-içdi və dedi: «Bu
lənətə gəlmiş qadını götürüb basdırın, çünki padşah qızıdır». 35 Onlar
İzeveli basdırmaq üçün getdilər. Ancaq onun kəlləsindən, ayaqlarından
və ovuclarından başqa heç nə tapmadılar. 36 *p* Geri qayıdıb Yehuya
söylədilər. O dedi: «Qulu Tişbeli İlyas vasitəsilə Rəbbin söylədiyi söz
belədir: "İzreel tarlasında İzevelin ətini köpəklər yeyəcək. 37 İzevelin
cəsədi İzreel tarlasına tökülmüş peyin kimi olacaq və heç kəs deyə
bilməyəcək ki, bu, İzeveldir"».

Yehunun şahzadələri öldürməsi

10 1 Samariyada Axavın nəslindən olan yetmiş nəfər şahzadə var idi.
Yehu İzreel başçılarına, ağsaqqallara və Axavın nəslindən olan
uşaqların himayəçilərinə məktublar yazıb Samariyaya göndərdi. O belə
yazdı: 2 «Ağanızın şahzadələri sizin yanınızdadır, döyüş arabalarınız və
atlarınız, qalalı şəhəriniz və silahlarınız var. Bu məktub sizə çatanda

---

j **9:26** 1Pad. 21:19 p **9:36** 1Pad. 21:23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 ağanızın şahzadələrindən ən yaxşısını, ən layiqlisini seçib onu atasının
taxtında oturdun və ağanızın nəsli üçün vuruşun».
4 Onlar çox qorxub dedilər: «İki padşah ona qarşı dayana bilmədi, biz
necə dayanacağıq?» 5 Saray rəisi, şəhər başçısı, ağsaqqallar və himayəçilər
Yehuya xəbər göndərib dedilər: «Biz sənin qullarınıq və bizə dediyin hər
şeyi edərik, heç kəsi də padşah etməyəcəyik. Sən nə istəyirsən, onu da
et». 6 Yehu ikinci məktubunda onlara belə yazdı: «Əgər siz mənimlə razı
olub sözümə qulaq asırsınızsa, ağanızın şahzadələrinin başlarını götürüb
sabah bu vaxt İzreelə, yanıma gəlin». Yetmiş nəfər şahzadə onları tərbiyə
edən şəhərin böyük adamlarının yanında qalırdı. 7 Məktub onlara
çatanda onlar yetmiş nəfər şahzadəni tutub öldürdülər və başlarını
səbətlərə qoyub İzreelə, Yehuya göndərdilər. 8 Qasid gəldi və ona bildirib
dedi: «Şahzadələrin başlarını gətirdilər». Yehu dedi: «Onları iki qalaq
edib darvazanın girişində səhərə qədər qoyun». 9 Səhəri gün Yehu bayıra
çıxdı və qalxıb bütün xalqa dedi: «Sizin təqsiriniz yoxdur. Ağama mən
qəsd hazırladım və onu mən öldürdüm. Bəs bunların hamısını kim qırdı?
10 Onda bilin ki, Axavın nəslinə qarşı Rəbbin söylədiyi sözlərdən heç biri
hədər gedə bilməz. Rəbb Öz qulu İlyas vasitəsilə söylədiyi işi etmişdir».
11 q Yehu Axavın İzreeldəki sarayında olan adamlardan sağ qalanların
hamısını – onun bütün böyüklərini, yaxın adamlarını və kahinlərini
qırdı, bir adamını da sağ buraxmadı.

Yehu padşah Axazyanın qohumlarını öldürür

12 Yehu Samariyaya tərəf yola düşdü. Yolda çobanlara məxsus olan Bet-
Eqeddən keçəndə 13 Yəhuda padşahı Axazyanın qohumlarına rast gəldi və
onlara dedi: «Siz kimsiniz?» Onlar dedilər: «Biz Axazyanın qohumlarıyıq.
Padşahın və mələkənin övladlarını salamlamaq üçün gedirik». 14 Yehu
dedi: «Bunları diri tutun». Onları diri tutdular və bu qırx iki nəfər adamı
Bet-Eqed quyusunun yanında öldürdülər. Yehu onlardan heç birini sağ
buraxmadı.

Yehu Axavın Samariyada olan adamlarını öldürür

15 Yehu oradan gedəndə onu qarşılamağa gələn Rekav oğlu Yehonadava
rast gəldi və onu salamlayıb dedi: «Sənin niyyətin mənim ürəyimcə
olduğu kimi mənim də niyyətim sənin ürəyincədirmi?» Yehonadav
«bəli» dedi. Yehu dedi: «Elə isə əlini ver». O, əlini verdi və Yehu onu
öz arabasına qaldırdı. 16 Sonra dedi: «Mənimlə gəl və Rəbb üçün
göstərdiyim qeyrəti gör». Onu Yehunun arabasına mindirib apardılar.
17 Yehu Samariyaya gəldi və Rəbbin İlyasa söylədiyi sözə görə Axavın
Samariyada qalan bütün adamlarını tamamilə qırıb məhv etdi.

---

q **10:11** Huşə 1:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yehunun Baala səcdə edənləri öldürməsi

18 Yehu bütün xalqı toplayıb onlara dedi: «Axav Baala az səcdə etdi,
ancaq Yehu ona çox səcdə edəcək. 19 İndi Baalın bütün peyğəmbərlərini,
ona səcdə edənlərin hamısını, onun bütün kahinlərini mənim yanıma
çağırın, heç kəs qalmasın, çünki Baala böyük qurbanım var. Kim
gəlməsə, sağ qalmayacaq». Ancaq Yehu burada hiylə işlətdi ki, Baala
səcdə edənləri məhv etsin. 20 Yehu dedi: «Baal üçün təqdis olunmuş bir
toplantı çağırın». Onlar toplantı çağırdılar. 21 Yehu İsrailin hər tərəfinə
xəbər göndərdi. Baala səcdə edənlərin hamısı gəldi, gəlməyən bir nəfər
də qalmadı. Onlar Baal məbədinə girdilər və Baal məbədi ağzınacan
adamla doldu. 22 Yehu paltarlara baxan adama dedi: «Baala səcdə
edənlərin hamısı üçün əba ver». Bu adam da onlar üçün əba verdi.
23 Yehu Rekav oğlu Yehonadavla birgə Baal məbədinə girib Baala
səcdə edənlərə dedi: «Axtarıb baxın, burada Rəbbə səcdə edən bir nəfər
sizinlə olmasın, yalnız Baala səcdə edənlər olsun». 24 Onlar təqdimlər və
yandırma qurbanları gətirmək üçün qabağa gəldilər. Yehu bayırda səksən
adam qoymuşdu və onlara demişdi: «Əlinizə verdiyim bu adamlardan biri
kimdən qaçıb qurtarsa, o adam əvəzində öz canını verəcək». 25 Yandırma
qurbanları gətirilməsi sona çatanda Yehu öz mühafizəçilərinə və rəislərinə
dedi: «İçəri girib onları qırın, heç kəs çıxa bilməsin». Mühafizəçilər və
rəislər onları qılıncdan keçirib qırdılar və meyitlərini bayıra atdılar. Sonra
Baal məbədinin içəri otağına girdilər. 26 Oradan Baal məbədinin büt olan
sütununu çıxarıb yandırdılar. 27 Beləcə Baala qoyulan sütunu yıxdılar.
Baal məbədini də dağıdıb ayaqyolu etdilər, ora bu günə qədər də belədir.
28 Beləliklə, Yehu İsraildən Baalın kökünü kəsdi. 29 [r] Ancaq Yehu Nevat
oğlu Yarovamın İsrailə etdirdiyi günahlardan, Bet-Eldə və Danda olan
qızıl danalara səcdə etməkdən əl çəkmədi. 30 Rəbb Yehuya dedi: «Sən
gözümdə doğru olan işlər görməklə yaxşı elədin və Mənim ürəyimdə olan
hər şeyə görə Axavın adamları ilə rəftar etdin. Buna görə də dördüncü
nəslinə qədər sənin övladların İsrail taxtında oturacaq». 31 Ancaq Yehu
bütün qəlbi ilə İsrailin Allahı Rəbbin Qanunu ilə getmək istəmədi və
Yarovamın İsrailə etdirdiyi günahlardan əl çəkmədi.

Yehunun ölümü

32 Rəbb o dövrdə İsrail torpağını kəsib kiçiltməyə başladı. Xazael bütün
İsrail hüdudlarında onları məğlub etdi: 33 İordan çayının şərq tərəfindəki
Qadlılara, Ruvenlilərə və Menaşşelilərə məxsus olan bütün Gilead
torpağını, Arnon vadisinin kənarında olan Aroerdən Gileada və Başana
qədər hər tərəfi zəbt etdi.

---

[r] **10:29** 1Pad. 12:28-30

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

34 Yehunun qalan işləri, etdiyi hər şey və onun bütün hünəri barədə
İsrail padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır. 35 Yehu ataları
ilə uyudu və onu Samariyada basdırdılar. Onun yerinə oğlu Yehoaxaz
padşah oldu. 36 Yehunun Samariyada İsrail üzərində padşahlıq etdiyi
müddət iyirmi səkkiz il idi.

Yəhuda mələkəsi Atalya
(2Saln. 22:10–23:15)

11 1 Axazyanın anası Atalya oğlunun öldüyünü görəndə qalxıb
bütün padşah nəslini məhv etdi. 2 Ancaq padşah Yehoramın qızı,
Axazyanın bacısı Yehoşeva öldürülən şahzadələr arasından Axazyanın
oğlu Yoaşı gizlincə apardı və onu dayəsi ilə birgə yataq otağında
yerləşdirdi. Beləcə Yoaşı Atalyadan gizlətdilər və o öldürülmədi. 3 O, altı
il gizli olaraq Rəbbin məbədində dayəsi ilə birgə qaldı. Atalya isə ölkə
üzərində padşahlıq etdi.
4 [s] Yeddinci ildə Yehoyada Karyalıların və mühafizəçilərin yüzbaşılarını
çağırtdırdı, onları öz yanına – Rəbbin məbədinin içərisinə gətirdi.
Orada bu adamlarla əhd kəsib onları and içdirdi və şahzadəni onlara
göstərdi. 5 Sonra Yehoyada onlara əmr edib dedi: «Siz belə edin: Şənbə
günü növbə çəkənlərinizin üçdə biri sarayın keşiyini çəksin, 6 üçdə biri
Sur darvazasında dursun, üçdə biri isə mühafizəçilərin arxasındakı
darvazada dayansın. Beləcə sarayın keşiyini çəkin. 7 Sizin iki bölüyünüz –
Şənbə günü növbə çəkməyənlərin hamısı padşahın tərəfində olub Rəbbin
məbədinin keşiyini çəksin. 8 Hər kəs silahı əlində padşahı əhatəyə alsın,
cərgələrinizə girən öldürülsün. Padşah girib-çıxdığı vaxt onunla olun».
9 Yüzbaşılar kahin Yehoyadanın əmr etdiyi hər şeyi etdilər: hər biri öz
adamlarını, Şənbə günü növbə çəkənləri və növbədə olmayanları götürüb
kahin Yehoyadanın yanına gəldi. 10 Kahin yüzbaşılara Rəbbin məbədində
olan padşah Davudun nizələrini və qalxanlarını verdi. 11 Mühafizəçilər
məbədin sağ tərəfindən sol tərəfinə qədər qurbangahın və məbədin
yanında, padşahın ətrafında dayandılar. Hər kəsin silahı əlində idi.
12 Kahin şahzadəni irəli çıxartdı və tacı başına qoyub şəhadətnaməni ona
verdi. Onu padşah olmaq üçün məsh etdilər və əl çalıb «Yaşasın padşah!»
dedilər.
13 Atalya mühafizəçilərin və xalqın səsini eşidəndə xalqın yanına,
Rəbbin məbədinə gəldi. 14 O baxıb gördü ki, padşah qaydaya görə
sütunun yanında dayanmış, rəislər və kərənay çalanlar da padşahın
yanındadır. Bütün ölkə xalqı sevinərək kərənay çalırdı. Atalya paltarını
cırıb bağırdı: «Xəyanət! Xəyanət!» 15 Kahin Yehoyada qoşun üçün
cavabdeh olan yüzbaşılara əmr edib dedi: «Onu cərgələrin arasından

---

[s] **11:4** Çıx. 30:11-16; Lev. 27:1-25

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

çıxarın və dalınca gələni qılıncla öldürün». Çünki kahin «qoy o, Rəbbin
məbədində öldürülməsin» demişdi. 16 [t] Atalyanı tutdular, onu atların
girdiyi darvazadan saraya gətirdilər və orada öldürüldü.
17 Yehoyada Rəbb ilə padşah və xalq arasında əhd kəsdi ki, onlar
Rəbbin xalqı olsun. O, padşahla xalq arasında da əhd kəsdi. 18 Bütün ölkə
xalqı Baal məbədinə getdi. Onu dağıdıb qurbangahlarını və bütlərini
parça-parça etdilər, Baal kahini Mattanı qurbangahların önündə
öldürdülər. Kahin Rəbbin məbədinə gözətçilər qoydu. 19 O, yüzbaşıları,
Karyalıları, mühafizəçiləri, bütün ölkə xalqını özü ilə götürdü. Onlar
padşahı Rəbbin məbədindən düşürtdülər və mühafizəçilər darvazasının
yolu ilə saraya gəldilər. Yoaş padşahların taxtında oturdu. 20 Bütün
ölkə xalqı sevindi və şəhər sakitləşdi. Çünki Atalyanı padşah sarayında
qılıncla öldürmüşdülər.

Yəhuda padşahı Yoaş
(2Saln. 24:1-27)

21 Yoaş padşah olduğu vaxt yeddi yaşında idi.
12 1 Yehunun padşahlığının yeddinci ilində Yoaş padşah oldu və
Yerusəlimdə qırx il padşahlıq etdi. Anası Beer-Şevadan olub adı
Sivya idi. 2 Kahin Yehoyada Yoaşı öyrətdiyi dövr ərzində Rəbbin gözündə
doğru olan işlər etdi. 3 Ancaq səcdəgahlar aradan qaldırılmadı, xalq hələ
səcdəgahlarda qurban gətirir və buxur yandırırdı.
4 Yoaş kahinlərə dedi: «Müqəddəs şeylər kimi Rəbbin məbədinə
gətirilən gümüşü, siyahıyaalma zamanı toplanmış gümüşü, hər kəsin
öz canı əvəzinə verdiyi gümüşü və Rəbbin məbədinə gətirmək üçün hər
kəsin ürəyi istədiyi qədər verdiyi gümüşün hamısını 5 kahinlərin hər biri
öz xəzinədarından götürsün və məbəddə harada uçuq bir yer varsa, o
uçuqları özləri təmir etsin». 6 Ancaq padşah Yoaşın padşahlığının iyirmi
üçüncü ilində kahinlər hələ məbədin uçuqlarını təmir etməmişdilər.
7 Padşah Yoaş kahin Yehoyadanı və o biri kahinləri çağırıb onlara
dedi: «Nə üçün siz məbədin uçuqlarını təmir etmirsiniz? İndi daha
xəzinədarlarınızdan özünüz üçün gümüş almayın, qoy bu gümüş
məbədin uçuqlarının təmiri üçün verilsin». 8 Kahinlər razı oldular ki,
daha xalqdan gümüş almasınlar və məbədin uçuqlarını da özləri təmir
etməsinlər.
9 Kahin Yehoyada bir sandıq götürdü və onun qapağında dəlik açdı. Onu
qurbangahın yanına, Rəbbin məbədinə girən yerdə sağ tərəfə qoydu. Astana
keşikçisi olan kahinlər Rəbbin məbədinə gətirilən gümüşün hamısını oraya
qoyardı. 10 Sandıqda çoxlu gümüş olduğunu görəndə padşahın mirzəsi və
baş kahin gələrək Rəbbin məbədində tapılan gümüşü torbalara doldurub

---

[t] **11:16** Lev. 7:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

tərəzidə çəkirdilər. 11 Çəkilən gümüşü Rəbbin məbədinin işinə nəzarət edən
rəislərə verirdilər. Onlar da bunu Rəbbin məbədində işləyən dülgərlərə,
ustalara, 12 bənnalara, daşyonanlara, Rəbbin məbədinin uçuqlarını təmir
etmək üçün taxta və yonulmuş daşlar satın alan adamlara verir və məbədin
bütün təmir işlərinə xərcləyirdilər. 13 Ancaq Rəbbin məbədinə gətirilmiş
gümüşdən məbəd üçün gümüş kasalar, maqqaşlar, piyalələr, kərənaylar
və qızıl yaxud gümüş qablar düzəldilmirdi. 14 [u] Çünki gümüşü iş görənlərə
verirdilər və onunla Rəbbin məbədini təmir edirdilər. 15 İş görənlərə vermək
üçün əllərinə gümüş verdikləri adamlardan hesabat istəmirdilər, çünki
onlar sədaqətlə çalışırdılar. 16 Təqsir təqdimlərinin və günah təqdimlərinin
gümüşü Rəbbin məbədinə gətirilmədi, çünki o, kahinlərin idi.
17 O vaxt Aram padşahı Xazael gəldi və Qata hücum edib oranı aldı.
Sonra o, Yerusəlimə hücum etməyə yönəldi. 18 Yəhuda padşahı Yoaş
babaları olan Yəhuda padşahları Yehoşafatın, Yehoramın və Axazyanın
təqdis etdiyi bütün şeyləri, özünün təqdis etdiyi şeyləri, Rəbbin
məbədinin və sarayın xəzinələrində tapılan bütün qızılı götürüb Aram
padşahı Xazaelə göndərdi. O da Yerusəlimdən geri çəkildi.
19 Yoaşın qalan işləri və etdiyi hər şey barədə Yəhuda padşahlarının
salnamələr kitabında yazılmışdır. 20 Əyanları qalxıb ona qəsd hazırladılar
və Sillaya enən yoldakı Bet-Milloda Yoaşı vurdular. 21 Onu vuranlar
əyanları Şimeat oğlu Yozakar və Şomer oğlu Yehozavad idi. Yoaş ataları
ilə uyudu və onu Davudun şəhərində, atalarının yanında basdırdılar.
Onun yerinə oğlu Amasya padşah oldu.

İsrail padşahı Yehoaxaz

13 1 Yəhuda padşahı Axazya oğlu Yoaşın padşahlığının iyirmi
üçüncü ilində Yehunun oğlu Yehoaxaz Samariyada İsrail üzərində
padşah oldu və on yeddi il padşahlıq etdi. 2 O, Rəbbin gözündə pis olan
işlər etdi və Nevat oğlu Yarovamın İsrailə etdirdiyi günahların dalınca
getdi, onlardan əl çəkmədi.
3 İsrailə qarşı Rəbbin qəzəbi alovlandı və Yehoaxazın bütün ömrü boyu
onları Aram padşahı Xazaelin və Xazaelin oğlu Ben-Hadadın əlinə verdi.
4 Yehoaxaz Rəbbə üz tutub yalvardı və Rəbb onu eşitdi, çünki İsraillilərin
əzabını və Aram padşahının onlara necə zülm etdiyini gördü. 5 Rəbb
İsraillilərə bir xilaskar verdi və onlar Aramın əsarəti altından çıxdılar.
İsraillilər əvvəlki kimi öz torpaqlarında yaşadılar. 6 Ancaq onlar Yarovam
nəslinin İsrailə etdirdiyi günahlardan əl çəkmədilər və bu günahların
dalınca getdilər, Aşera bütü də Samariyada qalırdı. 7 Əlli süvaridən, on
döyüş arabasından və on min piyadadan başqa, Yehoaxazın daha qoşunu
qalmadı, çünki Aram padşahı onları xırmanda toz kimi əzmişdi.

---

[u] **12:14** 2Pad. 2:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 Yehoaxazın qalan işləri, etdiyi hər şey və onun hünəri barədə İsrail
padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır. 9 Yehoaxaz ataları ilə
uyudu və onu Samariyada basdırdılar. Onun yerinə oğlu Yoaş padşah oldu.

İsrail padşahı Yoaş

10 Yəhuda padşahı Yoaşın padşahlığının otuz yeddinci ilində Yehoaxaz
oğlu Yoaş Samariyada İsrail üzərində padşah oldu və on altı il padşahlıq
etdi. 11 O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi, Nevat oğlu Yarovamın İsrailə
etdirdiyi bütün günahlardan əl çəkmədi və bu günahların dalınca getdi.
12 Yoaşın qalan işləri, etdiyi hər şey və Yəhuda padşahı Amasya
ilə döyüşdə göstərdiyi hünər barədə İsrail padşahlarının salnamələr
kitabında yazılmışdır. 13 Yoaş ataları ilə uyudu və onun taxtında Yarovam
oturdu. Yoaş Samariyada İsrail padşahlarının yanında basdırıldı.

Elişanın ölümü və Yoaşın qələbələri

14 Elişa ölümcül halda xəstələnmişdi. İsrail padşahı Yoaş ona baş
çəkmək üçün yanına gəldi və ağlayıb dedi: «Atam, ey atam! İsrailin
arabası və atlıları!» 15 Elişa ona dedi: «Kaman və oxlar götür». O, kaman
və oxlar götürdü. 16 Elişa İsrail padşahına dedi: «Kamanı çək». O, kamanı
çəkdi. Elişa əllərini padşahın əlləri üstünə qoydu. 17 Sonra dedi: «Şərq
tərəfdəki pəncərəni aç». O açdı. Elişa «oxu at» dedi. O atdı. Elişa dedi:
«Bu, Rəbbin qurtuluş oxu, Arama qarşı qurtuluş oxudur! Sən Aramlıları
Afeqdə axıra qədər qıracaqsan». 18 Sonra dedi: «Oxları götür». O götürdü.
Elişa İsrail padşahına dedi: «Yerə vur». O, üç dəfə vurub dayandı. 19 Allah
adamı ona qəzəblənib dedi: «Beş-altı dəfə vurmalı idin. Onda Aramlıları
axıra qədər qıra bilərdin, indi isə onları üç dəfə qıracaqsan».
20 Elişa öldü və onu basdırdılar. Moavlıların dəstələri hər bahar
fəslində ölkəyə gələrdi. 21 Bir dəfə bir nəfəri basdırarkən adamlar bir
dəstə gördülər və ölünü Elişanın qəbrinə atdılar. Ölü düşüb Elişanın
sümüklərinə toxunan kimi dirildi və ayaq üstə qalxdı.
22 Yehoaxazın bütün ömrü boyu Aram padşahı Xazael İsraillilərə zülm
etdi. 23 Ancaq Rəbb İbrahim, İshaq və Yaqubla etdiyi əhdindən ötrü lütf və
mərhəmət göstərib onlara tərəf üz tutdu, onları məhv etmək istəmədi və
indiyə qədər Öz hüzurundan kənar etmədi. 24 Aram padşahı Xazael öldü
və yerinə oğlu Ben-Hadad padşah oldu. 25 Yehoaxaz oğlu Yoaş müharibədə
atası Yehoaxazın əlindən alınan şəhərləri Xazaelin oğlu Ben-Hadadın
əlindən aldı. Yoaş Aramlıları üç dəfə qırıb İsrail şəhərlərini geri aldı.

Yəhuda padşahı Amasya
(2Saln. 25:1-24)

14 1 İsrail padşahı Yehoaxaz oğlu Yoaşın padşahlığının ikinci ilində
Yəhuda padşahı Yoaşın oğlu Amasya padşah oldu. 2 O, padşah

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

olduğu vaxt iyirmi beş yaşında idi və Yerusəlimdə iyirmi doqquz il
padşahlıq etdi. Anası Yerusəlimdən olub adı Yehoaddan idi. 3 Amasya
atası Yoaşın etdiyi kimi Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi, amma
babası Davud kimi deyildi. 4 Lakin səcdəgahlar aradan qaldırılmadı, xalq
hələ səcdəgahlarda qurban gətirir və buxur yandırırdı.
5 Padşahlıq əlində möhkəmlənəndə Amasya padşah olan atasını
öldürmüş əyanları öldürdü. 6 [v] Ancaq Musanın Qanun kitabında yazıldığı
kimi qatillərin oğullarını öldürmədi, çünki Rəbb əmr edib demişdi:
«Oğula görə ata, ataya görə oğul öldürülməsin, hər kəs öz günahına
görə ölməlidir». 7 O, on min nəfər Edomlunu Duz dərəsində qırıb Selanı
müharibə ilə aldı. Onun adını Yoqteel qoydu və bu günə qədər də
belədir.
8 O vaxt Amasya İsrail padşahı Yehu oğlu Yehoaxaz oğlu Yoaşın
yanına qasidlər göndərib dedi: «Gəl, qarşılaşaq». 9 İsrail padşahı Yoaş
Yəhuda padşahı Amasyaya cavab verib dedi: «Livanda olan qanqal
oradakı sidr ağacına xəbər göndərib "qızını oğluma arvad olmaq
üçün ver" dedi. Amma Livanda olan bir çöl heyvanı keçərək qanqalı
tapdaladı. 10 Əlbəttə, sən Edomluları qırdın və ürəyin qürurlandı.
Bununla öyün və öz evində otur. Nə üçün sən Yəhudalılarla birlikdə
bəlaya düşmək üçün münaqişəyə atılırsan?»
11 Ancaq Amasya qulaq asmadı. İsrail padşahı Yoaş çıxıb Yəhuda
padşahı Amasya ilə Yəhudada olan Bet-Şemeşdə qarşılaşdı. 12 Yəhudalılar
İsraillilərin önündə məğlub oldular və hər kəs öz evinə qaçdı. 13 İsrail
padşahı Yoaş Yəhuda padşahı Axazya oğlu Yoaş oğlu Amasyanı
Bet-Şemeşdə tutdu. Yoaş Yerusəlimə gəlib şəhər divarının Efrayim
darvazasından Künc darvazasına qədər dörd yüz qulacını uçurdu.
14 Rəbbin məbədində və sarayın xəzinələrində tapılan bütün qızıl-
gümüşü, bütün əşyaları apardı. Girov olaraq tutduğu adamları da
götürüb Samariyaya qayıtdı.
15 Yoaşın qalan işləri, onun hünəri və Yəhuda padşahı Amasya ilə necə
vuruşduğu barədə İsrail padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır.
16 Yoaş ataları ilə uyudu və Samariyada İsrail padşahlarının yanında
basdırıldı. Onun yerinə oğlu Yarovam padşah oldu.
17 Yəhuda padşahı Yoaş oğlu Amasya İsrail padşahı Yehoaxaz oğlu
Yoaşın ölümündən sonra on beş il yaşadı.
18 Amasyanın qalan işləri barədə Yəhuda padşahlarının salnamələr
kitabında yazılmışdır. 19 Yerusəlimdə Amasyaya qəsd hazırladılar.
O, Lakişə qaçdı. Lakişə onun dalınca adamlar göndərib orada onu
öldürdülər. 20 Onu atlar üstündə gətirib Yerusəlimdə, Davudun şəhərində,
atalarının yanında basdırdılar. 21 Bütün Yəhuda xalqı on altı yaşlı

---

[v] **14:6** Qanun. 24:16; 2Saln. 25:4; Yez. 18:20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Azaryanı[w] götürüb atası Amasyanın yerinə padşah etdi. 22 Padşah ataları
ilə uyuduqdan sonra o, Elatı Yəhudaya qaytarıb oranı tikdi.

İsrail padşahı II Yarovam

23 Yəhuda padşahı Yoaş oğlu Amasyanın padşahlığının on beşinci ilində
Yoaş oğlu Yarovam Samariyada İsrail üzərində padşah oldu və qırx bir
il padşahlıq etdi. 24 O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi və Nevat oğlu
Yarovamın İsrailə etdirdiyi bütün günahlardan əl çəkmədi. 25[x] Qulu Qat-
Xeferli peyğəmbər Amittay oğlu Yunus vasitəsilə İsrailin Allahı Rəbbin
söylədiyi sözə görə o, Xamat keçidindən Arava dənizinə qədər İsrail
torpaqlarını geri aldı. 26 Çünki Rəbb İsraillilərin acı fəlakətini görmüşdü:
istər kölə olsun, istər azad, İsraillilərə kömək edən bir kəs olmadı. 27 Rəbb
heç vaxt İsrailin adını göylər altından siləcəyini deməmişdi, buna görə də
Yoaş oğlu Yarovamın vasitəsilə onlara qurtuluş verdi.
28 Yarovamın qalan işləri, etdiyi hər şey, onun hünəri, necə vuruşduğu
və əvvəllər Yəhudaya məxsus olan Dəməşqi və Xamatı İsrailə necə
qaytarması barədə İsrail padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır.
29 Yarovam ataları İsrail padşahları ilə uyudu və yerinə oğlu Zəkəriyyə
padşah oldu.

Yəhuda padşahı Azarya
(2Saln. 26:1-23)

15 1 İsrail padşahı Yarovamın padşahlığının iyirmi yeddinci ilində
Yəhuda padşahı Amasyanın oğlu Azarya padşah oldu. 2 O padşah
olduğu vaxt on altı yaşında idi və Yerusəlimdə əlli iki il padşahlıq etdi.
Anası Yerusəlimdən olub adı Yekolya idi. 3 Azarya atası Amasyanın etdiyi
kimi Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi. 4 Lakin səcdəgahlar aradan
qaldırılmadı, xalq hələ səcdəgahlarda qurban gətirir və buxur yandırırdı.
5 Rəbb padşaha bəla göndərdi, o, ölüm gününə qədər cüzamlı oldu.
Padşah başqa bir evdə yaşayırdı. Onun oğlu Yotam isə saraya başçılıq
edərək ölkə xalqına hökm edirdi.
6 Azaryanın qalan işləri və etdiyi hər şey barədə Yəhuda padşahlarının
salnamələr kitabında yazılmışdır. 7[y] Azarya ataları ilə uyudu və onu
Davudun şəhərində, atalarının yanında basdırdılar. Onun yerinə oğlu
Yotam padşah oldu.

İsrail padşahı Zəkəriyyə

8 Yəhuda padşahı Azaryanın padşahlığının otuz səkkizinci ilində Yarovam
oğlu Zəkəriyyə Samariyada İsrail üzərində padşah oldu və altı ay padşahlıq
etdi. 9 O, atalarının etdiyi kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi və Nevat oğlu

---

[w] **14:21** *Azarya* – başqa adı Uzziya. Bax: 2Pad. 15:13. [x] **14:25** Yun. 1:1 [y] **15:7** Yeş. 6:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yarovamın İsrailə etdirdiyi günahlardan əl çəkmədi. 10 Yaveş oğlu Şallum ona
qəsd hazırladı, onu xalqın qabağında vurub öldürdü və yerinə padşah oldu.
11 Zəkəriyyənin qalan işləri barədə İsrail padşahlarının salnamələr
kitabında yazılmışdır. 12 [z] Rəbbin Yehuya «dördüncü nəslinə qədər sənin
övladların İsrail taxtında oturacaqlar» deyə söylədiyi sözə görə belə oldu.

İsrail padşahı Şallum

13 Yəhuda padşahı Uzziyanın[a] padşahlığının otuz doqquzuncu ilində
Yaveş oğlu Şallum padşah oldu və Samariyada bir ay padşahlıq etdi.
14 Qadi oğlu Menaxem Tirsadan çıxıb Samariyaya gəldi. Samariyada
Yaveş oğlu Şallumu vurub öldürdü və yerinə padşah oldu.
15 Şallumun qalan işləri və necə qəsd hazırladığı barədə İsrail
padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır. 16 O vaxt Menaxem
Tirsadan çıxıb Tifsahda və onun ətrafında yaşayanların hamısını qırdı.
Darvazaları onun üzünə açmadıqlarına görə onları məhv etdi və orada
olan bütün hamilə qadınları doğradı.

İsrail padşahı Menaxem

17 Yəhuda padşahı Azaryanın padşahlığının otuz doqquzuncu ilində
Qadi oğlu Menaxem İsrail üzərində padşah oldu və Samariyada on il
padşahlıq etdi. 18 O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi və bütün ömrü
boyu Nevat oğlu Yarovamın İsrailə etdirdiyi günahlardan əl çəkmədi.
19 Aşşur padşahı Pul[b] ölkəyə hücum etdi. Menaxem ona min talant gümüş
verdi ki, padşahlığını möhkəmləndirmək üçün Pul onunla müttəfiq olsun.
20 Menaxem Aşşur padşahına vermək üçün İsrailin varlı adamlarının
hamısından gümüş yığdı, onların hər birindən əlli şekel gümüş aldı.
Onda Aşşur padşahı bu ölkədə qalmayıb geri qayıtdı.
21 Menaxemin qalan işləri və etdiyi hər şey barədə İsrail padşahlarının
salnamələr kitabında yazılmışdır. 22 Menaxem ataları ilə uyudu və yerinə
oğlu Peqahya padşah oldu.

İsrail padşahı Peqahya

23 Yəhuda padşahı Azaryanın padşahlığının əllinci ilində Menaxem
oğlu Peqahya Samariyada İsrail üzərində padşah oldu və iki il padşahlıq
etdi. 24 O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi və Nevat oğlu Yarovamın
İsrailə etdirdiyi günahlardan əl çəkmədi. 25 Peqahyanın mühafizəçilər
rəisi Remalya oğlu Peqah ona qəsd hazırladı, Gileadlılardan əlli nəfərin
köməyi ilə Samariyada sarayın qalasında onu Arqov və Arye ilə birgə
vurub öldürdü və onun yerinə padşah oldu.

---

[z] **15:12** 2Pad. 10:30 [a] **15:13** *Uzziya* – Azaryanın başqa adı. Bax: 2Pad. 14:21; 15:26.
[b] **15:19** *Pul* – Tiqlat-Pileserin başqa adı. Bax: 1Saln. 5:26.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

26 Peqahyanın qalan işləri və etdiyi hər şey barədə İsrail padşahlarının
salnamələr kitabında yazılmışdır.

İsrail padşahı Peqah

27 Yəhuda padşahı Azaryanın padşahlığının əlli ikinci ilində Remalya
oğlu Peqah Samariyada İsrail üzərində padşah oldu və iyirmi il padşahlıq
etdi. 28 O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi və Nevat oğlu Yarovamın
İsrailə etdirdiyi günahlardan əl çəkmədi.
29 İsrail padşahı Peqahın dövründə Aşşur padşahı Tiqlat-Pileser gəlib
İyonu, Avel-Bet-Maakanı, Yanoahı, Qedeşi, Xasoru, Gileadı, Qalileyanı və
bütün Naftali torpağını tutdu, əhalisini də Aşşura sürgün etdi. 30 Ela oğlu
Huşə Remalya oğlu Peqaha qəsd hazırladı, onu vurub öldürdü və Uzziya
oğlu Yotamın padşahlığının iyirminci ilində onun yerinə padşah oldu.
31 Peqahın qalan işləri və etdiyi hər şey barədə İsrail padşahlarının
salnamələr kitabında yazılmışdır.

Yəhuda padşahı Yotam
(2Saln. 27:1-9)

32 İsrail padşahı Remalya oğlu Peqahın padşahlığının ikinci ilində Uzziya
oğlu Yotam Yəhuda üzərində padşah oldu. 33 O, padşah olduğu vaxt iyirmi beş
yaşında idi və Yerusəlimdə on altı il padşahlıq etdi. Anası Sadoq qızı Yeruşa
idi. 34 Yotam atası Uzziyanın etdiyi kimi Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi.
35 Lakin səcdəgahlar aradan qaldırılmadı, xalq hələ səcdəgahlarda qurban
gətirir və buxur yandırırdı. O, Rəbbin məbədinin yuxarı darvazasını düzəltdi.
36 Yotamın qalan işləri və etdiyi hər şey barədə Yəhuda padşahlarının
salnamələr kitabında yazılmışdır. 37 Rəbb o dövrdə Aram padşahı Resini
və Remalya oğlu Peqahı Yəhudalıların üstünə göndərməyə başladı.
38 Yotam ataları ilə uyudu və babası Davudun şəhərində, atalarının
yanında basdırıldı. Onun yerinə oğlu Axaz padşah oldu.

Yəhuda padşahı Axaz
(2Saln. 28:1-27)

16 1 Remalya oğlu Peqahın padşahlığının on yeddinci ilində Yotam
oğlu Axaz Yəhuda üzərində padşah oldu. 2 Axaz padşah olduğu
vaxt iyirmi yaşında idi və Yerusəlimdə on altı il padşahlıq etdi. O, babası
Davuddan fərqli olaraq Allahı Rəbbin gözündə doğru olan işlər etmədi.
3 [c] Axaz İsrail padşahlarının yolu ilə getdi və Rəbbin İsrail övladlarının
önündən qovduğu millətlərin iyrənc əməllərini edərək oğlunu oda qurban
verdi. 4 O, səcdəgahlarda, təpələr üstündə və hər kölgəli ağac altında
qurban gətirir və buxur yandırırdı.

---

[c] **16:3** Qanun. 12:31

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 [d] Onda Aram padşahı Resin və İsrail padşahı Remalya oğlu Peqah
Yerusəlimin üzərinə hücum etdilər və Axazı mühasirəyə aldılar, ancaq
onu məğlub edə bilmədilər. 6 O vaxt Aram padşahı Resin Elatı Arama
qaytardı və Yəhudalıları Elatdan qovub çıxartdı. Edomlular Elata girdilər
və bu günə qədər orada yaşayırlar.
7 Axaz Aşşur padşahı Tiqlat-Pileserin yanına qasidlər göndərib dedi:
«Mən sənin qulun və nökərinəm. Gəl, məni üstümə hücum edən Aram və
İsrail padşahlarının əlindən qurtar». 8 Axaz Rəbbin məbədində və sarayın
xəzinələrində tapılan qızıl-gümüşü götürüb Aşşur padşahına hədiyyə
göndərdi. 9 Aşşur padşahı ona qulaq asdı: Dəməşqə hücum edib onu aldı,
əhalisini Qirə sürgün etdi və Resini öldürdü.
10 Padşah Axaz Aşşur padşahı Tiqlat-Pileseri qarşılamaq üçün Dəməşqə
getdi. O, Dəməşqdə olan qurbangahı gördü, qurbangahın bütün quruluşunu
və təsvirini kahin Uriyaya göndərdi. 11 Kahin Uriya padşah Axazın Dəməşqdən
göndərdiyi bütün şeylərə görə bir qurbangah düzəltdi. O, padşah Dəməşqdən
qayıdana qədər bunu etdi. 12 Padşah Dəməşqdən qayıdıb qurbangahı gördü. O
yaxınlaşıb qurbangahın üstünə qalxdı. 13 Qurbangahın üstündə öz yandırma
qurbanını və taxıl təqdimini yandırdı, tökmə təqdimini tökdü və ünsiyyət
qurbanlarının qanını oraya səpdi. 14 [e] Rəbbin önündə olan tunc qurbangahı
məbədin qabaq tərəfindən, öz qurbangahı ilə Rəbbin məbədi arasından gətirdi
və onu öz qurbangahının şimal tərəfinə qoydu. 15 Padşah Axaz kahin Uriyaya
əmr edib dedi: «Hər gün səhərin yandırma qurbanını, axşamın taxıl təqdimini,
padşahın yandırma qurbanını və taxıl təqdimini, bütün ölkə xalqının
yandırma qurbanını, taxıl təqdimini və tökmə təqdimini böyük qurbangahın
üstündə yandır. Yandırma qurbanlarının və başqa qurbanların bütün qanını
onun üstünə səp. Ancaq tunc qurbangah soraq etmək üçün mənim olacaq».
16 Kahin Uriya da padşah Axazın əmr etdiyi hər şeyi yerinə yetirdi.
17 [f] Padşah Axaz dayaqların yan lövhələrini kəsib dayaqların üstündən
ləyənləri götürdü. Hovuzu altında olan tunc buğaların üstündən qaldırıb
bir daş səkinin üstünə qoydu. 18 Şənbə günü üçün məbəddə düzəldilmiş
bağlı yeri və padşahın bayırdakı giriş yerini Aşşur padşahından ötrü
Rəbbin məbədindən götürdü.
19 Axazın qalan işləri barədə Yəhuda padşahlarının salnamələr
kitabında yazılmışdır. 20 [g] Axaz ataları ilə uyudu və Davudun şəhərində,
atalarının yanında basdırıldı. Onun yerinə oğlu Xizqiya padşah oldu.

İsrailin son padşahı Huşə

17 1 Yəhuda padşahı Axazın padşahlığının on ikinci ilində Ela
oğlu Huşə Samariyada İsrail üzərində padşah oldu və doqquz il

---

[d] **16:5** Yeş. 7:1 [e] **16:14** Çıx. 27:1-2; 2Saln. 4:1 [f] **16:17** 1Pad. 7:23-39; 2Saln. 4:2-6
[g] **16:20** Yeş. 14:28

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

padşahlıq etdi. 2 O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi, ancaq özündən
əvvəlki İsrail padşahları kimi deyildi. 3 Aşşur padşahı Şalmaneser
Huşənin üstünə hücum etmişdi və Huşə ona tabe olub xərac vermişdi.
4 Amma Aşşur padşahı Huşənin xəyanət etdiyini gördü, çünki o həm
Misir padşahı Sonun yanına qasidlər göndərmişdi, həm də hər il olduğu
kimi Aşşur padşahına xərac verməmişdi. Buna görə də Aşşur padşahı onu
tutub zindana saldı.

Samariyanın süqutu

5 Aşşur padşahı bütün ölkəyə hücum etdi. O, Samariyaya yaxınlaşdı
və oranı üç il mühasirədə saxladı. 6 Huşənin padşahlığının doqquzuncu
ilində Aşşur padşahı Samariyanı aldı və İsraillilləri Aşşur torpağına
sürgün etdi. Onları Xalahda, Qozan çayı sahilindəki Xavorda və Midiya
şəhərlərində yerləşdirdi.
7 Bu iş ona görə İsrail övladlarının başına gəldi ki, onları Misir padşahı
fironun əsarəti altından, Misir torpağından çıxaran özlərinin Allahı
Rəbbə qarşı günah etmişdilər. İsrail övladları başqa allahlara səcdə
etmişdilər. 8 Onların önündən Rəbbin qovduğu millətlərin adətlərinə və
İsrail padşahlarının qoyduğu qanunlara görə davranmışdılar. 9 Gizlində
özlərinin Allahı Rəbbə qarşı doğru olmayan işlər etmişdilər. Məskən
saldıqları hər yerdə keşikçi qülləsindən qalalı şəhərə qədər özləri üçün
səcdəgahlar tikmişdilər. 10 [h] Hər hündür təpənin üstündə, hər kölgəli
ağacın altında sütunlar və Aşera bütləri qoymuşdular. 11 Onların önündən
Rəbbin qovduğu millətlərin etdiyi kimi bütün bu səcdəgahlarda buxur
yandırmış və pis işlər görüb Rəbbi qəzəbləndirmişdilər. 12 Rəbb onlara
«belə etməyin» söylədiyinə baxmayaraq, onlar bütlərə qulluq etmişdilər.
13 Rəbb bütün peyğəmbərləri və görücüləri vasitəsilə İsraillilərə
və Yəhudalılara xəbərdarlıq edib demişdi: «Pis yolunuzdan dönün.
Atalarınıza buyurduğum və qullarım peyğəmbərlər vasitəsilə sizə
öyrətdiyim Qanunda olan bütün əmrlərimə və qanunlarıma əməl
edin». 14 Ancaq onlar bu sözlərə qulaq asmamışdılar və iman etməyən
ataları kimi özlərinin Allahı Rəbbə boyun əyməmişdilər. 15 Onun
qanunlarını, ataları ilə bağladığı əhdini və onlara etdiyi xəbərdarlıqları
rədd etmişdilər. Boş şey dalınca gedib boş adamlar olmuşdular. Rəbb
«ətrafınızdakı millətlər kimi etməyin» deyib əmr etdiyi halda onlar
kimi davranmışdılar. 16 [i] Özlərinin Allahı Rəbbin bütün əmrlərindən üz
döndərib iki tökmə dana bütü və Aşera bütü düzəltmişdilər, bütün səma
cisimlərinə səcdə etmişdilər və Baala qulluq etmişdilər. 17 [j] Oğullarını və
qızlarını oda qurban vermişdilər, falçılıq və baxıcılıq etmişdilər. Rəbbin
gözündə pis olan işlərə özlərini təslim edib Onu qəzəbləndirmişdilər.

---

[h] **17:10** 1Pad. 14:23 [i] **17:16** 1Pad. 12:28 [j] **17:17** Qanun. 18:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

18 Buna görə də Rəbb İsraillilərə qəzəblənib onlardan üz döndərdi.
Yalnız Yəhuda qəbiləsindən başqa heç biri qalmadı.
19 Yəhudalılar da özlərinin Allahı Rəbbin əmrlərinə əməl etməmişdilər
və İsraillilərin qoyduğu adətlərlə davranmışdılar. 20 Rəbb bütün İsrail
nəslindən üz döndərərək onları alçaldıb soyğunçulara təslim etdi
və nəhayət, onları hüzurundan kənara atdı. 21 Rəbb İsraili Davud
sülaləsindən alıb ayırmışdı və İsraillilər Nevat oğlu Yarovamı padşah
etmişdilər. Yarovam onları Rəbbin yolundan azdırmışdı və onlara böyük
günahlar etdirmişdi. 22 İsrail övladları Yarovamın etdiyi bütün günahlara
görə davranmışdılar və bu günahlardan əl çəkməmişdilər. 23 Rəbb
Öz qulu olan bütün peyğəmbərlər vasitəsilə söylədiyi kimi, nəhayət,
İsraillilərdən üz döndərdi. Onlar öz torpaqlarından Aşşur torpağına
sürgün olundular və bu günə qədər belədir.

Aşşurluların Samariyaya yeni sakinlər köçürməsi

24 Aşşur padşahı Babildən, Kutadan, Avvadan, Xamatdan və
Sefarvayimdən adamlar gətirib İsrail övladlarının yerinə Samariyanın
şəhərlərində yerləşdirdi. Onlar Samariyaya sahib oldular və oranın
şəhərlərində yaşadılar. 25 Onlar orada yaşamağa başlayanda Rəbbə sitayiş
etmirdilər. Rəbb də üstlərinə şirlər göndərdi və şirlər onları öldürməyə
başladı. 26 Onlar Aşşur padşahına dedilər: «Sürgün edib Samariyanın
şəhərlərində yerləşdirdiyin millətlər bu ölkə Allahının adətlərini
bilmirlər. O Allah da üstlərinə şirlər göndərdi və şirlər onları öldürür,
çünki bu adamlar ölkə Allahının adətlərini bilmirlər». 27 Aşşur padşahı
əmr edib dedi: «Oradan sürgün etdiyiniz kahinlərdən birini geri qaytarın,
adamları ilə gedib orada yaşasın və ölkə Allahının adətlərini onlara
öyrətsin». 28 Samariyadan sürgün etdikləri kahinlərdən biri gəlib Bet-Eldə
yaşadı və Rəbbə necə sitayiş etməyi onlara öyrətməyə başladı.
29 Ancaq hər millət öz allahının bütünü düzəltdi. Onları yaşadıqları
şəhərlərdə Samariyalıların səcdəgahlarda tikdikləri məbədlərə qoydular:
30 Babillilər Sukkot-Benot bütünü, Kutalılar Nerqal bütünü, Xamatlılar
Aşima bütünü, 31 Avvalılar Nivxaz və Tartaq bütlərini düzəltdilər.
Sefarvayimlilər isə oğullarını Sefarvayim allahları Adrammelek və
Anammelek üçün odda yandırırdılar. 32 Onlar Rəbbə də sitayiş edirdilər.
Səcdəgahların məbədlərində xidmət etmək üçün öz aralarından kahinlər
seçib qoydular. 33 Onlar həm Rəbbə, həm də aralarından sürgün
olunduqları millətlərin adətlərinə görə öz allahlarına sitayiş edirdilər.
34 *k* Onlar bu günə qədər də əvvəlki adətlərinə görə davranırlar və
Rəbbə sitayiş etmirlər, adını İsrail qoyduğu Yaqubun nəslinə Rəbbin
buyurduğu qaydalara, hökmlərə, qanunlara və əmrlərə əməl etmirlər. 35 *l*

---

[k] **17:34** Yar. 32:28; 35:10 [l] **17:35** Çıx. 20:5; Qanun. 5:9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbb Yaqub övladları ilə əhd etmişdi və onlara əmr edib demişdi: «Başqa
allahlara sitayiş və səcdə etməyin, onlara qulluq edib qurban gətirməyin.
36 [m] Ancaq böyük qüdrəti və uzatdığı əli ilə sizi Misir torpağından çıxaran
Rəbbə sitayiş və səcdə edin, Ona qurban gətirin. 37 Sizin üçün yazdığı
qaydalara, hökmlərə, qanunlara və əmrlərə həmişə diqqətlə əməl edin və
başqa allahlara sitayiş etməyin. 38 Sizinlə bağladığım əhdi unutmayın.
Başqa allahlara deyil, 39 yalnız Allahınız Rəbbə sitayiş etsəniz, O sizi
bütün düşmənlərinizin əlindən qurtarar». 40 Ancaq onlar bu sözlərə
qulaq asmadılar və bu günə qədər də özlərinin əvvəlki adətlərinə görə
davranırlar. 41 Beləcə bu millətlər həm Rəbbə, həm də öz bütlərinə sitayiş
edirdilər. Ataları necə edirdisə, oğulları və nəvələri də bu günə qədər
belə edirlər.

Yəhuda padşahı Xizqiya
(2Saln. 29:1-2; 31:1)

18 1 İsrail padşahı Ela oğlu Huşənin padşahlığının üçüncü ilində
Axaz oğlu Xizqiya Yəhuda üzərində padşah oldu. 2 O, padşah
olduğu vaxt iyirmi beş yaşında idi və Yerusəlimdə iyirmi doqquz il
padşahlıq etdi. Anası Zəkəriyyə qızı Avi idi. 3 Xizqiya babası Davudun
etdiyi kimi Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi. 4 [n] O, səcdəgahları
aradan qaldırdı, sütunları parça-parça etdi və Aşera bütünü kəsdi.
Musanın düzəltdiyi tunc ilanı əzib parçaladı, çünki İsraillilər onun adını
Nexuştan[j] qoyub o vaxta qədər ona buxur yandırırdılar.
5 Xizqiya İsrailin Allahı Rəbbə güvəndi. Özündən əvvəl və sonra olan
bütün Yəhuda padşahları arasında onun kimisi olmadı. 6 O, Rəbdən
yapışıb Onun yolundan dönmədi və Rəbbin Musaya verdiyi əmrlərinə
əməl etdi. 7 Rəbb də onunla idi və hara gedirdisə, uğur qazanırdı.
Xizqiya Aşşur padşahına qulluq etməkdən boyun qaçırdı. 8 Qəzzədə və
onun sərhədləri boyu, keşikçi qülləsindən qalalı şəhərə qədər hər yerdə
yaşayan Filiştliləri qırdı.
9 Xizqiyanın padşahlığının dördüncü ilində, yəni İsrail padşahı Ela
oğlu Huşənin padşahlığının yeddinci ilində Aşşur padşahı Şalmaneser
Samariya üzərinə hücum edib oranı mühasirəyə aldı. 10 Üç ildən sonra
şəhəri aldılar. Xizqiyanın padşahlığının altıncı ilində, yəni İsrail padşahı
Huşənin padşahlığının doqquzuncu ilində Samariya alındı. 11 Aşşur
padşahı İsraillilər Aşşur torpağına sürgün etdi və onları Xalahda, Qozan
çayı sahilindəki Xavorda və Midiya şəhərlərində yerləşdirdi. 12 Bu iş
ona görə onların başına gəldi ki, özlərinin Allahı Rəbbin sözünə qulaq
asmamışdılar və Onun əhdini, Rəbbin qulu Musanın əmr etdiyi hər şeyi
pozmuşdular. Onlar buna nə qulaq asmış, nə də əməl etmişdilər.

---

[m] **17:36** Qanun. 6:13 [n] **18:4** Say. 21:9 [j] **18:4** *Nexuştan* – ibrani dilində *tunc parçası.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Aşşurluların Yəhudaya hücum etməsi
(2Saln. 32:1-19; Yeş. 36:1-22)

13 Xizqiyanın padşahlığının on dördüncü ilində Aşşur padşahı
Sanxeriv Yəhudanın bütün qalalı şəhərlərinə hücum edib onları aldı.
14 Yəhuda padşahı Xizqiya Lakişə, Aşşur padşahına xəbər göndərib
dedi: «Təqsirkaram, üzərimdən geri çəkil, məndən nə qədər xərac
tələb etsən, verərəm». Aşşur padşahı Yəhuda padşahı Xizqiyadan xərac
olaraq otuz talant qızıl və üç yüz talant gümüş tələb etdi. 15 Xizqiya
Rəbbin məbədində və sarayın xəzinələrində tapılan gümüşün hamısını
verdi. 16 O vaxt Yəhuda padşahı Xizqiya Rəbbin məbədinin qapılarının
və sütunlarının üstünə özünün örtdüyü qızılı çıxartdı və onu Aşşur
padşahına verdi.

Aşşur padşahının Yerusəlimi hədələməsi

17 Aşşur padşahı öz ordu başçısını, baş məmuru və baş vəzirini böyük
qoşunla Lakişdən Yerusəlimə, padşah Xizqiyanın yanına göndərdi. Onlar
çıxıb Yerusəlimə gəldilər və Mahudbasan tarlası yoluna, yuxarı hovuzun
su kəmərinin yanına qalxıb orada dayandılar. 18 Onlar padşahı çağırdılar.
Saray rəisi Xilqiya oğlu Elyaqim, mirzə Şevna və salnaməçi Asəf oğlu
Yoah onların qabağına çıxdı.
19 Baş vəzir onlara dedi: «İndi Xizqiyaya söyləyin ki, böyük padşah
– Aşşur padşahı belə deyir: “Nəyə güvənirsən? 20 Sən yalnız boş
sözlər deyirsən, müharibə üçün tədbir və güc lazımdır. İndi sən kimə
güvənirsən ki, mənə qarşı çıxırsan? 21 [p] Yəqin sən əzilmiş qamış çubuğuna
– Misirə güvənirsən. Bil ki, kim ona söykənsə, əlinə batıb deşər. Misir
padşahı firon ona güvənənlərin hamısı üçün belədir. 22 Bəlkə mənə ‹biz
Allahımız Rəbbə güvənirik› söyləyəsiniz. Məgər bu həmin Allah deyildi
ki, Xizqiya Onun səcdəgahlarını və qurbangahlarını aradan qaldırdı? O,
Yəhudalılara və Yerusəlimlilərə də ‹yalnız Yerusəlimdəki bu qurbangahın
önündə səcdə edin› demədimi? 23 İndi ağam Aşşur padşahı ilə mərcə
gəl: əgər sən iki min süvari tapa bilsən, mən sənə o qədər at verərəm.
24 Görək sən ağamın kiçik qulu olan bir başçını necə məğlub edəcəksən.
Sən hələ döyüş arabaları və süvarilər almaq üçün Misirə güvənirsən!
25 Məgər indi mən bu yeri viran etməyə Rəbbin istəyi ilə gəlmədimmi?
Rəbb mənə ‹bu ölkəyə hücum edib onu viran et› dedi”».
26 Xilqiya oğlu Elyaqim, Şevna və Yoah baş vəzirə dedi: «Xahiş edirik,
bu qullarınla Arami dilində danış, biz bu dili başa düşürük, amma divar
üzərindəki xalqın eşitdiyi yerdə bizimlə Yəhudi dilində danışma». 27 Baş
vəzir onlara dedi: «Məgər ağam məni göndərib ki, bu sözləri təkcə sənin

---

p **18:21** Yez. 29:6-7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ağana və sənə söyləyim, yoxsa divar üzərində oturan bu adamlara? Axı onlar da sizinlə birgə nəcislərini yeyib sidiklərini içəcəklər».
28 Onda baş vəzir durub Yəhudi dilində uca səslə bağıraraq dedi: «Böyük padşahın – Aşşur padşahının sözünü eşidin! 29 Padşah belə deyir: “Xizqiya sizi aldatmasın, sizi mənim əlimdən qurtara bilməyəcək. 30 Qoy Xizqiya sizə ‹Rəbb bizi hökmən qurtaracaq və bu şəhər Aşşur padşahına təslim edilməyəcək› deyib Rəbbə arxayın etməsin”. 31 Ona qulaq asmayın! Çünki Aşşur padşahı belə deyir: “Mənimlə sülh bağlayın və yanıma gəlin. Mən gələnə qədər hər kəs öz üzüm meynəsinin və əncir ağacının bəhrəsindən yeyib öz quyusunun suyundan içəcək. 32 Sonra mən gəlib sizi ölkənizə bənzər bir ölkəyə – buğda, şərab, çörək, üzüm bağları, zeytun yağı və bal olan bir torpağa aparacağam. Beləcə ölməyib sağ qalarsınız. ‹Rəbb bizi qurtaracaq› deyib sizi azdıran Xizqiyaya qulaq asmayın. 33 Millətlərin allahlarından biri öz ölkəsini Aşşur padşahının əlindən qurtardımı? 34 Hanı Xamatın və Arpadın allahları? Hanı Sefarvayimin, Henanın və Avvanın allahları? Onlar Samariyanı mənim əlimdən qurtardılarmı? 35 Bütün bu allahlardan hansı öz ölkəsini mənim əlimdən qurtardı? Bəs Rəbb necə Yerusəlimi mənim əlimdən qurtara bilər?”»
36 Xalq susdu və onun cavabında heç nə demədi. Çünki padşah «ona cavab verməyin» deyə əmr etmişdi. 37 Saray rəisi Xilqiya oğlu Elyaqim, mirzə Şevna və salnaməçi Asəf oğlu Yoah cırılmış paltarlarda Xizqiyanın yanına gəlib baş vəzirin sözlərini ona çatdırdılar.

Padşah Xizqiyanın Yeşayadan məsləhət alması
(Yeş. 37:1-7)

19 1 Padşah Xizqiya bunu eşidəndə paltarını cırdı və çula bürünüb Rəbbin məbədinə girdi. 2 O, saray rəisi Elyaqimi, mirzə Şevnanı və kahinlərin ağsaqqallarını çula bürünmüş halda peyğəmbər Amots oğlu Yeşayanın yanına göndərdi. 3 Onlar Yeşayaya dedilər: «Xizqiya belə deyir: “Bu gün bəla, təhqir və rüsvayçılıq günüdür, çünki uşaqların doğulması vaxtı çatıb, ancaq doğmağa güc yoxdur. 4 Bəlkə ağası Aşşur padşahının var olan Allahı təhqir etməyə göndərdiyi baş vəzirin bütün sözlərini Allahın Rəbb eşidib buna görə məzəmmət edər. Ona görə də qalanlar üçün dua et”».
5 Padşah Xizqiyanın adamları Yeşayanın yanına gələndə 6 Yeşaya onlara dedi: «Ağanıza söyləyin ki, Rəbb belə deyir: “Aşşur padşahının nökərlərinin Mənə qarşı küfr edərək söylədiyi və sənin eşitdiyin sözlərdən qorxma. 7 Mən onun daxilinə elə bir ruh göndərəcəyəm ki, bir xəbər eşidib öz ölkəsinə qayıdacaq və orada onu qılıncla öldürtdürəcəyəm”».

Aşşur padşahının məktubu
(Yeş. 37:8-20)

8 Baş vəzir geri qayıdıb Aşşur padşahının Livna üzərinə hücum etdiyini gördü. Çünki Lakişdən geri çəkildiyini eşitmişdi. 9 Aşşur padşahına

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Kuş padşahı Tirhaqa sənin üstünə vuruşmağa gəlir» xəbəri çatdı. O,
Xizqiyanın yanına yenidən qasidlər göndərib dedi: 10 «Yəhuda padşahı
Xizqiyaya belə söyləyin: “Qoy güvəndiyin Allahın ‹Yerusəlim Aşşur
padşahına təslim edilməyəcək› deyə səni aldatmasın. 11 Axı sən eşitdin
ki, Aşşur padşahları bütün ölkələrə nə ediblər, oraları necə viran ediblər.
Sən qurtula biləcəksənmi? 12 Atalarımın məhv etdikləri millətlərin
– Qozanın, Xaranın, Resefin və Telassarda olan Edenlilərin allahları
onları qurtardımı? 13 Hanı Xamat padşahı, Arpad padşahı, Sefarvayim
şəhərinin, Henanın və Avvanın padşahı?”»
14 Xizqiya məktubu qasidlərdən alıb oxudu. O, Rəbbin məbədinə qalxıb
məktubu Rəbbin önündə yerə sərdi. 15 q Xizqiya Rəbbin önündə dua edib
dedi: «Ey keruvlar üstündə əyləşən İsrailin Allahı Rəbb! Bütün dünya
padşahlıqlarının Allahı yalnız Sənsən. Göyü və yeri Sən yaratmısan.
16 Ya Rəbb, qulağın eşitsin, gözün görsün, Sanxerivin var olan Allaha
qarşı küfr edərək göndərdiyi sözlərə qulaq as. 17 Ya Rəbb, doğrudur, Aşşur
padşahları millətləri və onların torpaqlarını talan etdilər, 18 allahlarını
oda atıb məhv etdilər. Çünki onlar Allah deyildi, insanlar onları ağac
və daşdan düzəltmişdilər. 19 Ey Allahımız Rəbb, indi isə yalvarıram, bizi
onun əlindən qurtar və bütün dünya padşahlıqları bilsinlər ki, ya Rəbb,
Sən, yalnız Sən Allahsan!»

Aşşurluların məğlubiyyəti barədə Yeşayanın peyğəmbərlik etməsi
(Yeş. 37:21-38)

20 Amots oğlu Yeşaya Xizqiyaya xəbər göndərib dedi: «İsrailin Allahı
Rəbb belə deyir: “Aşşur padşahı Sanxeriv barədə Mənə etdiyin duanı
eşitdim”. 21 Onun haqqında Rəbbin söylədiyi söz budur:

“Bakirə Sion qızı
Sənə xor baxıb lağ edir,
Yerusəlim qızı
Sənin arxanca başını bulayır.
22 Kimi söyüb küfr etdin?
Kimə qarşı səsini qaldırdın?
Kimə lovğalıqla baxdın?
İsrailin Müqəddəsinə!
23 Qasidlərinin vasitəsilə
Rəbbi təhqir edib dedin:
‹Çoxlu döyüş arabalarımla
Dağların zirvəsinə,
Livanın ən uca yerlərinə çıxdım.
Uca sidr ağaclarını,

---

q **19:15** Çıx. 25:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Gözəl sərv ağaclarını kəsdim,
Ən son məskəninə,
Yaşıl meşələrinə girdim.
24 Quyu qazdım və özgə sularını içdim,
Misirin bütün çaylarını ayağımla qurutdum›.

25 Məgər eşitməmisən ki,
Mən çoxdan bu işi hazırladım,
Qədimdən bəri müəyyən etdiyimi
İndi yerinə yetirirəm ki,
Sən qalalı şəhərləri dağıdıb
Viranəliyə çevirəsən.
26 Bu şəhərlərin sakinləri zəiflədi,
Çaşqınlığa və xəcalətə düşdülər.
Yetişməmişdən əvvəl yandırılan
Çöl otu, göyərti və damda bitən ot kimi oldular.
27 Sənin oturuşunu,
Girişini-çıxışını,
Mənə qarşı hiddətini bilirəm.
28 Mənə qarşı hiddətləndiyinə görə,
Lovğalığın qulağıma çatdığına görə
Halqamı burnuna və yüyənimi ağzına taxacağam,
Səni gəldiyin yolla geri qaytaracağam.

29 Ancaq sənin üçün əlamət budur, ey Xizqiya!
Bu il və gələn il özü yetişən barını,
Üçüncü il isə taxıl zəmilərini,
Üzüm bağları salıb onların bəhrəsini yeyin.
30 Yəhuda nəslindən xilas olub qalanlar
Yenə aşağıya doğru kök atacaqlar,
Yuxarıya doğru bəhrə verəcəklər.
31 Çünki qalanlar Yerusəlimdən,
Xilas olanlar Sion dağından çıxacaqlar.
Rəbbin qeyrəti bunu edəcək”.

32 Buna görə Aşşur padşahı barədə Rəbb belə deyir:
“O bu şəhərə girməyəcək,
Oraya ox atmayacaq,
Qarşısına qalxanla çıxmayacaq,
Qala önündə torpaq qalağı qurmayacaq.
33 Ancaq gəldiyi yolla geri qayıdacaq,
Bu şəhərə girməyəcək”

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbb belə bəyan edir.
34 “Mən bu şəhəri Özüm üçün,
Qulum Davudun xatirinə qoruyub xilas edəcəyəm”».
35 O gecə Rəbbin mələyi çıxıb Aşşur ordugahında yüz səksən beş min
nəfəri qırdı. Səhər erkən qalxıb gördülər ki, onların hamısı öldürülüb.
36 Aşşur padşahı Sanxeriv geri çəkilib getdi və Ninevada qaldı. 37 O öz
allahı Nisrokun məbədində səcdə edərkən oğulları Adrammelek və
Şareser onu qılıncla öldürdülər və Urartu ölkəsinə qaçdılar. Sanxerivin
yerinə oğlu Esar-Xaddon padşah oldu.

Xizqiyanın xəstələnməsi
(2Saln. 32:24-26; Yeş. 38:1-8,21-22)

20 1 O günlərdə Xizqiya ölümcül xəstələndi. Peyğəmbər Amots
oğlu Yeşaya onun yanına gəlib dedi: «Rəbb belə deyir: “Evin
üçün vəsiyyət et, çünki xəstəlikdən sağalmayıb öləcəksən”». 2 Xizqiya
üzünü divara çevirdi və Rəbbə dua edib dedi: 3 «Yalvarıram, ya Rəbb,
yadına sal ki, necə Sənin önündə salehliklə və sidq ürəklə davranmışam,
necə Sənin gözündə yaxşı olan işlər etmişəm». Xizqiya acı-acı ağladı.
4 Yeşaya hələ orta həyətdən çıxmamış ona Rəbbin bu sözü nazil oldu:
5 «Qayıt, Mənim xalqımın hökmdarı Xizqiyaya söylə ki, baban Davudun
Allahı Rəbb belə deyir: “Sənin duanı eşitdim, göz yaşlarını gördüm.
İndi Mən səni sağaldıram və üçüncü gün Rəbbin məbədinə qalxacaqsan.
6 Sənin ömrünü on beş il artırıram. Səni və bu şəhəri Aşşur padşahının
əlindən qurtaracağam, onu Özüm üçün və qulum Davudun xatirinə
qoruyacağam”». 7 Sonra Yeşaya «əncir kündəsi götürün» dedi. Bunu
götürüb çibanın üstünə qoydular və padşah sağaldı.
8 Xizqiya Yeşayaya demişdi: «Rəbbin məni sağaldacağına və üçüncü
gün Rəbbin məbədinə qalxacağıma əlamət nədir?» 9 Yeşaya dedi:
«Söylədiyi sözə əməl edəcəyinə Rəbbin verdiyi əlamət budur: sənin
istəyinə görə kölgə ya on dərəcə qabağa gedəcək ya da on dərəcə geri
çəkiləcək». 10 Xizqiya dedi: «Kölgə üçün on dərəcə qabağa getmək asandır.
Qoy on dərəcə geri çəkilsin». 11 Peyğəmbər Yeşaya Rəbbi çağırdı, Rəbb də
Axazın tikdiyi günəş saatının üstünə düşən kölgəni on dərəcə geri çəkdi.

Xizqiyanın ağılsızlığı
(Yeş. 39:1-8)

12 O zaman Babil padşahı Baladan oğlu Merodak-Baladan Xizqiyaya
məktublar və hədiyyələr göndərdi, çünki Xizqiyanın xəstələndiyini
eşitmişdi. 13 Bunlar Xizqiyanı sevindirdi. O, xəzinəsində olan bütün
şeyləri – qızıl-gümüşü, ətriyyatı, qiymətli yağları, silah anbarını elçilərə
göstərdi. Xizqiyanın sarayında və bütün ölkəsində onlara göstərmədiyi
bir şey qalmadı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

14 Onda Yeşaya peyğəmbər padşah Xizqiyanın yanına gəlib ona dedi:
«Bu adamlar nə dedilər? Sənin yanına haradan gəldilər?» Xizqiya dedi:
«Uzaq bir ölkədən – Babildən gəldilər». 15 Yeşaya dedi: «Sənin sarayında
nə gördülər?» Xizqiya dedi: «Sarayımda olan bütün şeyləri gördülər.
Xəzinəmdə onlara göstərmədiyim bir şey qalmadı».
16 Yeşaya Xizqiyaya dedi: «Rəbbin sözünü dinlə: 17[r] "Bir gün gələcək ki,
sənin sarayında olan hər şey və atalarının bu günə qədər yığdıqları şeylər
Babilə aparılacaq, heç nə qalmayacaq" deyir Rəbb. 18[s] "Sənin nəslindən
olan və səndən törəyən bəzi oğullarını götürüb aparacaqlar və onlar
Babil padşahının sarayında hərəmağası olacaq"». 19 Xizqiya Yeşayaya
dedi: «Söylədiyin Rəbbin sözü yaxşı sözdür». Sonra dedi: «Heç olmasa
mənim dövrümdə sülh və əmin-amanlıq olacaq. Bu, yaxşı deyilmi?»
20 Xizqiyanın qalan işləri, onun bütün hünəri, hovuz və su kəməri
düzəldib suyu necə şəhərə gətirməsi barədə Yəhuda padşahlarının
salnamələr kitabında yazılmışdır. 21 Xizqiya ataları ilə uyudu və yerinə
oğlu Menaşşe padşah oldu.

Yəhuda padşahı Menaşşe
(2Saln. 33:1-20)

21 1 Menaşşe padşah olduğu vaxt on iki yaşında idi və Yerusəlimdə
əlli beş il padşahlıq etdi. Anasının adı Xefsivah idi. 2[t] O, İsrail
övladlarının önündən Rəbbin qovduğu millətlərin etdikləri iyrənc işlər kimi
Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi. 3 Atası Xizqiyanın dağıtdığı səcdəgahları
yenidən tikdi. İsrail padşahı Axav kimi Baal bütü üçün qurbangahlar qurdu və
Aşera bütü düzəltdi, bütün səma cisimlərinə səcdə və qulluq etdi. 4[u] Rəbbin
«adımı Yerusəlimdə qoyacağam» dediyi məbədində Menaşşe qurbangahlar
tikməyə başladı. 5 Rəbbin məbədinin hər iki həyətində bütün səma cisimlərinə
qurbangahlar düzəltdi. 6 O, oğlunu oda qurban verdi, gələcəyi dedi, baxıcılıq
edib cindarlara və ruhçağıranlara müraciət etdi. Beləliklə, Rəbbin gözündə
çoxlu pis işlər görərək Onu qəzəbləndirdi. 7[v] Düzəltdiyi oyma Aşera bütünü
məbədə qoydu. Rəbb Davuda və oğlu Süleymana demişdi: «Bu məbəddə və
bütün İsrail qəbilələrindən seçdiyim Yerusəlimdə Öz adımı əbədi qoyacağam.
8 Əgər Mənim onlara buyurduqlarıma və qulum Musanın onlara əmr etdiyi
bütün Qanuna əməl etsələr, İsrailliləri atalarına verdiyim torpaqdan didərgin
düşməyə qoymayacağam». 9 Ancaq onlar bu sözlərə qulaq asmadılar. İsrail
övladlarının önündə Rəbbin məhv etdiyi millətlərdən də çox pis işlər etmək
üçün Menaşşe onları yoldan çıxartdı.
10 Rəbb Öz qulları peyğəmbərlər vasitəsilə dedi: 11 «Yəhuda padşahı Menaşşe
bu iyrənc işləri etməklə özündən əvvəlki Emorluların etdiklərindən də çox

---

[r] **20:17** 2Pad. 24:13; 2Saln. 36:10 [s] **20:18** 2Pad. 24:10-16; Dan. 1:1-7 [t] **21:2** Yer. 15:4
[u] **21:4** 2Şam. 7:13 [v] **21:7-8** 1Pad. 9:3-5; 2Saln. 7:12-18

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

pislik etdi və bütləri ilə Yəhudalılara da günah etdirdi. 12 Buna görə də İsrailin
Allahı Rəbb belə deyir: “Mən Yerusəlimin və Yəhudanın üzərinə elə bir bəla
gətirəcəyəm ki, bunu eşidən hər kəsin qulaqları cingildəyəcək. 13 Samariyanı
ölçdüyüm ipi və Axav nəslinin üstünə çəkdiyim şaqulu Yerusəlimin üzərinə
də çəkəcəyəm. Bir nəfər boşqabı necə silib üzüstə çevirirsə, Mən də Yerusəlimi
elə siləcəyəm. 14 İrsimin qalanlarından üz döndərəcəyəm, onları düşmənlərinə
təslim edəcəyəm və düşmənləri onları soyub talan edəcək. 15 Çünki gözümdə
pis olan işlər edirdilər və ataları Misirdən çıxdıqları gündən bu günə qədər
Məni qəzəbləndirirdilər”».
16 Menaşşe Rəbbin gözündə pis olan işlər edərək Yəhudalılara etdirdiyi
günahdan başqa çoxlu günahsız qan tökü b Yerusəlimi başdan-başa qana buladı.
17 Menaşşenin qalan işləri, etdiyi hər şey və elədiyi günah barədə
Yəhuda padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır. 18 Menaşşe
ataları ilə uyudu və öz sarayının bağçasında – Uzza bağçasında
basdırıldı. Onun yerinə oğlu Amon padşah oldu.

Yəhuda padşahı Amon
(2Saln. 33:21-25)

19 Amon padşah olduğu vaxt iyirmi iki yaşında idi və Yerusəlimdə iki il
padşahlıq etdi. Anası Yotvalı Xarusun qızı olub adı Meşullemet idi. 20 O, atası
Menaşşenin etdiyi kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi. 21 Atasının yolu
ilə gedib onun qulluq etdiyi bütlərə səcdə və qulluq etdi. 22 Atalarının Allahı
Rəbbi tərk etdi və Rəbbin yolu ilə getmədi. 23 Amonun əyanları ona qəsd
hazırladılar və padşahı sarayında öldürdülər. 24 Ölkə xalqı padşah Amona qəsd
hazırlayanların hamısını qırdı və onun yerinə oğlu Yoşiyanı padşah etdi.
25 Amonun qalan işləri barədə Yəhuda padşahlarının salnamələr
kitabında yazılmışdır. 26 O, Uzza bağçasında, öz qəbrində basdırıldı.
Onun yerinə oğlu Yoşiya padşah oldu.

Yəhuda padşahı Yoşiya
(2Saln. 34:1-2)

22 1 [w] Yoşiya padşah olduğu vaxt səkkiz yaşında idi və Yerusəlimdə
otuz bir il padşahlıq etdi. Anası Bosqatlı Adayanın qızı olub adı
Yedida idi. 2 O, Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi, hər işdə babası
Davudun yolu ilə gedərək ondan kənara çıxmadı.

Məbəddə Qanun kitabının tapılması
(2Saln. 34:8-28)

3 Yoşiyanın padşahlığının on səkkizinci ilində padşah mirzə Meşullam
oğlu Asalya oğlu Şafanı Rəbbin məbədinə göndərib dedi: 4 «Baş kahin

---

[w] **22:1** Yer. 3:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Xilqiyanın yanına get. Qoy o, astana keşikçilərinin xalqdan yığdıqları
Rəbbin məbədinə gətirilən pulu tərəzidə çəksin. 5 Onu Rəbbin məbədinin
işinə nəzarət edənlərə versinlər. Onlar da pulu məbədin uçuq yerlərini
təmir etmək üçün Rəbbin məbədində olan işçilərə – 6 dülgərlərə, ustalara,
bənnalara, məbədi təmir etmək üçün taxta və yonulmuş daş alanlara
versinlər. 7 Ancaq əllərinə verilən pulun hesabı onlarla aparılmasın, çünki
sədaqətlə çalışırlar».
8 Baş kahin Xilqiya mirzə Şafana dedi: «Rəbbin məbədində Qanun
kitabını tapdım». Xilqiya kitabı Şafana verdi və Şafan onu oxudu.
9 Mirzə Şafan padşahın yanına gəldi və ona xəbər gətirib dedi: «Qulların
məbəddə tapılan pulu boşaltdılar və onu Rəbbin məbədinin işinə nəzarət
edənlərə verdilər». 10 Mirzə Şafan padşaha bildirib dedi: «Kahin Xilqiya
mənə bir kitab verdi». Şafan onu padşahın önündə oxudu.
11 Padşah Qanun kitabının sözlərini eşidəndə paltarını cırdı. 12 Padşah
kahin Xilqiyaya, Şafan oğlu Axiqama, Mikeya oğlu Akbora, mirzə Şafana
və padşahın xidmətçisi Asayaya əmr edib dedi: 13 «Gedin, tapılmış bu
kitabın sözlərinə görə mənim üçün, xalq və bütün Yəhuda üçün Rəbdən
soruşun, çünki Rəbbin bizə qarşı alovlanmış qəzəbi böyükdür. Ona görə
ki atalarımız bu kitabın sözlərinə qulaq asmamışdı və orada bizim üçün
yazılmış bu şeylərə əməl etməmişdi».
14 Kahin Xilqiya, Axiqam, Akbor, Şafan və Asaya qadın peyğəmbər
Xuldanın yanına getdilər. O, paltarlara baxan Harhas oğlu Tiqva oğlu
Şallumun arvadı idi və Yerusəlimdə ikinci məhəllədə yaşayırdı. Onunla
söhbət etdilər. 15 Qadın onlara dedi: «İsrailin Allahı Rəbb deyir: sizi Mənim
yanıma göndərən adama söyləyin ki, 16 Rəbb belə deyir: “Mən Yəhuda
padşahının oxuduğu kitabdakı bütün sözlərə görə bu yerə və burada
yaşayanların üzərinə bəla gətirəcəyəm. 17 Onlar Məni tərk etdilər və başqa
allahlara buxur yandıraraq bütün əməlləri ilə Məni qəzəbləndirdilər. Buna
görə də bu yerə qarşı qəzəbim alovlanacaq və sönməyəcək”. 18 Ancaq
Rəbdən soruşmaq üçün sizi göndərən Yəhuda padşahına söyləyin ki,
İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: “Sözlərimi dinlədin. 19 Mənim bu yer və
orada yaşayanlar barədə ‹viranəlik və lənət olsun› deyə söylədiyim sözü
eşidəndə ürəyin yumşaldı və Rəbbin önündə özünü aşağı tutdun, paltarını
cırıb önümdə ağladın. Buna görə də Mən səni eşitdim” belə deyir Rəbb.
20 “Bundan ötrü Mən səni atalarına qoşacağam, rahatlıqla öz qəbrinə
qoyulacaqsan və bu yerin üzərinə gətirəcəyim bütün bəlanı gözlərin
görməyəcək”». Onlar bu xəbəri padşaha çatdırdılar.

Padşah və xalqın Rəbb ilə əhd bağlaması
(2Saln. 34:3-7,29-30)

23 1 Padşah Yəhuda və Yerusəlimin bütün ağsaqqallarını çağırtdırıb
öz yanına topladı. 2 Padşah, onunla birgə bütün Yəhuda

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

adamları, Yerusəlimdə yaşayanların hamısı, kahinlər, peyğəmbərlər və böyükdən kiçiyə qədər bütün xalq Rəbbin məbədinə qalxdı. O, Rəbbin məbədində tapılmış Əhd kitabının bütün sözlərini onlara eşitdirərək oxudu. 3 Padşah sütunun yanında dayandı. O, Rəbbin önündə əhd bağladı ki, Rəbbin ardınca gedib Onun əmrlərinə, göstərişlərinə, qaydalarına bütün qəlbi, bütün varlığı ilə əməl etsin və bu kitabda yazılmış əhdin sözlərini yerinə yetirsin. Bütün xalq da onunla birgə əhd bağladı.

Yoşiyanın bütpərəstliyi aradan qaldırması

4 [x] Padşah baş kahin Xilqiyaya, müavin kahinlərə və astana keşikçilərinə əmr etdi ki, Baal, Aşera və bütün səma cisimləri üçün düzəldilmiş şeylərin hamısını Rəbbin məbədindən çıxarsınlar. Onları Yerusəlimin kənarında olan Qidron vadisindəki tarlalarda yandırdı və küllərini Bet-Elə apardı. 5 O, Yəhuda şəhərlərində və Yerusəlimin ətrafında olan səcdəgahlarda buxur yandırmaq üçün Yəhuda padşahlarının qoyduqları kahinləri və Baala, günəşə, aya, bürclərə, bütün səma cisimlərinə buxur yandıranları işdən kənar etdi. 6 Aşera bütünü Rəbbin məbədindən Yerusəlimin kənarına, Qidron vadisinə çıxartdı. Onu Qidron vadisində yandırdı, əzib toz etdi və tozunu adi adamların qəbirləri üstünə səpələyib murdarladı. 7 Rəbbin məbədində məbəd fahişəliyi ilə məşğul olan kişilərin evlərini dağıtdı. Qadınlar orada Aşera üçün çadırlar toxuyurdular. 8 Yoşiya Yəhuda şəhərlərindən bütün kahinləri gətirtdi, Gevadan Beer-Şevaya qədər bu kahinlərin buxur yandırdıqları səcdəgahları murdar etdi. Şəhər rəisi Yeşuanın darvazasının girəcək yerində, sol tərəfdə olan şəhər darvazasındakı səcdəgahları dağıtdı. 9 Lakin səcdəgahların kahinləri Yerusəlimdə Rəbbin qurbangahına qalxmırdılar, amma qardaşları ilə birlikdə mayasız çörək yeyirdilər. 10 [y] [z] Yoşiya Ben-Hinnom vadisində olan Tofeti murdar etdi ki, heç kəs oğlunu ya qızını Molek üçün oda qurban verməsin. 11 O, Rəbbin məbədinə, saray xidmətçisi Natan-Melekin həyətdə olan otağına Yəhuda padşahlarının günəşə həsr etdikləri atların gətirilməsinə son qoydu və günəş arabalarını odda yandırdı. 12 [a] Axazın yuxarı otağının damında Yəhuda padşahlarının düzəltdiyi qurbangahları və Rəbbin məbədinin iki həyətində Menaşşenin düzəltdiyi qurbangahları da padşah dağıtdı. Onları orada qırıb əzdi və tozlarını Qidron vadisinə səpələdi. 13 [b] Yerusəlimin şərq tərəfində, Həlak dağının cənub tərəfində Sidonluların iyrənc bütü Aştoret, Moavlıların iyrənc bütü Kemoş və Ammonluların iyrənc bütü Milkom üçün İsrail padşahı Süleymanın düzəltdiyi səcdəgahları padşah murdar etdi. 14 O, sütunları parça-parça etdi, Aşera bütlərini kəsdi və onların yerlərini insan sümükləri ilə doldurdu.

---

[x] **23:4-6** 2Pad. 21:3; 2Saln. 33:3 [y] **23:10** Lev. 18:21 [z] **23:10** Yer. 7:31; 19:1-6; 32:35
[a] **23:12** 2Pad. 21:5; 2Saln. 33:5 [b] **23:13** 1Pad. 11:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

15[c] Həmçinin Bet-Eldə olan qurbangahı və İsrailə günah etdirmiş Nevat
oğlu Yarovamın düzəltdiyi səcdəgahı dağıtdı. O, səcdəgahı yandırdı və
əzib toz etdi, Aşera bütünü də yandırdı. 16[d] Yoşiya dönüb qarşısındakı
dağda olan qəbirləri gördü və sümükləri qəbirlərdən götürtdü. Bu işləri
qabaqcadan söyləyən Allah adamının dediyi Rəbbin sözünə görə onları
qurbangah üzərində yandırıb onu murdar etdi. 17[e] Yoşiya dedi: «Orada
gördüyüm abidə nədir?» Şəhərin adamları ona dedilər: «Yəhudadan gələn
Allah adamının qəbridir. O, Bet-El qurbangahına qarşı sənin etdiyin
bu işləri qabaqcadan söyləmişdi». 18 O dedi: «Ona toxunmayın, heç
kəs onun sümüklərini narahat etməsin». Onun və Samariyadan gələn
peyğəmbərin sümüklərinə toxunmadılar. 19 Yoşiya Samariya şəhərlərində
olan bütün səcdəgahlardakı məbədləri aradan qaldırdı. İsrail padşahları
bu məbədləri tikib Rəbbi qəzəbləndirmişdilər. O, Bet-Eldə etdiyi bütün
işləri bu yerlərdə də etdi. 20 Yoşiya qurbangahların üstündə həmin
səcdəgahlardakı bütün kahinləri qurban gətirdi və insan sümükləri
yandırdı. Sonra Yerusəlimə qayıtdı.

Yoşiyanın Pasxa bayramını keçirməsi
(2Saln. 35:1-19)

21 Padşah bütün xalqa əmr edib dedi: «Bu Əhd kitabında yazıldığına
görə Allahınız Rəbb üçün Pasxa bayramını keçirin». 22 İsrailə hökm
edən hakimlərin dövründən bəri, İsrail və Yəhuda padşahlarının bütün
dövrü boyu Pasxa bayramı belə keçirilməmişdi. 23 Ancaq Yoşiyanın
padşahlığının on səkkizinci ilində bu Pasxa Rəbb üçün Yerusəlimdə
keçirildi.
24 Bundan başqa, Yoşiya Rəbbin məbədində kahin Xilqiyanın
tapdığı kitabda yazılan Qanunun sözlərinə əməl edərək cindarları və
ruhçağıranları, ev bütlərini və başqa bütləri – Yəhuda ölkəsində və
Yerusəlimdə gözünə dəyən bütün mənfur şeyləri məhv etdi. 25 Musanın
bütün Qanununa görə bütün qəlbi, bütün varlığı, bütün gücü ilə onun
kimi Rəbbə üz tutan bir padşah nə ondan əvvəl, nə də ondan sonra oldu.
26 Ancaq Menaşşenin Rəbbi qəzəbləndirmək üçün etdiyi bütün
əməllərindən ötrü Rəbb Yəhudalılara qarşı alovlanan böyük qəzəbindən
dönmədi. 27 Rəbb dedi: «İsraillilər gözümün önündən rədd etdiyim kimi
Yəhudalıları da rədd edəcəyəm, seçdiyim şəhər Yerusəlimdən və “adım
orada olacaq” dediyim məbəddən üz döndərəcəyəm».

---

[c] **23:15** 1Pad. 12:33 [d] **23:16** 1Pad. 13:2 [e] **23:17** 1Pad. 13:30-32

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yoşiyanın ölümü
(2Saln. 35:20–36:1)

28 Yoşiyanın qalan işləri və etdiyi hər şey barədə Yəhuda padşahlarının
salnamələr kitabında yazılmışdır. 29[f] Onun dövründə Misir padşahı
firon Neko Fərat çayına tərəf Aşşur padşahının üstünə hücum etmək
istədi. Padşah Yoşiya onunla qarşılaşmağa çıxdı. Firon Neko Yoşiya
ilə Megiddoda qarşılaşıb onu öldürdü. 30 Adamları onun cəsədini
Megiddodan götürüb araba ilə Yerusəlimə gətirdilər və öz qəbrində
basdırdılar. Ölkə xalqı Yoşiyanın oğlu Yehoaxazı götürüb məsh etdi və
onu atasının yerinə padşah etdi.

Yəhuda padşahı Yehoaxaz
(2Saln. 36:2-4)

31 Yehoaxaz padşah olduğu vaxt iyirmi üç yaşında idi və Yerusəlimdə
üç ay padşahlıq etdi. Anası Livnalı Yeremyanın qızı olub adı Xamutal
idi. 32 O, atalarının etdiyi kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi.
33 Firon Neko Xamat torpağındakı Rivlada onu əsir aldı ki, Yerusəlimdə
padşahlıq edə bilməsin. O, ölkə üzərinə bir talant qızıl və yüz talant
gümüş miqdarında xərac qoydu. 34[g] Firon Neko Yoşiyanın oğlu Elyaqimi
atası Yoşiyanın yerinə padşah etdi və onun adını dəyişdirib Yehoyaqim
qoydu. Yehoaxazı isə götürüb apardı. Yehoaxaz Misirə gəlib orada öldü.
35 Yehoyaqim firona qızıl-gümüş verdi və fironun istədiyi qədər gümüş
vermək üçün ölkə üzərinə vergi qoydu. O, firon Nekoya vermək üçün ölkə
xalqından hər kəsə təyin olunmuş məbləğə görə qızıl-gümüş alırdı.

Yəhuda padşahı Yehoyaqim
(2Saln. 36:5-8)

36[h] Yehoyaqim padşah olduğu vaxt iyirmi beş yaşında idi və
Yerusəlimdə on bir il padşahlıq etdi. Anası Rumalı Pedayanın qızı olub
adı Zevida idi. 37 O, atalarının etdiyi kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər
etdi.

24 1[i] Yehoyaqimin dövründə Babil padşahı Navuxodonosor onun
üzərinə hücum etdi. Yehoyaqim üç il ona tabe oldu, amma
sonra ona qulluq etməkdən boyun qaçırdı. 2 Xaldeylilərin, Aramlıların,
Moavlıların və Ammonluların qoşunlarını Rəbb ona qarşı göndərdi;
Rəbbin Öz qulları peyğəmbərlər vasitəsilə söylədiyi sözünə görə
Yəhudanı məhv etmək üçün onun üzərinə göndərdi. 3 Həqiqətən, Rəbbin
sözünə görə Yəhudanın başına bu iş gəldi ki, Menaşşenin etdiyi bütün

---

[f] **23:29** Zək. 12:11; Vəhy 16:16 [g] **23:34** Yer. 22:11-12 [h] **23:36** Yer. 22:18-19; 26:1-6; 35:1-19 [i] **24:1** Yer. 25:1-38; Dan. 1:1-2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

günahlardan ötrü Rəbb onları hüzurundan rədd etsin. 4 Çünki onun
günahsız qan tökü b Yerusəlimi qanla doldurmasını Rəbb bağışlamaq
istəmədi.
5 Yehoyaqimin qalan işləri və etdiyi hər şey barədə Yəhuda
padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır. 6 Yehoyaqim ataları ilə
uyudu və yerinə oğlu Yehoyakin padşah oldu. 7 Misir padşahı bir daha öz
ölkəsindən kənara çıxmadı, çünki Misir vadisindən Fərat çayına qədər
Misir padşahının əvvəllər işğal etdiyi hər yeri Babil padşahı tutmuşdu.

Yəhuda padşahı Yehoyakin
(2Saln. 36:9-10)

8 Yehoyakin padşah olduğu vaxt on səkkiz yaşında idi və Yerusəlimdə
üç ay padşahlıq etdi. Anası Yerusəlimli Elnatanın qızı olub adı Nexuşta
idi. 9 Yehoyakin atasının etdiyi kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi.
10 O zaman Babil padşahı Navuxodonosorun qoşunları Yerusəlimə
yaxınlaşdı. Şəhər mühasirəyə alındı. 11 Qoşunlar şəhəri mühasirəyə
alanda Babil padşahı Navuxodonosor onun ətrafına gəldi. 12 [j] Yəhuda
padşahı Yehoyakin anası, əyanları, rəisləri və saray xidmətçiləri ilə
birlikdə Babil padşahına təslim oldu. Padşahlığının səkkizinci ilində
Babil padşahı onu əsir aldı. 13 Rəbbin söylədiyi kimi Rəbbin məbədinin
və sarayın xəzinələrini oradan çıxartdı. İsrail padşahı Süleymanın
Rəbbin məbədi üçün düzəltdiyi bütün qızıl şeyləri parça-parça etdi. 14 O
bütün Yerusəlimliləri, bütün rəisləri, igid adamların hamısını – cəmi on
min nəfəri və bütün ustalarla sənətkarları sürgün etdi. Ölkədə yoxsul
xalqdan başqa heç kəs qalmadı. 15 [k] Yehoyakini də Babilə sürgün etdi.
Padşahın anasını, arvadlarını, saray xidmətçilərini və ölkənin adlı-sanlı
adamlarını Yerusəlimdən sürgün edib Babilə apardı. 16 Babil padşahı sayı
yeddi min nəfər olan bütün döyüşçüləri, min nəfər ustanı və sənətkarı –
müharibədə iş görən bütün bacarıqlı adamları əsir edib Babilə gətirdi. 17 [l]
Babil padşahı Yehoyakinin yerinə əmisi Mattanyanı padşah etdi və onun
adını dəyişib Sidqiya qoydu.

Yəhudanın son padşahı Sidqiya
(2Saln. 36:11-12; Yer. 52:1-3)

18 [m] Sidqiya padşah olduğu vaxt iyirmi bir yaşında idi və Yerusəlimdə
on bir il padşahlıq etdi. Anası Livnalı Yeremyanın qızı olub adı Xamutal
idi. 19 O, Yehoyaqimin etdiyi kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi. 20 [n]
Həqiqətən, Rəbbin qəzəbinə görə Yerusəlimin və Yəhudanın başına bu iş
gəldi və Rəbb onları hüzurundan kənar etdi.

---

[j] **24:12** Yer. 22:24-30; 24:1-10; 29:1-2 [k] **24:15-18** Yez. 17:12 [l] **24:17** Yer. 37:1; Yez. 17:13
[m] **24:18** Yer. 27:1-22; 28:1-17 [n] **24:20** Yez. 17:15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yerusəlimin süqutu
(2Saln. 36:13-21; Yer. 52:3-33)

Sidqiya Babil padşahına qarşı üsyan etdi.

25 1[j] Onun padşahlığının doqquzuncu ilində, onuncu ayın onuncu
günü Babil padşahı Navuxodonosor bütün ordusu ilə Yerusəlimin
üzərinə hücum etdi, oraya qarşı ordugah qurdu və ətrafında mühasirə
divarları düzəltdi. 2 Padşah Sidqiyanın hakimiyyətinin on birinci ilinə
qədər şəhər mühasirədə qaldı. 3 Dördüncü ayın doqquzuncu günü şəhərdə
aclıq elə gücləndi ki, ölkə xalqının yeməyə çörəyi qalmadı. 4[p] Həmin vaxt
şəhərin divarlarında dəlik açıldı. Gecə ikən Xaldeylilər şəhərin ətrafında
olanda padşah və bütün döyüşçülər padşah bağçasının yanında olan
iki divar arasındakı darvazadan çıxıb Arava yolu ilə getdilər. 5 Ancaq
Xaldeylilərin qoşunu padşahı təqib etdi və Yerixo düzənliklərində ona
çatdı. Padşahın ordusu onu tərk edib dağılmışdı. 6 Padşahı tutub Rivlaya,
Babil padşahının yanına apardılar və onun haqqında hökm verdilər. 7[q]
Sidqiyanın oğullarını gözü qabağında öldürdülər, özünün isə gözlərini
çıxartdılar və qandallayıb Babilə apardılar.

8 Babil padşahı Navuxodonosorun padşahlığının on doqquzuncu ilində,
beşinci ayın yeddinci günü Babil padşahının əyanı olan mühafizəçilər
rəisi Nevuzaradan Yerusəlimə gəldi. 9 O, Rəbbin məbədinə, padşah
sarayına, Yerusəlimdəki bütün evlərə od vurub bütün əsas binaları
yandırdı. 10 Mühafizəçilər rəisi ilə birgə gələn bütün Xaldey ordusu
Yerusəlimin ətrafındakı divarları uçurtdu. 11 Mühafizəçilər rəisi
Nevuzaradan şəhərdə qalan xalqı, Babil padşahının tərəfinə keçən
fərariləri və başqa əhalini sürgün etdi. 12 Ancaq o, bağçılıq və əkinçilik
etmək üçün ölkədəki yoxsulların bir hissəsini orada saxladı.

13[r s] Xaldeylilər Rəbbin məbədində olan tunc sütunları, dayaqları
və tunc hovuzu parçalayıb tunclarını Babilə apardılar. 14[t] İbadət
zamanı işlədilən qazanları, kürəkləri, maqqaşları, nimçələri və bütün
tunc qabları götürüb apardılar. 15 Mühafizəçilər rəisi xalis qızıldan və
gümüşdən olan bütün şeyləri – buxurdanları və piyalələri götürdü.
16 Rəbbin məbədi üçün Süleymanın düzəltdiyi iki sütunda, hovuzda və
dayaqlarda olan bütün tuncun ağırlığı hesaba gəlməzdi. 17 Bir sütunun
hündürlüyü on səkkiz qulac idi və üzərində tunc başlıq var idi. Başlığın
hündürlüyü üç qulac idi. Bu başlığın ətrafında hörmə tor və narlar var
idi. Hər şey tuncdan düzəldilmişdi. O biri sütun da hörmə torla birgə bu
cür idi.

---

[j] **25:1** Yer. 21:1-10; 34:1-5; Yez. 24:2 [p] **25:4** Yez. 33:21 [q] **25:7** Yez. 12:13 [r] **25:13** 1Pad. 7:15-22; 2Saln. 3:15-17 [s] **25:13** 1Pad. 7:23-26; 2Saln. 4:2-5 [t] **25:14** 1Pad. 7:45; 2Saln. 4:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

18 Mühafizəçilər rəisi başçı kahin Serayanı, başçı kahinin müavini
Sefanyanı və üç astana keşikçisini əsir aldı. 19 Şəhərdə qalan döyüşçülərin
sərkərdəsini, padşahın məsləhətçilərindən şəhərdə olan beş nəfəri, ölkə
xalqını orduya yazan sərkərdənin mirzəsini və ölkə xalqından şəhərdə
qalan altmış nəfəri əsir tutdu. 20 Mühafizəçilər rəisi Nevuzaradan onları
götürüb Rivlaya, Babil padşahının yanına apardı. 21 Babil padşahı
Xamat torpağında olan Rivlada onları öldürdü. Beləcə Yəhuda xalqı öz
ölkəsindən sürgün olundu.

Yəhuda valisi Gedalya
(Yer. 40:7-9; 41:1-3)

22 [u] Yəhuda ölkəsində Babil padşahı Navuxodonosorun toxunmadığı
qalan xalqa gəlincə, padşah Şafan oğlu Axiqam oğlu Gedalyanı onların
üzərində vali qoydu. 23 Babil padşahının Gedalyanı vali qoyduğunu
eşitdikdə bütün qoşun başçıları və onların adamları – Netanya oğlu
İsmail, Qareah oğlu Yoxanan, Netofalı Tanxumet oğlu Seraya, bir
Maakalının oğlu Yaazanya və onların döyüşçüləri Mispaya, Gedalyanın
yanına gəldilər. 24 Gedalya onların özlərinə və adamlarına and içib
dedi: «Xaldeylilərdən qorxmayın. Ölkədə qalıb Babil padşahına qulluq
edin. Belə etsəniz, sizin üçün yaxşı olar». 25 [v] Yeddinci ayda padşah
nəslindən olan Elişama oğlu Netanya oğlu İsmail on nəfərlə birgə gəlib
Gedalyanı öldürdü. Onlar Mispada Gedalyanın yanında olan Yəhudalıları
və Xaldeyliləri də öldürdülər. 26 [w] Böyükdən kiçiyə qədər bütün xalq və
qoşun başçıları qalxıb Misirə qaçdı, çünki Xaldeylilərdən qorxurdular.

Yehoyakinin azad edilməsi
(Yer. 52:31-34)

27 Yəhuda padşahı Yehoyakinin sürgündə olmasının otuz yeddinci
ilində Evil-Merodak Babil padşahı oldu. Həmin ilin on ikinci ayının
iyirmi yeddinci günü Evil-Merodak Yəhuda padşahı Yehoyakinə
mərhəmət göstərərək onu zindandan azad etdi. 28 Onunla mehribanlıqla
söhbət etdi və onun üçün özü ilə birgə Babildə olan padşahların
taxtlarından yuxarı bir taxt qoydurdu. 29 Yehoyakin həbsxana paltarlarını
əynindən çıxartdı. O yaşadığı müddətdə padşahın süfrəsində yemək
yeyərdi. 30 Bütün ömrü boyu ona padşah tərəfindən gündəlik azuqə
verilirdi.

---

[u] **25:22-24** Yer. 40:7-9 [v] **25:25** Yer. 41:1-3 [w] **25:26** Yer. 43:5-7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

BİRİNCİ SALNAMƏLƏR

KİTABI

GİRİŞ

«1 və 2 Salnamələr» adlanan iki kitab *«Şamuel»* və *«Padşahlar»* Kitablarındakı hadisələri yenidən başqa nöqteyi-nəzərdən işıqlandırır. *«1 Salnamələr»* Kitabı İsrail tarixinin yazılmasının iki əsas məqsədini göstərir:

İsrail və Yəhuda padşahlığının başına gəlmiş bəlalara baxmayaraq, Allah İsrail xalqına verdiyi vədlərinə sadiq olub Yəhudada yaşayanlar vasitəsilə Öz xalqı üçün niyyətini həyata keçirirdi. Müəllif bunu Davud və Süleymanın nailiyyətlərində, Yehoşafat, Xizqiya və Yoşiyanın islahatlarında, həmçinin xalqın Allaha sadiqliyində görürdü.

Yerusəlim məbədində xalqın Allaha səcdə etməsi, xüsusilə kahinlərlə Levililərin ibadət xidməti təsvir olunur. Süleyman məbədi tikdi, amma Davud məbədin təməlini və mərasimlərin əsasını qoydu.

Kitabın məzmunu

1:1–9:44 Nəsil şəcərələri və siyahılar
10:1-14 Şaulun ölümü
11:1–29:30 Davudun padşahlığı
11:1–22:1 Bəlalar və nailiyyətlər
22:2–29:30 Məbədi tikmək üçün hazırlıq

Adəm və onun nəsilləri
(Yar. 5:1-32)

1 [1] Adəm, Şet, Enoş, [2] Qenan, Mahalalel, Yered, [3] Xanok, Metuşelah,
Lemek, [4] Nuh, Sam, Ham və Yafəs.

Nuhun nəsilləri
(Yar. 10:1-32; 11:10-26)

[5] Yafəsin oğulları: Qomer, Maqoq, Maday, Yavan, Tuval, Meşek və
Tiras. [6] Qomerin oğulları: Aşkenaz, Rifat və Toqarma. [7] Yavanın oğulları:
Elişa, Tarşiş, Kittim və Rodanim.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 Hamın oğulları: Kuş, Misrayim, Put və Kənan. 9 Kuşun oğulları: Seva, Xavila,
Savta, Raama və Savteka. Raamanın oğulları: Səba və Dedan. 10 Kuşun Nəmrud
adlı bir oğlu da oldu. O, yer üzündə ilk qüdrətli adam oldu. 11 Misrayimin
nəsilləri bunlardır: Ludlular, Anamlılar, Lehavlılar, Naftuhlular, 12 Patroslular,
Filiştlilərin əcdadı olan Kasluhlular, həmçinin Kaftorlular. 13 Kənanın nəsilləri
bunlardır: ilk oğlu Sidon, Xet, 14 həmçinin Yevuslular, Emorlular, Qirqaşlılar,
15 Xivlilər, Arqlılar, Sinlilər, 16 Ervadlılar, Semarlılar və Xamatlılar.
17 Samın oğulları: Elam, Aşşur, Arpakşad, Lud, Aram, Us, Xul, Geter və
Meşek. 18 Arpakşaddan Şelah törədi və Şelahdan Ever törədi. 19 Everin iki
oğlu oldu: birinin adı Peleq[a] idi, çünki onun dövründə yer üzü bölündü.
Qardaşının adı Yoqtan idi. 20 Yoqtandan Almodad, Şelef, Xasarmavet,
Yerah, 21 Hadoram, Uzal, Diqla, 22 Eval, Avimael, Səba, 23 Ofir, Xavila və
Yovav törədi. Bunların hamısı Yoqtanın oğulları idi.
24 Sam, Arpakşad, Şelah, 25 Ever, Peleq, Reu, 26 Seruq, Naxor, Terah,
27 İbram, yəni İbrahim.

İbrahimin nəsilləri
(Yar. 25:12-16; 36:1-19)

28 İbrahimin oğulları: İshaq və İsmail. 29 Onların oğulları bunlardır: İsmailin
ilk oğlu Nevayot, sonra Qedar, Adbeel, Mivsam, 30 Mişma, Duma, Massa,
Xadad, Tema, 31 Yetur, Nafiş və Qedma. Bunlar İsmailin oğullarıdır.
32 İbrahimin cariyəsi Qeturanın doğduğu oğullar bunlardır: Zimran, Yoqşan,
Medan, Midyan, İşbaq və Şuah. Yoqşanın oğulları: Səba və Dedan. 33 Midyanın
oğulları: Efa, Efer, Xanok, Avida və Eldaa. Bunların hamısı Qeturanın övladlarıdır.
34 İbrahimdən İshaq törədi. İshaqın oğulları: Esav və İsrail. 35 Esavın oğulları:
Elifaz, Reuel, Yeuş, Yalam və Qorah. 36 Elifazın oğulları: Teman, Omar, Sefi, Qatam,
Qenaz, Timna və Amaleq. 37 Reuelin oğulları: Naxat, Zerah, Şamma və Mizza.

Seirin nəsilləri
(Yar. 36:20-30)

38 Seirin oğulları: Lotan, Şoval, Siveon, Ana, Dişon, Eser və Dişan. 39 Lotanın
oğulları: Xori və Homam, Lotanın bacısı Timna. 40 Şovalın oğulları: Alvan,
Manaxat, Eval, Şefo və Onam. Siveonun oğulları: Ayya və Ana. 41 Ananın oğlu
Dişon. Dişonun oğulları: Xamran, Eşban, İtran və Keran. 42 Eserin oğulları: Bilhan,
Zaavan və Yaaqan. Dişanın oğulları: Us və Aran.

Edomun padşahları və başçıları
(Yar. 36:31-43)

43 İsrailliləra bir kəs padşahlıq etməzdən əvvəl Edom ölkəsində
padşahlıq edən adamlar bunlardır: Beor oğlu Bela. Onun şəhəri Dinhava

---

[a] **1:19** *Peleq* – ibrani dilində *bölünmə.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

idi. 44 Bela öldü və onun yerinə Bosradan olan Zerah oğlu Yovav padşah
oldu. 45 Yovav öldü və onun yerinə Temanlıların torpağından olan Xuşam
padşah oldu. 46 Xuşam öldü və onun yerinə Moav çölündə Midyanlıları
qıran Bedad oğlu Hadad padşah oldu. Onun şəhəri Avit idi. 47 Hadad öldü
və onun yerinə Masreqadan olan Samla padşah oldu. 48 Samla öldü və
onun yerinə Rexovot-Hannahardan olan Şaul padşah oldu. 49 Şaul öldü və
onun yerinə Akbor oğlu Baal-Xanan padşah oldu. 50 Baal-Xanan öldü və
onun yerinə Hadad padşah oldu. Onun şəhəri Pau idi. Onun arvadının adı
Me-Zahav qızı Matred qızı Mehetavel idi.
51 Hadad öldü və bunlar Edomun başçıları oldu: başçı Timna, başçı
Alva, başçı Yetet, 52 başçı Oholivama, başçı Ela, başçı Pinon, 53 başçı
Qenaz, başçı Teman, başçı Mivsar, 54 başçı Maqdiel, başçı İram. Edomun
başçıları bunlardır.

İsrailin oğulları

2 1 İsrailin oğulları bunlardır: Ruven, Şimeon, Levi, Yəhuda, İssakar,
Zevulun, 2 Dan, Yusif, Binyamin, Naftali, Qad və Aşer.

Yəhudanın nəsilləri

3 Yəhudanın oğulları: Er, Onan və Şela. Onun bu üç oğlu Kənanlı Bat-
Şuadan doğuldu. Yəhudanın ilk oğlu Er Rəbbin gözündə pis adam idi və
Rəbb onu öldürdü. 4 Yəhudanın gəlini Tamar ona Peresi və Zerahı doğdu.
Yəhudanın cəmisi beş oğlu var idi.
5 Peresin oğulları: Xesron və Xamul. 6 Zerahın oğulları: Zimri, Etan, Heman,
Kalkol və Dara. Bunlar cəmisi beş nəfər idi. 7[b] Karminin oğlu həsr olunmuş
şeydə xainlik edib İsraili bəlaya salan Akan idi. 8 Etanın oğlu Azarya idi.

Davudun əcdadları

9 Xesronun oğulları: Yeraxmeel, Ram və Kalev. 10 Ramdan Amminadav
törədi və Amminadavdan Yəhudalıların rəhbəri Naxşon törədi.
11 Naxşondan Salmon törədi və Salmondan Boaz törədi. 12 Boazdan Oved
törədi və Oveddən Yessey törədi. 13 Yesseyin oğulları bunlar idi: ilk oğlu
Eliav, ikincisi Avinadav, üçüncüsü Şimea, 14 dördüncüsü Netanel, beşincisi
Radday, 15 altıncısı Osem, yeddincisi Davud. 16 Onların bacıları Seruya və
Aviqail idi. Seruyanın üç oğlu var idi: Avişay, Yoav və Asahel. 17 Aviqail
Amasanı doğdu. Amasanın atası İsmailli Yeter idi.

Xesronun başqa nəsilləri

18 Xesron oğlu Kalevin arvadı Azuva və Yeriot ona övladlar doğdu.
Kalevin Azuvadan olan oğulları bunlardır: Yeşer, Şovav və Ardon.

---

[b] **2:7** Yeşua 7:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

19 Azuva öldü. Kalev Efratı arvad aldı və o da Kalevə Xuru doğdu.
20 Xurdan Uri törədi. Uridən Besalel törədi.
21 Bundan sonra Xesron altmış yaşında ikən Gileadın atası olan
Makirin qızını aldı və onunla yaxınlıq etdi; o, Xesrona Sequvu doğdu.
22 Sequv Yairin atası idi. Yairin Gilead torpağında iyirmi üç şəhəri var idi.
23 Amma Geşurlular və Aramlılar onlardan Xavvot-Yairi aldılar, bundan
başqa, Qenatı və onun qəsəbələrini də – cəmisi altmış şəhəri aldılar.
Bunların hamısı Gileadın atası olan Makirin nəsilləri idi. 24 Xesron
Kalev-Efratada öldükdən sonra Xesronun arvadı Aviya ona Teqoanın atası
Aşxuru doğdu.
25 Xesronun ilk oğlu Yeraxmeelin oğulları: ilk oğlu Ram, Buna, Oren,
Osem və Axiya. 26 Yeraxmeelin başqa bir arvadı var idi, onun adı Atara
idi. Onamın anası o idi. 27 Yeraxmeelin ilk oğlu Ramın oğulları: Maas,
Yamin və Eqer. 28 Onamın oğulları: Şammay və Yada. Şammayın oğulları:
Nadav və Avişur. 29 Avişurun arvadının adı Avihayil idi. O, Avişura
Axbanı və Molidi doğdu. 30 Nadavın oğulları: Seled və Appayim. Seled
oğulsuz öldü. 31 Appayimin oğlu İşi idi. İşinin oğlu Şeşan idi. Şeşanın oğlu
Axlay idi. 32 Şammayın qardaşı Yadanın oğulları: Yeter və Yonatan. Yeter
oğulsuz öldü. 33 Yonatanın oğulları: Pelet və Zaza. Bunlar Yeraxmeelin
nəsilləri idi.
34 Şeşanın oğulları yox idi, yalnız qızları var idi. Şeşanın bir Misirli
qulu var idi, onun adı Yarxa idi. 35 Şeşan qulu Yarxaya qızını arvad olmaq
üçün verdi. Arvadı ona Attayı doğdu. 36 Attaydan Natan törədi. Natandan
Zavad törədi. 37 Zavaddan Eflal törədi. Eflaldan Oved törədi. 38 Oveddən
Yehu törədi. Yehudan Azarya törədi. 39 Azaryadan Xeles törədi. Xelesdən
Eleasa törədi. 40 Eleasadan Sismay törədi. Sismaydan Şallum törədi.
41 Şallumdan Yeqamya törədi. Yeqamyadan Elişama törədi.
42 Yeraxmeelin qardaşı Kalevin oğulları: Zifin atası ilk oğlu Meşa,
Xevronun atası Mareşa. 43 Xevronun oğulları: Qorah, Tappuah, Reqem
və Şema. 44 Şemadan Yorqoamın atası olan Raxam törədi. Reqemdən
Şammay törədi. 45 Şammayın oğlu Maon idi. Maon Bet-Suru tikdi.
46 Kalevin cariyəsi Efa Xaranı, Mosanı və Qazezi doğdu. Xaran Qazezin
atası idi. 47 Yahdayın oğulları: Regem, Yotam, Geşan, Pelet, Efa və
Şaaf. 48 Kalevin cariyəsi Maaka Şeveri və Tirxananı doğdu. 49 O həm də
Madmannanın atası Şaafı, Makbenanın və Giveanın atası Şevanı doğdu.
Kalevin qızı Aksa idi. 50 Bunlar Kalevin nəsilləri idi.
Efratanın ilk oğlu Xurun oğulları bunlardır: Qiryat-Yearimin atası Şoval,
51 Bet-Lexemin atası Salma, Bet-Qaderin atası Xaref. 52 Qiryat-Yearimin
atası Şovalın nəsilləri bunlardır: Haroelilər, Manaxatlıların yarısı.
53 Qiryat-Yearimin sakinləri: Yeterlilər, Putlular, Şumalılar, Mişralılar.
Bunların arasından Soralılar və Eştaollular çıxdılar. 54 Salmanın nəsilləri:
Bet-Lexemlilər, Netofalılar, Atrot-Bet-Yoavlılar, Manaxatlıların yarısı və

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Soralılar. 55 Yabesdə yaşayan mirzələrin nəsilləri: Tirealılar, Şimealılar,
Sukalılar. Bunlar Bet-Rekavın atası Xammatın nəslindən olan Qenlilərdir.

Davudun oğulları

3 1 Davudun Xevronda doğulan oğulları bunlardır: ilk oğlu İzreelli
Axinoamdan doğulan Amnon, ikincisi Karmelli Aviqaildən doğulan
Daniel, 2 üçüncüsü Geşur padşahı Talmayın qızı Maakadan doğulan Avşalom,
dördüncüsü Haqqitdən doğulan Adoniya, 3 beşincisi Avitaldan doğulan
Şefatya, altıncısı arvadı Eqladan doğulan İtream. 4 [c] Davudun bu altı oğlu
Xevronda doğuldu. Davud orada yeddi il altı ay padşahlıq etdi, Yerusəlimdə
isə otuz üç il padşahlıq etdi. 5 [d] Davudun Yerusəlimdə doğulan oğulları
bunlardır: Ammielin qızı Bat-Şevadan doğulan dörd oğlu: Şimea, Şovav,
Natan və Süleyman, 6 daha doqquz oğlu: İvxar, Elişua, Elpelet, 7 Noqah, Nefeq,
Yafia, 8 Elişama, Elyada və Elifelet. 9 Cariyələrdən doğulan oğullarından başqa
Davudun bütün oğulları bunlardır. Tamar da onların bacısıdır.

Yəhuda padşahları

10 Süleymanın oğlu Rexavam, onun oğlu Aviya, onun oğlu Asa, onun
oğlu Yehoşafat, 11 onun oğlu Yehoram, onun oğlu Axazya, onun oğlu Yoaş,
12 onun oğlu Amasya, onun oğlu Azarya, onun oğlu Yotam, 13 onun oğlu
Axaz, onun oğlu Xizqiya, onun oğlu Menaşşe, 14 onun oğlu Amon, onun
oğlu Yoşiya. 15 Yoşiyanın oğulları: ilk oğlu Yoxanan, ikincisi Yehoyaqim,
üçüncüsü Sidqiya, dördüncüsü Şallum. 16 Yehoyaqimin oğulları: onun
oğlu Yekonya, [e] onun oğlu Sidqiya.

Yekonyanın nəsilləri

17 Əsir aparılmış Yekonyanın oğulları: Şealtiel, 18 Malkiram, Pedaya,
Şenassar, Yeqamya, Hoşama və Nedavya. 19 Pedayanın oğulları: Zerubbabil
və Şimey. Zerubbabilin oğulları: Meşullam və Xananya, onların bacısı
Şelomit, 20 daha beş oğlu: Xaşuva, Ohel, Berekya, Xasadya və Yuşav-Xesed.
21 Xananyanın nəsilləri: Pelatya, Yeşaya, Refayanın oğulları, Arnanın
oğulları, Avdiyanın oğulları, Şekanyanın oğulları. 22 Şekanyanın oğlu
Şemaya idi. Şemayanın altı oğlu: Xattuş, İqal, Bariah, Nearya və Şafat.
23 Nearyanın üç oğlu: Elyoenay, Xizqiya və Azriqam. 24 Elyoenayın yeddi
oğlu: Hodavya, Elyaşiv, Pelaya, Aqquv, Yoxanan, Delaya və Anani.

Yəhudanın nəsilləri

4 1 Yəhudanın oğulları: Peres, Xesron, Karmi, Xur və Şoval. 2 Şovalın
oğlu Reayadan Yaxat törədi; Yaxatdan Axumay və Lahad törədi.

---

[c] **3:4** 2Şam. 5:4-5; 1Pad. 2:11; 1Saln. 29:27 [d] **3:5** 2Şam. 11:3 [e] **3:16** *Yekonya* – başqa adı Yehoyakin.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bunlar Soralıların nəsilləri idi. 3 Etamın oğulları bunlardır: İzreel, İşma
və İdbaş. Onların bacısının adı Haslelponidir. 4 Penueldən Qedor, Ezerdən
isə Xuşa törədi. Bunlar Bet-Lexemin atası Efratanın ilk oğlu Xurun
övladlarıdır. 5 Teqoanın atası Aşxurun iki arvadı var idi: Xela və Naara.
6 Naara ona bunları doğdu: Axuzzam, Xefer, Temeni və Axaştari. Bunlar
Naaranın oğulları idi. 7 Xelanın oğulları: Seret, İsxar, Etnan və Qos.
8 Qosdan Anuv, Soveva və Harum oğlu Axarxelin nəsilləri törədi.

9 Yabes qardaşlarından daha hörmətli idi. Anası «onu ağrı ilə doğdum»
deyib adını Yabes qoymuşdu. 10 Yabes İsrailin Allahını çağırıb dedi: «Kaş
Sən mənə xeyir-dua verəydin! Torpaqlarımı genişləndir, mənə kömək ol
və əzab çəkməyim deyə məni şərdən qoru». Allah da istədiyi şeyi ona
verdi.

11 Şuxanın qardaşı Keluvdan Mexir törədi. Mexirdən Eşton törədi.
12 Eştondan Bet-Rafa, Paseahın və İr-Naxaşın atası Texinna törədi. Bunlar
Rekalılardır. 13 Qenazın oğulları: Otniel və Seraya. Otnielin oğulları
Xatat və 14 Ofranın atası olan Meonotay. Serayadan Ge-Xaraşimin[f] atası
Yoav törədi. Bu şəhərin sakinləri ustalar olduğuna görə belə adlanırdı.
15 Yefunnenin oğlu Kalevin oğulları: İru, Ela və Naam. Elanın oğlu Qenaz
idi. 16 Yehallelelin oğulları: Zif, Zifa, Tirya və Asarel. 17 Ezranın oğulları:
Yeter, Mered, Efer, Yalon. Meredin arvad aldığı firon qızı Bityanın
oğulları: Məryəm, Şammay və Eştemoanın atası İşbah. 18 Yəhudalı
arvadı isə bunları doğdu: Qedorun atası Yered, Sokonun atası Xever və
Zanoahın atası Yequtiel. 19 Naxamın bacısı Hodiyanın arvadı idi. Onun
oğullarından Qarmili Qeila və Maakalı Eştemoa törədi. 20 Şimeonun
oğulları: Amnon, Rinna, Ben-Xanan və Tilon. İşinin oğulları: Zoxet
və Ben-Zoxet. 21 Yəhudanın oğlu Şelanın nəsilləri: Lexanın atası Er,
Mareşanın atası Laada və Bet-Aşbeada olan incə kətan toxuyanların
nəsilləri, 22 Yoqim və Kozevalılar, Yoaş və Saraf. Bunlar Moavda arvad
aldılar və Lexemə qayıtdılar. Bu, qədim hadisələrdir. 23 Onlar dulusçu
idi, Netaimdə və Gederada yaşayırdılar. Padşah üçün iş görərək orada
qalırdılar.

Şimeonun nəsilləri

24 Şimeonun oğulları: Nemuel, Yamin, Yariv, Zerah və Şaul. 25 Şaulun
oğlu Şallum, onun oğlu Mivsam, onun oğlu Mişma. 26 Mişmanın oğulları:
onun oğlu Xammuel, onun oğlu Zakkur, onun oğlu Şimey. 27 Şimeyin on
altı oğlu və altı qızı var idi, lakin qohumlarının oğulları çox deyildi və
onların bütün nəsli Yəhuda oğulları qədər çoxalmadı.

28 Onlar bu yerlərdə yaşayırdı: Beer-Şeva, Molada, Xasar-Şual, 29 Bilha,
Esem, Tolad, 30 Betuel, Xorma, Ziqlaq, 31 Bet-Markavot, Xasar-Susim, Bet-

---

[f] **4:14** *Ge-Xaraşim* – ibrani dilində *ustalar vadisi.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Biri və Şaarayim. Davudun padşahlıq etdiyi dövrə qədər onların şəhərləri
bunlardır. 32 Onların qəsəbələri bunlardır: Etam, Ayin, Rimmon, Token
və Aşan – cəmi beş şəhər. 33 Bu şəhərlərin ətrafında Baala qədər olan
bütün kəndlər də onların yaşadıqları yerlərdir. Onların nəsil şəcərəsi
belədir: 34 Meşovav, Yamlek, Amasya oğlu Yoşa, 35 Yoel, Asiel oğlu Seraya
oğlu Yoşivya oğlu Yehu, 36 Elyoenay, Yaaqova, Yeşoxaya, Asaya, Adiel,
Yesimiel, Benaya, 37 Şemaya oğlu Şimri oğlu Yedaya oğlu Allon oğlu Şifi
oğlu Ziza. 38 Bu adları çəkilənlər nəsil rəhbərləri idi və onların nəsilləri
artıb çoxalmışdı. 39 Onlar sürüləri üçün otlaq axtarmaqdan ötrü Qedorun
yaxınlığına, dərənin şərq tərəfinə qədər getdilər. 40 Bol və yaxşı otlaq
tapdılar, ölkə də geniş, sakit və dinc idi. Onlardan əvvəl orada Hamlılar
yaşayırdı. 41 Bu adları yazılanlar Yəhuda padşahı Xizqiyanın dövründə
gəlib öz çadırlarında olan Hamlıları və orada olan Maonluları qırdılar.
Onları tamamilə məhv edib yerlərində yaşadılar, çünki orada sürüləri
üçün otlaq var idi. Bu günə qədər də belədir. 42 Həmin Şimeonlulardan
beş yüz nəfər Seir dağına getdi. İşinin oğulları Pelatya, Naarya, Refaya
və Uzziel onlara başçılıq edirdi. 43 Onlar sağ qalan Amaleqli qaçanları
qırdılar. Onlar bu günə qədər də orada yaşayır.

Ruvenin nəsilləri

5 1 [g] İsrailin ilk oğlu Ruven idi, amma atasının yatağını murdarladığı
üçün onun ilk oğulluq haqqı İsrailin oğlu Yusifin nəslinə verildi
və Ruvenin nəsli şəcərədə ilk oğul kimi sayılmadı. 2 [h] Ancaq Yəhuda
qardaşları arasında daha güclü oldu və hökmdar onun nəslindən çıxdı.
İlk oğulluq haqqı isə Yusifin idi. 3 İsrailin ilk oğlu Ruvenin oğulları:
Xanok, Pallu, Xesron və Karmi. 4 [i] Yoelin nəsli: onun oğlu Şemaya, onun
oğlu Qoq, onun oğlu Şimey, 5 onun oğlu Mikeya, onun oğlu Reaya, onun
oğlu Baal, 6 onun oğlu Beera. Onu Aşşur padşahı Tiqlat-Pileser sürgünə
aparmışdı. Beera Ruvenlilərin başçısı idi. 7 Nəsil şəcərələrinə görə onların
qohumları bunlar idi: başçı Yeiel, Zəkəriyyə, 8 Yoel oğlu Şema oğlu Azaz
oğlu Bela. O, Aroerdə yaşayırdı, torpağı Nevoya və Baal-Meona qədər
uzanırdı. 9 Şərqə tərəf Fərat çayının bu tayındakı çölün başlanğıc yerinə
qədər torpaqlar onun idi, çünki Gilead torpağında çoxlu heyvanları var
idi. 10 Şaulun dövründə bu adamlar Həcərlilərlə müharibə edib onları
məğlub etdi və Gileadın şərqindəki bütün torpaqlarda Həcərlilərin
çadırlarında yaşadı.

Qadın nəsilləri

11 Qadlılar Salkaya qədər uzanan Başan torpağında Ruvenlilərin
qarşısında yaşadı. 12 Başanda başçı Yoel, köməkçisi Şafam, sonra Yanay

---

[g] **5:1** Yar. 35:22; 49:3-4 [h] **5:2** Yar. 49:8-10 [i] **5:4-6** 2Pad. 15:29

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

və Şafat idi. 13 Öz nəsillərindən olan qohumları bunlardır: Mikael,
Meşullam, Şeva, Yoray, Yakan, Ziya və Ever – cəmi yeddi nəfər. 14 Bunlar
Buz oğlu Yaxdo oğlu Yeşişay oğlu Mikael oğlu Gilead oğlu Yaroah oğlu
Xuri oğlu Avixayilin oğulları idi. 15 Quni oğlu Avdiel oğlu Axi onların
nəsil başçısı idi. 16 Onlar Gileadda, Başanda və onun qəsəbələrində,
Şaronun sərhədlərinə qədər uzanan bütün otlaq torpaqlarında yaşadı.
17 Yəhuda padşahı Yotamın və İsrail padşahı Yarovamın dövründə onların
hamısı nəsil şəcərələrində qeyd olundu.

İsraillilərin Həcərlilərlə müharibəsi

18 Ruvenlilərdən, Qadlılardan, Menaşşe qəbiləsinin yarısından
olan, qalxan və qılınc daşıyan, ox atan, döyüş üçün təlim görmüş və
döyüşməyi bacaran igid adamlar qırx dörd min yeddi yüz altmış nəfər
idi. 19 Onlar Həcərlilərdən olan Yeturun, Nafişin və Nadavın nəsilləri
ilə müharibə etdi. 20 İsraillilər düşmənləri ilə döyüşdə kömək aldıqları
üçün Həcərliləri və onlarla olanların hamısını məğlub etdilər, çünki
İsraillilər döyüş zamanı Allahı çağırdılar və Ona güvəndikləri üçün
Allah onları eşitdi. 21 Onlar düşmənlərinin heyvanlarını – əlli min
dəvəsini, iki yüz əlli min qoyun-keçisini, iki min eşşəyini ələ keçirdi
və yüz min adamını götürüb apardı. 22 Həlak olanlar çox oldu, çünki
bu döyüş Allahdan idi. Onlar sürgün olunan zamana qədər Həcərlilərin
yerlərində yaşadı.

İordan çayının şərqində yaşayan Menaşşelilərin nəsilləri

23 Menaşşe qəbiləsinin yarısının nəsilləri də həmin torpaqda yaşadı.
Onlar çoxalıb Başandan Baal-Xermona, Senirə və Xermon dağına qədər
uzanan torpağa yayıldılar. 24 Onların nəsil başçıları bunlardır: Efer,
İşi, Eliel, Azriel, Yeremya, Hodavya və Yaxdiel. Bunlar igid döyüşçülər,
adlı-sanlı adamlar və nəsil başçıları idi. 25 Amma onlar atalarının
Allahına qarşı xainlik etdilər və onların önündə Allahın məhv etdiyi ölkə
xalqlarının allahlarına sitayiş edib xəyanət etdilər. 26 [j] [k] [l] Onda İsrailin
Allahı Aşşur padşahı Pulda, yəni Tiqlat-Pileserdə niyyət oyandırdı, o da
Ruvenliləri, Qadlıları və Menaşşe qəbiləsinin yarısını əsir aparıb Xalaha,
Xavora, Haraya və Qozan çayının sahilində yerləşdirdi. Onlar bu günə
qədər də oradadır.

Levinin nəsilləri

6 1 Levinin oğulları: Gerşon, Qohat və Merari. 2 Qohatın oğulları:
Amram, İshar, Xevron və Uzziel. 3 Amramın övladları: Harun, Musa
və Məryəm. Harunun oğulları: Nadav, Avihu, Eleazar və İtamar.

---

[j] **5:26** 2Pad. 15:19 [k] **5:26** 2Pad. 15:29 [l] **5:26** 2Pad. 17:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 Eleazardan Pinxas törədi. Pinxasdan Avişua törədi. 5 Avişuadan Buqqi
törədi. Buqqidən Uzzi törədi. 6 Uzzidən Zerahya törədi. Zerahyadan
Merayot törədi. 7 Merayotdan Amarya törədi. Amaryadan Axituv törədi.
8 Axituvdan Sadoq törədi. Sadoqdan Aximaas törədi. 9 Aximaasdan
Azarya törədi. Azaryadan Yoxanan törədi. 10 Yoxanandan Azarya törədi.
Yerusəlimdə Süleymanın tikdiyi məbəddə Azarya kahin idi. 11 Azaryadan
Amarya törədi. Amaryadan Axituv törədi. 12 Axituvdan Sadoq törədi.
Sadoqdan Şallum törədi. 13 Şallumdan Xilqiya törədi. Xilqiyadan
Azarya törədi. 14 Azaryadan Seraya törədi. Serayadan Yehosadaq törədi.
15 Navuxodonosorun vasitəsilə Rəbb Yəhudalıları və Yerusəlimliləri
sürgün etdiyi zaman Yehosadaq da sürgün olundu.
16 [m] Levinin oğulları: Gerşon, Qohat və Merari. 17 Gerşonun oğullarının
adları belədir: Livni və Şimey. 18 Qohatın oğulları: Amram, İshar,
Xevron və Uzziel. 19 Merarinin oğulları: Maxli və Muşi. Nəsillərinə görə
Levililərin övladları bunlardır. 20 Gerşonun nəsli: onun oğlu Livni, onun
oğlu Yaxat, onun oğlu Zimma, 21 onun oğlu Yoah, onun oğlu İddo, onun
oğlu Zerah, onun oğlu Yeatray. 22 Qohatın nəsli: onun oğlu Amminadav,
onun oğlu Qorah, onun oğlu Assir, 23 onun oğlu Elqana, onun oğlu
Evyasaf, onun oğlu Assir, 24 onun oğlu Taxat, onun oğlu Uriel, onun oğlu
Uzziya və onun oğlu Şaul. 25 Elqananın oğulları: Amasay, Aximot və
Elqana. 26 Elqananın nəsli: onun oğlu Sofay, onun oğlu Naxat, 27 onun
oğlu Eliav, onun oğlu Yeroxam, onun oğlu Elqana. 28 Şamuelin oğulları:
ilk oğlu Yoel və ikincisi Aviya. 29 Merarinin nəsli: onun oğlu Maxli, onun
oğlu Livni, onun oğlu Şimey, onun oğlu Uzza, 30 onun oğlu Şima, onun
oğlu Haqqiya, onun oğlu Asaya.

Rəbbin evində olan musiqiçilər və kahinlər

31 Əhd sandığı rahatlıq yerinə qoyulduqdan sonra Rəbbin evində musiqi
xidməti üzərində Davudun qoyduğu adamlar bunlardır. 32 Süleyman
Yerusəlimdə Rəbbin məbədini tikənə qədər onlar müqəddəs məskən olan
Hüzur çadırının önündə ilahi oxumaqla xidmət edirdilər və növbələrinə
görə öz xidmətlərində dayanırdılar. 33 Orada xidmət edənlər və onların
oğulları bunlardır: Qohatın nəslindən ilahi oxuyan Heman. Onun nəsil
şəcərəsi belədir: Yoel oğlu Şamuel oğlu 34 Elqana oğlu Yeroxam oğlu Eliel
oğlu Toah oğlu 35 Suf oğlu Elqana oğlu Maxat oğlu Amasay oğlu 36 Elqana
oğlu Yoel oğlu Azarya oğlu Sefanya oğlu 37 Taxat oğlu Assir oğlu Evyasaf
oğlu Qorah oğlu 38 İshar oğlu Qohat oğlu Levi oğlu İsrail oğlu. 39 Sağında
xidmət edən qohumu Asəf. Onun nəsil şəcərəsi belədir: Berekya oğlu
Şima oğlu 40 Mikael oğlu Baaseya oğlu Malkiya oğlu 41 Etni oğlu Zerah
oğlu Adaya oğlu 42 Etan oğlu Zimma oğlu Şimey oğlu 43 Yaxat oğlu

---

[m] **6:16-19** Çıx. 6:16-19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Gerşon oğlu Levi oğlu. 44 Sol tərəfində xidmət edən qohumları Merarinin
nəslindən Etan. Onun nəsil şəcərəsi belədir: Qişi oğlu Avdi oğlu Malluk
oğlu 45 Xaşavya oğlu Amasya oğlu Xilqiya oğlu 46 Amsi oğlu Bani oğlu
Şemer oğlu 47 Maxli oğlu Muşi oğlu Merari oğlu Levi oğlu. 48 Onların
qohumları olan Levililər müqəddəs məskən olan Allah evinin bütün
xidmət işlərinə təyin olunmuşdu.
49 Harunun və onun nəslinin öhdəsinə isə bu işlər qoyulmuşdu:
yandırma qurbangahında və buxur qurbangahında təqdim gətirilməsi,
Ən Müqəddəs yerə aid hər iş – İsraillilərin günahlarını kəffarə etmək
üçün Allahın qulu Musanın əmr etdiyi bütün işlər. 50 Harunun nəsli
budur: onun oğlu Eleazar, onun oğlu Pinxas, onun oğlu Avişua, 51 onun
oğlu Buqqi, onun oğlu Uzzi, onun oğlu Zerahya, 52 onun oğlu Merayot,
onun oğlu Amarya, onun oğlu Axituv, 53 onun oğlu Sadoq, onun oğlu
Aximaas.

Levililərə verilən şəhərlər

54 Levililərin öz torpaqlarında yaşadığı yerlər bunlardır: ilk püşk
Qohat nəslindən olan Harunun övladlarına düşdüyü üçün onlara
55 Yəhuda torpağında olan Xevronu və onun ətrafındakı otlaqları verdilər.
56 Ancaq bu şəhərin çölünü və kəndlərini Yefunne oğlu Kalevə verdilər.
57 Harunun nəslinə bu şəhərləri verdilər: sığınacaq şəhəri olan Xevron,
Livna ilə otlaqları, Yattir, Eştemoa ilə otlaqları, 58 Xilenlə otlaqları,
Devirlə otlaqları, 59 Aşanla otlaqları, Bet-Şemeşlə otlaqları, 60 Binyamin
qəbiləsinin torpağından Geva ilə otlaqları, Alemetlə otlaqları, Anatotla
otlaqları. Onların bütün şəhərləri nəsillərinə görə on üç şəhərdir.
61 Digər Qohat övladlarına isə Menaşşe qəbiləsinin yarısının
torpağından püşkə görə on şəhər verildi. 62 Gerşon övladlarına nəsillərinə
görə İssakar qəbiləsinin, Aşer qəbiləsinin, Naftali qəbiləsinin və Başanda
olan Menaşşe qəbiləsinin torpağından on üç şəhər verildi. 63 Merari
övladlarına nəsillərinə görə Ruven, Qad və Zevulun qəbilələrinin
torpağından püşklə on iki şəhər verildi. 64 İsrail övladları Levililərə bu
şəhərləri və onların otlaqlarını verdilər. 65 Yəhuda, Şimeon və Binyamin
qəbilələrinin torpağından adları göstərilən bu şəhərləri püşkə görə
verdilər.
66 Qohat nəslindən bəzilərinə Efrayim qəbiləsinə aid şəhərləri verdilər.
67 Efrayimin dağlıq bölgəsində sığınacaq şəhəri olan Şekemlə otlaqları,
Gezerlə otlaqları, 68 Yoqmeamla otlaqları, Bet-Xoronla otlaqları,
69 Ayyalonla otlaqları, Qat-Rimmonla otlaqları. 70 Menaşşe qəbiləsinin
yarısının torpağından Anerlə otlaqları, Bileamla otlaqları Qohat nəslinin
qalanına verildi.
71 Gerşon nəslinə bu yerlər verildi: oğullarına Menaşşe qəbiləsinin
yarısının torpağından Başandakı Qolanla otlaqları, Aştarotla otlaqları,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

72 İssakar qəbiləsinin torpağından Qedeşlə otlaqları, Davratla otlaqları,
73 Ramotla otlaqları, Anemlə otlaqları, 74 Aşer qəbiləsinin torpağından
Maşalla otlaqları, Avdonla otlaqları, 75 Xuqoqla otlaqları, Rexovla
otlaqları, 76 Naftali qəbiləsinin torpağından Qalileyada olan Qedeşlə
otlaqları, Xammonla otlaqları, Qiryatayimlə otlaqları.
77 Merari nəslinin digər adamlarına bu yerlər verildi: Zevulun qəbiləsinin
torpağından Rimmono ilə otlaqları, Tavorla otlaqları, 78 Yerixonun
qarşısındakı, İordan çayının şərq tərəfində olan Ruven qəbiləsinin torpağından
səhradakı Beserlə otlaqları, Yahsa ilə otlaqları, 79 Qedemotla otlaqları, Mefaatla
otlaqları, 80 Qad qəbiləsinin torpağından Gileaddakı Ramotla otlaqları,
Maxanayimlə otlaqları, 81 Xeşbonla otlaqları, Yazerlə otlaqları.

İssakarın nəsilləri

7 1 İssakarın oğulları: Tola, Pua, Yaşuv və Şimron – cəmisi dörd nəfər.
2 Tolanın oğulları: Uzzi, Refaya, Yeriel, Yaxmay, İvsam və Şamuel.
Bunlar Tolanın nəsil başçıları idi. Davudun dövründə onların nəslindən olan
igid döyüşçülər iyirmi iki min altı yüz nəfər idi. 3 Uzzinin nəsli: İzrahya və
onun oğulları: Mikael, Avdiya, Yoel, İşşiya – cəmisi beş nəfər. Onların hamısı
başçı idi. 4 Bunlardan başqa nəsil şəcərələrinə görə döyüşə bilən dəstələrdə
otuz altı min nəfər var idi, çünki onların çoxlu arvadları və oğulları var idi.
5 İssakarın bütün nəsilləri arasında igid döyüşçülər olan qohumları nəsil
şəcərəsinə görə cəmisi səksən yeddi min nəfər idi.

Binyaminin nəsilləri

6 Binyaminin oğulları: Bela, Beker və Yediael – cəmisi üç nəfər. 7 Belanın
oğulları: Esbon, Uzzi, Uzziel, Yerimot və İri – cəmisi beş nəfər nəsil başçısı.
Onların nəslindən olan igid döyüşçülər nəsil şəcərələrinə görə iyirmi iki min
otuz dörd nəfər idi. 8 Bekerin oğulları: Zemira, Yoaş, Eliezer, Elyoenay, Omri,
Yeremot, Aviya, Anatot və Alemet. Bunların hamısı Bekerin oğulları idi. 9 Nəsil
başçılarının şəcərəsinə görə onların igid döyüşçüləri iyirmi min iki yüz nəfər
idi. 10 Yediaelin nəsli: Bilhan və onun oğulları Yeuş, Binyamin, Ehud, Kenaana,
Zetan, Tarşiş və Axişaxar. 11 Bunların hamısı Yediaelin nəsil başçıları idi.
Onlardan döyüşə bilən igid döyüşçülər on yeddi min iki yüz nəfər idi. 12 İrin
nəsilləri: Şuflular və Xuflular. Xuşlular isə Axerin nəslindən idi.

Naftalinin nəsilləri

13 Naftalinin oğulları: Yaxasiel, Quni, Yeser, Şallum. Bunlar Bilhanın
nəsilləri idi.

Menaşşenin nəsilləri

14 Menaşşenin oğulları: Aramlı cariyəsinin doğduğu Asriel, həmin qadının
doğduğu Gileadın atası Makir. 15 Makir Xuflulardan və Şuflulardan bir arvad

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

aldı. Onun bacısının adı Maaka idi. Selofxad isə onların qohumu idi. Onun
yalnız qızları var idi. 16 Makirin arvadının da adı Maaka idi. O, bir oğul
doğub adını Pereş qoydu. Pereşin qardaşının adı Şereş idi, onun oğulları
isə Ulam və Reqem idi. 17 Ulamın oğlu Bedan idi. Menaşşe oğlu Makir oğlu
Gileadın nəsli bunlardır. 18 Onun bacısı Hammoleket İşhodu, Aviezeri və
Maxlanı doğdu. 19 Şemidanın oğulları: Axyan, Şekem, Liqxi və Aniam.

Efrayimin nəsilləri

20 Efrayimin nəsli: Şutelah, onun oğlu Bered, onun oğlu Taxat, onun oğlu
Eleada, onun oğlu Taxat, 21 onun oğlu Zavad, onun oğlu Şutelah. Efrayimin
başqa oğulları Ezer və Eleadı o torpağın yerli sakinləri olan Qatlılar öldürdü,
çünki onların heyvanlarını oğurlamağa getmişdilər. 22 Ataları Efrayim
uzun müddət onlara yas tutdu və qohumları ona təsəlli vermək üçün gəldi.
23 Sonra o, arvadının yanına girdi, qadın hamilə oldu və bir oğul doğdu.
Atası onun adını Beria[n] qoydu, çünki evinə bəla üz vermişdi. 24 Onun Şeera
adlı qızı da var idi. O, Aşağı və Yuxarı Bet-Xoronu, Uzzen-Şeeranı tikdi.
25 Efrayimin başqa oğlu Refah, onun oğlu Reşef, onun oğlu Telah, onun
oğlu Taxan, 26 onun oğlu Ladan, onun oğlu Ammihud, onun oğlu Elişama,
27 onun oğlu Nun, onun oğlu Yeşua. 28 Onların mülkləri və yaşadıqları yerlər
bunlardır: Bet-Ellə qəsəbələri, şərq tərəfdə Naaran, qərb tərəfdə Gezerlə
qəsəbələri, Şekemlə qəsəbələri, Ayya ilə qəsəbələri, 29 həm də Menaşşelilərin
torpağına yaxın olan Bet-Şeanla qəsəbələri, Taanakla qəsəbələri, Megiddo ilə
qəsəbələri, Dorla qəsəbələri. İsrail oğlu Yusifin nəsli bu yerlərdə yaşadı.

Aşerin nəsilləri

30 Aşerin övladları: İmna, İşva, İşvi, Beria və onların bacısı Serah.
31 Berianın oğulları: Xever və Birzayitin atası olan Malkiel. 32 Xever
bunların atası idi: Yaflet, Şomer, Xotam və onların bacısı Şua. 33 Yafletin
oğulları bunlardır: Pasak, Bimhal və Aşvat. 34 Şemerin oğulları: Axi,
Rohqa, Xubba və Aram. 35 Onun qardaşı Helemin oğulları: Sofah, İmna,
Şeleş və Amal. 36 Sofahın oğulları: Suah, Xarnefer, Şual, Beri, İmra,
37 Beser, Hod, Şamma, Şilşa, İtran və Beera. 38 Yeterin oğulları: Yefunne,
Pispa və Ara. 39 Ullanın oğulları: Arah, Xanniel və Risya. 40 Aşerin
nəslindən olan bu adamların hamısı nəsil başçıları, seçilmiş adamlar,
igid döyüşçülər və baş rəislər idi. Onlardan döyüşə bilən adamlar nəsil
şəcərələrinə görə iyirmi altı min nəfər idi.

Binyaminin nəsilləri

8 1 Binyaminin oğulları bunlardır: ilk oğlu Bela, ikincisi Aşbel,
üçüncüsü Axrah, 2 dördüncüsü Noxa, beşincisi Rafa. 3 Belanın

---

[n] **7:23** *Beria* – ibrani dilində *bəla içində.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

oğulları bunlardır: Addar, Gera, Avihud, 4 Avişua, Naaman, Axoah,
5 Gera, Şefufan və Xuram. 6 Gevada yaşayanların nəsil başçıları olan,
sonra isə Manaxata köçürülən Ehudun oğulları bunlardır: 7 Naaman,
Axiya və onları köçürən Gera. Geradan Uzza və Axixud törədi.
8 Şaxarayim arvadları Xuşim və Baaranı boşadıqdan sonra Moav
ölkəsində övlad atası oldu, 9 arvadı Xodeş ona bunları doğdu: Yovav,
Sivya, Meşa, Malkam, 10 Yeus, Sakya və Mirma. Onun bu oğulları
nəsil başçıları idi. 11 Xuşim isə ona Avituvu və Elpaalı doğmuşdu.
12 Elpaalın oğulları: Ever, Mişam və Şamed. Şamed Ono ilə Lodu, onun
qəsəbələrini tikdi. 13 Ayyalonda yaşayanların nəsil başçıları Beria
və Şema idi. Onlar Qatda yaşayanları qovdu. 14 Berianın oğulları:
Axyo, Şaşaq, Yeremot, 15 Zevadya, Arad, Eder, 16 Mikael, İşpa və Yoxa.
17 Elpaalın oğulları: Zevadya, Meşullam, Xizqi, Xever, 18 İşmeray, İzlia
və Yovav. 19 Şimeyin oğulları: Yaqim, Zikri, Zavdi, 20 Elienay, Silletay,
Eliel, 21 Adaya, Beraya və Şimrat. 22 Şaşaqın oğulları: İşpan, Ever, Eliel,
23 Avdon, Zikri, Xanan, 24 Xananya, Elam, Antotiya, 25 İfdeya və Penuel.
26 Yeroxamın oğulları: Şamşeray, Şexarya, Atalya, 27 Yaareşya, İlyas və
Zikri. 28 Bunlar nəsil şəcərələrinə görə nəsil başçıları idi və Yerusəlimdə
yaşadılar.

Padşah Şaulun əcdadları və nəsilləri

29 Giveonun atası Yeiel Giveonda yaşayırdı və arvadının adı Maaka
idi. 30 İlk oğlu Avdon idi, o biriləri isə bunlar idi: Sur, Qiş, Baal, Nadav,
31 Qedor, Axyo, Zeker, 32 Şimanın atası Miqlot. Onlar qohumlarının
yanında, Yerusəlimdə qohumları ilə birgə yaşayırdı. 33 Nerdən Qiş
törədi və Qişdən Şaul törədi. Şauldan Yonatan, Malki-Şua, Avinadav və
Eşbaal[j] törədi. 34 Yonatanın oğlu Merib-Baal[p] idi. Merib-Baaldan Mikeya
törədi. 35 Mikeyanın oğulları: Piton, Melek, Tarea və Axaz. 36 Axazdan
Yehoadda törədi. Yehoaddadan Alemet, Azmavet və Zimri törədi.
Zimridən Mosa törədi. 37 Mosadan Bina törədi. Binanın oğlu Rafa, onun
oğlu Elasa, onun oğlu Asel. 38 Aselin altı oğlu var idi, onların adları
belədir: Azriqam, Bokru, İsmail, Şearya, Avdiya və Xanan. Bunların
hamısı Aselin oğulları idi. 39 Onun qardaşı Eseqin oğulları: ilk oğlu
Ulam, ikincisi Yeuş və üçüncüsü Elifelet. 40 Ulamın oğulları oxatan igid
döyüşçülər idi. Oğulları və nəvələri çox idi: yüz əlli nəfər. Bunların
hamısı Binyaminin nəslindəndir.

Yerusəlimin sakinləri

9 1 Beləcə bütün İsraillilər nəsil şəcərələrində qeyd olunmuşdu və
bunlar İsrail padşahlarının kitabında yazılmışdır.

---

j **8:33** *Eşbaal* – başqa adı İş-Boşet. p **8:34** *Merib-Baal* – başqa adı Mefiboşet.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yəhudalılar xainliklərinə görə Babilə sürgün olunmuşdu. 2 [q] İlk dəfə
mülklərinə qayıdıb yaşayanlar İsraillilərdən bəzi adamlar, kahinlər,
Levililər və məbəd qulluqçuları idi. 3 Yerusəlimdə isə Yəhudalılardan,
Binyaminlilərdən, Efrayimlilərdən və Menaşşelilərdən olan bu adamlar
yaşadı. 4 Yəhudanın oğlu Peresin nəslindən: Bani oğlu İmri oğlu Omri
oğlu Ammihud oğlu Utay. 5 Şelanın nəslindən: ilk oğlu Asaya və onun
oğulları. 6 Zerahın nəslindən: Yeuel və onun qohumları. Hamısı birlikdə
altı yüz doxsan nəfər idi. 7 Binyaminin nəslindən: Hassenua oğlu Hodavya
oğlu Meşullam oğlu Sallu, 8 Yeroxam oğlu İvniya, Mikri oğlu Uzzi oğlu
Ela və İvniya oğlu Reuel oğlu Şefatya oğlu Meşullam. 9 Onlar qohumları
ilə birgə nəsil şəcərələrinə görə doqquz yüz əlli altı nəfər idi. Bunların
hamısı nəsil başçıları idi.

10 Kahinlərdən: Yedaya, Yehoyariv, Yakin, 11 Allah məbədinin rəisi
Axituv oğlu Merayot oğlu Sadoq oğlu Meşullam oğlu Xilqiya oğlu
Azarya, 12 Malkiya oğlu Paşxur oğlu Yeroxam oğlu Adaya və İmmer oğlu
Meşillemit oğlu Meşullam oğlu Yaxzera oğlu Adiel oğlu Maasay. 13 Bunlar
nəsil başçıları idi. Onlar qohumları ilə birgə – Allah evinin xidməti işində
bacarıqlı olan bu adamlar min yeddi yüz altmış nəfər idi.

14 Levililərdən: Merarinin nəslindən Xaşavya oğlu Azriqam oğlu Xaşşuv
oğlu Şemaya, 15 Baqbaqqar, Xereş, Qalal, Asəf oğlu Zikri oğlu Mikeya
oğlu Mattanya, 16 Yedutun oğlu Qalal oğlu Şemaya oğlu Avdiya və
Netofalıların kəndlərində yaşayan Elqana oğlu Asa oğlu Berekya.

17 Qapıçılar: Şallum, Aqquv, Talmon, Aximan və onların qohumları.
Şallum onların başçısı idi. 18 Onlar bu günə qədər də məbədin şərq
tərəfdəki padşah qapısında keşik çəkirlər. Levililərin düşərgə qapıçıları
bunlardır. 19 Qorah oğlu Evyasaf oğlu Qore oğlu Şallum və onun Qorah
nəslindən olan qohumları məbədin astana keşikçilərinin xidmət işinə
başçılıq edirdi. Əvvəllər onların babaları Rəbbin düşərgəsinin girəcək
yerinin keşiyini çəkirdi. 20 Eleazar oğlu Pinxas onların başçısı idi və Rəbb
onunla idi. 21 Hüzur çadırının girişində Meşelemya oğlu Zəkəriyyə qapıçı
idi. 22 Astana keşikçisi olmaq üçün seçilən bütün bu adamlar iki yüz on
iki nəfər idi. Onlar öz kəndlərində nəsil şəcərələrində qeyd edilmişlər.
Onları vəzifələrinə Davud və görücü Şamuel təyin etmişdi. 23 Bu adamlar
və onların nəsilləri çadırın və Rəbbin məbədinin qapılarında keşik çəkirdi.
24 Bu qapıçılar məbədin dörd tərəfində – şərq, qərb, şimal və cənub
qapılarında dururdu. 25 Öz kəndlərində yaşayan qohumları vaxtaşırı
yeddi günlüyə onların yanına gəlməli idi. 26 Allah evinin otaqlarının və
xəzinələrinin keşiyini çəkmək Levili olan qapıçıların dörd nəfər rəisinin
öhdəsində idi. 27 Onlar gecə də Allah evinin ətrafında qalırdı, çünki onun
keşiyini çəkmək və hər səhər qapıları açmaq onların işi idi.

---

[q] **9:2-3** Ezra 2:27; Neh. 7:73

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

28 Onların bəzisi xidmət üçün olan qablara baxırdı: bunları sayıb içəri
gətirir və sayıb bayıra aparırdılar. 29 Bəziləri isə başqa əşyalar, bütün
təqdis olunmuş şeylər və un, şərab, yağ, kündür, ətriyyatlar üzərində
nəzarətçi qoyulmuşdu. 30 Kahinlərdən bəzisi ətriyyatlardan qatışıq maddə
hazırlayırdı. 31 Kökələr bişirilməsi Qorah nəslindən olan Şallumun ilk
oğlu olan Levili Mattityanın öhdəsində idi. 32 Onların Qohat nəslindən
olan qohumlarından bəzisinə isə hər Şənbə günü çörək hazırlanması
tapşırılmışdı.
33 Levililərin nəsil başçıları olan ilahiçilər başqa xidmətdən azad
olub məbədin otaqlarında qalırdılar, çünki onlar gecə-gündüz öz işləri
ilə məşğul olmalı idi. 34 Bunlar nəsil şəcərələrinə görə Levililərin nəsil
başçıları idi və Yerusəlimdə yaşayırdılar.

Padşah Şaulun əcdadları və nəsilləri
(1Saln. 8:29-38)

35 Giveonun atası Yeiel Giveonda yaşayırdı və arvadının adı Maaka idi.
36 İlk oğlu Avdon idi, o biriləri isə bunlar idi: Sur, Qiş, Baal, Ner, Nadav,
37 Qedor, Axyo, Zəkəriyyə və Miqlot. 38 Miqlotdan Şima törədi. Onlar
qohumlarının yanında, Yerusəlimdə qohumları ilə birgə yaşayırdılar.
39 Nerdən Qiş törədi. Qişdən Şaul törədi. Şauldan Yonatan, Malki-Şua,
Avinadav və Eşbaal törədi. 40 Yonatanın oğlu Merib-Baal idi. Merib-
Baaldan Mikeya törədi. 41 Mikeyanın oğulları: Piton, Melek, Taxrea və
Axaz. 42 Axazdan Yehoadda[r] törədi. Yehoaddadan Alemet, Azmavet və
Zimri törədi. Zimridən Mosa törədi. 43 Mosadan Bina törədi. Binanın
oğlu Rafa, onun oğlu Elasa, onun oğlu Asel. 44 Aselin altı oğlu var idi,
onların adları belədir: Azriqam, Bokru, İsmail, Şearya, Avdiya və Xanan.
Bunların hamısı Aselin oğulları idi.

Şaulla oğullarının ölümü
(1Şam. 31:1-13)

10 1 Filiştlilər İsraillilərlə döyüşdü. İsraillilər Filiştlilərin önündən
qaçdılar və qırılanlar Gilboa dağında qaldı. 2 Filiştlilər Şaulla
oğullarını təqib edib Şaulun oğulları Yonatanı, Avinadavı və Malki-Şuanı
öldürdülər. 3 Döyüş Şaulun ətrafında şiddətlənəndə oxatanlar onu tapdılar
və yaraladılar. 4 Şaul öz silahdarına dedi: «Qılıncını çək, məni vur,
yoxsa bu sünnətsizlər gəlib mənimlə əylənəcəklər». Lakin silahdarı çox
qorxduğundan bunu etmək istəmədi. Ona görə də Şaul qılıncını götürüb
özünü onun üstünə yıxdı. 5 Şaulun öldüyünü görəndə silahdarı da özünü
qılıncının üstünə yıxıb Şaulla birgə öldü. 6 Beləcə Şaul və üç oğlu öldü,
bütün nəsli də onunla birgə öldü. 7 Dərədə olan bütün İsraillilər öz

---

[r] **9:42** *Yehoadda* – ibrani mətnində *Yara,* 1Saln. 8:36 görə *Yehoadda* yazılır.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ordularının qaçdığını və Şaulla oğullarının öldüyünü görəndə şəhərlərini
qoyub qaçdılar. Filiştlilər gəlib o yerlərdə yaşadı.
8 Ertəsi gün Filiştlilər öldürülənləri soymaq üçün gələndə Gilboa
dağında Şaulla oğullarının meyitini tapdılar. 9 Onun paltarlarını
soyundurdular, başını və silahlarını götürdülər, öz bütlərinin məbədinə
və xalqa xoş xəbər vermək üçün Filiştlilərin ölkəsinin hər tərəfinə qasid
göndərdilər. 10 Şaulun silahlarını öz allahlarının məbədinə qoydular və
başını Daqon məbədinə mıxladılar. 11 Yaveş-Gilead əhalisi Filiştlilərin
Şaula etdiklərini eşidəndə 12 onların bütün igidləri qalxıb Şaulla
oğullarının cəsədini götürərək Yaveşə gətirdilər. Onların sümüklərini
götürüb Yaveşdə olan palıd ağacının altında basdırdılar və yeddi gün
oruc tutdular.
13 [s] [t] Beləcə Şaul Rəbbə qarşı xainlik etdiyi üçün öldü. O, Rəbbin
sözünə əməl etməyib cindara müraciət etdi, 14 amma Rəbdən məsləhət
istəmədi. Ona görə də Rəbb onu öldürdü və padşahlığı Yesseyin oğlu
Davuda verdi.

Davudun taxta çıxması
(2Şam. 5:1-10)

11 1 Bütün İsraillilər Xevrona, Davudun yanına toplaşıb dedilər: «Bax
biz sənin sümüyündən, sənin ətindənik. 2 Əvvəlki vaxtlarda, Şaul
padşahımız olanda da İsraillilər yürüşlərə aparan və gətirən sən idin.
Allahın Rəbb sənə demişdi ki, xalqım İsrailə sən çobanlıq edəcəksən,
xalqım İsrail üzərində sən hökmdar olacaqsan». 3 İsrailin bütün
ağsaqqalları Xevrona, padşahın yanına gəldilər. Davud Xevronda, Rəbbin
önündə onlarla əhd bağladı və onlar Şamuel vasitəsilə Rəbbin söylədiyi
sözə görə Davudu İsrail üzərində padşah olmaq üçün məsh etdilər.

Davudun Yerusəlimi paytaxt şəhərinə çevirməsi

4 [u] Davud və bütün İsraillilər Yerusəlimə gəldilər. O vaxt şəhər Yevus
adlanırdı və burada Yevuslular yaşayırdı. 5 Onlar Davuda dedilər: «Sən
buraya girə bilməzsən». Ancaq Davud indi «Davudun şəhəri» adlanan
Sion qalasını aldı. 6 Davud dedi: «Yevusluları hamıdan əvvəl kim məğlub
etsə, rəis və ordu başçısı o olacaq». Seruya oğlu Yoav hamıdan əvvəl
Yevusa qalxdı və buna görə də o, başçı oldu. 7 Davud qalada məskən saldı
və buna görə onu «Davudun şəhəri» adlandırdılar. 8 O, qala yamacından
qalanın ətrafına qədər bütün yerləri tikdi. Yoav isə şəhərin qalan
hissəsini bərpa etdi. 9 Davud getdikcə yüksəlirdi, çünki Ordular Rəbbi
onunla idi.

---

[s] **10:13-14** 1Şam. 13:8-14; 15:1-24 [t] **10:13-14** Lev. 19:31; 20:6; 1Şam. 28:7-8
[u] **11:4** Yeşua 15:63; Hak. 1:21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Davudun igid döyüşçüləri
(2Şam. 23:8-39)

10 Davudun igid döyüşçülərinin başçıları bütün İsraillilərlə birgə
Rəbbin sözünə görə Davudu İsrail üzərində padşah etmək üçün onun
padşahlığında şücaət göstərirdilər. 11 Davudun igid döyüşçülərinin
siyahısı belədir: «otuz igid»in başçısı olan Xakmoni oğlu Yaşoveam. O,
bir hücumda üç yüz nəfəri nizəsi ilə vurub öldürdü. 12 Ondan sonra «üç
igid»dən biri olan Axoahlı Dodo oğlu Eleazar idi. 13 Filiştlilər döyüşmək
üçün Pas-Dammimdə toplaşanda o da Davudla birgə orada idi. Orada arpa
əkilən bir tarla sahəsi var idi. Xalq Filiştlilərin önündən qaçdı. 14 Lakin
Eleazar və döyüşçüləri bu sahənin ortasında durub oranı qorudular və
Filiştliləri qırdılar. Rəbb İsraillilərə xilas edib böyük zəfər qazandırdı.
15 Otuz başçı arasından «üç igid» qayaya, Davudun yanına, Adullam
mağarasına enib gəldi. Filiştlilərin ordusu Refaim vadisində ordugah
qurmuşdu. 16 Bu zaman Davud qalada idi, Filiştlilərin bir keşikçi dəstəsi
isə Bet-Lexemdə idi. 17 Davud həsrət çəkərək dedi: «Kaş ki biri Bet-Lexem
darvazasının yanındakı quyudan mənə içmək üçün su gətirəydi!» 18 Bu
üç nəfər Filiştlilərin ordugahını yararaq darvazanın yanında olan Bet-
Lexem quyusundan su çəkdilər və onu götürüb Davuda gətirdilər. Lakin
Davud suyu içmək istəmədi və Rəbbə təqdim olaraq yerə tökdü. 19 O
dedi: «Allahım bunu etməkdən məni uzaq eləsin. Bu adamların qanını
içəcəyəmmi? Axı canlarını təhlükəyə salaraq bu suyu gətirdilər». Buna
görə də bu suyu içmək istəmədi. Bunları «üç igid» etmişdi.
20 Yoavın qardaşı Avişay bu «üç igid»in başçısı idi. O, nizəsini qaldırıb
üç yüz nəfəri qırdı. Buna görə də onun adı «üç igid»in adı qədər
şöhrətləndi. 21 Əslində «üç igid»dən ikiqat artıq şöhrəti var idi və onlara
başçı oldu, lakin «üç igid» kimi deyildi.
22 Yehoyada oğlu Benaya da böyük işlər görmüş igid adam idi. O,
Qavseeldən gəlmişdi. Benaya iki Moavlı igidi öldürdü. O, qarlı gündə
çuxura enib bir şir öldürdü. 23 O həm də boyu beş qulac olan bir Misirlini
öldürdü. Misirlinin əlində toxucu dəzgahının əriş ağacı boyda nizə var
idi. Benaya onun üstünə dəyənəklə getdi, nizəni Misirlinin əlindən
çəkib aldı və onu öz nizəsi ilə öldürdü. 24 Bunları Yehoyada oğlu Benaya
etdi, buna görə də onun «üç igid» qədər şöhrəti var idi. 25 O, «otuz
igid»dən daha şöhrətli idi, lakin «üç igid» kimi deyildi. Davud onu öz
mühafizəçilərinə başçı qoydu.
26 Ordunun igid döyüşçüləri bunlardır: Yoavın qardaşı Asahel, Bet-
Lexemli Dodo oğlu Elxanan, 27 Harorlu Şammot, Pelonlu Xeles, 28 Teqoalı
İqqeş oğlu İra, Anatotlu Aviezer, 29 Xuşalı Sibbekay, Axoahlı İlay,
30 Netofalı Mahray, Netofalı Baana oğlu Xeled, 31 Binyamin övladlarından
Givealı Rivay oğlu Yetay, Piratonlu Benaya, 32 Qaaş vadisindən olan

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Xuray, Aravalı Aviel, 33 Baxarumlu Azmavet, Şaalvonlu Elyaxba,
34 Gizonlu Haşemin oğulları, Hararlı Şage oğlu Yonatan, 35 Hararlı
Sakar oğlu Axiam, Ur oğlu Elifal, 36 Mekeralı Xefer, Pelonlu Axiya,
37 Karmelli Xesro, Ezbay oğlu Naaray, 38 Natanın qardaşı Yoel, Haqri oğlu
Mivxar, 39 Ammonlu Seleq, Seruya oğlu Yoavın silahdarı olan Beerotlu
Naxray, 40 Yeterli İra, Yeterli Qarev, 41 Xetli Uriya, Axlay oğlu Zavad,
42 Ruvenlilərin başçısı Ruvenli Şiza oğlu Adina və onunla birgə otuz
nəfər, 43 Maaka oğlu Xanan və Metenli Yehoşafat, 44 Aşteratlı Uzziya,
Aroerli Xotamın oğulları Şama və Yeiel, 45 Şimri oğlu Yediael və qardaşı
Tisli Yoxa, 46 Maxavlı Eliel və Elnaamın oğulları Yerivay, Yoşavya və
Moavlı Yetma, 47 Eliel, Oved və Mesovalı Yaasiel.

Davuda qoşulan döyüşçülər

12 1 Davud, Qiş oğlu Şauldan gizlənən vaxt bir neçə nəfər Ziqlaqa,
Davudun yanına gəldi. Onlar döyüşdə ona kömək edən igidlər
arasında idi. 2 Binyamin nəslindən, Şaulun qohumlarından olan bu
adamlar ox-kamanla silahlanıb sağ və sol əllə sapanddan daş atmağı və
kamanla ox atmağı bacarırdı. Onların adları belədir: 3 onların başçısı
olan Givealı Şemaanın oğulları, Axiezer və Yoaş, Azmavetin oğulları
Yeziel və Pelet, Beraka və Anatotlu Yehu, 4 «otuz igid»dən biri olan və
onlara başçılıq edən Giveonlu İşmaya, Yeremya, Yaxaziel, Yoxanan,
Gederalı Yozavad, 5 Eluzay, Yerimot, Bealya, Şemarya, Xaruflu Şefatya,
6 Qorahın nəslindən olan Elqana, İşşiya, Azarel, Yoezer, Yaşoveam,
7 Qedorlu Yeroxam oğulları Yoela və Zevadya.

8 Qadlılardan sipər və nizə işlədə bilən, döyüşməyi bacaran igidlər
Davudun tərəfinə keçdilər və çöldəki qalaya gəldilər. Onların üzləri şir
üzü kimi idi və dağlardakı ceyranlar kimi qaça bilirdilər. 9 Bu başçıların
adları belədir: Ezer, ikincisi Avdiya, üçüncüsü Eliav, 10 dördüncüsü
Mişmanna, beşincisi Yeremya, 11 altıncısı Attay, yeddincisi Eliel,
12 səkkizincisi Yoxanan, doqquzuncusu Elzavad, 13 onuncusu Yeremya,
on birincisi Makbannay. 14 Bunlar Qadlılardan olan qoşun başçıları idi.
Ən zəifi yüz adamın, ən güclüsü isə min adamın qabağına çıxa bilərdi.
15 Onlar birinci ayda, İordan çayı bütün sahilləri boyu daşanda onu keçib
vadilərdə yaşayanların hamısını şərqə və qərbə tərəf qovdular.

16 Binyaminlilərdən və Yəhudalılardan da Davudun yanına, qalaya
adamlar gəldi. 17 Davud onları qarşılamağa çıxdı və onlara dedi: «Əgər
mənə kömək üçün sülhlə gəlmisinizsə, gözüm üstə yeriniz var, ancaq
zorakılıq etmədiyim halda məni düşmənlərimə təslim etmək üçün
gəlmisinizsə, atalarımızın Allahı bunu görsün və hökm etsin». 18 Ruh
«otuz igid»in başçısı Amasayın üzərinə endi və o dedi:

«Ey Davud, biz sənin ləyik,
Ey Yessey oğlu, biz sənin tərəfindəyik.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sülh, sülh olsun sənə və sənə kömək edənə,
Çünki Allahın sənə kömək edir».
Davud onları götürüb dəstə başçıları təyin etdi.
19 Davud Filiştlilərlə birgə müharibə etmək üçün Şaulun üstünə gələndə
Menaşşelilərdən də bəzisi Davudun tərəfinə keçdi, ancaq Filiştlilərə
kömək etmədilər. Çünki Filiştlilərin ağaları məsləhətləşib «Davud bizim
başımızı verib ağası Şaulla barışacaq» dedilər və onu geri göndərdilər.
20 Davud Ziqlaqa gedərkən onun tərəfinə keçən Menaşşelilər bunlardır:
Adnah, Yozavad, Yediael, Mikael, Yozavad, Elihu və Silletay. Onların
hamısı Menaşşelilər arasında minbaşı idi. 21 Onlar quldur dəstəsinə qarşı
döyüşdə Davuda kömək etdilər, çünki onların hamısı igid adamlar idi.
Sonra onlar qoşun başçıları oldu. 22 Beləcə gündən-günə Davuda kömək
etmək üçün onun yanına döyüşçülər gəlirdi və onun ordusu Allah ordusu
qədər böyük oldu.

Davudu padşah etmək üçün gələn adamlar

23 Rəbbin sözünə görə Şaulun padşahlığını Davuda vermək üçün
onun yanına, Xevrona gələn silahlanmış döyüşçülərin sayı belədir:
24 Yəhudalılardan altı min səkkiz yüz nəfər sipər və nizə ilə silahlanmış
əsgər; 25 Şimeonlulardan döyüş üçün yeddi min yüz nəfər igid döyüşçü;
26 Levililərdən dörd min altı yüz nəfər; 27 Harun evinin rəhbəri Yehoyada
və onunla birgə üç min yeddi yüz nəfər; 28 gənc və igid bir döyüşçü
olan Sadoq və onun nəslindən olan iyirmi iki başçı; 29 Şaulun qohumları
olan Binyaminlilərin əksəriyyəti o vaxta qədər Şaul sülaləsinə sadiq
qaldığı üçün onlardan yalnız üç min nəfər; 30 Efrayimlilərdən iyirmi min
səkkiz yüz nəfər igid və öz nəsillərinin adlı-sanlı adamları; 31 Menaşşe
qəbiləsinin yarısının arasından gəlib Davudu padşah etmək üçün təyin
olunmuş on səkkiz min nəfər; 32 İssakarlılardan dövrün vəziyyətinə
görə İsrailə nə etmək lazım gəldiyini bilən adamlar – iki yüz nəfər
başçı və onların əmri altında olan bütün qohumları; 33 Zevulunlulardan
döyüşməyi bacaran, bütün silahlarla döyüş nizamını qura bilən və sidq
ürəkdən kömək edən əlli min nəfər; 34 Naftalililərdən min başçı, onlarla
birgə sipər və nizəsi olan otuz yeddi min nəfər; 35 Danlılardan döyüş
nizamını qura bilən iyirmi səkkiz min altı yüz nəfər; 36 Aşerlilərdən
döyüşməyi bacaran və döyüş nizamını qura bilən qırx min nəfər;
37 İordan çayının o tayında yaşayan Ruvenlilərdən, Qadlılardan və
Menaşşe qəbiləsinin yarısından döyüş üçün hər cür silahı olan yüz iyirmi
min nəfər.
38 Döyüşməyi bacaran bu könüllü döyüşçülərin hamısı Davudu bütün
İsrail üzərində padşah etmək üçün Xevrona gəldi. İsraillilərin qalan
hissəsi də Davudu yekdilliklə padşah etmək niyyətində idi. 39 Döyüşçülər
orada üç gün Davudla birgə qaldılar və yeyib-içdilər, çünki qohumları

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

onlar üçün hazırlıq görmüşdü. 40 İssakara, Zevuluna və Naftaliyə qədər
yayılmış yaxınları da onlara eşşəklər, dəvələr, qatırlar və öküzlər üstündə
ərzaq – yaxşı un, sıxılmış əncir, kişmiş, şərab, yağ, mal-qara və qoyun-
keçi gətirmişdi. O zaman İsraildə şadlıq var idi.

Davud Əhd sandığını Qiryat-Yearimdən köçürür
(2Şam. 6:1-11)

13 1 Davud minbaşılar, yüzbaşılar və bütün başçılarla məsləhətləşdi.
2 O bütün İsrail camaatına dedi: «Əgər bu iş sizə xoş gəlsə
və Allahımız Rəbbin iradəsi ilə olsa, İsrailin hər tərəfində yaşayan
soydaşlarımıza, onlarla birgə otlağı olan şəhərlərdə yaşayan kahinlərə
və Levililərə xəbər göndərək ki, bizim yanımıza toplansınlar. 3 Sonra
Allahımızın sandığını yanımıza qaytaraq, axı Şaulun dövründə biz ona
məhəl qoymurduq». 4 Bütün camaat «belə edək» dedi, çünki bütün xalqın
nəzərində bu iş doğru idi.
5 [v] Davud Allahın sandığını Qiryat-Yearimdən gətirmək üçün Misirdəki
Şixor çayından Xamat keçidinə qədər uzanan torpaqda yaşayan bütün
İsraillilər topladı. 6 [w] Davud bütün İsraillilərlə birgə «keruvlar üzərində
taxt quran Rəbb» çağırılan Allahın sandığını Yəhudaya məxsus olan
Baalatdan, yəni Qiryat-Yearimdən çıxartmaq üçün oraya getdi. 7 Allahın
sandığını bir təzə arabaya qoyub Avinadavın evindən apardılar. Arabanı
Uzza və Axyo sürürdü. 8 Davud və bütün İsraillilər Allahın hüzurunda
həvəslə ilahi oxuyur, liralarla, çənglərlə, dəflərlə, sinclərlə və kərənaylarla
çalıb oynayırdılar.
9 Kidonun xırman yerindən keçəndə öküzlər büdrədi. Buna görə də
Uzza əl uzadıb sandığı tutdu. 10 Uzza əlini uzadaraq sandığa toxunduğu
üçün Rəbb qəzəblənib onu vurdu. Beləcə Uzza orada Allahın önündə
öldü. 11 Davud Rəbbin Uzzanı vurmasından çox məyus oldu. O yerə bu
günə qədər Peres-Uzza[x] deyilir. 12 Həmin gün Davud Allahdan qorxub
dedi: «Allahın sandığını necə yanıma gətirə bilərəm?» 13 Buna görə də
Davud sandığı öz yanına – Davudun şəhərinə gətirmədi, onu yolundan
döndərib Qatlı Oved-Edomun evinə qoydu. 14 [y] Allahın sandığı üç ay
Oved-Edomun evində – onun ailəsinin yanında qaldı. Rəbb Oved-Edomun
ailəsinə və ona məxsus hər şeyə bərəkət verdi.

Davudun Yerusəlimdə padşahlıq etməsi
(2Şam. 5:11-16)

14 1 Sur padşahı Xiram Davudun yanına qasidlər və ona saray tikmək
üçün sidr ağacları, bənnalar və dülgərlər göndərdi. 2 Onda Davud

---

[v] **13:5** 1Şam. 7:1-2 [w] **13:6** Çıx. 25:22 [x] **13:11** *Peres-Uzza* – ibrani dilində *Uzzanın cəzası.*
[y] **13:14** 1Saln. 26:4-5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

başa düşdü ki, Rəbb onu İsrail üzərində padşah kimi möhkəmləndirmiş
və xalqı İsrailin xatirinə onun padşahlığını yüksəltmişdi.
3 Davud Yerusəlimdə başqa arvadlar aldı, yenə oğullar və qızlar atası
oldu. 4 Onun Yerusəlimdə doğulan oğullarının adları belədir: Şammua,
Şovav, Natan, Süleyman, 5 İvxar, Elişua, Elpelet, 6 Noqah, Nefeq, Yafia,
7 Elişama, Beelyada və Elifelet.

İki döyüşdə Filiştlilər üzərində qələbə
(2Şam. 5:17-25)

8 Filiştlilər eşitdilər ki, Davud bütün İsrail üzərində padşah olmaq
üçün məsh edilmişdir. Onda hamısı Davudu axtarmağa çıxdı. Davud
bunu eşidib onlarla qarşılaşmağa çıxdı. 9 Filiştlilər gəlib Refaim vadisini
talayırdılar. 10 Davud Allahdan soruşdu: «Filiştlilərin qarşısına çıxımmı?
Onları mənə təslim edəcəksənmi?» Rəbb ona cavab verdi: «Çıx, onları
sənə təslim edəcəyəm».
11 Davud Baal-Perasimə çıxıb Filiştliləri qırdı. Davud dedi: «Sellər
bəndləri dağıtdığı kimi Allah da mənim əlimlə düşmənlərimi dağıtdı».
Buna görə də o yerin adını Baal-Perasim[z] qoydular. 12 Filiştlilər qaçanda
öz allahlarının bütlərini orada qoydular. Davudun əmri ilə bunlar odda
yandırıldı.
13 Filiştlilər yenə o vadini taladılar. 14 Davud yenə Allahdan soruşdu
və Allah ona dedi: «Onların arxasınca çıxma, onların ətrafına dolanıb
balzam ağaclarının qabağında bu düşmənlərin üstünə gəl. 15 Balzam
ağaclarının başından addım səsləri eşidəndə döyüşə çıx, çünki o zaman
Allah sənin qarşınca Filiştlilərin ordusunu məğlub etmək üçün çıxacaq».
16 Davud Allahın ona buyurduğu kimi etdi və onlar Giveondan Gezerə
qədər Filiştlilərin ordusunu qırdılar. 17 Davudun şöhrəti bütün ölkələrə
yayıldı və Rəbb onun qorxusunu bütün millətlərin ürəyinə saldı.

Allahın sandığını Yerusəlimə gətirmək üçün hazırlıq görülür

15 1 Davud özü üçün Davudun şəhərində evlər tikdi və Allahın
sandığı üçün də yer hazırlayıb çadır qurdu. 2 [a] Onda Davud
dedi: «Levililərdən başqa heç kəs Allahın sandığını daşıya bilməz, çünki
Rəbbin sandığını daşımaq və Ona əbədi olaraq xidmət etmək üçün Rəbb
onları seçdi». 3 Davud Rəbbin sandığını onun üçün hazırladığı yerə
çıxarmaq üçün bütün İsraillilləri Yerusəlimə yığdı. 4 Davud Harunun
nəslindən olan adamları və Levililəri topladı: 5 Qohat nəslindən başçı
Uriel və onun yüz iyirmi nəfər qohumu; 6 Merarinin nəslindən başçı
Asaya və onun iki yüz iyirmi nəfər qohumu; 7 Gerşon nəslindən başçı Yoel
və onun yüz otuz nəfər qohumu; 8 Elisafan nəslindən başçı Şemaya və

---

[z] **14:11** *Baal-Perasim* – ibrani dilində *dağıtma ağası.* [a] **15:2** Qanun. 10:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

onun iki yüz nəfər qohumu; 9 Xevron nəslindən başçı Eliel və onun səksən
nəfər qohumu; 10 Uzziel nəslindən başçı Amminadav və onun yüz on iki
nəfər qohumu. 11 Davud kahin olan Sadoqu və Evyatarı, Levili olan Urieli,
Asayanı, Yoeli, Şemayanı, Elieli və Amminadavı çağırıb 12 onlara dedi:
«Siz Levililər arasında nəsil başçılarısınız. Siz və qohumlarınız özünüzü
təqdis edin və İsrailin Allahı Rəbbin sandığını onun üçün hazırladığım
yerə çıxarın. 13 Çünki keçən dəfə siz onu daşımadığınıza və lazım olduğu
kimi Allahımız Rəbbi axtarmadığımıza görə O bizi cəzalandırdı».
14 İsrailin Allahı Rəbbin sandığını çıxarmaq üçün kahinlərlə Levililər
özlərini təqdis etdilər. 15 [b] Rəbbin sözünə görə, Musanın əmr etdiyi kimi
Levililər Allahın sandığının şüvüllərini çiyinlərinə qoyub onu daşıdılar.
16 Davud Levililərin başçılarına əmr etdi ki, şadlıq etmək üçün
öz qohumları arasından musiqi alətlərində – çənglərdə, liralarda və
sinclərdə çalıb-oxuyan ilahiçilər təyin etsinlər. 17 Levililər bu adamları
təyin etdilər: Yoel oğlu Heman, onun qohumlarından Berekya oğlu Asəf
– qohumları Merari nəslindən Quşaya oğlu Etan, 18 onların köməkçisi
olan Zəkəriyyə, Ben, Yaaziel, Şemiramot, Yexiel, Unni, Eliav, Benaya,
Maaseya, Mattitya, Elifelehu, Miqneya, qapıçılar Oved-Edom və Yeiel.
19 İlahiçilər Heman, Asəf və Etan yüksək səsli tunc sinclər, 20 Zəkəriyyə,
Aziel, Şemiramot, Yexiel, Unni, Eliav, Maaseya, Benaya Alamot ahəngi
üzrə çənglər, 21 Mattitya, Elifelehu, Miqneya, Oved-Edom, Yeiel və Azazya
Şeminit ahəngi üzrə lira çalmalı idi. 22 Levililərin rəhbəri Kenanya
musiqiyə rəhbərlik edirdi, çünki onun bu işdə bacarığı var idi; 23 Berekya
və Elqana sandığın yanında qapıçı idi; 24 kahinlər Şevanya, Yehoşafat,
Netanel, Amasay, Zəkəriyyə, Benaya və Eliezer Allahın sandığı önündə
kərənay çalırdılar; Oved-Edom və Yexiya sandığın yanında qapıçı idi.

Allahın sandığı Yerusəlimə gətirilir
(2Şam. 6:12-22)

25 Davud, İsrail ağsaqqalları və minbaşılar şadlıq etməklə Rəbbin
Əhd sandığını Oved-Edomun evindən gətirməyə getdilər. 26 Rəbbin Əhd
sandığını daşıyan Levililər yeddi buğa və yeddi qoç qurban kəsdilər, çünki
Allah onlara kömək edirdi. 27 Davud incə kətandan cübbə geyinmişdi,
sandığı daşıyan bütün Levililər, ilahiçilər və ilahiçilərin rəhbəri olan
Kenanya da belə geyinmişdi. Davudun əynində kətan efod da var idi.
28 Bütün İsraillilər səs-küylə şeypur, kərənay, sinc çalaraq çənglərin və
liraların yüksək səsi altında Rəbbin Əhd sandığını çıxartdılar.
29 Rəbbin Əhd sandığı Davudun şəhərinə gətiriləndə Şaulun qızı Mikal
pəncərədən baxdı, padşah Davudu tullanıb rəqs edən gördü və ürəyində
ona kinayə etdi.

---

[b] **15:15** Çıx. 25:14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

16 1 Allahın sandığını gətirib onun üçün Davudun qurduğu çadırın
ortasına qoydular. Allahın önündə yandırma və ünsiyyət
qurbanları təqdim etdilər. 2 Davud yandırma və ünsiyyət qurbanlarını
təqdim edib qurtarandan sonra Rəbbin adı ilə xalqa xeyir-dua verdi. 3 O
bütün İsraillilərə – kişilərin və qadınların hər birinə bir kömbə çörək, bir
parça ət və bir üzüm lavaşanası payladı.
4 Davud İsrailin Allahı Rəbbi çağırıb Ona şükür və həmd etmək
üçün Levililərdən xidmət edən bu adamları Rəbbin sandığının önünə
qoydu. 5 Başçı Asəf, onun köməkçisi Zəkəriyyə, çəng və lira çalan Yeiel,
Şemiramot, Yexiel, Mattitya, Eliav, Benaya, Oved-Edom və Yeiel, sincləri
yüksək səslə çalan Asəf, 6 Allahın Əhd sandığı önündə həmişə kərənaylar
çalan kahinlər Benaya və Yaxaziel. 7 O gün Davud ilk dəfə olaraq Rəbbə
şükür etmək işini Asəflə yoldaşlarına tapşırdı.

Allaha həsr olunan məzmur
(Zəb. 105:1-15; 96:1-13; 106:47-48)

8 [c] «Rəbbə şükür edin, ismini çağırın,
Əməllərini xalqlar arasında elan edin!
9 Onu ilahilərlə tərənnüm edin,
Bütün xariqələrini bəyan edin!
10 Onun müqəddəs adı ilə fəxr edin,
Ey Rəbbi axtaranlar, ürəkləriniz qoy sevinsin!
11 Rəbbi, Onun qüvvətini arayın,
Daim hüzurunu axtarın.
12 Etdiyi xariqələri,
Möcüzələri, dilindən çıxan hökmləri xatırlayın,
13 Ey Onun qulu İsrail nəsli,
Ey Yaqub övladları, ey Onun seçdikləri!

14 Allahımız Rəbb Odur,
Hökmü bütün yer üzərindədir.
15 [d] [e] Əbədi olaraq – min nəslə qədər əhdini,
Əmr etdiyi sözü,
16 İbrahimlə kəsdiyi əhdini,
İshaqa and içərək verdiyi vədini unutmaz.
17 [f] Bunu qayda kimi Yaqub üçün təsdiq etdi,
Bu əbədi əhdi İsrail üçün etdi,
18 Dedi: “Övladlarının payına düşən mülk kimi
Kənan torpağını sənə verəcəyəm”.

---

[c] **16:8** Zəb. 105:1; Yeş. 12:4 [d] **16:15-16** Yar. 12:7 [e] **16:15-16** Yar. 26:3
[f] **16:17-18** Yar. 28:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

19 O zaman sayca onlar az idilər,
Azsaylı olaraq ölkədə qərib idilər.
20 Ölkədən-ölkəyə,
Məmləkətdən-məmləkətə köçürdülər.
21 [g] Rəbb heç kimi onlara əzab verməyə qoymadı,
Onlara görə padşahları tənbeh etdi.
22 Dedi: “Məsh elədiklərimə dəyməyin,
Peyğəmbərlərimə pislik etməyin”.

23 Ey bütün dünya, Rəbbə ilahi oxuyun,
Xilaskar olduğunu gündən-günə müjdələyin.
24 Ehtişamını millətlərə elan edin,
Xariqələrini bütün xalqlara bəyan edin!
25 Axı Rəbb əzəmətlidir, bol həmdə layiqdir,
O bütün allahlardan daha zəhmlidir.
26 Bütün özgə xalqların allahları bütlərdir,
Lakin göyləri yaradan Rəbdir.
27 Ehtişam və əzəmət hüzurunda olar,
Sevinclə qüdrət Onun yerindədir.

28 Ey xalqların tayfaları, Rəbbə verin –
Ehtişamı, qüdrəti Rəbbə verin,
29 [h] Adına layiq ehtişamı Rəbbə verin,
Hüzuruna girib təqdimlər verin.
Müqəddəslik zinəti ilə Rəbbə səcdə edin.
30 Ey bütün dünya, Onun hüzurunda lərzəyə gəlin!
O, dünyanı sarsılmaz və möhkəm qurub.
31 Göylər sevinsin, yer üzü şad olsun!
Millətlərə belə elan edin:
“Rəbb hökmranlıq edir”.
32 Dənizin və dənizdəki canlıların səsi ucalsın,
Çöllər və çöldə yaşayanlar fərəhlənsin,
33 Meşədəki bütün ağaclar mədh söyləsin
Rəbbin hüzurunda!
O, dünyanın hökmünü vermək üçün gəlir.

34 [i]
Rəbbə şükür edin, ona görə ki yaxşıdır,
Çünki məhəbbəti əbədidir.

---

[g] **16:21-22** Yar. 20:3-7 [h] **16:29-30** Zəb. 29:2; 96:8-9 [i] **16:34** 2Saln. 5:13; 7:3; Ezra 3:11; Zəb. 100:5; 106:1; 107:1; 118:1; 136:1; Yer. 33:11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

35 Deyin: “Ey qurtarıcımız Allah, bizi qurtar,
Bizi millətlərin arasından topla və azad et.
Müqəddəs isminə şükür edək,
Biz fəxrlə Sənə həmd söyləyək”.
36 Alqış olsun İsrailin Allahı Rəbbə
Əzəldən sonsuza qədər!»
Bütün xalq «Amin!» söylədi və Rəbbə həmd etdi.

Rəbbin Əhd sandığının önündə və Giveonda xidmət edənlər

37 Davud orada – Rəbbin Əhd sandığının önündə bu adamları
qoydu: hər günün işinə görə sandığın önündə daim xidmət edən
Asəf və onun yoldaşları, 38 Oved-Edom və onun altmış səkkiz nəfər
yoldaşı, qapıçılar Yedutun oğlu Oved-Edom və Xosa. 39 O, Giveonda
olan səcdəgahda, Rəbbin məskəni önündə, kahin Sadoqu və onun
kahin yoldaşlarını qoydu ki, 40 Rəbbin İsrailə əmr etdiyi Qanunda
yazılanların hamısına görə daim səhər və axşam Rəbbə yandırma
qurbanları üçün düzəldilən qurbangahda Ona yandırma qurbanları
versinlər. 41 Onlarla birgə Hemanı, Yedutunu və adları çəkilən başqa
seçilmiş adamları təyin etdi ki, Rəbbə şükür etsinlər, çünki Onun
məhəbbəti əbədidir. 42 Heman, Yedutun və həmin adamların əlində
Allaha yüksək səslə musiqi çalmaq üçün kərənaylar, sinclər və başqa
alətlər var idi. Yedutunun oğulları isə qapıçı oldular. 43[j] Bütün xalq
– hər kəs evinə getdi, Davud da öz evinə xeyir-dua vermək üçün geri
qayıtdı.

Allahın Davuda vədi
(2Şam. 7:1-17)

17 1 Davud sarayında yaşayan vaxt peyğəmbər Natana dedi: «Mən
sidr ağacından tikilən bir sarayda yaşayıram, Rəbbin Əhd sandığı
isə çadır altındadır». 2 Natan Davuda dedi: «Ürəyindəki niyyəti həyata
keçir, çünki Allah sənінlədir».
3 Lakin gecə Natana Allahın bu sözü nazil oldu: 4 «Get qulum Davuda
söylə ki, Rəbb belə deyir: “Yaşamaq üçün Mənə evi sən tikməyəcəksən,
5 çünki İsraili çıxartdığım gündən bu günə qədər heç bir evdə yaşamadım,
yalnız çadırdan çadıra, məskəndən məskənə gəzdim. 6 Bütün İsraillilərlə
birgə gəzdiyim yerlərdə xalqımın qayğısına qalmağı buyurduğum İsrail
hakimlərindən birinə ‹Niyə Mənə sidr ağacından bir ev tikmədiniz?› deyə
bir söz söyləmişəmmi?” 7 İndi qulum Davuda söylə ki, Ordular Rəbbi
belə deyir: “Mən səni otlaqlarda qoyun otararkən götürüb xalqım İsrailə
hökmdar etdim. 8 Getdiyin hər yerdə sənінlə oldum, qarşından bütün

---

j **16:43** 2Şam. 6:19-20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

düşmənlərini qırıb atdım. İndi isə adını dünyadakı böyüklərin adı kimi
məşhur edəcəyəm. 9 Xalqım İsrail üçün bir yer təyin edəcəyəm, o kök atıb
bu yerdə yaşayacaq və bir daha sarsılmayacaq. Şər adamlar əvvəllər –
xalqım İsraillilərə hakimlər təyin etdiyim günlərdən bəri etdikləri kimi
yenə də onu qırıb-çatmayacaq. 10 Bütün düşmənlərini əzəcəyəm. Sənə
bildirirəm ki, Rəbb sənə bir ev tikəcək. 11 [k] Ömrün başa çatıb ataların
kimi dünyadan getdiyin zaman yerinə sənin övladını – oğullarından
birini çıxaracağam və onun padşahlığını möhkəmləndirəcəyəm. 12 O
Mənim üçün ev tikəcək və Mən onun taxtını əbədi möhkəm edəcəyəm.
13 [l] Mən ona Ata, o isə Mənə oğul olacaq. Lütfümü səndən əvvəl olan
adamdan geri aldığım kimi ondan geri almayacağam. 14 Onu Öz evimin və
padşahlığımın üzərinə əbədi olaraq qoyacağam, onun taxtı əbədi möhkəm
qalacaq”». 15 Natan Davuda bütün bu sözləri və bütün bu vəhyi nəql etdi.

Davudun duası
(2Şam. 7:18-29)

16 Padşah Davud içəri keçib Rəbbin önündə diz çökərək dedi: «Ya Rəbb
Allah, mən kiməm və nəslim kimdir ki, Sən məni bu yerə çıxartdın? 17 Ey
Allah, Sənin gözündə bu da kiçik göründü, hələ bu qulunun nəslinin
gələcəyi haqqında xəbər verdin. Mənə yüksək bir adam kimi baxırsan,
ya Rəbb Allah! 18 Bu quluna izzət verdiyin üçün Davud Sənə daha nə
deyə bilər? Sən ki bu qulunu tanıyırsan. 19 Ya Rəbb, qulundan ötrü və
Öz istəyinə görə bu böyük işlərin hamısını etdin ki, bütün əzəmətini
göstərəsən. 20 Ya Rəbb, qulaqlarımızla eşitdiklərimizin hamısına görə
Sənin kimisi heç yoxdur və Səndən başqa Allah yoxdur. 21 Yer üzərində
xalqın İsrail kimi bir millət varmı? Ey Allah, Sən onu Özünə xalq etmək
üçün satın almağa getdin. Sən Misirdən satın aldığın xalqının önündən
millətləri qovaraq böyük və xariqəli işlərlə Özünə şöhrət qazandın.
22 Əbədi olaraq xalqın İsraili Özün üçün xalq olaraq müəyyən etdin və
Sən, ya Rəbb, onların Allahı oldun.
23 İndi isə, ya Rəbb, bu qulun və onun nəsli haqqında söylədiyin söz
əbədi olaraq yerinə yetsin və dediyinə əməl et. 24 Qoy adın əbədi olaraq
qalsın və izzətlənsin, “İsrailin Allahı Ordular Rəbbi İsraili saxlayan
Allahdır” desinlər. Qulun Davudun nəsli də Sənin önündə möhkəm
qalsın. 25 Çünki, Sən ey Allahım, “sənə ev tikəcəyəm” deyərək bunu
quluna çatdırdın və buna görə qulun önündə dua etməyə cəsarət tapdı.
26 Ya Rəbb, Sən Allahsan və indi də quluna bu yaxşı şeyi vəd etdin.
27 Əbədi olaraq Sənin önündə olsun deyə bu qulunun nəslinə xeyir-dua
vermək Sənə xoş göründü. Sən, ya Rəbb, ona xeyir-dua verdiyin üçün o
əbədi olaraq xeyir-dua almışdır».

---

[k] **17:11-12** Zəb. 132:11; Həv. 2:30 [l] **17:13** 2Şam. 7:14; 2Kor. 6:18; İbr. 1:5; Vəhy 21:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Davudun qələbələri
(2Şam. 8:1-18)

18 1 Bundan sonra Davud Filiştliləri məğlub edib özünə tabe etdi
və Qatı, onun qəsəbələrini Filiştlilərdən aldı. 2 O, Moavlıları da
məğlub etdi və Moavlılar Davuda tabe olub xərac verdilər.
3 Sova padşahı Hadadezer Fərat çayının ətrafındakı yerlərdə hakimiyyətini
bərpa etməyə gedəndə Davud Xamatda onu məğlub etdi. 4 O, Hadadezerin
min döyüş arabasını aldı, yeddi min süvarisini, iyirmi min piyada əsgərini əsir
etdi və atlardan yüzə qədərini döyüş arabası üçün saxlayaraq qalan atların
ayaq vətərini kəsdi. 5 Dəməşqdə yaşayan Aramlılar Sova padşahı Hadadezerə
kömək etməyə gələndə Davud onlardan iyirmi iki min nəfəri qırdı. 6 Davud
Dəməşq Aramına hərbi dəstələr yerləşdirdi və Aramlılar ona tabe olub xərac
verdilər. Rəbb Davuda getdiyi hər yerdə zəfər qazandırdı. 7 O, Hadadezerin
zabitlərinin gəzdirdiyi qızıl qalxanları götürüb Yerusəlimə gətirdi. 8 [m] Davud
Hadadezerin şəhərləri olan Tivxatdan və Kundan çoxlu tunc aldı. Sonralar
Süleyman ondan tunc hovuzu, sütunları və tunc qabları düzəltdi.
9 Xamat padşahı Tou eşitdi ki, Davud Sova padşahı Hadadezerin bütün
ordusunu məğlub edib. 10 O, Davudu salamlamaq və Hadadezeri döyüşdə
məğlub etdiyinə görə təbrik etmək üçün oğlu Hadoramı onun yanına
göndərdi, çünki Hadadezer Tou ilə həmişə müharibə etmişdi. Hadoram
hər cür qızıl-gümüş və tunc əşyalar gətirdi. 11 Padşah Davud bütün
millətlərdən – Edomlulardan, Moavlılardan, Ammonlulardan, Filiştlilərdən və
Amaleqlilərdən alıb gətirdiyi qızıl-gümüşlə birgə bunları da Rəbbə həsr etdi.
12 [n] Seruya oğlu Avişay Duz vadisində Edomlulardan on səkkiz min
nəfəri qırdı. 13 O, Edoma hərbi dəstələr yerləşdirdi və bütün Edomlular
Davuda tabe oldular. Rəbb Davuda getdiyi hər yerdə zəfər qazandırdı.

Davudun əyanları

14 Davud bütün İsrailin padşahı oldu. O bütün xalqına ədalət və
salehliklə hökmranlıq edirdi.
15 Seruya oğlu Yoav ordu başçısı idi; Axilud oğlu Yehoşafat salnaməçi
idi; 16 Axituv oğlu Sadoq və Evyatar oğlu Avimelek kahin idi; Şavşa mirzə
idi; 17 Yehoyada oğlu Benaya Keretlilər və Peletlilərin başçısı idi; Davudun
oğulları padşahın baş məmurları idi.

Ammonlular və Aramlılar üzərində qələbə
(2Şam. 10:1-19)

19 1 Bir müddət sonra Ammonluların padşahı Naxaş öldü və yerinə
oğlu padşah oldu. 2 Davud dedi: «Naxaşın oğlu Xanuna yaxşılıq

---

[m] **18:8** 1Pad. 7:40-47; 2Saln. 4:11-18 [n] **18:12** Zəb. 60 başlıq

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

edəcəyəm, çünki atası mənə yaxşılıq etdi». Davud qasidlər göndərdi ki,
atasına görə Xanuna başsağlığı versin. Lakin Davudun adamları Ammon
ölkəsinə, onun yanına gələndə 3 Ammonluların başçıları Xanuna dedilər:
«Sən elə bilirsən ki, Davud bu başsağlığı verən adamları sənin atana
hörməti olduğu üçün göndərib? Bəlkə onun adamları bu torpaqdan
keçməklə onu yoxlayıb öyrənmək, sonra da ələ keçirmək üçün sənin
yanına gəliblər». 4 Xanun Davudun adamlarını tutub saqqallarını
qırxdıraraq paltarlarını oturacaq yerinə qədər aşağıdan kəsdirdi və
onları geri göndərdi. 5 Bu adamlar barədə Davuda xəbər çatdı. Davud
onları qarşılamaq üçün qasidlər göndərdi, çünki bu adamlar çox
utanırdı. Padşah dedi: «Saqqalınız çıxana qədər Yerixoda qalın, sonra
qayıdarsınız».
6 Xanun və Ammonlular Davudun yanında nifrət qazandıqlarını görəndə
Aram-Naharayimdən, Aram-Maakadan, Sovadan özlərinə muzdla döyüş
arabaları və atlılar tutmaq üçün min talant gümüş göndərdilər. 7 Özləri
üçün otuz iki min araba, Maaka padşahını və onun qoşunlarını muzdla
tutdular, onlar da gəlib Medvanın önündə ordugah qurdular. Ammonlular
öz şəhərlərindən yığılıb döyüşə gəldilər. 8 Davud bunu eşidib Yoavla bütün
igidlər ordusunu onların üstünə göndərdi. 9 Ammonlular çıxıb şəhərin
girişində, gələn padşahlar isə ayrıca çöldə döyüş üçün düzüldü.
10 Yoav öndən və arxadan düşmənlərin ona qarşı düzüldüklərini
görəndə bütün İsrailin seçmə döyüşçülərindən bəzisini ayırıb Aramlılara
qarşı düzdü. 11 Xalqın qalan hissəsinə isə qardaşı Avişayı başçı qoydu və
onlar Ammonluların qarşısında düzüldü. 12 Yoav dedi: «Əgər Aramlılar
məndən güclü çıxarsa, sən mənə kömək edərsən, əgər Ammonlular
səndən güclü çıxarsa, mən sənə kömək edərəm. 13 Möhkəm ol. Gəl
xalqımız naminə və Allahımızın şəhərləri naminə igidlik göstərək. Qoy
Rəbb gözündə xoş olanı etsin». 14 Yoav və yanındakı qoşun vuruşmaq
üçün Aramlıların qarşısına yaxınlaşdı. Aramlılar Yoavın önündən qaçdı.
15 Ammonlular da Aramlıların qaçdığını görəndə Yoavın qardaşı Avişayın
qabağından qaçıb şəhərə girdilər. Sonra Yoav Yerusəlimə gəldi.
16 Aramlılar İsraillilərin önündə məğlub olduqlarını görəndə qasidlər
göndərib Fərat çayının o tayındakı Aramlıları döyüşə çıxartdılar. Onların
başçısı Hadadezerin ordu başçısı Şofak idi. 17 Bunu Davuda xəbər verdilər.
O bütün İsraillilləri toplayıb İordan çayını keçdi və Aramlıların qarşısına
gəlib qoşununu onlara qarşı düzdü. Davud öz qoşununu Aramlıların
önünə çıxartdı və Aramlılar onunla vuruşdu. 18 Aramlılar İsraillilərin
qabağından qaçdı. Davud Aramlılardan yeddi min araba döyüşçüsünü və
qırx min piyadanı qırdı, ordu başçısı Şofakı da öldürdü. 19 Hadadezerin
adamları İsraillilərin önündə məğlub olduqlarını görəndə Davudla sülh
bağladılar və ona tabe oldular. Aramlılar bir daha Ammonlulara kömək
etmək istəmədi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ammonluların darmadağın edilməsi
(2Şam. 11:1; 12:26-31)

20 1[j] Bahar gələndə padşahlar müharibəyə çıxan vaxt Yoav
ordusunu səfərə çıxardı. O, Ammonluların ölkəsini viran etdi
və gəlib Rabbanı mühasirəyə aldı. Davud isə Yerusəlimdə qaldı. Yoav
Rabbanı vurub dağıtdı. 2 Davud onların padşahının başından tacını
götürdü. Tac qızıldan olub çəkisi bir talant idi. Onun üzərində qiymətli
daş var idi. Bu tac Davudun başına qoyuldu. Davud bu şəhərdən çoxlu
qənimət apardı. 3 O, şəhərdə olan xalqı köçürdü və əllərinə mişar, dəmir,
külüng və balta verib ağır işlərə qoydu. Davud Ammonluların bütün
şəhərlərində belə edəndən sonra xalqın hamısı ilə birgə Yerusəlimə
qayıtdı.

İsraillilərin Filiştli nəhənglərə qarşı döyüşü
(2Şam. 21:15-22)

4 Bundan sonra Gezerdə Filiştlilərlə döyüş oldu. O zaman Xuşalı
Sibbekay Rafa övladlarından[p] Sippayı öldürdü. Beləcə Filiştlilər tabe
oldu. 5[q] Filiştlilərlə daha bir döyüşdə Yair oğlu Elxanan Qatlı Qolyatın
qardaşı Laxmini öldürdü. Onun əlindəki nizənin sapı toxucu dəzgahının
əriş ağacı boyda idi. 6 Qatda bir də döyüş oldu. Orada Rafa övladlarından
digər ucaboy bir adam var idi. Bu adamın əlləri və ayaqları altı
barmaqlı idi və cəmi iyirmi dörd barmağı var idi. 7 O, İsrailə meydan
oxudu. Onu Davudun qardaşı Şimanın oğlu Yonatan öldürdü. 8 Bunlar
Rafa övladlarından olub Qatda doğulmuşdu. Onlar Davudun və onun
adamlarının əli ilə qırıldı.

Davudun xalqı siyahıya alması
(2Şam. 24:1-25)

21 1 Şeytan İsraillilərə qarşı qalxdı və Davudu İsraillilər siyahıya
almağa təhrik etdi. 2 Davud Yoava və xalqın başçılarına dedi:
«Gedin, Beer-Şevadan Dana qədər İsraillilər siyahıya alın və siyahını mənə
gətirin ki, onların sayını bilim». 3 Yoav dedi: «Rəbb xalqını olduğundan
yüz qat artıq etsin. Ancaq, ağam padşah, onların hamısı ağamın qulları
deyilmi? Nə üçün ağam bunu istəyir? Nə üçün bu, İsrailə cəza gətirsin?»
4 Lakin padşahın sözü Yoava üstün gəldi. Yoav çıxıb bütün İsraili dolaşdı və
sonra Yerusəlimə gəldi. 5 O, xalqın siyahısını Davuda verdi. Bütün İsraildə
qılınc çəkən bir milyon yüz min nəfər, Yəhudada isə qılınc çəkən dörd yüz
yetmiş min nəfər adam var idi. 6 Ancaq Yoav onların arasında Levililəri və
Binyaminliləri siyahıya almadı, çünki padşahın sözündən acığı gəlmişdi.

---

j **20:1** 2Şam. 11:1 p **20:4** *Rafa övladları* – nəhəng adamlar. q **20:5** 1Şam. 17:4-7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

7 Bu iş Allahın gözündə pis oldu və O, İsrailə cəza verdi. 8 Davud Allaha
dedi: «Bu işi görməklə böyük günah etdim. İndi isə, yalvarıram, bu
qulunun təqsirindən keç, çünki çox ağılsızlıq etmişəm». 9 Rəbb Davudun
görücüsü Qada dedi: 10 «Get, Davuda söylə ki, Rəbb belə deyir: “Sənə üç
şey təklif edirəm, özün üçün bunların birini seç ki, sənə edim”». 11 Qad
Davudun yanına gəlib ona dedi: «Rəbb belə deyir: “Özün üçün seç: 12 ya
üç il aclıq olacaq ya üç ay düşmənlərin səni təqib edəcək və onların
qılıncı səni vuracaq ya da üç gün Rəbbin qılıncı olan vəba ölkənin
üzərinə gələcək və Rəbbin mələyi İsrailliləri hər yerdə qıracaq”. İndi
qərar ver görək məni göndərənə nə cavab verim?» 13 Davud Qada dedi:
«Mənim üçün çox çətindir. İnsan əlinə düşüncə qoy Rəbbin əlinə düşüm,
çünki Onun rəhmi çox böyükdür».
14 Beləcə Rəbb İsrail üzərinə vəba göndərdi və İsraillilərdən yetmiş
min nəfər həlak oldu. 15 Allah Yerusəlimin əhalisini həlak etmək üçün
bir mələk göndərdi. Mələk onları həlak edərkən Rəbb bunu görüb bu
bəlaya görə təəssüfləndi və həlak edən mələyə dedi: «Bəsdir, əl saxla!»
Rəbbin mələyi Yevuslu Ornanın xırmanının yanında dayandı. 16 Davud
başını qaldırıb Rəbbin mələyini gördü. Mələk əlindəki sıyrılmış qılıncı
Yerusəlimin üzərinə uzadaraq yerlə göyün arasında dayanmışdı. Çula
bürünən Davud və ağsaqqallar üzüstə yerə qapandı. 17 Davud Allaha dedi:
«Xalqı siyahıya almağı əmr edən mən deyildimmi? Mən günah etdim və
həqiqətən, pis iş gördüm, bəs bu yazıq xalq nə edib? Ya Rəbb Allahım,
qoy Sənin əlin mənim və ata nəslimin əleyhinə qalxsın, amma Öz xalqına
vəba göndərmə».

Davud Ornanın xırman yerində qurbangah düzəldir

18 Rəbbin mələyi Davuda söyləmək üçün Qada dedi: «Qoy Davud çıxıb
Yevuslu Ornanın xırmanında Rəbbə bir qurbangah düzəltsin». 19 Rəbbin
adı ilə Qadın söylədiyi sözə görə Davud çıxdı. 20 Ornan geri dönüb mələyi
gördü. Onunla birgə olan dörd oğlu gizləndi, Ornan isə yenə də buğda
döyürdü. 21 Davud Ornanın yanına gələndə Ornan baxıb Davudu gördü,
xırmandan çıxdı və ona yerə qədər təzim etdi. 22 Davud Ornana dedi: «Bu
xırmanını mənə ver ki, burada Rəbb üçün qurbangah tikim, onu mənə
tam dəyərinə sat. Beləcə xalqın üzərinə gələn vəba dayansın». 23 Ornan
Davuda dedi: «Götür, havayı sənin olsun, ağam padşah gözündə xoş olanı
etsin. Mən yandırma qurbanı olaraq öküzləri, odun yerinə vəlləri və taxıl
təqdimi kimi buğdanı verirəm, bunların hamısını verirəm». 24 Padşah
Davud Ornana dedi: «Yox, mütləq tam dəyərinə satın alacağam, çünki
sənin malını Rəbb üçün götürmərəm, havayı malı yandırma qurbanı
vermərəm». 25 Buna görə də Davud bu yer üçün Ornana çəkisi altı yüz
şekel qızıl verdi. 26 Davud orada Rəbbə bir qurbangah düzəldib yandırma
qurbanları və ünsiyyət qurbanları təqdim etdi. O, Rəbbi çağırdı, Rəbb də

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

yandırma qurbanlarının gətirildiyi qurbangaha göydən od göndərib ona
cavab verdi. 27 Rəbb mələyə əmr etdi, o da qılıncını qınına qoydu.
28 Davud Yevuslu Ornanın xırmanında Rəbbin ona cavab verdiyini
gördükdə orada qurban kəsdi. 29 Musanın səhrada düzəltdiyi Rəbbin
məskəni və yandırma qurbanları üçün düzəldilən qurbangah o vaxt
Giveondakı səcdəgahda idi. 30 Ancaq Davud Allahdan soruşmaq üçün
Onun hüzuruna gedə bilmədi, çünki Rəbbin mələyinin qılıncından
qorxurdu.

22 1 Buna görə də Davud dedi: «Rəbb Allahın evi burada olsun,
burada İsrail üçün yandırma qurbanları gətirilən qurbangah da
olsun».

Davud məbədin tikilməsinə hazırlıq görür

2 Davud İsrail torpağında olan qəriblərin yığılmasını əmr etdi və Allah
evinin tikilişinə yonma daşlar düzəltmək üçün onların arasından daşyonanlar
təyin etdi. 3 Davud qapı taylarının mıxları və rəzələri üçün çoxlu dəmir
hazırladı. Həmçinin çoxluğuna görə çəkiyə gəlməz tunc hazırladı 4 və saysız-
hesabsız sidr ağacları da yığdı. Çünki Sidonlular və Surlular Davuda çoxlu
sidr ağacları gətirmişdi. 5 Davud öz-özünə dedi: «Oğlum Süleyman cavandır,
təcrübəsi yoxdur, Rəbbə tikiləcək məbəd isə əzəmətli olmalı, şöhrəti və izzəti
bütün ölkələrə yayılmalıdır. Buna görə onun üçün hazırlıq görməliyəm».
Beləliklə, Davud ölümündən əvvəl çoxlu hazırlıq işləri gördü.

Davud Süleymana məbəd tikməyi vəsiyyət edir

6 Davud oğlu Süleymanı çağırdı və İsrailin Allahı Rəbb üçün məbəd tikməyi
ona vəsiyyət etdi. 7[r] Davud Süleymana dedi: «Ey oğlum, mənim ürəyimdə
Allahım Rəbbin adına məbəd tikmək istəyi vardı. 8 Ancaq mənə Rəbbin bu sözü
nazil oldu: “Sən çoxlu qan tökdün və böyük müharibələr etdin. Sən Mənim
adıma məbəd tikməyəcəksən, çünki önümdə yerə çoxlu qan tökmüsən. 9 Sənin
bir oğlun olacaq. O, dinc yaşayacaq, onu ətrafındakı bütün düşmənlərindən
qoruyacağam. Onun adı Süleyman olacaq. Onun dövründə İsrailə sülh və əmin-
amanlıq verəcəyəm. 10 O Mənim adıma məbəd tikəcək. O Mənə oğul olacaq,
Mən də ona ata olacağam. Onun padşahlıq taxtını İsrail üzərində əbədi olaraq
möhkəmlədəcəyəm”. 11 İndi, oğlum, qoy Rəbb sənə yar olsun, sənin barəndə
söylədiyi kimi Allahın Rəbbin məbədini uğurla tikəsən. 12 Ancaq Rəbb səni
İsrailə hökm etmək üçün qoyanda sənə müdriklik və həssaslıq versin ki, Allahın
Rəbbin verdiyi Qanuna əməl edəsən. 13[s] Əgər İsrail barədə Rəbbin Musaya
əmr etdiyi qaydalara və hökmlərə əməl etsən, uğur qazanacaqsan. Möhkəm
və cəsarətli ol, qorxma və ruhdan düşmə. 14 Bax böyük cəhdlə Rəbbin məbədi
üçün yüz min talant qızıl, bir milyon talant gümüş, çox olduğu üçün çəkiyə

---

[r] **22:7-10** 2Şam. 7:1-16; 1Saln. 17:1-14 [s] **22:13** Yeşua 1:6-9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

gəlməz tunc və dəmir yığdım, həmçinin ağaclar və daşlar hazırladım. Sən də
bunların üstünə əlavə et. 15 Sənin yanında çoxlu işçilər – daşyonanlar, bənnalar,
dülgərlər, 16 hər cür qızıl, gümüş, tunc və dəmir işini bacaran ustalar var.
Onların sayı-hesabı yoxdur. Buyur, işə başla, Rəbb sənə yar olsun».
17 Davud İsrailin bütün başçılarına oğlu Süleymana kömək etməyi
vəsiyyət edib dedi: 18 «Allahınız Rəbb sizinlə deyilmi? O, ölkədə
yaşayanları mənim ixtiyarıma verməklə sizə hər tərəfdən dinclik
vermədimi? Ölkə Rəbbə və Onun xalqına tabe edilib. 19 İndi ürəyinizi və
canınızı Allahınız Rəbbi axtarmağa yönəldin. Rəbb Allahın Müqəddəs
məkanını tikməyə başlayın ki, Rəbbin Əhd sandığını və Allahın
müqəddəs əşyalarını Rəbbin adına tikilmiş məbədə gətirəsiniz».

23 1 [t] Davud qocalıb yaşa dolanda oğlu Süleymanı İsrail üzərində
padşah etdi.

Levililər və onların vəzifələri

2 Davud İsrailin bütün başçılarını, kahinləri və Levililəri topladı.
3 Otuz yaşında və bundan yuxarı yaşda olan Levililər siyahıya alındı.
Onlardan kişilərin sayı otuz səkkiz min nəfər idi. 4 Bunlardan iyirmi dörd
min nəfəri Rəbbin məbədində xidmət üçün qoyuldu. Altı min məmur və
hakim, 5 dörd mini isə qapıçı oldu. Dörd min nəfər Davudun bu məqsədlə
düzəltdiyi musiqi alətləri ilə Rəbbi həmd etmək üçün qoyuldu. 6 Levinin
Gerşon, Qohat və Merari nəsillərinə görə Davud onları bölmələrə ayırdı.
7 Gerşonun nəslindən: Ladan və Şimey. 8 Ladanın oğulları: ilk oğlu
Yexiel, Zetam və Yoel – üç nəfər. 9 Şimeyin oğulları: Şelomit, Xaziel və
Haran – üç nəfər. Bunlar Ladanın nəsil başçıları idi. 10 Şimeyin oğulları:
Yaxat, Ziza, Yeuş və Beria. Bu dördü Şimeyin oğulları idi. 11 Yaxat ilk
oğlu, Ziza isə ikincisi idi. Ancaq Yeuşun və Berianın oğulları çox deyildi.
Onlar birlikdə bir nəsil kimi siyahıya alındı.
12 Qohatın oğulları: Amram, İshar, Xevron və Uzziel – dörd nəfər. 13 [u]
Amramın oğulları: Harun və Musa. Harun ən müqəddəs şeyləri təqdis etmək
üçün təyin olundu. Onun nəsli əbədi olaraq Rəbbin önündə buxur yandırmaq,
Rəbbə xidmət etmək və həmişə Onun adı ilə xeyir-dua vermək üçün təyin
olundu. 14 Allah adamı Musaya gəlincə, onun nəsli Levi qəbiləsi arasında
siyahıya alındı. 15 Musanın oğulları: Gerşom və Eliezer. 16 Gerşomun ilk oğlu
Şevuel. 17 Eliezerin ilk oğlu Rexavya. Eliezerin başqa oğlu yox idi, amma
Rexavyanın oğulları olduqca çox idi. 18 İsharın ilk oğlu Şelomit. 19 Xevronun
oğulları: ilk oğlu Yeriya, ikincisi Amarya, üçüncüsü Yaxaziel və dördüncüsü
Yeqameam. 20 Uzzielin oğulları: ilk oğlu Mikeya və ikincisi İşşiya.
21 Merarinin oğulları: Maxli və Muşi. Maxlinin oğulları: Eleazar və Qiş.
22 Eleazar öləndə onun oğlu yox idi, ancaq qızları var idi və əmiləri Qişin

---

[t] **23:1** 1Pad. 1:1-40 [u] **23:13** Çıx. 28:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

oğulları onları arvad aldılar. 23 Muşinin oğulları: Maxli, Eder və Yeremot
– üç nəfər. 24 Bunlar adları ilə siyahıya düşən Levililərin ailə başçılarıdır.
Rəbbin məbədinin xidmət işini görən Levililər iyirmi yaşında və bundan
yuxarı yaşda idi.
25 Davud demişdi: «İsrailin Allahı Rəbb xalqına dinclik vermişdir və
əbədi olaraq Yerusəlimdə məskən salacaq. 26 [v] Levililər müqəddəs məskəni
və onun bütün xidmət əşyalarını daha daşımayacaq». 27 Buna görə də
Davudun son sözlərinə görə iyirmi yaşında və bundan yuxarı yaşda olan
Levililər siyahıya alındı. 28 [w] Onların vəzifəsi Rəbbin məbədində Harunun
nəslindən olan kahinlərin yanında dayanıb bu xidmət işlərini görmək
idi: həyətlərə və otaqlara baxmaq, bütün müqəddəs əşyaları təmizləmək,
Allahın evində xidmət etmək, 29 təqdim çörəklərinə, təqdim üçün verilən
una, mayasız qoğallara, onların yoğrulmasına və bişməsinə, hər cür
ölçü qablarına baxmaq, 30 hər səhər durub Rəbbə şükür və həmd etmək,
hər axşam da elə etmək, 31 Şənbə günlərində, Təzə Ay mərasimlərində,
bayramlarda əmr edilən qaydalara görə düzgün sayda daim Rəbbin
önündə yandırma qurbanları təqdim etmək. 32 Beləcə Levililər Hüzur
çadırının, Müqəddəs yerin xidmətlərinə, Rəbbin evinin xidmətlərində
qohumları Harun nəslinə xidmət etməyə cavabdeh idilər.

Kahinlər və onların xidmət qaydaları

24 1 Harun nəslinin bölükləri bunlardır. Harunun oğulları: Nadav,
Avihu, Eleazar və İtamar. 2 [x] Ancaq Nadav və Avihu atalarından
əvvəl öldü və oğulları da yox idi. Buna görə də Eleazar və İtamar kahin
oldu. 3 Davud, Eleazar nəslindən Sadoq və İtamar nəslindən Aximelek
onları xidmət işlərinə görə növbələrə ayırdı. 4 Eleazar nəsli arasında
İtamar nəslindən daha çox nəsil başçısı tapıldı. Onlar belə ayrıldı:
Eleazar nəslindən nəsil başçısı on altı nəfər, İtamar nəslindən nəsil
başçısı səkkiz nəfər. 5 Beləcə onlar püşklə eyni qayda ilə ayrıldı, çünki
həm Eleazar nəslindən, həm də İtamar nəslindən Müqəddəs yerdə və
Allahın önündə durmaq üçün başçılar var idi. 6 Padşahın, rəislərin,
kahin Sadoqun, Evyatar oğlu Aximelekin, kahinlərin və Levililərin nəsil
başçılarının önündə Levili mirzə Netanel oğlu Şemaya onları qeydə aldı.
Bir nəsil Eleazar üçün, o biri İtamar üçün alındı.
7 Birinci püşk Yehoyarivə, ikincisi Yedayaya, 8 üçüncüsü Xarimə,
dördüncüsü Seorimə, 9 beşincisi Malkiyaya, altıncısı Miyaminə, 10 [y]
yeddincisi Haqqosa, səkkizincisi Aviyaya, 11 doqquzuncusu Yeşuaya,
onuncusu Şekanyaya, 12 on birincisi Elyaşivə, on ikincisi Yaqimə, 13 on
üçüncüsü Xuppaya, on dördüncüsü Yeşevaya, 14 on beşincisi Bilqaya, on
altıncısı İmmerə, 15 on yeddincisi Xezirə, on səkkizincisi Happissesə, 16 on

---

[v] **23:26** Qanun. 10:8 [w] **23:28-32** Say. 3:5-9 [x] **24:2** Lev. 10:1-2 [y] **24:10** Luka 1:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

doqquzuncusu Petahyaya, iyirmincisi Yezekelə, 17 iyirmi birincisi Yakinə,
iyirmi ikincisi Qamula, 18 iyirmi üçüncüsü Delayaya, iyirmi dördüncüsü
Maazyaya çıxdı. 19 İsrailin Allahı Rəbbin əmr etdiyi kimi babaları
Harunun vasitəsilə onlara verilən qaydalarına görə, Rəbbin məbədinə
girmək üçün xidmət işinə görə növbələri belə idi.

Qalan Levililərin siyahısı

20 Levililərin qalan bölmələri bunlardır: Amramın nəslindən Şuvael,
Şuvaelin nəslindən Yexdeya. 21 Rexavyanın nəslindən ilk oğlu İşşiya.
22 İsharın nəslindən Şelomot, Şelomotun nəslindən Yaxat. 23 Xevronun
oğulları: ilk oğlu Yeriya, ikincisi Amarya, üçüncüsü Yaxaziel, dördüncüsü
Yeqameam. 24 Uzzielin nəslindən Mikeya, Mikeyanın nəslindən
Şamir. 25 Mikeyanın qardaşı İşşiya, İşşiyanın nəslindən Zəkəriyyə.
26 Merarinin oğulları: Maxli, Muşi, onun nəslindən Yaaziya. 27 Merari
nəslindən olan Yaaziyanın oğulları: Şoham, Zakkur və İvri. 28 Maxlinin
nəslindən Eleazar. Onun oğlu yox idi. 29 Qişin nəslindən Yeraxmeel.
30 Muşinin oğulları: Maxli, Eder və Yerimot. Bunlar nəsillərinə görə
Levililərin bölüklərdir. 31 Onlar da qohumları olan Harun nəsli kimi
padşah Davudun, Sadoqun, Aximelekin, kahinlərin və Levililərin nəsil
başçılarının önündə püşk atdılar. Böyük nəsil başçıları da, qohumları
olan kiçik nəsil başçıları da eyni qayda ilə püşk atdılar.

Məbəddə olan musiqiçilər

25 1 Davud və ordu başçıları, Asəfin, Hemanın və Yedutunun
nəslindən liralarla, çənglərlə və sinclərlə peyğəmbərlik etsinlər
deyə xidmət üçün ayırdılar. Bu xidmət işini görənlərin siyahısı budur:
2 Asəfin nəslindən: onun oğulları Zakkur, Yusif, Netanya, Asarela. Asəfin
başçılığı altında olan oğulları padşahın əmrinə görə peyğəmbərlik
edirdilər. 3 Yedutunun nəslindən: onun oğulları Gedalya, Seri, Yeşaya,
Xaşavya, Mattitya. Ataları Yedutunun başçılığı altında olan bu altı nəfər
Rəbbə şükür və həmd edərək lira ilə peyğəmbərlik edirdi. 4 Hemanın
nəslindən: onun oğulları Buqqiya, Mattanya, Uzziel, Şevuel, Yerimot,
Xananya, Xanani, Eliata, Giddalti, Romamti-Ezer, Yoşbeqaşa, Malloti,
Hotir və Maxaziot. 5 Bunların hamısı padşahın görücüsü Hemanın
oğulları idi, çünki Hemanı yüksəltmək barədə Allahın verdiyi sözə görə
Allah ona on dörd oğul və üç qız vermişdi. 6 Onların hamısı Rəbbin
məbədində atalarının başçılığı altında Allah evinin xidməti üçün sinclər,
çənglər və liralar çalıb ilahi oxuyurdu. Asəf, Yedutun və Heman isə
padşahın başçılığı altında idi. 7 Rəbbə ilahi oxumaq öyrədilmiş qohumları
ilə birgə bütün bunu bacaranlar iki yüz səksən səkkiz nəfər idi. 8 Hamısı
– böyüyü də, kiçiyi də, müəllimi də, şagirdi də eyni qayda ilə vəzifələri
üçün püşk atdı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

9 Birinci püşk Asəfin nəslindən olan Yusifə çıxdı. İkincisi qohumları
və oğulları ilə birgə Gedalyaya çıxdı. Onlar on iki nəfər idi. 10 Üçüncüsü
oğulları və qohumları ilə birgə Zakkura çıxdı. Onlar on iki nəfər idi.
11 Dördüncüsü oğulları və qohumları ilə birgə İsriyə çıxdı. Onlar on
iki nəfər idi. 12 Beşincisi oğulları və qohumları ilə birgə Netanyaya
çıxdı. Onlar on iki nəfər idi. 13 Altıncısı oğulları və qohumları ilə
birgə Buqqiyaya çıxdı. Onlar on iki nəfər idi. 14 Yeddincisi oğulları və
qohumları ilə birgə Yesarelaya çıxdı. Onlar on iki nəfər idi. 15 Səkkizincisi
oğulları və qohumları ilə birgə Yeşayaya çıxdı. Onlar on iki nəfər idi.
16 Doqquzuncusu oğulları və qohumları ilə birgə Mattanyaya çıxdı. Onlar
on iki nəfər idi. 17 Onuncusu oğulları və qohumları ilə birgə Şimeyə çıxdı.
Onlar on iki nəfər idi. 18 On birincisi oğulları və qohumları ilə birgə
Azarelə çıxdı. Onlar on iki nəfər idi. 19 On ikincisi oğulları və qohumları
ilə birgə Xaşavyaya çıxdı. Onlar on iki nəfər idi. 20 On üçüncüsü oğulları
və qohumları ilə birgə Şuvaelə çıxdı. Onlar on iki nəfər idi. 21 On
dördüncüsü oğulları və qohumları ilə birgə Mattityaya çıxdı. Onlar on
iki nəfər idi. 22 On beşincisi oğulları və qohumları ilə birgə Yeremota
çıxdı. Onlar on iki nəfər idi. 23 On altıncısı oğulları və qohumları ilə
birgə Xananyaya çıxdı. Onlar on iki nəfər idi. 24 On yeddincisi oğulları
və qohumları ilə birgə Yoşbeqaşaya çıxdı. Onlar on iki nəfər idi. 25 On
səkkizincisi oğulları və qohumları ilə birgə Xananiyə çıxdı. Onlar on iki
nəfər idi. 26 On doqquzuncusu oğulları və qohumları ilə birgə Mallotiyə
çıxdı. Onlar on iki nəfər idi. 27 İyirmincisi oğulları və qohumları ilə
birgə Eliataya çıxdı. Onlar on iki nəfər idi. 28 İyirmi beşincisi oğulları və
qohumları ilə birgə Hotirə çıxdı. Onlar on iki nəfər idi. 29 İyirmi ikincisi
oğulları və qohumları ilə birgə Giddaltiyə çıxdı. Onlar on iki nəfər idi.
30 İyirmi üçüncüsü oğulları və qohumları ilə birgə Maxaziota çıxdı. Onlar
on iki nəfər idi. 31 İyirmi dördüncüsü oğulları və qohumları ilə birgə
Romamti-Ezerə çıxdı. Onlar on iki nəfər idi.

Məbədin qapıçıları

26 1 Qapıçıların bölükləri belədir: Qorah nəslindən, Asəfin
övladlarından olan Qore oğlu Meşelemya. 2 Meşelemyanın
oğulları: ilk oğlu Zəkəriyyə, ikincisi Yediael, üçüncüsü Zevadya,
dördüncüsü Yatniel, 3 beşincisi Elam, altıncısı Yehoxanan, yeddincisi
Elyehoenay. 4 [z] Oved-Edomun oğulları: ilk oğlu Şemaya, ikincisi
Yehozavad, üçüncüsü Yoah, dördüncüsü Sakar, beşincisi Netanel,
5 altıncısı Ammiel, yeddincisi İssakar, səkkizincisi Peulletay, çünki Allah
Oved-Edoma xeyir-dua vermişdi. 6 Onun oğlu Şemayanın da oğulları
oldu və onlar nəsil başçıları oldu, çünki igid adamlar idi. 7 Şemayanın

---

[z] **26:4-5** 2Şam. 6:11; 1Saln. 13:14; 27:23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

oğulları: Otni, Refael, Oved və Elzavad. Qohumları Elihu və Semakya da
igid adamlar idi. 8 Bunların hamısı Oved-Edomun nəslindən idi. Özləri,
oğulları və qohumları xidmət işində bacarıqlı və igid adamlar idi. Hamısı
birlikdə altmış iki nəfər idi. Onlar Oved-Edomdan idi. 9 Meşelemyanın
oğullarından və qohumlarından olan igid adamlar on səkkiz nəfər
idi. 10 Merari nəslindən olan Xosanın oğulları: ilk oğlu olmadığı halda
atasının böyük başçı qoyduğu Şimri, 11 ikincisi Xilqiya, üçüncüsü Tevalya,
dördüncüsü Zəkəriyyə. Xosanın bütün oğulları və qohumları on üç nəfər
idi.

12 Bu adamların başçılıq etdiyi qapıçı bölükləri başqa qohumları kimi
Rəbbin məbədində xidmət etmək üçün vəzifələrinə təyin olundular.
13 Böyüyü də, kiçiyi də ata nəsillərinə görə hər qapı üçün püşk atdı.
14 Şelemya üçün püşk Şərq qapısına düşdü. Onun oğlu ağıllı məsləhətçi
olan Zəkəriyyə üçün də püşk atdılar. Onun püşkü Şimal qapısına düşdü.
15 Oved-Edom üçün püşk Cənub qapısına, oğulları üçün isə anbar evinə
düşdü. 16 Şuppim və Xosa üçün püşk Qərb qapısına və yuxarı qalxan
yolda olan Şalleket qapısına düşdü. Bunların hamısı növbə ilə beləcə
keşik çəkirdi. 17 Şərq qapısı üçün altı Levili, Şimal qapısı üçün gündə
dörd Levili, Cənub qapısı üçün gündə dörd Levili və hər iki anbar üçün
iki Levili. 18 Qərb tərəfdə olan həyət üçün isə yolda dördü, həyətdə
ikisi dururdu. 19 Bunlar Qorah və Merari nəsillərindən olan qapıçı
bölmələridir.

Xəzinə nəzarətçiləri və başqa məmurlar

20 Allah evinin xəzinələrinə və təqdis olunan şeylərin xəzinələrinə
nəzarət edən Levililər – onların qohumları bunlardır: 21 Gerşonlulardan
olan Ladanın nəslindən Ladanın nəsil başçısı Gerşonlu Yexieli, 22 Rəbbin
məbədinin xəzinələrinə nəzarət edən Yexielinin oğulları Zetam və onun
qardaşı Yoel. 23 Amramın, İsharın, Xevronun və Uzzielin nəsillərindən
24 Musa oğlu Gerşomun nəslindən olan Şevuel xəzinələr üzərində baş
nəzarətçi idi. 25 Gerşomun qardaşı Eliezerin nəsli: onun oğlu Rexavya,
onun oğlu Yeşaya, onun oğlu Yoram, onun oğlu Zikri, onun oğlu Şelomit.
26 Şelomit və onun qohumları bütün təqdis olunan şeylər xəzinələri
üzərində nəzarətçi idi. Bu şeyləri padşah Davud, minbaşı və yüzbaşı
olan nəsil və ordu başçıları təqdis etmişdi. 27 Müharibələrdə ələ keçirilən
təqdis olunmuş qənimətin bir hissəsini Rəbbin məbədini təmin etmək
üçün ayırmışdılar. 28 Hər kəsin təqdis etdiyi şeylər – görücü Şamuelin,
Qiş oğlu Şaulun, Ner oğlu Avnerin və Seruya oğlu Yoavın təqdis etdiyi
şeylərin hamısı Şelomitin və onun qohumlarının nəzarəti altında idi.

29 İshar nəslindən Kenanya və onun oğulları İsrail üzərində məmur və
hakim olub məbəddən kənardakı işlərə baxırdı. 30 Xevronun nəslindən
igid adamlar olan Xaşavya və onun qardaşları – min yeddi yüz nəfər

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbə ibadət işi və padşahın xidmət işi üçün İordan çayının qərb tayında
yaşayan İsraillilər üzərində məmur idi. 31 Xevronun nəslindən olan Yeriya
Xevronluların nəsil başçısı idi. Davudun padşahlığının qırxıncı ilində
onların nəsil şəcərələrinə baxıldı və Gileadın Yazer şəhərində onların
arasında igid adamlar tapıldı. 32 Yeriyanın nəsil başçıları olan qohumları
igid adamlar idi və sayları iki min yeddi yüz nəfər idi. Padşah Davud
Allahın və padşahın xidmət işi üçün Ruvenlilər, Qadlılar və Menaşşe
qəbiləsinin yarısı üzərində onları məmur qoydu.

Qoşun başçılarının aylıq növbələri

27 1 İlin hər ayında bir bölmə növbə çəkirdi. Hər bölmədə iyirmi
dörd min nəfər var idi. Bu bölmələrin bütün işlərində padşaha
xidmət edən İsraillilərin nəsil başçılarının, minbaşıların, yüzbaşıların və
məmurların siyahısı budur: 2 birinci ay üçün birinci bölməyə Zavdiel oğlu
Yaşoveam başçılıq edirdi. Onun bölməsində iyirmi dörd min nəfər var idi.
3 O, Peres nəslindən idi və birinci ay üçün bütün ordu başçılarının böyüyü
idi. 4 İkinci ayın bölməsinə Axoahlı Doday başçılıq edirdi. Miqlot onun
köməkçisi idi və onun bölməsində iyirmi dörd min nəfər var idi. 5 Üçüncü
ay üçün üçüncü qoşun başçısı kahin Yehoyadanın oğlu Benaya idi. Onun
bölməsində iyirmi dörd min nəfər var idi. 6 «Otuz igid»dən biri və «otuz
igid»in başçısı olan Benaya budur. Oğlu Ammizavad onun köməkçisi idi.
7 Dördüncü ay üçün dördüncü başçı Yoavın qardaşı Asahel idi, ondan sonra
oğlu Zevadya idi. Onun bölməsində iyirmi dörd min nəfər var idi. 8 Beşinci
ay üçün beşinci başçı İzrahlı Şamhut idi. Onun bölməsində iyirmi dörd
min nəfər var idi. 9 Altıncı ay üçün altıncı başçı Teqoalı İqqeşin oğlu İra idi.
Onun bölməsində iyirmi dörd min nəfər var idi. 10 Yeddinci ay üçün yeddinci
başçı Efrayimlilərdən Pelonlu Xeles idi. Onun bölməsində iyirmi dörd min
nəfər var idi. 11 Səkkizinci ay üçün səkkizinci başçı Zerah nəslindən Xuşalı
Sibbekay idi. Onun bölməsində iyirmi dörd min nəfər var idi. 12 Doqquzuncu
ay üçün doqquzuncu başçı Binyaminlilərdən Anatotlu Aviezer idi. Onun
bölməsində iyirmi dörd min nəfər var idi. 13 Onuncu ay üçün onuncu başçı
Zerah nəslindən Netofalı Mahray idi. Onun bölməsində iyirmi dörd min
nəfər var idi. 14 On birinci ay üçün on birinci başçı Efrayimlilərdən Piratonlu
Benaya idi. Onun bölməsində iyirmi dörd min nəfər var idi. 15 On ikinci ay
üçün on ikinci başçı Otnielin nəslindən Netofalı Xelday idi. Onun bölməsində
iyirmi dörd min nəfər var idi.

İsrail qəbilələri üzərində olan başçılar

16 İsrail qəbilələri üzərində olan başçılar bunlardır: Ruvenlilərin başçısı Zikri
oğlu Eliezer; Şimeonluların başçısı Maaka oğlu Şefatya; 17 Levililərin başçısı
Qemuel oğlu Xaşavya, Harun nəslinin başçısı Sadoq; 18 Yəhudalıların başçısı
Davudun qardaşlarından biri Elihu; İssakarlıların başçısı Mikael oğlu Omri;

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

19 Zevulunluların başçısı Avdiya oğlu İşmaya; Naftalililərin başçısı Azriel oğlu
Yerimot; 20 Efrayimlilərin başçısı Azazya oğlu Huşə; Menaşşelilərin yarısının
başçısı Pedaya oğlu Yoel; 21 Gileadda olan Menaşşelilərin yarısının başçısı
Zəkəriyyə oğlu İddo; Binyaminlilərin başçısı Avner oğlu Yaasiel; 22 Danlıların
başçısı Yeroxam oğlu Azarel. Bunlar İsrail qəbilələrinin başçılarıdır.
23 [a] Davud iyirmi yaşında və bundan aşağı yaşda olanları hesaba
almadı, çünki Rəbb İsraili göydəki ulduzlar qədər çoxaldacağını vəd
etmişdi. 24 [b] Seruya oğlu Yoav siyahıya almağa başladı, ancaq bunu başa
çatdırmadı. Bu siyahıyaalmadan ötrü Rəbbin qəzəbi İsrail üzərinə gəldi
və siyahıyaalma padşah Davudun salnamələr kitabına daxil olmadı.

Padşahın nəzarətçiləri və məsləhətçiləri

25 Padşahın anbarlarına nəzarət edən Adiel oğlu Azmavet; tarlalarda,
şəhərlərdə, kəndlərdə və qalalarda olan anbarlara nəzarət edən Uzziya
oğlu Yonatan; 26 tarlada çalışan əkinçilərin üzərində nəzarətçi Keluv oğlu
Ezri; 27 üzüm bağlarına nəzarət edən Ramalı Şimey; üzüm bağlarındakı
şərab anbarlarına yığılan üzüm məhsuluna nəzarət edən Şifemli Zavdi;
28 yamaclı-düzənlikli bölgədə olan zeytunluqlar və firon ənciri ağaclarına
nəzarət edən Gederli Baal-Xanan; yağ anbarlarına nəzarət edən Yoaş;
29 Şaron düzənliyində otlayan mal-qaraya baxan Şaronlu Şitray; dərələrdə
olan mal-qaraya baxan Adlay oğlu Şafat; 30 dəvələrə baxan İsmailli Ovil;
eşşəklərə baxan Meronotlu Yexdeya; 31 qoyun-keçiyə baxan Həcərli Yaziz.
Bunların hamısı padşah Davudun mülklərinə baxan rəislər idi.
32 Davudun əmisi Yonatan məsləhətçi idi. O çox ağıllı və savadlı
idi. Xakmoni oğlu Yexiel padşah oğullarının tərbiyəçisi idi. 33 Axitofel
padşahın məsləhətçisi idi. Arklı Xuşay padşahın həmsöhbəti idi.
34 Axitofeldən sonra yerinə Benaya oğlu Yehoyada və Evyatar oldu.
Padşahın ordu başçısı isə Yoav idi.

Məbədin tikilişi barədə Davudun son məsləhətləri

28 1 Davud İsrailin bütün başçılarını – qəbilə başçılarını, padşaha
xidmət edən bölmələrin başçılarını, minbaşıları və yüzbaşıları,
padşahla oğullarının bütün mülkünə və heyvanlarına baxanların
başçılarını, saray xidmətçilərini, sərkərdələri və bütün igid adamları
Yerusəlimə topladı.
2 [c] Padşah Davud ayağa qalxıb dedi: «Ey qardaşlarım və xalqım, məni
dinləyin! Ürəyimdə Allahımızın kətili və Rəbbin Əhd sandığı üçün bir
rahatlıq evi tikmək arzusu var idi və onu tikmək üçün hazırlıq gördüm.
3 Ancaq Allah mənə dedi: “Sən Mənim adıma məbəd tikməyəcəksən,

---

[a] **27:23** Yar. 15:5; 22:17; 26:4 [b] **27:24** 2Şam. 24:1-15; 1Saln. 21:1-14
[c] **28:2-7** 2Şam. 7:1-16; 1Saln. 17:1-14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

çünki sən hərb adamısan və qan tökmüsən”. 4 Lakin İsrailin Allahı Rəbb
İsrail üzərində əbədi olaraq padşah olmaq üçün bütün nəslimdən məni
seçdi, çünki hökmdar olmaq üçün O, Yəhudanı və Yəhuda qəbiləsindən
mənim nəslimi seçdi. Bütün İsrail üzərində padşah etmək üçün nəslimin
arasında mən xoşuna gəldim. 5 Rəbbin mənə verdiyi çoxlu oğul arasından
da İsrail üzərində Rəbbin padşahlıq taxtında oturmaq üçün oğlum
Süleymanı seçdi. 6 Rəbb mənə dedi: “Oğlun Süleyman da həmin adamdır
ki, Mənim məbədimi və həyətlərimi tikəcək, çünki onu Özümə oğul
seçdim və Mən ona Ata olacağam. 7 Əgər bu gün olduğu kimi əmrlərimə
və hökmlərimə əməl etməkdə sadiq olsa, onun padşahlığını əbədi olaraq
möhkəmləndirəcəyəm”.
8 İndi isə bütün İsraillilərin, Rəbbin camaatının gözü önündə və
Allahımız eşidərkən belə tapşırıram: “Allahınız Rəbbin bütün əmrlərinə
əməl edin, onları öyrənin ki, bu nemətli torpaqda qalasınız və sizdən
sonra övladlarınıza onu əbədi miras verəsiniz”.
9 Sən də, oğlum Süleyman, atanın Allahını tanı, səmimi qəlbdən və
həvəslə Ona qulluq et, çünki Rəbb bütün ürəkləri sınayır və ağılların
bütün istəklərini bilir. Əgər Onu axtarsan, sən Onu tapacaqsan. Əgər Onu
tərk etsən, O da səni əbədi olaraq atacaq. 10 İndi bax Rəbb səni Müqəddəs
məkan olan bir ev tikmək üçün seçmişdir, sən də möhkəm ol və bu işi
gör».
11 Davud oğlu Süleymana eyvanın, onun evlərinin, xəzinələrinin,
yuxarı otaqların, iç otaqların, Kəffarə yerinin, fikrində olan bütün
bunların təsvirini və 12 Ruhun vasitəsilə ona aşkar olmuş bütün
bunların təsvirini verdi: Rəbbin məbədinin həyətləri, ətrafdakı bütün
otaqlar, Allah məbədinin xəzinələri, təqdis olunan şeylərin xəzinələri,
13 kahinlərin və Levililərin bölükləri, Rəbbin məbədində hər cür xidmət
işi, Rəbbin məbədində olan bütün xidmət əşyaları, 14 hər cür xidmət üçün
işlədilən bütün qızılın çəkisinə görə qızıl əşyalar, hər cür xidmət üçün
işlədilən gümüşün çəkisinə görə gümüş əşyalar, 15 hər çıraqdanın və onun
çıraqlarının çəkisinə görə qızıl çıraqdanlar və onların qızıl çıraqları, hər
cür xidmət üçün çəkisinə görə gümüş çıraqdanlar və onların çıraqları,
16 təqdis çörəkləri qoyulan masalar üçün hər masanın çəkisinə görə qızıl,
hər gümüş masa üçün gümüş, 17 xalis qızıldan olan çəngəllər, piyalələr
və dolçalar, hər kasanın çəkisinə görə qızıl kasalar, hər kasanın çəkisinə
görə gümüş kasalar, 18 çəkisinə görə xalis qızıldan buxur qurbangahı.
Davud həm də qanadlarını açıb Əhd sandığını örtən Rəbbin arabası olan
qızıl keruvların təsvirini verdi. 19 Davud dedi: «Bunların hamısının təsviri
bütün təfsilatı ilə yazılı şəkildə Rəbb tərəfindən mənə aşkar edildi».
20 Davud oğlu Süleymana dedi: «Möhkəm və cəsarətli ol, bu işi gör,
qorxma və ruhdan düşmə, çünki Rəbb Allah, mənim Allahım sənindir.
O, Rəbbin məbədinin bütün xidmət işi sona çatmamış səni atmaz və tərk

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

etməz. 21 Allah məbədinin bütün xidməti üçün kahinlərin və Levililərin
bölükləri hazır durub. Sənin yanında bütün işlər üçün hər cür xidməti
bacaran könüllü adamlar da var. Rəislər və bütün xalq sənin hər əmrini
gözləyir».

Məbədə gətirilən nəzirlər

29 1 [d] Padşah Davud bütün camaata dedi: «Allahın yeganə seçdiyi
oğlum Süleyman cavan və təcrübəsizdir, bu iş isə böyükdür, çünki
bu bina insan üçün deyil, Rəbb Allah üçün olacaq. 2 Bütün səyimlə Allahımın
məbədindən ötrü qızıl şeylər üçün qızıl, gümüş şeylər üçün gümüş, tunc
şeylər üçün tunc, dəmir şeylər üçün dəmir, ağac şeylər üçün ağac, damarlı
əqiq daşları və onların sağanaqları, cilalı və cürbəcür rəngli daşlar, hər
cür qiymətli daşlar və çoxlu mərmər daşlar hazırlamışam. 3 Bundan başqa,
Allahımın məbədini tikməyə həvəsim naminə müqəddəs məbəd üçün
hazırladığım hər şeydən əlavə nə qədər qızıl-gümüş xəzinəm varsa, onu da
Allahım Rəbbin məbədi üçün verirəm: 4 Ofir qızılından üç min talant qızılı,
yeddi min talant xalis gümüşü evlərin divarını örtmək üçün, 5 qızıl şeylər
üçün qızılı, gümüş şeylər üçün gümüşü ustaların düzəldəcəyi bütün işlər
üçün verirəm. Kim bu gün Rəbbə könüllü nəzir təqdim etmək istəyir?»
6 Nəsil başçıları, İsrail qəbilələrinin başçıları, minbaşılar, yüzbaşılar
və padşahın işləri üzərində olan rəislər könüllü gəlib 7 Allah məbədinin
xidməti üçün beş min talant və on min darik qızıl, on min talant gümüş,
on səkkiz min talant tunc və yüz min talant dəmir verdilər. 8 Kimdə
qiymətli daşlar var idisə, onları Gerşon nəslindən olan Yexielin nəzarəti
altında olan Rəbbin məbədinin xəzinəsinə verirdi. 9 Xalq onların könüllü
nəzir verməsinə sevindi, çünki bütün qəlbi ilə Rəbbə nəzir təqdim
etmişdilər. Padşah Davud da çox sevindi.

Davudun duası

10 Davud bütün camaatın gözü önündə Rəbbə alqış edib dedi: «Ey
atamız İsrailin Allahı Rəbb, əzəldən sonsuza qədər Sənə alqış olsun! 11 [e]
Ya Rəbb, əzəmət, qüdrət, calal, zəfər və şöhrət Sənə məxsusdur, çünki
göydə və yerdə olan hər şey Sənindir. Ya Rəbb, padşahlıq Sənindir və
Hökmdar olaraq hər şeydən ucasan. 12 Var-dövlətlə şöhrət Səndən gəlir və
Sən hər şeyə hökmranlıq edirsən. Hər kəsi yüksəltmək və gücləndirmək
üçün qüdrət və güc Sənin əlindədir. 13 İndi, ey Allahımız, biz Sənə şükür
edirik və izzətli adına həmd edirik.
14 Ancaq mən kiməm və xalqım nədir ki, bu cür könüllü nəzirlər verə bilək?
Çünki hər şey Səndəndir və əlindən aldığımızı Sənə verdik. 15 Biz bütün
atalarımız kimi Sənin önündə bir qərib və qonağıq. Günlərimiz yer üzündə

---

[d] **29:1-2** 1Saln. 22:5 [e] **29:11** Mat. 6:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

kölgə kimidir və heç nəyə ümidimiz yoxdur. 16 Ya Rəbb Allahımız, Sənin
müqəddəs adına məbəd tikmək üçün hazırladığımız bütün bu var-dövlət
Sənin əlinlə verilib, bunların hamısı Sənindir. 17 Bilirəm ki, ey Allahım, Sən
ürəyi sınayırsan və düzlüyü sevirsən. Mən bütün bu şeyləri ürəyimin düzlüyü
ilə könüllü olaraq təqdim etdim, indi də burada olan xalqının Sənə könüllü
nəzir verdiyini sevinclə gördüm. 18 Ya Rəbb, atalarımız İbrahimin, İshaqın və
İsrailin Allahı! Xalqının ürəyindəki istəklərində bunu əbədi olaraq qoruyub
saxla və onların ürəyini Özünə tərəf yönəlt. 19 Oğlum Süleymana sadiq bir
ürək ver ki, Sənin əmrlərinə, göstərişlərinə və qanunlarına əməl etsin, bütün
bu işləri görsün, tikintisinə hazırlıq gördüyüm bu binanı tiksin».
20 Davud bütün camaata dedi: «İndi Allahınız Rəbbə həmd edin». Bütün
camaat atalarının Allahı Rəbbə həmd etdi. Onlar əyilib Rəbbə səcdə,
padşaha isə təzim etdilər.

Süleymanın taxta çıxması

21 Ertəsi gün Rəbbə qurbanlar kəsdilər və Rəbbə yandırma qurbanı
olaraq min baş buğa, min baş qoç, min baş quzu, onların içmə
təqdimlərini və bütün İsrail üçün çoxlu qurbanlar təqdim etdilər. 22 O
gün onlar böyük sevinclə Rəbbin önündə yeyib-içdilər. Sonra ikinci
dəfə Davud oğlu Süleymanı padşah etdilər. Rəbb üçün onu hökmdar
və Sadoqu kahin olaraq məsh etdilər. 23[f] Süleyman atası Davudun
yerinə padşah olaraq Rəbbin taxtında oturdu və uğur qazandı. Bütün
İsraillilər ona itaət etdi. 24 Bütün rəislər, igid adamlar, həm də Davudun
bütün oğulları padşah Süleymana tabe oldu. 25 Rəbb Süleymanı bütün
İsraillilərin gözündə çox ucaltdı və özündən əvvəl İsraildə heç bir
padşahın malik olmadığı padşahlıq əzəmətini ona verdi.

Davudun ölümü

26 Beləliklə, Yessey oğlu Davud bütün İsrail üzərində padşahlıq etdi.
27[g] Onun İsrail üzərində padşahlıq etdiyi müddət qırx il idi; yeddi il
Xevronda və otuz üç il Yerusəlimdə padşahlıq etdi. 28 O, uzun ömür
sürüb sərvət və şöhrətdən doymuş halda xoş bir qocalıq çağında öldü
və yerinə oğlu Süleyman padşah oldu. 29 Padşah Davudun əvvəldən
axıra qədər bütün işləri görücü Şamuelin kitabında, peyğəmbər Natanın
kitabında və görücü Qadın kitabında yazılmışdır. 30 Bu kitablarda həm
Davudun padşahlığı və qüdrəti, həm də onun, İsrailin və bütün dünya
padşahlıqlarının başına gələn əhvalatlar barədə yazılmışdır.

---

[f] **29:23** 1Pad. 2:12 [g] **29:27** 2Şam. 5:4-5; 1Saln. 3:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İKİNCİ SALNAMƏLƏR

KİTABI

GİRİŞ

«2 Salnamələr» Kitabı *«1 Salnamələr»* Kitabının davamıdır. Müəllif bu kitabı Davud oğlu Süleymanın hökmdarlıq dövrünü təsvir etməklə başlayır. Süleymanın oğlu və varisi Rexavama qarşı Yarovamın başçılıq etdiyi şimal qəbilələrinin qiyamını nəql edəndən sonra yalnız cənub padşahlığı olan Yəhudanın tarixindən danışır. Kitabda miladdan əvvəl 586-cı ildə Yerusəlimin süqutunun təsviri ilə Yəhuda padşahlığının tarixi tamamlanır.

Kitabın məzmunu:

1:1–9:31 Süleymanın hakimiyyəti
1:1-17 Erkən illər
2:1–7:10 Məbədin tikilməsi
7:11–9:31 Sonrakı illər
10:1-19 Şimal qəbilələrinin qiyamı
11:1–36:12 Yəhuda padşahları
36:13-23 Yerusəlimin süqutu

Süleyman Allahdan hikmət istəyir
(1Pad. 3:1-15)

1 1 Davud oğlu Süleyman öz padşahlığını möhkəmləndirdi, Allahı
Rəbb onunla idi və onu çox yüksəltdi.
2 Süleyman bütün İsraillilər, minbaşıları, yüzbaşıları, hakimləri, bütün
İsraildə hər bir rəhbəri və nəsil başçılarını çağırdı. 3 Süleyman və onunla
bərabər bütün camaat Giveonda olan səcdəgaha getdi, çünki Rəbbin qulu
Musanın çöldə qurduğu Allahın Hüzur çadırı orada idi. 4 [a] Ancaq Davud
Allahın sandığını Qiryat-Yearimdən onun üçün hazırladığı yerə gətirmişdi,
çünki Davud onun üçün Yerusəlimdə bir çadır qurmuşdu. 5 [b] Xur oğlu Uri

---

[a] **1:4** 2Şam. 6:1-17; 1Saln. 13:5-14; 15:25–16:1 [b] **1:5** Çıx. 38:1-7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

oğlu Besalelin düzəltdiyi tunc qurbangah Giveonda, Rəbbin məskəni önündə
idi və Süleymanla camaat oraya Rəbdən söz soruşmağa getdi. 6 Süleyman
oraya – Rəbbin önündə, Hüzur çadırının qarşısındakı tunc qurbangaha
qalxdı və onun üzərində min baş yandırma qurbanı təqdim etdi.
7 Həmin gecə Allah Süleymana görünüb ona dedi: «Nə istəyirsən, sənə
verim?» 8 Süleyman Allaha dedi: «Sən atam Davuda böyük xeyirxahlıq
göstərdin və onun yerinə məni padşah etdin. 9 [c] İndi, ya Rəbb Allah,
atam Davuda olan vədin yerinə yetsin, çünki Sən məni yerin tozu qədər
çox olan bir xalq üzərində padşah etdin. 10 İndi mənə hikmət və bilik
ver ki, bu xalqa nə edib-etməyəcəyimi bilim, çünki bu qədər böyük
olan bu xalqına kim hökm edə bilər?» 11 Allah Süleymana dedi: «İndi ki
ürəyində bu istək var və sən var-dövlət, əmlak, izzət, hətta sənə nifrət
edənlərin canını və özünə uzun ömür istəmədin, ancaq səni üzərində
padşah etdiyim xalqıma hökm edəsən deyə özün üçün hikmət və bilik
istədin, 12 Mən sənə nəinki hikmət və bilik, həm də var-dövlət, əmlak və
izzət verəcəyəm ki, nə səndən əvvəl olan padşahlarda olub, nə də səndən
sonrakılarda olacaq». 13 Süleyman Giveonda olan səcdəgahdan, Hüzur
çadırının önündən Yerusəlimə gəldi və İsrail üzərində padşahlıq etdi.

Süleymanın var-dövləti
(1Pad. 10:26-29)

14 [d] Süleyman döyüş arabaları ilə süvarilər topladı. Onun min dörd
yüz döyüş arabası və on iki min süvarisi var idi. Onları arabalar üçün
ayrılan şəhərlərdə və Yerusəlimdə, padşahın yanında yerləşdirdi. 15 [e]
Padşah Yerusəlimdə çoxluğuna görə qızıl və gümüşü daşlara, sidr ağacını
isə yamaclı-düzənlikli bölgədə bitən firon ənciri ağacına bərabər etdi.
16 [f] Süleymanın atları Misirdən və Quvedən gətirilirdi, padşahın tacirləri
onları Quvedən satın alırdı. 17 Hər bir döyüş arabası altı yüz şekel, hər bir
at isə yüz əlli şekel gümüşə başa gəlib Misirdən gətirilirdi. Bütün Xet və
Aram padşahları da bunları Süleymanın tacirlərinin vasitəsilə alırdı.

Məbədin tikilməsinə hazırlıq
(1Pad. 5:1-18)

2 1 Süleyman Rəbbin adına bir məbəd və özü üçün bir saray tikməyi
niyyət etdi. 2 Süleyman yük daşıyan yetmiş min nəfər, dağlarda daş
yonan səksən min nəfər, onların üzərində nəzarətçi olan üç min altı yüz
adam sayıb ayırdı.
3 Süleyman Sur padşahı Xirama xəbər göndərib dedi:
«Yaşamaq üçün özünə saray tiksin deyə atam Davuda sidr ağacları
göndərdiyin kimi mənə də göndər. 4 Mən Allahım Rəbbə təqdis

---

[c] **1:9** Yar. 13:16; 28:14 [d] **1:14** 1Pad. 4:26 [e] **1:15** Qanun. 17:17 [f] **1:16** Qanun. 17:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

etmək üçün Onun adına bir məbəd tikirəm ki, Onun önündə xoş
ətirli buxur yandırmaq üçün, daimi təqdis çörəkləri üçün, səhər-
axşam, Şənbə günlərində, Təzə Ay mərasimlərində və Allahımız
Rəbbin bayramlarında yandırma qurbanları üçün olsun. Bunlar
İsrail üçün əbədi qaydadır. 5 Tikəcəyim məbəd böyükdür, çünki
Allahımız bütün allahlardan böyükdür. 6 g Kim Ona ev tikməyə
qadirdir? O, göyə və göylərin göyünə sığmaz və mən kiməm ki, Ona
bir ev tikəm? Onun önündə yalnız buxur yandırmaq üçün bir yer
tikə bilərəm. 7 Atam Davudun hazırladığı, Yəhudada və Yerusəlimdə
mənim yanımda olan ustalarla birgə işləmək üçün mənə bir adam
göndər ki, qızıl, gümüş, tunc, dəmir işlərini, tünd qırmızı, al rəngli
və bənövşəyi parça işlərini bacarsın, hər cür oyma işi görsün.
8 Livandan mənə sidr, şam və ardıc ağacları göndər, çünki bilirəm
ki, sənin adamların Livanda ağac kəsməyi bacarır. 9 İndi mənə bol
taxta-şalban hazırlasınlar deyə mənim adamlarım sənin adamlarınla
birgə olacaq. Çünki tikəcəyim məbəd böyük və möcüzəli bir şey
olacaq. 10 Mən isə sənin adamlarına – ağac kəsənlərə iyirmi min kor
döyülmüş buğda, iyirmi min kor arpa, iyirmi min bat şərab və iyirmi
min bat zeytun yağı verirəm».
11 Sur padşahı Xiram göndərdiyi məktubla Süleymana cavab verdi:
«Rəbb xalqını sevdiyi üçün səni onların üzərində padşah etdi».
12 Xiram belə davam etdi:
«Göyü və yeri yaradan İsrailin Allahı Rəbbə alqış olsun ki, padşah
Davuda Rəbb üçün bir məbəd və özü üçün bir padşah sarayı tikən
bacarıqlı, dərrakəli və müdrik oğul verib.
13 Bacarıqlı və həssas olan Xiram-Avini yanına göndərdim ki,
sənin ustalarınla və atanın – ağam Davudun ustaları ilə birgə ona
da iş tapşırılsın. 14 O, Danlı bir qadının oğludur, atası isə Surlu idi.
Bu adam qızıl, gümüş, tunc, dəmir, daş, ağac işlərini, tünd qırmızı,
bənövşəyi, al rəngli parça və incə kətan işlərini bacarır, hər cür
oyma işini və ona tapşırılan hər naxışı çəkə bilir.
15 Ağamın söylədiyi buğdanı və arpanı, zeytun yağını və şərabı
qullarına göndər. 16 Biz isə sənə lazım olduğu qədər Livandan ağac
kəsərik, onu sallarla dəniz yolu ilə sənin yanına Yafoya gətirərik və
sən də onu Yerusəlimə çıxararsan».
17 Atası Davud İsrail torpağında olan bütün qəribləri siyahıya aldıqdan
sonra Süleyman onları bir də saydı. Qəriblər yüz əlli üç min altı yüz
nəfər idi. 18 Onlardan yetmiş min nəfəri yük daşımağa, səksən min nəfəri
dağlarda daş yonmağa qoydu. Üç min altı yüz adamı da xalqı işlətmək
üçün nəzarətçi qoydu.

---

g **2:6** 1Pad. 8:27; 2Saln. 6:18

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Məbədin tikilməsi
(1Pad. 6:1-38)

3 1 Süleyman Yerusəlimdə atası Davuda Rəbbin göründüyü Moriya
dağında, Yevuslu Ornanın xırmanında Davudun hazırladığı yerdə
Rəbbin məbədini tikməyə başladı. 2 Onu padşahlığının dördüncü ilində,
ikinci ayın ikinci günündə tikməyə başladı. 3 Allahın məbədinin tikilməsi
üçün Süleymanın qoyduğu bünövrələr bunlardır: bünövrələrin uzunluğu
köhnə ölçüyə görə altmış qulac və eni iyirmi qulac idi. 4 Məbədin
önündəki eyvanın uzunluğu məbədin eninə görə iyirmi qulac və
hündürlüyü yüz iyirmi qulac idi. Onu içəridən xalis qızılla örtdü. 5 Böyük
otağa şam ağacı ilə örtük vurub onu xalis qızılla örtdü, onun üstünə
xurma ağacları və zəncir təsvirləri həkk etdi. 6 Əzəmətli olsun deyə evi
qiymətli daşlarla bəzədi. Qızıl Parvayim qızılı idi. 7 Məbədi və onun
dirəklərini, astanalarını, divarlarını və qapılarını qızılla örtdü, divarlarda
keruvların təsvirini oydu. 8 [h] Süleyman Ən Müqəddəs yeri də tikdi. Onun
uzunluğu məbədin eninə görə iyirmi qulac və eni iyirmi qulac idi. Onu
altı yüz talant xalis qızılla örtdü. 9 Qızıl mismarların ağırlığı əlli şekel idi.
Yuxarı otaqları da qızılla örtdü.
10 [i] Ən Müqəddəs yerdə heykəltəraş işi olan iki keruv düzəltdi və onları
qızılla örtdü. 11 Keruvların qanadları iyirmi qulac uzunluğunda idi. Bir
keruvun qanadı beş qulac idi və evin divarına dəyirdi. O biri qanadı da
beş qulac idi və o biri keruvun qanadına dəyirdi. 12 O biri keruvun da
qanadı beş qulac idi və evin divarına dəyirdi. O biri qanadı da beş qulac
idi və o biri keruvun qanadına birləşmişdi. 13 Bu keruvların qanadları
iyirmi qulac uzanırdı. Keruvlar ayaq üstə durmuşdu və üzləri böyük
otağa doğru çevrilmişdi. 14 [j] O, bənövşəyi, tünd qırmızı, al rəngli parça və
incə kətandan pərdə tikdi, üzərində keruvlar işlədi.

Məbəd üçün qızıldan və tuncdan olan əşyalar
(1Pad. 7:15-51)

15 Süleyman məbədin önündə otuz beş qulac hündürlüyündə iki sütun
düzəltdi və hər bir sütunun üstündəki başlıq beş qulac idi. 16 İç otaqda
zəncirlər düzəltdi və onları sütunların üstünə qoydu, yüz nar düzəltdi və
onları zəncirlərin üzərinə qoydu. 17 O, sütunları məbədin önünə – birini
sağa və o birini sola qoydu. Sağda olanı Yakin, solda olanı isə Boaz
adlandırdı.
4 1 [k] Süleyman tuncdan bir qurbangah tikdi. Onun uzunluğu və eni
iyirmi qulac, hündürlüyü isə on qulac idi. 2 O, tökülmüş dairəvi
bir hovuz düzəltdi. Onun hündürlüyü beş qulac idi, bir kənarından

---

[h] **3:8** Çıx. 26:33-34 [i] **3:10-13** Çıx. 25:18-20 [j] **3:14** Çıx. 26:31 [k] **4:1** Çıx. 27:1-2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

digər kənarına qədər on qulac idi və otuz qulaclıq bir ip onun ətrafına
dolanmışdı. 3 Altının hər tərəfindən onu buğa təsvirləri əhatə edirdi.
Hər qulacda on buğa vardı. Buğalar iki cərgə idi və onlar hovuzla birgə
tökülmüşdü. 4 Hovuz on iki tökmə buğanın üstündə dururdu: üçü şimala,
üçü qərbə, üçü cənuba, üçü də şərqə baxırdı. Hovuz yuxarıda – onların
üzərində idi və buğaların bütün sağrıları içəriyə doğru idi. 5 Hovuzun
qalınlığı bir ovuc idi. Onun kənarı kasa kənarı kimi düzəldilmişdi və
açılan zanbağa bənzəyirdi. O, üç min bat su tuturdu. 6 [l] Süleyman on
ləyən düzəltdi, onlarda yuyunmaq üçün beşini sağa, beşini sola qoydu.
Yandırma qurbanı olacaq şeyləri onların içində yuyardılar. Ancaq hovuz
kahinlərin yuyunması üçün idi.

7 [m] O, təsvirinə görə on qızıl çıraqdan düzəltdi, beşi sağda və beşi
solda olmaqla onları məbədə qoydu. 8 [n] On masa düzəltdi, beşi sağda
və beşi solda olmaqla onları məbədə qoydu. Qızıldan yüz piyalə də
düzəltdi. 9 Kahinlər həyətini, böyük həyəti, həyətin qapılarını düzəltdi və
onların qapılarını tuncla örtdü. 10 Hovuzu məbədin sağında, cənub-şərq
küncündə yerləşdirdi. 11 Xiram həmçinin qazanlar, kürəklər, piyalələr
düzəltdi.

Xiram Allahın məbədi üçün padşah Süleymanın əmri ilə bütün bu
işləri görüb qurtardı:

12 iki sütun;
sütunların üstündə iki dəyirmi başlıq;
sütunların üstündəki başlıqları örtmək üçün iki hörmə tor;
13 sütunların üstündə olan dəyirmi başlıqları örtən hər hörmə torun
üzərində iki cərgədə dörd yüz nar;
14 dayaqlar;
dayaqların üzərində on ləyən;
15 bir hovuz;
onun altında on iki tökmə buğa;
16 qazanlar, kürəklər və piyalələr.

Bütün bu əşyaları Xiram-Avi Rəbbin məbədi üçün padşah Süleymanın
əmri ilə cilalanmış tuncdan tökmüşdü. 17 Padşah bunları İordan çayının
kənarındakı düzənlikdə, Sukkot ilə Seredata arasındakı gil torpaqlarda
tökmüşdü. 18 Süleyman bu əşyaların hamısından lap çox düzəltdi və
onlara işlədilən tuncun çəkisini müəyyən etmədi.

19 Süleyman Allahın məbədindəki bütün əşyaları düzəltdi:
qızıl qurbangah;
təqdis çörəkləri qoyulan masalar;
20 qaydaya görə iç otağın önündə yandırmaq üçün xalis qızıldan
çıraqdanlar və onların çıraqları;

---

[l] **4:6** Çıx. 30:17-21 [m] **4:7** Çıx. 25:31-40 [n] **4:8** Çıx. 25:23-30

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

21 xalis qızıldan güllər, çıraqlar və maşalar;
22 xalis qızıldan maqqaşlar, piyalələr, nimçələr və buxurdanlar;
məbədin qızıl qapıları, yəni Ən Müqəddəs yerə açılan içəri qapı
tayları və məbədin böyük otağının qapı tayları.

5 1[j] Rəbbin məbədi üçün Süleymanın gördüyü bütün işlər qurtardı.
Atası Davudun təqdis etdiyi qızıl-gümüşü və əşyaları Süleyman içəri
gətirib Allahın məbədinin xəzinələrinə qoydu.

Əhd sandığının məbədə gətirilməsi
(1Pad. 8:1-9)

2[p] O zaman padşah Süleyman İsrailin ağsaqqallarını, bütün qəbilə
başçılarını, yəni İsrail övladlarının nəsil rəhbərlərini Yerusəlimə, özünün
yanına topladı ki, Rəbbin Əhd sandığını Davudun şəhəri olan Siondan
yuxarı gətirsinlər. 3 Yeddinci ayda olan bayram vaxtı bütün İsrail xalqı
padşahın yanına toplandı. 4 Bütün İsrail ağsaqqalları gələndə Levililər
sandığı götürdü. 5 Onunla birgə Hüzur çadırını və çadırda olan bütün
müqəddəs əşyaları Levili kahinlər yuxarı gətirdi. 6 Padşah Süleyman və
onun yanına toplanmış bütün İsrail icması sandığın önündə çoxluğuna
görə sayı-hesabı bilinməyən qoyun-keçi və mal-qara qurban kəsirdi.
7 Kahinlər Rəbbin Əhd sandığını öz yerinə, məbədin iç otağına – Ən
Müqəddəs yerə, keruvların qanadları altındakı yerinə gətirdi. 8 Keruvlar
qanadlarını sandığın yeri üzərində açmışdı, onlar sandığı və onun
şüvüllərini örtmüşdü. 9 Şüvüllər elə uzun idi ki, onların ucu iç otağın
önündəki Müqəddəs yerdən görünürdü, ancaq bayır tərəfdən görünmürdü.
Onlar bu günə qədər oradadır. 10[q] İsrail övladları Misirdən çıxdıqları
zaman Rəbbin onlarla əhd bağladığı Xorevdə Musa sandığın içinə iki lövhə
qoymuşdu. Bunlardan başqa onun içində heç bir şey yox idi.
11 Kahinlər Müqəddəs yerdən çıxdılar. Hazır olan kahinlərin hamısı
bölmələrini gözləmədən özlərini təqdis etmişdi. 12 İlahi oxuyan
Levililərin hamısı da – Asəf, Heman, Yedutun və onların oğulları ilə
qohumları incə kətan geyərək sinclər, çənglər və liralarla qurbangahın
şərq tərəfində dayandılar və onlarla bərabər yüz iyirmi kahin kərənay
çalırdı. 13[r s] Kərənay çalanlar və ilahiçilər bir səslə Rəbbə həmd və
şükür etməklə səslərini birgə ucaltdılar. Kərənayların, sinclərin, musiqi
alətlərinin səsi yüksələndə onlar dedi: «Rəbbə həmd edin, çünki yaxşıdır,
çünki məhəbbəti əbədidir». O vaxt bulud Rəbbin məbədini elə doldurdu
ki, 14 o buluda görə kahinlər ibadət etmək üçün orada dayana bilmədilər,
çünki Rəbbin izzəti Allahın məbədini doldurmuşdu.

---

[j] **5:1** 2Şam. 8:11; 1Saln. 18:11 [p] **5:2** 2Şam. 6:12-15; 1Saln. 15:25-28 [q] **5:10** Qanun. 10:5
[r] **5:13** 1Saln. 16:34; 2Saln. 7:3; Ezra 3:11; Zəb. 100:5; 106:1; 107:1; 116:1; 136:1; Yer. 33:11
[s] **5:13-14** Çıx. 40:34-35

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 1 O zaman Süleyman dedi: «Rəbb istədi ki, qatı qaranlıqda məskən
salsın. 2 Mən Sənin üçün uca bir məbəd tikdim ki, Sənin əbədi
yaşayacağın yer olsun».

Süleymanın xalqa müraciəti
(1Pad. 8:12-21)

3 Padşah dönüb bütün İsrail camaatına xeyir-dua verdi. Bu zaman
bütün İsrail camaatı ayaq üstə durmuşdu. 4 [t] Padşah dedi: «İsrailin
Allahı Rəbbə alqış olsun ki, atam Davuda Öz ağzı ilə dediyini Öz əli
ilə yerinə yetirdi. O söyləmişdi: 5 "Mən xalqımı Misir torpağından
çıxartdığım gündən bəri bir məbəd tikmək üçün İsrailin heç bir
qəbiləsindən şəhər seçməmişdim ki, adım üstündə olsun. Xalqım İsrail
üzərində hökmdar olmaq üçün bir adam da seçməmişdim. 6 İndi isə
adım orada olsun deyə Yerusəlimi seçmişəm və xalqım İsrail üzərində
hökmdar olmaq üçün Davudu seçmişəm". 7 Atam Davudun ürəyində
İsrailin Allahı Rəbbin adına bir məbəd tikmək istəyi var idi. 8 Lakin
Rəbb atam Davuda dedi: "Sən yaxşı eləmisən ki, Mənim adıma bir
məbəd tikmək niyyətinə düşmüsən. 9 Ancaq məbədi sən tikməyəcəksən,
sənin belindən gələn oğlun Mənim adıma məbəd tikəcək". 10 Rəbb vəd
etdiyini yerinə yetirdi: belə ki mən atam Davudun yerinə qalxdım,
Rəbbin dediyi kimi İsrail taxtında oturdum və İsrailin Allahı Rəbbin
adına məbəd tikdim. 11 Sandığı oraya qoydum. Rəbbin İsrail övladları ilə
bağladığı əhd onun içindədir».

Süleymanın duası
(1Pad. 8:22-53)

12 Süleyman Rəbbin qurbangahı önündə, bütün İsrail camaatının
qarşısında durub əllərini göyə açdı. 13 O, tuncdan uzunluğu ilə eni beş
qulac, hündürlüyü isə üç qulac olan bir kürsü düzəldib həyətin ortasına
qoymuşdu və indi onun üstündə dururdu. Bütün İsrail camaatı önündə
diz çöküb əllərini göyə açdı. 14 Süleyman dedi: «Ya Rəbb, İsrailin Allahı!
Nə göydə, nə də yerdə Sənin kimi Allah yoxdur. Sən bütün ürəkləri
ilə yolunla gedən qullarına əhdini və lütfünü saxlayırsan. 15 Sən
qulun atam Davuda verdiyin vədə əməl etdin, Öz dilinlə söylədiyini
bu gün Öz əlinlə yerinə yetirdin. 16 [u] Ya Rəbb İsrailin Allahı, indi də
qulun atam Davuda dediyin sözə əməl et. Özün söyləmişdin: "Sən
yolumla getdiyin kimi oğulların da qanunuma görə əməl edərək öz
yollarına diqqət edərlərsə, İsrail taxtında sənin nəslindən bir kişi əskik
olmayacaq". 17 Ey İsrailin Allahı Rəbb, indi qulun atam Davuda dediyin
sözü təsdiq et!

---

[t] **6:4-9** 2Şam. 7:1-13; 1Saln. 17:1-12 [u] **6:16** 1Pad. 2:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

18 [v] Lakin, doğrudan da, Allah yerdə, insanların yanında yaşayarmı?
Sən göyə və göylərin göyünə sığmazsan, o ki qaldı mənim tikdiyim
məbədə! 19 Ancaq Sən bu qulunun duasına və yalvarışına nəzər sal, ya
Rəbb Allahım, bu gün onun önündə etdiyi fəryadı və duanı eşit. 20 [w] Qoy
Sənin nəzərin gecə-gündüz bu məbədin üstündə olsun. Bu yer barədə Sən
demisən ki, adını orada qoyursan. Qulunun buraya üz tutub etdiyi duanı
eşit. 21 Bu yerə tərəf dua etdikləri vaxt Öz qulunun və xalqın İsrailin
yalvarışlarını Sən eşit, göydən – Öz məskənindən eşit və bağışla!
22 Əgər bir adam öz yaxınına qarşı günah edərsə və ondan and içmək
tələb olunarsa, o da gəlib bu məbəddə, Sənin qurbangahın önündə and
içərsə, 23 o vaxt Sən göydən eşit və belə et, qulların üzərində hökm
et: əməlini öz başına döndərərək müqəssiri ittiham et və təqsirsizə
salehliyinə görə bəraət ver.
24 Əgər xalqın İsrail Sənə qarşı günah etdiyi üçün düşmən önündə
məğlub olsa və onlar təkrar Sənə dönüb adını dillərinə gətirsələr və bu
məbəddə Sənə yalvarıb fəryad etsələr, 25 o vaxt Sən göydən eşit və xalqın
İsrailin günahını bağışla, onları yenə özlərinə və atalarına verdiyin
torpağa qaytar.
26 Əgər xalqın Sənin önündə günah etdiyi üçün göy bağlanıb yağış
yağmayan vaxt bu yerə tərəf dua edərək adını dillərinə gətirsələr və Sən
onlara bəla göndərdiyin vaxt öz günahlarından dönsələr, 27 o vaxt Sən göydə
eşit, qullarının və xalqın İsrailin günahını bağışla və gedəcəkləri doğru yolu
onlara göstər. Xalqına irs kimi verdiyin torpağına da yağış göndər.
28 Əgər ölkədə aclıq, vəba olarsa, səmum küləyi ya kif, çəyirtkə ya
bitki qurdu olarsa, əgər düşmən onları ölkənin hər hansı bir şəhərində
mühasirəyə alarsa – hansı bəla, hansı xəstəlik olursa-olsun – 29 kimsə
tərəfindən yaxud da bütün xalqın İsrail tərəfindən bir dua və yalvarış
olarsa, hər kəs öz bəlasını və dərdini bilib bu məbədə tərəf əllərini açsa,
30 o vaxt Sən göydən – Öz məskənindən eşit və bağışla. Ürəyini bildiyin
hər adama bütün əməllərinə görə əvəz ver, çünki insan ürəklərini yalnız
Sən bilirsən. 31 Ta ki onlar atalarımıza verdiyin torpaqda yaşadıqları
bütün günlər boyu Sənin yolunla getmək üçün Səndən qorxsun.
32 Əgər xalqın İsraildən olmayan yadelli də uzaq ölkədən gəlsə, Sənin
böyük adın, qüdrətli əlin və uzanan qolun barədə eşidib bu məbədə tərəf
dua etsə, 33 o vaxt Sən göydən – Öz məskənindən eşit və yadellinin Sənə
fəryad etdiyi hər şeyi et ki, yer üzünün bütün xalqları da Sənin adını
tanısın, xalqın İsrail kimi Səndən qorxsun və tikdiyim bu məbədin Sənin
adınla çağırıldığını bilsin.
34 Əgər xalqın göndərdiyin yolla düşmənlərinə qarşı müharibəyə çıxsa
və Sənin seçdiyin bu şəhərə tərəf, Sənin adına tikdiyim məbədə doğru üz

---

[v] **6:18** 2Saln. 2:6 [w] **6:20** Qanun. 12:11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

çevirib Sənə dua etsə, 35 Sən göydən onların dualarını və yalvarışlarını
eşit, onların tərəfində ol.
36 Əgər onlar önündə günah etsələr – çünki günah etməyən insan
yoxdur – Sən qəzəblənib onları düşmənə təslim etsən və düşmən onları
əsir edib yaxın ya uzaq torpağına aparsa, 37 onlar əsirlikdə olduqları
ölkədə ürəklərini döndərib tövbə etsələr və Sənə dua edərək "biz günah
və haqsızlıq etdik, pislik etdik" desələr, 38 onların əsir olunub aparıldığı
ölkədə bütün ürəkləri və canları ilə Sənə tərəf dönsələr, atalarına
verdiyin torpağa, seçdiyin şəhərə və adına tikdiyim məbədə tərəf üz
tutub Sənə dua etsələr, 39 o vaxt Sən göydən – Öz məskənindən onların
dua və yalvarışlarını eşit və onların tərəfində ol. Sənin önündə günah
edən xalqını bağışla. 40 İndi, ey Allahım, Sənə yalvarıram, bu yerdə
edilən duanı gözlərin görsün və qulaqların eşitsin.
41 Ya Rəbb Allah, qüvvənin rəmzi olan sandığınla birgə,
Gücün rəmzi olan sandığınla birgə
İstirahət edəcəyin yerə qalx.
Ya Rəbb Allah, kahinlərin zəfərinlə əhatə olunsun,
Möminlərin xeyirxahlığına görə sevinsin.
42 Ya Rəbb Allah, məsh etdiyindən üz döndərmə,
Qulun Davuda göstərdiyin məhəbbətini yada sal».

Məbədin təqdis edilməsi
(1Pad. 8:62-66)

7 1 [x] Süleyman duanı bitirdikdə göydən od düşüb yandırma qurbanları
və təqdimləri uddu. Rəbbin izzəti məbədi doldurdu. 2 Kahinlər Rəbbin
məbədinə girə bilmədi, çünki Rəbbin izzəti Öz məbədini doldurmuşdu. 3 [y]
Bütün İsrail övladları odun düşdüyünü və məbədin üzərində olan Rəbbin
izzətini görəndə daş döşəmənin üstündə üzüstə yerə çöküb «Rəbbə şükür
olsun, çünki O yaxşıdır, Onun məhəbbəti əbədidir» deyərək səcdə etdilər.
4 Padşah və bütün xalq Rəbbin önündə qurbanlar kəsdi. 5 Padşah
Süleyman qurban olaraq iyirmi iki min baş mal-qara və yüz iyirmi min
baş qoyun-keçi təqdim etdi. Beləliklə, padşah və bütün xalq Allahın
məbədini təqdis etdi. 6 Kahinlər öz vəzifələrinə görə dayandı, Levililər isə
Rəbbin musiqi alətləri ilə durdu. Padşah Davud bunları düzəltmişdi ki, o,
«Rəbbə şükür olsun, çünki məhəbbəti əbədidir» oxuyaraq həmd edəndə
Levililər onlarda çalsın. Kahinlər onların qarşısında kərənaylar çalırdı və
bütün İsraillilər ayaq üstə dayanmışdı.
7 Süleyman Rəbbin məbədi önündəki həyətin ortasını təqdis etdi ki,
yandırma qurbanları və ünsiyyət qurbanlarının piyini orada təqdim

---

[x] **7:1** Lev. 9:23-24 [y] **7:3** 1Saln. 16:34; 2Saln. 5:13; Ezra 3:11; Zəb. 100:5; 106:1; 107:1; 118:1; 136:1; Yer. 33:11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

etsin. Çünki düzəltdiyi tunc qurbangah kiçik olduğu üçün yandırma
qurbanları, taxıl təqdimləri və piy oraya yerləşməzdi.
8 O vaxt Süleyman və onunla birgə çox böyük bir camaat – Xamat
keçidindən Misir vadisinə qədər yaşayan bütün İsraillilər yeddi gün bayram
etdi. 9 Səkkizinci gün təntənəli toplantı oldu. Qurbangahın təqdisi yeddi gün,
bayram da yeddi gün oldu. 10 Yeddinci ayın iyirmi üçüncü günü Süleyman xalqı
buraxdı. Rəbbin Davuda, Süleymana və xalqı İsrailə etdiyi yaxşılıqlara görə
onlar sevinclə və şad ürəklə öz evlərinə getdi.

Rəbb yenə Süleymana görünür
(1Pad. 9:1-9)

11 Süleyman Rəbbin məbədini və padşah sarayını tikib qurtardı. Rəbbin
məbədində və öz sarayında ürəyi istədiyi hər şeyi uğurla etdi. 12 Rəbb
Süleymana gecə görünüb ona dedi: «Sənin duanı eşitdim və bu yeri Özümə
qurban evi seçdim. 13 Göyləri bağladığım və yağış olmadığı vaxt yeri yeyib
qurtarsın deyə, çəyirtkəyə əmr etdiyim və xalqımın arasına vəba göndərdiyim
zaman 14 əgər Mənim adımla çağırılan xalqım özünü aşağı tutarsa, dua edib
Məni axtararsa və pis yollarından dönərsə, o vaxt göydən eşidib onların
günahını bağışlayacağam və torpaqlarını sağaldacağam. 15 İndi bu yerdə edilən
duanı gözlərim görəcək və qulaqlarım eşidəcək. 16 İndi adımı əbədilik oraya
qoymaq üçün bu məbədi seçib təqdis etdim. Mənim nəzərim və ürəyim daim
orada olacaq. 17 Əgər sən Mənim əmr etdiklərimi yerinə yetirərək atan Davud
kimi yolumla getsən, Mənim qanunlarıma və hökmlərimə əməl etsən, 18 [z] sənin
padşahlıq taxtını ucaldacağam. Mən "sənin nəslindən İsrailə hökm edən bir kişi
əskik olmayacaq" deyərək atan Davudla əhd bağlamışdım.
19 Ancaq siz dönüb qarşınıza qoyduğum qanunlarımı və əmrlərimi tərk etsəniz,
gedib başqa allahlara qulluq edərək onlara səcdə etsəniz, 20 Mən İsraillilər onlara
verdiyim torpaqdan qovub atacağam və Öz adıma təqdis etdiyim bu məbədi
hüzurumdan rədd edəcəyəm. Onda İsrail barədə bütün xalqlar arasında məsəl
və kinayə söylədəcəyəm. 21 İndi uca olan bu məbədin yanından keçən hər kəs
dəhşətə gələrək deyəcək: "Nə üçün Rəbb bu torpağı və bu məbədi bu cür rədd
etdi?" 22 Onlara deyəcəklər: "Bu xalq atalarını Misir torpağından çıxaran Allahı
Rəbbi tərk etdi və başqa allahlardan yapışdı, onlara səcdə və qulluq etdilər. Buna
görə də O bütün bu bəlanı onların üzərinə göndərdi"».

Süleymanın tikinti işləri
(1Pad. 9:10-28)

8 1 Süleyman Rəbbin məbədini və öz sarayını iyirmi ilə tikib
qurtardıqdan sonra 2 Xiramın Süleymana verdiyi şəhərləri Süleyman
yenə tikdi və İsrail övladlarını orada yerləşdirdi.

---

[z] **7:18** 1Pad. 2:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 Süleyman Xamat-Sovaya getdi və bu ölkəni tutdu. 4 Səhrada Tadmoru
və Xamatda bütün anbar şəhərlərini tikdi. 5 Yuxarı Bet-Xoronu və Aşağı
Bet-Xoronu, divarlarla, qapılarla və sürgülərlə olan qalalı şəhərlər kimi
tikdi. 6 Baalatı, özünün bütün anbar şəhərlərini, bütün döyüş arabalarının
olduğu şəhərləri, süvarilərin olduğu şəhərləri, Yerusəlimdə, Livanda və
onun hökmranlığı altında olan bütün yerlərdə tikmək istədiyi hər şeyi
tikdi.
7 Ölkədə İsraillilərdən olmayan başqa xalqlar – Xetlilər, Emorlular,
Perizlilər, Xivlilər və Yevuslular qalmışdı. 8 Çünki İsrail övladları
onların atalarını məhv etməmişdi. Süleyman onları mükəlləfiyyətçi
etdi və bu indiyə qədər belədir. 9 İsrail övladlarından isə heç kəsi öz
işi üçün qul etmədi, ancaq onlar Süleymanın əsgərləri, keşik rəisləri,
döyüş arabalarının və süvarilərinin başçıları idi. 10 Padşah Süleymanın
nəzarətçi rəisləri də İsraillilərdən idi. Xalqa rəislik edən bu adamlar iki
yüz əlli nəfər idi.
11 Süleyman fironun qızını Davudun şəhərindən onun üçün tikdiyi evinə
köçürdü. Çünki o dedi: «Arvadım İsrailin padşahı Davudun sarayında
yaşamasın, ona görə ki Rəbbin sandığının gəldiyi yerlər müqəddəsdir».

Süleyman məbəddə ibadət qaydasını müəyyən edir

12 O vaxt Süleyman eyvanın önündə düzəltdiyi Rəbbin qurbangahında
Rəbbə yandırma qurbanları təqdim edərdi. 13 [a] Şənbə günlərində və
Təzə Ay mərasimlərində, ildə üç dəfə bayramlarda – Mayasız Çörək
bayramında, Həftələr bayramında və Çardaqlar bayramında Musanın
əmr etdiyi təqdimlər günündə təqdim edərdi.
14 Atası Davudun hökmünə görə, o, kahinlərin bölmələrini xidmətlərinə
görə, hər günün qaydası ilə kahinlərin yanında həmd və xidmət etmək
üçün Levililəri vəzifələrinə görə və hər qapıya qapıçıları bölmələrinə
görə təyin etdi. Çünki Allah adamı Davud belə əmr etmişdi. 15 Onlar hər
məsələdə, xəzinələrlə bağlı məsələlərdə padşahın kahinlərə və Levililərə
olan əmrindən çıxmadı.
16 Rəbbin məbədinin bünövrəsinin qoyulmasından tikilib qurtarmasına
qədər Süleymanın hər işi hazırlanmışdı. Beləcə Rəbbin məbədi tikilib
qurtardı.

Süleymanın donanması

17 Süleyman Edom ölkəsində, dənizin körfəzində olan Esyon-Geverə və
Elata getdi. 18 Xiram adamlarının vasitəsilə ona gəmilər və dənizə bələd
adamlar göndərdi. Onlar Süleymanın adamları ilə birgə Ofirə gəldi və
oradan dörd yüz əlli talant qızıl götürüb padşah Süleymana gətirdilər.

---

[a] **8:13** Say. 28:9-15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Süleyman və Səba mələkəsi
(1Pad. 10:1-13)

9 1[b] Səba mələkəsi Süleymanın şöhrətini eşidib onu tapmacalarla
sınamağa gəldi. O, çox böyük karvanla – ətriyyat, çoxlu qızıl və
qiymətli daşlarla yüklənmiş dəvələrlə Yerusəlimə, Süleymanın yanına gəldi
və ürəyində olan hər şey barədə onunla söhbət etdi. 2 Süleyman onun bütün
suallarına cavab verdi, elə bir gizli şey olmadı ki, padşah ona izah etməsin.
3 Səba mələkəsi Süleymanın hikmətini və onun tikdiyi sarayı, 4 süfrəsindəki
yeməyi, əyanlarının oturuşunu, qulluqçularının xidmətini və onların
geyimlərini, saqilərini və onların geyimlərini, Rəbbin məbədində gətirdiyi
yandırma qurbanları görəndə daha özünü saxlaya bilmədi. 5 O, padşaha
dedi: «Sənin işlərin və hikmətin barədə öz ölkəmdə eşitdiyim sözlər düz
imiş. 6 Gəlib öz gözlərimlə görənə qədər mən bu sözlərə inanmamışdım.
Mənə sənin böyük hikmətinin yarısı belə, danışılmayıb, sənin şöhrətin
barədə eşitdiklərimdən də üstünsən. 7 Sənin adamların nə bəxtiyardır və bu
qulluqçuların nə bəxtiyardır ki, həmişə önündə durub hikmətini eşidirlər.
8 Allahın Rəbbə alqış olsun ki, səni istəyib Allahın Rəbb üçün padşah
kimi İsrail taxtında oturtdu! Allahın İsraili əbədi möhkəmləndirməkdən
ötrü ona olan sevgisi naminə ədalət və salehliklə hökm etmək üçün səni
onlar üzərinə padşah qoydu». 9 Səba mələkəsi padşaha yüz iyirmi talant
qızıl, çoxlu ətriyyat və qiymətli daşlar bağışladı. Onun padşah Süleymana
verdiyi qədər ətriyyat hələ heç vaxt gəlməmişdi.
10 Ofirdən qızıl gətirən Xiramın adamları ilə Süleymanın adamları
ardıc ağacı və qiymətli daşlar da gətirdilər. 11 Padşah ardıc ağacından
Rəbbin məbədi və padşah sarayı üçün pilləkənlər, musiqiçilər üçün lira
və çəng düzəltdi. Yəhuda diyarında bu günə qədər beləsi görünməmişdi.
12 Padşah Süleyman Səba mələkəsinin arzuladığı və istədiyi bütün şeyləri
ona verdi; bu, mələkənin padşaha gətirdiklərindən də çox idi. Sonra
mələkə əyanları ilə birgə qayıdıb öz ölkəsinə getdi.

Süleymanın var-dövləti
(1Pad. 10:14-25)

13 Bir ildə Süleymana gələn qızılın çəkisi altı yüz altmış altı talant idi.
14 Alver edən adamların və tacirlərin gətirdiyi qızıl buraya daxil deyildi.
Bütün Ərəb padşahları və ölkənin valiləri də Süleymana qızıl və gümüş
gətirərdi. 15 Padşah Süleyman döymə qızıldan iki yüz sipər düzəltdi. Bir
sipərə altı yüz şekel döymə qızıl işləndi. 16 O, döymə qızıldan üç yüz
qalxan da düzəltdi və bir qalxana üç yüz şekel qızıl işləndi. Padşah onları
«Livan meşəsi» adlı sarayına qoydu.

---

[b] **9:1-12** Mat. 12:42; Luka 11:31

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

17 Padşah fil sümüyündən böyük taxt düzəltdi və onu xalis qızılla örtdü.
18 Taxtın altı pilləsi və ayaq qoymaq üçün qızıl kətili var idi, bunlar taxta
bağlı idi. Oturacağın hər iki tərəfində qollar var idi və qolların yanında
iki şir təsviri var idi. 19 Altı pillənin iki tərəfində isə on iki şir təsviri var
idi. Heç bir padşahlıqda belə bir şey yox idi. 20 Padşah Süleymanın bütün
içki qabları qızıldan idi. «Livan meşəsi» adlı sarayında olan bütün əşyalar
da xalis qızıldan idi. Çünki gümüş Süleymanın dövründə heç nə sayılırdı.
21 Padşahın gəmiləri Xiramın adamları ilə birgə Tarşişə gedərdi. Üç ildə
bir dəfə Tarşiş gəmiləri qızıl, gümüş, fil sümüyü, meymunlar və əntərlərlə
yüklənərək gəlirdi.
22 Padşah Süleyman var-dövlətdə və hikmətdə yer üzünün bütün
padşahlarından üstün idi. 23 Bütün yer üzünün padşahları Süleymanın
ürəyinə Allahın qoyduğu hikməti eşitmək üçün onun üzünü görmək
istəyirdi. 24 Onun yanına gələn hər kəs hədiyyə gətirirdi. Beləcə ona
hər il qızıl qablar, gümüş qablar, paltarlar, silahlar, ətriyyat, atlar və
qatırlar gətirilirdi. 25 [c] Süleymanın dörd min axurunda döyüş arabaları
üçün atları və on iki min süvarisi vardı. Onları arabalar üçün ayrılan
şəhərlərdə və Yerusəlimdə, padşahın yanında yerləşdirdi. 26 [d] O, Fərat
çayından Filiştlilərin torpağına və Misir sərhədinə qədər bütün padşahlar
üzərində hökmranlıq edirdi. 27 [e] Padşah Yerusəlimdə çoxluğuna görə
gümüşü daşlara, sidr ağacını isə yamaclı-düzənlikli bölgədə bitən firon
ənciri ağacına bərabər etdi. 28 [f] Süleymanın atları Misirdən və bütün
ölkələrdən gətirilirdi.

Süleymanın ölümü
(1Pad. 11:41-43)

29 Süleymanın qalan işləri, ilk işlərindən son işlərinə qədər peyğəmbər
Natanın tarix kitabında və Şilolu Axiyanın peyğəmbərliyində və görücü
İddonun Nevat oğlu Yarovam haqqındakı vəhylərində yazılmışdır. 30 O,
Yerusəlimdə bütün İsrail üzərində qırx il padşahlıq etmişdi. 31 Süleyman
ataları ilə uyudu və atası Davudun şəhərində basdırıldı. Onun yerinə oğlu
Rexavam padşah oldu.

İsraillilər Rexavama qarşı çıxır
(1Pad. 12:1-20)

10 1 Rexavam Şekemə getdi, çünki bütün İsraillilər onu padşah etmək üçün
Şekemə gəlmişdi. 2 Nevat oğlu Yarovam bunu eşitdiyi zaman padşah
Süleymanın əlindən qaçdığı Misirdən oraya qayıtdı. 3 Onu çağırtdırdılar. Yarovam
gəldi və bütün İsraillilərlə birgə Rexavama söylədi: 4 «Atan üzərimizə ağır

---

[c] **9:25** 1Pad. 4:26 [d] **9:26** Yar. 15:18; 1Pad. 4:21 [e] **9:27** Qanun. 17:17
[f] **9:28** Qanun. 17:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

boyunduruq qoydu. Sən isə indi atanın çətin qulluğunu və üzərimizə qoyduğu
ağır boyunduruğu yüngülləşdir, biz də sənə qulluq edərik». 5 Rexavam onlara
dedi: «Üç gündən sonra yenə mənim yanıma gəlin». Xalq getdi.
6 Padşah Rexavam atası Süleymanın sağlığında onun önündə duran
ağsaqqallarla məsləhət edib dedi: «Bu xalqa cavab vermək üçün mənə nə məsləhət
verirsiniz?» 7 Ağsaqqallar ona dedi: «Əgər sən bu xalqa xeyirxahlıq göstərməklə
onları razı salıb yaxşı sözlər desən, daim sənə qul olacaq». 8 Ancaq o, ağsaqqalların
verdikləri məsləhətə məhəl qoymadı, onunla birgə böyümüş və onun önündə
duran cavan adamlarla məsləhətləşdi. 9 Onlara dedi: «Siz nə məsləhət verirsiniz?
Mənə "atanın üzərimizə qoyduğu boyunduruğu yüngülləşdir" deyən bu xalqa
nə cavab verim?» 10 Onunla birgə böyümüş cavan adamlar ona dedi: «Sənə "atan
üzərimizə ağır bir boyunduruq qoydu, sən isə onu yüngülləşdir" deyən bu xalqa
belə söylə: "Mənim kiçik barmağım atamın belindən yoğundur. 11 Atam sizi ağır
boyunduruqla yükləmişdi, mən isə sizin boyunduruğunuzu daha da artıracağam.
Atam sizi qamçılarla cəzalandırırdı, mən isə sizi əqrəblərlə cəzalandıracağam"».
12 «Üç gün sonra yenə yanıma gəlin» deyə padşahın söylədiyi kimi Yarovam
bütün xalqla birgə üç gün sonra Rexavamın yanına gəldi. 13 Padşah onlara sərt
cavab verdi. Padşah Rexavam ağsaqqalların məsləhətinə məhəl qoymayıb 14 cavan
adamların məsləhətinə görə xalqa dedi: «Atam sizi ağır boyunduruqla yükləmişdi,
mən isə onu daha da artıracağam. Atam sizi qamçılarla cəzalandırırdı, mən isə
əqrəblərlə cəzalandıracağam». 15 Padşah xalqa qulaq asmadı, çünki bu hadisə
Allah tərəfindən oldu ki, Rəbb Şilolu Axiya vasitəsilə Nevat oğlu Yarovama
söylədiyi sözü yerinə yetirsin.
16 [g] Bütün İsraillilər padşahın onlara qulaq asmadığını gördü. Onda
xalq ona cavab verib dedi:
«Davudla bizim nə şərikliyimiz var?
Yesseyin oğlu ilə heç bir irsimiz yoxdur!
Ey İsraillilər, çadırınıza!
İndi, ey Davud, öz evinin halına özün bax!»
Bütün İsraillilər evlərinə getdi. 17 Rexavam yalnız Yəhuda şəhərlərində
yaşayan İsrail övladları üzərində padşahlıq etdi. 18 Padşah Rexavam
mükəlləfiyyətçilər üzərində nəzarətçi olan Adoniramı göndərdi. İsrail
övladları onu daşqalaq edib öldürdülər. Padşah Rexavam Yerusəlimə
qaçmaq üçün tələsik öz döyüş arabasına mindi. 19 Beləcə İsraillilər
Davudun sülaləsinə qarşı qalxdı və bu indiyə qədər belədir.

Şemayanın peyğəmbərliyi
(1Pad. 12:21-24)

11 1 Rexavam Yerusəlimə gəldi. O, İsraillilərlə müharibə edib öz padşahlığını
qaytarmaq üçün Yəhuda və Binyamin evini – yüz səksən min seçmə

---

g **10:16** 2Şam. 20:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

döyüşçünü topladı. 2 Ancaq Allah adamı Şemayaya Rəbbin bu sözü nazil oldu:
3 «Yəhuda padşahı Süleyman oğlu Rexavama, Yəhuda və Binyamində olan bütün
İsraillilərə söylə ki, 4 Rəbb belə deyir: “Getməyin və soydaşlarınızla müharibə
etməyin. Hər kəs öz evinə qayıtsın, çünki bu iş Mənim tərəfimdən oldu”». Onlar
Rəbbin sözünə qulaq asdılar və Yarovamın üzərinə getməkdən əl çəkdilər.

Rexavam qalalar tikir

5 Rexavam Yerusəlimdə yaşadı və Yəhudada müdafiə olunmaq üçün bu
şəhərləri tikdi. 6 Bet-Lexem, Etam, Teqoa, 7 Bet-Sur, Soko, Adullam, 8 Qat,
Mareşa, Zif, 9 Adorayim, Lakiş, Azeqa, 10 Sora, Ayyalon və Xevron. O,
Yəhuda və Binyamin torpağında olan bu qalalı şəhərləri tikdi. 11 Qalaları
möhkəmlədib onlara rəislər təyin etdi və ərzaq, yağ, şərab ehtiyatı gördü.
12 Hər şəhərə sipər və nizələr qoydu, onları çox möhkəmləndirdi. Beləcə
Yəhuda ilə Binyamin torpaqları onun tərəfində qaldı.
13 Bütün İsraildə olan kahinlər və Levililər onların bütün mahallarından
gəlib Rexavamın yanına toplandı. 14 Levililər otlaqlarını və mülklərini qoyub
Yəhudaya və Yerusəlimə gəldilər. Çünki Yarovam onları oğulları ilə birgə Rəbbə
kahinlik etməkdən kənar etmişdi. 15 [h] [i] O, səcdəgahlar, təkə bütləri və düzəltdiyi
dana bütləri üçün özünə kahinlər qoymuşdu. 16 Onların ardınca bütün İsrail
qəbilələrindən olan İsrailin Allahı Rəbbi sidq ürəkdən axtarmaq istəyənlər
atalarının Allahı Rəbbə qurban təqdim etmək üçün Yerusəlimə gəldilər. 17 Yəhuda
padşahlığını möhkəmləndirdilər və üç il Süleymanın oğlu Rexavama kömək
etdilər. Çünki üç il Davudun və Süleymanın yolu ilə getdilər.

Rexavamın arvadları və uşaqları

18 Rexavam Maxalatı özünə arvad aldı. Maxalat Davudun oğlu Yerimotunla
Yesseyin oğlu Eliavın qızı Avihayilin qızı idi. 19 O, Rexavama oğullar – Yeuşu,
Şemaryanı, Zahamı doğdu. 20 Rexavam Maxalatdan sonra Avşalomun qızı
Maakanı aldı. O, Aviyanı, Attayı, Zizanı və Şelomiti doğdu. 21 Rexavam
Avşalomun qızı Maakanı bütün arvadları və cariyələrindən daha çox sevirdi.
O, on səkkiz arvad və altmış cariyə almışdı, iyirmi səkkiz oğul və altmış qız
atası oldu. 22 Rexavam Maaka oğlu Aviyanı qardaşları arasında padşah etmək
üçün ayıraraq vəliəhd təyin etdi. 23 Ağıllı davranıb bütün Yəhuda və Binyamin
torpağında hər qalalı şəhərə oğullarını göndərdi və onlara bol ərzaq verdi, onlar
üçün çoxlu arvad aldı.

Sisaqın Yəhudaya hücumu
(1Pad. 4:25-28)

12 1 Padşahlığı möhkəmlənib özü qüvvətləndikdə Rexavam, onunla
bərabər bütün İsraillilər Rəbbin Qanunundan üz döndərdilər.

---

[h] **11:15** 1Pad. 12:31 [i] **11:15** Lev. 17:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Padşah Rexavamın beşinci ilində Rəbbə qarşı vəfasızlıq etdiklərinə
görə Misir padşahı Sisaq min iki yüz döyüş arabası və altmış min
süvari ilə Yerusəlimə hücum etdi. 3 Onunla bərabər Misirdən gələn
xalqın, Luvluların, Sukluların və Kuşluların sayı-hesabı bilinmirdi. 4 O,
Yəhudanın qalalı şəhərlərini aldı və Yerusəlimə yaxınlaşdı.
5 Peyğəmbər Şemaya Rexavamın və Sisaqdan ötrü Yerusəlimə toplanan
Yəhuda rəislərinin yanına gəlib onlara dedi: «Rəbb belə deyir: "Siz Məni
tərk etdiniz, buna görə Mən də sizi Sisaqa təslim etdim"». 6 İsrail rəisləri
ilə padşah özlərini aşağı tutdular və «Rəbb adildir» dedilər. 7 Rəbb
onların özlərini aşağı tutduğunu görəndə Şemayaya Rəbbin bu sözü
gəldi: «Özlərini aşağı tutduqları üçün onları məhv etməyəcəyəm, onlara
bir az qurtuluş verəcəyəm, Sisaqın əli ilə qəzəbim Yerusəlimin üzərinə
tökülməyəcək. 8 Amma Mənə qulluq etməklə dünya padşahlıqlarına
qulluq etməyin fərqini başa düşsünlər deyə onun qulları olacaqlar».
9 [j] Misir padşahı Sisaq Yerusəlimə hücum etdi və Rəbbin məbədinin
və padşah sarayının xəzinələrini götürdü. Hər şeyi aldı, Süleymanın
düzəltdiyi qızıl qalxanları da götürdü. 10 Padşah Rexavam onların yerinə
tunc qalxanlar düzəltdi və bunları padşah sarayının qapısını qoruyan
mühafizə rəislərinin əlinə verdi. 11 Hər dəfə padşah Rəbbin məbədinə
gələndə mühafizəçilər onları daşıyır və sonra mühafizəçilərin otağına
geri gətirirdilər. 12 Özünü aşağı tutduqda onu büsbütün məhv etməmək
üçün Rəbbin qəzəbi üzərindən döndü. Çünki Yəhudada yaxşı işlər də var
idi.

Rexavamın padşahlığının sonu

13 Padşah Rexavam Yerusəlimdə özünü möhkəmləndirərək padşahlıq
etdi. Rexavam padşah olan vaxt qırx bir yaşında idi. O, Rəbbin Öz adını
qoymaq üçün İsrailin bütün qəbilələrindən seçdiyi şəhərdə – Yerusəlimdə
on yeddi il padşahlıq etdi. Anasının adı Ammonlu Naama idi. 14 O, pis
olan işlər etdi, çünki ürəyi Rəbbi axtarmaq istəmədi.
15 Rexavamın etdiyi işlər, ilk işlərindən son işlərinə qədər peyğəmbər
Şemayanın və görücü İddonun tarix kitablarında nəsil şəcərəsinə görə
yazılmışdır. Rexavamla Yarovam arasında həmişə müharibə gedirdi.
16 Rexavam ataları ilə uyudu və Davudun şəhərində basdırıldı. Yerinə
oğlu Aviya padşah oldu.

Yəhuda padşahı Aviya
(1Pad. 15:1-8)

13 1 Yarovamın padşahlığının on səkkizinci ilində Aviya Yəhuda
üzərində padşah oldu. 2 O, Yerusəlimdə üç il padşahlıq etdi.

---

j **12:9** 1Pad. 10:16-17; 2Saln. 9:15-16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Anasının adı Givealı Urielin qızı Maaka idi. Aviya ilə Yarovamın arasında
müharibə gedirdi. 3 Aviya dörd yüz min seçmə igid döyüşçüdən ibarət
olan bir ordu ilə hərbə girişdi. Yarovam isə səkkiz yüz min seçmə igid
döyüşçünü ona qarşı döyüş üçün düzdü.
4 Aviya Efrayimin dağlıq bölgəsində olan Semarayim dağına qalxıb
dedi: «Ey Yarovam və bütün İsraillilər, məni dinləyin! 5 Bilmirsiniz ki,
İsrailin Allahı Rəbb İsrail üzərində padşahlığı əbədi olaraq Davuda və
onun oğullarına vermişdir? Bunu duzla əhd etmişdir. 6 Ancaq Davudun
oğlu Süleymanın qulu Nevat oğlu Yarovam qalxıb ağasına qarşı üsyan
etdi. 7 Onun ətrafına boş və yaramaz adamlar yığılıb Süleyman oğlu
Rexavama qarşı çıxdılar. Rexavam gənc və zəif iradəli olduğu üçün
onlara qarşı dura bilmədi. 8 İndi siz Davud oğullarının əlində olan Rəbbin
padşahlığına qarşı durmağı düşünürsünüz və siz böyük bir kütləsiniz.
Yarovamın allahlar deyə sizə düzəltdiyi qızıl danalar da aranızdadır.
9 Amma Harun nəslindən olan Rəbbin kahinlərini və Levililəri
qovmadınızmı? Başqa ölkələrin xalqlarının qaydasına görə özünüzə
kahinlər qoymadınızmı? Buğa və yeddi qoçla təqdis olunmaq üçün gələn
hər kəs yalançı allahların kahini ola bilər. 10 Amma Rəbb Allahımız
olduğuna görə biz Onu tərk etməmişik və bizdə Rəbbin xidmətində
Harun nəslindən olan kahinlər və onlara kömək edən Levililər vardı.
11 Onlar hər səhər-axşam Rəbbə yandırma qurbanları və xoş ətirli buxur
yandırar, təmiz masa üzərində çörək təqdimi verər və hər axşam qızıl
çıraqdanda çıraqları yandırar. Çünki biz Allahımız Rəbbin qoyduğu
qaydalara əməl edirik, siz isə Onu tərk etdiniz. 12 Budur, Allah bizimlədir,
başımızın üstündədir. Onun kahinləri də bizimlədir. Sizə qarşı çalmaq
üçün əllərində yüksək səs verən kərənaylar var. Ey İsrail övladları,
atalarınızın Allahı Rəbbə qarşı müharibə etməyin, çünki işiniz yaxşı
getməz».
13 Yarovam onların arxasından pusqu qurmaq üçün dəstə göndərmişdi.
Onun özü Yəhudalılardan qabaqda idi. Pusqu isə onların arxasında idi.
14 Yəhudalılar geriyə baxdıqda gördülər ki, onlara öndən və arxadan hücum
olunacaq. Onlar Rəbbə fəryad etdilər və kahinlər kərənayları yüksək səslə
çaldılar. 15 Yəhudalılar nərə çəkdilər və onlar nərə çəkəndə Allah Yarovamı
və bütün İsraillilləri Aviyanın və Yəhudanın önündə qırdı. 16 İsrail övladları
Yəhudalıların önündən qaçdı və Allah onları bunlara təslim etdi. 17 Aviya
ilə xalqı onları böyük tələfata uğratdılar: İsraillilərdən beş yüz min seçmə
adam həlak oldu. 18 Beləcə o vaxt İsrail övladları sakitləşdilər, Yəhudalılar
isə atalarının Allahı Rəbbə güvəndikləri üçün üstün gəldilər. 19 Aviya
Yarovamı təqib etdi və ondan şəhərləri – Bet-Eli və qəsəbələrini, Yeşananı
və qəsəbələrini, Efronu və qəsəbələrini aldı. 20 Aviyanın dövründə Yarovam
bir daha güclü olmadı. Rəbb onu vurdu və o öldü. 21 Ancaq Aviya daha da
gücləndi. O, on dörd arvad aldı, iyirmi iki oğul və on altı qız atası oldu.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

22 Aviyanın qalan işləri, əməlləri və sözləri peyğəmbər İddonun
təlimində yazılmışdır.
14 1 Aviya ataları ilə uyudu və onu Davudun şəhərində basdırdılar.
Yerinə oğlu Asa padşah oldu. Onun dövründə ölkə on il rahat
yaşadı.

Yəhuda padşahı Asa

2 Asa Allahı Rəbbin gözündə yaxşı və doğru olan işlər etdi. 3 Özgə
allahların qurbangahlarını və səcdəgahları aradan qaldırdı və sütunları
qırdı, Aşera bütlərini kəsdi.
4 Asa atalarının Allahı Rəbbi axtarmağı və qanunla əmrlərinə əməl
etməyi Yəhudaya söylədi. 5 Yəhudanın bütün şəhərlərindən səcdəgahları
və buxur qurbangahlarını aradan qaldırdı. Onun dövründə ölkə rahat
yaşadı. 6 O, Yəhudada qalalı şəhərlər tikdi, çünki o illərdə ölkədə əmin-
amanlıq idi və orada müharibə yox idi. Rəbb ona dinclik vermişdi. 7 Asa
Yəhudalılara dedi: «Bu şəhərləri tikək, ətrafında divarlar və qüllələr,
qapılar və sürgülər düzəldək. Ölkə hələ bizimdir, çünki biz Allahımız
Rəbbi axtardıq, Onu axtardığımıza görə Allah bizə hər tərəfdən dinclik
verdi». Onlar beləcə uğurla tikdilər.

Asanın Zerah üzərində qələbəsi

8 Asanın ordusu Yəhudadan sipər və nizə daşıyan üç yüz min nəfər,
Binyamin nəslindən qalxan daşıyan və kaman çəkən iki yüz səksən min
nəfərdən ibarət idi. Onların hamısı igid döyüşçülər idi.
9 Bunlara qarşı Kuşlu Zerah milyon əsgərlə və üç yüz döyüş arabası
ilə Mareşaya hücum etdi. 10 Asa onun üzərinə getdi və Mareşada Sefata
dərəsində döyüş üçün düzüldü. 11 Asa Allahı Rəbbi çağırıb dedi: «Ya Rəbb,
güclülər arasında gücsüzəm, yardım edəcək Səndən başqası yoxdur. Ya
Rəbb Allahımız, bizə yardım et, çünki Sən bizim dayağımızsan və Sənin
isminlə bu qoşunun üstünə gəlmişik. Ya Rəbb, Allahımız Sənsən, qoy
insan Sənə üstün gəlməsin». 12 Asanın və Yəhudalıların önündə Rəbb
Kuşluları qırdı və Kuşlular qaçdı. 13 Asa və onunla birgə olan xalq onları
Gerara qədər təqib etdi. Kuşlulardan o qədər ölən oldu ki, heç kəs salamat
qalmadı, çünki Rəbbin və onun ordusunun önündə məhv olmuşdular.
Yəhudalılar çoxlu qənimət ələ keçirdilər. 14 Gerar ətrafındakı bütün
şəhərləri dağıtdılar, çünki onların canına Rəbbin qorxusu düşmüşdü. Bütün
şəhərləri qarət etdilər, orada çoxlu qənimət vardı. 15 Çoban çadırlarını da
dağıtdılar, çoxlu qoyun-keçi və dəvə apardılar. Sonra Yerusəlimə qayıtdılar.

Azaryanın peyğəmbərliyi

15 1 Oded oğlu Azaryanın üzərinə Allahın Ruhu gəldi. 2 O,
Asanın qarşısına çıxıb ona dedi: «Ey Asa, bütün Yəhudalılar

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

və Binyaminlilər, məni dinləyin! Siz Rəbb ilə bərabər olarkən O da
sizinlədir. Əgər siz Onu axtarsanız, O da Özünü sizə göstərər. Ancaq
siz Onu tərk etsəniz, O da sizi tərk edər. 3 Uzun zamandan bəri İsraildə
həqiqi Allah yoxdur. Onun öyrədən kahini və Qanunu da yoxdur. 4 Ancaq
ağır günlərində İsrailin Allahı Rəbbə qayıdıb Onu axtaranda O Özünü
onlara göstərdi. 5 O vaxtlar gedib-gəlmək təhlükəli idi. Çünki bütün
ölkələrin əhalisi böyük həyəcana düşmüşdü. 6 Millət millətə qarşı, şəhər
şəhərə qarşı vuruşurdu. Çünki Allah onları hər cür bəla ilə çaşqınlığa
salmışdı. 7 Ancaq siz möhkəm olun və əlləriniz gücdən düşməsin, çünki
işiniz üçün mükafat alacaqsınız».

8 Asa bu sözləri və peyğəmbər Odedin peyğəmbərliyini eşitdikdə
cəsarətə gəlib bütün Yəhuda və Binyamin torpağından, Efrayimin dağlıq
bölgəsində olan aldığı şəhərlərdən iyrənc bütləri götürüb atdı, Rəbbin
eyvanı önündə olan Rəbbin qurbangahını təmir etdi. 9 Bütün Yəhudalıları
və Binyaminliləri, onların arasında yaşayan Efrayimliləri, Menaşşeliləri
və Şimeonluları bir yerə yığdı. Allahı Rəbbin onunla birgə olduğunu
gördükdə çoxlu İsrailli onun tərəfinə keçmişdi. 10 Asanın padşahlığının
on beşinci ilinin üçüncü ayında onlar Yerusəlimə toplandılar. 11 O gün
gətirdikləri qənimətdən yeddi yüz baş mal-qara və yeddi min baş qoyun-
keçi Rəbbə qurban etdilər. 12 Atalarının Allahı Rəbbi bütün ürəkləri ilə
və bütün canları ilə axtarmaq üçün əhd etdilər. 13 İstər kiçik ya böyük,
istərsə də kişi ya qadın olsun, İsrailin Allahı Rəbbi axtarmayan hər kəs
öldürülməli idi. 14 Borular və şeypurlar çalaraq bağırtı və yüksək səslə
Rəbbə and içdilər. 15 Bu anda görə bütün Yəhudalılar sevindi, çünki bütün
ürəkləri ilə and içmişdilər, bütün səyləri ilə Onu axtarmışdılar və O da
onlara Özünü göstərmişdi. Rəbb onlara hər tərəfdən dinclik vermişdi.

16 Padşah Asa nənəsi Maakanı mələkəlikdən məhrum etdi, çünki o,
Aşera üçün iyrənc bir büt düzəltmişdi. Asa onun bütünü kəsdi və toz
edib Qidron vadisində yandırdı. 17 Ancaq İsraildə səcdəgahlar aradan
qaldırılmadı. Lakin Asanın ürəyi bütün ömrü boyu Rəbbə sadiq idi.
18 O, atasının və özünün təqdis etdiyi şeyləri – qızılı, gümüşü və qabları
Allahın məbədinə gətirdi. 19 Asanın padşahlığının otuz beşinci ilinə qədər
müharibə olmadı.

Asa ilə İsrail padşahı Baaşanın müharibəsi
(1Pad. 15:17-22)

16 1 Asanın padşahlığının otuz altıncı ilində İsrail padşahı Baaşa
Yəhudaya hücum etdi və Yəhuda padşahı Asanın yanına gəlib-
getmək istəyənləri buraxmamaq üçün Rama şəhərini tikdi. 2 Asa Rəbbin
məbədinin və padşah sarayının xəzinələrindən qızıl-gümüşü götürdü
və onları Dəməşqdə yaşayan Aram padşahı Ben-Hadada bu xəbərlə
göndərdi: 3 «Sənin atanla mənim atam arasında saziş var idi, qoy bizim

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

aramızda da saziş olsun. Sənə qızıl-gümüş göndərdim, get İsrail padşahı
Baaşa ilə olan sazişini poz ki, torpağımdan geri çəkilsin». 4 Ben-Hadad
padşah Asaya qulaq asdı və qoşun başçılarını İsrail şəhərlərinin üstünə
göndərdi. Onun qoşunları İyona, Dana, Avel-Mayimə və Naftalinin bütün
anbar şəhərlərinə zərbə vurdu. 5 Baaşa bunu eşitdikdə Ramanı tikməyi
dayandırdı və işini buraxdı. 6 Padşah Asa bütün Yəhudalıları yanına
yığdı. Onlar Ramada Baaşanın tikməkdə olduğu yerlərin daşlarını və
dirəklərini daşıdı. Bunlarla Gevanı və Mispanı tikdi.
7 O vaxt görücü Xanani Yəhuda padşahı Asanın yanına gəlib ona dedi:
«Madam ki Allahın Rəbbə deyil, Aram padşahına güvəndin, buna görə
də Aram padşahının ordusu sənin əlindən qaçıb qurtardı. 8 Kuşlular
və Luvlular çoxlu süvari və döyüş arabaları ilə çox böyük bir ordu
deyildimi? Rəbb Ona güvəndiyin üçün onları sənə təslim etdi. 9 Çünki
Rəbbin gözləri yer üzünü seyr edir ki, ürəyi bütünlüklə Onunla olanları
qüvvətləndirsin. Ağılsızlıq etdin. İndidən sənə müharibə olacaq». 10 Asa
görücüyə qəzəbləndi və onu işgəncə zindanına atdı, çünki bunun üçün
ona hiddətlənmişdi. O vaxt Asa xalqdan bəzilərinə zülm etdi.

Asanın padşahlığının sonu
(1Pad. 15:23-24)

11 Asanın işləri, ilk işlərindən son işlərinə qədər Yəhuda və İsrail
padşahlarının kitabında yazılmışdır. 12 Padşahlığının otuz doqquzuncu
ilində Asa ayaqlarından xəstələndi, xəstəliyi get-gedə ağırlaşdı. Həm də
xəstə olduqda Rəbbi deyil, ancaq həkimləri axtardı. 13 Asa padşahlığının
qırx birinci ilində ölüb ataları ilə uyudu. 14 Onu Davudun şəhərində
özü üçün qazdığı qəbirdə basdırdılar və onu gözəl ədviyyat və hər cür
qatışmış ətriyyatla dolu yatağa qoydular. Onun xatirinə böyük bir tonqal
yandırdılar.

Yəhuda padşahı Yehoşafat

17 1 Onun yerinə oğlu Yehoşafat padşah oldu və İsrailə qarşı özünü
möhkəmləndirdi. 2 Yəhudanın hər qalalı şəhərinə qoşun qoydu
və Yəhuda torpağına və atası Asanın aldığı Efrayim şəhərlərinə hərbi
dəstələr yerləşdirdi. 3 Rəbb Yehoşafatla idi, çünki atası Davudun əvvəlki
yolları ilə getdi və Baal bütlərini deyil, 4 yalnız atasının Allahını axtardı
və İsraillilərin etdiyi işlərə görə deyil, Allahın əmrləri ilə getdi. 5 Rəbb
padşahlığı onun əlində möhkəmləndirdi və bütün Yəhudalılar Yehoşafata
xərac gətirdilər. Onun bol sərvəti və şərəfi vardı. 6 Rəbbin yollarında
cəsarətləndi. Üstəlik səcdəgahları və Aşera bütlərini Yəhudadan götürdü.
7 Padşahlığının üçüncü ilində Yəhuda şəhərlərində xalqa təlim versinlər
deyə bunları göndərdi: rəisləri olan Ben-Xayil, Avdiya, Zəkəriyyə, Natanel
və Mikeya. 8 Onlarla bərabər Levililər: Şemaya, Netanya, Zevadya,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Asahel, Şemiramot, Yonatan, Adoniya, Toviya, Tov-Adoniya və onlarla
birgə kahinlər: Elişama və Yehoram. 9 Onlar Yəhudada xalqa təlim
verdilər. Yanlarında Rəbbin Qanun kitabı olmaqla Yəhudanın bütün
şəhərlərini dolaşdılar və xalqı öyrətdilər.
10 Yəhuda ətrafında olan bütün ölkələrin padşahlıqları üzərinə Rəbbin
qorxusu düşdü və Yehoşafata qarşı müharibə etmədilər. 11 Filiştlilərdən
bəzisi Yehoşafata hədiyyə və xərac olaraq gümüş gətirdi. Ərəblər də
ona qoyun-keçi – yeddi min yeddi yüz qoç və yeddi min yeddi yüz təkə
gətirdi. 12 Yehoşafat get-gedə əzəmət qazandı. Yəhudada qalalar və anbar
şəhərləri tikdi. 13 Yəhuda şəhərlərində çoxlu ehtiyatları vardı. Yerusəlimdə
igid döyüşçülər olan əsgərləri vardı. 14 Nəsillərinə görə onların siyahısı
bu idi: Yəhudadan minbaşılar: başçı Adna və onunla bərabər üç yüz min
igid döyüşçü; 15 onun yanında başçı Yehoxanan və onunla birgə iki yüz
səksən min nəfər; 16 onun yanında könüllü olaraq Rəbbin işini boynuna
götürən Zikri oğlu Amasya və onunla birgə iki yüz min igid döyüşçü;
17 Binyamindən igid bir döyüşçü olan Elyada və onunla bərabər ox-kaman
və qalxanla silahlanmış iki yüz min nəfər, 18 onun yanında Yehozavad və
onunla döyüşə hazır olan yüz səksən min nəfər. 19 Bunlar padşahın bütün
Yəhudadakı qalalı şəhərlərə qoyduğu döyüşçülərdən əlavə ona xidmət
edənlər idi.

Yehoşafat, Axav və peyğəmbər Mikeya
(1Pad. 22:1-28)

18 1 Yehoşafatın bol sərvəti və şərəfi vardı. O, Axavla qohum və
müttəfiq oldu. 2 Bir neçə il sonra Samariyaya Axavın yanına
gəldi. Axav onun üçün və onunla bərabər olan xalq üçün çoxlu qoyun-
keçi və mal-qara kəsdi, onu Ramot-Gileada qalxmağa təhrik etdi. 3 İsrail
padşahı Axav Yəhuda padşahı Yehoşafata dedi: «Sən mənimlə birgə
Ramot-Gileada gedirsənmi?» Yehoşafat ona dedi: «Məni özün kimi,
xalqımı xalqın kimi hesab elə, sənlə bərabər vuruşarıq».
4 Yehoşafat yenə İsrail padşahına dedi: «Əvvəlcə görək Rəbbin sözü
nədir?» 5 İsrail padşahı dörd yüz peyğəmbəri topladı və onlara dedi:
«Vuruşmaq üçün Ramot-Gileada gedim ya getməyim?» Onlar dedi: «Get,
Allah onu padşaha təslim edəcək». 6 Yehoşafat dedi: «Burada olanlardan
başqa Rəbbin bir peyğəmbəri yoxdur ki, ondan soruşaq?» 7 İsrail padşahı
Yehoşafata dedi: «Rəbdən soruşmaq üçün bir nəfər də var: İmla oğlu
Mikeya. Ancaq mənim ondan zəhləm gedir, çünki həmişə yaxşılığıma
deyil, pisliyimə peyğəmbərlik edir». Yehoşafat dedi: «Qoy padşah belə
söyləməsin». 8 İsrail padşahı bir saray xidmətçisini çağırıb dedi: «Tez İmla
oğlu Mikeyanı buraya gətir». 9 İsrail padşahı və Yəhuda padşahı Yehoşafat
Samariya darvazalarının girəcəyindəki meydanda şahlıq libası geyinib
oturmuşdu. Hər biri öz taxtında oturmuşdu və bütün peyğəmbərlər

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

onların önündə peyğəmbərlik edirdi. 10 Kenaana oğlu Sidqiya özünə
dəmir buynuzlar düzəldib dedi: «Rəbb belə deyir: “Aramlıları qırıb
qurtarana qədər onları beləcə buynuzlayacaqsan”». 11 Bütün peyğəmbərlər
də peyğəmbərlik edərək deyirdilər: «Ramot-Gileada get, qalib gələcəksən,
Rəbb onu padşaha təslim edəcək».
12 Mikeyanı çağırmaq üçün gedən qasid ona dedi: «İndi peyğəmbərlər
padşaha bir ağızdan xoş sözlər deyir. Sənin sözün də onlardan birinin sözü
kimi olsun və yaxşılığa danış». 13 Mikeya dedi: «Var olan Rəbbə and olsun
ki, Allahım mənə nə desə, onu söyləyəcəyəm». 14 O, padşahın yanına gəldi
və padşah ona dedi: «Mikeya, vuruşmaq üçün Ramot-Gileada gedək, yoxsa
getməyək?» Mikeya ona dedi: «Gedin, qalib gələcəksiniz, onlar sizə təslim
ediləcək». 15 Padşah ona dedi: «Səni neçə dəfə and içdirim ki, mənə Rəbbin
adı ilə həqiqətdən başqa bir şey söyləməyəcəksən?» 16 [k] Mikeya dedi: «Mən
bütün İsrailliləri təpələr üstündə çobanı olmayan sürü kimi səpələnmiş
gördüm. Rəbb dedi: “Onların ağası yoxdur. Qoy hər biri salamat öz evinə
qayıtsın”». 17 İsrail padşahı Yehoşafata dedi: «Sənə demədimmi o mənim
yaxşılığıma deyil, pisliyimə peyğəmbərlik edəcək?» 18 Mikeya dedi: «Onda
Rəbbin sözünü eşit. Mən Rəbbi Öz taxtında oturmuş və bütün göylər
ordusunu Onun sağında və solunda durmuş gördüm. 19 Rəbb dedi: “Ramot-
Gileada gedib həlak olması üçün Axavı kim tovlayacaq?” Biri elə dedi,
o biri belə. 20 Bir ruh irəli çıxıb Rəbbin önündə dayandı və dedi: “Mən
onu tovlayaram”. Rəbb ona dedi: “Necə?” 21 O dedi: “Mən çıxıb bütün
peyğəmbərlərin ağzında yalançı bir ruh olaram”. Rəbb dedi: “Sən onu
tovlayacaqsan, bunu bacarırsan, get və belə elə”». 22 Mikeya davam etdi:
«İndi, budur, Rəbb sənin bütün bu peyğəmbərlərinin ağzına yalançı bir
ruh qoyub. Beləcə Rəbb başına bəla gətirməyi qərara aldı».
23 Kenaana oğlu Sidqiya yaxınlaşdı və Mikeyanın yanağına vurub
dedi: «Rəbbin Ruhu səndə danışmaq üçün məndən sənə hansı yolla
keçdi?» 24 Mikeya dedi: «Sən gizlənmək üçün iç otağa girdiyin gün bunu
biləcəksən». 25 İsrail padşahı dedi: «Mikeyanı götürün, onu şəhər rəisi
Amonun və padşahın oğlu Yoaşın yanına göndərin. 26 Onlara söyləyin
ki, padşah belə deyir: “Bu adamı zindana atın və mən salamat qayıdana
qədər ona çox az çörək və su verərək zülm edin”». 27 Mikeya dedi: «Əgər
sən salamat qayıtsan, Rəbb mənim vasitəmlə danışmayıb». Sonra dedi:
«Ey camaat, hamınız eşidin!»

Axavın ölümü
(1Pad. 22:29-35)

28 İsrail padşahı və Yəhuda padşahı Yehoşafat Ramot-Gileada getdi.
29 İsrail padşahı Yehoşafata dedi: «Mən qiyafəmi dəyişib döyüşə

---

[k] **18:16** Say. 27:17; Yez. 34:5; Zək. 10:2; Mat. 9:36; Mark 6:34

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

girəcəyəm, ancaq sən öz şahlıq libasını gey». İsrail padşahı qiyafəsini
dəyişib döyüşə girdi. 30 Aram padşahı öz döyüş arabalarının başçılarına
«nə kiçiklə, nə də böyüklə vuruşun, yalnız İsrail padşahı ilə döyüşə girin»
deyə əmr etmişdi. 31 Döyüş arabalarının başçıları Yehoşafatı görəndə
dedi: «İsrail padşahı budur». Dönüb onunla vuruşmağa getdilər. Yehoşafat
çığırdı. Rəbb ona yardım etdi, Allah onları onun yanından geri çəkdi.
32 Döyüş arabalarının başçıları onun İsrail padşahı olmadığını görəndə
onun ardından geri qayıtdılar. 33 Bir adam nişan almadan kaman çəkib
İsrail padşahını zirehlərin birləşdiyi yerdən vurdu. Padşah arabaçısına
dedi: «Dön və məni döyüşdən çıxar, çünki yaralanmışam». 34 O gün
döyüş qızışdı. İsrail padşahı axşamacan öz döyüş arabasında Aramlıların
önündə söykənib dayandı. Günəş batmaqda ikən o öldü.

19 1 Yəhuda padşahı Yehoşafat Yerusəlimə, evinə salamat qayıtdı.
2 Xanani oğlu görücü Yehu onun önünə çıxdı və padşah
Yehoşafata dedi: «Pis adama kömək etmək və Rəbbə nifrət edənləri
sevmək sənə lazım idimi? Bundan ötrü Rəbbin qəzəbi sənin üzərindədir.
3 Lakin sənin yaxşı işlərin də var: Aşera bütlərini ölkədən yox etdin və öz
ürəyini Allahı axtarmaq üçün hazırladın».

Yehoşafatın hakimləri

4 Yehoşafat Yerusəlimdə yaşadı. Təkrar Beer-Şevadan Efrayimin dağlıq
bölgəsinə qədər xalq arasında gəzdi və onları atalarının Allahı Rəbbə
tərəf döndərdi. 5 Ölkəyə, Yəhudanın bütün qalalı şəhərlərinə hakimlər –
hər şəhərə bir hakim qoydu. 6 O, hakimlərə dedi: «Baxın ki nə edirsiniz,
çünki insan üçün deyil, Rəbb üçün hakimlik edirsiniz və hakimlik işində
O sizinlədir. 7 İndi sizin üzərinizdə Rəbb qorxusu olsun. Ehtiyat edin,
çünki Allahımız Rəbdə haqsızlıq, tərəfkeşlik, rüşvətxorluq yoxdur».
8 Yehoşafat Rəbbin hakimliyinə və mübahisəli işlər üçün Yerusəlimə
də bəzi Levililəri, kahinləri və İsrailin nəsil başçılarını təyin etdi. Onlar
Yerusəlimə qayıdanda 9 padşah onlara əmr edib dedi: «Rəbb qorxusu
ilə, sədaqətlə və bütün ürəklə belə edin: 10 öz şəhərlərində yaşayan
qohumlarınızdan sizə gələcək hər mübahisəli iş üçün, istər qan işi olsun,
istərsə də qanun, əmr, qayda və hökm barədə olsun, onlara xəbərdarlıq
edin ki, Rəbbin qarşısında təqsirkar olmasınlar və Onun qəzəbi sizin və
qohumlarınızın üzərinə gəlməsin. Belə etməklə siz təqsirkar olmayacaqsınız.
11 Budur, Rəbbin hər işi üçün başçı kahin Amarya, padşahın hər işi üçün isə
Yəhudanın qəbilə rəisi İsmail oğlu Zevadya başçınız olacaq, önünüzdə də
Levililər məmur olacaq. Cəsarətlə davranın. Rəbb yaxşılıq edənlərlə olsun».

Yehoşafat Moavlıları və Ammonluları məğlub edir

20 1 Bundan sonra Moavlılar və Ammonlular, onlarla bərabər
Maonlulardan bəzisi Yehoşafata qarşı döyüşmək üçün gəldi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Adamlar gəldi və Yehoşafata bildirib dedi: «Dənizin o biri tərəfindən,
Aramdan sənə qarşı böyük bir izdiham gəlir. İndi onlar Xaseson-
Tamardadır. Bura En-Gedidir». 3 Yehoşafat qorxdu və üzünü Rəbbi
axtarmağa döndərdi və bütün Yəhuda üçün oruc elan etdi. 4 Yəhudalılar
Rəbdən kömək diləmək üçün toplandı, Yəhudanın bütün şəhərlərindən də
Rəbbi axtarmaq üçün gəldilər.

5 Yehoşafat Rəbbin məbədində, yeni həyətin qabağında, Yəhuda və
Yerusəlim camaatının önündə durub dedi: 6 «Ya Rəbb, atalarımızın Allahı,
göylərdə olan Allah Sən deyilsənmi? Bütün millətlərin padşahlıqları
üzərinə hakim olan Sən deyilsənmi? Qüdrətlə qüvvət Sənin əlindədir və
heç kim Sənə qarşı dura bilməz. 7 [l] Ey Allahımız, bu torpaqda yaşayanları
xalqın İsrailin önündə qovan və onu dostun İbrahimin nəslinə əbədi
olaraq verən Sən deyilsənmi? 8 Orada məskən saldılar, orada Sənin adına
müqəddəs bir məbəd tikdilər və dedilər: 9 "Əgər üzərimizə bəla, cəza
qılıncı, vəba və ya aclıq gələrsə, adın bu məbəddə olduğuna görə bu
məbədin önündə, yəni Sənin önündə də duracağıq və çətin günlərdə Sənə
fəryad edəcəyik, onda Sən eşidəcəksən və xilas edəcəksən".

10 [m] İndi bax Ammonlular, Moavlılar, Seir dağının sakinləri nə edir!
Misirdən gələrkən İsraillilər onların torpağına girməyə qoymadın,
İsraillilər də dönüb onları məhv etmədi. 11 Budur, bizə irs olaraq verdiyin
Sənin mülkündən bizi qovmağa gələrək əvəzini necə ödəyirlər. 12 Ey
Allahımız, onlara hökm etməyəcəksənmi? Çünki üzərimizə gələn bu
böyük qoşuna qarşı gücümüz yoxdur və biz nə edəcəyimizi bilmirik,
ancaq gözlərimiz Sənin üzərindədir».

13 Bütün Yəhudalılar uşaqları, qadınları və oğulları ilə birgə Rəbbin
önündə durmuşdu. 14 Camaatın arasında olanda Asəf nəslindən olan bir
Levili, Mattanya oğlu Yeiel oğlu Benaya oğlu Zəkəriyyə oğlu Yaxazielin
üzərinə Rəbbin Ruhu gəldi. 15 [n] O dedi: «Bütün Yəhudalılar, Yerusəlimdə
yaşayanlar və sən padşah Yehoşafat, yaxşı dinləyin! Rəbb sizə belə
deyir: "Bu böyük qoşundan qorxmayın və ruhdan düşməyin, çünki
döyüş sizin deyil, ancaq Allahındır. 16 Sabah onlara qarşı enin: budur,
onlar Sis yoxuşu ilə qalxır və onları vadinin sonunda, Yeruel çölünün
önündə tapacaqsınız. 17 Bu səfərdə döyüşmək sizə lazım olmayacaq. Ey
Yəhudalılar və Yerusəlimlilər, səf bağlayıb durun, sizinlə bərabər olan
Rəbbin xilasını görün. Qorxmayın və ruhdan düşməyin. Sabah onların
qarşısına gedin və Rəbb sizinlə olacaq"».

18 Yehoşafat üzüstə yerə qapandı və bütün Yəhudalılar və Yerusəlimdə
yaşayanlar Rəbbə səcdə etmək üçün Rəbbin önündə yerə qapandı.
19 Qohat və Qorah nəsillərindən olan Levililər ayağa qalxıb İsrailin Allahı
Rəbbə yüksək səslə şükür etdilər.

---

[l] **20:7** Yeş. 41:8; Yaq. 2:23 [m] **20:10** Qanun. 2:4-19 [n] **20:15-17** Qanun. 20:1-4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

20 Onlar səhər tezdən qalxdı və Teqoa çölünə çıxdılar. Çıxdıqları
zaman Yehoşafat durub dedi: «Ey Yəhuda və Yerusəlimdə yaşayanlar,
məni dinləyin: Allahınız Rəbbə inanın, onda qorunacaqsınız, Onun
peyğəmbərlərinə inanın və uğur qazanacaqsınız». 21 Xalqla məsləhət
etdikdən sonra Rəbbə ilahi oxuyanları irəli qoydu ki, ordusunun önündə
gedərək müqəddəs calalına həmd edib oxusunlar: «Rəbbə şükür edin,
çünki Onun məhəbbəti əbədidir».
22 Tərənnümlə həmdə başladıqları zaman Yəhudaya gələn
Ammonlulara, Moavlılara və Seir dağının sakinlərinə qarşı Rəbb pusqu
qurdu və onlar qırıldı. 23 Çünki Ammonlularla Moavlılar Seir dağının
sakinlərini qırıb tamam yox etmək üçün onlara qarşı qalxdı və Seir
sakinlərini qırandan sonra bir-birlərini məhv etməyə başladı.
24 Yəhudalılar çölə baxan gözətçi yerinə çatdıqda qoşuna baxıb yerə
yıxılmış meyitlər gördülər. Sağ qalan yox idi. 25 Yehoşafat və onun xalqı
onların qənimətini götürməyə gəldi, onların arasında çoxlu mallar,
paltarlar və qiymətli şeylər tapdılar. Bunlardan o qədər yığdılar ki,
daşıya bilmədilər. Qənimət o qədər çox idi ki, onu üç gün yığdılar.
26 Dördüncü gün Beraka[j] vadisində Rəbbə həmd etmək üçün toplandılar.
Bundan ötrü o yerin adını Beraka vadisi qoydular və bu günə qədər
də belədir. 27 Bütün Yəhuda və Yerusəlim xalqı Yehoşafatın başçılığı
altında sevinclə Yerusəlimə qayıtdı, çünki Rəbb düşmənlərini məhv
edərək onları sevindirmişdi. 28 Çənglər, liralar və kərənaylar çalaraq
Yerusəlimə, Rəbbin məbədinə gəldilər. 29 İsrailin düşmənlərinə qarşı
Rəbbin döyüşdüyünü eşitdikdə bütün ölkələrdəki padşahlar üzərinə
Allahın qorxusu düşdü. 30 Yehoşafatın padşahlığında isə əmin-amanlıq
oldu, çünki Allahı ona hər tərəfdən dinclik verdi.

Yehoşafatın padşahlığının sonu
(1Pad. 22:41-50)

31 Yehoşafat Yəhuda üzərində padşahlıq etdi. Padşah olduğu zaman
otuz beş yaşında idi. O, Yerusəlimdə iyirmi beş il padşahlıq etdi.
Anasının adı Şilxi qızı Azuva idi. 32 O, atası Asanın yolu ilə getdi və
Rəbbin gözündə doğru olan işlər edərək bunlardan kənara çıxmadı.
33 Ancaq səcdəgahlar aradan qaldırılmadı və xalqın ürəyi hələ atalarının
Allahı Rəbbə tərəf yönəlməmişdi.
34 Yehoşafatın qalan işləri, ilk işlərindən son işlərinə qədər İsrail
padşahlarının kitabına daxil olan Xanani oğlu Yehunun tarix kitabında
yazılmışdır.
35 Ondan sonra Yəhuda padşahı Yehoşafat pis işlər görən İsrail padşahı
Axazya ilə razılığa gəldi. 36 Tarşişə getməyə gəmilər düzəltmək üçün

---

[j] **20:26** *Beraka* – ibrani dilində *həmd* və *bərəkət*.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

onunla razılaşdı və gəmiləri Esyon-Geverdə düzəltdilər. 37 Mareşadan
olan Dodavın oğlu Eliezer Yehoşafata qarşı peyğəmbərlik edib dedi:
«Axazya ilə razılığa gəldiyin üçün Rəbb sənin işlərini pozdu». Gəmilər
parçalandı və Tarşişə gedə bilmədilər.

Yəhuda padşahı Yehoram
(2Pad. 8:17-24)

21 1 Yehoşafat ataları ilə uyudu və Davudun şəhərində, atalarının
yanında basdırıldı. Onun yerinə oğlu Yehoram padşah oldu.
2 Onun qardaşları, Yehoşafatın oğulları bunlar idi: Azarya, Yexiel,
Zəkəriyyə, Azarya, Mikael və Şefatya. Bunların hamısı İsrail padşahı
Yehoşafatın oğulları idi. 3 Ataları onlara çoxlu hədiyyələr – qızıl, gümüş
və qiymətli şeylər, bunlarla bərabər Yəhudada olan qalalı şəhərlər verdi.
Padşahlığı isə Yehorama verdi, çünki o, ilk oğul idi. 4 Yehoram atasının
padşahlıq taxtına çıxıb möhkəmləndikdə bütün qardaşlarını və İsrail
rəislərindən bəzisini də qılıncdan keçirdi. 5 Yehoram padşah olduğu
vaxt otuz iki yaşında idi və Yerusəlimdə səkkiz il padşahlıq etdi. 6 Axav
nəslinin etdiyi kimi o da İsrail padşahlarının yolu ilə getdi, çünki Axavın
qızı onun arvadı idi. Yehoram Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi. 7 *p*
Ancaq Rəbb Davudla etdiyi əhddən ötrü Davudun sülaləsini məhv etmək
istəmədi. Çünki Davuda və onun nəslinə əbədi olaraq bir çıraq verəcəyini
vəd etmişdi.

8 *q* Onun dövründə Edomlular üsyan qaldırıb Yəhudanın əsarəti
altından çıxdılar və özlərinə bir padşah qoydular. 9 Yehoram rəisləri və
bütün döyüş arabaları ilə birgə getdi. Gecə ikən qalxıb onu hər tərəfdən
əhatə edən Edomluları və araba rəislərini qırdı. 10 Beləcə Edomlular
üsyan qaldırdı, bu günə qədər də Yəhudanın əsarəti altında deyil. Həmin
vaxt Livnalılar da üsyan qaldırıb onun əsarəti altından çıxdılar, çünki
Yehoram atalarının Allahı Rəbbi tərk etmişdi.

11 O, Yəhuda dağlarında da səcdəgahlar tikmişdi. Yerusəlimdə
yaşayanları da xəyanətə təhrik edib Yəhudanı da yoldan azdırmışdı.
12 Ona peyğəmbər İlyasdan bu məktub gəldi:

«Atan Davudun Allahı Rəbb belə deyir: “Atan Yehoşafatın və
Yəhuda padşahı Asanın yolları ilə deyil, 13 ancaq İsrail padşahlarının
yolu ilə getdin, Axav nəslinin etdiyi kimi Yəhudanı və Yerusəlimdə
yaşayanları xəyanətə təhrik etdin. Həm də atanın nəslindən
qardaşlarını, səndən daha yaxşı olanları öldürdün. 14 Buna görə
də Rəbb sənin xalqına, oğullarına, arvadlarına və bütün malına
böyük zərbə vuracaq. 15 Sən isə ağır xəstələnəcəksən, elə bir şiddətli
xəstəlik keçirəcəksən ki, nəticədə bağırsaqların töküləcək”».

---

p **21:7** 1Pad. 11:36; 2Pad. 8:19; Zəb. 132:17 *q* **21:8** Yar. 27:40

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

16 Rəbb Yehorama qarşı Filiştlilərin ruhunu və Kuşluların qonşuluğunda
yaşayan Ərəblərin ruhunu oyandırdı. 17 Onlar Yəhudanın üstünə gəlib oraya
hücum çəkdilər. Padşahın sarayında tapdıqları bütün malı, onun oğullarını və
arvadlarını apardılar. Oğullarının ən balacası Axazyadan başqa oğlu qalmadı.
18 Bunların hamısından sonra Rəbb Yehoramı bağırsaqlarından sağalmaz
bir xəstəliklə vurdu. 19 Onun xəstəliyi gündən-günə şiddətləndi. Nəhayət,
ikinci ilin sonunda xəstəliyinə görə bağırsaqları töküldü və o, şiddətli
ağrılarla öldü. Onun xalqı Yehoramın ataları üçün tonqal yandırdığı kimi
onun xatirinə yandırmadı. 20 Yehoram padşah olduğu vaxt otuz iki yaşında idi
və Yerusəlimdə səkkiz il padşahlıq etdi. Ölümünə heç kəs təəssüf etmədi. Onu
Davudun şəhərində basdırdılar, lakin padşahların qəbirlərində basdırmadılar.

Yəhuda padşahı Axazya
(2Pad. 8:25-29; 9:21-28)

22 1 Yerusəlimdə yaşayanlar onun yerinə ən kiçik oğlu Axazyanı
padşah etdilər, çünki Ərəblərlə birgə ordugaha girən dəstələr bütün
böyükləri öldürmüşdü. Beləcə Yəhuda padşahı Yehoramın oğlu Axazya
padşah oldu. 2 Axazya padşah olduğu vaxt qırx iki yaşında idi və Yerusəlimdə
bir il padşahlıq etdi. Anası Omrinin nəvəsi olub adı Atalya idi. 3 Axazya
da Axav nəslinin yolları ilə getdi, çünki anası ona pislik etmək öyrədirdi.
4 O da Axav nəsli kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi. Çünki atasının
ölümündən sonra məhvi üçün bu adamlar onun məsləhətçiləri oldu. 5 Onların
məsləhəti ilə Aram padşahı Xazaelə qarşı vuruşmaq üçün İsrail padşahı Axav
oğlu Yehoramla birgə Ramot-Gileada getdi. Aramlılar Yehoramı yaraladı.
6 [r] Ramot-Gileadda Aram padşahı Xazaelə qarşı vuruşarkən aldığı yaraları
sağaltmaq üçün İzreelə qayıtdı. Yəhuda padşahı Yehoram oğlu Axazya, Axav
oğlu Yehoramı görmək üçün İzreelə gəldi, çünki o yaralı idi.
7 Axazyanın bu yolla məhv olması Allahdan idi. O, Yehoramın yanına gəldi
və oraya gəlib Axav nəslini yox etmək üçün Rəbbin məsh etdiyi Nimşi oğlu
Yehuya qarşı Yehoramla birgə çıxdı. 8 Yehu Axav nəslinə hökmü icra edərkən
Yəhuda rəislərini və Axazyanın ona xidmət edən qardaşı oğullarını tapdı
və onları öldürdü. 9 Axazyanı axtardı və onu Samariyada gizləndiyi halda
tutdular. Yehunun yanına gətirdilər və onu öldürdülər. Sonra onu basdırdılar,
çünki dedilər: «Rəbbi bütün ürəyi ilə axtaran Yehoşafatın oğlu budur».
Beləliklə, Axazyanın nəslində padşahlığı əldə saxlaya biləcək adam qalmadı.

Yəhuda üzərində Atalyanın hökmranlığı
(2Pad. 11:1-20)

10 Axazyanın anası Atalya oğlunun öldüyünü görəndə qalxıb Yəhudanın
bütün padşah nəslini məhv etdi. 11 Ancaq padşahın qızı Yehoşeva

---

[r] **22:6** 2Pad. 9:15-16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

öldürülən şahzadələr arasından Axazyanın oğlu Yoaşı gizlincə apardı
və onu dayəsi ilə birgə yataq otağında yerləşdirdi. Kahin Yehoyadanın
arvadı və padşah Yehoramın qızı olan Yehoşeva Axazyanın bacısı olduğu
üçün Yoaşı Atalyadan gizlətdi ki, Atalya onu öldürməsin. 12 Yoaş altı
il gizli olaraq Allahın məbədində onlarla birgə qaldı. Atalya isə ölkə
üzərində padşahlıq etdi.

23 1 Yeddinci ildə Yehoyada cəsarətləndi və yüzbaşılar Yeroxam oğlu
Azarya, Yehoxanan oğlu İsmail, Oved oğlu Azarya, Adaya oğlu
Maaseya və Zikri oğlu Elişafatla əhd etdi. 2 Onlar Yəhudanı gəzib oranın
bütün şəhərlərindən Levililəri və İsrailin nəsil başçılarını topladılar və
Yerusəlimə gəldilər. 3 [s] Bütün camaat Allahın məbədində padşahla əhd
bağladı. Yehoyada onlara dedi: «Padşahın oğlu budur. Davud oğulları
haqqında Rəbbin söylədiyi kimi padşahlıq edəcək. 4 Siz belə edin: sizdən
Şənbə günü növbə çəkən kahinlərin və Levililərin üçdə biri astanada
duran qapıçılar olsun, 5 üçdə biri padşah sarayında və üçdə biri Bünövrə
darvazasında olsun. Bütün xalq isə Rəbbin məbədinin həyətində olsun.
6 Ancaq kahinlərdən və xidmət edən Levililərdən başqa Rəbbin məbədinə
heç kəs girməsin, onlar girsin, çünki müqəddəsdirlər. Bütün xalq isə
Rəbbin buyurduğunu qorusun. 7 Levililər hər biri silahı əlində padşahı hər
tərəfdən əhatəyə alsınlar, məbədə girən hər kəs öldürülsün. Onlar padşah
girib-çıxdığı vaxt onunla olsun».

8 Levililərlə bütün Yəhudalılar kahin Yehoyadanın əmr etdiyi hər şeyi
etdilər. Hər biri öz adamlarını, Şənbə günü növbə çəkənləri və növbədə
olmayanları götürdü, çünki kahin Yehoyada bölmələrin heç birini
buraxmamışdı. 9 Kahin Yehoyada yüzbaşılara Allahın məbədində olan
padşah Davudun nizələrini, qalxanlarını və sipərlərini verdi. 10 Bütün xalqı
məbədin sağ tərəfindən sol tərəfinə qədər qurbangahın və məbədin yanında,
padşahın ətrafında qoydu. Hər kəsin silahı əlində idi. 11 Yehoyada ilə oğulları
şahzadəni irəli çıxartdılar və tacı başına qoyub şəhadətnaməni ona verdilər.
Onu padşah olmaq üçün məsh etdilər və «Yaşasın padşah!» dedilər.

12 Atalya qaçışan və padşahı alqışlayan xalqın səsini eşitdikdə xalqın
yanına, Rəbbin məbədinə gəldi. 13 O baxıb gördü ki, padşah girəcək
yerdə öz sütununun yanında dayanmışdır və rəislərlə kərənay çalanlar
da padşahın yanındadır. Bütün ölkə xalqı sevinərək kərənay çalırdı.
İlahiçilər də musiqi alətləri çalaraq ucadan həmd edirdilər. Atalya
paltarını cırıb bağırdı: «Xəyanət! Xəyanət!» 14 Kahin Yehoyada qoşun
üçün cavabdeh olan yüzbaşıları çağırıb dedi: «Onu cərgələrin arasından
çıxarın və dalınca gələn qılıncla öldürülsün». Çünki kahin «onu Rəbbin
məbədində öldürməyin» demişdi. 15 Atalyanı tutub sarayın atlar
darvazasının girəcək yerinə gətirdilər və orada onu öldürdülər.

---

[s] **23:3** 2Şam. 7:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

16 Yehoyada özü və bütün xalqla padşah arasında əhd kəsdi ki, onlar
Rəbbin xalqı olsun. 17 Bütün xalq Baal məbədinə getdi. Onu dağıdıb
qurbangahlarını və bütlərini parça-parça etdilər. Baalın kahini Mattanı
da qurbangahların önündə öldürdülər. 18 Yehoyada Rəbbin məbədi
üzərində məsuliyyəti Davudun Rəbbin evində bölmələrə ayırdığı Levili
kahinlərə verdi. Davud onları öz qaydasına görə sevinclə və musiqi ilə
Musanın Qanununda yazıldığı kimi Rəbbə yandırma qurbanları təqdim
etmək üçün Rəbbin məbədinə qoymuşdu. 19 Hər hansı yolla natəmiz
bir kəs girməsin deyə Rəbbin məbədinin qapılarına qapıçılar qoydu.
20 O, yüzbaşıları, əyanları, xalqın valilərini, bütün ölkə xalqını özü
ilə götürdü. Onlar padşahı Rəbbin məbədindən düşürtdülər və yuxarı
darvazadan keçib saraya gəldilər. Padşahı padşahlıq taxtında oturtdular.
21 Bütün ölkə xalqı sevindi və şəhər sakitləşdi, çünki Atalyanı qılıncla
öldürmüşdülər.

Yəhuda padşahı Yoaş
(2Pad. 12:1-16)

24 1 Yoaş padşah olduğu vaxt yeddi yaşında idi və Yerusəlimdə qırx
il padşahlıq etdi. Anası Beer-Şevadan olub adı Sivya idi. 2 Yoaş
kahin Yehoyadanın bütün ömrü boyu Rəbbin gözündə doğru olan işlər
etdi. 3 Yehoyada ona iki arvad aldı. O, oğullar və qızlar atası oldu.
4 Bundan sonra Yoaş Rəbbin məbədini bərpa etməyi qərara aldı.
5 Kahinlərlə Levililəri toplayıb onlara dedi: «Yəhudanın şəhərlərinə çıxın
və Allahınızın məbədini hər il təmir etmək üçün bütün İsraillilərdən
pul toplayın, bu işi görməyə tələsin». Ancaq Levililər tələsmədi. 6 [t] Başçı
olan Yehoyadanı padşah çağırdı və ona dedi: «Rəbbin qulu Musanın və
İsrail camaatının Şəhadət çadırı üçün qoyduqları vergini Yəhudadan
və Yerusəlimdən gətirmələrini nə üçün Levililərdən tələb etmədin?»
7 Çünki o pis qadın Atalyanın oğulları Allahın məbədini viran etmişdilər
və Rəbbin məbədinin bütün müqəddəs şeylərini də Baal bütləri üçün
işlətmişdilər.
8 Padşah əmr etdi və bir sandıq düzəldib onu Rəbbin məbədinin
darvazasına, bayır tərəfə qoydular. 9 Allahın qulu Musanın çöldə İsrail
üzərinə qoyduğu vergini Rəbb üçün gətirsinlər deyə Yəhudada və
Yerusəlimdə elan etdilər. 10 Rəislərlə bütün xalq sevindi və sandıq dolana
qədər vergini gətirib onun içinə qoydular. 11 Padşahlığın məmurları
Levililərin onların yanına gətirdikləri sandığın içində çox pul olduğunu
gördükləri vaxt padşahın mirzəsi ilə başçı kahinin məmuru gəlib sandığı
boşaldar, sonra onu yenə yerinə qaytarardılar. Hər gün beləcə etməklə
olduqca çox pul topladılar. 12 Padşahla Yehoyada onu Rəbbin məbədinin

---

[t] **24:6** Çıx. 30:11-16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

xidmət işini görənlərə verdilər və Rəbbin məbədini bərpa etmək üçün
daşyonanları və dülgərləri, Rəbbin məbədini təmir etmək üçün dəmir və
tunc ustalarını muzdla tutdular. 13 İşçilər işlədilər, təmir işi onların əlində
irəli getdi və Allahın məbədini qaydasına salıb onu möhkəmləndirdilər.
14 İşi qurtardıqları vaxt yerdə qalan pulu padşahın və Yehoyadanın önünə
gətirdilər və bununla Rəbbin məbədi üçün əşyalar – xidmət və yandırma
qurbanları üçün əşyalar, nimçələr, qızıl və gümüş əşyalar düzəltdilər.
Onlar Yehoyadanın bütün ömrü boyu daim Rəbbin məbədində
yandırma qurbanları təqdim edərdi.
15 Yehoyada qocalıb yaşa doldu və öldü. O, öldüyü zaman yüz otuz
yaşında idi. 16 Onu Davudun şəhərində padşahların yanında basdırdılar,
çünki İsrail üçün və Allahla məbədi üçün yaxşılıq etmişdi.
17 Yehoyadanın ölümündən sonra Yəhuda rəisləri gəlib padşaha baş
əydilər. O zaman padşah onlara qulaq asdı. 18 Xalq atalarının Allahı
Rəbbin məbədini tərk etdi, Aşera bütlərinə və başqa bütlərə qulluq etdi.
Onların bu günahından ötrü Yəhuda ilə Yerusəlim üzərinə qəzəb gəldi.
19 Rəbb onları Özünə tərəf döndərmək üçün onların yanına peyğəmbərlər
göndərdi və peyğəmbərlər onlara qarşı şəhadət etdilər, ancaq xalq qulaq
asmadı.
20 [u] Kahin Yehoyadanın oğlu Zəkəriyyənin üzərinə Allahın Ruhu gəldi
və xalqın arasında çıxış edib onlara dedi: «Allah belə deyir: nə üçün
Rəbbin əmrlərini pozursunuz? İşləriniz yaxşı getməz, çünki siz Rəbbi tərk
etdiyiniz kimi O da sizi tərk etdi». 21 Ona qarşı qəsd hazırladılar və onu
padşahın əmri ilə Rəbbin məbədinin həyətində daşqalaq etdilər. 22 Beləcə
padşah Yoaş Zəkəriyyənin də atası Yehoyadanın ona etdiyi xeyirxahlığı
yada salmadı və oğlunu öldürdü. O da ölərkən dedi: «Rəbb görsün və
hökm etsin».
23 O biri ilin əvvəlində Aram ordusu onun üstünə gəldi. Onlar
Yəhudaya və Yerusəlimə hücum etdilər. Xalqın bütün rəislərini xalqın
arasından götürüb məhv etdilər və onlardan alınan bütün qəniməti
Dəməşq padşahına göndərdilər. 24 Aramlılar az qoşunla gəldikləri halda
Rəbb çox böyük bir ordunu onlara təslim etdi, çünki xalq atalarının
Allahı Rəbdən üz döndərmişdi. Beləliklə, Yoaşa qarşı hökmü icra etdilər.
25 Yoaşın yanından getdikləri zaman onu ağır yaralı vəziyyətdə
qoydular. Onun əyanları kahin Yehoyadanın oğullarının qanına görə
ona qarşı qəsd hazırladılar və onu yatağında öldürdülər. Yoaş öldü və
onu Davudun şəhərində basdırdılar, ancaq padşahların məqbərəsində
basdırmadılar. 26 Ona qarşı qəsd quranlar bunlardır: Ammonlu qadın
Şimatın oğlu Zavad və Moavlı qadın Şimritin oğlu Yehozavad. 27 Yoaşın
oğulları, ona edilən çoxlu xəbərdarlıq və Allah məbədinin bərpası barədə

---

[u] **24:20-21** Mat. 23:35; Luka 11:51; İbr. 11:37

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

padşahların tarix kitabında yazılmışdır. Onun yerinə oğlu Amasya padşah oldu.

Yəhuda padşahı Amasya
(2Pad. 14:2-20)

25 1 Amasya padşah olduğu vaxt iyirmi beş yaşında idi və
Yerusəlimdə iyirmi doqquz il padşahlıq etdi. Anası Yerusəlimdən
olub adı Yehoaddan idi. 2 Amasya Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi,
ancaq bunları bütün ürəyi ilə etmədi. 3 Padşahlıq əlində möhkəmlənəndə
Amasya atasını öldürmüş əyanlarını öldürdü. 4 [v] Ancaq Musanın Qanun
kitabında yazıldığı kimi qatillərin oğullarını öldürmədi, çünki Rəbb əmr
edib demişdi: «Oğula görə ata, ataya görə oğul öldürülməsin, hər kəs öz
günahına görə ölməlidir».
5 Amasya Yəhudalıları topladı, nəsillərinə görə bütün Yəhudalıları
və Binyaminliləri minbaşıların və yüzbaşıların başçılığı altında düzdü.
İyirmi yaşda və ondan yuxarı olanları yığıb onların arasından nizə və
sipər daşıyan, döyüşmək bacaran üç yüz min adam seçdi. 6 Yüz talant
gümüşə İsraildən yüz min igid döyüşçünü də muzdla tutdu. 7 Ancaq bir
Allah adamı gəlib ona dedi: «Ey padşah, qoy İsrail ordusu sənlə bərabər
getməsin, çünki Rəbb İsraillilərlə, bütün bu Efrayimlilərlə deyil. 8 Əgər
getsən, tək get, döyüşdə cəsarətli ol, amma Allah səni düşmənin önündə
büdrədəcək, çünki Allahda yardım etməyə və büdrətməyə qüdrət var».
9 Amasya Allah adamına dedi: «Ancaq İsrail ordusuna verdiyim yüz
talant üçün nə edim?» Allah adamı dedi: «Rəbb sənə bundan artığını verə
bilər». 10 Amasya Efrayimdən yanına gələn ordunu yerlərinə getmək üçün
ayırdı. Bundan ötrü Yəhudaya qarşı onların qəzəbi alovlandı və qızğın
qəzəblə yerlərinə qayıtdılar.
11 Amasya cəsarətləndi və xalqını götürüb Duz dərəsinə getdi,
Seirlilərdən on min nəfəri qırdı. 12 Yəhudalılar sağ qalan daha on
min nəfəri əsir aldılar, onları qayanın başına gətirib oradan aşağı
atdılar. Onların hamısı parça-parça oldu. 13 Ancaq özü ilə birgə
döyüşə getməsinlər deyə Amasyanın geri göndərdiyi ordunun əsgərləri
Samariyadan Bet-Xorona qədər Yəhuda şəhərlərinə basqın etdilər.
Onlardan üç min nəfəri qırdılar və qarət olunmuş çoxlu qənimət ələ
keçirdilər.
14 Amasya Edomluları qırıb gəldikdən sonra Seirlilərin bütlərini gətirib
onları özü üçün allahlar olaraq qoydu. O bunların önündə səcdə etdi və
onlara buxur yandırdı. 15 Amasyaya qarşı Rəbbin qəzəbi alovlandı və
onun yanına bir peyğəmbər göndərdi. Bu peyğəmbər ona dedi: «Nə üçün
o xalqın allahlarına üz tutdun? Onlar öz xalqlarını sənin əlindən qurtara

---

[v] **25:4** Qanun. 24:16; Yez. 18:20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

bilmədilər». 16 Bunu söyləyərkən Amasya ona dedi: «Məgər səni padşaha
məsləhətçi qoymuşuq? Sus, ölməkmi istəyirsən?» Peyğəmbər vaz keçib
dedi: «Allahın səni məhv etməyə qərar verdiyini bilirəm, çünki bunu
etdin və mənim məsləhətimə qulaq asmadın».
17 Yəhuda padşahı Amasya məsləhətləşib İsrail padşahı Yehu oğlu
Yehoaxaz oğlu Yoaşın yanına xəbər göndərib dedi: «Gəl, qarşılaşaq».
18 İsrail padşahı Yoaş Yəhuda padşahı Amasyaya cavab verib dedi:
«Livanda olan qanqal oradakı sidr ağacına xəbər göndərib "qızını oğluma
arvad olmaq üçün ver" dedi. Amma Livanda olan bir çöl heyvanı keçərək
qanqalı tapdaladı. 19 Sən "Edomluları qırdım" deyərək ürəyin qürurlanıb,
bununla öyünürsən. İndi öz evində otur. Nə üçün sən Yəhudalılarla
birlikdə bəlaya düşmək üçün münaqişəyə atılırsan?»
20 Ancaq Amasya qulaq asmadı. Bu iş onları Yoaşın əlinə təslim etmək
üçün Allahdan oldu, çünki Amasya Edomun allahlarına üz tutmuşdu.
21 İsrail padşahı Yoaş çıxıb Yəhuda padşahı Amasya ilə Yəhudada olan
Bet-Şemeşdə qarşılaşdı. 22 Yəhudalılar İsraillilərin önündə məğlub oldu
və hər kəs öz evinə qaçdı. 23 İsrail padşahı Yoaş Yəhuda padşahı Axazya
oğlu Yoaş oğlu Amasyanı Bet-Şemeşdə tutub onu Yerusəlimə gətirdi. O,
şəhər divarının Efrayim darvazasından Künc darvazasına qədər dörd
yüz qulacını uçurdu. 24 Bütün qızıl-gümüşü, Allahın məbədində Oved-
Edomun ixtiyarında olan bütün əşyaları, sarayın xəzinələrini apardı.
Girov olaraq tutduğu adamları da götürüb Samariyaya qayıtdı.
25 Yəhuda padşahı Yoaş oğlu Amasya İsrail padşahı Yehoaxaz oğlu
Yoaşın ölümündən sonra on beş il yaşadı. 26 Amasyanın qalan işləri, ilk
işlərindən son işlərinə qədər Yəhuda və İsrail padşahlarının kitabında
yazılmışdır. 27 Amasya Rəbbin yolundan azdığı vaxtdan başlayaraq
Yerusəlimdə ona qarşı qəsd hazırladılar. O, Lakişə qaçdı, ancaq Lakişə
onun dalınca adamlar göndərdilər və orada onu öldürdülər. 28 Onu atlar
üstündə gətirib Yəhuda şəhərində, atalarının yanında basdırdılar.

26 1 Bütün Yəhuda xalqı on altı yaşlı Uzziyanı götürüb atası
Amasyanın yerinə padşah etdi. 2 Padşah ataları ilə uyuduqdan
sonra o, Elatı Yəhudaya qaytarıb onu tikdi.

Yəhuda padşahı Uzziya
(2Pad. 15:1-7)

3 Uzziya padşah olduğu vaxt on altı yaşında idi və Yerusəlimdə əlli iki
il padşahlıq etdi. Anası Yerusəlimdən olub adı Yekolya idi. 4 Uzziya atası
Amasyanın etdiyi kimi Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi. 5 Allahdan
qorxmağı öyrədən Zəkəriyyənin ömrü boyu Uzziya Allahı axtarırdı və
Rəbbi axtardığı dövrdə Allah onun işini avand etdi.
6 O çıxıb Filiştlilərə qarşı döyüşdü və Qat, Yavne və Aşdod şəhərlərinin
divarlarını yıxdı. Aşdod torpağında və Filiştlilər arasında şəhərlər tikdi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

7 Filiştlilərə, Qur-Baalda yaşayan Ərəblərə və Maonlulara qarşı Allah
ona yardım etdi. 8 Ammonlular Uzziyaya vergi verirdilər. Onun şöhrəti
Misirin girəcəyinə qədər yayıldı, çünki get-gedə çox güclü oldu.
9 Uzziya Yerusəlimdə Künc və Dərə darvazaları, divarın küncü üzərində
möhkəm qüllələr düzəltdi. 10 O, çöldə də qüllələr düzəltdi və çoxlu su
anbarı üçün yer qazdı, çünki yamaclı-düzənlikli bölgədə və düzənlikdə
çoxlu heyvanları vardı. Dağlarda və Karmeldə əkinçilər və üzümçülər
qoydu, çünki torpağı çox sevərdi.
11 Uzziyanın döyüşməyi bacaran ordusunda qayda belə idi. Padşahın
qoşun başçılarından biri olan Xananyanın nəzarəti altında ordu mirzə
Yeielin və məmur Maaseyanın düzdüyü dəstələrin saylarına görə dəstə-
dəstə döyüşə çıxardı. 12 Nəsil başçılarının ümumi sayı iki min altı yüz
nəfər igid döyüşçü idi. 13 Onların əli altında düşmənə qarşı padşaha
yardım etmək üçün böyük igidliklə döyüşən üç yüz yeddi min beş yüz
nəfərlik hərbi qüvvə vardı. 14 Uzziya bütün ordu üçün qalxanlar, nizələr,
dəbilqələr, zirehlər, kamanlar və sapand daşları hazırladı. 15 Yerusəlimdə
oxlar və böyük daşlar atmaq üçün məharətli adamların icad etdiyi
mancanaqlar düzəldib qüllələr və künclər üzərinə qoydu. Onun şöhrəti
uzaqlara yayıldı, çünki ona möcüzəli şəkildə kömək olunduğuna görə çox
möhkəmləndi.
16 Ancaq Uzziya qüvvətlənəndə öz həlakı üçün onun ürəyi qürurlandı.
Allahı Rəbbə qarşı xainlik edərək buxur qurbangahı üzərində buxur
yandırmaq üçün Rəbbin məbədinə daxil oldu. 17 Kahin Azarya və onunla
bərabər Rəbbin səksən igid kahini onun ardınca girdi. 18 [w] Padşah Uzziyaya
qarşı durdular və ona dedilər: «Ey Uzziya, Rəbbə buxur yandırmaq
sənin işin deyil, buxur yandırmaq üçün təqdis edilmiş Harun nəslindən
olan kahinlərin işidir, Müqəddəs məkandan çıx, çünki xainlik etdin və
bu iş Rəbb Allahdan sənə izzət gətirməyəcək». 19 Uzziya qəzəbləndi.
Buxur yandırmaq üçün onun əlində buxurdan vardı. Kahinlərə qarşı
qəzəbləndikdə onların önündə Rəbbin məbədində, buxur qurbangahının
yanında alnından cüzama tutuldu. 20 Başçı kahin Azarya və bütün kahinlər
ona baxıb alnından cüzama tutulduğunu gördülər. Onu oradan tez bayıra
çıxartdılar. Özü də çıxmağa tələsdi, çünki Rəbb ona bəla göndərmişdi.
21 Padşah Uzziya ölüm gününə qədər cüzamlı qaldı. O başqa bir evdə
yaşayırdı, çünki cüzamlı olduğu üçün Rəbbin məbədindən uzaqlaşdırıldı.
Onun oğlu Yotam isə saray üzərində olaraq ölkə xalqına hökm edirdi.
22 Uzziyanın qalan işləri barədə, ilk işlərindən son işlərinə qədər Amots
oğlu peyğəmbər Yeşaya yazmışdır. 23 [x] Uzziya ataları ilə uyudu və onu
padşahların qəbiristanlığında, atalarının yanında basdırdılar, çünki
«cüzamlıdır» dedilər. Onun yerinə oğlu Yotam padşah oldu.

---

[w] **26:18** Çıx. 30:7-8; Say. 3:10 [x] **26:23** Yeş. 6:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yəhuda padşahı Yotam
(2Pad. 15:32-38)

27 1 Yotam padşah olduğu vaxt iyirmi beş yaşında idi və
Yerusəlimdə on altı il padşahlıq etdi. Anası Sadoqun qızı Yeruşa
idi. 2 Yotam atası Uzziyanın etdiyi kimi Rəbbin gözündə doğru olan
işlər etdi, ancaq Rəbbin məbədinin böyük otağına girmədi. Xalq hələ də
pozğunluq edirdi.
3 O, Rəbbin məbədinin yuxarı darvazasını düzəltdi, Ofel divarında
çoxlu tikinti işi gördü. 4 Yəhudanın dağlıq bölgəsində şəhərlər, meşələrdə
qalalar və qüllələr tikdi. 5 Yotam Ammonlular padşahına qarşı vuruşdu
və onları məğlub etdi. Ammonlular ona o il yüz talant gümüş və on min
kor[y] buğda, on min kor arpa verdi. İkinci və üçüncü il də Ammonlular
ona bu qədər ödədi. 6 Yotam qüvvətləndi, çünki Allahı Rəbbin önündə öz
yollarını düzəltmişdi.
7 Yotamın qalan işləri, bütün döyüşləri və əməlləri barədə İsrail və
Yəhuda padşahlarının kitabında yazılmışdır. 8 O, padşah olduğu vaxt
iyirmi beş yaşında idi və Yerusəlimdə on altı il padşahlıq etdi. 9 Yotam
ataları ilə uyudu və onu Davudun şəhərində basdırdılar. Onun yerinə
oğlu Axaz padşah oldu.

Yəhuda padşahı Axaz
(2Pad. 16:1-6)

28 1 Axaz padşah olduğu vaxt iyirmi yaşında idi və Yerusəlimdə
on altı il padşahlıq etdi. O, babası Davuddan fərqli olaraq
Rəbbin gözündə doğru olan işlər etmədi. 2 Axaz İsrail padşahlarının
yolları ilə getdi, həm də Baallar üçün tökmə bütlər düzəltdi. 3 Ben-
Hinnom vadisində buxur yandırdı və Rəbbin İsrail övladları önündən
qovduğu millətlərin iyrənc əməllərini edərək oğullarını odda yandırdı.
4 O, səcdəgahlarda, təpələr üzərində və hər kölgəli ağac altında qurban
gətirər və buxur yandırardı.
5[z] Bundan ötrü Allahı Rəbb onu Aram padşahına təslim etdi. Aramlılar
onu məğlub edib çoxlu əsir götürdülər və onları Dəməşqə gətirdilər. Özü
də İsrail padşahına təslim edildi. O da onu böyük tələfatla məğlub etdi.
6 Remalya oğlu Peqah Yəhudada yüz iyirmi min adamı bir gündə öldürdü,
hamısı igid adam idi. Çünki onlar atalarının Allahı Rəbbi tərk etmişdi.
7 Efrayimli bir igid olan Zikri padşahın oğlu Maaseyanı və saray rəisi
Azriqamı, padşahdan sonra ikinci adam olan Elqananı da öldürdü.
8 İsraillilər öz qohumlarından qadınlar, oğullar, qızlar, iki yüz min
nəfər əsir götürdü, həm də onlardan çoxlu qənimət götürüb Samariyaya

---

[y] **27:5** *Kor* – cədvələ bax. [z] **28:5-6** 2Pad. 16:5; Yeş. 7:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

apardılar. 9 Ancaq orada Rəbbin bir peyğəmbəri vardı, adı Oded idi.
O, Samariyaya gələn ordunun qarşısına çıxdı və onlara dedi: «Budur,
atalarınızın Allahı Rəbb Yəhudaya qarşı qəzəbləndiyi üçün onları sizə
təslim etdi, siz də göylərə çatan qəzəblə onları öldürdünüz. 10 İndi
Yəhuda və Yerusəlim xalqını kölə və cariyə olaraq özünüzə tabe etmək
istəyirsiniz. Ancaq sizin də Allahınız Rəbbə qarşı təqsiriniz yoxdurmu?
11 İndi mənə qulaq asın! Qohumlarınızdan aldığınız əsirləri geri göndərin,
çünki Rəbbin qızğın qəzəbi üzərinizdədir».
12 Efrayimlilərin başçılarından olan Yehoxanan oğlu Azarya, Meşillemot
oğlu Berekya, Şallum oğlu Yexizqiya və Xadlay oğlu Amasa döyüşdən
gələnlərə qarşı qalxıb dedi: 13 «Əsirləri buraya gətirməyin, çünki etmək
istədiyiniz şey Rəbbə qarşı üzərimizə təqsir gətirməklə günahlarımızı
və təqsirlərimizi artıracaq. Onsuz da təqsirimiz çoxdur və İsrail üzərinə
qızğın qəzəb var». 14 Silahlı əsgərlər əsirləri və qəniməti rəislərin və bütün
camaatın önünə qoydular. 15 Adları çəkilən adamlar qalxdı və əsirləri
götürüb onlardan çılpaq olanların hamısını qənimətdən götürülmüş paltar
və çarıqla geyindirdilər. Onları yedirib-içirdilər və onlara yağ sürtdülər, zəif
olanların hamısını eşşəklərə mindirdilər və onları xurma ağacları şəhəri
Yerixoya – qohumlarının yanına apardılar və sonra Samariyaya qayıtdılar.

Axazın padşahlığının sonu
(2Pad. 16:7-9)

16 O zaman padşah Axaz özü üçün kömək istəyərək Aşşur padşahlarına
xəbər göndərdi. 17 Çünki yenə Edomlular gəlib Yəhudalıları məğlub
edib əsir götürmüşdülər. 18 Filiştlilər də yamaclı-düzənlikli bölgədə
və Yəhudanın cənubunda olan şəhərlərə basqın etdilər. Bet-Şemeşi,
Ayyalonu, Gederotu və Soko ilə qəsəbələrini, Timna ilə qəsəbələrini və
Gimzo ilə qəsəbələrini almışdılar və orada yaşayırdılar. 19 Beləcə İsrail
padşahı Axazın üzündən Rəbb Yəhudanı alçaltmışdı, çünki o, Yəhudada
azğınlıq edib Rəbbə qarşı çox xainlik etmişdi. 20 Aşşur padşahı Tiqlat-
Pileser onun üstünə gəlib kömək etmək əvəzinə onu sıxışdırdı. 21 Axaz
Rəbbin məbədindən, saraydan və rəislərin evlərindən pay toplayıb onu
Aşşur padşahına vermişdi. Ancaq bu ona kömək etmədi.
22 Bu padşah Axaz sıxıntılı vaxtında Rəbbə qarşı xainliyi artırdı. 23 Onu
məğlub edən Dəməşqlilərin bütlərinə qurban kəsdi və dedi: «Madam
ki Aram padşahlarının allahları onlara kömək etdilər, mən də onlara
qurban kəsəcəyəm ki, mənə də kömək etsinlər». Ancaq bunlar onun
və bütün İsrailin büdrəməsinə səbəb oldu. 24 Axaz Allahın məbədinin
əşyalarını yığıb parçaladı və Rəbbin məbədinin qapılarını bağladı.
Yerusəlimin hər küncündə özü üçün qurbangahlar, 25 Yəhudanın hər
şəhərində başqa allahlara buxur yandırmaq üçün səcdəgahlar düzəltdi.
Beləcə atalarının Allahı Rəbbi qəzəbləndirdi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

26 Onun qalan işləri və bütün əməlləri, ilk işlərindən son işlərinə qədər
Yəhuda və İsrail padşahlarının kitabında yazılmışdır. 27[a] Axaz ataları ilə
uyudu və onu Yerusəlim şəhərində basdırdılar. Onu İsrail padşahlarının
qəbirlərinə qoymadılar. Onun yerinə oğlu Xizqiya padşah oldu.

Yəhuda padşahı Xizqiya
(2Pad. 18:1-3)

29 1 Xizqiya padşah olduğu vaxt iyirmi beş yaşında idi və
Yerusəlimdə iyirmi doqquz il padşahlıq etdi. Anası Zəkəriyyə
qızı Aviya idi. 2 Xizqiya babası Davudun etdiyi kimi Rəbbin gözündə
doğru olan işlər etdi.

Məbədin təmizlənməsi

3 Xizqiya padşahlığının birinci ilində, birinci ayda Rəbbin məbədinin
qapılarını açdı və onları təmir etdi. 4 Kahinləri və Levililəri içəri çağırdı,
onları şərq meydanına topladı. 5 Xizqiya onlara dedi: «Ey Levililər,
məni dinləyin! İndi özünüzü və atalarınızın Allahı Rəbbin məbədini
təqdis edin və müqəddəs yerdən murdar şeyləri çıxarın. 6 Atalarımız
Rəbbin gözündə xainlik və pis olan işlər edib Onu tərk etdilər. Rəbbin
məskənindən üz döndərib Ona arxa çevirdilər. 7 Eyvanın qapılarını
bağladılar, çıraqları söndürdülər, İsrail Allahının müqəddəs yerində
buxur yandırmadılar və yandırma qurbanları gətirmədilər. 8 Yəhuda və
Yerusəlim üzərinə Rəbbin qəzəbi gəldi və gözlərinizlə gördüyünüz kimi
onları dəhşət, heyrət və təhqir hədəfinə çevirdi. 9 Ona görə də atalarımız
qılıncla öldürülmüş, oğullarımız, qızlarımız və arvadlarımız əsirlikdədir.
10 İndi isə İsrailin Allahı Rəbb ilə əhd bağlamağı ürəyimə qoydum ki, Öz
qızğın qəzəbini bizdən döndərsin. 11 Oğullarım, laqeyd olmayın, çünki
Rəbb sizi seçib ki, Onun önündə xidmət edəsiniz və Onun buxur yandıran
xidmətçiləri olasınız».
12 Levililərdən bu adamlar qalxdı: Qohat nəslindən Amasay oğlu
Maxat və Azarya oğlu Yoel; Merari nəslindən Avdi oğlu Qiş və Yehallelel
oğlu Azarya; Gerşon nəslindən Zimma oğlu Yoah və Yoah oğlu Eden;
13 Elisafan nəslindən Şimri və Yeiel; Asəf nəslindən Zəkəriyyə və
Mattanya; 14 Heman nəslindən Yexiel, Şimeyi və Yedutun nəslindən
Şemaya və Uzziel. 15 Onlar qohumlarını topladı və özlərini təqdis
etdi. Padşahın əmr etdiyi kimi Rəbbin sözünə görə Rəbbin məbədini
təmizləmək üçün getdilər. 16 Kahinlər isə Rəbbin məbədinin içərisinə
girib oranı təmizlədilər və böyük otaqda tapdıqları bütün murdar
şeyləri məbədin həyətinə çıxartdılar. Levililər isə onları götürüb bayıra,
Qidron vadisinə apardı. 17 Birinci ayın birinci günündə təqdisetmə işinə

---

[a] **28:27** Yeş. 14:28

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

başladılar və həmin ayın səkkizinci günündə Rəbbin eyvanına qədər
çatdılar. Səkkiz gün Rəbbin məbədini təqdis etdilər və birinci ayın on
altıncı günündə bitirdilər.
18 Onlar padşah Xizqiyanın yanına girib dedilər: «Biz Rəbbin bütün
məbədini, yandırma qurbanlarının gətirildiyi qurbangahını və onun
bütün avadanlığını, təqdis çörəkləri qoyulan masanı və onun bütün
ləvazimatını təmizlədik. 19 Padşah Axaz padşah olanda xainlik edib
tulladığı bütün əşyaları da hazırladıq və təqdis etdik. İndi onlar Rəbbin
qurbangahı önündədir».
20 Padşah Xizqiya səhər tezdən durdu və şəhərin rəislərini toplayıb
Rəbbin məbədinə qalxdı. 21 Padşahlıq, Müqəddəs məkan, Yəhudalılar
üçün günah qurbanı olaraq yeddi buğa, yeddi qoç, yeddi quzu və yeddi
təkə gətirdilər. O, Harun nəslindən olan kahinlərə əmr etdi ki, onları
Rəbbin qurbangahında qurban gətirsinlər. 22 Mal-qaranı kəsdilər və
kahinlər qanı götürüb qurbangaha səpdilər, qoçları kəsdilər və qanı
qurbangaha səpdilər, quzuları kəsdilər və qanı qurbangaha səpdilər.
23 Təkələri isə günah qurbanı olmaq üçün padşahın və camaatın önünə
gətirdilər və əllərini onların üstünə qoydular. 24 Kahinlər onları kəsdi
və qurbangahda günah qurbanı olaraq onların qanını bütün İsraillilərin
günahlarını bağışlamaq üçün axıtdı. Çünki padşah əmr etmişdi ki,
yandırma qurbanı və günah qurbanı bütün İsrail üçün gətirilsin.
25 Davudun, padşahın görücüsü Qadın və peyğəmbər Natanın əmrinə
görə Xizqiya Levililəri sinclərlə, çənglərlə və liralarla Rəbbin məbədinə
qoydu. Bu əmr peyğəmbərlər vasitəsilə Rəbdən gəlmişdi. 26 Levililər
Davudun musiqi alətləri ilə, kahinlər kərənaylarla dayandı. 27 Xizqiya
əmr etdi ki, yandırma qurbanı qurbangahda təqdim edilsin. Yandırma
qurbanının təqdimi başlananda kərənayların və İsrail padşahı Davudun
musiqi alətlərinin sədası altında Rəbbin ilahisi də başlandı. 28 Bütün
camaat səcdə etdi, ilahiçilər ilahi oxudu, kərənay çalanlar çaldı. Bunların
hamısı yandırma qurbanının təqdimi qurtarana qədər davam etdi.
29 Yandırma qurbanının təqdimi qurtaranda padşah və yanında olanların
hamısı əyilib səcdə etdi. 30 Padşah Xizqiya və rəislər Levililərə əmr etdilər
ki, Davudun və görücü Asəfin sözləri ilə Rəbbə həmd oxusunlar. Onlar
sevinclə həmd oxudu və əyilib səcdə etdilər.
31 Sonra Xizqiya dedi: «İndi özünüzü Rəbbə həsr etdiniz, yaxın gəlin,
Rəbbin məbədinə qurbanlar və şükür təqdimləri gətirin». Camaat
qurbanlar və şükür təqdimləri gətirdi, ürəyi istəyənlərin hamısı
yandırma qurbanları təqdim etdi. 32 Camaatın gətirdiyi yandırma
qurbanlarının sayı yetmiş baş mal-qara, yüz qoç, iki yüz quzu idi.
Bunların hamısı Rəbbə yandırma qurbanı gətirildi. 33 Təqdis olunan
heyvanların sayı isə altı yüz baş mal-qara və üç min baş qoyun-keçi
idi. 34 Ancaq kahinlər az idi və bütün yandırma qurbanlarının dərisini

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

soya bilmədilər. İş qurtarana və kahinlər özlərini təqdis edənə qədər
qohumları olan Levililər kahinlərə kömək etdilər. Çünki Levililər
kahinlərdən artıq sidq ürəklə özlərini təqdis etmişdi. 35 Ünsiyyət
qurbanlarının yağı və yandırma qurbanları ilə birgə gətirilmiş tökmə
təqdimlər də çox idi. Beləcə Rəbbin məbədinin xidməti bərpa olundu.
36 Allahın xalq üçün gördüyü işinə görə Xizqiya və bütün xalq sevindi.
Çünki bu iş gözlənilmədən olmuşdu.

Pasxa bayramının keçirilməsi

30 1 Xizqiya İsrailin Allahı Rəbbə Pasxa bayramı etmək üçün
Yerusəlimdə olan Rəbbin məbədinə gəlsinlər deyə bütün
İsraillilərə və Yəhudalılara xəbər göndərdi, Efrayimlilərə və Menaşşelilərə
də məktublar yazdı. 2 [b] Yerusəlimdə padşahla rəislər və bütün camaat
Pasxa bayramını ikinci ayda keçirmək barədə qərara gəlmişdi. 3 Çünki
lazımi sayda kahin özünü təqdis etmədiyinə görə və xalq Yerusəlimə
toplanmadığı üçün onu lazım olan vaxt edə bilməmişdilər. 4 Ona görə də
bu qərar padşahın və bütün camaatın gözündə doğru idi. 5 Onlar gəlib
Yerusəlimdə İsrailin Allahı Rəbbə Pasxa bayramı etsinlər deyə Beer-
Şevadan Dana qədər bütün İsraildə elan etməyə qərar verdilər. Çünki
çoxdan bəri bunu yazıldığı kimi etməmişdilər.

6 Padşahın əmrinə görə çaparlar padşahın və rəislərin yazdığı
məktublarla bütün İsrail və Yəhuda torpağını dolaşıb dedilər:

«Ey İsrail övladları, İbrahimin, İshaqın və İsrailin Allahı Rəbbə
qayıdın! O da sizə – Aşşur padşahlarının əlindən qaçıb qurtarmış,
sağ qalan adamlarınıza tərəf qayıdacaq. 7 Atalarının Allahı Rəbbə
qarşı xainlik edən atalarınız və qohumlarınız kimi olmayın. Belə
ki gördüyünüz kimi Rəbb onları tar-mar etdi. 8 İndi atalarınız kimi
dikbaş olmayın, Rəbbə tabe olun və Onun əbədi olaraq təqdis etdiyi
Müqəddəs məkana gəlib Allahınız Rəbbə qulluq edin ki, qızğın
qəzəbi sizdən dönsün. 9 Siz Rəbbə qayıtdıqda qohumlarınız və
oğullarınız onları əsir alanların önündə mərhəmət tapacaq və bu
torpağa qayıdacaq. Çünki Allahınız Rəbb lütfkar və rəhmlidir; əgər
Ona qayıtsanız, sizdən üz döndərməz».

10 Çaparlar Efrayim və Menaşşe torpaqlarından Zevuluna qədər
bu şəhərdən o şəhərə keçdi. Ancaq onlara güldülər və lağa qoydular.
11 Amma Aşerdən, Menaşşedən və Zevulundan bəzi adamlar özlərini aşağı
tutub Yerusəlimə gəldi. 12 Yəhudalılara da Allah Öz əli ilə eyni ürək verdi
ki, Rəbbin sözünə görə padşahın və rəislərin əmrlərini yerinə yetirsinlər.

13 İkinci ay Mayasız Çörək bayramını Yerusəlimdə keçirmək üçün çoxlu
xalq, böyük bir camaat toplandı. 14 Qalxıb Yerusəlimdə olan qurbangahları

---

[b] **30:2-3** Say. 9:9-11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

və bütün buxur qurbangahlarını ləğv etdilər və Qidron vadisinə atdılar.
15 İkinci ayın on dördüncü günü Pasxa qurbanlarını kəsdilər. Kahinlərlə
Levililər utanıb özlərini təqdis etdilər və Rəbbin məbədinə yandırma
qurbanları gətirdilər. 16 Allah adamı Musanın Qanununda yazılmış
qaydalarına görə öz yerlərində durdular. Kahinlər Levililərdən aldıqları
qanı səpdilər. 17 Çünki camaat içində özlərini təqdis etməmiş çox adam
olduğuna görə Rəbbə təqdis etmək üçün təmiz olmayan hər adamın Pasxa
qurbanını kəsmək işi Levililərin öhdəsində idi. 18 Çünki xalqın böyük bir
hissəsi, Efrayim və Menaşşe, İssakar və Zevulun qəbilələrindən bir çoxu
özlərini təmizləyib yazılanlara uyğun olmayaraq öz Pasxa qurbanlarından
yedi. 19 Xizqiya onlar üçün dua edib demişdi: «Qoy xeyirxah olan Allah
müqəddəs yer üçün təmiz olmadıqları halda sidq ürəklə Allahı, atalarının
Allahı Rəbbi axtarmağa hazırlaşmış hər kəsi bağışlasın». 20 Rəbb Xizqiyanı
eşitdi və xalqa şəfqət göstərdi. 21 Yerusəlimdə olan İsraillilər yeddi gün
Mayasız Çörək bayramını böyük sevinclə keçirdilər. Levililər və kahinlər
yüksək səsli musiqi alətləri ilə hər gün Rəbbə həmd edirdilər. 22 Xizqiya
Rəbbin xidmətində bacarıqlı olan bütün Levililəri ruhlandırdı. Onlar
ünsiyyət qurbanlarını kəsərək və atalarının Allahı Rəbbə şükürlər edərək
yeddi gün bayram yeməyi yedilər.

23 Bütün camaat belə qərara gəldi ki, daha yeddi gün də bayram olsun.
Yeddi günü də sevinclə keçirdilər. 24 Yəhuda padşahı Xizqiya camaata
təqdim etmək üçün min buğa və yeddi min baş qoyun-keçi, rəislər isə
camaata min buğa və on min qoyun-keçi verdilər. Bir çox kahin özünü
təqdis etdi. 25 Bütün Yəhuda camaatı, kahinlər, Levililər, İsraildən gələn
bütün camaat və İsrail torpağından olan və Yəhudada yaşayan qəriblər
sevindi. 26 Yerusəlim böyük sevinc içində idi, çünki İsrail padşahı Davud
oğlu Süleymanın dövründən bəri Yerusəlimdə belə bayram olmamışdı.
27 Levili kahinlər qalxıb xalqa xeyir-dua verdi, Allah onların səslərini
eşitdi, çünki duaları Onun müqəddəs məskəninə – göylərə çatdı.

31 1 Bütün bu iş qurtaranda orada olan bütün İsraillilər Yəhuda
şəhərlərinə çıxıb daş sütunları sındırdı, Aşera bütlərini kəsdi.
Bütün Yəhuda və Binyamin, Efrayim, Menaşşe torpaqlarında olan
səcdəgahları və qurbangahları axıra qədər dağıtdılar. Sonra bütün İsrail
övladları öz şəhərlərinə, hər kəs öz mülkünə qayıtdı.

Xizqiya kahinlərin və Levililərin qayğısına qalır

2 Xizqiya kahinləri və Levililəri bölmələrə ayırdı və hər kəsi öz işinə
uyğun olan bölməyə təyin etdi. O, Rəbbin darvazalarla hasarlanmış
yerində yandırma və ünsiyyət qurbanlarını gətirmək, xidmət etmək,
şükür və həmd oxumaq üçün kahinləri və Levililəri qoydu. 3 [c] Rəbbin

---

[c] **31:3** Say. 28:1–29:39

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qanununda yazıldığına görə yandırma qurbanları – səhər və axşamın
yandırma qurbanları, Şənbə günlərinin, Təzə Ay mərasimlərinin və
bayramların yandırma qurbanları üçün padşah öz malından pay ayırdı.
4 [d] Kahinlər və Levililər özlərini Rəbbin Qanununa həsr etsinlər deyə
onların payını verməyi Yerusəlimdə yaşayan xalqa əmr etdi. 5 Bu əmr hər
yana yayılanda İsrail övladları taxılın, təzə şərabın, yağın, balın və bütün
tarla məhsullarının nübarından bol-bol verdi. Hər şeyin onda birini bol-
bol gətirdilər. 6 Yəhuda şəhərlərində yaşayan İsraillilər və Yəhudalılar
mal-qaranın və qoyun-keçinin onda birini, özlərinin Allahı Rəbbə təqdis
olunan müqəddəs şeylərin onda birini də gətirdilər və qalaq-qalaq
verdilər. 7 Üçüncü ayda bunları qalaqlarla üst-üstə yığmağa başladılar və
yeddinci ayda qurtardılar. 8 Xizqiya və rəislər gəlib qalaqları gördülər,
Rəbbə və Onun xalqı İsrailə minnətdarlıqlarını bildirdilər. 9 Xizqiya
bu qalaqlar barədə kahinlərdən və Levililərdən soruşdu. 10 Sadoqun
nəslindən olan başçı kahin Azarya ona belə cavab verdi: «Rəbbin
məbədinə nəzirlər gətirilən vaxtdan bəri biz yeyib doyuruq, hələ artıq
da qalır. Çünki Rəbb Öz xalqına bərəkət verdi və bu bol şeylər də artıq
qaldı».
11 Xizqiya əmr etdi ki, Rəbbin məbədindəki otaqları hazırlasınlar. Onlar
hazırladılar. 12 Nəzirləri, onda birləri və təqdis olunan şeyləri sədaqətlə
oraya gətirib saxladılar. Bu şeyləri rəis olan Levili Konanya və müavini
olan qardaşı Şimey saxlayırdı. 13 Yexiel, Azazya, Naxat, Asahel, Yerimot,
Yozavad, Eliel, İsmakya, Maxat və Benaya da padşah Xizqiyanın və
Allahın məbədində rəis olan Azaryanın əmrinə görə Konanyanın və
qardaşı Şimeyin əli altında məmur idi. 14 Şərq darvazasında qapıçı olan
Levili İmna oğlu Qore Rəbbə verilən nəzirlər və ən müqəddəs şeyləri
paylamaqdan ötrü Allah üçün verilən könüllü təqdimlərə nəzarət edirdi.
15 Onun başçılığı altında olan Edenə, Minyaminə, Yeşuaya, Şemayaya,
Amaryaya və Şekanyaya bölmələrinə görə kahin şəhərlərində böyükdən
kiçiyə qədər bu qohumlarına paylarını bölmək işi tapşırılmışdı: 16 nəsil
şəcərələrinə baxmayaraq, üç yaşında və ondan yuxarı yaşda olan,
vəzifələrinə və bölmələrinə görə gündəlik xidmət işi üçün Rəbbin
məbədinə girən kişilərin hamısı; 17 nəsil şəcərələrində yazıldığı kimi
nəsillərinə görə kahinlər, vəzifələrinə, həm də bölmələrinə görə iyirmi
yaşında və ondan yuxarı yaşda olan Levililər; 18 nəsil şəcərələrinə görə
bütün camaatın uşaqları, arvadları, oğul və qızları – çünki onlar özlərini
sədaqətlə müqəddəs xidmət üçün təqdis etmişdilər – 19 öz şəhərlərinin
ətraf çöllərində yaşayan Harun nəslindən kahinlər. Hər şəhərdə adları
çəkilən adamlar qoyulmuşdu ki, kahinlər arasındakı bütün kişilərə və
Levililər arasında nəsil şəcərələrində yazılanların hamısına pay versinlər.

---

[d] **31:4-5** Say. 18:12-13,21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

20 Xizqiya bütün Yəhudada belə etdi, Allahı Rəbbin önündə yaxşı,
doğru və sədaqətli işlər gördü. 21 O öz Allahını axtararaq Allahın
məbədinin xidmətində, qanuna və əmrlərə əməl etməkdə başladığı hər işi
bütün qəlbi ilə icra etdi və uğur qazandı.

Sanxerivin hücumu

(2Pad. 18:13-37; 19:14-19,35-37; Yeş. 36:1-22; 37:8-38)

32 1 Bu sədaqətli işlərdən sonra Aşşur padşahı Sanxeriv gəlib
Yəhudaya girdi. O, qalalı şəhərlərə qarşı ordugah qurdu və onları
ələ keçirmək istədi. 2 Xizqiya Sanxerivin Yerusəlim üzərinə döyüşmək
üçün gəldiyini gördükdə 3 şəhərdən kənarda olan su mənbələrini kəsmək
üçün öz rəisləri və sərkərdələri ilə məsləhətləşdi və onlar Xizqiyaya
kömək etdi. 4 Çoxlu xalq yığıldı və «Aşşur padşahları nə üçün gəlib çoxlu
su tapsınlar?» deyib bütün su mənbələrinin və ölkədən axan çayların
yollarını kəsdilər. 5 Xizqiya cəsarətləndi, divarın bütün uçmuş yerlərini
tikdi və onun üstündə qüllələr düzəltdi. Bayır tərəfdən başqa bir divar da
tikdi, Davudun şəhərində olan qala yamacını da möhkəmləndirdi. Çoxlu
silah və qalxan düzəltdi. 6 O, xalqın üzərinə sərkərdələr qoydu, onları
şəhər darvazası meydanında yanına topladı və onları ürəkləndirib dedi:
7 «Möhkəm və cəsarətli olun. Aşşur padşahından və onun yanında olan
çoxlu qoşundan qorxmayın, ruhdan düşməyin, çünki bizimlə olan onunla
olandan böyükdür. 8 Onunla olan insan gücüdür, ancaq bizimlə olan
Allahımız Rəbdir ki, bizə kömək edir və müharibələrimizdə vuruşur».
Xalq Yəhuda padşahı Xizqiyanın sözlərindən ürəkləndi.
9 Bundan sonra Aşşur padşahı Sanxeriv yanında olan bütün qərargahı
ilə Lakişin qarşısında dayanarkən Yerusəlimə, Yəhuda padşahı Xizqiyanın
və Yerusəlimdə olan bütün Yəhudalıların yanına adamlarını göndərdi və
onlar dedi: 10 «Aşşur padşahı Sanxeriv belə deyir: “Siz nəyə güvənirsiniz
ki, Yerusəlimdə mühasirəyə oturursunuz? 11 ‹Allahımız Rəbb bizi Aşşur
padşahının əlindən qurtaracaq› deyən Xizqiya sizi aclıqla və susuzluqla
ölümə vermək üçün azdırmırmı? 12 O həmin Allahın səcdəgahlarını və
qurbangahlarını aradan qaldıran, Yəhudaya və Yerusəlimə ‹bir qurbangahın
önündə səcdə edəcəksiniz və onun üzərində buxur yandıracaqsınız› deyə
əmr edən Xizqiyanın özü deyildimi? 13 Bütün ölkələrin xalqlarına mənim
və atalarımın nə etdiyini bilmirsinizmi? O ölkələrin millətlərinin allahları
öz torpaqlarını mənim əlimdən qurtara bildilərmi? 14 Atalarımın tamamilə
məhv etdikləri o millətlərin bütün allahları arasında hansı biri öz xalqını
əlimdən qurtara bildi ki, Allahınız sizi mənim əlimdən qurtara bilsin?
15 Qoy indi Xizqiya sizi aldatmasın və bu cür azdırmasın, ona inanmayın.
Çünki heç bir millətin və heç bir ölkənin allahlarından heç biri öz xalqını
mənim və atalarımın əlindən qurtara bilmədi. Sizin Allahınız da sizi mənim
əlimdən qurtara bilməyəcək!”»

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

16 Sanxerivin adamları Rəbb Allaha və Onun qulu Xizqiyaya qarşı
hələ çox şeylər söylədi. 17 O özü də İsrailin Allahı Rəbbi təhqir etmək
üçün yazdığı məktublarda Ona qarşı belə dedi: «Ölkələrin millətlərinin
allahları öz xalqlarını necə əlimdən qurtara bilmədilərsə, Xizqiyanın
Allahı da xalqını mənim əlimdən qurtara bilməyəcək». 18 Onun adamları
şəhəri almaq üçün divar üzərində olan Yerusəlim xalqını qorxudub
dəhşətə salsınlar deyə onlara tərəf uca səslə Yəhudi dilində bağırdılar.
19 Yer üzü xalqlarının insan əllərinin işi olan allahlarına qarşı dedikləri
sözləri Yerusəlimin Allahına qarşı da söylədilər.
20 Bundan ötrü padşah Xizqiya və peyğəmbər Amots oğlu Yeşaya
dua edib göyə fəryad etdilər. 21 Rəbb bir mələk göndərdi və o, Aşşur
padşahının ordugahında olan bütün igid döyüşçüləri, sərkərdələri və
rəisləri məhv etdi. Aşşur padşahı biabırçılıqla öz ölkəsinə qayıtdı. O öz
allahının məbədinə girdi və orada öz doğma oğullarından bəzisi onu
qılıncla öldürdü. 22 Beləcə Rəbb Xizqiyanı və Yerusəlimdə yaşayanları
Aşşur padşahı Sanxerivin və bütün başqalarının əlindən qurtardı və
onları hər tərəfdən qorudu. 23 Onda çoxlu adam Yerusəlimə, Rəbbə
hədiyyələr və Yəhuda padşahı Xizqiyaya dəyərli şeylər gətirdi. Bundan
sonra Xizqiya bütün millətlərin gözündə ucaldı.

Xizqiyanın padşahlığının sonu
(2Pad. 20:1-3,12-21; Yeş. 38:1-3)

24 [e] O günlərdə Xizqiya ölümcül xəstələndi. O, Rəbbə dua etdi, Rəbb də
ona cavab verdi və ona bir əlamət göstərdi. 25 Ancaq Xizqiya ona edilən
yaxşılığın əvəzini ödəmədi. Çünki ürəyi qürurlanmışdı, buna görə də
özünün, Yəhudanın və Yerusəlimin üzərinə Allahın qəzəbi gəldi. 26 Amma
Xizqiya ürəyinin qürurundan əl çəkib özünü aşağı tutdu, Yerusəlimdə
yaşayanlar da belə etdi. Buna görə də Xizqiyanın dövründə onların
üzərinə Rəbbin qəzəbi gəlmədi.
27 Xizqiyanın olduqca çoxlu sərvəti və şöhrəti vardı. O özünə qızıl-
gümüş, qiymətli daşlar, ətriyyat, qalxanlar və hər cür qiymətli əşya üçün
xəzinələr tikdi. 28 Buğda, təzə şərab və yağ məhsulları üçün anbarlar,
hər cür heyvan üçün axurlar və sürülər üçün ağıllar tikdi. 29 O özü
üçün şəhərlər də tikdi. Onun çoxlu qoyun-keçisi və mal-qarası vardı.
Çünki Allah ona lap çox mal-dövlət vermişdi. 30 Həmin Xizqiya Gixon
sularının yuxarı mənbəyini bağladı və onları yer altından qərbə doğru,
Davudun şəhərinə keçirdi. Xizqiya bütün işlərində uğur qazandı. 31 Ancaq
Babil hökmdarlarının ölkədə baş verən əlamət barədə soruşmaq üçün
göndərdiyi elçilər gəldiyi zaman bu işdə Allah sınağa çəkib ürəyində olan
hər şeyi bilmək üçün onu tərk etdi.

---

[e] **32:24** 2Saln. 32:31; 2Pad. 20:10-11; Yeş. 38:7-8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

32 Xizqiyanın qalan işləri və sədaqətli əməlləri barədə peyğəmbər
Amots oğlu Yeşayanın peyğəmbərliklərində, Yəhuda və İsrail
padşahlarının kitabında yazılmışdır. 33 Xizqiya ataları ilə uyudu və onu
Davud sülaləsinin qəbirlərinin yuxarısında basdırdılar. Öldüyü zaman
bütün Yəhudalılar və Yerusəlimdə yaşayanlar ona ehtiram göstərdilər.
Onun yerinə oğlu Menaşşe padşah oldu.

Yəhuda padşahı Menaşşe
(2Pad. 21:1-9)

33 1 Menaşşe padşah olduğu vaxt on iki yaşında idi və Yerusəlimdə
əlli beş il padşahlıq etdi 2[f] O, İsrail övladlarının önündən
Rəbbin qovduğu millətlərin etdikləri iyrənc işlər kimi Rəbbin gözündə
pis olan işlər etdi. 3 Atası Xizqiyanın dağıtdığı səcdəgahları yenidən
tikdi, Baal bütləri üçün qurbangahlar qurdu və Aşera bütləri düzəltdi,
bütün səma cisimlərinə səcdə və qulluq etdi. 4[g] Rəbbin «adım əbədi
olaraq Yerusəlimdə qalacaq» dediyi məbədində qurbangahlar tikməyə
başladı. 5 Menaşşe Rəbbin məbədinin hər iki həyətində bütün səma
cisimlərinə qurbangahlar düzəltdi. 6 O, oğullarını Ben-Hinnom vadisində
oda qurban verdi, gələcəyi dedi, baxıcılıq və cadugərlik edib cindarlara
və ruhçağıranlara müraciət etdi. Rəbbin gözündə çoxlu pis işlər görərək
Onu qəzəbləndirdi. 7[h] Düzəltdiyi oyma bütü Allahın məbədinə qoydu.
Bu məbəd barədə Allah Davuda və oğlu Süleymana demişdi: «Bu
məbəddə və bütün İsrail qəbilələrindən seçdiyim Yerusəlimdə Öz adımı
əbədi qoyacağam. 8 Əgər Mənim onlara buyurduğum hər şeyə və Musa
vasitəsilə onlara verilən bütün qanuna, qaydalara və hökmlərə əməl
etsələr, İsrail övladlarının atalarına təyin etdiyim torpaqdan didərgin
düşməyə qoymayacağam». 9 Menaşşe Yəhudalıları və Yerusəlimdə
yaşayanları İsrail övladları önündə Rəbbin məhv etdiyi millətlərdən də
çox pis işlər etmək üçün yoldan çıxardı.
10 Rəbb Menaşşe və onun xalqı ilə danışdı, amma onlar qulaq asmadı.
11 Rəbb Aşşur padşahının ordu başçılarını onların üzərinə göndərdi.
Onlar Menaşşeyə qandal və tunc zəncir vurub onu əsir aldılar və Babilə
apardılar. 12 O bu kədərində Allahı Rəbbə yalvardı və atalarının Allahı
önündə özünü çox aşağı tutdu, 13 Allaha dua etdi. Allah da onun duasını
qəbul etdi və yalvarışını eşitdi, onu yenə Yerusəlimə – öz padşahlığına
gətirdi. Onda Menaşşe bildi ki, Rəbb həqiqi Allahdır.
14 Bundan sonra o, vadidə olan Gixonun qərb tərəfindən Balıqlar
darvazasının girəcək yerinə qədər Davudun şəhərinə bayır tərəfdən bir
divar tikdi, onunla Ofeli əhatəyə aldı və onu çox yüksəltdi. Yəhudanın
bütün qalalı şəhərlərinə qoşun başçıları qoydu. 15 Menaşşe özgə allahları,

---

[f] **33:2** Yer. 15:4 [g] **33:4** 2Şam. 7:13; 2Saln. 6:6 [h] **33:7-8** 1Pad. 9:3-5; 2Saln. 7:12-18

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbin məbədindəki bütü, Rəbbin məbədinin dağında və Yerusəlimdə
tikdiyi bütün qurbangahları aradan qaldırıb onları şəhərin bayırına atdı.
16 O, Rəbbin qurbangahını təmir edib orada ünsiyyət və şükür qurbanları
təqdim etdi və İsrailin Allahı Rəbbə qulluq etməyi Yəhudalılara əmr etdi.
17 Bununla bərabər xalq hələ səcdəgahlarda qurban gətirirdi, hərçənd ki
bunu özlərinin Allahı Rəbbə görə edirdi.

18 Menaşşenin qalan işləri, öz Allahına duası və İsrailin Allahı
Rəbbin adı ilə ona söz deyən görücülərin sözləri İsrail padşahlarının
tarix kitabında yazılmışdır. 19 Onun duası və duasının eşidildiyi, bütün
günahları və xainliyi, özünü aşağı tutmazdan əvvəl səcdəgahlar tikib
Aşera bütlərini və oyma bütləri qoyduğu yerlər barədə görücülərin tarix
kitabında yazılmışdır. 20 Menaşşe ataları ilə uyudu və onu öz evində
basdırdılar. Onun yerinə oğlu Amon padşah oldu.

Yəhuda padşahı Amon
(2Pad. 21:19-26)

21 Amon padşah olduğu vaxt iyirmi iki yaşında idi və Yerusəlimdə iki
il padşahlıq etdi. 22 O, atası Menaşşenin etdiyi kimi Rəbbin gözündə pis
olan işlər etdi. Atası Menaşşenin düzəltdiyi bütün oyma bütlərə Amon da
qurban kəsdi və onlara qulluq etdi. 23 O, atası Menaşşedən fərqli olaraq
özünü Rəbbin önündə aşağı tutmadı, əksinə, Amon get-gedə daha çox
günah etdi. 24 Əyanları ona qarşı qəsd hazırladı və onu öz sarayında
öldürdülər. 25 Ölkə xalqı padşah Amona qarşı qəsd hazırlayanların
hamısını qırdı və onun yerinə oğlu Yoşiyanı padşah etdi.

Yəhuda padşahı Yoşiya
(2Pad. 22:1-2)

34 1 [i] Yoşiya padşah olduğu vaxt səkkiz yaşında idi və Yerusəlimdə
otuz bir il padşahlıq etdi. 2 O, Rəbbin gözündə doğru olan
işlər etdi, hər işdə babası Davudun yolları ilə gedərək onlardan kənara
çıxmadı.

3 Padşahlığının səkkizinci ilində hələ gənc ikən babası Davudun
Allahını axtarmağa başladı. On ikinci ildə Yəhudanı və Yerusəlimi
səcdəgahlardan, Aşera bütlərindən, oyma bütlərdən və tökmə
bütlərdən təmizləməyə başladı. 4 [j] Yoşiyanın önündə Baal bütlərinin
qurbangahlarını dağıtdılar. Onların üzərində qoyulan buxur
qurbangahlarını kəsib atdı. Aşera bütlərini, oyma bütləri və tökmə
bütləri sındırdı, onları əzib toz etdi və bu bütlərə qurban gətirənlərin
qəbirləri üzərinə səpdi. 5 [k] Öz qurbangahlarında onların kahinlərinin
sümüklərini yandırdı, beləcə Yəhudanı və Yerusəlimi təmizlədi.

---

[i] **34:1** Yer. 3:6 [j] **34:4** 2Pad. 21:3; 2Saln. 33:3 [k] **34:5** 1Pad. 13:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 Yoşiya Menaşşe, Efrayim və Şimeon qəbilələrinin şəhərlərində və ətraf
viranəliklərində də Naftali torpağına qədər qurbangahları dağıtdı. 7 Aşera
bütlərini və oyma bütləri toz edənə qədər əzdi, bütün İsrail ölkəsində
buxur qurbangahlarının hamısını kəsib atdı, sonra Yerusəlimə qayıtdı.

Məbəddə Qanun kitabının tapılması
(2Pad. 22:3-20)

8 Padşahlığının on səkkizinci ilində ölkəni və məbədi təmizlədikdən
sonra Yoşiya Asalya oğlu Şafanı, şəhər rəisi Maaseyanı, salnaməçi Yoaxaz
oğlu Yoahı öz Allahı Rəbbin məbədini təmir etmək üçün göndərdi.
9 Onlar baş kahin Xilqiyanın yanına gəldi. Bütün qalan İsraillilərin –
Menaşşelilərin, Efrayimlilərin, bütün Yəhudalıların, Binyaminlilərin və
Yerusəlimdə yaşayanların Allahın məbədinə gətirdikləri, astana keşikçisi
olan Levililərin yığdıqları pulu 10 Rəbbin məbədinin işinə nəzarət
edənlərə verdilər. Onlar da pulu məbədin uçuq yerlərini təmir etmək
üçün Rəbbin məbədində olan işçilərə – 11 dülgərlərə və ustalara verdilər
ki, Yəhuda padşahlarının xaraba qoyduqları evlər üçün yonulmuş daş və
rəzələrlə dirəklər üçün taxta alsınlar. 12 Bu adamlar sədaqətlə iş gördülər.
İşə nəzarət etmək üçün onların üzərinə Levililər – Merari nəslindən
olan Yaxat və Avdiya, Qohat nəslindən olan Zəkəriyyə və Meşullam, hər
biri musiqi alətlərində çala bilən Levililər qoyulmuşdu. 13 Bunlar yük
daşıyanların da üzərində idi və hər cür xidmətdə bütün işi görənlərə
nəzarət edirdi. Mirzələr, məmurlar, qapıçılar da Levililərdən idi.
14 Rəbbin məbədinə gətirilmiş olan pulu çıxartdıqları zaman kahin
Xilqiya Musa vasitəsilə verilən Rəbbin Qanun kitabını tapdı. 15 Xilqiya
mirzə Şafana dedi: «Rəbbin məbədində Qanun kitabını tapdım». Xilqiya
kitabı Şafana verdi. 16 Şafan kitabı padşahın yanına apardı, həm də
ona xəbər gətirib dedi: «Qulların tapşırdığın hər şeyi edir. 17 Rəbbin
məbədində tapılan pulu boşaltdılar, onu nəzarətçilərin və işçilərin
əlinə verdilər». 18 Mirzə Şafan padşaha bildirib dedi: «Kahin Xilqiya
mənə bir kitab verdi». Şafan onu padşahın önündə oxudu. 19 Padşah
Qanun sözlərini eşidəndə paltarını cırdı. 20 Padşah Xilqiyaya, Şafan oğlu
Axiqama, Mikeya oğlu Avdona, mirzə Şafana və padşahın xidmətçisi
Asayaya əmr edib dedi: 21 «Gedin, tapılmış kitabın sözlərinə görə mənim
üçün, İsraillilərin və Yəhudalıların qalanı üçün Rəbdən soruşun, çünki
Rəbbin bizə qarşı tökülmüş qəzəbi böyükdür. Ona görə ki atalarımız bu
kitabda yazılan hər şeyə görə Rəbbin sözünə əməl etməmişdilər».
22 Xilqiya və padşahın adamları qadın peyğəmbər Xuldanın yanına
getdilər. O, paltarlara baxan Xasra oğlu Toqhat oğlu Şallumun arvadı idi və
Yerusəlimdə ikinci məhəllədə yaşayırdı. Onunla bu barədə söhbət etdilər.
23 Qadın onlara dedi: «İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: sizi Mənim yanıma
göndərən adama söyləyin ki, 24 Rəbb belə deyir: “Mən Yəhuda padşahının

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

önündə oxuduqları kitabda yazılan bütün lənətlərə görə bu yerə və burada
yaşayanların üzərinə bəla gətirəcəyəm. 25 Onlar Məni tərk etdilər və başqa
allahlara buxur yandıraraq bütün əmelləri ilə Məni qəzəbləndirdilər.
Buna görə də bu yerə qarşı qəzəbim töküləcək və sönməyəcək”. 26 Ancaq
Rəbdən soruşmaq üçün sizi göndərən Yəhuda padşahına söyləyin ki,
İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: “Sözlərimi dinlədin. 27 Allahın bu yerə və
orada yaşayanlara qarşı Allah sözlərini eşidəndə ürəyin yumşaldı və Onun
önündə özünü aşağı tutdun. Bəli, Mənim önümdə özünü aşağı tutdun,
paltarını cırıb önümdə ağladın. Buna görə də Mən səni eşitdim” Rəbb
belə bəyan edir. 28 “Mən səni atalarına qoşacağam və rahat öz qəbrinə
qoyulacaqsan, bu yerin və orada yaşayanların üzərinə gətirəcəyim bütün
bəlanı gözlərin görməyəcək”». Onlar bu xəbəri padşaha çatdırdı.

Padşah və xalq Rəbb ilə əhd bağlayır
(2Pad. 23:1-20)

29 Padşah Yəhudanın və Yerusəlimin bütün ağsaqqallarını çağırtdırıb
öz yanına topladı. 30 Padşah, onunla birgə bütün Yəhuda adamları,
Yerusəlimdə yaşayanlar, kahinlər, Levililər və böyükdən kiçiyə qədər
bütün xalq Rəbbin məbədinə qalxdı. O, Rəbbin məbədində tapılmış Əhd
kitabının bütün sözlərini onlara eşitdirərək oxudu. 31 Padşah öz yerində
dayandı. O, Rəbbin önündə əhd bağladı ki, Rəbbin ardınca gedib Onun
əmrlərinə, göstərişlərinə, qaydalarına bütün qəlbi və bütün varlığı ilə
əməl etsin və bu kitabda yazılmış əhdin sözlərini yerinə yetirsin. 32 O,
Yerusəlimdə olanların hamısına və Binyaminlilərə bu əhdi təsdiq etdirdi.
Yerusəlimdə yaşayanlar Allahın, atalarının Allahının əhdinə görə belə
etdi. 33 Yoşiya İsraillilərin bütün torpaqlarında iyrənc şeylərin hamısını
aradan qaldırdı və İsraildə olanların hamısına özlərinin Allahı Rəbbə
qulluq etməyi əmr etdi. Onun bütün ömrü boyu xalq atalarının Allahı
Rəbbin ardınca getməkdən dönmədi.

Yoşiya Pasxa bayramını keçirir
(2Pad. 23:21-23)

35 1 Yoşiya Yerusəlimdə Rəbb üçün Pasxa bayramını keçirdi
və birinci ayın on dördüncü günü Pasxa qurbanını kəsdilər.
2 O, kahinləri vəzifələrinə qoydu və onları Rəbbin məbədinin xidməti
üçün ruhlandırdı. 3 Rəbb üçün təqdis edilmiş və bütün İsrailə təlim
verən Levililərə dedi: «Müqəddəs sandığı İsrail padşahı Davud oğlu
Süleymanın tikdiyi məbədə qoyun. O daha sizin çiyinlərinizə yük
olmayacaq. İndi Allahınız Rəbbə və onun xalqı İsrailə xidmət edin.
4 [l] İsrail padşahı Davudun və onun oğlu Süleymanın yazdığı kimi

---

[l] **35:4** 2Saln. 8:14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

nəsillərinizə, bölmələrinizə görə hazır olun. 5 Qohumlarınız olan xalqın
nəsil bölmələrinə və Levililərin nəsil bölmələrinə görə Müqəddəs yerdə
dayanın. 6 Pasxa qurbanını kəsin, özünüzü təqdis edin və Musa vasitəsilə
olan Rəbbin sözünə əməl edərək qohumlarınız üçün hazırlıq görün».
7 Yoşiya xalqa, orada olan hər kəsə Pasxa qurbanı olaraq sürüdən otuz
min quzu və oğlaq verdi, üç min baş mal-qara da verdi. Bunlar padşahın
malından idi. 8 Onun rəisləri də xalqa, kahinlərə və Levililərə könüllü
hədiyyələr verdilər. Allah məbədinin rəisləri olan Xilqiya, Zəkəriyyə
və Yexiel, kahinlərə iki min altı yüz Pasxa qurbanı olacaq davar və üç
yüz baş mal-qara verdi. 9 Konanya, onun qardaşları Şemaya və Netanel,
Levililərin rəisləri Xaşavya, Yeiel və Yozavad Levililərə beş min Pasxa
qurbanı olacaq heyvan və beş yüz baş mal-qara verdi.
10 Xidmət işi hazır olanda padşahın əmri ilə kahinlər yerlərində və Levililər
bölmələrinə görə dayanıb 11 Pasxa qurbanını kəsdilər. Kahinlər özlərinə verilən
qanı səpdilər, Levililər isə qurbanların dərisini soydular. 12 Onları xalqa nəsil
bölmələrinə görə vermək üçün ayırdılar ki, Musanın kitabında yazıldığı kimi
xalq Rəbbə yandırma qurbanları təqdim etsin. Mal-qaranı da belə etdilər.
13 *m* Pasxa qurbanını da qaydaya görə odda qızartdılar. Müqəddəs qurbanları
qazanlarda, tiyanlarda və tavalarda bişirdilər və bütün xalqa tələsik payladılar.
14 Bundan sonra özləri və kahinlər üçün hazırladılar, çünki Harun nəslindən
olan kahinlər gecə düşənə qədər yandırma qurbanları və yağları təqdim
etməklə məşğul idi. Bundan ötrü Levililər özləri və Harun nəslindən olan
kahinlər üçün hazırlıq gördülər. 15 *n* Asəf nəslindən olan ilahiçilər Davudun,
Asəfin, Hemanın və padşahın görücüsü Yedutunun əmr etdiyi yerlərdə,
qapıçılar isə hər darvaza ağzında dayandı. Xidmətlərindən ayrılmaları lazım
deyildi, çünki Levili olan qohumları onlar üçün hazırlıq gördü.
16 Padşah Yoşiyanın əmrinə görə Pasxa bayramını keçirmək və Rəbbin
qurbangahında yandırma qurbanları təqdim etmək üçün Rəbbin bütün
xidməti o gün beləcə hazırlandı. 17 *j* Orada olan İsrail övladları o zaman
Pasxa bayramını, yeddi gün isə Mayasız Çörək bayramını qeyd etdilər.
18 Peyğəmbər Şamuelin dövründən bəri Pasxa bayramı İsraildə belə
keçirilməmişdi. İsrail padşahlarından heç biri Yoşiya ilə kahinlərin,
Levililərin, bütün Yəhudalıların, orada olan İsraillilərin və Yerusəlimdə
yaşayanların qeyd etdikləri bu Pasxa kimi bir Pasxa keçirməmişdi. 19 Bu
Pasxa Yoşiyanın padşahlığının on səkkizinci ilində keçirildi.

Yoşiyanın ölümü
(2Pad. 23:28-30)

20 Yoşiyanın məbəddə gördüyü bütün bu işlərdən sonra Misir padşahı Neko
müharibə etmək üçün Fərat çayı yanında olan Karkemişin üzərinə gəldi. Yoşiya

---

m **35:13** Çıx. 12:8-9 n **35:15** 1Saln. 25:1 j **35:17** Çıx. 12:1-20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

onunla qarşılaşmağa çıxdı. 21 Misir padşahı onun yanına qasidlər göndərib dedi:
«Ey Yəhuda padşahı, mənim sənlə nə işim var? Mən bu gün sənin üstünə
deyil, müharibə etdiyim sülaləyə qarşı gedirəm. Allah mənə tələsməyi əmr
etdi, mənimlə olan Allahdan çəkin ki, səni həlak etməsin». 22 Yoşiya ondan əl
çəkmədi və onunla vuruşmaq üçün qiyafəsini dəyişdi, Allah tərəfindən olan
Nekonun sözlərinə qulaq asmadı və vuruşmaq üçün Megiddo düzənliyinə getdi.
23 Oxatanlar padşah Yoşiyanı oxla vurdu. Padşah adamlarına dedi:
«Məni buradan aparın, çünki ağır yaralandım». 24 Adamları onu
arabadan götürdülər və onu özünün ikinci arabasına mindirib Yerusəlimə
apardılar. Yoşiya öldü və atalarının qəbirlərində basdırıldı. Bütün
Yəhudalılar və Yerusəlimlilər Yoşiya üçün yas tutdu. 25 Yeremya Yoşiya
üçün mərsiyə qoşdu. Bütün kişi və qadın xanəndələr bu günə qədər
məlum olan mərsiyələrində Yoşiya barədə danışmışlar. Bu mərsiyələri
oxumağı İsraildə adət etdilər və bunlar mərsiyələr kitabında yazılmışdır.
26 Yoşiyanın qalan işləri, Rəbbin Qanununda yazıldığına görə etdiyi
sədaqətli işləri, 27 ilk işlərindən son işlərinə qədər İsrail və Yəhuda
padşahlarının kitabında yazılmışdır.

36

1 Ölkə xalqı Yoşiyanın oğlu Yehoaxazı götürüb atasının yerinə
Yerusəlimdə padşah etdi.

Yəhuda padşahı Yehoaxaz
(2Pad. 23:30-35)

2 Yehoaxaz padşah olduğu vaxt iyirmi üç yaşında idi və Yerusəlimdə
üç ay padşahlıq etdi. 3 [p] Misir padşahı onu Yerusəlimdə taxtdan saldı və
ölkə üzərinə bir talant qızıl və yüz talant gümüş miqdarında xərac qoydu.
4 Misir padşahı onun qardaşı Elyaqimi Yəhuda və Yerusəlim üzərində
padşah etdi və adını dəyişdirib Yehoyaqim qoydu. Neko onun qardaşı
Yehoaxazı götürüb Misirə apardı.

Yəhuda padşahı Yehoyaqim
(2Pad. 23:36–24:7)

5 [q] Yehoyaqim padşah olduğu vaxt iyirmi beş yaşında idi və Yerusəlimdə
on bir il padşahlıq etdi. O, Allahı Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi. 6 [r] Babil
padşahı Navuxodonosor onun üstünə hücum etdi. Tunc zəncir vurub onu
əsir etdi və Babilə apardı. 7 Navuxodonosor Rəbbin məbədinin əşyalarından
bəzilərini Babilə apardı və onları Babildəki öz məbədinə qoydu.
8 Yehoyaqimin qalan işləri, etdiyi iyrənc işlər və onun təqsiri İsrail və
Yəhuda padşahlarının kitabında yazılmışdır. Onun yerinə oğlu Yehoyakin
padşah oldu.

---

[p] **36:3-4** Yer. 22:11-12 [q] **36:5** Yer. 22:18-19; 26:1-6; 35:1-19 [r] **36:6** Yer. 25:1-38; 36:1-32; 45:1-5; Dan. 1:1-2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yəhuda padşahı Yehoyakin
(2Pad. 24:8-17)

9 Yehoyakin padşah olduğu vaxt on səkkiz yaşında idi və Yerusəlimdə
üç ay on gün padşahlıq etdi. O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi. 10 [s] [t]
Bahar gələndə Navuxodonosor onu Rəbbin məbədinin qiymətli əşyaları
ilə birgə Babilə gətirtdi və Yehoyakinin qohumu Sidqiyanı Yəhuda və
Yerusəlim üzərində padşah etdi.

Yəhudanın son padşahı Sidqiya
(2Pad. 24:18-20; Yer. 52:1-3)

11 [u] Sidqiya padşah olduğu vaxt iyirmi bir yaşında idi və Yerusəlimdə
on bir il padşahlıq etdi. 12 O, Allahı Rəbbin gözündə pis olan işlər
etdi, Rəbbin dili ilə danışan peyğəmbər Yeremyanın önündə özünü
aşağı tutmadı. 13 [v] Həm də Allahın adı ilə onu and içdirmiş padşah
Navuxodonosora qarşı üsyan etdi, dikbaşlıqla İsrailin Allahı Rəbbə tərəf
dönmək istəməyib ürəyini inadkar etdi. 14 Kahinlərin bütün rəhbərləri
də xalqla birgə başqa millətlərin bütün iyrənc işlərinə görə davranaraq
böyük xainlik etdilər və Rəbbin Yerusəlimdə təqdis etdiyi məbədini
murdarladılar.

Yerusəlimin süqutu
(2Pad. 25:1-21; Yer. 52:3-27)

15 Atalarının Allahı Rəbb dəfələrlə Öz elçilərinin vasitəsilə onlara
xəbər göndərdi, çünki Öz xalqına və məskəninə rəhmi gəlirdi. 16 [w] Ancaq
Rəbbin qəzəbi Öz xalqının üzərinə gəldi və onlara heç bir çarə tapılmadı,
çünki Allahın elçilərini lağa qoydular, Onun sözlərinə xor baxdılar və
peyğəmbərlərini təhqir etdilər.
17 [x] Rəbb onların üzərinə Xaldeylilərin padşahını göndərdi. O
da Müqəddəs məkanlarında onların cavanlarını qılıncla öldürdü,
yeniyetməyə və bakirə qıza, qocaya və zəifə rəhm etmədi, Rəbb hamısını
ona təslim etdi. 18 O, Allahın məbədinin bütün böyük və kiçik əşyalarını,
Rəbbin məbədinin xəzinələrini, padşahın və onun rəislərinin xəzinələrini
– hər şeyi Babilə apardı. 19 Xaldeylilər Allahın məbədini yandırdılar,
Yerusəlimin divarını uçurdular, onun bütün saraylarına od vurdular
və orada olan qiymətli əşyaların hamısını məhv etdilər. 20 Xaldeylilərin
padşahı qılıncdan qurtaranları Babilə sürgünlüyə apardı. Onlar Fars
padşahlarının hökmranlığına qədər ona və onun oğullarına qul oldu.

---

[s] **36:10** Yer. 22:24-30; 24:1-10; 29:1-2; Yez. 17:12 [t] **36:10** Yer. 37:1; Yez. 17:13
[u] **36:11** Yer. 27:1-22; 28:1-17 [v] **36:13** Yez. 17:15 [w] **36:16** Mat. 5:12; Luka 6:23;
Həv. 7:52-53 [x] **36:17** Yer. 21:1-10; 34:1-5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

21 [y] Yeremyanın dili ilə deyilən Rəbbin sözü yerinə yetsin deyə yetmiş il
bitənə qədər torpaq öz Şənbə vaxtlarını qeyd edərək bütün bu viranəlik
müddəti dincəldi.

Kir Yəhudilərə öz ölkələrinə qayıtmağa icazə verir
(Ezra 1:1-4)

22 Rəbb Fars padşahı Kirin hökmranlığının birinci ilində Yeremyanın
dili ilə dediyi sözü yerinə yetirmək üçün Kiri ruhlandırdı. Ona görə Kir
padşahlığının bütün ərazisində yazılı və şifahi şəkildə elan etdi:
23 [z] «Budur, Fars padşahı Kir belə deyir: "Göylərin Allahı Rəbb
dünyanın bütün padşahlıqlarını mənə verdi və Yəhudanın Yerusəlim
şəhərində Öz məbədini tikməyi mənə əmr etdi. Aranızda Onun
xalqına mənsub olanların hamısına qoy Allahı Rəbb yar olsun və
oraya getsinlər"».

---

[y] **36:21** Yer. 25:11; 29:10 [z] **36:23** Yeş. 44:28

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

EZRA

KİTABI

GİRİŞ

«Ezra» və *«Nehemya»* Kitabları vəhdət təşkil edib *«Salnamələr»* Kitabının davamıdır. Bu kitab yəhudilərin Babil sürgünlüyündən qayıtmasından və Yerusəlimdəki məbədin bərpa olunmasından danışır. Kitabın müəllifi sübut edir ki, yəhudilərin qovulmasına və padşahlığın dağılmasına baxmayaraq, onlar yenə də Allahın seçilmiş xalqı olaraq qalırlar. Kitabın baş qəhrəmanı ilahiyyatçı, Allahın qanununu yaxşı bilən və Ona sadiq olan Ezradır. O öz imanı ilə İsrailin mənəvi irsini qorumaq üçün xalqın ruhani və ictimai həyatının bərpasına kömək edir.

Kitabda hadisələr belə ardıcıllıqla qələmə alınıb:

Sürgündə olan yəhudilərin bir hissəsinin Fars padşahı Kirin əmri ilə vətənə qayıtması.

Məbədin yenidən tikilməsi və təqdis olunması; Yerusəlimdə Allaha ibadətin bərpası.

Sürgündə olan yəhudilərin başqa bir hissəsinin Yerusəlimə qayıtması və nikah problemi.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:70 Sürgündən Yəhudaya birinci qayıdanlar
3:1–6:22 Məbədin yenidən tikilməsi və təqdis edilməsi
7:1–10:44 Ezranın başqa sürgün olunanlarla birgə qayıtması

Yerusəlimdəki məbədin bərpası
(2Saln. 36:22-23)

1 [1 a] Rəbb Fars padşahı Kirin hökmranlığının birinci ilində Yeremyanın dili ilə dediyi sözü yerinə yetirmək üçün Kiri ruhlandırdı. Ona görə Kir padşahlığının bütün ərazisində yazılı və şifahi elan etdi:

---

[a] **1:1** Yer. 25:11; 29:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 [b] «Budur, Fars padşahı Kir belə deyir: “Göylərin Allahı Rəbb
dünyanın bütün padşahlıqlarını mənə verdi və Yəhudanın Yerusəlim
şəhərində Öz məbədini tikməyi mənə əmr etdi. 3 Aranızda Onun
xalqına mənsub olanların hamısına qoy Allahı yar olsun! Qoy onlar
Yəhudanın Yerusəlim şəhərinə qalxsın və İsrailin Allahı Rəbbin
məbədini tiksinlər. Yerusəlimdə səcdə qılınan Allah Odur. 4 Sağ qalan
İsraillilər hansı əhali arasında yaşayırsa, qoy onlar Yerusəlimdəki
Allah evinə verəcəkləri könüllü ianələrdən başqa, qızıl-gümüş, əşya
və heyvanlar verməklə bu adamlara kömək etsinlər”».
5 Yəhuda, Binyamin qəbilələrinin nəsil başçıları, kahinlərlə Levililər,
eləcə də Allahın ruhlandırdığı bütün adamlar Rəbbin Yerusəlimdəki
məbədini tikmək üçün yola düşməyə hazırlaşdılar. 6 Aralarında
yaşadıqları yerli əhalinin hamısı verdikləri könüllü ianələrdən başqa,
qızılla, gümüş qablarla, əşyalarla, heyvanlarla və qiymətli şeylərlə onlara
kömək etdilər. 7 Padşah Kir Navuxodonosorun Rəbbin Yerusəlimdəki
məbədindən götürüb öz allahlarının məbədinə qoyduğu əşyaları çıxartdı.
8 Fars padşahı Kir onları xəzinədar Mitredatın əli ilə oradan çıxardaraq
hamısını sayıb Yəhuda rəhbəri Şeşbassara verdi. 9 Onların sayı bu qədər
idi: otuz qızıl ləyən, min gümüş ləyən, iyirmi doqquz bıçaq, 10 otuz qızıl
boşqab, bir-birinə oxşayan dörd yüz on gümüş boşqab və min ədəd də
başqa qablar. 11 Qızıl və gümüş əşyaların hamısı beş min dörd yüz ədəd
idi. Sürgündə yaşayanlar Babildən Yerusəlimə qaytarılanda Şeşbassar bu
əşyaların hamısını onlarla bərabər gətirdi.

Sürgündən Yəhudaya qayıdanların siyahısı
(Neh. 7:4-73)

2 1 Babil padşahı Navuxodonosorun Babilə apardığı əsirlər yaşadıqları
vilayətdən Yerusəlimə və Yəhudadakı öz şəhərlərinə qayıtdılar.
2 Onlar Zerubbabil, Yeşua, Nehemya, Seraya, Reelaya, Mordokay,
Bilşan, Mispar, Biqvay, Rexum, Baananın başçılığı ilə gəldilər.
Sürgündən qayıdan İsraillilərin sayı:
3 Paroş övladları – 2172 nəfər;
4 Şefatya övladları – 372 nəfər;
5 Arah övladları – 775 nəfər;
6 Yeşua və Yoav nəslindən Paxat-Moav övladları – 2812 nəfər;
7 Elam övladları – 1254 nəfər;
8 Zattu övladları – 945 nəfər;
9 Zakkay övladları – 760 nəfər;
10 Bani övladları – 642 nəfər;
11 Bevay övladları – 623 nəfər;

---

[b] **1:2** Yeş. 44:28

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

12 Azqad övladları – 1222 nəfər;
13 Adoniqam övladları – 666 nəfər;
14 Biqvay övladları – 2056 nəfər;
15 Adin övladları – 454 nəfər;
16 Ater, yəni Xizqiya övladları – 98 nəfər;
17 Besay övladları – 323 nəfər;
18 Yora övladları – 112 nəfər;
19 Xaşum övladları – 223 nəfər;
20 Gibbar övladları – 95 nəfər;
21 Bet-Lexem övladları – 123 nəfər;
22 Netofa sakinləri – 56 nəfər;
23 Anatot sakinləri – 128 nəfər;
24 Azmavet övladları – 42 nəfər;
25 Qiryat-Arim, Kefira və Beerot övladları – 743 nəfər;
26 Rama və Geva övladları – 621 nəfər;
27 Mikmas sakinləri – 122 nəfər;
28 Bet-El və Ay sakinləri – 223 nəfər;
29 Nevo övladları – 52 nəfər;
30 Maqbiş övladları – 156 nəfər;
31 Digər Elam övladları – 1254 nəfər;
32 Xarim övladları – 320 nəfər;
33 Lod, Xadid və Ono övladları – 725 nəfər;
34 Yerixo övladları – 345 nəfər;
35 Senaa övladları – 3630 nəfər.
36 Kahinlər:
Yeşua nəslindən Yedaya övladları – 973 nəfər;
37 İmmer övladları – 1052 nəfər;
38 Paşxur övladları – 1247 nəfər;
39 Xarim övladları – 1017 nəfər.
40 Levililər: Hodavya nəslindən yaranan Yeşua və Qadmiel övladları – 74 nəfər.
41 İlahiçilər: Asəf övladları – 128 nəfər.
42 Məbəd qapıçıları: Şallum övladları, Ater övladları, Talmon övladları, Aqquv övladları, Xatita övladları və Şovay övladları ilə birlikdə 139 nəfər.
43 Məbəd qulluqçuları: Sixa övladları, Xasufa övladları, Tabbaot övladları, 44 Qeros övladları, Siaha övladları, Padon övladları, 45 Levana övladları, Xaqava övladları, Aqquv övladları, 46 Xaqav övladları, Şamlay övladları, Xanan övladları, 47 Giddel övladları, Qaxar övladları, Reaya övladları, 48 Resin övladları, Neqoda övladları, Qazzam övladları, 49 Uzza övladları, Paseah övladları, Besay övladları, 50 Asna övladları, Meunim övladları, Nefusim övladları, 51 Baqbuq övladları, Xaqufa övladları, Xarxur övladları, 52 Baslut övladları, Mexida övladları, Xarşa övladları,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

53 Barqos övladları, Sisra övladları, Tamax övladları, 54 Nesiah övladları,
Xatifa övladları.
55 Süleymanın əyanlarının nəslindən: Sotay övladları, Hassoferet
övladları, Peruda övladları, 56 Yela övladları, Darqon övladları, Giddel
övladları, 57 Şefatya övladları, Xattil övladları, Pokeret-Hassevayim
övladları, Ami övladları.
58 Məbəd qulluqçuları ilə Süleymanın əyan qullarının övladları – cəmi
392 nəfər.
59 Tel-Melahdan, Tel-Xarşadan, Keruvdan, Addondan, İmmerdən
qayıdan, ancaq ailələrinin və nəsillərinin İsrail övladlarından olduğunu
sübut edə bilməyənlər bunlardır: 60 Delaya övladları, Toviya övladları,
Neqoda övladları – 652 nəfər.
61 Kahinlərin nəslindən: Xovaya övladları, Haqqos övladları, Gileadlı
Barzillayın qızlarından arvad alıb qayınatasının adını götürən Barzillay
övladları. 62 Onlar nəsil şəcərəsini axtardılar, lakin öz adlarını tapa
bilmədilər və buna görə murdar sayılaraq kahinlikdən çıxarıldılar.
63 Yəhuda valisi onlara əmr edib belə dedi: «Urim və Tummimi işlədən bir
kahin olmayınca onlar ən müqəddəs yeməklərdən yeməsin».
64 Bütün camaat birlikdə 42 360 nəfər idi. 65 Bundan başqa, 7337 nəfər
kölə və kənizlər, 200 nəfər kişi və qadından ibarət ilahiçi var idi. 66 Bu
adamların 736 atı, 245 qatırı, 67 435 dəvəsi, 6720 eşşəyi var idi.
68 Rəbbin Yerusəlimdəki məbədinə gələn zaman bəzi nəsil başçıları
Allahın evini öz yerində tikmək üçün könüllü ianələr verdilər. 69 Bu iş
üçün yığılan xəzinəyə imkan daxilində altmış bir min darik[c] qızıl, beş
min mina gümüş və yüz kahin geyimi verdilər.
70 [d] Kahinlər, Levililər, xalqın bəziləri, ilahiçilər, məbəd qapıçıları
və qulluqçuları öz şəhərlərində yerləşdilər. Beləliklə, İsraillilər isə öz
şəhərlərində yerləşdilər.

Yerusəlimdəki qurbangahın tikilməsi

3 1 [e] Artıq İsraillilər öz şəhərlərində idi. Yeddinci ay çatanda xalq bir
nəfər kimi Yerusəlimdə toplandı. 2 [f] Yosadaq oğlu Yeşua ilə kahin
qardaşları və Şealtiel oğlu Zerubbabillə qardaşları İsrailin Allahının
qurbangahını qurdular ki, Allah adamı Musanın Qanununda yazıldığı
kimi üstündə yandırma qurbanları təqdim edilsin. 3 [g] Ətrafda yaşayan
xalqlardan qorxmalarına baxmayaraq, qurbangahı əvvəlki bünövrə
üzərində qurdular. Sonra onun üzərində səhər-axşam Rəbbə yandırma
qurbanları təqdim etdilər. 4 [h] Yazıya görə Çardaqlar bayramı keçirdilər
və qaydaya görə günbəgün müəyyən miqdarda gündəlik yandırma

---

[c] **2:69** *Darik* – qızıl sikkə. [d] **2:70** 1Saln. 9:2; Neh. 11:3 [e] **3:1** Neh. 8:1 [f] **3:2** Çıx. 27:1
[g] **3:3** Say. 28:1-8 [h] **3:4** Say. 29:12-38

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qurbanları təqdim etdilər. 5 [i] Sonra daimi yandırma qurbanları verdilər.
Təzə Ay mərasimlərinin, eləcə də Rəbbin təqdis etdiyi bütün bayramların
təqdimlərini və hamının könüllü olaraq Rəbbə etdiyi təqdimləri verdilər.
6 Rəbbin məbədinin bünövrəsinin qoyulmamasına baxmayaraq, onlar
yeddinci ayın birinci günündə Rəbbə yandırma qurbanları təqdim
etməyə başladılar.

Məbədin bünövrəsinin qoyulması

7 Daşyonanlarla dülgərlərə pul verdilər. Fars padşahı Kirdən izin
aldıqlarına görə Livandan dəniz yolu ilə Yafoya sidr ağacları gətirmələri
üçün Sidonlularla Surlulara yemək-içmək və zeytun yağı verdilər.
8 Allahın evinə, Yerusəlimə gəlişlərinin ikinci ilinin ikinci ayında
Şealtiel oğlu Zerubbabil və Yosadaq oğlu Yeşua ilə digər qardaşları
– kahinlər, Levililər, əsirlikdən Yerusəlimə qayıdanların hamısı
işə başladılar. İyirmi və ondan yuxarı yaşda olan Levililəri Rəbbin
məbədinin tikinti işinə nəzarətçi təyin etdilər. 9 Levililərdən Yeşua və
övladları ilə qardaşları, Hodavya [j] nəslindən törənən Qadmiellə övladları,
Xenadad övladları, nəvələri və qardaşları Allahın evində işləyənlərə
nəzarət etdilər. 10 [k] Bənnalar Rəbbin məbədinin təməlini qoyan zaman
İsrail padşahı Davudun qoyduğu qaydaya əsasən kahinlər xüsusi libas
geyinib əllərindəki kərənaylarla, Asəf övladlarından olan Levililərsə
sinclərlə Rəbbə həmd etmək üçün öz yerlərini tutdular. 11 [l] Onlar Rəbbə
həmd və şükür edib növbə ilə Onu tərənnüm edərək belə deyirdilər:
«Rəbb yaxşıdır, çünki İsrailin üzərində məhəbbəti əbədidir». Onlar Rəbbə
həmd edəndə bütün xalq ucadan qışqırdı, çünki Rəbb evinin bünövrəsi
qoyulmuşdu. 12 Əvvəlki məbədi görmüş bir çox qoca kahinlər, Levililər
və nəsil başçıları məbədin bünövrəsinin qoyulduğunu görəndə hönkürüb
ağladılar, bir çoxları isə sevincdən haray çəkdilər. 13 Xalq gurultulu
sevinc səsləri ilə ağlaşma səslərini bir-birindən ayıra bilmirdi, çünki
onların gurultu ilə qopan haray səsləri uzaqlarda eşidilirdi.

Samariyalılar məbəd tikintisinə mane olur

4 1 Yəhudalıların və Binyaminlilərin düşmənləri eşitdilər ki,
sürgündən qayıdanlar İsrailin Allahı Rəbb üçün məbəd tikirlər. 2 [m]
Onlar Zerubbabilə və nəsil başçılarına yaxınlaşıb belə dedi: «Qoy biz də
sizinlə bərabər bu məbədi tikək, çünki biz də sizin kimi Allahınıza sitayiş
edirik. Bizi buraya gətirən Aşşur padşahı Esar-Xaddonun dövründən bəri
sizin Allaha qurban təqdim edirik». 3 Lakin Zerubbabil, Yeşua və İsrailin

---

[i] **3:5** Say. 28:11–29:39 [j] **3:9** *Hodavya* – ibrani mətnində *Yəhuda* yazılmışdır. Bax: Ezr. 2:40, Neh. 7:43. [k] **3:10** 1Saln. 25:1 [l] **3:11** 1Saln. 16:34; 2Saln. 5:13; 7:3; Zəb. 100:5; 106:1; 107:1; 118:1; 136:1; Yer. 33:11 [m] **4:2** 2Pad. 19:37; Yeş. 37:38

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

digər nəsil başçıları onlara belə dedilər: «Allahımızın evini qurmaq üçün
sizin bizimlə heç bir ortaq işiniz yoxdur. Biz özümüz əlbir olaraq Fars
padşahı Kirin əmrinə əsasən İsrailin Allahı Rəbbə məbəd tikəcəyik».
4 Onda bu ölkənin xalqı Yəhuda xalqının əllərini işdən soyutmaqla tikinti
işində onlara əziyyət verdi. 5 Bu xalq Yəhudilərin məqsədlərini boşa
çıxarmaq üçün Fars padşahları olan Kirin dövründən Daranın dövrünə
qədər onlara qarşı çıxaraq özlərinə muzdla məsləhətçilər tutdu. 6 [n] Onlar
Axaşveroş padşah olanda, onun hökmranlığının başlanğıcında Yəhuda və
Yerusəlimdə yaşayanların əleyhinə bir ittiham məktubu yazdılar.
7 Fars padşahı Artaxşastanın[j] dövründə Bişlam Mitredat, Taveel və
digər yoldaşları padşah Artaxşastaya məktub yazdı. Məktub Arami
dilində yazılaraq[p] tərcümə edildi.
8 Sərkərdə Rexum və mirzə Şimşay padşah Artaxşastaya Yerusəlimi
ittiham edən bir məktub yazdı. 9 Sonra məktuba sərkərdə Rexumla
mirzə Şimşay və qalan yoldaşları, hakimlər, əmirlər, qulluqçular,
Farslar, Ereklilər, Babillilər, Şuşanlılar, yəni Elamlılar, 10 böyük və şanlı
Aşurbanipalın[q] sürgün edib Samariya şəhərlərində və Fərat çayının qərb
torpaqlarında yerləşdirdiyi başqa xalqlar imza qoydular.
11 Padşah Artaxşastaya göndərdikləri məktubun surəti belədir:
«Padşah Artaxşastaya
Fərat çayının qərb torpaqlarında yaşayan qullarından.
12 Padşaha məlum olsun ki, sizin yanınızdan qayıdan Yəhudilər
bizim yanımıza – Yerusəlimə gəlib bu pis, üsyankar şəhəri bərpa
edirlər. Divarları hörüb qurtardılar və binaların təməlini bərpa
etdilər. 13 Padşaha məlum edirik ki, əgər bu şəhər bərpa edilərsə,
divarları hörülüb qurtararsa, onlar sənə vergi, xərac və gömrük
verməyəcəklər. Bununla da padşahın gəlirinə böyük ziyan
dəyəcək. 14 Əgər indi bu sarayın duzu ilə dolanırıqsa, gözümüz
önündə padşaha ziyan dəyməsini görmək bizə yaraşmaz. Ona görə
də padşaha bu xəbəri göndərib belə məlum edirik: 15 qoy ata-
babalarının dəftərxanası axtarılsın. Qeyd kitablarında bu şəhər
haqqında məlumat tapanda biləcəksiniz ki, bu şəhər həm üsyankar,
həm də padşahlar və dövlətlər üçün zərərlidir. Qədimdən bəri oradan
həmişə xəyanət törəyib və bunun üçün şəhər xarabaya çevrilib.
16 Padşaha məlum edirik ki, əgər bu şəhər bərpa edilərsə və divarları
tikilib qurtararsa, sənin Fərat çayının qərb torpaqlarında payın
olmayacaq».
17 Padşah belə cavab göndərdi:

---

[n] **4:6** Est. 1:1 [j] **4:7** *Artaxşasta* – Azərbaycanda indiki tarixi ədəbiyyatlarda Artakserks.
[p] **4:7** 4:8–6:18-ə qədər mətn o dövrün rəsmi dili olan arami dilində yazılmışdır.
[q] **4:10** *Aşurbanipal* – arami mətnində *Osnappar.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Sərkərdə Rexuma, mirzə Şimşaya və Samariya ilə Fərat çayının
digər qərb torpaqlarında yaşayan yoldaşlarına salamlar!
18 Bizə göndərdiyiniz məktub hüzurumda tərcümə edildi. 19 Ona
görə mən əmr verdim və əmrimə əsasən istintaq aparıldı. Bu şəhərin
sakinlərinin qədimdən bəri padşahlara qarşı üsyan qaldırması
təsdiq olundu. Üsyankarlıq və xəyanət bu şəhərin daxilindən baş
qaldırıb. 20 O zaman Yerusəlimi idarə edən qüdrətli padşahlar var
idi. Fərat çayının qərbindəki bütün torpaqlar üzərində bu padşahlar
hökmranlıq edirdilər. Buranın əhalisi isə onlara xərac, vergi və
gömrük verirdi. 21 İndi əmr verin, bu adamlar işi dayandırsınlar və
mən əmr verənə qədər bu şəhəri bərpa etməsinlər. 22 Bu işə etinasız
yanaşmaqdan çəkinin. Niyə şər artıb padşahlığıma ziyan vursun?»
23 Padşah Artaxşastanın məktubunun surəti Rexumla mirzə Şimşayın
və yoldaşlarının qarşısında oxunanda onlar tələsik Yerusəlimə
Yəhudilərin yanına getdilər. Onların işini zorla, güclə dayandırdılar.
24 Beləliklə, Yerusəlimdəki Allah evinin tikinti işi dayandırıldı və bu iş
Fars padşahı Daranın hökmranlığının ikinci ilinə qədər ləngidi.

Tikintinin davam etdirilməsi

5 1 [r] Peyğəmbərlərdən peyğəmbər Haqqayla İddo oğlu Zəkəriyyə
Yəhudada və Yerusəlimdə yaşayan Yəhudilərə İsrail Allahının adı
ilə peyğəmbərlik etdi. 2 [s] [t] O zaman Şealtiel oğlu Zerubbabil və Yosadaq
oğlu Yeşua işə başlayaraq Yerusəlimdəki Allah evinin tikintisini davam
etdirdilər. Allahın peyğəmbərləri də onlarla idi və onlara kömək etdi.
3 O vaxtlar Fərat çayının qərb torpaqlarının valisi olan Tattenay,
Şetar-Boznay və yoldaşları onların yanına gəlib dedi: «Bu məbədi bərpa
etmək və tikintisini qurtarmaq üçün sizə kim icazə verib?» 4 Onda biz
onlara bu binanı tikənlərin adlarını bildirdik. 5 Allahın nəzəri Yəhudi
ağsaqqallarının üzərinə yönəlmişdi. Ona görə bu işin sorağı Daraya
çatana və bu barədə məktubla cavab qayıdanadək onlar Yəhudilərin işini
dayandırmadılar.
6 Fərat çayının qərb torpaqlarının valisi Tattenay, Şetar-Boznay və
yoldaşları, Fərat çayının qərb torpaqlarındakı məmurlar padşah Daraya
bu surətdə məktub yolladı. 7 Ona yolladıqları məktubda belə yazılmışdı:
«Padşah Daraya böyük ehtiramla salamlar!
8 Padşaha məlum olsun ki, biz Yəhuda vilayətindəki böyük Allahın
məbədinə getdik. Məbəd böyük daşlardan tikilmiş, divarların
içərisinə dirəklər qoyulmuşdur. Bu iş səylə görülərək uğurla idarə
edilir. 9 O zaman oranın ağsaqqallarından soruşub belə dedik: “Bu
məbədi bərpa etmək və tikintisini qurtarmaq üçün sizə kim icazə

---

[r] **5:1** Ezra 6:14; Haq. 1:1; Zək. 1:1 [s] **5:2** Haq. 1:12; Zək. 4:6-9 [t] **5:2** Zək. 3:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

verib?” 10 Həm də onlardan bu işin başçılarının adını soruşduq ki,
bunları yazaraq sizə bildirək.
11 Onlar bizə belə cavab verdilər:
“Biz göylərin və yerin Allahının qullarıyıq. Bundan bir çox il
əvvəl tikilən məbədi bərpa edirik. Vaxtı ilə oranı İsrailin böyük
padşahı tikib başa çatdırmışdı. 12 [u] Lakin atalarımız göylərin
Allahını qəzəbləndirdiyi üçün Allah onları Babil padşahı Xaldeyli
Navuxodonosora təslim etdi. O da bu məbədi xarabaya çevirdi
və xalqını Babilə əsir apardı. 13 [v] Lakin Babil padşahı Kirin
hakimiyyətinin birinci ilində padşah Kir Allah evinin bərpası
üçün əmr verdi. 14 Həmçinin Yerusəlimdəki Allah evindən
Navuxodonosorun götürüb Babil məbədinə apardığı qızıl və gümüş
qabları padşah Kir Babildəki məbəddən çıxartdı. Onları vali təyin
etdiyi Şeşbassar adlı bir adama verərək dedi: 15 ‹Bu əşyaları götürüb
get, Yerusəlimdəki məbədə qoy. Allahın evi qoy öz yerində bərpa
olunsun›. 16 O zaman həmin Şeşbassar gəlib Yerusəlimdəki Allah
evinin təməlini qoydu. O zamandan indiyə qədər bu məbəd tikilir,
lakin hələ tamamlanmayıb”.
17 İndi padşahın xoşuna gələrsə, qoy Babil sarayındakı dəftərxana
axtarılaraq Yerusəlimdəki Allah evinin bərpası üçün padşah Kirin
verdiyi əmr üzə çıxarılsın. Sonra isə bu iş barədə padşah öz iradəsini
bizə bildirsin».

Dara Kirin fərmanını təsdiq edir

6 1 O zaman padşah Daranın verdiyi əmrə əsasən Babil xəzinəsində
olan dəftərxana axtarıldı. 2 Midiya vilayətində olan Ekbatana
qalasında bir tumar tapıldı. Bu tumarda belə qeyd edilmişdi:
3 «Padşah Kirin hökmdarlığının birinci ilində Allahın
Yerusəlimdəki məbədi barədə Kir belə əmr verib: “Bu məbəd –
qurbanlar təqdim edilən bu yer əvvəlki bünövrəsi üzərində bərpa
edilsin. 4 Üç cərgə böyük daş, bir cərgə təzə dirək qoyulmaqla altmış
qulac hündürlükdə və altmış qulac uzunluqda olsun. Bu işin bütün
xərci padşah xəzinəsindən ödənilsin. 5 Həm də Yerusəlimdəki Allah
evindən Navuxodonosorun çıxarıb Babilə gətirdiyi qızıl və gümüş
qablar geri qaytarılsın. Bunların hamısı öz yerinə, Yerusəlimdə olan
məbədə aparılsın. Onları Allahın evinə qoyun”.

6 Ona görə Fərat çayının qərb torpaqlarının valisi Tattenay, Şetar-
Boznay və yoldaşları – Fərat çayının qərb torpaqlarındakı məmurlar
qoy indi oradan uzaqlaşsın, 7 Allah evinin işinə qarışmasınlar.

---

[u] **5:12** 2Pad. 25:8-12; 2Saln. 36:17-20; Yer. 52:12-15 [v] **5:13** Ezra 1:2-11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yəhudilərin valisi və Yəhudilərin ağsaqqalları Allahın evini öz
yerində bərpa etsinlər. 8 Mən əmr edirəm ki, Allahın bu evinin
bərpasında Yəhudilərin bu ağsaqqallarına kömək edəsiniz, işlərinin
dayandırılmaması üçün bu adamların xərci mütləq padşah
xəzinəsindən, Fərat çayının qərb torpaqlarından yığılan vergilərdən
ödənilsin. 9 Göylərin Allahına yandırma qurbanları vermək üçün hər
gün ehtiyaclarına görə cavan buğalar, qoç və quzular, Yerusəlimdəki
kahinlərin istədiyi miqdarda buğda, duz, şərab, zeytun yağı
əskik edilmədən onlara verilsin. 10 Onlar göylərin Allahına xoş
ətirli qurbanlar versinlər və buna görə padşahla övladları üçün
dua etsinlər ki, canları sağ olsun. 11 Əmr edirəm ki, bu fərmanı
dəyişdirən adamın evindən bir dirək çıxarıb dik basdırılsın və həmin
adam bu dirəkdən asılsın. Qoy belə ev xarabalığa çevrilsin. 12 Bu
məbədi isminə məskən edən Allah bu fərmanı dəyişdirməyə cəhd
edən və Yerusəlimdəki məbədin dağılmasını istəyən hər padşahı
və xalqı yox etsin. Mən Dara əmr edirəm, əmrim sözsüz yerinə
yetirilsin».

Allahın evinin təqdisi

13 O zaman Fərat çayının qərb torpaqlarının valisi Tattenay, Şetar-
Boznay və yoldaşları padşah Daranın göndərdiyi bu əmri alan kimi ona
əməl etdilər. 14 [w] Yəhudilərin ağsaqqalları tikintini davam etdirdilər və
peyğəmbər Haqqay ilə İddo oğlu Zəkəriyyənin peyğəmbərlik sözlərinə
əsasən onların işləri uğurlu gedirdi. İsrail Allahının buyruğuna görə Fars
padşahları Kir, Dara və Artaxşastanın əmri ilə məbədi tikib qurtardılar.
15 Məbəd padşah Daranın hakimiyyətinin altıncı ili, Adar ayının üçündə
başa çatdı.
16 İsrail övladları – kahinlər, Levililər və sürgündən qayıdanların
hamısı bu Allah evinin təqdis mərasimini sevinclə qeyd etdilər. 17 Allahın
evinin təqdisi üçün yüz buğa, iki yüz qoç, dörd yüz quzu və bütün İsrail
üçün qəbilələrinin sayına görə günah qurbanı olaraq on iki təkə təqdim
etdilər. 18 Yerusəlimdə Allaha xidmət üçün Musanın Kitabında yazıldığı
kimi kahinləri öz dəstələrində və Levililəri öz bölmələrində düzdülər.

Pasxa bayramının keçirilməsi

19 [x] Sürgündən qayıdanlar Pasxa bayramını birinci ayın on dördündə
keçirdilər. 20 Çünki kahinlərlə Levililər bir nəfər kimi özlərini pak
etdikləri üçün təmiz idilər. Levililər bütün sürgündən qayıdanlar üçün,
kahin qardaşları və özləri üçün Pasxa qurbanı kəsdilər. 21 Sürgündən
qayıdan İsrail övladları və İsrailin Allahı Rəbbə sitayiş etmək üçün

---

[w] **6:14** Ezra 5:1; Haq. 1:1; Zək. 1:1 [x] **6:19** Çıx. 12:1-20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

özlərini ətraf millətlərin murdarlığından təcrid edənlərin hamısı qurban
əti yedilər. 22 Yeddi gün sevinclə Mayasız Çörək bayramı keçirdilər, çünki
onları sevindirən Rəbb idi. Rəbb İsrail Allahının evinin bərpasına kömək
etmək üçün Aşşur padşahının ürəyində meyl yaratmışdı.

Ezranın Yerusəlimə gəlməsi

7 1 Bu işlərdən sonra Fars padşahı Artaxşastanın dövründə başçı
kahin Harun oğlu Eleazar oğlu Pinxas oğlu Avişua oğlu 2 Buqqi
oğlu Uzzi oğlu 3 Zerahya oğlu Merayot oğlu Azarya oğlu Amarya oğlu
4 Axituv oğlu Sadoq oğlu Şallum oğlu 5 Xilqiya oğlu Azarya oğlu Seraya
oğlu Ezra Babildən çıxdı. 6 Babildən gələn bu Ezra İsrailin Allahı Rəbbin
Musaya verdiyi Qanunu yaxşı bilən ilahiyyatçı idi. Allahı Rəbbin əli onun
üzərində olduğuna görə padşah Ezranın istədiyi hər bir şeyi vermişdi.
7 Padşah Artaxşastanın hakimiyyətinin yeddinci ilində İsrail
övladlarından, kahinlərdən, Levililərdən, ilahiçilərdən, məbəddəki
qapıçılardan və qulluqçulardan bəziləri Yerusəlimə qayıtdı. 8 Ezra
Yerusəlimə çatanda Artaxşastanın hökmdarlığının yeddinci ilinin beşinci
ayı idi. 9 O, birinci ayın birinci günündə Babildən yola düşüb beşinci ayın
birində Yerusəlimə çatdı, çünki Allahın mərhəmətli əli onun üzərində idi.
10 Ezra özünü Rəbbin Qanununu tədqiq və tətbiq etməyə, İsraildə qayda-
qanunları öyrətməyə həsr etmişdi.

Padşah Artaxşastanın Ezraya verdiyi məktub

11 Rəbbin əmrlərini və İsrailə buyurduğu qanunları öyrədən ilahiyyatçı,
kahin Ezraya padşah Artaxşasta bu məzmunda məktub vermişdi:
12 «Padşahlar[y] padşahı Artaxşastadan göylərin Allahının
qanunlarını öyrədən kahin Ezraya bildiriş:
13 İndi mən əmr edirəm ki, padşahlığımda olan İsrail xalqından,
kahinlərdən, Levililərdən könüllü olaraq Yerusəlimə getmək istəyən
hər kəs sənin lə getsin. 14 İndi sən padşahla yeddi məsləhətçisi
tərəfindən əlində olan Allahın Qanununa əsasən Yəhuda və
Yerusəlimdəki vəziyyəti öyrənmək üçün göndərilirsən. 15 Yerusəlimi
məskəni edən İsrailin Allahına padşah və məsləhətçilərinin könüllü
təqdim etdikləri qızıl-gümüşü götür. 16 Xalqın və kahinlərin İsrailin
Allahının Yerusəlimdəki məbədinə könüllü surətdə verdikləri
hədiyyələrlə bərabər Babil vilayətinin hər tərəfindən yığacağın
qızıl-gümüşün hamısını götür. 17 Sonra bu pulla tez buğalar, qoçlar,
quzular, taxıl və şərab təqdimlərini alarsan. Onları Allahınızın
Yerusəlimdəki məbədinin qurbangahında təqdim edərsiniz. 18 Sən
və qardaşların qızıl-gümüşün qalan hissəsini Allahın iradəsinə

---

y **7:12** 7:12-26-ya qədər mətn arami dilində yazılmışdır.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

uyğun, istədiyin kimi istifadə edə bilərsiniz. 19 Allahının məbədində
ibadət zamanı işlətmək üçün sənə qaytarılan qabları isə Yerusəlim
Allahının hüzurunda təhvil ver. 20 Allahın məbədinə başqa nə lazım
olarsa, sən onu padşah xəzinəsindən ödə.
21 Mən padşah Artaxşasta Fərat çayının qərb torpaqlarının bütün
xəzinədarlarına əmr edirəm ki, göylər Allahının Qanununun
ilahiyyatçısı, kahin Ezranın hər istəyini diqqətlə yerinə yetirin.
22 Yüz talanta qədər gümüş, yüz kora qədər buğda, yüz bata
qədər şərab, yüz bata qədər zeytun yağı və istədikləri qədər duz
verin. 23 Göylərin Allahının məbədi üçün, bu Allah tərəfindən hər
nə əmr olunarsa, yerli-yerində ona əməl edilsin. Niyə padşahın
və övladlarının ölkəsi qəzəbə düçar olsun? 24 Sizə bildiririk
ki, kahinlərdən, Levililərdən, ilahiçilərdən, bu Allah evinin
qapıçılarından, qulluqçularından, digər xidmətçilərindən xərac, vergi
və gömrük istəməyə izin yoxdur.
25 Sən Ezra Allahın sənə verdiyi müdrikliyə görə orada hakimlər və
qazilər təyin et. Qoy onlar Fərat çayının qərbində olan bütün xalqa
– sənin Allahının qanunlarını bilənlərin hamısına hökm etsinlər.
Bilməyənləri də sən öyrətməlisən. 26 Sənin Allahının qanununa və
padşahın qanununa əməl etməyən adam mütləq ölüm, sürgün, əmlak
müsadirəsi yaxud həbs cəzaları ilə cəzalansın».
27 Atalarımızın Allahı Rəbbə alqış olsun ki, padşahın qəlbində Rəbbin
Yerusəlimdə olan məbədinə belə hörmət göstərmək istəyini yaratdı.
28 Rəbb padşahın, onun məsləhətçilərinin və bütün güclü rəislərinin
mənə yaxşı münasibətini yaratdı. Üzərimdə olan Allahım Rəbbin əlindən
qüvvət alaraq mənimlə bərabər getmək üçün İsrailin başçılarından
bəzilərini yanıma topladım.

Ezranın yol yoldaşlarının siyahısı

8 1 Artaxşastanın padşahlığı zamanı mənimlə bərabər Babildən
gələn və adları qeyd edilmiş nəsil başçıları bunlardır: 2 Pinxas
övladlarından Gerşom, İtamar övladlarından Daniel, Davud
övladlarından Xattuş, 3 Şekanya nəslindən, Paroş övladlarından,
Zəkəriyyə və onunla bir nəsildən qeydə alınan yüz əlli kişi. 4 Paxat-Moav
övladlarından Zerahya oğlu Elyehoenay və onunla bərabər iki yüz kişi.
5 Şekanya övladlarından Yaxazielin oğlu və onunla bərabər üç yüz kişi.
6 Adin övladlarından Yonatan oğlu Eved və onunla bərabər əlli kişi.
7 Elam övladlarından Atalya oğlu Yeşaya və onunla bərabər yetmiş kişi.
8 Şefatya övladlarından Mikael oğlu Zevadya və onunla bərabər səksən
kişi. 9 Yoav övladlarından Yexiel oğlu Avdiya və onunla bərabər iki
yüz on səkkiz kişi. 10 Şelomit övladlarından Yosifyanın oğlu və onunla
bərabər yüz altmış kişi. 11 Bevay övladlarından Bevay oğlu Zəkəriyyə və

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

onunla bərabər iyirmi səkkiz kişi. 12 Azqad övladlarından Haqqatan oğlu
Yoxanan və onunla bərabər yüz on kişi. 13 Adoniqamın Elifelet, Yeiel,
Şemaya adlı sonuncu oğulları və onlarla bərabər altmış kişi. 14 Biqvay
övladlarından Utay, Zakkur və onlarla bərabər yetmiş kişi.

Yerusəlimə qayıdış

15 Onları Ahavaya tərəf axan çayın yanına yığdım və üç gün
orada qaldıq. Mən orada xalqla kahinləri yoxladım, lakin orada Levi
övladlarından heç kimi tapa bilmədim. 16 Başçılardan Eliezeri, Arieli,
Şemayanı, Elnatanı, Yarivi, Elnatanı, Natanı, Zəkəriyyəni, Meşullamı,
savadlılardan Yoyarivi və Elnatanı çağırtdırdım. 17 Sonra onları Kasifya
deyilən yerdə başçılıq edən İddonun yanına göndərdim. Allahımızın
məbədinə xidmət edən adamları bizə gətirmək üçün Kasifya deyilən
yerdə İddoya və məbəd qulluqçuları olan qardaşlarına nə deyəcəklərini
öyrətdim. 18 Allahımızın mərhəmətli əli üzərimizdə olduğuna görə İsrail
oğlu Levi oğlu Maxli övladlarından zəkalı bir adam olan Şerevya ilə
oğulları və soydaşlarından on səkkiz nəfəri, 19 Haşavyanı, onunla bərabər
Merari övladlarından Yeşayanı və qardaşları ilə onların övladlarından
iyirmi nəfəri, 20 Levililərə kömək etmək üçün Davudla başçılarının təyin
etdikləri məbəd qulluqçularından iki yüz iyirmi nəfəri bizə gətirdilər.
Onların hamısı adbaad qeyd olunmuşdu.
21 Allahımızın qarşısında özümüzü aşağı tutub Ondan özümüz,
övladlarımız və bütün malımız üçün təhlükəsiz yol diləməkdən ötrü
Ahava çayı yanında oruc elan etdim. 22 Çünki düşmənə qarşı yolda
bizə kömək etmək üçün padşahdan əsgər və atlılar istəməyə utanırdım,
həm də padşaha belə söyləmişdik: «Allahımızın əli yaxşılıq etmək üçün
Ona etiqad edənlərin üzərindədir. Lakin Ondan dönənlərə Öz gücünü
və qəzəbini göstərir». 23 Elə buna görə də biz oruc tutub Allahımıza
yalvardıq. O bizim duamızı qəbul etdi.
24 Kahinlərin rəhbərləri arasından on iki nəfəri – Şerevya, Xaşavya ilə
onların on nəfər soydaşını seçdim. 25 Padşahın, məsləhətçilərinin, rəislərinin
və orada olan bütün İsraillilərin Allahımızın məbədi üçün təqdim etdikləri
qızıl və gümüşlə bərabər əşyaları da çəkib onlara verdim. 26 Onların əlinə
altı yüz əlli talant gümüş, yüz talant gümüş əşya, yüz talant qızıl, 27 min
dariklik dəyəri olan iyirmi qızıl boşqab və qızıl qədər qiymətli olan parlaq
misdən iki gözəl qabı da çəkib verdim. 28 Onlara dedim: «Siz Rəbbin
müqəddəslərisiniz, bu əşyalar da müqəddəsdir. Bu qızılla gümüş atalarınızın
Allahı Rəbbə edilən könüllü təqdimdir. 29 Diqqətli olun! Onları kahinlərin
rəhbərləri, Levililər və İsrailin nəsil başçıları qarşısında Yerusəlimdəki
Rəbbin məbədinin otaqlarında çəkib təhvil verənə qədər qoruyun».
30 Kahinlərlə Levililər çəkilmiş qızıl və gümüşlə qabları Yerusəlimə,
Allahımızın məbədinə aparmaq üçün götürdülər.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

31 Yerusəlimə getmək üçün Ahava çayı sahilindən birinci ayın on ikinci
günü köçdük. Allahımızın əli üzərimizdə idi və bizi düşmənin əlindən,
yolumuzdakı pusqulardan qurtardı. 32 Biz Yerusəlimə çatıb orada üç gün
qaldıq. 33 Dördüncü gün isə Allahımızın məbədində qızıl-gümüş əşyaları
çəkib kahin Uriyanın oğlu Meremotun əlinə verdik. Pinxas oğlu Eleazar,
habelə Levililərdən olan Yeşua oğlu Yozavad və Binnuy oğlu Noadya da
onunla idi. 34 Əşyaların hamısı sayla, çəki ilə təhvil verilində bütün çəki
miqdarı yazıldı.
35 Bütün İsrail üçün sürgündən qayıdanlar İsrailin Allahına yandırma
qurbanı olaraq on iki buğa, doxsan altı qoç, yetmiş yeddi quzu və günah
qurbanı olaraq on iki təkə təqdim etdilər. Bunların hamısı Rəbbə təqdim
edilən yandırma qurbanları idi. 36 Sonra onlar padşahın əmrlərini
padşahın canişinlərinə və Fərat çayının qərb tərəfindəki valilərinə
verdilər. Onlar da xalqa və Allahın evinə kömək etdilər.

Ezranın tövbə duası

9 1 Bu işlər qurtarandan sonra rəhbərlər mənə yaxınlaşıb dedilər:
«Kahinlərlə Levililər daxil olmaqla İsrail xalqı ətraflarındakı
xalqların – Kənanlıların, Xetlilərin, Perizlilərin, Yevusluların,
Ammonluların, Moavlıların, Misirlilərin, Emorluların iyrənc adətlərinə
uyub özlərini onlardan fərqləndirməyiblər. 2 Belə ki onlar özlərinə və
oğullarına ətraflarındakı xalqların qızlarından alıblar. Bununla müqəddəs
xalq başqa xalqlarla qarışıb. Rəhbərlərlə məmurlar bu xəyanətə ilk yol
açmışlar». 3 Mən bu sözü eşidəndə paltarımla cübbəmi cırıb saç-saqqalımı
yolaraq çarəsiz oturdum. 4 Sürgündən qayıdanların bu xəyanətinə görə
İsrail Allahının sözlərindən lərzəyə gələnlərin hamısı yanıma yığıldı.
Mən axşam qurbanı təqdim edilənə qədər çaşqın-çaşqın oturdum.
5 Axşam qurbanı vaxtı pərişan halda ayağa qalxdım. Paltarım və
cübbəm cırıq idi. Dizüstü oturub əllərimi Allahım Rəbbə açıb 6 belə dua
etdim:
«Ey Allahım, utanıram! Üzümü Sənə – Allahıma qaldırmağa xəcalət
çəkirəm, çünki təqsirlərimiz başımızdan aşıb, günahlarımız böyüyərək
göylərə çatıb. 7 Atalarımızın dövründən bu günə qədər böyük günah
içindəyik. Ona görə də hər zaman bugünkü kimi biz, padşahlarımız,
kahinlərimiz təqsirlərimiz üzündən yadelli padşahlara təslim edilib
qılınca, əsirliyə, talana, rüsvayçılığa düçar olduq. 8 İndi isə bizə Allahımız
Rəbb tərəfindən ani olaraq mərhəmət göstərildi. Əsirlikdən qurtulub
sağ qalan bir neçə adamı Allahımız bizim üçün saxladı. Müqəddəs
məkanında bizə möhkəm bir yer verdi ki, gözümüzə nur versin, bizi
köləlikdən qurtarıb bir az həyata qovuşdursun. 9 Axı biz köləyik, lakin
Allahımız bizi köləlikdə qoymadı. Bizi Allahımızın məbədini bərpa
etmək, onun xarabalıqlarını abad etmək üçün Yəhuda ilə Yerusəlimdə

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

özümüzə divar çəkməyə ruhlandırdı. Ona görə də Fars padşahlarının
gözündə bizə qarşı lütf yaratdı.
10 Ey Allahımız, daha nə deyə bilərik? Çünki Sənin əmrlərini tərk
etmişdik. 11 Sən əmrlərini qulların peyğəmbərlər vasitəsilə verib dedin:
“Mülk olaraq almaq üçün getdiyiniz ölkə öz əhalisinin pozğunluğu ilə,
oranı başdan-başa dolduran iyrənc adətləri və murdarlıqları ilə çirkaba
batan ölkədir. 12 [z] [a] Buna görə də nə qızlarınızı onların oğullarına verin,
nə də qızlarından oğullarınıza alın. Əgər qüvvətli olmaq, bu torpağın
nemətlərini yemək istəyirsinizsə, heç vaxt onların salamatlığı və
firavanlığı üçün çalışmayın. Onda bu torpağı övladlarınıza irs olaraq
əbədi saxlayarsınız”.
13 Hər şey pis işlərimizdən və böyük günahlarımızdan ötrü başımıza
gəldi, lakin, ey Allahımız, Sən bizi təqsirlərimizin layiq olduğundan az
cəzalandırdın. Əsirlikdən qurtulub sağ qalan bir neçə adamı – bunları
bizə verdin. 14 Bundan sonra yenə əmrlərinimi pozaq? Belə iyrənc
işlər görən xalqlarla qohummu olaq? Biz qurtarana, sağ qalıb qurtula
bilməyənə qədər bizə qəzəblənməyəcəksənmi? 15 Ey İsrailin Allahı Rəbb,
Sən adilsən! Bugünkü kimi biz kiçik bir dəstə halında sağ qalmışıq.
Budur, Sənin qarşında günah içindəyik və buna görə heç birimiz Sənin
qarşında dayana bilmirik».

Yadellilərlə nikahın pozulması

10 1 Ezra Allah evinin qarşısında ağlayıb yerə sərilərək dua və
etiraf edərkən İsraillilərdən çox böyük bir camaat – kişilər,
qadınlar və uşaqlar onun yanına yığıldı. Xalq da acı-acı ağlayırdı. 2 Elam
övladlarından Yexiel oğlu Şekanya Ezraya müraciət edib dedi: «Biz
Allahımıza xəyanət edərək ətrafımızdakı xalqlardan yadelli arvadlar
aldıq. Buna baxmayaraq, hələ də İsraillilərin ümidi var. 3 Ağamızın
və Allahımızın əmri üzərində əsənlərin məsləhətinə görə bütün
belə arvadları və onlardan doğulanları ataq. Gəlin bunun üçün indi
Allahımızla əhd bağlayaq. Qoy bu Qanuna görə edilsin. 4 Qalx, çünki
bu işin məsuliyyətini daşıyan sənsən və biz də sənin ləyik. Ürəkli ol, işə
başla!»
5 Ezra ayağa qalxdı. Kahinlərin rəhbərlərinə, Levililərə və digər
İsraillilərə bu sözü yerinə yetirmələri üçün and içdirdi. Onlar da and
içdilər. 6 Ezra Allah evinin qarşısından ayrılıb Elyaşivin oğlu Yehoxananın
otağına girdi. Gecəni orada keçirib nə çörək yedi, nə də su içdi, çünki
sürgündən qayıdanların bu xəyanətinə görə yas tuturdu. 7 Yəhudada və
Yerusəlimdə sürgündən qayıdanların hamısına elan etdilər ki, Yerusəlimə
yığılsınlar. 8 Başçıların və ağsaqqalların məsləhətinə görə üç gün ərzində

---

[z] **9:12** Çıx. 34:11-16; Qanun. 7:1-5 [a] **9:12** Qanun. 23:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

buraya gəlməyən hər adamın bütün əmlakı müsadirə ediləcək və özü də
sürgündən qayıdan camaatın içərisindən çıxarılacaq.
9 Yəhudanın və Binyaminin bütün adamları üç gün ərzində Yerusəlimə
yığıldı. Bu doqquzuncu ayın iyirmisində oldu. Bütün xalq bu hadisədən,
həm də yağışdan ötrü əsə-əsə Allah evinin qarşısında, meydanda oturdu.
10 Kahin Ezra ayağa qalxıb onlara dedi: «Siz xəyanət etmisiniz. İsrailin
günahını daha da artıraraq yadelli arvadlar almısınız. 11 İndi atalarınızın
Allahı Rəbbə öz günahlarınızı etiraf edin və Onun iradəsini yerinə
yetirin. Ətrafınızdakı xalqlardan, yadelli arvadlardan ayrılın». 12 Bütün
camaat bərkdən cavab verib dedi: «Bəli, haqlısan, sənin sözlərinə əməl
etmək bizim borcumuzdur. 13 Amma yağış vaxtıdır, bayırda dayanmağa
taqətimiz yoxdur, xalq isə çoxdur. Bu iş bir-iki günün işi deyil. Çünki belə
əməllə günahımızı artırmışıq. 14 Qoy bütün xalqı rəhbərlərimiz təmsil
etsin. Bu işə görə Allahımızın coşan qəzəbi soyuyanadək şəhərlərimizdəki
hər yadelli arvad alan şəxs şəhər ağsaqqalları və hakimlərlə bərabər təyin
olunacaq vaxtda buraya gəlsin». 15 Buna qarşı yalnız Asahel oğlu Yonatan
və Tiqva oğlu Yaxzeya çıxdı. Meşullamla Levili Şabbetay da onlara
kömək etdi.
16 Sürgündən qayıdanlar bu sözə əməl etdi. Kahin Ezra hər nəsildən
nəsil başçısını seçib hamısının adını bəyan etdi. Onuncu ayın birində isə
oturub bu işi araşdırmağa başladılar. 17 Onlar birinci ayın birinci gününə
qədər yadelli arvad alanların hamısı barədə lazımi qərar çıxartdılar.
18 Kahin övladları arasında yadelli arvad alanlardan bunlar tapıldı:
Yosadaqın oğlu Yeşua övladlarından və qardaşlarından Maaseya Eliezer,
Yariv və Gedalya. 19 Onlar da arvadlarını boşayacaqlarına dair əlbir oldu
və öz təqsirlərinə görə təqsir qurbanı olaraq bir qoç təqdim etdi. 20 İmmer
övladlarından Xanani və Zevadya, 21 Xarim övladlarından Maaseya,
Eliya, Şemaya, Yexiel, Uzziya, 22 Paşxur övladlarından Elyoenay,
Maaseya, İsmail, Netanel, Yozavad və Elasa;
23 Levililərdən: Yozavad, Şimey, Qelaya, yəni Qelita, Petahya, Yəhuda
və Eliezer;
24 İlahiçilərdən: Elyaşiv, məbəd qapıçılarından Şallum, Telem və Uri;
25 Digər İsraillilərdən – Paroş övladlarından Ramya, İzziya, Malkiya,
Miyamin, Eleazar, Malkiya və Benaya; 26 Elam övladlarından Mattanya,
Zəkəriyyə, Yexiel, Avdi, Yeremot və Eliya; 27 Zattu övladlarından
Elyoenay, Elyaşiv, Mattanya, Yeremot, Zavad və Aziza; 28 Bevay
övladlarından Yehoxanan, Xananya, Zabbay, Atlay; 29 Bani övladlarından
Meşullam, Malluk, Adaya, Yaşuv, Şeal, Yeremot; 30 Paxat-Moav
övladlarından Adna, Kelal, Benaya, Maaseya, Mattanya, Besalel, Binnuy
və Menaşşe; 31 Xarim övladlarından Eliezer, İşşiya, Malkiya, Şemaya
və Şimeon, 32 Binyamin, Malluk, Şemarya; 33 Xaşum övladlarından
Mattenay, Mattata, Zavad, Elifelet, Yeremay, Menaşşe, Şimey; 34 Bani

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

övladlarından Maaday, Amram, Uel, 35 Benaya, Bedeya, Keluhi, 36 Vanya,
Meremot, Elyaşiv, 37 Mattanya, Mattenay, Yaasay, 38 Bani, Binnuy, Şimey,
39 Şelemya, Natan, Adaya, 40 Maknadvay, Şaşay, Şaray, 41 Azarel, Şelemya,
Şemarya, 42 Şallum, Amarya, Yusif; 43 Nevo övladlarından Yeiel, Mattitya,
Zavad, Zevina, Yadday, Yoel və Benaya.
44 Bu adamların hamısı yadelli arvad almışdı və bəzilərinin bu
arvadlardan uşaqları da var idi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

NEHEMYA

KİTABI

GİRİŞ

«Nehemya» Kitabı *«Salnamələr»* və *«Ezra»* Kitabları ilə sıx əlaqədədir. Kitabda yəhudilərin üçüncü hissəsinin sürgündən Yerusəlim şəhərinə qayıtmasından bəhs olunur. Kitabın baş qəhrəmanı olan Nehemya Fars padşahının sarayında yüksək vəzifə sahibi, həm də Allaha səmimi qəlblə bağlı bir şəxs idi. Nehemyanın qiymətli keyfiyyətlərindən biri də vaxtaşırı Allaha dua etməsi idi. O, çox fəal adam olduğuna görə sürgündən qayıdan həmvətənlərini ruhlandırıb onların ruhani həyatlarına istiqamət verirdi. Allah da vədlərinə sadiq qalıb Öz xalqına kömək edirdi.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:20 Yerusəlimə səyahət
3:1–6:19 Divarın tikilməsi
7:1-73 Siyahıyaalma
8:1–11:36 Xalqın ruhani oyanması
12:1-26 Kahinlərin və Levililərin siyahıya alınması
12:27-43 Divarın təqdis edilməsi
12:44-47 Məbəddə ibadətin bərpa olunması
13:1-31 Nehemyanın qayda-qanunu bərpa etməsi

Nehemyanın Yerusəlim üçün qayğısı

1 [1] Xakalya oğlu Nehemyanın sözləri:
Mən iyirminci ildə[a] Kislev ayında Şuşan qalasında olarkən
[2] qardaşlarımdan biri Xanani və Yəhudadan bəzi adamlar gəldi. Mən onlardan əsirlikdən qurtulub qayıdan Yəhudilərlə Yerusəlim şəhəri barəsində soruşdum. [3] Mənə belə dedilər: «Əsirlikdən qurtulub qayıdanlar orada – vilayətdə böyük məşəqqət və xəcalət içində yaşayır. Yerusəlimin

---

[a] **1:1** Fars padşahı Artaxşastanın hakimiyyətinin iyirminci ili nəzərdə tutulur.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

divarı dağıdılıb, darvazaları isə yandırılmışdır». 4 Bu sözləri eşitdikdə
oturub ağladım. Günlərlə yas tutdum və göylər Allahının önündə oruc
tutaraq dua edib belə dedim:

Nehemyanın duası

5 «Ey göylərin Allahı Rəbb! Səni sevənlərlə, əmrlərinə əməl edənlərlə
Öz əhdinə sadiq qalıb lütf göstərirsən. Ey böyük və zəhmli Allah!
6 Yalvarıram, mənə diqqətlə qulaq as. Qulların olan İsrail övladları
üçün gözlərini aç, Sənin önündə gecə-gündüz bu qulunun etdiyi duanı
dinlə. Mən, biz İsrail övladlarının Sənə qarşı etdiyimiz günahları etiraf
edirəm. Mən də, atalarım da günah etmişik. 7 Hüzurunda təqsirimiz
çoxdur. Qulun Musaya buyurduğun əmrlərə, qaydalara və hökmlərə əməl
etmədik. 8 [b] Yalvarıram, qulun Musaya "əgər xəyanət etsəniz, sizi xalqlar
arasına səpələyəcəyəm. 9 [c] Amma Mənə tərəf dönsəniz və əmrlərimi
tutub onlara əməl etsəniz, göylərin o başına qovulsanız belə, oradan
sizi toplayacağam. Adımı yaşatmaq üçün seçdiyim yerə gətirəcəyəm"
deyə buyurduğun sözlərini xatırla. 10 Onlar Sənin qulların və xalqındır.
Böyük qüvvətinlə və qüdrətli əlinlə onları Sən qurtardın. 11 Ya Xudavənd,
yalvarıram, bu qulunun duasına və Sənin adına ehtiram etməkdən zövq
alan qullarının duasına diqqətlə qulaq as! Yalvarıram, bu gün qulunun
işini uğurlu et, qoy padşahın gözündə lütf tapsın».
Mən o vaxt padşahın saqisi idim.

Artaxşastanın Nehemyanı Yerusəlimə göndərməsi

2 1 Padşah Artaxşastanın [d] hakimiyyətinin iyirminci ili, Nisan ayı
idi. Padşahın qarşısına şərab gətirildi. Mən şərab camını qaldırıb
ona verdim. O günə qədər mən heç vaxt onun hüzurunda kədərli
görünməmişdim. 2 Padşah mənə dedi: «Üzün niyə belə qəmlidir? Xəstə
olmasan da, hər halda ürəyin dərdlidir». Onda mən çox qorxdum. 3 [e]
Sonra padşaha dedim: «Padşah həmişə sağ olsun! Atalarımın dəfn
edildiyi yer, şəhərimiz xaraba qalıb, darvazaları yandırılıb. Bəs mən necə
kədərlənməyim?» 4 Padşah isə mənə dedi: «Sən məndən nə diləyirsən?»
Mən göylərin Allahına dua edərək padşaha dedim: 5 «Əgər padşaha bu xoş
gəlirsə və qulun sənin gözündə lütf tapıbsa, məni Yəhudaya, atalarımın
dəfn edildiyi şəhərə göndər ki, oranı bərpa edə bilim». 6 Mələkə də
padşahın yanında oturmuşdu. Padşah mənə dedi: «Bu səfərin nə qədər
çəkər? Nə vaxt qayıda bilərsən?» Məni göndərmək padşaha məqbul
oldu və mən qayıdacağım vaxtı müəyyən etdim. 7 Sonra mən padşaha
dedim: «Əgər padşaha xoş gəlirsə, Fərat çayının qərbindəki torpaqların

---

[b] **1:8** Lev. 26:33 [c] **1:9** Qanun. 30:4 [d] **2:1** *Artaxşasta* – Azərbaycanda indiki tarixi ədəbiyyatlarda Artakserks. [e] **2:3** 2Pad. 25:8-10; 2Saln. 36:19; Yer. 52:12-14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

valiləri üçün mənə namələr verilsin ki, Yəhudaya çatana qədər məni
vilayətlərindən keçirtsinlər. 8 Həm də padşahın meşə nəzarətçisi Asəfə
namə göndərilsin ki, məbədin yanındakı qala darvazalarına, şəhərin
divarına və iqamətgahıma tirlər düzəltmək üçün mənə ağac versin».
Allahın mərhəmətli əli üzərimdə olduğuna görə padşahdan nə istədimsə,
mənə verdi.
9 Fərat çayının qərbindəki valilərin yanına getdim və padşahın
namələrini verdim. Padşah mənimlə birgə ordu zabitləri ilə atlıları
da göndərmişdi. 10 Xoronlu Sanballat və Ammonlu məmur Toviya
İsrail övladlarının xeyrinə çalışan bir nəfərin gəldiyini eşitdikdə çox
hirsləndilər.

Nehemyanın dağılmış divarlara nəzər salması

11 Mən Yerusəlimə gəlib orada üç gün qaldım. 12 Gecə ikən qalxıb
özümlə bir neçə adam götürdüm. Yerusəlim üçün nə etmək barəsində
Allahımın ürəyimə göndərdiyi fikirləri heç kəsə açmadım. Mindiyimdən
başqa heç bir heyvan götürmədim. 13 Gecə Dərə darvazasından çıxıb
Əjdaha quyusuna və Peyin darvazasına doğru getdim, Yerusəlimin
dağıdılan divarına və yandırılan darvazalarına nəzər saldım. 14 Sonra
Çeşmə darvazasına və Padşah hovuzuna tərəf getdim, lakin mindiyim
heyvan o yerlərdən keçə bilmirdi. 15 Həmin gecə vadi boyunca çıxaraq
divarı gözdən keçirtdim. Sonra dönüb Dərə darvazasından girərək geri
qayıtdım. 16 Hökumət məmurları hara getdiyimi, nə etdiyimi bilmirdilər.
Çünki Yəhudilərə, kahinlərə, əyanlara, məmurlara və digər vəzifəlilərə
heç bir şey danışmamışdım.
17 Mən onlara dedim: «Düşdüyümüz bu pis vəziyyəti görürsünüz;
Yerusəlim xarabalığa çevrilmiş, darvazalarına isə od vurulmuşdur.
Gəlin Yerusəlimin divarını bərpa edək ki, bir daha rüsvayçılıq içərisində
qalmayaq». 18 Mən Allahın mərhəmətli əlinin üzərimdə olduğunu
bildirərək padşahın mənə dediyi sözləri onlara çatdırdım. Onlar belə
dedilər: «Gəlin qalxaq, buraları bərpa edək». Bu xeyirli iş üçün hamı əlbir
oldu.
19 Lakin Xoronlu Sanballat, Ammonlu məmur Toviya və Ərəb Geşem
bundan xəbər tutanda bizə xor baxaraq ələ salıb dedilər: «Bu nə işdir
tutursunuz? Yoxsa siz padşaha qarşı üsyan qaldırırsınız?» 20 Mən onlara
cavab verərək dedim: «Göylərin Allahı işimizi uğurlu edəcək. Onun
qulları olan bizlər qalxıb buranı bərpa edəcəyik. Sizin isə Yerusəlimdə nə
payınız, nə haqqınız, nə də adınız olacaq».

Divarı tikənlər

3 1 Baş kahin Elyaşiv ilə qardaşları qalxıb Qoyun darvazasını tikdilər.
Sonra onu təqdis edib qapı taylarını yerinə qoydular. Onlar Yüz

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qülləsindən Xananel qülləsinə qədər olan divarı təqdis etdilər. 2 Elyaşivin
yanındakı hissədə Yerixo sakinləri tikdilər. Onların yanında İmri oğlu
Zakkur tikdi.
3 Balıqlar darvazasını Hassenaa oğulları tikdi. Onlar tirləri yerinə
qoydular, qapı taylarını, rəzələrini və cəftələrini yerinə taxdılar.
4 Onların yanında isə Haqqos oğlu Uriya oğlu Meremot bərpa işləri gördü.
Meremotun yanında Meşezavel oğlu Berekya oğlu Meşullam bərpa işləri
gördü. Onların yanında da Baana oğlu Sadoq bərpa etdi. 5 Sadoqun
yanında Teqoa sakinləri bərpa işləri gördülər, amma oranın əsilzadələri
özlərinin Xudavəndinin işlərini görmək üçün qəddini əymədilər.
6 Köhnə darvazasını Paseah oğlu Yoyada və Besodya oğlu Meşullam
bərpa etdi. Onlar tirləri yerinə qoyub qapı taylarını, rəzələri və cəftələri
taxdılar. 7 Onların yanında Giveonlu Melatya, Meronotlu Yadon, Fərat
çayının qərbindəki torpaqların valisinin hökmünə tabe olan Giveon və
Mispa sakinləri bərpa işləri gördü. 8 Onların yanında da zərgərlərdən
Xarhaya oğlu Uzziel bərpa işləri gördü. Uzzielin yanında ətriyyatçılardan
biri olan Xananya bərpa işləri gördü. Onlar Yerusəlimi Geniş divara
qədər təzədən qurdular. 9 Onların yanındakı divarı Yerusəlim əyalətinin
yarı hissə rəisi Xur oğlu Refaya bərpa etdi. 10 Xarumaf oğlu Yedaya isə
onun yanında öz evinin qarşısında bərpa işləri gördü. Onunla yanaşı
Xaşavneya oğlu Xattuş bərpa işləri görürdü. 11 Xarim oğlu Malkiya və
Paxat-Moav oğlu Xaşşuv başqa bir sahəni və Sobalar Qülləsini bərpa etdi.
12 Malkiyanın və Xaşşuvun yanında Yerusəlim əyalətinin o biri yarısının
rəisi Halloxeş oğlu Şallum qızları ilə birgə bərpa işləri gördü.
13 Vadi darvazasını Xanun və Zanoah sakinləri bərpa etdi. Onlar
darvazanı təzədən tikib qapı taylarını, rəzələrini və cəftələrini yerinə
vurdular. Peyin darvazasına qədər min qulac məsafəyə divarı bərpa
etdilər.
14 Peyin Darvazasını Bet-Hakkerem əyalətinin rəisi Rekav oğlu Malkiya
bərpa etdi. Oranı təzədən tikib qapı taylarını, rəzələrini və cəftələrini
yerinə vurdu.
15 Çeşmə darvazasını Mispa əyalətinin rəisi Qal-Xoze oğlu Şallun bərpa
edərək oranı təzədən tikib üstünü örtdü və qapı taylarını, rəzələrini,
cəftələrini yerinə vurdu. O, Padşah bağçasının yanında Şelah hovuzunun
divarını da Davudun şəhərindən enən pilləkənə qədər bərpa etdi.
16 Şallundan sonra Bet-Sur əyalətinin yarı hissə rəisi Azbuq oğlu Nehemya
divarı Davudun qəbrinin qarşısına, hovuza və əsgər qışlasına qədər tikdi.
17 Ondan sonra isə Levililər Bani oğlu Rexumun rəhbərliyi altında bərpa
işləri gördülər. Rexumun yanında Qeila əyalətinin yarı hissə rəisi Xaşavya
öz əyaləti üçün bərpa işləri gördü. 18 Xaşavyadan sonra onların qardaşları,
Qaila əyalətinin yarı hissə rəisi Xenadad oğlu Binnuy bərpa işləri gördülər.
19 Onun yanında Mispa əyalətinin rəisi Yeşua oğlu Ezer silah anbarına

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

çıxan yolun qarşısından divarın küncünə qədər başqa sahəni bərpa etdi.
20 Onun yanında Zabbay oğlu Baruk divarın küncündən baş kahin Elyaşivin
evinin qapısına qədər olan başqa bir sahəni səylə bərpa etdi. 21 Ondan
sonra Haqqos oğlu Uriya oğlu Meremot, Elyaşivin evinin girişindən axırına
qədər bərpa etdi. 22 Ondan sonra isə o düzənlikdə yaşayan kahinlər
bərpa işləri gördülər. 23 Onlardan sonra Binyamin və Xaşşuv öz evlərinin
yanındakı sahəni bərpa etdilər. Onlardan sonra Ananya oğlu Maaseya
oğlu Azarya öz evinin yanındakı sahəni bərpa etdi. 24 Azaryadan sonra
Xenadad oğlu Binnuy Azaryanın evindən divarın künc-bucaqlarına qədər
olan sahəni bərpa etdi. 25 Uzay oğlu Palal divarın küncünün qarşısından və
padşahın yuxarı sarayından irəli çıxan mühafizəçilər həyətinin yanında
olan gözətçilik qülləsindən başlayaraq bərpa işləri gördü. Ondan sonra
Paroş oğlu Pedaya ilə 26 Ofeldə yaşayan məbəd qulluqçuları şərqə doğru Su
darvazasının qarşısını və gözətçi qülləsinə qədər sahəni bərpa etdilər.
27 Onların yanında Teqoa sakinləri böyük gözətçi qülləsindən Ofel
divarınadək olan başqa bir sahəni bərpa etdilər.
28 At darvazasının yuxarı hissəsində kahinlərdən hər biri öz evinin
qabağını bərpa etdi. 29 Kahinlərdən sonra İmmer oğlu Sadoq öz evinin
qabağını bərpa etdi. Ondan sonra Şərq qapısının gözətçisi Şekanya oğlu
Şemaya bərpa işləri gördü. 30 Ondan sonra Şelemya oğlu Xananya və
Salafın altıncı oğlu Xanun bir sahəni bərpa etdi. Xananya və Xanundan
sonra Berekya oğlu Meşullam öz evinin qarşısını bərpa etdi. 31 Ondan
sonra Malkiya adlı bir zərgər məbəd qulluqçularının və tacirlərin Nəzarət
darvazasının qarşısındakı binasına və divarın künc tərəfindəki otağa
qədər sahəni bərpa etdi. 32 Divarın künc tərəfindəki otağı ilə Qoyun
darvazasının arasını zərgərlər və tacirlər bərpa etdilər.

Düşmənlərin Yəhudilərə rişxənd etməsi

4 1 Sanballat divarı tikdiyimiz barədə eşidəndə qanı qaraldı,
qəzəbləndi və biz Yəhudilərə rişxənd etməyə başladı. 2 O,
soydaşlarının və Samariyalıların silahlı dəstəsinin qarşısında belə dedi:
«Bu yazıq Yəhudilər nə edirlər? Onlar buranı təzədən quracaqlarmı?
Onlar qurban kəsəcəklərmi? Görəsən bu işi bir gün bitirə biləcəklərmi?
Məgər yanmış viranəlikdən yenidən daşlar yaradacaqlar?» 3 Onun
yanında olan Ammonlu Toviya belə dedi: «Əgər tikdikləri daş divarın
üstünə bir tülkü çıxarsa, ora dağılacaq».

Nehemyanın dua ilə cavab verməsi

4 Eşit, ey Allahımız, çünki bizə xor baxırlar. Qoy həqarətləri öz
başlarına düşsün və əsir düşdükləri ölkədə talan olunsunlar! 5 Onların
günahını əfv etmə və qoy təqsirləri Sənin yadından çıxmasın! Axı onlar
bənnaları təhqir etdilər.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bərpa işlərinin davam etdirilməsi

6 Biz divarın bərpasını davam etdirdik və onun hər yeri hündürlüyünün
yarısına qədər bitişdirildi. Çünki xalq ürəkdən çalışırdı.
7 Sanballat, Toviya, Ərəblər, Ammonlular və Aşdodlular Yerusəlim
divarının bərpa işlərinin irəlilədiyini və dağıdılmış yerlərin tikildiyini
eşidəndə çox hirsləndilər. 8 Onların hamısı Yerusəlimə gəlib hücum etmək
və orada qarmaqarışıqlıq salmaq üçün əlbir oldu. 9 Lakin biz Allahımıza
dua etdik və divarın üstündə onların hədə-qorxusu qarşısında gecə-
gündüz gözətçilər qoyduq. 10 O zaman Yəhudalılar deyirdi: «İşləyənlər
taqətdən düşüb, töküntü isə çoxdur. Ona görə də biz bu divarı daha tikə
bilmərik».
11 Düşmənlərimiz isə dedilər: «Biz Yəhudilərin arasına girib onları
öldürək. Bu işi elə edək ki, kimsə nə görsün, nə də başa düşsün».
12 Onların yanında yaşayan Yəhudilər gəlib bizə on dəfə dedilər ki,
düşmənlər hər tərəfdən bizə hücum edəcək. 13 Buna görə də mən qılınclı,
nizəli, ox-kamanlı xalqı nəsilbənəsil divarın arxasındakı ən aşağıdakı
açıq yerlərə düzdüm. 14 Bu vəziyyəti görəndə mən qalxıb əyanlara,
hökumət məmurlarına və xalqın qalan hissəsinə belə dedim: «Onlardan
qorxmayın! Böyük və zəhmli Xudavəndi xatırlayın! Siz soydaşlarınız,
oğullarınız, qızlarınız, arvadlarınız və evləriniz uğrunda vuruşacaqsınız».
15 Düşmənlərimiz eşitdi ki, bu iş bizə məlum olub, çünki Allah onların
niyyətini boşa çıxarmışdı. Buna görə hamımız işimizə, divarın tikintisinə
qayıtdıq. 16 O gündən sonra adamlarımın yarısı tikintidə çalışdı. Yarısı
isə nizələri, qalxanları, ox-kamanlarını tutub zireh geydi. Rəislər bütün
divar tikən Yəhuda xalqının arxasında keşik çəkirdi. 17 Yük daşıyan
fəhlələr bir əli ilə iş görür, o biri əli ilə silah tuturdu. 18 Bənnaların da hər
biri qılıncı belinə bağlayaraq divar tikirdi. Şeypurçu isə mənim yanımda
idi. 19 Əyanlara, hökumət məmurlarına və xalqın qalan hissəsinə dedim:
«İşimiz çoxdur, tikinti sahəmiz genişdir. Biz divar üzərində olan ayrı-ayrı
sahələrdə bir-birimizdən uzaqdayıq. 20 Harada şeypur səsi eşitsəniz, oraya
– yanımıza toplanın. Allahımız bizim üçün vuruşacaq».
21 Beləliklə, işimizi gördük və xalqın yarısı dan sökülən dən ulduzlar
görünənə qədər nizə tutmuşdu. 22 O vaxt mən camaata dedim: «Hər kəs
öz nökəri ilə birgə Yerusəlimdə gecələsin və gecə keşikdə durub, gündüz
isə işləsin». 23 Nə mən, nə soydaşlarım, nə nökərlərim, nə də arxamda
dayanan keşikçilər, heç birimiz paltarlarımızı soyunmadıq. Su gətirəndə
də silah əlimizdə idi.

Nehemyanın ədalətsizliklə üzləşməsi

5 1 O zaman xalqın kişiləri və qadınları Yəhudi soydaşlarından bərk
şikayət etməyə başladılar. 2 Bəziləri belə deyirdi: «Bizim külfətimiz

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

böyük, oğullarımız, qızlarımız çoxdur. Yaşamaq üçün yeməyə taxıl
tapmalıyıq». 3 Bəziləri isə belə deyirdi: «Qıtlığın üzündən tarlalarımızı,
bağlarımızı və evlərimizi girov qoyuruq ki, taxıl tapaq». 4 Belə deyənlər
də var idi: «Padşahın tarlalarımıza və bağlarımıza qoyduğu vergini
ödəmək üçün borc pul aldıq. 5 İndi bizimlə soydaşlarımız eyni nəsildir,
bizim uşaqlarımız da onlarınkından fərqlənmir. Budur, oğullarımızı
və qızlarımızı kölə kimi satmağa məcburuq. Artıq qızlarımızdan
bəziləri belə, satıldı. Lakin biçarəyik, çünki tarlalarımız və bağlarımız
başqalarının əlindədir».
6 Mən onların şikayət və ittihamlarını eşidəndə çox qəzəbləndim.
7[f] Ciddi düşündükdən sonra əyanlarla hökumət məmurlarını tənbeh
edib belə dedim: «Siz hamınız soydaşlarınıza sələmlə pul verirsiniz».
Onların əleyhinə böyük yığıncaq topladım. 8 Mən onlara dedim: «Biz
yadellilərə kölə kimi satılan Yəhudi soydaşlarımızı gücümüz çatana
qədər satın alırıq. Siz isə soydaşlarımızı satırsınız ki, onları təzədən bizə
satsınlar?» Onlar deməyə bir söz tapmayıb susdular. 9 Sonra mən dedim:
«Etdiyiniz bu iş yaxşı deyil. Siz düşmənlərimiz olan yadelli millətlərin
danlağından qurtulmaq üçün Allahımıza ehtiram göstərərək yaşamalı
deyilsinizmi? 10 Mən də qardaşlarım və nökərlərimlə birgə onlara pul və
taxıl borc verirəm. Gəlin bu sələmçiliyi dayandıraq. 11 İndi isə bu gün
onlara tarlalarını, bağlarını, zeytunluqlarını, evlərini, onlardan aldığınız
pulun, taxılın, təzə şərabın və yağın sələmini geri qaytarın». 12 Əyanlar
və hökumət məmurları dedilər: «Biz bunları qaytararıq və daha onlardan
heç bir şey tələb etmərik. Sən necə deyirsən, biz də elə edərik». Mən
kahinləri çağırdım və bu sözə əməl edəcəkləri barədə onları and
içdirdim. 13 Sonra ətəyimi silkələyib dedim: «Qoy bu sözə əməl etməyən
hər kəsi Allah evindən, mal-mülkündən silkələyib ataraq boş yerdə
qoysun!» Bütün camaat «Amin» deyib Rəbbə həmd etdi. İcma bu sözlərə
əməl etdi.

Nehemyanın təmənnasız xidməti

14 Bundan əlavə, padşah Artaxşastanın hökmranlığının iyirminci
ilindən otuz ikinci ilinə qədər – Yəhuda torpağına vali təyin edildiyim
gündən bəri on iki il mən və qardaşlarım valilərə təyin olunmuş
azuqəni işlətmədik. 15 Amma məndən əvvəlki valilər xalqın üzərində
yük olmuşdu. Onlardan çörək və şərabdan əlavə, qırx şekel gümüş
alırdılar. Hətta o valilərin nökərləri də xalqa ağalıq edirdi. Mən isə Allah
qorxusuna görə belə etmirdim. 16 Mən özümü bu divarın bərpasına
həsr etdim. Biz bir tarla belə, almadıq. Bütün nökərlərim oraya – iş
başına toplaşmışdı. 17 Ətraf millətlərdən yanımıza gələnlərdən əlavə,

---

[f] **5:7** Çıx. 22:25; Lev. 25:35-37; Qanun. 23:19-20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yəhudilərdən və məmurlardan da yüz əlli adam süfrəmdə oturardı. 18 Hər
gün mənim üçün bir öküz, altı seçmə qoyun və toyuqlar kəsilərdi. On
gündən bir müxtəlif növ bol-bol şərab gətirilərdi. Buna baxmayaraq, mən
valilərə təyin olunmuş azuqəni tələb etmirdim, onsuz da xalqın yükü ağır
idi.
19 Ey Allahım, bu xalq üçün etdiyim işlərə görə məni yaxşılıqla xatırla!

Düşmənlərin fənd işlətməsi

6 1 Divarı bərpa etdiyimi və orada uçuq-söküyün qalmadığını
Sanballata, Toviyaya, Ərəb Geşemə və başqa düşmənlərimizə xəbər
verdilər. Lakin mən o vaxta qədər darvazaların qapı taylarını yerinə
vurmamışdım. 2 Sanballat və Geşem yanıma adam göndərib dedi: «Gəl
Ono düzənliyindəki kəndlərin birində görüşək». Amma onlar mənə
pislik etmək niyyətində idi. 3 Mən onların yanına qasid göndərib dedim:
«Böyük bir iş görürəm və oraya enə bilmərəm. Bu işi qoyub yanınıza
endiyim müddət ərzində iş nə üçün dayansın?» 4 Düşmənlər yanıma dörd
dəfə bu xəbəri göndərdi və mən onlara eyni cavab verdim. 5 Sanballat
beşinci dəfə nökərini eyni xəbərlə mənim yanıma yolladı və onun əlində
möhürlənməmiş namə var idi. 6 Məktubda belə yazılmışdı:

«Başqa millətlər arasında söz yayılıb və Geşem deyir ki, sən və
Yəhudilər üsyan etmək niyyətindəsiniz. Divarı da buna görə tikirsən.
Şayiələrə görə sən onların padşahı olmaq istəyirsən. 7 "Yəhudada
padşah var" deyə özün haqqında car çəkmək üçün Yerusəlimdə
peyğəmbərlər də təyin etmisən. İndi isə bu sözlər padşaha çatacaq.
Buna görə də gəl bu barədə birlikdə məsləhətləşək».

8 O vaxt Sanballatın yanına adam göndərib dedim: «Dediyin şeylərin
heç biri olmayıb, sən onları özündən uydurmusan». 9 Çünki hamı bizi
qorxutmağa çalışıb deyirdi: «Bu işdən əlləri soyuyacaq və bu iş baş
tutmayacaq». Ay Allah, indi Sən əllərimə qüvvət ver!
10 Mən Mehetavel oğlu Delaya oğlu Şemayanın evinə getdim. O, evinə
qapanıb qalmışdı. Mənə dedi: «Gəl Allahın evində – məbəddə görüşək
və qapılarını bağlayaq. Çünki səni öldürməyə adamlar gələcək. Bəli,
gecə ikən səni öldürməyə gələcəklər». 11 Mən isə dedim: «Mənim kimi
adam qaçarmı? Canını qurtarmaq üçün məbəddə gizlənərmi? Əsla belə
etmərəm!» 12 Bunu başa düşdüm ki, Şemayanı Allah göndərməmişdi.
Bu peyğəmbərlik sözünü mənə qarşı ona görə söyləmişdi ki, Toviya
ilə Sanballat onu pulla tutmuşdu. 13 O məni qorxutmaq üçün muzdla
tutulmuşdu ki, mən dediyini edib günaha batım. Beləcə məni pisləyib
hörmətdən salmağa fürsət axtarırdılar.
14 Ey Allahım, Toviya ilə Sanballatı, həm də məni qorxutmaq istəyən
qadın peyğəmbər Noadyanı və digər peyğəmbərləri bu əməllərinə görə
yadda saxla!

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Divarın tikintisinin tamamlanması

15 Elul ayının iyirmi beşində, əlli iki gün ərzində divarın tikintisi
tamamlandı. 16 Bütün düşmənlərimiz, ətrafımızdakı xalqlar bunu
eşidəndə qorxdular və öz gözlərində çox kiçildilər. Çünki onlar başa
düşdülər ki, bu iş Allahımızın köməyi ilə edilib.
17 Həm də o günlər Yəhudanın əyanları Toviyaya çoxlu namə göndərirdi
və Toviyadan da onlara cavablar gəlirdi. 18 Toviya Arah oğlu Şekanyanın
kürəkəni olduğuna görə Yəhudada çox adam onunla əhd bağlamışdı. Həm
də Toviyanın oğlu Yehoxanan Berekya oğlu Meşullamın qızını almışdı.
19 Əyanlar onun yaxşı işləri haqqında mənim yanımda danışardılar və
mənim sözlərimi ona çatdırardılar. Toviya məni qorxutmaq üçün namələr
göndərirdi.

7 1 Divar tikilib qurtaranda və mən qapı taylarını vuranda məbəd
qapıçıları, ilahiçilər və Levililər təyin olundu. 2 Qardaşım Xananini
və qala rəisi Xananyanı Yerusəlimə məmur təyin etdim. Çünki Xanani
çoxlarından sadiq və Allahdan qorxan adam idi. 3 Mən onlara dedim:
«Gün qızana qədər Yerusəlimin darvazaları açılmasın. Qapıçılar oyaq
olduğu müddət qapıları bağlayıb qıfıllayın. Yerusəlimdə yaşayanlardan
da keşikçi təyin edin, qoy hamı öz evinin qabağında keşik çəksin».

Sürgündən Yəhudaya qayıdanların siyahısı
(Ezra 2:1-70)

4 Şəhər geniş və böyük idi, lakin içində adam az idi. Evlər hələ
tikilməmişdi.
5 Allahım ürəyimə fikir göndərdi ki, əyanları, hökumət məmurlarını və
habelə xalqı yığıb siyahıya alım. Mən ilk qayıdanların nəsil şəcərələrinin
siyahısını əldə edib, içində belə bir yazı tapdım:
6 Babil padşahı Navuxodonosorun əsir aldığı adamlar yaşadıqları
vilayətdən Yerusəlimə və Yəhudadakı öz şəhərlərinə qayıtdı. 7 Bunlar
Zerubbabil, Yeşua, Nehemya, Azarya, Raamya, Naxamani, Mordokay,
Bilşan, Misperet, Biqvay, Nexum və Baananın başçılığı ilə gəldi.
Sürgündən qayıdan İsraillilərin sayı:
8 Paroş övladları – 2172 nəfər;
9 Şefatya övladları – 372 nəfər;
10 Arah övladları – 652 nəfər;
11 Yeşua və Yoav nəslindən Paxat-Moav övladları – 2818 nəfər;
12 Elam övladları – 1254 nəfər;
13 Zattu övladları – 845 nəfər;
14 Zakkay övladları – 760 nəfər;
15 Binnuy övladları – 648 nəfər;
16 Bevay övladları – 628 nəfər;

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

17 Azqad övladları – 2322 nəfər;
18 Adoniqam övladları – 667 nəfər;
19 Biqvay övladları – 2067 nəfər;
20 Adin övladları – 655 nəfər;
21 Ater, yəni Xizqiya övladları – 98 nəfər;
22 Xaşum övladları – 328 nəfər;
23 Besay övladları – 324 nəfər;
24 Xarif övladları – 112 nəfər;
25 Giveon övladları – 95 nəfər;
26 Bet-Lexem və Netofa sakinləri – 188 nəfər;
27 Anatot sakinləri – 128 nəfər;
28 Bet-Azmavet sakinləri – 42 nəfər;
29 Qiryat-Yearim, Kefira və Beerot sakinləri – 743 nəfər;
30 Rama və Geva sakinləri – 621 nəfər;
31 Mikmas sakinləri – 122 nəfər;
32 Bet-El və Ay sakinləri – 123 nəfər;
33 Digər Nevo sakinləri – 52 nəfər;
34 Digər Elam övladları – 1254 nəfər;
35 Xarim övladları – 320 nəfər;
36 Yerixo övladları – 345 nəfər;
37 Lod, Xadid və Ono övladları – 721 nəfər;
38 Senaa övladları – 3930 nəfər.
39 Kahinlər:
Yeşua nəslindən Yedaya övladları – 973 nəfər;
40 İmmer övladları – 1052 nəfər;
41 Paşxur övladları – 1247 nəfər;
42 Xarim övladları – 1017 nəfər.
43 Levililər: Hodavya nəslindən Yeşua ilə Qadmiel övladları – 74 nəfər.
44 İlahiçilər: Asəf övladları – 148 nəfər.
45 Məbəd qapıçıları: Şallum övladları, Ater övladları, Talmon övladları, Aqquv övladları, Xatita övladları, Şovay övladları – 138 nəfər.
46 Məbəd qulluqçuları: Sixa övladları, Xasufa övladları, Tabbaot övladları, 47 Qeros övladları, Siya övladları, Padon övladları, 48 Levana övladları, Xaqava övladları, Şalmay övladları, 49 Xanan övladları, Giddel övladları, Qaxar övladları, 50 Reaya övladları, Resin övladları, Neqoda övladları, 51 Qazzam övladları, Uzza övladları, Paseah övladları, 52 Besay övladları, Meunim övladları, Nefuşsim övladları, 53 Baqbuq övladları, Xaqufa övladları, Xarxur övladları, 54 Baslit övladları, Mexida övladları, Xarşa övladları, 55 Barqos övladları, Sisra övladları, Tamax övladları, 56 Nesiah övladları, Xatifa övladları.
57 Süleymanın əyanlarının nəslindən: Sotay övladları, Soferet övladları, Perida övladları, 58 Yaala övladları, Darqon övladları, Giddel övladları,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

59 Şefatya övladları, Xattil övladları, Pokeret-Hassevayim övladları, Amon
övladları. 60 Məbəd qulluqçuları ilə Süleymanın əyanlarının övladları –
cəmi 392 nəfər.
61 Tel-Melahdan, Tel-Xarşadan, Keruvdan, Addondan, İmmerdən
qayıdan, ancaq ailələrinin və nəsillərinin İsrail övladlarından olduğunu
sübut edə bilməyənlər bunlardır: 62 Delaya övladları, Toviya övladları,
Neqoda övladları – 642 nəfər.
63 Kahinlərdən: Xovaya övladları, Haqqos övladları, Gileadlı Barzillayın
qızlarından arvad alıb qayınatasının adını götürən Barzillay övladları.
64 Bunlar nəsil şəcərəsini axtardılar, lakin öz adlarını tapa bilmədilər
və buna görə murdar sayılaraq kahinlikdən çıxarıldılar. 65 Yəhudi
valisi onlara əmr edib belə dedi: «Urim və Tummimi işlədən bir kahin
olmayınca onlar ən müqəddəs yeməklərdən yeməsin».
66 7337 nəfər kölə və kənizlərdən başqa, 67 bütün camaat birlikdə 42
360 nəfər idi. Onların kişi və qadınlardan ibarət 245 ilahiçisi var idi.
68 Bu adamların 736 atı və 245 qatırı, 69 435 dəvəsi, 6720 eşşəyi var idi.
70 Nəsil başçılarının bəziləri işin görülməsi üçün könüllü ianələr
verdilər. Vali xəzinəyə 1000 darik[g] qızıl, 50 ləyən, 530 kahin cübbəsi
verdi. 71 Nəsil başçılarından bəziləri iş üçün xəzinəyə 20 000 darik qızıl
və 2200 mina gümüş verdilər. 72 Xalqın sağ qalanlarının verdikləri 20
000 darik qızıl, 2000 mina gümüş, 67 kahin cübbəsi idi.
73 [h] Kahinlərlə Levililər, qapıçılarla ilahiçilər, xalqın bəzisi, məbəd
qulluqçuları və bütün İsraillilər öz şəhərlərində yerləşdilər. Yeddinci ay
çatanda artıq İsraillilər öz şəhərlərində idi.

Ezranın Qanunu oxuyub izah etməsi

8 1 [i] Bütün xalq bir nəfər kimi Su darvazasının qarşısındakı meydana
toplaşdı. Xalq ilahiyyatçı Ezraya dedi ki, Rəbbin İsraillilərə
əmr etdiyi Musanın Qanun kitabını gətirsin. 2 Yeddinci ayın birinci
günü Ezra Qanunu kişilərdən, qadınlardan və dinləyib anlaya bilən
uşaqlardan ibarət olan camaatın qabağına gətirdi. 3 Ezra Su darvazasının
qarşısındakı meydanda kişilərin, qadınların və anlaya bilənlərin
qabağında səhər açılandan günortaya qədər bu kitabdan oxudu. Bütün
xalq Qanun kitabına qulaq asdı. 4 İlahiyyatçı Ezra bu iş üçün taxtadan
düzəldilmiş hündür kürsünün üstünə çıxdı. Onun sağ tərəfində Mattitya,
Şema, Anaya, Uriya, Xilqiya və Maaseya, solunda isə Pedaya, Mişael,
Malkiya, Xaşum, Xaşbaddana, Zəkəriyyə və Meşullam dayanmışdı. 5 Ezra
bütün xalqın gözü qabağında kitabı açdı, çünki o bütün xalqdan daha
yüksəkdə durmuşdu. O, kitabı açanda bütün xalq ayağa qalxdı. 6 Ezra
ulu Allaha, Rəbbə həmd etdi və bütün xalq əllərini qaldıraraq «Amin!

---

[g] **7:70** *Darik* – qızıl sikkə. [h] **7:73** 1Saln. 9:2; İbr. 11:3 [i] **8:1** Ezra 3:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Amin!» deyə cavab verdi. Sonra baş əydilər və üzüstə yerə döşənib Rəbbə
səcdə qıldılar. 7 Yeşua, Bani, Şerevya, Yamin, Aqquv, Şabbetay, Hodiya,
Maaseya, Qelita, Azarya, Yozavad, Xanan, Pelaya adlı Levililər Qanunu
xalqa izah etdilər. Xalq isə yerində dayanmışdı. 8 Onlar Allahın Qanun
kitabından oxuyub aydınlaşdırdılar və mənasını camaata izah etdilər ki,
oxunan ayələr başa düşülsün.
9 Vali Nehemya, kahin ilahiyyatçı Ezra və xalqı öyrədən Levililər
hamıya dedilər: «Bu gün Allahınız Rəbb üçün müqəddəs gündür. Buna
görə kədərlənməyin və ağlamayın». Çünki bütün xalq Qanunun sözlərini
eşidərkən ağlayırdı. 10 Nehemya da onlara dedi: «Gedin, yağlı yemək
yeyin, şirin içki için və hazırlıqlı olmayanlara da pay göndərin, çünki
bu gün Xudavəndimiz üçün müqəddəsdir. Kədərlənməyin, çünki Rəbbin
verdiyi sevinc sizin qüvvətinizdir». 11 Levililər «susun, kədərlənməyin,
çünki bu gün müqəddəsdir» deyə bütün xalqı sakitləşdirdilər. 12 Bütün
xalq yeyib-içməyə, paylar göndərməyə və böyük şənlik etməyə getdi.
Çünki xalq ona deyilənləri başa düşdü.

Çardaqlar bayramının qeyd olunması

13 Ertəsi gün bütün xalqın nəsil başçıları, kahinlər və Levililər
Qanunun sözlərini dinləmək üçün ilahiyyatçı Ezranın yanına toplaşdı.
14[j] Rəbbin Musa vasitəsilə buyurduğu Qanunda bu yazını tapdılar: «İsrail
övladları yeddinci ayın bayram günlərində çardaqlarda yaşasın». 15 Onlar
bütün şəhərlərdə və Yerusəlimdə bu xəbəri elan edib yaydılar: «Dağa
çıxın, yazıldığı kimi çardaq qurmaq üçün zeytun, cır zeytun, mərsin,
xurma və sıx yarpaqlı ağacların budaqlarını buraya gətirin». 16 Bütün
xalq çıxıb budaq gətirdi, hər kəs öz evinin damında, həyətlərində,
Allah evinin həyətində, Su darvazasındakı meydanda və Efrayim
darvazasındakı meydanda özlərinə çardaq düzəltdi. 17 Bütün əsirlikdən
geri qayıdan camaat çardaqlar düzəldib orada qaldı. Əslində Nun oğlu
Yeşuanın dövründən bu günə qədər İsrail övladları belə etməmişdi. Çox
böyük sevinc oldu. 18 Ezra birinci gündən sonuncu günə qədər hər gün
Allahın Qanun kitabından oxuyurdu. Onlar yeddi gün bayram keçirtdilər,
səkkizinci gün isə qayda-qanuna görə təntənəli toplantı quruldu.

Xalqın orucu və tövbəsi

9 1 Həmin ayın iyirmi dördüncü günü İsrail övladları oruc tutaraq
əyinlərində çul və başları toz-torpaq içində toplandı. 2 İsrail
övladları nəsli bütün yadellilərdən ayrılaraq durub öz günahlarını və
atalarının şər işlərini etiraf etdi. 3 Onlar olduqları yerdə dayanıb günün
dörddə bir hissəsini özlərinin Allahı Rəbbin Qanun kitabından oxudular.

---

j **8:14-15** Lev. 23:33-36,39-43; Qanun. 16:13-15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Günün digər dörddə bir hissəsini isə günahlarını etiraf edib özlərinin
Allahı Rəbbə səcdə qıldılar.
4 Yeşua, Bani, Qadmiel, Şevanya, Bunni, Şerevya, Bani və Kenani
Levililərin pilləkəninin üstünə qalxıb özlərinin Allahı Rəbbə uca səslə
yalvardılar. 5 Levililər – Yeşua, Qadmiel, Bani, Xaşavneya, Şerevya,
Hodiya, Şevanya, Petahya dedilər: «Ayağa qalxın və əbədi olan Allahınız
Rəbbə həmd edin! Qoy Sənin izzətli adına həmd olsun və etdiyiniz bütün
həmdlərdən, şükürlərdən də çox ucaldılsın!
6 Sən, yalnız Sən Rəbsən, göyləri, göylərin ən uca qatlarını və bütün
səma cisimlərini, yer üzünü və onun məxluqlarını, dənizləri və içindəki
hər şeyi Sən yaratdın və hamısına həyat verirsən. Səma cisimləri Sənə
səcdə qılır! 7 [k] [l] Ya Rəbb, Sən o Allahsan ki, İbramı seçib Xaldeylilərin Ur
şəhərindən çıxararaq ona İbrahim adını verdin. 8 [m] Sən Öz önündə onun
sadiq ürəyini gördün. Ona görə də Kənanlıların, Xetlilərin, Emorluların,
Perizlilərin, Yevusluların və Qirqaşlıların diyarını İbrahim övladlarına
vermək üçün onunla əhd kəsdin və sözlərini yerinə yetirdin. Çünki Sən
adilsən.
9 [n] [j] Misirdə atalarımızın çəkdikləri əziyyəti gördün və Qırmızı
dənizin yanındakı fəryadlarını eşitdin. 10 [p] Fironla bütün əyanlarına
və ölkəsinin bütün xalqına əlamətlər və möcüzələr göstərdin. Çünki
Misirlilərin atalarımıza qarşı azğınlıq etdiyini bildin və bu günə kimi
adını izzətləndirdin. 11 [q] [r] Atalarımızın qarşısında dənizi yardın və onlar
dənizin ortasında quru yerdən keçib getdilər. Onları təqib edənləri isə
dərinliklərə, coşğun sulara atılan bir daş kimi atdın. 12 [s] Atalarımıza
gündüz bulud dirəyi ilə, gecələr isə gedəcəkləri yolu nurlandırmaq üçün
od dirəyi ilə yol göstərdin. 13 [t] Sina dağının üstünə enib onlarla göylərdən
danışdın. Onlara ədalətli hökmlər, doğru qanunlar, yaxşı qaydalar və
əmrlər verdin. 14 Sən müqəddəs Şənbə gününü onlara bildirdin və qulun
Musa vasitəsilə əmrləri, qaydaları və qanunu buyurdun. 15 [u] [v] [w] Atalarımız
acanda onlara göylərdən çörək göndərdin. Susayanda onlar üçün qayadan
su çıxardın. Atalarımıza əmr verdin ki, vəd etdiyin torpağa girib sahib
olsunlar.
16 [x] Lakin atalarımız təkəbbürlü olub dikbaşlıq etdilər və Sənin
əmrlərini dinləmədilər. 17 [y] İtaət etmək istəməyib Sənin onlar üçün
göstərdiyin möcüzələri yada salmadılar, dikbaşlıq etdilər, üsyankarlıqları
ilə köləlik həyatlarına qayıtmaq üçün özlərinə bir başçı təyin etdilər.

---

[k] **9:7** Yar. 12:1 [l] **9:7** Yar. 17:5 [m] **9:8** Yar. 15:18-21 [n] **9:9** Çıx. 3:7 [j] **9:9** Çıx. 14:10-12
[p] **9:10** Çıx. 7:8–12:32 [q] **9:11** Çıx. 14:21-29 [r] **9:11** Çıx. 15:4-5 [s] **9:12** Çıx. 13:21-22
[t] **9:13-14** Çıx. 19:18–23:33 [u] **9:15** Çıx. 16:4-15 [v] **9:15** Çıx. 17:1-7 [w] **9:15** Qanun. 1:21
[x] **9:16-17** Say. 14:1-4; Qanun. 1:26-33 [y] **9:17** Çıx. 34:6; Say. 14:18; Zəb. 86:15; 103:8;
145:8; Yoel 2:13; Yun. 4:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Lakin Sən bağışlamağı sevən, lütfkar, rəhmli, çox səbirli və bol
məhəbbəti olan Allah olduğuna görə onları tərk etmədin. 18[z] Hətta
atalarımız özləri üçün tökmə dana düzəldib "Budur, səni Misirdən
çıxaran Allahın!" deyə böyük küfr edəndə 19[a] Sən Öz böyük mərhəmətin
naminə onları səhrada tək qoymadın. Gündüz onlara yolda bələdçilik
etmək üçün bulud dirəyini, gecələr isə gedəcəkləri yolu nurlandırmaq
üçün od dirəyini qabaqlarından əskik etmədin. 20 Sən onlara nəsihət
vermək üçün Öz xeyirxah Ruhunu verdin. İsrail övladlarının ağızlarından
mannanı əsirgəmədin, susayanda su verdin. 21 Qırx il onları səhrada
bəslədin və onlar heç nədən korluq çəkmədi. Nə paltarları köhnəldi, nə
ayaqları şişdi. 22[b] Ölkələri və xalqları onlara təslim edərək torpaqlarını
aralarında bölüşdürdün. Onlar Sixonun ölkəsini, yəni Xeşbon padşahının
ölkəsini və Başan padşahı Oqun ölkəsini ələ keçirtdi. 23[c] [d] Övladlarını
göydəki ulduzlar qədər çoxaltdın. Onların atalarına "oraya girib sahib
olsunlar" deyə vəd etdiyin ölkəyə gətirdin. 24[e] Onların övladları o
torpağa girib sahib oldular. Sən oranın əhalisini – Kənanlıları onlara tabe
etdirib padşahlarını ölkənin əhalisi ilə bərabər onlara təslim etdirdin
ki, o adamlarla istədikləri kimi rəftar etsinlər. 25[f] Onlar möhkəmlənmiş
şəhərləri və bərəkətli torpağı tutub mal-dövlətlə dolu evlərə, qazılmış
quyulara, bağlara, zeytunluqlara və bol-bol meyvə ağaclarına sahib
oldular. Yeyib doydular, kökəldilər və verdiyin böyük nemətlər üçün
sevindilər.

26[g] Lakin onlar itaətsizlik edərək Sənə qarşı üsyankar oldular.
Qanununa arxa çevirdilər, Sənə tərəf dönmək üçün onlara xəbərdarlıq
edən peyğəmbərlərini öldürdülər və böyük küfr etdilər. 27 Onda Sən
onları düşmənə təslim etdin. Düşmənləri də onlara zülm etdilər. Sıxıntılı
vaxtlarında İsrail övladları Sənə fəryad etdilər. Sən göylərdən eşitdin
və Öz böyük mərhəmətinə görə onlara xilaskarlar göndərdin. Onlar da
İsrail övladlarını düşmən əlindən qurtardılar. 28 Lakin rahat olan kimi
yenə Sənin nəzərində pis işlər gördülər. Buna görə də Sən onları düşmənə
təslim etdin, düşmənləri də onlara hökm etdilər. Onlar yenə də Sənə
fəryad etdilər, Sən də onları göylərdən eşidib Öz böyük mərhəmətinə görə
dəfələrlə qurtardın. 29[h] Onlara xəbərdarlıq etdin ki, Sənin Qanununa
tərəf dönsünlər. Amma onlar təkəbbürlü olub əmrlərinə qulaq asmadılar
və hökmlərini pozub günah etdilər. Halbuki o hökmlərə əməl edən
hər kəs həyat tapar. Onlar inadkarlıqla Sənə arxa çevirib dikbaşlıq və
itaətsizlik etdilər. 30[i] Lakin Sən illər boyu onlarla səbirlə davrandın. Öz
Ruhunla, peyğəmbərlərin vasitəsilə onlara xəbərdarlıq etdin. Onlar isə

---

[z] **9:18** Çıx. 32:1-4 [a] **9:19-21** Qanun. 8:2-4 [b] **9:22** Say. 21:21-35 [c] **9:23** Yar. 15:5; 22:17
[d] **9:23** Yeşua 3:14-17 [e] **9:24** Yeşua 11:23 [f] **9:25** Qanun. 6:10-11 [g] **9:26-28** Hak. 2:11-16
[h] **9:29** Lev. 18:5 [i] **9:30** 2Pad. 17:13-18; 2Saln. 36:15-16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qulaq asmadılar və ona görə Sən onları ətraflarındakı xalqlara təslim
etdin. 31 Lakin Sən böyük mərhəmətinə görə İsrail övladlarını məhv
olmağa qoymadın, onları tərk etmədin, çünki Sən lütfkar və rəhmli
Allahsan.
32[j] Ey Allahımız! Böyük, qüdrətli və zəhmli, əhdi və məhəbbəti
saxlayan Allah! Aşşur padşahlarının dövründən bu günə qədər
bizim çəkdiyimiz, padşahlarımızın, ağalarımızın, kahinlərimizin,
peyğəmbərlərimizin, atalarımızın və bütün xalqının çəkdiyi əzab-əziyyət
Sənin gözündə kiçik görünməsin. 33 Sən haqlısan, başımıza gələn hər
işdə bizimlə ədalətlə davrandın, biz isə pis işlər etdik. 34 Padşahlarımız,
rəislərimiz, kahinlərimiz, atalarımız Sənin Qanununa riayət etmədi.
Sənin əmrlərinə və verdiyin xəbərdarlıqlara qulaq asmadılar. 35 Onlar
öz ölkələrində verdiyin böyük nemətlər içində, geniş, bərəkətli torpaqda
belə, Sənə qulluq etmədilər və pis əməllərindən əl çəkmədilər. 36 Budur,
bu gün biz köləyik. Atalarımıza meyvəsini və gözəl məhsulunu yemək
üçün verdiyin o torpaqda biz kölelik edirik. 37 Günahlarımıza görə
torpağımızın bol məhsulu üzərimizdə hökm sürən padşahlara nəsib olur.
Bizim özümüzü də, heyvanlarımızı da istədikləri kimi idarə edirlər. Biz
isə böyük zülm içindəyik.
38 Bütün bunlara görə biz Sənlə yazılı sabit əhd bağlayırıq.
Rəislərimiz, Levililərimiz və kahinlərimiz də bu əhdi möhürləyir».

Əhdi möhürləyənlərin siyahısı

10 1 Əhdi möhürləyənlər bunlar idi: Xakalya oğlu vali Nehemya,
Sidqiya, 2 Seraya, Azarya, Yeremya, 3 Paşxur, Amarya, Malkiya,
4 Xattuş, Şevanya, Malluk, 5 Xarim, Meremot, Avdiya, 6 Daniel, Ginneton,
Baruk, 7 Meşullam, Aviya, Miyamin, 8 Maazya, Bilqay, Şemaya. Bunlar
kahinlər idi.
9 Levililər: Azanyanın oğlu Yeşua, Xenadad övladlarından Binnuy və
Qedmiel, 10 onların qardaşları Şevanya, Hodiya, Qelita, Pelaya, Xanan,
11 Mikeya, Rexov, Xaşavya, 12 Zakkur, Şerevya, Şevanya, 13 Hodiya, Bani,
Beninu.
14 Xalqın başçıları: Paroş, Paxat-Moav, Elam, Zattu, Bani, 15 Bunni,
Azqad, Bevay, 16 Adoniya, Biqvay, Adin, 17 Ater, Xizqiya, Azzur, 18 Hodiya,
Xaşum, Besay, 19 Xarif, Anatot, Nevay, 20 Maqpiaş, Meşullam, Xezir,
21 Meşezavel, Sadoq, Yaddua, 22 Pelatya, Xanan, Anaya, 23 Huşə, Xananya,
Xaşşuv, 24 Halloxeş, Pilxa, Şoveq, 25 Rexum, Xaşavna, Maaseya, 26 Axiya,
Xanan, Anan, 27 Malluk, Xarim, Baana.
28 Qalan xalq – kahinlər, Levililər, məbəd qapıçıları, ilahiçilər,
məbəd qulluqçuları, Allahın Qanununa görə ətraf xalqlardan ayrılan

---

[j] **9:32** 2Pad. 15:19,29; 17:3-6; Ezra 4:2,10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

hər kəs arvadları, ağlıkəsən oğul və qızları ilə bərabər 29 əsl soydaşları
ilə birləşdi. Allahın qulu Musanın əli ilə verilmiş Qanuna görə
hərəkət etmək, Xudavəndimiz Rəbbin bütün əmrlərinə, hökmlərinə və
qanunlarına etina ilə əməl etmək üçün and içdilər. Əməl etməyənlərə
isə lənət oxudular. 30 [k] And içdik ki, qızlarımızı ətrafımızdakı xalqlara
verməyib onların qızlarını öz oğullarımıza almayacağıq. 31 [l] [m] Ətraf
xalqlara mənsub olanlar Şənbə günü yaxud başqa müqəddəs bir gündə
satmaq üçün əşya yaxud taxıl gətirsələr, onlardan heç nə almayacağıq.
Yeddi ildə bir dəfə torpağı dincə qoyacağıq və bütün borcları ləğv
edəcəyik.

32 [n] Allahımızın məbədinin xidməti üçün ildə şekelin üçdə bir hissəsini
verməyi öhdəmizə götürdük. 33 Bu pul təqdim çörəkləri, daimi taxıl
təqdimi, daimi yandırma qurbanı, Şənbə günləri, Təzə Ay mərasimləri
və başqa bayramlar, müqəddəs sovqatlar, İsrail övladlarının günahını
kəffarə etmək üçün günah qurbanları və Allahımızın məbədinin digər
ehtiyacları üçündür.

34 Biz kahinlər, Levililər və xalq hər il müəyyən vaxtda Allahımızın
məbədini odunla təmin etmək üçün nəsillərimizə görə püşk atdıq. Bu
odunlar Qanunda yazıldığı kimi Allahımız Rəbbin qurbangahında
yandırılmalı idi. 35 [j] Hər il torpağımızın ilk məhsulunu və hər növlü ağacın
nübarını Rəbbin məbədinə aparmalıyıq. 36 [p] Qanunda yazıldığı kimi ilk
doğulan oğullarımızı, heyvanlarımızı, ilk doğulan mal-qara və qoyun-
keçimizi Allahımızın məbədinə, orada xidmət edən kahinlərin yanına
gətirməliyik. 37 [q] Həm də xəmirimizin, taxıl təqdimlərimizin, hər növ
ağaclarımızın meyvəsinin, təzə şərablarımızın, zeytun yağımızın nübarını
kahinlərə, Allahımızın məbədinin anbarına, torpaq məhsullarımızın onda
bir hissəsini isə Levililərə gətirməliyik. Çünki işlədiyimiz bütün şəhərlərdə
onda bir hissəni Levililər alır. 38 [r] Levililər onda bir hissəni alarkən Harun
oğullarından olan kahin onlarla olacaq. Levililər isə alacaqları onda bir
hissənin onda birini Allahımızın məbədinə, xəzinənin anbar otaqlarına
aparacaq. 39 Çünki İsrail övladları və Levililər taxılın, təzə şərabın
və zeytun yağının təqdimlərini anbar otaqlarına gətirməlidir. Orada
Müqəddəs məkanın qabları, xidmət edən kahinlər, məbəd qapıçıları və
ilahiçilər olacaq. Beləcə biz Allahımızın məbədinə laqeyd yanaşmayacağıq.

Yerusəlim və digər şəhərlərinin əhalisi barəsində

11 1 Xalqın rəisləri Yerusəlimdə yerləşdi. Xalqın yerdə qalanı isə
püşk atdı ki, hər on nəfərindən biri müqəddəs Yerusəlim şəhərinə

---

[k] **10:30** Çıx. 34:16; Qanun. 7:3 [l] **10:31** Çıx. 23:10-11; Lev. 25:1-7 [m] **10:31** Qanun. 15:1-2
[n] **10:32-33** Çıx. 30:11-16 [j] **10:35** Çıx. 23:19; 34:26; Qanun. 26:2 [p] **10:36** Çıx. 13:2
[q] **10:37** Say. 18:21 [r] **10:38** Say. 18:26

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

yaşamağa getsin, doqquzu isə o biri şəhərlərdə yaşasın. 2 Yerusəlimdə
könüllü yaşamağa gedənlərin hamısına xalq xeyir-dua verdi.
3 [s] Yerusəlimdə yerləşən vilayət başçıları bunlardır. Ancaq bəzi
İsraillilər, kahinlər, Levililər, məbəd qulluqçuları və Süleymanın
əyanlarının oğulları Yəhuda şəhərlərində, hər kəs öz şəhərindəki
mülkündə yerləşdi. 4 Binyamin övladlarından və Yəhuda övladlarından
bəziləri isə Yerusəlimdə məskunlaşdı.
Yəhuda övladları: Peres nəslindən Mahalalel oğlu Şefatya oğlu Amarya
oğlu Zəkəriyyə oğlu Uzziya oğlu Ataya, 5 Şilolu Zəkəriyyə oğlu Yoyariv
oğlu Adaya oğlu Xazaya oğlu Qal-Xoze oğlu Baruk oğlu Maaseya. 6 Peres
övladlarından Yerusəlimdə yerləşən 468 nəfər igid adam idi.
7 Binyamin övladları bunlardır: Yeşaya oğlu Yetiel oğlu Maaseya oğlu
Qolaya oğlu Pedaya oğlu Yoed oğlu Meşullam oğlu Sallu və 8 ondan sonra
Qabbay, Sallay – 928 nəfər. 9 Zikri oğlu Yoel onların rəhbəri idi, Hassenua
oğlu Yəhuda isə şəhərin vali müavini idi.
10 Kahinlərdən: Yoyariv oğlu Yedaya, Yakin, 11 Axituv oğlu Merayot
oğlu Sadoq oğlu Meşullam oğlu Xilqiya oğlu Allah evinin başçısı Seraya
və 12 məbəddə iş görən soydaşları – 822 nəfər; Malkiya oğlu Paşxur oğlu
Zəkəriyyə oğlu Amsi oğlu Pelalya oğlu Yeroxam oğlu Adaya və 13 onun
nəsil başçısı olan soydaşları – 242 nəfər; İmmer oğlu Meşillemot oğlu
Axzay oğlu Azarel oğlu Amaşsay və 14 onun soydaşları – 128 nəfər igid
döyüşçü. Haqqedolim oğlu Zavdiel onların rəhbəri idi.
15 Levililərdən: Bunni oğlu Xaşavya oğlu Azriqam oğlu Xaşşuv oğlu
Şemaya. 16 Levililərin başçılarından Şabbetay və Yozavad Allah evinin
bayır işlərini idarə edirdilər. 17 Asəf oğlu Zavdi oğlu Mikeya oğlu Mattanya
şükür duasını oxuyan məbəd ilahiçilərinin dəstə rəhbəri və soydaşlarından
Baqbuqya onun müavini idi. Yedutun oğlu Qalal oğlu Şammua oğlu Avda
da var idi. 18 Müqəddəs şəhərdə yaşayan bütün Levililər 284 nəfər idi.
19 Məbəd qapıçıları Aqquv, Talmon ilə qardaşları darvazalarda keşik
çəkənlər, 172 nəfər idi.
20 İsraillilərin, kahinlərin, Levililərin yerdə qalanları bütün Yəhuda
şəhərlərində yaşayırdı. Hər kəs öz mülkündə yaşayırdı.
21 Məbəd qulluqçuları isə Ofeldə qalırdı. Sixa və Gişpa onlara rəhbərlik
edirdi.
22 Allahın evindəki ibadətdə ilahilər oxuyan Asəf övladlarından Mikeya
oğlu Mattanya oğlu Xaşavya oğlu Bani oğlu Uzzi Yerusəlimdə Levililərin
rəhbəri idi. 23 Bu ilahiçilər padşahın fərmanına tabe idi və hər gün
vəzifələrini müəyyən edən qaydaları yerinə yetirirdi.
24 Yəhuda oğlu Zerah övladlarından Meşezavel oğlu Petahya İsrail
xalqının ümumi işlərində Fars padşahına kömək edirdi.

---

[s] **11:3-4** Neh. 7:73

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

25 Kəndlərə və tarlalarına gəlincə, Yəhuda övladlarından bəziləri
Qiryat-Arba ilə qəsəbələrində, Divon ilə qəsəbələrində, Yeqqavseel ilə
kəndlərində, 26 Yeşuada, Moladada, Bet-Peletdə, 27 Xasar-Şualda və
Beer-Şeva ilə qəsəbələrində, 28 Ziqlaqda, Mekona ilə qəsəbələrində, 29 En-
Rimmonda, Sorada, Yarmutda, 30 Zanoahda, Adullam ilə kəndlərində,
Lakiş ilə tarlalarında, Azeqa ilə qəsəbələrində qaldılar. Yaşadıqları
məntəqə Beer-Şevadan Hinnom vadisinə qədər idi.
31 Binyamin övladları Gevadan başlayaraq Mikmas ilə Ayyada, Bet-
El ilə qəsəbələrində, 32 Anatot, Nov, Ananya, 33 Xasor, Rama, Gittayim,
34 Xadid, Sevoim, Nevallat, 35 Lod, Ono və Sənətkarlar dərəsində məskən
saldılar. 36 Yəhudadakı Levililərin bəzi bölmələri Binyamin ərazisi üçün
ayrıldı.

Zerubbabil ilə gələn kahinlər və Levililər

12 1 Şealtiel oğlu Zerubbabil və Yeşua ilə qayıdan kahinlər və
Levililər bunlar idi: Seraya, Yeremya, Ezra, 2 Amarya, Malluk,
Xattuş, 3 Şekanya, Rexum, Meremot, 4 İddo, Ginnetoy, Aviya, 5 Miyamin,
Maadya, Bilqa, 6 Şemaya, Yoyariv, Yedaya, 7 Sallu, Amoq, Xilqiya, Yedaya.
Bunlar Yeşuanın dövründə kahinlərin və qardaşlarının başçıları idi.
8 Levililər: Yeşua, Binnuy, Qadmiel, Şerevya, Yəhuda, Mattanya.
Mattanya qardaşları ilə birgə şükür ilahiləri üçün məsuliyyət daşıyırdı.
9 Onların qardaşları Baqbuqya ilə Unni ibadətdə onların qarşısında
dururdu.
10 Yeşuadan Yoyaqim törədi, Yoyaqimdən Elyaşiv törədi, Elyaşivdən
Yoyada törədi. 11 Yoyadadan Yonatan törədi, Yonatandan Yaddua törədi.
12 Yoyaqimin dövründə nəsil başçıları olan kahinlər bunlar idi: Seraya
nəslindən Meraya, Yeremya nəslindən Xananya, 13 Ezra nəslindən
Meşullam, Amarya nəslindən Yehoxanan, 14 Malluk nəslindən Yonatan,
Şevanya nəslindən Yusif, 15 Xarim nəslindən Adna, Merayot nəslindən
Xelqay, 16 İddo nəslindən Zəkəriyyə, Ginneton nəslindən Meşullam,
17 Aviya nəslindən Zikri, Minyamin nəslindən, Moadya nəslindən Piltay,
18 Bilqa nəslindən Şammua, Şemaya nəslindən Yehonatan, 19 Yoyariv
nəslindən Mattenay, Yedaya nəslindən Uzzi, 20 Şallay nəslindən Qallay,
Amoq nəslindən Ever, 21 Xilqiya nəslindən Xaşavya, Yedaya nəslindən
Netanel.
22 Elyaşiv, Yoyada, Yoxanan və Yadduanın günlərində Levili nəsil
başçıları və kahinlər Fars padşahı Daranın hökmranlığına qədər qeyd
edilmişdi. 23 Levili nəsil başçıları, Elyaşiv oğlu Yoxananın günlərinə
qədər salnamələr kitabında yazıldı. 24 Levililərin başçıları Xaşavya,
Şerevya və Qadmiel oğlu Yeşua bir tərəfdə, qardaşları da o biri tərəfdə
dayanıb Allah adamı Davudun əmrinə görə qarşılıqlı həmdlər və şükürlər
edirdi. 25 Mattanya, Baqbuqya, Avdiya, Meşullam, Talmon və Aqquv

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qapıçılıq edib darvazalardakı anbarları qoruyurdu. 26 Bunlar Yosadaq
oğlu Yeşua oğlu Yoyaqimin günlərində, vali Nehemya və ilahiyyatçı kahin
Ezranın dövründə yaşayırdı.

Yerusəlim divarının təqdis edilməsi

27 Yerusəlim divarının təqdisetmə mərasimini sevinclə, şükürlə,
ilahilərlə, sinc, çəng və lira ilə keçirmək üçün Levililər yaşadıqları hər
yerdən çağırılıb Yerusəlimə gətirildilər. 28 Yerusəlim ətrafındakı sahədən
və Netofalıların kəndlərindən, 29 Bet-Qilqaldan və Geva ilə Azmavet
çöllərindən ilahiçilər toplandı. Çünki ilahiçilər Yerusəlim ətrafında özləri
üçün kəndlər salmışdılar.
30 Kahinlər və Levililər özlərini pak edəndən sonra xalqı, darvazaları
və divarı pak etdilər.
31 Onda mən Yəhuda rəislərini divarın üstünə çıxartdım və şükür
ilahiləri oxuyan iki böyük dəstə təyin etdim. Onlardan biri divarın
üstü ilə sağ tərəfdən Peyin darvazasına doğru gedirdi. 32 Onların
ardınca Hoşaya və Yəhuda rəislərinin yarısı, 33 Azarya, Ezra, Meşullam,
34 Yəhuda, Binyamin, Şemaya, Yeremya, 35 əllərində kərənaylarla
kahinlərdən bəziləri – Asəf oğlu Zakkur oğlu Mikeya oğlu Mattanya
oğlu Şemaya oğlu Yonatan oğlu Zəkəriyyə, 36 qardaşları Şemaya, Azarel,
Milalay, Gilalay, Maay, Netanel, Yəhuda, Xanani, Allah adamı Davudun
musiqi alətləri ilə gedirdilər. İlahiyyatçı Ezra onların qabağında gedir.
37 Çeşmə darvazası yanında və onların qarşısında divar yoxuşunda
Davudun şəhərinin pilləkənləri ilə çıxıb Davudun sarayının üst tərəfindən
şərqə doğru Su darvazasına qədər getdilər.
38 Şükür ilahiləri oxuyanların o biri dəstəsi divarın üstü ilə sol tərəfə
gedirdi. Mən xalqın yarısı ilə onların ardınca yeriyirdim. Sobalar
qülləsindən keçib Geniş divara qədər, 39 Efrayim darvazasının üstündən
Köhnə darvaza, Balıqlar darvazası, Xananel qülləsi, Yüz qülləsi və
Qoyun darvazasına qədər gedib Mühafizəçilər darvazasında dayandıq.
40 Şükür ilahiləri oxuyanların iki dəstəsi Allah evinin yanında ayaq
saxladı. Mən də hökumət məmurlarının yarısı ilə dayandım. 41 Yanımda
kərənay çalan kahinlər bunlar idi: Elyaqim, Maaseya, Minyamin, Mikeya,
Elyoenay, Zəkəriyyə və Xananya; 42 habelə Maaseya, Şemaya, Eleazar,
Uzzi, Yehoxanan, Malkiya, Elam və Ezer. İlahiçilər İzrahyanın rəhbərliyi
altında tərənnüm etdi. 43 O gün çoxlu qurban kəsildi və şadlıq oldu, çünki
Allah xalqa böyük sevinc bəxş etmişdi. Qadınlar və uşaqlar da sevinirdi
və Yerusəlimin şənliyi uzaqlardan eşidilirdi.

Məbəd ibadəti üçün təminat

44 Elə o gün ianələrin, ilk məhsulun və onda bir hissələrin yığılacağı
anbarları qorumaq üçün adamlar təyin edildi. Bütün bunlar Qanunda

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

kahinlər və Levililər üçün nəzərdə tutulan şəhərlərin ətrafındakı
tarlalardan anbarlara gətirilməli idi. Çünki Yəhudalılar ibadət edən
kahinlərlə Levililərdən məmnun idi. 45 [t] Onlar, ilahiçilərlə məbəd
qapıçıları Davud və oğlu Süleymanın əmrinə əsasən özlərinin Allahına
xidmət edib pak olma mərasimini yerinə yetirdi. 46 Çünki qədim
zamanlarda – Davudun və Asəfin günlərində ilahiçilərin başçıları var
idi və Allaha həmd və şükür mahnıları oxunurdu. 47 Zerubbabilin və
Nehemyanın günlərində bütün İsraillilər hər gün ilahiçiləri və məbəd
qapıçılarını gündəlik paylar ilə təmin edirdi. Onlar Levililərə düşən payı
ayırdı. Levililər də Harun övladlarına düşən payı ayırdı.

Nehemyanın qayda-qanunu bərpa etməsi

13 1 [u] O gün Musanın kitabından oxundu və xalq qulaq asırdı. Bu
kitabda belə bir yazı aşkar olundu: «Allahın camaatına Ammonlu
və yaxud Moavlı heç vaxt daxil ola bilməz». 2 [v] Çünki Moav və Ammon
övladları İsrail övladlarını çörək və su ilə qarşılamamışdı. Lakin İsrail
övladlarına qarşı lənət oxumaq üçün Bilamı muzdla tutmuşdular.
Allahımız isə lənəti xeyir-duaya çevirdi. 3 İsrail övladları qanunu
dinlədikdə bütün yadelliləri aralarından ayırdı.

4 Bundan əvvəl Allahımızın məbədinin anbarlarına nəzarətçi təyin
edilən kahin Elyaşiv Toviyanın yaxın tanışı olduğuna görə 5 ona böyük
bir otaq hazırlamışdı. Oraya əvvəllər taxıl təqdimləri, kündür, məbəd
əşyaları, qanun üzrə Levililərə, ilahiçilərə və məbəd qapıçılarına verilən
taxılın, təzə şərabın və zeytun yağının onda bir hissələri və kahinlərə
verilən ianələr qoyulardı. 6 Bu iş baş verəndə mən Yerusəlimdə deyildim.
Ona görə ki Babil padşahı Artaxşastanın hakimiyyətinin otuz ikinci
ilində onun hüzuruna getmişdim. Bir müddət sonra padşahdan izin alıb
7 Yerusəlimə qayıtdım. Elyaşivin etdiyi pisliyi – Allah evinin həyətində
Toviyaya bir otaq hazırladığı barədə xəbər aldım. 8 Bu məni çox
qəzəbləndirdi və Toviyanın bütün ev əşyalarını otaqdan bayıra atdım.
9 Mənim əmrimlə otaqları təmizlədilər və Allah evinin əşyalarını, taxıl
təqdimlərini kündürlə birgə oraya geri gətirdim.

10 [w] Bir də xəbər tutdum ki, Levililərin payları onlara verilmir və
xidmət edən Levililərlə ilahiçilərin hər biri öz torpağına qayıtmışdır.
11 Mən hökumət məmurlarını tənbeh edib dedim: «Nə üçün Allahın
evinə etinasızlıq edilir?» Sonra Levililərlə ilahiçiləri toplayıb yerlərinə
qaytardım. 12 [x] Bütün Yəhudalılar anbarlara taxılın, təzə şərabın və
zeytun yağının onda bir hissələrini gətirdilər. 13 Kahin Şelemyanı,
ilahiyyatçı Sadoqu və Levililərdən Pedayanı anbarlara nəzarətçi və

---

[t] **12:45** 1Saln. 25:1-8; 26:12 [u] **13:1-2** Qanun. 23:3-5 [v] **13:2** Say. 22:1-6
[w] **13:10** Qanun. 12:19 [x] **13:12** Mal. 3:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Mattanya oğlu Zakkur oğlu Xananı onların köməkçisi təyin etdim. Bu
adamlar etimada layiq sayıldıqlarına görə qardaşlarına paybölmə işi
onlara düşdü.
14 Ey Allahım, buna görə məni yadda saxla. Allahımın məbədi və
oradakı xidmətlər üçün etdiyim yaxşı işlərimi yoxa çıxarma!
15 [y] O günlər Yəhudada gördüm ki, bəzi adamlar Şənbə günü üzüm
sıxılan yerdə ayaqları ilə üzüm sıxırdı və içəri taxıl gətirib eşşəklərin
üstünə yükləyirdi. Şərab, üzüm, əncir və hər cür yükləri də Şənbə
günündə Yerusəlimin içinə gətirirdilər. Həmin gün mən ərzaq satanları
töhmətləndirdim. 16 Orada yaşayan Surlular balıq, hər cür mallar
gətirərək Şənbə günü Yerusəlimdə Yəhudalılara satırdı. 17 Yəhuda
əyanlarını töhmətləndirib onlara dedim: «Nə üçün bu pis işi görüb Şənbə
gününü murdar edirsiniz? 18 Atalarımız belə işlər etmədilərmi? Allahımız
bütün bu bəlaları bizim və bu şəhərin üzərinə buna görə gətirmədimi?
Siz isə Şənbə gününü murdar edərək Onun İsrail övladlarına qəzəbini
artırırsınız».
19 [z] Yerusəlim darvazalarında Şənbənin başlayacağı axşamçağı əmr
etdim ki, qapılar qıfıllansın. Şənbə bitənə qədər qapıların açılmamasını
tapşırdım. Bəzi nökərlərimi də darvazaların qabağına qoymuşdum ki,
Şənbə günü şəhərə heç bir yük gətirilməsin. 20 Tacirlər və hər cür mal
satanlar bir-iki dəfə Yerusəlimdən kənarda gecələmişdi. 21 Mən onlara
xəbərdarlıq edərək dedim: «Nə üçün divarın yanında gecələyirsiniz?
Bir də belə etsəniz, sizə əl qaldıraram!» Tacirlər də o vaxtdan Şənbə
günü gəlmədilər. 22 Sonra mən Levililərə əmr etdim ki, Şənbə gününü
təqdis etmək üçün özlərini təmizləyib gəlsinlər və darvazaların keşiyini
çəksinlər.
Ey Allahım, bundan ötrü məni unutma və böyük məhəbbətinə görə
rəhm elə!
23 [a] Həm də o günlər Aşdodlu, Ammonlu və Moavlılardan arvad alan
Yəhudiləri də gördüm. 24 Onların uşaqlarının yarısı Aşdod dilində yaxud
digər xalqların dilində danışırdı, ancaq Yəhudi dilində danışa bilmirdi.
25 Mən onları tənbeh və lənət etdim. Bəzilərini isə döyüb saçlarını
yoldum. O adamlara Allah haqqına and içdirib dedim: «Qızlarınızı
yadelli oğullarına verməyin, oğullarınıza və özünüzə onların qızlarını
almayın. 26 [b] [c] İsrail padşahı Süleyman buna görə günaha batmadımı?
Çox millətlərin arasında onun kimi padşah yox idi və o, Allahın sevimlisi
idi. Allah onu bütün İsrail üzərinə padşah etdi, lakin yadelli qadınlar
onu belə, günaha saldılar. 27 İndi siz Allahımıza qarşı xainlik edib yadelli
qadınlar alırsınız? Etdiyiniz bu böyük pisliyə yol verərikmi?»

---

[y] **13:15** Çıx. 20:8-10; Qanun. 5:12-14; Yer. 17:21-22 [z] **13:19** Yer. 17:21; Yəh. 5:10
[a] **13:23-25** Çıx. 34:11-16; Qanun. 7:1-5 [b] **13:26** 2Şam. 12:24-25 [c] **13:26** 1Pad. 11:1-8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

28 [d] Baş kahin Elyaşivin oğlu Yoyadanın oğullarından biri Xoronlu
Sanballatın kürəkəni idi. Buna görə də onu yanımdan qovdum.
29 Ey Allahım, onları yadda saxla, çünki onlar kahinliyi, kahinlər və
Levililərlə kəsdiyin əhdi murdar etdilər!
30 Beləliklə, xalqı bütün yadelli ənənələrdən təmizlədim. Kahinlərlə
Levililərin vəzifələrini müəyyənləşdirdim. Hər kəsin öz işi var idi.
31 Müəyyən edilmiş vaxtda odun gətirilməsini və ilk nübarın təqdim
edilməsini təşkil etdim.
Ey Allahım, məni yadda saxla və mənə xeyirxah ol!

---

[d] **13:28** Neh. 4:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ESTER

KİTABI

GİRİŞ

«Ester» Kitabında hadisələr Fars padşahı Axaşveroşun (Kserksin) qış iqamətgahında, Şuşan qala şəhərində baş verir.

Kitabın baş qəhrəmanı Esterdir. Gənc, gözəl Ester yəhudi qızıdır və Fars padşahı Axaşveroşa ərə gedib mələkə olur. O öz xalqını – İsraillilər kütləvi soyqırımından qurtarır. Onun əmisi oğlu Binyaminli Mordokay Esterin baş məsləhətçisi və köməkçisi olub Esterlə birgə qəhrəmanlıq göstərir və bu böyük təhlükənin qarşısını alıb İsrail xalqını xilas edir.

Bu kitab yəhudilərin Purim bayramının yaranmasını və mənasını izah edir.

Kitabın məzmunu:

1:1-22 Padşah Axaşveroşun ziyafəti və Vaştinin mələkəlikdən çıxarılması
2:1-23 Esterin mələkə seçilməsi
3:1–5:14 Hamanın yəhudilərə qəsdi
6:1–7:10 Hamanın məğlubiyyəti və edamı
8:1–10:3 Yəhudilərin düşmənləri üzərində qələbə çalması

Fars padşahı Axaşveroşun ziyafəti

1 1 [a] Bu hadisələr Axaşveroşun dövründə baş vermişdi. Axaşveroş
Hinddən Kuşa qədər yüz iyirmi yeddi vilayət üzərində padşahlıq
edirdi. 2 O dövrdə padşah Axaşveroş Şuşan qalasında taxtında oturmuşdu.
3 Padşahlığının üçüncü ilində o bütün rəisləri və əyanları üçün bir ziyafət
qurdu. Farsın və Midiyanın sərkərdələri, əsilzadələri və vilayət başçıları
onun hüzuruna gəldi. 4 O, uzun müddət ərzində, yəni yüz səksən gün
öz padşahlığının cah-calalını, əzəmətini və parlaq şöhrətini nümayiş
etdirdi. 5 Bu ziyafət günləri qurtarandan sonra padşah Şuşan qalasında
böyükdən kiçiyə qədər bütün xalqa sarayının həyət bağçasında yeddi

---

[a] **1:1** Ezra 4:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

gün ayrı bir ziyafət verdi. 6 Bağçada tünd qırmızı zərif kətan qaytanlarla
mərmər sütunlardakı gümüş halqalara keçirilmiş pambıq parçadan
ağ və bənövşəyi pərdələr var idi. Sumaqdaşı, mərmər, sədəf və başqa
qiymətli daşlardan düzəldilmiş döşəmə üzərində qızıl və gümüş kürsülər
qoyulmuşdu. 7 Oradakılara bir-birindən fərqli qızıl camlarda padşahın
səxavətinə layiq bol-bol şahanə şərab təqdim edilirdi. 8 Padşahın əmri ilə
şərab içmək üçün hüdud qoyulmamışdı, çünki padşah şərab məmurlarına
əmr etmişdi ki, hər kəsə istəyinə görə xidmət göstərilsin. 9 Mələkə Vaşti
də Axaşveroşun sarayında qadınlar üçün ziyafət qurdu.

Padşahın Vaştini mələkəlikdən çıxarması

10 Yeddinci gün padşah Axaşveroşun ürəyi şərabdan nəşələnəndə
hüzurunda xidmət edən Mehuman, Bizzeta, Xarvona, Biqta, Avaqta,
Zetar və Karkas adlı yeddi hərəmağasına belə əmr etdi: 11 «Mələkə Vaşti
başında mələkəlik tacı ilə padşahın hüzuruna gətirilsin». O, mələkənin
gözəlliyini xalqa və rəislərə nümayiş etdirmək istəyirdi, çünki mələkə
cazibədar idi. 12 Lakin mələkə Vaşti hərəmağaları vasitəsilə göndərilən
padşah əmrindən çıxıb onun hüzuruna gəlmək istəmədi. Padşah buna çox
qəzəbləndi və qəzəb ürəyini yandırıb-yaxdı.
13 Padşah adəti üzrə qayda-qanun bilənlərə müraciət edərdi, ona
görə də müdrik adamlarla məsləhətləşdi. 14 Karşena, Şetar, Admata,
Tarşiş, Meres, Marsena, Memukan padşahın yaxın adamları olub Fars-
Midiya padşahlığının yeddi rəisi, padşahlıqda ən yüksək rütbə sahibi
idi. Bu adamlar padşahla üz-üzə görüşə bilirdi. 15 Padşah soruşdu:
«Qanuna əsasən mələkə Vaştiyə nə edilməlidir? O, padşah Axaşveroşun
hərəmağalar vasitəsilə göndərdiyi əmrə əməl etmədi». 16 Memukan
padşahın və rəislərin hüzurunda dedi: «Mələkə Vaşti yalnız padşaha
deyil, bütün rəislərə qarşı, padşah Axaşveroşun bütün vilayətlərindəki
xalqların hamısına qarşı günah işlətdi. 17 Çünki mələkənin bu hərəkəti
hansı qadının qulağına çatsa və onlara “padşah Axaşveroş mələkə
Vaştini öz önünə gətirilməsini əmr etmişdi, o isə imtina etdi” deyilsə,
bütün qadınlar öz ərlərinə xor baxacaq. 18 Mələkənin bu gün gördüyü işi
eşidən Fars və Midiya xanımları padşahın bütün rəisləri ilə belə rəftar
edəcək. Bununla da çoxlu itaətsizlik və münaqişə olacaq. 19 Əgər padşahın
gözündə xoş görünərsə, qoy padşah tərəfindən belə bir əmr verilsin:
“Vaşti bir daha padşah Axaşveroşun önünə çıxmasın”. Qoy bu əmr
Farsların və Midiyalıların qanunları arasına yazılsın və dəyişdirilməsin.
Padşah isə onun mələkəliyini daha yaxşısına versin. 20 Padşahın verdiyi
əmr öz böyük padşahlığının hər yerində elan ediləndə böyükdən kiçiyə
qədər bütün qadınlar öz ərlərinə hörmətlə yanaşacaq».
21 Bu söz padşahın və rəislərin xoşuna gəldi, padşah Memukanın
təklifinə əməl etdi. 22 Padşahın bütün vilayətlərinə yazılı əmrlər

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

göndərdi. Bu əmrlər hər vilayətə öz yazısı və hər xalqa öz dili ilə yazıldı.
«Hər kişi öz ailəsində hakim olsun və öz xalqının dilində danışsın» deyə
elan edildi.

Esterin mələkə seçilməsi

2 1 Bir müddət keçəndən sonra padşah Axaşveroşun qəzəbi soyudu.
O, Vaştini, onun etdiyi işi və əleyhinə verdiyi qərarını xatırladı.
2 Padşahın qulluğunda dayanan xidmətçiləri dedi: «Qoy padşah üçün
bakirə, gənc və gözəl qızlar axtarılsın. 3 Padşah öz ölkəsinin bütün
vilayətlərinə müşahidəçilər təyin etsin. Qoy gözəl surətli qızların
hamısı Şuşan qalasına, qalasındakı hərəmxanaya toplanaraq padşahın
hərəmağası Heqaya təhvil verilsin və təravətləndirici ləvazimatla təmin
olunsun. 4 Padşahın xoşuna gələn qız Vaştinin yerinə mələkə olsun». Bu
fikir padşahın gözündə xoş göründü və ona əməl etdi.
5 Şuşan qalasında Mordokay[b] adlı bir Yəhudi var idi. O, Binyamin
qəbiləsindən olub Qiş oğlu Şimey oğlu Yairin oğlu idi. 6 [c] Yəhuda
padşahı Yekonya əsir alınanda Qiş də Yerusəlimin sakinləri ilə bərabər
əsir aparılmışdı. Onları əsir aparan Babil padşahı Navuxodonosor idi.
7 Mordokayın əmisi qızı Hadassanın, yəni Esterin ata-anası yox idi. Bu
qızı Mordokay böyütmüşdü. Ester gözəl qamətli, qəşəng surətli idi. Ata-
anası ölən gündən Mordokay onu qızlığa götürmüşdü.
8 Padşahın əmri və fərmanı oxunanda Şuşan qalasına Heqayın nəzarəti
altına xeyli qız toplandı. O zaman Ester də padşah sarayında hərəmağası
olan Heqayın nəzarəti altına düşdü. 9 Bu qız Heqayın xoşuna gələrək
hüsn-rəğbətini qazandı. Heqay dərhal onu təravətləndirmək üçün
lazımi vəsait və xüsusi yeməklərlə təmin etdi. Esterə padşah sarayından
münasib görülən yeddi qız təyin edərək onunla xidmətçi qızlarını
hərəmxananın ən yaxşı yerinə apartdırdı. 10 Ester öz milliyyəti və nəsli
barədə heç kimə bir söz deməmişdi, çünki Mordokay ona tapşırmışdı
ki, bunu heç kimə bildirməsin. 11 Esterin nə vəziyyətdə olduğunu və ona
nə ediləcəyini öyrənmək üçün Mordokay hər gün hərəmxananın həyəti
qarşısında vurnuxurdu.
12 On iki ay hər qıza gözəlləşdirici vasitələr çəkəndən sonra onları
növbə ilə padşah Axaşveroşun yanına gətirirdilər. Gözəlləşdirmək üçün
qulluq müddəti bundan ibarətdir ki, onlara altı ay mirra yağı, altı ay
isə ətirlər və təravətləndirici vasitələr çəkirdilər. 13 Qız padşahın yanına
gətiriləndə hərəmxanadan istədiyi hər şeyi götürüb padşahın sarayına
apararDı. 14 O, axşamüstü padşahın yanına gedər, səhər açılanda isə
ikinci hərəmxanaya, cariyələrin hərəmağası Şaaşqazın nəzarəti altına

---

[b] **2:5** Fərz edilir ki, Mordokay padşah Şaulun nəslindən idi. [c] **2:6** 2Pad. 24:10-16; 2Saln. 36:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

göndərilərdi. Yalnız padşahın bəyəndiyi və adı ilə çağırdığı qız bir
daha onun yanına gələ bilərdi. 15 Padşahın yanına gəlmək üçün növbə
Mordokayın qızlığa götürdüyü əmisi Avixayilin qızı Esterə çatanda o,
hərəmə məsul olan padşahın hərəmağası Heqayın məsləhət gördüyündən
başqa heç nə istəmədi. Ester ona baxanların hamısının gözündə lütf
tapdı.
16 Padşah Axaşveroşun hökmranlığının yeddinci ilinin onuncu ayında
– Tevet ayında Ester padşah sarayına aparıldı. 17 Padşah Esteri digər
qadınlardan çox bəyəndi. O, padşahın hüzurunda lütf və hüsn-rəğbət
qazandı. Padşah Esterin başına mələkəlik tacını qoyaraq Vaştinin yerinə
mələkə etdi. 18 Sonra isə Esterin şərəfinə böyük bir ziyafət qurdu. Bu
ziyafətə padşahın bütün rəisləri və əyanları dəvət olunmuşdu. Padşah
bütün vilayətlərdə bayram elan etdi və öz səxavətinə görə hədiyyələr
verdi.

Mordokay padşahın həyatını qurtarır

19 Qızlar ikinci dəfə toplananda Mordokay saray darvazasında vəzifə
başında idi. 20 Ester isə Mordokayın əmr etdiyi kimi öz nəslini və
milliyyətini məlum etməmişdi. O, Mordokayın tərbiyəsi altında olan
vaxtlarda olduğu kimi onun əmrlərinə əməl edirdi.
21 Mordokay padşahın saray darvazasında vəzifə başında olanda
saray darvazasının keşikçilərindən Biqtana ilə Tereş adlı iki hərəmağası
padşaha qəzəblənmişdi və ona sui-qəsd etmək istəyirdi. 22 Bu işdən
xəbər tutan Mordokay bunu mələkə Esterə bildirdi. Ester də Mordokayın
adından bunu padşaha xəbər verdi. 23 Yoxlama zamanı bu məlumatın
həqiqət olduğu üzə çıxarıldı və hər ikisi dar ağacından asıldı. Bu hadisə
padşahın hüzurunda salnamələr kitabına yazıldı.

Hamanın Yəhudilərə qəsdi

3 1 Bir müddət keçəndən sonra padşah Axaşveroş Aqaqlı[d] Hammedata
oğlu Hamanı şərəfləndirib rütbəsini qaldırdı. Ona yanındakı
bütün rəislərdən üstün mövqe verdi. 2 Padşahın əmrinə görə padşahın
saray darvazasında olan bütün əyanları Hamana baş əyib qarşısında
təzim edirdi. Mordokay isə Hamana baş əyərək təzim etmirdi. 3 Padşah
sarayının darvazasında olan əyanlar Mordokaydan soruşdular: «Niyə
padşahın əmrinə itaət etmirsən?» 4 Bunu Mordokaydan hər gün
soruşurdular, lakin o buna əhəmiyyət vermirdi. Bunun xəbəri Hamana
çatdı, çünki Mordokay onlara Yəhudi olduğunu söyləmişdi. Hamı bilmək
istəyirdi ki, Mordokay belə davranışını davam etdirəcək, yoxsa yox.

---

[d] **3:1** *Aqaqlı* – İsrailin ən qəddar düşmənlərindən olan Amaleq xalqının padşah nəsli. Bax: 1Şam. 15:32.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 Haman Mordokayın ona baş əyməyərək qarşısında təzim etmədiyini
görəndə kini artdı. 6 Buna görə də təkcə Mordokayı öldürmək niyyəti
ilə kifayətlənmədi. Mordokayın hansı xalqa mənsub olması Hamana
məlum edilmişdi. Ona görə də o, Mordokayın xalqını – Axaşveroşun
padşahlığının hər tərəfində yaşayan bütün Yəhudiləri qırdırmaq qərarına
gəldi.
7 Bu işin görüləcəyi günü müəyyənləşdirmək üçün padşah Axaşveroşun
hökmdarlığının on ikinci ilində birinci ay olan Nisan ayında Hamanın
önündə pur, yəni püşk atdılar. Püşk on ikinci ay olan Adara düşdü.
8 Sonra Haman padşah Axaşveroşa dedi: «Sənin padşahlığının hər
vilayətinin xalqları arasına səpələnib yayılan bir xalq vardır. Onların
qanunları bütün xalqların qanunlarından fərqlidir və padşahın
qanunlarına əməl etmirlər. Onları bu halda qoymaq padşaha yaraşmaz.
9 Əgər padşahın xoşuna gələrsə, qoy onların məhv olunmasına dair
fərman yazılsın. Buna görə padşahın xəzinəsinə, bu işi görənlər üçün on
min talant[e] gümüş çəkib göndərərəm». 10 Padşah barmağından möhür
üzüyünü çıxarıb Yəhudilərin düşməninə – Aqaqlı Hammedata oğlu
Hamana verdi. 11 Padşah Hamana dedi: «Gümüş də sənin ixtiyarında
olsun, xalq da. Bu xalqa gözündə nə xoşdursa, onu da et».
12 Birinci ayın on üçüncü günündə padşahın mirzələri çağırıldı.
Hamanın əmri hər vilayətə öz yazısı və hər xalqa öz dili ilə yazılaraq
canişinlərə, bütün vilayətlərin valilərinə və xalqların rəislərinə
göndərildi. Bu əmr padşah Axaşveroşun adı ilə yazıldı və padşahın
möhürlü üzüyü ilə möhürləndi. 13 On ikinci ay olan Adar ayının on
üçündə bütün Yəhudiləri – gəncləri, qocaları, körpə uşaqları və qadınları
bir gündə qıraraq məhv edib kökünü kəsmək və mallarını talan etmək
üçün qasidlərlə bütün vilayətlərə məktublar göndərildi.
14 Bu fərmanın surəti hər vilayətdə qanun kimi dəst-xətlə yazılmalı və
o günə hazır olmaları üçün bütün xalqlara bildirilməli idi. 15 Qasidlər
padşahın əmri ilə cəld yola düşdü. Fərman Şuşan qalasında tərtib olundu.
Padşahla Haman əyləşib şərab içərkən Şuşan şəhəri çaşbaş qalmışdı.

Mordokayın Esterdən imdad istəməsi

4 1 Mordokay baş vermiş bu hadisələrdən xəbər tutanda paltarlarını
cırdı və çula bürünüb başına kül tökdü. Şəhərin mərkəzinə çıxıb
nalə ilə acı şivən qopardı. 2 O ancaq padşah sarayının darvazasına
qədər gəldi, çünki çula bürünən adam padşah sarayına girə bilməzdi.
3 Padşahın bu əmri və fərmanı hansı vilayətə çatmışdısa, oradakı
Yəhudilər arasında böyük matəm, oruc, ağlaşma və fəğan var idi. Bir
çoxu da çula bürünüb kül üzərində uzanmışdı.

---

[e] **3:9** *On min talant* – təqribən 345 ton.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 Esterin xidmətçi qızları və hərəmağaları gəlib bu xəbəri ona çatdırdı.
Mələkə bundan çox məyus oldu. O, Mordokay üçün paltar göndərdi ki,
çulunu çıxarıb əyninə geyinsin, lakin Mordokay bunu qəbul etmədi.
5 Sonra Ester padşahın onun xidmətinə təyin etdiyi hərəmağalarından
biri olan Hatakı çağırıb tapşırdı ki, Mordokayın yanına gedərək bu işin
nə olduğunu və niyə baş verdiyini öyrənsin. 6 Hatak saray darvazasının
qarşısında olan şəhər meydanına – Mordokayın yanına getdi. 7 Mordokay
başına gələn hal-qəziyyəni ona danışdı. Yəhudi qırğını üçün padşah
xəzinələrinə Hamanın vəd edərək vermək istədiyi gümüşün tam
miqdarını ona bildirdi. 8 Sonra Yəhudi qırğını üçün Şuşanda dəst-xətlə
yazılan fərmanın surətlərindən birini verdi ki, bunu göstərərək Esterə
izah etsin, həm də ona padşahın yanına gedib öz xalqı üçün yalvararaq
mərhəmət istəməsini tapşırsın.
9 Hatak qayıdıb Mordokayın sözlərini Esterə çatdırdı. 10 Ester də
Mordokaya Hatak vasitəsilə belə bir xəbər göndərdi: 11 «Padşahın bütün
əyanları və padşah vilayətlərinin xalqları bilir ki, kişi, qadın – kim
olursa-olsun – padşahın çağırışı olmadan içəri həyətə girərsə, onun
haqqında təkcə ölüm hökmü veriləcək. Yalnız padşah qızıl əsasını kimə
uzatsa, o sağ qalar. Otuz gündür ki, padşahın yanına getmək üçün
çağırışım yoxdur». 12 Esterin bu sözləri Mordokaya çatdırıldı.
13 Mordokay Esterə belə cavab vermələrini xahiş etdi: «Elə düşünmə ki,
padşah sarayında olduğun üçün o biri Yəhudilər qırılanda təkcə sən sağ
qalacaqsan. 14 Əgər sən susarsansa, Yəhudilərə yardım və qurtuluş başqa
yerdən gələcək, amma sən və ata evin tamamilə məhv olacaq. Kim bilir,
bəlkə sən elə bu gün üçün mələkəliyə çatmısan?» 15 Ester Mordokayın
bu cavabı qarşısında belə söylədi: 16 «Get, Şuşanda olan bütün Yəhudiləri
topla. Üç gün-üç gecə yeməyib-içməyib mənim üçün oruc tutun. Mən
də burada xidmətçi qızlarımla oruc tutacağam və sonra qanunu pozub
padşahın yanına girəcəyəm. Buna görə ölməliyəmsə, qoy ölüm».
17 Mordokay gedib Esterin ona tapşırdığı kimi etdi.

Esterin ziyafəti

5 1 Üçüncü gün Ester mələkə libasını geyindi və sarayının içəri
həyətində padşahın otağı ilə üzbəüz dayandı. Padşah otağında üzü
qapıya tərəf taxtında oturmuşdu. 2 O, mələkə Esterin həyətdə dayandığını
görəndə gözündə Esterə qarşı lütf yarandı. Padşah qızıl əsasını ona tərəf
uzatdı. Ester də yaxınlaşıb əsanın ucuna toxundu. 3 Padşah ona dedi:
«Mələkə Ester, sənə nə olub? İstəyin nədir? Padşahlığın yarısını belə,
istəsən, verəcəyəm». 4 Ester dedi: «Əgər padşahın xoşuna gələrsə, bu gün
onun üçün qurduğum ziyafətə gəlsin, Hamanı da gətirsin».
5 Padşah dedi: «Hamanı tez buraya gətirin, Esterin sözünü yerinə
yetirək!» Padşahla Haman Esterin qurduğu ziyafətə gəldi. 6 Şərab

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

içiləndə padşah Esterə dedi: «Arzun nədir? De, sənə verim! İstəyin nədir?
Padşahlığın yarısını belə, istəsən, verəcəyəm».
7 Ester cavab verdi: «Arzu-istəyim budur: 8 Əgər padşahın gözündə
lütf tapdımsa və mənim arzu-istəyimi yerinə yetirmək padşaha xoş
görünürsə, padşahla Haman onlar üçün quracağım yeni ziyafətə gəlsin.
Mən də sabah padşahın sualına cavab verərəm».

Hamanın Mordokayı edam etdirmək niyyəti

9 O gün Haman sevinclə, könlü xoş oradan çıxdı, lakin saray
darvazasında Mordokayın ayağa qalxmadığını və hüzurunda yerindən
belə, tərpənmədiyini görəndə köksü Mordokaya qarşı qəzəblə doldu.
10 Haman özünü ələ alaraq evə getdi. Adam göndərib dostlarını və arvadı
Zereşi çağırtdırdı. 11 Onlara cah-calalından, çoxlu oğullarından, padşahın
neçə dəfə rütbəsini qaldıraraq ona digər rəislərdən və əyanlardan üstün
mövqe verməsindən danışdı. 12 O belə dedi: «Bəli, mələkə Ester də
qurduğu ziyafətə padşahla bərabər gəlmək üçün məndən başqa kimsəni
layiq görmədi. Sabah da o məni padşahla bərabər ziyafətə dəvət edib.
13 Amma mən Yəhudi Mordokayı saray darvazasında oturan görəndə
gözümdə hər şey qiymətdən düşür». 14 Arvadı Zereş və dostları belə dedi:
«Hündürlüyü əlli qulac olan bir dar ağacı düzəltdir. Səhər açılanda isə
padşaha söylə ki, Mordokayı ondan asdırsın və padşah ziyafətinə əhvalı
xoş get». Bu sözlər Hamanın ürəyinə yatdı və dar ağacı düzəltdirdi.

Padşahın Mordokayı şərəfləndirməsi

6 1 Həmin gecə padşahın yuxusu qaçdı. O əmr etdi ki, hökmranlığının
xatirə kitabı – salnamələr kitabı gətirilsin. Bunlar padşahın
hüzurunda oxundu. 2[f] Orada belə bir yazı tapıldı: «Saray darvazasının
keşikçilərindən Biqtana ilə Tereş adlı iki hərəmağası padşah Axaşveroşa
sui-qəsd hazırlamışdı. Mordokay bunu padşaha xəbər vermişdi». 3 Padşah
dedi: «Buna görə Mordokaya hansı şərəf və mükafat verildi?» Onun
xidmətində duran nökərlər dedi: «Buna görə ona heç nə edilməyib».
4 Padşah dedi: «Həyətdə kim var?» Bu zaman Haman padşah sarayının
bayır həyətinə girmişdi ki, padşahla danışıb Mordokayı düzəltdiyi dar
ağacından asdırsın. 5 Padşahın nökərləri ona dedi: «Budur, Haman həyətdə
dayanıb». Padşah dedi: «Gəlsin içəri». 6 Haman içəri gələndə padşah ona
dedi: «Padşahın şərəfləndirmək istədiyi adama nə edilməlidir?» Haman
da özlüyündə düşündü: «Məndən başqa kimi şərəfləndirmək istər ki?»
7 Bu halda Haman padşaha belə dedi: «Padşah kimi şərəfləndirmək
istəyirsə, qoy belə edilsin: 8 padşahın geyindiyi şahlıq libası, padşahın
mindiyi və başına şahlıq kəkili qoyulan at gətirilsin. 9 Həmin paltar və at

---

[f] **6:2** Est. 2:21-22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

padşahın ən yüksək rütbəli rəislərindən birinin əlinə verilsin ki, padşahın
şərəfləndirmək istədiyi adamı geyindirərək ata mindirsinlər və şəhər
meydanında gəzdirsinlər və qabağa düşüb belə car çəksinlər: “Padşah
istədiyi adamı bu cür şərəfləndirir”». 10 Padşah Hamana dedi: «Paltar
və atı tez götürüb saray darvazasında vəzifəsi olan Yəhudi Mordokaya
dediklərinin heç birini əskiltmədən et».
11 Haman paltar və at götürüb Mordokayı geyindirdi. Sonra ata
mindirərək şəhərin meydanında gəzdirdi və qarşısında car çəkərək dedi:
«Padşah istədiyi adamı bu cür şərəfləndirir». 12 Bundan sonra Mordokay
saray darvazasına qayıtdı. Haman isə dərdli və başıörtülü halda tez evə
qayıtdı. 13 O, arvadı Zereşə və dostlarına başına gələn bütün əhvalatları
danışdı. Müdrik məsləhətçiləri ilə arvadı Zereş ona dedi: «Qarşısında
mövqeyini əldən verdiyin Mordokay Yəhudi soyundandırsa, ona gücün
çatmaz, mütləq qarşısında məhv olacaqsan».
14 Elə onunla söhbət edirdilər ki, padşahın hərəmağaları Hamanı
tələsik Esterin qurduğu ziyafətə apardı.

Hamanın məğlubiyyəti və edamı

7 1 Padşahla Haman mələkə Esterin ziyafətinə gəldi. 2 İkinci gün şərab
içiləndə padşah yenə Esterə dedi: «Mələkə Ester, nə istəyirsən?
De, sənə verim! Arzun nədir? Padşahlığımın yarısını belə, istəsən,
verəcəyəm». 3 Ester padşaha cavab verdi: «Əgər padşahın gözündə lütf
tapmışamsa, əgər padşahın xoşuna gəlirəmsə, istəyim budur ki, mənə
həyat bəxş etsin, arzum budur ki, xalqıma qıymasın. 4 Çünki həm mən,
həm də xalqım qırılmaq, öldürülmək, məhv edilmək üçün satılmışıq.
Əgər bizi qul-qarabaş kimi satsaydılar, susardım, çünki padşahı belə bir
dərdlə narahat etməyə dəyməz».
5 O zaman padşah Axaşveroş mələkə Esterdən «Bu işi kim etmişdir?
Ürəyində belə istəyi olan haradadır?» deyib soruşanda 6 Ester dedi: «Bizə
nifrət edən düşmənimiz bu bədxah Hamandır!» Padşahın və mələkənin
önündə Hamanı dəhşət bürüdü. 7 Padşah qəzəblə şərab süfrəsindən qalxdı
və sarayın bağçasına çıxdı. Haman isə mələkə Esterdən canı üçün əfv
diləməkdən ötrü içəridə qaldı, çünki gördü ki, padşah onun aqibətinə
qərar verir. 8 Padşah saray bağçasından şərab içdikləri ziyafət yerinə
qayıdanda gördü ki, Haman Ester uzanan kürsünün üzərinə döşənib.
Padşah dedi: «Bu nədir? Bu adam evimdə, mənim yanımda mələkəni
zorlayacaqmı?» Elə bu sözlər padşahın ağzından çıxanda Hamanın üzünü
bağladılar. 9 Hərəmağalardan Xarvona adlı bir nəfər padşaha belə dedi:
«Budur, Hamanın evinin yanında əlli qulac hündürlüyündə dar ağacı var.
Onu padşaha xeyir xəbər verən Mordokay üçün hazırlatdırıb». Padşah
dedi: «Ondan özü asılsın!» 10 Hamanın Mordokay üçün düzəltdirdiyi dar
ağacından onun özünü asdılar. Bundan sonra padşahın qəzəbi soyudu.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yəhudilərin padşah tərəfindən müdafiəsi

8 1 Elə həmin gün padşah Axaşveroş Yəhudilərin düşməni olan
Hamanın evini mələkə Esterə verdi. Ester Mordokayın kim
olduğunu padşaha məlum edəndən sonra o, padşahın hüzuruna gəldi.
2 Padşah Hamandan geri aldığı üzüyü çıxarıb Mordokaya verdi. Ester də
Mordokayı Hamanın evinə nəzarətçi qoydu.
3 Bundan sonra Ester yenə də padşaha müraciət etdi. Onun ayaqlarına
düşüb ağlaya-ağlaya yalvardı ki, Aqaqlı Hamanın Yəhudilərə qarşı qərəzlə
qurduğu qəsdi qüvvədən salsın. 4 Padşah qızıl əsasını Esterə uzatdı. Ester
ayağa qalxıb padşahın hüzurunda durdu. 5 Daha sonra belə dedi: «Əgər
padşahın xoşuna gələrsə, onun önündə lütf tapmışamsa, bu iş padşahın
gözündə doğru görünərsə və o məni bəyənmişsə, Aqaqlı Hammedata oğlu
Hamanın qəsd-qərəzlə padşahın vilayətlərində yaşayan Yəhudiləri qırmaq
üçün yazdığı məktubları ləğv edən bir fərman yazsın. 6 Axı xalqımın başına
gələn bu müsibətə necə dözüm? Görəndə ki qohumlarım qırılır, necə dözüm?»
7 Padşah Axaşveroş mələkə Esterə və Yəhudi Mordokaya dedi: «Budur,
Hamanın evini Esterə vermişəm. Hamanı dar ağacından asdırmışam, çünki
Yəhudilərin qəsdinə əl uzadıb. 8 Amma padşahın adı ilə yazılaraq padşahın
möhürlü üzüyü ilə möhürlənən qərarı heç kim ləğv edə bilməz. Buna görə
də gözünüzdə xoş görünən kimi padşahın adı ilə Yəhudilərə başqa bir qərar
yazın və padşahın möhürlü üzüyü ilə möhürləyin».
9 Elə o zaman üçüncü ay olan Sivan ayının iyirmi üçündə padşahın
mirzələri çağırıldı. Mordokayın Hinddən Kuşa qədər yüz iyirmi yeddi
vilayətdəki Yəhudilərə, canişinlərə, valilərə, rəislərə əmr etdiyi hər
şey yazılıb, hər vilayətə öz yazısı ilə və hər xalqa öz dili ilə, habelə
Yəhudilərə də öz yazı və dillərində göndərildi.
10 Mordokay padşah Axaşveroşun adı ilə onun əmrini məktublara
yazıb padşahın möhürlü üzüyü ilə möhürlədi. Padşah üçün bəslənən
xüsusi çapar atlara minən qasidlərin əli ilə bu məktubları göndərdi.
11 Bu məktublara görə padşah hər şəhərdə yaşayan Yəhudilərə izin verdi
ki, yığılıb öz canlarını qorusunlar. Onlara, arvad və uşaqlarına hücum
edən hər millətin yaxud hər vilayətin silahlı dəstələrini tamamilə
qırıb öldürərək yox etsinlər, əmlaklarını isə talan etsinlər. 12 Padşah
Axaşveroşun bütün vilayətlərində bu iş üçün müəyyən olunmuş gün, on
ikinci ay olan Adar ayının on üçü idi. 13 Bu fərmanın surəti hər vilayətdə
dəst-xətlə yazılmalı və bütün xalqlara elan olunmalı idi ki, Yəhudilər
həmin gün öz düşmənlərindən qisas almağa hazır olsun. 14 Qasidlər
padşaha xidmət edən çapar atlara mindirildi və padşahın əmri ilə
tələsdirilərək tez yola salındı. Fərman Şuşan qalasında dəst-xətlə yazıldı.
15 Mordokay padşahın hüzurundan başında böyük qızıl tac, ağ və göy
rəngli şahanə libasda, tünd qırmızı incə kətan cübbə ilə çıxdı. Şuşan

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

şəhəri sevinc içində çığırdı. 16 Artıq Yəhudilərin arasında şadlıq, sevinc,
fərəh və təntənə var idi. 17 Padşahın əmri və fərmanı hansı vilayətə,
hansı şəhərə çatırdısa, orada Yəhudilər üçün sevinc, fərəh, ziyafət və
şənlik günü olurdu. Ölkənin xalqları arasından bir çoxu Yəhudilərdən
qorxduqları üçün Yəhudi oldu.

Yəhudilərin düşmənlərini məhv etməsi

9 1 On ikinci ay – Adar ayının on üçü padşahın əmri və fərmanının
icra vaxtı yaxınlaşmaqda idi. Düşmənlər elə güman etmişdilər
ki, o gün Yəhudilər onların hakimiyyəti altına düşəcək. Lakin bunun
əksinə, Yəhudilər onlara nifrət edənlər üzərində zəfər çaldılar. 2 Yəhudilər
onlara pislik etməyə çalışanlara hücum etmək üçün padşah Axaşveroşun
bütün vilayətlərində, yaşadıqları şəhərlərə də yığıldılar. Artıq onların
qarşısında heç kim dayana bilməzdi, çünki onların zəhmi bütün xalqları
bürümüşdü. 3 Bütün vilayət rəisləri, canişinlər, valilər və padşahın
məmurları Yəhudilərə kömək etdi. Çünki Mordokaya görə onların canına
qorxu düşmüşdü. 4 Mordokay padşah sarayında yüksək rütbə sahibi
olmuş, şöhrəti bütün vilayətlərə yayılmışdı. Artıq bir şəxsiyyət kimi
Mordokay get-gedə yüksəlirdi.

5 Yəhudilər bütün düşmənlərini qılıncdan keçirərək öldürüb yox
etdilər. Onlara nifrət edənlərə nə istədilərsə, onu da etdilər. 6 Yəhudilər
Şuşan qalasında beş yüz nəfəri öldürüb yox etdilər. Bunlarla bərabər
7 Yəhudilərin düşməni Hammedata oğlu Hamanın on oğlunu –
8 Parşandatanı, Dalfonu, Aspatanı, 9 Poratanı, Adalyanı, Aridatanı,
10 Parmaştanı, Arisayı, Aridayı, Vayzatanı öldürdülər, lakin talana əl
atmadılar.

11 O gün Şuşan qalasında öldürülənlərin siyahısı padşahın hüzuruna
gətirildi.

12 Padşah mələkə Esterə dedi: «Yəhudilər Şuşan qalasında beş yüz
nəfəri və Hamanın on oğlunu öldürüb yox etdilər. İndi gör padşahın
digər vilayətlərində nə ediblər! Yenə nə istəyin var? Sənə veriləcək. Nə
arzun var? Yerinə yetiriləcək». 13 Ester dedi: «Əgər padşaha xoş görünsə,
Şuşandakı Yəhudilərə sabah da izin verilsin ki, bugünkü fərmanı icra
etsinlər. Hamanın on oğlunu isə dar ağacından assınlar». 14 Padşah belə
edilməsini əmr etdi. Şuşanda fərman elan edildi. Hamanın on oğlu asıldı.
15 Şuşandakı Yəhudilər Adar ayının on dördündə də yığılıb orada üç yüz
nəfəri öldürdülər, lakin talana əl atmadılar.

16 Padşahın vilayətlərində yaşayan digər Yəhudilər öz canlarını
qorumaq üçün yığıldılar. Onlara nifrət edən yetmiş beş min nəfəri
öldürüb düşmənlərindən azad oldular, lakin talana əl atmadılar. 17 Bu
hadisə baş verəndə Adar ayının on üçü idi. On dördüncü gün azad olan
Yəhudilər ziyafət və sevinc günü keçirdi. 18 Şuşandakı Yəhudilər isə həmin

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ayın on üçündə və on dördündə yığılıb ayın on beşində istirahət edərək
ziyafət və sevinc günü keçirdilər. 19 Elə buna görə də kəndli olub əyalət
şəhərlərində yaşayan Yəhudilər Adar ayının on dördünü sevinc, ziyafət və
bir-birlərinə sovqat göndərdikləri şənlik günü kimi keçirməkdədir.

Purim bayramının təsisi

20 Mordokay bu hadisələri qeyd edib padşah Axaşveroşun uzaqda
və yaxında olan bütün vilayətlərindəki Yəhudilərin hamısına məktub
göndərdi. 21 Onlara buyurdu ki, hər il Adar ayının on dördünü və on
beşini qeyd etsinlər, 22 çünki bu günlər Yəhudilər öz düşmənlərindən azad
oldular və o ay kədərləri sevincə, matəmləri şənlik gününə çevrilmişdi. O
günlər şənlik qurub sevinməli və bir-birlərinə yemək sovqatları göndərib
kasıblara hədiyyə verməli idilər. 23 Yəhudilər özləri başladığı kimi
Mordokayın yazılı əmrinə görə buna əməl etməyə razı oldular. 24 g Çünki
bütün Yəhudilərin düşməni Aqaqlı Hammedata oğlu Haman Yəhudiləri
yox etmək üçün onlara qəsd qurmuşdu. Onları əzərək məhv etmək üçün
pur, yəni püşk atmışdı. 25 Lakin iş padşahın hüzuruna çatanda padşah
məktub vasitəsilə əmr etmişdi ki, Hamanın Yəhudilərə qurduğu qəsd-qərəz
Hamanın öz başına gətirilsin və Hamanla oğulları dar ağacından asılsın.
26 Elə buna görə də bu günlər Pur kəlməsinə görə Purim adlandırılır. Bu
namədə verilən təlimatdan, bu iş haqqında gördüklərindən və başlarına
gələn hadisələrdən ötrü 27 Yəhudilər özləri və sonrakı nəsilləri üçün,
habelə onlara qoşulanlar üçün bir adət təsis etdirib bunu davam etdirdilər.
Dedilər ki, bu iki günü hər il qaydalara və müəyyən vaxta görə qeyd
etməkdə laqeydlik göstərməməlidirlər. 28 Bu günlər hər nəsildə, hər ailədə,
hər vilayətdə və hər şəhərdə xatırlanıb qeyd edilməli, bu Purim günləri
Yəhudilər arasından itməməli və övladlarının yadından çıxmamalıdır.
29 Avixayilin qızı mələkə Ester və Yəhudi Mordokay bu ikinci Purim
naməsini tam səlahiyyətlə yazıb təsdiq etdilər. 30 Mordokay Axaşveroşun
padşahlığının yüz iyirmi yeddi vilayətində yaşayan bütün Yəhudilərə
sülh və həqiqət sözləri yazaraq məktub göndərdi ki, 31 Yəhudi Mordokayla
mələkə Esterin onlara əmr etdikləri kimi, eləcə də tutacaqları oruclar
və matəm vaxtları barədəki təlimatla özləri və sonrakı nəsilləri üçün
müəyyənləşdirdikləri kimi vaxtı bəlli olan bu Purim günlərini təsis
etsinlər. 32 Esterin əmri Purim bayramının bu qaydalarını təsdiqlədi və
kitabda yazıldı.

Mordokayın mötəbər vəzifəsi

10 1 Padşah Axaşveroş uzaq dəniz sahillərinə qədər padşahlığındakı
ölkələrə xərac qoydu. 2 Padşahın bütün güclü və qüdrətli işləri,

---

g **9:24** Est. 3:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

eləcə də Mordokaya verdiyi yüksək rütbə haqqındakı qərar Midiya və
Fars padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır. 3 Yəhudi Mordokay
rütbə etibarı ilə yalnız padşah Axaşveroşdan aşağı idi. Yəhudilər arasında
nüfuz sahibi olub onların əksəriyyətinin hörmətini qazanmışdı. O,
xalqının xeyrinə işləyən və bütün millətinin əmin-amanlığını müdafiə
edən adam idi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ƏYYUB

KİTABI

GİRİŞ

«Əyyub» Kitabı böyük bəlalar çəkən bir insanın hekayəsidir. Kamil, əməlisaleh və Allahdan qorxan Əyyub var-dövlətini, bütün övladlarını itirir və ağır xəstəliyə düçar olur. Lakin bunlara baxmayaraq o, Allaha olan böyük imanını itirmir. Üç hissədən ibarət poetik dialoqlarda müəllif Əyyubun və onun dostlarının bu fəlakətlərə münasibətini göstərir. Uzun müzakirələrdən sonra Allah Özü Əyyuba cavab verir. Əyyubun dostları onun çəkdiyi iztirabların səbəbini ənənəvi dini anlayışlarla izah edir. Onlar belə bir nəticəyə gəlir ki, yaxşı əməlləri mükafatlandıran və pisliyi cəzalandıran Allah bu iztirabları Əyyuba onu cəzalandırmaq üçün göndərmişdi. Amma Əyyub düşünür ki, o, çox xeyirxah və saleh adam olduğuna görə belə ağır cəzaya layiq deyil.

Əyyub başa düşə bilmir ki, Allah niyə onun başına bəla gəlməsinə izin verir. O öz imanını itirmir, amma Allahın önündə bəraət qazanmağa can atır.

Allah Əyyubun suallarına birbaşa cavab vermir. O Öz qüdrət və hikməti ilə təbiəti necə yaratmasını poetik surətdə təsvir edərək Əyyubun imanına görə cavab verir. Sonra Əyyubun ürəyi yumşalır, Allahın hikmət və əzəmətini qəbul edərək söylədiyi hiddətli, sərt sözlərdən ötrü tövbə edir.

Kitabın sonunda deyilir ki, Əyyub daha böyük sərvətə çatıb əvvəlkindən daha yaxşı vəziyyətə qayıdır. Allah Əyyubun çəkdiyi iztirabların səbəbini başa düşməyən dostlarını məzəmmət edir.

Çünki onların arasında ənənəvi, dini anlayışların həddini aşaraq Allahın böyüklüyünü dərk edən yalnız Əyyub idi.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:13 Proloq
3:1–31:40 Əyyub və onun dostları
3:1-26 Əyyubun şikayəti
4:1–14:22 Birinci söhbət
15:1–21:34 İkinci söhbət
22:1–27:23 Üçüncü söhbət
28:1-28 Hikmətin mədhi

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

29:1–31:40 Əyyubun yekun sözü
32:1–37:24 Elihunun nitqi
38:1–42:6 Rəbb Əyyuba cavab verir
42:7-17 Epiloq

Əyyubun şəxsiyyəti və dövləti

1 1 Us ölkəsində Əyyub adlı bir şəxs var idi. O, kamil, əməlisaleh,
Allahdan qorxan və özünü şərdən uzaq saxlayan bir adam idi.
2 Onun yeddi oğlu, üç qızı var idi. 3 O, yeddi min baş qoyuna, üç min baş
dəvəyə, beş yüz cüt öküzə, beş yüz baş eşşəyə və çoxlu nökərlərə sahib
olub şərqdə yaşayanlar arasında ən varlı adam sayılırdı.
4 Oğlanları növbə ilə evlərində ziyafət qurar və üç bacılarını da
çağırardılar ki, birgə yeyib-içsinlər. 5 Ziyafət müddəti bitəndən sonra
Əyyub övladlarını çağırtdırıb təqdis edər və erkən qalxıb bütün
övladlarının sayına görə yandırma qurbanı təqdim edərdi. Əyyub «bəlkə
övladlarım günaha batataq ürəklərində Allaha lənət ediblər» deyə
düşündüyündən həmişə belə edərdi.

Əyyubun ilk sınağı

6 Bir gün ilahi varlıqlar[a] Rəbbin hüzuruna qalxmaq üçün gələndə
Şeytan da onlara qoşulub gəldi. 7 Rəbb Şeytana dedi: «Haradan gəlirsən?»
Şeytan cavabında «dünyanı gəzib-dolaşmaqdan» dedi. 8 Rəbb ona dedi:
«Qulum Əyyuba yaxşı-yaxşı nəzər sala bildinmi? Axı yer üzərində onun
kimisi yoxdur. O, kamil, əməlisaleh, Allahdan qorxan və özünü şərdən
uzaq saxlayan bir adamdır». 9[b] Şeytan Rəbbə belə cavab verdi: «Əyyub
Allahdan boş yerəmi qorxur? 10 Canına, evinə, var-dövlətinə sipər olub
onu qoruyan Sən deyilsənmi? Əlinin bütün əməyinə bərəkət vermisən,
sürüləri bütün ölkəni bürüyüb. 11 İndi bir əl uzadıb onun var-yoxunu
əlindən al, o, gözünün qabağında mütləq Sənə lənət edəcək».
12 Rəbb Şeytana dedi: «Yaxşı, sahib olduğu hər şeyi sənə təslim edirəm,
amma canına toxunma». Beləliklə, Şeytan Rəbbin hüzurundan getdi.
13 Bir gün Əyyubun oğulları ilə qızları böyük qardaşlarının evində
yemək yeyib şərab içərkən 14 bir nökər gəlib Əyyuba belə dedi: «Öküzlər
cüt sürür, eşşəklər də onların yanında otlayırdı. 15 Bu zaman Səbalılar
hücum edib onları apardılar və nökərləri qılıncdan keçirtdilər. Təkcə
mən sağ qalmışam ki, sənə xəbər gətirim». 16 O hələ sözünü qurtarmamış
başqa nökər gəlib dedi: «Göydən Allahın odu töküldü. Həm qoyunları,
həm də nökərləri yandırıb külə çevirdi. Təkcə mən sağ qalmışam ki,
sənə xəbər gətirim». 17 O, sözünü qurtarmamış başqa nökər gəlib dedi:

---

[a] **1:6** *İlahi varlıqlar* – hərfi tərcümədə *Allah oğulları.* [b] **1:9-11** Vəhy 12:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Xaldeylilərdən üç qoşun hücum edərək dəvələrini apardı və nökərləri
qılıncdan keçirtdi. Təkcə mən sağ qalmışam ki, sənə xəbər gətirim». 18 O
hələ sözünü qurtarmamış başqa bir nökər gəlib belə dedi: «Oğullarınla
qızların böyük qardaşlarının evində yemək yeyib şərab içərkən 19 qəflətən
çöldə güclü tufan qopdu və evin dörd tərəfini bürüdü. Ev uçub bu
cavanların üstünə tökküldü, hamısı öldü. Təkcə mən sağ qalmışam ki, sənə
xəbər gətirim».
20 Buna görə Əyyub durub cübbəsini yırtdı, saç-saqqalını kəsdi, yerə
sərilib səcdə etdi. 21 O belə dedi:

«Bu dünyaya çılpaq gəlmişəm,
Çılpaq da gedəcəyəm.
Verən də Rəbdir, alan da Rəbdir.
Rəbbin isminə alqış olsun!»

22 Bütün bu hadisələr baş verərkən Əyyub özünə günah qazanmadı və
Allahı təqsirləndirmədi.

Əyyubun ikinci sınağı

2 1 Başqa bir gün ilahi varlıqlar Rəbbin hüzuruna qalxmaq üçün
gələndə Şeytan da onlara qoşulub Rəbbin hüzuruna qalxmaq üçün
gəldi. 2 Rəbb Şeytana dedi: «Haradan gəlirsən?» Şeytan «dünyanı gəzib-
dolaşmaqdan» deyə cavab verdi. 3 Rəbb dedi: «Qulum Əyyuba yaxşı-yaxşı
nəzər sala bildinmi? Axı yer üzərində onun kimisi yoxdur. O, kamil,
əməlisaleh, Allahdan qorxan və özünü şərdən uzaq saxlayan bir adamdır.
Məni vadar etdin ki, boş yerə onu məhv edim, amma o hələ kamil olaraq
qalıb». 4 Şeytan Rəbbə belə cavab verdi: «Dəri əvəzinə dəri! İnsan canına
görə hər şeyini verər. 5 Əlini uzadıb onun ətinə və sümüyünə toxun, o,
gözünün qabağında mütləq Sənə lənət edəcək». 6 Rəbb Şeytana dedi:
«Yaxşı, onu sənə təslim edirəm. Yalnız canını alma».
7 Beləliklə, Şeytan Rəbbin hüzurundan getdi və sonra Əyyubun
bədəninə başdan ayağadək ağrılı çibanlar çıxartdı. 8 Əyyub çibanlarını
qaşımaq üçün bir saxsı parçası götürdü və kül içində oturdu. 9 Arvadı
ona dedi: «Yenə də kamil olaraq qalacaqsan? Lənət et Allaha, öl qurtar!»
10 Əyyub cavab verdi: «Lap nadan arvadlar kimi danışırsan. Nə oldu,
Allahdan yaxşılığı qəbul edək, pisliyi qəbul etməyək?» Bütün bu hadisələr
baş verərkən Əyyub özünə günah qazandıran bir kəlmə də demədi.

Əyyubun üç dostu

11 Əyyubun üç dostu – Temanlı Elifaz, Şuahlı Bildad və Naamatlı Sofar
onun başına gələn bütün bəlaları eşidərkən üçü də yaşadıqları yerdən
çıxıb bir yerdə görüşdü. Onun dərdinə şərik olmaq və onu ovutmaq üçün
yanına gəldilər. 12 Əyyubu uzaqdan görərkən tanıya bilmədilər, hönkürüb
ağlayaraq öz cübbələrini cırıb-dağıtdılar və yerdəki torpağı götürüb

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

başlarına tökdülər. 13 Yeddi gün-yeddi gecə onunla birlikdə quru yerdə
oturdular. Kimsə ağzını açmadı, çünki Əyyubun dərdinin nə qədər böyük
olduğunu gördülər.

Əyyubun gileyi

3 1 [c] Bundan sonra Əyyub ağzını açıb öz doğulduğu günə lənət etdi.
2 Dilə gəlib belə dedi:
3 «Kaş ki mən doğulan gün yox olaydı,
“Oğlun oldu!” deyilən gecə yox olaydı.
4 O gün qara gələydi,
Allah göydən o günün qayğısına qalmayaydı,
O gün üçün sabah açılmayaydı.
5 O günü zülmət, qatı qaranlıq bürüyəydi,
Üzünü bulud tutaydı,
Nurunu qaranlıq batıraydı.
6 O gecəni zil qaranlıq udub yeyəydi,
İlin günləri arasında fərəh tapmayaydı,
Ayın günləri sırasına girməyəydi.
7 Kaş o gecə qısır olaydı,
Sevincsiz, səssiz qalaydı!
8 Günlərə lənət oxuyanlar,
Livyatanı[d] oyatmağa mahir olanlar
Qoy o günə lənət yağdırsın.
9 Dan ulduzları sönəydi,
İşığa olan ümidləri boşa çıxaydı,
Sübhün nuru görünməyəydi.
10 Əfsus ki O, anamın bətninin qapılarını bağlamadı,
Gözlərimi əzabsız saxlamadı.

11 Niyə doğulanda mən ölmədim,
Bətndən çıxarkən nəfəsim kəsilmədi?
12 Niyə məni dizlərin arasından aldılar,
Əmizdirmək üçün ağzıma döş saldılar?
13 Belə olmasaydı, indi rahat uzanardım,
Yatıb dincələrdim
14 Özləri üçün viranə şəhərləri tikən
Dünya padşahları və müşavirlərlə,
15 Evlərini gümüşə qərq edən
Qızıl xəzinəsi olan rəhbərlərlə.
16 Niyə bətndən yarımçıq uşaq tək düşmədim?

---

[c] **3:1-19** Yer. 20:14-18 [d] **3:8** *Livyatan* – bu gün bizə məlum olmayan nəhəng su heyvanı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Niyə işıq üzü görməyən körpə kimi basdırılmadım?
17 Orada pis adamlar belə, kini atır,
Yorğunlar rahatlıq tapır,
18 Məhbuslar dinc yaşayır,
Nəzarətçinin səsi çıxmır.
19 Orada kiçik də, böyük də vardır,
Qul ağasından da azaddır.

20 Niyə əzab çəkənlər işıq üzü görür,
Əziyyət içində olanlar həyata gəlir?
21 [e] Ölüm arzulayırlar amma tapmırlar,
Dəfinə axtarmaqdan da çox onu axtarırlar,
22 Onlar məzar tapanda fərəhlənər,
Şadlanaraq sevinər.
23 Hara getdiyi bilinməyən insana,
Ətrafına Allah sədd çəkdiyi adama niyə ömür verilir?
24 Çörəkdən əvvəl ah-zar gəlir,
Nalələrim sular kimi tökülür.
25 Çəkindiyim şeylər üzərimə tökülür,
Qorxduğum şeylər başıma gəlir.
26 Rahatlığım, sakitliyim, dincliyim yoxdur,
Ancaq sıxıntım vardır».

Elifaz

4 1 Temanlı Elifaz belə cavab verdi:
2 «Kimsə sənə bir söz desə, inciyərsənmi?
Danışmasın deyə kim özünü saxlaya bilər?
3 Bəli, çoxlarına dərs verdin,
Onları əlləri taqətdən düşərkən gücləndirdin.
4 Yıxılanları sözlərinlə qaldırdın,
Dizləri əsənlərə güc verdin.
5 İndi bu iş başına gələrkən
Özün taqətdən düşdün,
Bəla sənə dəyəndə özünü itirdin.
6 Sən Allah xofuna etibar etmirdinmi?
Kamil həyatına ümid edən sən deyildinmi?
7 Kimdir günahsız məhv olan? İndi yada sal.
Əməlisalehlərin həlak olduğunu harada görmüsən?
8 Mənim gördüyümə görə şər sahəsini belləyən,
Əzab toxumu səpən insanlar əkdiyini biçər.

---

[e] **3:21** Yer. 8:3; Vəhy 9:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

9 Onlar Allahın nəfəsi ilə yox olar,
Qəzəbinin küləyi onları udar.
10 Aslanların nəfəsi, qızmış şirlərin səsi kəsildi,
Gənc aslanların dişləri qırıldı.
11 Şikarı olmadığı üçün güclü aslan həlak olar,
Dişi aslanların balaları pərən-pərən qalar.

12 Mənə gizli bir söz çatdı,
Qulağım bir pıçıltı eşitdi,
13 Gecə röyalardan doğan düşüncələr içində olanda,
İnsanların dərin yuxuya getdiyi zamanda
14 Üstümə bir qorxu, bir titrətmə gəldi,
Bütün sümüklərimi lərzəyə saldı.
15 Qarşımdan bir ruh keçdi,
Bütün tüklərimi ürpətdi.
16 Ruh dayandı, bunun nə olduğunu bilmədim.
Gözlərimin önündə bir surət dururdu,
Sükunətin içindən bir səs eşitdim:
17 "İnsan Allah qarşısında saleh olarmı?
Yaradanın qarşısında təmiz adam varmı?
18 Allah bəndələrinə güvənmir,
Mələklərində belə, səhv görür.
19 Palçıq evlərdə yaşayanlara,
Mayası torpaqdan olanlara,
Güvədən də tez əzilənlərə O güvənərmi?
20 Ömürləri səhərdən axşama çatmır,
Fərqi yoxdur, hamı əbədi yox olur.
21 Yaşadıqları çadırın ipləri çəkiləndə
Heç nə anlamazlar, ölüb gedərlər".

5 1 Çağır görək sənə cavab verən varmı?
Müqəddəslərin hansı birinə üz tutacaqsan?
2 Səfehi qəzəb öldürər,
Nadanı həsəd məhv edər.
3 Səfehin kök saldığını görərkən
Dərhal yurduna lənət etmişəm.
4 Övladları əmin-amanlıqdan uzaqdır,
Məhkəmə qapılarında tapdalanır,
Onlara havadar yoxdur.
5 Məhsullarını aclar yeyir,
Tikanlar arasında olanlarını belə, yığırlar,
Susayanlar sərvətini udmaq istəyir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 Axı torpaqdan bəla gəlməz,
Əzab yerdən bitməz.
7 Sanki havaya atılan qığılcımdır,
İnsan əzab çəkmək üçün doğulur.

8 Mən olsaydım, Allaha üz tutardım,
Müşkül işlərimi Ona tapşırardım.
9 Çünki O, dərk etmədiyimiz böyük işləri görür,
Saysız xariqələr göstərir.
10 Yer üzərinə yağış yağdırır,
Çöllərə sular axıdır.
11 Alçaldılanları ucaldır,
Yaslıları əmin-amanlığa çıxarır.
12 Əlləri qurğu qurmağı öyrənməsin deyə
Hiyləgərlərin fəndini pozur.
13 [f] Müdrikləri hiylə qurarkən yaxalayır,
Fəndgirlərin oyununa son qoyur.
14 Gündüzləri qaranlığa dönür,
Günorta onlara gecə kimi görünür,
Onlar kor kimi əl sürtə-sürtə gəzir.
15 Yoxsulları isə onların ağızlarındakı qılıncdan qurtarır,
Zorakının əlindən alır.
16 Kasıblar ümid tapır,
Haqsızlıq ağzını yumur.

17 [g] Allahın tərbiyə etdiyi insan nə bəxtiyardır!
Sən Külli-İxtiyarın tərbiyəsinə xor baxma.
18 Çünki O yaralayar, sonra isə sarıyar,
Ağrı verər, əlləri ilə sağaldar.
19 O, altı dəfə dara düşsən belə, qurtarar,
Yeddinci dəfə sənə ziyan dəyməz.
20 O səni aclıqda məhv olmaqdan,
Döyüşdəki qılıncdan qurtarar.
21 Kəskin dillərdən uzaq olarsan,
Qırğın gələrkən qorxmazsan.
22 Qırğına, aclığa gülərsən,
Vəhşi heyvanlardan qorxmazsan.
23 Çünki çöldəki daşlarla belə, əhd kəsərsən,
Vəhşi heyvanlarla belə, barışarsan.
24 Çadırının salamat qalacağını bilərsən,

---

[f] **5:13** 1Kor. 3:19 [g] **5:17** Sül. 3:11-12; İbr. 12:5-6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Mülkünə baxanda heç bir əskiklik tapmazsan.
25 Övladlarının necə artdığını görərsən,
Nəslin ot kimi bitib qalxar.
26 Vaxtında yığılan taxıl dərzləri kimi
Kama çatıb məzarına gedərsən.
27 Bax bunu araşdırmışıq, bu həqiqətdir,
Onun üçün bunu dinlə və anla».

Əyyub

6 1 Əyyub belə cavab verdi:
2 «Kaş bu dərdim çəkiləydi,
Bütün ağrılarım tərəziyə qoyulaydı.
3 Onda dənizlərin qumundan ağır gələrdi,
Ona görə tez bu sözləri dedim.
4 Həqiqətən, Külli-İxtiyarın oxları köksümdədir,
Ruhum onların zəhərlərini içir.
Allahın dəhşətləri mənə hücum çəkir.
5 Ot olanda vəhşi eşşək anqırarmı?
Yem tapanda öküz heç böyürərmi?
6 Duzsuz, şit yeməyi yemək olarmı?
Yumurta ağının dadı varmı?
7 Belə yeməklərə əl vurmaq istəmirəm,
Onlardan iyrənirəm.

8 Kaş arzuma çataydım,
Allah mənə həsrətində olduğumu verəydi,
9 Lütf edib məni əzsə belə,
Əldən cəld olub həyatımın bağını kəssə belə,
10 Mən yenə ovunardım,
Bu amansız dərdimə baxmayaraq
Müqəddəs Olanın sözlərini inkar etmədiyimə görə sevinərdim.

11 Nə gücüm var ki, gözləyim?
Sonum nə qədərdir ki, səbir edim?
12 Daş qədər güclüyəmmi?
Ətim tuncdandırmı?
13 Əlacsız qalanda
Özümə kömək etməyə gücüm çatarmı?

14 İnsan Külli-İxtiyarın qorxusundan vaz keçsə belə,
Çarəsiz qalanda ona dostun sədaqəti gərəkdir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

15 Qardaşlarım mənə bir vadi kimi xəyanət etdi,
Çaylar kimi axıb getdi.
16 Bu vadilər buzlar əriyəndə daşar,
Qar suları ilə dolar.
17 Bu vadilər quraq vaxtı quruyar,
İstidə yataqlarından yox olar.
18 Bu vadilərə görə karvanlar yolunu azar,
Səhraya çıxanda həlak olar.
19 Temanın karvanları su axtarar,
Səbadan gələn səyyahlar ora ümid bağlar.
20 Amma ora çatanda ümid bağladıqlarına peşman olar,
Mat-məəttəl qalar.
21 İndi siz də mənim üçün bir heç olmusunuz,
Bu dəhşətə baxıb qorxursunuz.
22 Mən demişəmmi "Mənə nəyisə verin,
Var-dövlətinizdən mənə rüşvət göndərin?
23 Yaxud da məni düşmən əlindən qurtarın,
Zalımların əlindən azad edin?"

24 Mən susum, siz mənə öyrədin,
Nə səhv etmişəmsə, mənə göstərin.
25 Doğru söz kəsərli olar,
Sizin bu iradınız bəs nəyi sübut edir?
26 Niyə sözlərimi qınamaq istəyirsiniz?
Niyə mən biçarənin dediyini boşboğazlıq sanırsınız?
27 Yetim üçün belə, püşk atırsınız,
Dostunuzu satırsınız.
28 İndi lütf edib mənə baxın,
Bax mən üzünüzə ağ yalan demərəm.
29 Atın haqsızlığı, haqsızlıq etməyin,
Düşünün ki, bu davada mən haqlıyam.
30 Dilimdən haqsız söz çıxırmı?
Pis şeyləri ağzıma alırammı?

7 1 İnsanın yer üzündəki həyatı ağır xidmət deyilmi?
Keçirdiyi günlərin muzdur ömründən fərqi nədir?
2 Kölgəyə həsrət qalan kölə kimidir,
Muzdunu gözləyən fəhlə kimidir,
3 Bəli, irs olaraq mənə boş aylar verildi,
Qismətimə sıxıntılı gecələr düşdü.
4 Yatanda düşünürəm: "Görəsən nə vaxt qalxacağam?"
Gecə isə hey uzanır,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Mən gün doğana qədər yerimdə qurcalanıram.
5 Bədənimə qurd düşüb, qabıqlanır,
Çatlayan dərimdən irin axır.
6 Günlərim toxucunun məkikindən də sürətli gedir,
Ümidsiz sona çatır.

7 Ey Allah, yada sal, həyatım bir nəfəsdir,
Gözüm yenidən yaxşılıq görməyəcək.
8 Bu anda mənə baxan gözlər məni təzədən görməyəcək,
Sənin gözlərin üzərimdə olacaq, amma mən olmayacağam.
9 Bulud dağılıb getdiyi kimi
Ölülər diyarına enən bir daha çıxmaz.
10 Bir daha evinə qayıtmaz,
Olduğu yer artıq onu tanımaz.

11 Ona görə sakitləşməyəcəyəm,
Ruhumun sıxıntısını dilə gətirəcəyəm,
Canımın ağrısından şikayət edəcəyəm.
12 Dənizəmmi, dəniz əjdahasıyammı?
Niyə üzərimdə nəzarətçi qoyursan?
13 Düşündüm ki, bəlkə yatağım məni rahatlar,
Döşəyim şikayətimi azaldar.
14 Məni yuxularla qorxudursan,
Röyalarla canıma vəlvələ salırsan.
15 Canım boğulub-ölməyi yaşamaqdan üstün tutur,
Quru cəsəddə qalmaqdansa ölüm mənə xoşdur.
16 Həyatımdan bezmişəm,
Uzun ömür istəmirəm.
Məndən əlini çək,
Ömrümün mənası getdi.
17 [h] İnsan nədir ki, onu bu qədər böyüdürsən,
Qayğısını çəkirsən.
18 Ona hər səhər baş çəkirsən,
Hər an onu sınayırsan.
19 Nə vaxtadək nəzərini üzərimdən çəkməyəcəksən?
Mənə udqunmağa imkan verməyəcəksən?
20 Ey insan nəzarətçisi, nədir günahım?
Mən Sənə nə etmişəm?
Məni niyə Özünə hədəf etdin?
İndi öz yükümü çəkə bilmirəm.

---

[h] **7:17** Zəb. 8:4; 144:3

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

21 Niyə üsyankarlığımı əfv etmirsən,
Təqsirimi bağışlamırsan?
Bir azdan torpaq altda yatacağam,
Axtarsan da, məni tapmayacaqsan».

Bildad

8 1 Şuahlı Bildad belə cavab verdi:
2 «Bunları nə vaxta qədər deyəcəksən?
Sözlərin sərt küləyə bənzər.
3 Allah ədaləti azdırarmı?
Külli-İxtiyar salehi əyri edərmi?
4 Bəlkə oğulların Ona qarşı günah edib,
O da üsyankarlıqlarının cəzasını verib.
5 Əgər cəhd göstərib Allahı axtarsaydın,
Külli-İxtiyara yalvarsaydın,
6 Əgər təmiz, doğru olsaydın,
O sənin üçün, həqiqətən, qalxardı,
Sənə layiqincə bir məskən verərdi.
7 Başlanğıcın kiçik olsa da,
Sonun böyük olacaq.

8 Gəl indi əvvəlki nəsillərdən soruş,
Ata-babaların sınağından keçənlərə yaxşı nəzər sal.
9 Dünənki övladlarıq, heç nə bilmirik.
Bu dünyada ömrümüz sadəcə bir kölgədir.
10 Onlar izah edib sənə öyrətməzlərmi?
Köksündəki sözləri dilə gətirməzlərmi?

11 Bataqlıq olmayan yerdə qarğı bitərmi?
Su olmayan yerdə qamış çıxarmı?
12 Hələ yaşıl ikən qırılmadan,
Hər otdan əvvəl onlar quruyar.
13 Allahı unudan hər kəs axırda belə qalar,
Allahsız insanın ümidi beləcə yox olar.
14 Onun etibar etdiyi şeylər qırılar,
Bel bağladığı sanki hörümçək toru olar.
15 Evinə söykənərkən evi uçar,
Evindən tutarkən dağılar.
16 Sanki bu allahsızlar günəşə baxar, yaşıllaşar,
Pöhrələri bağçanın hər tərəfinə yayılar.
17 Rişələri daş qalağına dolaşar,
Çınqılların arasında yer axtarar.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

18 Amma yerindən qoparılarkən
Yer inkar edərək deyər: “Səni görməmişəm”.
19 Bax belə sevincinə son qoyular,
Onun yerində başqa bitkilər bitər.

20 Allah kamil insanı Özündən kənar etməz,
Pislik edənlərinsə əlindən tutmaz.
21 O sənin ağzını yenə gülüşlə,
Dodaqlarını sevinc nidaları ilə doldurar.
22 Düşmənlərini rüsvayçılıq bürüyəcək,
Pislərin çadırı məhv ediləcək».

Əyyub

9 1 Əyyub belə cavab verdi:
2 «Belə olduğunu, həqiqətən, bilirəm.
Amma Allah qarşısında insan necə haqlı çıxa bilər?
3 Əgər Onunla kimsə mübahisə etmək istəsə,
Onun min sualına bir cavab tapa bilməz.
4 Hikməti dərin, gücü tükənməyən Odur.
Ona qarşı duranlardan kim sağ qalıb?
5 Allah dağları yerindən oynadar,
Dağlar heç bilməz.
Qəzəbi ilə onları alt-üst edər.
6 Dünyanı yerindən oynadar,
Dirəklərini lərzəyə salar.
7 Əmr etsə, günəş doğmaz,
Ulduzların işığını örtüb möhürlər.
8 Odur təkbaşına göyləri sərən,
Dəniz dalğalarının üstündə gəzən.
9 [i] Odur Böyük Ayı, Orion, Ülkər bürclərini,
Cənub bürclərini yaradan.
10 Odur dərk etmədiyimizdən də böyük işlər görən,
Saysız xariqələr göstərən.
11 Bax yanımdan elə keçər ki, Onu görə bilmərəm,
Elə keçib gedər ki, heç hiss etmərəm.
12 Nə isə tutub apararsa, kim Ona mane ola bilər?
Kim Ona “Nə edirsən?” deyə bilər?

13 Allah qəzəbini geri döndərməz,

---

[i] **9:9** Əyy. 38:31-32; Amos 5:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rahavın[j] köməkçiləri belə, ayağı altda qalar.

14 Belə isə Ona necə cavab verə bilərəm?
Hüzurunda necə söz tapa bilərəm?
15 Günahsız olsam belə, Ona cavab verə bilmərəm,
Rəhm etsin deyə Hökmdarıma yalvarmalıyam.
16 Onu çağıranda O mənə cavab versə belə,
Yenə inanmıram ki, O, səsimi eşidir.
17 Çünki tufanla məni əzir,
Nahaq yerə yaralarımı çoxaldır,
18 Məni nəfəs almağa qoymur,
Məni acılarla cana doydurur,
19 İş qüvvədədirsə, O qüvvəlidir,
İş ədalətdədirsə, kim Onu hakimin qarşısına apara bilər?
20 Mən günahsız olsam belə, dilim məni ittiham edər,
Kamil olsam belə, məni təqsirkar çıxarar.
21 Kamil olsam da, bir şey deyiləm,
Öz həyatıma xor baxıram.
22 Hamısı birdir, ona görə deyirəm:
"O həm kamili, həm də günahkarı yox edir".
23 Əgər qəfil ölüm gəlsə,
Günahsızların əzabına gülür.
24 Dünya pislərə təslim edilib,
Dünya hakimlərinin gözünü bağlayan Odur.
O deyilsə, bəs kimdir?

25 Günlərim sürətlə qaçır, çapardan sürətlidir,
Bir xeyir tapmadan qaçırlar.
26 Qamış qayıq kimi keçib gedirlər
Ovunun üstünə şığıyan qartal kimidirlər.
27 Bu şikayətimi unutmaq istəsəm,
Sifətimin ifadəsini dəyişib ürəyimin açılmasını istəsəm,
28 Bu əziyyətdən yenə vahimələnərəm,
Məni günahsız saymayacağını bilərəm.
29 Madam ki yenə günahkar çıxacağam,
Boş yerə niyə belə zəhmət çəkim?
30 Əgər qar suyu ilə yuyunsam,
Əllərimi gilabı ilə yusam,
31 Yenə də məni çirkaba batırarsan,
Paltarlarım belə, məndən iyrənir.

---

j **9:13** *Rahav* – xaos və şər qüvvələrin rəmzi olan dəniz əjdahası.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

32 O mənim kimi insan olmadığına görə
Ona cavab verə bilmirəm, məhkəməyə birgə gedə bilmirəm.
33 Kaş aramızda bir hakim olaydı,
Əlini ikimizin də üzərinə qoyaydı.
34 Allah Öz dəyənəyini üstümdən götürəydi,
Dəhşəti ilə məni vahimələndirməyəydi.
35 O zaman Ondan qorxmadan danışardım,
Amma bu vəziyyətdə heç nə edə bilmirəm.

10 1 Canım həyatımdan bezib.
Şikayətimə məhdudiyyət qoymayacağam,
Acı həyatımdan danışacağam.
2 Qoy Allaha deyim: "Məni günahlandırma,
Bir mənə söylə, niyə mənimlə çəkişirsən?
3 Məni incitmək,
Əllərinin işini xor görmək,
Pislərin niyyətlərinə işıq vermək Sənə xoşdurmu?
4 Səndə insan gözümü var?
İnsan necə görürsə, Sən də elə görürsənmi?
5 Günlərin insan ömrü kimidirmi?
İllərin insanın yaşadığı illər kimidirmi?
6 Çünki məndə təqsir axtarırsan,
Günahlarımı araşdırırsan.
7 Özün də bilirsən mən şər adam deyiləm,
Məni Sənin əlindən qurtaran yoxdur.

8 Əllərin mənə quruluş verdi, məni yaratdı.
İndi dönüb məni yox edəcəksənmi?
9 Məni palçıqdan düzəltdin, bunu xatırla.
Yenidən məni torpağa çevirəcəksənmi?
10 Məni süd kimi tökmədinmi,
Pendir kimi bərkitmədinmi?
11 Ət və dərini əynimə geyindirdin,
Məni sümük və vətərlərlə hördün,
12 Mənə həyat verdin, sevgi göstərdin,
Qayğıma qalmağınla ruhumu hifz etdin.
13 Amma bunları qəlbində gizlətdin.
Mən isə bilirəm, fikrində bu şeylər var:
14 Günah işlətsəydim, mənə nəzarət edərdin,
Təqsirlərimi cəzasız qoymazdın.
15 Əgər günahkar olsaydım, vay halıma!
Günahsız olsam belə, yenə başımı qaldıra bilmərəm,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Çünki xəcalət içindəyəm, necə də biçarəyəm.
16 Əgər başımı qaldırsam, məni aslan kimi ovlarsan,
Yenə heyrətamiz qüvvəni mənə göstərərsən.
17 Əleyhimə yeni şahidlər çıxararsan,
Mənə qarşı qəzəbini artırarsan,
Orduların üstümə dayanmadan hücum çəkər.

18 Niyə məni doğulmağa qoydun?
Kimsənin gözü məni görmədən kaş öləydim.
19 Kaş ki heç yaranmayaydım,
Bətndən məzara düşəydim.
20 Məgər ömrümə bir neçə gün qalmayıbmı?
Mənə bir qədər sərbəstlik ver ki, bir az ürəyim açılsın
21 Gedər-gəlməz yerə,
Zülmət və ölüm kölgəsi diyarına,
22 Qatı qaranlıq diyarına,
Ölüm kölgəsi, qarışıqlıq diyarına,
İşığı qaranlıq olan diyara getməzdən əvvəl”».

Sofar

11 1 Naamatlı Sofar belə cavab verdi:
2 «Bu qədər söz cavabsız qalsınmı?
Çox danışan haqlı sayılsınmı?
3 İnsanlar boşboğazlıqlarının qarşısında sussunmu?
Sən rişxənd edəndə səni saxlamasınlar?
4 Allaha deyirsən: “İmanda safam,
Gözün görür ki, pakam”.
5 Kaş ki Allah danışaydı,
Sənə qarşı ağzını açaydı.
6 Səni hikmətin sirlərindən agah etsəydi,
Hikmətin çox şaxələri üzə çıxardı.
Bil ki, Allah günahlarının neçəsindən keçib.
7 Allahın dərin sirlərini dərk edə bilərsənmi?
Külli-İxtiyarın sərhədlərinə çata bilərsənmi?
8 Onlar göylər qədər ucadır, axı nə edə bilərsən?
Ölülər diyarından dərindir, nəyi dərk edə bilərsən?
9 Meyarı aləmdən uzundur,
Dənizlərdən genişdir.

10 Əgər gəlib səni zindana salarsa, məhkum edərsə,
Kim Onun qarşısını ala bilər?
11 O, yalançıları tanıyır,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Pisliyi görəndə onu dərk edir.
12 Vəhşi eşşək insan olaraq doğulanda
Axmaq da ağla gələr.

13 Əgər ürəyini təqdis etsən,
Əllərini Ona tərəf uzatsan,
14 Günahın varsa, ondan əl çək,
Qoyma pislik çadırında sakin olsun.
15 Onda başını utanmadan dik tutarsan,
Sağ-salamat, qorxusuz yaşayarsan.
16 Sən dar gününü unudub
Onu axıb-qurtaran bir su kimi yad edərsən.
17 Həyatın gündüzün günəşindən də parlaq olar,
Qaranlığın səhər kimi işıqlanar.
18 Çünki ümidin var, sən arxayınsan,
Mühafizə olunaraq rahat yatarsan.
19 Yatanda belə, səni qorxudan olmaz,
Sənin lütfünü çoxları arzular.
20 Amma pis adamların gözlərinin nuru sönəcək,
Onların pənah yeri olmayacaq,
Yeganə ümidləri son nəfəslərini vermək olacaq».

Əyyub

12 1 Əyyub belə cavab verdi:
2 «Yəqin ki siz özünüzü xalq içində müdrik sanırsınız,
Siz öləndə hikmət də öləcək.
3 Sizin qədər mənim də ağlım var,
Sizdən geri qalmıram.
Bu cür şeyləri kim bilmir?
4 Mən dostlarımın gülüş hədəfi olmuşam,
Vaxtı ilə Allaha yalvaranda mən də cavab almışam,
Amma indi bir saleh, bir kamil insan gülünc olub.
5 Dərdsizlər bəlanı boş bir şey sanır,
Büdrəyənlər üçün bəla hazır dayanır.
6 Soyğunçuların çadırlarında rahatlıq var,
Allahı qəzəbləndirənlər əmin-amanlıqdadır,
Axı onlar Allaha yox, öz qollarına arxalanır.

7 Gəl heyvanlardan soruş, qoy sənə bildirsin,
Qoy göydəki quşlar sənə desin,
8 Torpağa de, qoy o sənə bildirsin,
Dənizdəki balıqlardan soruş, sənə məlumat versin.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

9 Bunlardan hansı biri bilmir ki,
Bunu Rəbbin əli edib?
10 Hər yaratdığının canı Onun əlindədir,
Bütün insanların nəfəsi Onun əlindədir.
11 Yeməyin dadını damaq hiss etdiyi kimi
Qulaq da sözləri sınaqdan keçirməzmi?
12 Ağsaqqalların hikməti var,
Uzunömürlülər dünyagörmüş olar.

13 Hikmət və qüdrət Allahdandır,
O, nəsihət və dərrakə verir.
14 Onun yıxdığı bərpa olunmaz,
Onun həbs etdiyi insan azad olmaz.
15 Suları kəsərsə, quraqlıq olar,
Suları buraxsa, dünyanı sel aparar.
16 Qüdrət və hikmət Onundur,
Aldadan da, aldanan da Onundur
17 Məsləhətçiləri talana məruz qoyar,
Hakimləri axmaqlaşdırar.
18 Padşahların bağladığı bağı açar,
Bellərinə qurşaq salar.
19 Kahinləri talana məruz qoyar,
Mətinləri də devirər.
20 Etibarlı məsləhətçiləri susdurar,
Ağsaqqalların ağlını alar.
21 [k] Əsilzadələrin üstünə rüsvayçılıq yağdırar,
Güclülərin qurşaqlarını çıxarar.
22 Qaranlığın dərin sirlərini açar,
Ölüm kölgəsini aydınlığa çıxarar.
23 Millətləri çoxaldar, millətləri yox edər,
Millətləri artırar, millətləri sürgün edər.
24 Dünyanın başçılarının ağlını başından alar,
Yolu-izi məlum olmayan çöllərdə dolandırar.
25 Qaranlıqda əl sürtə-sürtə yeriyərlər,
Onları sərxoş kimi aşa-aşa gəzdirər.

13 1 Bax gözlərim hər şeyi gördü,
Qulaqlarım bunu eşidib dərk etdi.
2 Sizin bildiyinizi mən də anlayıram,
Sizdən geri qalmıram.

---

[k] **12:21,24** Zəb. 107:40

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 Amma istəyirəm Külli-İxtiyarla danışım,
Allahla mübarizə aparım.
4 Sizlərsə yalandan mala çəkirsiniz,
Hamınız dəyərsiz həkimlərsiniz.
5 Kaş hamınız səsinizi kəsəydiniz,
Onda hikmətli görünərdiniz.
6 İndi necə bəhsə girdiyimi eşidin,
Dilimin iddiasını yaxşı dinləyin.
7 Məgər Allah üçün haqsız sözlər söyləyəcəksiniz?
Onun adına yalanmı söyləyəcəksiniz?
8 Sizmi Onun tərəfini tutacaqsınız?
Sizmi Onun müdafiəsinə qalxacaqsınız?
9 O sizi istintaq edərsə, yaxşı olarmı?
İnsanları aldatdığınız kimi Onu da aldadacaqsınızmı?
10 Əgər Onun tərəfini gizli tutsanız,
Şübhəsiz ki, sizi də məzəmmət edər.
11 Onun əzəməti sizi vahimələndirməzmi?
Xofu üstünüzə düşməzmi?
12 Fikrinizdəki sözlər, məsəllər külə dəyməz,
Müdafiəniz lilə dəyməz.

13 Susun, qoyun danışım,
Qoy başıma gələn gəlsin.
14 Həyatım təhlükəyə düşürsə-düşsün.
Canım bəlaya düşürsə-düşsün.
15 Məni öldürsə də, Ona etibar edəcəyəm,
Amma yolumun müdafiəsi üçün hüzuruna çıxacağam.
16 Əslində bu məni qurtaracaq,
Çünki Allaha inanmayan Onun hüzuruna gələ bilməz.
17 Diqqətlə sözlərimə qulaq asın,
Qoy elan etdiklərim qulaqlarınızda qalsın.
18 Baxın mühakiməyə hazırlaşmışam,
Haqlı çıxacağımı bilirəm.
19 Kim məni ittiham edəcək?
Eləsi varsa, son nəfəsimi verib susaram.

20 Ey Allah, mənim üçün bu iki şeyi et ki,
Səndən gizlənməyim:
21 Əlini üzərimdən götür,
Məni dəhşətinlə qorxutma.
22 Sonra da məni səslə, qoy Sənə cavab verim,
Yaxud da qoy mən danışım, Sən cavab söylə.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

23 Təqsirlərim, günahlarım nə qədərdir?
Mənə üsyankarlığımı və günahlarımı bildir.
24 Niyə üzünü gizlədirsən,
Məni düşmən hesab edirsən?
25 Məgər yelin qopardığı yarpağı qorxudacaqsan?
Məgər quru saman çöpünü qovacaqsan?
26 Çünki əleyhimə acı şeylər yazırsan,
Gənclikdə etdiyim günahları mənə irs olaraq verirsən.
27 Ayaqlarımı buxovlayırsan,
Bütün yollarıma göz qoyursan,
Hər addımımı yoxlayırsan.
28 Ona görə çürük şey tək məhv oluram.
Güvə yemiş paltar kimiyəm.

14 1 Qadından doğulan insanın ömrü azdır,
Həyatı sıxıntı ilə doludur.
2 Çiçək kimi açar, solar,
Kölgə kimi keçib-gedər.
3 Gözlərini beləsinəmi dikirsən?
Mühakimə etmək üçünmü məni hüzuruna gətirirsən?
4 Kim çirkab içindən təmiz bir şey tapar?
Heç kim!
5 İnsana ömür günləri müəyyən edilib,
Aylarının sayını Sən bilirsən,
Ömrü üçün müəyyən hədd qoymusan,
Bu həddi keçən yoxdur.
6 Sən ondan gücünü çək,
İş gününü bitirən zəhmətkeş kimi
Bir az dincəlsin.

7 Bir ağac üçün ümid var,
Kəsilsə belə, yenə pöhrəsini verər,
Şaxələri əskilməz.
8 Kökü yerdə qocalsa da,
Kötüyü torpaqda məhv olsa da,
9 Suyun iyini duyanda çiçəklənər,
Cavan ağac kimi şaxələnər.
10 Amma insan ölər, dəfn olunar,
Son nəfəsini verər, yox olar.
11 Dəniz suları çəkilib getdiyi kimi,
Çaylar azalıb quruduğu kimi
12 İnsan da yatar, bir daha qalxmaz,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Göylər yox olanadək oyadılmaz,
Yuxularından ayılmaz.

13 Kaş ki məni ölülər diyarında gizlədəydin,
Qəzəbin keçənədək saxlayaydın,
Mənə möhlət verəydin,
Sonra məni yada salaydın.
14 İnsan ölsə, dirilərmi?
Növbəm çatanacan
Bu əzabdan qurtulmaq üçün hər gün gözləyəcəyəm.
15 Sən çağıranda cavab verəcəyəm,
Əllərinin bu işinin həsrətini çəkəcəksən.
16 O zaman addımlarımı sayacaqsan,
Günahımı nəzərə almayacaqsan.
17 Üsyankarlığım torbada möhürlənəcək,
Günahımın üstünü örtəcəksən.

18 Amma dağın uçub dağılması kimi,
Qayanın yerindən qopması kimi,
19 Su daşları yuvarladığı kimi,
Sellər torpağı yuyub apardığı kimi
Sən də insanın ümidini yox edirsən.
20 Onu əbədi məğlub edirsən, o köçüb gedir.
Görkəmini dəyişdirib yola salırsan.
21 Övladları şərəflənəndə də onun xəbəri olmaz,
Düşkün hala düşəndə də heç nəyi başa düşməz.
22 Hamı öz canının ağrısını duyur,
Yalnız özü üçün yas tutur».

Elifaz

15 1 Temanlı Elifaz belə cavab verdi:
2 «Müdrik insan boş sözlərlə cavab verərmi?
Köksünü şərq küləyi ilə doldurarmı?
3 Faydasız sözlərlə, dəyərsiz nitqlərlə
Mübahisə etmək olarmı?
4 Amma sən Allah qorxusunu bir kənara qoyursan,
Allah hüzurunda düşünməyə mane olursan.
5 Çünki sənin ağzın günahdan dərs alıb,
Hiyləgərlərin dili ilə danışırsan.
6 Səni məhkum edən mən deyiləm, öz dilindir.
Dodaqların öz əleyhinə şəhadət edir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

7 İlk doğulan insan sənsənmi?
Yoxsa dağlardan da əvvəl sən var olmusan?
8 Allahın sirrinəmi qulaq asmısan?
Təkcə özünümü müdrik sayırsan?
9 Sən nəyi bilirsən ki, biz onu bilmirik?
Sənin dərk etdiyin nədir ki, biz onu dərk etmirik?
10 Bizdə ağsaçlı da, yaşlı da var,
Onlar atandan da yaşlı olar.
11 Sənə Allahın təsəllisi,
Söylədiyi xoş sözlər kifayət deyilmi?
12 Niyə qəlbin səni belə çaşdırır,
Gözlərindən od çıxır?
13 Niyə Allaha qəzəbini göstərirsən,
Dilindən belə sözlər çıxır?

14 İnsan, həqiqətən, təmiz ola bilərmi?
Qadından doğulan insan saleh ola bilərmi?
15 Allah müqəddəslərinə belə, etibar etmirsə,
Göylər belə, Onun gözündə təmiz deyilsə,
16 Haqsızlığı su kimi içən,
İyrənc, korlanmış insana
O etibar edərmi?

17 Dinlə məni, sənə deyim,
Gördüyümü bəyan edim –
18 Hikmətli adamların dediklərini,
Atalarından alıb gizlətmədiyi şeyləri.
19 O atalar ki ölkə yalnız onlara verilmişdi,
Aralarına yadelli girməmişdi.
20 Pis insan həyatı boyu əzab çəkir,
Zorakı adama ayrılan illərin sayı bilinir.
21 Qulağından dəhşətli səslər əskilmir,
Dinc oturanda soyğunçular ona hücum edir.
22 İnana bilməz ki, qaranlıqdan qurtara bilər,
Onu qılınc gözlər.
23 “Haradadır?” deyib çörək üçün avara gəzər,
Qara günlərinin yanında olduğunu bilər.
24 Ağrı və sıxıntı onu qorxudar,
Zəfər çalan padşah kimi onu məğlubiyyətə uğradar.
25 Çünki Allaha belə, əl uzadıb,
Külli-İxtiyara meydan oxuyub.
26 Dikbaşlıq edib, dəyirmi sipərini tutub,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Allahın üstünə hücum çəkir.

27 Onun üzü tosqunluqdan şişər,
Qarnı nə qədər piyləşər,
28 O, dağılmış şəhərlərdə,
Kimsəsiz, yerlə yeksan olan viranələrdə,
Aqibəti dağılmaq olan evlərdə yaşayacaq.
29 Varlı olmayacaq, sərvətləri tükənəcək,
Malları ölkəni bürüməyəcək.
30 Qaranlıqdan qurtulmayacaq,
Pöhrələrini alov tutacaq,
Allahın ağzının nəfəsi ilə yox olacaq.
31 Qoy boş şeyə güvənərək özünü aldatmasın,
Çünki əvəzində nəsibi boşluq olacaq.
32 İşi vaxtsız bitəcək,
Budağı göyərməyəcək.
33 Qorası tökülən üzüm ağacı kimi,
Çiçəyi tökülən zeytun ağacı kimi olacaq.
34 Çünki allahsız icma qısır olar,
Rüşvətxorların çadırı od tutub yanar.
35 [l] Onlar bəlaya hamilə olub şər doğar,
Bətnləri hiylə ilə dolar».

Əyyub

16 1 Əyyub belə cavab verdi:
2 «Bu cür sözləri çox eşitmişəm,
Hamınız adamincidən təsəlliçilərsiniz.
3 Bu boş söhbətləriniz qurtaracaqmı?
Sizi nə vadar edir, belə danışırsınız?
4 Siz mənim yerimdə olsaydınız, mən də belə deyərdim.
Əleyhinizə yaxşı-yaxşı sözlər düzüb başımı yelləyərdim.
5 Ağzım ürəkləndirici sözlər deyərdi,
Dilimdən təsəlliverici sözlər çıxarardım,
Mən sizi ovudardım.

6 Danışmağımla dərdim azalmır,
Susuram, nə dəyişir?
7 Ay Allah, məni taqətdən saldın,
Bütün külfətimi darmadağın etdin.
8 Sıxılıb əzilməyim buna şahiddir,

---

[l] **15:35** Zəb. 7:14; Yeş. 59:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Taqətsizliyim əleyhimə çıxıb şahidlik edir.

9 Allah məni qəzəbi ilə parçalayır,
Mənə nifrət edir, dişlərini qıcıdır,
Düşmənim gözlərini mənə dikir.
10 Mənə qarşı insanlar dodaq büzür,
Həqarətlə üzümə şillə vurur,
Mənə qarşı əlbir olur.
11 Allah məni haqsızlara təslim etdi,
Pislərin əlinə verdi.
12 Rahat yaşayırdım, Allah məni pərən-pərən saldı,
Boynumdan tutub yerə vurdu, məni Özünə hədəf etdi.
13 Onun oxçuları ətrafımı aldı,
Aman vermədən böyrəklərimi deşdilər,
Ödümü yerə tökdülər.
14 Bədənimə yara üstündən yara vurulur,
Cəngavər tək üzərimə yüyürürlər.

15 Əynimə çul tikmişəm,
Qürurumu yerə atmışam.
16 Ağlamaqdan üzüm qızardı,
Kirpiklərimin altı-üstü kölgə saldı.
17 Yenə də zalımlıq əlimdən gəlmir,
Sənə səmimiyyətlə dua edirəm.

18 Ey torpaq, qanımın üstünü örtmə,
Qoy heç nə mənim naləmi saxlamasın.
19 Lap indidən şahidim göylərdədir,
Himayədarım yüksəklərdədir.
20 Dostlarım məni ələ salır,
Gözlərim Allaha baxıb ağlayır.
21 Bəşər oğlu qonşusu üçün yalvardığı kimi
Biri də mən insandan ötrü qoy Allaha yalvarsın.
22 Çünki bir neçə il keçəndən sonra
Gedər-gəlməz yola gedəcəyəm.

17 1 Taqətim kəsilir, günlərim batır,
Məni məzar gözləyir.
2 Həqiqətən, ətrafıma rişxəndçilər yığılır,
Gözüm onların düşmənçiliyini görür.

3 Ey Allah, Öz hüzurunda mənə zəmanət ver.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Başqa kim var ki, mənə zamin dursun?
4 Çünki onların qəlbini anlayış üçün bağladın,
Ona görə onlara zəfər qazandırmayacaqsan.
5 Pul üçün dostlarını satanın
Övladlarının işığı sönəcək.

6 Allah məni insanların dilinə saldı,
Üzümə tüpürdülər.
7 Gözümün nuru kədərdən qaraldı,
Bütün əzalarım kölgə kimi qaldı.
8 Buna əməlisaleh insanlar mat qalıb,
Günahsızlar allahsızlara qarşı çıxır.
9 Saleh insanlar öz yolunu tutur,
Əlitəmiz olanlar getdikcə güclənir.

10 Amma hamınız qayıdıb gəlsəniz,
Aranızdan bir hikmətli insan tapmaram.
11 Günlərim ötüşdü,
Fikirlərim, arzularım pərən-pərən düşdü.
12 Onlar gecəni gündüzə çevirir,
"Zülmətə işıq yaxındır" deyir.
13 Əgər ölülər diyarını evimdir deyə gözləsəm,
Yatağımı qaranlıqda sərsəm,
14 Qəbirə "atam sənsən",
Qurda "anam-bacım sənsən" desəm,
15 Ümidim hara gedər?
Mənim ümidimi kim görər?
16 Ümid mənimlə ölülər diyarınamı düşər?
Mənimlə birgə torpaq altınamı girər?»

Bildad

18 1 Şuahlı Bildad belə cavab verdi:
2 «Bu sözlər nə vaxt qurtaracaq?
Əgər dərrakəli olsanız, danışarıq.
3 Niyə heyvana bənzəyək?
Gözlərinizə axmaq kimi görünək?
4 Özünü hirsindən didib-dağıdırsan.
Sənə görə bu aləmdən vaz keçəkmi?
Yoxsa sal qayalar yerindən çıxsın?

5 Bəli, şər insanın işığı sönəcək,
Odu-alovu parlamayacaq.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 Çadırında nur qaranlığa dönəcək,
Yanındakı çıraq sönəcək.
7 Addımları gücdən düşəcək,
Öz işlətdiyi fənddən yıxılacaq.
8 Ayaqları onu tələyə aparacaq,
Öz ayağı ilə tora düşəcək.
9 Kəmənd topuğundan tutacaq,
Tələ açılıb onu qapacaq.
10 Torpaq üstə onun üçün gizli kəmənd səriləcək,
Yolu üstə onu tələ gözləyəcək.
11 Dəhşət onu hər tərəfdən bürüyəcək,
Hər addımda onu təqib edəcək.
12 Aclıq taqətini yeyib-qurtaracaq,
Yanında fəlakət hazır dayanacaq.
13 Dərisini azar yeyəcək,
Ölümün ilk övladı əzalarını yeyib işini bitirəcək.
14 Əmin-amanlıq çadırından atılacaq,
Dəhşətlər padşahının yanına aparılacaq.
15 Çadırında ona aid heç nə olmayacaq,
Yurduna kükürd yağacaq.
16 Aşağıda rişələri quruyacaq,
Yuxarıda budaqları solacaq.
17 Onun adı yer üzündə unudulacaq,
Məhəllə-küçələrdə adı yaddan çıxacaq.
18 İşıqdan zülmətə aparılacaq,
Dünyadan qovulacaq.
19 Nə övladı, nə nəvəsi xalqı arasında olmayacaq,
Məskənində bir kimsəsi qalmayacaq.
20 Qərbdəkilər halına heyrətlənəcək,
Şərqdəkilər onu görüb dəhşətə gələcək.
21 Bəli, pislərin həyatının aqibəti budur,
Allahı tanımayanların məskəni budur».

Əyyub

19 1 Əyyub belə cavab verdi:
2 «Nə vaxtadək məni üzəcəksiniz,
Məni sözlə əzəcəksiniz,
3 On dəfədir ki, məni təhqir edirsiniz,
Utanmadan mənə kəskin sözlər söyləyirsiniz.
4 Həqiqətən, azıb yanlış yola düşmüşəmsə,
Səhvim öz üstümdə qalır.
5 Özünüzü, həqiqətən, məndən üstün tutursunuz,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Eybimi üzümə vurursunuz.
6 Amma bilin ki, Allah mənə haqsızlıq etdi,
Hər tərəfdən məni toruna saldı.

7 Budur, “Zorakılıqdır!” deyə bağırıram,
Bir cavab verən yoxdur,
Kömək üçün nalə çəkirəm, ədalət yoxdur.
8 Keçə bilmirəm, yollarıma sədd çəkilib,
Yollarımı qaranlığa salıb.
9 Şərəfimi əynimdən soyundurub,
Başımdan tacı götürüb.
10 O məni hər tərəfdən yıxdı, əldən gedirəm,
Ümidimi ağac kimi kökündən qopartdı.
11 Mənə qarşı qəzəbi od tutub yandı,
Məni Özünə düşmən saydı.
12 Orduları üstümə gəlir,
Mənə qarşı torpaq qalağı düzəldir,
Çadırımın ətrafında ordugah qurur.

13 Qardaşlarımı məndən uzaqlaşdırdı,
Tanışlarım mənə yad oldu.
14 Qohumlarım məni tərk eləyib,
Yaxın dostlarım məni unudub.
15 Evimin sakinləri və kənizlər
Məni özgə sayır,
Onların gözündə yad olmuşam.
16 Qulumu çağırıram,
Ağız açıb yalvarsam belə, cavab almıram.
17 Nəfəsimdən arvadımın da zəhləsi gedir,
Qardaşlarım məndən iyrənir.
18 Mənə hətta kiçik uşaqlar xor baxır,
Ayağa duranda məni ələ salırlar.
19 Bütün səmimi dostlarım belə, məndən ikrah edir,
Əzizlərim belə, əleyhimə çıxır.
20 Bir dəri, bir sümük qalmışam,
Ölüm kandarına çatmışam.
21 Aman, ey dostlarım, aman,
Allahın əli məni vurdu!
22 Niyə məni Allah kimi qovursunuz?
Niyə mənim ətimdən doymursunuz?

23 Kaş ki sözlərim yazılaydı,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Kitaba köçürüləydi,
24 Dəmir qələmlə, qurğuşunla
Əbədi qalmaq üçün bir qayaya həkk olaydı.
25 Amma mən bilirəm ki, Satınalanım yaşayır,
Axırda O, yer üzərində dayanacaq.
26 Dərim yox olandan sonra
Bədən alıb Allahı görəcəyəm.
27 Mən Ona baxacağam,
Başqası yox, mən öz gözlərimlə görəcəyəm.
Budur, ürəyim həsrətdən üzülür!
28 Mənim üçün "Bəs onu necə qovaq?
Bədbəxtliyin kökü ondadır" desəniz,
29 Qılıncdan qorxmalısınız,
Çünki qılınc cəzası qəzəblə gəlir.
Onda ədalətin var olduğunu görəcəksiniz».

Sofar

20 1 Naamatlı Sofar belə cavab verdi:
2 «Düşüncələrimə görə cavab verməyə məcburam,
Çünki daxilən narahatam.
3 Məni utandıran bir giley eşidirəm,
Ruhum dərrakəsi ilə məni cavab verməyə sövq edir.
4 Bilirsən ki, əzəldən bəri,
İnsanın dünyaya gəlişindən bəri
5 Pislərin qələbə çalması qısa çəkər,
Allahsızın sevinci bir an sürər.
6 Boyu göylərə çatsa da,
Başı buludlara dəysə də,
7 Öz nəcisi kimi əbədilik yox ediləcək,
Onu görənlər "O haradadır?" deyəcək.
8 Yuxu kimi uçacaq, bir daha tapılmayacaq,
Bəli, gecə röyası kimi yox olacaq.
9 Onu görən gözlər bir daha görməyəcək,
Yaşadığı yerdə görünməyəcək.
10 Övladları fəqirlərdən mərhəmət diləyəcək,
Sərvətləri əllərindən gedəcək.
11 İnsanın sümükləri gənclik alovu ilə dolar,
Amma insanla birlikdə torpaq altında yatacaq.

12 Pislik ağzına şirin gəlsə də,
Dilinin altında gizlənsə də,
13 İnsan pisliyi tutub buraxmasa da,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Damağının altında saxlasa da,
14 Yediyi yemək mədəsində qıcqıracaq,
Daxilində ilan zəhərinə dönəcək.
15 Yediyi sərvətləri qusacaq,
Qarnındakıları Allah bayıra çıxaracaq.
16 Başqa yerdə əfi ilan zəhərini əməcək,
Gürzənin dişindən öləcək.
17 Axar suların, bal və qaymaq axan dərələrin
Səfasını görməyəcək.
18 Zəhmətlə qazandığını yeməyib geri qaytaracaq,
Ticarətdən qazandığı sərvətdən ləzzət almayacaq.
19 Çünki fəqirləri əzib üzüqoylu qoymuşdu,
Özü tikmədiyi evi zorla almışdı.

20 Könlü rahatlıq nədir bilməz,
Zövq aldığı şeylər onu xilas etməz.
21 Yeməyindən artıq qalmayacaq,
Ona görə firavanlığı uzun sürməyəcək.
22 Bolluq içində əzaba düşəcək,
Fəlakət ona qarşı əl qaldıracaq.
23 Qarnını dolduranda
Allah şiddətli qəzəbini onun üzərinə göndərəcək,
Onun üstünə tökəcək.
24 Dəmir silahdan qaça bilsə də,
Tunc ox onu dəlib-deşəcək,
25 Ox onu dəlib-keçəcək,
Onun kürəyindən çıxacaq,
Parlaq ucu ödünü dağıdıb tökəcək.
Üstünə dəhşət gələcək.
26 Xəzinələrinin aqibəti qaranlıq olacaq,
Üfürülməmiş od onu yeyib-qurtaracaq,
Çadırında qalanları da yandırıb-yaxacaq.
27 Göylər şər işlərinin üstünü açacaq,
Dünya onun əleyhinə qalxacaq.
28 Allahın qəzəb günündə
Azğın sellər sərvətini aparacaq.
29 Pis insan Allahdan belə pay alacaq,
Allahın ona verdiyi irs budur».

Əyyub

21 1 Əyyub belə cavab verdi:
2 «Sözlərimi diqqətlə dinləyin,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Siz bununla mənə təsəlli verin.
3 Qoyun mən də bir şey deyim,
Mən danışandan sonra lağ edin.

4 Şikayətim insana qarşıdırmı?
Mən necə səbir edim?
5 Mənə baxıb mat qalın,
Əlinizi ağzınızın üstünə qoyun.
6 Bunu düşünəndə köksümü dəhşət bürüyür,
Bədənimə titrətmə düşür.

7 Pislər nə üçün yaşayır?
Yaşlandıqca niyə gücləri artır?
8 Övladları ətrafında,
Nəsilləri gözlərinin qarşısında sapsağlamdır.
9 Evlərində əmin-amanlıqdır, qorxudan uzaqdır,
Allahın dəyənəyi onlara dəymir.
10 Öküzləri cütləşir, qarınları boş qalmır,
Doğar inəkləri var, bala salmaz.
11 Övladlarını sürü tək yola salır,
Uşaqları oynaşır.
12 Dəf və lira çalaraq nəğmə deyirlər,
Tütək səsi ilə şənlənirlər.
13 Ömürlərini firavan keçirirlər,
Ölülər diyarına rahat gedirlər.
14 Allaha belə deyirlər: “Bizdən uzaq ol,
Yolunu tanımaq istəmirik.
15 Kimdir Külli-İxtiyar, biz Ona qulluq edək?
Əgər Ona dua etsək, bizə nə fayda verər?”
16 Görürsən ki, xoşbəxtlikləri öz əllərində deyil,
Pislərin nəsihəti qoy məndən uzaq olsun!

17 Neçə dəfə pislərin çırağı söndü,
Başlarına bəla gəldi.
Allah qəzəblənəndə onlara kədəri pay verdimi?
18 Neçə dəfə yel sovuran saman kimi,
Tufanın uçurduğu saman çöpü kimi oldular?
19 Deyirsiniz ki, Allah
Atanın cəzasını övladına çəkdirir.
Bunun nə olduğunu bilsin deyə özünə çəkdirsin.
20 Qoy öz həlakını gözləri görsün,
Külli-İxtiyarın qəzəbini su kimi içsin.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

21 Çünki ili, ayı qurtaranda,
Arxada qalan külfətindən nə zövq ala bilər?

22 Yüksək mənsəb sahiblərinə hökm edən Allaha
Kim bilik verə bilər?
23 Biri tamam güclü,
Tamam rahat və qayğısız,
24 Bədəni ətli-canlı,
Sümükləri ilikli ölür.
25 O biri isə dərd içində,
Həyatdan kam almamış ölür.
26 İkisi də torpaqda yatır,
İkisinin də bədənini qurd basır.

27 Bilirəm nə fikirdəsiniz,
Qəsdiniz mənə qarşı olmaqdır.
28 Deyirsiniz: "Əsilzadələrin evi haradadır?
Pislərin yaşadığı çadır haradadır?"
29 Yoldan keçənlərdən soruşmadınızmı?
Söhbətlərinə qulaq asmadınızmı?
30 Pis insan fəlakət günündə sağ qalır,
Qəzəb günü yol göstərilərək qurtulur.
31 Kim davranışını onun üzünə vurur?
Kim etdiklərinə görə onu cəzalandırır?
32 Qəbiristana aparılarkən
Məzarı üstə qarovul çəkilir.
33 Vadinin torpağı ona şirin gəlir,
Hamı onun ardınca düşür.
Qarşısında gedənlərsə saysızdır.
34 Məni necə boş sözlərlə ovuda bilərsiniz?
Cavablarınız axıradək yalandır».

Elifaz

22 1 Temanlı Elifaz belə cavab verdi:
2[m] «İnsan Allaha fayda verə bilərmi?
Müdrik adam Ona fayda verərmi?
3 Sənin salehliyindən Külli-İxtiyar nə ləzzət alır?
Sənin düz həyat tərzinin Ona nə faydası var?
4 Səni tənbeh etməsi, mübarizə aparması
Ondan qorxduğun üçündürmü?

---

[m] **22:2-3** Əyy. 35:6-8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 Pisliyin böyük deyilmi,
Təqsirin hədsiz deyilmi?
6 Çünki qardaşlarından səbəbsiz girov aldın,
Onları lüt qoydun.
7 Yorğuna bir içim su vermədin,
Ac olandan çörəyini əsirgədin.
8 Qol gücünlə ölkəyə sahib oldun,
Hörmətli insan kimi orada yaşadın.
9 Dul qadınları əliboş qaytardın,
Yetimlərin qol-qanadını qırdın.
10 Ona görə hər yanını tələlər bürüyüb,
Qəfil qorxu səni dəhşətləndirib.
11 Hər şeyə qara vurub görmürsən,
Sellərdə boğulursan.

12 Allah göylərdə – ucalarda deyilmi?
Ən uzaq ulduzlara bir nəzər sal,
Gör nə qədər ucalarda yerləşib!
13 Amma deyirsən "Allah nə bilir?
Qatı qaranlıq içindən hökm verə bilərmi?
14 Görə bilmir, qara buludlar Ona mane olur,
Göy qübbəsinin üzərində dolaşır".
15 Pis adamların gəzdiyi
Köhnə yolumu tutacaqsan?
16 Onlar vaxtı çatmamış çəkilib getdilər,
Təməllərini sellər basdı.
17 Allaha dedilər: "Bizdən uzaq ol!
Bizə Külli-İxtiyar nə edə bilər?"
18 Amma evlərini bərəkətlə dolduran Allah idi,
Ona görə pislərin nəsihəti qoy məndən uzaq olsun.
19 Salehlər pislərin həlak olduğunu görüb sevinir,
Günahsızlar onlara belə istehza edir:
20 "Düşmənlərimiz yox oldu,
Onlardan nə qaldısa, yanıb kül oldu".

21 Allahla barışıb dost olsan,
Xeyir taparsan.
22 Onun ağzından çıxan təlimi qəbul et,
Onun sözlərini qəlbində saxla.
23 Külli-İxtiyara tərəf dönsən,
Əvvəlki halına düşərsən.
Çadırın şərdən uzaq olsa,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

24 Qızılını torpağa,
Ofir qızılını dərədəki çınqıllığa atsan,
25 Külli-İxtiyar sənin qızılın olar,
Qiymətli gümüşün olar.
26 Onda Külli-İxtiyardan zövq alarsan,
Allaha üz tutarsan.
27 Ona yalvarsan, səni eşidər,
Etdiyin nəzirləri yerinə yetirərsən.
28 O da dediyin sözü yerinə yetirər,
Yollarına nur səpilər.
29 İnsanlar səni alçaldanda
"Baş ucalığına görədir" deyərsən,
Çünki Allah itaətkarları xilas edər.
30 O, günahsız olmayanı belə qurtarar,
Sənin əllərinin təmizliyinə görə günahkar xilas olar».

Əyyub

23 1 Əyyub belə cavab verdi:
2 «Bu gün də acı-acı şikayət edəcəyəm,
Naləmə baxmayaraq üstümdə Allahın əli ağırdır.
3 Kaş biləydim Onu harada tapmaq olar,
Məskəninə çatmaq olar.
4 O zaman davamı Onun hüzurunda dilə gətirərdim,
Dəlillərimi dalbadal düzərdim.
5 Mənə verəcəyi cavabı öyrənərdim,
Dediyini dərk edərdim.
6 Əzəməti, qüdrəti ilə əleyhimə çıxardımı?
Xeyr, yəqin sözümə qulaq asardı.
7 Hüzurunda bir haqlı insan mübahisə etsəydi,
Mən hakimimin yanında haqq qazanardım.

8 Şərqə getsəm, Allah orada deyil,
Qərbə getsəm, Onu tapa bilmirəm.
9 O, şimalda işləsə, gözüm seçməz,
Cənuba dönsə, Onu görə bilmərəm.
10 Amma tutduğum yolu O tanıyır,
Məni sınayan zaman qızıl kimi çıxaram.
11 Hər addımını yaxından izlədim,
Azmadan yoluna bağlı qaldım.
12 Ağzından çıxan əmrlərdən ayrılmadım,
Gündəlik çörəkdən çox ağzından çıxan sözləri
qiymətləndirdim.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

13 O təkbaşına dayanıb, kim Onu döndərə bilər?
Könlü nə istəsə, onu edər.
14 Mənimlə bağlı qərarını yerinə yetirəcək,
Belə fikirləri çoxdur.
15 Ona görə hüzurunda dəhşətə gəlirəm,
Bunları düşünəndə Ondan vahimələnirəm.
16 Allah qəlbimin cəsarətini qırdı,
Külli-İxtiyar məni qorxuya saldı.
17 Sifətimi qatı qaranlıq bürüsə belə,
Məni zülmət susdura bilməz.

24 1 Niyə Külli-İxtiyar hökm üçün zaman təyin etmir?
Niyə Onu tanıyanlar hökm günlərini görmür?
2 İnsanlar sərhəd daşlarını qaldırır,
Sürüləri oğurlayıb otarır.
3 Yetimlərin eşşəyini əlindən alır,
Dul qadının öküzünü girov götürür.
4 Yoxsulları yoldan çıxarır,
Ölkədəki fəqirlərin hamısı gizlənməyə məcbur olur.
5 Baxın kasıblar vəhşi eşşəklər kimi
Yemək tapmaq üçün ertədən işə çıxır,
Övladları üçün çöldə çörək axtarır.
6 Zəmilərdən yem yığırlar,
Pislərin üzüm bağından üzüm qalıqlarını toplayırlar.
7 Gecə paltarsız, çılpaq qalırlar,
Soyuqda üstlərini örtməyə bir şey tapmırlar.
8 Dağlara yağan yağışdan islanırlar,
Daldalanacaqları olmadığı üçün qayalara qısılırlar,
9 Yetim uşağı döşdən ayırırlar,
Fəqirin körpəsini girov alırlar.
10 Bu yazıqlar paltarsız, çılpaq dolanır,
Qarınları acdır, amma taxıl dərzləri daşıyır.
11 Pislərin çəpərləri arasında yağ üçün zeytun sıxırlar,
Şərab üçün üzüm sıxırlar,
Amma özləri susuzluqdan yanırlar.
12 Şəhərlərdən insan nalələri ucalır,
Canı yaralı olanlar fəryad qoparır,
Amma Allah dualarını nəzərə almır.

13 Elə insanlar var ki, işığa üsyan edir,
Nurlu yolu tanımır,
Onun dalınca getmir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

14 Qatil gün batanda qalxır,
Fəqiri, yoxsulu öldürür,
Gecə oğrusuna bənzəyir.
15 Zinakarın gözü alaqaranlıqdadır,
“Kimsə məni görməz” deyə düşünür,
Üz-gözünü gizlədir.
16 Oğrular evləri qaranlıqda yarır,
Gündüz gizlənir, işıq nədir, bilmir.
17 Çünki onların sabahı qatı qaranlıqdır,
Zülmətin dəhşəti onların aşnasıdır.

18 Amma onlar su üzərində köpüyə bənzər,
Torpaqdan lənət payı alar,
Üzüm bağlarına qayıtmazlar.
19 Necə ki quraqlıq və istilik qarı əridib udar,
Ölülər diyarı da günahkarları elə götürüb aparar.
20 Onları ana bətni unudar,
Qurdlar üçün ləziz yem olar,
Bir də onları heç kim yada salmaz,
Haqsızlıq bir ağac kimi sınar.
21 Çünki sonsuz qadınlara yamanlıq edərlər,
Dul qadınlara yaxşılıq etməzlər.
22 Allah isə qüdrəti ilə bu güclüləri dartıb yerə vurar,
Onlar qalxsa belə, həyatlarından əmin olmazlar.
23 Allah onlara izin verir ki, əmin-amanlıqda yaşasınlar,
Amma onlar gedən yollara göz qoyur.
24 Qısa müddətə ucalır, sonra da yox olurlar.
Yıxılırlar, lap əvvəlkilər kimi götürülüb aparılırlar,
Sünbül kimi dərilib yığılırlar.
25 Əgər belə deyilsə,
Yalançı olduğumu kim sübut edə bilər?
Sözlərimin dəyərsiz olduğunu kim deyə bilər?»

Bildad

25 1 Şuahlı Bildad belə cavab verdi:
2 «Səltənət və zəhm Allaha məxsusdur,
Uca göylərdə nizam quran Odur.
3 Orduları saya gələrmi?
İşığı kimin üzünə doğmaz?
4 Fani insan Allah qarşısında necə saleh ola bilər?
Qadından doğulan necə təmiz ola bilər?
5 Bax Onun gözündə ay belə, parlaq deyilsə,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ulduzlar belə, pak deyilsə,
6 Torpaq qurduna bənzər fani insan necə ola bilər?
Axı bəşər oğlu bir cücüyə bənzər».

Əyyub

26 1 Əyyub belə cavab verdi:
2 «Biçarəyə necə də kömək etdin!
Taqətdən düşən qolu necə xilas etdin!
3 Hikmətsiz adama necə məsləhət verdin!
Ona bol-bol müdriklik öyrətdin!
4 Axı bu sözləri kimə söyləyirsən?
Sənin ağzınla kimin ruhu danışır?

5 Ölülər titrəyir,
Su altında məskən salanlar lərzəyə gəlir.
6 Allahın hüzurunda ölülər diyarı çılpaqdır,
Həlak yerinin örtüyü yoxdur.
7 Şimalı boş fəzanın üstünə yayır,
Dünyanı heçliyin üstündən asır.
8 Buludların içinə sularını büküb yığır,
Onların ağırlığından buludlar yırtılmır.
9 Bədirlənmiş ayın üzünü örtür,
Buludları üstünə çəkir.
10 Suların üstünə bir sərhəd çəkir,
İşıqla qaranlığı bölür.
11 O qəzəblənəndə göyün dirəkləri sarsılır,
Çaşıb qalır.
12 Dənizi gücü ilə çalxalayır,
Müdrikliyi ilə Rahavı[n] vurur.
13 Göyləri nəfəsi ilə açır,
Qaçan ilanı əli ilə parçalayır.
14 Bunlar yalnız Onun etdiklərinin bir zərrəsidir,
Ondan eşitdiyimiz çox zəif bir pıçıltıdır.
Axı qüdrətli gurultusunu kim dərk edə bilər?»

27 1 Əyyub misal çəkərək dedi:
2 «Haqqımı əlimdən alan var olan Allaha and olsun,
Canımı dərdə salan Külli-İxtiyara and olsun,
3 Nə qədər canımda can,
Burnumda Allahın nəfəsi varsa,
4 Ağzımdan pis söz çıxmayacaq,

---

[n] **26:12** *Rahav* – 9:13-də olan qeydə bax.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Dilim yalan danışmayacaq!
5 Sizin sözlərinizi əsla təsdiq etməyəcəyəm,
Son nəfəsimə qədər kamilliyimdən əl çəkməyəcəyəm.
6 Salehliyimdən bərk yapışmışam,
Onu buraxmaram,
Elə gün keçirməmişəm ki, ürəyim tərəfindən ittiham olunum.

7 Qoy düşmən pis adamların gününə düşsün,
Haqsız adamlara nə edilirsə, əleyhdarlarıma da elə edilsin.
8 Allahsız insanı Allah kəsib atanda,
Canını alanda ümidi olarmı?
9 Dara düşəndə fəryadını
Allah eşidəcəkmi?
10 O, Külli-İxtiyardan zövq alırmı?
O hər zaman Allaha yalvarırmı?
11 Allahın qolu haqqında sizə bilik verəcəyəm,
Külli-İxtiyarın niyyətini sizdən gizlətməyəcəyəm.
12 Əslində hamınız bunu görmüsünüz,
Bəs niyə boş sözlər söyləyirsiniz?

13 Pis adam Allahdan belə pay alar,
Külli-İxtiyardan zorakı adamlara bu nəsib olar:
14 Nə olsun, övladları çoxalır,
Hamısı qılıncdan keçiriləcək,
Nəslində doyunca çörək tapan olmayacaq.
15 Nəslindən sağ qalanlar xəstəlikdən
ölərək dəfn ediləcək,
Dul arvadları ağlaya bilməyəcək.
16 Pis insan qum qədər gümüş yığsa da,
Torpaq zərrələri qədər paltar yığsa da,
17 Onun yığdığını saleh geyəcək,
Gümüşünü günahsızlar böləcək.
18 Güvə çanağı kimi,
Qarovulçu çardağı kimi ev tikir,
19 Varlı olaraq yatır, amma sona qədər belə qalmaz,
Gözlərini açanda hamısı yox olub gedəcək.
20 Dəhşət onu sel tək basacaq,
Tufan gecə onu qapıb aparacaq.
21 Şərq küləyi onu qaldırıb sovuracaq,
Onu öz yerindən süpürüb aparacaq.
22 Ona qarşı amansız küləklər əsəcək,
O isə yelin əlindən qaçmağa cəhd edəcək.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

23 Külək onu ələ salaraq əl çalacaq,
Öz yerindən onun üçün vıyıldayacaq.

Hikmətin mədhi

28 1 Gümüşün mədəni,
Qızılın təmizlənmə yeri var.
2 Dəmir torpaqdan çıxarılır,
Mis daşlardan əridilərək alınır.
3 İnsan qaranlığa son qoyur,
Sonacan qatı qaranlıqda, zülmətdə filiz axtarır.
4 İnsan məskənlərindən uzaq bir çuxur açır,
İnsan ayağı dəyməyən yerlərdə,
İnsanlardan uzaqlarda ilişib yellənə-yellənə qalır.
5 Torpaqdan çörək çıxır,
Torpağın altı isə fırlanır, elə bil odlar yanır.
6 Qayalarından göy yaqut çıxır,
Orada qızıl tozu da var.
7 Oranın yolunu yırtıcı quşlar bilmir,
Şahinin gözü oranı görməyib.
8 Ora məğrur heyvanların ayağı dəyməyib,
Yırtıcı aslanlar oradan keçməyib.
9 Mədənçi əlini çaxmaq daşına uzadır,
Dağları dibindən oynadır.
10 Qayalardan yeraltı keçidlər açır,
Gözləri müxtəlif qiymətli şeylərə baxır.
11 Çayların mənbələrini bağlayır,
Gizlini aşkara çıxarır.

12 Amma hikməti haradan tapmaq olar?
Müdrikliyin yeri hanı?
13 İnsan onun qiymətini bilməz,
Dirilər arasında ona rast gəlməz.
14 Dərinliklər deyər: “Məndə yoxdur”,
Dəniz deyər: “Yanımda yoxdur”.
15 Saf qızıl onu əvəz edə bilməz,
Qiyməti gümüşlə ölçülməz.
16 Onu Ofir qızılı ilə qiymətləndirmək olmaz,
Onu qiymətli damarlı əqiqlə, göy yaqutla dəyərləndirmək olmaz.
17 Nə qızıl, nə də gözəl cam ona tay deyil,
Hikmət saf qızıl qablarla əvəz edilmir.
18 Yanında mərcanın, büllurun adı çəkilməz,
Hikmətin qiyməti yaqutdan artıqdır.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

19 Kuş topazı onun tayı deyil,
Onun dəyəri saf qızılla ölçülməz.

20 Bəs hikmət haradan gəlir?
Müdrikliyin yeri hanı?
21 O bütün canlıların gözündən uzaqdır,
Göydə uçan quşlardan belə, gizli qalır.
22 Həlak yeri ilə ölüm belə deyir:
“Qulaqlarımız yalnız sorağını eşidir”.
23 Onun yolunu Allah dərk edir,
Yerini yalnız O bilir.
24 Çünki yer üzünün ucqarlarına qədər baxır,
Göylərin altındakı hər şeyi görür.
25 Küləyin gücünü təyin edəndə,
Suları ölçəndə,
26 Yağışa qanun qoyanda,
Şimşəyə yol açanda
27 Hikmətə baxıb qiymət qoydu,
Onu bərqərar edib araşdırdı.
28 [j] İnsana dedi: “Rəbb qorxusu hikmətdir,
Pislikdən çəkinmək müdriklikdir”».

Əyyubun yekun sözü

29 1 Əyyub yenə misal çəkərək dedi:
2 «Kaş ki ötən aylar geri dönəydi –
Allahın məni qoruduğu,
3 Çırağının başım üstə işıq saçdığı,
Nuru ilə qaranlıqda gəzdiyim günlər.
4 Kaş ki həyatımın çiçəkli günləri geri dönəydi –
Mənə yar olan Allahın çadırımı qoruduğu,
5 Külli-İxtiyarın hər vaxt mənimlə olduğu,
Övladlarımın ətrafımda dolandığı,
6 Yollarımın südlə yuyulduğu,
Yanımdakı qayadan zeytun yağı axdığı günlər.
7 Şəhər darvazasına gedərkən,
Kürsümü meydanın başına qoyarkən
8 Gənclər məni görüb gizlənərdi,
Yaşlılar ayağa qalxıb hörmət göstərərdi.
9 Başçılar söhbətini dayandırardı,
Əlləri ilə ağızlarını tutardı.

---

[j] **28:28** Zəb. 111:10; Sül. 1:7; 9:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 Əsilzadələrin səsi çıxmazdı,
Dilləri damaqlarına yapışardı.
11 Qulaq məni eşidəndə alqışlayardı,
Göz məni görəndə tərifləyərdi.
12 Çünki imdad diləyən fəqiri,
Köməksiz yetimi qurtarardım.
13 Son anlarını yaşayanlar mənə xeyir-dua verərdi,
Dul qadının qəlbinə şən nəğmələr verərdim.
14 Libas kimi salehliyi geyinmişdim,
Sanki ədalətim mənə cübbə və tac idi.
15 Korlara göz idim,
Topallara ayaq idim,
16 Yoxsulların atası idim,
Qəriblərin müşküllərinin qayğısına qalırdım,
17 Haqsızın çənəsini qırırdım,
Ovunu dişlərindən qoparırdım.

18 Düşünürdüm: “Son nəfəsimi yuvamdaca verəcəyəm,
Ömrümün günlərini qum qədər çoxaldacağam.
19 Köküm sulara tərəf rişələnəcək,
Budaqlarıma şeh düşəcək.
20 Qazandığım şərəf təzələnəcək,
Əlimə yeni ox-kaman gələcək”.

21 İnsanlar ehtiramla məni dinlərdi,
Səssizcə məsləhətimi gözlərdi.
22 Heç kim sözümün üstündən söz deməzdi,
Sözlərim üzərlərinə tökülərdi.
23 Məni yağış kimi gözləyirdilər,
Yaz yağışı tək sözlərimi içirdilər,
24 Üzlərinə gülümsəyəndə gözlərinə inanmazdılar,
Gülər üzümdən ruhlanardılar.
25 Onlara yol göstərərdim, başçı kimi əyləşərdim,
Əsgərlərin arasında padşah kimi ömür sürərdim,
Yaslılara təsəlli verənə bənzəyərdim.

30 1 Amma indi yaşca məndən kiçiklər
Mənə lağ edirlər.
Vaxtı ilə atalarını heç bir işə layiq görməzdim,
Sürümün itlərinin yanına belə, qoymazdım.
2 Çünki taqətdən düşmüşdülər,
Biləklərinin gücü getmişdi,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Heç biri işimə yaramırdı.
3 Onlar yoxsulluqdan, aclıqdan zəifləmişdi,
Gecələr çöl-biyabanda bitki kökü gəmirirdi.
4 Kollardan duzlu bitkilər toplayırdılar,
Süpürgə kollarının köklərini yeyirdilər.
5 Xalq arasından qovulurdular,
Üstlərinə elə çığırırdılar ki,
Elə bil ki oğrudurlar.
6 Vadi yataqlarında, yerin dəliklərində,
Qaya ovuqlarında yaşayırdılar.
7 Kollar arasında bağırırdılar,
Qara tikan kolu altında daldalanırdılar.
8 Axmaqların, adsız-sansız insanların övladlarıdır,
Ölkədən qovulmuşdular.

9 İndisə dillərində dastan olmuşam,
Ağızlarında məsəl olmuşam.
10 İkrah edərək məndən gen dayanırlar,
Hətta üzümə tüpürməkdən çəkinmirlər.
11 Çünki Allah kamanımın ipini boşaltdı,
Məni zəlil elədi.
Ona görə onlar gözümün qabağındaca
Cilovlarını çıxarıb atdılar.
12 Bu avara gənclər sağ tərəfimdən çıxır,
Ayaqlarımı büdrədir,
Mənə qarşı torpaq qalağı düzəldir.
13 Yolumu bərbad etdilər,
Onlara dəstək verən olmasa da,
Məni yox etməyə çalışırlar.
14 Sanki geniş dəliklərdən keçib
Viranəlikdən üstümə yuvarlanırlar.
15 Dəhşətlər üstümə doldu,
Şərəfimi yel tək sovurdu,
Xoşbəxtliyim bulud kimi keçib getdi.

16 İndi canım taqətdən düşdü,
Dar günlər məndən bərk yapışdı.
17 Gecələr sümüklərim sızıldayır,
Canımı gəmirən ağrılar dayanmır.
18 Allah paltarı zorla əynimdən çıxarır,
Məndən cübbəmin yaxası kimi yapışır.
19 Məni lilə batırır,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Toza, külə dönmüşəm.

20 Sənə yalvarıram, cavab vermirsən,
Ayağa qalxmağıma göz qoyursan.
21 Mənə qarşı rəhmsizsən,
Güclü əllərinlə məni əzirsən.
22 Məni qaldırıb yel üstünə mindirirsən,
Fırtına içinə salıb məni darmadağın edirsən.
23 Bilirəm, məni ölümə,
Bütün ömür sürənlər üçün təyin olunan son mənzilə aparacaqsan.
24 Yıxılana əl qaldırmaq olmaz,
Bəlaya düşənin harayına çatan yoxdur.
25 Məgər dara düşənlər üçün ağlamırdımmı?
Yoxsulların halına yanmırdımmı?
26 Mən yaxşılıq gözlədim, yamanlıq gəldi,
Mən işıq umarkən qaranlıq gəldi.
27 Ürəyim çırpınır, rahatlığı yoxdur,
Ağır günlər qarşımı kəsdi.
28 Yoxdur bir işıq ucu, qarala-qarala gəzirəm,
Camaat arasında durub fəryad edirəm.
29 Çaqqallara qardaş oldum,
Bayquşlara yoldaş oldum.
30 Qaralan dərim soyulur,
Qızdırmadan sümüklərim yanır.
31 Liram yas tutub nalə çəkir,
Tütəyim zar-zar inləyir.

31 1 Gözlərim üçün əhd etmişəm,
Gözüm bir qıza baxarmı?
2 İnsan yuxarıdan – Allahdan nə pay alır?
İnsana ucalardan – Külli-İxtiyardan nə irs qalır?
3 Məgər haqsızların başına fəlakət gəlmir?
Məgər fitnəkarların başına bəla gəlmir?
4 Məgər O, yollarıma baxmır?
Məgər O hər addımımı saymır?

5 Əgər yalançı olaraq gəzmişəmsə,
Ayağım fırıldaq üçün qaçıbsa,
6 Qoy Allah məni haqq tərəzisində çəksin,
Kamil olduğumu görsün.
7 Yolumda əyri addım atmışamsa,
Gözlərimin ardınca qəlbimi sürükləmişəmsə,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Əllərimi ləkələmişəmsə,
8 Əkdiyimi yadlar yesin,
Qoy əkinim kökündən çıxarılsın.

9 Əgər qəlbim başqa bir qadına meyl edibsə,
Qonşumun qapısını pusmuşamsa,
10 Qoy arvadım başqasının taxılını üyütsün,
Qoy onunla başqa kişilər yatsın.
11 Axı bu bir xəcalət olardı,
Məhkəməyə veriləsi bir günah sayılardı.
12 Çünki bu Həlak yerinədək yandırıb-yaxan bir alovdur.
Bu bütün barımı kökündən çıxarardı.

13 Əgər mənimlə çəkişəndə
Nökərlərimin və kənizlərimin
Haqqını yemişəmsə,
14 Allah ayağa qalxanda
Mən nə edə bilərəm?
Məni yoxlayanda nə cavab verərəm?
15 Anamın bətnində məni yaradan
Onu yaratmayıbmı?
Bətndən bizə quruluş verən O olmayıbmı?

16 Əgər yoxsulların istədiklərini bir kənara qoymuşamsa,
Dul qadının ümidini qırmışamsa,
17 Bir tikəmi özüm yeyib
Yetimə verməmişəmsə,
18 Gəncliyimdən bəri yetimlərə atalıq etməmişəmsə,
Doğulandan bəri dul qadına yol göstərməmişəmsə,
19 Paltarı olmadığı üçün canı ağrıyan,
Ya örtüyə möhtac qalan yoxsulları görəndə
20 Qoyunlarımın yunu ilə onları isitməmişəmsə,
Onlar da mənə ürəkdən alqış etməyiblərsə,
21 Məhkəmədə sözü keçən olduğum üçün
Yetimə əl qaldırmışamsa,
22 Qollarım qırılıb çiyinlərimdən düşsün,
Qoy qolum lüləsindən sınsın.
23 Çünki Allahın bəlasından qorxuram,
Əzəməti qarşısında dayana bilmərəm.

24 Əgər qızıla ümid bağlamışamsa,
Saf qızıla “ümidim sənsən” demişəmsə,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

25 Əgər bol sərvətimə görə,
Əlimin gəlirinin çoxluğuna görə sevinmişəmsə,
26 Əgər parlayan günəşə,
İşıq saçaraq dövran edən aya baxıb,
27 Könlümün meylini gizlicə azdırıb,
Sitayiş etmək üçün əlimlə onlara
Öpüş yollamışamsa,
28 Bu da məni ittiham edən günah sayılardı,
Çünki ucalarda olan Allahı danmış olardım.

29 Əgər düşmənlərimin bədbəxtliyinə sevinmişəmsə,
Başına bəla gəldi deyə fərəhlənmişəmsə,
30 Kiminsə canına qarğış yağdıraraq
Dilimə günah işlətməyə yol vermişəmsə,
31 Evimdəki insanlar "Əyyubun verdiyi ətlə
Qarnını doyurmayan varmı?"
deyə soruşmayıblarsa,
32 – Heç bir yadelli gecəni küçədə keçirməzdi,
Qapım həmişə yoldan keçənlərin üzünə açıq idi –
33 Əgər təqsirimi gizlətmişəmsə,
Adəm kimi üsyankarlığımı ört-basdır etmişəmsə,
34 Camaatdan qorxduğum üçün,
El qınağından dəhşətə gəldiyim üçün
Dinməzcə bayıra çıxmamışamsa…

35 Kaş məni bir eşidən olaydı!
Bu sözümü təsdiq edirəm,
Qoy Külli-İxtiyar mənə bir cavab versin!
Əleyhdarım bunu tumara yazıb əlimə versin.
36 Şübhəsiz, bu tumarı çiynimdə gəzdirərdim,
Başıma tac edərdim.
37 Onda atdığım hər addımı Allaha bildirərdim,
Mən bir şahzadə kimi Onun yanına gedərdim.

38 Torpağım da məndən fəryad edirsə,
Kotanın açdığı yarıqlar əlimdən bir ağızdan ağlayırsa,
39 Pulunu vermədən məhsulu yemişəmsə,
Buranın sakinlərinin ürəyini qırmışamsa,
40 Qoy sahəmdə buğda yerinə tikan,
Arpa yerinə alaq bitsin».

Əyyubun söhbəti sona yetdi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Elihu

32 1 Beləliklə, bu üç kişi artıq Əyyuba cavab verməyi dayandırdı,
çünki Əyyub öz gözündə saleh idi. 2 Amma Əyyub özünü
Allahdan da saleh saydığı üçün Ram nəslindən Buzlu Barakelin oğlu
Elihu ona qarşı qəzəbdən alovlandı. 3 Elihu Əyyubun üç dostuna görə də
hirsindən alışıb-yandı, çünki düzgün cavab tapmayıb Əyyubu günahkar
çıxartdılar. 4 Elihu Əyyubla danışmaq üçün növbəsini gözləyirdi, çünki
əvvəlkilər yaşca ondan böyük idi. 5 Bu üç nəfərin daha sözü qalmadığını
görəndə o, hirsindən alışıb-yandı.
6 Buzlu Barakelin oğlu Elihu belə dedi:
«Mən yaşca kiçiyəm, sizsə yaşlısınız.
Ona görə çəkindim,
Bildiyimi sizə söyləməyə qorxdum.
7 Dedim “qoy danışsın çox uzun ömür sürənlər,
Qoy hikmət öyrətsin çox illərin şahidləri”.
8 Həqiqətən, insanda olan ruh,
Külli-İxtiyarın nəfəsi insana ağıl verir.
9 Hikmət yaşda olmaz,
Ədaləti dərk etmək yaşa baxmaz.
10 Ona görə deyirəm ki, məni dinləyin,
Qoy mən də bildiyimi söyləyim.

11 Siz danışarkən mən gözlədim,
Siz sözləri araşdırarkən fikirlərinizi dinlədim.
12 Bütün diqqətimi sizə tərəf çevirdim,
Amma heç biriniz Əyyuba haqsızlığını sübut etmədiniz,
Onun dediklərinə cavab vermədiniz.
13 Əsla deməyin ki, hikmət tapmışıq,
Haqsızlığını insan yox, Allah ona sübut etsin.
14 Amma Əyyubun sözlərinin hədəfi mən deyiləm,
Sizin sözlərinizlə ona cavab verməyəcəyəm.

15 Onlar məəttəl qaldılar.
Artıq cavab tapmadılar.
Deməyə sözləri qalmadı.
16 Onlar danışmırlar, dayanıblar,
Cavab vermirlər deyə
Mən gözləməliyəmmi?
17 Amma deməyə sözüm var,
Mən də bildiyimi söyləyim.
18 Çünki sinəm sözlə doludur,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Köksümdəki ruh məni sıxır,
19 Az qalır açılmamış şərab kimi,
Təzə tuluqlar kimi bağrım çatlasın.
20 Qoy danışım, rahatca nəfəs alaram,
Dil açıb cavab verim.
21 Heç kimin tərəfini saxlamayacağam,
Heç kimə yaltaqlıq etməyəcəyəm.
22 Çünki yaltaqlıq nədir bilmərəm,
Yoxsa Yaradanım məni yox edər.

33 1 Əyyub, indisə mənim sözümü dinlə,
Hər kəlməmə qulaq as.
2 Bax ağzımı açıram,
Dilim bu sözləri deyir.
3 Sözlərim səmimi ürəkdən gəlir,
Dodaqlarım biliyi doğru söyləyir.
4 Məni Allahın Ruhu yaratdı,
Külli-İxtiyarın nəfəsi mənə həyat verdi.
5 Əgər əlindən gəlirsə, mənə cavab ver,
Sıraya düz sözlərini, qarşımda dayan.
6 Mən də Allahın nəzərində sənin kimiyəm,
Mən də palçıqdan düzəldilmişəm.
7 Dəhşətimdən vahiməyə düşmə,
Bu hücumum sənə ağır gəlməsin.

8 Həqiqətən, səsin hələ qulaqlarımdadır,
Belə demişdin:
9 “Pakam, günahsızam,
Təmizəm, təqsirsizəm.
10 Yenə də Allah mənə qarşı bəhanə axtarır,
Məni Özünə düşmən sayır.
11 Ayaqlarımı buxovlayır,
Bütün yollarıma göz qoyur”.

12 Amma qoy bunu sənə söyləyim ki,
Sən bu barədə haqsızsan,
Çünki Allah insandan böyükdür.
13 İnsanın heç bir sözünə cavab vermir deyə
Niyə Onunla çəkişirsən?
14 Çünki insan anlamasa da,
Allah bu və ya digər yolla danışır.
15 Yuxuda, gecə röyalarında,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İnsanlar dərin yuxuya qərq olanda,
Yataqda yatanda
16 İnsanın qulağını açır,
Xəbərdarlıq edərək onu qorxudur ki,
17 İnsan şər iş görməkdən dönsün,
Təkəbbürdən uzaq olsun.
18 İnsanın canını quyudan,
Həyatını qılıncla həlak olmaqdan qurtarır,
19 İnsanı yatağında ağrılarla,
Sümüklərini kəsilməyən sızıltılarla yola gətirir.
20 Belə ki könlündən yemək keçmir,
Ən ləziz yeməkdən iyrənir.
21 Əti tökülür, görünməz hala düşür.
Görünməyən sümükləri üzə çıxır.
22 Canı quyuya,
Həyatı ölüm mələklərinə yaxınlaşır.

23 İnsana əməlisalehliyini bəyan etmək üçün
Min mələyin içindən bir mələk, bir vasitəçi olsa,
24 O zaman Allah ona rəhm edib deyər:
“Onu quyuya düşməkdən qurtar,
Onun üçün kəffarə tapmışam”.
25 Onda bədəni uşaq bədəni kimi təzə olar,
Yeniyetməlik dövrünə qayıdar.
26 Dua edəndə Allah ondan razı qalar,
Sevinərək Allahın üzünü görər,
Allah onun vəziyyətini düzəldər.
27 Sonra insanların önündə nəğmə söyləyər:
“Günah işlədib doğru yoldan azmışdım,
Allah mənə layiq olduğum cəzanı vermədi.
28 Canımı quyuya düşməkdən qurtardı,
Həyatım nur görəcək”.

29 Bax Allah bütün bunları insanlara
Ya iki dəfə ya da üç dəfə edər ki,
30 Onların canını quyudan xilas etsin,
Onlar həyatın nurunu görsün.

31 Yaxşı dinlə, Əyyub, bir qulaq as,
Sakit ol, qoy danışım.
32 Əgər deməyə sözün varsa, mənə cavab ver,
Danış, çünki səni haqlı çıxarmaq istəyirəm.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

33 Sözün yoxsa, mənə qulaq as,
Sakit ol, qoy sənə hikmət öyrədim».

34 1 Elihu söhbətini belə davam etdirdi:
2 «Ey hikmətlilər, sözlərimi dinləyin,
Ey çoxbilənlər, məni eşidin.
3 Çünki damaq yeməyin dadını bildiyi kimi
Qulaq da sözləri müəyyən edir.
4 Gəlin doğrunu seçək,
Birlikdə yaxşını öyrənək.
5 Çünki Əyyub deyir: “Mən günahsızam,
Allah isə əlimdən haqqımı aldı.
6 Haqlı olduğum halda yalançı sayılıram,
Bir təqsirim yox ikən oxundan sağalmaz yara aldım”.
7 Əyyub kimi şəxsiyyət varmı?
O, kinayəni su kimi içir.
8 Pislik edənlərlə yoldaşlıq edib gəzir,
Pis adamlarla yol gedir.
9 Çünki “çalışıb Allahı razı salmaq
İnsana xeyir gətirməz” deyir.

10 Buna görə, ey dərrakəli insanlar, məni dinləyin!
Məgər Allah pislik edərmi?
Məgər Külli-İxtiyar haqsızlıq edərmi?
11 p Çünki O hər kəsə əməlinin əvəzini verir,
Qazandığını başına gətirir.
12 Məgər Allah pislik edir?
Məgər Külli-İxtiyar haqsızlıq edir?
13 Ona bütün dünyanı kim təslim etdi?
Kim Onu yer üzərində təyin etdi?
14 Əgər qəsdinə durub
Ruhunu, nəfəsini geri çəkərsə,
15 Bir anda bütün bəşər yox olar,
İnsan torpağa qayıdar.

16 Əgər düşüncən varsa, bunları dinlə,
Sözlərimi eşit.
17 Ədalətə nifrət edən səltənət sürə bilərmi?
Adil və qüdrəti Olanımı məhkum edəcəksən?
18 Padşahlara “yaramazsınız”,

---

p **34:11** Zəb. 62:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Əsilzadələrə “şərsiniz” deyən,
19 Başçılar arasında tərəfkeşlik etməyən,
Varlını yoxsuldan üstün saymayan
O deyilmi?
Çünki hamını Onun əlləri yaratdı,
20 Hamı bir an içində, bir gecə yarısı ölüb gedir,
Xalq lərzəyə gəlib ölür.
Güclülər belə, əl dəyməmiş aradan götürülür.

21 Allah gözlərini insanların yolundan çəkmir,
Atdıqları hər addımı görür.
22 Şər iş görənlərin gizlənəcəyi
Nə qaranlıq, nə də zülmət yeri var.
23 Hökm üçün hüzuruna gəlsinlər deyə
Allah insana nəzarət etmək üçün ehtiyac duymur.
24 İstintaq etmədən güclü insanları qırır,
Onların yerinə başqalarını qoyur.
25 Çünki onların işlərini bilir,
Bir gecə onları alt-üst edir, onlar əzilir.
26 Hamının gözü önündə
Pislikləri üzündən onlara cəza verir.
27 Çünki Onun ardınca getmədilər,
Yollarının heç birinə fikir vermədilər.
28 Ona görə yoxsulların fəryadı Onun hüzuruna yetdi,
O, fəqirlərin fəryadını eşitdi.

29 Amma Allah səssiz dursa, kim Onu ittiham edə bilər?
Üzünü gizlədərsə, kim Onu görə bilər?
Hər millət, hər insan üçün O eynidir ki,
30 Allahsız insan hökmranlıq etməsin,
Xalqa tələ qurmasın.

31 Allaha deyən olubmu:
“Günahkaram, bir də pis iş görməyəcəyəm?
32 Görmədiyimi mənə göstər,
Haqsızlıq etmişəmsə, bir də etmərəm”.
33 Onu atdığın halda sənə
Kefin istəyən əvəz verməlidirmi?
Qərar verən sənsən, mən deyiləm,
İndi bildiyini mənə söylə.

34 Dərrakəli insanlar,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Məni dinləyən müdrik adamlar deyəcək:
35 “Əyyub avam-avam danışır,
Sözlərinin mənası yoxdur”.
36 Bir şər adam kimi cavab verdiyi üçün
Qoy Əyyub axıradək sınaqda olsun!
37 Çünki günahına üsyankarlıq da artırır,
Qarşımızda elə bil rişxənd edərək əl çalır,
Allaha qarşı danışdıqca danışır».

35 1 Elihu sözünü belə davam etdirdi:
2 «Allah önündə haqlı olduğunu deyirsən.
Bunun doğru olduğunumu düşünürsən?
3 Bəs niyə soruşursan ki, “əgər günah işlətməsəm,
Bundan xeyrim, qazancım nə ola bilər?”
4 Həm sənə, həm də dostlarına
Belə cavab verəcəyəm.
5 Bir bax səmaya,
Nəzər sal başının üstündəki buludlara.
6 ɥ Günah işlətsən, bunun Allaha nə ziyanı dəyər?
Nə qədər üsyankar olsan da, Ona bir şey olarmı?
7 Sənin salehliyin Ona nə verir?
Yaxud da O, əlindən nəyi alıb götürür?
8 Pisliyin özün kimisinə ziyan vurur,
Salehliyin isə bəşər oğlu üçündür.

9 İnsanlar ağır təzyiq altında fəryad edir,
Güclülərə qarşı yardım istəyir.
10 Amma deyən yoxdur: “Hanı məni yaradan Allah?
Hanı bizə gecələr ilahilər oxutduran Allah?
11 O bizi yer üzünün heyvanlarından çox öyrədib,
Bizə göydəki quşlardan daha çox hikmət verib”.
12 Orada pislərin qüruru üzündən
İnsanlar fəryad edir,
Amma Allah cavab vermir.
13 Əslində Allah boş fəryadı dinləmir,
Külli-İxtiyar buna əhəmiyyət vermir.
14 Sən onu görmədiyini söylədiyin anda belə,
Mübahisən önündədir, Onu gözlə.
15 İndi qəzəblənib cəzalandırmırsa,
Təqsirin çoxluğuna baxmır.

ɥ **35:6-8** Əyy. 22:2-3

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

16 Ona görə Əyyub boş yerə ağzını yorur,
Avam-avam danışdıqca danışır».

36 1 Elihu sözünü belə davam etdirdi:
2 «Bir az səbir elə, sənə izah edəcəyəm,
Çünki Allah barədə deyiləcək çox sözüm var.
3 Geniş məlumat toplayacağam,
Yaradanıma haqq verəcəyəm.
4 Dediyimin heç biri, şübhəsiz, yalan deyil,
Qarşında dayanan kamil bilicidir.

5 Allah güclüdür, kimsəyə xor baxmaz,
Güclüdür, dərin şüura malikdir.
6 Pis adamları yaşatmaz,
Fəqirlərin haqqını verər.
7 Salehdən gözünü çəkməz,
Onu padşahlarla birgə taxtda oturdar,
Əbədilik ucaldar.
8 Amma əgər insanlar zəncirlənib
Təzyiq altında saxlanarsa,
9 Onlara əməllərini, günahlarını göstərər,
Təkəbbürlü rəftar etdiklərini bildirər.
10 Öyüdlərini eşitdirər,
Pislikdən dönmələrini əmr edər.
11 Əgər Ona qulaq asıb qulluq edərlərsə,
Qalan günlərini bolluq içində yaşarlar,
Qalan illərini əmin-amanlıqda yaşarlar.
12 Qulaq asmazlarsa, qılıncdan keçirilərlər,
Cəhalət içində canları çıxar.

13 Allahsızlar ürəklərində kin saxlayırlar,
Allah onları qandallayanda belə, Onu çağırmırlar.
14 Vaxtsız ölüb gedərlər,
Şərəfsiz ömür sürərlər.
15 Amma Allah əzabkeşləri əzablarından xilas edər,
Dara düşəndə onlara səsini eşitdirər.
16 Bəli, O səni çətinlikdən
Darısqal olmayan geniş yerə,
Yağlı yeməklərlə bəzənmiş süfrəyə çıxarar.
17 Amma şərin hökmü vücuduna dolar,
Haqq-ədalət isə yaxandan tutar.
18 Ehtiyatlı ol, qoy pul səni başdan çıxarmasın,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rüşvətin böyüklüyünü görüb azmayasan.
19 Səni dardan qurtarmağa,
Varının, yoxsa qüdrətinin gücü çatarmı?
20 Xalqların öz yerlərindən
Yox edildiyi gecənin həsrətini çəkmə.
21 Ehtiyatlı ol ki, şərə tərəf dönməyəsən,
Çünki zəlil olmaqdan çox bunu seçmisən.

22 Budur, Allah əzəməti ilə ucalır,
Onun kimi müəllim haradadır?
23 Kim Ona nə etməsinin lazım olduğunu söyləyə bilər?
Kim Ona "haqsızsan" deyə bilər?

24 Onun işlərini yada sal,
İnsanların ilahilərlə tərənnüm etdiyi işləri mədh etməlisən.
25 Bütün insanlar bunu görür,
Hamı bu işləri uzaqdan seyr edir.
26 Bəli, Allah çox böyükdür, Onu tanıya bilmirik,
İllərinin sayını araşdıran yoxdur.
27 Su damcılarını yuxarı qaldırır,
Buxarlandırır, yağış yağdırır.
28 Bu yağışlar buludlardan tökülür,
İnsanların üstünə bol yağışlar səpilir.
29 Buludların necə yayılmasını,
Göylərin çadırında guruldamasını
Kim dərk edə bilər?
30 Baxın, ətrafında şimşəkləri çaxdırır,
Dənizin dərinliklərini doldurur.
31 Allah xalqlara rəhbərlik edir,
Onları bol ərzaqla təmin edir.
32 Şimşəyi əlləri ilə tutur,
Hədəfə vurmasını buyurur.
33 Gurultusu qasırğadan xəbər verir,
Qasırğanın qopacağını öküzlərə belə, bildirir.

37 1 Bundan qəlbim çırpınıb yerindən oynayır,
2 Dinləyin! Gurlayan səsini dinləyin,
Ağzından çıxan harayını eşidin!
3 Göy altında, hər yanda səs salır,
Yer üzünün dörd bucağında şimşəyini çaxdırır.
4 Ardınca nərə vurur,
Əzəmətli səsi ilə gurlayır,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Həniri eşidilir, dayanmadan şimşək çaxır.
5 Allahın səsi heyrətamiz şəkildə gurlayır,
O bizə məlum olmayan böyük işlər görür.
6 Çünki “yerə yağ” deyə qara əmr edir,
Leysana “şiddətlə tökül” deyir.
7 Yaratdığı bütün insanlar Onun işlərini bilsinlər deyə
Hər kəsin əlini işdən saxlayır.
8 Heyvanlar yuvalarına çəkilir,
Öz yerlərində qalır.
9 Tufan otağından çıxır,
Soyuq şimal yellərindən gəlir.
10 Allahın nəfəsi suları dondurur,
Ümman sular buz bağlayır.
11 Buludlara nəm çəkdirərək yükləyir,
Buludlar içindən şimşək səpələyir.
12 Buludlar yer üzündə əmrini yerinə yetirmək üçün
Onun istəyi istiqamətində dönüb fırlanır.
13 Bəzən insanları cəzalandırmaq üçün,
Bəzən torpağı suvarmaq üçün,
Bəzən də sevgisini göstərmək üçün yağış göndərir.

14 Əyyub, bunu dinlə,
Bir dayan, Allahın heyrətamiz işlərindən düşün.
15 Allahın buludlar üçün necə nizam qurduğunu bilirsənmi?
Buludlarındakı şimşəkdən necə od çıxır?
16 Buludların tarazlığını,
Kamil biliyə malik olanın heyrətamiz işlərini bilirsənmi?
17 Səmum küləyi dünyanın nəfəsini kəsərkən
Paltarın içərisində istidən huşunu itirirsən.
18 Tökmə bürünc ayna kimi möhkəm olan göy qübbəsini
Allahla birlikdə sərə bilirsənmi?
19 Ona nə deyəcəyimizi bizə öyrət,
Çünki cəhalətimiz üzündən sözlərimiz nizamsızdır.
20 Onunla danışmaq istərəm, bu Ona xəbər verilərmi?
Kimsə udulmasını istərmi?

21 Külək qurtaranda, göyü təmizləyəndə
Göydə parlayan işığa kimsə baxmaz.
22 Şimaldan qızılı parıltı görünür,
Allah qüdrətli əzəmətində gəlir.
23 Biz Külli-İxtiyarı tapa bilmərik,
Qüvvəti möhtəşəmdir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salehliyi misilsizdir, ədalətlidir,
Heç haqsızlıq etmir.
24 Buna görə insanlar Ondan qorxar,
O özünü hikmətli sayanlara baxmaz».

Allah danışır

38 1 O zaman Rəbb qasırğanın içindən Əyyuba belə cavab verdi:
2 [r] «Məsləhəti savadsız sözlərlə qaranlığa salan bu kimdir?
3 İndi kişi kimi belinə qurşaq bağla,
Sual verəcəyəm, Mənə cavab ver.

4 Mən yerin təməlini qoyarkən haradaydın?
Anlayışın varsa, söylə.
5 İndi ki bilirsən,
De görüm, yerin ölçüsünü kim qoydu,
Yaxud yer üstündə ölçü xəttini kim çəkdi?
6 Nəyin üstündə onun təmelləri quruldu?
Kim onun guşədaşını qoydu?
7 Onda dan ulduzları birgə nəğmə oxuyurdu,
Bütün ilahi varlıqlar sevincdən haray salırdı.

8 [s] Dəniz bətndən çıxıb fışqırarkən
Onu qapılar arasında kim bağladı?
9 Ona buludları libas,
Qatı qaranlıqları qundaq etdim.
10 Onun sərhədini çəkdim,
Qapı və cəftələrini qoydum.
11 O vaxt dedim: “Buraya qədər gəlib o tərəfə çıxmayacaqsan,
Qürurlu dalğaların burada dursun”.

12 Sən ömründə səhərə buyruq verdinmi?
Şəfəqə yerini göstərdinmi?
13 Belə ki yer üzünün ucqarlarını tutsun,
Üstündən pisləri çırpıb atsın.
14 Torpağın quruluşu dəyişir,
Möhür vurulanda palçıqda əksi qalan kimi,
Libasdakı qırışlar kimi gözə görünür.
15 Pislərin nuru batırılar,
Qaldırdıqları qolları qırılar.

---

[r] **38:2** Əyy. 42:3 [s] **38:8-11** Yer. 5:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

16 Dənizin mənbələrinə getmisənmi?
Dərinliyin dibində gəzmisənmi?
17 Ölüm dərgahı sənə göstərilibmi?
Ölüm kölgəsinin qapılarını görmüsənmi?
18 Dünyanın həcmini dərk edə bilirsənmi?
De görüm, bunların hamısını bilirsənmi?

19 İşıq məskəninə gedən yol haradadır?
Qaranlığın yeri haradadır?
20 Onları yerlərinə apara bilərsənmi?
Evlərinin yolunu bilirsənmi?
21 Əlbəttə, heç nə anlamırsan,
Çünki onlarla eyni vaxtda doğulmusan!
Yaşın bu qədərdir.

22 Qar anbarlarına girmisənmi?
Dolu anbarlarını görmüsənmi?
23 Mən onları dar gün üçün,
Döyüş və müharibə günləri üçün saxlayıram.
24 Hansı yolla işıq yayılar,
Yer üzündə şərq küləyi qopar?

25 Kim sellər üçün arx,
İldırım üçün yol açdı ki,
26 Kimsəsiz yerləri,
İnsan yaşamayan çölləri sulasın,
27 Səhralar – biyabanlar doyunca su içsin,
Yaşıl ot bitsin?

28 Yağışın atası varmı?
Şeh damlalarını kim yaratdı?
29 Buz kimin bətnindən çıxdı?
Göylərdən düşən şaxtanı kim doğdu?
30 Sular nə zaman daş kimi bərkiyir,
Dərinliklərin səthi donur?

31 [t] Ülkər ulduzlarını bağlaya bilərsənmi?
Orionun bağlarını açə bilərsənmi?
32 Hər bürcü öz vaxtında çıxara bilərsənmi?
Böyük, Kiçik Ayı bürcünə yol göstərə bilərsənmi?

---

[t] **38:31** Əyy. 9:9; Amos 5:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

33 Göylərin qanunlarını bilirsənmi?
Allahın hakimiyyətini yer üzərində qura bilərsənmi?

34 Başına bol yağış yağsın deyə
Buludları səsləyə bilərsənmi?
35 Şimşəkləri göndərə bilərsənmi getsinlər,
Sənə də “bax buradayıq” desinlər?
36 Kim ürəyə hikmət qoydu,
Dərk etmək üçün şüur verdi?
37 Kim buludları ağılla saya bilər?
Göyün tuluqlarını kim boşalda bilər?
38 Onda toz yatıb yer bərkiyər,
Kəsəklər bir-birinə yapışar.

39 Dişi aslanlar üçün ov ovlaya bilərsənmi,
Gənc aslanların qarnını doyura bilərsənmi
40 Yuvalarına girəndə,
Kolluqda pusqu quranda?
41 Kim qarğaya yem verə bilər
Balaları Allaha fəryad edəndə,
Acından vurnuxanda?

39 1 Dağ keçilərinin nə vaxt doğduğunu bilirsənmi?
Maralların balalamasının vaxtını sən gözləyirsənmi?
2 Onlar boğaz olanda ayını-gününü sən sayırsanmı?
Nə vaxt doğacaqlarını bilirsənmi?
3 Diz çöküb balalarını doğar,
Ağrılardan qurtarar.
4 Balaları çöldə böyüyüb güc alar,
Gedər, geri qayıtmaz.

5 Kim vəhşi eşşəyi azad buraxdı?
Kim onun iplərini açdı?
6 Ona çölləri məskən verdim,
Şoran düzləri ona yurd etdim.
7 O, şəhərdəki izdihama gülər,
Sahibinin hay-küyünü eşitməz.
8 Təpələri dolaşıb otlar,
Yaşıllığı axtarar.

9 Çöl öküzü sənə xidmət etmək istəyərmi?
Gecəni sənin axurunda keçirərmi?

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 Kotan sürsün deyə onu boyunduruğa sala bilərsənmi?
Ardınca dərələrdə şırım açа bilərmi?
11 Onun hədsiz gücünə bel bağlaya bilərsənmi?
Ona ağır iş gördürə bilərsənmi?
12 Çöl öküzünə etibar edə bilərsən ki,
Əkininin məhsulunu daşısın,
Onu xırmanına yığsın?

13 Dəvəquşu qanadını sevinclə çırpar,
Amma onun qanadı nə leyləyin qanadları ilə,
Nə də ki pərləri ilə müqayisə olunur.
14 Yerdə yumurtalayır,
Onları toz-torpaq üstündə qızdırır.
15 Yadından çıxarır ki, yumurtalar ayaq altında sınır,
Çöl heyvanlarının ayağı altında qalır.
16 Balaları ilə elə sərt rəftar edir ki,
Elə bil özününkü deyil,
Çəkdiyi zəhmətin boşa getməsindən narahat olmaz.
17 Çünki Allah ona müdriklik verməyib,
Ona dərrakə bəxş etməyib.
18 Qaçmaq üçün yenə qanad açanda
Ata və atlıya gülər.

19 Ata güc verən sənsənmi?
Boynuna yalı qoyan sənsənmi?
20 Onu çəyirtkə kimi tullandıran sənsənmi?
Onun təmtəraqlı kişnəməsi xof salır.
21 Dərələrə ayağını bərk vurur,
Öz qüvvəsi ilə sevinib-coşur,
Silahlıların qabağına çıxır.
22 Qorxuya gülər, heç bir şeydən çəkinməz,
Qılınc qarşısında ayağını geri çəkməz.
23 Onun üstündə oxdan cingildəyir,
Parlaq nizə və mizraq şimşək tək keçir.
24 Coşanda qəzəblənib yeri-yurdu qapır,
Şeypur çalınan kimi yerindən dik atılır.
25 Şeypur çalınanda “hiaaa!” deyib kişnəyir,
Döyüş qoxusunu, sərkərdələrin gurlayan səsini,
Döyüşün nərəsini uzaqdan hiss edir.

26 Məgər qırğı sənin dərrakənləmi uçur,
Cənuba tərəf qanad açır?

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

27 Məgər qartal sənin əmrinləmi göyə qalxır,
Uca yerlərdə özünə yuva qurur?
28 Sıldırım qayalarda yaşayır,
Şiş uclu qayalarda məskən salır.
29 Oradan şikarını axtarır,
Gözləri onları uzaqdan görür.
30 [u] Onun balaları qanla qidalanır,
Harada leş olsa, o da oradadır».

40 1 Rəbb Əyyuba belə dedi:
2 «Kim ki tənbehə layiq görülür,
O, Külli-İxtiyarla mübahisə edə bilərmi?
Qoy buna Allahı ittiham edən cavab versin».

3 Onda Əyyub Rəbbə belə cavab verdi:
4 «Mənim gərəksizliyimə bax,
Sənə necə cavab verim,
Ağzımı əlimlə tutmuşam.
5 Bir dəfə danışdım, daha cavabım yoxdur,
Artıq ikinci dəfə nə danışım».
6 Rəbb qasırğanın içindən Əyyuba cavab verdi:
7 «İndi kişi kimi belinə qurşaq bağla,
Sual verəcəyəm, Mənə cavab ver.
8 Sənmi ədalətimi boşa çıxaracaqsan?
Özünə haqq qazandırmaq üçün sənmi Məni
günahlandıracaqsan?
9 Allahın qolu kimi qolun varmı?
Səsin Onunku kimi gurlayarmı?

10 Əgər belədirsə, şərəfə, şana bürün,
Ehtişamı, əzəməti geyin.
11 Qoy qəzəbinin alovu saçsın,
Hər qürurluya baxıb onları alçalt.
12 Qururluların hamısına baxıb aşağı endir,
Pisləri yerindəcə təpiyinin altına sal.
13 Hamısını birlikdə torpaq altında basdır,
Məzarda üzləri kəfənə bürünsün.
14 O zaman Mən də bunu qəbul edərəm,
Belə ki sağ qolun səni qurtarır.

15 Behemota[v] bax, öküz kimi ot yeyir,

---

[u] **39:30** Mat. 24:28; Luka 17:37

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Səni yaratdığım kimi onu da Mən yaratmışam,
16 Gör belində nə qədər güc var,
Qarın əzələləri necə möhkəmdir.
17 Sallanan quyruğu sidr ağacına bənzəyir,
Budlarındakı vətərlər bir-birinə hörülüb.
18 Sümükləri sanki tunc borudur,
Qabırğaları elə bil dəmir çubuqdur.

19 Allahın işləri arasında şah əsərdir,
Yalnız Yaradan ona qılıncla yaxınlaşa bilir.
20 Təpələr məhsullarını ona verir,
Bütün çöl heyvanları yanında oynaşır.
21 Nilufərlərin altında,
Qamışla örtülü bataqlıqlarda yatır.
22 Nilufərlər üstünə kölgə salır,
Dərənin söyüdləri onu əhatəyə alır.
23 Coşğun çaylardan qorxmur,
Sellər boğazına çatsa da, arxayındır.
24 Gözləri açıq ikən kim onu tuta bilər?
Kim qıra ilə onun burnunu deşər?

41 1 Məgər sən Livyatanı[w] qarmaqla çəkə bilərsənmi?
Dilinə qaytan vura bilərsənmi?
2 Burnuna ip taxa bilərsənmi?
Qıra ilə çənəsini deşə bilərsənmi?
3 Sənə yalvarıb-yaxararmı,
Səninlə şirin-şirin danışarmı?
4 Əbədi qulun olmaq üçün
Səninlə əhd kəsərmi?
5 Quşla oynadığın kimi onunla oynaya bilərsənmi?
Boynuna ip bağlayıb onu qızların üçün apara bilərsənmi?
6 Məgər tacirlər onu alıb-satarlarmı?
Aralarında bölə bilərlərmi?
7 Yabalarla dərisini,
Balıqçı neştərləri ilə başını doldura bilərsənmi?
8 Əlini onun üstünə qoy, nə cəncələ düşəcəyini təsəvvür et,
Onda bu işi bir daha görməzsən.
9 Onu tutmaq ümidin boş istəkdir.
Onun görkəmi adamı yıxmırmı?

---

[v] **40:15** *Behemot* – bu gün bizə məlum olmayan nəhəng su heyvanı. [w] **41:1** *Livyatan* – bu gün bizə məlum olmayan nəhəng su heyvanı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 Onu oyatmaq üçün heç kimdə cəsarət yoxdur.
Bəs Mənim qarşımda kim dayana bilər?
11 [x] Kim Mənə bir şey verib ki, ona geri qaytarım?
Bax göylər altında hər şey Mənimdir.

12 Sözümü kəsməyib onun əzalarından,
Möhkəm gücündən və gözəl görünüşündən deyəcəyəm.
13 Üstündəki paltarı kim çıxara bilər?
Qoşa cilovla kim ona yaxınlaşa bilər?
14 Ağzının qapılarını kim açа bilər?
Çünki damağındakı dişlər dəhşətlidir.
15 Kürəyi nizamla düzülmüş qalxanlara oxşayır,
Onlar bir-birinə möhkəm bağlanıb,
16 Bir-birlərinə elə bağlanıb ki,
Arasından hava keçməz.
17 Bir-birlərinə elə yapışıb ki,
Birdir, ayrılmaz.
18 Asqıranda od sıçrayır,
Gözləri səhər işığı tək par-par yanır.
19 Ağzından alovlu məşəllər çıxır,
Qığılcımlar saçılır.
20 Burnunun deşiklərindən tüstü çıxır,
Elə bil qazan qaynayır, qamış yanır.
21 Nəfəsindən kömürlər közərir,
Ağzından alov çıxır.
22 Boynunda qüvvət yaşayır,
Qabağında dəhşət oynayır.
23 Ətinin qatları bir-birinə bitişib,
Oradan tərpənə bilməz, üstünə bərk yapışıb.
24 Ürəyi daş kimi möhkəmdir,
Dəyirmanın alt daşı kimi bərkdir.
25 Qalxanda güclülər lərzəyə gəlir,
Qorxub ürəkləri gedir.
26 Üstünə qılınc çəkməyin faydasızdır,
Nizə, tir, mizraqdan kar aşmır.
27 Dəmiri saman çöpü,
Tuncu çürük odun sayır.
28 O, oxlardan qaçmır,
Sapanddan daş atsan, elə bilər ki, çöpdür.
29 Dəyənəkləri küləş qırıntısı sanır,

---

[x] **41:11** Rom. 11:35

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Mizraqın vıyıltısına gülür.
30 Qarnının altı sərt saxsıya oxşayır,
Palçıq üstə vəl kimi iz qoyur.
31 Dərin suları bir qazan kimi qaynadır,
Dənizi ətir küpünə döndərir,
32 Arxasınca parlaq bir iz buraxır,
İnsan bu dərinliyi ağaran saça oxşadır.
33 Yer üzündə misli-bərabəri yoxdur,
Qorxu bilməyən məxluqdur.
34 Hər lovğalanana xor baxır,
Bütün məğrur heyvanların hakimidir».

42 1 O vaxt Əyyub Rəbbə belə cavab verdi:
2 «Bilirəm, Sən hər şeyə qadirsən,
Sənin istəyinin qarşısı alınmaz.
3 [y] Soruşdun: "Məsləhəti savadsızcasına ört-basdır edən bu kimdir?"
Doğrudan da, bilmədiyim şeylərdən,
Əlim çatmadığı heyrətamiz işlərdən danışdım.

4 [z] Dedin: "İndi qulaq as, Mən danışacağam,
Sual verəcəyəm, Mənə cavab ver".
5 Qulaqlarıma sorağın çatmışdı,
İndisə Səni gözlərimlə görürəm.
6 Ona görə özümdən zəhləm gedir,
Torpağın, külün içində tövbə edirəm».

Nəticə

7 Rəbb Əyyuba bu sözləri deyəndən sonra Temanlı Elifaza dedi: «Sənə və iki dostuna qarşı qəzəbdən alışıb-yandım. Çünki siz qulum Əyyub kimi Mənim haqqımda doğru olanı demədiniz. 8 İndi özünüz üçün yeddi buğa və yeddi qoç alıb qulum Əyyubun yanına gedin və özünüz üçün yandırma qurbanı təqdim edin. Qulum Əyyub sizin üçün dua etsin. Mən də onun duasını qəbul edib sizinlə axmaqlığınıza görə rəftar etməyəcəyəm, çünki siz qulum Əyyub kimi Mənim haqqımda doğru olanı demədiniz». 9 Beləcə Temanlı Elifaz, Şuahlı Bildad və Naamatlı Sofar gedib Rəbbin onlara dediklərinə əməl etdi. Rəbb də Əyyubun duasını qəbul etdi.

10 [a] Əyyub dostları üçün dua edəndən sonra Rəbb ondan alınanları geri qaytardı. O, Əyyuba bütün qabaqkı malından da ikiqat artıq var-dövlət verdi. 11 Əyyubun bütün qardaşları, bacıları və bütün əvvəlki dost-tanışları yanına gəlib evində onunla çörək yedi və dərdinə şərik oldular.

---

[y] **42:3** Əyy. 38:2 [z] **42:4** Əyy. 38:3 [a] **42:10** Əyy. 1:1-3

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbin onun başına gətirdiyi bütün bəlalara görə ona təsəlli verdilər. Hər
biri ona bir parça gümüş və bir qızıl halqa verdi.
12 Rəbb Əyyubun axır günlərini əvvəlki günlərindən daha çox bərəkətli
etdi. Onun on dörd min qoyunu, altı min dəvəsi, min cüt öküzü və min
eşşəyi var idi. 13 Əyyubun yeddi oğlu, üç qızı oldu. 14 İlk qızının adını
Yemima, ikincisinin adını Qesia, üçüncüsünün adını Qeren-Happuk
qoydu. 15 Ölkənin heç bir yerində Əyyubun qızları kimi gözəl qızlar yox
idi. Əyyub onlara da qardaşları ilə yanaşı miras verdi.
16 Bundan sonra Əyyub yüz qırx il yaşadı və dörd nəsil övladlarını
gördü. 17 O qocalıb yaşa dolaraq öldü.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ZƏBUR

GİRİŞ

«Zəbur» Müqəddəs Kitabın mədh və dualar toplusudur. Bu mədh və dualar uzun illərin məhsulu olub müxtəlif müəlliflər tərəfindən musiqi üstündə yazılmışdır. Hər fəsil ayrılıqda məzmur, yəni ruhani nəğmə adlanır. İsrail xalqı dini ibadətlərində məzmurlardan geniş istifadə edirdi.

Bu mədh və dualar poetik üslubda yazılmışdır. Onlar məzmunca müxtəlifdir: Allaha mədh ilahiləri, kömək, müdafiə, qurtuluş üçün dualar, bağışlanma yalvarışları, Allaha minnətdarlıq məzmurları, tövbə duaları və s. *«Zəbur»* Kitabında insan duyğuları bütün dolğunluğu ilə təsvir edilir. Kitabın ümumi ideyası budur ki, insan hansı vəziyyətə düşürsə-düşsün, Allah onunladır. Burada həyat həqiqəti və Allahın məhəbbəti sarsılmaz imanla bağlanır. Elə bir insan yoxdur ki, *«Zəbur»* Kitabını oxuyub orada öz duyğularının əksini tapmasın.

Bu kitab İsa Məsihə iman edənlərin cəmiyyətlərinin yaranmasından bəri istifadə etdikləri ruhani xəzinələrdən biridir.

Rus və bəzi Tha tərcümələrdə məzmurların əksəriyyəti qədim yunan tərcüməsinə əsaslandığından sıra sayı fərqlidir. Əlinizdəki tərcümədə isə onların sıra sayı əsl ibrani mətnində, ingilis və başqa Avropa dillərində olan tərcümələrdə istifadə olunan sıra sayına uyğundur. İbrani mətni ilə qədim yunan tərcüməsində olan sıra sayının fərqi belədir:

İbrani mətni (qədim yunan tərcüməsi): 1-8(1-8), 9-10(9), 11-113(10-112), 114-115(113), 116(114-115), 117-146(116-145), 147(146-147), 148-150(148-150)

Kitabın məzmunu:

«Zəbur» Kitabı ənənəvi olaraq 5 hissəyə bölünür:

1. 1-41-ci məzmurlar
2. 42-72-ci məzmurlar
3. 73-89-cu məzmurlar
4. 90-106-cı məzmurlar
5. 107-150-ci məzmurlar

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Birinci hissə

1-41-ci məzmurlar

Salmo 1

Məzmur 1

1 Pislərin məsləhəti ilə getməyən,
Günahkarların yolunda dayanmayan,
Rişxəndçilərin arasında oturmayan insan nə bəxtiyardır!
2 O ancaq Rəbbin Qanunundan zövq alar,
Gecə-gündüz bu təlimatı dərin düşünər.
3 [a] Axar sular kənarında əkilən ağac kimi
Barını mövsümündə verər,
Yarpağı solmaz,
Etdiyi hər işdə uğur qazanar.

4 Pis adamlarsa belə deyil,
Onlar yelin sovurduğu saman çöpünə bənzəyər.
5 Buna görə pis adamlar hökm günündə,
Günahkarlar salehlərin məclisində dayana bilməz.
6 Çünki Rəbb salehlərin yolunu bilər,
Pislərin yolu isə məhv olar.

Salmo 2

Məzmur 2

1 [b] Nə üçün millətlər belə vurnuxmaya düşür,
Ümmətlər boş şeylər düşünür?
2 Dünya şahları yığışır,
Hökmdarlar Rəbbə və
Onun məsh etdiyinə qarşı birləşir.
3 Deyirlər: «Gəlin onların buxovlarını qoparaq,
Üstümüzdəki zəncirlərini ataq».

4 Göylərin sakini gülür,
Xudavənd onlara istehza edir.
5 Sonra onlara hiddəti ilə xəbərdarlıq edəcək,

---

[a] **1:3** Yer. 17:8 [b] **2:1-2** Həv. 4:25-26 [c] **2:7** Həv. 13:32-33; İbr. 1:5; 5:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qəzəbi ilə onları dəhşətə gətirəcək.
6 O deyir: «Mən padşahımı
Müqəddəs dağım Sionda əyləşdirmişəm».

7 [c] Rəbbin fərmanını elan edəcəyəm.
Rəbb mənə dedi:
«Sən Mənim oğlumsan,
Mən bu gün sənə Ata oldum.
8 Məndən istə, onda irs olaraq millətləri,
Mülk olaraq yer üzünün qurtaracağınadək hər yeri
Sənə verərəm.
9 [d] Onları dəmir əsa ilə qıracaqsan,
Saxsı qab kimi çilik-çilik edəcəksən».

10 İndi, ey şahlar, müdrik olun!
Ey dünya hakimləri, ibrət alın!
11 Rəbdən qorxub Ona xidmət edin,
Həm titrəyin, həm sevinin.
12 Oğulu öpün ki, qəzəblənməsin,
Yoxsa tutduğunuz yolda məhv olarsınız.
Çünki qəzəbi tezliklə alovlanar.
Ona pənah gətirənlərin hamısı nə bəxtiyardır!

Salmo 3

Məzmur 3

Davudun məzmuru.
[e] Oğlu Avşalomun qarşısından qaçanda.

1 Ya Rəbb, düşmənlərim nə qədər çoxalıb!
Əleyhimə qalxanlar nə qədər artıb!
2 Mənim üçün çoxları deyir:
«Allahdan ona xilas yoxdur». *Sela*[f]

3 Amma Sən, ya Rəbb, ətrafımda sipərsən,
Şərəfimsən, başımı ucaldan Sənsən!
4 Rəbbi ucadan səsləyirəm,
O, müqəddəs dağından mənə cavab verir. *Sela*

---

[d] **2:9** Vəhy 2:26-28; 12:5; 19:15 [e] **3 başlıq** 2Şam. 15:13–17:22 [f] **3:2** *Sela* – fərz edilir ki, bu bir musiqi terminidir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 Mən yatıram, yuxuya gedirəm,
Yenə oyanıram, çünki Rəbb mənə kömək edir.
6 Hər yandan məni mühasirəyə alan
On minlərlə xalqdan qorxmuram.

7 Qalx, ya Rəbb! Ey Allahım, məni qurtar!
Çünki Sən bütün düşmənlərimin əngindən vurursan,
Pislərin dişlərini qırırsan.
8 Qurtuluş Rəbdəndir,
Qoy Sənin xeyir-duan xalqının üzərində olsun! *Sela*

Salmo 4

Məzmur 4

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun simli alətlərin müşayiəti ilə oxunan məzmuru.

1 Səni çağıranda mənə cavab ver,
Ey adil Allahım!
Dara düşən zaman məni genişə çıxar,
Mənə lütf edib duama qulaq as!

2 Ey insan övladları, nə vaxtadək
Şərəfimi rüsvayçılığa çevirəcəksiniz?
Nə vaxtadək boş şeylərə meyl göstərib
Yalan axtaracaqsınız? *Sela*

3 Bilin ki, mömin insanı Rəbb Özü üçün ayırıb;
Nə vaxt Rəbbi çağırsam, məni eşidir.
4 g Qorxub-titrəyin, günah etməyin,
Yatağınızda olarkən ürəyinizdə düşünün, dinməyin. *Sela*
5 Salehlik qurbanları kəsin,
Rəbbə güvənin.

6 Çoxları deyir: «Kim bizə yaxşılıq edəcək?»
Ya Rəbb, üzünün nurunu üstümüzə sal.
7 Onların bol taxıl və təzə şəraba görə sevindiklərindən də çox
Mənim qəlbimə sevinc verdin.

8 Arxayın yatıb yuxuya gedirəm,
Çünki yalnız Sən, ya Rəbb, məni əmin-amanlıqda yaşadırsan!

---

g **4:4** Ef. 4:26

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 5

Məzmur 5

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun nəfəs alətlərinin müşayiəti ilə oxunan məzmuru.

1 Ya Rəbb, sözlərimə qulaq as,
Ah-naləmə nəzər sal.
2 Ey Padşahım, ey Allahım, fəryad səsimə qulaq as,
Çünki Sənə dua edirəm.
3 Ya Rəbb, səhər erkən səsimi eşidirsən,
Səhər erkən Sənə dua edib
cavab gözləyirəm.

4 Çünki Sən pislikdən xoşlanan Allah deyilsən,
Şər Sənin yanına gəlməz.
5 Təkəbbürlülər hüzurunda dayana bilməz,
Bütün şər iş görənlərə nifrət edirsən.
6 Yalan söyləyənləri məhv edirsən,
Ya Rəbb, qaniçənlərdən, hiyləgərlərdən ikrah edirsən.

7 Fəqət mən bol məhəbbətin naminə evinə gələcəyəm,
Üz tutub müqəddəs məbədinə qorxu ilə səcdə edəcəyəm.
8 Ya Rəbb, ədalətinlə məni düz yola yönəlt,
Düşmənlərimin üzündən Öz
yolunu qarşımda düzəlt.
9 [h] Onların dillərində düz söz yoxdur,
Ürəkləri pis niyyətlə doludur.
Boğazları açıq qəbirdir,
Dilləri yalan danışır.
10 Ey Allah, onları təqsirkar çıxar,
Qoy niyyətlərinə görə bu şər insanlar yıxılsın.
Onları saysız günahlarına görə qov,
Çünki Sənin əleyhinə qalxıblar.

11 Sənə pənah gətirənlərsə qoy sevinsin,
Qoy Səni daima mədh etsinlər,
Çünki onları Sən qoruyursan.
Sənin adını sevənlər sevincdən cuşa gəlsin!
12 Ya Rəbb, salehə xeyir-dua verirsən,
Lütfünlə sipər kimi onları hifz edirsən.

---

[h] **5:9** Rom. 3:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 6

Məzmur 6

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun səkkiz simli alətlərin müşayiəti ilə oxunan məzmuru.

1 [i] Ya Rəbb, qəzəblənib məni töhmətləndirmə,
Hiddətlənib məni tənbeh etmə.
2 Ya Rəbb, mənə rəhm et,
Çünki taqətim qalmayıb.
Mənə şəfa ver, ya Rəbb,
Sümüklərim sızlayır.
3 Canıma vəlvələ düşüb.
Ya Rəbb, bu nə vaxtadək olacaq?

4 Ya Rəbb, gəl, mənə kömək et,
Məhəbbətin naminə məni xilas et!
5 Ölüb-gedən insan Səni xatırlamaz.
Axı ölülər diyarından kim Sənə şükür edəcək?

6 Öz ah-naləmdən bezmişəm,
Hər gecə ağlamaqdan döşəyim islanır,
Göz yaşlarımdan yatağım yaş olur.
7 Qəmdən gözümün nuru sönüb,
Gözlərim düşmənləri görməkdən zəifləyib.

8 [j] Siz ey şər iş görənlər, məndən uzaq durun!
Çünki Rəbb hönkürtümü eşitdi,
9 O, yalvarışımı dinlədi,
Rəbb duamı qəbul etdi!
10 Bütün düşmənlərim rüsvay olacaq,
Canlarına vəlvələ salınacaq,
Xəcalət içində bir andaca geri qayıdacaq.

Salmo 7

Məzmur 7

Davudun Binyaminli Kuşa görə Allaha oxuduğu şiqqayon.

1 Ey Rəbb Allahım, Sənə sığınmışam,
Məni bütün təqibçilərimdən qurtar,

---

[i] **6:1** Zəb. 38:1 [j] **6:8** Mat. 7:23; Luka 13:27

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Məni xilas et.
2 Yoxsa aslan kimi məni parçalayarlar,
Xilas edən olmasa, məni didib-dağıdarlar.

3 Ya Rəbb Allahım, əgər günah etmişəmsə,
Əllərimdən haqsızlıq gəlibsə,
4 Əgər dostuma xəyanət etmişəmsə,
Düşmənimi nahaqdan qarət etmişəmsə,
5 Qoy məni düşmən qovub tutsun,
Bədənimi təpik altına salsın,
Şərəfimi yerə vursun. *Sela*
6 Qəzəblə qalx, ya Rəbb,
Düşmənlərimin hiddətinə qarşı çıxıb yüksəl!
Mənə görə oyan,
Hökmünü bəyan et!

7 Ümmətlər icması Sənin ətrafına yığılsın,
Sən onların başı üzərində ucal, hökmünü ver.
8 Rəbb xalqlar üzərində hakimlik edir;
Məni mühakimə et, ya Rəbb,
Salehliyimə, kamilliyimə görə mənə haqq qazandır!
9 [k] Pislərin pisliyi sona yetsin,
Salehlərsə möhkəmlənsin!
Ey adil Allah, çünki Sən düşüncələri, hissləri bilirsən.

10 Allah mənim sipərimdir,
Ürəyidüz olanları xilas edir.
11 Allah adil hakimdir,
Hər gün haqsızlığa görə hökm verir.
12 Pislər yolundan dönməzsə,
O, qılıncını itilər,
Ox-kamanını qurar,
13 Onlara qarşı ölüm silahları hazırlayar,
Yandırıcı oxları ilə nişan alar.

14 [l] Pislər hiyləyə hamilə olar,
Şər üçün ağrı çəkər, yalan doğar.
15 Onlar başqasına quyu qazar, dərinləşdirər,
Qazdıqları quyuya özləri düşər.
16 Yamanlıqları öz üstlərinə dönər,

---

[k] **7:9** Vəhy 2:23 [l] **7:14** Əyy. 15:35; Yeş. 59:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Zorakılıqları başlarına düşər.

17 Rəbbə ədalətinə görə şükür edəcəyəm,
Haqq-Taala Rəbbin ismini tərənnüm edəcəyəm!

Salmo 8

Məzmur 8

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Gittit» üstə oxunan məzmuru.

1 Ey Xudavəndimiz Rəbb,
İsmin bütün yer üzündə nə qədər əzəmətlidir!
Ehtişamın göylərə qalxır!
2 [m] Düşməni və qisasçını susdurmaq üçün
Körpələrin və çağaların səsi ilə Yağılarına qarşı qala qurdun.

3 Əllərinin işi olan göyləri,
Öz yerinə düzdüyün ay və ulduzları gördükdə deyirəm:
4 [n] «İnsan kimdir ki, onun haqqında düşünürsən?
Bəşər oğlu kimdir ki, onun qayğısını çəkirsən?»

5 Onu Allahdan[j] bir az aşağı yaratdın,
İzzət və əzəmət tacını onun başına qoydun,
6 [p] Əllərinin işləri üzərində onu hökmdar etdin.
Hər şeyi onun ayağının altına qoydun:
7 Bütün sürü və naxırları,
Çöldə yaşayan heyvanları,
8 Göydəki quşları, dənizdəki balıqları,
Dəryalarda üzənlərin hamısını.

9 Ey Xudavəndimiz Rəbb,
İsmin bütün yer üzündə nə qədər əzəmətlidir!

Salmo 9

Məzmur 9

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Mut-labben» üstə oxunan məzmuru.

1 Bütün ürəyimlə Rəbbə şükür edəcəyəm,

---

[m] **8:2** Mat. 21:16 [n] **8:4** Əyy. 7:17-18; Zəb. 144:3; İbr. 2:6-8 [j] **8:5** *Allahdan* – yaxud *mələklərdən.* [p] **8:6** 1Kor. 15:27; Ef. 1:22; İbr. 2:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bütün xariqələrini deyəcəyəm.
2 Sənə görə fərəhimdən sevinib cuşa gələcəyəm,
Ey Haqq-Taala, ismini tərənnüm edəcəyəm!

3 Düşmənlərim geri dönəndə
Sənin önündə səndələyərək yıxılıb məhv olurlar.
4 Çünki Sən haqqımı və mübarizəmi gördün,
Taxtında oturub ədalətlə hökm etdin.

5 Sən millətləri məzəmmət, pisləri yox etdin,
Adlarını əbədilik sildin.
6 Düşmənin sonu çatdı, o əbədi viran oldu,
Şəhərlərini təməlindən qopartdın,
Onların xatirəsi də məhv oldu.

7 Rəbb isə əbədi olaraq hökmranlıq edir,
O, taxtını hökm üçün qurub.
8 Dünyaya ədalətlə hökm edir,
Ümmətlərə insafla hakimlik edir.

9 Rəbb məzlumların pənahgahıdır,
Sıxıntı anlarında müdafiə qalasıdır.
10 İsmini tanıyanlar Sənə güvənir,
Çünki, ya Rəbb, Səni axtaranları tərk etməzsən!

11 Sionun sakini olan Rəbbi tərənnüm edin!
Xalqlar arasında Onun işlərini bəyan edin!
12 O, tökülən qanın qisasını alır, yadda saxlayır,
Məzlumların fəryadını unutmur.

13 Ya Rəbb, rəhm et!
Ey ölüm qapılarından məni qurtaran,
Mənə nifrət edənlərin üzündən çəkdiyim dərdə bax!
14 Sion qızının darvazalarında
Qoy Sənə edilən həmdlərimdən danışım,
Səndə xilas taparaq şadlanım!

15 Millətlər qazdıqları quyuya özləri düşüb,
Qurduqları tələyə öz ayaqları ilişib.
16 Rəbb Özünü göstərib hökmünü yeritdi,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Pislər öz əməlləri ilə tora düşdü. *Hiqqayon,*[q] *Sela*

17 Pis adamlar ölülər diyarına düşəcək,
Allahı unudan bütün millətlər də oraya gedəcək.
18 Çünki fəqir adam həmişəlik unudulmaz,
Məzlumun ümidi əbədi olaraq boşa çıxmaz.

19 Ya Rəbb, qalx, qoy insan qalib gəlməsin,
Sənin hüzurunda millətlər məhkum edilsin.
20 Ya Rəbb, qoy millətlər Səndən qorxsunlar,
Qoy onlar bilsinlər ki, yalnız insandırlar. *Sela*

Salmo 10

Məzmur 10

1 Ya Rəbb, nə üçün uzaqda durmusan?
Mən dara düşəndə niyə gizlənirsən?
2 Pislər təkəbbürlə məzlumları təqib edir,
Öz qurduqları fəndlərə özləri düşür.

3 Pis insan könlünün istəkləri ilə fəxr edir,
Acgöz Rəbbə xor baxır, Ona küfr edir.
4 Təkəbbürlü, pis insan Allahı axtarmaz,
«Allah yoxdur» deyə düşünər.

5 Belə insan həmişə uğur qazanar,
Bütün düşmənlərinə xor baxar.
Sənin hökmlərinsə onun dərrakəsindən çox uzaqdır.
6 Ürəyində deyir: «Sarsılmaram,
Heç zaman fəlakətə düşmərəm».
7[r] Onun ağzı lənətlə, hiylə ilə, hədə ilə doludur,
Dilinin altında zülm və şər var.

8 Kəndlərdə pusqu yerlərini qurar,
Günahsızları xəlvətcə öldürər.
Biçarəyə göz qoyub gizlicə güdər,
9 Yuvasında oturmuş aslan kimi gizli yerdə pusqu qurar,
Məzlumu tutmaq üçün güdər,
Toruna salıb onu tutar.

---

[q] **9:16** *Hiqqayon* – mənası bilinməyən musiqi termini. [r] **10:7** Rom. 3:14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 Biçarələrin başından basıb qəddini qırar,
Onlar bu pis adamın əlindən yıxılar.
11 Pis adam belə düşünər:
«Allah məni yaddan çıxarıb,
Heç vaxt görməz, çünki mənə göz yumub».

12 Ya Rəbb, qalx, ey Allah, onlara əl qaldır!
Unutma məzlumları!
13 Niyə pis insan Allaha küfr etsin?
Niyə ürəyində «məndən əvəzini çıxmaz» desin?

14 Amma Sən bu əzab-əziyyətə baxırsan,
Məzluma kömək əlini uzadırsan.
Biçarə özünü Sənə tapşırar,
Yetimlərin imdadı Sənsən.

15 Şər iş görənin, pis insanın qol-qanadını qır,
Axıracan pisliklərini ifşa et.
16 Rəbb sonsuzadək, əbədi padşahdır!
Onun diyarından millətlər yox olacaq.

17 Ya Rəbb, məzlumların səsini eşidəcəksən,
Onları ürəkləndirib diqqət yetirəcəksən.
18 Yetimə, fəqirə ədalət göstərəcəksən;
Belə ki torpaqdan yaradılan insan
Bir daha təhlükə yaratmasın.

Salmo 11

Məzmur 11

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.

1 Rəbbə pənah gətirmişəm.
Könlümə necə deyə bilərsiniz ki,
Quş kimi dağlara uç?
2 Bax pislər ox-kaman qurublar,
Oxlarını yayın üstünə qoyublar,
Qaranlıqda dayanıblar,
Ürəyidüz olanları nişan alıblar.
3 Əgər hər şey təməlindən dağılarsa,
Salehlər nə edə bilər?

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 Rəbb Öz müqəddəs məbədindədir,
Onun taxtı göylərdədir.
Rəbbin görən gözləri var, gözünü açar,
Bəşər övladlarına diqqətlə baxar.
5 Rəbb saleh adamı sınaqdan keçirir,
Pisə, zülmkarasa nifrət edir.
6 Pislərin üstünə odlu köz, kükürd yağdırır,
Onların kasalarına düşən pay səmum yeli olacaq.
7 Çünki Rəbb adildir, ədaləti sevir,
Əməlisalehlər Onun üzünü görəcək.

Salmo 12

Məzmur 12

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun səkkiz simli alətlərin müşayiəti ilə oxunan məzmuru.

1 Ya Rəbb, bizə yardım et, mömin insan qalmayıb,
Bəşər övladları arasında vəfalılar qurtarıb.
2 Hər kəs başqasına yalan söyləyir,
Ağzı yalan danışır, ikiüzlülük edir.

3 Qoy Rəbb yalan danışan hər ağzı yumsun,
Hər lovğa dili kəssin!
4 Onlar deyir ki, biz dilimizlə zəfər çalacağıq.
Bu ağız bizdədirsə, kim bizə ağalıq edə bilər?

5 Rəbb deyir: «İndi qalxacağam,
Çünki fəqirlərə zülm edilir,
Məzlumlar nalə çəkir, qurtuluş istəyir.
Mən bunu onlara verəcəyəm».
6 Rəbbin kəlamları pakdır,
Kürədə əridilən, yeddi dəfə təmizlənən gümüş kimidir.

7 Sən, ya Rəbb, onları qoru,
Bu nəsildən onların hər birini əbədilik hifz et.
8 Bəşər övladları arasında namərdlik artarkən
Hər yanda pislər gəzər.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 13

Məzmur 13

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.

1 Ya Rəbb, nə vaxtadək,
Yoxsa əbədilikmi məni unudacaqsan?
Nə vaxtadək məndən üzünü gizlədəcəksən?
2 Nə vaxtadək qəlbim qəmli olacaq?
Könlümdə hər günmü qubar qalacaq?
Nə vaxtadək düşmənim üstün olacaq?

3 Bax mənə, cavab ver, ey Allahım Rəbb!
Gözümə nur ver ki, əcəl yuxusuna getməyim.
4 Qoy düşmənlərim «uddum onu» deməsinlər,
Mən sarsılarkən şənlənməsinlər.

5 Sənin məhəbbətinə güvənirəm,
Qurtuluşunla qəlbim şadlanacaq.
6 Rəbbə ilahi nəğməmi oxuyacağam,
Çünki mənə comərdlik etdi.

Salmo 14

Məzmur 14
(Zəb. 53)

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.

1 [s] Axmaqlar ürəyində «Allah yoxdur!» deyə düşünürlər.
İnsanlar pozulmuş, əməlləri iyrənc olmuş,
Yaxşı iş görən yoxdur.

2 Rəbb göylərdən bəşər övladına baxır.
Görəsən Allahı dərk edən, Onu axtaran varmı?
3 Hamı birgə pozulub, namus əldən gedib,
Bir nəfər də olsun yaxşı iş görən yoxdur.

4 Şər iş görənlərin hər biri məgər heç nə qanmır?
Xalqımı çörək yerinə yeyirlər, Rəbbi çağırmırlar.

5 Onlar böyük dəhşətə düşəcək,

---

[s] **14:1-3** Rom. 3:10-12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Lakin Allah salehlərin nəslinə yar olacaq.
6 Onlar məzlumların niyyətini boşa çıxarır,
Amma Rəbb məzlumların pənahıdır.

7 Kaş İsrailin azadlığı Siondan gələydi!
Rəbb Öz xalqına bəxtəvər günlərini qaytaran zaman
Yaqub övladları şadlıq edəcək,
İsraillilər sevinəcək!

Salmo 15

Məzmur 15

Davudun məzmuru.

1 Ya Rəbb, çadırında kim qalar?
Müqəddəs dağında kim məskən salar?

2 Kamillik yolu ilə gedən,
Əməlisaleh olan,
Ürəkdən həqiqəti söyləyən,
3 Dilinə böhtan gəlməyən,
Dostuna yamanlıq etməyən,
Qonşusunu təhqir etməyən,
4 Şərəfsizə xor baxan,
Rəbdən qorxanlarasa hörmət edən,
Zərərinə olsa belə, andından geri dönməyən,
5 Sələmlə pul verməyən,
Təqsirsizin əleyhinə işləmək üçün rüşvət almayan.
Əsla sarsılmaz belə həyat sürən insan!

Salmo 16

Məzmur 16

Davudun miktamı.

1 Ey Allah, məni hifz et,
Sənə pənah gətirmişəm.
2 Rəbbə dedim: «Mənim Xudavəndim Sənsən.
Səndən başqa mənim xoşbəxtliyim yoxdur.
3 Yer üzünün müqəddəsləri isə nəcib insanlardır,
Yalnız belələrindən zövq alıram.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 Yad allahların ardınca qaçanların dərdi artacaq,
Onlar üçün qan təqdimləri vermərəm,
Adlarını dilimə gətirmərəm.

5 Ya Rəbb, mənim qismətimsən, kasama düşən paysan,
Püşkümə düşən Səndən asılıdır.
6 Qismətimə gözəl yerlər düşdü,
Bəli, mənə nemət nəsib oldu.

7 Mənə nəsihət verən Rəbbə alqış edirəm,
Hətta gecələr də vicdanım mənə ağıl öyrədir.
8 [t] Rəbbə həmişə üz tutmuşam,
Sağımda olduğu üçün sarsılmaram.

9 Elə bunun üçün qəlbim sevinir, ruhum şad olur,
Cismim əmin-amanlıqda yaşayır.
10 [u] Çünki məni ölülər diyarına atmazsan,
Mömin insanını qəbirə salmazsan.

11 Mənə həyat yolunu öyrədirsən,
Doyunca sevinc Sənin hüzurundadır,
Sağ əlində hər zaman səadət var».

Salmo 17

Məzmur 17

Davudun duası.

1 Ya Rəbb, haqq sözümü dinlə, fəryadımı eşit,
Yalansız dilimdən çıxan duama qulaq as.
2 Gözlərinlə həqiqəti görürsən,
Mənə haqq qazandır.

3 Gecə ikən qəlbimi yoxlayıb-araşdırdın,
Məni sınaqdan keçirtdin,
Heç nə tapmadın.
Niyyətim budur ki, ağzım öz həddini aşmasın.
4 Sənin sözünə görə zalımların tutduğu yoldan,
Bu insanların əməlindən özümü qorumuşam.
5 Sənin yolundan möhkəm tutmuşam,

---

[t] **16:8-11** Həv. 2:25-28 [u] **16:10** Həv. 2:31; 13:35

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sarsılmadan addımlamışam.

6 Səni çağırıram, ey Allah, mənə cavab verirsən,
Qulağını mənə tərəf çevir, sözlərimi dinlə.
7 Məhəbbətinlə Sənə sığınanlara xariqələrini göstər,
Sağ əlinlə onları düşmənlərdən qurtar.

8 Məni göz bəbəyin kimi qoru,
Qanadlarının kölgəsində saxla
9 Məni dara salan şər insanlardan,
Ətrafımı bürüyən, canıma düşmən olanlardan.

10 Onların ürəkləri qapalıdır, harınlayıblar,
Ağızlarından lovğa-lovğa sözlər çıxarırlar.
11 İndi izimə düşüb məni mühasirəyə aldılar,
Güdürlər ki, məni yerə vursunlar.
12 Onlar parçalamağa həris bir aslan kimidir,
Pusquda duran cavan bir şir kimidir.

13 Ya Rəbb, qalx,
Onların önündə dayan,
Onları yerlə yeksan et.
Qılıncınla bu pis insanlardan canımı qurtar.
14 Ya Rəbb, məni belə insanlardan,
Nəsibi bu həyatda olanlardan
Öz əlinlə xilas et!
Qarınlarını xəzinənlə doldurursan,
Onlar övladlarını doydurur,
Nəvə-nəticələrinə də miras qoyur.

15 Amma mən salehliklə üzünə baxacağam,
Oyananda Səni görməklə doyacağam.

Salmo 18

Məzmur 18
(2Şam. 22:1-51)

Musiqi rəhbəri üçün. Rəbb Öz qulu Davudu bütün düşmənlərin və Şaulun əlindən qurtaranda Davudun Ona söylədiyi ilahi.

1 O belə oxudu:
Ey mənə qüvvət verən Rəbb, Səni sevirəm.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Rəbb qayam, qalam, xilaskarımdır,
Allahım qayamdır, Ona pənah gətirəcəyəm,
Odur qalxanım, qüdrətli qurtarıcım, qülləm.
3 Həmdə layiq Rəbbi çağıracağam,
Düşmənlərimin əlindən qurtulacağam.

4 Ətrafımı ölüm ipləri bürümüşdü,
Məni əcəl selləri ürkütmüşdü.
5 Ölülər diyarının ipləri mənə sarılmışdı,
Ölüm kəməndləri məni qarşılamışdı.
6 Əzab içində Rəbbə yalvardım,
Allahıma fəryad qopardım.
O, məbədindən səsimi eşitdi,
Fəryadımsa hüzuruna, Onun qulağına yetdi.

7 O zaman yer üzü sarsılıb titrədi,
Dağların təməlləri lərzəyə gəldi,
Onlar sarsıldı,
Çünki O qəzəbləndi.
8 Burnundan tüstü çıxıb yüksəldi,
Ağzından yandırıb-yaxan alov püskürdü,
Bundan közlər tutuşdu.
9 O, göyləri yarıb yerədək endi,
Qatı zülmət ayaqları altında idi.
10 Bir keruva minib uçdu,
Yel qanadları üstə şığıdı.
11 Gizlənmək üçün ətrafını zülmətə bürüdü,
Tufan qoparan qara buludlardan Özünə çardaq qurdu.
12 Hüzurundan şəfəq saçdı,
Odlu közlər və dolu buludları yardı.
13 Rəbb göylərdə gurladı,
Haqq-Taala səs saldı,
Odlu közlər və dolu yağdı.
14 Oxlarını atıb düşmənləri darmadağın etdi,
Şimşəyini çaxdırıb onları dağıtdı.
15 Ya Rəbb, Sənin məzəmmətindən,
Burnundakı nəfəsinin şiddətindən
Suların dərinlikləri göründü,
Dünyanın bünövrələri açıq qaldı.

16 O, ucalardan əl uzadıb məni tutdu,
Məni dərin suların içindən çıxartdı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

17 Məni qüvvətli düşmənimdən azad etdi,
Çünki yağılarım məndən güclü idi.
18 Fəlakətli günümdə qarşıma çıxdılar,
Lakin Rəbb mənə dayaq oldu.
19 O məni genişliyə çıxardı,
Məndən razı qalıb məni qurtardı.

20 Rəbb mənə salehliyim naminə ənam verdi,
Mənə əlitəmizliyimin əvəzini verdi.
21 Çünki Rəbbin yolunu tutmuşam,
Pis olub Allahımın yolundan azmamışam.
22 Onun bütün hökmləri önümdədir,
Qaydalarından imtina etməmişəm.
23 Onunla mən kamala çatmışam,
Özümü günahdan qorumuşam.
24 Rəbb mənə salehliyimin əvəzini verdi,
Gözünün önündə əlitəmiz olmağımın əvəzini verdi.

25 Sədaqətlilərlə sədaqətlisən,
Kamillərlə kamilsən.
26 Təmizlərlə təmizsən,
Əyrilərlə əyriliyinə görə davranırsan.
27 İtaətkar insanları qurtarırsan,
Təkəbbürlü baxışları alçaldırsan.
28 Ya Rəbb, Sən çırağıma işıq verirsən!
Allahım Rəbb zülmətimi nura çevirir.
29 Sənlə qoşun üstünə hücum çəkirəm,
Allahımla sədlər keçirəm.

30 Allahın yolu kamildir,
Rəbbin kəlamı safdır,
Rəbb Ona sığınanların sipəridir.
31 Rəbdən başqa Allah kimdir ki?
Allahımızdan başqa qaya kimdir ki?
32 Allah məni qüvvəsi ilə bürüyər,
Yolumu kamil edər.
33 [v] Ayaqlarımı maral ayaqları kimi çevik edər,
Məni zirvələrimdə saxlar.
34 Əllərimə döyüş təlimi verər,
Qollarım tunc kamanın yayını dartar.

---

[v] **18:33** Hab. 3:19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

35 Sən mənə qurtuluş qalxanını verdin,
Mənə sağ əlinlə dayaq oldun,
Köməyinlə məni yüksəltdin.
36 Geniş yer açdın ki, addımlayım,
Ayaqlarım büdrəməsin.
37 Düşmənlərimi qovub onlara çatdım,
Onlar məhv olanadək geriyə qayıtmadım.
38 Onları əzdim, qalxa bilmədilər,
Ayaqlarımın altına sərildilər.
39 Döyüş üçün məni qüvvə ilə bürüdün,
Əleyhdarlarımı ayağımın altına saldın.
40 Düşmənlərimin kürəyini mənə sarı çevirdin,
Mənə nifrət edən yağıları məhv etdim.
41 Fəryad etsələr də, onları qurtaran olmadı,
Rəbbi çağırsalar da, cavab almadılar.
42 Onları əzib külək sovuran toz etdim,
Küçələrin palçığı kimi tapdaladım.

43 Sən məni xalqın çəkişmələrindən qurtardın,
Məni millətlərə başçı qoydun,
Tanımadığım xalqları mənə tabe etdirdin.
44 Yadellilər mənə boyun əydilər,
Səsimi eşidəndə mənə itaət etdilər.
45 Yadellilərin cəsarəti qırıldı,
Titrəyərək sığınacaqlarından çıxdılar.

46 Rəbb əbədi yaşayır! Qayama alqış olsun!
Məni qurtaran Allahım ucalsın!
47 O, Allahdır, mənə görə qisas alır,
Xalqları mənə tabe etdirir.
48 O məni düşmənlərimin arasından xilas edir,
Bəli, məni yağılar üstündə ucaldır,
Məni zalımların əlindən qurtarır.

49 [w] Buna görə, ya Rəbb,
Millətlər arasında Sənə şükür edəcəyəm,
İsminə tərənnüm söyləyəcəyəm.
50 Rəbb padşahına böyük zəfərlər verər,
Məsh etdiyi Davuda və nəslinə əbədi məhəbbət göstərər.

---

[w] **18:49** Rom. 15:8-9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 19

Məzmur 19

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.

1 Göylər Allahın əzəmətini bəyan edir,
Göy qübbəsi əllərinin işini elan edir.
2 Hər gün ertəsi günə nəql edir,
Hər gecə o biri gecəyə bilik verir.
3 Onların nə nitqi, nə də sözləri var,
Onların səsləri eşidilmir.
4 [x] Amma avazları bütün dünyaya yayılır,
Sözləri yerin ucqarlarına çatır.

Allah günəş üçün göylərdə çadır qurur,
5 Günəş gərdəyindən bəy kimi çıxır,
Qaçışa çıxan bir igid kimi şad olur.
6 Bir tərəfdən çıxır, göylərdə dövrə vurur,
Heç nə istisindən gizlənə bilmir.

7 Rəbbin qanunu kamildir, canı təzələyir,
Rəbbin öyüdü etibarlıdır, nadanı müdrik edir.
8 Rəbbin qayda-qanunları düzdür, ürəyi sevindirir,
Rəbbin əmrləri pakdır, gözləri aydın edir.
9 Rəbb qorxusu safdır, əbədi yaşayır,
Rəbbin hökmləri haqdır, hamısı ədalətlidir.
10 Onlar qızıldan, bol miqdarda olan saf qızıldan da çox sevilir,
Onlar baldan, şanı balından da şirindir.
11 Bəndən bunlardan nəsihət alar,
Onlara əməl edənin bol mükafatı var.

12 Kim öz səhvlərini duya bilər?
Məni gizli təqsirlərimdən təmizlə.
13 Qulunu aşkar günahlardan qoru,
Qoyma onların hökmü altında qalım.
Onda kamilliyə çataram,
Bütün itaətsizliklərdən ayrılaram.

14 Ağzımdan çıxan sözlər,
Qəlbimdəki düşüncələr Hüzurunda qəbul olunsun.
Ya Rəbb, ey Qayam və Satınalanım!

---

[x] **19:4** Rom. 10:18

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 20

Məzmur 20

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.

1 Dar gündə Rəbb sənə cavab versin,
Yaqubun Allahının ismi səni hifz etsin!
2 Müqəddəs məskənindən köməyinə çatsın,
Siondan sənə dayaq olsun!
3 Bütün təqdimlərindən razı qalsın,
Yandırma qurbanların qəbul olunsun! *Sela*
4 O səni ürəyinin istəyinə çatdırsın,
Hər bir niyyətini yerinə yetirsin!
5 Biz sənin zəfərlərinə mədh oxuyarıq,
Allahımız naminə bayraqlarımızı qaldırarıq!
Rəbb səni hər bir diləyinə çatdırsın!

6 İndi bildim ki, Rəbb məsh etdiyinə zəfərlər verər,
Müqəddəs səmasından ona cavab göndərər,
Sağ əlinin qüdrəti onu qalib edər.
7 Bəziləri döyüş arabaları, bəziləri atları ilə öyünür,
Bizsə Allahımız Rəbbin adı ilə öyünürük.
8 Onlar büdrəyəcəklər, yıxılacaqlar,
Bizsə qalxıb dik duracağıq.
9 Ya Rəbb, Sən padşaha zəfər ver,
Səni çağırarkən bizə cavab ver.

Salmo 21

Məzmur 21

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.

1 Ya Rəbb, padşah qüdrətinlə sevinir,
Zəfərinlə fərəhlənir.
2 Onu ürəyinin arzusuna çatdırmısan,
Dilindən çıxan diləyini ondan əsirgəməmisən. *Sela*
3 Çünki onu yaxşı nemətlərlə qarşılamısan,
Saf qızıldan başına tac qoymusan.
4 Səndən həyat istəyəndə ona verdin,
Onun ömrünü əbədi olaraq uzatmısan.
5 Ona zəfər çaldıraraq şərəfini ucaltmısan,
Ehtişam və əzəmət bağışlamısan.
6 Əbədi olaraq başına nemətlər tökmüsən,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Hüzurundakı sevinclə Sən onu fərəhləndirmisən.
7 Çünki padşah Rəbbə güvənir,
Haqq-Taalanın məhəbbəti ilə sarsılmazdır.

8 Əlin bütün düşmənlərini tapacaq,
Sağ əlin yağıları tutacaq.
9 Ya Rəbb, onlara görünən zaman
Sən onları soba tək yandıracaqsan,
Onları qəzəbinlə yeyib, alovunla udacaqsan.
10 Övladlarını yer üzündən,
Gələcək nəsillərini insanlar arasından yox edəcəksən.
11 Çünki pis niyyətlə əleyhinə çıxdılar,
Hiylə işlətdilər, amma gücləri çatmadı.
12 Çünki Sən onları geri qovacaqsan,
Yay çəkib oxla üzlərini nişan alacaqsan.

13 Ya Rəbb, qoy Sənin uca qüdrətini görək!
Əzəmətini ilahilərlə tərənnüm edək!

Salmo 22

Məzmur 22

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Ayyelet haşşaxar» üstə oxunan məzmuru.

1 [y] Ey Allahım, Allahım, niyə məni tərk etdin?
Niyə ah-zarımdan uzaq dururs an, mənə imdad etmirsən?
2 Ey Allahım, gündüz çağıranda mənə cavab vermirsən,
Gecə rahatlığım yoxdur.

3 Nə qədər müqəddəssən!
İsrailin həmdləri üzərində taxt quran Sənsən!
4 Ata-babalarımız Sənə güvənmişdi,
Sənə güvənəndə onları xilas etdin.
5 Sənə yalvararkən qurtuldular,
Sənə güvənərkən rüsvay olmadılar.

6 Lakin mən torpaq qurduyam, insan deyiləm,
Adamların tənə hədəfiyəm,
Xalq mənə xor baxır.
7 [z] Məni hər görən lağ edir,

---

[y] **22:1** Mat. 27:46; Mark 15:34

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Dodaq büzüb, başını yırğalayıb belə deyir:
8 [a] «Qoy güvəndiyi Rəbb onu azad etsin,
Rəbb ondan razı qalıb, qoy onu xilas etsin».

9 Lakin bətndən dünyaya məni gətirən,
Ana qucağında ikən mənə əminlik verən Sənsən.
10 Doğulandan bəri Səndən asılıyam,
Ana bətnindən bəri Allahım Sənsən.
11 Məndən uzaq durma, çünki əzab yaxındır,
Köməyimə çatan yoxdur.

12 Nə qədər buğa məni dövrəyə salıb,
Güclü Başan buğaları yan-yörəmi bürüyüb.
13 Yırtıcı aslanlar kimi nərə çəkirlər,
Məni parçalamaq üçün ağızlarını açırlar.
14 Mən su kimi töküldüm,
Bütün sümüklərim oynaqlarından çıxdı,
Köksümdəki ürəyim mum kimi əridi.
15 [b] Saxsı parçası kimi gücüm qurudu,
Dilim damağıma yapışdı,
Sən məni torpağa salıb ölüm verdin.
16 Şər insanlar dəstəsi məni dövrəyə aldı,
İt sürüsü kimi yan-yörəmi bürüdülər,
Ayaqlarımı, əllərimi deşdilər.
17 Sümüklərimi saya bilirəm,
Onlar baxırlar, gözlərini mənə zilləyirlər!
18 [c] Aralarında paltarlarımı bölüşdürürlər,
Geyimim üçün püşk atırlar.

19 Ya Rəbb, uzaq durma,
Ey mənim Qüdrətlim, dadıma tez çat!
20 Həyatımı qılıncdan qurtar,
Canımı itlərin caynağından qurtar,
21 Məni aslanın ağzından xilas et!
Çöl öküzləri məni buynuzlayarkən mənə cavab ver.

22 [d] İsmini qardaşlarıma elan edəcəyəm,
Camaat arasında Sənə həmd söyləyəcəyəm:
23 «Siz ey Rəbdən qorxanlar, Ona həmd edin,

---

[z] **22:7** Mat. 27:39-40; Mark 15:29-30; Luka 23:35 [a] **22:8** Mat. 27:43 [b] **22:15** Zəb. 69:21; Yəh. 19:28 [c] **22:18** Mat. 27:35; Mark 15:24; Luka 23:34; Yəh. 19:24

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ey bütün Yaqub nəsli, Onu şərəfləndirin,
Siz ey İsrail nəsli, Ona ehtiram edin!
24 Çünki Rəbb bu məzlumun dərdinə xor baxmadı,
Ondan ikrah edərək üzünü gizlətmədi,
İmdada çağıranda səsinə cavab verdi».

25 Çoxlu camaat arasında həmd etdiyim Sənsən!
Səndən qorxanların önündə əhd etdiyim təqdimləri verəcəyəm.
26 Qoy məzlumlar doyunca yesin,
Rəbbi axtaranlar Ona həmd etsin!
Qoy canınız həmişə sağ olsun!

27 Yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdə yaşayanlar
Rəbbi xatırlayacaq, Ona tərəf dönəcəklər.
Bütün millətlərin soyları
Onun hüzurunda səcdə qılacaq.
28 Çünki hökmranlıq Rəbbindir,
Millətlər üzərində səltənət sürən Odur!
29 Bütün dünya zənginləri yeyib-doyacaq,
Rəbbin hüzurunda səcdə qılacaq.
Torpağa düşənlərin hamısı –
Özlərini ölümdən saxlaya bilməyənlər
Onun hüzurunda diz çökəcəklər.
30 Gələcək nəsillər Ona qulluq edəcək,
Xudavənd haqqında övladlarına deyəcək;
31 Onun ədalətini, Onun əməllərini
Gələcəkdə doğulan xalqa bildirəcək.

Salmo 23

Məzmur 23

Davudun məzmuru.

1 Rəbb mənim çobanımdır, möhtac olmaram.
2 [e] O, məni yaşıl çəmənlərdə dincəldir,
Sakit axan sular kənarında gəzdirir.
3 Məni yenə də canlandırır,
İsmi şərəfinə salehlik yolları ilə aparır.
4 Ölüm kölgəsinin dərəsində gəzsəm belə,
Şərdən qorxmaram, çünki Sən mənimləsən,

---

[d] **22:22** İbr. 2:12 [e] **23:2** Vəhy 7:17

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sənin əsan, Sənin dəyənəyin mənə təsəlli verir.

5 Düşmənlərimin qarşısında
Mənim üçün süfrə açırsan,
Başıma ətirli yağ çəkirsən,
Ağzınadək camımı doldurursan.
6 Bəli, bütün həyatım boyu
Yaxşılıq, məhəbbət məni izləyir.
Bütün ömrüm boyu
Rəbbin evində yaşayacağam!

Salmo 24

Məzmur 24

Davudun məzmuru.

1 [f] Rəbbindir yer üzü və orada mövcud olanlar,
Dünya və orada yaşayanlar.
2 O, yerin təməlini dənizlər üstündə qurdu,
Dünyanı sular üzərində yaratdı.

3 Rəbbin dağına kim çıxa bilər?
Müqəddəs məskəninə kim girə bilər?
4 [g] – Əlləri pak, qəlbi təmiz,
Hiyləyə könül verməyən,
Yalandan and içməyən insan.
5 O, Rəbdən bərəkət alacaq,
Xilaskarı Allahdan salehlik alacaq.
6 Belə adam Rəbbi soraqlayar,
Yaqubun Allahının üzünü axtarar. *Sela*

7 Ey darvazalar, başlarınızı qaldırın,
Ey qədim qapılar, açılın,
Əzəmətli Padşah içəri daxil olsun!
8 Bu əzəmətli Padşah kimdir?
– Odur, güclü-qüdrətli Rəbb,
Döyüşdə qüvvətli Rəbb.
9 Ey darvazalar, başlarınızı qaldırın,
Ey qədim qapılar, açılın,
Əzəmətli Padşah içəri daxil olsun!

---

[f] **24:1** 1Kor. 10:26 [g] **24:4** Mat. 5:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 Bu əzəmətli Padşah kimdir?
– Ordular Rəbbi,
Odur əzəmətli Padşah! *Sela*

Salmo 25

Məzmur 25

Davudun məzmuru.

1 Ya Rəbb, Sənə ürəyimi təqdim edirəm,
2 Ey Allahım, yalnız Sənə güvənirəm!
Məni xəcalətdə qoyma,
Qoy düşmənlərim mənə qalib gələrək sevinməsinlər.
3 Sənə ümid bağlayanlar heç zaman utanmasınlar,
Haqsız xəyanətkarlarsa rüsvay olsunlar.

4 Ya Rəbb, yollarını mənə göstər,
Öz yollarını mənə öyrət.
5 Məni haqq yolu ilə apar,
Həqiqətini mənə öyrət.
Məni qurtaran Allah Sənsən,
Daim Səni gözləyirəm.
6 Ya Rəbb, əzəldən bəri var olan
Mərhəmətini, məhəbbətini yada sal.
7 Gənclikdə günahkar, üsyankar oldum,
Bunları yadına salma.
Məni məhəbbətin naminə,
Ya Rəbb, xeyirxahlığına görə yada sal!

8 Rəbb xeyirxah və haqdır,
Ona görə günahkara düz yol göstərir,
9 İtaətkarları ədalət yolu ilə aparır,
Öz yolunu onlara öyrədir.
10 Kim Rəbbin əhdinə və göstərişlərinə bağlıdırsa,
Rəbb yolunda onun üçün xeyirxahlıq və sədaqət var.

11 Ya Rəbb, ismin naminə məni bağışla,
Təqsirim böyükdür.
12 Rəbdən qorxan kimdir?
Rəbb ona yol seçməyi öyrədir.
13 O bəxtəvər yaşayacaq,
Ölkə onun nəslinə irs olaraq qalacaq.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

14 Rəbb Ondan qorxanlara sirrini açar,
Onlara Öz əhdini öyrədər.
15 Həmişə gözüm Rəbdədir,
Çünki O, ayaqlarımı tələdən xilas edir.

16 Üzünü mənə sarı çevir və lütfkar ol,
Çünki tənhayam, zülm içindəyəm.
17 Qəlbimdəki qubar artıb,
Məni dərdlərdən qurtar.
18 Əzab-əziyyətimə bax,
Bütün günahlarımı bağışla.

19 Düşmənlərimə bax, gör nə qədər çoxalıb,
Amansız nifrətlərinə hədəfəm.
20 Canımı qoru, məni qurtar,
Sənə pənah gətirdiyimə görə qoyma rüsvay olum!
21 Qoy kamalla düzlük məni hifz etsin,
Çünki Səni gözləyirəm.

22 Ey Allah, İsraili
Bütün çətinliklərindən qurtar.

Salmo 26

Məzmur 26

Davudun məzmuru.

1 Məni haqlı çıxar, ya Rəbb,
Çünki mən kamalla gəzmişəm,
Sarsılmadan Rəbbimə güvənmişəm.
2 Ya Rəbb, məni sınaqdan keçir,
Sən məni imtahan et,
Qəlbimi, fikirlərimi saf et.
3 Məhəbbətin gözümün önündə durur,
Sənin sədaqətinlə gəzirəm.
4 Yalançı insanlarla oturmuram,
İkiüzlülərlə yoldaşlıq etmirəm,
5 Yaramazların məclisinə nifrət edirəm,
Pislərlə oturmuram.
6 Ya Rəbb, günahsızlıq içində əllərimi yuyuram,
Qurbangahının başına dolanıram,
7 Şükür səsimi ucaldıram,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bütün xariqələrini bəyan edirəm.
8 Ya Rəbb, məskənin olan evi,
Calalının sakin olduğu yeri sevirəm.

9 Məni günahkarlara qatıb aparma,
Qatillərlə birgə canımı alma.
10 Onlar pis niyyəti əllərində tutublar,
Sağ əllərini rüşvətlə doldurublar.
11 Mənsə kamalla gəzirəm,
Məni qurtar, mənə lütf et!
12 Ayağım düzlük üstündə durur,
Cəmiyyətin içində Rəbbə alqış edəcəyəm.

Salmo 27

Məzmur 27

Davudun məzmuru.

1 Rəbdir nurum, qurtuluşum!
Mən kimdən qorxum?
Rəbdir ömrümün qalası,
Mən kimdən vahimələnim?
2 Ətimi yemək üçün hücum edən şər adamlar –
Yağılarım, düşmənlərim büdrəyərək yıxılarlar.
3 Bir ordu qarşımda düzülsə belə, ürəyim qorxmaz,
Mənimlə döyüşsələr də, arxayınam.

4 Rəbdən bir arzum, bir istəyim var:
Bütün ömrüm boyu Rəbbin evində yaşayım,
Məbədində Rəbbin camalına baxım,
Ona pərəstiş edim.
5 Dar gündə məni çardağında gizlər,
Çadırının örtüyü ilə örtər,
Qaya başındakı yüksək yerə gətirər.
6 İndi ətrafımdakı düşmənlərimin üzərində
Qələbələr çalacağam,
Rəbbin çadırında şənlik qurub qurbanlar kəsəcəyəm,
Onu ilahilərlə tərənnüm edəcəyəm.

7 Ya Rəbb, dinlə, Səni çağırıram,
Lütf edib mənə cavab ver.
8 Sən dedin: «Üzümü axtarın».

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ya Rəbb, mən Sənin üzünü axtarıram.
9 Üzünü məndən gizlətmə,
Qulunu qəzəblə qovma.
Mənə Sən kömək etmisən,
Məni atma, tərk etmə,
Ey məni qurtaran Allahım!
10 Ata-anam məni atsa belə,
Rəbb məni qəbul edər.
11 Ya Rəbb, yolunu mənə öyrət,
Düşmənlərimdən ötrü mənə düz yolda rəhbərlik et.
12 Məni düşmənlərin əlinə salma,
Çünki yalançı şahidlər, zorakılar əleyhimə qalxdılar.
13 Rəbbin xeyirxahlığını dirilər arasında görəcəyəm,
Buna şübhəm yoxdur.
14 Rəbbə ümid bağla!
Möhkəm və cəsarətli ol!
Rəbbə ümid bağla!

Salmo 28

Məzmur 28

Davudun məzmuru.

1 Ya Rəbb, Səni səsləyirəm,
Ey Qayam, qulağını tıxama.
Əgər cavab verməsən,
Qəbirə düşənlərə bənzəyərəm.
2 Səni yardıma çağırarkən,
Məbədinin ən müqəddəs yerinə tərəf əllərimi qaldırarkən,
Yalvarış səsimi eşit.

3 Pislərlə, şər iş görənlərlə birgə
Məni dartıb aparma.
Onlar qonşuları ilə dost kimi danışır,
Lakin qəlblərində şər dolaşır.
4 [h] Əməllərinə, pis işlərinə görə
Onların əvəzini ver,
Əllərindən gələn bu işlər nəyə layiqdirsə,
Onlar üçün ödə.
5 Rəbbin əməllərinə əhəmiyyət vermədiklərinə görə,

---

[h] **28:4** Vəhy 22:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Onun əllərinin əməllərinə fikir vermədiklərinə görə
Rəbb onları yerə vuracaq,
Bir daha qaldırmayacaq.

6 Alqış olsun Rəbbə,
Yalvarış səsimi eşitdi!
7 Rəbb qalam, sipərimdir!
Qəlbim Ona güvənəndə köməyimə çatır.
Sevincdən qəlbim cuşa gəlir,
İlahilərimlə Ona şükür edirəm.
8 Rəbb Öz xalqının gücüdür,
Məsh etdiyi insanın nicat qalasıdır.
9 Öz xalqını qurtar,
Seçdiklərinə xeyir-dua ver.
Öz sürünü otar,
Xalqının əbədilik qayğısına qal!

Salmo 29

Məzmur 29

Davudun məzmuru.

1 [i] Ey ilahi varlıqlar, Rəbbə verin –
İzzəti, qüdrəti Rəbbə verin!
2 Adına layiq olan izzəti Rəbbə verin,
Müqəddəslik zinəti ilə Rəbbə səcdə edin!

3 Rəbbin səsi suların üzərindədir,
Ehtişam Allahı gurlayar,
Rəbb ümman suların üzərindədir.
4 Rəbbin səsi qüdrətlidir,
Rəbbin səsi əzəmətlidir,
5 Rəbbin səsi sidr ağaclarını sındırar,
Rəbb Livan sidrlərini qırar.
6 Livan dağlarını dana kimi,
Siryon dağını çöl buğası kimi tullandırar.
7 Rəbbin səsi şimşəkləri çaxdırar,
8 Rəbbin səsi çölləri lərzəyə salar,
Rəbb Qadeş çölünü lərzəyə salar.
9 Rəbbin səsi maralları doğuzdurar,[j]

---

[i] **29:1-2** 1Saln. 16:29; Zəb. 96:7-9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbin səsi meşələri çılpaq qoyar.
Məbədində hamı deyər:
«Ehtişamlısan!»

10 Rəbb daşan sular üstündəki taxtında oturub,
O, əbədi Padşahdır, taxtında oturub.
11 Rəbb Öz xalqına qüvvət verir,
O, xalqına firavanlıq və bərəkət verir.

Salmo 30

Məzmur 30

Davudun məzmuru.
Məbədin təqdisinə aid ilahi.

1 Ya Rəbb, Səni ucaldıram,
Çünki Sən məni qurtardın,
Düşməni mənə görə sevinməyə qoymadın.
2 Ya Rəbb Allahım,
Səni imdada çağırarkən
Mənə şəfa verdin.
3 Ya Rəbb, canımı
Ölülər diyarından azad etdin,
Qəbirə düşməyim deyə
Sən mənə həyat verdin.

4 Ey Rəbbin möminləri,
Onu tərənnüm edin,
Onun müqəddəs isminə şükür edin.
5 Çünki qəzəbi bir anlıq olur,
Lütfü isə ömür boyu qalır.
Kimin bir gecə gözündən yaş tökülərsə,
Onun üçün sübh tezdən sevinc doğar.

6 Dinclik tapanda dedim:
«Əsla sarsılmaram».
7 Ya Rəbb, lütfünlə məni
Bir dağ kimi möhkəm etdin.
Sonra məndən üz gizlətdin,
Canıma vəlvələ düşdü.

---

j **29:9** *Maralları doğuzdurar* – yaxud *palıdların qol-budaqlarını qırar.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 Ya Rəbb, Səni çağırdım,
Xudavəndə belə yalvardım:
9 «Qanımı töküb qəbirə düşsəm,
Sənə fayda verərmi?
Torpaq Sənə şükür edə bilərmi,
Sədaqətini elan edə bilərmi?
10 Ya Rəbb, dinlə, mənə lütf et,
Ya Rəbb, köməyimə çat».

11 Yasımı şənliyə çevirdin,
Çulumu çıxarıb məni sevincə bürüdün.
12 Ona görə susmayacağam,
Səni ucadan tərənnüm edəcəyəm.
Ya Rəbb Allahım,
Sənə daim şükür edəcəyəm!

Salmo 31

Məzmur 31

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.

1 Ya Rəbb, Sənə pənah gətirirəm!
Heç vaxt məni xəcalətdə qoyma,
Ədalətinlə məni xilas et!
2 Qulağını mənə tərəf çevir,
Məni tez azad et!
Bir qaya ol, qoy sığınım,
Möhkəm bir qala ol, qoy qurtulum.
3 Çünki qayam da Sən, qalam da Sənsən!
Öz ismin naminə mənə yol göstərib rəhbərlik et.
4 Məni qarşımda qurulan gizli tordan hifz et,
Çünki Sən mənim sığınacağımsan!
5 [k] Ruhumu Sənin əlinə verirəm,
Ya Rəbb, sadiq Allah, Sən məni azad et.

6 Boş şey olan bütlərə pərəstiş edənlərə nifrət edirəm,
Mən Rəbbə güvənirəm.
7 Mən Sənin məhəbbətində
Şad olub sevinəcəyəm,
Çünki məzlum halımı görmüsən,

---

[k] **31:5** Luka 23:46

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Çəkdiyim əzabı bilmisən.
8 Məni düşmənə təslim etmədin,
Genişlikdə gəzdirdin.

9 Ya Rəbb, mənə rəhm et,
Çünki əzabdayam,
Kədərdən gözüm, qəlbim, bədənim quruyub.
10 Ömrüm qüssə ilə,
İllərim ah-nalə ilə keçir.
Təqsirimə görə taqətim qalmayıb,
Sümüklərim quruyub.
11 Bütün düşmənlərim mənə tənə edir,
Qonşularımsa onlardan daha betərdir,
Tanışlarım məni görərkən dəhşətə düşür,
Məni küçələrdə görənlər məndən qaçır.
12 Ölü bir adam kimi unudulmuşam,
Çilik-çilik qırılan bir qaba oxşayıram.
13 [l] Çox adamların pıçıltısını eşidirəm,
Hər tərəfimi dəhşət alıb,
Hamı əleyhimə əlbir olub,
Canımı almaq üçün qəsd qurub.

14 Ya Rəbb, yalnız Sənə güvənirəm,
Dedim: «Allahımsan Sən».
15 Mənim hər anım Sənin əlindədir,
Düşmənlərimin, təqibçilərimin əlindən
Məni azad et.
16 Bəndənin üstünə üzünün nurunu sal,
Məhəbbətinlə məni qurtar.
17 Ya Rəbb, məni xəcalətdə qoyma,
Çünki Səni çağırıram.
Qoy pislər utansın,
Qoy ölülər diyarında səsləri batsın.
18 Təkəbbürlə, həqarətlə yalan danışan,
Salehlərə böhtan atan dillər lal olsun!

19 Xeyirxahlığın nə qədər böyükdür!
Bunu Səndən qorxanlar üçün saxladın.
Bütün bəşər övladları qarşısında
Sənə pənah gətirənlərə xeyirxahlıq etdin.

---

[l] **31:13** Yer. 20:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

20 Onları insanların qəsdlərindən
Hüzurunda sığındırırsan,
Böhtançı dillərə qarşı çardağında gizlədirsən.

21 Qoy Rəbbə alqış olsun!
Çünki mühasirəyə düşən şəhərdə
Məhəbbətini xariqələrlə mənə göstərdi!
22 Mən təlaşa düşüb demişdim:
«Sənin gözlərinin önündən kənara atıldım».
Lakin Səni imdada çağıranda
Yalvarış səsimi eşitdin.

23 Rəbbi sevin, siz ey bütün möminlər!
Rəbb həmişə Ona sadiq qalanı qoruyur,
Təkəbbürlü insana isə layiq olduğunu verir.
24 Ey Rəbbə ümid bağlayan bütün insanlar,
Möhkəm olun, qoy ürəyiniz cəsarətli olsun!

Salmo 32

Məzmur 32

Davudun maskili. [m]

1 [n] Üsyankarlığı bağışlanan,
Günahı əfv olunan insan
Nə bəxtiyardır!
2 Rəbb tərəfindən təqsirkar sayılmayan,
Qəlbində hiylə olmayan insan
Nə bəxtiyardır!

3 Etiraf etməyəndə
Bütün gün nalə çəkməkdən
Sümüklərim taqətdən düşdü.
4 Əlin üzərimdə gecə-gündüz ağırlaşdı,
Sanki yayın quraqlığı məni taqətdən saldı. *Sela*
5 [j] Sonra Sənə günahımı etiraf etdim,
Təqsirlərimi gizlətmədim.
Dedim: «Üsyankarlığımı Rəbbə etiraf edirəm».
Təqsirimi, günahımı bağışladın. *Sela*

---

[m] **32 başlıq** *Maskil* – bir musiqi və yaxud ədəbi termin. [n] **32:1-2** Rom. 4:7-8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 Buna görə hər bir mömin
Səni tapan zaman Sənə dua etsin.
Azğın sellər daşsa da,
Möminə toxunmaz.
7 Sığınacaq yerim Sənsən,
Məni dardan hifz edirsən.
Zəfər harayı ilə
Ətrafımda dövr edirsən. *Sela*

8 Dedin: «Sənə təlim verəcəyəm,
Gedəcəyin yolu öyrədəcəyəm.
Nəsihət verəcəyəm,
Gözüm sənin üstündə olacaq.
9 At yaxud qatır kimi
Şüursuz olmayın.
Cilov, yüyən vurulmasa, Onlar idarə edilə bilməz».
10 Pislərin başına çox bəla gələr,
Rəbbə güvənənlər isə hər tərəfdən məhəbbətə bürünər.
11 Ey salehlər, fərəhlənin,
Rəbbə görə sevinin!
Ey ürəyidüz olanlar, Onu mədh edin!

Salmo 33

Məzmur 33

1 Ey salehlər, Rəbbi mədh edin,
Ürəyidüz olanlara həmd söyləmək yaraşır.
2 Lira çalın, Rəbbə şükür edin,
On telli çənglə Onu tərənnüm edin,
3 *p* Ona yeni bir nəğmə oxuyun,
Sevinc nidaları ilə çalın.
4 Çünki Rəbbin sözü haqdır,
Hər işini sədaqətlə aparır.
5 Rəbb salehliyi və ədaləti sevir,
Yer üzü Onun məhəbbəti ilə dolur.

6 Göylər Rəbbin sözü ilə,
Səma cisimləri Onun hökmü ilə yarandı.
7 Dənizin sularını bir yerə yığdı,

---

p **33:3** Zəb. 98:1; Yeş. 42:10; Vəhy 5:9-10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Dərin suları anbarlarda saxladı.
8 Qoy bütün dünya Rəbdən qorxsun,
Bütün yer üzünün əhalisi Onu şərəfləndirsin.
9 Çünki nə söylədi, mövcud oldu,
Nə əmr etdi, quruldu.
10 Rəbb millətlərin məsləhətini puç edər,
Xalqların məqsədini heç edər.
11 Lakin Rəbbin məsləhəti əbədi olar,
Ürəyinin məqsədi nəsillər ötsə də, qalar.

12 Nə bəxtiyardır o millət ki Allahı Rəbdir,
O xalq ki Rəbb onu irs olaraq seçmişdir.
13 Rəbb göylərdən baxır,
Bütün bəşər övladlarını görür,
14 Taxtında oturduğu yerdən
Bütün dünya əhalisini görür.
15 Odur hər bir insanın ürəyini yaradan,
Əməllərini anlayan.

16 Qoşunun çoxluğu ilə heç bir padşah qurtulmaz,
Qolunun gücü ilə heç bir cəngavər zəfər çalmaz.
17 Qələbə üçün at boş şeydir,
Qüvvətinin çoxluğu ilə bir kimsə xilas olmaz.
18 Rəbbin gözü Ondan qorxanlara,
Onun məhəbbətinə ümid bağlayanlara baxar.
19 İstəyir ki, onları ölümdən qurtarsın,
Qıtlıqda belə, onlar sağ qalsın.

20 Könlümüz Rəbbin yolunu gözlər,
Odur köməyimiz və sipərimiz.
21 Bizim qəlbimiz Onda sevinc tapır,
Müqəddəs isminə arxalanmışıq.
22 Ya Rəbb, ümidimizi Sənə bağlamışıq,
Məhəbbətin üzərimizdən tükənməsin.

Salmo 34

Məzmur 34

Davudun məzmuru.

[q] O, Avimelekin önündə özünü dəli kimi göstərib qovulanda.

1 Hər zaman Rəbbə alqış edəcəyəm,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ona daim mənim dilim həmd edəcək.
2 Rəblə könlüm fəxr edir,
Ey məzlumlar, eşidib sevinin!
3 Gəlin mənimlə birgə Rəbbi müqəddəs tutaq,
Rəbbin ismini birgə ucaldaq.

4 Rəbbə üz tutdum, O mənə cavab verdi,
O hər bir dəhşətdən məni xilas etdi.
5 Rəbbə baxan nur saçar,
Üzü qızarmaz.
6 Mən məzlum, Rəbbi çağırdım, O məni eşitdi,
Bütün əzablarımdan məni xilas etdi.
7 Rəbdən qorxanları Onun mələyi müdafiə edər,
Onlara zəfər verər.

8 [r] Dadın, görün Rəbb nə qədər şirindir,
Nə bəxtiyardır Ona pənah gətirənlər!
9 Ey Rəbbin müqəddəsləri, Rəbdən qorxun,
Ondan qorxan heç nəyə möhtac qalmaz.
10 Gənc aslanlar ac-yalavac qaldılar,
Lakin Rəbbi axtaranlar
Heç bir yaxşı şeydən korluq çəkməzlər.

11 Gəlin, ey övladlar, məni dinləyin,
Rəbb qorxusunu sizə öyrədim:
12 [s] Kim həyatdan kam almaq istəyirsə,
Uzun ömür sürüb xoş gün görmək istəyirsə,
13 Qoy dilini şərdən,
Ağzını fırıldaq üçün işlətməkdən qorusun,
14 Qoy şərdən çəkinib yaxşılıq etsin,
Sülhü axtarıb ardınca getsin!

15 Rəbbin gözü salehlərin üzərindədir,
Qulaqları onların fəryadlarına açıqdır.
16 Rəbbin üzü şər iş görənlərə qarşıdır,
Yer üzündə onlardan nişanə qoymayacaq.
17 Salehlər fəryad çəkəndə Rəbb eşidir,
Onları bütün əzablarından azad edir.
18 Rəbb qəlbisınıqlara yaxındır,
O, ruhən əzilmişləri qurtarır.

---

[q] **34 başlıq** 1Şam. 21:13-15 [r] **34:8** 1Pet. 2:3 [s] **34:12-16** 1Pet. 3:10-12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

19 Salehlər çox bəlaya düçar olar,
Lakin Rəbb onları hər birindən qurtarır.
20 [t] Rəbb onların hər bir sümüyünü qoruyur,
Heç biri zədələnməz.
21 Pislər öz şəri ilə məhv olacaq,
Salehə nifrət edən məhkum olacaq.
22 Rəbb qullarının canını azad edir,
Rəbbə pənah gətirən məhkum olmur.

Salmo 35

Məzmur 35

Davudun məzmuru.

1 Ya Rəbb, mənimlə çəkişənlərlə Sən çəkiş.
Mənimlə döyüşənlərlə Sən döyüş.
2 Qalxan və sipərini əlinə al,
Qalx, mənim imdadıma çat.
3 Nizəni tutub ardımca düşənlərin yolunu kəs,
Qəlbimə söylə: «Səni qurtaran Mənəm».

4 Canımın qəsdinə duranlar
Qoy utanıb rüsvay olsunlar,
Mənə qarşı pis niyyəti olanlar
Geri qovulub biabır olsunlar.
5 Saman çöpü tək olsunlar, onları yel sovursun,
Rəbbin mələyi onları silib atsın.
6 Qoy yolları zülmət, sürüşkən olsun,
Qoy Rəbbin mələyi onları qovsun.
7 Çünki nahaq yerə mənə tələ qurdular,
Nahaqdan canım üçün quyu qazdılar.
8 Qoy başlarına qəfil fəlakət gəlsin,
Qurduqları tələyə özləri düşsün,
Hazırladıqları bəlaya düçar olsunlar.

9 Onda canım Rəblə şad olacaq,
Məni qurtardığı üçün qəlbim fərəh tapacaq.
10 Bütün varlığımla belə deyəcəyəm:
«Ya Rəbb, Sənin kimisi varmı?
Məzlumu ondan güclünün əlindən,

---

[t] **34:20** Yəh. 19:36

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Məzlumu və fəqiri istismarçının əlindən azad edirsən».

11 Amansız şahidlər qalxırlar,
Yalandan üzümə dururlar.
12 Yaxşılığımın əvəzində onlardan yamanlıq görürəm,
Əzizi ölən bir adama bənzəyirəm.
13 Vaxtı ilə onlar xəstələnərkən
Çul geyib, oruc tutub canıma zülm edirdim,
Başımı aşağı salıb dua edirdim.[u]
14 Onları özümə dost və qardaş bilirdim.
Anası üçün yas tutan adam tək
Bükülüb hüznlə gəzirdim.
15 Lakin mən büdrəyərkən
Bir yerə toplaşıb sevindilər.
Tanımadığım əclaflar mənə qarşı toplaşdılar.
Dayanmadan məni didirdilər,
16 Şikəstləri təhqir edən allahsızlar kimi
Mənə dişlərini qıcayırdılar.

17 Ey Xudavənd, nə vaxta qədər buna baxacaqsan?
Canımı məhv edilməkdən,
Həyatımı bu gənc aslanlardan qurtar.
18 Çoxlu camaat arasında Sənə şükür edəcəyəm,
Çoxsaylı xalq arasında Sənə həmd edəcəyəm.

19 [v] Qoyma haqsız düşmənlərim mənə görə sevinsin,
Mənə nahaqdan nifrət edənlər bir-birinə göz vursun.
20 Çünki onlar sülh üçün danışmırlar,
Sözləri ilə ölkənin dinc sakinlərinə fənd qururlar.
21 Ağızlarını üstümə iri açıb belə deyirlər:
«Aha! Aha! Bax, öz gözümüzlə gördük».

22 Ya Rəbb, bunu gördün, indi susma,
Ey Xudavənd, məndən uzaq durma.
23 Ey Xudavənd Allahım, oyan, qalx,
Bu mübarizəmdən qoy mən haqlı çıxım.
24 Ədalətinə görə mənə bəraət qazandır,
Ya Rəbb Allahım, qoyma mənə görə sevinsinlər.
25 Qoyma düşünsünlər: «Aha! Muradımıza çatmışıq!»

---

[u] **35:13** *Başımı aşağı salıb dua edirdim* – yaxud *duam cavabsız qalarkən.*
[v] **35:19** Zəb. 69:4; Yəh. 15:25

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qoyma söyləsinlər: «Onun başını yemişik!»
26 Pis günümə şadlananlar
Qoy utanıb biabır olsunlar,
Qarşımda qürrələnənlər
Xəcalətə, rüsvayçılığa bürünsünlər.
27 Mənim haqlı çıxmağımı istəyənlər
Sevinib Səni mədh etsinlər.
Daim belə söyləsinlər:
«Öz qulunun əmin-amanlığını istəyən Rəbb ucalsın!»
28 Dilim Sənin salehliyindən deyəcək,
Daim Sənə həmd edəcəyəm!

Salmo 36

Məzmur 36

Musiqi rəhbəri üçün. Rəbbin qulu Davudun məzmuru.

1 [w] Şər pis insanın ürəyinə pıçıldayır,
Onun gözündə Allah qorxusu yoxdur.
2 Öz gözündə özünü yüksək tutur,
Nə təqsirini görür, nə də ona nifrət edir.
3 Dilindən fitnə-fəsad düşmür,
Müdrik, xeyirxah əməllərdən əl çəkib.
4 Yatağında fitnələr barədə fikirləşir,
Pis yolda dayanır, şər işlərdən ikrah etmir.

5 Ya Rəbb, məhəbbətin göylərdədir,
Sədaqətin asimanı bürüyür.
6 Dağlar kimi salehliyin uludur,
Dərya kimi ədalətin dərindir.
Ya Rəbb, həm insanı, həm heyvanı qoruyursan.

7 Ey Allah, məhəbbətin nə qədər qiymətlidir!
Bəşər övladları Sənin qanadlarının kölgəsinə sığınır.
8 Evinin bolluğu ilə onları doydurursan,
Sənin xoşhal edən axar çayından onları içirirsən.
9 Çünki həyat mənbəyi Səndədir,
Biz Sənin nurunla görə bilirik.

10 Səni tanıyanlara məhəbbətini,

---

[w] **36:1** Rom. 3:18

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ürəyidüz olanlara salehliyini daima göstər.
11 Qoy təkəbbürlülərin təpiyi altında qalmayım,
Pis adamların əli ilə qovulmayım.
12 Gördüm ki, şər iş görənlər yıxılıblar,
Onlar yerə sərilib, daha qalxa bilməzlər.

Salmo 37

Məzmur 37

Davudun məzmuru.

1 Pislik edənlərə görə narahat olma,
Fitnəkarlıq edənlərə qibtə etmə.
2 Tezliklə onlar ot kimi quruyacaq,
Yaşıl çəmən kimi tez solacaq.

3 Rəbbə güvən, yaxşılıq et,
Bu diyarda arxayın ömür sür.
4 Rəbdən zövq al,
O da səni ürəyinin istəklərinə çatdıracaq.

5 Yolunu Rəbbə ver,
Ona güvən,
O edəcək.
6 Rəbb sənin salehliyini nur kimi aydınlaşdıracaq,
Həqiqətini gündüz günəşi tək çıxaracaq.

7 Rəbbin hüzurunda sükut et,
Onu səbirlə gözlə.
Yolunda uğur qazanan
Hiyləgər insan üçün narahat olma.

8 Qəzəbi at, hiddətdən çəkin,
Narahat olma, bunlar insanı şərə salar.
9 Çünki şər adamlar kəsilib atılacaq,
Rəbbə ümid bağlayanlar ölkəni mülk olaraq alacaq.

10 Bir az gözlə, pis yox olacaq,
Yerini axtarsan belə, tapılmayacaq.
11 *x* Həlimlər yer üzünü mülk olaraq alacaq,
Əmin-amanlığın bolluğundan zövq tapacaq.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

12 Şər adam salehin qəsdinə durur,
Ona qarşı dişlərini qıcayır.
13 Amma Xudavənd şər adama gülür,
Onun dövranının az olmasını bilir.

14 Məzlumu, fəqiri yerə vurmaq üçün,
Düz yolda olanı boğazlamaq üçün
Pislər qılınc çəkər, ox-kamanını qurar.
15 Lakin onların qılıncları öz ürəklərinə saplanacaq,
Ox-kamanları parça-parça olacaq.

16 Salehin az malı
Pislərin bütün sərvətlərindən yaxşıdır.
17 Çünki pislərin qol-qanadı qırılacaq,
Rəbb isə salehlərin dayağıdır.

18 Rəbbə kamillərin gündəlik qayğıları məlumdur,
Onların irsi əbədi qalacaq.
19 Dar gündə utanmayacaqlar,
Qıtlıqda tox yaşayacaqlar.

20 Lakin pislər həlak olacaq,
Rəbbin düşmənləri çəmənin təravəti kimi solacaq,
Tüstü kimi çəkilərək yox olacaq.

21 Pis adam borc alır, qaytarmır,
Salehlər səxavətlə paylayır.
22 Rəbdən bərəkət alan ölkəni mülk olaraq alacaq,
Lənət etdiyi kəslər kəsilib atılacaq.

23 Rəbb insana gedəcəyi yolu göstərir,
Kimdən razı qalırsa, onu möhkəmləndirir.
24 Bu insan büdrəsə də, yıxılmaz,
Çünki Rəbb onun əlindən tutar.

25 Gəncliyimdən qocalığımadək
Salehin tərk edildiyini,
Nəslinin çörək üçün diləndiyini görməmişəm.
26 O hər zaman səxavətlə borc verər,
Övladlarına xeyir-dua gələr.

---

x **37:11** Mat. 5:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

27 Şərdən çəkinib yaxşılıq et ki,
Ölkədə əbədi məskən sala biləsən.
28 Çünki Rəbb ədaləti sevir,
Heç zaman möminlərini tərk etmir.

Salehlər daim müdafiə olunacaq,
Pislər nəsilliklə kəsilib atılacaq.
29 Salehlər ölkəni mülk olaraq alacaq,
Onlar orada əbədi məskən salacaq.

30 Salehin ağzından hikmət çıxar,
Dili haqq söz danışar.
31 Çünki Allahın qanunu ürəyindədir,
Ayaqları büdrəmir.

32 Pis adam salehi güdür,
Onu öldürmək üçün fürsət axtarır.
33 Rəbb salehi pisin əlinə düşməyə qoymaz,
Ona ittiham oxunanda məhkum olmaz.

34 Rəbbi gözlə, Onun yolunu tut,
O sənə ölkəni mülk olaraq verəcək, səni yüksəldəcək.
Pislərin kəsilib atılacağı zamanı görəcəksən.

35 Münbit torpaqda yaşıl ağac tək bitən,
Kök salan zalım, pis adamı görmüşdüm.
36 O keçib-getdi, yeri boş qaldı,
Onu axtararkən tapa bilmədim.

37 Kamil adama bax, əməlisaleh insana nəzər yetir,
Gələcək sülhsevən adama bəxş ediləcək.
38 Amma bütün üsyankarlar birlikdə yox olacaq,
Pislərin kökü kəsiləcək.

39 Salehlərin qurtuluşu Rəbdəndir,
Dar gündə onlara pənah yeridir.
40 Rəbb onların imdadına çatır,
Onları qurtarıb pislərin əlindən alır,
Çünki onlar Rəbbə pənah aparır.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 38

Məzmur 38

Davudun yadasalma məzmuru.

1 Ya Rəbb, qəzəblənib məni töhmətləndirmə,
Hiddətlənib məni tənbeh eləmə.
2 Artıq Sənin oxların mənə saplanıb,
Əllərin üstümə ağırlıq salıb.
3 Bədənimdə qəzəbindən sağ yer qalmadı,
Günahıma görə sümüklərim də xəstəlik tapdı.
4 Çünki təqsirlərim başımdan aşır,
Ağır yük tək onlara gücüm çatmır.

5 Ağılsızlığımın üzündən
Yaralarım iyrənc və irinlidir.
6 Mənim qəddim əyilib, ikiqat bükülmüşəm,
Gün boyu yaslı gəzirəm.
7 Çünki belim qızdırmadan yandı,
Bədənimdə sağ yer qalmadı.
8 Taqətim kəsildi, çox əzilmişəm,
Ürəyimdəki iztiraba görə ah-zar edirəm.

9 Ey Xudavənd, mənim arzu-diləyim hüzurundadır,
Mənim iniltilərim Səndən gizli qalmır.
10 Ürəyim çırpınır, gücüm tükəndi,
Gözlərimin nuru da söndü.
11 Azarımı görüb məndən dost-yoldaşım uzaqlaşdı,
Qohumlarım məndən uzaqda qaldı.
12 Canımın qəsdinə duranlar mənə tələ qurur,
Bədxahlarım ölümümdən danışır,
Gün boyu mənim üçün hiylə qururlar.

13 Mən bir kar kimi eşitmirəm,
Dilsiz-ağızsız bir lal kimiyəm.
14 Dilsiz-cavabsız
Bir lal-kar kimiyəm.
15 Ya Rəbb, ümidim Sənə qalıb,
Ey Xudavənd Allahım, Səndən cavab gözləyirəm!
16 Dedim ki, qoy halıma sevinməsinlər,
Ayağım büdrəyəndə qarşımda öyünməsinlər.

17 Mən yıxılmaq üzrəyəm,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Daim əzabla üz-üzəyəm.
18 Təqsirlərimi etiraf edirəm,
Günahlarım üçün nigarançılıq çəkirəm.
19 Düşmənlərim qüvvətlidir, hələ sağdır,
Nahaq yerə mənə nifrət edənlər çoxdur.
20 Yaxşılığa yamanlıq edənlər
Yaxşılığa meyl etdiyimə görə əleyhimə durublar.

21 Ya Rəbb, məni tərk etmə!
Ey Allahım, məndən uzaq dayanma!
22 Ey Xudavənd, tez imdadıma çat,
Mənim xilaskarım Sənsən!

Salmo 39

Məzmur 39

Musiqi rəhbəri Yedutun üçün. Davudun məzmuru.

1 Dedim: «Hər addımıma diqqət edəcəyəm,
Dilimlə günah etməkdən çəkinəcəyəm.
Pis adam qarşımda durarkən
Dilimi yüyənləyib dinməyəcəyəm».
2 Dilimi saxlayıb susdum,
Yaxşılığa belə, danışmadım.
Dərdlərim ağırlaşdı,
3 Köksümdəki qəlbimə köz doldu.
Dərin düşünəndə yanıb-yaxıldım,
Dilimlə belə dedim:

4 «Ya Rəbb, mənə bildir,
Aqibətim necə olacaq?
Ömrümün günləri nə qədər qalıb?
Qoy nə qədər fani olduğumu anlayım!
5 Budur, günlərim ovcuna sığdı,
Ömrüm qarşında heç oldu.
Bəli, insan sadəcə bir nəfəsdir. *Sela*
6 Əlbəttə, insan kölgə kimi dolaşır,
Həqiqətən, o boş yerə çarpışır,
Var-dövlət yığır, kimə qalacağını bilmir.

7 Ey Xudavənd, indi mən nə gözləyim?
Mənim ümidim Sənsən!

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 Məni bütün təqsirlərimdən qurtar,
Məni axmaqların tənəsinə hədəf etmə.
9 Susdum, ağzımı açmadım,
Çünki Sən bunu etdin!
10 Göndərdiyin bəlanı mənim üstümdən götür,
Əlinin zərbəsindən gör necə əzildim.
11 İnsanı təqsirinə görə məzəmmət edən zaman
Arzularını güvə kimi dağıdırsan.
Bəli, insan sadəcə bir nəfəsdir. *Sela*

12 Dinlə duamı, ya Rəbb, fəryadımı eşit!
Biganə qalma göz yaşlarıma.
Çünki Sənin yanında bir qəribəm,
Ata-babam kimi bir qonağam.
13 Bir azca nəzərini məndən çək,
Qoy köçüb getməzdən əvvəl dinc yaşayım».

Salmo 40

Məzmur 40

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.

1 Rəbbi səbir edərək gözlədim,
Mənə tərəf dönərək fəryadımı eşitdi.
2 O məni çamırlı quyudan,
Lilli bataqlıqdan çıxartdı.
Ayağımı qaya üzərində bərkitdi,
Hər addımımı möhkəm etdi.
3 Dilimə yeni bir nəğmə verdi,
İlahi ilə Allahımıza həmd etdim.
Bax nə qədər adam bunu görəcək,
Qorxub Rəbbə güvənəcək.

4 Rəbbə ümidlə arxalanan,
Təkəbbürlülərə üz tutmayan,
Bütlərə aldananlara qoşulmayan
İnsan nə bəxtiyardır!
5 Ya Rəbb Allahım, Sənə bənzəyən yoxdur!
Bizə aid xariqələrin, düşüncələrin çoxdur.
Onlardan danışmaq istəsəm,
Belə deyərdim: «Sayı-hesabı yoxdur».

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 [y] Qurbandan, təqdimdən xoşun gəlmədi,
Yandırma qurbanı, günah qurbanı tələb etmədin,
Amma mənim qulağımı açdın.
7 O zaman dedim: «Budur, gəlmişəm,
Sənin tumarında mənim haqqımda yazılıb.
8 Ey Allahım, Sənin iradəni yerinə yetirmək
Mənə zövq verir,
Qanunun qəlbimdədir».

9 Çoxlu camaat arasında salehliyini car çəkdim,
Ya Rəbb, Sən bilirsən ki, ağzımı yummadım.
10 Salehliyini qəlbimdə gizlətmədim,
Xilaskar olduğunu, sədaqətini söylədim.
Çoxlu camaat arasından
Məhəbbətini, həqiqətini gizli saxlamadım.

11 Ya Rəbb, mərhəmətini məndən əsirgəmə,
Daim məni məhəbbətinlə, həqiqətinlə qoru.
12 Çünki sonsuz bəlalar ətrafımı bürüdü,
Günahlarım mənə sarıldı.
Görə bilmirəm, çünki məndə ürək qalmadı,
Onlar başımın tükündən çoxdur.

13 Ya Rəbb, lütfünlə məni xilas et,
Ya Rəbb, dadıma tez çat!
14 Canımı almaq üçün qəsd quranlar
Qoy utanıb biabır olsunlar.
Pis günümdən zövq alanlar
Geri qovulub rüsvay olsunlar.
15 Mənə «Aha! Aha!» deyənlər
Xəcalət içində çaşıb qalsınlar.

16 Lakin Səni axtaranlar
Sənə görə qoy şad olub sevinsinlər.
Xilaskar olduğunu sevənlər
Daim «Qoy ucalsın Rəbb!» desinlər.
17 Budur, bir məzlum, bir fəqirəm,
Lakin Xudavənd qayğıma qalır.
Köməyim, xilaskarım Sənsən,
Ey Allahım, ləngimə!

---

y **40:6-8** İbr. 10:5-7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 41

Məzmur 41

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.

1 Yoxsulların qayğısına qalan nə bəxtiyardır!
Rəbb dar günündə onu qurtarar,
2 Rəbb onu qoruyar, salamat saxlayar.
O, ölkədə bəxtiyar olar,
Düşmənlərinə təslim edilməz.
3 Yatağa düşəndə Rəbb ona dayaq olar,
Onu bütün xəstəlikdən sağaldar.

4 Mən dedim: «Ya Rəbb, mənə rəhm et,
Canıma şəfa ver,
Çünki Sənə qarşı günah etmişəm».
5 Düşmənlərim məndən pis sözlər söyləyir:
«Bu nə vaxt öləcək, adı batacaq?» deyirlər.
6 Mənə baş çəkənlər yalan danışır,
Ürəklərinə böhtan yığır,
Bayıra çıxanda bundan danışırlar.
7 Bütün mənə nifrət edənlər mənim barəmdə pıçıldaşır,
Mənə qarşı pis fikirləri var.
8 Deyirlər: «Bu, ölümcül bəlaya düşüb,
Budur, yatır, daha qalxmaz».
9 [z] Hətta etibarlı saydığım ən yaxın dostum,
Çörəyimi yeyən mənə xəyanət etdi.

10 Sən, ya Rəbb, rəhm edib məni ayağa qaldır,
Qoy onlardan bunun əvəzini çıxım!
11 Məndən razı qaldığını bundan bilirəm:
Düşmənlərimin mənə qalib gəlmədiyini görürəm.
12 Kamil olduğum üçün məndən möhkəm yapışdın,
Məni hüzurunda əbədilik dayandırdın.

13 [a] Alqış olsun İsrailin Allahı Rəbbə
Əzəldən sonsuza qədər!
Amin! Amin!

---

[z] **41:9** Mat. 26:23; Mark 14:20; Luka 22:21; Yəh. 13:18

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İkinci hissə

42-72-ci məzmurlar

Salmo 42

Məzmur 42

Musiqi rəhbəri üçün. Qorah övladlarının maskili.

1 Maral axar sulara həsrət qalan kimi,
Ey Allah, könlüm Sənin həsrətini çəkir!
2 Ey var olan Allah, mənim qəlbim Sənin üçün susayıb.
Ay Allah, nə vaxt gəlib hüzurunda görünüm?
3 Göz yaşlarım gecə-gündüz qidam olub,
Daim mənə deyirlər: «Bəs hanı Allahın?»
4 Bunları yadıma salarkən ürəyim üzülür,
Necə də yüksəkdən sevinc, şükür nidalarını söyləyərək
Bayram edən xalqın qarşısında gedərdim,
Onları Allahın evinə apararDım.

5 Mənim qəlbim, niyə qırılmısan?
Axı niyə bu köksümdə təlaşlanırsan?
Ümidini yenə Allaha bağla,
Qoy Allahıma – məni qurtarana şükür edim.

6 Köksümdəki qəlbim qırılıb,
Ona görə İordan diyarında,
Xermon, Misar dağında
Səni düşünürəm.
7 Dərin sular şəlalələrinin səsi ilə
Dərin suları çağırdı,
Sənin ləpələrin, dalğaların başımdan aşdı.
8 Rəbb mənə gündüz məhəbbət göstərir,
Gecə isə həyatımın Allahına
Etdiyim dua və ilahi dilimdən düşmür.
9 Qayama – Allahıma deyirəm: «Niyə məni unutdun?
Düşmənin zülmünə görə niyə yaslı gəzməliyəm?»
10 Düşmənlərim sümüklərimi qırıb məni təhqir edirlər,
Daim mənə «Bəs hanı Allahın?» deyirlər.

---

[a] **41:13** 1Saln. 16:36; Zəb. 106:48

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

11 Mənim qəlbim, niyə qırılmısan?
Axı niyə bu köksümdə tələşlanırsan?
Ümidini yenə Allaha bağla,
Qoy Allahıma – məni qurtarana şükür edim.

Salmo 43

Məzmur 43

1 Ey Allah, etibarsız millətə qarşı olan mübarizəmdən
Məni haqlı çıxart,
Məni hiyləgər, fitnəkar adamın əlindən qurtar.
2 Çünki Sən pənah gətirdiyim Allahsan.
Niyə məni atmısan?
Düşmənin zülmünə görə niyə yaslı gəzməliyəm?
3 Göndər Öz nurunu, həqiqətini,
Qoy yolunu mənə göstərsinlər,
Müqəddəs dağına, məskənlərinə
Qoy məni aparsınlar.
4 Onda Allahın qurbangahına,
Sevincim, fərəhim olan Allahımın yanına gedərəm.
Lira çalıb Sənə şükür edərəm,
Ey Allah, mənim Allahım.

5 Mənim qəlbim, niyə qırılmısan?
Axı niyə bu köksümdə tələşlanırsan?
Ümidini yenə Allaha bağla,
Qoy Allahıma – məni qurtarana şükür edim.

Salmo 44

Məzmur 44

Musiqi rəhbəri üçün. Qorah övladlarının maskili.

1 Ey Allah, öz qulağımızla eşitmişik ki,
Ata-babalarımızdan bizə çatıb ki,
Onların dövründə, qədim zamanda
Sən hansı işləri görmüsən.
2 Öz əlinlə millətləri torpaqlarından götürdün,
Atalarımızı orada yerləşdirdin.
Xalqlara bəla verdin,
Atalarımızın soyunu şaxələndirdin.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 Onlar qılıncları ilə deyil,
Sənin sağ əlinlə torpaqlara sahib oldular.
Öz qolları deyil,
Sənin sağ qolun onlara zəfər qazandırdı.
Onlara üzündən nur verdin,
Çünki Sən onları sevirdin.

4 Ey mənim Allahım, Sənsən Padşahım,
Əmr et, Yaqub nəsli qələbə çalsın.
5 Köməyinlə düşmənlərimizi devirək,
İsminlə əleyhdarlarımızı əzək.
6 Ox-kamanıma güvənmərəm,
Qılıncım məni qurtarmaz.
7 Yalnız Sən bizi düşmənlərimizdən xilas etdin,
Bizə nifrət edənləri rüsvay etdin!
8 Gün boyu Allahla fəxr edirik,
İsminə sonsuza qədər şükür edirik. *Sela*

9 İndi isə bizi atıb rüsvay etmisən,
Ordularımızla yürüşə çıxmırsan.
10 Düşmənin qarşısından bizi geriyə qovursan,
Bizə nifrət edənlər bizi soyub-talayır.
11 Bizi kəsilməyə gedən qoyun kimi etdin,
Sən bizi millətlər arasına səpdin.
12 Öz xalqını yaman ucuz satdın,
Onların dəyərindən çox qazanmadın.
13 Bizi qonşularımıza tənə hədəfi etdin,
Ələ salıb lağ edənlərlə yan-yörəmizi doldurdun.
14 Bizi millətlərin dilinə saldın,
Ümmətlərin gülüş hədəfinə döndərdin.
15 Rüsvayçılığım daim qarşımı kəsir,
Bu xəcalətin üzündən,
16 Təhqir, söyüş sözlərindən,
Düşməndən, qisasçıdan üzümü gizlədirəm.

17 Səni unutmadığımız,
Əhdinə xəyanət etmədiyimiz halda
Bunların hamısı başımıza gəldi.
18 Səndən qəlbimiz dönmədiyi,
Yolundan ayaqlarımız büdrəmədiyi halda
19 Sən bizi çaqqalların diyarında əzdin,
Qatı zülmətə qərq etdin.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

20 Allahımızın ismini unutmuş olsaydıq,
Yad allaha əl açmış olsaydıq,
21 Allah bunu araşdırmazdımı?
Çünki qəlbin hər sirrini bilən Odur.
22 [b] Biz gün boyu Sənin uğrunda öldürülürük,
Qurbanlıq qoyunlar sayılırıq.

23 Ey Xudavənd, oyan, niyə yatmısan?
Qalx, bizi əbədilik atma!
24 Niyə üzünü bizdən gizlədirsən?
Əzab-əziyyətimizi nə üçün unutdun?
25 Qəlbimiz palçıq kimi əzilmişdir,
Qəddimiz əyilib yerə dəyir.
26 Qalx, bizə kömək et,
Bizi məhəbbətin naminə xilas et!

Salmo 45

Məzmur 45

Musiqi rəhbəri üçün. Qorah övladlarının «Şoşannim» üstə oxunan maskili. Sevgi nəğməsi

1 Qəlbim yaxşı sözlərlə çağlayır,
Qoy şeirlərimi padşahıma söyləyim,
Dilim mahir bir xəttatın qələminə oxşayır.

2 Bəşər övladlarının ən gözəli sənsən,
Dodaqlarından lətafətli sözlər tökülür,
Çünki Allah səni əbədilik xeyir-dualı edib.
3 Ey cəngavər, qılıncını belinə bağla,
Əzəmətini, ehtişamını göstər.
4 Həqiqət, itaətkarlıq və salehlik naminə
Döyüş arabasına qalx,
Əzəmətinlə uğur qazan.
Qoy sağ əlindən möhtəşəm işlər gəlsin.
5 Nə itidir oxların,
Padşahın düşmənlərinin köksünə saplanır.
Xalqlar ayağının altına yıxılır.

6 [c] Ey Allah, taxtın əbədilik, sonsuzadək qalır,

---

[b] **44:22** Rom. 8:36

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sənin şahlıq əsan insaf əsasıdır.
7 Salehliyi sevib pisliyə nifrət edirsən.
Ona görə Allah, sənin Allahın
Sevinc yağı ilə
Yoldaşlarından çox səni məsh edib.
8 Bütün paltarlarından
Mirra, əzvay və Çin darçınının ətri gəlir.
Fil dişindən olan saraylarından
Səni şənləndirən simli alətlərin sədası gəlir.
9 Şərəfə çatdırdığın qadınlar arasında
Şahzadə xanımlar da var.
Mələkə olacaq qız sağ qoluna girib,
Ofir qızıllarına bürünüb.

10 Dinlə, ey qız, diqqət elə, sözümə qulaq as,
Öz xalqını, ata evini unut.
11 Sənin gözəlliyin padşahı məftun etsin.
O sənin ağandır, ona itaət et.
12 Sur xalqı yanına hədiyyələr gətirəcək,
Xalqın varlıları səndən lütf istəyəcək.

13 Bu şah qızı sarayına cah-calalla gətirilir,
Paltarları qızıl tikmələrə bürünmüş.
14 Padşahın yanına əlvan libasda gətirilir,
Rəfiqələri sağdışı-soldışıdır.
15 Onlar sevinclə, şadlıqla gətirilir,
Padşahın sarayına girirlər.

16 Ey padşah, ata-baban kimi oğulların olacaq,
Onlara bütün yer üzünün hakimiyyətini verəcəksən.
17 Adını nəsillərdən-nəsillərə çatdıracağam,
Xalqlar da sonsuza qədər sənə həmd oxuyacaq!

Salmo 46

Məzmur 46

Musiqi rəhbəri üçün. Qorah övladlarının «Alamot» üstə oxunan ilahisi.

1 Allah bizə sığınacaqdır, qüvvətdir,
Dar gündə çox kömək edir.

---

[c] **45:6-7** İbr. 1:8-9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Buna görə biz qorxmuruq:
Yer üzü alt-üst olsa belə,
Dağlar uçub dənizin köksünə aşsa belə,
3 Dalğalar kükrəyib qalxsa belə,
Vurub dağları yırğalasa belə,
Biz qorxmuruq. *Sela*

4 Bir çay var ki suları Allahın şəhərinə axır,
Haqq-Taalanın müqəddəs məskəninə sevinc gətirir.
5 Allah bu şəhərin mərkəzində sarsılmaz durub,
Ona dan yeri sökülən də yardım edər.
6 Millətlər kükrəyər, ölkələr sarsılar,
Allah səsini çıxaranda dünya əriyər.
7 Ordular Rəbbi bizimlədir!
Yaqubun Allahı qalamızdır! *Sela*

8 Gəlin, görün Rəbbin işlərini,
Dünyada etdiyi viranəliyi.
9 O, yerin ucqarlarınadək döyüşləri dayandırar,
Kamanları qırar, nizələri sındırar,
Döyüş arabalarını oda atar.
10 «Dayanın, bilin ki, Mən Allaham,
Millətlər arasında ucayam,
Yer üzündə ucayam!»
11 Ordular Rəbbi bizimlədir!
Yaqubun Allahı qalamızdır! *Sela*

Salmo 47

Məzmur 47

Musiqi rəhbəri üçün. Qorah övladlarının məzmuru.

1 Ey bütün xalqlar, əl çalın,
Cuşa gəlib Allaha nida edin!
2 Haqq-Taala Rəbb necə də zəhmlidir,
Bütün yer üzünün böyük Padşahıdır!
3 Onun sayəsində xalqlar bizə tabe olub,
O, ümmətləri ayaqlarımızın altına salıb.
4 Sevdiyi Yaqubun fəxri olan torpağı
Bizə mülk etmək üçün seçdi. *Sela*

5 Allah nida ilə ucaldı,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbb şeypur səsi ilə yüksəldi.
6 Tərənnüm edin Allahı, tərənnüm edin!
Tərənnüm edin Padşahımızı, tərənnüm edin!

7 Çünki Allah bütün yer üzünün Padşahıdır,
Onu ilahilərlə tərənnüm edin.
8 Allah Öz müqəddəs taxtında əyləşir,
Allah millətlərə padşahlıq edir.
9 İbrahimin Allahının xalqı ilə bir yerdə olmaq üçün
Xalqların əsilzadələri yığılır,
Çünki yer üzünün sipərləri Allahındır.
O nə qədər ucadır!

Salmo 48

Məzmur 48

Qorah övladlarının məzmuru.
Bir ilahi.

1 Allahımızın şəhərində,
Öz müqəddəs dağında
Rəbb çox əzəmətlidir,
Bol həmdlərə layiqdir.
2 [d] Şimala tərəf böyük Padşahın şəhəri –
Sion dağı ucalığı ilə gözəldir,
Dünyanın sevincidir.
3 Onun qalalarında Allah Özünü
Alınmaz qala kimi göstərmişdir.

4 Padşahlar bir yerə yığıldılar,
Siona yürüş etdilər.
5 Onu görəndə mat qaldılar,
Qorxub tez qaçdılar.
6 Hamilə qadının ağrısı kimi
Canlarına lərzə düşdü.

7 Sən şərq küləyi ilə
Tarşiş gəmilərini parçaladın.

8 Ordular Rəbbinin şəhərində –

---

[d] **48:2** Mat. 5:34-35

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Allahımızın şəhərində
Nə eşitmişiksə, onu gördük,
Allah oranı əbədi saxlayacaq. *Sela*

9 Ey Allah, məbədində
Məhəbbətin barədə dərindən düşünürük.
10 Ey Allah, yerin ucqarlarına qədər
Adın həmdə layiqdir.
Sağ əlin ədalətinlə doludur.
11 Qoy Sion dağı sevinsin.
Sənin hökmlərinə görə
Qoy Yəhuda qızları şad olsun.

12 Sionun ətrafında gəzib-dolaşın,
Onun qüllələrini sayın.
13 Divarlarına fikir verin,
Qalalarına diqqətlə baxın.
Gələcək nəslə belə deyin:
14 «Əbədi, sonsuzadək
Bu Allah bizim Allahımızdır.
Ömrümüzün sonunadək
O bizə yol göstərəcək!»

Salmo 49

Məzmur 49

Musiqi rəhbəri üçün. Qorah övladlarının məzmuru.

1 Siz, ey bütün xalqlar,
Bunu dinləyin!
Ey dünya sakinləri,
2 Ey sadə insanlar, əsilzadələr,
Ey zənginlər, fəqirlər,
Hamınız qulaq asın!
3 Dilimdən hikmətli sözlər çıxacaq,
Bu müdrik fikirlər qəlbimdən gəlir.
4 Bu məsəllərə qulaq asacağam,
Bu müəmmamı mən lira ilə açacağam:

5 Niyə yaman günlərdən,
Ətrafımda məni təqib edənlərin pis niyyətindən qorxum?
6 Onlar var-dövlətlərinə güvənirlər,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bol sərvətləri ilə öyünürlər.
7 Amma kimsə öz ömrünü satın ala bilməz,
Həyatının haqqını Allaha ödəyə bilməz.
8 Çünki insanın canının haqqı çox dəyərlidir,
Ən üstün qiymətlər ona kifayət etmir ki,
9 İnsan əbədi ömür sürsün,
Məzarı heç görməsin.

10 Aydındır ki, həm hikmətlilər ölür,
Həm axmaqlar, həm də səfehlər tələf olur,
Hamının sərvəti başqasına nəsib olur.
11 Torpaqlara sahib olsalar belə,
Son mənzilləri qəbirdir,
Yenə nəsillərdən-nəsillərədək yerləri məzardır.
12 İnsan dəyərli olsa da, qalmır,
Həlak olan heyvana oxşayır.

13 Özünə güvənənlərin yolu ölümə aparır,
Özündən razı lovğaların sonu belədir. *Sela*
14 Onlar sürü kimi ölülər diyarına aparılar,
Onları ölüm otarar.
Səhər açılanda əməlisalehlər onlara hakim olar.
Yurd-yuvasından uzaq bir yerdə, ölülər diyarında
Cəsədləri çürüyüb qalar.
15 Amma Allah ölülər diyarının əlindən canımı qurtaracaq,
Məni oradan alacaq. *Sela*

16 Qorxma bir adam varlı olanda,
Evinə sərvət yığılanda.
17 Çünki öləndə heç nə apara bilməz,
Sərvəti ardınca getməz.
18 Sağ ikən özünü xoşbəxt saysa da,
Uğur qazananda təriflənsə də,
19 Ata-babalarının yanına gedəcək,
Sonsuzadək orada işıq görməyəcək.
20 İnsan dəyərli olsa da, anlamır,
Həlak olan heyvana oxşayır.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 50

Məzmur 50

Asəfin məzmuru.

1 Güclü Rəbb Allah çağırır,
Gündoğandan günbatanadək
Bütün yer üzünü səsləyir.
2 Qüsursuz, gözəl Siondan
Allah Öz nurunu saçır.
3 Allahımız gəlir, sakit dayanmaz,
Önündə yandırıb-yaxan alov var,
Ətrafında şiddətli tufan qopar.

4 O, xalqını mühakimə etmək üçün
Yuxarıdakı göyü və yeri şahid çağırır:
5 «Hüzuruma möminlərimi,
Qurban verib Mənimlə əhd bağlayanları yığın!»
6 Göylər ədalətini bəyan edir,
Çünki hakim Allahın Özüdür. *Sela*

7 «Danışıram, dinlə Məni, ey xalqım!
Ey İsrail, əleyhinə şəhadət edirəm.
Allaham, sənin Allahın Mənəm.
8 Qurbanlarından ötrü səni tənbeh etmirəm,
Yandırma qurbanlarını həmişə görürəm.
9 Tövləndəki buğanı, ağılındakı təkəni
Səndən qəbul etmirəm.
10 Çünki Mənimdir bütün meşələrdə olan heyvanlar,
Minlərlə dağda otlayan mal-qaralar.
11 Dağlardakı bütün quşları tanıyıram,
Bütün çöl heyvanları əlimin altındadır.
12 Acsam, sənə deməərəm,
Çünki dünyaya, dünyadakı hər şeyə sahibəm!
13 Məgər Mən buğa əti yeyirəm?
Məgər Mən təkə qanı içirəm?
14 Şükür qurbanını Allaha təqdim et,
Haqq-Taalaya əhd etdiyin təqdimlərini ver.
15 Dar gündə Məni çağır,
Mən səni xilas edəcəyəm,
Sən də Məni şərəfləndirəcəksən».

16 Pislərəsə Allah deyir:

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Qaydalarımı əzbər söyləməyə haqqınız varmı?
Əhdimi dilə gətirməyə haqqınız varmı?
17 Mənim iradıma nifrət edirsən,
Sözlərimi qulaq ardına vurursan.
18 Bir oğru görəndə ona qoşulursan,
Zinakarlara yoldaş olursan.
19 Ağzını şər üçün açırsan,
Dilini fırıldaq üçün işə salırsan.
20 Oturub qardaşından gileylənirsən,
Ananın oğlundan qeybət edirsən.
21 Sən belə edəndə Mən dinməmişəm.
Məgər Məni özün kimi sanırsan?
İndi isə səni tənbeh edəcəyəm,
Əməllərini gözünün önünə düzəcəyəm.

22 Ey Allahı unudanlar,
Buna diqqət edin!
Yoxsa sizi parça-parça edərəm,
Heç birinizi xilas edən olmaz.
23 Kim ki şükür qurbanı təqdim edir,
Məni şərəfləndirir.
Doğru yol tutan şəxsə
Allahın xilasını göstərəcəyəm».

Salmo 51

Məzmur 51

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.
[e] Davudun Bat-Şeva ilə olan münasibətinə görə Natan peyğəmbər onun yanına gəlib irad tutandan sonra.

1 Məhəbbətinə görə, ey Allah, mənə rəhm et,
Bol mərhəmətinə görə qanunsuzluqlarımı sil.
2 Təqsirimi tamamilə yu,
Günahımdan məni təmizlə.
3 Çünki qanunsuzluqlarımı bilirəm,
Günahım daim gözümün qarşısındadır.
4 [f] Sənə, yalnız Sənə qarşı günah işlətmişəm,
Gözündə pis sayılanı etmişəm.
Mənə görə çıxarılan hökmündə ədalətlisən,

---

[e] **51 başlıq** 2Şam. 12:1-15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Məni məhkum etməkdə haqlısan.
5 Mən doğulandan bəri günahkaram,
Ana bətnindən belə, təqsirkaram.

6 Sənsə ürəkdə düzlüyün olmasını istəyirsən,
Mənə daxilən hikmət öyrət.
7 Məni züfa ilə pak et, təmiz olum,
Məni yu, qardan da ağ olum.
8 Mənə şadlıq, sevinc səsini eşitdir,
Qırdığın sümüklərim xoşhallansın.

9 Üzünü tut, günahlarımı görmə,
Bütün təqsirlərimi sil.
10 Ey Allah, məndə təmiz ürək yarat,
Daxilimə yenidən sədaqət ruhunu ver.
11 Məni Öz hüzurundan atma,
Müqəddəs Ruhunu məndən götürmə.
12 Xilasının sevincini mənə qaytar,
İtaətkarlıq ruhu verib mənə dayaq ol.

13 Qoy Sənin yollarını qanunsuzlara öyrədim,
Günahkarlar Sənə sarı dönsünlər.
14 Ey Allah, məni azad et,
Qan tökmək təqsirindən məni qurtar,
Dilim ədalətini mədh etsin.
15 Ey Xudavənd, Sən dilimi aç,
Ağzımla Sənə olan həmdlərimi bəyan edim.
16 Sən qurbanlardan zövq almazsan,
Yoxsa kəsərdim.
Yandırma qurbanlarından razı qalmazsan,
17 Allaha məqbul olan qurban sınmış ruhdur,
Sən sınan və peşman olan ürəyə xor baxmazsan, ey Allah!

18 Lütfünlə Siona yaxşılıq et,
Yerusəlimin divarlarını bərpa et.
19 Onda doğru yolla təqdim edilən qurbanlardan,
Bütöv yandırma qurbanlarından zövq alarsan.
O zaman qurbangahında buğalar qurban kəsilər.

---

[f] **51:4** Rom. 3:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 52

Məzmur 52

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun maskili.
[g] Edomlu Doeq Davudun Aximelekin evinə getdiyini Şaula xəbər verəndə

1 Pisliyinlə nə üçün öyünürsən, ey cəngavər?
Sonsuzdur Allahın məhəbbəti.
2 Ey hiyləgər, dilin insanı məhv edir,
İti ülgüc kimi kəsir.
3 Yaxşılıqdan çox yamanı,
Doğru sözdən çox yalanı sevirsən. *Sela*
4 Ey hiyləgər dilli,
Məhvedici sözləri çox sevirsən!

5 Allah səni əbədilik qıracaq,
Yaxandan yapışaraq evindən çölə atacaq,
Dirilər arasından kökünü qoparacaq. *Sela*
6 Salehlər buna baxıb qorxacaqlar,
Gülə-gülə belə deyəcəklər:
7 «Bu adam Allaha pənah gətirmədi,
Öz bol sərvətinə güvəndi,
Başqalarını məhv edərək gücləndi».

8 Amma mən Allahın evində
Yaşıl zeytun ağacına bənzərəm,
Daima, əbədilik
Allahın məhəbbətinə güvənirəm.
9 Sənin gördüyün işlərə görə daim şükür edirəm,
Möminlərin qarşısında gözəl isminə ümid bağlayıram!

Salmo 53

Məzmur 53
(Zəb. 14)

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Maxalat» üstə oxunan maskili.

1 [h] Axmaqlar ürəyində «Allah yoxdur!» deyə düşünürlər,
İnsanlar pozulmuş, əməlləri iyrənc olmuş,
Yaxşı iş görən yoxdur.

---

[g] **52 başlıq** 1Şam. 22:9-10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Allah göylərdən bəşər övladına baxır;
Görəsən Allahı dərk edən, Onu axtaran varmı?
3 Hamı birgə pozulub, namus əldən gedib,
Bir nəfər də olsun yaxşı iş görən yoxdur.

4 Şər iş görənlərin hər biri məgər heç nə qanmırmı?
Xalqımı çörək yerinə yeyirlər, Allahı çağırmırlar.

5 Onlar böyük dəhşətə düşəcək,
Heç görünməmiş dəhşətə düçar olacaqlar.
Allah bizi mühasirəyə salanların
Sümüklərini qırıb dağıdacaq.
Onlar qarşımızda pərt qalacaq,
Çünki Allah tərəfindən rədd olunacaqlar.

6 Kaş İsrailin azadlığı Siondan gələydi!
Allah Öz xalqına bəxtəvər günlərini qaytaran zaman
Yaqub övladları şadlıq edəcək,
İsraillilər sevinəcək!

Salmo 54

Məzmur 54

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun simli alətlərin müşayiəti ilə oxunan maskili.
[i] ***Ziflilər Şaulun yanına gəlib «yəqin ki Davud bizim aramızda gizlənib» deyəndə.***
1 Ey Allah, isminlə məni qurtar,
Qüvvənlə mənə bəraət ver.
2 Ey Allah, mənim duamı dinlə,
Dilimdən çıxan sözlərə qulaq as.
3 Yadellilər əleyhimə qalxıblar,
Zalımlar canımı almaq üçün məni axtarırlar,
Heç Allaha baxmırlar. *Sela*

4 Budur, Allah mənə kömək edir,
Xudavənd ömrümə dayaq olur.
5 O bu şəri düşmənlərimə tərəf döndərəcək.
Mənim sadiq Allahım, düşmənləri yox et!
6 Sənə könüllü qurban kəsəcəyəm,
Ya Rəbb, gözəl isminə şükür edəcəyəm!

---

[h] **53:1-3** Rom. 3:10-12 [i] **54 başlıq** 1Şam. 23:19; 26:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

7 Məni hər darlıqdan xilas etdin,
Gözüm düşmənlərimin məhvini gördü.

Salmo 55

Məzmur 55

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun simli alətlərin müşayiəti ilə oxunan maskili.

1 Ey Allah, duamı dinlə,
Yalvarışımdan gizlənmə!
2 Yaxşı qulaq as mənə, bir cavab söylə,
Düşüncələrim məni narahat edir,
Çaş-baş qalmışam.
3 Düşmənin səsindən,
Zalımların zülmündən narahatam.
Məni onların şər işləri sarsıdır,
Onlar qəzəblə mənə qəsd-qərəz qurur.

4 Köksümdəki ürəyim sancır,
Ölüm dəhşəti üzərimə düşdü.
5 Mənə qorxu və titrətmə gəlib,
Canımı vicvicə bürüyüb.
6 Dedim: «Kaş göyərçin kimi qanadlarım olaydı,
Uçub rahatlıq tapaydım.
7 Doğrudan da, uzaqlara qaçardım,
Çöllərdə məskən salardım. *Sela*
8 Bu sərt yellərdən, qasırğalardan
Daldalanmaq üçün tez bir yerə gedəydim».

9 Ey Xudavənd, bu şəhəri alt-üst et,
Oradakıların dillərinə ayrılıq sal.
Orada zorakılıq, dava gördüm;
10 Bunlar gecə-gündüz divarlarının üstündə dolanır,
Pislik və şər şəhərin içindədir,
11 Aralarında qırğın var,
Meydanlarından hədə-qorxu və fırıldaq çıxır.

12 Əgər məni düşmən təhqir etsəydi, dözərdim,
Yağı qarşımda qürrələnsəydi, gizlənərdim.
13 Amma bunu sən etdin, ey rəfiqim,
Ey yoldaşım, ürək həmdəmim.
14 Sənlə şirin-şirin söhbət edərdik,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Allah evinə birgə gedərdik.
15 Qoy düşmənlərə qəfil ölüm gəlsin,
Onlar diri-diri ölülər diyarına düşsün,
Çünki şər onların evində və qəlbindədir.

16 Mənsə Allahı səsləyərəm,
Rəbb məni xilas edər.
17 Səhər, günorta, axşam nalə çəkirəm,
Ah-zar edirəm, O, səsimi eşidir.
18 Çoxları əleyhimə çıxır,
Amma O, canımı döyüşdən qoruyur.
19 Əzəldən bəri taxtında oturan Allah
Məni eşidib onları zəlil edəcək. *Sela*
Çünki onlar əsla dəyişməz,
Allahdan qorxmurlar.

20 Yoldaşım dostuna əl qaldırır,
Dostluq əhdini pozur.
21 Onun dili kərə yağından da yağlıdır,
Qəlbində isə çəkişmələr yaşayır,
Sözləri zeytun yağından yumşaqdır,
Amma sıyrılmış qılınclardır.

22 [j] Sən qayğı yükünü Rəbbə ver,
Qoy sənə dayaq olsun.
O heç vaxt salehə sarsıntı verməz.
23 Ey Allah, qanlı, hiyləgər adamları
Qəbirə endirəcəksən.
Onların ömrü yarıya çatmayacaq.
Amma mən yalnız Sənə güvənirəm!

Salmo 56

Məzmur 56

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Yonat elem rexoqim» üstə oxunan miktamı.
[k] Filiştlilər onu Qat şəhərində yaxalayanda.

1 Rəhm et mənə, ey Allah,
İnsanlar sel kimi üstümə cumur,
Gün boyu döyüşərək məni sıxışdırırlar.

---

[j] **55:22** 1Pet. 5:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Gün boyu düşmənlərim sel kimi üstümə cumur,
Əleyhimə qalxan məğrur döyüşçülər çoxdur.
3 Bu dəhşətli gündə
Mən yalnız Sənə güvənirəm.
4 Vədinə görə Allaha həmd edirəm,
Mən Allaha güvənirəm, qorxmuram;
Fani insan mənə nə edə bilər?

5 Hər işimə onlar ziyan vururlar,
Həmişə mənə qəsd-qərəz qururlar.
6 Xəlvət bir yerə yığılıb hər addımımı izləyirlər,
Pusqu qurub canımı almaq üçün gözləyirlər.
7 Günahlarına görə onları cəzalandır,
Ey Allah, qəzəblə bu xalqları yerlə yeksan et.

8 Dərdlərimi saydın,
Göz yaşlarımı tuluğuna yığ.
Bunlar Sənin kitabında yazılmayıbmı?
9 Mən Səni çağıranda düşmənlərim geri dönür,
Bunu bilirəm, Allah mənim tərəfimdədir.
10 Vədinə görə həmd etdiyim Allaha,
Vədinə görə həmd etdiyim Rəbbə,
11 Allaha güvənirəm və qorxmuram;
Fani insan mənə nə edə bilər?

12 Ey Allah, Sənə olan əhdlərimə əməl etməliyəm,
Sənə şükür qurbanı təqdim edəcəyəm.
13 Çünki canımı ölümdən qurtardın,
Ayaqlarımı büdrəməyə qoymadın,
Belə ki Allahın hüzurunda,
Həyatın nurunda dolanım.

Salmo 57

Məzmur 57

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Al-taşxet» üstə oxuduğu miktamı.
[1] Şauldan qaçıb mağarada gizlənəndə.

1 Mənə rəhm et, ey Allah, mənə rəhm et!
Canımı götürüb Sənin yanına pənah gətirmişəm.

---

[1] **57 başlıq** 1Şam. 22:1; 24:3

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bəlalar keçib-gedənəcən
Qanadlarının altına sığınacağam.
2 Allah-Taalanı çağırıram,
Mənim üçün hər şeyi verən Allahı çağırıram.
3 Göydən mənə qurtuluş göndərəcək,
Başımı yemək istəyəni rüsvay edəcək. *Sela*
Allah Öz məhəbbətini və sədaqətini göndərəcək.
4 Sanki aslanların arasındayam,
Yandırıb-yaxan adamların arasında yatıram.
Dişləri nizədir, oxdur,
Dilləri iti qılıncdır.

5 Ey Allah, göylər üzərində ucal!
Ehtişamın bütün yer üzərində olsun!

6 Yolumda tələ qurub canımı üzdülər,
Mənə qazdıqları quyuya özləri düşdülər. *Sela*

7 Ey Allah, qəlbim Sənə möhkəm bağlanıb, möhkəm bağlanıb,
Qoy ilahi oxuyum, Səni tərənnüm edim.
8 Ey mənim ruhum, oyan!
Ey çəng və lira, oyan!
Qoy səhəri oyadım.
9 Ey Xudavənd, xalqlar arasında
Sənə şükür edəcəyəm.
Ümmətlər arasında
Səni tərənnüm edəcəyəm.
10 Məhəbbətin böyükdür, göylərə çatır,
Sədaqətin buludlara dəyir.
11 Ey Allah, göylər üzərində ucal!
Ehtişamın bütün yer üzərində olsun!

Salmo 58

Məzmur 58

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Al-taşxet» üstə oxuduğu miktamı.

1 Ey qüdrətlilər, doğrudanmı ədalətlə danışırsınız?
Bəşər övladları üçün insaflamı hökm çıxarırsınız?
2 Xeyr, qəlbinizdən fitnə-fəsad çıxır,
Bu dünyada əlinizdən zorakılıq gəlir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 Pis adamlar ana bətnindən belə, azğındırlar,
Çaşıblar, doğulan gündən belə, yalançıdırlar.
4 Onlar əfi ilan kimi zəhərlidirlər,
Qulaqlarını tıxayan gürzəyə bənzəyirlər.
5 Onlar ilanoynadanın səsinə gəlmir,
Usta bir ovsunçu onu ovsunlaya bilmir.

6 Ey Allah, onların ağızlarındakı dişlərini qır,
Ya Rəbb, bu gənc aslanların dişlərini çıxar.
7 Qoy onlar su kimi axıb yox olsun,
Kaman üstündəki oxlarının ucları qırılsın.
8 İlbiz kimi gedərkən ərisinlər,
Ölü doğulan körpələr kimi günəş nuru görməsinlər.
9 Ocaqda qazanlarını qızdırmazdan əvvəl kol-kosları sovrulsun,
Nə qurularından, nə də yaşlarından heç nə qalmasın.

10 Pislərdən qisas alındığını görən salehlər şad olacaq,
Ayaqlarını onların qanına batıracaq.
11 İnsanlar belə deyəcək: «Bəli, salehlər barlı olar,
Həqiqətən, dünyanın hökmranı olan bir Allah var!»

Salmo 59

Məzmur 59

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Al-taşxet» üstə oxunan miktamı.
[m] Şaul onu öldürmək üçün evinə adam göndərib pusqu qoyanda.

1 Ey Allahım, məni düşmənlərimdən qurtar,
Əleyhdarlarımın əlindən hifz et.
2 Məni şər iş görənlərdən xilas et,
Məni qaniçənlərdən azad et.

3 Canımı almaq üçün məni güdürlər,
Güclülər əleyhimə birləşiblər.
Ya Rəbb, üsyankar, günahkar,
4 Təqsirkar olmadığım halda
Onlar mənə qarşı qəti tədbir görürlər.
Bir oyan, halımı gör, yardım et,
5 Ya Rəbb, Ordular Rəbbi, İsrailin Allahı!
Bütün millətlərə cəza vermək üçün oyan,

---

[m] **59 başlıq** 1Şam. 19:11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Xəyanətkar pislərin heç birinə rəhm etmə. *Sela*

6 Bu pis adamlar axşamüstü qayıdırlar,
Köpək kimi mırıldayırlar,
Şəhərdə sülənib-dolaşırlar.
7 Gör dodaqlarından nələr tökülür,
Ağızlarından qılınclar çıxır.
Onlar zənn edirlər ki, eşidən yoxdur.
8 Lakin, ya Rəbb, Sən onlara gülürsən,
Bütün millətlərə rişxənd edirsən.
9 Ey mənə qüvvət verən,
Səni gözləyirəm!
Ey Allahım, qalamsan,
10 Mənə məhəbbətini göstərirsən!

Ey Allah, imdad etmək üçün çıxacaqsan,
Düşmənlərimin qırılmasını mənə göstərəcəksən.

11 Ey Xudavənd, Sənsən sipərimiz!
Xalqımın yadında qalsın deyə
Düşmənləri qırma, lakin gücünlə
Onları dağıdaraq məğlub et.
12 Günahkar dillərinə görə,
Ağızlarının sözlərinə görə
Təkəbbürlülərin tələsinə özləri düşsünlər.
Yağdırdıqları lənətlərə görə,
Dedikləri yalanlara görə
13 Onları qəzəbinlə məhv et,
Məhv et, qoy bir nişanə qalmasın.
Qoy insanlar bilsinlər:
Allah səltənət sürür
Yaqub nəslinin üzərində,
Ta ucqarlara qədər yer üzərində. *Sela*

14 Bu pis adamlar axşamüstü qayıdırlar,
Köpək kimi mırıldayırlar,
Şəhərdə sülənib-dolaşırlar.
15 Avara-avara gəzib yem axtarırlar,
Doyunca tapmasalar, gecə boyu ulayırlar.

16 Mən isə Sənin qüdrətini tərənnüm edəcəyəm,
Sübh tezdən məhəbbətini mədh edəcəyəm.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Çünki Sən mənə qala olmusan,
Dar günümdə mənim pənahımsan.
17 Ey mənə qüvvət verən,
Səni tərənnüm edəcəyəm!
Ey Allahım, qalamsan,
Mənə məhəbbətini göstərirsən!

Salmo 60

Məzmur 60

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Şuşan-edut» üstə oxunan təlim miktamı.
[n] Davud Naharayim və Sova Aramlıları ilə döyüşərkən Yoav
gedib Duz vadisində on iki min Edomlunu öldürəndə.

1 Ey Allah, Sən bizi atmısan,
Müdafiə qüvvələrimizi dağıtmısan.
Bizə qəzəblənmisən,
Bizi əvvəlki halımıza qaytar.
2 Yeri lərzəyə salmısan,
Torpağını dağıtmısan.
Yarıqlarını yenə bitişdir,
Çünki yer sarsılıb.
3 Öz xalqını çətinliyə salmısan,
Şərab içirərək bizi səndələtmisən.

4 Səndən qorxanlara isə bayraq vermisən,
Qoy onu həqiqət naminə qaldırsınlar. *Sela*
5 Sevdiyin insanların xilas olması üçün
Sağ əlinlə bizi qurtar, mənə cavab ver!

6 Allah Öz müqəddəs məskənindən belə söylədi:
«Şekemi sevinclə bölüşdürəcəyəm,
Sukkot dərəsini böləcəyəm.
7 Gilead torpağı Mənimdir,
Menaşşe torpağı da Mənimdir,
Efrayim başımın dəbilqəsidir,
Yəhuda Mənim əsamdır.
8 Moav yuyunmaq üçün ləyənimdir,
Çarığımı ataraq Edomu tutacağam,
Zəfər harayını Filiştə salacağam».

---

[n] **60 başlıq** 2Şam. 8:13; 1Saln. 18:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

9 Kim məni istehkamlı şəhərə apara bilər?
Kim mənə Edoma qədər yol göstərər?
10 Ay Allah, Sən niyə bizi atmısan?
Ay Allah, qoşunlarımızla niyə yürüşə çıxmırsan?
11 Bizə düşmənin qarşısında imdad et,
Çünki insanın köməyi puçdur.
12 Allahın köməyi ilə igidlik edəcəyik,
O, düşmənlərimizi tapdalayacaq!

Salmo 61

Məzmur 61

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun simli alətlərin müşayiəti ilə oxunan məzmuru.

1 Ey Allah, fəryadımı eşit,
Duamı dinlə.
2 Düşkünlük qəlbimi alıb,
Mən dünyanın ucqarından Səni çağırıram.
Sən məni əlçatmaz bir qayaya apar.

3 Çünki Sən mənim pənahgahımsan,
Düşmənə qarşı möhkəm qülləsən.
4 Qoy sonsuzadək çadırında yaşayım,
Qanadlarının altında pənah tapım. *Sela*
5 Sən, ey Allah, etdiyim əhdi eşitdin,
Adından qorxanlara təyin etdiyin payı mənə verdin.

6 Sən ömür ver, qoy padşahın yaşasın,
İlləri nəsillərdən-nəsillərə qədər uzansın.
7 Allahın hüzurunda daim taxtda otursun,
Məhəbbət və sədaqət ver, onu qorusun.
8 Mənsə adını həmişə tərənnüm edəcəyəm,
Hər gün əhd etdiyim təqdimləri verəcəyəm!

Salmo 62

Məzmur 62

Musiqi rəhbəri Yedutun üçün. Davudun məzmuru.

1 Susan qəlbim yalnız Allahı gözləyir,
Ondadır qurtuluşum.
2 Yalnız Odur qayam, qurtuluşum,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

O mənim qalamdır, mən əsla sarsılmaram.

3 İnsan divar kimi əyiləndə,
Hasar kimi laxlayanda
Nə vaxtadək üstünə hücum edəcəksiniz?
Nə vaxtadək onu əzəcəksiniz?
4 Yalnız fikirləşirsiniz, onu nüfuzdan salaq,
Çünki yalandan zövq alırsınız.
Diliniz xeyir-dua söyləsə də,
Qəlbiniz lənət yağdırır. *Sela*

5 Ey qəlbim, sükutla Allahı gözlə,
Çünki ümidim Ondadır.
6 Qayam, qurtuluşum yalnız Odur,
O mənim qalamdır,
mən sarsılmaram.
7 Qurtuluşum, şərəfim Allaha bağlıdır,
Allah möhkəm qayam
və pənahımdır.

8 Ey xalq, hər zaman Ona arxalan,
Onun hüzurunda qəlbini açıb-boşalt,
Çünki Allah bizim pənahımızdır! *Sela*

9 Bəşər övladları yalnız bir nəfəsdir –
İnsan övladları fanidir.
Tərəzinin gözündə çəkərkən hamısı yuxarı qalxır,
Çəkisi bir nəfəsdən yüngül gəlir.
10 Heç zaman zorakılığınıza güvənməyin,
Talan malına boş yerə ümid bağlamayın,
Var-dövlətiniz artsa da,
ona arxalanmayın.

11 Allah bir dəfə dedi,
Bunu iki dəfə eşitdim:
Qüdrət Allahındır,
12 [j] Ey Xudavənd, məhəbbət Sənindir!
Sən hər kəsə əməlinə görə əvəz verirsən!

---

j **62:12** Əyy. 34:11; Yer. 17:10; Mat. 16:27; Rom. 2:6; 2Tim. 4:14; Vəhy 2:23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 63

Məzmur 63

Davudun məzmuru.
[p] Yəhuda çölündə olanda.

1 Ey Allah, mənim Allahım Sənsən,
Sənin üçün yaman qəribsəmişəm.
Quraq, cansıxıcı, susuz bir diyarda
Sənsiz könlüm susuzdur.
Bütün varlığımla həsrətini çəkirəm.
2 Müqəddəs yerdə Səni seyr edirdim,
Qüdrətini, əzəmətini görürdüm.
3 Mənim dilim Səni tərənnüm edir,
Məhəbbətin bu həyatdan gözəldir.
4 Bütün ömrüm boyu Sənə alqış edəcəyəm,
Əllərimi qaldırıb adınla Səni səsləyəcəyəm.
5 Sanki yağlı yeməklə canım tox olacaq,
Dilim Səni mədh edəcək, ağzım həmd oxuyacaq.
6 Yatanda belə, Səni xatırlayıram,
Gecə növbələrində Səni düşünürəm.
7 Sən mənə kömək oldun,
Qanadlarının kölgəsində Sənə mədh oxuyacağam.
8 Könlüm Sənə bağlanır,
Sağ əlin məni möhkəm tutur.

9 Amma canımın qəsdinə duranlar
Yerin dibinə batacaqlar,
10 Qılıncın ağzına tuş gələcəklər,
Çaqqallara yem olacaqlar.
11 Amma padşah Allaha görə sevinəcək,
Adına and içən hər kəs həmd söyləyəcək,
Yalançıların isə ağzı yumulacaq.

Salmo 64

Məzmur 64

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.

1 Ey Allah, eşit səsimi, Sənə şikayət edirəm,
Həyatımı düşmən vahiməsindən qoru.

---

[p] **63 başlıq** 1Şam. 23:14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Pislərin fəndlərindən,
Şər iş görənlərin vəlvələsindən
Məni qoru.
3 Onlar qılınc kimi dillərini itiləyirlər,
Kamanın üstünə ox kimi acı sözlərini qoyurlar,
4 Günahsız insana pusqu qurduqları yerlərdən
Qəfildən, çəkinmədən atırlar.
5 Bir-birlərini şər iş görməkdə cəsarətləndirirlər,
Gizlənib tələ qurmaq üçün məsləhət edirlər,
«Bunu kim görəcək?» deyirlər.
6 Fitnəkarlıqla qəsd qururlar və belə deyirlər:
«Ustalıqla fənd işlətdik».
İnsanın daxili, qəlbi görünməz.

7 Lakin Allah onlara ox atacaq,
Onlar qəflətən yaralanacaq.
8 Öz dilləri özlərini yıxacaq,
Onları görənlər başını bulayıb xor baxacaq.
9 Bütün insanlar qorxacaq,
Allahın əməllərini bəyan edəcək,
Onun işləri barədə düşünəcək.
10 Saleh insan Rəbbə görə sevinəcək,
Ona pənah gətirəcək.
Bütün ürəyidüz insanlar Rəbbə həmd edəcək!

Salmo 65

Məzmur 65

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.
Bir ilahi.

1 Ey Allah, Səni Sionda həmdlər gözləyir,
Sənə edilən əhd yerinə yetiriləcək.
2 Ey duaları eşidən,
Bütün bəşər hüzuruna gələcək.
3 Mən günaha batmışdım,
Lakin Sən üsyankarlığımızı kəffarə edirsən.
4 Nə bəxtiyardır evinin həyətlərində yaşayan,
Seçib Özünə yaxın etdiyin insan!
Biz Sənin evinin, müqəddəs məbədinin
Nemətləri ilə doyacağıq!

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 Sən ey qurtuluşumuzun Allahı,
Zəhmli işlərinlə ədalətini göstərirsən,
Bizə cavab verirsən.
Sən yer üzünün bütün ucqarlarının,
Ən uzaq dənizlərin belə, ümidisən.
6 Sən qüdrətə bürünmüsən,
Qüvvətinlə dağları möhkəmlətmisən.
7 Dənizlərin uğultusunu,
Dalğaların gurultusunu,
Ümmətlərin çaxnaşmasını
Yatıran Sənsən.
8 Dünyanın ucqarlarında yaşayanlar
Sənin əlamətlərinə mat qalırlar.
Gündoğandan günbatanadək bütün insanlar
Sənə mədh oxuyurlar.

9 Yer üzünün qayğısına qalıb su verirsən,
Onu çox məhsuldar edirsən.
Ey Allah, çayın su ilə doludur,
Torpağı taxıl üçün hazır edirsən.
10 Torpağın şırımlarını sulayırsan,
Aralarını bərkidirsən,
Gur yağışla torpağını yumşaldırsan,
Məhsuluna bərəkət verirsən.
11 Yaxşılıqlarınla tac qoyursan,
Yollarından yağ damır,
12 Çöl otlaqlarına tökülür,
Təpələr sevincə bürünür.
13 Çəmənlərin sürülərlə dolur,
Dərələrini taxıl bürüyür.
Onlar cuşa gəlib tərənnüm söyləyir!

Salmo 66

Məzmur 66

Musiqi rəhbəri üçün. Bir ilahi.
Məzmur.

1 Ey bütün dünya əhli,
Cuşa gəlib Allaha nida edin,
2 Şərəfli ismini tərənnüm edin,
Ona şərəflə həmd edin!

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 Siz Allaha belə deyin:
«Əməllərin nə qədər zəhmlidir!
O qədər qüdrətlisən ki,
Düşmənlərin qarşında diz çökür!
4 Bütün dünya Sənə səcdə edir,
Səni tərənnüm edir,
İsmini tərənnüm edir». *Sela*

5 Gəlin, Allahın işlərini,
Bəşər övladları üçün etdiyi zəhmli əməllərini görün.
6 [q] [r] Dənizi quruya çevirdi,
Çayın sularını saxlayıb xalqını piyada keçirtdi.
Biz Allaha görə sevinək!
7 Qüdrəti ilə əbədi səltənət sürər,
Günahkarlar Ona qarşı qalxmasın deyə
Göz qoyub millətlərə nəzarət edər. *Sela*

8 Ey xalqlar, Allahımıza alqış edin,
Ona həmd edin, səsiniz eşidilsin!
9 Odur canımızı qoruyan,
Ayağımızı büdrəməyə qoymayan.

10 Ey Allah, bizi sınaqdan keçirtdin,
Sən bizi gümüş kimi təmizləyib saflaşdırdın.
11 Sən bizi Öz torunla tutdun,
Kürəyimizə ağır yük qoydun.
12 Sən insanları başımızın üstündən keçirtdin.
Oda düşdük, suya düşdük,
Axırda bizi Sən bolluğa çıxartdın.

13 Sənin evinə yandırma qurbanları ilə gələcəyəm,
Sənə əhd etdiyim təqdimləri verəcəyəm.
14 Dar gündə dilim bunları bəyan etdi,
Mənim ağzım bu əhdləri söylədi.
15 Kökəldilmiş heyvanları
Sənin üçün yandırma qurbanı verəcəyəm.
Qoçların xoş tüstüsü Sənə sarı qalxacaq,
Təkələri, öküzləri qurban gətirəcəyəm. *Sela*

16 Ey Allahdan qorxanlar, gəlin, dinləyin,

---

[q] **66:6** Çıx. 14:21 [r] **66:6** Yeşua 3:14-17

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Onun mənə nə etdiyini sizə bəyan edim.
17 Ağzımla Onu səslədim,
Dilimlə Onu mədh etdim.
18 Mən qəlbimdə təqsirə yer versəydim,
Xudavənd məni eşitməzdi.
19 Lakin Allah məni dinlədi,
Duamın səsini eşitdi.
20 Alqış olsun Allaha! Duamı rədd etmədi,
Məndən məhəbbətini əsirgəmədi!

Salmo 67

Məzmur 67

Musiqi rəhbəri üçün simli alətlərin müşayiəti ilə oxunan məzmur.
Bir ilahi.

1 Lütf edib, ey Allah, bizə xeyir-dua ver,
Üzün üstümüzə nur saçsın. *Sela*
2 Qoy yer üzündə Sənin yolun,
Bütün millətlər arasında qurtuluşun tanınsın.

3 Ey Allah, Sənə xalqlar şükür etsin,
Qoy Sənə bütün xalqlar şükür etsin.
4 Qoy ümmətlər sevinclə Səni mədh etsin,
Çünki xalqlara insafla hökm edirsən,
Yer üzündəki ümmətlərə yol göstərirsən. *Sela*
5 Ey Allah, Sənə xalqlar şükür etsin,
Qoy Sənə bütün xalqlar şükür etsin.

6 Yer üzü bəhrəsini verib,
Allah, bizim Allahımız bizə bərəkət verib.
7 Allah bizə xeyir-dua verib.
Qoy yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdə olanlar Ondan qorxsun!

Salmo 68

Məzmur 68

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.
Bir ilahi.

1 Allah qalxsın, qoy düşmənlər dağılsın,
Ona nifrət edənlər qarşısından qaçsın,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Pislər çəkilən tüstü kimi dağılsın,
Alovun qarşısında mum kimi ərisin.
Qoy onlar Allahın qarşısında məhv olsun.
3 Salehlər sevinsin,
Allahın hüzurunda fərəhindən coşsun,
Sevinib şad olsun.

4 Allaha ilahi oxuyun, ismini tərənnüm edin,
Buludlar üstünə minənə yol açın.
İsmi Rəbdir, hüzurunda fərəhiniz çağlasın.
5 Öz müqəddəs məskənində olan Allah
Yetimlərin atası,
Dul qadınların müdafiəçisidir.
6 Allah kimsəsizlərə ev qurur,
Əsirləri firavanlığa çıxarır,
Günahkarlar isə quru yurdda yaşayır.

7 [s] Ey Allah, Sən xalqının önündə gedərkən,
Çöllükdə yürüşə çıxarkən *Sela*
8 Sina dağındakı Allahın qarşısında,
Allahın, İsrailin Allahının hüzurunda
Yer lərzəyə gəldi, göydən yağış töküldü.
9 Ey Allah, yaxşıca yağışlar yağdırdın,
Solan torpaqlarını canlandırdın.
10 Xalqın orada məskən saldı.
Ey Allah, xeyirxahlığına görə
Məzlumlar üçün oranı Sən hazırladın.

11 Xudavənd əmr edir,
Bir alay qadın
Belə müjdə paylayır:
12 «Düşmən orduları qaçır!
Padşahları qaçır!
Evdə olanlar
Talan malını paylayırlar.
13 Siz ağıllar arasında yatanda
Qanadları gümüş kimi bərq vuran,
Tükləri isə qızıl kimi parlayan,
Göyərçinə oxşayırsınız».
14 Külli-İxtiyar padşahları elə dağıtdı ki,

---

[s] **68:7-8** Çıx. 19:18; Hak. 5:4-5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Elə bil Salmon dağına göydən qar tökülür.

15 Ey Başan dağı, Allahın dağı,
Ey zirvələri çox olan Başan dağı!
16 Ey zirvələri çox olan dağlar,
Allah məskən salmaq üçün seçdiyi dağa
Niyə qibtə ilə baxırsınız?
Bəli, Rəbb orada əbədi yaşar.

17 Allahın döyüş arabaları var
Minlərlə, saysız-hesabsız.
Xudavənd onlarla birgə
Sinadan müqəddəs məskəninə gəlib.
18 [t] Ya Rəbb Allah, Sən yüksək yerlərə çıxıb məskən saldın,
Əsir etdiyin düşmənləri Özünlə oraya apardın,
Sən bütün insanlardan,
Hətta üsyankarlardan da xərac aldın.

19 Xudavəndə,
Bizi qurtaran Allaha –
Hər gün qayğı yükümüzü çəkənə alqış olsun! *Sela*
20 Allahımız azad edən Allahdır,
Ölümdən qurtaran Xudavənd Rəbdir.

21 Allah düşmənlərin kəlləsini,
Günah içində yaşayanların tüklü təpəsini əzəcək.
22 Xudavənd belə dedi:
«Onları Başandan geri qaytaracağam,
Dənizin dibində olsalar belə,
Oradan geri qaytaracağam.
23 Qoy ayaqların düşmənlərin qanına batsın,
Bundan itlərinin dilləri də pay alıb yalasın».

24 Ey Allah, indi burada o zəfər yürüşün,
Ey Allahım, Padşahım, müqəddəs yerə gəlişin görünür,
25 Öndə ilahi oxuyanlar,
Arxalarından isə çalğıçılar,
Aralarında dəfçalan qızlar gəlir.
26 Ey İsrailin belindən gələnlər, cəmiyyət içində
Allahınız Rəbbə alqış edin.

---

[t] **68:18** Ef. 4:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

27 Qabaqda kiçik Binyamin qəbiləsi gedir,
Ardınca çoxlu Yəhuda başçıları,
Ondan sonra Zevulunun, Naftalinin başçıları gəlir.

28 Ey Allah, qüdrətini,
Bizim üçün işlətdiyin qüvvətini göstər.
29 Yerusəlimdəki məbədinə görə
Sənə padşahlar xərac gətirir.
30 Qamışlıqda yaşayan heyvanları,
Xalqların danaları ilə buğa sürüsünü tənbeh et.
Bu gümüşpərəstləri təpiyinin altına sal,
Davakar xalqları pərən-pərən et.
31 Misirdən Allahın hüzuruna elçilər gələcək,
Kuşlular da Ona əl açacaqlar.

32 Ey dünya ölkələri,
Allaha ilahi söyləyin.
Xudavəndi tərənnüm edin, *Sela*
33 Göylərin, ulu göylərin üstünə minəni,
Güclü səslə gurlayanı dinləyin,
34 Allahın qüdrətini bəyan edin,
Əzəməti İsrail üzərindədir,
Onun qüdrəti göylərdədir!
35 Müqəddəs məkanında olan ey Allah, zəhmlisən!
İsrailin Allahı Öz xalqına qüdrət, qüvvət verir.
Allaha alqış olsun!

Salmo 69

Məzmur 69

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Şoşannim» üstə oxunan məzmuru.

1 Ay Allah, məni qurtar,
Su çıxıb boğazımacan,
2 Dərin bataqlığa batmaqdayam,
Ayaq üstə durmağa yer yoxdur.
Dərin sulara qərq olmuşam,
Sellər məni aparır.
3 Fəryad etməkdən taqətim kəsildi,
Allahı gözləməkdən
Boğazım qurudu, gözümün nuru söndü.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 [u] Boş yerə mənə nifrət edənlər
Başımın tükündən çoxdur.
Haqsız yerə mənə düşmən kəsilənlər,
Məni məhv etmək istəyənlər qüvvətlidir.
Oğurlamadığım şeyləri necə qaytara bilərəm?
5 Ey Allah, ağılsızlıq etdiyimi bilirsən,
Günahlarım Səndən gizli deyil.

6 Ey Ordular Rəbbi Xudavənd, Səni gözləyənlər
Mənə görə qoy utanmasınlar.
Ey İsrailin Allahı, Səni axtaranlar
Mənə görə qoy xəcalət içində qalmasınlar.
7 Sənin uğrunda üzərimə rüsvayçılıq töküldü,
Üzümü xəcalət bürüdü.
8 Qardaşlarıma yad oldum,
Anamın oğullarına özgə sayıldım.
9 [v] [w] Evinin qeyrəti məni yandırıb-yaxdı,
Səni təhqir edənlərin rüsvayçılıq təhqirləri altında qaldım.
10 Oruc tutub ağlamağımı belə,
Mənə rüsvayçılıq saydılar.
11 Mən çula bürünəndə
Onlara söz oldum.
12 Darvazadakı adamlar məndən qeybət edirlər,
Sərxoşların dilinin nəğməsinə çevrildim.

13 Mənsə, ya Rəbb, Sənə dua edirəm.
Ey Allah, münasib gördüyün zaman
Bol məhəbbətinə görə mənə cavab ver,
Çünki qurtuluşuna etibar etmişəm.
14 Məni qurtar, bataqlığa batmayım,
Qoy düşmənlərimdən,
Dərin sulardan xilas olum.
15 Qoy sellər məni aparmasın,
Dərinlik məni udmasın,
Quyu üstümdə ağzını yummasın.
16 Ya Rəbb, mənə cavab ver,
Çünki məhəbbətin yaxşıdır.
17 Üzünü bu bəndəndən gizlətmə,
Tez cavab ver, çünki əzab çəkirəm.
18 Yetiş, canımı azad et,

---

[u] **69:4** Zəb. 35:19; Yəh. 15:25 [v] **69:9** Yəh. 2:17 [w] **69:9** Rom. 15:3

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Məni düşmənlərimdən xilas et.

19 Başıma gələn rüsvayçılığı,
Biabırçılığı, xəcaləti bilirsən,
Bütün yağılarım qarşındadır.
20 Rüsvayçılıq qəlbimi qırdı,
Gör necə biçarəyəm.
Çox axtardım, halıma yanan tapılmadı,
Hey axtardım, təsəlli verən olmadı.
21 [x] Mənə yemək əvəzinə öd verdilər,
Susayanda sirkə içirtdilər.

22 [y] Süfrələri onlar üçün tələ olsun,
Müttəfiqləri üçün tor olsun.
23 Gözlərinə qara gəlsin, görməsinlər,
Belləri onları lərzəyə salsın.
24 Qoy qəzəbin onların üzərinə yağsın,
Qoy hiddətinin qızğınlığı onları tutsun.
25 [z] Düşərgələri viran olsun,
Çadırları boş qalsın.
26 Çünki Sənin vurduğun insanı təqib edirlər,
Yaraladıqlarının dərdini ona qaxınc edirlər.
27 Bu təqsirkarları daha da təqsirkar çıxar,
Səndən bəraət almasınlar.
28 [a] Qoy adları həyat kitabından silinsin,
Salehlərlə yanaşı yazılmasın.

29 Mən məzlumam, dərdliyəm,
Ey Allah, Sənin qurtuluşun məni ucaltsın.
30 Allahın isminə ilahilərlə həmd oxuyacağam,
Onu şükürlərlə ucaldacağam.
31 Mal-qara qurbanından çox
Bu, Rəbbin xoşuna gələcək,
Buynuzlu, dırnaqlı buğadan çox
Bu Ona xoş gələcək.
32 Bunu görən məzlumlar qoy sevinsin,
Ey Allahı axtaranlar, ürəyiniz dirçəlsin.
33 Çünki Rəbb fəqirləri eşidir,
Öz əsir xalqına xor baxmır.

---

[x] **69:21** Mat. 27:48; Mark 15:36; Yəh. 19:28-29 [y] **69:22-23** Rom. 11:9-10
[z] **69:25** Həv. 1:20 [a] **69:28** Çıx. 32:32; Vəhy 3:5; 13:8; 17:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

34 Göy, yer, dənizlər, oradakı canlılar
Qoy Rəbbə həmd oxusunlar.
35 Çünki Allah Sionu qurtaracaq,
O, Yəhuda şəhərlərini bərpa edəcək.
Onun xalqı oranı mülk edib məskən salacaq,
36 Ora qullarının övladlarına irs olaraq qalacaq,
Allahın ismini sevənlər orada sakin olacaq!

Salmo 70

Məzmur 70
(Zəb. 40:13-17)

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun yadasalma məzmuru.

1 Ey Allah, məni xilas et,
Ya Rəbb, dadıma tez çat!
2 Canımın qəsdinə duranlar
Qoy utanıb biabır olsunlar.
Pis günümdən zövq alanlar
Geri qovulub rüsvay olsunlar.
3 «Aha! Aha!» deyənlər
Xəcalət içində çaşıb-qalsınlar.

4 Lakin Səni axtaranlar
Sənə görə qoy şad olub sevinsinlər,
Verdiyin xilası sevənlər
Daim «Qoy ucalsın Allah!» desinlər.
5 Budur, bir məzlum, bir fəqirəm,
Ey Allah, Sən Özünü tez yetir.
Köməyim, xilaskarım Sənsən,
Ya Rəbb, ləngimə!

Salmo 71

Məzmur 71

1 Ya Rəbb, Sənə pənah gətirirəm,
Heç vaxt məni xəcalətdə qoyma.
2 Məni ədalətinlə qurtar, xilas et,
Qulağını mənə sarı döndər, məni azad et.
3 Mənə sığınacaq qaya ol,
Qoy əmrinlə hər vaxt ora girib qurtulum.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Çünki qayam da Sən, qalam da Sənsən.

4 Ey Allahım, şər insanın əlindən,
Haqsızın, zalımın pəncəsindən məni qurtar.
5 Ey Xudavənd, Sən mənim ümidimsən,
Ya Rəbb, gəncliyimdən bəri Sənə güvənmişəm.
6 Doğulduğum gündən bəri dayağımsan,
Məni ana bətnindən dünyaya gətirmisən,
Həmişə Sənə həmd edirəm.

7 Çoxlarına qəribə bir şey oldum,
Amma Sən mənim möhkəm sığınacağım oldun.
8 Sənə həmd etmək dilimdən düşməz,
Daim Sənin izzətini düşünürəm.

9 Yaşa dolanda da məni rədd etmə,
Taqətdən düşəndə də məni tərk etmə.
10 Mənim barəmdə düşmənlərim belə söyləyir,
Məni öldürmək istəyənlər belə məsləhətləşir,
11 Deyirlər ki, Allah onu tərk edib,
Gəlin onu təqib edərək tutaq,
Çünki onu xilas edən yoxdur.

12 Ey Allah, məndən uzaq durma,
Ey Allahım, dadıma tez çat!
13 Qoy məni ittiham edənlər utanıb məhv olsun,
Bədxahlarımı xəcalət, rüsvayçılıq bürüsün.
14 Mənsə hər zaman Sənə ümid bağlayacağam,
Sənə həmd oxuduqca oxuyacağam.
15 Gün boyu salehliyini, qurtuluşunu dilim bəyan edir,
Onun ölçüsünü bilməsəm də.
16 Ey Xudavənd Rəbb, qüdrətinlə dolanıb-gəzəcəyəm,
Sənin, yalnız Sənin salehliyini bəyan edəcəyəm.

17 Ey Allah, gəncliyimdən bəri mənə təlim vermisən,
Sənin xariqələrini indiyədək elan edirəm.
18 Yaşa dolub saçıma dən düşənə qədər
Gələcək nəslə qüvvətini,
Gələcək nəslin hər birinə qüdrətini
Elan edəcəyəm.
Ey Allah, məni tərk etmə.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

19 Ey Allah, salehliyin göylər qədər ucadır,
Böyük işlər görmüsən!
Ey Allah, Sənin kimisi varmı?
20 Sən mənə çoxlu ağır əzablar versən də,
Yenə məni dirçəldirsən,
Yerin dibindən yenə məni çıxarırsan,
21 Hörmətimi artırmaqla
Mənə yenə əmniyyət verirsən.

22 Ey Allahım, sədaqətinə görə
Çəng çalıb Sənə şükür edəcəyəm!
Ey İsrailin Müqəddəsi,
Səni lira ilə tərənnüm edəcəyəm!
23 Dilim, azadlıq verdiyin qəlbim
Mədh oxuyub Səni tərənnüm edəcək,
24 Dilim daim salehliyindən söyləyəcək,
Çünki bədxahlarımın xəcalətdən üzləri qızarıb.

Salmo 72

Məzmur 72

Süleymanın məzmuru.

1 Ey Allah, padşaha ədalət ver,
Şah oğluna salehlik ver.
2 Qoy Sənin xalqına salehliklə,
Məzlumlara ədalətlə hakimlik etsin.
3 Xalqın firavanlığı dağlardan aşsın,
Salehlər təpələri dolaşsın.
4 Padşah xalq arasında olan məzlumları qorusun,
Fəqirləri xilas etsin,
Zalımları əzsin.
5 Nə qədər günəş və ay varsa,
Hər gələn nəsil qoy Səndən qorxsun.
6 Biçilən tarlaya yağış kimi,
Torpağı suvaran gur yağış kimi tökülsün.
7 Bu padşahın ömrü boyu qoy salehlər çiçək açsın,
Göydə ay durduqca qoy firavanlıq artsın.

8 [b] Dənizdən-dənizə qədər,

---

[b] **72:8** Zək. 9:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Fəratdan yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdə hökmranlıq
etsin.
9 Onun qarşısında köçəri xalqlar diz çöksün,
Düşmənləri isə qoy yerə vurulsun.
10 Tarşişin və adaların padşahları ona xərac gətirsin,
Səba və Seva padşahları
ona bəxşiş versin.
11 Qarşısında bütün padşahlar təzim etsin,
Qoy bütün millətlər
ona xidmət etsin!

12 Çünki o imdad deyib çağıran fəqirləri,
Məzlumları, köməksizləri qurtarır.
13 Yoxsula, fəqirə rəhm edir,
Fəqirlərin canlarını azad edir.
14 Onları hədə-qorxudan,
zorakılıqdan qurtarır,
Onun gözündə bunların
qanı qiymətlidir.

15 Yaşasın padşah!
Qoy ona Səba qızılı verilsin,
Qoy onun üçün durmadan dua edilsin,
Hər gün ona xeyir-dua verilsin.
16 Qoy ölkənin zəmiləri bol olsun,
Dağların başında dalğalansın.
Bu ölkə Livan kimi məhsul versin,
Qoy şəhərin əhalisi ot kimi bitsin.
17 Qoy padşahın adı əbədi qalsın,
Günəşin ömrü tək adı var olsun.
Onun vasitəsilə insanlar xeyir-dua alsın,
Onu bütün millətlər bəxtiyar adlandırsın!

18 Alqış olsun Rəbb Allaha, İsrailin Allahına,
Xariqələrin yeganə yaradanına!
19 Onun şərəfli adına əbədi alqış olsun,
Bütün yer üzü Onun izzətinə bürünsün!
Amin! Amin!

20 Yessey oğlu Davudun duaları burada sona çatır.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Üçüncü hissə
73-89-cu məzmurlar

Salmo 73

Məzmur 73

Asəfin məzmuru.

1 Doğrudan da, İsrail üçün,
Ürəyitəmiz olanlar üçün
Allah xeyirxahdır.
2 Amma mənim ayaqlarım az qala büdrəmişdi,
Addımlarım məni yıxmışdı.
3 Pislərin firavanlığını görərkən
Bu məğrurlara həsəd aparırdım.

4 Ölənədək onların ağrıları yoxdur,
Vücudları ətə-cana gəlib.
5 Onlar başqaları kimi dərdə düşməzlər,
Əzab çəkməzlər.
6 Çünki təkəbbür onlar üçün boyunbağı kimidir,
Zorakılıq libas kimi əyinlərini örtür.
7 Köklükdən gözləri dombalıb çıxır,
Qəlblərinin pis məqsədləri aşıb-daşır.
8 Pis niyyətli sözləri ilə insanlara istehza edirlər,
Onlara yuxarıdan baxıb hədə-qorxu gəlirlər.
9 Ağızlarını göylərin əleyhinə açırlar,
Dillərinin sözləri dünyanı gəzib-dolaşır.
10 Ona görə bütün xalq onların tərəfinə keçir,
Sözlərini axıradək su kimi içir.
11 Deyirlər ki, Allah necə xəbər tutacaq?
Haqq-Taala bundan necə xəbərdar olacaq?
12 Belədir pis adamlar,
Daim arxayındırlar, var-dövlət artırırlar.

13 Məgər mən boş yerə qəlbimi təmizləmişdim,
Günahsızlıq içində əllərimi yumuşdum?
14 Həmişə əziyyətə düşürəm,
Hər səhər töhmətə rast gəlirəm.
15 Əgər «qoy mən də belə danışım» deyə düşünsəydim,
Sənin övladlarına xəyanət edərdim.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

16 Bunu anlamaq üçün düşünəndə
Çətin bir iş kimi gözümə durdu.
17 Yalnız Allahın Müqəddəs məkanına girərkən
Onların aqibətini dərk etdim.
18 Doğrudan da, onları sürüşkən yerə qoymusan,
Onları məhvə yuvarlayırsan.
19 Onlar bir anda yox olacaqlar,
Dəhşət içində itib-batacaqlar.
20 Yuxudan ayılanda röyalar unudular,
Ey Xudavənd, Sənin oyanışınla bu adamlar boş sayılacaq.

21 O vaxt könlüm zəhərlənmişdi,
Qəlbim dəlik-deşik olmuşdu.
22 Necə axmaq idim, dərrakəm yox idi,
Qarşında sanki bir heyvan idim.
23 Amma daim Səninlə olmuşam,
Mənim sağ əlimdən tutmusan.
24 Nəsihətinlə mənə yol göstərirsən,
Sonra məni şərəfə çatdıracaqsan.
25 Göylərdə Səndən başqa kimim var?
Yer üzündə də Səndən başqa heç nə istəmirəm.
26 Cismim və ürəyim taqətdən düşsə belə,
Daim, ey Allah, qəlbimin qüvvəti, nəsibimsən.

27 Budur, Səndən uzaq düşənlər məhv olurlar,
Sənə xəyanət edənləri yox edirsən.
28 Mənim üçün Allaha yaxınlaşmaq yaxşıdır,
Xudavənd Rəbbə pənah gətirmişəm,
Ona görə bütün işlərini hamıya çatdıracağam!

Salmo 74

Məzmur 74

Asəfin maskili.

1 Ey Allah, niyə bizi əbədilik tərk etmisən?
Otlağının sürüsünə niyə qəzəbin alovlanıb?
2 Yada sal keçmişdə satın aldığın icmanı,
Özünə xalq etmək üçün azad etdiyin tayfanı,
Həm də məskənin olan Sion dağını.
3 Əbədi viranələrə doğru get,
Müqəddəs yerdə hər şeyi düşmən dağıdıb.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 Səcdəgahının ortasında düşmənlər nərə çəkdilər,
Bu yerə zəfər bayraqlarını keçirtdilər.
5 Sıx meşəni budamaq üçün
Balta qaldıran adamlara bənzəyirlər.
6 Müqəddəs yerin bütün oyma işlərini
Baltalar və çəkiclərlə qırıb tökdülər.
7 Sənin Müqəddəs məkanına od vurdular,
Adının sakin olduğu yeri uçurub murdarladılar.
8 «Bu xalqı biz birgə əzməliyik» deyə düşünərək
Ölkədəki bütün səcdəgahları yandırdılar.

9 Heç bir rəmzimiz görünmür,
Daha peyğəmbərimiz yoxdur.
Kimsə bilmir, biz nə vaxtadək belə qalacağıq.
10 Ey Allah, nə vaxtadək düşmən Səni söyəcək?
Yağı əbədilikmi Sənin adına küfr edəcək?
11 Axı nə üçün əlini geri çəkirsən?
Çıxart qoynundan sağ əlini, onları məhv et.

12 Ey Allah, əzəldən Padşahımsan,
Yer üzünə qurtuluşlar verirsən.
13 [c] Sən dənizi Öz qüdrətinlə böldün,
Dəniz əjdahalarının başlarını əzdin.
14 Sən Livyatanın[d] başlarını əzdin,
Onu çöl heyvanlarına yem etdin.
15 Sən bulaqlar açıb sellər axıtdın,
Həmişəaxar çayları isə qurutdun.
16 Gündüz də Sənindir, gecə də Sənin,
Ayı və günəşi Sən yaratmısan.
17 Sən quru yerin bütün sərhədlərini qoydun,
Həm yayı, həm qışı yaratdın.

18 Ya Rəbb, unutma, düşmən Səni söyür,
Sənin adına axmaq bir xalq küfr edir.
19 Öz qumrunun canını yırtıcılara vermə,
Məzlumlarının həyatını əsla unutma.
20 Özün bizimlə bağladığın əhdə bax!
Zorakılıq yuvaları ölkənin hər zülmət yerinə dolub.
21 Qoyma əzabkeş yenə də rüsvay olsun,
Qoy sənin adına məzlumlar və fəqirlər həmd oxusun.

---

[c] **74:13** Çıx. 14:21 [d] **74:14** *Livyatan* – bu gün bizə məlum olmayan nəhəng su heyvanı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

22 Qalx, ey Allah, mübarizəni apar,
Unutma ki, axmaqlar həmişə Səni söyür.
23 Düşmənlərinin səsini,
Əleyhdarlarının daim yüksələn
vəlvələsini unutma.

Salmo 75

Məzmur 75

Musiqi rəhbəri üçün Asəfin «Al-taşxet» üstə oxunan məzmuru. Bir ilahi.

1 Ey Allah, biz Sənə şükür edirik,
Bizə doğma olan isminə şükür olsun,
Xariqələrin bunu bəyan edir!

2 Allah deyir: «Müəyyən etdiyim zaman
Mən insafla hakimlik edəcəyəm.
3 Yer və üzərindəkilər lərzəyə gələrkən
Onu saxlayıb sütunlarından tutan Mənəm. *Sela*
4 Məğrurlara dedim: “Daha məğrurluq etməyin”,
Pislərə dedim: “Gücünüzü göstərməyin,
5 Buynuz çıxartmayın,
Dikbaş-dikbaş danışmayın”».

6 İnsanı yüksəltmək
Nə şərqdən, nə qərbdən,
nə də çöllərdən gəlir.
7 Hökm verən Allah isə
Həm alçaldır, həm yüksəldir.
8 Rəbb əlində bir cam tutub,
Onu ədviyyatlı, köpüklənən şərabla doldurub.
Şərabından töküb dünyanın
bütün pislərinə paylayacaq,
Onlar da şərabı dibinə qədər
içib-qurtaracaq.

9 Mənsə daim bunu elan edəcəyəm,
Yaqubun Allahına tərənnüm oxuyacağam.
10 Pis adamların buynuzları qırılacaq,
Amma salehlərin qüvvəti artacaq.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 76

Məzmur 76

Musiqi rəhbəri üçün. Asəfin simli alətlərin müşayiəti ilə oxunan məzmuru. Bir ilahi.

1 Allah Yəhudada şöhrətlidir,
İsraildə Onun adı böyükdür.
2 Çardağı Salemdədir,
Məskəni Siondadır.
3 Allah orada alovlu oxları,
Qalxan-qılıncı və bütün silahları qırdı. *Sela*

4 Ey Allah, şərəfli Sənsən,
Ulu dağlardan da əzəmətlisən!
5 Cəsur ürəklilər talan oldu,
Ölüm yuxusuna daldı,
Bütün cəngavərlərin əlləri sustaldı.
6 Ey Yaqubun Allahı, Sənin məzəmmətindən
Arabaçılar və atlar uyumuş qaldı.

7 Sən zəhmlisən, Sən!
Qəzəblənəndə qarşında kim dura bilər?
8 Öz hökmünü göylərdən elan etdin,
Yer vahimələndi və səsini kəsdi.
9 Onda, ey Allah, hökm çıxarmaq üçün,
Dünyadakı məzlumların hamısını qurtarmaq üçün qalxdın. *Sela*

10 Qəzəbli insanlar belə, Sənə şükür edir,
Qəzəbdən qurtulanları Özünə bağlayırsan.

11 Allahınız Rəbbə əhd edin və yerinə yetirin,
Ey bütün ətraf xalqlar, o Zəhmli Olana xərac gətirin.
12 O, hökmdarların nəfəsini kəsər,
Dünya padşahlarını vahimələndirər.

Salmo 77

Məzmur 77

Musiqi rəhbəri Yedutun üçün. Asəfin məzmuru.

1 Allahı səsləyirəm, fəryad edirəm,
Allahı səsləyirəm, O məni dinlər.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Dar günümdə Xudavəndi axtarıram,
Bütün gecə durmadan,
Könlüm ovunmadan Ona əl açmışam.
3 Allahı yada salarkən təlaşa düşürəm,
Dərindən fikirləşəndə ruhdan düşürəm. *Sela*

4 Qoymursan gözlərimi yumum,
Üzgünlükdən danışa bilmirəm.
5 Düşünürəm keçən günləri,
Ötən dövranı, illəri.
6 Oxuduğum ilahi gecələr yadıma düşür,
Ürəyimdə düşünəndə könlüm məndən soruşur:
7 «Xudavənd məni əbədilikmi tərk edib?
Bir daha məndən razı qalmayacaqmı?
8 Məhəbbəti həmişəlik qurtardımı?
Vədi nəsildən-nəslə qədər sona çatdımı?
9 Allah rəhm etməyi unudubmu,
Mərhəmətinin yerini qəzəb tutdumu?» *Sela*

10 Dedim: «Bu mənim üçün bəladır,
Haqq-Taala daha gücünü göstərmir».

11 Ya Rəbb, Sənin əməllərini yada salıram,
Bəli, xatırlayıram, ta qədimdən xariqələr göstərmisən.
12 Sənin bütün işlərini dərindən düşünürəm,
Əməllərin barədə xəyala dalıram.
13 Allahın yolu müqəddəsdir.
Allah kimi böyük hansı allah var?
14 Xariqələr yaradan Allah Sənsən,
Xalqlar arasında qüdrətini göstərmisən.
15 Əl uzadıb xalqını,
Yaqub, Yusif övladlarını azad etmisən. *Sela*

16 Ey Allah, sular Səni gördü,
Səni görən sular qorxdu,
Hətta ümmanlar lərzəyə gəldi.
17 Buludlar yağışa döndü,
Göylərdən gurultular eşidildi,
Hər tərəfə oxların töküldü.
18 Qasırğanın içindən ildırım çaxdı,
Şimşəklər yer üzünə işıq saçdı,
Yer lərzəyə gəlib sarsıldı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

19 Sən dənizdə, ümman sularda yol açdın,
Amma ayaq izlərin məlum olmadı.
20 Sən Musa və Harunun əli ilə
Xalqını bir sürü kimi aparmışdın.

Salmo 78

Məzmur 78

Asəfin maskili.

1 Ey xalqım, təlimimi dinləyin,
Dilimdən çıxan sözləri eşidin.
2 [e] Ağzımı bu məsəllə açıb
Keçmişdəki müəmmaları bəyan edəcəyəm.
3 Bunları eşitmişik, bilirik,
Bizə atalarımız nəql edib.
4 Bunu onların nəvələrindən gizlətməyəcəyik;
Rəbbin həmdə layiq işlərini,
Onun qüdrətini, etdiyi xariqələri
Gələcək nəsillərə söyləyəcəyik.

5 Rəbb öyüd vermək üçün Yaqub nəslinə –
İsrailə bir təlim qoydu.
Ata-babalarımıza əmr etdi ki,
Bu təlimi övladlarına öyrətsin.
6 Qoy gələcək nəsil də bilsin,
Gələcəkdə doğulacaq övladlar da
Balalarına bu təlimi verə bilsin.
7 Qoy ümidlərini Allaha bağlasınlar,
Allahın işlərini unutmasınlar,
Əmrlərini yerinə yetirsinlər.
8 Qoy ata-babaları kimi olmasınlar,
Çünki onlar dikbaş, üsyankar bir nəsil idi.
Allaha ürəkləri dönük,
Könülləri vəfasız idi.

9 Efrayim övladları ox-kamanla silahlandılar,
Amma döyüş günü tez geriyə qayıtdılar.
10 Allahın əhdini pozanlar belə etdilər,
Sənin qanunlarınla yaşamaq istəmədilər.

---

[e] **78:2** Mat. 13:35

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

11 Allahın işlərini,
Göstərdiyi xariqələrini unutdular.
12 [f] Allah Misir torpağında, Soan bölgəsində,
Ata-babalarının gözləri önündə xariqələr göstərmişdi.
13 [g] Dənizi yarıb onları keçirmişdi,
Suları divar kimi saxlamışdı.
14 [h] Onlara gündüz buludla,
Bütün gecə şəfəq saçan alovla yol göstərmişdi.
15 [i] Çöldə qayaları yarmışdı,
İçsinlər deyə ümman kimi bol su çıxarmışdı.
16 Qayadan suları sel kimi çıxarmışdı,
Bu suları çaylar kimi axıtmışdı.

17 Amma onlar günah etməyi davam etdirdilər,
Səhrada Haqq-Taalaya qarşı üsyankar oldular.
18 [j] İştahaları artdı, yemək tələb etdilər,
Ürəklərində Allahı sınağa çəkdilər.
19 Allahın əleyhinə belə danışdılar:
«Məgər Allah çöldə süfrə qura bilər?
20 Nə olsun qayaya vuranda sular axdı,
Sellər aşıb-daşdı.
Görəsən O, çörək verə bilərmi?
Xalqına ət verə bilərmi?»

21 Rəbb bunu eşidərkən qəzəbləndi,
Yaquba qarşı alovunu yerə tökdü,
İsrailə qarşı hiddəti artdı.
22 Çünki onlar Allaha inanmırdılar,
Onun qurtuluşuna arxalanmırdılar.
23 Bununla belə, uca səmaya əmr etdi,
Göylərin qapılarını açdırdı.
24 [k] Onlara yemək üçün manna yağdırdı,
Göylərin taxılını verdi.
25 İnsan mələklərin çörəyindən yedi,
Onlara doyunca yemək verildi.
26 Göylərdə şərq küləyini əsdirdi,
Qüdrəti ilə cənub küləyini gətirdi.
27 Başlarına toz kimi ət yağdırdı,

---

[f] **78:12** Çıx. 7:8–12:32 [g] **78:13** Çıx. 14:21-22 [h] **78:14** Çıx. 13:21-22
[i] **78:15-16** Çıx. 17:1-7; Say. 20:2-13 [j] **78:18-31** Çıx. 16:2-15; Say. 11:4-23,31-35
[k] **78:24** Yəh. 6:31

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Onlara dənizdəki qum qədər quşlar göndərdi.
28 Düşərgələrinin ortasına,
Qaldıqları yerin ətrafına səpələdi.
29 Onlar doyunca, çox yedi,
İştahaları çəkən şeyləri onlara verdi.
30 Lakin iştahaları qurtarmamış,
Yemək ağızlarında olarkən
31 Allah onlara qarşı hiddətini artırdı,
Ətli-canlılarını qırdı,
İsrail igidlərini vurub yerə sərdi.

32 Bununla belə, günahlarını davam etdirdilər,
Onun xariqələrinə inanmadılar.
33 Buna görə də günlərini puç etdi,
Dəhşətlə ömürlərini sona yetirdi.
34 Ölənləri görüb Allahı axtardılar,
Geri dönüb Allahı səylə aradılar.
35 Yadlarına düşdü ki, Allah onların Qayası idi,
Allah-Taala onların Satınalanı idi.
36 Lakin ağızları ilə Ona yaltaqlanırdılar,
Dilləri ilə Ona yalan danışırdılar.
37 [l] Qəlblərində Ona qarşı dönük olmuşdular,-
Əhdinə vəfasız çıxmışdılar.
38 Allah isə rəhmlidir, günahı bağışlayır,
Günahkarı yox etmir.
Dəfələrlə qəzəbini saxlayır,
Hiddətini tamamilə oyanmağa qoymayır.
39 Yada saldı ki, onlar yalnız bəşərdir,
Onlar əsən, geri dönməyən küləyə bənzəyir.
40 Neçə dəfə səhrada Ona qarşı üsyankar oldular,
Neçə dəfə çöllükdə Onu kədərləndirdilər!
41 Allahı dönə-dönə sınadılar,
İsrailin Müqəddəsinin xətrinə dəydilər.
42 Xatırlamadılar Onun qüdrətini,
Düşməndən azad etdiyi günü,
43 Misirdə göstərdiyi əlamətləri,
Soan bölgəsində göstərdiyi möcüzələri.
44 [m] Misirlilər sulardan içə bilməsinlər deyə
Suları qana döndərib çaylardan axıtmışdı.

---

[l] **78:37** Həv. 8:21 [m] **78:44** Çıx. 7:17-21; Vəhy 16:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

45 [n] [j] Onları göndərdiyi mozalanlara yem etmişdi,
Göndərdiyi qurbağalar ölkələrini xarabaya çevirmişdi.
46 [p] Əkinlərini tırtıllara,
Zəhmətlərinin bəhərini çəyirtkələrə vermişdi.
47 [q] Üzümlərini dolu ilə,
Firon ənciri ağaclarını şaxta ilə məhv etmişdi.
48 Naxırlarını dolu ilə,
Sürülərini şimşəklə qırmışdı.
49 Onların üzərinə qızğın qəzəbini,
Hirsini, hiddətini, dərdləri,
Bir qoşun ölüm mələklərini tökmüşdü.
50 Qızğın qəzəbinə yol açmışdı,
Əsirgəmədən canlarına ölüm vermişdi,
Həyatlarına bəla gətirmişdi.
51 [r] Hər Misirlinin ilk oğlunu,
Ham nəslindən hər kişinin belindən gələn ilk oğlunu qırmışdı.
52 [s] Öz xalqını isə qoyun kimi oradan çıxarmışdı,
Çöldən onları sürü kimi aparmışdı.
53 [t] Onları qorxudan uzaq, asayiş içində aparmışdı,
Düşmənləri isə dənizdə qərq olmuşdu.
54 [u] Onları Öz müqəddəs torpağına,
Sağ əli ilə aldığı dağlar diyarına gətirdi.
55 [v] Onların qarşısından başqa millətləri qovdu,
Torpaqlarını da İsrail qəbilələrinə mülk olaraq payladı,
Yaşamaq üçün yurd-yuvalarını onlara verdi.

56 [w] Lakin onlar Allah-Taalanı sınadılar,
Ona qarşı üsyankar oldular,
Göstərişlərinə əməl etmədilər.
57 Ataları kimi dönüklük və xəyanət etdilər,
Xarab kamandan atılan ox kimi əyri getdilər.
58 Onu səcdəgahları ilə qəzəbləndirdilər,
Onu yonma bütləri ilə qısqandırdılar.
59 Bunları eşidən Allah çox hiddətləndi,
İsraili tamamilə rədd etdi.
60 [x] İnsanlar arasında qaldığı çadırını,
Şilodakı məskənini tərk etdi.

---

[n] **78:45** Çıx. 8:20-24 [j] **78:45** Çıx. 8:1-6 [p] **78:46** Çıx. 10:12-15 [q] **78:47-48** Çıx. 9:22-25
[r] **78:51** Çıx. 12:29 [s] **78:52** Çıx. 13:17-22 [t] **78:53** Çıx. 14:26-28 [u] **78:54** Çıx. 15:17; Yeşua 3:15-17 [v] **78:55** Yeşua 11:16-23 [w] **78:56** Hak. 2:11-15 [x] **78:60** Yeşua 18:1; Yer. 7:12-14; 26:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

61 [y] Qüdrətini[z] əsarətə,
Şərəfini düşmən əlinə təslim etdi.
62 Öz xalqını qılıncdan keçirtdi,
Öz irsini qəzəbinə düçar etdi.
63 İgidləri alov uddu,
Nişanlı qızlara toy çalınmadı.
64 Kahinləri qılınclarla qırıldı,
Arvadları dul qaldı, gözlərinin yaşı qurudu.

65 O zaman Xudavənd yuxulu insan kimi oyandı,
Sanki şərabın təsirindən ayılan bir pəhləvandır.
66 Düşmənlərini vuraraq geri atdı,
Əbədi olaraq onları rüsvay etdi.
67 Yusifin nəslini rədd etdi,
Efrayim qəbiləsini seçmədi.
68 Yəhuda qəbiləsini,
Sevdiyi Sion dağını seçdi.
69 Öz Müqəddəs məkanını səma kimi,
Əbədi qurduğu dünya kimi tikdi.
70 [a] Çoban olan qulu Davudu seçdi,
Onu qoyun ağıllarından götürdü.
71 Əmlik quzuların qayğısına qalanı gətirdi,
Xalqı Yaqub nəslinin və Öz irsi İsrailin çobanı etdi.
72 Davud onları kamil ürəklə otardı,
Əlindən gələn məharətlə onları irəli apardı.

Salmo 79

Məzmur 79

Asəfin məzmuru.

1 [b] Ey Allah, millətlər Sənin mülkünə giriblər,
Müqəddəs məbədini murdar ediblər,
Yerusəlimi viranəliyə çeviriblər.
2 Qullarının cəsədini göydəki quşlara yem ediblər,
Möminlərinin ətini yerdəki heyvanlara veriblər.
3 Yerusəlimin hər tərəfində onların qanı axıdılıb,
Onları dəfn edən yoxdur.

---

[y] **78:61** 1Şam. 4:4-22 [z] **78:61** *Qüdrət, şərəf* – Əhd sandığının rəmzi. Bax: 1Şam. 4-cü fəsil.
[a] **78:70-71** 1Şam. 16:11-12; 2Şam. 7:8; 1Saln. 17:7 [b] **79:1** 2Pad. 25:8-10; 2Saln. 36:17-19; Yer. 52:12-14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 Qonşularımızın tənə hədəfinə döndük,
Ətrafdakılarımız tərəfindən ələ salınıb lağ edildik.

5 Ya Rəbb, nə vaxtacan,
Yoxsa əbədilikmi bu qəzəbindən dönməyəcəksən,
Qısqanclıqdan od tutub yanacaqsan?
6 [c] Səni tanımayan millətlərin,
İsmini çağırmayan ölkələrin üstünə hiddətini tök.
7 Çünki onlar Yaqub nəslinin başını yeyiblər,
Yurd-yuvasını viranəyə çeviriblər.

8 Ata-babalarımızın günahını boynumuza qoyma,
Nə qədər alçalmışıq, mərhəmətini bizə tez göstər.
9 Ey bizi qurtaran Allah,
İsmin şərəfinə Sən bizə yardım et,
Günahlarımızı kəffarə edərək
İsmin naminə Sən bizi xilas et.
10 Niyə millətlər «Hanı onların Allahı?» desinlər?
Qullarının tökülən qan qisasının alınmasını
Qoy gözümüz görsün, millətlər də bilsinlər.

11 Qoy əsirlərin ah-naləsi hüzuruna çatsın,
Ölümə aparılanları böyük qüdrətinlə qoru.
12 Ey Xudavənd, Sənə tənə vuran bizim qonşuların
Tənələrini yeddi qat artıq kökslərinə qaytar.
13 Biz Sənin xalqın, otlağının sürüsüyük,
Əbədilik Sənə şükür edərik,
Nəsildən-nəslə qədər həmdlərini bəyan edərik!

Salmo 80

Məzmur 80

Musiqi rəhbəri üçün. Asəfin «Şoşannim» üstə oxunan şəhadət məzmuru.

1 [d] Ey İsrailin Çobanı,
Yusif nəslinə sürü kimi Baxan, qulaq as!
Ey keruvlar üstündə Oturan, nurunu saç!
2 Efrayim, Binyamin, Menaşşe qəbilələrinin önündə
Qoy qüvvətin oyansın, gəl, bizi qurtar!
3 Ey Allah, bizi əvvəlki halımıza qaytar,

---

[c] **79:6-7** Yer. 10:25 [d] **80:1** Çıx. 25:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Üzündən nur saçıb bizi qurtar!

4 Ya Rəbb, ey Ordular Allahı, nə vaxtacan
Xalqının duasından qəzəblənəcəksən?
5 Onlara çörək yerinə göz yaşı yedirdin,
Onlara bolluca göz yaşı içirdin.
6 Qonşularımızla bizi çəkişməyə vadar etdin,
Düşmən bizi ələ salıb gülür.

7 Ey Ordular Allahı, bizi əvvəlki
halımıza qaytar,
Üzündən nur saçıb bizi qurtar!

8 Misirdən tənək fidanı gətirərək
Qovduğun millətlərin torpağında əkdin.
9 Bunun üçün sahə hazırlamışdın,
Tənək rişələnib ölkəni bürüdü.
10 Budaqları dağlara,
Böyük sidr ağaclarına kölgə saldı.
11 Dənizə qədər qol-budaq atdı,
Zoğ atıb Fərat çayına çatdı.
12 Bəs niyə ətrafdakı hasarını uçurdun?
Budur, yoldan keçən hər kəs
məhsullarını qoparır,
13 Tənəyi meşənin qabanları korlayır,
Onu çöl heyvanları çeynəyir.

14 Ey Ordular Allahı, dön, göydən bax,
Bu tənəyi gör, qayğısına qal.
15 Axı bu fidanı sağ əlinlə əkmisən,
Kökünə[e] qüvvət vermisən.
16 Tənəyini kəsib yandıranlar
Qəzəbli məzəmmətinlə qoy yox olsunlar!
17 Sənin əlin, sağ əlin Öz seçdiyin adamı –
Qüvvət verdiyin bəşər oğlunu qorusun.
18 Qoy Səndən dönüb ayrılmayaq,
Bizi elə yaşat ki, ismini çağıraq.

19 Ya Rəbb, ey Ordular Allahı, bizi əvvəlki halımıza qaytar,
Üzündən nur saçıb bizi qurtar!

---

[e] **80:15** *Kökünə* – yaxud *oğula*.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 81

Məzmur 81

Musiqi rəhbəri üçün. Asəfin «Gittit» üstə oxunan məzmuru.

1 Qüvvətimiz olan Allahı mədh edin,
Yaqubun Allahına cuşa gəlib nida edin!
2 İlahi oxuyun,
Dəfi, xoş avazlı liranı və çəngi çalın.
3 [f] Təzə Ay mərasimində, ay bədirlənəndə,
Bizim bayram günündə
Şeypur çalın!
4 Çünki bu, İsrail üçün verilən qaydadır,
Yaqubun Allahının hökmüdür.
5 O, Misir əleyhinə çıxanda
Yusif nəslinə belə bir öyüd verib.

Naməlum bir səs eşitdim:
6 «Onun çiyinlərini bu yükdən qurtarıram,
Qoy əlləri bu ağır səbətdən azad olsun.
7 [g] Dar günündə Məni çağırdın,
Mən də səni qurtardım.
Gurlayaraq tufan içindən sənə cavab verdim,
Meriva sularında səni sınadım. *Sela*

8 Ey xalqım, dinlə, xəbərdarlıq edirəm,
Ey İsrail, kaş ki Məni dinləyəydin!
9 [h] Aranızda özgə allah olmasın,
Yad allaha kimsə səcdə qılmasın.
10 Rəbb Allahınız Mənəm,
Mən sizi Misir torpağından buraya gətirmişəm.
Ağzını yaxşı aç,
Doyunca yemək verirəm.

11 Lakin xalqım səsimi eşitmədi,
İsrail nəsli Məni istəmədi.
12 Onların inadkar qəlblərinə izin verdim ki,
Necə istəyirlər, elə gəzsinlər.
13 Kaş ki xalqım Mənə qulaq asaydı,
İsrail nəsli Mənim yolumla gedəydi!
14 Bir anda düşmənlərini yerə sərərdim,

---

[f] **81:3** Say. 10:10 [g] **81:7** Çıx. 17:7; Say. 20:13 [h] **81:9** Çıx. 20:2-3; Qanun. 5:6-7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Əlimi yağılarının üstünə qaldırardım.
15 Mən Rəbbə nifrət edənlər Mənə boyun əyərdi,
Əbədi olaraq vaxtları belə keçərdi.
16 Sizə taxılın əlasını yedirərdim,
Sizi qayadan axan balla bəsləyərdim».

Salmo 82

Məzmur 82

Asəfin məzmuru.

1 Allah Öz toplantısında durub,
Hökmünü verərək allahlar arasında deyir:
2 «Nə vaxtadək nahaq hökm verəcəksiniz,
Pislərə tərəfkeşlik edəcəksiniz? *Sela*
3 Yoxsulun və yetimin işinə ədalətlə baxın,
Məzlumun və fəqirin haqqını verin.
4 Yoxsul və möhtacları qurtarın,
Pislərin əlindən onları azad edin.

5 Nə bilirsiniz, nə də ki anlayırsınız!
Yerin təməlləri sarsılır, qaranlıqda dolanırsınız.
6 [i] Demişəm: "Siz allahlarsınız,
Hər biriniz Haqq-Taala övladlarısınız".
7 Lakin insan kimi öləcəksiniz,
Adi bir hökmdar kimi torpağa düşəcəksiniz».
8 Ey Allah, qalx, dünyaya hakim ol,
Çünki bütün millətlərə Sən sahib olacaqsan!

Salmo 83

Məzmur 83

Bir ilahi.

Asəfin məzmuru.

1 Ey Allah, susub səssiz durma!
Ey Allah, sakit olma!
2 Budur, düşmənlər qiyamət qoparır,
Sənə nifrət edənlər Sənin əleyhinə qalxır.
3 Xalqına qarşı fənd işlədirlər,

---

[i] **82:6** Yəh. 10:34

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sənin qoruduqlarına qarşı birgə qərara gəlirlər.
4 Deyirlər: «Gəlin, onları millət olmasın deyə məhv edək,
İsrailin adı xatırlanmasın deyə onları yox edək».
5 Ürəkləri bir olaraq qərara gəliblər,
Sənə qarşı bunlar əhd ediblər:
6 Edomlular, İsmaillilər,
Moavlılar, Həcərlilər,
7 Geval, Ammon, Amaleq,
Filişt və Sur əhalisi.
8 Aşşur da onlara qoşulub,
Lutun övladlarına kömək edir. *Sela*

9 [j] [k] Başlarına gətir Midyanlılara etdiklərini,
Qişon vadisində Sisranın, Yavinin başına gətirdiklərini.
10 Onlar En-Dorda həlak oldular,
Torpaq üçün peyin oldular.
11 [l] Əsilzadələrini Orev və Zeev kimi et,
Bütün ağalarını Zevah və Salmunna kimi et.
12 Onlar demişdilər:
«Allahın otlaqlarına sahib olaq».

13 Ey Allahım, onları sovrulan toza,
Küləyin süpürdüyü saman qırıntısına çevir.
14 Meşəni yandıran od kimi,
Dağları alışdıran alov kimi
15 Onları tufanınla qov,
Qasırğanla dəhşətə sal.
16 Ya Rəbb, onların üzünü xəcalətə bürü,
Qoy Sənin ismini axtarsınlar.
17 Əbədilik utanaraq vəlvələyə düşsünlər,
Rüsvay olub yox olsunlar.
18 Bilsinlər ki, Sənin ismin Rəbdir,
Bütün yer üzündə ancaq Sən Haqq-Taalasan!

Salmo 84

Məzmur 84

Musiqi rəhbəri üçün. Qorah övladlarının «Gittit» üstə oxunan məzmuru.

1 Ey Ordular Rəbbi, məskənin nə qədər əzizdir,

---

[j] **83:9** Hak. 7:1-23 [k] **83:9** Hak. 4:6-22 [l] **83:11** Hak. 7:25; 8:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Qəlbim Rəbbin həyətinin həsrətindədir,
Könlüm, cismim var olan Allaha mədh oxuyur.
3 Ey Ordular Rəbbi, Padşahım, Allahım,
Qurbangahının yaxınında sərçələr yurd salar,
Qaranquş bala çıxartmaq üçün yuva qurar.
4 Nə bəxtiyardır evində yaşayanlar,
Daim Sənə həmd oxuyanlar! *Sela*

5 Nə bəxtiyardır Səndən qüvvət alanlar,
Qəlbində Sionu ziyarət etməyi arzulayanlar!
6 Baka[m] vadisindən keçərkən
Onlara çağlayan bulaqlar görünər,
İlk yağışdan ora gölməçələrə bürünər.
7 Bu adamlar getdikcə qüvvət alarlar,
Sionda Allahın hüzurunda olarlar.

8 Ya Rəbb, ey Ordular Allahı, duamı dinlə,
Ey Yaqubun Allahı, qulaq as! *Sela*
9 Ey Allah, bizə sipər olana bax,
Məsh etdiyinin üzünə bax!

10 Sənin həyətində keçən bir günüm
Başqa yerdə keçən min günümdən yaxşıdır.
Allahımın evinin keşiyində dayanmağım
Pislərin çadırında rahat ömür sürməkdən yaxşıdır.
11 Axı Rəbb Allah günəşdir, sipərdir,
Rəbb lütf və şərəf verir,
Xeyirxahlığını düz yolla gedənlərdən əsirgəmir.
12 Ey Ordular Rəbbi, Sənə güvənən nə bəxtiyardır!

Salmo 85

Məzmur 85

Musiqi rəhbəri üçün. Qorah övladlarının məzmuru.

1 Ya Rəbb, ölkədən razı qaldın,
Yaqub nəslini bəxtəvər günlərə qaytardın.
2 Xalqının təqsirlərini bağışladın,
Bütün günahlarını əfv etdin. *Sela*
3 Sən bütün hirsini uddun,

---

[m] **84:6** *Baka* – ibrani dilində *ağlama.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qızğın qəzəbini yatırdın.

4 Ey bizi qurtaran Allah,
Bizə bəxtəvər günlərimizi qaytar.
Bizə qarşı hiddətindən əl çək.
5 Əbədilikmi bizə acığın tutacaq?
Qəzəbin nəsildən-nəslə qədərmi uzanacaq?
6 Xalqın Səndən sevinc alsın deyə
Bizi yenə dirçəltməyəcəksənmi?
7 Ya Rəbb, bizə məhəbbətini göstər,
Bizi xilas et.

8 Rəbb Allah nə söyləsə, dinləyirəm.
Sözləri xalqına, möminlərinə sülh bəyan edər ki,
Onlar öz cəhalətlərinə dönməsinlər.
9 Bəli, Rəbb Ondan qorxanları qurtarmaq üçün,
Ehtişamını ölkəmizdə saxlamaq üçün yaxınlaşır!

10 Məhəbbətlə həqiqət bir-birinə qovuşacaq,
Salehliklə əmin-amanlıq bir-biri ilə öpüşəcək.
11 Həqiqət yerdə bitib-göyərəcək,
Ədalət göylərdən baxacaq.
12 Bəli, Rəbb ən yaxşı şeyləri göndərəcək,
Torpağımız bol məhsul verəcək.
13 Ədalət Rəbbin önündə addımlayar,
Qədəmləri üçün cığır salar.

Salmo 86

Məzmur 86

Davudun duası.

1 Ya Rəbb, mənə qulaq asıb cavab ver,
Çünki mən məzlumam, fəqirəm.
2 Möminəm, Sən Özün məni qoru,
Ey Allahım, Sənə güvənən bəndəni qurtar.
3 Rəhm et mənə, ey Xudavənd,
Çünki bütün gün Səni səsləyirəm!
4 Bu bəndənin qəlbini sevindir,
Ey Xudavənd, Sənə ürəyimi təqdim edirəm.
5 Çünki Sən, ey Xudavənd, xeyirxahsan, bağışlayan Sənsən,
Səni səsləyənlərin hamısı üçün məhəbbətin boldur.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 Ya Rəbb, duamı dinlə,
Yalvarışlarımın səsinə qulaq as.
7 Dar gündə Səni səsləyirəm,
Bilirəm ki, mənə cavab verərsən.

8 Ey Xudavənd, allahlar arasında Sənin kimisi yoxdur,
Əməllərin kimi əməl yoxdur.
9 [n] Ey Xudavənd, yaratdığın millətlərin hamısı hüzuruna gələcək,
Sənin ismini izzətləndirərək səcdə edəcək.
10 Çünki əzəmətli, xariqələr yaradan Sənsən,
Yeganə Allah Sənsən!

11 Ya Rəbb, mənə yolunu göstər,
Sənin həqiqətinlə addımlayım. Qəlbimi səmimi et,
Qoy Sənin ismindən qorxum.
12 Ey Xudavənd Allahım, bütün qəlbimlə Sənə şükür edəcəyəm,
Daim ismini izzətləndirəcəyəm.
13 Çünki mənə olan məhəbbətin böyükdür,
Canımı ölülər diyarına enməkdən qurtardın.

14 Ey Allah, lovğalar əleyhimə qalxır,
Bir dəstə zalım canımı almaq üçün məni axtarır,
Səni qarşılarında görmür.
15 [j] Ey Xudavənd, Sən rəhmli, lütfkar Allahsan,
Hədsiz səbirlisən, məhəbbətin və sədaqətin boldur.
16 Sən mənə baxıb rəhm et,
Bu bəndənə Öz gücündən ver, Kənizinin oğlunu xilas et.
17 Xeyirxahlığından mənə bir əlamət göstər,
Qoy mənə nifrət edənlər görüb utansınlar.
Çünki, ya Rəbb, mənə kömək edirsən,
Könlümə təsəlli verirsən.

Salmo 87

Məzmur 87

Qorah övladlarının məzmuru. Bir ilahi.

1 Müqəddəs dağlar
Rəbbin şəhərinin təməlidir,

---

[n] **86:9** Vəhy 15:3-4 [j] **86:15** Çıx. 34:6; Say. 14:18; Neh. 9:17; Zəb. 103:8; 145:8; Yoel 2:13; Yun. 4:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Yaqubun bütün məskənlərindən çox
Sionun darvazaları Ona əzizdir.
3 Ey Allahın şəhəri,
Haqqında bu şanlı sözləri deyirlər: *Sela*

4 «Məni tanıyanların içindən
Rahavın,[p] Babilin adını çəkəcəyəm.
Həm də Filişt, Sur, Kuş barədə
Deyiləcək: “Bunlar da bu yerdə doğulub”.

5 Bəli, Sion barədə deyiləcək:
“Onların hamısı bu yerdə doğulub,
Haqq-Taala buranı sarsılmaz edəcək”.
6 Rəbb xalqları siyahıda qeyd edəndə yazacaq:
“Bunlar bu yerdə doğulub”. *Sela*

7 Oxuyanlar, rəqs edənlər belə deyəcəklər:
“Səndə mənim üçün hər cür çeşmə var”».

Salmo 88

Məzmur 88

Bir ilahi.

Qorah övladlarının məzmuru.

Musiqi rəhbəri üçün Ezrahlı Hemanın «Maxalat leannot» üstə oxunan maskili.

1 Ya Rəbb, ey məni qurtaran Allah,
Gecə-gündüz Sənə yalvarıram!
2 Qoy duam Sənə çatsın,
Qulaq as naləmə.

3 Bəlalardan canım boğazıma gəldi,
Həyatım ölülər diyarına yaxınlaşır.
4 Qəbirə düşənlərin içində sayılıram,
Sanki məndə taqət qalmayıb.
5 Elə bil ölülər içinə düşmüşəm,
Yaddaşından silinmişəm,
Köməyindən əlimi üzmüşəm,
Məzarda yatan meyitlər kimiyəm.
6 Məni dərin qəbirə,

---

p **87:4** *Rahav* – Misirin rəmzi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Dərin, qaranlıq bir yerə saldın.
7 Qəzəbin üstümə gəldi,
Təlatümün tamamilə məni əzdi. *Sela*

8 Tanışlarımı məndən uzaqlaşdırdın,
Onlarda mənə qarşı ikrah yaratdın.
Qapalı qalmışam, çıxa bilmirəm,
9 Bu zülmümdən gözlərimin nuru sönür.
Ya Rəbb, hər gün Səni çağırıram,
Sənə əl açıram.

10 Xariqələrini ölülərəmi göstərəcəksən?
Kölgələrmi qalxıb Sənə şükür edəcək? *Sela*
11 Məhəbbətin məzardamı,
Sədaqətin Həlak yerindəmi bəyan olunacaq?
12 Xariqələrin qaranlıqdamı,
Ədalətin unudulma diyarındamı tanınacaq?

13 Mən isə, ya Rəbb, Səni imdada çağırıram,
Duam hər səhər hüzuruna qalxır.
14 Ya Rəbb, niyə məni rədd edirsən?
Niyə məndən üzünü gizlədirsən?
15 Mən uşaqlıqdan məzlumam, ölümcül haldayam,
Göstərdiyin dəhşətlərdən çarəsiz qalmışam.
16 Qəzəbin üzərimdən basır,
Verdiyin vahimələrdən məhv oluram.
17 Bunlar sel kimi məni dövrəyə salır,
Bunlar birgə həmişə başımın üstünü alır.
18 Yarımı, yoldaşımı məndən uzaqlaşdırmısan,
Yalnız qaranlıqla həmdəm olmuşam.

Salmo 89

Məzmur 89

[q] Ezrahlı Etanın maskili.

1 Ya Rəbb, daim məhəbbətindən nəğmə oxuyacağam,
Sənin sədaqətini dilim hər nəslə deyəcək.
2 Deyirəm ki, məhəbbətin əbədiyaşardır,

---

[q] **89 başlıq** 1Pad. 4:31

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sədaqətin göylər qədər sarsılmazdır.
3 Dedin: «Öz seçdiyimlə əhd kəsmişəm,
Qulum Davud üçün belə and içmişəm:
4 [r] “Mən nəslini əbədi sarsılmaz edəcəyəm,
Sülaləni taxtında sonsuzadək yaşadacağam”». *Sela*

5 Ya Rəbb, göylər Sənin xariqələrinə şükür etsin,
Müqəddəslər camaatı arasında sədaqətinə həmd edilsin.
6 Göydə Rəbbin tayı-bərabəri varmı?
İlahi varlıqlar arasında Rəbbin bənzəri varmı?
7 Müqəddəslər məclisində Allah çox zəhmlidir,
Ətrafında olanların hamısından O heybətlidir.
8 Ya Rəbb, Ordular Allahı, Sənin tək qüdrətli varmı?
Səni sədaqətin bürüyüb.
9 Sən qabaran dənizə hökm edirsən,
Aşıb-daşan dalğaları yatırırsan.
10 Sən Rahavı[s] əzib leşini çıxartdın,
Qüvvətli qolunla düşmənləri dağıtdın.
11 Göylər Sənin, yer üzü Sənin,
Qurduğun yer üzündə hər şeyin təməlini qoymusan.
12 Sən şimalı, cənubu yaratmısan,
Tavor və Xermon adına mədh oxuyur.
13 Qolun nə qədər qüvvətlidir,
Sağ əlin ucadır, əllərin qüdrətlidir!
14 Salehlik və ədalət taxtının təməlidir,
Məhəbbət və sədaqət önündə gedir!
15 Bayram şənliyində olan xalq nə bəxtiyardır!
Ya Rəbb, onlar Sənin üzünün nurunda gəzər.
16 İsminə görə daim sevinirlər,
Salehliyinə görə şərəfə çatırlar.
17 Onların ehtişamı, qüvvəti Sənsən.
Sənin lütfündən gücümüz artır.
18 Çünki sipərimiz Rəbdəndir,
Padşahımız İsrailin Müqəddəsidir.

19 Keçmişdə bir görüntü ilə
Möminlərinə belə söylədin:
«Bir cəngavərə kömək etdim,
Xalqın içindən onu seçib yüksəltdim.

---

[r] **89:4** 2Şam. 7:12-16; 1Saln. 17:11-14; Zəb. 132:11; Həv. 2:30 [s] **89:10** *Rahav* – burada *dəniz əjdahası* mənasında işlənir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

20 [t] [u] Qulum Davudu tapdım,
Müqəddəs yağımla onu məsh etdim.
21 Əlim daim onu möhkəmləndirəcək,
Qolum ona qüvvət verəcək!
22 Düşmən ona qalib gələ bilməz,
Fitnəkarlar ona zülm edə bilməz.
23 Qarşısındakı düşmənləri qıracağam,
Ona nifrət edənləri vuracağam.
24 Yanında sədaqətim, məhəbbətim olacaq,
Gücü ismimlə artacaq.
25 Dənizlərə əlini,
Çaylara sağ əlini çatdıracağam.
26 Məni çağırıb deyəcək: "Atamsan, Allahımsan,
Məni xilas edən Qaya Sənsən!"
27 [v] Mən də ilk oğul haqqını ona verəcəyəm,
Onu yer üzünün ən uca padşahı edəcəyəm.
28 Ona daim məhəbbətimi göstərəcəyəm,
Sadiq qalıb əhdimi pozmayacağam.
29 Onun nəslini əbədi yaşadacağam,
Göylər durduqca taxtını saxlayacağam.

30 Övladları qanunumu atsalar,
Hökmlərimə görə yaşamasalar,
31 Qaydalarımı pozsalar,
Əmrlərimə əməl etməsələr,
32 Bu qanunsuzluqlarını kötəklə cəzalandıracağam,
Təqsirlərini qamçı ilə tənbeh edəcəyəm.
33 Amma yenə də məhəbbətimi atmaram,
Sədaqətimi yalan olmağa qoymaram.
34 Öz əhdimi pozmaram,
Dilimdən çıxan sözləri dəyişmərəm.
35 Müqəddəsliyim naminə bir dəfə and içmişəm:
Davuda yalandan söz verməyəcəyəm.
36 Sülaləsi taxtda əbədi qalacaq,
Taxtı hüzurumda günəş kimi duracaq.
37 Ay kimi –
Göydəki etibarlı şahid kimi sabit qalacaq». *Sela*

38 Amma, ya Rəbb, məsh etdiyin padşaha qəzəblənmisən,
Sən onu rədd etmisən, ona arxa çevirmisən.

---

[t] **89:20** 1Şam. 13:14; Həv. 13:22 [u] **89:20** 1Şam. 16:12 [v] **89:27** Vəhy 1:4-6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

39 Qulunla bağladığın əhddən imtina etmisən,
Tacını toz-torpağa atıb bulaşdırmısan.
40 Bütün divarlarını yıxmısan,
Qalalarını viran etmisən.
41 Yoldan keçənlər oranı soyub-talayırlar,
Qonşuları ona tənə vururlar.
42 Onun düşmənlərinin sağ əlini yuxarı qaldırmısan,
Bütün yağılarını sevindirmisən.
43 Qılıncının ağzını kütləşdirmisən,
Onu döyüşdə qaldırmamısan.
44 Onu şərəfdən salmısan,
Taxtını yerlə yeksan etmisən.
45 Nə tez onu gəncliyindən saldın,
Onu xəcalətə bürüdün. *Sela*

46 Ya Rəbb, nə vaxta qədər,
Yoxsa əbədilikmi bizdən gizlənəcəksən,
Od tutub qəzəbdən yanacaqsan?
47 Ömrümün nə tez keçdiyini xatırla,
Bütün bəşər övladlarını nə fani yaratmısan!
48 İnsanlar arasında ölüm görməyən kimdir?
Kim canını ölülər diyarının pəncəsindən qurtarar? *Sela*
49 Ey Xudavənd, əvvəlki məhəbbətin harada qaldı?
Çünki bu barədə Davuda sədaqətlə and içdin.
50 Ey Xudavənd, unutma, gör bu bəndən necədir,
Köksümdə nə qədər xalqın tənəsini gəzdirirəm.
51 Ya Rəbb, düşmənlərinin etdiyi təhqirləri,
Məsh etdiyinin yoluna vurduqları tənələri daşıyıram.

52 Rəbbə əbədilik alqış olsun!
Amin, Amin.

Dördüncü hissə

90-106-cı məzmurlar

Salmo 90

Məzmur 90

Allah adamı Musanın duası.

1 Ey Xudavənd, bütün nəsillərdən bəri

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bizə pənah yeri olmusan.
2 Dağlara təvəllüd verməmişdən əvvəl,
Kainatı, dünyanı doğmazdan əvvəl
Əzəldən axıradək Allah Sənsən.

3 İnsanları torpağa çevirirsən,
Deyirsən: «Qoy bəşər övladları toza dönsün».
4 [w] Sənin gözündə min il ötən bir günə,
Bir gecə növbəsinə bənzər.
5 İnsanları silirsən, çəkilirlər,
Elə bil ki yuxudurlar.
Sanki sübh çağı yerdə bitən otdurlar,
6 Səhər boy atar, çiçək açar,
Axşamsa solar, quruyar.

7 Qəzəbindən məhv oluruq,
Hiddətindən vəlvələyə düşürük.
8 Hüzurunda təqsirlərimizi üzə çıxarmısan,
Gizli günahlarımıza üzünün işığını salmısan.

9 Ömür-günümüz Sənin qəzəbin altında keçir,
İllərimiz bir nəfəs tək tükənir.
10 Yetmiş il ömür sürərik,
Sağlam olsaq, səksənə yetişərik.
Ən yaxşı çağımız belə, zəhmətlə, kədərlə keçir,
Ömrümüz tez bitir, uçub-gedir.

11 Axı qəzəbinin gücünü kim dərk edə bilər?
Hirsinin vahiməsini kim duya bilər?
12 Bizə öyrət nə qədər ömrümüz var,
Qoy qəlbimiz hikmətli olsun.

13 Əl çək, ya Rəbb! Nə vaxtadək qəzəbindən dönməyəcəksən?
Sən qullarına rəhm et.
14 Səhər-səhər bizə doyunca məhəbbət göstər,
Qoy ömrümüz boyu sevinib fərəhlənək.
15 Bizi zülmə saldığın günlər qədər,
Bəlaya düşdüyümüz illər qədər sevindir.
16 Əməllərin qullarına,
Əzəmətin övladlarına görünsün.

---

[w] **90:4** 2Pet. 3:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

17 Ey Xudavənd Allahımız, bizimlə xoş rəftar et,
Əllərimizin zəhmətini uğurlu et,
Bəli, bizim əllərimizin zəhmətini uğurlu et.

Salmo 91

Məzmur 91

1 Haqq-Taalanın pənahında yaşayan,
Külli-İxtiyarın kölgəsində oturan insan
2 Rəbb haqqında belə söyləyir:
«O mənim sığınacağımdır, qalamdır,
Allahımdır, Ona güvənirəm».
3 Bil ki, O səni ovçunun tələsindən,
Ağır xəstəliyə düşüb ölməkdən qurtarar.
4 Səni qanadlarının altına alar,
Pərlərinin altında sığınacaqsan.
Sədaqəti qalxanın, sipərin olar.
5 Nə gecənin kabusundan,
Nə də gündüz atılan oxdan,
6 Nə zülmətdə dolanan ağır xəstəlikdən,
Nə də günorta məhvedici qırğından qorxmazsan.

7 Yanında min nəfər,
Sağında on min nəfər qırılsa,
Sənə xətər dəyməz.
8 Gözlərinlə baxacaqsan,
Pislərin cəzasını görəcəksən.

9 «Ya Rəbb, sığınacağımsan!» dediyin üçün,
Haqq-Taalaya sığındığın üçün
10 Şərə düçar olmazsan,
Bəla çadırından uzaq qaçar.
11 [x] Allah sənə görə mələklərinə əmr edər ki,
Gedəcəyin hər yerdə səni qorusunlar,
12 [y] Səni əlləri üstündə aparsınlar,
Ayağın bir daşa dəyməsin.
13 [z] Şiri, gürzəni ayaqlayarsan,
Gənc aslanı, əfi ilanı tapdalayarsan.

---

[x] **91:11** Mat. 4:5-6; Luka 4:10 [y] **91:12** Mat. 4:5-6; Luka 4:11 [z] **91:13** Luka 10:19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

14 «Mən Rəbbi sevdiyinə görə onu azad edəcəyəm,
İsmimi tanıdığına görə onu yüksəldəcəyəm.
15 Məni çağırarkən ona cavab verəcəyəm,
Dar günündə ona yar olacağam,
Onu xilas edib şərəfə-şana çatdıracağam.
16 Onu uzun ömürlə doyduracağam,
Ona qurtuluşumu göstərəcəyəm».

Salmo 92

Məzmur 92

Məzmur.
Şənbə günü üçün bir ilahi.

1 Nə yaxşıdır Rəbbə şükür etmək,
Ey Haqq-Taala, isminə tərənnüm söyləmək,
2 Hər səhər məhəbbətini elan etmək,
Hər gecə sədaqətini bəyan etmək,
3 On telli alətin avazı ilə,
Çəngin, liranın sədası ilə oxumaq.

4 Çünki, ya Rəbb, əməllərinlə məni sevindirmisən,
Əllərinin işlərinə görə Səni mədh edirəm.

5 Ya Rəbb, Sənin işlərin nə qədər əzəmətlidir,
Sənin fikirlərin dərindən dərindir!
6 Nadan insan bunu heç vaxt bilməz,
Axmaq insan bunu dərk etməz:
7 Pislər ot kimi bitsə də,
Bütün şər iş görənlər çiçəklənsə də,
Əbədilik yox olacaqlar.
8 Amma, ya Rəbb, Sən əbədi ucasan.

9 Ya Rəbb, düşmənlərin mütləq qırılacaq,
Bütün şər iş görənlər darmadağın olacaq.
10 Sən mənə çöl öküzü kimi güc vermisən,
Başıma təzə zeytun yağı[a] çəkmisən.
11 Düşmənlərimin yerə sərilməsini gözlərimlə gördüm,
Bədxahlarımın can verməsini qulaqlarımla eşitdim.

---

[a] **92:10** *Təzə zeytun yağı* – xoşbəxtlik rəmzi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

12 Salehlər xurma ağacı kimi göyərir,
Livandakı sidr ağacı kimi böyüyür.
13 Onlar Rəbbin evində əkilib,
Onlar Allahımızın həyətində göyərir.
14 Qocalanda da bar verəcəklər,
Təravətli, yamyaşıl qalacaqlar,
15 Belə deyəcəklər: «Rəbb haqdır,
O mənim qayamdır, Onda haqsızlıq yoxdur».

Salmo 93

Məzmur 93

1 Rəbb hökmranlıq edir, əzəmət libasıdır,
Rəbbin libasına qüdrət qurşanıb.
Dünya möhkəm durub, sarsılmazdır.
2 Ya Rəbb, taxtın əvvəldən qurulub,
Əzəldən var olan Sənsən.

3 Ya Rəbb, sellər çağlayır,
Şırıldayan sellər çağlayır,
Uğuldayan sellər çağlayır.
4 Gur suların uğultusundan da,
Dənizin güclü dalğalanmasından da,
Ucalarda olan Rəbb qüdrətlidir!
5 Ya Rəbb, öyüdlərin tamamilə etibarlıdır,
Evinə müqəddəslik əbədi olaraq yaraşır.

Salmo 94

Məzmur 94

1 Ya Rəbb, qisas alan Allah!
Ey qisas alan Allah, nurunu saç!
2 Ey dünyanın Hakimi, qalx,
Təkəbbürlülərin əvəzini ödə!
3 Ya Rəbb, nə vaxtadək pislər –
Axı nə vaxtadək pislər sevincdən cuşa gələcəklər?

4 Dillərindən lovğa sözlər tökülür,
Bütün şər iş görənlər öyünürlər.
5 Ya Rəbb, xalqını əzirlər,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sənin irsindən olan adamlara zülm edirlər.
6 Dul qadını və qəribi öldürürlər,
Yetimləri qırırlar.
7 Belə deyirlər: «Rəbb heç nə görmür,
Yaqubun Allahı heç nə dərk etmir».

8 Dərk edin, ey xalqın nadanları!
Ey axmaqlar, nə vaxt ağla gələcəksiniz?
9 Qulaqları yaradan eşitməzmi?
Gözlərə quruluş verən görməzmi?
10 Məgər millətlərə təlim verən,
İnsanlara bilik öyrədən tənbeh etməzmi?
11 [b] Rəbb insanın düşüncələrini görər,
Bunların boş olduğunu bilər.

12 Ya Rəbb, bəxtiyar o insandır ki, ona təlim vermisən,
Öz qanununu öyrətmisən!
13 Pislər üçün qəbir qazılanadək
Onu dar gündən çıxarıb dinclik verəcəksən.
14 Çünki Rəbb xalqını Özündən ayırmaz,
İrsini Öz əlindən verməz.
15 Yenə ədalətli hökmlər çıxarılacaq,
Ürəyidüz olanlar haqqın ardınca gedəcək.

16 Kim mənim üçün pislərə qarşı durar?
Şər iş görənlərə qarşı kim müdafiəçim olar?
17 Əgər Rəbb köməyim olmasaydı,
Canım sükut diyarına vaxtsız köçərdi.
18 Mən «ayağım büdrəyir» deyən zaman,
Ya Rəbb, mənə məhəbbətinlə dayaqsan.
19 Mən daxilən çox narahat olarkən
Təsəlli verərək məni fərəhləndirirsən.

20 Qanun bəhanəsi ilə şər quran
Əzazil hökmdarlardan Sənə yoldaş olarmı?
21 Əlbir olub salehlərin canına qəsd qururlar,
Məhkum edib təqsirsizin qanına bais olurlar.
22 Amma Rəbb mənə qala oldu,
Allahım mənə sığınacaq bir qaya oldu!
23 Pislərin şər işlərini başlarına gətirəcək,

---

[b] **94:11** 1Kor. 3:20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Pisliklərinə görə onları yox edəcək,
Bəli, Allahımız Rəbb onları yox edəcək!

Salmo 95

Məzmur 95

1 Gəlin Rəbbi mədh edək,
Bizi qurtaran Qayaya sevincdən cuşa gələrək nida edək,
2 Şükür edərək hüzuruna gedək,
Cuşa gəlib ilahilərlə Ona nida edək!

3 Axı Rəbb böyük Allahdır,
Bütün allahlar üzərində əzəmətli Padşahdır.
4 Yerin dərin qatları Onun əlindədir,
Həm də dağların zirvələri Onundur,
5 Onunkudur dəniz, Özü yaratmış,
Torpağı əlləri qurmuş!

6 Gəlin Ona səcdə edək, əyilək,
Bizi yaradan Rəbbin hüzurunda diz çökək.
7 [c] Çünki O, Allahımızdır,
Biz Onun otlağının xalqıyıq,
Əlinin altındakı sürüsüyük.

Əgər bu gün Onun səsini eşitsəniz,
8 [d] «Qoy ürəkləriniz
Merivada olduğunuz kimi,
Səhradakı Massada keçən gündə olduğu kimi inadkar olmasın.
9 Orada atalarınız Məni sınadılar,
Əməllərimi görsələr də, Məni yoxladılar.
10 Qırx il o nəsildən zəhləm getdi.
Dedim: “Onlar azğın ürəkli xalqdır,
Yollarımı tanımır”.
11 [e] [f] Buna görə qəzəblənib and içmişəm:
“Onlar Mənim rahatlıq diyarıma girməyəcəklər”».

---

[c] **95:7-11** İbr. 3:7-11,15; 4:3,5,7 [d] **95:8-9** Çıx. 17:1-7; Say. 20:2-13 [e] **95:11** Say. 14:20-23; Qanun. 1:34-36 [f] **95:11** Qanun. 12:9-10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 96

Məzmur 96
(1Saln. 16:23-33)

1 Rəbbə yeni bir ilahi oxuyun,
Ey bütün dünya, Rəbbə ilahi oxuyun,
2 İsminə alqış edin, Rəbbə ilahi oxuyun,
Xilaskar olduğunu hər
gün müjdələyin.
3 Ehtişamını millətlərə elan edin,
Xariqələrini bütün xalqlara bəyan edin!
4 Axı Rəbb əzəmətlidir, bol həmdə layiqdir,
O bütün allahlardan daha zəhmlidir.
5 Bütün özgə xalqların allahları bütlərdir,
Lakin göyləri yaradan Rəbdir.
6 Ehtişam və əzəmət hüzurundadır,
Müqəddəs məkanında gözəlliklə qüdrət var.

7 *g* Ey xalqların tayfaları, Rəbbə verin –
İzzəti, qüdrəti Rəbbə verin,
8 Adına layiq izzəti Rəbbə verin,
Həyətinə girib təqdimlər verin.
9 Müqəddəslik zinəti ilə Rəbbə səcdə edin,
Ey bütün dünya, Onun
hüzurunda lərzəyə gəlin!

10 Millətlərə belə elan edin:
«Rəbb hökmranlıq edir,
O, dünyanı sarsılmaz və möhkəm qurub,
O, insafla xalqların hökmünü verəcək».
11 Göylər sevinsin, yer üzü şad olsun,
Dənizin və dənizdəki canlıların səsi ucalsın,
12 *h* Çöllər və çöldə yaşayanlar fərəhlənsin,
Meşədəki bütün ağaclar
mədh söyləsin
13 Rəbbin hüzurunda!
O gəlir, dünyanın hökmünü vermək üçün gəlir,
Yer üzünün hökmünü ədalətlə,
Xalqların hökmünü həqiqətlə verəcək!

---

g **96:7-9** 1Saln. 16:29-30; Zəb. 29:1-2 *h* **96:12-13** Yeş. 11:4; Vəhy 19:11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 97

Məzmur 97

1 Rəbb hökmranlıq edir, qoy yer üzü şadlıq etsin,
Qoy bütün adalar sevinsin.
2 Buludlar və zülmət Onun ətrafındadır,
Salehliklə ədalət taxtının təməlidir.
3 Onun önündən alov çıxar,
Ətrafındakı düşmənləri yandırıb-yaxar.
4 Şimşəkləri dünyaya işıq saçar,
Yer üzü bunu görəndə sarsılar.
5 Dağlar Rəbbin hüzurunda –
Bütün yer üzünün Sahibinin hüzurunda mum tək əriyər.
6 Göylər salehliyini bəyan edər,
Əzəmətini bütün xalqlar görər.
7 Bütün bütpərəstlər,
Xeyirsiz bütlərlə öyünənlər rüsvay olacaq!
Ey bütün allahlar, Rəbbə səcdə edin!
8 Ya Rəbb, Sənin hökmlərini
Sion eşidib sevinir,
Yəhuda qızları cuşa gəlir.
9 Çünki bütün yer üzərində,
Ya Rəbb, Haqq-Taala Sənsən!
Bütün allahların üzərində
Sən nə qədər yüksəksən!

10 Ey Rəbbi sevənlər, şərə nifrət edin!
O, möminlərinin canını qoruyar,
Onları pislərin əlindən qurtarar.
11 Salehlərin üstünə nur tökülər,
Ürəyidüz olanların üstünə sevinc səpilər.
12 Ey salehlər, Rəbbə görə sevinin,
Onun müqəddəs adına şükür edin!

Salmo 98

Məzmur 98

Məzmur.

1 [i] Rəbbə yeni bir ilahi oxuyun,

---

[i] **98:1** Zəb. 33:3; Yeş. 42:10; Vəhy 5:9-10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Çünki O, xariqələr yaratdı.
O, sağ əli ilə,
Öz müqəddəs qolu ilə zəfərlər qazandı.
2 Rəbb zəfərini bəyan etdi,
Millətlərin gözündə salehliyini aydın göstərdi.
3 İsrail nəslinə
Göstərdiyi məhəbbətini və sədaqətini xatırladı.
Yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdə
Allahımızın zəfərini gördü.

4 Ey bütün dünya, cuşa gəlib Rəbbə nida et,
Birdən nida edin, mədh, tərənnüm səsini ucaldın!
5 Rəbbi lira ilə –
Lira ilə, ilahi bir səslə tərənnüm edin!
6 Kərənay, şeypur səsi ilə,
Padşah olan Rəbbin hüzurunda cuşa gəlin,
Ona nida edin!

7 Qoy dənizin və dənizdəki canlıların,
Yer üzü və orada yaşayanların səsi ucalsın.
8 Onun hüzurunda qoy çaylar əl çalsın,
Dağlar birgə mədh oxusun!
9 Çünki Rəbb dünyaya hökm etmək üçün gəlir.
Yer üzünə ədalətlə,
Xalqlara insafla hökm edəcək!

Salmo 99

Məzmur 99

1 [j] Rəbb hökmranlıq edir, qoy xalqlar titrəsin,
O, keruvlar üstündəki taxtındadır, qoy yer üzü lərzəyə gəlsin!
2 Sionda olan Rəbb əzəmətlidir,
O bütün xalqların üzərindədir, yüksəkdədir.
3 Qoy böyük, zəhmli adına şükür etsinlər!
O müqəddəsdir!
4 Ey ədalətsevər güclü Padşah,
İnsafı bərqərar edən Sənsən,
Yaqub nəslinə ədalət və salehliyi göstərmisən.
5 Allahımız Rəbbi ucaldın,

---

[j] **99:1** Çıx. 25:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ayaqlarına düşüb səcdə qılın,
O müqəddəsdir!

6 Onun kahinləri arasında Musa ilə Harun olub,
Onun adını çağıranlar arasında Şamuel olub.
Onlar Rəbbə yalvararkən
O cavab verərdi.
7 [k] Bulud sütununun içindən onlarla danışdı,
Onun göstərişlərinə,
Onlara verdiyi qaydalarına bağlı qaldılar.

8 Ya Rəbb Allahımız, Sən onlara cavab verdin,
Pis əməllərinin cəzasını versən də,
Bağışlayan Allah olduğunu onlara göstərdin.
9 Allahımız Rəbbi ucaldın,
Müqəddəs dağında Ona səcdə qılın,
Çünki Allahımız Rəbb müqəddəsdir!

Salmo 100

Məzmur 100

Şükran məzmuru.

1 Ey bütün dünya, cuşa gəlib Rəbbə nida edin,
2 Sevinclə Rəbbə qulluq edin,
Mədh oxuyaraq Onun hüzuruna gəlin!

3 Rəbb Allahdır, siz bunu bilin,
O bizi yaradıb, biz Ona aidik,
Xalqıyıq, otlağında otardığı sürüyük.

4 Dərgahına şükürlərlə,
Həyətlərinə həmdlərlə gəlin.
Ona şükür edin,
İsminə alqış söyləyin.

5 [l] Rəbb nə yaxşıdır, məhəbbəti əbədidir,
Sədaqəti nəsillərdən-nəslə çatır!

---

[k] **99:7** Çıx. 33:9 [l] **100:5** 1Saln. 16:34; 2Saln. 5:13; 7:3; Ezra 3:11; Zəb. 106:1; 107:1; 118:1; 136:1; Yer. 33:11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 101

Məzmur 101

Davudun məzmuru.

1 Məhəbbətini, həqiqətini tərənnüm edəcəyəm,
Ya Rəbb, Sənə ilahi söyləyəcəyəm!
2 Kamillik yolunda müdrik olacağam.
Sən yanıma nə zaman gələcəksən?
Təmiz ürəklə evimdə yaşayacağam,
3 İyrənc şeylərdən gözümü çəkəcəyəm.
Azğınların işlərinə nifrət edirəm,
Qoymaram məndən yapışsın.
4 Əyri ürəkdən dönəcəyəm,
Şəri tapdalayacağam.
5 Qonşusuna gizlincə böhtan atanı susduracağam,
Yuxarıdan baxan lovğa insana dözə bilmərəm.

6 Gözüm ölkənin sadiq insanlarına baxar,
Qoy onlar yanımda yaşasın.
Kamillik yolu ilə gedənlər qulluğumda dayanar.
7 Fırıldaqçıları sarayımda yaşamağa qoymaram,
Yalançını hüzurumda dayanmağa qoymaram.
8 Hər səhər ölkədəki pisləri yox edəcəyəm,
Bütün şər iş görənləri Rəbbin şəhərindən kəsib atacağam.

Salmo 102

Məzmur 102

Bir məzlumun duası.
Taqətdən düşüb Rəbbin hüzurunda şikayətlənəndə.

1 Ya Rəbb, bu duama qulaq as,
Qoy fəryadım Sənə çatsın.
2 Nə olar, dar günümdə üzünü məndən gizlətmə,
Qulaq as, Səni çağırarkən mənə tez cavab ver.

3 Günlərim tüstü kimi çəkilir,
Sümüklərim elə bil yanıb közə dönür.
4 Ürəyim kəsilib atılan ot kimi saralıb-solur,
Çörək yemək belə, yadımdan çıxır.
5 Ah-zar çəkməkdən
Bir dəri, bir sümük qalmışam.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 İndi çöldəki yapalağa bənzəyirəm,
Viranəlik bayquşu kimiyəm.
7 Gözümə yuxu getmir,
Damda tənha qalan bir quşa bənzəyirəm.
8 Bütün gün düşmənlərim məni təhqir edir,
Mənə istehza edənlər adımla lənət oxuyur.
9 Yeməyim çörək yerinə kül olub,
İçməyim göz yaşıma qarışıb.
10 Çünki qəzəbindən, hiddətindən
Məni götürüb bir tərəfə atmısan.
11 Günlərim axşamın kölgəsi kimi keçir,
Bir ot kimi quruyuram.

12 [m] Lakin Sən, ya Rəbb, əbədi taxtında əyləşmisən,
Sənin şöhrətin nəsildən-nəslə deyiləcək.
13 Sən qalxıb Siona mərhəmət edəcəksən,
Zamanını təyin etdin, indi ona lütf ediləcək.
14 Çünki Sənin qulların onun daşlarını əziz tuturlar,
Onun toz-torpağına necə də acıyırlar.
15 Millətlər Rəbbin ismindən,
Dünyanın bütün padşahları Onun əzəmətindən qorxacaqlar.
16 Rəbb Sionu yenidən bərpa edəcək,
Əzəmətində görünəcək,
17 Yoxsulların duasına qulaq asacaq,
Yalvarışlarına xor baxmayacaq.

18 Sonrakı övladları Rəbbə həmd etsin deyə
Qoy gələcək nəsil üçün belə yazılsın:
19 «Rəbb müqəddəs yüksəklikdən,
Göylərdən yer üzünə nəzər saldı;
20 Əsirlərin naləsini eşitmək üçün,
Ölümə aparılanları azad etmək üçün».
21 Ona görə Rəbbin ismini Sionda elan edəcəklər,
Yerusəlimdə Ona həmdlər söyləyəcəklər
22 Rəbbə xidmət etmək üçün gələrkən,
Xalqlar, ölkələr bir yerə gələrkən.

23 Yolda ikən Rəbb gücümü azaltdı,
O, ömrümü qısaltdı.
24 Dedim: «Ey Allahım, canımı alma, ömrümün yarısıdır,

---

[m] **102:12** Mərs. 5:19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sənin illərin nəsillərdən-nəsillərə çatır».

25 [n] Yerin təməlini əzəldən qurmusan,
Göylər Sənin əllərinin işidir!
26 Onlar yox olacaq, amma Sən qalacaqsan,
Hamısı paltar kimi köhnələcək,
Onları geyim kimi dəyişdirəcəksən,
Keçib-gedəcəklər.
27 Amma Sən dəyişməzsən,
İllərin tükənməzdir.
28 Qullarının övladları yaşayacaq,
Nəvə-nəticələri hüzurunda dayanacaq.

Salmo 103

Məzmur 103

Davudun məzmuru.

1 Rəbbə alqış et, ey könlüm,
Ey bütün varlığım, Onun müqəddəs adına alqış et!
2 Rəbbə alqış et, ey könlüm,
Unutma etdiyi yaxşılıqları:
3 Odur bütün təqsirlərini əfv edən,
Bütün xəstəliklərinə şəfa verən.
4 Odur həyatını məzara düşməkdən qurtaran,
Məhəbbətin, mərhəmətin tacını başına qoyan.
5 Odur ömür boyu səni bərəkəti ilə doyduran,
Səni təzələyib gənc, gümrah qartala oxşadan.

6 Rəbb bütün miskinlər üçün
Haqq və ədalət edir.
7 Yollarını Musaya,
Əməllərini İsrail övladlarına göstərib.
8 [j] [p] Rəbb rəhmli və lütfkardır,
Hədsiz səbirli və bol məhəbbətlidir.
9 Həmişə töhmətləndirməz,
Qəzəbi sonsuza qədər sürməz.
10 Bizimlə günahlarımıza görə davranmaz,
Təqsirlərimizin əvəzini çıxmaz.

---

[n] **102:25-27** İbr. 1:10-12 [j] **103:8** Yaq. 5:11 [p] **103:8** Çıx. 34:6; Say. 14:18; Neh. 9:17; Zəb. 86:15; 145:8; Yoel 2:13; Yun. 4:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

11 Çünki göylər yerdən nə qədər ucadırsa,
Ondan qorxanlara olan məhəbbəti o qədər böyükdür.
12 Nə qədər şərq qərbdən uzaqdırsa,
Qanunsuzluqlarımızı bizdən o qədər uzaqlaşdırıb.
13 Ata övladlarına rəhm etdiyi kimi
Rəbb də Ondan qorxanlara elə rəhm edir.
14 Çünki necə yarandığımızı bilir,
Torpaqdan düzəlməyimizi unutmur.

15 İnsanınsa ömrü bir ota oxşar,
Çəmən gülləri kimi çiçək açar,
16 Üstündən yel əsərkən yox olur,
Yerində izi belə, qalmır.
17 Rəbbin isə Ondan qorxanlara olan məhəbbəti,
Onların övladlarına olan salehliyi
Əzəldən var, bu əbədi qalacaq.
18 Onun əhdinə vəfa edənlərə bunları göstərir,
Qayda-qanunlarını yerinə yetirənləri unutmur.

19 Rəbb taxtını göylərdə qurub,
Hər yerdə hökmranlıq edir.
20 Rəbbə alqış edin, ey Onun mələkləri,
Ey Onun sözünə baxıb icra edən qüdrətli igidlər!
21 Rəbbə alqış edin, ey səmanın bütün orduları,
İradəsini yerinə yetirən xidmətçiləri!
22 Rəbbə alqış edin, ey Onun yaratdıqları,
Ey Onun hökm etdiyi yer üzərində olan bütün varlıqlar!
Rəbbə alqış et, ey könlüm!

Salmo 104

Məzmur 104

1 Rəbbə alqış et, ey könlüm!
Ya Rəbb Allahım, Sən nə qədər böyüksən,
Ehtişamı, əzəməti geyinmisən!
2 Nura libas kimi bürünən,
Göyləri çadır tək açan,
3 Yuxarı otaqlarını suların üstündə quran,
Buludları Özünə araba edən,
Yel qanadları üstünə minib gəzən,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 ɥ Küləyi Özünə elçi edən,
Yanar odu Özünə xidmətçi edən Sənsən!

5 Yer üzünün təməlini elə qurdun ki,
Əsla sarsılmasın.
6 Dərin suları libas kimi yer üzünə geydirdin,
Sular dağların üstünə qalxdı.
7 Sənin məzəmmətindən sular çəkildi,
Şimşəyinin səsindən qorxub qaçdı.
8 Dağlardan dərələrə axdı,
Sənin təyin etdiyin yerlərə töküldü.
9 Onların önünə hədd qoydun ki, ondan aşmasınlar,
Heç vaxt daşıb dünyanı basmasınlar.

10 Bulaqları vadilərdən fışqırtdın,
Dağların arasından axıtdın.
11 Bu bulaqlar bütün çöl heyvanlarına su verər,
Vəhşi eşşəklər içər, susuzluğu gedər.
12 Yanlarında quşlar yuva qurar,
Budaqlara qonub oxuyar.
13 Sən dağları göydəki sarayından sulayırsan,
Əlinin bəhrəsindən yer doyur.

14 Heyvanlar üçün ot bitirirsən,
İnsana becərmək üçün bitkilər yetirirsən.
Qoy insan torpaqdan azuqəsini çıxartsın:
15 Ürəkləri xoşhal edən şərabı,
Üzləri güldürən zeytun yağını,
Taqət verən çörəyi.
16 Doyunca su içər Rəbbin ağacları,
Livanda əkdiyi sidr ağacları.
17 Bu ağaclarda quşlar yuva qurar,
Leyləklərin yuvası şam ağacındadır.
18 Uca dağlar dağ keçilərinin oylağıdır,
Qayalar qayadovşanlarının sığınacağıdır.
19 Fəsilləri müəyyən etmək üçün ayı yaratdın,
Günəş batacağı zamanı bilir.
20 Gecə olsun deyə havanı qaraldırsan,
Bütün meşə heyvanları vurnuxmaya düşürlər.
21 Ov üçün gənc aslanlar nərə çəkərlər,

ɥ **104:4** İbr. 1:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Öz yemlərini Allahdan istəyərlər.
22 Gün doğanda çəkilirlər,
Yuvalarında yatırlar.
23 İnsanlar iş başına gedir,
Qaş qaralana qədər işləyirlər.

24 Ya Rəbb, əməllərin çoxdur!
Hər birini müdrikliklə etmisən,
Yaratdıqların yer üzünü doldurub.
25 Böyük, dərin dənizlərin var,
Orada da saysız məxluqlar –
Həm kiçik, həm də böyük canlılar qaynaşar.
26 Oradan gəmilər keçir,
Yaratdığın Livyatan sularda oynayır.

27 Bunların hamısı gözləyir ki, Sən
Vaxtlı-vaxtında onları yemləyəsən.
28 Sən yem verərkən onlar yem yığırlar,
Açıq əlinin nemətindən doyurlar.
29 Amma üzünü gizlədərkən vəlvələyə düşürlər,
Sən onların nəfəsini kəsərkən
ölüb torpağa qarışırlar,
30 Ruhunu göndərərkən onlar yaranır,
Yer üzünə yeni həyat verirsən.

31 Rəbbin ehtişamı qoy əbədi var olsun!
Qoy Rəbb yaratdıqlarına görə şad olsun!
32 Rəbb yerə baxanda yer lərzəyə gəlir,
Dağa toxunanda dağ tüstülənir.
33 Rəbbə ömrüm boyu ilahi söyləyəcəyəm,
Nə qədər varam, Allahımı
tərənnüm edəcəyəm.
34 Düşüncəm Ona xoş görünsün,
Mən Rəbbə görə sevinəcəyəm.

35 Günahkarlar yer üzündən silinsinlər,
Pis adamlar yox olsunlar!
Rəbbə alqış et, ey könlüm!
Rəbbə həmd edin![r]

---

[r] **104:35** *Rəbbə həmd edin* – ibrani dilində *Halleluya*.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 105

Məzmur 105
(1Saln. 16:8-22)

1 [s] Rəbbə şükür edin, ismini çağırın,
Əməllərini xalqlar arasında elan edin!
2 Onu ilahilərlə tərənnüm edin,
Bütün xariqələrini bəyan edin!
3 Onun müqəddəs adı ilə fəxr edin,
Ey Rəbbi axtaranlar, ürəkləriniz qoy sevinsin!
4 Rəbbi, Onun qüvvətini arayın,
Daim hüzurunu axtarın.
5 Etdiyi xariqələri,
Möcüzələri, dilindən çıxan hökmləri xatırlayın,
6 Ey Onun qulu İbrahim nəsli,
Ey Yaqub övladları, ey Onun seçdikləri!

7 Allahımız Rəbb Odur,
Hökmü bütün yer üzündədir.
8 [t] [u] Əbədi olaraq min nəslə qədər əhdini,
Əmr etdiyi sözü,
9 İbrahimlə kəsdiyi əhdini,
İshaqa and içərək verdiyi vədini unutmaz.
10 [v] Bunu qayda kimi Yaqub üçün təsdiq etdi,
Bu əbədi əhdi İsrail üçün etdi.
11 Dedi: «Övladlarının payına düşən mülk kimi
Kənan torpağını sənə verəcəyəm».

12 O zaman onlar sayca az idilər,
Azsaylı olaraq ölkədə qərib idilər.
13 Ölkədən-ölkəyə,
Məmləkətdən-məmləkətə köçürdülər.
14 [w] Rəbb heç kimi onlara əzab verməyə qoymadı,
Onlara görə padşahları tənbeh etdi.
15 Dedi: «Məsh etdiklərimə dəyməyin,
Peyğəmbərlərimə pislik etməyin».

16 [x] Ölkəyə qıtlıq göndərdi,
Bütün çörəyin kökünü kəsdi.

---

[s] **105:1** 1Saln. 16:8; Yeş. 12:4 [t] **105:8-9** Yar. 12:7; 17:8 [u] **105:8-9** Yar. 26:3
[v] **105:10-11** Yar. 28:13 [w] **105:14-15** Yar. 20:3-7 [x] **105:16** Yar. 41:53-57

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

17 [y] Lakin bunlardan əvvəl birini göndərmişdi,
Bu, qul kimi satılan Yusif idi.
18 [z] Ayaqlarını zəncirləyib əzdilər,
Boğazına dəmir halqa keçirdilər.
19 Yusifin sözü düz çıxanadək
Rəbbin sözü onu təmizlədi.
20 [a] Padşah buyruq verərək onu azad etdi,
Xalqların hökmdarı ona azadlıq verdi.
21 [b] Onu sarayının ağası etdi,
Varidatı üçün cavabdeh etdi.
22 Ona başçılar üstündə səlahiyyət verdi ki,
Ağsaqqallarına uzaqgörənlik öyrətsin.

23 [c] [d] Sonra İsrail Misirə gəldi,
Yaqub Ham ölkəsində yerləşdi.
24 [e] Rəbb onun xalqına bərəkət verdi,
Düşmənlərindən çox onlara qüdrət verdi.
25 Rəbb düşmənlərinə fikir göndərdi ki, xalqına nifrət etsinlər,
Qullarına qarşı fırıldaq işlətsinlər.

26 [f] Qulu Musanı,
Həm də seçdiyi Harunu göndərdi.
27 Xalqın arasında Rəbbin əlamətlərini,
Ham ölkəsində Onun möcüzələrini göstərdilər.
28 [g] Rəbb qaranlıq göndərərək ölkəni zülmət etdi,
Çünki Onun sözlərinə itaət etmədilər.
29 [h] Sularını qana çevirdi,
Balıqlarını öldürdü.
30 [i] Ölkəyə qurbağalar qaynaşıb gəldilər,
Padşahın otaqlarına belə, girdilər.
31 [j] [k] Əmr etdi, topa-topa mozalan gəldi,
Mığmığalar bütün ərazilərini bürüdü.
32 [l] Yağış əvəzinə dolu yağdırdı,
Ölkələrini şimşəklərə qərq etdi.
33 Tənəklərinə, əncir ağaclarına zərbə vurdu,
Sahələrində olan ağacları qırdı.

---

[y] **105:17** Yar. 37:28; 45:5 [z] **105:18-19** Yar. 39:20–40:23 [a] **105:20** Yar. 41:14
[b] **105:21** Yar. 41:39-41 [c] **105:23** Yar. 46:6 [d] **105:23** Yar. 47:11
[e] **105:24-25** Çıx. 1:7-14 [f] **105:26** Çıx. 3:1–4:17 [g] **105:28** Çıx. 10:21-23
[h] **105:29** Çıx. 7:17-21 [i] **105:30** Çıx. 8:1-6 [j] **105:31** Çıx. 8:20-24 [k] **105:31** Çıx. 8:16-17
[l] **105:32-33** Çıx. 9:22-25

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

34 [m] Əmr etdi çəyirtkələrə qaynaşsın,
Saysız balaları torpaqlarına daraşsın.
35 Onlar ölkədə olan bütün otları yedilər,
Torpaqlarının bar-bəhərini yedilər.
36 [n] O, ölkədə hər yerlinin ilk oğlunu,
Hər kişinin belindən gələn ilk oğlunu öldürdü.

37 [j] İsraillilləri oradan qızılla, gümüşlə çıxartdı,
Qəbilələri arasında yıxılan olmadı.
38 Onlar çıxanda Misirlilər sevindi,
Canlarında İsraillilərin qorxusu var idi.
39 [p] Üzərlərinə örtük kimi bulud sərdi,
Gecəni işıqlandırmaq üçün od göndərdi.
40 [q] İstədiklərinə görə O, bildirçin gətirdi,
Onlara göydən doyunca çörək verdi.
41 [r] Qayanı yararaq suyu fışqırtdı,
Quraq yerə çay kimi axdı.
42 Çünki müqəddəs sözünü yada salmışdı,
Qulu İbrahimə verdiyi vədini xatırlamışdı.

43 O, xalqını sevinclə,
Öz seçdiklərini mədh səsi ilə çıxartdı.
44 [s] Millətlərin torpaqlarını onlara verdi,
Onları ümmətlərin sərvətlərinə sahib etdi.
45 Qoy Rəbbin qaydalarına riayət etsinlər,
Qanunlarına əməl etsinlər.

Rəbbə həmd edin!

Salmo 106

Məzmur 106

1 [t] Rəbbə həmd edin!

Rəbbə şükür edin, ona görə ki yaxşıdır,
Çünki məhəbbəti əbədidir.

---

[m] **105:34-35** Çıx. 10:12-15 [n] **105:36** Çıx. 12:29 [j] **105:37-38** Çıx. 12:33-36
[p] **105:39** Çıx. 13:21-22 [q] **105:40** Çıx. 16:2-15 [r] **105:41** Çıx. 17:1-7; Say. 20:2-13
[s] **105:44** Yeşua 11:16-23 [t] **106:1** 1Saln. 16:34; 2Saln. 5:13; 7:3; Ezra 3:11; Zəb. 100:5; 107:1; 118:1; 136:1; Yer. 33:11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Rəbbin qüdrətli işlərini sözlə demək olarmı?
Onu layiqincə həmd edən varmı?
3 Nə bəxtiyardır ədalətə bağlananlar,
Hər zaman əməlisaleh olanlar!

4 Ya Rəbb, xalqına lütf edərkən məni yada sal,
Onları nicata çatdırarkən mənim də qayğıma qal.
5 Qoy seçdiklərini bəxtiyar görüm,
Millətinin sevinci ilə sevinim,
İrsinlə birlikdə fəxr edim.

6 Ata-babamız kimi biz də günaha batmışıq,
Biz də şər iş görməklə təqsirkar olmuşuq.
7 [u] Misirdə olanda ata-babamız Sənin xariqələrini anlamadı,
Bol məhəbbətini yada salmadı,
Dəniz kənarında, Qırmızı dənizdə Sənə qarşı üsyankar oldu.
8 Amma Rəbb qüdrətini göstərmək üçün
Onları ismi naminə qurtardı.
9 [v] Onun məzəmmətindən Qırmızı dəniz qurudu,
Çöldən keçdikləri kimi onları dərin yerdən keçirtdi.
10 İsraillilləri onlara nifrət edənin əlindən qurtardı,
Onları düşməninin əlindən xilas etdi.
11 Yağıları sular basdı,
Bir nəfər də qalmadı.
12 [w] O zaman Rəbbin sözlərinə inandılar,
Onu həmdlə tərənnüm etdilər.

13 Lakin Rəbbin əməllərini tez unutdular,
Ondan məsləhət almadılar.
14 [x] Onlar səhrada iştahaya düşdülər,
Çöllükdə Allahı sınağa çəkdilər.
15 O da istədiklərini verdi,
Lakin onlara azar göndərdi.

16 [y] Düşərgədə Musaya,
Rəbb üçün təqdis olunan Haruna paxıllıq etdilər,

17 Torpaq yarılıb Datanı uddu,
Aviramla yoldaşlarını yerə batırdı.

---

[u] **106:7** Çıx. 14:10-12 [v] **106:9-12** Çıx. 14:21-31 [w] **106:12** Çıx. 15:1-21
[x] **106:14-15** Say. 11:4-34 [y] **106:16-18** Say. 16:1-35

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

18 Yoldaşlarının içinə alov saldı,
Bu, pisləri yandırıb-yaxdı.

19 [z] Xorevdə bir dana heykəli düzəltdilər,
Tökmə bir bütə səcdə etdilər.
20 Allahın əvəzinə
Otyeyən buğanın surətinə şərəf verdilər.
21 Onları qurtaran Allahı –
Misirdə böyük möcüzələr yaradanı,
22 Ham ölkəsində xariqələr göstərəni,
Qırmızı dənizdə zəhmli işlər görəni unutdular.
23 Rəbb onları yox etmək üçün niyyətini söylədi,
Onu məhvedici qəzəbindən döndərmək üçün
Seçdiyi Musa Onun qarşısına gəldi.

24 [a] Sonra o gözəl diyara da xor baxdılar,
Rəbbin vədinə inanmadılar.
25 Çadırlarında giley-güzar etdilər,
Rəbbin səsini eşitmədilər.
26 Buna görə Rəbb and içdi:
Meyitlərini çöllərə sərəcək,
27 [b] Övladlarını millətlər arasına səpələyəcək,
Onları ölkələr arasında darmadağın edəcək.

28 [c] Onlar Peordakı Baala səcdə etməyə gəldilər,
Ölü bütə verilən qurban ətindən yedilər.
29 Bu işlər Rəbbin qəzəbinə gəldi,
Aralarına vəba töküldü.
30 Onda Pinxas qalxıb buna müdaxilə etdi,
Beləliklə, vəba çəkilib getdi.
31 Bu, nəsillər boyu, əbədilik
Onun üçün salehlik sayıldı.

32 [d] Onlar Meriva suları kənarında Rəbbi qəzəbləndirdilər,
Buna görə Musanın başına qəza gəldi:
33 Onlar Musanın ruhunu incitdilər,
O da düşünülməmiş sözlər dedi.

34 [e] Rəbbin əmrini yerinə yetirmədilər,

---

[z] **106:19-23** Çıx. 32:1-14 [a] **106:24-26** Say. 14:1-35 [b] **106:27** Lev. 26:33
[c] **106:28-31** Say. 25:1-13 [d] **106:32-33** Say. 20:2-13 [e] **106:34-36** Hak. 2:1-3; 3:5-6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Dediyi xalqları məhv etmədilər.
35 Əksinə, həmin millətlərə qarışdılar,
Adət-ənənələrini öyrənib onlara əməl etdilər.
36 Onların bütlərinə ibadət edərək
Özlərini bu tələyə saldılar.
37 [f] Oğul-qızlarını
Cinlərə qurban verdilər.
38 [g] Oğul-qızlarının günahsız qanını tökdülər,
Onları Kənan bütlərinə qurban verdilər,
Ölkəni qana bulaşdırdılar.
39 Belə işlərlə murdarlandılar,
Öz əməlləri ilə xəyanətə satıldılar.
40 [h] Rəbb xalqına qarşı qəzəbindən yandı,
Öz irsini iyrənc bir şey sandı.
41 Onları millətlərə təslim etdi,
Onlara nifrət edənlər üzərlərində hakim oldu.
42 Düşmənləri onları zülm altına saldılar,
Onlara tabe olaraq əl altında qaldılar.
43 Rəbb dəfələrlə onları azad etmişdi,
Amma pisniyyətli olduqları üçün üsyankar olmuşdular,
Bu insanları öz günahları alçaltdı.
44 Lakin O, fəryadlarını eşidəndə
Onların əziyyətinə baxdı.
45 Bu insanlarla bağladığı əhdini yada saldı,
Bol məhəbbəti naminə rəhmini göstərdi.
46 Onları əsir edənlərin
Qəlbinə mərhəmət saldı.

47 [i] Ey Allahımız Rəbb, bizi qurtar,
Bizi millətlərin arasından topla.
Müqəddəs isminə şükür edək,
Biz fəxrlə Sənə həmd söyləyək.

48 Alqış olsun İsrailin Allahı Rəbbə
Əzəldən sonsuza qədər!
Qoy bütün xalq söyləsin «Amin!»

Rəbbə həmd edin!

---

[f] **106:37** 2Pad. 17:17 [g] **106:38** Say. 35:33 [h] **106:40-46** Hak. 2:14-18
[i] **106:47-48** 1Saln. 16:35-36; Zəb. 41:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Beşinci hissə

107-150-ci məzmurlar

Salmo 107

Məzmur 107

1 [j] Rəbbə şükür edin, ona görə ki yaxşıdır,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
2 Qoy belə söyləsin Rəbbin xilas etdikləri,
Düşmən əlindən qurtardıqları,
3 Şərqdən, qərbdən, şimaldan və cənubdan –
Ölkələrdən topladıqları.

4 Bəziləri səhrada, çöllükdə sərgərdan dolanırdılar,
Yaşamaq üçün heç bir şəhər tapmırdılar.
5 Aclıqdan, susuzluqdan
Canlarının taqəti getmişdi.
6 Onlar dara düşəndə Rəbbə fəryad etdilər,
Rəbb onları dərdlərindən qurtardı.
7 Yaşamaq üçün onlar bir şəhərə çatanadək
Onları düz yolla apardı.
8 Rəbbə şükür etsinlər məhəbbətinə görə,
Bəşər övladlarına göstərdiyi xariqələrinə görə!
9 Çünki O, susuzlara doyunca su verər,
Acları bol nemətlərlə bəslər.

10 Bəziləri əsir düşüb zülmətdə yaşayırdı,
Zəncirlənib qaranlıqda, əziyyətdə qalırdı.
11 Çünki Allahın sözlərinə qarşı çıxmışdılar,
Haqq-Taalanın məsləhətinə xor baxmışdılar.
12 Ona görə ağır işlə onların ürəklərinə əzab verdi,
Yıxılanda heç kim onlara kömək etmədi.
13 Onlar dara düşəndə Rəbbə fəryad etdilər,
Rəbb onları dərdlərindən qurtardı.
14 Onların buxovlarını qopardı,
Zülmətdən, qaranlıqdan çıxardı.
15 Qoy şükür etsinlər Rəbbə məhəbbətinə görə,
Bəşər övladlarına göstərdiyi xariqələrinə görə!

---

[j] **107:1** 1Saln. 16:34; 2Saln. 5:13; 7:3; Ezra 3:11; Zəb. 100:5; 106:1; 118:1; 136:1; Yer. 33:11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

16 Çünki O, tunc qapıları qırar,
Dəmir cəftələri qoparar.

17 Bəzilərinin ağlı çaşıb üsyankar oldu,
Təqsirləri onları zülmə saldı.
18 Hər yeməkdən iyrəndilər,
Ölüm qapılarına yaxın gəldilər.
19 Dara düşərkən Rəbbə fəryad qopardılar,
Rəbb onları dərdlərindən qurtardı.
20 Kəlamını göndərib onlara şəfa verdi,
Məzara düşməkdən onları xilas etdi.
21 Rəbbə şükür etsinlər məhəbbətinə görə,
Bəşər övladlarına göstərdiyi xariqələrinə görə!
22 Qoy şükür qurbanlarını təqdim etsinlər,
Əməllərinə mədh oxuyub bəyan etsinlər!

23 Bəziləri gəmilərlə dənizlərdə üzdülər,
Dəryalarda böyük işlər gördülər.
24 Orada Rəbbin əməllərinə,
Dərin sularda etdiyi xariqələrinə şahid oldular.
25 Çünki Onun əmri ilə qasırğa qopdu,
Dənizin dalğaları qalxdı.
26 Gəmiçilər göyə qalxıb dərinə enirdi,
Qorxudan canları əldən gedirdi.
27 Onlar sərxoş kimi yırğalanıb-səndələyirdi,
Ağıllarına heç bir çarə gəlmirdi.
28 Onlar dara düşəndə Rəbbə fəryad etdilər,
Rəbb onları dərdlərindən qurtardı.
29 Qasırğanı yatırdı, sükut gətirdi,
Dalğaları sakit etdi.
30 Sakitlik yarananda onlar çox sevindilər,
Rəbb də onları istədikləri limana çatdırdı.
31 Rəbbə məhəbbətinə görə,
Bəşər övladlarına göstərdiyi xariqələrinə görə şükür etsinlər!
32 Qoy Onu xalqın toplantısında ucaltsınlar,
Ona ağsaqqallar məclisində həmd etsinlər!

33 O, çayları qurudub səhra edər,
Bulaqlar olan yeri quraq çölə döndərər,
34 Orada yaşayanların pisliyinə görə
Münbit torpağı şoranlığa çevirər.
35 Səhranı gölməçəyə döndərər,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Quraq torpaqdan bulaqlar çıxardar.
36 Oranı verər ki, aclar məskən salsınlar,
Yaşamaq üçün özlərinə şəhər qursunlar,
37 Tarlanı əksinlər, üzümlüklər salsınlar.
Bol məhsul götürsünlər.
38 Onun xeyir-duası ilə törəyib artırlar,
Heyvanlarının sayı azalmır.

39 Sonra əzabdan, darlıqdan, bəlalardan
Onlar azalıb alçaldılan an
40 [k] Rəbb əsilzadələrin üstünə həqarət yağdırar,
Onları sonsuz çöldə sərgərdan dolandırar.
41 Amma fəqiri zülm altından qaldırar,
Övladlarını sürü kimi çoxaldar.
42 Bunu görən əməlisalehlər şad olar,
Fitnə söyləyən ağızlarsa yumular.
43 Kimin ağlı varsa, qoy buna fikir versin,
Qoy Rəbbin məhəbbətini dərk etsin!

Salmo 108

Məzmur 108
(Zəb. 57:7-11; 60:5-12)

Bir ilahi.
Davudun məzmuru.

1 Ey Allahım, qəlbim Sənə möhkəm bağlanıb,
Qoy bütün varlığımla ilahi oxuyum, Səni tərənnüm edim.
2 Ey çəng və lira, oyan!
Qoy səhəri oyadım.
3 Ya Rəbb, xalqlar arasında
Sənə şükür edəcəyəm.
Ümmətlər arasında
Səni tərənnüm edəcəyəm.
4 Məhəbbətin böyükdür, göylərdən ucadır,
Sədaqətin buludlara çatır.

5 Ey Allah, göylər üzərində ucal!
Ehtişamın bütün yer üzərində olsun!
6 Sevdiyin insanların xilas olması üçün

[k] **107:40** Əyy. 12:21,24

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sağ əlinlə bizi qurtar, mənə cavab ver!

7 Allah Öz müqəddəs məskənindən belə söylədi:
«Şekemi sevinclə bölüşdürəcəyəm,
Sukkot dərəsini böləcəyəm.
8 Gilead torpağı Mənimdir,
Menaşşe torpağı Mənimdir,
Efrayim başımın dəbilqəsidir,
Yəhuda Mənim əsamdır.
9 Moav yuyunmaq üçün ləyənimdir,
Çarığımı ataraq Edomu tutacağam,
Zəfər harayını Filiştə salacağam».

10 Kim məni istehkamlı şəhərə apara bilər?
Edoma qədər kim mənə yol göstərə bilər?
11 Ay Allah, niyə bizi atmısan?
Ay Allah, qoşunlarımızla niyə yürüşə çıxmırsan?
12 Düşmənin qarşısında bizə imdad et,
Çünki insanın köməyi puçdur.
13 Allahın köməyi ilə şücaət göstərəcəyik,
O, düşmənlərimizi tapdalayacaq!

Salmo 109

Məzmur 109

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.

1 Ey tərənnüm etdiyim Allah, susma!
2 Çünki pislər, hiyləgərlər ağzını açıb
Yalançı dilləri ilə məndən danışırlar.
3 Mənə hər tərəfdən nifrət dolu sözlər deyirlər,
Nahaq yerə hücumlarına məruz qalıram.
4 Sevgimin əvəzinə mənə ittiham yağdırırlar,
Mən isə dua etməkdəyəm.
5 Yaxşılığımın əvəzinə yamanlıq edirlər,
Sevgimin əvəzinə nifrətlə cavab verirlər.

6 Belə adamın qarşısına bir pis insanı çıxar,
Sağ tərəfində dayanıb onu ittiham etsin!
7 Hökm oxunanda o təqsirkar çıxsın,
Qoy onun duası günah sayılsın!

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 [l] Onun ömrü az olsun,
Vəzifəsini başqası tutsun!
9 Övladları yetim,
Arvadı isə dul qalsın!
10 Övladları didərgin düşüb dilənçi olsun,
Yaşamağa xarabalıq belə, tapmasın!
11 Sələmçilər hər şeyini əlindən alsın,
Nə qazanıbsa, yadellilər talayaraq aparsın!
12 Ona məhəbbət göstərən olmasın,
Yetim qalan balalarına yazığı gələn tapılmasın!
13 Qoy onun nəsli kəsilsin,
Gələcək nəslin arasından adları silinsin!
14 Ata-babasının təqsiri Rəbbin hüzurunda yaddan çıxmasın,
Anasının günahı heç zaman yuyulmasın!
15 Belə adamlar Rəbbin hüzurunda daim təqsirkar qalsınlar,
Dünyadan izi-tozu silinsin, yada salınmasınlar!
16 Çünki məhəbbət göstərməyi unutdular,
Məzlumu, fəqiri, qəlbisınıqları
Həlak etmək üçün təqib etdilər.
17 Qarğış etməyi sevirdi, öz başına dönsün,
Alqış etməyi sevmirdi, ona əli çatmasın!
18 Ondan əynindəki paltar kimi qarğış çıxardı,
Qoy qarğışı su kimi canına, ilik kimi sümüklərinə hopsun!
19 Qarğışı onu əyninin libası kimi bürüsün,
Hər gün belinə kəmər tək dolansın!

20 Məni ittiham edənlər,
Mənim barəmdə pis sözlər söyləyənlər
Rəbbin cəzasına gəlsinlər!

21 Lakin, ey Xudavənd Rəbb, ismin naminə
Özün mənə qayğı göstər,
O gözəl məhəbbətinə görə məni azad et.
22 Çünki mən məzlum və fəqir insanam,
Köksümdəki ürəyimdən yaralanmışam.
23 Düşən kölgə kimi itirəm,
Vurulub atılan çəyirtkəyə bənzəyirəm.
24 Bax oruc tutmaqdan dizlərim əsir,
Bir dəri, bir sümük qalmışam.
25 [m] Görənlər mənə lağ edir,

---

[l] **109:8** Həv. 1:20 [m] **109:25** Mat. 27:39; Mark 15:29

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Başlarını yelləyir.

26 Ya Rəbb Allahım, Sən mənə kömək et,
Məhəbbətinə görə məni qurtar.
27 Bilsinlər ki, bu Sənin əlindədir,
Ya Rəbb, Sən bunu edə bilərsən.
28 Qoy onlar qarğış etsinlər, Sən mənə xeyir-dua ver,
Qoy onlar əleyhimə qalxarkən utansınlar.
Sənin qulunam, qoy sevinim!
29 İttihamçılarım rüsvayçılığa bürünsünlər,
Xəcaləti xalat kimi geyinsinlər.

30 Mənim dilim Rəbbə bol-bol şükür söyləyəcək,
Xalq içində Ona həmd edəcək.
31 Çünki O, fəqirin sağ tərəfində dayanar ki,
Edam hökmü verənlərin əlindən onu qurtarsın.

Salmo 110

Məzmur 110

Davudun məzmuru.

1 [n] Rəbb mənim Ağama dedi:
«Mən düşmənlərini ayaqlarının altına kətil kimi salanadək
Sağımda otur».
2 Rəbb Siondan Sənin qüdrətli əsanı göndərəcək,
Düşmənlərinin üzərində sənə hökmranlıq verəcək.
3 Döyüşəcəyin gün xalqın könüllü olaraq sənə qoşulacaq,
Gənclərin səhər şehi kimi müqəddəs libasını geyib yanına
gələcək.
4 [j] Rəbb and içdi, qərarını dəyişməz:
«Sən Melkisedeq vəzifəli əbədi bir kahinsən».

5 Xudavənd sənin sağ tərəfindədir,
Qəzəb günündə padşahları qıracaq.
6 Millətlərin hökmünü verəndə cəsədləri hər yeri bürüyəcək,
O bütün ölkələrin başçılarını əzəcək.
7 Yol kənarında olan vadidən su içəcək,
Buna görə güclənib yüksələcək.

---

[n] **110:1** Mat. 22:44; Mark 12:36; Luka 20:42-43; Həv. 2:34-35; 1Kor. 15:25; Ef. 1:18-22; Kol. 3:1; İbr. 1:13; 8:1-2; 10:12-13 [j] **110:4** İbr. 5:6,9-10; 6:20; 7:17,21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 111

Məzmur 111

1 Rəbbə həmd edin!

Əməlisalehlər məclisində, icma arasında
Bütün qəlbimlə Rəbbə şükür edəcəyəm.
2 Rəbbin işləri böyükdür,
Bunlardan zövq alanlar ibrət götürür.
3 Əməllərində ehtişamı, əzəməti görünür,
Salehliyi əbədi qalır.
4 Xariqələrini xalqının yadına salır.
Rəbb lütfkar və rəhmlidir,
5 Ondan qorxanları bəsləyərək saxlayır,
Öz əhdini əbədi olaraq yadda saxlayır.
6 Xalqına millətlərin torpaqlarını verərək
Qüdrətli işlərini onlara göstərdi.
7 Əllərinin işləri sədaqət və ədalətdir,
Onun bütün qayda-qanunları etibarlıdır.
8 Onlar həmişə, əbədi olaraq möhkəmdir,
Sədaqətdən, düzlükdən yaranmışdır.
9 Öz xalqına qurtuluş göndərdi,
Əhdi əbədi olsun deyə əmr verdi,
İsmi müqəddəsdir, zəhmlidir.
10 *p* Rəbb qorxusu hikmətin başlanğıcıdır,
Buna əməl edənlərin sağlam düşüncəsi vardır.
Ona əbədi olaraq həmdlər olsun!

Salmo 112

Məzmur 112

1 Rəbbə həmd edin!

Nə bəxtiyardır Rəbdən qorxan,
Əmrlərindən zövq alan insan!
2 Nəsli yer üzündə güclü olacaq,
Əməlisalehlərin övladları xeyir-dua alacaq.
3 Evindən bolluq və sərvət əskilməz,
Salehliyi əbədi qalar.

---

p **111:10** Əyy. 28:28; Sül. 1:7; 9:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 Zülmətdə belə, əməlisaleh insanlar üçün,
Lütfkar, rəhmli və saleh adamlar üçün nur doğar.
5 Səxavətlə borc verən,
İşlərini ədalətlə görən yaxşı insandır.
6 Belə adam əsla sarsılmaz,
Saleh insan əbədi olaraq yadda qalacaq.
7 Pis xəbərdən qorxmaz,
Rəbbə güvəndiyi üçün ürəyi möhkəmdir,
8 Cəsur ürəklidir,
Düşmənlərinin süqutunu görənədək qorxmaz.
9 [q] Səpələyər, fəqirlərə paylayar,
Salehliyi əbədi qalar,
Qüdrəti və hörməti ucalar.
10 Pis adamsa bunu görüb qəzəblənər,
Dişlərini qıcıdar, yanıb-tökülər,
Pislərin arzusu puç olar.

Salmo 113

Məzmur 113

1 Rəbbə həmd edin!

Ey Rəbbin qulları, həmd edin,
Rəbbin isminə həmd edin!
2 İndidən sonsuzadək
Rəbbin isminə alqış olsun!
3 Gündoğandan günbatanadək
Rəbbin ismi həmdə layiqdir!
4 Rəbb bütün millətlərdən ucadır,
Ehtişamı göylərdən yüksəkdir!

5 Allahımız Rəbbin misli varmı?
Ucalardakı taxtında oturan,
6 Göyə, yerə əyilərək baxan Odur.
7 [r] O, yoxsulları toz-torpaqdan qaldırar,
Fəqirləri küllükdən çıxarar.
8 Onları əsilzadələrlə,
Öz xalqının əsilzadələri ilə yanaşı oturdar.
9 Sonsuz qadının evini tikər,

---

[q] **112:9** 2Kor. 9:9 [r] **113:7** 1Şam. 2:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ona övlad verməklə bəxtəvər ana edər.

Rəbbə həmd edin!

Salmo 114

Məzmur 114

1 [s] İsraillilər Misirdən çıxanda,
Yaqub nəsli başqa dildə danışan xalqdan ayrılanda
2 Yəhuda Rəbbin müqəddəs məskəni oldu,
İsrail Rəbbin səltənəti oldu.

3 [t] [u] Onları görəndə dəniz qaçdı,
İordan çayı geri çəkildi.
4 Zirvələr qoçlar kimi,
Təpələr quzular kimi tullandı.
5 Ey dəniz, niyə qaçdın, sənə nə oldu?
Ey İordan çayı, niyə belə geri çəkildin?
6 Ey zirvələr, qoçlar kimi,
Ey təpələr, quzular kimi niyə tullandınız?

7 [v] Ey dünya, Hökmranın hüzurunda,
Yaqubun Allahının qarşısında lərzəyə gəl!
8 Qayanı gölməçəyə döndərən,
Çaxmaq daşını çeşməyə çevirən Odur.

Salmo 115

Məzmur 115

1 Bizi yox, ya Rəbb, bizi yox,
Məhəbbətin, sədaqətin naminə
Öz adını şərəfləndir.

2 Niyə millətlər belə desin:
«Onların Allahı haradadır?»
3 Allahımız göylərdədir,
Öz istədiyini edir.

---

[s] **114:1** Çıx. 12:51 [t] **114:3** Çıx. 14:21 [u] **114:3** Yeşua 3:16 [v] **114:7-8** Çıx. 17:1-7; Say. 20:2-13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 [w] Amma onların bütləri qızıldan,
gümüşdən düzəlmişdir,
Onlar insan əllərinin işidir.
5 Ağızları var, danışa bilmir,
Gözləri var, amma görmür,
6 Qulaqları var, eşitmir,
Burunları var, qoxu bilmir,
7 Əlləri var, hiss etmir,
Ayaqları var, gəzə bilmir,
Boğazlarından səs gəlmir.
8 Bütləri düzəldən, onlara
güvənən insanlar
Bu bütlər kimi cansız olacaqlar.

9 Ey İsraillilər, Rəbbə güvənin,
Odur köməyiniz və sipəriniz!
10 Ey Harun nəsli, Rəbbə güvənin,
Odur köməyiniz və sipəriniz!
11 Ey Rəbdən qorxanlar, Rəbbə güvənin,
Odur köməyiniz və sipəriniz!
12 Rəbb bizi unutmayıb,
Bizə xeyir-dua verəcək –
İsrail nəslinə xeyir-dua verəcək,
Harun nəslinə xeyir-dua verəcək,
13 [x] Kiçikdən böyüyə qədər
Ondan qorxanlara xeyir-dua verəcək.

14 Qoy Rəbb sizi,
Sizi və nəslinizi artırsın!
15 Rəbdən, göyləri və yeri Yaradandan
Bərəkət alasınız!

16 Rəbb səmaya sahibdir,
Yeri bəşər övladlarına verdi.
17 Ölənlər, sükut diyarına düşənlər
Rəbbə həmd etmirlər.
18 Lakin biz Rəbbə alqış edirik
İndidən sonsuzadək.

Rəbbə həmd edin!

---

[w] **115:4-7** Zəb. 135:15-17; Vəhy 9:20 [x] **115:13** Vəhy 11:18; 19:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 116

Məzmur 116

1 Rəbbi sevirəm,
Çünki O, yalvarışımı eşidir.
2 Səsimə qulaq asdığı üçün
Nə qədər varam, Onu çağıracağam.

3 Ətrafıma ölüm bağları sarıldı,
Ölülər diyarının sıxıntıları məni haqladı,
Dərd-bəlalar məni tapdı.
4 O zaman Rəbbin adını çağırdım:
«Ya Rəbb, amandır, canımı qurtar!»

5 Rəbb lütfkardır, ədalətlidir,
Allahımız mərhəmətlidir.
6 Rəbb avam adamı qoruyur,
O məni düşkünlüyə düçar olanda qurtardı.
7 Ey canım, rahat ol,
Çünki Rəbb sənə comərdlik etdi.

8 Ya Rəbb, canımı ölümdən,
Gözlərimi göz yaşından, ayağımı büdrəməkdən qurtardın.
9 İndi Rəbbin hüzurunda gəzib-dolaşıram,
Dirilər arasındayam.
10 [y] «Mən çox əzab çəkirəm» deyərkən
İnamımı itirməmişdim.
11 Mən tələşə düşüb belə demişdim:
«Bütün insanlar yalançıdır».

12 Mənə etdiyi comərdliyə görə
Rəbbin borcunu necə qaytara bilərəm?
13 Qurtuluş piyaləsini qaldıracağam,
Rəbbin ismini çağıracağam.
14 Rəbbə Onun bütün xalqı qarşısında
Əhd etdiyim təqdimləri verəcəyəm.

15 Rəbbin gözündə hər bir möminin
Ölümü çox bahadır.
16 Aman, ya Rəbb, mən Sənin qulunam,

---

[y] **116:10** 2Kor. 4:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qulunam, kənizinin oğluyam,
Buxovlarımı açmısan.
17 Sənə şükür qurbanları təqdim edəcəyəm,
Rəbbin adını çağıracağam.
18 Rəbbə Onun bütün xalqı qarşısında
Əhd etdiyim təqdimləri verəcəyəm
19 Rəbbin evinin həyətində,
Ey Yerusəlim, sənin mərkəzində.

Rəbbə həmd edin!

Salmo 117

Məzmur 117

1 [z] Ey bütün millətlər, Rəbbə həmd edin!
Ey bütün ümmətlər, Onu mədh edin!
2 Bizə olan məhəbbəti böyükdür,
Rəbbin sədaqəti əbədidir!

Rəbbə həmd edin!

Salmo 118

Məzmur 118

1 [a] Rəbbə şükür edin, ona görə ki yaxşıdır,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
2 Qoy İsraillilər belə desin:
«Çünki məhəbbəti əbədidir!»
3 Harun nəsli belə desin:
«Çünki məhəbbəti əbədidir!»
4 Qoy Rəbdən qorxanlar belə söyləsin:
«Çünki məhəbbəti əbədidir!»

5 Sıxıntı içində Rəbbi çağırdım,
Cavab verib məni genişliyə çıxartdı.
6 [b] Rəbb mənimlədir, heç qorxmaram.
İnsan mənə nə edə bilər?

---

[z] **117:1** Rom. 15:10-11 [a] **118:1** 1Saln. 16:34; 2Saln. 5:13; 7:3; Ezra 3:11; Zəb. 100:5; 106:1; 107:1; 136:1; Yer. 33:11 [b] **118:6** İbr. 13:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

7 Rəbb mənimlədir, mənə yardım edər,
Mənə nifrət edənlərin aqibətini görəcəyəm.
8 Rəbbə pənah gətirmək
İnsana güvənməkdən yaxşıdır.
9 Rəbbə pənah gətirmək
Əsilzadələrə güvənməkdən yaxşıdır.

10 Bütün millətlər məni mühasirəyə aldılar,
Rəbbin ismi ilə onları qırdım.
11 Hər tərəfdən məni mühasirəyə aldılar,
Rəbbin ismi ilə onları qırdım.
12 Arılar tək məni mühasirəyə aldılar,
Lakin kol-kos kimi alışıb tez söndülər,
Rəbbin ismi ilə onları qırdım.
13 Möhkəm təzyiq altında yıxılmağıma az qalmışdı,
Lakin Rəbb imdadıma çatdı.
14 [c] Rəbb qüvvətim, məzmurumdur,
O məni xilas etdi!

15 Salehlərin çadırlarından zəfər nidası yüksəlir:
«Rəbbin sağ əli qüdrətli işlər göstərir!
16 Rəbbin sağ əli necə əzəmətlidir!
Rəbbin sağ əli qüdrətli işlər göstərir!»

17 Ölməyib sağ qalacağam,
Rəbbin işlərini bəyan edəcəyəm.
18 Rəbb mənə möhkəm cəza verdi,
Amma məni ölümə təslim etmədi.

19 Salehlik darvazalarını üzümə açın,
Qoy oradan keçib Rəbbə şükür edim.

20 Bu, Rəbbin darvazasıdır,
Oradan saleh insanlar keçəcək.

21 Ya Rəbb, Sənə şükür edirəm,
Çünki cavab verərək məni xilas etmisən!

22 [d] [e] Bənnaların rədd etdiyi daş

---

[c] **118:14** Çıx. 15:2; Yeş. 12:2 [d] **118:22** Luka 20:17; Həv. 4:11; 1Pet. 2:7-8
[e] **118:22-23** Mat. 21:42; Mark 12:10-11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Guşədaşı olub.
23 Bu, Rəbbin işi idi,
Gözümüzdə xariqəli bir işdir.
24 Bu günü Rəbb yaratdı,
Onda sevinib şadlıq edək!

25 [f] Aman, ya Rəbb, bizi qurtar!
Aman, ya Rəbb, bizə uğur göndər!

26 [g] Rəbbin ismi ilə gələnə alqış olsun!
Sizə Rəbbin evindən xeyir-dua veririk.
27 Rəbb Allahdır, O, üzərimizə nur saçdı,
Qurbangahın buynuzlarına bayram qurbanını bağlayın.

28 Allahım Sənsən, Sənə şükür edəcəyəm!
Allahımsan, Səni yüksəldəcəyəm!

29 Rəbbə şükür edin, ona görə ki yaxşıdır,
Çünki məhəbbəti əbədidir!

Salmo 119

Məzmur 119

Alef[h]

1 Nə bəxtiyardır öz yolunda kamil olanlar,
Rəbbin qanununa görə yaşayanlar.
2 Nə bəxtiyardır Onun göstərişlərinə əməl edənlər,
Bütün qəlbi ilə Onu axtaranlar.
3 Həqiqətən, onlar fitnəkarlıq etməzlər,
Rəbbin yolunda gəzərlər.
4 Sən qayda-qanunlarını qoydun,
Bunlara bağlı qalmağı buyurdun.
5 Sənin qaydalarına bağlı qalmaq üçün
Kaş tutduğum yolda möhkəm olaydım.
6 Onda xəcalət çəkməzdim,
Sənin bütün əmrlərindən gözümü çəkməzdim.

---

[f] **118:25** Mat. 21:9; Mark 11:9; Yəh. 12:13 [g] **118:26** Mat. 21:9; 23:39; Mark 11:9; Luka 13:35; 19:38; Yəh. 12:13 [h] **119 başlıq** Məzmur 119-da hər səkkiz ayə ibrani əlifba sırası ilə başlayır.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

7 Adil hökmlərini öyrənərkən
Sənə düz qəlblə şükür edəcəyəm.
8 Sənin qaydalarına əməl edəcəyəm,
Sən məni tamamilə tərk etmə!

Bet

9 Bir cavan yolunu necə təmiz saxlaya bilər?
– Sənin sözlərinə bağlı qalmaqla.
10 Bütün qəlbimlə Səni axtarmışam,
Qoyma əmrlərindən çıxım.
11 Sənə qarşı günah etməyim deyə
Kəlamını qəlbimdə qoruyub saxlamışam.
12 Ya Rəbb, Sənə alqış olsun!
Qaydalarını mənə öyrət.
13 Ağzından çıxan hər hökmü
Dilimlə bəyan edirəm.
14 Göstərişlərinin ardınca gedərkən sevinirəm,
Elə bil bolluca var-dövlətə çatmışam.
15 Qayda-qanunlarını dərindən düşünürəm,
Sənin yollarından gözümü çəkmirəm.
16 Qaydalarından zövq alıram,
Sözünü unutmuram.

Gimel

17 Quluna comərdliyini göstər,
Qoy yaşayım və sözünə bağlı qalım.
18 Gözlərimi aç ki,
Qanununun xariqələrini görüm.
19 Əmrlərini məndən gizlətmə,
Çünki mən bu dünyada bir qəribəm,
20 Hökmlərinin həsrətini çəkməkdən
Hər zaman ürəyim ağrıyır.
21 Sənin əmrlərindən çıxan lovğaları məzəmmət etdin,
Çünki onlar lənətləndi.
22 Həqarəti, tənəni məndən uzaq et,
Göstərişlərinə əməl etmişəm.
23 Başçılar yığılıb mənim üçün qəsd qurdular,
Lakin mən qulun qaydalarını dərin düşünürəm.
24 Göstərişlərin mənə zövq verir,
Onlar mənim məsləhətçilərimdir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Dalet

25 Mən torpağa düşmüşəm,
Öz sözünə görə məni həyata qaytar.
26 Keçdiyim yolları Sənə bəlli edəndə cavab verdin,
Mənə qaydalarını öyrət.
27 Qayda-qanunlarının yollarını mənə Özün izah et,
Xariqələrin barədə dərin düşünüm.
28 Kədərdən canım üzülüb,
Öz sözünə görə mənə güc ver.
29 Məni yanlış yoldan uzaqlaşdır,
Qanununa görə mənə lütf göstər.
30 Mən sədaqət yolunu seçdim,
Hökmlərini gözümün önünə gətirdim.
31 Sənin göstərişlərindən yapışmışam,
Ya Rəbb, qoyma xəcalətli qalım.
32 Qəlbimin düşüncəsini genişləndirərkən
Əmrlərinin yolu ilə getməyə səy göstərəcəyəm.

He

33 Ya Rəbb, Sən mənə qaydalarının yolunu öyrət,
Onlara axıradək əməl edəcəyəm.
34 Mənə ağıl ver, qanununa görə yaşayım,
Bütün qəlbimlə ona bağlanım.
35 Mənə əmrlərinin yollarını göstər,
Bu yollardan zövq alaram.
36 Qəlbimi haram qazanca deyil,
Göstərişlərinə tərəf yönəlt.
37 Qoyma gözlərim fani şeylərə baxsın,
Öz yolunda mənə həyat bəxş et.
38 Səndən qorxanlara verdiyin vədini
Qulun üçün həyata keçirt.
39 Qorxduğum tənələri məndən sovuşdur,
Sənin hökmlərin nə yaxşıdır!
40 Qayda-qanunlarının həsrətini çəkirəm,
Salehliyinlə məni yaşat.

Vav

41 Ya Rəbb, mənə məhəbbətini göstər,
Kəlamına görə məni qurtar!
42 Məni təhqir edənlərə layiqincə cavab verəcəyəm,
Çünki Sənin sözlərinə güvənirəm.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

43 Qoy həqiqət kəlamı dilimdən düşməsin,
Çünki Sənin hökmlərinə ümid bağlamışam.
44 Daim, əbədi olaraq
Qanununa bağlı qalacağam.
45 Azad gəzib-dolaşacağam,
Çünki qayda-qanunlarını axtarmışam.
46 Padşahların hüzurunda göstərişlərindən danışacağam,
Bundan utanmayacağam.
47 Sənin əmrlərindən zövq alıram,
Onları sevirəm.
48 Sevdiyim əmrlərinə tərəf əl açacağam,
Sənin qaydalarını dərindən düşünəcəyəm.

Zayin

49 Sən quluna verdiyin sözü xatırla,
Bu sözünlə mənə ümid vermisən.
50 Əzab çəkəndə bundan təsəlli tapıram ki,
Kəlamın məni həyata qaytaracaq.
51 Lovğalar mənə çox istehza etdilər,
Amma Sənin qanunundan dönmədim.
52 Əzəldən var olan hökmlərini xatırladıqca,
Ya Rəbb, bunlardan təsəlli tapıram.
53 Qanununu atan pisləri görərkən
Qəzəb məni bürüyür.
54 Sənin qaydalarını bu qürbət eldə
İlahi tək oxuyuram.
55 Hər gecə adını yadıma salıram,
Ya Rəbb, qanununa bağlı qalıram.
56 Bu mənə bir adət oldu,
Sənin qayda-qanunlarını yerinə yetirdim.

Xet

57 Ya Rəbb, mənim nəsibimsən,
Sözlərinə bağlı qalmaq üçün vəd etmişəm.
58 Bütün qəlbimlə Sənə yalvarıram,
Sən Öz kəlamına görə mənə lütf göstər.
59 Tutduğum yollara nəzər salmışam,
Hər addımımı göstərişlərinə tərəf yönəltmişəm.
60 Əmrlərinə bağlanmaq üçün tələsirəm,
Bunun üçün ləngimirəm.
61 Pis adamlar mənə kəmənd atarkən
Qanununu unutmadım.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

62 Adil hökmlərinə görə Sənə şükür etmək üçün
Gecə yarısı qalxıram.
63 Səndən qorxanların hamısı ilə,
Qayda-qanunlarına bağlı qalanlarla dostam.
64 Ya Rəbb, yer üzü məhəbbətinə bürünüb,
Mənə qaydalarını öyrət.

Tet

65 Ya Rəbb, verdiyin sözə görə
Quluna xeyirxahlıq etmisən.
66 Mənə ağıl, bilik öyrət,
Çünki əmrlərinə inanıram.
67 Əzaba düşməzdən əvvəl yoldan azırdım,
Amma indi mən kəlamına bağlıyam.
68 Nə qədər yaxşısan, xeyirxahlıq edirsən!
Mənə qaydalarını öyrət.
69 Lovğalar yalanları ilə mənə qara yaxırlar,
Amma mən bütün qəlbimlə qayda-qanunlarını yerinə yetirirəm.
70 Onların ürəkləri piylənərək daş bağlayıb,
Mənsə qanunundan zövq alıram.
71 Çəkdiyim əzabın xeyri mənə bu olub:
Sənin qaydalarını öyrənirəm.
72 Ağzından çıxan qanun mənim üçün
Minlərlə qızıldan, gümüşdən daha qiymətlidir.

Yod

73 Əllərinlə yaranmışam, mənə surət vermisən,
Mənə qabiliyyət ver, qoy əmrlərini öyrənim.
74 Səndən qorxanlar məni görərkən sevinsinlər,
Çünki Sənin sözünə ümid bağlamışam.
75 Ya Rəbb, bilirəm ki, hökmlərin ədalətlidir,
Mənə əzab çəkdirsən də, sədaqətin yox olmur.
76 Quluna verdiyin kəlama görə
Məhəbbətin mənə təsəlli versin.
77 Mənə mərhəmət et ki, yaşayım,
Çünki qanunundan zövq alıram.
78 Mənim barəmdə yalan danışan lovğaları utandır,
Çünki mən qayda-qanunlarını dərindən düşünürəm.
79 Səndən qorxanlar yanıma gəlsin,
Onlar Sənin göstərişlərini bilənlərdir.
80 Qaydalarına görə mənim qəlbim kamil olsun,
Qoy heç zaman xəcalət çəkməyim!

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Kaf

81 Qurtuluş həsrətini çəkməkdən qəlbimdə tab qalmayıb,
Sözünə ümid bağlamışam.
82 Sözünün intizarından gözümün nuru sönür.
Deyirəm: «Nə vaxt mənə təsəlli verəcəksən?»
83 Tüstü içindəki tuluq kimi oldum,
Amma qaydalarını unutmuram.
84 Qulun daha nə qədər gözləsin?
Məni təqib edənləri nə vaxt mühakimə edəcəksən?
85 Qanununu pozan lovğa insanlar
Mənim üçün quyu qazıblar.
86 Sənin bütün əmrlərin etibarlıdır.
Kömək et! Məni yalançı insanlar təqib edir.
87 Az qaldı ki, yer üzündən məni yox etsinlər,
Lakin qayda-qanunlarından çıxmamışam.
88 Məhəbbətinə görə mənə həyat ver,
Ağzından çıxan göstərişlərə bağlı qalım.

Lamed

89 Ya Rəbb, sözün əbədidir,
Göylərdədir, dəyişməzdir.
90 Sədaqətin nəsildən-nəslə çatır,
Yer üzünü Sən qurmusan, möhkəm qalır.
91 Hökmlərinə görə bu günədək hər şey qalır,
Onlar Sənin xidmətində dayanırlar.
92 Sənin qanunundan zövq almasaydım,
Əzab çəkməkdən həlak olardım.
93 Qayda-qanunlarını heç vaxt unutmaram,
Çünki onlarla məni həyata qaytarmısan.
94 Qurtar məni, mən Sənінəm,
Qayda-qanunlarını axtarmışam.
95 Pislər məni öldürmək üçün pusqu qurarkən
Mən Sənin göstərişlərinin üzərində düşünürəm.
96 Görmüşəm ki, hər kamil şeyin qarşısına bir hədd qoyulur,
Sənin əmrlərin isə sərhəd tanımır.

Mem

97 Qanununu nə qədər sevirəm!
Həmişə onun üzərində dərindən düşünürəm.
98 Əmrlərin məni düşmənlərimdən daha müdrik edir,
Çünki onlar həmişə mənimlədir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

99 Bütün müəllimlərimdən daha aqil olmuşam,
Çünki göstərişlərin üzərində dərindən düşünürəm.
100 Ağsaqqallardan da artıq dərrakəliyəm,
Çünki qayda-qanunlarına əməl edirəm.
101 Ayağımı hər pis yoldan kənar qoydum ki,
Sözlərinə bağlı qalım.
102 Hökmlərindən dönməmişəm,
Çünki məni Sən belə öyrətmisən.
103 Vədlərin damağıma necə də ləzzət verir!
Onlar dilimdə baldan şirindir.
104 Qayda-qanunlarına görə dərrakəliyəm,
Buna görə hər yanlış yola nifrət edirəm.

Nun

105 Sözün addımıma çıraqdır,
Yollarıma işıqdır.
106 Ədalətli hökmlərinə bağlı qalmaq üçün and içmişəm,
Yerinə yetirəcəyəm.
107 Ya Rəbb, nə qədər əzab çəkmişəm!
Öz sözünə görə həyatımı qoru.
108 Ya Rəbb, sidq ürəkdən etdiyim həmdi qəbul et,
Mənə Öz hökmlərini öyrət.
109 Həyatım daim təhlükəyə düşdü,
Amma qanununu unutmadım.
110 Pislər mənə tələ quranda belə,
Mən Sənin qayda-qanunlarını pozmadım.
111 Əbədilik Sənin göstərişlərinə malikəm,
Çünki onlar qəlbimə sevinc verir.
112 Qəlbimi əbədilik, sonsuzadək
Qaydalarına əməl etməyə meyl etdirmişəm.

Samek

113 İkiüzlü insanlara nifrət edirəm,
Qanununu isə sevirəm.
114 Sən pənahgahım, sipərimsən,
Sözünə ümid bağlamışam.
115 Siz ey pislər, məndən uzaq olun!
Qoy Allahımın əmrlərinə əməl edim.
116 Kəlamınla mənə dayaq ol ki, yaşayım,
Ümidim boşa çıxmasın, utanmayım.
117 Özün mənə dayaq ol, qoy mən nicat tapım,
Sənin qaydalarını həmişə nəzərimdə tutum.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

118 Qaydalarını atanları Özündən kənar edirsən,
Çünki onların bütün fəndləri boşdur.
119 Yer üzünün bütün pislərini tullantı hesab edirsən,
Buna görə göstərişlərini sevirəm.
120 Zəhmindən bədənim lərzəyə gəlir,
Hökmlərindən çox qorxuram.

Ayin

121 Ədalətli, düz işlər görmüşəm,
Məni zülmkarlara təslim etmə.
122 Qulunun xeyri üçün zamin dur,
Qoyma lovğa insanlar mənə zülm etsin.
123 Xilasını, haqq sözünə əməl olunmasını gözləməkdən
Gözümün nuru sönür.
124 Quluna məhəbbət göstər,
Qaydalarını mənə öyrət.
125 Qulunam, mənə ağıl ver ki,
Sənin göstərişlərini dərk edim.
126 Ya Rəbb, insanlar qanununu pozdular,
Vaxtı çatıb, onlar üçün bir tədbir gör.
127 Qızıldan, saf qızıldan çox
Sənin əmrlərini sevirəm.
128 Bəli, bütün qayda-qanunlarına görə
Mən düz yolla gedirəm,
Bütün səhv yollarasa nifrət edirəm.

Pe

129 Göstərişlərinin heyrətamizliyinə görə
Onlara ürəkdən əməl edirəm.
130 Kəlamının açıqlanması nur saçır,
Hər nadanı ağıllandırır.
131 Ağız açıb ah-zar edirəm,
Çünki əmrlərinin həsrətini çəkirəm.
132 Adını sevənlər üçün etdiyin adətə görə
Mənə bax və lütf göstər.
133 Kəlamınla addımlarımı möhkəmləndir,
Qoy heç bir təqsirim mənə hakimlik etməsin.
134 Məni insanların zülmündən qurtar,
Qoy Sənin qayda-qanunlarına bağlı qalım.
135 Üzün qulunun üstünə nur saçsın,
Sən mənə qaydalarını öyrət.
136 Gözlərimdən sellər kimi yaş axır,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Çünki insanlar qanununa bağlı qalmırlar.

Sade

137 Ya Rəbb, adilsən,
Hökmlərin doğrudur.
138 Buyurduğun göstərişlər ədalətlidir,
Onlar tamamilə etibarlıdır.
139 Qeyrətim məni yandırıb-yaxıb,
Çünki düşmənlərim Sənin sözlərini unudub.
140 Sənin kəlamın çox safdır,
Bu qulun onu sevir.
141 Kiçik sayılsam da, mənə xor baxsalar da,
Qayda-qanunlarını unutmamışam.
142 Salehliyin əbədi salehlikdir,
Sənin qanunun həqiqətdir.
143 Başıma sıxıntı və məşəqqət gəldi,
Amma Sənin əmrlərin mənə zövq verdi.
144 Sənin göstərişlərin həmişə ədalətlidir,
Mənə ağıl ver ki, yaşayım.

Qof

145 Ya Rəbb, cavab ver! Bütün qəlbimlə Səni səsləyirəm,
Sənin qaydalarına əməl edəcəyəm.
146 Səni səslədim, məni qurtar,
Qoy göstərişlərinə bağlı qalım.
147 Dan yeri sökülməzdən əvvəl qalxıb Səni imdada çağırıram,
Çünki ümidimi Sənin sözlərinə bağlayıram.
148 Gecə boyu gözümə yuxu getmir,
Kəlamını dərindən düşünürəm.
149 Məhəbbətinə görə mənim səsimi eşit,
Ya Rəbb, hökmlərinə görə mənə həyat bəxş et.
150 Şər ardınca qaçanlar mənə yaxınlaşdılar,
Onlar Sənin qanunundan uzaqlaşdılar.
151 Ya Rəbb, Sən mənə yaxınsan,
Bütün əmrlərin həqiqətdir.
152 Göstərişlərini lap əvvəldən öyrənirəm,
Əbədi qalsın deyə öyüdlərini verdin.

Reş

153 Çəkdiyim əzabı gör, məni qurtar,
Çünki qanununu unutmamışam.
154 Münaqişəmi həll edib Özün məni azad et,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Mənə kəlamına görə həyat bəxş et.
155 Pislər qurtuluşdan uzaqdır,
Çünki onlar Sənin qaydalarını axtarmırlar.
156 Ya Rəbb, mərhəmətin çoxdur,
Hökmlərinə görə məni yaşat.
157 Düşmənlərim, məni təqib edənlər çoxdur,
Lakin Sənin göstərişlərindən dönmədim.
158 Bu xainlərə ikrahla baxıram,
Çünki Sənin vədinə bağlı qalmayıblar.
159 Sənin qayda-qanunlarını gör nə qədər sevirəm,
Ya Rəbb, məhəbbətinə görə mənə həyat ver.
160 Sözlərinin mahiyyəti həqiqətdir,
Bütün ədalətli hökmlərin əbədidir.

Sin və Şin

161 Başçılar boş yerə məni təqib edir,
Amma ürəyim Sənin sözlərindən qorxur.
162 Çoxlu qənimət tapan bir insan kimi
Sənin kəlamın məni sevindirir.
163 Yalandan zəhləm gedir, iyrənirəm,
Çünki qanununu sevirəm.
164 Ədalətli hökmlərinə görə
Hər gün yeddi dəfə Sənə həmd edirəm.
165 Qanununu sevənlər böyük əmin-amanlıq tapırlar,
Onlar heç nə ilə büdrəməzlər.
166 Ya Rəbb, xilasına ümid bəsləmişəm,
Əmrlərinə əməl etmişəm.
167 Göstərişlərinə ürəkdən bağlanmışam,
Onları çox sevirəm!
168 Qayda-qanunlarına, göstərişlərinə bağlı qalıram,
Çünki bütün yollarım Sənin hüzurundadır.

Tav

169 Ya Rəbb, mənim fəryadım qoy Sənə çatsın,
Mənə Öz sözünə görə ağıl ver.
170 Qoy yalvarışım hüzuruna çatsın,
Məni Öz kəlamınla azad et.
171 Qoy dilimdən həmdlər tökülsün,
Mənə qaydalarını öyrətmisən.
172 Sənin kəlamını dilim tərənnüm etsin,
Çünki Sənin bütün əmrlərin ədalətlidir.
173 Sənin əlin mənə kömək etsin,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Çünki Sənin qayda-qanunlarını seçdim.
174 Ya Rəbb, qurtuluşun üçün həsrət çəkirəm,
Qanunundan zövq alıram.
175 Mənə həyat bəxş elə, qoy Sənə həmd oxuyum,
Hökmlərin qoy mənə kömək olsun.
176 İtən quzu kimi azmışam, qulunu axtar,
Çünki əmrlərini unutmamışam.

Salmo 120

Məzmur 120

Ziyarət nəğməsi.

1 Dar gündə Rəbbi səslədim,
O mənə cavab verdi.
2 Dedim: «Ya Rəbb, yalançı dodaqlardan,
Fitnəkar dillərdən canımı qurtar».

3 Ey fitnəkar dil, sənə nə veriləcək?
Bu işinin əvəzi nə ilə ödəniləcək?
4 Cəngavərin iti oxları ilə,
Süpürgə ağacının odlu közləri ilə!

5 Yazıq canım, Meşekdə qərib olmuşam,
Qedar çadırlarında yaşayıram!
6 Mənim belə yerdə,
Sülhə nifrət edənlərin içində yaşamağım bəsdir.
7 Mən sülh sevirəm, buna görə danışıram,
Onlarsa müharibə üçün çalışır.

Salmo 121

Məzmur 121

Ziyarət nəğməsi.

1 Gözlərimi dağlara dikirəm,
Haradan mənə kömək gələcək?
2 Göyləri və yeri yaradan Rəbdən
Mənə kömək gələcək.

3 O, ayaqlarını büdrəməyə qoymaz,
Səni qoruyan yatmaz.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 Bax İsraili qoruyan yuxulamaz,
Yatıb qalmaz.

5 Səni qoruyan Rəbdir,
O, sağ tərəfindədir, sənə kölgədir.
6 Gündüz günəşin ziyanı sənə dəyməz,
Gecə ay da sənə zərər verməz.

7 Rəbb səni hər cür şərdən saxlayar,
Canını qoruyar.
8 Rəbb gediş-gəlişini hifz edər
İndidən sonsuza qədər.

Salmo 122

Məzmur 122

Davudun ziyarət nəğməsi.

1 Mənə «Rəbbin evinə gedək»
deyilərkən sevindim.
2 Ey Yerusəlim, sənin darvazalarından keçdim,
Torpağına qədəm qoydum.

3 Bu, Yerusəlim şəhəridir,
Çox sıx tikilmişdir.
4 İsrail üçün verilən şəhadət naminə
Qəbilələr, Rəbbin qəbilələri
Rəbbin isminə şükür etmək üçün
Buranı ziyarət etməyə gəlirlər.
5 Hökm üçün burada taxtlar qurulub,
Bu taxtlarda Davud sülaləsi oturub.

6 Hamı Yerusəlim üçün sülh diləsin:
«Qoy səni sevənlər dinc həyat sürsün!
7 Qoy qala divarlarının içində sülh olsun!
Qoy saraylarındakılar dinc yaşasın!»
8 Yoldaşlarıma, dostlarıma görə
«Səndə sülh olsun!» deyirəm.
9 Allahımız Rəbbin evinə görə
Sənə bəxtiyarlıq diləyirəm.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 123

Məzmur 123

Ziyarət nəğməsi.

1 Ey göylərdəki taxtında Oturan,
Gözlərimi Sənə dikmişəm.
2 Ağasının əlinə baxan qul kimi,
Xanımının əlinə baxan kəniz tək
Biz də Allahımız Rəbbə göz dikmişik,
Bizə rəhm etməsini gözləyirik.

3 Bizə rəhm et, ya Rəbb, rəhm et!
Çünki təhqirlərdən doymuşuq.
4 Laqeydlərin rişxəndləri,
Təkəbbürlülərin təhqirləri
bizi cana doydurdu.

Salmo 124

Məzmur 124

Davudun ziyarət nəğməsi.

1 İndi İsrail söyləsin:
Rəbb tərəfimizi saxlamasaydı,
2 Bizə qarşı insanlar qalxarkən
Rəbb tərəfimizi saxlamasaydı,
3 Bizə qarşı qəzəblərindən yanarkən
Bizi diri-diri udardılar,
4 Sular bizi yuyub-aparardı,
Sellər üstümüzü basardı,
5 Azğın sular üstümüzü basardı.

6 Alqış olsun Rəbbə!
O bizi onların dişlərinə ov etmədi.
7 Bizi ovçunun tələsindən bir
quş kimi qurtardı,
Tələ qırıldı, canımız azad oldu.
8 Bizə Rəbbin adından,
Göyləri və yeri yaradandan yardım gəlir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 125

Məzmur 125

Ziyarət nəğməsi.

1 Rəbbə güvənənlər Sion dağı kimi
Sarsılmaz, əbədi qalar.
2 Dağlar Yerusəlimi dövrəyə aldığı kimi
Rəbb də indidən sonsuzadək
xalqının ətrafındadır.
3 Salehlərin payı üstündə
Şər insanların dəyənəyi hökm sürə bilməz,
Yoxsa salehlər də şərə əl atardı.

4 Ya Rəbb, xeyirxahlara,
Ürəyidüz olan insanlara xeyirxahlıq et!
5 Rəbb əyri yola dönənləri aparacaq,
Onları şər iş görənlərlə bir yerə qoyacaq.

İsrailin üzərinə sülh olsun!

Salmo 126

Məzmur 126

Ziyarət nəğməsi.

1 Rəbb Siona bəxtəvər günlərini qaytaranda
Bizə röya kimi gəldi.
2 Dodaqlarımızdan gülüş tökülürdü,
Dilimizdən sevinc harayı yüksəlirdi.
Millətlər öz aralarında belə deyirdi:
«Rəbb onlar üçün böyük işlər görüb».
3 Bunun üçün sevinirik,
Çünki Rəbb bizim üçün böyük işlər görüb.

4 Selləri Negevə qaytardığın kimi,
Ya Rəbb, o bəxtəvər günləri bizə qaytar.
5 Göz yaşı ilə əkənlər
Sevinc harayı çəkərək biçəcək.
6 Ağlaya-ağlaya toxum torbasını daşıyıb-gedən
Sevinc harayı ilə dərzləri
daşıya-daşıya gələcək.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 127

Məzmur 127

Süleymanın ziyarət nəğməsi.

1 Evi Rəbb tikməzsə,
Bənnaların zəhməti boşa gedər.
Şəhəri Rəbb qorumazsa,
Keşikçilər boş yerə orada gözlər.
2 Erkən qalxıb gec yatmağınız,
Azuqə üçün özünüzü çox yormağınız faydasızdır.
Rəbb sevdiklərinə yuxuda olanda belə, verər.

3 Övladlar Rəbbin verdiyi paydır,
Bətnin bəhrəsi Onun mükafatıdır.
4 İnsanın gənc ikən övladları olarsa,
Bir igidin əlindəki oxlara bənzər.
5 Oxdanı bu cür dolu olan nə bəxtiyardır!
Darvazada əleyhdarları ilə çəkişən zaman
Xəcalətli olmayacaq.

Salmo 128

Məzmur 128

Ziyarət nəğməsi.

1 Nə bəxtiyardır Rəbdən qorxan,
Onun yolları ilə gedən insan!
2 Çünki öz əlinin bəhrəsini yeyəcəksən,
Xoşbəxt olub uğur qazanacaqsan.

3 Evində arvadın tənək kimi bar gətirəcək,
Övladların zeytun pöhrələri kimi
Süfrənin ətrafını bürüyəcək.
4 Rəbdən qorxan insan
Belə xeyir-dua alacaq:

5 Rəbb Siondan sənə xeyir-dua versin,
Ömür boyu Yerusəlimin xoşbəxtliyini görəsən,
6 Övladlarının övladlarını görəsən!

İsrailin üzərinə sülh olsun!

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 129

Məzmur 129

Ziyarət nəğməsi.

1 Qoy İsrail söyləsin:
«Mənə gəncliyimdən bəri əzab verdilər.
2 Bəli, gəncliyimdən bəri mənə əzab verdilər,
Lakin məğlub edə bilmədilər.
3 Elə bil kürəyimdə kotan sürüblər,
Qamçılarla bədənimə uzun-uzun şırım çəkiblər.
4 Rəbb isə adildir,
Pislərin buxovlarını qırdı».

5 Siona nifrət bəsləyənlərin hamısı
Qoy xəcalət içində geri qovulsun!
6 Qoy cücərmədən solsunlar,
Damda bitən ot kimi olsunlar!
7 O, biçinçinin ovcunu,
Dərz bağlayanın qucağını doldurmaz!
8 Yoldan keçən onlara belə deməz:
«Rəbb sizə xeyir-dua versin,
Sizə Rəbbin ismi ilə alqış olsun!»

Salmo 130

Məzmur 130

Ziyarət nəğməsi.

1 Ya Rəbb, dərinliklərdən
Səni səsləyirəm.
2 Ey Xudavənd, səsimi eşit,
Yalvarış səsimi yaxşı dinlə.
3 Ya Rəbb, bizim təqsirlərimizi siyahıya alsan,
Bəs, ey Xudavənd, kim bunun qarşısında dayana bilər?
4 Amma Sən bağışlayansan,
Ona görə hamı Səndən çəkinir.

5 Rəbbi gözləyirəm, döyünən ürəyim gözləyir,
Onun sözünə ümid edirəm.
6 Keşikçilər səhərin açılmasını gözlər,
Bəli, keşikçilər səhərin açılmasını gözlər,
Qəlbimsə bundan da çox Xudavəndin həsrətini çəkər.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

7 Ey İsrail, Rəbbə ümidini bağla!
Çünki Rəbdə məhəbbət var,
Onda bol-bol qurtuluş var.
8 [i] Ey İsrail, O səni
Bütün təqsirlərindən azad edər!

Salmo 131

Məzmur 131

Davudun ziyarət nəğməsi.

1 Ya Rəbb, təkəbbürlü deyiləm,
Gözümü yuxarı yerlərə dikməmişəm,
Gücüm çatmayan böyük işlərə girişməmişəm.
2 Ovunub səsimi kəsmişəm,
Ana qucağında olan körpə kimiyəm,
Sanki bir sakit körpəyə dönmüşəm.

3 Ey İsrail, Rəbbə ümidini bağla,
İndidən sonsuzadək ümidini Ona bağla!

Salmo 132

Məzmur 132

Ziyarət nəğməsi.

1 Ya Rəbb, Davudu,
Çəkdiyi bütün əzabları,
2 Rəbbə etdiyi andı,
Yaqubun qüdrətli Allahına etdiyi əhdi yada sal.
3 O dedi: «Öz evimdə yaşamaram,
Yatağımda yatmaram,
4 Gözümə yuxu getməz,
Gözlərimi yummaram
5 Rəbbə layiq bir yer,
Yaqubun qüdrətli Allahına bir məskən tapana qədər».

6 [j] Əhd sandığının Efratada olduğunu eşitdik,
Onu Yaar tarlalarında tapdıq.
7 Dedik: «Gəlin, Onun məkanına gedək,

---

[i] **130:8** Mat. 1:21; Titə 2:14 [j] **132:6-10** 2Saln. 6:41-42

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Kətilində səcdə edək».

8 Ya Rəbb, qüvvənin rəmzi olan sandığınla birgə
İstirahət edəcəyin yerə qalx.
9 Kahinlərin həqiqətə bürünsün,
Möminlərin Səni mədh etsin.
10 Qulun Davudun xatirinə
Məsh etdiyindən üz döndərmə.

11 [k] Rəbb Davuda sədaqətlə and içdi,
Bu andından dönməz:
«Belindən gələn oğullarından birini
Səndən sonra taxtında oturdacağam.
12 Əgər övladların əhdimə,
Onlara öyrədəcəyim göstərişlərə əməl edərlərsə,
Onların oğulları da
Sonsuza qədər sənin taxtında oturacaq».

13 Çünki Rəbb Sionu seçdi,
Orada Öz məskənini salmaq istədi.
14 Dedi: «Bura əbədi olaraq istirahət edəcəyim yerdir,
İstəyirəm ki, burada məskən salım.
15 Bu yerə bol ruzi-bərəkət verəcəyəm,
Buradakı fəqirlərə doyunca ərzaq verəcəyəm.
16 Kahinlərini zəfərə bürüyəcəyəm,
Möminləri sevinclə mədh oxuyacaq.
17 [l] Burada Davud sülaləsindən güclü hökmdar yetirəcəyəm,
Məsh etdiyim üçün bir çıraq hazır etmişəm.
18 Düşmənlərini xəcalətə salacağam,
Lakin onun tacı nur saçacaq».

Salmo 133

Məzmur 133

Davudun ziyarət nəğməsi.

1 Nə yaxşıdır, nə xoşdur
Qardaş olub bir yaşamaq!
2 Belə yaşamaq qiymətli yağ kimidir;

---

[k] **132:11** 2Şam. 7:12-13; 1Saln. 17:11-12; Zəb. 89:3-4; Həv. 2:30 [l] **132:17** 1Pad. 11:36; 15:4; 2Pad. 8:19; 2Saln. 21:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

O yağ ki başa çəkilib saqqala,
Harunun saqqalından paltarının yaxasına axırdı.
3 Sanki Xermon dağının şehi
Sion dağlarına düşür,
Çünki Rəbb buyurub ki,
Bu məkana bərəkət, əbədi həyat verilsin.

Salmo 134

Məzmur 134

Ziyarət nəğməsi.

1 Rəbbə alqış edin, ey Onun qulları,
Ey Rəbb evinin xidmətində gecələr oyaq duranlar!
2 Müqəddəs yerə tərəf əllərinizi qaldırın,
Rəbbə alqış edin!

3 Göyləri və yeri yaradan Rəbb
Siondan sizə xeyir-dua versin.

Salmo 135

Məzmur 135

1 Rəbbə həmd edin!

Rəbbin isminə həmd edin,
Ey Rəbbin qulları, həmd edin!
2 Ey Rəbbin evində xidmət edənlər,
Allahımızın evinin həyətində duranlar,
3 Rəbb yaxşıdır, Rəbbə həmd edin,
O nə qədər şirindir, isminə tərənnüm oxuyun!
4 Çünki Rəbb Özü üçün Yaqubu seçdi,
İsraili Özünə məxsus xalq olaraq seçdi.

5 Bilirəm, Rəbb əzəmətlidir,
Xudavəndimiz bütün allahlardan üstündür.
6 Göylərdə, yer üzündə,
Dənizlərdə, bütün ümmanlarda Rəbb istədiyini edər.
7 [m] Yerin ucqarlarından buludları qaldırar,

---

[m] **135:7** Yer. 10:13; 51:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Şimşəkləri çaxdırar, yağış yağdırar,
Küləkləri öz mənbələrindən çıxarar.

8 Rəbb Misirlilərin ilk oğullarını qırdı,
Hər insanın, hər heyvanın
ilk balasını öldürdü.
9 Ey Misir, sənin daxilində,
Fironla bütün əyanlarının üzərində
O, əlamətlərini, möcüzələrini göstərdi.
10 Nə qədər millətləri qırdı,
Qüdrətli padşahları öldürdü.
11 Emorluların padşahı Sixonu,
Başan padşahı Oqu,
Bütün Kənan padşahlarını qırdı.
12 Onların torpaqlarını, mülklərini
Öz xalqı İsrailə irs olaraq verdi.

13 Ya Rəbb, Sənin adın əbədidir!
Ey Rəbb, ismin nəsillərdən-nəsillərə çatır!
14 Rəbb xalqına haqq verəcək,
Qullarına rəhm edəcək.

15 [n] Amma millətlərin bütləri qızıldan,
gümüşdən düzəlmişdir,
Onlar insan əllərinin işidir.
16 Ağızları var, danışa bilmir,
Gözləri var, amma görmür,
17 Qulaqları var, eşitmir,
Ağızlarından nəfəs gəlmir.
18 Bütləri düzəldən, onlara güvənən insanlar
Bu bütlər kimi cansız olacaqlar.

19 Ey İsraillilər, Rəbbə alqış edin!
Ey Harun nəsli, Rəbbə alqış söyləyin!
20 Ey Levi nəsli, Rəbbə alqış edin!
Ey Rəbdən qorxanlar, Ona alqış söyləyin!
21 Rəbbə Siondan alqış oxunsun!
Rəbb Yerusəlimdə yaşayır!

Rəbbə həmd edin!

---

[n] **135:15-17** Zəb. 115:4-7; Vəhy 9:20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 136

Məzmur 136

1 [j] Rəbbə şükür edin, ona görə ki yaxşıdır,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
2 Allahların Allahına şükür edin,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
3 Hökmranların Hökmranına şükür edin,
Çünki məhəbbəti əbədidir!

4 Yalnız Odur böyük xariqələr yaradan,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
5 [p] Odur göyləri hikməti ilə quran,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
6 [q] Odur yerin təməlini sular üstündə qoyan,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
7 [r] Odur böyük işıqları yaradan,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
8 Gündüzü günəşin hökmü altına saldı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
9 Gecə ay-ulduzların hökmü altında oldu,
Çünki məhəbbəti əbədidir!

10 [s] O, Misirlilərin ilk oğullarını qırdı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
11 [t] İsrail nəslini Misirlilərin arasından çıxartdı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
12 İsraillilləri qüdrətli əli, uzanan qolu ilə apardı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
13 [u] Qırmızı dənizi iki yerə yardı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
14 İsraillilləri dənizin ortasından keçirtdi,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
15 Fironla ordusunu Qırmızı dənizdə batırdı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!

16 O, xalqını səhrada apardı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!

---

[j] **136:1** 1Saln. 16:34; 2Saln. 5:13; 7:3; Ezra 3:11; Zəb. 100:5; 106:1; 107:1; 118:1; Yer. 33:11 [p] **136:5** Yar. 1:1 [q] **136:6** Yar. 1:2 [r] **136:7-9** Yar. 1:16 [s] **136:10** Çıx. 12:29 [t] **136:11-12** Çıx. 12:51 [u] **136:13-15** Çıx. 14:21-29

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

17 O, böyük padşahları vurdu,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
18 O, güclü padşahları qırdı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
19 [v] Emor padşahı Sixonu vurdu,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
20 [w] Başan padşahı Oqu öldürdü,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
21 Onların torpaqlarını irs olaraq verdi,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
22 Bu yerləri qulu İsrail nəslinin mülkü etdi,
Çünki məhəbbəti əbədidir!

23 O, miskin halımızda bizi yaddan çıxarmadı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
24 Bizi düşmən əlindən qurtardı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
25 O, bəşəriyyətə ruzi verir,
Çünki məhəbbəti əbədidir!

26 Göylərin Allahına şükür edin,
Çünki məhəbbəti əbədidir!

Salmo 137

Məzmur 137

1 Babil torpağında olanda Sionu yada salardıq,
Çay kənarında oturaraq ağlayardıq,
2 Liralarımızı söyüd ağaclarından asardıq.
3 Bizi əsir edənlər
Nəğmə oxumağımızı əmr edirdilər,
Bizə zülm verənlər
Onları şənləndirməyimizi istəyirdilər,
«Bizim üçün Sion nəğmələrini oxuyun» deyirdilər.

4 Axı yad ölkədə Rəbbin nəğmələrini necə oxuyaq?
5 Ey Yerusəlim, əgər səni unutsam,
Qoy sağ əlim qurusun.
6 Ey Yerusəlim,

---

[v] **136:19** Say. 21:21-30 [w] **136:20** Say. 21:31-35

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Səni anmasam, ən böyük sevincim olmasan,
Qoy dilim damağıma yapışsın.

7 Ya Rəbb, Edomluları bir yada sal,
Məğlubiyyət günü Yerusəlimdən danışırdılar,
Deyirdilər: «Gəlin oranı uçuraq,
təməlindən dağıdaq!»

8 [x] Ey Babil qızı, xaraba qalacaqsan.
Bizə etdiyinin əvəzini sənə verən qoy bəxtiyar olsun!
9 Körpələrini daşa çırpıb öldürən bəxtiyar olsun!

Salmo 138

Məzmur 138

Davudun məzmuru.

1 Bütün qəlbimlə Sənə şükür edirəm,
«Allahlar»ın önündə Səni tərənnüm edirəm.
2 Müqəddəs məbədinə tərəf səcdə edirəm,
Məhəbbətin, sədaqətin naminə isminə şükür edirəm.
Çünki ismini, kəlamını hər şeydən üstün tutmusan.
3 Səni çağıranda mənə cavab vermisən,
Canıma taqət verib məni ürəkləndirmisən.

4 Ya Rəbb, bütün dünya padşahları
Sənə şükür edəcəklər,
Çünki ağzından çıxan kəlamları eşidiblər.
5 Rəbbin yollarını tərənnüm edəcəklər,
Çünki Rəbbin ehtişamı böyükdür.
6 Rəbb ucalarda olsa da, yazıqlara nəzər salar,
Amma lovğaları uzaqdan tanıyar.

7 Sıxıntı içində gəzsəm də,
Mənə həyat verirsən.
Düşmənin qəzəbinə qarşı əl qaldırırsan,
Məni sağ əlinlə qurtarırsan.
8 Rəbb mənə verdiyi vədə əməl edir.
Ya Rəbb, məhəbbətin əbədidir.
Öz əlinin işini tərk etmə!

---

[x] **137:8** Vəhy 18:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 139

Məzmur 139

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.

1 Ya Rəbb, məni yoxlayaraq tanıdın,
2 Oturuşumu-duruşumu Özün bilirsən,
Fikirlərimi uzaqdan duyursan.
3 Getməyimə, yatmağıma nəzarət edirsən,
Nə yollardan keçdiyimi bilirsən.
4 Sözlərimi dilə gətirməmişdən əvvəl,
Ya Rəbb, hamısını tamamilə bilirsən.
5 Hər yandan məni əhatə etmisən,
Öz əlini üzərimə qoymusan.
6 Bu bilik əsrarəngizdir, məndən yüksəkdir,
Bunu dərk edə bilmərəm.

7 Hara gedim ki, Ruhun orada olmasın?
Hara qaçım ki, hüzurunda olmayım?
8 Əgər göylərə çıxsam, Sən oradasan,
Ölülər diyarında yatsam, Sən oradasan.
9 Qanad alıb gündoğana uçsam belə,
Dənizi keçib günbatana qonsam belə,
10 Sənin sağ əlin bələdçim olacaq,
Sağ əlin məni qoruyacaq.
11 Desəm də: «Qoy zülmət məni bürüsün,
İşıq batsın, ətrafım gecəyə dönsün»,
12 Sənin qarşında zülmət batar,
Önündə gecə də gündüz kimi nur saçar.
Nurun, zülmətin Sənin üçün nə fərqi var?

13 Sən mənim daxili üzvlərimi yaratmısan,
Mənə ana bətnində quruluş vermisən.
14 Sən məni ecazkar, əsrarəngiz yolla yaratmısan,
Ona görə şükür edirəm.
Nə qədər xariqəli işlər görmüsən!
Bunu ürəkdən yaxşı dərk edirəm.
15 Mən gizli bir yerdə yaranarkən,
Dünyanın dərin yerində yaranarkən
Bədənim Səndən gizli qalmadı.
16 Dünyaya gəlməzdən əvvəl
Sənin gözlərin məni gördü.
Ömrüm başlamazdan əvvəl

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Mənə təyin etdiyin hər bir günü kitabına yazmısan.

17 Ey Allah, mənim üçün fikirlərinin qiyməti çoxdur,
Onların sayı-hesabı yoxdur!
18 Saysaydım onları, qum dənələrindən çox olardı,
Oyananda yenə mən Sənin ləyəm.

19 Ey Allah, kaş ki pisləri qıraydın,
Qantökənlərin hamısı məndən uzaq olaydı,
20 Onlar Sənə qarşı pis niyyətlə danışır,
Düşmənlərin adına küfr edirlər!
21 Ya Rəbb, Sənə nifrət edənlərə nifrət etmərəmmi?
Əleyhdarlarından ikrah etmərəmmi?
22 Onlara tamamilə nifrət edirəm,
Onları özümə düşmən sayıram.

23 Ey Allah, məni yoxla, qəlbimi öyrən,
Sən məni sınaqdan keçirib bütün fikirlərimi bil.
24 Gör qəlbimdə pisliyə yol verirəmmi?
Əbədi yolda mənə rəhbər ol!

Salmo 140

Məzmur 140

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.

1 Ya Rəbb, məni şər adamlardan xilas et,
Məni qəddar insanlardan hifz et.
2 Ürəklərində pis niyyətləri var,
Hər gün dava yaradırlar.
3 [y] Kəskin dilləri ilan tək çalar,
Sanki dodaqlarında gürzə zəhəri var. *Sela*

4 Ya Rəbb, şər insanın əlindən,
Qəddar insanlardan məni qoru.
İstəyirlər ki, ayağımı büdrətsinlər.
5 Bu təkəbbürlü insanlar mənə tələ qurublar,
Tor atıblar, cələlərini yolumun üstünə qoyublar. *Sela*

6 Rəbbə dedim: «Allahım Sənsən,

---

[y] **140:3** Rom. 3:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ya Rəbb, yalvarıram, Sən məni eşit!
7 Ey Xudavənd Rəbb, Sən qüvvətli Xilaskarımsan,
Döyüş günündə başıma dəbilqə qoymusan.
8 Ya Rəbb, qoy pis adam muradına çatmasın,
Pis niyyətinə imkan vermə, qoy lovğalanmasın». *Sela*

9 Ətrafımdakıların ağzından çıxan pis sözlər
Qoy öz başlarına tökülsün!
10 Qoy onların üstünə yanar közlər tökülsün,
Onlar quyuya düşüb, çıxa bilməsin!
11 Qoyma ki bu ölkədə iftiraçı uğur qazansın,
Bəlalar qəddarı vursun, onu ovlasın!

12 Bilirəm ki, Rəbb məzlumların məhkəmə işinə baxır,
Fəqirlərə haqq qazandırır.
13 Bəli, salehlər Sənin isminə şükür oxuyacaq,
Əməlisalehlər hüzurunda yaşayacaq.

Salmo 141

Məzmur 141

Davudun məzmuru.

1 Ya Rəbb, Səni çağırıram, tez imdadıma yetiş,
Fəryad edərkən səsimi eşit!
2 [z] Qoy hüzurunda dualarım buxur kimi,
Açılan əllərim axşam qurbanı kimi qəbul olunsun!

3 Ya Rəbb, ağzıma nəzarətçi qoy,
Dodağımın qapısını qoru.
4 Qoyma qəlbim şərə meyl etsin,
Şər iş görənlərə qoşulub mən də pis iş görməyim,
Pislərlə birgə onların ləziz yeməklərindən yeməyim.

5 Saleh insan məni vursa, məhəbbətinə görə tənbeh edər,
Bundan imtina etmərəm, sanki başıma çəkilən yağdır.
Daim pislərin şərinə qarşı dua edərəm.
6 Hakimləri yarğandan atılarkən
Qoy xalq sözlərimi eşitsin, şirinliyini bilsin.
7 Şumlanan yerdə şırımlara narın torpaq töküldüyü kimi

---

[z] **141:2** Vəhy 5:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sümüklərimiz ölülər diyarının qapısına səpilib.

8 Ey Xudavənd Rəbb, gözlərimi Sənə dikmişəm,
Məni təhlükədə qoyma, Sənə pənah gətirmişəm.
9 Şər iş görənlərin tələsindən,
Onların qurduğu cələdən məni qoru.
10 Qoy pislər öz torlarına düşsün,
Mən də yolumu salamat keçib-gedim.

Salmo 142

Məzmur 142

Davudun məzmuru.
Maskil.
[a] *Mağarada olanda etdiyi dua.*

1 Rəbbə fəryad qoparıb haray salıram,
Rəbbə yalvararaq haray salıram.
2 Hüzuruna şikayətimi tökürəm,
Qarşısında əziyyətimi söyləyirəm.
3 Ruhdan düşəndə hansı yolda
olduğumu bildin,
Yolumda gizli tələ qurublar.
4 Sağıma bax, Özün gör, heç
kim məni saymır,
Pənah yerim yoxdur,
Heç kim qayğıma qalmır.

5 Ya Rəbb, Sənə fəryad edərək dedim:
«Pənahım Sənsən,
Dirilər arasında Sən mənim nəsibimsən».
6 Qulaq as fəryadıma,
Nə qədər alçaldılmışam!
Məni təqib edənlərdən qurtar,
Çünki onlar məndən güclüdür.
7 Canımı zindandan qurtar,
Qoy isminə şükür edim!
Onda salehlər məni əhatə edəcək,
Çünki mənə comərdlik etdin!

---

[a] **142 başlıq** 1Şam. 22:1; 24:3

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salmo 143

Məzmur 143

Davudun məzmuru.

1 Ya Rəbb, eşit duamı, yalvararkən məni dinlə,
Mənə sədaqətin, salehliyin naminə cavab söylə.
2 [b] Qulunu məhkəməyə çəkmə,
Bu bəşəriyyət içindən kimsə qarşında saleh çıxmaz.

3 Məni düşmən təqib etdi,
Yerə vurdu, həyatım əldən getdi.
Sanki lap çoxdan ölənlərin biriyəm,
Bu düşmən məni zülmətə saldı.
4 Ona görə ruhdan düşmüşəm,
Bu dəhşət qəlbimi sarsıtdı.

5 Qədim dövrlər yadıma düşür,
Sənin bütün işlərini dərindən düşünürəm,
Əməllərin barədə hey fikirləşirəm.
6 Sənə sarı əllərimi açmışam,
Bir quraq torpaq kimi Sənin üçün susamışam. *Sela*

7 Ya Rəbb, mənə tez cavab ver,
Çünki ürəyim çəkilir.
Üzünü məndən gizlətmə,
Qoyma qəbirə düşən insanlara bənzəyim.
8 Hər səhər məhəbbətini mənə hiss etdir,
Çünki Sənə güvənirəm.
Gedəcəyim yolu mənə öyrət,
Çünki varlığımı Sənə verirəm.

9 Ya Rəbb, məni düşmənlərdən qurtar,
Sənə pənah gətirirəm.
10 Mənə Sənin iradənə əməl etməyi öyrət,
Çünki mənim Allahım Sənsən.
Sənin Ruhun yaxşıdır,
Düz yer üçün mənə yol göstər.

11 Ya Rəbb, mənə ismin naminə həyat ver,
Salehliyin naminə canımı dardan qurtar.

---

[b] **143:2** Rom. 3:20; Qal. 2:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

12 Məhəbbətin naminə yağılarımı məhv et,
Canıma düşmən olanları qır, çünki mən Sənin qulunam.

Salmo 144

Məzmur 144

Davudun məzmuru.

1 Alqış olsun Rəbbə, Qayama!
Əllərimə döyüş təlimi,
Barmaqlarıma müharibə təlimi verən Odur.
2 Mənə Məhəbbət göstərən, mənim Qalam,
Qülləm, Xilaskarım,
Qalxanım, Pənahgahım,
Xalqımı mənə itaət etdirən Odur.

3 [c] Ya Rəbb, insan kimdir ki, qayğısına qalırsan,
Bəşər övladı kimdir ki, onu düşünürsən?
4 İnsan bir nəfəsə bənzər,
Ömrü kölgə kimi keçib-gedər.

5 Ya Rəbb, göyləri yar, aşağı en,
Dağlara toxun, qoy tüstülənsin.
6 Şimşəyini çaxdır, düşmənləri dağıt,
Oxlarını yağdır, yağıları darmadağın et.
7 Göylərdən əl uzadıb dərin sulardan məni xilas et,
Məni yadellilərin əlindən azad et.
8 Onların dili yalan danışar,
Sağ əlləri yalandan and etmək üçün qalxar.

9 Ey Allah, Sənə yeni bir ilahi ilə şükür edəcəyəm,
Səni ontelli çənglə tərənnüm edəcəyəm.
10 Sənsən padşahlara zəfər qazandıran,
Qulun Davudu amansız qılıncdan qurtaran.
11 Məni yadellilərin əlindən xilas et,
Sən məni azad et!
Onların dili yalan danışar,
Sağ əlləri yalandan and etmək üçün qalxar.

12 Qoy yeniyetmə oğullarımız sağlam fidan kimi boy atsın,

---

[c] **144:3** Əyy. 7:17-18; Zəb. 8:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qızlarımız oyulmuş saray sütunları kimi gümrah olsun.
13 Anbarlarımız müxtəlif nemətlərlə dolub-daşsın,
Otlaqda qoyunlarımız minlərlə, on minlərlə çoxalsın.
14 Naxırlarımız çoxlu balalar versin,
Hasarlarımız dəlmə-deşiksiz olsun.
İnsanlarımız əsir düşməsin,
Meydanlarımız şivən səsinə bir daha bürünməsin.
15 Nə bəxtiyardır belə xeyir-dua alan xalq!
Nə bəxtiyardır Allahı Rəbb olan xalq!

Salmo 145

Məzmur 145

Davudun həmd nəğməsi.

1 Ey Padşahım olan Allahım, Səni yüksəldəcəyəm,
İsminə sonsuza qədər alqış edəcəyəm.
2 Sənə hər gün alqış edəcəyəm,
İsminə əbədilik həmd edəcəyəm.
3 Rəbb əzəmətlidir, bol həmdə layiqdir,
Onun əzəməti insan ağlına sığmaz.

4 Əməllərin nəsildən-nəslə qədər mədh ediləcək,
Qüdrətli işlərin bəyan ediləcək.
5 Əzəmətindən, izzətindən, şərəfindən deyiləcək,
Xariqəli işlərini dərindən düşünəcəyəm.
6 İnsanlar zəhmli işlərinin qüdrətindən danışacaq,
Sənin əzəmətini elan edəcəyəm.
7 İnsanlar Sənin bol xeyirxahlığını bəyan edəcəklər,
Salehliyini mədh edəcəklər.

8 [d] Rəbb lütfkar və rəhmlidir,
Hədsiz səbirli və bol məhəbbətlidir.
9 Rəbb hamıya xeyirxahlıq edər,
Yaratdıqlarının hər birinə mərhəmət göstərər.
10 Ya Rəbb, bütün yaratdıqların Sənə şükür edəcək,
Möminlərin Sənə alqış edəcək.
11 Padşahlığının əzəmətindən deyəcəklər,
Qüdrətindən danışacaqlar.
12 Qoy bəşər övladları Sənin qüdrətini,

---

[d] **145:8** Çıx. 34:6; Say. 14:18; Neh. 9:17; Zəb. 86:15; 103:8; Yoel 2:13; Yun. 4:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Padşahlığının izzətini, əzəmətini bilsin.
13 Sənin padşahlığın əbədi padşahlıqdır,
Səltənətin nəsildən-nəslə qədər uzanır.

14 Rəbb yıxılanların hamısına dayaqdır,
Qəddi əyilənlərin hamısını qaldırır.
15 Ya Rəbb, hamının gözü Sənə baxır,
Vaxtlı-vaxtında onlara azuqə verirsən.
16 Əlini açırsan,
Bütün canlıları doyunca yedirirsən.
17 Rəbb bütün yollarında adildir,
Hər işində sadiqdir.
18 Rəbb Onu çağıran bütün insanlara,
Onu sidq ürəkdən çağıran bütün insanlara yaxındır.
19 Ondan qorxanları murada çatdırar,
Fəryadlarına qulaq asıb onları qurtarar.
20 Rəbb Onu sevənlərin hamısını hifz edər,
Bütün pis adamlarınsa kökünü kəsər.

21 Mənim dilim Rəbbə həmd oxuyacaq,
Qoy Onun müqəddəs isminə bütün bəşəriyyət əbədilik alqış etsin!

Salmo 146

Məzmur 146

1 Rəbbə həmd edin!

Ey könlüm, Rəbbə həmd et!
2 Ömür boyu Rəbbə həmdlər söyləyəcəyəm,
Allahımı nə qədər varam, tərənnüm edəcəyəm!

3 Əsilzadələrə,
Sizi qurtara bilməyən bəşər oğluna güvənməyin.
4 Onlar canı çıxan kimi torpağa düşər,
Niyyətləri bircə anda yox olar.

5 Nə bəxtiyardır Yaqubun Allahından kömək alan,
Yalnız Allahı Rəbbə ümid bağlayan insan!
6 Odur göyləri, yeri, dənizi, dənizdəkiləri yaradan,
Odur əbədi sadiq qalan.
7 O, miskinlərə haqq qazandırır,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

O, acları azuqə ilə doydurur.

Rəbb əsirləri azad edir,
8 Rəbb kor gözləri açır.
Rəbb qəddi əyilənləri düzəldir,
Rəbb salehləri sevir.
9 Rəbb qəriblərə dayaq olur,
Yetimi, dul qadını ayağa qaldırır,
Pislərinsə yollarını dolaşdırır.

10 Rəbb əbədi hökmranlıq edir,
Ey Sion, Allahın nəsillər boyu hökm verir!

Rəbbə həmd edin!

Salmo 147

Məzmur 147

1 Rəbbə həmd edin!

Allahımızı tərənnüm etmək nə qədər yaxşıdır!
O buna layiqdir, Ona həmdlər söyləmək xoşdur!

2 Rəbb Yerusəlimi bərpa edər,
İsrailin əsarətdə olanlarını yığıb-gətirər.
3 O, sınıq qəlblərə şəfa verər,
Yaralarını sarıyar.
4 [e] Ulduzların sayını hesablar,
Hər birini öz adı ilə çağırar.
5 Xudavəndimiz əzəmətlidir,
Qüvvəti çoxdur, dərrakəsi hədsizdir!
6 Rəbb məzlumları ayağa qaldırar,
Pisləri isə toz-torpaq içinə atar.

7 Rəbbə şükür nəğməsi söyləyin,
Allahımızı lira ilə tərənnüm edin!
8 O, göyləri buludlarla bürüyər,
Yer üzünü yağışla təmin edər,
Dağlarda ot bitirər.

---

[e] **147:4** Yeş. 40:26

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

9 O, heyvanlara yem verər,
Çığırışan quzğun balalarını yemlər.
10 O, güclü atlardan zövq almaz,
Qüvvətli addımlardan razı qalmaz.
11 Amma Rəbb Ondan qorxanlardan,
Onun məhəbbətinə ümid bağlayanlardan razı qalar.

12 Ey Yerusəlim, Rəbbi mədh et!
Ey Sion, Allahına həmd et!
13 Çünki darvazalarının cəftələrini bərkidər,
Sənin əhalinə bərəkət verər.
14 Sərhədinə əmin-amanlıq,
Sənə doyunca əla taxıl yetirər.

15 Kəlamını yer üzünə yollar,
Onun sözü tez yayılar.
16 Ağ yun kimi qar yağdırar,
Kül kimi qırov salar.
17 Parça-parça dolu tökər.
Onun soyuğuna kim dözə bilər?
18 Buyruq verəndə buz əriyər,
Külək əsdirəndə sular sel tək axar.

19 O, Yaqub nəslinə sözlərini,
İsraillilərə qanun və hökmlərini bildirir.
20 Başqa millətlər üçün belə etməyib,
Heç birinə hökmlərini bildirməyib.

Rəbbə həmd edin!

Salmo 148

Məzmur 148

1 Rəbbə həmd edin!

Göylərdən Rəbbə həmd edin,
Yüksəklərdən Ona həmd edin!
2 Ey Onun bütün mələkləri, Ona həmd edin!
Ey Onun bütün orduları, Ona həmd edin!
3 Ey günəş, ey ay, Ona həmd edin!
Ey parlayan bütün ulduzlar, Ona həmd edin!

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 Ey göylərin ən uca qatları, Ona həmd edin!
Ey göy üzərindəki sular, Ona həmd edin!
5 Rəbbin isminə həmd etsinlər!
Çünki Onun əmri ilə yaranıblar.
6 Rəbb onları həmişəlik, əbədi olaraq yerinə qoyub,
Bunun üçün pozulmaz qayda qoyub.

7 Rəbbə həmd edin, ey yer üzündəkilər,
Ey dəniz əjdahaları, ey bütün dərinliklər,
8 Ey şimşək, dolu, qar, buludlar,
Ey Onun əmrinə tabe olan qasırğalar,
9 Ey dağlar, bütün təpələr,
Ey bəhərli ağaclar, bütün sidr ağacları,
10 Ey çöl və ev heyvanları,
Ey sürünənlər və uçan quşlar,
11 Ey dünya padşahları və bütün ümmətlər,
Ey başçılar və dünyada olan bütün hakimlər,
12 Ey gənc oğlanlar və qızlar,
Ey qocalar, cavanlar!
13 Hamınız Rəbbin isminə həmd edin!
Çünki yalnız Onun ismi ucadır.
Əzəməti göylərin, yerin üstündədir,
14 O, xalqına böyük qüvvət verib.
Buna görə Ona həmd etsin Onun bütün möminləri,
Əziz xalqı olan İsrail övladları!

Rəbbə həmd edin!

Salmo 149

Məzmur 149

1 Rəbbə həmd edin!

Rəbbə yeni bir ilahi oxuyun,
Möminlər camaatı arasında Ona həmd edin!
2 İsrail nəsli Yaradanına görə sevinsin,
Sion övladları Padşahına görə şad olsun!
3 Rəqslərlə isminə həmd edin,
Dəflə, lira ilə Onu tərənnüm edin!
4 Çünki Rəbb Öz xalqından zövq alar,
Zəfəri ilə itaətkarların üstünə yaraşıq salar.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 Bu şərəfə görə qoy möminlər sevinsinlər,
Yataqlarında belə, Onu tərənnüm etsinlər.
6 Dilləri ilə Allahı ucaltsınlar,
Əllərində ikiağızlı qılınc tutsunlar.
7 Millətləri qıraraq qisas alsınlar,
Ümmətləri cəzalandırsınlar.
8 Padşahlarına zəncir vursunlar,
Sərkərdələrini dəmir buxovlara salsınlar.
9 Onlar üçün yazılan hökmü yerinə yetirsinlər,
Rəbbin bütün möminləri bununla şərəflənsinlər.

Rəbbə həmd edin!

Salmo 150

Məzmur 150

1 Rəbbə həmd edin![f]

Müqəddəs məskənində Allaha həmd edin!
Möhtəşəm göy qübbəsində Ona həmd edin!
2 Qüdrətli işləri üçün Ona həmd edin!
Bol əzəmətinə görə Ona həmd edin!

3 Şeypur səsi ilə Ona həmd edin!
Çənglə, lira ilə Ona həmd edin!
4 Dəflə, rəqslərlə Ona həmd edin!
Sazla, tütəklə Ona həmd edin!
5 Xoş səsli sinclərlə Ona həmd edin!
Cingildəyən sinclərlə Ona həmd edin!
6 Ey bütün canlı varlıqlar, Rəbbə həmd edin!

Rəbbə həmd edin!

---

[f] **150:1** *Rəbbə həmd edin* – ibrani dilində *Halleluya*.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

SÜLEYMANIN MƏSƏLLƏRİ

GİRİŞ

«Süleymanın Məsəlləri» Kitabı hikmətli sözlər və məsəllər şəklində olan əxlaqi və mənəvi təlim toplusudur. Bu kitab Allahdan gələn müdrikliyi gündəlik həyatda tətbiq etməyi tövsiyə edir:

«Rəbb qorxusu biliyin başlanğıcıdır» (1:7),
«Bütün qəlbinlə Rəbbə güvən,
Öz idrakına etibar etmə» (3:5).

Buradakı əsas fikir *«Qanunun Təkrarı»* Kitabı ilə həmahəng səslənir: Allaha güvənən, Onun göstərdiyi yolla gedən insan hər işində xeyir-dua alar. Məsəllər ailə və dostluq münasibətlərindən, əmək və ictimai həyatdan bəhs edir. Əsas mövzular müdriklik və səfehlik, salehlik və pislik, hikmətli sözün qüvvəti, sərvət və yoxsulluq, ümid və ehtiyat, sevinc və kədər, ağır əmək və bikarçılıqdır.

Biliyin, hikmətin təməli «Allah qorxusudur», yəni Allaha hörmət və ehtiramla yanaşmaqdır.

Kitabın məzmunu:

1:1–9:18 Hikmətin faydası
10:1–22:16 Süleymanın məsəlləri
22:17–24:22 Otuz hikmətli söz
24:23-34 Hikmətli sözlərin davamı
25:1–29:27 Süleymanın məsəllərinin davamı
30:1-33 Aqurun məsəlləri
31:1-9 Lemuel padşahın anasının sözləri
31:10-31 Xeyirxah arvad

---

1 [1a] İsrail padşahı Davud oğlu Süleymanın məsəlləri:

Hikmət mənbəyi

[2] Hikmət və tərbiyəyə malik olmaq,
Müdrik sözləri dərk etmək üçün,
[3] Salehlik, ədalət, insaf barədə

---

[a] **1:1** 1Pad. 4:32

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İdrak tərbiyəsi almaq üçün,
4 Cahillərə uzaqgörənlik,
Gənc oğlana bilik və dərrakə vermək üçün;
5 Qoy hikmətli qulaq asıb müdrikliyini artırsın,
Dərrakəli adam sağlam məsləhət alsın.
6 Bu yolla insanlar məsəl və kinayələri,
Hikmətlilərin sözlərini və müəmmalarını anlasınlar.
7 [b] Rəbb qorxusu biliyin başlanğıcıdır,
Amma səfehlər hikmət və tərbiyəyə xor baxar.

Günahkarlardan uzaq durmaq

8 Oğlum, ata tərbiyəsinə qulaq as,
Ananın öyrətdiklərini kənara atma.
9 Onlar başını gözəl çələng kimi,
Boynunu boyunbağı kimi bəzər.
10 Oğlum, qoyma səni günahkarlar azdırsın.
11 Desələr ki: «Gəl bizimlə pusqu qurub qan tökək,
Nahaq yerə günahsızları güdək,
12 Gəl onları ölülər diyarı kimi diri-diri udaq,
Tamam qəbirə düşənlərə bənzəsinlər.
13 Onda çoxlu qiymətli sərvət taparıq,
Evlərimizi talan malı ilə doldurarıq.
14 Bizə qoşul,
Qoy kisəmiz bir olsun»,
15 Oğlum, onlara qoşulma,
Yollarına ayaq basma.
16 [c] Çünki onların ayaqları pisliyə tərəf qaçar,
Qan tökməyə tələsər.
17 Bir quşun gözü önündə
Tələ qurmaq faydasızdır.
18 Çünki onların qurduğu pusqu öz qanlarını tökmək üçündür,
Güdmək̇ləri öz canları üçündür.
19 Tamahkarın yolu həmişə belədir,
Tamahı onun canını alar.

Hikmət çağırır

20 [d] Hikmət bayırda ucadan çağırır,
Meydanlarda onun səsi ucalır.
21 O, səsli-küylü küçələrin başında çağırır,
Şəhər darvazalarında deyir:

---

[b] **1:7** Əyy. 28:28; Zəb. 111:10; Sül. 9:10 [c] **1:16** Yeş. 59:7; Rom. 3:15 [d] **1:20-21** Sül. 8:1-3

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

22 «Ey cahillər, nə vaxtadək
Cəhaləti sevəcəksiniz?
Nə vaxtadək rişxəndçilər rişxənddən zövq alacaq,
Axmaqların bilikdən zəhləsi gedəcək?
23 Məzəmmətimdən düzəlsəydiniz,
Ruhumu üstünüzə tökərdim,
Sözlərimi sizə bildirərdim.
24 Sizi çağıranda məni rədd etdiniz,
Əlimi uzadanda əhəmiyyət vermədiniz.
25 Bütün nəsihətlərimi boş saydınız,
Məzəmmətlərimi qəbul etmədiniz.
26 Ona görə də sizin üzərinizə bəla gələndə güləcəyəm,
Dəhşət sizi bürüyəndə,
27 Tufan kimi dəhşət sizə hücum çəkəndə,
Sizə qasırğa kimi bəla gələndə,
Dara, əziyyətə düşəndə istehza edəcəyəm.
28 O vaxt məni çağıranlara cavab verməyəcəyəm,
Səylə axtarsalar da, məni tapa bilməyəcəklər.
29 Çünki onlar biliyə nifrət etdilər,
Rəbdən qorxmaq istəmədilər,
30 Nəsihətimi istəmədilər,
Hər məzəmmətimi rədd etdilər.
31 Buna görə də öz yollarının bəhrəsini yeyəcəklər,
Öz nəsihətləri ilə doyacaqlar.
32 Cahili özbaşınalığı öldürəcək,
Axmağı laqeydliyi məhv edəcək.
33 Mənə qulaq asanlarsa əmin-amanlıqda yaşayacaq,
Rahatlıq tapacaq, pislikdən qorxmayacaq».

Hikmətin dəyəri

2 1 Oğlum, əgər sözlərimi qəbul etsən,
Əmrlərimi qorusan,
2 Qulağını hikmətə tərəf çevirsən,
Ürəyini dərrakəyə tərəf meyl etdirsən,
3 Sən, həqiqətən, idrakı çağırsan,
Səs ucaldıb dərrakəni səsləsən,
4 Bunları gümüş kimi axtarsan,
Gizli xəzinə kimi arasan,
5 Onda Rəbb qorxusunu anlayarsan,
Allahı tanıyarsan.
6 Çünki Rəbb hikmət verir,
Onun ağzından bilik və dərrakə çıxır.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

7 O, əməlisalehlərin sağlam şüurunu qoruyur,
Kamalla gəzənlərə sipər olur.
8 O, ədalətin yollarını qoruyur,
Möminlərin yollarını hifz edir.
9 Onda salehlik və ədaləti dərk edərsən,
İnsafı, bütün yaxşı yolları tanıyarsan.
10 Hikmət qəlbinə dolar,
Bilikdən könlün xoş olar.
11 İdrak səni hifz edər,
Dərrakə səni qoruyar.
12 Hikmət səni pislərin yolundan,
Sözü məkrli adamlardan qurtarar.
13 Onlar düz yolları atıblar,
Qaranlıq yollarda dolanırlar.
14 Şər iş görəndə şad olurlar,
Şərin məkrindən xoşhallanırlar.
15 Bu adamların yolları əyridir,
Onlar dolaşıq yollarla gedir.

16 Hikmət səni yad arvaddan,
Şirin dilli əxlaqsız qadından qurtarar.
17 Bu qadın gənc vaxtı getdiyi ərini atıb,
Allahının əhdini unudub.
18 Onun evi ölümə,
Yolları qəbiristanlığa aparar.
19 Yanına gələn kimsə geri qayıtmaz,
Bir daha həyat yollarına çatmaz.

20 Beləliklə, yaxşıların yolu ilə gedərsən,
Salehlərin yollarına bağlı qalarsan.
21 Çünki əməlisalehlər yer üzündə sakin olacaq,
Kamillər burada qalacaq.
22 Pis adamlar bu torpaqdan atılacaq,
Xainlərin kökü buradan qoparılacaq.

Rəbbə güvən

3 1 Oğlum, təlimimi unutma,
Qoy qəlbin əmrlərimə bağlansın.
2 Onlar ömrünü uzadar,
Həyatına illər, firavanlıq artırar.
3 Qoy səni xeyirxahlıq və sədaqət tərk etməsin,
Onları boynuna bağla, ürəyinin lövhəsinə yaz.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 [e] Onda Allahın və insanların gözündə
Lütf tapıb şərəfə çatarsan.

5 Bütün qəlbinlə Rəbbə güvən,
Öz idrakına etibar etmə.
6 Bütün yollarında Onu tanı,
O sənin yollarını düzəldər.
7 [f] Öz gözündə özünü hikmətli sanma,
Rəbdən qorx, şərdən çəkin.
8 Bu, bədəninə şəfa verər,
Sümüklərinə ilik olar.

9 Rəbbi var-dövlətinlə,
Məhsulunun nübarı ilə şərəfləndir.
10 Onda anbarların nemətlə dolar,
Şərab çənlərin təzə şərabla daşar.

11 [g] [h] Oğlum, Rəbbin verdiyi tərbiyəyə xor baxma,
Onun məzəmmətinə nifrət etmə.
12 [i] Ata sevdiyi oğlunu necə məzəmmət edərsə,
Rəbb də sevdiyini elə məzəmmət edər.

Hikmətin mədhi

13 Hikmətə çatan,
Dərrakə tapan insan nə bəxtiyardır!
14 Bunları qazanmaq gümüş
qazanmaqdan yaxşıdır,
Bu qazanc saf qızıldan dəyərlidir.
15 Hikmət yaqutlardan qiymətlidir,
Xoşladığın bütün şeylər ona tay deyil.
16 Onun sağ əlində uzun ömür,
Sol əlində sərvət və şərəf var.
17 Onun yolları bəyənilir,
Bütün yolları əmin-amandır.
18 Ona bağlananlar üçün o, həyat ağacıdır,
Ondan möhkəm yapışanlar nə bəxtiyardır!

19 Rəbb dünyanın təməlini hikmətlə qurub,
Dərrakə vasitəsilə göyləri bərqərar edib.

---

[e] **3:4** 1Şam. 2:26; Sül. 3:4; Luka 2:52 [f] **3:7** Rom. 12:16 [g] **3:11-12** İbr. 12:5-6
[h] **3:11** Əyy. 5:17 [i] **3:12** Vəhy 3:19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

20 Biliyi ilə dərinliklər yarılıb,
Göylərdən şeh çilənir.

Qonşularla davranış

21 Oğlum, sağlam şüura, dərrakəyə bağlan,
Bunlardan gözünü çəkmə.
22 Onlar sənin həyatın olar,
Gözəl naxış kimi boynuna bağlanar.
23 O zaman rahat gəzərsən,
Ayaqların büdrəməz.
24 Qorxusuz, rahat yatarsan,
Şirin yuxu taparsan.
25 Qəfil fəlakətdən,
Pislərə gələn bəladan qorxma.
26 Çünki güvəndiyin Rəbdir,
O qoymaz ki, sən tələyə düşəsən.

27 Əlindən yaxşılıq gəlirsə,
Buna layiq insanlardan əsirgəmə.
28 İmkanın varsa, qonşuna demə:
«Sonra gələrsən, sabah verərəm».
29 Yanında sakit yaşayan qonşun üçün
Şər qurma.
30 Sənə pislik etməyənlə
Nahaq yerə çəkişmə.

31 Zorakıya qibtə etmə,
O gedən yolların heç birini seçmə.
32 Çünki azğınlar Rəbdə ikrah yaradar,
Rəbb əməlisalehlərlə dost olar.
33 Rəbb pislərin ocağına lənət edər,
Salehlərin yurduna xeyir-dua verər.
34 [j] Rəbb rişxəndçilərə istehza edər,
İtaətkarlara isə lütf göstərər.
35 Hikmətlilər şərəfi irs alacaq,
Axmağın nəsibi şərəfsizlik olacaq.

Hikmətin üstünlüyü

4 1 Ey oğullar, atanızın verdiyi tərbiyə qulağınızda qalsın,
İdrakı dərk etmək üçün diqqətli olun.

---

j **3:34** Yaq. 4:6; 1Pet. 5:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Çünki sizə yaxşı dərs verirəm,
Təlimimi atmayın.
3 Mən ata ocağında uşaq olanda,
Anamın yeganə balası olanda
4 Atam mənə təlim verərək dedi:
«Qoy qəlbin sözümə möhkəm bağlansın,
Əmrlərimə əməl et ki, ömrün uzun olsun.
5 Hikmət qazan, idrak qazan,
Sözlərimi unutma, sözümdən çıxma.
6 Hikmətdən ayrılmasan, o səni qoruyar,
Əgər onu sevsən, səni saxlayar.
7 Hikmət hər şeydən üstündür, gərək onu qazanasan,
İdraka sahib olmaq üçün var-yoxunu verəsən.
8 Onu üstün tutsan, səni ucaldar,
Əgər ona bağlansan, səni şərəfə çatdırar.
9 O sənin başının gözəl çələngi olar,
Başına şərəf tacı qoyar».

10 Oğlum, məni dinlə,
Sözlərimi qəbul etsən, ömrünü uzadarsan.
11 Sənə hikmət yolunun təlimini verirəm,
Düz yolda gəzdirirəm.
12 Gedəndə addımların büdrəməz,
Qaçanda ayaqların sürüşməz.
13 Aldığın tərbiyəyə bağlan, ayrılma,
Onu saxla, o sənin həyatındır.
14 Pislərin yoluna ayaq basma,
Şər insanın yolu ilə getmə.
15 Çəkil, bu yolun yaxınından belə, keçmə,
Uzaq dur, başqa bir səmtdən yolu keç.
16 Çünki şər adamlar pislik etməsələr,
Yata bilməzlər.
Kimisə yıxmasalar, yuxuları qaçar.
17 Şərin çörəyini yeyərlər,
Zorakılığın şərabını içərlər.
18 Salehlərin yolu isə dan yeri tək şəfəq saçar,
Nurunu artıraraq gündüzə qovuşar.
19 Pislərinsə yolu zülmətdir,
Onlar nəyə görə büdrədiklərini bilməzlər.

20 Oğlum, sözlərimə fikir ver,
Dediklərimə qulaq as.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

21 Onları gözlərinin önündən ayırma,
Onları ürəyində qoru.
22 Çünki onları tapanlar
Həyat və cansağlığı tapar.
23 Hər şeydən əvvəl öz ürəyini qoru,
Çünki həyat çeşməsi odur.
24 Əyri danışığı ağzından götür,
Azğın dodaqları özündən uzaqlaşdır.
25 Gözlərin irəliyə baxsın,
Düppədüz qarşına nəzər sal.
26 [k] Getdiyin yolu düzəlt,
Yollarını sahmana sal.
27 Nə sağa, nə də sola dön,
Ayağını pislikdən çək.

Əxlaqsızlıqdan uzaqlaş

5 1 Oğlum, mənim hikmətimə diqqət yetir,
Qulağını müdrik sözlərimə tərəf çevir.
2 Onda dərrakəyə bağlanarsan,
Dilin biliyi kənara atmaz.
3 Əxlaqsız qadının dodağından sanki bal axır,
Dili şirin, yağdan yumşaqdır.
4 Amma aqibəti yovşan kimi acıdır,
İkiağızlı qılınc kimi kəskindir.
5 Onun ayaqları ölümə aparır,
Onun addımları ölülər diyarına çatır.
6 Həyat yoluna fikir vermir,
Yolları dolaşıqdır, özü də bilmir.

7 İndi, ey övladlar, mənə qulaq asın,
Dilimdən çıxan sözlərdən yayınmayın.
8 Belə qadından uzaq ol,
Evinin qapısına yaxın getmə.
9 Yoxsa şərəfini yadlara verərsən,
Ömrünü zalımlara sərf edərsən.
10 Sənin var-yoxunu yadlar yeyər,
Qazancın özgənin evinə gedər.
11 Ömrünün sonu çatanda,
Canında taqət qalmayanda
Ah-nalə çəkərək belə deyərsən:

---

[k] **4:26** İbr. 12:12-13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

12 «Mən də tərbiyəyə nifrət etdim,
Ürəyimdə məzəmmətlərə güldüm!
13 Müəllimimin sözünə baxmadım,
Tərbiyəçilərimə qulaq asmadım.
14 Camaatın və icmanın arasında
Az qala hər cür bəlaya düşəcəkdim».

Arvadına vəfalı ol

15 Öz su anbarından,
Öz quyunun içməli suyundan iç.
16 Niyə sənin qaynaqların küçələrə,
Su arxların meydanlara axıb getsin?
17 Onlar yalnız səninki olsun,
Yadlara paylama.
18 Qoy çeşmən bərəkətli olsun,
Gənc ikən evləndiyin arvadınla xoşbəxt yaşa!
19 Sevimli maralın, gözəl ceyranın
Həmişə səni öz döşləri ilə doydursun,
Onun eşqi ilə məst ol.
20 Oğlum, niyə əxlaqsız qadınla məst olmalısan,
Yad arvadı qoynuna almalısan?

21 İnsanların yolları Rəbbin gözü qarşısındadır,
Onların hər addımlarını yoxlayır.
22 Şər insan öz təqsirlərinə görə tutular,
Günahının kəməndinə dolanar.
23 Tərbiyəsizliyi üzündən həlak olar,
Hədsiz səfehliyi üzündən azar.

Tələlərdən ehtiyatlı ol

6 1 Oğlum, qonşuna zamin durub,
Yadlarla əlbir olub,
2 Ağzından çıxan sözlərlə tələyə düşmüsənsə,
Ağzından çıxan sözlərlə ələ keçmisənsə,
3 Demək bu qonşunun əlinə düşmüsən.
Oğlum, çalış, özünü qurtar:
Get onun ayağına düş, yalvar-yaxar.
4 Qoy gözünə yuxu getməsin,
Kirpiklərin ağırlaşmasın.
5 Özünü ovçunun əlindən ceyran kimi,
Quşbazın əlindən quş kimi qurtar.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 Ey tənbəl, qarışqalara diqqət yetir,
Onların həyatından ibrət götür.
7 Onların nə başçıları var,
Nə nəzarətçiləri, nə də hökmdarları.
8 Yayda azuqələrini yığar,
Biçin vaxtı özlərinə yem toplayarlar.
9 Ey tənbəl, nə qədər yatacaqsan?
Nə vaxt yuxudan oyanacaqsan?
10 [l] Bir az da uzanıb yuxuya dalsan,
Əl-qolunu uzadaraq yatsan,
11 Yoxsulluq soyğunçu kimi üstünə gələr,
Ehtiyac quldur kimi sənə hücum çəkər.

12 Yaramaz adam – şər insan
Əyri danışaraq dolanar,
13 Göz vurar, ayaqları ilə işarə edər,
Barmaqları ilə göstərər.
14 Qəlbinin məkrli niyyəti var,
Həmişə şər qurar, nifaq salar.
15 Ona görə başına qəfildən bəla gələr,
Birdən yıxılıb çarəsiz qalar.

16 Rəbbin zəhləsi altı şeydən gedir,
Yeddi şey var, ondan ikrah edir:
17 Təkəbbürlə baxan gözlər;
Yalan danışan dil;
Nahaq qan tökən əllər;
18 Məqsədi şər olan ürək;
Şərə çatmaq üçün qaçan ayaqlar;
19 Nəfəsini yalanla çıxaran yalançı şahid;
Qardaşlar arasında nifaq salan şəxs.

Zinaya qarşı xəbərdarlıq

20 Oğlum, atanın əmrini yerinə yetir,
Ananın öyrətdiklərini atma.
21 Onları qəlbinin başına yapışdır,
Həmişə onları boynuna bağla.
22 Gəzəndə onlar sənə yol göstərər,
Yatanda səni hifz edər,
Oyananda sənə məsləhət verər.

---

[l] **6:10-11** Sül. 24:33-34

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

23 Bu əmr çıraqdır, bu təlim nurdur,
Tərbiyə üçün edilən məzəmmət həyat yoludur.
24 Bunlar səni pozğun qadından,
Şirindilli yad arvaddan qoruyar.
25 Onun gözəlliyinə aşiq olma,
Onun kirpiklərinin əsiri olma.
26 Fahişənin üzündən insan bir tikə çörəyə möhtac qalar,
Kiminsə zinakar arvadı insanın qiymətli canını ovlar.
27 Bir kişi qoynuna od alanda
Əyin-başı yanmazmı?
28 Köz üzərində gəzənin
Ayaqları bişməzmi?
29 Qonşusunun arvadının yanına girənin də halı belədir,
O qadına toxunan cəzasını çəkər.

30 Qarnını doydurmaq üçün ac oğru oğurlarsa,
Kimsə onu qınamaz.
31 Amma onu tutsalar, yeddi qat ödəməlidir,
Evinin var-yoxunu verməlidir.
32 Qadınla zina edən qanmazdır,
Özünü məhv etmək istəyən belə edər.
33 Bu kişinin nəsibi kötək, şərəfsizlikdir,
Biabırçılığı üzərindən silinməz.
34 Çünki ərini qeyrət coşdurar,
Ondan amansızcasına qisas alar.
35 Heç nə ilə ərinin qarşısını almaq olmaz,
Nə verilsə belə, o razılaşmaz.

Əxlaqsız qadının hiyləsi

7 1 Oğlum, sözlərimə bağlı qal,
Əmrlərimi özündə saxla.
2 Əmrlərimə bağlı qalsan, yaşayacaqsan,
Təlimimi göz bəbəyin kimi qoru.
3 Onları üzük kimi barmağına keçir,
Ürəyinin lövhəsinə köçür.
4 Hikmətə de: «Bacımsan»,
İdraka söylə: «Yaxın dostumsan».
5 Onlar səni əxlaqsız qadından,
Şirindilli yad arvaddan qoruyar.

6 Evimin pəncərəsinin şəbəkəsindən
Mən bayıra baxırdım.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

7 Bir dəstə cahil gənc arasında
Qanmaz bir cavanı gördüm.
8 Bu qadının evinin tininə yaxın küçədən keçirdi,
Onun evi olan yolla gedirdi.
9 Alaqaranlıqda, gün batanda,
Gecə düşəndə, hava qaralanda.
10 Fahişə libaslı, qəlbi fitnə dolu bu qadın
Dərhal onu qarşıladı.
11 O hay-küyçüdür, o bihəyadır,
Öz evində oturmayandır.
12 Gah küçəyə, gah meydanlara çıxar,
Hər tin başı bir pusqu qurar.
13 O, oğlanı tutub öpdü,
Həyasızcasına belə dedi:
14 «Ünsiyyət qurbanı kəsməyə borclu idim,
Əhdimə bu gün əməl etmişəm.
15 Ona görə səni görmək üçün qarşına çıxdım,
Səni çox axtardım, axır ki tapdım.
16 Yatağıma Misir kətanından toxunan
Əlvan üz çəkmişəm.
17 Yorğan-döşəyimə
Mirra, əzvay, darçın səpmişəm.
18 Gəl sübhə qədər doyunca sevişək,
Eşqdən məst olaq.
19 Ərim evdə yoxdur,
Uzaq bir səfərə gedib.
20 Pul kisəsini götürüb,
Evə ay bədirlənəndə qayıdacaq».
21 Fəndlər işlədib onu tovladı,
Şirin dilə tutub yoldan çıxartdı.
22 Kəsilməyə aparılan bir öküz kimi,
Kəməndə salınan bir maral kimi
Bu oğlan o qadının ardınca düşdü.
23 Axırda ciyərinə bir ox saplanacaq.
Uçub tez tora düşən quş kimi
Bu oğlan da canının alınacağını bilmirdi.

24 İndi, ey övladlar, mənə qulaq asın,
Dilimdən çıxan sözlərə laqeyd olmayın.
25 Qoyma qəlbin o qadının yollarına meyl etsin,
Onun yoluna dönmə.
26 Çünki o qadın nə qədər insanı qurban edib,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Nə qədər adamı öldürüb.
27 Onun evinin yolu ölülər diyarına aparır,
Ölüm mənzilinə gedib çatır.

Hikmətin nitqi

8 1 [m] Məgər hikmət çağırmırmı,
Məgər dərrakə səsləmirmi
2 Uca yerlərdə, yol kənarında,
Yollar ayrıcında dayanıb?
3 Darvazaların yanında, şəhərin qarşısında,
Qapıların kandarında çağırır:
4 «Ey insanlar, mən sizi səsləyirəm,
Ey bəşər övladları, sizə xitab edirəm.
5 Ey cahillər, uzaqgörən olun,
Ey axmaqlar, ağıllanın.
6 Dinləyin, əla şeylərdən danışıram,
Dilimdən düz sözlər çıxır.
7 Ağzım həqiqət söyləyir,
Dilim şərdən iyrənir.
8 Ağzımdan yalnız salehlik sözləri çıxır,
Sözlərimdə nə əyrilik, nə də ki yalan var.
9 Anlayanlar üçün hər şey aydındır,
Bilik qazananlar üçün bu bir həqiqətdir.
10 Gümüşü yox, tərbiyəmi qəbul edin,
Saf qızıldan çox biliyi seçin.
11 Çünki hikmət yaqutdan qiymətlidir,
İnsanın könlü istəyən şeylər ona tay deyil.

12 Mən hikmətəm, uzaqgörənlik məndə məskən salıb,
Biliyi, dərrakəni tapmışam.
13 Rəbb qorxusu pisliyə nifrət etməkdir,
Lovğalığa, təkəbbürə, pis yola,
Hiyləli dilə nifrət edərəm.
14 Nəsihət, sağlam şüur mənimdir,
İdrak mənəm, qüvvəm var.
15 Mənim vasitəmlə şahlar hökmranlıq edir,
Hökmdarlar ədalətli fərman verir.
16 Ədalətli hakim olan bütün başçılar və əsilzadələr
Mənim vasitəmlə hökm verir.
17 Məni sevənləri sevirəm,

---

[m] **8:1-3** Sül. 1:20-21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Məni səylə axtaran tapır.
18 Sərvət və şərəf,
Dağılmaz var-dövlət və salehlik yanımdadır.
19 Barım qızıldan, saf qızıldan dəyərlidir,
Bəhərim gümüşdən qiymətlidir.
20 Mən salehlik yolunda,
Ədalət yollarının ortasında gəzərəm.
21 Məni sevənləri sərvətə çatdıraram,
Xəzinələrini dolduraram.

22 [n] Rəbb Öz yolunun başlanğıcında,
Hər işindən əvvəl mənə malik oldu.
23 Yaradılışın əzəlindən,
Dünya yaranmazdan əvvəl mən var idim.
24 Dərin sular olmazdan əvvəl,
Bol sulu çeşmələr olmazdan əvvəl doğulmuşam.
25 Dağlar yaradılmazdan əvvəl,
Təpələr mövcud olmazdan əvvəl təvəllüd tapmışam.
26 Rəbb dünyanı, çölü-düzü, torpaqları yaradanda,
27 Göyləri yaradanda,
Dərinliyin üzü üstündə bir dairə çəkəndə,
28 Buludları yuxarıda yerləşdirəndə,
Dərinlikdə bulaqları bağlayanda,
29 Sular əmrindən çıxmasın
deyə dənizə sədd çəkəndə,
Yerin bünövrələrini təyin edəndə
30 Rəbbin yanında memar idim.
Hər gün fərəhlənirdim,
Hüzurunda həmişə sevinirdim.
31 Yaratdığı aləmə görə sevinirdim,
Bəşər övladlarına görə fərəhlənirdim.

32 İndi, ey övladlar, mənə qulaq asın:
Yoluma bağlı qalan nə bəxtiyardır!
33 Verdiyim tərbiyəyə qulaq asın,
Hikmət alın, onu bir tərəfə atmayın.
34 Mənə qulaq asan,
Hər gün darvazalarım qarşısında duran,
Qapılarımda dayanıb gözləyən nə bəxtiyardır!
35 Çünki məni tapan həyat tapar,

---

[n] **8:22** Vəhy 3:14-15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbi razı salar.
36 Məni əldən verən canına qəsd edər,
Mənə nifrət edənlərin hamısı ölümü sevər».

Hikmət yolu

9 1 Hikmət evini qurub,
Yeddi dirəyini yonub,
2 Heyvanlarını kəsib,
Şərabını hazırlayıb,
Süfrəsini də düzəldib.
3 Göndərdiyi kənizlər
Şəhərin uca yerlərindən car çəkərlər:
4 «Gəlin bura, ey cahillər!»
Qanmazlara belə deyərlər:
5 «Gəlin, çörəyimdən yeyin,
Hazırladığım şərabdan için.
6 Cəhaləti atın, ömür sürün,
İdrak yolu ilə düz gedin».

7 Rişxəndçini tənqid edən özünü rüsvayçılığa salar,
Şər adamı danlayan axırda ləkələnər.
8 Rişxəndçini danlama, yoxsa sənə nifrət edər,
Müdrik insanı danlasan, səni sevər.
9 Hikmətliyə öyüd versən, hikmətini artıracaq,
Salehə bilik öyrətsən, müdrikliyini çoxaldacaq.

10 [j] Rəbb qorxusu hikmətin başlanğıcıdır,
Müqəddəsi tanımaq idraklı olmaqdır.
11 Hikmətin vasitəsilə ömrün-günün çoxalar,
Həyatına illər əlavə olar.
12 Əgər hikmət qazansan, özünə xeyir verərsən,
Əgər rişxənd etsən, zərərini özün çəkərsən.

Axmaqlıq yolu

13 Axmaq qadın hay-küy salır,
Cahildir, heç nə qanmır.
14 O, evinin qapısı önündə oturub,
Şəhərin uca yerlərində kətil üstə əyləşib,
15 Yoldan ötənləri,
Düz yolda olanları çağırır:

---

[j] **9:10** Əyy. 28:28; Zəb. 111:10; Sül. 1:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

16 «Bura gəlin, ey cahillər!»
Qanmazlara belə deyir:
17 «Oğurluq su şirin olar,
Gizli yeyilən çörəyin başqa ləzzəti var».
18 Lakin yanına gələnlər bilməzlər ki,
Orada ölüm var,
Bu qadının çağırdıqları ölülər diyarının dərinliyindədir.

Məsəllər

10 1 Süleymanın məsəlləri:
Hikmətli oğul atasını sevindirər,
Axmaq oğul anasına dərd gətirər.

2 Şər yolla yığılan xəzinədən fayda götürmək olmaz,
Amma salehlik insanı ölümdən qurtarar.

3 Rəbb saleh insanı ac qoymaz,
O, acgöz pisləri doydurmaz.

4 Tənbəlin əlləri onu yoxsullaşdırar,
Çalışqanın əli sərvət qazanar.

5 Ağıllı oğul yayda məhsul yığar,
Biçin vaxtı yatan oğul rüsvay olar.

6 Saleh insanın başından bərəkət yağar,
Şər adamın dili zorakılığı gizli saxlar.

7 Saleh insanın adı xeyir-dua ilə çağırılar,
Şər adamın adı isə çürüyər.

8 Qəlbən hikmətli olan əmrləri qəbul edər,
Səfeh boşboğazlığı üzündən itib-batar.

9 Kamalla gəzib-dolaşan dinc yaşar,
Yolu əyri olanlar üzə çıxar.

10 Göz vuran başına bəla açar,
Səfeh boşboğazlığı üzündən itib-batar.

11 Salehin ağzı həyat qaynağı olar,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Amma şər adamın dili zorakılığı gizli saxlar.

12 [p] Nifrət nifaq yaradar,
Lakin məhəbbət bütün günahları örtər.

13 Dərrakəlinin dilindən hikmət tökülər,
Qanmaz kürəyindən kötəklənər.

14 Hikmətli adamlar bilik toplar,
Səfehin boşboğazlığı onu bəlaya yaxınlaşdırar.

15 Zənginin var-dövləti ona qalalı şəhərdir,
Kasıbı yoxsulluq bəlaya salar.

16 Salehin mükafatı həyatdır,
Şər adamınsa qazancı günahdır.

17 Tərbiyəyə bağlanan həyat yolunda olar,
Məzəmməti rədd edən yolunu azar.

18 Nifrətini gizlədən yalan danışar,
Axmaq hər yana böhtanlar yayar.

19 Çox sözlərlə günahı azaltmaq olmaz,
Dilini saxlayan ağıllıdır.

20 Saleh insanın dili saf gümüşə oxşar,
Şər adamın qəlbinin dəyəri az olar.

21 Saleh öz dili ilə çox adamı doydurar,
Səfeh qanmazlığı üzündən həlak olar.

22 Rəbbin xeyir-duası insana sərvət gətirər,
Daha ona qüssə verməz.

23 Axmaq üçün şər iş görmək bir əyləncədir,
Dərrakəlininsə hikməti var.

24 Şər adam nədən qorxursa, başına gələr,
Saleh isə muradına çatar.

---

[p] **10:12** Yaq. 5:19-20; 1Pet. 4:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

25 Qopan tufan şəri süpürüb aparar,
Salehin təməli əbədi qalar.

26 Dişlərə sirkə, gözlərə tüstü necə təsir edirsə,
Tənbələ iş buyuran bunu elə hiss edər.

27 Rəbb qorxusu ömür uzadar,
Şər insanların ömründən illər azalar.

28 Salehləri sevinc gözlər,
Şər insanların ümidi boşa çıxar.

29 Kamilin pənahı Rəbbin yoludur.
Şər iş görənin başı bəla ilə doludur.

30 Saleh heç vaxt sarsılmaz,
Şər insanlar yer üzündə qalmaz.

31 Salehin ağzı hikmətlə çiçəklənər,
Hiyləli dillər kəsilər.

32 Saleh insanın dili razı salmağı bacarar,
Şər insanın ağzından hiyləli sözlər çıxar.

11 1 Aldadıcı tərəzi Rəbdə ikrah yaradar,
Rəbb düz çəki daşından razı qalar.

2 Lovğalıq gələndə şərəfsizlik gətirər,
Hikmət itaətkarın yanına gələr.

3 Əməlisalehi kamillik yolu aparar,
Xəyanətkar əyriliyindən məhv olar.

4 Heç kimi var-dövləti qəzəb günündən xilas etməz,
Amma salehlik insanı ölümdən qurtarar.

5 Kamil insanın yolunu salehliyi düz edər,
Şər adamı pisliyi yıxar.

6 Əməlisalehi salehliyi qurtarar,
Xaini acgözlüyü tələyə salar.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

7 Şər insan ölər, ümidi də boşa çıxar,
Pislərin arzusu itib-batar.

8 Saleh dardan qurtular,
Onun yerinə pis insan dara düşər.

9 Allahsızın dili qonşusunu məhv edər,
Bilik salehi xilas edər.

10 Salehlər xeyrə çatanda bütün şəhər şad olar,
Şər adamlar öləndə sevinc harayı qalxar.

11 Əməlisalehlərin alqışı şəhəri şərəfə çatdırar,
Lakin şərin qarğışı oranı viran qoyar.

12 Qanmaz qonşusuna xor baxar,
Dərrakəli insan dinc dayanar.

13 Sözgəzdirən sirləri açıb yayar,
Etibarlı adam sözü gizli saxlar.

14 Düz məsləhət verilməyən yerdə xalq yıxılar,
Doğru nəsihət verən çoxdursa, xalq qurtuluşa çatar.

15 Özgəyə zamin duran özünü bəlaya salar,
Belə zaminlikdən zəhləsi gedən dinc yaşar.

16 Mehriban qadın şərəfdən,
Zalım insan isə sərvətdən yapışar.

17 İnsanın sadiqliyi ona xeyir gətirər,
Qəddar adam özünə əzab verər.

18 Şər adam saxta mükafat qazanar,
Salehlik toxumu əkən, həqiqətən, onun əvəzini alar.

19 Sidq ürəkdən saleh olan həyata qovuşar,
Şərin ardınca düşən ölümə çatar.

20 Əyri ürəkli olmaq Rəbdə ikrah yaradar,
O, yolu kamil olanlardan razı qalar.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

21 Doğrudan da, pis cəzasız qalmaz,
Salehlərin nəsli xilas olar.

22 Bir gözəl qadının xoş rəftarı olmazsa,
Burnuna qızıl halqa taxılmış donuza bənzər.

23 Salehlər yalnız yaxşılıq arzular,
Şər adama qəzəb nəsib olar.

24 Əliaçıq adamın bərəkəti artar,
Başqasının qazancını yeyən ehtiyaca düşər.

25 Comərd bolluğa yetişər,
Su verənə su verilər.

26 Taxılı anbarda gizlədənə camaat lənət oxuyar,
Onu satanın başına bərəkət yağar.

27 Səylə yaxşılığın ardınca gedən lütf axtarar,
Şər ardınca düşən isə başını bəlaya salar.

28 Sərvətinə güvənənlər yıxılar,
Salehlər isə yaşıl yarpaq kimi təzələnər.

29 Külfətini əzaba salanın nəsibi yel tək sovrular,
Qəlbində hikmət olana səfeh qul olar.

30 Salehin barı həyat ağacıdır,
Hikmətli insan canları qurtarar.

31 [q] Əgər bu dünyada salehlərə belə, cəza verilirsə,
Pislərə, günahkarlara gör nə qədər cəza verilər!

12 1 Tərbiyəni sevən biliyi sevər,
Məzəmmətə nifrət edən şüursuzdur.

2 Rəbb yaxşı adamdan razı qalar,
Pisniyyət adamı isə məhkum edər.

3 İnsan şərlə möhkəm olmaz,

---

[q] **11:31** 1Pet. 4:18

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salehinsə kökü sarsılmaz.

4 Xeyirxah arvad ərinin tacıdır,
Adbatıran qadın çürümüş sümüyə oxşar.

5 Salehlərin məqsədi ədalətdir,
Şər insanların məsləhəti hiyləgərlikdir.

6 Şər adamların sözləri ölüm üçün pusqu qurar,
Əməlisalehlər dili ilə xilas olar.

7 Pislər yıxılıb məhv olar,
Salehin evi dağılmaz.

8 İnsan ağıllı sözlərinə görə təriflənər,
Qəlbində hiylə olanlara xor baxılar.

9 Şöhrətsiz, lakin qul sahibi olan insan
Lovğalanan, lakin çörəyə möhtac adamdan yaxşıdır.

10 Saleh insan hətta heyvanlarının ehtiyacını duyar,
Şər insanın mərhəmətində də zalımlıq var.

11 Torpağını əkib-becərən doyunca çörək yeyər,
Qanmaz boş şeylərin ardınca gedər.

12 Şər adam pislərin şikarına qibtə edər,
Salehin kökü pöhrələnər.

13 Pis adamı itaətsiz dili tələyə salar,
Saleh dara düşsə də, oradan salamat qurtarar.

14 İnsanın dilindən yaxşı söz çıxarsa, bol xeyir tapar,
Əlinin zəhmətinin əvəzini alar.

15 Səfehin yolu öz gözündə düz görünər,
Hikmətli adam nəsihəti dinlər.

16 Səfeh dərhal qəzəbini üzə verər,
Uzaqgörən şərəfsizliyin üstünü örtər.

17 Doğru şahid həqiqəti danışar,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yalançı şahid hiylə qurar.

18 Düşünmədən danışanın dili qılınc kimi yaralar,
Hikmətlinin dili isə insanları sağaldar.

19 Düz söz əbədi yaşar,
Yalanın ömrü az olar.

20 Şər quranın qəlbində hiylə olar,
Nəsihət verib sülhə çağıran sevinc tapar.

21 Saleh heç vaxt bəlaya düşməz,
Pislərin başı bəla ilə dolu olar.

22 Rəbb yalançı dilə ikrah edər,
Həqiqəti yerinə yetirənlərdən isə razı qalar.

23 Uzaqgörən bildiyini özü üçün saxlar,
Axmaq qəlbinin səfehliyini hamıya yayar.

24 Çalışqanın əli özünü ağa edər,
Tənbəllik insanı qula çevirər.

25 Qəlbi narahat olanın qəddi əyilər,
Xoş söz könlü şad edər.

26 Saleh insan qonşusuna da yol göstərər,
Lakin şər insanın yolu dolaşıqdır.

27 Tənbəlin əlinə ov düşsə də, onu bişirməz,
Çalışqan qiymətli sərvətə çatar.

28 Salehliyin yollarında həyat var,
Kim bu yolla getsə, orada ölüm tapmaz.

13 1 Hikmətli oğul ata tərbiyəsinə qulaq asar,
Rişxəndçi iradı qulaq ardına vurar.

2 İnsanın dilində yaxşı söz olsa, onun xeyrini yeyər,
Xain zorakılıq istər.

3 Dilini saxlayan canını qoruyar,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Boşboğaz başını bəlaya salar.

4 Tənbəl arzuladığına çatmaz,
Çalışqan bolluğa qovuşar.

5 Saleh adam yalana nifrət edər,
Şər insanın sözləri xəcalət və rüsvayçılıq gətirər.

6 Kamillik yolunda olanı salehlik qoruyar,
Günahkarı şər yıxar.

7 Adam var ki, heç nəyi yoxdur, özünü varlı göstərir,
Adam var ki, malı çoxdur, özünü yoxsul göstərir.

8 Sərvət insanın canını təhlükədən qurtarar,
Yoxsul isə hədə-qorxu eşitməz.

9 Saleh insanların işığı könlü sevindirər,
Şər insanların çırağı sönər.

10 Təkəbbürdən ancaq münaqişə yaranar,
Yaxşı nəsihətə qulaq asanın hikməti var.

11 Kələklə gələn sərvət azalar,
Zəhmətlə qazanılan sərvət isə artar.

12 Gecikən ümid ürəyi xəstələndirir,
Arzuya çatmaq həyat ağacıdır.

13 Öyüdə xor baxan öz canını həlak edər,
Əmrə ehtiram edənlərə mükafat verilər.

14 Hikmətli adamın təlimi həyat qaynağıdır,
İnsanı ölüm tələsinə düşməkdən geri qaytarır.

15 Dərin ağlı olan lütf qazanır,
Xainin yolu dolaşıqdır.

16 Uzaqgörən hər gördüyü işi bilir,
Axmaq öz səfehliyini hamıya göstərir.

17 Pis qasid bəlaya düşər,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Etibarlı elçi şəfa verər.

18 Tərbiyəni rədd edən yoxsullaşıb şərəfdən düşər,
Məzəmməti qəbul edən şərəfə yetişər.

19 Arzuya çatmaq qəlbə, cana şirin gələr,
Axmaq pislikdən dönməyə ikrah edər.

20 Hikmətli ilə oturub-duran hikmət qazanar,
Axmaqlarla ayaqlaşan bədbəxt olar.

21 Günahkarı şər qovar,
Salehin yaxşı bir əvəzi var.

22 Yaxşı insan nəvələrinə də irs qoyar,
Günahkarın yığdığı sərvət salehə qalar.

23 Yoxsulların əkini bol bəhrə versə də,
Ədalət olmayan yerdə bada gedər.

24 Oğlundan kötəyi əsirgəyən sanki ona nifrət edər,
Oğlunu sevən ona düzgün tərbiyə verər.

25 Saleh yeyib doyar,
Şər adamsa ac qalar.

14

1 Hikmətli qadın evini qurar,
Səfeh qadın onu öz əli ilə uçurar.

2 Düz yol tutan Rəbdən qorxar,
Yolunu azan Ona xor baxar.

3 Səfeh lovğa sözlərinə görə kötək qazanar,
Hikmətlinin dili onu qoruyar.

4 Öküz olmayan yerdə axur təmiz olar,
Amma bol məhsul öküzün gücü ilə yaranar.

5 Doğru şahid yalan deməz,
Yalançı şahid yalandan üzə durar.

6 Rişxəndçi hikmət axtaranda onu tapmaz,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Dərrakəli adama bilik tapmaq asan olar.

7 Axmağın qarşısından çəkil,
Onun dilində ağıllı söz tapmazsan.

8 Uzaqgörən hikməti ilə öz yolunu anlar,
Axmaq səfehliyi ilə öz-özünü aldadar.

9 Səfehlər günaha rişxənd edər,
Əməlisalehlər bir-birini məmnun edər.

10 Ürək öz dərdini bilər,
Özgələr onun sevincinə şərik olmaz.

11 Şərin evi tar-mar olar,
Əməlisalehlərin yurdu çiçək açar.

12 [r] Yol var ki, insanın qarşısında düz görünür,
Amma sonu ölümdür.

13 Ürək güləndə də qəmli olar,
Sevincin sonunda da kədər var.

14 Azğın ürəklilər öz yollarının bəhrəsini doyunca yeyir,
Yaxşı adam isə əməlinin əvəzini alır.

15 Cahil hər sözə inanar,
Uzaqgörən hər addımına nəzər salar.

16 Hikmətli qorxub pislikdən dönər,
Axmaq ehtiyatsızdır, özünə güvənər.

17 Hövsələsiz səfeh-səfeh iş görər,
Pisniyyət adama nifrət edilər.

18 Cahil səfehliyi irs alar,
Uzaqgörənin başına bilik tacı qoyular.

19 Pislər yaxşıların qarşısında,
Şər adam isə salehin qapısında əyilər.

---

[r] **14:12** Sül. 16:25

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

20 Yoxsula qonşusu da nifrət edər,
Zəngini isə çox adam sevər.

21 Qonşusuna xor baxan günaha batar,
Məzluma səxavət göstərən nə bəxtiyardır!

22 Şər quranlar yolundan azmırlarmı?
Məqsədi xeyirxahlıq olan xeyirxahlığa, sədaqətə çatar.

23 Hər zəhmətdə bir fayda var,
Boş sözlər insanı ehtiyac içində qoyar.

24 Hikmətlinin başına sərvət tacı qoyular,
Axmaqlar səfehliyi ilə tanınar.

25 Doğru şahid canları qurtarar,
Yalançı şahid hiylə qurar.

26 Rəbdən qorxan tam arxayındır,
Çünki Rəbb onun övladlarının pənahıdır.

27 Rəbb qorxusu həyat qaynağıdır,
İnsanı ölüm tələsinə düşməkdən geri qaytarır.

28 Padşahın əzəməti xalqın çoxluğu ilə bilinər,
Əgər təbəələri olmasa, hökmdar süqut edər.

29 Gec qəzəblənənin böyük dərrakəsi var,
Hövsələsizlərdən səfehlik çıxar.

30 Ürəyin rahatlığı cana həyat verər,
Paxıllıqsa sümükləri çürüdər.

31 Kasıba zülm edən Yaradanına xor baxar,
Yoxsula lütf göstərən Ona hörmət edər.

32 Şər adam pisliyi üzündən qovular,
Salehin ölümündə belə, pənahı var.

33 Hikmət dərrakəlinin qəlbində özünə rahat yuva qurar,
Hətta axmaqların arasında da bəlli olar.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

34 Salehlik bir milləti ucaldar,
Günah ümmətləri utandırar.

35 Padşah ağıllı qulundan razı qalar,
Adbatıransa onun qəzəbinə düçar olar.

15 1 Həlim cavab hirsi yatırar,
Sərt söz qəzəbi alovlandırar.

2 Hikmətlinin dili biliyi mədh edər,
Axmaqların dilindən səfehlik tökülər.

3 Rəbbin gözü hər yerə baxar,
Pislərə, yaxşılara nəzər salar.

4 Şəfa gətirən dil həyat ağacıdır,
Əyri dil ürək qırar.

5 Səfeh ata tərbiyəsini ələ salar,
Məzəmməti qəbul edən uzaqgörən olar.

6 Salehin evində böyük xəzinə yaşar,
Şər insanın isə gəlirində əzab var.

7 Hikmətlinin dili bilik səpələyir,
Axmağın qəlbi bunu edə bilmir.

8 Rəbb şər insanın etdiyi qurbandan ikrah edir,
Əməlisalehlərin duasından isə razı qalır.

9 Rəbb şər insanın yollarından ikrah edər,
Amma salehliyin ardınca gedəni sevər.

10 Düz yolu buraxana şiddətli töhmət verilər,
Məzəmmətə nifrət edənə ölüm gələr.

11 Ölüm və Həlak yeri Rəbbə aşkardır,
Gör O, insan ürəyindən necə agahdır.

12 Rişxəndçi iradı sevməz,
Hikmətlilərin yanına gəlməz.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

13 Qəlbin sevinci üzü xoş edər,
Ürəyin kədəri könlü sındırar.

14 Dərrakəlinin könlü bilik axtarar,
Axmaqların ağzı səfehliklə qidalanar.

15 Məzlumun hər günü qaradır,
Ürəyi bəxtəvərin elə bil daima ziyafəti var.

16 Rəbb qorxusu ilə qazanılan az şey
Qayğı ilə yığılan böyük xəzinədən yaxşıdır.

17 Sevgi dolu bir yerdə göyərti yemək
Nifrət dolu bir yerdə yağlı dana əti yeməkdən yaxşıdır.

18 Kəmhövsələ dava yaradar,
Səbirli münaqişəni sovuşdurar.

19 Tənbəlin yolunu tikanlar basar,
Əməlisalehlərin yolu baş yoldur.

20 Hikmətli oğul atasını sevindirər,
Axmaq anasına xor baxar.

21 Qanmaz səfehlikdən sevinər,
Dərrakəli düz yolla gedər.

22 Məsləhətsiz niyyət boşa çıxar,
Doğru nəsihət verən çoxdursa, uğur qazandırar.

23 İnsan münasib cavab versə, şad olar,
Sözü yerində demək nə yaxşıdır!

24 Ağıllı insan aşağıdan – ölülər diyarından ayrılmaq üçün
Həyat yolunu tutub yuxarı gedər.

25 Rəbb təkəbbürlünün evini yıxar,
Dul qadının sərhədini qoruyar.

26 Pislərin məqsədləri Rəbdə ikrah yaradar,
Ona xoş gələnlərin sözlərini təmiz sayar.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

27 Tamahkar külfətini əzaba salar,
Rüşvətə nifrət edənin ömrü uzun olar.

28 Saleh insan cavab verməzdən əvvəl qəlbində düşünər,
Şər insanın dilindən pislik tökülər.

29 Rəbb şər adamdan gen dayanar,
Saleh insanların duasına qulaq asar.

30 Nurlu gözlər qəlbi sevindirər,
Yaxşı xəbər qəddi düzəldər.

31 Həyatverici məzəmmətə qulaq asan
Hikmətlilərin içərisində yaşar.

32 Tərbiyəni rədd edən öz canına xor baxar,
Məzəmmətə qulaq asan anlayış qazanar.

33 Rəbb qorxusu hikmət tərbiyəsi verər,
İtaətkarlıq şərəfdən əvvəl gələr.

16 1 Ürəyin fikirləri insandan,
Dilin cavabı isə Rəbdəndir.

2 İnsanın bütün yolları öz gözündə təmiz sayılar,
Lakin Rəbb ürəkləri yoxlar.

3 Görəcəyin işləri Rəbbə ver,
Onda niyyətlərin yerinə yetər.

4 Rəbb hər şeyi məqsədinə müvafiq yaradıb,
O, pis insanı bəla günü üçün yaradıb.

5 Rəbb qəlbi təkəbbürlülərdən ikrah edər,
Doğrudan da, onlar cəzasız qalmaz.

6 Xeyirxahlıq və sədaqət hər təqsiri kəffarə edər,
İnsan Rəbb qorxusuna görə pislikdən dönər.

7 Rəbb insanın həyatından razı qaldısa,
Düşmənlərini belə, onunla barışdırar.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 Salehliklə qazanılan az şey
Haqsız yolla olan bol gəlirdən yaxşıdır.

9 İnsan ürəyində özü üçün yol qurar,
Amma Rəbbin verdiyi istiqamətlə addımlar.

10 Padşah uzaqgörənliklə dilindən sözlər çıxarar,
Qoy onda məhkəmədə ədalətdən yan keçməsin.

11 Rəbb düzgün tərəzi və çəkini tələb edər,
O, torbadakı hər çəki daşını müəyyən edər.

12 Şər iş görmək padşahlarda ikrah yaradar,
Çünki salehliklə taxtlar möhkəm olar.

13 Saleh adamın dili padşahları razı salar,
Onlar düz danışanı sevər.

14 Padşahın hiddəti ölüm elçisidir,
Amma hikmətli insan bu hiddəti yatırar.

15 Padşahın üzü nuranidirsə, demək, həyat var,
Razılığı yaz yağışı gətirən buluda oxşar.

16 Qızıldan çox hikmət qazanmaq yaxşıdır,
Gümüşü yox, idrakı yığmaq üstün tutular.

17 Əməlisalehlər pislikdən dönmək yolunu tutar,
Yoluna diqqət edən canını qoruyar.

18 Əcəldən əvvəl təkəbbür gələr,
Fəlakətdən əvvəl lovğalıq ruhu gələr.

19 Məzlumlar arasında sadə qəlbli olmaq
Təkəbbürlülərlə talan malı bölüşdürməkdən yaxşıdır.

20 Sözdən hikmət alan xeyir tapar,
Rəbbə güvənən insan nə bəxtiyardır!

21 Qəlbində hikmət olan dərrakəli adlanar,
Şirin dilli olan müdrikliyi artırar.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

22 Ağıl insan üçün həyat çeşməsidir,
Axmağa tərbiyə vermək səfehlikdir.

23 Hikmətlinin ürəyi dilinə tərbiyə verir,
Ağzındakı müdrik sözləri artıq edir.

24 Xoş sözlər sanki pətəkdə baldır,
Cana şirinlik, sümüklərə şəfadır.

25 [s] Yol var ki, insanın qarşısında düz görünür,
Amma sonu ölümdür.

26 Əməkçi qarnı üçün zəhmət çəkir,
Aclıq onu məcbur edir.

27 Yaramaz şər quyusu qazar,
Dili alov kimi yandırıb-yaxar.

28 Hiyləgər adam dava yaradar,
Qeybətçi əziz dostları ayırar.

29 Zorakı qonşularını aldadar,
Onları yaxşı olmayan yola aparar.

30 Niyyəti hiyləli olan göz vurar,
Dodaq büzər, şər qurar.

31 Ağaran saçlar şərəf tacıdır,
Salehlik yolunun qazancıdır.

32 İgid olmaqdan səbirli olmaq yaxşıdır,
Nəfsə hakim olmaq şəhəri almaqdan üstündür.

33 Ətəyin üstünə püşk atılar,
Amma hökm Rəbdən gələr.

17 1 Quru bir loğması olan dinc ev
Münaqişəli olan, ziyafət dolu evdən yaxşıdır.

2 Ağıllı nökər adbatıran oğlun ağası olar,

---

[s] **16:25** Sül. 14:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qardaşlar arasında miras payı alar.

3 Qızıl-gümüş isti kürədə yoxlanar,
Rəbb isə ürəyi araşdırar.

4 Pis adamın diqqəti şər ağızdadır,
Yalançı fitnəkarın sözlərinə qulaq asır.

5 Yoxsula rişxənd edən Yaradanına xor baxır,
Başqasının bəlasına sevinən cəzasız qalmır.

6 Nəvələr ahılların tacıdır,
Oğulların şərəfi atalarıdır.

7 Sarsağa bəlağətli[t] söz yaraşmadığı kimi
Əsilzadəyə də yalançı dil yaraşmaz.

8 Rüşvət verənin gözündə rüşvət bir tilsimdir,
Çünki hansı tərəfə getsə, uğur gətirir.

9 Günahı örtən məhəbbət axtarar,
Sözgəzdirən əziz dostları ayırar.

10 Qanan insan üçün bir irad
Axmağa vurulan yüz zərbədən də artıq təsir edir.

11 Pis insan ancaq üsyankarlıq axtarar,
Onun əleyhinə qəddar qasid göndərilər.

12 Balalarını itirmiş bir ayıya rast gəlmək
Səfahətə batmış axmaqla rastlaşmaqdan yaxşıdır.

13 Kim yaxşılıq əvəzinə pislik etsə,
Evindən pislik ayrılmaz.

14 Davanın başlanması su bəndinin açılmasına bənzər,
Dava başlanmamış münaqişəni tərk et.

15 Şərə haqq vermək, salehi məhkum etmək –
Hər ikisi Rəbdə ikrah yaradır.

---

[t] **17:7** *Bəlağətli* – inandırıcı, gözəl və aydın nitq.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

16 Axmaq hikmət qazanmaq istəməz,
Bunun üçün pul sərf etmək fayda verməz.

17 Dost hər zaman sevər,
Qardaş dar gün üçün doğular.

18 Qanmaz başqası ilə əlbir olar,
O, qonşusuna zamin durar.

19 İtaətsizliyi sevən münaqişəni sevər,
Qapısını ucaldan əcəlini səslər.

20 Əyri ürəkli xeyir tapmaz,
Hiyləgər dilli insanı bəlaya salar.

21 Axmağın atası dərdə düşər,
Sarsağın atasının sevinci itər.

22 Ürək sevinci can üçün ən yaxşı məlhəmdir,
Könlün sınması sümükləri qurudar.

23 Şər qoltuğuna rüşvət götürər ki,
Ədalət yollarını pozsun.

24 Qanan adam hikmətə baxar,
Axmağın gözləri dünyanın o tayını axtarar.

25 Axmaq oğul atasına qəm-kədər verər,
Onu doğan anasını qubarladar.

26 Saleh insanı cərimə etmək yaxşı deyil,
Əsilzadəni düzlüyünə görə döymək yaxşı deyil.

27 Çoxbilən az danışar,
Müdrik həlimlik ruhunda olar.

28 Səfeh belə, sakit dayansa, hikmətli hesab edilər,
Ağzını yumsa, dərrakəli görünər.

18 1 Tənhalığı sevən niyyətinin ardınca düşür,
Sağlam şüura zidd gedir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Axmaq dərrakəni deyil,
Fikrini ortaya tökməyi sevir.

3 Şər insanla hörmətsizlik,
Şərəfsizliklə rüsvayçılıq gələr.

4 Dilin sözlərindən dərin sular yaranar,
Hikmət qaynağından çay axar.

5 Məhkəmədə salehi haqsız çıxarmaq üçün
Pis adama tərəfkeşlik etmək yaxşı deyil.

6 Axmağın dili münaqişəyə girişər,
Ağzı özünü döydürər.

7 Axmağın ağzı onu bəlaya salar,
Dili canına tələ qurar.

8 Qeybətçinin sözləri şirin tikələrə bənzər,
Mədənin ən dərin yerlərinə düşər.

9 Ləng işləyən dağıdıcıya yoldaşdır.

10 Rəbbin adı qüvvətli bir qaladır,
Saleh qaçıb ona pənah aparır.

11 Varlı üçün sərvəti ona qala şəhəridir,
Öz gümanında özü üçün pənah hasarı tikir.

12 Ürəyin təkəbbürü əcəldən əvvəl gələr,
İtaətkarlıq şərəfdən əvvəl gələr.

13 Eşitməzdən qabaq cavab vermək
Səfehlik və rüsvayçılıqdır.

14 Xəstənin ürəyi bütün ağrıları çəkər.
Amma ürəyi sınıqdırsa, buna necə dözər?

15 Dərrakəli ürək bilik qazanar,
Hikmətlinin qulağı bilik axtarar.

16 İnsanın hədiyyəsi ona yol açar,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Böyük adamların hüzuruna aparar.

17 İddiasını əvvəl deyən haqlı görünər,
Amma əleyhdarı gəlib onu istintaq edər.

18 Püşk atmaq davaları yatırar,
Savaşanları bir-birindən ayırar.

19 İncik qardaşın könlünü almaq qalalı şəhəri almaqdan daha çətindir,
Belə davalar qapısı cəftəli qala kimidir.

20 İnsanın qarnı ağzının bəhəri ilə,
Dilinin səmərəsi ilə doyar.

21 Ölüm və həyat dilin əlindədir,
Onu sevənlər barından yeyir.

22 Arvad alan uğur qazanar,
Rəbbin razılığını alar.

23 Yoxsul rəhm istəyər,
Zəngin isə sərt cavab verər.

24 Dost çoxaldan öz-özünü yıxar,
Amma qardaşdan daha yaxın dost da var.

19

1 Kamalla yaşayan yoxsul insan
Şər danışan axmaqdan yaxşıdır.

2 Bilik yoxdursa, həvəs yaxşılıq edə bilməz.
Tələsən tərsə düşər.

3 İnsan öz səfehliyi ilə yolunu alt-üst edər,
Ürəyində isə Rəbbə hiddətlənər.

4 Var-dövlət dost artırar,
Kasıbı isə dostları atar.

5 Yalançı şahid cəzasız qalmaz,
Yalandan üzə duran qurtuluş tapmaz.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 Çoxları nəcabətlinin üzünü görmək istər,
Səxavətli adamla çoxları dostluq edər.

7 Yoxsuldan qardaşının da zəhləsi gedər,
Dostları ondan lap uzaq gəzər,
Yalvararaq ardınca düşsə də, yaxınına gəlməz.

8 Anlayış qazanan öz canını sevər,
Dərrakəyə bağlanan uğur qazanar.

9 Yalançı şahid cəzasız qalmaz,
Yalandan üzə duran həlak olar.

10 Axmağa dəbdəbəli həyat yaraşmadığı kimi
Qulun ağalara hökm etməsi də yaraşmaz.

11 İnsanın ağlı hiddəti ləngidər,
Başqasının günahını bağışlamaq ona şərəf gətirər.

12 Padşahın qəzəbi aslan nərəsinə bənzər,
Razılığı çəmənə düşən şehə bənzər.

13 Axmaq oğul atasına bəla olar,
Davakar arvad kəsilməyən damcıya oxşar.

14 İnsana ev, var-dövlət atalardan miras qalar,
Ağıllı arvadı isə Rəbb nəsib edər.

15 Tənbəllik insana dərin yuxu gətirər,
Avaralıq insanı ac qoyar.

16 Əmrə əməl edən canını saxlar,
Yoluna baxmayan həlak olar.

17 Kasıba səxavət göstərən sanki Rəbbə borc verər,
Çünki onun əvəzi Rəbdən gələr.

18 Ümid varkən oğluna tərbiyə ver,
Ölümünə bais olma.

19 Kəmhövsələ insan cəriməyə düşər,
Onu qurtarsan belə, yenə də davam edər.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

20 Nəsihətə qulaq as, tərbiyəni qəbul et,
Bunun nəticəsində hikmətli olarsan.

21 İnsanın qəlbində çox amalı var,
Amma Rəbbin niyyəti həyata keçər.

22 İnsan etibar arzular,
Yoxsul adam fırıldaqçıdan yaxşıdır.

23 Rəbb qorxusu insana həyat verər,
Ona şər yaxınlaşmaz, tox yatar.

24 Tənbəl əlini qabda olana batırar,
Ağzına belə, aparmaz.

25 Rişxəndçini döysən, cahil insan uzaqgörən olar,
Dərrakəlini danlasan, biliyini artırar.

26 Kim ki atasını soyub, anasını qovar,
Xəcalət gətirən övladdır, ad batırar.

27 Oğlum, bilik verən sözlərdən dönmək istəsən,
Tərbiyəyə qulaq asmaqdan vaz keç!

28 Yaramaz şahid ədalətə rişxənd edər,
Pislərin ağzı acgözlüklə şəri yeyər.

29 Rişxəndçilər üçün məhkəmə,
Axmaqların kürəyi üçün kötək hazırlanar.

20 1 Şərab insanları ələ salar,
Kefləndirici içki onları dalaşdırar,
Sərxoş olan müdrik olmaz.

2 Padşahın vahiməsi aslan nərəsinə bənzər,
Onu əsəbləşdirən canını itirər.

3 Münaqişədən çəkinmək insana şərəf gətirər,
Hər səfeh davaya girişər.

4 Mövsümündə kotan sürməyən tənbəl əkinçi
Biçin vaxtı heç nə tapmaz.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 Ürəyin düşüncələri dərin sulara oxşar,
Dərrakəli adam onu çəkib çıxarar.

6 İnsanların çoxu sədaqətindən dəm vurar.
Amma sadiq adamı haradan tapmaq olar?

7 Saleh kamalı ilə yaşar,
Özündən sonra gələn nəsli bəxtiyar olar.

8 Nə zaman ki padşah hökm üçün taxta çıxar,
Gözləri ilə bütün pisliyi sovurar.

9 Kim deyər ki, qəlbimi təmizləmişəm,
Günahımı silmişəm?

10 Aldadıcı ölçü, aldadıcı çəki –
Hər ikisi Rəbdə ikrah yaradar.

11 Hətta uşaq da əməlləri ilə,
İşlərinin saf, doğru, yoxsa əksinə olması ilə tanınar.

12 Eşidən qulaq, görən gözlər –
Bunların hər ikisini yaradan Rəbdir.

13 Sevmə yatmağı, yoxsullaşarsan,
Ayıq ol, onda bol çörəyə çatarsan.

14 Müştəri deyər: «Pisdir, pis maldır»,
Amma alıb gedəndə özünü öyər.

15 Qızıl və çox yaqut var,
Amma ağıllı söz danışan dil qiymətli cəvahirdir.

16 Özgəyə zamin duranın libasını al,
Onu qəriblər üçün girov saxla.

17 Kələklə əldə edilən çörək əvvəlcə şirin olar,
Axırda ağzı çınqılla doldurar.

18 Nəsihət alaraq möhkəm qərar çıxar,
Müharibəni sağlam məsləhətlə apar.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

19 Sözgəzdirən sirləri açıb yayar,
Gərək boşboğaza qoşulmayasan.

20 Kim ki atasına, anasına qarğış edər,
Zülmətə düşərkən çırağı sönər.

21 Tələsik alınan mülk
Axırda xeyir gətirməz.

22 Demə «bu pisliyin əvəzini çıxacağam»
Rəbbi gözlə, qoy O səni xilas etsin.

23 Fərqli çəki daşları Rəbdə ikrah yaradar,
O, aldadıcı tərəzidən xoşlanmaz.

24 Kişiyə addım atdıran Rəbdir.
Bəs tutduğu yolu insan necə anlasın?

25 Düşünmədən nəzir edən özünü tələyə salar,
Sonra öz əhdi barədə çox fikirləşməli olar.

26 Hikmətli padşah pisləri sovurar,
Onlar dəyirman daşında üyüdülər.

27 İnsanın ruhu Rəbbin çırağıdır,
Daxilinin dərin yerlərini araşdırar.

28 Padşahı məhəbbət və sədaqət qoruyar,
Taxtını xeyirxahlıq möhkəm saxlar.

29 Gəncləri qüvvəti şərəfləndirər,
Ağ saçlar qocalara zinət verər.

30 Yaralayıcı zərbələr pis insanı düzəldə bilər,
Kötəkləmək daxilin dərin yerlərinə təsir edə bilər.

21 1 Padşahın ürəyi Rəbbin əlindədir,
Onu su arxı kimi istədiyi səmtə döndərər.

2 İnsanın yolu öz gözündə düz sayılar,
Lakin ürəkləri Rəbb yoxlayar.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 Rəbb Ona qurban təqdimindən çox
Salehliyə, ədalətə riayət edilməsini istər.

4 Təkəbbürlü baxış, lovğa ürək
Pislərin işığı və günahıdır.

5 Çalışqanın niyyəti xeyir gətirər,
Tələsən ehtiyac içinə düşər.

6 Yalançılıqla qazanılan xəzinə
Havaya yayılan sis-dumandır, bir ölüm tələsidir.

7 Zorakılığına görə pislər süpürülüb atılacaq,
Çünki onlar ədalətə əməl etmək istəmir.

8 Günahkarın yolu dolaşıqdır,
Pak insanın etdiyi doğru sayılır.

9 Davakar arvadla bir evdə yaşamaqdansa
Damın bir küncündə yaşamaq yaxşıdır.

10 Pis insan şərə can atar,
Qonşusu gözündə lütf tapmaz.

11 Rişxəndçini cərimə etsən, cahil bundan hikmət alar,
Hikmətli ibrətdən bilik qazanar.

12 Saleh insan pislərin evi barədə düşünər,
Çünki pislər alt-üst olub bəlaya düşər.

13 Qulağını tutub kasıbın fəryadını eşitməyənin
Fəryadına cavab verilməyəcək.

14 Gizli hədiyyə qəzəbi,
Qoltuqdakı rüşvət hiddəti yatırar.

15 Haqq öz yerinə gələndə saleh sevinər,
Şər iş görənin başı bəlaya düşər.

16 Kim ki ağlın yolundan çıxar,
Ölülər camaatı arasında uyuyar.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

17 Zövq-səfaya düşkün olan ehtiyaca düşər,
Şərab və yağlı yemək hərisi sərvət tapmaz.

18 Pis insan salehin yerinə,
Xain əməlisalehin əvəzinə girov verilər.

19 Davakar, deyingən arvadla yaşamaqdansa
Çöllükdə yaşamaq yaxşıdır.

20 Hikmətlinin evində istənilən xəzinə və bolluq var,
Axmağın nəyi varsa, yeyib-qurtarar.

21 Salehlik və sədaqətin ardınca gedən
Həyat, salehlik və şərəf tapar.

22 Bir hikmətli qəhrəmanların şəhərinə hücum çəkər,
Alınmaz qalanı darmadağın edər.

23 Ağzını, dilini tutan insan
Canını bəlalardan saxlayar.

24 Lovğa, təkəbbürlü adam rişxəndçi adlanır,
Lovğalandıqca lovğalanır.

25 Tənbəlin arzusu onu ölümə aparır,
Çünki əlləri zəhmətdən qaçır.
26 Tənbəl bütün gün çox şey arzulayar,
Salehsə əsirgəmədən azuqə paylayar.

27 Şər adamın etdiyi qurban iyrəncdir,
Pis niyyətlə təqdim olunarsa, daha pisdir.

28 Yalançı şahid həlak olar,
Söz eşidən həmişə danışdırılar.

29 Şər adam üzünü sərtləşdirər,
Əməlisaleh tutduğu
yolu möhkəmləndirər.

30 Heç bir hikmət, dərrakə, ibrət
Rəbbin qarşısında dayana bilməz.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

31 Atlar döyüş günü üçün hazırlanar,
Amma zəfəri Rəbb qazandırar.

22 1 Yaxşı ad böyük sərvətdən,
Lütfkarlıq isə qızıl-gümüşdən üstündür.

2 Zəngin və yoxsul insan bir şeydə bir-birinə bənzəyir –
Hər ikisini yaradan Rəbdir.

3 Uzaqgörən qabaqcadan şəri görüb ondan qaçar,
Cahil isə irəli çıxar, ziyan tapar.

4 İtaətkarlığın və Rəbb qorxusunun nəticəsi
Sərvət, şərəf, həyatdır.

5 Əyri yol tikanlıdır, orada tələlər var,
Canını qoruyan bundan uzaqlaşar.

6 Uşağa tərbiyə ver ki, layiqli yol tutsun,
O qocalanda da bu yoldan dönməz.

7 Zəngin yoxsulun ağası olar,
Borclu adam borc verənə qul olar.

8 Haqsızlıq əkən şər biçər,
Onun qəzəbinin dəyənəyi məhv edilər.

9 Əliaçıq bərəkət qazanar,
Çünki çörəyindən kasıba paylar.

10 Rişxəndçi adamı qovsan, münaqişə qurtarar,
Çəkişmə, şərəfsizlik sona çatar.

11 Ürək təmizliyini sevən,
Dilindən lütfkar sözlər tökülən padşahın dostudur.

12 Rəbbin gözləri biliyi qoruyar,
Xainin sözlərini isə boşa çıxarar.

13 Tənbəl deyər: «Bayırda aslan var,
Küçəyə çıxsam, məni parçalar».

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

14 Əxlaqsız qadının ağzı dərin çuxura oxşar,
Rəbbin lənətinə gələn ora yıxılar.

15 Səfehlik uşağın qəlbindən yapışar,
Kötəklə tənbeh ediləndə bu ondan uzaqlaşar.

16 Varlanmaq üçün kasıba zülm edən,
Zəngin adama verən ehtiyaca düşər.

Hikmətlilərin sözləri

17 Qulağını aç, hikmətlilərin sözlərini eşit,
Ürəyini mənim biliyimə ver.
18 Onları sinənə doldursan,
Onların hamısını dilinə salsan, yaxşı olar.
19 Rəbbə güvənəsən deyə
Bu gün bunları sənə bildirirəm.
20 Sənə nəsihətlə, biliklə dolu əla məsəllər yazmamışammı?
21 Qoy bunlar haqq sözün həqiqətini sənə bildirsinlər ki,
Hara səni göndərsələr, düz məlumat gətirəsən.

22 Kasıbı fəqir olduğu üçün soyma,
Darvazada məzlumu zülmə salma.
23 Çünki onların münaqişəsinə Rəbb baxar,
Onları soyanları soyub-talayar.

24 Tez qəzəblənənə yoldaş olma,
Kəmhövsələ ilə yola çıxma.
25 Yoxsa onun yollarına alışarsan,
Canını tələyə salarsan.

26 Başqalarının borclarına zamin durmaqdan,
Belə işə əl atmaqdan çəkin.
27 Ödəməyə pulun olmasa,
Altından yatağını apararlar.

28 Ata-babalarından qalan
Qədim sərhəd daşının yerini dəyişmə.

29 İşində mahir olanı görürsənmi?
Sıravi adamların deyil, şahların hüzurunda dayanar.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

23

1 Bir ağa ilə süfrəyə əyləşəndə
Qarşında olana yaxşı bax.
2 İştahan çox olsa da, boğazına sərhəd qoy.
3 Onun ləziz xörəklərinə tamah salma,
Çünki bu yemək adamı aldadar.

4 Sərvət qazanmaq üçün özünü əldən salma,
İdraklı ol, bu fikirdən vaz keç.
5 Gözünü sərvətə diksən, yox olar,
Birdən qanadlanar, uçub qartal tək göyə qalxar.

6 Xəsisin çörəyini yemə,
Onun ləziz xörəklərinə tamah salma.
7 O, ürəyində hər şeyin hesabını edər.
Dilində sənə «ye, iç» deyər,
Amma ürəyi ilə dili bir deyil.
8 Yediyin loğmanı qusarsan,
Dediyin bütün şirin sözlər boşa çıxar.

9 Axmağın qulağına söz demə,
Çünki sənin ağıllı sözlərinə xor baxar.

10 Qədim sərhəd daşının yerini dəyişmə,
Yetimlərin əkininə girmə.
11 Çünki onların Hamisi qüvvətlidir,
Səninlə olan münaqişəyə O baxar.

12 Qəlbini tərbiyəyə,
Qulaqlarını bilik sözlərinə ver.

13 Uşağa tərbiyə ver, bundan vaz keçmə,
Tərbiyə kötəyi ona ölüm gətirməz.
14 Əgər sən onu kötəkləsən,
Canını ölülər diyarından xilas edərsən.

15 Oğlum, ürəyin hikmətli olarsa,
Mənim də ürəyim sevinər.
16 Dilindən düz sözlər çıxarsa,
Könlüm sevincdən cuşa gələr.

17 Ürəyin günahkarlara qibtə etməsin,
Ancaq bütün gün Rəbb qorxusu ilə yaşa.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

18 Sənin də bir aqibətin var,
Ümidin boşa çıxmaz.

19 Oğlum, dinlə, hikmətli ol,
Qəlbini düz yola bağla.
20 Şərab düşkünü olan əyyaşlara,
Ət qapan qarınqululara qoşulma.
21 Çünki əyyaş və qarınqulu yoxsullaşar,
Yeyib-içib, məst olan cır-cındır içində qalar.

22 Doğma atana qulaq as,
Qoca anana xor baxma.
23 Həqiqət al, onu satma,
Hikməti, tərbiyəni, idrakı qoruyub-saxla.
24 Salehin atası bolluca fərəhlənəcək,
Hikmətlinin övladı onu sevindirəcək.
25 Qoy ata-anan sevinsin,
Səni doğan fərəhlənsin.

26 Oğlum, ürəyini mənə yönəlt,
Gözlərin mənim yollarımı nəzərdən keçirsin.
27 Fahişə dərin bir çuxurdur,
Yad arvad dar quyudur.
28 Quldur kimi pusqu qurar,
İnsanlar arasında xainləri artırar.

29 Kimdir yaslı?
Kimdir dərdli?
Kimin münaqişəsi var?
Kimin şikayəti var?
Kim boş yerə yaralandı?
Kimin gözləri qızarar?
30 Şərab içməyə oturub qalxmayan,
Gedib müxtəlif şərab dadanlar!
31 Şərabın al rənginə,
Qədəhdə parlamasına, rahat içilməsinə baxma.
32 Axırda ilan kimi sancar,
Əfi ilan kimi zəhərlər.
33 Gözlərinə qəribə şeylər görünər,
Qəlbinə əyri fikirlər gələr.
34 Özünü dənizin ortasında sanarsan,
Sanki gəmi dirəyinin başında yatmısan.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

35 Deyərsən: «Məni vurublar, hiss etməmişəm,
Məni döyüblər, heç bilməmişəm.
Yenə içmək üçün nə zaman ayılacağam?»

24 1 Pis adamlara qibtə etmə,
Onlara qoşulmaq istəmə.
2 Çünki ürəklərində zalımlığı fikirləşər,
Dilləri qəddarlıqdan danışar.

3 Ev hikmətlə tikilər,
Dərrakə ilə möhkəmlənər.
4 Mənzillər bilik vasitəsilə,
Hər cür dəyərli, yaxşı şeylərlə dolar.

5 Hikmətli kişi qüvvətli olar,
Bilikli adam öz gücünü artırar.
6 Düzgün məsləhətlə müharibə edə bilərsən,
Doğru nəsihət verən çoxdursa, qələbəyə çatarsan.

7 Səfeh üçün hikmət əlçatmazdır,
Darvazada susub ağzını açmır.

8 Şər quran fitnəkar adlanar,
9 Səfehin pis əməlləri günah sayılar,
Rişxəndçilər insanlarda ikrah yaradar.

10 Dar gündə taqətdən düşsən,
Necə də zəif adamsan!
11 Ölümə aparılanları qurtar,
Qırğın təhlükəsi altında olanları geri çək.
12 Desən ki, bax bundan xəbərim yox idi,
Ürəkləri yoxlayan bunu görməzmi?
Canını qoruyan bunu bilməzmi?
İnsan əməlinə görə Ondan əvəz almazmı?

13 Oğlum, bal ye, xeyri var,
Şanı balının şirin dadı damağında qalar.
14 Bil ki, hikmət də canın üçün belə olar,
Onu tapsan, nəticəsi də var,
Ümidin boşa çıxmaz.

15 Ey şər insan, salehin yurdu üçün pusqu qurma,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Onun evini soyma.
16 Saleh yeddi dəfə yıxılsa belə, yenə qalxar,
Şər insan büdrəsə, bəlaya düçar olar.

17 Düşmənin yıxılmasına sevinmə,
Onun büdrəməsinə görə ürəyin fərəhlənməsin.
18 Yoxsa Rəbb görər, bundan xoşu gəlməz,
Düşmənin üzərindən qəzəbini götürər.

19 Pislik edənlərə görə qəzəblənmə,
Şər insanlara qibtə etmə,
20 Çünki pis insanın axırı yoxdur,
Şər adamın çırağı sönər.

21 Oğlum, Rəbdən və padşahdan qorx,
Xəyanətkarlarla yoldaş olmaqdan çəkin.
22 Onların bəlası qəfildən gəlir.
Hər ikisinin verəcəyi cəzanı kim bilir?

Hikmətli sözlərin davamı

23 Bu sözləri də hikmətlilər deyib:

Məhkəmədə tərəfkeşlik etmək yaxşı deyil.
24 Pis insana «sən salehsən» deyəni xalqlar qınayar,
Ümmətlər lənət yağdırar.
25 Amma onu danlayanlar xeyir tapar,
Başlarından bol bərəkət yağar.

26 İnsana doğru cavab verən
Sanki onun üzündən öpər.

27 Əvvəlcə çöldəki işini qurtar,
Zəmi sal, sonra evini tik.

28 Qonşunun əleyhinə haqsız şahidlik etmə,
Qoy dilindən yalan söz çıxmasın.
29 Demə: «Mənə etdiyini mən də ona edəcəyəm,
Onun əməlinin əvəzini verəcəyəm».

30 Tənbəlin zəmisindən,
Qanmazın üzümlüyündən keçdim.
31 Gördüm hər yanı tikan basıb,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Gicitkən bürüyüb, daşı-divarı uçub.
32 Baxaraq ona diqqət yetirdim,
Bundan ibrət götürdüm:
33 [u] Bir az da uzanıb yuxuya dalsan,
Əl-qolunu uzadaraq yatsan,
34 Yoxsulluq üstünə soyğunçu kimi,
Ehtiyac üstünə quldur kimi hücum çəkər.

Süleymanın məsəllərinin davamı

25 1 Bunlar da Süleymanın məsəllləridir. Yəhuda padşahı Xizqiyanın adamları bir yerə yığılıb bunların üzünü köçürtdü.

2 Allahın işlərinin müəmması Onu şərəfləndirər,
Bu işləri aşkar etmək padşahlara şərəf gətirər.

3 Göyün yüksəkliyini, yerin dərinliyini,
Padşahın da qəlbindən keçənləri bilmək olmaz.

4 Tullantını gümüşdən ayırsan,
Zərgərə əl işi qalar.
5 Əgər şər adam padşahın yanından ayrılarsa,
Taxtı salehliklə möhkəmlənər.

6 [v] Padşahın hüzurunda özünü ucaltma,
Rütbəlilərin yanında dayanma.
7 Çünki «buyur yuxarı» dəvətini almaq
Bir əsilzadə qarşısında aşağı endirilməkdən yaxşıdır.

8 Gördüyün şeylər barədə
Dava yaratmağa tələsmə.
Sonra qonşun səni utandırsa, nə edərsən?
9 Münaqişəni qonşunla özün həll et,
Özgənin sirrini açma.
10 Yoxsa hər eşidən sənə xor baxar,
Bu səni etibardan salar.

11 Yerində deyilən sözlər,
Gümüş oymalar içində qızıl almalara bənzər.

12 Sözəbaxan insana hikmətlinin məzəmməti

---

[u] **24:33-34** Sül. 6:10-11 [v] **25:6-7** Luka 14:7-10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qızıl sırğa, qızıl bəzək kimidir.

13 Biçin zamanı qar kimi sərinlik necədirsə,
Etibarlı elçi də onu göndərən üçün belədir.
O, ağasının ruhunu təzələyir.

14 Kim ki vermədiyi bəxşişlərlə öyünür,
Yağışsız buluda və küləyə bənzəyir.

15 Səbirlə hökmdarı da inandırmaq olar,
Şirin dil sümükləri belə, yumşaldar.

16 Bal tapsan, lazımi qədər ye,
Acgözlüklə yesən, qusarsan.
17 Qonşunun evinə az-az get,
Yoxsa bezər, sənə nifrət edər.

18 Kim ki qonşusuna qarşı yalandan şahidlik edir,
Toppuza, qılınca, iti oxa bənzəyir.

19 Dar gündə namərdə bel bağlamaq
Çürük dişə, şikəst ayağa güvənməyə bənzəyir.

20 Qəlbi qubarlıya nəğmə söyləmək
Soyuq havada lüt qoyulmağa,
Soda üstə sirkə tökülməyə bənzəyir.

21 [w] Düşmənin acdırsa, onu yedizdir,
Susuzdursa, ona su ver.
22 Belə etməklə sanki onun başına köz tökərsən,
Bunun əvəzini Rəbdən alarsan.

23 Şimal küləyi yağış gətirir,
Qeybətçi dil isə insanın üzünə qəzəb gətirir.

24 Davakar arvadla bir evdə yaşamaqdansa
Damın bir küncündə yaşamaq yaxşıdır.

25 Susuzluqdan yanana sərin su necədirsə,
Uzaq diyardan gələn xoş xəbər də elədir.

---

[w] **25:21-22** Rom. 12:20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

26 Əgər saleh insan pis adama təslim olarsa,
Bulanan bulağa, murdarlanan quyuya bənzəyir.

27 Qədərindən çox bal yemək xeyirli olmadığı kimi
Tərifə uymaq da yaxşı deyil.

28 Nəfsini saxlaya bilməyən
Dağılmış, hasarsız şəhərə bənzəyir.

26

1 Yay fəslinə qar, biçinə yağış yaraşmadığı kimi
Axmağa da şərəf yaraşmaz.

2 Sərçənin ora-bura uçduğu kimi,
Qaranquşun gəlib-getdiyi kimi
Nahaq qarğış da boşdur.

3 Ata qamçı, eşşəyə noxta necə yaraşırsa,
Axmağın kürəyinə də kötək elə yaraşır.

4 Axmağa səfehliyinə görə cavab vermə,
Yoxsa ona bənzərsən.
5 Axmağa səfehliyinə görə elə bir cavab ver ki,
Öz gözündə hikmətli görünməsin.

6 Kim ki axmaq vasitəsilə xəbər göndərir,
Öz ayaqlarını kəsib ziyan çəkənə bənzəyir.

7 Axmağın ağzından çıxan məsəl
Topalın ayağının axsamağına bənzəyir.

8 Axmağı tərifləmək
Sapanda qoyulan daşa bənzəyir.

9 Sərxoş tikanlı budağı əlində tutduğu kimi
Axmaq da məsəl çəkər.

10 Axmağı, hər yoldan ötəni muzdla tutan
Hamını yaralayan naşı oxatan kimidir.

11 [x] Hansı axmaq öz səfehliyini təkrarlayırsa,

---

[x] **26:11** 2Pet. 2:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qusduğuna qayıdan itə oxşayır.

12 Öz gözündə hikmətli sayılanı görmüsənmi?
Axmağa ondan artıq ümid var.
13 Tənbəl deyər: «Yolda aslan var,
Şir küçələri dolanır».
14 Qapı öz oxu üstündə necə fırlanırsa,
Tənbəl də yatağında elə fırlanır.
15 Tənbəl əlini qabda olana batırar,
Ağzına aparmağa ərinər.
16 Tənbəl öz gözündə
Ağıllı cavab verən yeddi nəfərdən
də çox hikmətli görünər.

17 Ona aid olmayan münaqişəyə qarışan
Elə bil küçədəki iti qulaqlarından tutur.

18 Odlu, öldürücü oxlar atan dəli necədirsə,
19 Qonşusunu aldadıb «zarafat etdim» deyən də elədir.

20 Odun qurtaranda ocaq sönər,
Qeybətçi olmayan yerdə dava bitər.

21 Necə ki kömür köz salar, odun alışar,
Davakar adam da münaqişəni bu cür alovlandırar.

22 Qeybətçinin sözləri şirin tikələrə bənzər,
Mədənin ən dərin yerlərinə düşər.

23 Hərarətli dili, şər dolu ürəyi olan insan
Gümüşü suya çəkilmiş saxsı qaba oxşayır.

24 Düşmən kinini dili altında gizlədər,
Qəlbində hiyləsini saxlar.
25 Onun mehriban danışığına inanma,
Qəlbinə yeddi cür iyrənclik doldurub.
26 Nifrətini fırıldaqla gizlətsə də,
Şəri camaat qarşısında üzə çıxar.

27 Quyu qazan özü quyuya düşər,
Daş isə onu yuvarlayanın üstünə gələr.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

28 Yalan danışan dil sancdığı adamlara nifrətini göstərər,
Yaltaqlanan ağız hər yanı xarabaya çevirər.

27 1[y] Sabahkı gününlə öyünmə,
Günün nə doğacağını bilməzsən.

2 Qoy səni özün yox, başqaları tərifləsin,
Sənə tərifi öz dilin yox, yad söyləsin.

3 Daşın, qumun çəkisi ağırdır,
Səfehin əsib-coşması bunların ikisindən də ağırdır.

4 Hiddət amansızdır, qəzəbsə aşıb-daşar,
Paxıllıq daha betərdir, ona necə dözmək olar?

5 Aşkar irad gizli məhəbbətdən üstündür.

6 Dostun vurduğu yara onun sədaqətinə görədir,
Amma düşmən öpdükcə öpər.

7 Toxun könlü şanı balını belə, rədd edər,
Lakin ac olana acı şeylər belə, şirin gələr.

8 Yurdundan ayrı düşən insan
Bir quş kimi yuvasından ayrı düşür.

9 Gözəl ətir və buxurun ürəyə verdiyi ləzzət kimi
Dostun nəsihəti də insana xoş gələr.

10 Həm öz dostunu, həm də atanın dostunu tərk etmə,
Dara düşəndə qardaşının evinə getmə.
Yaxın qonşu uzaq qohumdan yaxşıdır.

11 Oğlum, hikmətli ol, qoy qəlbim sevinsin,
Onda məni utandırana cavab verə bilərəm.

12 Uzaqgörən qabaqcadan şəri görüb ondan qaçar,
Cahil isə irəli çıxar, ziyan tapar.

13 Özgəyə zamin duranın libasını al,

---

[y] **27:1** Yaq. 4:13-14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Onu qərib qadın üçün girov saxla.

14 Kim ki qonşusunu sübh erkən ucadan salamlar,
O zaman salamı söyüş sayılar.

15 Davakar qadın yağışda daman damcıya oxşar.
16 Onu yel kimi dayandırmaq olmaz,
Zeytun yağı kimi ovucda saxlamaq olmaz.

17 Dəmir dəmiri itilər,
İnsan insanın ağlını iti edər.

18 Əncir becərən barını yeyər,
Ağasının qayğısına qalan şərəfləndirilər.

19 Sifətin əksi suyun üzünə düşdüyü kimi
İnsanın ürəyi də onu elə göstərər.

20 Ölüm və Həlak yeri doymadığı kimi
İnsanın da gözü doymaz.

21 İsti kürədə qızıl-gümüş yoxlanar,
İnsan da başqalarının tərifi ilə tanınar.

22 Buğdanı həvəngdəstədə döysən, kəpəyi çıxar,
Amma səfehi nə qədər döysən, səfehliyi çıxmaz.

23 Sürünə yaxşı bax, naxırına nəzər yetir,
24 Nə var-dövlət əbədidir, nə də tac nəsildən-nəslə keçir.
25 Saman yığılandan sonra təzə ot bitəndə,
Dağlarda ot biçiləndə
26 Quzuların səni geyindirər,
Təkələrini satıb tarla ala bilərsən.
27 Keçilər sənə yemək üçün o qədər süd verər ki,
Bu, evin azuqəsinə, kənizlərinin dolanışığına çatar.

28 1 Şər insan onu qovan yox ikən qaçar,
Saleh aslan kimi mərd dayanar.

2 Ölkədə üsyan olanda rəhbərlər artar,
Dərrakəli, işbilən adam olsa, ölkəni uzun müddət qoruyar.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 Bir yoxsul kişi kasıbları incidərsə,
Bu, əkini yuyub aparan, qıtlıq yaradan güclü yağışa bənzər.

4 Qanunu pozanlar pisi təriflər,
Qanuna əməl edənlər onlara qarşı çıxar.

5 Pis insanlar nə bilir ki, ədalət nədir,
Rəbbi axtaranlar bunu dərk edir.

6 Kamalla yaşayan yoxsul insan
Əyri yolla sərvət qazanandan yaxşıdır.

7 Qanan oğul qanunu yerinə yetirər,
Qarınquluya qoşulan atasına xəcalət çəkdirər.

8 Kim ki müamilə ilə, sələmlə var-dövlət yığar,
Onun varı axırda kasıblara səxavət göstərənə qalar.

9 Kim ki qanunu eşitməmək üçün qulaqlarını bağlayır,
Onun duaları iyrəncdir.

10 Kim ki əməlisalehləri əyri yola çəkər,
Öz qazdığı quyuya düşər,
Kamillərə yaxşı şeylər irs qalar.

11 Zəngin özünü hikmətli sanar,
Amma müdrik kasıb onun qəlbini oxuyar.

12 Salehlərin zəfəri hamıya şərəf gətirər,
Amma pislər hakim olsa, hamı gizlənər.

13 Günahlarını ört-basdır edən uğur qazanmaz,
Onu etiraf edərək tərk edən mərhəmət tapar.

14 Həmişə Rəbdən qorxan bəxtiyardır,
Ürəyi inadkar bəlaya düşər.

15 Kasıb xalqın üzərində olan pis hökmdar
Nərildəyən aslan, hücum edən ayıya oxşar.

16 Dərrakəsiz hökmdar qəddar, zülmkar olar,
Haram qazanca nifrət edənin ömrü uzanar.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

17 Qantökən qorxub məzara düşənədək qaçar.
Qoy heç kim ona kömək etməsin.

18 Kamillik yolu ilə gedən qurtular,
Əyri yolda olanlar qəflətən yıxılar.

19 Torpağını əkib-becərən doyunca çörək yeyər,
Boş şeylərin ardınca gedən müflisləşər.

20 Etibarlı insanın bərəkəti boldur,
Tez varlanmaq istəyən cəzasız qalmır.

21 Tərəfkeşlik yaxşı deyil,
Kişi bir loğma çörək üçün günah işlədə bilər.

22 Xəsis var-dövlət ardınca düşər,
Bilmədən yoxsulluğa yetişər.

23 Kim ki başqasını danlayır,
Yağlı dilə tutandan çox axırda o, lütf qazanır.

24 Ata-anasını soyub «günah deyildir» deyən
Qırıcı insana yoldaşdır.

25 Tamahkar dava yaradar,
Rəbbə güvənən bolluğa çatar.

26 Öz ağlına güvənən axmaqdır,
Hikmətlə gəzib-dolaşan azad olur.

27 Yoxsula əl tutan möhtac qalmır,
Ona məhəl qoymayan lənət qazanır.

28 Pislər hakim olsa, hamı gizlənər,
Onlar yox olanda salehlər çoxalar.

29 1 Məzəmmətlərə baxmayıb dikbaşlıq edən
Birdən yıxılıb çarəsiz qalar.

2 Salehlər artanda xalq sevinər,
Pis hökmdar olanda xalq nalə çəkər.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 Hikmət sevən atasını sevindirər,
Fahişələrə aşna olanın əlindən var-yoxu gedər.

4 Padşah ölkəni ədalətlə möhkəmləndirər,
Ağır vergilər qoyansa ölkəni süqut etdirər.

5 Bir kişi ki qonşusunu yağlı dilə tutur,
Onun addımları üçün tor qurur.

6 Pisin günahı özünə tələdir,
Saleh sevincindən haray çəkir.

7 Saleh kasıbların haqqını görür,
Pis adam bunu dərk etmir.

8 Rişxəndçilər şəhəri çaxnaşdırar,
Hikmətlilər isə qəzəbi yatırar.

9 Hikmətli səfehi məhkəməyə versə,
Səfeh coşub lağ edər, dinclik gedər.

10 Qana susayanlar kamil insana nifrət edər,
Əməlisalehlər can qurtarar.

11 Axmaq həddini aşıb özündən çıxar,
Hikmətli səbirli dayanar.

12 Hökmdar yalan sözə qulaq asarsa,
Bütün xidmətçiləri şər insana çevrilər.

13 Yoxsul insan və zalım bir-birinə bir şeydə bənzəyir:
Hər ikisinin gözlərini işıqlandıran Rəbdir.

14 Padşah kasıblara həqiqətlə hökm versə,
Taxtı əbədi möhkəmlənər.

15 Kötək və məzəmmət hikmət gətirər,
Özbaşına qalan uşaq anasını rüsvay edər.

16 Pislər çoxalanda cinayət artar,
Salehlər görəcək ki, onlar necə yıxılacaqlar.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

17 Oğluna tərbiyə ver ki, canın dinc olsun,
Könlün bundan ləzzət alsın.

18 İlahi söz nazil olmayanda xalqda hərc-mərclik olar.
Qanuna əməl edən nə bəxtiyardır!

19 Qula sözlə tərbiyə vermək olmaz,
Çünki başa düşsə belə, qulaq asmaz.

20 Düşünmədən danışana baxmısanmı?
Axmağa ondan artıq ümid var.

21 Kim ərköyün qul böyütsə,
Axırda bu ona dərd verər.

22 Qəzəbli insan dava yaradar,
Kəmhövsələ günahı artırar.

23 İnsanı təkəbbürü alçaldar,
İtaətkar şərəfə çatar.

24 Oğruya qoşulan öz-özünə düşməndir,
And içsə də, məhkəmədə həqiqəti söyləməz.

25 İnsandan qorxan özünü tələyə salar,
Amma Rəbbə güvənən arxayın yaşar.

26 Çoxu hökmdarın hüzurunu arzular,
Amma insan ədaləti Rəbdə tapar.

27 Salehlər haqsızlardan,
Pis insanlarsa əməlisalehlərdən ikrah edər.

Aqurun müdrik məsəlləri

30 1 Yaqe oğlu Aqurun sözləri, onun kəlamı.
Bu adam Yetielə, Yetiel və Ukala belə dedi:[z]

2 Həqiqətən, mən hamıdan ağılsızam,
İnsan idrakına malik deyiləm.

---

[z] **30:1** *Bu adam Yetielə, Yetiel və Ukala belə dedi* – yaxud *ey Allah, yorulmuşam, yorulub taqətdən düşmüşəm.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 Nə hikmət öyrənmişəm,
Nə də Müqəddəsin biliyindən xəbərim var.
4 Kim göylərə qalxıb endi?
Kim yeli ovcunda topladı?
Kim suları paltarına sarıdı?
Yer üzünün qurtaracağınadək hər yeri kim yaratdı?
Adı nədir? Oğlunun adı nədir?
Bilirsənmi?

5 Allahın hər bir kəlamı safdır,
Ona pənah gətirənlərin sipəri Odur.
6 Onun sözünə heç nəyi əlavə etmə,
Yoxsa səni tənbeh edər, yalanını çıxarar.

7 Ey Allah, Səndən iki şey istəyirəm,
Nə qədər ömrüm var, məndən onları əsirgəmə:
8 Saxta, yalan sözlər qoy məndən uzaq olsun;
Məni nə yoxsul, nə də zəngin et,
Ancaq mənə gündəlik çörəyimi ver.
9 Varlansam, «Rəbb kimdir?» deyə Sənə küfr edərəm,
Yoxsul olsam, oğurlaram və Allahımın adını ləkələrəm.

10 Qul barədə ağasına pis sözlər demə,
Yoxsa sənə qarğış edər, bu təqsirlə yüklənərsən.

11 Adam var ki, atasına qarğış edir,
Anasına alqış etmir.
12 Adam var ki, özünü təmiz sanır,
Amma murdarlıqdan təmizlənməyib.
13 Adam var ki, yuxarıdan aşağı baxar,
Təkəbbürlə baxmaq üçün gözlərini qaldırar.
14 Adam var ki, dişləri qılınca bənzər,
Elə bil çənəsinə bıçaqlar düzüb,
Yer üzündən məzlumları udar,
İnsanların içindən fəqirləri məhv edər.

15 Zəlinin iki qızı var,
«Ver, ver» deyib bağırar.

Üç şey var ki, heç doymaz,
Dörd şey var ki, «bəsdir» deməz:
16 Ölülər diyarı, qısır bətn,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sudan doymayan torpaq,
«Bəsdir» deməyən alov.

17 Kim ki atasına rişxənd edir,
Anasının sözünə xor baxır,
Dərələrdəki qarğalar onun gözlərini deşəcək,
Qartal balaları onun bəbəklərini yeyəcək.

18 Mənim ağlım kəsməyən üç şey var,
Anlamadığım dörd şey var:
19 Səmada qartalın yolu,
Qayada ilanın yolu,
Dənizdə gəminin yolu,
Kişi ilə gənc qadının yolu.
20 Zinakar qadının da yolu belədir:
Yeyər, ağzını silər,
«Nə pis iş görmüşəm ki?» deyər.

21 Yer üç şeydən lərzəyə gəlir,
Dörd şey var ki, ona tab gətirmir:
22 Qulun padşah olması,
Sarsağın doyunca çörək tapması,
23 Nifrətəlayiq qadının ərə getməsi,
Qarabaşın öz xanımının yerinə keçməsi.

24 Yer üzündə dörd şey var,
Kiçik olsa da, hikməti çoxdur:
25 Qarışqalar qüvvətli olmayan birlikdir,
Yemini yayda tədarük edir;
26 Qayadovşanları[a] da güclü olmayan birlikdir,
Evlərini qaya içində tikir;
27 Çəyirtkələrin şahı yoxdur,
Lakin hamısı dəstə-dəstə irəliləyir;
28 Kərtənkələni əllə tutmaq olur,
Amma o, padşah saraylarına çıxır.

29 Üç məxluq var ki, yerişi gözəldir,
Dörd məxluq var ki, gedişi gözəldir:
30 Heyvanların ən güclüsü,
Heç nəyin qarşısından geri dönməyən şir,

---

[a] **30:26** *Qayadovşanı* – ibrani dilində *şafan* adlanan məməli heyvan.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

31 Döyüşkən xoruz, təkə,
Qoşun qabağına çıxan padşah.

32 Əgər özünü ucaltmaqla sarsaqlıq etmisənsə,
Fikrində pis niyyətin varsa, əlinlə ağzını tut.
33 Çünki südü çalxalayanda yağ çıxdığı kimi,
Burnu sıxanda qan çıxdığı kimi
Qəzəbi qızışdıranda da dava yaranar.

Lemuel padşahın anasının sözləri

31 1 Lemuel padşahın sözləri, anasının ona öyrətdiyi kəlam.
2 Nə deyim, oğlum, ey doğduğum oğul,
Nəzir-niyazla əldə etdiyim oğul?
3 Gücünü qadınlara,
Yollarını padşahları məhvə aparanlara sərf etmə.

4 Ey Lemuel, şərab içmək padşahlara yaraşmaz,
Kefləndirici içkiyə aludə olmaq hökmdarlara yaraşmaz.
5 İçəndə qayda-qanunu unudarlar,
Bütün məzlumların haqqını pozarlar.
6 Kefləndirici içkini düşkünə,
Şərabı dərdliyə verin.
7 Qoy içib yoxsulluğunu unutsun,
Öz dərdini daha yada salmasın.

8 Dilsizə görə ağız aç,
Bütün möhtacların haqqını qoru.
9 Ağzını aç, ədalətlə hökm ver,
Məzlumların, fəqirlərin haqqını yerinə yetir.

Xeyirxah arvad

10 Xeyirxah arvad tapan kimdir?[b]
O, yaqutlardan daha qiymətlidir.
11 Ərinin qəlbi ondan arxayındır,
Dayanmadan bərəkət qazanır.
12 Ömrü boyu ərinə pislik deyil, yaxşılıq gətirir,
13 Yunu, kətanı tapıb seçir,
Əlindən hər iş zövqlə gəlir.

---

[b] **31:10-31** Bu ayələr akrostix şəkildə yazılıb, yəni ayələr ibrani əlifbasının sırası ilə başlayır.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

14 Ticarət gəmilərinə bənzəyir,
Uzaqlardan gələn ruzini gətirir.
15 Alaqaranlıqda yuxudan durur,
Ailəsinə yemək hazırlayır,
Kənizlərinə də paylayır.
16 Tarlaya baxandan sonra satın alır,
Əlinin zəhməti ilə bağ salır.
17 Belini möhkəm bağlayır,
Qolları güc üstündən güc alır.
18 Ticarətin şirinliyindən dadır,
Bütün gecə boyu çırağı yanır.
19 Əlləri ilə cəhrə əyirir,
İyini[c] bərkidir.
20 Məzlumlar üçün əliaçıqdır,
Fəqirlərə əl tutur.
21 Qar yağanda ailəsi üçün qayğısı olmaz,
Çünki hamısı qırmızı paltar geyinib.
22 Yorğan-döşək üçün örtük toxuyur,
Öz libası tünd qırmızı incə kətandandır.
23 Əri şəhər darvazalarında yaxşı tanınır,
El ağsaqqalları ilə oturub-durur.
24 Qadın tacirlərə qurşaqları,
Toxuduğu kətan paltarları satır.
25 Qüvvəyə, şərəfə bürünür,
Gələcək üzünə gülür.
26 Ağzını açanda hikmət axır,
Dilindən sədaqət təlimi çıxır.
27 Ailəsinin işini idarə edir,
Tənbələ layiq olan çörəyi yemir.
28 Övladları ayağa qalxıb onu alqışlayır,
Əri onu tərifləyir:
29 «Xeyirxah qadınlar çoxdur,
Amma sənin tayın yoxdur».
30 Qadının məlahəti aldadıcı, gözəlliyi fanidir,
Yalnız Rəbdən qorxan qadın tərifə layiqdir.
31 Ona əlinin bəhrəsini verin,
Qoy şəhər darvazasında əməlləri ona tərif gətirsin.

---

[c] **31:19** *İy* – cəhrənin sap dolanan düz çubuğu.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

VAİZ

KİTABI

GİRİŞ

«Vaiz» Kitabı insan həyatının qısa və təzadlı olmasından, onun müəmmalı haqsızlığından, insan ümidlərinin puça çıxmasından və «həyat puçdur» deyib bu nəticəyə gələn adamın fikirlərindən danışır. O, insan həyatını nizamlayan Allahın yollarını başa düşə bilmir. Buna baxmayaraq, adamlara səylə işləməyi və Allahın bəxş etdiyi nemətlərdən zövq almağı tövsiyə edir.

Vaizin çox fikirləri mənfi və sıxıntılı görünür. Lakin bu kitabın Müqəddəs Kitaba daxil olması göstərir ki, Allaha inam belə bədbinliyi və ruh düşkünlüyünü aradan qaldıra bilər.

Çox adam *«Vaiz»* Kitabını oxuyarkən öz fikir və düşüncələrini sanki güzgüdə görür və bu kitabdan təsəlli tapır. Belə fikirlər əks etdirən adam Allaha daha çox ümid etməyi öyrənir və beləliklə, həyatın əsl mənasını aşkar edir.

Kitabın məzmunu:

1:1-18 Hər şey puçdur
2:1-26 Şadlığın puçluğu
3:1-22 Hər şeyin öz vaxtı var
4:1-16 Dünyanın əziyyətləri
5:1–6:20 Allaha münasibət
7:1–8:17 Hikmət haqqında
9:1–10:20 Hər kəsin taleyi eynidir
11:1–11:6 Zəhmətin qiyməti
11:7–12:8 Son məsləhət: Allahı yada sal
12:9-14 Son söz

Hər şey puçdur

1 [1] Bu, Yerusəlimdə padşahlıq edən Davud oğlu Vaizin sözləridir.
[2] Vaiz deyir:
«Hər şey puçdur, puçdur, tamam puçdur!

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 İnsanın səma altında çəkdiyi
Bütün zəhmətlərinin nə faydası var?
4 Bir nəsil gedir, o biri nəsil gəlir,
Amma dünya daim qalır.
5 Günəş çıxır, günəş batır,
Sonra tələsik yerinə dönür ki,
Təzədən çıxsın.
6 Külək cənub səmtinə əsir,
Sonra şimal səmtinə dönür.
Dönə-dönə gedir,
Öz yolunu təkrar edir.
7 Bütün çaylar dənizə axır,
Amma dəniz heç vaxt dolmur.
Axdıqları yerə qayıdırlar ki,
Təzədən axsınlar.
8 Hər şey çətin başa gəlir.
Sözlər kifayət etmir,
Göz görməkdən doymur,
Qulaq da eşitməkdən.
9 Nə olubsa, yenə olacaq,
Nə edilibsə, yenə ediləcək.
Ona görə də səma altında tamam təzə bir şey yoxdur.
10 Məgər bir şey var ki,
Onun haqqında deyilsin:
“Bax bu təzə bir şeydir?”
O da çoxdan var imiş –
Bizim dövrümüzdən əvvəl.
11 Əvvəlki şeylərdən heç nə xatırlanmır,
Gələcəkdə baş verən şeylərdən də
Bundan sonra gələnlər arasında
Heç nə xatırlanmayacaq.

Hikmətin puçluğu

12 Mən Vaiz Yerusəlimdə İsrailin padşahı idim. 13 Ürəyimdə niyyət etdim ki, göylər altında edilən bütün işləri hikmətlə öyrənib araşdırım. Bu çətin işi üzərində zəhmət çəkmək üçün Allah insanlara verib. 14 Səma altında edilən bütün işlərə nəzər saldım və bildim ki, onların hamısı puçdur, külək dalınca qaçmağa bənzər.
15 Əyri olan düz ola bilməz,
Əskik olan sayıla bilməz.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

16 [a] Öz-özümə dedim: “Bax mən böyük adam olmuşam və məndən
əvvəl Yerusəlimdə yaşayanların hamısından çox hikmət qazanmışam.
Ağlımda çoxlu hikmət və bilik var”. 17 Sonra ürəyimdə niyyət
etdim ki, hikmətin nə olduğunu, dəlilik və axmaqlığın nə olduğunu
öyrənim. Amma bildim ki, bu da külək dalınca qaçmağa bənzər.
18 Çünki hikmət çox olduqca
Kədər də çoxalır.
Bilik artdıqca
Dərd də artır.

Şadlığın puçluğu

2 1 Mən ürəyimdə dedim: “Gəl indi də şadlıq etməyi sınaqdan keçir
və kefə bax”. Amma gördüm ki, bu da puçdur. 2 Gülmək haqqında
“Dəlilikdir!”, şadlıq haqqında “Nə faydası var?” dedim. 3 Hələ ağlım
başımda olarkən cəhd etdim ki, necə özümü şərabla şənləndirib ağılsız
olum. Beləcə görmək istəyirdim ki, göylər altında insanlar üçün bir neçə
günlük ömürlərində kef açan nədir.
4 [b] Mən böyük işlər gördüm: özümə evlər tikdim, üzüm bağları saldım,
5 özümə bağçalar və bağlar düzəltdim, orada hər cür meyvə ağacı əkdim.
6 Özümə su hovuzları düzəltdim ki, meşədə bitən ağacları suvarsın. 7 [c]
Nökərlər və kənizlər aldım, evimdə doğulan qullarım var idi. Naxırlarım
və sürülərim də məndən əvvəl Yerusəlimdə yaşayanların hamısınkından
çox idi. 8 [d] Özümə qızıl-gümüş, padşahların və vilayətlərin xəzinələrini
yığdım. Özümə kişi və qadın müğənnilər gətirtdim, kişilərin xoşuna
gələn ən gözəl qadınların sayını artırdım.
9 [e] Beləcə yüksəlib məndən əvvəl Yerusəlimdə yaşayanların hamısından
daha əzəmətli oldum. Hikmətim də özümdə qaldı.
10 Gözlərimin istədiyi hər şeyi özümdən əsirgəmədim,
Ürəyimi heç bir həzzdən məhrum etmədim,
Könlüm etdiyim hər işdən zövq aldı.
Bu çəkdiyim bütün zəhmətlərin payı idi.
11 Mən etdiyim bütün işlərə,
Nail olmaq üçün çəkdiyim bütün zəhmətlərə dönüb baxdım:
Gördüm ki, hər şey puçdur,
Külək dalınca qaçmağa bənzər.
Səma altında bunların faydası yoxdur.

Hikmət və ağılsızlıq puçdur

12 Sonra mən hikmət, dəlilik və ağılsızlığın

---

[a] **1:16** 1Pad. 4:29-31 [b] **2:4-8** 1Pad. 10:23-27; 2Saln. 9:22-27 [c] **2:7** 1Pad. 4:23
[d] **2:8** 1Pad. 10:10,14-22 [e] **2:9** 1Saln. 29:25

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Nə olduğuna dönüb baxdım.
Bundan sonra padşah olan adam
İndiyə qədər görülən işlərdən başqa
Nə edə bilər ki?
13 Mən gördüm ki,
Necə işıq qaranlıqdan üstündürsə,
Hikmət də ağılsızlıqdan eləcə üstündür.
14 Hikmətli adamın gözləri yerindədir,
Ağılsız adam isə qaranlıqda gəzir.
Lakin mən yenə bilirəm ki,
İkisinin də aqibəti eyni cür olur.
15 Mən ürəyimdə dedim:
"Mənim də aqibətim ağılsız adamın
Aqibəti kimi olacaq.
Onda hikmətli olmağımın
Nə faydası var?"
Ona görə də ürəyimdə dedim:
"Bu da puçdur".
16 Çünki müdrik adam da
Ağılsız adam kimi
Bir daha xatırlanmayacaq,
Gələcək dövrdə hamısı unudulacaq.
Heyf ki hikmətli adam da
Ağılsız adam kimi ölür!
17 Beləcə həyata nifrət etdim,
Çünki səma altında edilən işlər
Mənim üçün dərddir.
Hər şey puçdur,
Külək dalınca qaçmağa bənzər.

Zəhmətin puçluğu

18 Mən səma altında çəkdiyim bütün zəhmətlərə nifrət etdim. Çünki onun
da səmərəsini məndən sonra gələn adama verməliyəm. 19 Kim bilir, o da
bir müdrik adam olacaq, yoxsa ağılsızın biri? Lakin hər halda səma altında
hikmətlə davranıb çəkdiyim bütün zəhmətlərin səmərəsinə sahib olacaq.
Bu da puçdur. 20 Ona görə də səma altında çəkdiyim bütün zəhmətlərdən
əlimi üzdüm. 21 Çünki biri hikmət, bilik və bacarıqla zəhmət çəkir, axırda
isə onun payını heç bir zəhmət çəkməmiş başqa adama verməli olur. Bu da
puçdur, böyük bir dərddir. 22 İnsanın səma altında çəkdiyi bütün zəhmətlərin,
ürəyindəki qayğıların ona nə faydası var? 23[f] Onun bütün günləri dərd

---

[f] **2:23** Əyy. 5:7; 14:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

içində, işləri kədər içində keçir. Hətta gecə də ürəyi rahatlanmır. Bu da puçdur.
24[g] İnsan üçün yeyib-içməkdən və gördüyü işdən zövq almaqdan yaxşı şey yoxdur. Ancaq mən gördüm ki, bunu da verən Allahdır. 25 Çünki Onsuz[h] kim yeyə, kim kef çəkə bilər? 26[i] Allah hikməti, biliyi və şadlığı razı qaldığı adama verir. Günahkarlara isə var-dövlət yığıb-toplamaq zəhmətini verir ki, sonra onu Özünün razı qaldığı adama bəxş etsin. Bu da puçdur, külək dalınca qaçmağa bənzər.

Hər şeyin öz vaxtı var

3 1 Hər şeyin öz vaxtı var, göylər altında hər işin öz vaxtı var:
2 Doğulmağın öz vaxtı var, ölməyin öz vaxtı.
Əkməyin öz vaxtı, kökündən çıxartmağın öz vaxtı.
3 Öldürməyin öz vaxtı, sağaltmağın öz vaxtı.
Yıxmağın öz vaxtı, qurmağın öz vaxtı.
4 Ağlamağın öz vaxtı, gülməyin öz vaxtı.
Yas tutmağın öz vaxtı, rəqs etməyin öz vaxtı.
5 Daş atmağın öz vaxtı, daş yığmağın öz vaxtı.
Qucaqlaşmağın öz vaxtı, qucaqlaşmamağın öz vaxtı.
6 Axtarmağın öz vaxtı, itirməyin öz vaxtı.
Saxlamağın öz vaxtı, atmağın öz vaxtı.
7 Yırtmağın öz vaxtı, tikməyin öz vaxtı.
Susmağın öz vaxtı, danışmağın öz vaxtı.
8 Sevməyin öz vaxtı, nifrət etməyin öz vaxtı.
Müharibənin öz vaxtı, sülhün öz vaxtı.
9 İşləyən adama zəhmət çəkib gördüyü işin nə faydası var? 10 Gördüm ki, bu işi üzərində zəhmət çəkmək üçün Allah insanlara verib. 11 Allah hər şeyi öz vaxtında gözəl yaratdı və əbədiyyəti də insanların ürəyinə qoydu. Hərçənd ki insan Allahın etdiyi işi əvvəldən axıra qədər anlaya bilməz. 12 Mən bilirəm ki, insan üçün şadlıq etməkdən və ömrü boyu xeyirxahlıq etməkdən yaxşı şey yoxdur. 13 Həm də hər kəsin yeyib-içməyi və gördüyü işdən zövq almağı Allahın bəxşişidir. 14 Bunu bilirəm ki, Allahın etdiyi hər iş daim qalır: ona nə bir şey artırmaq, nə də bir şey əskiltmək olar. Allah bunu ona görə edir ki, insanlar Ondan qorxsun.
15 İndi nə olursa, keçmişdə də olub,
Nə olacaqsa, lap qədimdən də var idi.
Allah olub-keçənləri araşdırır.
16 Səma altında bir şey də gördüm:

---

[g] **2:24** Vaiz 3:13; 5:18; 9:7; Yeş. 56:12; Luka 12:19; 1Kor. 15:32 [h] **2:25** *Onsuz* – bəzi qədim mətnlərdə *mənsiz.* [i] **2:26** Əyy. 32:8; Sül. 2:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ədalətin yerində pislik var,
Salehliyin də yerində pislik.
17 Mən ürəyimdə dedim:
“Allah həm salehi,
Həm də pis adamı mühakimə edəcək.
Çünki O hər iş, hər əməl üçün
Bir vaxt qoyub”.
18 İnsanlar barədə mən ürəyimdə dedim: “Allah onları sınayır ki,
heyvan kimi olduqlarını görsünlər”. 19 Çünki heyvanın başına gələn
insanın da başına gəlir, ikisinin də aqibəti eyni cür olur. Necə biri ölürsə,
eləcə də o biri ölür. İkisi də eyni nəfəsə malikdir, insan heyvandan üstün
deyil, çünki hər şey puçdur. 20 Hamısı bir yerə gedir, hamısı torpaqdan
yaranıb, torpağa da qayıdır. 21 Bunu kim bilir ki, insanların ruhu yuxarı
qalxır, heyvanların ruhu aşağı – yerin altına enir?
22 Gördüm ki, insanın etdiyi işdən zövq almasından yaxşı şey yoxdur,
çünki onun payına düşən budur. Kim onu bir də geri qaytaracaq ki,
özündən sonra nə olacağını görsün?

Dünyanın əziyyətləri

4 1 Mən yenə səma altında edilən
Bütün zülmləri gördüm:
Məzlumların göz yaşlarını gördüm,
Onlara təsəlli verən yox idi,
Qüdrət zalımların əlində idi,
Məzlumlara təsəlli verən yox idi.
2 Çoxdan ölüb getmiş adamları
Hələ diri qalanlardan daha xoşbəxt saydım.
3 Bunlardan da xoşbəxt o adamdır ki,
Hələ dünyaya gəlməyib,
Səma altında edilən pisliyi görməyib.
4 Mən gördüm ki, bir adamın çəkdiyi bütün zəhmətlər, yaxşı gedən
bütün işlər qonşusunda qısqanclıqdan həvəs yaradır. Bu da puçdur, külək
dalınca qaçmağa bənzər.
5 Ağılsız adam əlini qoynuna qoyur,
Öz canını üzür.
6 Bir ovuc dolusunun gətirdiyi rahatlıq
İki ovuc dolusunun gətirdiyi
Zəhmətdən və külək dalınca qaçmaqdan yaxşıdır.
7 Mən yenə səma altında puç olan başqa bir şeyi gördüm:
8 Tənha bir adam var idi,
Onun nə oğlu, nə də qardaşı var idi.
Zəhmət çəkməkdən yorulmazdı,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Lakin yenə də gözləri mal-dövlətdən doymurdu.
Özündən soruşmurdu ki,
Kimin üçün bu qədər zəhmət çəkirəm,
Kimin üçün özümü zövq almaqdan məhrum edirəm?
Bu da puçdur, böyük bir dərddir.
9 İki adam bir adamdan yaxşıdır,
Çünki zəhmətləri üçün yaxşı muzd alacaqlar.
10 Əgər biri yıxılsa,
O biri yoldaşını qaldırar.
Lakin vay o adamın halına ki,
Yıxılanda onu qaldıran olmur!
11 Həmçinin iki nəfər bir yerdə yatarsa,
Bir-birini isidər.
Amma tək yatan necə isinə bilər?
12 Əgər bir nəfər tək qalıb məğlub olarsa,
İki nəfər hücuma tab gətirə bilər.
Üçqat ip tez qırılmaz.
13 Yoxsul və hikmətli bir cavan irad qəbul etməyən qoca və səfeh padşahdan yaxşıdır. 14 Çünki o cavan bu ölkədə yoxsulluq içində doğulsa da, zindana düşsə də, çıxıb padşah ola bilər. 15 Gördüm ki, səma altında dolaşan bütün adamlar padşah taxtına oturan bu cavanın ardınca gedir. 16 Onun başına yığışan bütün xalqın sayı-hesabı yox idi. Ancaq sonra gələn nəsillər onun üçün də sevinməyəcək. Bu da puçdur, külək dalınca qaçmağa bənzər.

Allaha münasibət

5 1 Allahın evinə getdiyin zaman hərəkətlərinə diqqət et. Qulaq asmaq üçün oraya girmək yaxşı və pisin nə olduğunu bilməyən səfeh adamların qurban təqdim etməsindən yaxşıdır.
2 Dilin tələsməsin,
Allahın hüzurunda söz deməyə
Ürəyin tələsməsin.
Çünki Allah göydədir, sən yerdə.
Buna görə də az danış.
3 Necə ki iş çox olanda adam yuxu görər,
Söz də çox olanda səfeh danışığa çevrilər.
4[j] Allaha əhd edəndə onu yerinə yetirməkdə yubanma, çünki ağılsızlar Onun xoşuna gəlməz. Öz əhdini yerinə yetir. 5 Əhd etməmək əhd edib onu yerinə yetirməməkdən yaxşıdır. 6 Qoyma sözlərin səni günaha batırsın. Allahın elçisinə demə ki, bu, kiçik səhv idi. Nə üçün Allah sənin sözünə

---

[j] **5:4** Zəb. 66:13-14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qəzəblənsin və əlinin zəhmətini yox etsin? 7 Çünki çox yuxu görəndə də,
çox söz danışanda da puç şeylər çox olar. Sən ancaq Allahdan qorx.

Var-dövlətin puçluğu

8 Əgər bir vilayətdə yoxsullara zülm edildiyini, ədalət və salehliyin
ayaq altında tapdalandığını görürsənsə, gördüyünə təəccüb etmə. Çünki
hər vəzifə başında olana özündən yuxarıda bir nəzarətçi qoyulub və
onların başında da özlərindən yuxarıda olanlar var. 9 Ancaq hamıdan
yuxarıda olan padşah ədalətli olsa, hər kəs öz tarlasının bəhrəsindən
xeyir götürər.
10 Pul sevən puldan doymaz,
Var-dövlət sevən də qazancdan.
Bu da puçdur.
11 Var-dövlət çoxaldıqca
Onu yeyənlər də çoxalır.
Gözləri ilə görməkdən savayı
Sahibinə ondan nə fayda var?
12 Fəhlə az da yesə, çox da yesə,
Yuxusu şirindir.
Amma varlı adamın dövləti qoymaz ki,
O, rahat yatsın.

13 Səma altında gördüyüm
Başqa böyük dərd də var:
Yığdığı sərvət sahibinə zərər gətirir,
14 Bu sərvəti bədbəxt hadisələr yox edir,
Sərvət sahibinin oğlu doğulanda
Ona verməyə bir şeyi qalmır.
15 [k] Necə ki o, anasının bətnindən çılpaq doğulub,
Eləcə də bu dünyadan gedir.
Zəhmətinin bəhrəsindən
Heç nəyi əlinə götürüb
Özü ilə apara bilmir.
16 Bu da böyük bir dərddir:
İnsan dünyaya necə gəlirsə,
Elə də gedir.
Boş yerə çəkdiyi zəhmətin
Ona nə faydası var?
17 Ömrü boyu öz çörəyini
Qaranlıq, böyük sıxıntı, xəstəlik və

---

[k] **5:15** Əyy. 1:21; Zəb. 49:17; 1Tim. 6:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qəzəb içində yeyir.
18 İnsan üçün mənim gördüyüm yaxşı və gözəl olan budur ki, o yeyib-içsin
və Allahın ona verdiyi bir neçə günlük ömründə səma altında çəkdiyi bütün
zəhmətlərindən zövq alsın, çünki ona düşən bəxşiş budur. 19 Həmçinin Allah
hər kəsə var-dövlət bəxş edərək qüvvət verib ki, ondan yesin, payını götürsün
və zəhmətindən zövq alsın. Bu, Allahın hədiyyəsidir. 20 Çünki Allah insanın
başını şənliklə qatdığı üçün insan ömrünün günlərini dərindən düşünmür.

6 1 Səma altında gördüyüm bir dərd də var ki, insanlar arasında çox yayılıb:
2 adam var ki, Allah ona var-dövlət, izzət verir, arzu etdiyi hər şeyi yerinə
yetirir, ancaq ona bu şeylərdən yeyib-içməyə imkan vermir, yad bir adam onun
malını yeyir. Bu da puçdur, böyük bir dərddir. 3 Bir adam yüz uşaq atası olub,
uzun illər yaşasa da, amma uzun ömrünün əvəzində firavanlığından doymayıb
hörmətlə dəfn olunmazsa, məncə, ölü doğulmuş uşaq ondan yaxşıdır. 4 Çünki
ölü doğulmuş uşaq boş yerə doğulur, qaranlıq içində itib-gedir, heç adı da
çəkilmir. 5 Nə günəş üzü görür, nə də bir şey bilir. Amma bu uşağın rahatlığı o
adamınkından çoxdur. 6 Çünki o adam iki dəfə min il ömür sürsə də, sevincin
nə olduğunu bilmir. Məgər hər ikisi eyni yerə getmirmi?
7 İnsan bütün zəhməti
Qarnı üçün çəkir,
Amma yenə də iştahası bitib-tükənmir.
8 Hikmətli adamın ağılsızdan
Nə üstünlüyü var?
Yoxsul başqa insanlarla
Necə rəftar etməyi bilsə də,
Bunun ona nə faydası var?
9 Gözün görməsi ürəyin istəməsindən yaxşıdır.
Bu da puçdur, külək dalınca qaçmağa bənzər.

10 Nə varsa, adı çoxdan qoyulmuşdur,
İnsanın da nə olduğu bilinir.
Heç kəs özündən güclü ilə güləşə bilməz.
11 Sözün çoxluğu puçluğu çoxaldır.
Bunun insana nə faydası var?
12 Görəsən kim bilir ki, kölgə kimi keçən qısa puç həyatda insan üçün
yaxşı şey nədir? Kim insana deyə bilər ki, özündən sonra səma altında nə
baş verəcək?

Hikmət haqqında

7 1 [l] Yaxşı ad ətirli yağdan,
Ölüm günü isə doğum günündən yaxşıdır.

---

[l] **7:1** Sül. 22:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Yas evinə getmək
Ziyafət evinə getməkdən yaxşıdır,
Çünki hər kəsin axırı ölümdür.
Gərək yaşayan hər adam
Bunu yadında saxlasın.
3 Qüssə gülməkdən yaxşıdır,
Çünki üzün qəmgin olması
İnsan üçün daha yaxşıdır.
4 Hikmətli adamın ürəyi yas evindədir,
Amma ağılsızın ürəyi şadlıq evində.
5 Hikmətli adamın məzəmmətini eşitmək
Ağılsızın nəğməsini eşitməkdən yaxşıdır.
6 Çünki ağılsız adamın gülməyi
Qazan altında yanan tikanlı kolun səsi kimidir.
Bu da puçdur.
7 Haram gəlir hikmətli adamı ağılsıza çevirir,
Rüşvət isə ürəyi bərbad edir.
8 Bir şeyin axırı əvvəlindən yaxşıdır,
Səbirli adam qürurludan yaxşıdır.
9 [m] Qəzəblənməyə tələsmə,
Çünki qəzəb ağılsızların
Ürəyində yuva salar.
10 "Niyə keçən günlər bu gündən yaxşı idi?" demə,
Çünki verdiyin sual hikmətli sual deyil.
11 Hikmət miras mal qədər yaxşıdır,
Dünyada yaşayan hər kəs üçün faydalıdır.
12 Çünki pul necə insanın sipəridirsə,
Hikmət də eləcə insanın sipəridir.
Amma biliyin faydası bundan ibarətdir:
Hikmət ona sahib olana həyat verər.

13 Allahın işinə diqqət et:
Onun əydiyini kim düzəldə bilər?
14 Yaxşı gündə şad-xürrəm ol,
Pis gündə isə bunu anla:
Hər cür günü Allah təyin edib ki,
İnsan özündən sonra nə olacağını bilməsin.

15 Puç ömrümdə bunları gördüm:
Saleh adam salehliyinə baxmayaraq, ölür,

---

[m] **7:9** Yaq. 1:19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Pis adamın isə pisliyinə baxmayaraq, ömrü uzanır.
16 Həddən artıq saleh olma,
Həddən artıq müdrik olma.
Nə üçün özünü üzəsən?
17 Həddən artıq pis olma,
Həddən artıq ağılsız olma.
Nə üçün əcəlin çatmamış öləsən?
18 Bir şeydən yapışmağın yaxşıdır,
Amma o birindən də əlini çəkmə.
Çünki Allahdan qorxan adam
Hər ikisini tarazlayar.

19 Hikmət ağıllı adama
Şəhərdə olan on hakimin hökmündən
Daha çox güc verər.
20 Doğrudan da, yer üzündə elə saleh adam yoxdur ki,
Yalnız yaxşılıq edib heç bir günah etməsin.
21 Adamların dediyi hər sözə məhəl qoyma,
Onda nökərinin səni söydüyünü eşitməzsən.
22 Çünki sənin ürəyin də yaxşı bilir ki,
Sən də başqa adamları çox söymüsən.

23 Bu deyilənlərin hamısını hikmətlə sınadım.
“Hikmətli olacağam” söylədim.
Amma buna qadir olmadım.
24 Hikmət deyilən şey
Çox uzaqda, çox dərindədir.
Onu kim tapa bilər?
25 Mən ürəyimdə niyyət etdim ki,
Hikməti və hər şeyin əsasını bilim,
Axtarıb araşdırım,
Bilim ki, pislik ağılsızlıqdır,
Ağılsızlıq isə dəlilikdir.

26 Tələ quran qadını
Ölümdən acı gördüm.
Onun ürəyi tora,
Əlləri zəncirə bənzər.
Allahın razı qaldığı adam ondan qaçar,
Ancaq günahkar adam ona əsir olar».

27 Vaiz deyir:

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Bax bunu öyrəndim:
Hər şeyin əsasını tapmaq üçün
Bir-bir araşdıran zaman
28 Ürəyim hey axtarır, ancaq tapa bilmir.
Min kişinin içində bir yaxşısını tapdım,
Amma bu qədər qadının içində bir yaxşısını tapmadım.
29 Ancaq bunu öyrəndim ki,
Allah insanları kamil yaratdı,
Onlar isə qarışıq fikirlərə düşdü.

8 1 Kim hikmətli adama tay ola bilər?
Şeylərin mənasını kim bilər?
Hikmət insanın üzünü nurlandırar,
Tutqun simasını dəyişdirər.

Padşaha itaət

2 Mən deyirəm: padşahın hökmünə qulaq as, çünki Allaha and içmisən.
3 Padşahın hüzurundan çıxmağa tələsmə, onun xoşuna gəlməyən işində
inad etmə, çünki o istədiyi hər şeyi edə bilər.
4 Padşahın sözündə səlahiyyət var.
Kim ona “Nə edirsən?” deyə bilər?
5 Onun hökmünü yerinə yetirən
Heç bir bəlaya düşməz.
Hikmətli adamın ürəyi
Bunun vaxtını da, qaydasını da bilir.
6 Axı hər şeyin həm öz vaxtı,
Həm də öz qaydası var.
Hərçənd ki insanın daşıdığı dərd çox ağırdır.
7 Çünki kim bilir ki, nə olacaq?
Bəs kim ona deyə bilər ki, necə olacaq?
8 Küləyi tutub saxlamağa heç kəsin gücü çatmadığı kimi
Ölüm gününü saxlamağa da heç kəsin gücü çatmaz.
Döyüşçü meydanı tərk etmədiyi kimi
Pislik də pis adamı tərk etməz.
9 Bunların hamısını gördüm və səma altında görülən hər işə diqqət
etdim: bir adamın başqa adama ağalıq etməsi başına bəla olur. 10 Sonra
mən pis adamların axırını da gördüm. Bu adamlar müqəddəs yerə gəlib-
gedər, buna görə də pislik etdikləri şəhərdə tərifənərdi. Bu da puçdur.
11 Pis işin cəzası tez verilmədiyinə görə insanların ürəyi də pislik etməyə
cəsarət tapır. 12 Günahkar adam yüz dəfə pislik edib uzun müddət
yaşasa da, Allahdan qorxanların, Onun hüzurunda ehtiramla duranların
yaxşılıq görəcəyini bilirəm. 13 Ancaq pis adam yaxşılıq görməyəcək və

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

onun kölgəyə bənzər günləri uzadılmayacaq, çünki Allahın hüzurunda
ehtiramla durmur.
14 Yer üzündə baş verən başqa puç şey də var: saleh adamlara layiq
olan şeylər pis adamlara qismət olur, pis adamlara layiq olan şeylər saleh
adamlara qismət olur. Dedim ki, bu da puçdur.
15 Beləcə mən kef çəkməyi üstün saydım, çünki səma altında insan
üçün yeyib-içməkdən və kef çəkməkdən yaxşı şey yoxdur. Çünki səma
altında Allahın insana ömrü boyu çəkdirdiyi zəhmətdən ona ancaq bu
qalır.
16 O zaman ürəyimdə niyyət etdim ki, hikmət öyrənim və yer üzündə
insanların gecə-gündüz gözlərinə yuxu getməyərək gördükləri işlərə
nəzər salım. 17 Onda Allahın bütün işlərini gördüm. Bildim ki, kimsə
səma altında edilən işləri anlaya bilməz, nə qədər səy göstərsə də, yenə
də bunu anlaya bilməz. Bir hikmətli adam bunu bildiyini iddia etsə də,
yenə dərk edə bilməz.

Hər kəsin taleyi eynidir

9 1 Beləcə bunların hamısını ürəyimdə araşdırıb bu nəticəyə gəldim:
salehlər, hikmətlilər və onların etdikləri işlər Allahın əlindədir. İstər
sevgi olsun, istər nifrət, insan qabağına nə çıxacağını bilmir. 2 Hər kəsin
aqibəti eyni cür olur: salehlərin və pislərin, yaxşıların və yamanların,
təmizlərin və murdarların, qurban təqdim edənlərin və qurban təqdim
etməyənlərin. Yaxşı adama nə olursa, günahkarlara da elə olur. And
içənə nə olursa, and içməkdən qorxana da elə olur. 3 Səma altında edilən
işlərin hamısının pis cəhəti bundadır ki, hər kəsin aqibəti eyni cür olur.
Doğrudan da, insanların ürəyi pisliklə doludur. Nə qədər ki yaşayırlar,
ürəklərində dəlilik var. Sonra isə ölüb gedirlər. 4 İnsan nə qədər ki
yaşayır, onun üçün ümid var, ona görə ki diri it ölü şirdən yaxşıdır.
5 Çünki dirilər öləcəklərini bilir,
Ancaq ölülər heç nə bilmir.
Onlara daha heç vaxt əvəz verilməyəcək,
Çünki onların xatirəsi də unudulub.
6 Ölülərin sevgisi, nifrəti,
Paxıllığı artıq məhv olub.
Səma altında görülən işlərdə
Daha payları olmayacaq.

7 Get çörəyini şadlıqla ye,
Şərabını şən ürəklə iç.
Çünki artıq Allah
Etdiyin işlərdən razıdır.
8 Qoy paltarın həmişə ağ olsun,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Başından ətirli yağ əskik olmasın.
9 Səma altında Allahın sənə verdiyi puç ömrünün bütün günlərini –
həyatının hamısını sevdiyin qadınla xoş həyat keçir. Çünki həyatından və
səma altında çəkdiyin zəhmətdən sənə qalan pay budur. 10 Çalışmaq üçün
nə bacarırsan, var gücünlə et. Çünki gedəcəyin ölülər diyarında nə iş, nə
fikir, nə bilik, nə də hikmət var.
11 Səma altında daha bir şey də gördüm:
Yarışı həmişə bərk qaçanlar udmur,
Müharibədə həmişə igidlər qalib gəlmir.
Çörək həmişə müdriklərə,
Var-dövlət həmişə ağıllılara nəsib olmur,
Hörmət alimlərə göstərilmir.
Ancaq zaman və fürsətdir ki, hər kəsin qabağına çıxır.
12 Həmçinin insan öz vaxtını bilmir.
Balıqlar amansız bir tora,
Quşlar tələyə düşdüyü kimi
İnsanlar da pis bir zəmanəyə düçar olur,
Onda pis zəmanə qəfildən başlarının üstünü alır.

Hikmətin ağılsızlıqdan üstünlüyü

13 Səma altında mənə çox təsir edən bu hikməti də gördüm: 14 içində az
adam yaşayan kiçik bir şəhər var idi. Güclü bir padşah oraya hücum edib
onu dövrəyə aldı, ətrafında böyük mühasirə işləri gördü. 15 Orada yoxsul,
ancaq hikmətli bir adam yaşayırdı. O öz hikməti ilə şəhəri xilas etdi.
Lakin heç kəs bu yoxsul adamı xatırlamadı.
16 O zaman mən dedim:
"Hikmət qüdrətdən yaxşıdır,
Lakin yoxsul adamın hikmətinə xor baxırlar,
Onun sözləri eşidilmir".
17 Hikmətli adamın pıçıltı ilə dediyi sözlər
Ağılsızların içindəki başçının qışqırtısından yüksəkdir.
18 Hikmət döyüş silahından üstündür,
Amma bir günahkar hər cür yaxşılığı bərbad edər.

10 1 Ölü milçəklər ətirdüzəldənin yağını
İylədib xarab edər.
Kiçik ağılsızlıq da
Hikmət və hörmət sahibini rüsvay edər.
2 Hikmətli adamın ürəyi düzlüyə tərəf yönələr,
Ağılsız adamın ürəyi əyriliyə.
3 O yol gedəndə də ağlının azlığı bilinər,
Ağılsız olduğunu hamıya göstərər.
4 Əgər hakimin qəzəbi sənə qarşı alovlansa,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yerindən tərpənmə.
Çünki sakitlik
Böyük xətaların üstünü örtər.

5 Səma altında bir dərd də gördüm:
O da hökmdarın əlindən çıxan səhvdir.
6 Ağılsızlar yüksək vəzifələrə qoyulur,
Halbuki varlılar aşağıda oturur.
7 Gördüm ki, qullar necə at üstündə,
Ağalar isə qul kimi piyada gedir.

8 [n] Quyu qazan içinə özü düşə bilər,
Divar sökəni ilan sanca bilər.
9 Daş kəsəni daşlar yaralar,
Odun yarana odun xətər yetirər.
10 Əgər balta kütdürsə,
Onun ağzı itilənməyə verilməyibsə,
Daha çox güc sərf olunmalıdır.
Amma hikmət insanın köməyinə çatar.
11 Əgər ilan ovsun oxunmazdan qabaq sancsa,
Ovsunçu çağırmağın faydası yoxdur.

12 Hikmətli adamın ağzından lütfkar sözlər çıxar,
Lakin ağılsız öz dili ilə həlakına yol açar.
13 Onun dilindəki sözlər ağılsızlıqla başlanar,
Danışığının axırı da sarsaqlıqdır.
14 Ağılsız adam çox söz danışar.
Heç kəs nə olacağını bilməz.
Bəs kim ona özündən sonra
Nə olacağını deyə bilər?
15 Ağılsızların çəkdikləri zəhmət
Özlərini yorar,
Onlar şəhərə gedən yolu da bilmir.

16 Əgər padşahın bir uşaqdırsa,
Başçıların səhər tezdən
Ziyafətə başlayırsa,
Onda vay halına, ey ölkə!
17 Əgər padşahın bir əsilzadədirsə,
Başçıların da vaxtında

---

[n] **10:8** Zəb. 7:15; Sül. 26:27

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Keflənmək üçün yox, qüvvətlənmək üçün yeyirsə,
Onda xoş halına, ey ölkə!
18 Tənbəllik üzündən evin damı uçar,
Heç bir iş görməsən, evin tavanı damar.
19 Yemək şadlıq gətirər,
Şərab həyatı keflə doldurar,
Pul isə hər istəyini ödəyər.
20 Padşahı hətta ürəyində də söymə,
Varlı adamı yataq otağında da lənətləmə.
Çünki göydə uçan quşlar xəbər aparar,
Qanadlı məxluqlar sənin sözünü çatdırar.

Zəhmətin qiyməti

11 1 Çörəyini suların üzünə burax,
Çünki uzun müddət sonra yenə onu taparsan.
2 Yeddi ya səkkiz adama pay ver,
Çünki bilmirsən ki,
Ölkədə necə bir pis gün olacaq.
3 Əgər buludlar su ilə dolu olsa,
Yağışlarını yer üzünə səpər.
Əgər bir ağac cənub ya şimal
Səmtinə yıxılsa,
Elə yıxıldığı yerdə də qalar.
4 Küləyə baxan toxum səpməz,
Buludlara baxan əkdiyini biçməz.

5 Küləyin səmtini,
Hamilə qadının qarnında
Sümüklərin necə böyüdüyünü bilmədiyin kimi
Hər şeyi yaradan
Allahın işlərindən də xəbərsizsən.
6 Toxumunu səhər vaxtı səp,
Axşama qədər də əlin boş durmasın.
Çünki bilmirsən ki, əvvəlki məhsuldar olacaq
Yoxsa sonrakı
Yaxud hər ikisi birlikdə.

Yaradanı unutma

7 Həqiqətən, işıq gözəldir,
Günəşi görmək gözlərə xoşdur.
8 Əgər insan uzun ömür sürürsə,
Qoy sevinclə yaşasın.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ancaq qaranlıq günlərinin də olduğunu unutmasın,
Çünki onlar daha çox olacaq.
Baş verəcək hər şey puçdur.

9 Ey gənc, cavanlığında sevin,
Qoy ürəyin səni cavanlıq günlərində sevindirsin.
Ürəyinin istədiyi ilə,
Gözlərinin gördüyü ilə get.
Ancaq bil ki, Allah
Bunların hamısına görə
Səni mühakimə edəcək.
10 Buna görə də təşvişi ürəyindən qov,
Əzabı bədənindən uzaqlaşdır.
Çünki cavanlıq da,
Cavanlıqdakı güc də puçdur.

12 1 Pis günlər gəlməzdən qabaq,
"Onlardan zövq almıram" deyəcəyin illər
Yaxınlaşmazdan əvvəl,
Cavanlıq günlərində
Səni Yaradanı xatırla.
2 Günəş, işıq, ay və ulduzlar sönməzdən əvvəl,
Yağışdan sonra buludlar yenə qayıtmazdan əvvəl
Onu xatırla.
3 O gün gələndə
Evi qoruyanlar tir-tir əsəcək,
Güclülər əyiləcək,
Əl dəyirmanı ilə işləyənlər
Az olduqları üçün
Dən üyüdə bilməyəcək,
Pəncərədən baxanlar qaralacaq.
4 Küçəyə açılan qapılar bağlanacaq,
Dəyirmanların səsi kəsiləcək.[j]
Adamlar quş səsi ilə oyanacaq,
Nəğmə oxuyan bütün qızların səsini
Zəif eşidəcəklər.
5 O zaman onlar uca yerdən qorxacaq,
Yolda yerimək də təhlükəli olur.

---

[j] **12:3-4** Burada rəmzi izah mümkündür: *evi qoruyanlar* – əl-qol, *güclülər* – ayaqlar, *əl dəyirmanı ilə işləyənlər* – dişlər, *pəncərədən baxanlar* – gözlər, *küçəyə açılan qapılar* – qulaqlar, *dəyirmanlar* – dişlər mənasını verə bilər.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bax badam ağacı çiçək verir,
Çəyirtkə özünü güclə çəkir,
Həvəsi zəifləyir.
Beləcə insan son mənzilə gedir,
Yas tutanlar küçələrə düşür.

6 Gümüş iplər qopmamış,
Qızıl kasa qırılmamış,
Bulaq başında kuzə tikə-tikə olmamış,
Quyu yanında çarx sınmamış,[p]
7 Torpaq gəldiyi yerə qayıtmamış,
Həyat nəfəsi isə onu verən Allaha dönməmiş[q]
Səni Yaradanı xatırla».

8 Vaiz deyir:
«Hər şey puçdur, tamam puçdur».

Son söz

9 Vaiz hikmətli adam olmaqdan başqa, xalqa bilik də öyrədirdi. O bir çox məsəlləri araşdırıb axtardı və tərtib etdi. 10 Vaiz faydalı sözlər tapmağa çalışdı. Onun yazdıqları düzgün və doğrudur. 11 Hikmətlilərin sözləri çoban çubuğu kimi, topladıqları sözləri bərk vurulmuş mıxlar kimidir; o sözlər bir Çoban tərəfindən verilir.
12 Bunlardan başqa, oğlum, sən buna diqqət et ki,
Çox kitab yazmağın axırı yoxdur,
Çox oxumaq adamı yorur.

13 Hər şey aşkar oldu,
Nəticə bundan ibarətdir:
Allahdan qorx,
Onun əmrlərini yerinə yetir.
Bəli, insanın əsas vəzifəsi budur.
14 Çünki Allah hər işi, gizli olan hər şeyi –
İstər yaxşı olsun, istər pis –
Mühakimə edəcək.

---

p **12:6** Bu sözlər insanın bədən üzvlərinin çürüməsini təsvir edən rəmzi ifadələr də ola bilər. q **12:7** Bax: Yar. 2:7.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

NƏĞMƏLƏR NƏĞMƏSİ

KİTABI

GİRİŞ

«Nəğmələr Nəğməsi» poetik kitab olub məhəbbət şeirlərindən ibarətdir. Kitabın baş qəhrəmanı qızdır. Burada əsasən qız oğlanla, oğlan qızla şeirlərlə deyişir. Bu şeirlərdə insan məhəbbətinin ecazkar qüvvəsindən bəhs edilir.

Məhəbbət insana Allah tərəfindən verilmişdir. Buna görə də Müqəddəs Kitaba *«Nəğmələr Nəğməsi»*nin daxil olması heç də təəccüblü deyil. Bu şeirlərin şərhi məcazi məna daşıyır. Bu məhəbbət nəğmələri yəhudilər tərəfindən Allahla xalqının münasibətlərinin əyani təsviri kimi şərh edilir. Məsihçilər isə bunu İsa Məsihlə imanlılar arasında olan münasibətlərin əksi kimi şərh edirlər.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:7 Birinci nəğmə
2:8–3:5 İkinci nəğmə
3:6–5:1 Üçüncü nəğmə
5:2–6:3 Dördüncü nəğmə
6:4–8:4 Beşinci nəğmə
8:5-14 Altıncı nəğmə

---

1 [1] [a] Bu nəğmələr nəğməsi Süleymanındır.

Qız:

[2] Qoy dodaqların məni öpdükcə öpsün,
Çünki eşqin şərabdan da yaxşıdır.
[3] Vurduğun ətrin qoxusu nə gözəldir,
Adın belə, ətirqabıdan tökülən ətri xatırladır,
Ona görə qızların sevimlisi olmusan.
[4] Bağrına bas məni, sənlə qaçaq,
Qoy padşah məni otağına aparsın.

---

[a] **1:1** 1Pad. 4:32

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qızın rəfiqələri:

Sənінlə sevinib biz şadlanarıq,
Şərabdan da artıq eşqinizi anarıq.

Qız:

Sənə heyran olanlar haqlıdır.
5 Ey Yerusəlimdəki qızlar,
Qedar çadırları tək,
Süleymanın pərdələri tək
Qaralsam da mən,
Yenə gözələm.
6 Baxmayın ki, mən qarayanızam,
Günəşdən qaralmışam,
Qardaşlarımın mənə qəzəbi tutarkən
Məni üzümlüklərinə qarovulçu qoydular.
Mən də öz üzümlüyümə baxa bilmədim.
7 Ey könlümün sevgilisi, söylə mənə:
Sürünü harada otarırsan?
Günorta sürünü harada yatırırsan?
Niyə sənin dostlarının sürülərinin yanında gedən,
Üz-gözünü bürüyən bir qadına bənzəyim?

Qızın rəfiqələri:

8 Ey gözəllər gözəli, əgər yerini tapa bilməsən,
Sürülərin izi ilə get,
Oğlaqlarını çoban çadırlarının yanında otar.

Oğlan:

9 Ey yarım, sən
Fironun arabalarını çəkən
Gözəl madyana bənzəyirsən.
10 Yanağına düşən bəzəklərlə,
Boynundakı daş-qaşdan olan boyunbağı ilə
Bax nə qədər gözəlsən.
11 Sənə düymələri gümüşdən
Qızıl silsilə düzəldəcəyik.

Qız:

12 Padşah süfrəsində oturarkən
Hər yanı nard çiçəyimin ətri bürüyür.
13 Mənim üçün sevgilim

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Döşlərimin arasında yatan mirra kisəsidir.
14 Mənim üçün sevgilim
En-Gedinin üzüm bağlarındakı bir dəstə xınagülüdür.

Oğlan:

15 Ey yarım, nə gözəlsən, nə gözəlsən!
Göyərçin gözlüsən!

Qız:

16 Ey sevgilim, nə gözəlsən,
Sən nə qədər şirinsən!
Yaşıldır yatağımız.

Oğlan:

17 Evlərimizin dirəkləri sidr ağacındandır,
Tavanımızın oymaları şam ağacındandır.

Qız:

2 1 Mən Şaron nərgiziyəm,
Dərələrdə bitən zanbağam.

Oğlan:

2 Mənim yarım qızlar arasındadır,
Elə bil bir zanbaq tikanlar arasındadır.

Qız:

3 Mənim sevgilim oğlanlar arasındadır,
Meşədəki ağaclar arasında alma ağacına oxşayır.
Kölgəsində oturmaqdan zövq alıram,
Meyvəsinin dadı damağımdan getmir.

4 O məni ziyafət evinə apardı,
Sevgisi bayraq kimi üzərimdə dalğalanır.
5 Mən eşq xəstəsiyəm,
Kişmiş verin, qüvvətlənim,
Alma verin, cana gəlim.

6 Sevgilim sol əlini başımın altına salır,
Sağ əli ilə məni qucağına alır.
7 Ey Yerusəlimdəki qızlar, sizi and verirəm
Dişi ceyranlara, çöldəki marallara!
Bizi bu sevgidən oyatmayın, ayıltmayın,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qoy könül istəyənəcən qalsın.

8 Bu, sevgilimin hənirtisidir!
O, dağlardan aşaraq, təpələrdən sıçrayaraq gəlir.
9 Sevgilim ahuya, maral balasına oxşayır,
Budur, hasarımızın o tayında dayanır,
Pəncərələrdən boylanır, barmaqlıqlardan baxır.
10 Mənə belə dedi sevgilim:
«Dur gəl, yarım, gözəlim.
11 Budur, artıq qış keçib,
Yağıntılar kəsilib.
12 Hər yanda güllər bitib,
Nəğmə oxumağın zamanı yetib,
Qumrunun səsi torpağı bürüyüb.
13 Əncir yaşıl bar gətirib,
Üzüm çiçəklənib ətrini saçır.
Dur gəl, yarım, gözəlim!»

Oğlan:

14 Ey gözəl göyərçinim,
Sanki sal qayalarda, sıldırımlarda gizlənmisən.
Qoy üzünü görüm, səsini eşidim,
Çünki şirin səsli, gözəl surətlisən.

15 Tülküləri, kiçik tülküləri tutun,
Üzümlükləri korlamağa qoymayın,
Çünki bağlarımız çiçəklənib.

Qız:

16 Sevgilim mənimdir, mən də onunam,
O, sürüsünü zanbaqlıq içərisində otarır.
17 Gün sərinləşənəcən, kölgələr düşənəcən,
Ey sevgilim, geri qayıt,
Şişuclu dağların qoynunda olan
Ahuya, maral balasına bənzərsən.

3 1 Yatağımda bütün gecə
Könlümün sevgilisini axtardım,
Axtardım, amma tapa bilmədim.
2 Dedim: «Qoy könlümün sevgilisini axtarım,
Durub şəhəri dolaşım,
Küçələrdə, meydanlarda axtarım».

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Axtardım, amma tapa bilmədim.
3 Şəhər asayişini qoruyanlar məni tapdı,
Onlardan soruşdum: «Könlümün sevgilisini görməmisiniz ki?»
4 Onlardan ayrılanda könlümün sevgilisini tapdım,
Tutub onu buraxmadım.
Onu anamın evinə –
Məni doğan qadının otağına apardım.

5 Ey Yerusəlimdəki qızlar, sizi and verirəm
Dişi ceyranlara, çöldəki marallara!
Bizi bu sevgidən oyatmayın, ayıltmayın,
Qoy könül istəyənəcən qalsın.

6 Səhradan keçən,
Tüstü sütunları kimi gələn,
Tacirlərin ətirli bitkiləri içərisində
Mirra və kündür ətri verən kimdir?
7 Budur Süleymanın taxt-rəvanı!
Ətrafını İsrail igidlərindən altmışı bürüyüb.
8 Onların hamısı qılınc daşıyır,
Mahir döyüşçüdür,
Hər biri qılıncını belinə bağlayıb,
Təhlükəli gecələr üçün hazırlanıb.
9 Taxt-rəvanını padşah Süleyman
Livanın ağaclarından düzəltdirib.
10 Sütunları gümüşdən, söykənəcəyi qızıldan,
Oturacağı tünd qırmızı qumaşdan düzəltdirib,
Yerusəlim qızları bu qumaşa zövqlə naxış vurub.
11 Ey Sion qızları, çıxın,
Padşah Süleymana baxın!
O, toy günündə, ürəkdən sevindiyi gündə
Başına anasının verdiyi tacı qoyub!

Oğlan:

4 1 Ey yarım, nə gözəlsən, nə gözəlsən,
Yaşmaq altda gözlərin göyərçinə oxşayır,
Saçların Gilead dağının yamaclarından
Tökülən keçi sürüsü tək qapqaradır.
2 Dişlərin qırxılmış, yenicə yuyunub çıxan qoyun sürüsü tək düzülüb,
Bu qoyunların hamısının əkiz balası var,
Aralarında balasız olanı yoxdur.
3 Dodaqların qırmızı qaytan kimi aldır,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Dilin nə qədər şirindir,
Kəsilmiş nar kimi yaşmaqladığın yanaqlarından qan damır.
4 Boynun sursat üçün tikilmiş Davud qülləsi kimi vüqarlıdır,
Sanki buradan pəhləvan qalxanı olan min sipər asılmışdır.
5 Döşlərin cüt ceyran balası kimi qoşadır,
Zanbaqlıqda otlayan əkiz maral balasına oxşayır.

6 Gün sərinləşənəcən, kölgələr düşənəcən,
Mirra dağına, kündür təpəsinə gedəcəyəm.

7 Təpədən dırnağa qədər gözəlsən,
Yarım, tamamilə eyibsizsən.

8 Ay gəlin, Livan bölgəsindən mənimlə gəl,
Gəl, Livandan mənimlə gəl.
Amana təpəsindən, Senir, Xermon təpələrindən, dağlardan,
Aslanlar yurdundan, dağlardan, bəbirlər məskənindən en.

9 Ay həmdəmim, ay gəlin!
Bir baxışınla qəlbimi aldın.
Ləl-cəvahiratı boynuna saldın,
Gözəlliyinlə qəlbimi aldın.
10 Ay həmdəmim, ay gəlin!
Sevgin necə gözəldir,
Eşqin şərabdan da ləzzətlidir,
Sənin ətrin ətirlərin ən gözəlidir.
11 Ay gəlin, dodaqlarından şanı balı axır,
Bal və süd sənin dilinin altındadır.
Paltarlarından Livanın ətri gəlir.
12 Ay həmdəmim, ay gəlin!
Bir qapısı bağlı bağçasan,
Örtülü bir bulaq, möhürlənmiş bulaqsan.
13 Sənin fidanların nar bağçasına oxşayır,
Elə bil cənnətdir, orada seçmə meyvələr,
Xına və nard çiçəkləri var.
14 Nard çiçəyi və zəfəran,
Ətirli qamışla darçınlar,
Hər cür buxur ağacı,
Mirralar və əzvaylar,
Hər cür seçmə ətriyyat var.
15 Sən bağçaların bulağısan,
Canlı su qaynağısan,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Livanın axar suyusan.

Qız:

16 Oyan, ey şimal küləyi,
Dur gəl, ey cənub küləyi,
Gəlin mənim bağçamda əsin,
Qoy o, ətrini hər yana versin.
Sevgilim öz bağçasına gəlsin,
Seçmə meyvələrdən yesin.

Oğlan:

5 1 Ay həmdəmim, ay gəlin! Öz bağçama girmişəm,
Ətriyyatlarımla mirramı yığmışam.
Şanı balını – öz balımı yemişəm,
Şərabımı və südümü içmişəm.

Qızın rəfiqələri:

Ay dostlar, yeyin,
Ay sevgililər, için, doyunca için!

Qız:

2 Yatsam da, qəlbim oyaq idi.
Qapını döyən sevgilimin səsi gəldi:
«Qapını aç, ay həmdəmim, ay yarım!
Ay göyərçinim, ay eyibsizim!
İslandı başım şehdən,
Saçım gecənin nəmindən».
3 Soyunmuşam paltarımı,
Geyinimmi təzədən?
Yumuşam ayaqlarımı,
Bulaşdırımmı yenidən?
4 Sevgilim əlini qapının deşiyindən uzatdı,
Onun üçün mənim köksüm oynadı.
5 Mən sevgilim üçün qapı açmağa qalxdım,
Əllərimə mirra damdı,
Barmaqlarımdan süzüldü,
Cəftə üstə töküldü.
6 Mən sevgilimə qapı açanda
Sevgilim çıxıb getmişdi.
O məni çağıranda huşumu itirmişdim.
Mən onu axtardım, tapa bilmədim,
Mən onu çağırdım, lakin cavab gəlmədi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

7 Şəhər asayişini qoruyanlar məni tapdılar,
Döyüb bədənimi yaraladılar,
Hasar keşikçiləri örpəyimi açdılar.
8 Ey Yerusəlimdəki qızlar, mən sizə and verirəm,
Tapsanız sevgilimi, deyin ona: «Mən eşq xəstəsiyəm».

Qızın rəfiqələri:

9 Ey gözəllər gözəli,
Sevgilinin digərlərindən fərqi nədir?
Onu fərqləndirən nədir?
Axı niyə bizə belə and verirsən?

Qız:

10 Sevgilim nur saçır, əlvan rənglidir,
O, on minlərin arasından seçilir.
11 Başı sanki saf qızıldır,
Qıvrım saçı qara qarğa tək qaradır.
12 Gözləri axar sular kənarındakı göyərçinlərə oxşayır,
Süd içində yuyunmuşlar,
Öz yuvasında cəvahir tək görünərlər.
13 Yanaqları ətirli gülüstana oxşayır,
Hər yana ətir saçır,
Dodaqları zanbaqlara bənzəyir,
Ondan mirra tökülür.
14 Əlləri sanki sarı yaqutla bəzənən qızıl budaqdır,
Qaməti sanki yaqutlarla naxışlanan fil dişidir.
15 Qıçları saf qızıl ayaqlıqlar üstündə dayanan
Mərmər sütunlara oxşar.
Görkəmi Livanın dağları kimidir,
Nadir sidr ağacları kimidir.
16 Şirindillidir,
Təpədən dırnağadək gözəldir.
Ey Yerusəlimdəki qızlar, mənim sevgilim budur,
Mənim yarım budur.

Qızın rəfiqələri:

6 1 Ey gözəllər gözəli, sevgilin hara gedib?
O hansı yana dönüb?
Sənlə birgə onu axtarmağa gedək.

Qız:

2 Sevgilim öz bağçasına –

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ətirli gülüstana gedib,
Bağçalarda sürüsünü otarmağa,
Zanbaq gülü toplamağa gedib.
3 Mən sevgilimin, sevgilim də mənimdir,
O, sürüsünü zanbaqlıq içərisində otarır.

Oğlan:

4 Ey yarım, sən
Tirsa şəhəri qədər gözəlsən,
Yerusəlim kimi sevimlisən,
Müzəffər ordu kimi möhtəşəmsən.
5 Gözlərini məndən ayır,
Onlar məni mat qoyur.
Saçların Gilead dağının yamaclarından
Tökülən keçi sürüsü tək qapqaradır.
6 Dişlərin yenicə yuyunub çıxan qoyun sürüsü tək düzülüb,
Bu qoyunların hamısının əkiz balası var,
Aralarında balasız olanı yoxdur.
7 Kəsilmiş nar kimi yaşmaqladığın yanaqlarından qan damır.
8 Altmış mələkə var,
Cariyələr səksənə çatır,
Kənizlər isə saysızdır.
9 Göyərçinimin, eyibsizimin tayı yoxdur,
Anasının yeganə qızıdır,
Onu doğanın canı-gözüdür.
Qızlar onu görərkən
Söyləyirlər: «Bəxtəvərsən!»
Mələkələr və cariyələr də onu mədh edir.

Qızın rəfiqələri:

10 Şəfəq saçan,
Ay tək gözəl, gün tək parlayan,
Müzəffər ordu kimi möhtəşəm olan kimdir?

Qız:

11 Mən qoz bağına endim,
Yaşıllaşan vadini görmək istədim.
Üzüm tumurcuqlanıbmı, narlar çiçəklənibmi?
Bunu seyr edim.
12 Heç özüm də bilmədən ruhum məni apardı,
Şanlı xalqımın döyüş arabalarının üstünə qaldırdı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qızın rəfiqələri:

13 Qayıt, ey Şulam qızı, qayıt,
Qayıt, səni görək, qayıt.

Oğlan:

Maxanayim oyununa tamaşa etdiyiniz kimi
Niyə Şulam qızına baxmaq istəyirsiniz?

7 1 Ey əsilzadə qızı, başmaqlı ayaqların gözəldir,
Budlarını sanki heykəltəraş yonub, cəvahirə bənzəyir.
2 Göbəyin cürbəcür şərabların tükənmədiyi
Dəyirmi piyaləyə bənzəyir.
Belin zanbaqlara bürünən
Bir dəstə sünbülə bənzəyir,
3 Döşlərin cüt ceyran balası kimi,
Əkiz maral balası kimi qoşadır.
4 Boynun fil dişi qülləsi kimi gözəldir.
Gözlərin Bat-Rabbim darvazası yanındakı
Xeşbon hovuzuna bənzəyir.
Burnun Dəməşqə baxan Livan qülləsi kimi gözəldir.
5 Başın Karmel dağı kimi dik durur,
Başındakı tellər tünd qırmızı rəngə çalır,
Padşah zülfünün əsiri olur.
6 Nə qəşəngsən, nə şirinsən,
Ey məlahətli sevgilim.
7 Qamətin xurma ağacına,
Döşlərin salxımlara bənzəyir.
8 Dedim: «Qoy xurma ağacına çıxım,
Meyvəli budaqlarından yapışım».
Döşlərindən üzüm salxımları kimi dadım,
Nəfəsindən alma ətrini duyum.
9 Dodaqların gözəl şərab dadı verir.

Qız:

Bu şərab birbaşa sevgilim üçün tökülsün,
Biz yatanların dodaqlarına süzülsün.
10 Mən sevgiliminkiyəm,
Onun meyl etdiyi mənəm.
11 Sevgilim, gəl çölə gedək,
Kəndlərdə gecələyək.
12 Səhər tezdən üzüm bağlarına gedək,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Üzüm tumurcuqlanıbmı, pöhrə veribmi?
Narlar çiçəklənibmi? Bunu seyr edək.
Qoy orada sevgimi sənə verim.
13 Ey sevgilim, məhəbbət otları ətir saçır,
Qapımızın yanında köhnə, təzə – cürbəcür meyvələr var,
Sənin üçün saxlanılıb.

8 1 Kaş ki mənə ananın döşlərindən süd əmən
Bir qardaş kimi olaydın,
Küçədə sənlə rastlaşarkən səni öpərdim,
Heç kim məni qınamazdı.
2 Qarşına düşəydim, mənə öyüd verən
Anamın evinə aparaydım.
Şirin şərabdan, narımın şirəsindən
Sənə içirəydim.

3 Sevgilim sol əlini başımın altına salır,
Sağ əli ilə məni qucağına alır.
4 Ey Yerusəlimdəki qızlar, sizi and verirəm
Dişi ceyranlara, çöldəki marallara!
Bizi bu sevgidən oyatmayın, ayıltmayın,
Qoy könül istəyənəcən qalsın.

Qızın rəfiqələri:

5 Sevgilisinə söykənib çöldən gələn
Bu gözəl kimdir?

Qız:

Alma ağacı altda səni oyatdım.
Sən orada ananın bətninə düşmüsən,
Orada anan ağrı çəkib, səni doğub.

6 Məni qəlbinin başında, qolunun üstündə
Bir möhür kimi saxla.
Çünki sevgi ölüm qədər qüvvətlidir,
Qısqanclıq ölülər diyarı kimi möhkəmdir,
Onun odu alovlanır,
O, atəşdir, tamamilə yandırıb-yaxır.
7 Sevgini ümman sular söndürə bilməz,
Onu çağlayan çaylar batıra bilməz.
Bir insan sevgisi uğrunda var-yoxunu versə belə,
Hamı ona xor baxar.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qızın rəfiqələri:

8 Bir kiçik bacımız var,
Hələ döşləri çıxmayıb.
Bacımıza elçi gələn gün
Onun üçün nə edək?
9 Əgər o, bir hasar olsaydı,
Biz üstünə gümüşdən bürc vurardıq.
Əgər o, bir qapı olsaydı,
Onu sidrdən xonça bağlayıb dövrəyə alardıq.

Qız:

10 Mən bir hasaram,
Döşlərim qüllələrə oxşar,
Ona görə yarımın gözləri məndən razı qalar.
11 Süleymanın Baal-Hamonda bir üzüm bağı var idi,
O bu bağı kirayəyə verirdi.
Məhsula görə hər kirayə alan
Ona min parça gümüş gətirməli idi.
12 Mənim də bağım var, onun sahibiyəm,
Ey Süleyman, min parça gümüş sənin olsun,
İki yüz gümüş kirayə alanlara qalsın.

Oğlan:

13 Sən, ey bağçalarda məskən salan gözəl,
Dostlar səni dinləyir,
Mənə də səsini eşitdir.

Qız:

14 Ey sevgilim, qaç,
Ətir saçan dağların üstündə,
Bir ahu, bir maral balası kimi ol.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

YEŞAYA

PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

«Yeşaya» Kitabının adı miladdan əvvəl VIII əsrin ikinci yarısında Yerusəlimdə yaşamış Yeşaya adlı böyük peyğəmbərin adı ilə bağlıdır. Yeşaya ibrani dilində «Rəbb xilas edir» mənasını verir. Kitabın belə adlanması müəyyən mənada kitaba bir mahiyyət verir.

Kitabı üç əsas hissəyə bölmək olar:

(1) 1-39-cu fəsillər cənub padşahlığı olan Yəhudanın qüvvətli qonşusu Aşşur ölkəsi tərəfindən təhdid edildiyi dövrə aiddir. Peyğəmbər alovlu nitqləri ilə xalqı və onun başçılarını salehliyə və doğru həyata çağırır. Yeşaya dönə-dönə xəbərdarlıq edirdi ki, Allaha itaətsizlik ölkənin dağılmasına və xalqın məhv olmasına səbəb olacaq. O həm də bütün dünyaya sülh və Davud nəslindən kamil padşah gələcəyini qabaqcadan xəbər verirdi.

(2) 40-55-ci fəsillər tarixi vəziyyətin dəyişməsini özündə əks etdirir. Bu fəsillər Yəhuda xalqının Babil əsarətində olduğu dövrə aiddir. Aşşurlulardan sonra Orta Şərqdə hakimiyyəti ələ keçirən Babillilər miladdan əvvəl 586-cı ildə Yerusəlimi zəbt edib əhalisini Babilə sürgün etdilər. Babil əsirliyi zamanı Yəhuda xalqı ümidini itirmiş və miskin hala düşmüşdü. Belə vəziyyətdə Yeşaya peyğəmbərlik edir ki, Allah Öz xalqını azad edəcək və onlar Yerusəlimdə yeni həyata başlayacaq. Bu fəsillər göstərir ki, tarixi idarə edən Allahdır və Onun Öz xalqına olan amalını başqa millətlər üçün də tətbiq etmək istəyir. Burada bütün millətlərin İsrail vasitəsilə xeyir-dua alacağından bəhs edilir.

(3) 56-66-cı fəsillərdə sürgündə olan yəhudilərin Yerusəlimdə yenidən yaşayacağı və Allahın Öz vədlərinə sadiq qalmasına əmin ola biləcəkləri bəyan edilir. Burada salehliyə və ədalətə əməl etməyə, Şənbə gününə düzgün riayət edilməsinə, qurban təqdiminə, duaya və oruca xüsusi diqqət yetirilir.

Kitabın məzmunu:

1:1–12:6 Xəbərdarlıq və vədlər
13:1–23:18 Millətlərin cəzalandırılması
24:1–27:13 Allahın dünyanı mühakimə etməsi
28:1–35:10 Sonrakı xəbərdarlıq və vədlər

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

36:1–39:8 Yəhuda padşahı Xizqiya və Aşşurlular
40:1–55:13 Təsəlli və ümid sözləri
56:1–66:24 Xəbərdarlıq və vədlər

1

1 [a b c d] Yəhuda padşahları Uzziya, Yotam, Axaz, Xizqiyanın dövründə
Yəhuda və Yerusəlim barəsində Amots oğlu Yeşayaya görünən
görüntü.

Rəbb xalqına xəbərdarlıq edir

2 Ey göylər, eşidin,
Ey yer üzü, dinləyin!
Çünki Rəbb belə söylədi:
«Övladlar yetişdirib böyütdüm,
Amma onlar Mənə qarşı üsyankar oldular.
3 Öküz yiyəsini,
Eşşək də sahibinin təknəsini tanıyır,
Lakin İsrail xalqı Məni tanımır,
Xalqım anlamır».

4 Günah edən millətin,
Şər işlər görən xalqın,
Yolunu azmış nəslin,
Pozulmuş övladların vay halına!
Onlar Rəbbi tərk etdilər,
İsrailin Müqəddəsinə xor baxdılar,
Ondan üz döndərdilər.

5 Siz nə üçün yenə döyüləsiniz,
Niyə üsyan etməkdə davam edirsiniz?
Xoralar başınızı tamamilə bürüyüb,
Ürəyiniz azara düşüb.
6 Təpədən dırnağacan bədəniniz xəstədir,
Bir sağlam yeriniz yoxdur:
Yaralarınız, zədələriniz,
Yenə də vurulmuş yaralarınız
Təmizlənməmiş, sarılmamış,
Məlhəmlə yumşaldılmamışdır.
7 Ölkəniz viran qaldı,
Şəhərləriniz alışıb-yandı,

---

[a] **1:1** 2Pad. 15:1-7; 2Saln. 26:1-23 [b] **1:1** 2Pad. 15:32-38; 2Saln. 27:1-9
[c] **1:1** 2Pad. 16:1-20; 2Saln. 28:1-27 [d] **1:1** 2Pad. 18:1–20:21; 2Saln. 29:1–32:33

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yadellilər gözünüzün önündəcə torpağınızı yeyib-dağıtdı.
Torpağınız kimsəsiz qalıb,
Sanki yad adamlar oranı talayıb.
8 Sion qızı bağdakı çardaq, bostandakı koma,
Mühasirəyə alınmış şəhər kimi tək qalıb.
9 [e] Əgər Ordular Rəbbi
Bizim üçün bir neçə adamı sağ qoymasaydı,
Biz Sodom kimi olardıq,
Homorraya bənzəyərdik.

10 Ey Sodom başçıları,
Rəbbin sözünü eşidin!
Siz, ey Homorra xalqı,
Allahımızın təlimini dinləyin!
11 [f] Rəbb deyir:
«Qurbanlarınız çoxalıb, Mənə nə?
Yandırma qoç qurbanlarından,
Bəslənmiş heyvanların piyindən doymuşam.
Buğa, quzu, təkə qanını istəmirəm.
12 Hüzuruma gələrkən
Əlinizdə bunları gətirməyinizi kim istədi?
Məbədimin həyətlərinə boş yerə ayaq basırsınız.
13 Mənə artıq batil təqdimlər gətirməyin,
Buxur Məndə ikrah yaradır.
Pisliklə dolu
Təzə Ay mərasimlərinizə,
Şənbə günlərinizə,
Müqəddəs toplantılarınıza
Dözə bilmirəm!
14 Təzə Ay mərasimlərinizə,
Bayram günlərinizə
Ürəkdən nifrət edirəm.
Bunlar Mənə yük oldu,
Onları daşımaqdan yoruldum.
15 Siz əl açıb Mənə yalvaranda
Göz yumacağam.
Nə qədər çox dua etsəniz də,
Yenə qulaq asmayacağam.
Əllərinizi qanla doludur,
16 Yuyunub təmizlənin,

---

[e] **1:9** Yar. 19:24; Rom. 9:29 [f] **1:11-14** Amos 5:21-22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Gözümün önündə işlərinizi şərdən uzaqlaşdırın,
Pislik etməkdən vaz keçin.
17 Yaxşılıq etməyi öyrənin,
Ədaləti axtarın,
Məzlumları qurtarın,
Yetimin haqqını qoruyun,
Dul qadını müdafiə edin».

18 Rəbb deyir:
«Gəlin indi birgə düşünək bu an,
Günahlarınız qıpqırmızı parça kimi görünsə də,
Onlar qar kimi ağ olacaq,
Tünd qırmızı rəngə çalsa da,
Onlar ağ yun kimi bəyaz olacaq.
19 İtaətkar olub sözə baxsanız,
Torpağın ən gözəl bəhrələrindən yeyərsiniz.
20 Əgər üsyankar olub Məni rədd etsəniz,
Qılınc sizi yeyəcək».
Bu sözlər Rəbbin ağzından çıxıb.

Günahlı şəhər

21 Rəbbə sadiq şəhər
Necə də fahişəyə bənzər oldu!
Axı o, ədalətlə dolu idi,
Orada salehlik məskunlaşmışdı,
İndi isə qatillərlə doludur!
22 Gümüşünüz tullantıya çevrildi,
Şərabınıza su qatıldı.
23 Başçılarınız üsyankar olub oğrularla əlbirdir.
Hər kəs rüşvəti sevir, bəxşiş dalınca düşür.
Yetimin haqqını qorumur,
Dul qadını müdafiə etmək haqqında düşünmür.

24 Buna görə də Sahibimiz, Ordular Rəbbi,
İsrailin Qadir Allahı
Belə bəyan edir:
«Yağılarımı cəzalandırıb rahatlanacağam,
Düşmənlərimdən qisas alacağam.
25 Ey İsrail xalqı, sənə əlimi uzadacağam,
Paxırını gilabı ilə təmizləyəcəyəm,
Bütün çirkini yuyacağam.
26 Hakimlərini, məsləhətçilərini

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Əvvəlki kimi geri qaytaracağam.
Sənə yenidən:
“Salehlik şəhəri, sadiq şəhər” deyiləcək».
27 Sion ədalətlə,
Tövbə edən sakinləri salehliklə qurtulacaq.
28 Lakin üsyankarlarla günahkarlar
Birgə həlak olacaq,
Rəbbi tərk edənlər yox olacaq.

29 Palıd ağaclarına səcdə etməkdən xəcalət çəkəcəksiniz,
Seçdiyiniz bağlarda ibadət etməkdən utanacaqsınız.
30 Yarpaqları solmuş palıd ağacına,
Susuz bağa dönəcəksiniz.
31 Güclü adam kətan qırıntısına oxşayacaq,
Gördüyü iş qığılcım kimi olacaq,
İkisi birlikdə yanacaq,
Onları söndürən olmayacaq.

Rəbbin dağı
(Mik. 4:1-3)

2 1 Amots oğlu Yeşayanın Yəhuda və Yerusəlim barəsində gördükləri:
2 Axır zamanda Rəbbin evi olan dağ
Dağların zirvəsində möhkəm duracaq,
Təpələrdən yuxarı ucalacaq.
Bütün millətlər ona sarı gələcək.
3 Çox xalqlar gəlib deyəcək:
«Gəlin Rəbbin dağına,
Yaqubun Allahının evinə qalxaq,
Qoy Rəbb bizə Öz yollarını öyrətsin,
Biz Onun rizləri ilə gedək».
Siondan Rəbbin təlimi,
Yerusəlimdən Onun kəlamı yayılacaq.
4 g Millətlər arasında Rəbb hakim olacaq,
Çox xalqlar haqqında qərar çıxaracaq.
Onlar qılınclarından kotan,
Nizələrindən isə dəryaz düzəldəcək.
Millət millətə qarşı qılınc qaldırmayacaq,
Artıq dava etməyi öyrənməyəcək.

5 Ey Yaqub nəsli, gəlin Rəbbin nurunda gəzək.

---

g **2:4** Yoel 3:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbin günü

6 Ya Rəbb, xalqını – Yaqub nəslini atdın,
Çünki onlar
Şərqdən gələn mövhumatlara uymuşdular,
Filiştlilər kimi falçılıq edirlər,
Əcnəbilərin adət-ənənələrinə əməl edirlər.
7 Ölkələri qızıl-gümüşlə dolu,
Xəzinələrinin sonu yoxdur.
Ölkələrində çoxlu atlar var,
Döyüş arabaları külli miqdardadır.
8 Ölkələri bütlərlə doludur,
Əlləri ilə düzəltdikləri,
Barmaqları ilə işlədikləri
Bütlərin qarşısında səcdə qılırlar.
9 Buna görə də hamı yerə səriləcək,
Hər kəs diz üstə çökdürüləcək.
Ya Rəbb, onları bağışlama!

10 [h] [i] Rəbbin zəhmli üzündən,
Ehtişamının əzəmətindən
Qayalıqlara gedin,
Yerin altında gizlənin.
11 Adamların təkəbbürlü baxışları alçaldılacaq,
İnsanların qüruru qırılacaq,
O gün yalnız Rəbb yüksəldiləcək.

12 Çünki o gün Ordular Rəbbi
Bütün qürurluları, lovğaları, məğrurları alçaldacaq.
13 Livanın bütün hündür və vüqarlı sidr ağaclarını məhv edəcək,
Bütün Başan palıdlarını yox edəcək.
14 Bütün ulu dağları, hündür təpələri,
15 Bütün yüksək qüllələri,
Qala divarlarını yerlə yeksan edəcək,
16 Bütün Tarşiş gəmilərini,[j]
Bütün gözəl gəmiləri yox edəcək.
17 Adamların təkəbbürü qırılacaq,
İnsanların qüruru alçaldılacaq,
O gün yalnız Rəbb ucaldılacaq.
18 Bütlər tamamilə aradan götürüləcək.

---

[h] **2:10** 2Sal. 1:9 [i] **2:10** Vəhy 6:15 [j] **2:16** *Tarşiş gəmiləri* – yaxud *ticarət gəmiləri.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

19 [k] Rəbb yeri sarsıtmağa qalxanda
Onun zəhmli üzündən, ehtişamının əzəmətindən
Hər bir insan qayalıqdakı mağaralara,
Yerin altındakı xəndəklərə qaçıb girəcək.
20 O gün insanlar
Səcdə etmək üçün düzəltdikləri
Qızıl və gümüş bütlərini götürüb
Köstəbək və yarasaların
Qabağına atacaqlar ki,
21 Rəbb yeri sarsıtmağa qalxarkən
Onun zəhmli üzündən, ehtişamının əzəmətindən
Qaçmaq üçün qayalıqdakı çatlaqlara,
Uçurumlardakı yarıqlara girsinlər.

22 Nəfəsi burunda olan insandan əl çəkin,
Onun nə dəyəri var ki?

Yerusəlimdə qarmaqarışıqlıq

3 1 Budur, Sahibimiz, Ordular Rəbbi
Yerusəlimdən və Yəhudadan hər bir yardımı, köməyi,
Bütün çörək, su yardımını kəsəcək.
2 İgidlərlə cəngavərləri,
Hakimlərlə peyğəmbərləri,
Falçılarla ağsaqqalları,
3 Əllibaşılarla adlı-sanlı adamları, məsləhətçiləri,
Mahir sehrbazlarla cadugərləri aradan qaldıracaq.
4 Uşaqları onların üzərinə başçı qoyacağam,
Qoy körpələr onlara hökm etsin.
5 İnsan insanla, qonşu qonşusu ilə,
Cavan yaşlı ilə, adi adam nüfuzlu insanla
Həyasızcasına rəftar edəcək.

6 Ailədə qardaş qardaşa sarılıb deyəcək:
«Sənin heç olmasa əyninə geyməyə paltarın var.
Sən başçımız ol,
Qoy bu xarabalıqlar sənin əlinin altında olsun!»
7 O vaxt bu adam uca səslə söyləyəcək:
«Mən yaralarınızı sarımağı bacarmaram,
Çünki evimdə nə yemək, nə də paltar var,
Məni xalqın başçısı qoymayın».

---

[k] **2:19-21** Vəhy 6:15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 Yerusəlim sarsıldı, Yəhuda dağıldı,
Çünki sözləri və əmälləri
Rəbbə qarşı oldu,
Onun əzəmətli hüzuru kimsə tərəfindən sayılmadı.
9 Sifətlərinin ifadəsi onlara qarşı şəhadət edir,
Günahları haqda Sodomdakı kimi açıq danışırlar,
Bunu gizlətmirlər.
Vay onların halına!
Axı bu bəlanı başlarına özləri gətirdi.

10 Saleh adamlara söyləyin ki,
Onlara yaxşılıq ediləcək,
Çünki onlar xeyirxahlıqlarının bəhrəsini yeyəcək.
11 Pis adamların vay halına!
Çünki onlara pislik olunacaq,
Elədikləri əmälləri qarşılarına çıxacaq.
12 Uşaqlar xalqıma zülm edir,
Qadınlar üzərimizdə hökm sürür!
Ey xalqım, sənə yol göstərənlər
Səni azdırır, yolunu dolaşdırırlar!

13 Rəbb məhkəməsini qurmaq üçün qalxır,
Xalqları mühakimə etmək üçün durur.
14 Rəbb xalqının rəhbərlərini,
Başçılarını məhkəməyə gətirir:
«Sizsiniz üzüm bağını yeyib-dağıdan,
Kasıbların malı ilə evlərinizi dolduran.
15 Nə haqla xalqıma zülm edib
Yoxsullara əzab verirsiniz?»
Bunu Ordular Rəbbi Xudavənd bəyan edir.

Yerusəlim qadınlarına xəbərdarlıq

16 Rəbb deyir: Madam ki
Sion qızları çox təkəbbürlüdür,
Boylana-boylana gəzir, göz-qaş oynadır,
Addımlarını asta-asta atırlar,
Ayaqlarındakı xalxalları cingildədib yeriyirlər,
17 Buna görə də Xudavənd
Sion qızlarının başlarına qotur salacaq.
Ayıb yerlərini açıb göstərəcək.

18 O gün Xudavənd onların bəzəklərini –

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Topuqlara taxılan bilərziklərini,
Araqçınlarını, aypara şəkilli boyunbağılarını,
19 Sırğalarını, qolbaqlarını, örpəklərini,
20 Tac şəkilli başlıqlarını,
Bazubəndlərini, qurşaqlarını,
Ətirlə dolu mücrülərini,
Tilsimlənmiş bəzək əşyalarını,
21 Üzüklərini, burun halqalarını,
22 Bayram libaslarını, paltarlarını,
Örtüklərini, əl çantalarını,
23 Güzgülərini, nəfis toxunmuş kətan libaslarını,
Çalmalarını, duvaqlarını əllərindən alacaq;
24 O vaxt gözəl ətir yerinə üfunət,
Kəmər əvəzinə ip,
Lülə-lülə saç əvəzinə keçəl baş,
Bəzəkli paltar əvəzinə çul büründək,
Gözəllik əvəzinə dağlanma olacaq.
25 Kişiləriniz qılıncla,
İgidləriniz döyüşdə məhv olacaq.
26 Yerusəlimin darvazaları
Nalə çəkib yas tutacaq,
Bu şəhərsə kimsəsiz qadın tək
Quru yerdə oturacaq.

4 1 O gün yeddi qadın
Bir kişinin yaxasından tutub belə deyəcək:
«Öz çörəyimizi yeyib öz paltarımızı geyinərik,
Təki adın üstümüzdə olsun,
Bizi xəcalətdən qurtar».

Yerusəlimin gələcəyi

2 O gün Rəbbin Pöhrəsi gözəl və əzəmətli olacaq, İsrail xalqından xilas olub sağ qalanlar torpağın verdiyi bəhrə ilə fəxr edib şərəflənəcəklər. 3 Sionda, yəni Yerusəlimdə sağ qalanlara, orada qeyd olunub yaşayanlara «müqəddəs» deyiləcək. 4 Xudavənd Sion qızlarının murdarlığını yuyan zaman ədalət və alov ruhu ilə Yerusəlimi günahlı qandan təmizləyəcək. 5 [1] Sonra Rəbb Sion dağının hər yanını, orada toplananların üzərini gündüz bulud və tüstü, gecə isə parlaq alovla örtəcək. Həqiqətən, əzəmətli şəhərin üzərinə örtük olacaq. 6 Bu bir çardaq olub gündüz qızmar istidə kölgə olacaq, fırtına ilə yağışa qarşı sığınacaq və daldalanma yeri olacaq.

---

[1] **4:5** Çıx. 13:21; 24:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Üzüm bağı haqqında nəğmə

5 1 [m] Sevgilimin üzüm bağı barəsində
Məhəbbət nəğməsini oxuyuram:

Torpağın məhsuldar bir təpəsində
Sevgilimin bir üzüm bağı var idi.
2 O, torpağı belləyib daşlardan təmizlədi,
Seçmə meynələr əkdi,
Ortada gözətçi qülləsi tikdi,
Üzümsıxan düzəltdi,
Üzümlüyün barını gözlədi,
Amma bağ cır üzüm gətirdi.

3 «İndi isə xahiş edirəm, ey Yerusəlimdə yaşayanlar,
Ey Yəhuda adamları,
Mənimlə üzüm bağımın arasında hakim olun!
4 Bağım üçün daha nə etməliyəm?
Üzümlüyün barını gözləyərkən
Axı nə üçün bağım cır üzüm gətirsin?
5 İndi qoy mən sizə bağımla nə edəcəyimi bildirim:
Çəpərini sökəcəyəm və onu yeyib-dağıdacaqlar,
Hasarını yıxacağam və onlar tapdalanacaq.
6 Oranı viranəliyə çevirəcəyəm,
Oranı nə budayacaqlar, nə də belləyəcəklər.
Orada tikan və qanqal bitəcək,
Buludlara əmr edəcəyəm ki,
Üzərinə yağış yağmasın».
7 İsrail nəsli Ordular Rəbbinin üzüm bağıdır,
Yəhuda adamları isə Onun sevimli meynələridir!
O, ədalət gözləyirdi,
Budur, zorakılıq gördü,
O, salehlik gözləyirdi,
Budur, fəryadlar gördü!

İnsanların pis əməlləri

8 Yer qalmayana qədər evi evə,
Tarlanı tarlaya birləşdirənlərin vay halına!
Yaşamağa yer qoymamısınız,
Məgər bu ölkədə tək siz yaşayırsınız?

---

[m] **5:1-2** Mat. 21:33; Mark 12:1; Luka 20:9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

9 Ordular Rəbbi mənə belə eşitdirdi:
«Böyük və yaraşıqlı çoxlu evlər xaraba qalacaq,
İçində yaşayan olmayacaq.
10 Üzümlüyün on sahəsindən[n] bir bat şərab əldə ediləcək,
Bir xomer toxumdan bir efa taxıl əmələ gələcək».

11 Vay halına səhər erkən qalxıb içki ardınca düşənlərin,
Gecə yarısınadək şərab içib keflənənlərin!
12 Onların ziyafətlərində
Lira, çəng, dəf və ney çalınar,
Şərab içilər,
Lakin onlar Rəbbin gördüyü işlərə
Diqqət etməzlər, əməllərinə baxmazlar!

13 Buna görə xalqım ağılsızlığından sürgünə gedəcək,
Onun adlı-sanlı adamları acından öləcək,
Adi adamlar isə susuzluqdan yanacaq!
14 Ölülər diyarı həddindən artıq ağzını açıb
Doymaq bilmir.
Yerusəlimin adlı-sanlıları,
Adi adamları, səs-küylə əylənən insanları bu diyara enəcək.
15 Buna görə də hamı yerə səriləcək,
Hər kəs diz üstə çökdürüləcək,
Təkəbbürlü baxışlar alçaldılacaq.
16 Amma Ordular Rəbbi
Ədaləti ilə ucaldılacaq,
Müqəddəs Allah salehliyi ilə
Müqəddəsliyini göstərəcək.
17 Quzular öz otlaqlarındakı kimi otlayacaq,
Varlıların viranə qalan evlərini yadellilər alacaq.

18 Pisliyi yalanla hörülmüş iplərlə,
Günahı araba kəndirləri ilə çəkənlərin vay halına!
19 Onlar deyir: «Qoy Allah tələssin,
Öz əməlini tez həyata keçirsin, biz də görək.
Qoy İsrailin Müqəddəsinin niyyəti gerçək olsun ki, bunu bilək!»
20 Vay halına pisə yaxşı, yaxşıya pis söyləyənlərin,
Qaranlığı işıq, işığı qaranlıq sayanların,
Acıya şirin, şirinə acı deyənlərin!

---

[n] **5:10** *On sahə* – ibrani dilində *on cüt öküzün bir gündə şumladığı torpaq sahəsi,* təqribən 16 000 kvadrat metr.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

21 Vay halına özlərini müdrik zənn edənlərin, ağıllı sayanların!
22 Vay halına şərab içməkdə qəhrəman,
İçkiləri qarışdırıb içməkdə pərgar olanların!
23 Vay halına rüşvət alıb təqsirkara bəraət qazandıranların,
Haqlıların haqqını əlindən alanların!

24 Beləliklə, alovun dili samanı necə yeyib-qurtarırsa,
Küləş od içində necə əriyib-gedirsə,
Onlar da köklərindən elə çürüyəcək,
Tumurcuqları toz kimi havaya sovrulacaq,
Çünki Ordular Rəbbinin qanununu rədd etdilər,
İsrailin Müqəddəsinin sözünə xor baxdılar.
25 Buna görə də Rəbbin qəzəbi Öz xalqına qarşı alovlandı,
Əlini onlara qarşı uzadaraq onları vurdu.
Dağlar titrədi, küçələrdə meyitləri zibil kimi qaldı,
Bütün bunlara qarşı yenə də Rəbbin qəzəbi sönmədi,
Əli hələ də cəzalandırmağa hazır idi.

26 Rəbb uzaqda yaşayan millətləri
Bayraq işarəsi ilə,
Onları yer üzünün ucqarlarından
Fit səsi ilə səsləyəcək.
Tezliklə bu millətlər gələcək.
27 Aralarında yorulan, büdrəyən olmayacaq.
Onlar mürgüləməyəcək və yuxuya getməyəcək,
Belindəki kəmər açılmayacaq, ayaqqabı bağı qırılmayacaq.
28 Onların oxları iti, yayları da dartılmışdır.
Atların dırnaqları çaxmaq daşına bənzər,
Döyüş arabalarının təkərləri qasırğa kimidir.
29 Onların nərəsi bağıran şikarlarını qapıb aparan,
Kimsə onu əlindən ala bilməyən
Şirin, gənc aslanın nərəsinə bənzər.
30 O gün İsrailə qarşı onlar dənizin uğultusu kimi gurlayacaqlar.
Kim yerə baxarsa, budur, zülmət, dərd görəcək.
Axı işıq qara buludlarla örtülüb.

Yeşayanın görüntüsü

6 1[j] Padşah Uzziya ölən il mən Xudavəndi gördüm. O, uca və
əzəmətli taxtda oturmuş və geyimlərinin ətəyi məbədin döşəməsini
örtmüşdü. 2 Onun ətrafında seraflar[p] dayanmışdı. Hər birinin altı qanadı

---

j **6:1** 2Pad. 15:7; 2Saln. 26:23 p **6:2** *Seraf* – bir mələk növü.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

var idi. Qanadının ikisi ilə üzlərini, ikisi ilə ayaqlarını örtmüş, ikisi ilə
uçurdular. 3 [q] Biri o birini səsləyib deyirdi:
«Ordular Rəbbi müqəddəsdir, müqəddəsdir, müqəddəsdir!
Bütün yer üzü Onun əzəməti ilə doludur».
4 [r] Serafların səsindən qapı çərçivələri ilə kandarları sarsıldı, məbəd
tüstü ilə doldu. 5 Mən dedim:
«Vay halıma, həlak oldum!
Çünki ağzı murdar bir adamam,
Həm də murdar ağızlı adamlar arasında yaşayıram.
Buna baxmayaraq, qarşımda Padşahı –
Ordular Rəbbini gözlərimlə gördüm».
6 Seraflardan biri mənə tərəf uçdu, əlində də maşa ilə qurbangahdan
götürdüyü yanar kömür var idi. 7 O, kömürlə dodaqlarıma toxunaraq dedi:
«Budur, bu kömür dodaqlarına dəydi,
Pisliyin silindi, günahın bağışlandı».
8 Sonra Xudavəndin səsini eşitdim: «Kimi göndərim? Bizim üçün kim
gedəcək?» Mən dedim: «Mən buradayam. Məni göndər». 9 [s] O dedi: «Get
bu xalqa bunu çatdır:
“Eşitdikcə eşidəcəksiniz, amma anlamayacaqsınız,
Gördükcə görəcəksiniz, amma qanmayacaqsınız.
10 Bu xalqın ürəyini kütləşdir, qulaqlarını ağır eşidən elə, gözlərini yum ki,
Gözləri ilə görməsinlər, qulaqları ilə eşitməsinlər,
Ürəkləri ilə anlamasınlar
Və Mənə sarı dönüb şəfa tapmasınlar”».
11 «Nə vaxtadək, ya Xudavənd?» deyə soruşdum. Rəbb cavab verdi:
«Şəhərlər xarabalıqlara dönüb kimsəsiz,
Evlər adamsız, bu torpaq büsbütün viranə qalanadək.
12 Rəbb adamları çox uzaqlara sürgün edəcək,
Ölkənin çox yerləri viran qalacaq.
13 Xalqın onda biri qalsa belə,
Ölkə yenə dağılacaq;
Lakin kəsiləndə kötüyü qalan
Yabanı püstə və palıd ağacı kimi
Müqəddəs nəsil onun kötüyüdür».

Padşah Axaza bir işarə: İmmanuel

7 1 [t] Uzziya oğlu Yotam oğlu Yəhuda padşahı Axazın hökm
sürdüyü dövrdə Aram padşahı Resinlə İsrail padşahı Remalya
oğlu Peqah Yerusəlimə hücum etdilər, amma oranı ala bilmədilər.

---

[q] **6:3** Vəhy 4:8 [r] **6:4** Vəhy 15:8 [s] **6:9-10** Mat. 13:14-15; Mark 4:12; Luka 8:10; Yəh. 12:39-40; Həv. 8:26-27 [t] **7:1** 2Pad. 16:5; 2Saln. 28:5-6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Davud nəslinə xəbər verildi ki, Aramlılarla Efrayimlilər birləşib ordu
düzəldib. Padşahın və xalqın ürəyi meşə ağacları küləkdən titrəyən kimi
titrədi.
3 Rəbb Yeşayaya dedi: «Axazı qarşılamaq üçün oğlun Şear-Yaşuvla[u]
birgə yuxarı hovuzun su yolunun qurtaracağına, Mahudbasan tarlasına
gedən yola çıx». 4 Ona belə de: «Diqqətli və sakit ol, qorxma! Qoy ürəyin
bu tüstülənən, yarısı yanmış iki odun parçasından – Resinin, Aramın
və Remalya oğlunun qızğın qəzəbindən qorxmasın! 5 Aram, Efrayim
və Remalya oğlu sizə qarşı şər quraraq 6 belə deyir: "Gəlin Yəhudanın
əleyhinə çıxaq, vahiməyə salaraq zəbt edək və Tabel oğlunu oraya padşah
qoyaq"». 7 Xudavənd Rəbb belə deyir:

«Bu iş olmayacaq, baş tutmayacaq.
8 Çünki Aramın paytaxtı Dəməşqdir,
Dəməşqin başçısı da Resindir. Efrayim isə altmış beş ildən sonra
Darmadağın edilib xalq kimi qalmayacaq.
9 Efrayimin paytaxtı Samariyadır,
Samariyanın başçısı isə ancaq Remalyanın oğludur.
Əgər imanda möhkəm durmasanız,
Heç dayana bilməzsiniz».

10 Rəbb yenə Axaza söylədi: «Allahın Rəbdən bir işarə istə. 11 Qoy ya
ölülər diyarı qədər dərin ya da göylər qədər uca olsun». 12 Lakin Axaz
cavab verdi: «Xeyr, Rəbbi sınamaq istəmirəm». 13 Bunun üstündən Yeşaya
belə dedi: «Eşidin, ey Davud nəsli! İnsanları bezdirməyiniz bəs deyilmi
ki, mənim Allahımı da bezdirirsiniz? 14 [v] Buna görə də Xudavənd Özü
sizə işarə verəcək: budur, bakirə qız hamilə olub oğlan doğacaq, adını
İmmanuel[w] qoyacaq. 15 Bu uşaq pisə pis deyib yaxşını seçə biləndə kəsmik
və bal yeyəcək. 16 Amma bu uşaq pisə pis deyib yaxşını seçə bilməzdən
əvvəl səni dəhşətə salan o iki padşahın torpaqları boş qalacaq. 17 Rəbb
səni, xalqını və ata nəslini Efrayimin Yəhudadan ayrıldığı bu günə qədər
görünməyən fəlakətə uğradacaq, Aşşur padşahını üstünüzə gətirəcək.

18 O gün Rəbb fit çalacaq və
Misir çaylarının mənsəblərində yaşayanları milçəklər kimi,
Aşşur torpaqlarında yaşayanları arılar kimi səsləyəcək.
19 Onlar axın-axın gəlib dərin vadilərdə,
Qaya yarıqlarında, bütün tikanlı kolluqlarda,
Otlaqlarda məskunlaşacaq.

20 O gün Xudavənd Fəratın o tayından muzdla tutduğu ülgüclə –

---

[u] **7:3** *Şear-Yaşuv* – ibrani dilində *sağ qalanlar dönəcək.* [v] **7:14** Mat. 1:22-23
[w] **7:14** *İmmanuel* – ibrani dilində *Allah bizimlədir.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Aşşur padşahı ilə saçlarınızı,
Bədəndəki tüklərinizi və saqqallarınızı qırxacaq.

21 O gün bir düyə ilə bir cüt qoyun bəsləyən
22 Aldığı bol süd nəticəsində kərə yağı yeyəcək.
Ölkədə sağ qalan hər kəs kərə yağı ilə bal yeyəcək.

23 O gün min gümüş dəyərində min tənək olan
Bağ tikanlı, qanqallı çölə dönəcək.
24 Adamlar oralardan oxlarla, kamanlarla keçəcək,
Çünki ölkənin hər yanı tikan və qanqalla örtüləcək.
25 Bir vaxt şumlanıb əkin əkilən təpələr
Kimsənin girə bilməyəcəyi tikanlı, qanqallı çölə dönəcək,
Mal-qaranın gəzdiyi, qoyun-keçinin tapdaladığı yerlərə çevriləcək».

İşarə: Maher-Şalal-Xaş-Baz

8 1 Rəbb mənə belə dedi: «Böyük tumar götür və üstündə aydın
hərflərlə Maher-Şalal-Xaş-Baz[x] yaz. 2 Kahin Uriya ilə Yeverekya oğlu
Zəkəriyyəni özümə etibarlı şahid seçdim».
3 Sonra mən peyğəmbər olan arvadımla yaxınlıq etdim və o hamilə
olub bir oğlan doğdu. Rəbb mənə dedi: «Onun adını Maher-Şalal-Xaş-Baz
qoy. 4 Çünki körpə “anam, atam” deməyi öyrənməzdən əvvəl Dəməşqin
sərvəti və Samariyanın qəniməti Aşşur padşahına aparılacaq».
5 Rəbb mənimlə yenə danışıb belə dedi:
6 «Bu xalq sakit axan Şiloah sularını rədd edib
Resinlə Remalyanın oğluna meyl saldıqlarına görə
7 Mən Xudavənd, Fəratın coşan qüdrətli sularını –
Aşşur padşahı və onun qüvvətini bu xalqın üstünə gətirəcəyəm.
Bu sular öz yataqlarından yuxarı qalxaraq aşıb-daşacaq.
8 Bu sular Yəhudanı basacaq, daşıb içindən keçəcək,
Boğaza qədər çatacaq.
Ordular qanadlarını açıb bütün ölkəyə dolacaq, ey İmmanuel!»

9 Ey xalqlar, pis işlər görün və qırılın!
Ey yer üzünün bütün uzaq ölkələri, eşidin!
Döyüşə hazırlaşın və qırılın!
Bəli, döyüşə hazırlaşın və qırılın!
10 Birlikdə məsləhətləşin, o boşa çıxacaq.
İstədiyiniz qədər danışın, heç bir söz gerçək olmayacaq,
Çünki Allah bizimlədir.

---

[x] **8:1** *Maher-Şalal-Xaş-Baz* – ibrani dilində *tez qarət elə, cəld talan et.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbin Öz xalqına xəbərdarlığı

11 Rəbb bu xalqın tutduğu yol ilə getməməyi söyləyərək məni qüdrətli
əli ilə saxladı və belə xəbərdarlıq etdi:
12 [y] «Bu xalqın sui-qəsd dediyi hər şeyə siz sui-qəsd deməyin,
Onların qorxduqlarından qorxmayın, lərzəyə gəlməyin.
13 Ordular Rəbbini müqəddəs sayın,
Ondan qorxun və lərzəyə gəlin!
14 [z] O, Müqəddəs məkan olacaq,
Amma İsrailin iki padşahlığına büdrəmə daşı və yıxma qayası,
Yerusəlim sakinlərinə tələ və tor olacaq.
15 Bir çoxları büdrəyib yıxılacaq və qırılacaq,
Tələyə düşüb əsir aparılacaq».

16 Ya Rəbb, şagirdlərimin arasında
Şəhadətini qoruyub saxla, təlimini möhürlə!
17 [a] Yaqub nəslindən üzünü gizlədən Rəbbi gözləyəcəyəm,
Ona ümid edəcəyəm.
18 Mən və Rəbbin mənə verdiyi övladlar
Sion dağında məskunlaşan Ordular Rəbbinin
İsraildəki rəmzləri və nişanələriyik.
19 Sizə bəzi adamlar deyəndə ki, «pıçıldayıb-mırtıldayan cindarlarla,
ruhçağıranlarla danışın», onlara belə cavab verin: «Xalq öz Allahından
məsləhət almamalıdırmı? Heç dirilər barəsində ölülərlə danışarlarmı?
20 Allahın təliminə, şəhadətinə sarı dönün! Əgər onlar Allahın kəlamı
ilə danışmasa, onlar üçün nur şəfəqi saçmayacaq. 21 Onlar çarəsiz və ac
qalaraq oradan keçəcəklər. Ac qalanda qəzəblənəcəklər, padşahlarını və
özlərinin Allahını lənətləyəcəklər. 22 Göyə də, yerə də baxsalar, əzabdan,
qaranlıqdan, zülmətdən savayı heç bir şey görməyəcəklər. Qatı zülmətə
atılacaqlar».

Sülh Hökmdarı

9 1 [b] Lakin əzab çəkmiş xalq qaranlıqda qalmayacaq.
Keçmişdə Rəbb Zevulun və Naftali bölgələrini alçaltdı,
Gələcəkdə isə dənizkənarı yolu,
İordan çayının o biri tayını,
Müxtəlif millətlər yaşayan Qalileyanı
Şərəfə çatdıracaq.
2 [c] Zülmətdə yaşayan xalq

---

[y] **8:12-13** 1Pet. 3:14-15 [z] **8:14-15** Rom. 8:32; 1Pet. 2:7-8 [a] **8:17-18** İbr. 2:13
[b] **9:1** Mat. 4:14-15 [c] **9:2** Mat. 4:16; Luka 1:79

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Möhtəşəm bir işıq gördü.
Ölüm kölgəsi diyarında məskunlaşanların
Üzərinə nur doğdu.
3 Ya Rəbb, milləti çoxaldıb sevinclərini artırdın,
Əkib-biçənlərin fərəhləndiyi,
Qənimət bölənlərin sevindiyi kimi
Onlar da Sənin hüzurunda sevindilər.
4 Çünki onlara yük olan boyunduruğunu,
Çiyinlərini döyən çomağını,
Onlara zülm edənlərin dəyənəyini çilik-çilik etmisən
Midyanlıların başlarına gətirdiyin gün kimi.
5 Döyüşdə geyilən çəkmələri,
Qana bulanmış geyimləri yandırılacaq,
Oda yem olacaq.
6 Çünki bizim üçün körpə doğuldu,
Bizə oğul verildi,
Hakimiyyət onun çiyinləri üzərində olacaq,
Onun adı Ecazkar Məsləhətçi, Qüdrətli Allah,
Əbədi Ata, Sülh Hökmdarı olacaq.
7 [d] Hakimiyyətinin və sülhünün artmasının sonu olmayacaq,
O, Davudun taxtı və padşahlığı üzərində hökm sürəcək,
O, hakimiyyətini ədalətlə və salehliklə indidən sonsuzadək quracaq.
Ordular Rəbbinin qeyrəti bunu edəcək.

Rəbbin İsrailə qarşı qəzəbi

8 İsrail üzərində həyata keçirilsin deyə
Rəbb Yaqub nəslinin əleyhinə xəbərdarlıq etdi.
9 Bütün xalq,
Efrayimin, Samariyanın sakinləri
Bunu biləcək.
Bu qürurlu, təkəbbürlü xalq belə deyir:
10 «Kərpic evlərimiz yıxıldı,
Amma əvəzinə yonma daşdan evlər tikərik.
Firon ənciri ağacları kəsildi,
Amma biz onların əvəzinə sidr ağacları əkərik».
11 Buna görə Rəbb Resinin düşmənlərini gücləndirəcək,
Yağılarını dirçəldəcək,
12 Aramlılar şərqdən,
Filiştlilər qərbdən
Ağızlarını açıb İsraili udacaq.

---

[d] **9:7** Luka 1:32-33

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bütün bunlara qarşı yenə də Rəbbin qəzəbi sönmədi,
Əli hələ də cəzalandırmağa hazır idi.

13 Amma xalq onu cəzalandıran Rəbbə tərəf dönmədi,
Ordular Rəbbini axtarmadı.
14 Buna görə Rəbb İsraildən başı, quyruğu,
Xurma ağacının budağını, qarğını bir gündə kəsib atacaq.
15 Baş – ağsaqqal və hörmətli şəxsdir,
Quyruq isə yalan təlim verən peyğəmbərdir.
16 Bu xalqa yol göstərənlər onları azdırır,
Onların ardınca gedənlər qırılır.
17 Buna görə də Xudavənd
Onların cavanlarına görə sevinməyəcək,
Yetimlərin və dul qadınların halına yanmayacaq.
Çünki hamı allahsızdır,
Şər işlər görür,
Hamının ağzından axmaq kəlmələr çıxır.
Bütün bunlara qarşı yenə də Rəbbin qəzəbi sönmədi,
Əli hələ də cəzalandırmağa hazır idi.

18 Ona görə pislik alovlanıb-yanır,
Tikanla qanqalı yandırıb-yaxır,
Meşədəki kolluqlar məhv olur,
Tüstü sütunları qalxır.
19 Ordular Rəbbinin qəzəbi
Ölkəni od kimi yandırdı,
Xalqı alov yandırıb-yaxır,
Qardaş qardaşa rəhm etmir.
20 Adamlar orada-burada tapdıqlarını yeyəcək,
Amma doymayıb ac qalacaq.
Hər kəs öz uşağının ətini yeyəcək.
21 Menaşşe Efrayimi yeyəcək,
Efrayim Menaşşeni.
Sonra birlikdə Yəhudaya hücum edəcəklər.
Bütün bunlara qarşı yenə də Rəbbin qəzəbi sönmədi,
Əli hələ də cəzalandırmağa hazır idi.

10 1 Haqsız qaydalar çıxaranların,
Ədalətsiz qanun qoyanların,
2 Yoxsullardan ədaləti əsirgəyənlərin,
Xalqımın kasıblarının haqqını əlindən alanların,
Dul qadınları soyanların,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yetimlərin malını ələ keçirənlərin vay halına!
3 Cəza günü uzaqlardan başınıza bəla gələndə nə edəcəksiniz?
Kömək üçün kimin yanına qaçacaqsınız?
Mal-dövlətinizi harada saxlayacaqsınız?
4 Dustaqlar arasında əyilməkdən
Yaxud öldürülənlər arasında yıxılmaqdan
Başqa bir çarə qalmayacaq.
Bütün bunlara qarşı yenə də Rəbbin qəzəbi sönmədi,
Əli hələ də cəzalandırmağa hazır idi.

Allahın Aşşura verdiyi cəza

5 [e] «Vay Aşşurun halına,
O Mənim qəzəb əsam,
Əlindəki dəyənəksə qeyzimdir!
6 Aşşuru göndərəcəyəm allahsız millətin üstünə,
Qəzəbləndiyim xalqın üzərinə hücum etməyə,
Qarət etməyə, talan malı götürməyə.
Onları küçələrdəki palçıq kimi
Tapdalamağa əmr verəcəyəm.
7 Amma Aşşur padşahı
Bundan da pis niyyətlər haqda düşünür,
Bir neçə millətin kökünü kəsib məhv etməyi fikirləşir.
8 O deyir: "Məgər sərkərdələrimin hamısı padşahlardan artıq deyilmi?
9 Kalnonu Karkemiş kimi ələ keçirmədimmi?
Xamat və Arpad şəhərlərini süqut etdirmədimmi?
Samariya ilə Dəməşq bizə təslim olmadılarmı?
10 Yerusəlimlə Samariyadakından daha çox oyma bütləri olan
Bütpərəst ölkələri necə ələ keçirdimsə,
11 Samariyaya və onun bütlərinə nə etdimsə,
Yerusəlimə və onun bütlərinə də elə etmərəmmi?"»

12 Xudavənd Sion dağında və Yerusəlimdə işini bitirəndən sonra belə deyəcək:
«Aşşur padşahını qürurlu ürəyinə görə,
Təkəbbürlü baxışlarına görə cəzalandıracağam.
13 Çünki o deyir:
"Bunu mən əlimin qüvvəti ilə, hikmətim və ağlımla etdim.
Xalqları ayıran sərhədləri yox etdim, xəzinələrini talan etdim,
Bir güclü buğa kimi padşahları taxtlarından endirdim.
14 Elə bil əlimi quş yuvasına uzadıb

---

[e] **10:5-34** Yeş. 14:24-27; Nah. 1:1–3:19; Sef. 2:13-15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Xalqların var-dövlətini götürdüm.
Elə bil yiyəsiz yumurtaları yığıb
Bütün dünyanı mən beləcə zəbt etdim.
Qanad çırpan, ağzını açıb səsini çıxaran belə, olmadı”».

15 Balta onu işlədənin qarşısında öyünərmi?
Mişar onu qaldıranın qarşısında qürrələnərmi?
Sanki dəyənək onu götürəni işlədir,
Elə bil ağacdan düzəlmiş əsa canlını hərəkət etdirir.
16 Buna görə Sahibimiz, Ordular Rəbbi
Aşşurun güclü əsgərlərinə azar göndərəcək,
Möhtəşəm orduları od tutub yanacaq.
17 İsrailin Nuru od,
İsrailin Müqəddəsi alov olacaq.
Aşşuru tikan və qanqal kimi bir gündə yandırıb yox edəcək.
18 Gözəl meşələri, məhsuldar tarlaları
Tamamilə xarab olacaq,
Ağır xəstəliyə tutulan insanın canı kimi
Həlak olacaq.
19 Meşələrində qalan ağaclarsa
Bir uşağın saya biləcəyi qədər az qalacaq.

İsrailin sağ qalanları

20 O gün İsrailin sağ qalanları,
Yaqubun nəslindən xilas olub sağ qalanlar
Onları həlak edənlərə artıq bel bağlamayacaq.
Lakin, həqiqətən, Rəbbə –
İsrailin Müqəddəsinə arxalanacaq.
21 Sağ qalanlar,[f]
Yaqub nəslindən sağ qalanlar
Qüdrətli Allaha tərəf dönəcək,
22 [g] Ey İsrail, xalqın dəniz qumu qədər çox olsa belə,
Onlar arasından ancaq sağ qalanlar Allaha tərəf dönəcək.
Tükənməz ədalətlə dağıdılma hökmü verilib.
23 Xudavənd, Ordular Rəbbi dağıdılma hökmünü
Bütün dünyada yerinə yetirəcək.

Rəbb Aşşuru cəzalandıracaq

24 Buna görə də Xudavənd, Ordular Rəbbi belə deyir:

---

[f] **10:21** *Sağ qalanlar* – ibrani mətnində *Şear-Yaşuv.* Yeşaya bu sözləri ilk oğluna ad kimi verdi. Bax: Yeş. 7:3. [g] **10:22-23** Rom. 9:27-28

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Ey Sionda yaşayan xalqım,
Misirlilərin sənə etdiyi kimi
Səni dəyənəklə vuran,
Üzərinə çomaq qaldıran
Aşşurlulardan qorxma.
25 Çünki bu yaxında qəzəbim sönəcək,
Hiddətim Aşşurluların məhvinə səbəb olacaq».
26 Mən Ordular Rəbbi, Midyanlıları Orev qayasında vurduğum kimi
Onları da qırmancla vuracağam,
Dəyənəyimi Misirlilərə qarşı nə cür dənizin üzərinə uzatdımsa,
İndi də elə edəcəyəm.
27 O gün Aşşurun yükü çiyninizdən,
Boyunduruğu boynunuzdan götürüləcək.
Dirçəldiyinizə görə boyunduruq qırılacaq.

İşğalçıların hücumu

28 Ayat şəhərini alıb Miqrondan keçdilər,
Mikmasda yüklərini boşaltdılar.
29 Onlar keçidi keçdi, Gevada gecələdi,
Rama şəhəri lərzəyə gəldi,
Şaulun şəhəri Giveada yaşayanlar qaçdı.
30 Ey Qallim əhli, səsini ucalt!
Ey Layşa, dinlə,
Ey zavallı Anatot!
31 Madmena sakinləri qaçır,
Gevim sakinləri sığınacaq axtarır.
32 Bu gün işğalçılar Novda qalacaq,
Sion şəhərinin qurulduğu dağa –
Yerusəlim təpəsinə yumruq göstərəcək.

33 Budur, Sahibimiz, Ordular Rəbbi
Düşməni dəhşətli gücü ilə
budaqlar kimi kəsəcək.
Ən hündür ağaclar qırılacaq,
Qürurlular alçaldılacaq.
34 Meşədəki kolluqları balta kimi
Kəsib yerə sərəcək.
Livan Qüdrətli Olanın
önündə diz çökəcək.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sülh ümidi

11 1 [h] Yesseyin kötüyündən yeni bir fidan çıxacaq,
Kökündən çıxan bir budaq bar verəcək.
2 Rəbbin Ruhu,
Hikmət və anlayış ruhu,
Öyüd-nəsihət və qüdrət ruhu,
Bilik və Rəbb qorxusu ruhu
Onun üzərində olacaq.
3 O, Rəbb qorxusunda sevinc tapacaq.
Gözlərinin gördüyü ilə hökm etməyəcək,
Qulağı ilə eşitdiyinə görə qərar çıxarmayacaq.
4 [i] [j] Lakin o, yoxsullara haqq ilə hökm edəcək,
Yer üzündəki fəqirlərin işinə ədalətlə qərar çıxaracaq.
Dünyanı ağzının dəyənəyi ilə vuracaq.
Pis adamları ağzının nəfəsi ilə öldürəcək.
5 [k] O, belini salehliklə qurşayacaq,
Sədaqəti kəmər kimi taxacaq.

6 [l] O gün qurdla quzu bir yerdə yaşayacaq,
Bəbirlə çəpiş birgə yatacaq,
Dana, gənc aslan və bəslənmiş mal-qara
Yan-yana duracaq,
Onları balaca uşaq gəzdirəcək.
7 İnəklə ayı bir yerdə otlayacaq,
Onların balaları bir yerdə yatacaq,
Şir də buğa tək saman yeyəcək.
8 Südəmər körpə əfi ilanın
Yuvası üstündə oynayacaq,
Süddən kəsilmiş uşaq
Əlini gürzənin yuvasına salacaq.
9 [m] Müqəddəs dağımın heç bir yerində
Heç kimə zərər dəyməyəcək,
Heç bir kəs o birisini məhv etməyəcək.
Çünki sular dənizi bürüdüyü kimi
Dünya Rəbbin biliyi ilə dolacaq.

Əsirlər geri qayıdacaq

10 [n] O gün Yesseyin kökü xalqlara bayraq olacaq,

---

[h] **11:1** Vəhy 5:5; 22:1 [i] **11:4** Zəb. 96:12-13; Vəhy 19:11 [j] **11:4** 2Sal. 2:8
[k] **11:5** Ef. 6:14-15 [l] **11:6-9** Yeş. 65:25 [m] **11:9** Hab. 2:14 [n] **11:10** Rom. 15:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Millətlər ona tərəf yönələcək
Məskunlaşdığı yer izzətlə dolacaq.

11 O gün Xudavənd Aşşurdan,
Misirdən, Patrosdan, Kuşdan,
Elamdan, Şinardan, Xamatdan və uzaq diyarlardan
Xalqının sağ qalanlarını qurtarmaq üçün
İkinci dəfə əlini uzadacaq.
12 Millətlər üçün bayraq qaldıracaq,
Əsir düşmüş İsrail övladlarını yığacaq,
Dağılmış Yəhudalıları
Dünyanın dörd bucağından bir yerə gətirəcək.
13 Efrayimin qısqanclığı yox olacaq,
Yəhudanı sıxışdıranlar məhv olacaq.
Efrayim Yəhudaya qısqanmayacaq,
Yəhuda Efrayimi sıxışdırmayacaq.
14 Onların ikisi qərbdə Filiştlilərin üstünə hücum edəcək,
Birlikdə şərqdə yaşayanların var-dövlətini qarət edəcək,
Edom və Moav torpaqlarını zəbt edəcək,
Ammonlular onlara tabe olacaq.
15 *j* Rəbb Misirdəki dənizin körfəzini
Büsbütün qurudacaq.
Fərat çayının üzərində
Əlini yellədərək səmum küləyi gətirəcək,
O, çayı yeddi dərəyə böləcək,
Adamlar oradan çarıqlarla keçə biləcək.
16 İsrail övladları Misir torpağından çıxdığı kimi
Rəbbin Aşşurda sağ qalan xalqı üçün
Böyük bir çıxış yolu olacaq.

Şükür məzmuru

12 1 O gün sən, ey İsrail, belə deyəcəksən:
«Ya Rəbb, Sənə şükür edəcəyəm!
Sən mənə qəzəblənirdin,
Lakin qəzəbin söndü,
Mənə təsəlli verdin.
2 *p* Allah xilasımdır,
Ona güvənəcəyəm və qorxmayacağam,
Çünki Rəbb Allahımız qüvvətim, məzmurumdur,
O mənə xilas verdi!»

---

j **11:15** Vəhy 16:12 p **12:2** Çıx. 15:2; Zəb. 118:14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 Sevinclə xilas mənbələrindən
Su çəkəcəksiniz.
4 [q] O gün belə deyəcəksiniz,
«Rəbbə şükür edin, Onun adını çağırın,
Xalqlar arasında Onun işlərini bəyan edin,
Onun adının ucalığını elan edin.
5 Rəbbi tərənnüm edin,
Çünki O, möhtəşəm işlər gördü,
Qoy bütün dünya bunu bilsin!
6 Ey Sion sakinləri, səsinizi ucaldın,
Sevinclə çığırın,
Çünki aranızdakı İsrailin Müqəddəsi böyükdür».

Allah Babili cəzalandıracaq

13 1 [r] Amots oğlu Yeşayaya Babil haqqında görüntü ilə nazil olan
xəbərdarlıq:
2 Çılpaq dağın zirvəsinə bayraq sancın!
Döyüşçüləri bərkdən səsləyin,
Əl edin ki, onlar
Əsilzadələr üçün ayrılan qapılardan içəri girsin.
3 Mən seçdiklərimə əmr verdim,
Qəzəbimi düşmənlərə tökmək üçün
Cəsur cəngavərləri,
Ucalığımla öyünən igidləri səslədim.

4 Dağlardakı izdihamın gurultusunu eşidin,
Bu, böyük bir xalqın səsinə bənzər.
Bir yerə toplanan millətlərin,
Padşahlıqların nidasını dinləyin!
Ordular Rəbbi bir ordunu döyüşə çağırır!

5 Onlar uzaq ölkədən,
Üfüqlərin o biri tərəfindən gəlir.
Ölkəni tamamilə yerlə yeksan etmək üçün
Rəbb və Onun qəzəbinin silahı gəlir.

6 [s] Fəryad edin, çünki Rəbbin günü yaxınlaşır.
O gün Külli-İxtiyarın etdiyi qırğın kimi gəlir!
7 Buna görə hamının əlləri yanına düşəcək,

---

[q] **12:4** 1Saln. 16:8; Zəb. 105:1 [r] **13:1–14:23** Yeş. 47:1-15; Yer. 50:1–51:64
[s] **13:6** Yoel 1:15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Hər kəs qorxub ürəyini yeyəcək.
8 Hər bir adamı dəhşət bürüyəcək,
Dərd və iztirab içində boğulacaq,
Doğan qadın kimi ağrı çəkəcək,
Çaşqın-çaşqın bir-birinə baxacaq,
Üzləri qızaracaq.

9 Budur Rəbbin günü gəlir,
Amansızlıqla, qeyzlə, qızğın qəzəblə gəlir ki,
Yeri səhraya döndərsin,
Oradakı günahkarları məhv etsin.
10 [t] Göydəki ulduzlar və bürclər işıq verməyəcək,
Günəş doğarkən tutulacaq,
Ay nurunu saçmayacaq.

11 Rəbb deyir: «Pisliyə görə dünyanı,
Günahlarına görə pis adamları cəzalandıracağam.
Təkəbbürlülərin qürurunu qıracağam,
Zalımların məğrurluğunu alçaldacağam.
12 İnsan saf qızıldan da az olacaq,
Adam Ofir qızılından da nadir halda tapılacaq.
13 Buna görə də Mən Ordular Rəbbi,
Qızğın qəzəb günündə
Qeyzlə göyləri titrədəcəyəm,
Yer üzü lərzəyə gələcək.
14 Hər kəs qovulan ceyrana, çobansız qoyunlara dönüb
Öz xalqının yanına qayıdacaq,
Öz vətəninə qaçacaq.
15 Bütün tutulanların bədəni dəlik-deşik olacaq,
Ələ keçənlərin hamısı qılıncdan keçiriləcək.
16 Onların gözləri önündə körpələri parça-parça ediləcək,
Evləri talan ediləcək,
Arvadlarının namusuna toxunulacaq.

17 Gümüşə qiymət verməyən,
Qızılı sevməyən Midiyalıları
Onlara qarşı qaldıracağam.
18 Ox-kamanları gəncləri parça-parça edəcək,
Körpələrə rəhm etməyəcəklər,

---

[t] **13:10** Yez. 32:7; Yoel 2:10,31; 3:15; Mat. 24:29; Mark 13:24-25; Luka 21:25; Vəhy 6:12-13; 8:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Uşaqları əsirgəməyəcəklər.
19 [u] Mən Allah Sodomla Homorranı necə dağıtdımsa,
Padşahlıqların ən gözəli olan,
Xaldeylilərin calalı və qüruru olan
Babili də elə yıxacağam.
20 [v] Orada bir daha heç kim yaşamayacaq,
Nəsildən-nəslə kimsə məskunlaşmayacaq.
Ərəblər çadırlarını qurmayacaq,
Çobanlar sürülərini orada saxlamayacaq.
21 [w] Ora vəhşi heyvanların yaşadığı yer olacaq,
Bayquşlar evlərdə qaynaşacaq,
Orada dəvəquşular məskən salacaq,
Təkələr oynaşacaq.
22 Saraylarında goreşənlər çığıracaq,
Gözəl imarətlərində çaqqallar gəzəcək.
Babilin sonu yaxınlaşır,
O günlər tez gəlib çatacaq».

Əsirlərin qayıtması

14 1 Rəbb Yaqub nəslinə rəhm edəcək,
İsrail xalqını yenə seçib torpaqlarına sakin edəcək,
Yadellilər də Yaqub nəslinə qoşulacaq, onlarla birləşəcək.
2 Xalqlar İsrail xalqını götürüb torpaqlarına aparacaq.
Onda İsrail xalqı Rəbbin torpağında
Onları özlərinə qul və kəniz edəcək;
Onları əsir aparanları özləri əsir edəcək,
Onlara zülm edənlərin üzərində hökm sürəcək.

Ölülər diyarına düşən Babil padşahı

3 Rəbb səni ağrıdan, sıxıntıdan,
Gördüyün ağır işdən qurtaranda
4 Babil padşahına lağ edib belə deyəcəksən:
«Zülmkarın sonu gör necə oldu!
Zorakılığın axırı gör necə oldu!
5 Rəbb pis adamların dəyənəyini,
Hökmdarların əsasını qırdı.
6 O əsa ki dayanmadan xalqları qəzəblə vurardı,
Millətləri qeyzlə, amansızca əzərdi.

7 İndi isə bütün dünya

---

[u] **13:19** Yar. 19:24 [v] **13:20** Yer. 50:39 [w] **13:21** Vəhy 18:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sakitlik və rahatlıq içində sevincdən coşur.
8 Livanın şam və sidr ağacları
Sənin fəlakətinə sevinərək deyir:
“Sənin ölümündən bəri heç kim bizi kəsməyə gəlmir”.

9 Yerin altındakı ölülər diyarı sənə “xoş gəldin” deyib,
Səni qarşılamağa can atır, ey Babil padşahı!
Yer üzünün ölən bütün başçıları
Sənin gəlişindən həyəcanlanır,
Millətlərin bütün keçmiş padşahları
Taxtlarından ayağa qalxır.
10 Hamı səni çağırıb belə deyəcək:
“Sən də bizim kimi zəif oldun, bizə bənzədin!”
11 Cah-calalın, çənglərinin səsi
Ölülər diyarına endirildi.
Altını qurd, üstünü həşərat bürüdü.

12 [x] Ey parlaq ulduz, dan oğlu,
Necə də göylərdən yerə düşdün!
Ey millətləri tapdalayıb keçən,
Necə də yerə yıxıldın!
13 [y] Sən ürəyində dedin:
“Göylərə qalxacağam,
Taxtımı Allahın ulduzları üzərində ucaldacağam,
Şimaldakı yüksək yerdə, toplantı dağında oturacağam,
14 Uca buludların üzərinə çıxacağam,
Haqq-Taala kimi olacağam”.
15 Ancaq ölülər diyarına,
Ölüm çuxurunun dərinliyinə endiriləcəksən.

16 Səni görənlər gözlərini zilləyib
Sənin haqqında düşünüb belə deyəcək:
“Dünyanı sarsıdan, padşahlıqları lərzəyə salan,
17 Yer üzünü səhraya çevirən,
Şəhərlərini yerlə yeksan edən,
Dustaqları evlərinə buraxmayan adam bu deyilmi?”
18 Bütün millətlərin padşahları,
Hər biri öz əzəmətli sərdabəsində uyuyur.
19 Lakin sən iyrənc budaq kimi
Qəbrindən kənara, uzağa atıldın,

---

[x] **14:12** Vəhy 8:10; 9:1 [y] **14:13-15** Mat. 11:23; Luka 10:15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bir çuxurun dibinə tullanan,
Bədənləri qılıncla deşilən meyitlərlə örtülmüsən,
Ayaq altında qalan leş kimisən.
20 Ölkəni dağıdıb xalqını öldürdüyünə görə
Başqaları kimi dəfn olmayacaqsan.
Pislik edənlərin nəsli bir daha xatırlanmayacaq.
21 Atalarının günahına görə
Övladları üçün qırğın hazırlayın ki,
Onlar qalxıb dünyanı zəbt etməsinlər,
Dünyanın üzərini şəhərləri ilə bürüməsinlər».

22 «Babil xalqına qarşı qalxacağam»
Bunu Ordular Rəbbi bəyan edir.
«Babilin adını, sağ qalanlarını, oğullarını,
Nəsillərini yox edəcəyəm» Rəbb bəyan edir.
23 «Babili bayquş yuvasına, bataqlığa çevirəcəyəm,
Qırğın süpürgəsi ilə süpürəcəyəm»
Ordular Rəbbi bəyan edir.

Rəbb Aşşurluları cəzalandıracaq

24 [z] Ordular Rəbbi and içib belə deyir:
«Mütləq düşündüyüm kimi olacaq,
Niyyət etdiyim kimi gerçəkləşəcək.
25 Ölkəmdə Aşşurluları məhv edəcəyəm,
Dağlarımda onları tapdalayacağam.
Xalqım Aşşurun boyunduruğundan,
Çiyinlərindəki yükündən qurtulacaq.
26 Bütün dünya üçün hazırladığım hökm budur,
Bütün millətlərə qarşı uzanan əl budur.
27 Ordular Rəbbinin hökmünü kim poza bilər?
Uzanan əlini kim geri qaytara bilər?»

Rəbb Filiştliləri cəzalandıracaq

28 [a] Padşah Axazın öldüyü ildə görüntü ilə nazil olan xəbərdarlıq:
29 [b] «Ey bütün Filiştlilər, sevinməyin ki, sizi döyən dəyənək qırıldı,
Çünki ilanın kökündən gürzə törəyəcək,
Onun törəməsi də uçan ilan olacaq.
30 Kasıbların ən kasıbı doyacaq,
Fəqirlər rahat dincələcək.

---

[z] **14:24-27** Yeş. 10:5-34; Nah. 1:1–3:19; Sef. 2:13-15 [a] **14:28** 2Pad. 16:20; 2Saln. 28:27
[b] **14:29-31** Yer. 47:1-7; Yez. 25:15-17; Yoel 3:4-8; Amos 1:6-8; Sef. 2:4-7; Zək. 9:5-7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Amma sizin kökünüzü qıtlıqla kəsəcəyəm,
Sağ qalanlarınız da öldürüləcək.
31 Ey darvaza, fəryad et!
Ey şəhər, ağla!
Ey bütün Filiştlilər, başdan-başa əriyin!
Çünki şimaldan tüstü gəlir,
Düşmən əsgərləri nizamı pozmadan gəlir».

32 O millətin elçilərinə nə cavab veriləcək?
«Rəbb Sionun təməlini qoyub,
Onun xalqının fəqirləri orada
Sığınacaq tapacaq» deyiləcək.

Moavın dağılması

15 1[c] Moav barədə xəbərdarlıq:
Moavın Ar şəhəri bir gecəyə xarabalığa döndü, dağıldı,
Moavın Kir şəhəri bir gecəyə viranəliyə döndü, dağıldı.
2[d] Buna görə Divon xalqı ağlamaq üçün məbədə,
Səcdəgahlara çıxdı.
Moav xalqı Nevo və Medva üçün fəryad edir.
Yas tutmaq üçün hamı saçını kəsdi,
Saqqalını qırxdı.
3 Çula bürünərək küçələrdə,
Damlarda, meydanlarda hər kəs fəryad edir,
Göz yaşları sel kimi axır.
4 Xeşbon və Elale fəryad edir,
Səsləri Yahsaya qədər eşidilir.
Buna görə Moav əsgərləri nalə çəkir,
Ürəkləri qorxu içindədir.
5 Ürəyim Moav üçün kədərlənir,
Oranın qaçqınları Soara, Eqlat-Şelişiyaya doğru qaçdı.
Luxit yoxuşundan ağlayaraq çıxırlar.
Xoronayim yolunda məhv olduqları üçün ağlayırlar.
6 Nimrim suları quruduğu üçün ot soldu,
Bitkilər qalmadı, artıq göy-göyərti yox oldu.
7 Buna görə xalq qazandığı mal-dövlətini, yığdığı sərvətini
Söyüdlər vadisindən keçirir.
8 Xalqın ağlaşması Moav torpağını bürüyür,
Fəryadı Eqlayimədək, Beer-Elimədək çatır.

---

[c] **15:1–16:14** Yeş. 25:10-12; Yer. 48:1-47; Yez. 25:8-11; Amos 2:1-3; Sef. 2:8-11
[d] **15:2,4-5** Yer. 48:5,34,37

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

9 Çünki Dimon suları qanla doludur,
Amma Mən Dimonun başına daha betər bəla gətirəcəyəm,
Moavdan qaçıb-qurtulanların,
Ölkədə sağ qalanların üstünə şirlər göndərəcəyəm.

16 1 Seladan səhra yolu ilə Sion dağına,
Ölkənin hökmdarına quzular göndərin.
2 Moav qızları yuvalarından atılmış,
Ora-bura uçan quşlara bənzəyir,
Onlar Arnon çayının bərələrində dolaşır.

3 «Bizə öyüd ver, ədalət göstər,
Gündüzün istisində gecə kimi üstümüzə kölgə sal,
Sürgünləri saxla, qaçqınları təslim etmə.
4 Qoy Moavdan sürgün olanlar
Sənlə birlikdə yaşasın,
Məhv edənlərə qarşı biz Moavlıların pənahı ol».
Qarət və qırğın qurtaranda,
Ölkəni ayaqları altına salanlar yox olanda,
5 Məhəbbət üzərində taxt qurulacaq,
Davud nəslindən bir nəfər
Sədaqətlə padşahlıq edəcək,
Hökm edərkən ədaləti axtaracaq,
Tezliklə salehliyi yerinə yetirəcək.

6 [e] Moavlıların nə dərəcədə
Qürurlanıb lovğalandıqlarını,
Nə cür təkəbbürlü olduqlarını eşitdik,
Boş yerə öyünürlər.
7 Buna görə Moavlılar Moav üçün fəryad edəcək;
Hamısı fəryad edəcək,
Qir-Xaresetin kişmiş kökələrini
Yada salaraq inləyib kədərlənəcək.
8 Çünki Xeşbon tarlaları,
Sivma tənəkləri qurudu.
Başqa millətlərin başçıları seçmə budaqlarını qırdı,
O budaqları ki Yazerə qədər uzanardı,
Səhraya çatırdı, şaxələnib dənizi aşırdı.
9 Buna görə Yazer ağlaşması ilə
Sivma tənəkləri üçün acı-acı ağlayıram.

---

[e] **16:6,8,10** Yer. 48:29,32-33

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ey Xeşbon və Elale,
Çünki yay meyvələrinizin və biçininizin üzərinə
Döyüş nərəsi düşdü.
10 Meyvə bağlarından sevinc və fərəh götürüldü,
Üzümlüklərdə nə nəğmələr, nə də sevinc nidaları səslənir.
Üzümsıxanlardan şərab götürülməyəcək,
Onların sevinc səslərini kəsdim.
11 Buna görə ürəyim Moav üçün lira kimi inləyir,
Qəlbim Qir-Xareset üçün sızlayır.
12 Moav xalqı səcdəgahlarına çıxaraq
Boş yerə özünü yorur,
Dua etmək üçün Müqəddəs məkanına gedəcək,
Amma hər şey boş-boşunadır!
13 Rəbbin Moav haqqında keçmişdə dediyi sözü budur. 14 İndi isə Rəbb belə deyir: «Tam üç ilin ərzində Moavın şan-şöhrəti çoxsaylı xalqı ilə birgə alçaldılacaq, sağ qalanları azalıb zəifləyəcək».

Aram və İsrail haqqında peyğəmbərlik

17 1[f] Dəməşq barədə xəbərdarlıq:
Budur, Dəməşq daha şəhər olmayacaq,
Bir yığın xarabalığa dönəcək.
2 Aroer şəhərləri tərk olunacaq.
Oralar sürülərin otlaq yeri olacaq,
Onları qorxudan olmayacaq.
3 Efrayimdə qalalı şəhər qalmayacaq,
Dəməşqin hakimiyyəti yox olacaq,
Sağ qalan Aramlıların qüvvəti
İsrail övladlarının qüvvəti tək olacaq.
Bunu Ordular Rəbbi bəyan edir.

4 O gün Yaqub nəslinin əzəməti sönəcək,
Hamısı bir dəri, bir sümük qalacaq;
5 Biçinçi taxılı necə biçirsə,
Başaqları əli ilə necə yığırsa,
Refaim vadisində başaqları necə toplayırsa,
Onlar da elə olacaq.
6 Zeytun ağacı silkələnəndən sonra
Təpəsində iki-üç zeytun qaldığı kimi,
Bəhərli budaqlarında dörd-beş zeytun qaldığı kimi
Çox az adam sağ qalacaq.

---

[f] **17:1-3** Yer. 49:23-27; Amos 1:3-5; Zək. 9:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bunu İsrailin Allahı Rəbb bəyan edir.
7 O gün insan öz Yaradanına nəzər salacaq və gözləri İsrailin Müqəddəsini
görəcək. 8 Əlləri ilə yaratdığı qurbangahlara baxmayacaq, barmaqları ilə düzəltdiyi
ilahə Aşeranın rəmzi olan sütunlara, buxur qurbangahlarına nəzər salmayacaq.

9 O gün istehkamlı şəhərləri
İsrail övladlarından qaçan Hivlilərlə Emorluların tərk etdiyi
Şəhərlərə bənzəyəcək, viran qalacaq.
10 Sən, ey İsrail, sənə qurtuluş verən
Allahını unutdun,
Pənahgahın olan Qayanı xatırlamadın.
Buna görə də sən əcnəbi bütlər üçün bağ əkirsən,
Özgə ağacların budaqlarından peyvənd edirsən.
11 Onları əkdiyin gün böyüdürsən,
Ertəsi gün çiçəkləndirirsən,
Amma kədərli, sağalmayan ağrılı gündə məhsul verməyəcəklər.

12 Ah, çoxsaylı xalqların gurultusu
Dənizlərin gurultusuna bənzər!
Ümmətlərin nərəsi böyük suların çağlayışına oxşar!
13 Ümmətlərin səsi böyük suların gurultusuna bənzəyəcək,
Lakin Allah onları məzəmmət edəcək,
Onlar uzaqlara qaçacaq,
Küləyin qarşısında təpəliklərdəki saman çöpü kimi,
Qasırğanın önündə yuvarlanan küləş kimi qovulacaqlar.
14 Axşamçağı onlar dəhşət doğururlar,
Səhər açılmadan yox olurlar.
Bizi soyanların aqibəti budur,
Bizi qarət edənlərin sonu budur.

Allahın Kuşa cəza verməsi

18 1 Kuş çaylarının o tərəfində yerləşən,
Qanad vızıltıları eşidilən ölkənin vay halına!
2 Dəniz yolu ilə, qamış qayıqları ilə
Bu ölkə elçilər göndərir!
Ey sürətli qasidlər, yola düşün!
Çaylarla bölünmüş ölkəyə,
Ucaboylu, parlaq dərili millətin,
Hər yanda qorxu doğuran xalqın,
Güclü və işğalçı millətin yanına gedin!

3 Ey bütün yer üzündə yaşayanlar!

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ey dünya sakinləri!
Dağların zirvəsinə bayraq dikələndə baxın!
Şeypur çalınanda eşidin!
4 Çünki Rəbb mənə belə deyir:
«Günəş şüalarından yaranan qızmarlıq kimi,
Biçin vaxtının istisində şeh buludu kimi
Sakitcə məskənimdən baxacağam».
5 Çiçəklənmə qurtarıb məhsul yığımından əvvəl
Üzümlər qora bağlayanda
O, bağ qayçıları ilə pöhrələri kəsəcək,
Şaxələnmiş budaqları qırıb atacaq.
6 Hamısı dağın yırtıcı quşlarına,
Yerin vəhşi heyvanlarının qarşısına atılacaq.
Yayda yırtıcı quşlara,
Qışda bütün vəhşi heyvanlara yem olacaq.

7 O vaxt çaylarla bölünmüş ölkə
Ucaboylu, parlaq dərili xalq,
Hər yanda qorxu doğuran xalq
Güclü və işğalçı millət
Ordular Rəbbinə,
Ordular Rəbbinin adını qoyduğu yerə –
Sion dağına xərac gətirəcək.

Allahın Misirə cəza verməsi

19 1[g] Misir barədə xəbərdarlıq:
Budur, Rəbb sürətlə gedən buludun üstünə minib Misirə gəlir.
Misir bütləri Onun qarşısında titrəyir,
Misirlilərin ürəkləri qorxudan əriyir.
2 Rəbb deyir:
«Mən Misirliləri Misirlilərə qarşı qaldıracağam,
Qardaş qardaşla, qonşu qonşu ilə,
Şəhər şəhərlə, ölkə ölkə ilə vuruşacaq.
3 Misirlilərin ruhu qırılacaq, niyyətlərini boşa çıxaracağam.
Onlar bütlərdən, ölü ruhlarından, cindarlardan,
Ruhçağıranlardan məsləhət istəyəcək.
4 Misirliləri qəddar bir sahibə təslim edəcəyəm,
Qüvvətli padşah üzərlərində hökm sürəcək».
Sahibimiz, Ordular Rəbbi belə bəyan edir.

---

g **19:1-25** Yer. 46:2-26; Yez. 29:1–32:32

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 Nilin suları azalacaq,
Çay çəkilib quruyacaq.
6 Çaylar iylənəcək,
Misirin arxları boşalıb quruyacaq,
Qamışlar və qarğılar çürüyəcək.
7 Nil kənarında, çayın qırağındakı qarğılar,
Nil boyunca əkilmiş zəmilər quruyacaq, sovrulub yox olacaq.
8 Balıqçılar, Nilə tilov atanların hamısı ağlayaraq yas tutacaq,
Nilə tilov atanların hamısı ağlayacaq,
Suya tor salanlar kədərlənəcək.
9 İncə kətan üzərində işləyənlər,
Ağ bez toxuyanlar ümidlərini itirəcək.
10 Misirin sütunları qırılacaq,
Bütün muzdlu işçilər ruhdan düşəcək.

11 Soan şəhərinin başçıları necə də axmaqdır!
Fironun hikmətli vəzirləri ağılsız məsləhətlər verir.
Onlar firona necə: «Mən müdriklərin,
Qədim padşahların nəslindənəm!» deyə bilər?
12 Ey firon, sənin hikmətli vəzirlərin indi haradadır?
Qoy sənə bildirsinlər
Ordular Rəbbi Misirə qarşı nə hazırlayıb.
13 Soan başçıları axmaq oldu,
Nof rəisləri aldandı,
Misir qəbilələrinin başçıları Misiri yoldan azdırdı.
14 Rəbb onların ağlını çaşdırdı.
Necə ki sərxoş adam öz qusduğunun ətrafında səndələyirsə,
Misir də öz əməllərində belə dolaşır.
15 Misirdə heç kim heç bir iş görə bilməyəcək:
Nə baş, nə quyruq və nə xurma budağı, nə də qamış.

Misir Rəbbə tərəf dönəcək

16 O gün Misirlilər qadına bənzəyəcək, Ordular Rəbbinin onlara
qarşı qalxan əlinin önündə titrəyib dəhşətə gələcək. 17 Yəhuda
torpağı Misirliləri dəhşətə gətirəcək. Ordular Rəbbinin Misirə qarşı
hazırladığı niyyətə görə Yəhudanın adını eşidən hər kəs vəlvələyə
düşəcək.
18 O gün Misirdə Kənan dilində danışan və Ordular Rəbbinin adına and
içən beş şəhər olacaq. Onlardan biri Həlak şəhəri[h] adlandırılacaq.

---

[h] **19:18** *Həlak şəhəri* – ibrani dilində *Günəş şəhəri* mənasını verə bilər. Misirdəki Heliopolisə işarədir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

19 O gün Misir ölkəsində Rəbbə qurbangah qurulacaq, sərhədində isə
Ona sütun tikiləcək. 20 Bu, Misir torpağında Ordular Rəbbinin əlaməti
və şəhadəti olacaq. Onlar zülmkarlardan qurtulmaq üçün Rəbbə fəryad
edəcək. O, Misirlilərə xilaskar və müdafiəçi göndərib onları qurtaracaq.
21 Rəbb Özünü Misirlilərə tanıtdıracaq, onlar da o gün Rəbbi tanıyacaq.
Misirlilər Rəbbə qurbanlar, təqdimlər gətirəcək, nəzir-niyaz edib yerinə
yetirəcək. 22 Rəbb Misirliləri vuracaq və sonra şəfa verəcək. Onlar Rəbbə
tərəf dönəcək, yalvarışları qəbul olunacaq və Rəbb onlara şəfa verəcək.
23 O gün Misirdən Aşşura böyük yol olacaq.
Aşşurlu Misirə, Misirli Aşşura gedib-gələcək.
Misirlilərlə Aşşurlular birlikdə Rəbbə səcdə edəcək.
24 O gün İsrail Misir və Aşşurun yanında üçüncü ölkə olacaq. Dünya
bunların sayəsində xeyir-dua alacaq. 25 Ordular Rəbbi onlara xeyir-dua
verib deyəcək: «Xalqım Misir, yaratdığım Aşşur, irsim İsrail bərəkətli
olsun».

Misir və Kuş üçün əlamət

20 1 Aşşur padşahı Sarqonun əmri ilə ordusunun başçısı Aşdoda
gəlib onu ələ keçirtdiyi ildə 2 Rəbb Amots oğlu Yeşayaya belə
dedi: «Get, əynindəki çulunu və ayağındakı çarıqlarını çıxar». Yeşaya
elə də etdi, lüt və ayaqyalın gəzməyə başladı. 3 Rəbb dedi: «Misir və
Kuş üçün əlamət və ibrət olaraq qulum Yeşaya necə üç il ərzində çılpaq
və ayaqyalın dolaşdısa, 4 elə də Aşşur padşahı Misiri xəcalətli etmək
üçün Misirliləri əsir, Kuşluları sürgün edib gəncləri, qocaları çılpaq və
ayaqyalın, ayıb yerləri açıq aparacaq. 5 Kuşa güvənən, Misirlə fəxr edən
xalq qorxacaq və xəcalətə düşəcək. 6 O gün bu sahil boyunca yerləşən
ölkənin sakinləri deyəcək: “Aşşur padşahının əlindən qurtulmaq üçün
köməyinə güvəndiyimiz, bel bağladığımız xalqların başına gör nələr
gəldi! Bəs biz nə cür qurtulacağıq?”»

Babilin düşkünlüyü haqqında görüntü

21 1 Dəniz sahilindəki səhra barəsində xəbərdarlıq:
Cənubdan necə fırtınalar gəlirsə,
Səhradan, dəhşətli ölkədən də elə bir fəlakət gəlir.
2 Dəhşətli görüntü mənə nazil oldu:
Xain xainlik edir, viranəçi viran edir.
Ey Elam, qalx! Ey Midiya, Babili mühasirəyə al!
Babilin bais olduğu bütün fəryadlara son qoyacağam.

3 Gördüklərimdən belimə sancı düşdü,
Doğan qadın tək məni ağrı tutdu.
Eşitdiklərimdən sarsıldım

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Gördüklərimdən məni vahimə bürüdü.
4 Ürəyim əsir, dəhşət məni bürüyür.
Həsrətlə gözlədiyim sübh artıq məni qorxudur.
5 Gördüyüm görüntüdə süfrə hazırlayırlar,
Xalçalar sərirlər,
Yeyib-içirlər.
Qalxın, ey sərkərdələr,
Qalxanları yağlayın!

6 Xudavənd mənə belə dedi:
«Get, gözətçi təyin et,
Qoy o gördüklərini danışsın.
7 Qoşa atlı döyüş arabalarına,
Atlara, eşşəklərə, dəvələrə minmiş
Adamları gördükdə çox diqqət edin».

8 Gözətçi bağırdı: «Ey Xudavənd, gözətçi qülləsində daim duraram,
Hər gecə yerimdə növbəmdə olaram.
9 [i] Budur, döyüş arabalarında süvarilər cüt-cüt gəlir».
Sonra o çığırdı: «Yıxıldı, Babil yıxıldı!
Onun allahlarının bütləri isə yerə düşüb parça-parça oldu».
10 Ey xalqım, ey xırmanda buğda kimi döyülmüş xalqım!
İsrailin Allahı Ordular Rəbbindən eşitdiyimi sizə bildirmişəm.

Duma barəsində görüntü

11 Duma[j] barəsində xəbərdarlıq:
Bir nəfər Seirdən məni səsləyir:
«Ey gözətçi, gecənin qurtarmağına nə qədər qalıb?
Ey gözətçi, gecənin qurtarmağına nə qədər qalıb?»
12 Gözətçi cavab verdi: «Səhərin açılmağına az qalıb,
Lakin yenə gecə gələcək.
Soruşmaq istəsəniz, yenə gəlin soruşun».

Ərəbistan barəsində vəhy

13 Ərəbistan barəsində xəbərdarlıq:
Ey Dedan karvanları,
Ərəbistan meşələrində gecələyəcəksiniz!
14 Ey Tema sakinləri,
Susamışlara su gətirin!
Qaçıb qurtulanlara çörək verin!

---

[i] **21:9** Yer. 51:8; Vəhy 14:8; 18:2 [j] **21:11** *Duma* – Edomun başqa adı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

15 Çünki onlar qılıncdan,
Sıyrılmış qılıncdan,
Çəkilmiş ox-kamandan, ağır döyüşdən qaçıb.
16 Xudavənd mənə belə dedi: «Tam bir ilin ərzində Qedarın bütün
əzəməti qurtaracaq. 17 Oxatanlardan, Qedar nəslinin cəngavərlərindən az
qalacaq». İsrailin Allahı Rəbb belə dedi.

Yerusəlim barəsində görüntü

22 1 Görüntü vadisi barəsində xəbərdarlıq:
Ey şəhər xalqı, nə olub ki, hamınız damlara çıxmısınız?
2 Ey səs-küylü, əylənən, gurultulu şəhər,
Öldürülənləriniz nə qılıncdan keçirildi,
Nə də döyüşlərdə öldürüldü.
3 Başçılarınız birlikdə qaçdı,
Onlar kamanlarından ox atmamış yaxalandı.
Uzaqlara qaçdıqlarına baxmayaraq hamısı birgə yaxalandı.
4 Buna görə mən belə dedim:
«Məni tənha qoyun, qoy acı-acı ağlayım,
Əziz xalqım məğlub olduğuna görə
Mənə təsəlli verməyə cəhd göstərməyin».

5 Çünki Ordular Rəbbi Xudavəndin
Görüntü vadisində təlaş, basqın və çaşqınlıq günü var.
Divarların dağıdılması və fəryadın dağlara çatdığı gün gəlir.
6 Elamlılar oxdanlarını tutub adamlarla dolu döyüş arabaları ilə,
süvariləri ilə gəldilər.
Kir sakinləri qalxanlarını açdılar.
7 Ən gözəl vadilərin döyüş arabaları ilə doludur,
Süvarilər şəhər darvazalarının qarşısına düzüldülər.
8 Yəhudanın istehkamları deşik-deşik oldu,
O gün siz «Meşə» adlı evdə saxlanılan silaha nəzər saldınız.
9 Davudun şəhərinin divarlarında çoxlu dəlik-deşik əmələ gəldiyini
gördünüz,
Aşağı hovuza su yığdınız.
10 Yerusəlimdəki evləri saydınız,
Şəhər divarının təmiri üçün evləri sökdünüz.
11 Köhnə hovuzun suları üçün
İki divar arasında su anbarı düzəltdiniz.
Lakin bu işi Görənə baxmadınız,
Bunu çoxdan hazırlayan Allaha nəzər salmadınız.

12 O gün Ordular Rəbbi Xudavənd sizi ağlaşmağa,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yas tutmağa, saçınızı yolmağa, çula bürünməyə çağırdı.
13 [k] Fəqət bunun əvəzinə siz sevinc və şadlıq tapdınız,
«Qoy yeyib-içək, çünki sabah öləcəyik!» dediniz,
Cöngə, qoyun kəsdiniz, ət yediniz, şərab içdiniz.
14 Ordular Rəbbi bunu mənə açdı:
«Bu günah sizə ölənə qədər əsla bağışlanmaz!»
Ordular Rəbbi Xudavənd belə buyurur.

15 Ordular Rəbbi Xudavənd belə dedi:
Dur, saray rəisi Şevnanın yanına get və de:
16 «Sənin burada nə işin var?
Kim icazə verib ki,
Burada – yüksəkdə özün üçün məzar qazasan,
Qayanın içində özünə sərdabə düzəldəsən?
17 Ey güclü kişi, bax Rəbb səni var-qüvvə ilə atıb-tutacaq,
18 Top kimi yuvarlayacaq,
Gen-bol ölkəyə atacaq.
Orada öləcəksən və öyündüyün arabaların orada qalacaq,
Axı öz ağanın evini biabır edən sənsən!
19 Səni vəzifəndən atacağam,
Tutduğun yerindən qovacağam.

20 O gün qulum Xilqiya oğlu Elyaqimi çağırıb
21 Sənin geyimini ona geyindirəcəyəm,
Sənin qurşağını onun belinə bağlayacağam,
Səlahiyyətini onun ixtiyarına verəcəyəm.
Bu adam Yerusəlim sakinlərinə,
Yəhuda xalqına ata olacaq.
22 [l] Davud nəslinin açarını onun çiynindən asacağam,
Açdığını heç kim bağlaya bilməyəcək,
Bağladığını heç kim aça bilməyəcək.
23 Mən onu paya kimi bərk yerə vuracağam.
O, nəsli üçün fəxr olacaq.
24 Bütün nəslinin şöhrəti onun üzərində olacaq.
Nəslin və övladların şərəfi –
Taslardan tabaqlaradək
Bütün qab-qacaqların şöhrəti
Onun üzərində olacaq».
25 Ordular Rəbbi bəyan edir: «O gün bərk yerə vurulmuş paya qırılıb-düşəcək, onun üstünə asılan yük də yox olacaq». Çünki Rəbb belə söylədi.

---

[k] **22:13** 1Kor. 15:32 [l] **22:22** Vəhy 3:7-8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sur şəhəri barəsində görüntü

23 1 [m] Sur barəsində xəbərdarlıq:
Ey Tarşiş gəmiləri, fəryad edin,
Çünki Sur şəhəri evləri ilə, limanları ilə birlikdə dağıldı,
Kittim torpağından onlara xəbər gəldi.

2 Ey sahil sakinləri, dənizçilərin sayəsində varlanan Sidon tacirləri,
susun!
3 Şixorun taxılı, Nilin məhsulu
Dəniz yolundan gələn gəliriniz idi.
Bütün şəhər millətlərin alver yeri idi!

4 Utan, ey Sidon, dəniz sahilində yerləşən qala!
Çünki dəniz belə deyir:
«Mən heç doğuş ağrısı çəkmədim, doğmadım,
Nə oğlanlar yetişdirdim, nə də qızlar böyütdüm».
5 Sur haqqında xəbər Misirə çatanda
Misirlilərin ürəkləri üzüləcək.

6 Ey sahil sakinləri, Tarşişə doğru gedin, fəryad edin!
7 Uzaq ölkələri müstəmləkə etmiş,
Əylənib keflənən sakinləri olan
Qədim şəhər bu imiş?
8 Taclar geyindirən Sura qarşı
Bunları kim hazırladı?
Axı bu şəhərin tacirləri şahzadə idi,
Ticarətçiləri dünyanın ən hörmətli adamları idi.
9 Ordular Rəbbi bunu hazırladı ki,
Hər cür gözəlliyin qürurunu qırsın,
Yer üzünün hörmətli adamlarını utandırsın.

10 Ey Tarşiş qızı, öz torpaqlarından Nil kimi keç,
Artıq maneçilik yoxdur.
11 Rəbb dənizin üzərinə əlini uzatdı,
Padşahlıqları titrətdi,
Kənanın istehkamlarının dağılması haqqında əmr verdi.
12 Onda Rəbb dedi:
«Ey zorlanmış bakirə Sidon qızı,

---

[m] **23:1-18** Yez. 26:1–28:19; Yoel 3:4-8; Amos 1:9-10; Zək. 9:2-4; Mat. 11:20-22; Luka 10:13-14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sən bir daha sevinməyəcəksən!
Qalx, Kittimə yollan,
Amma orada da canına rahatlıq tapmayacaqsan».

13 Xaldey ölkəsinə bax!
O xalq artıq yoxdur.
Aşşurlular o ölkəni
Vəhşi heyvanların məskəninə döndərdi.
Onlar hücum etmək üçün qüllələri tikdi,
Sarayları dağıtdılar,
Bu diyarı viranəliyə çevirdi.
14 [n] Fəryad edin, ey Tarşiş gəmiləri,
Çünki istehkamınız dağılıb.
15 Bundan sonra Sur şəhəri yetmiş il ərzində bir padşahın ömrü qədər unudulacaq. Yetmiş il keçdikdən sonra Surun da başına fahişə qadın üçün bəstələdiyi nəğmədəki kimi belə gələcək:
16 «Ey unudulmuş fahişə,
Əlinə bir lira al, şəhəri dolan!
Gözəl havalar çal, çoxlu nəğmələr oxu,
Qoy səni yada salsınlar!»
17 [j] Yetmişinci ilin sonunda Rəbb Sur şəhərini yada salacaq. Bu şəhər yenə də ticarətə başlayacaq. Dünyanın bütün padşahlıqları ilə fahişəlik edəcək. 18 Amma Surun ticarətdən gələn gəliri Rəbbə həsr olunacaq. Ticarətdən qazanılmış pullar xəzinələrə qoyulmayacaq, gizlədilməyəcək. Bu gəlir Rəbbin hüzurunda gəzən adamların yeməyini və gözəl geyimini təmin edəcək.

Rəbbin dünyaya verəcəyi cəza

24 1 Budur, Rəbb yer üzünü boş qoyub xarabalığa çevirəcək,
Dünyanı alt-üst edəcək,
Sakinlərini dağıdacaq.
2 Nə xalqla kahin arasında,
Nə nökərlə ağası arasında,
Nə qarabaşla xanımı arasında,
Nə alıcı ilə satıcı arasında,
Nə borc verənlə borc alan arasında
Nə də sələmçi ilə borc alan arasında
Heç bir fərq qoyulmayacaq.
3 Yer üzü tamamilə boş qalıb xarabalığa çevriləcək.
Çünki Rəbb bu sözü söylədi.

---

[n] **23:14** Vəhy 18:17-19 [j] **23:17** Vəhy 17:2; 18:3

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 Dünya saralıb-solur,
Yer üzü quruyub-solur.
Dünyanın məğrur insanları məyus olur.
5 Dünyanı sakinləri murdar etdi,
Çünki Allahın qanunlarını tapdaladı,
Qaydalarına xor baxdı,
Əbədi əhdi pozdu.
6 Bu səbəbə görə
Lənət yer üzünü məhv edir.
Yer üzünün sakinləri
Günahlarının cəzasını çəkir,
Buna görə yanır,
Çox az adam sağ qalacaq.
7 Təzə şərab qurtarır, meynələr solur,
Nə vaxtsa fərəhlənən adamlar kədərlənir.
8 *p* Dəflərin şən səsi kəsilib,
Sevinc nidası eşidilmir,
Liraların avazı gəlmir.
9 Bir daha nəğmə oxuyub şərab içmirlər,
İçkinin dadı içənə acı gəlir.
10 Viran qalmış şəhər xaraba qalıb,
Bütün evlər qıfıllanıb,
Heç kim ora girə bilmir.
11 Şərab çatmamazlığına görə küçələrdə qışqırırlar,
Fərəhdən əsər-əlamət qalmadı.
Dünyanın sevinci əsir aparıldı.
12 Şəhər viranə qaldı,
Darvazaları darmadağın oldu.
13 Zeytun ağacından zeytunları tökmək üçün ağacı silkələyib döyəndə necə olursa,
Üzüm məhsulu yığılandan sonra qalan salxımlar necə olursa,
Dünyadakı xalqlar da elə olacaq.

14 Sağ qalanlar səslərini ucaldıb
Sevinc ilahiləri söyləyəcək,
Qərbdə yaşayanlar Rəbbin əzəmətindən nəql edəcək.
15 Beləliklə, şərqdə yaşayanlar Rəbbi ucaldacaq,
Uzaq diyarların sakinləri İsrailin Allahı Rəbbin adını yüksəldəcək.
16 Dünyanın ən uzaq guşələrindən tərənnüm ilahisi eşidirik:
«Saleh Olana izzət olsun!»

---

p **24:8** Yez. 26:13; Vəhy 18:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Amma mən dedim: «Ölürəm, ölürəm! Vay halıma!
Xainlər xainliklərini davam edir,
Bəli, xainlər xaincəsinə hərəkət edir!»

17 ɥ Ey dünya sakinləri,
Qarşınıza dəhşət, dərin çuxur və tələ çıxacaq!
18 Dəhşətdən qaçan dərin çuxura düşəcək,
Dərin çuxurdan çıxa bilən tələyə düşəcək.
Göylərin pəncərələri açılacaq,
Dünyanın təməlləri sarsılacaq.
19 Yer üzü çatlayacaq, çatlayacaq,
Dünya yarılacaq, yarılacaq,
Dünya lərzəyə gələcək, lərzəyə gələcək!
20 Dünya sərxoş kimi yırğalanacaq,
Külək əsəndə talvar kimi silkələnəcək,
Qanunsuzluğun ağırlığı altında yerə yatacaq,
Bir daha qalxa bilməyəcək.

21 O gün Rəbb yuxarıda – göydəki orduları,
Aşağıda – yer üzünün padşahlarını cəzalandıracaq.
22 Onlar yeraltı zindana dustaq kimi yığılacaq,
Həbsxanada bağlı saxlanacaq,
Uzun müddət keçəndən sonra cəzalanacaq.
23 Ay qaralacaq, günəş işıq saçmayacaq.
Çünki Ordular Rəbbi Sion dağında,
Yerusəlimdə hökm sürəcək.
Xalqın başçıları Onun əzəmətini görəcək.

Sevinc ilahisi

25 1 Ya Rəbb, Sən mənim Allahımsan,
Səni ucaldıram, adına həmdlər oxuyuram.
Çünki Sən qədimdən bəri möcüzələrini, niyyətlərini
Sədaqətlə həyata keçirdin.
2 Çünki Sən şəhəri bir daş yığınına,
İstehkamlı şəhəri xarabalığa döndərdin.
O şəhər yadellilərin qalası idi,
Ondan əsər-əlamət qalmadı,
O bir daha bərpa olunmaz.
3 Buna görə qüvvətli xalqlar Səni izzətləndirəcək.
Qəddar millətlərə mənsub şəhərlər Səndən qorxacaq.

ɥ **24:17** Yer. 48:43

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 Çünki Sən yoxsula sığınacaq,
Sıxıntı içində olan fəqirə pənahgah,
Fırtına vaxtı çardaq,
İstilik vaxtı kölgəlik oldun.
Qəddarların nəfəsi divara çarpan fırtına kimidir,
5 Quraqlıqda bürkü kimidir.
Lakin Sən, ya Rəbb,
Zülmkarların azğınlığını bulud bürkünün qarşısını alan kimi aldın,
Amansız yağıların nəğmə səslərini kəsdin.

Rəbbin hazırladığı ziyafət

6 Bu dağda Ordular Rəbbi bütün xalqlar üçün
Zəngin yeməklərdən, gözəl şərablardan ibarət ziyafət düzəldəcək,
Orada ən ləziz yeməklər, ən dadlı şərablar olacaq.
7 Bu dağda bütün xalqların üzərindəki duvağı,
Bütün millətlərin üstündə olan toxunma örtüyü götürəcək.
8 [r] [s] Ölümü əbədi olaraq yox edəcək,
Xudavənd Rəbb bütün adamların üzündən göz yaşlarını siləcək,
Bütün yer üzündən xalqının rüsvayçılığını götürəcək.
Çünki Rəbb belə söylədi.

9 O gün deyəcəklər:
«Budur bizim Allahımız!
Ona etibar etdik, O bizi qurtardı,
Rəbb Odur, biz Ona ümid etdik.
İndi isə O bizi qurtardığına görə
Sevinib şadlanaq!»

Allahın Moava verdiyi cəza

10 [t] Rəbbin əli bu dağın üstündə olacaq,
Amma Moav peyinliyə düşən saman kimi tapdaq altında qalacaq.
11 Üzgüçü üzərkən əl-qol atdığı kimi
Moav peyinlikdə əl-qol atacaq,
Amma Allah Moavın qururunu əllərinin məharəti ilə alçaldacaq.
12 O, Moavın istehkamlarını,
Yüksək divarlarını yerə endirəcək,
Dağıdıb yerlə yeksan edəcək.

---

[r] **25:8** 1Kor. 15:54 [s] **25:8** Vəhy 7:17; 21:4 [t] **25:10-12** Yeş. 15:1–16:14; Yer. 48:1-47; Yez. 25:8-11; Amos 2:1-3; Sef. 2:8-11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Həmd ilahisi

26 1 O gün Yəhuda diyarında belə ilahi oxunacaq:
«Qüvvətli şəhərimiz var,
Allahın qurtuluşu şəhər üçün divarlar, səngərlər kimidir.
2 Açın şəhərin darvazalarını,
Qoy sadiq qalan saleh millət içəri girsin.
3 Ağlı Sənə yönəlmiş adamlara
Sən kamil sülh verirsən,
Çünki onlar Sənə güvənir.

4 Rəbbə həmişə güvənin,
Çünki Rəbb Allah əbədi Qayadır.
5 O, yuxarıdan gedənləri alçaldar,
Onların yaşadığı şəhəri dağıdar,
Yerlə yeksan edər.
6 O şəhər məzlumların ayaqları,
Yoxsulların addımları altında tapdalanacaq.

7 Saleh adamın yolu düzdür.
Ey Düz Olan, saleh adamın yolunu Sən düz edirsən.
8 Həqiqətən, ya Rəbb, Sənin hökmlərinin yolunda biz Sənə ümid bağlayırıq,
Sənin adın, ismin ürəyimizin istəyidir.
9 Qəlbim gecələr Sənin üçün həsrət çəkər,
Bəli, ruhum daxilimdə Səni arayar.
Hökmlərin yer üzündə həyata keçdikcə
Dünyanın sakinləri doğruluğu öyrənir.
10 Pis adama rəhm etsələr də,
O, doğruluğu öyrənməz,
Doğruluq hökm sürən ölkədə də haqsızlıq edər,
Rəbbin əzəmətini görməz.
11 [u] Ya Rəbb, əlini qaldırdın,
Amma pis adamlar bunu görmür.
Öz xalqın üçün göstərdiyin qeyrəti görüb utansınlar.
Bəli, düşmənlərin üçün yağdırdığın od onları məhv edəcək.

12 Ya Rəbb, bizə sülh verən Sənsən,
Bütün işlərimizi Sən bizim üçün tənzimləyirsən.
13 Ey Allahımız Rəbb,

---

[u] **26:11** İbr. 10:26-27

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Səndən savayı başqa ağalar üzərimizdə hökm sürürdü,
Lakin biz yalnız Sənin adını tanıyırıq.
14 O ağalar öldü, artıq yaşamır,
Onlar kölgə kimidir, dirilməyəcək,
Çünki Sən onları cəzalandırıb məhv etdin,
Onlar haqqında hər bir xatirəni yox etdin.
15 Lakin Sən bu milləti çoxaltdın, ya Rəbb!
Bəli, milləti çoxaltdın,
Özünü izzətləndirdin.
Hər tərəfə ölkənin sərhədlərini genişləndirdin».

16 Ya Rəbb, onlar bəlaya düşəndə Səni axtardı.
Sənin cəzan üzərlərində olanda
Sənə dua edib yalvardı.
17 Hamilə qadın doğuş vaxtı gələndə
Ağrı çəkib qovrularaq necə qışqırırsa,
Biz də Sənin qarşında elə idik, ya Rəbb!
18 Biz də sanki hamilə idik, ağrı çəkirdik,
Lakin küləkdən başqa bir şey doğmadıq.
Nə dünyaya qurtuluş gətirə bildik,
Nə də dünya sakinlərini həyata qovuşdurduq.
19 Sənin ölənlərin həyata qovuşacaq, meyitimlə birgə diriləcəklər.
Ey torpaq altında yatanlar, oyanın,
Sevinc nəğməsini oxuyun,
Çünki şeh torpağı necə təravətləndirirsə,
Rəbb də torpaqdakı ölüləri belə dirçəldəcək.

20 Ey xalqım, keç içəri otaqlara,
Qapıları ört,
Rəbbin qeyzi keçənəcən
Qısa bir müddətə gizlən!
21 Çünki budur, Rəbb yer üzünün sakinlərini
Qəbahətləri üzündən cəzalandırmaq üçün
Öz məskənindən gəlir.
Torpaq udduğu qanı üzə çıxaracaq,
Öldürülənləri artıq gizlətməyəcək.

İsrailin qurtuluşu

27 1 O gün Rəbb Livyatana,[v] qaçan ilana,
Bəli, Livyatana, qıvrılan ilana

[v] **27:1** *Livyatan* – bu gün bizə məlum olmayan nəhəng su heyvanı, şər rəmzi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Amansız, nəhəng və qüvvətli qılıncı ilə cəza verəcək,
Dənizdəki əjdahanı öldürəcək.

2 O gün Rəbb deyəcək:
«Xoşladığım bağ üçün nəğmələr oxuyun!
3 Mən Rəbb, bağı qoruyuram,
Tez-tez sulayıram,
Gecə-gündüz keşiyində dururam ki,
Heç kəs ona zərər verməsin.
4 Mən qəzəblənmirəm,
Kaş qarşıma tikan və qanqal çıxaydı,
Onda onlara qarşı çıxıb döyüşərdim,
Hamısını odda yandırardım.
5 Yaxud qoy Mənə pənah gətirsinlər,
Mənimlə barışsınlar,
Bəli, qoy Mənimlə barışsınlar».

6 Yaqub nəsli gələcəkdə kök salacaq,
İsrail şaxələnəcək, çiçəklənəcək,
Yer üzünü bəhrələri ilə dolduracaq.

7 Rəbb İsraili vuran düşmənləri kimi onu vurdumu?
Yaxud O, başqalarını öldürdüyü kimi İsraili də öldürdümü?
8 Rəbb Öz xalqına hökm etdi,
Qovub sürgünə göndərdi.
Şərq küləyi əsən gün Rəbb onları şiddətli yeli ilə qovdu.

9 Yaqub nəslinin qəbahəti bununla bağışlanacaq,
Günahın aradan götürülməsinin tam bəhrəsi bu olacaq:
Bütpərəst qurbangahların daşları
Tabaşir kimi ovulacaq,
İlahə Aşeranın rəmzi olan sütunlar
Ya da buxur qurbangahları
Bir daha dikəlməyəcək.

10 İstehkamlı şəhər tənha, kimsəsiz yurd,
Səhra kimi boş qaldı.
Orada dana otlayıb yatacaq,
Budaqları yeyib-qurtaracaq.
11 Şaxələri quruyanda qoparılacaq,
Qadınlar gəlib onları yandıracaq.
Bu xalq ağılsız olduğuna görə

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yaradan onlara rəhm etməyəcək,
Xaliq onlara qarşı xeyirxah olmayacaq.

12 O gün Rəbb Fərat çayından
Misir vadisinə qədər
Öz bəhrələrini yığacaq.
Siz bir-bir toplanacaqsınız, ey İsrail övladları!
13 O gün böyük şeypur çalınacaq,
Aşşur torpağında itkin düşənlərlə
Misirə sürgün edilənlər gəlib
Yerusəlimdə Müqəddəs dağda
Rəbbə səcdə edəcək.

Şimal padşahlığına xəbərdarlıq

28 1 Məhsuldar vadinin başında yerləşən,
Şəraba uymuşların şəhərinin –
Efrayim sərxoşlarının qürurlu tacının,
İzzətli gözəlliyin və solan çiçəyin vay halına!

2 Budur, Rəbbin güclü, qüvvətli bir adamı var.
O, bərk yağan dolu,
Bəla gətirən fırtına kimi,
Hər şeyi yolunda məhv edən sel kimi gəlir,
Əlləri ilə şəhəri yerlə yeksan edəcək.
3 Efrayim sərxoşlarının şəhəri, qürur tacı
Ayaq altında tapdalanacaq.
4 Məhsuldar vadinin başında yerləşən şəhər,
İzzətli və gözəl tac,
Artıq solan çiçəyi xatırladan şəhər,
Vaxtından əvvəl yetişən əncir kimi olacaq.
Onu görən tez dərib yeyəcək.

5 O gün Ordular Rəbbi
Sağ qalan xalqı üçün
Gözəllik tacı, izzət çələngi olacaq.
6 Hökm kürsüsündə oturana ədalət ruhu,
Şəhər darvazalarını müdafiə edənlərə qüdrət verəcək.

Yeşaya sərxoş peyğəmbərlərə xəbərdarlıq edir

7 Kahinlər və peyğəmbərlər də şərabdan səndələyir,
İçkidən büdrəyir,
Şərab içib xumarlanıb,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İçkidən yollarını azıb.
Onlar yanlış görüntülər görür,
Tutarsız qərarlar qəbul edir.
8 Bütün süfrələri qusmaq və natəmizliklə doludur,
Bulanmamış yer yoxdur!

Yeşayaya edilən istehza

9 «Bu adam kimi öyrədir? Kimə öyüd verir?
Süddən kəsilmiş, ana döşündən ayrılmış körpə uşaqlaramı?
10 Bu nədir?
Əmr üstünə əmr, əmr üstünə əmr,
Sətir üstünə sətir, sətir üstünə sətir,
Bir az oradan, bir az buradan».

11 [w] Onda Rəbb bu xalqla
Yadellilərin ağzı ilə,
Başqa dildə danışacaq.
12 O sizin hamınıza dedi:
«Rahatlıq budur,
Yorğunlara dinclik verin, budur istirahət».
Amma onlar eşitmək istəmədilər.
13 Rəbbin sözü onlar üçün
«Əmr üstünə əmr, əmr üstünə əmr,
Sətir üstünə sətir, sətir üstünə sətir,
Bir az oradan, bir az buradan» olacaq ki,
Gedib arxası üstə yıxılsınlar, yaralansınlar,
Tələyə düşüb əsir aparılsınlar.

Sion üçün guşədaşı

14 Buna görə də, ey rişxəndçilər,
Yerusəlimdə olan bu xalqın rəhbərləri,
Rəbbin sözünə qulaq asın!
15 Madam ki siz dediniz:
«Ölümlə əhd bağladıq,
Ölülər diyarı ilə razılığa gəldik,
Ölkəyə böyük bəla gələndə
Bizə zərər verməyəcək,
Çünki yalanı özümüzə sığınacaq etdik,
Hiylənin arxasında gizləndik»,

---

[w] **28:11-12** 1Kor. 14:21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

16 [x] Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir:
Budur, Sionda təməl olaraq bir daş,
Sınaqdan keçirilmiş daş, qiymətli bir guşədaşı qoyuram.
Ona iman edən hər kəs narahat olmayacaq.
17 Ədaləti ölçü, salehliyi şaqul edəcəyəm.
Yalan sığınacağını dolu məhv edəcək,
Gizləndiyiniz yerləri sellər yuyub-aparacaq.
18 Ölümlə bağladığınız əhd ləğv olunacaq,
Ölülər diyarı ilə razılığınız qüvvədən düşəcək.
Ölkəyə böyük bəla gələndə sizi məhv edəcək.
19 Bu bəla hər gələndə sizə toxunacaq.
O hər səhər, gecə-gündüz keçəcək.
Bu xəbəri anlayanda dəhşətə gələcəksiniz.

20 Yataq uzanmaq üçün qısa,
Yorğan bürünmək üçün dar olacaq.
21 [y] [z] Çünki Rəbb Perasim dağında etdiyi kimi qalxacaq,
Giveon vadisindəki kimi qəzəblənəcək.
O Öz işini, qeyri-adi işini yerinə yetirəcək!
Öz əməlini, naməlum əməlini həyata keçirəcək.
22 Buna görə də rişxənd etməyin ki,
Buxovlarınız daha da ağırlaşmasın.
Çünki Ordular Rəbbi Xudavənddən eşitmişəm ki,
Bütün ölkə məhv olacaq.

Allahın hikməti

23 Qulaq asın, səsimi eşidin, diqqət edin,
Dediyimi dinləyin.
24 Əkinçi əkin əkmək üçün durmadan yeri şumlayarmı,
Torpaqda şırım açıb malalayarmı?
25 O, torpağı hamarlayandan sonra qara çörək otunu, zirəni səpməzmi?
Buğdanı sıra ilə, arpanı ayırdığı yerə, pərinci də onun yanına əkməzmi?
26 Allah ona öyüd verər, onu öyrədər.
27 Çünki qara çörək otunu vəl ilə döyməzlər,
Zirənin üstünə araba təkərləri ilə sürməzlər.
Qara çörək otu dəyənəklə, zirə isə çubuqla döyülər.
28 Buğdanı çörək bişirmək üçün xırmanda döyürlər,
Amma o fasiləsiz döyülməz.

---

[x] **28:16** Zəb. 118:22-23; Rom. 9:33; 1Pet. 2:6 [y] **28:21** 2Şam. 5:20; 1Saln. 14:11
[z] **28:21** Yeşua 10:10-12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Xırmanın üstündən araba və atlar keçsə də, buğdanı əzməz.
29 Bu hikmət Ordular Rəbbindən gəlir.
Onun məsləhəti ecazkardır, hikməti böyükdür.

Vay Yerusəlimin halına!

29 1 Ariel,[a] ey Ariel, Davudun ordugah qurduğu şəhər!
İli ilə qat, bayramların keçirilsin.
2 Amma Arielə əzab verəcəyəm,
O, fəryad, fəğan edəcək,
Mənim üçün qurbangah ocağı kimi olacaq.
3 Sənə qarşı ətrafında ordugah quracağam,
Dövrəsinə istehkamlar düzəcəyəm,
Sənə hücum etmək üçün qüllələr tikəcəyəm.
4 Alçaldılacaqsan, yerin altından danışacaqsan,
Toz-torpaq içindən səsin boğuq gələcək,
Səsin ölü səsi kimi yerdən,
Sözlərin pıçıltı kimi torpağın altından çıxacaq.

5 Amma çoxlu düşmənlərin narın toz kimi,
Qorxunc adamların orduları sovrulmuş saman çöpü kimi olacaq.
Qəflətən bir an içində,
6 Ordular Rəbbi göy gurultusu ilə, zəlzələ ilə,
Böyük səs-küylə, qasırğa və fırtına ilə,
Hər şeyi məhv edən od ilə sənin yanına gələcək.
7 Sonra Arielə qarşı döyüşən bütün millətlərdən izdihamlar,
Ona və qalalarına qarşı savaşanların hamısı,
Ona zülm edənlər bir röya kimi,
Gecə görünən yuxu kimi yox olacaq.
8 Yuxuda çörək yediyini görən ac adam
Oyananda yenə acdır.
Yuxuda su içdiyini görən susuz adam
Oyananda yenə susuzluqdan yanır.
Sion dağına qarşı döyüşən
Bütün millətlərdən izdihamlar da belə olacaq.

9 Heyrətlənin və təəccüblənin,
Gözünüzü kor edin, qoy görməsin.
Şərab içmədən sərxoş olun,
İçki içmədən səndələyin.

---

[a] **29:1** *Ariel* – ibrani dilində *qurbangah ocağı* yaxud *Allahın aslanı* mənasını daşıyır. Yerusəlim şəhərinə işarədir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 [b] Çünki Rəbb sizi dərin yuxuya saldı.
Ey peyğəmbərlər, gözlərinizi yumdu,
Ey görücülər, sizi kor elədi.
11 [c] Bütün bu görüntü sizin üçün möhürlənmiş kitabın sözlərinə
bənzəyir. Oxumağı bacarana bunu verib desələr: «Rica edirəm, bunu
oxu!» O isə cavab verir: «Oxuya bilmərəm, çünki möhürlüdür». 12 Kitabı
oxuya bilməyənə verib desələr: «Bunu oxu, rica edirəm», o isə cavab
verir: «Mən oxuya bilmirəm».

13 [d] Xudavənd deyir:
«Bu xalq Mənə yaxınlaşıb
Dilləri və dodaqları ilə Mənə hörmət edir,
Amma qəlbləri Məndən uzaqdır.
Onların Mənə səcdə etmələri
İnsanlardan öyrəndikləri əmrlərdən gəlir.
14 [e] Ona görə Mən bir də bu xalq üçün
Yeni möcüzə, ecazkar şeylər edəcəyəm,
Müdriklərinin müdrikliyi məhv olacaq,
Aqillərinin ağlı yox olacaq».

15 Öz niyyətlərini Rəbdən gizlətməyə çalışanların vay halına!
Qaranlıqda iş görən bu adamlar
«Bizi kim görür, kim tanıyır?» deyirlər.
16 [f] Bu nə cür ağılsız düşüncədir!
Heç dulusçunu gil ilə bir tutmaq olarmı?
Düzəldilən əşya onu düzəldən barədə
«O məni düzəltmədi» deyərmi?
Qab onu yaradan barədə
«O heç nə anlamır» deyərmi?

17 Livan tezliklə məhsuldar tarlaya,
Məhsuldar tarla isə meşəyə dönməyəcəkmi?
18 O gün karlar kitabdakı sözləri eşidəcək,
Korların gözləri zülmət qaranlıqda görəcək.
19 Fəqirlər Rəbdə sevinc tapacaq,
Yoxsullar İsrailin Müqəddəsində şadlanacaq.
20 Çünki zülmkarlar yox olacaq,
Rişxəndçilər itib-batacaq.
Pislik etməyə hazır olanlar məhv olacaq.

---

[b] **29:10** Rom. 11:8 [c] **29:11** Vəhy 5:1 [d] **29:13** Mat. 15:7-9; Mark 7:6-7 [e] **29:14** 1Kor. 1:19
[f] **29:16** Yeş. 45:9; Rom. 9:20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

21 Onlar başqasına böhtan atanlar,
Şəhər darvazasında hakimə tələ quranlardır,
Haqlının haqqını nahaq yerə təhrif edənlərdir.

22 Buna görə də İbrahimi qurtaran Rəbb Yaqub nəslinə belə deyir:
«Yaqub nəsli artıq utanmayacaq,
Üzləri qorxudan saralmayacaq.
23 Əlimlə yaratdığım övladlarını
Aralarında görəndə
Adımı müqəddəs tutacaqlar,
Yaqubun Müqəddəsini təqdis edəcəklər,
İsrailin Allahından qorxacaqlar.
24 Yolunu azanlar anlayacaq,
Gileylənənlər təlim öyrənəcək».

Misirlə bağlanan əhd puçdur

30 1 Rəbb bəyan edir: «Bu dikbaş övladların vay halına,
Mənim niyyətlərimi yox, öz niyyətlərini qururlar,
Ruhuma uyğun olmayan razılaşma edirlər,
Eləcə günahı günaha qatırlar.
2 Məndən məsləhət almadan
Misirə gedirlər,
Fironun himayəsini axtarırlar,
Misirin kölgəsi altında sığınacaq tapırlar.
3 Fəqət fironun himayəsi
Onlar üçün xəcalətə,
Misir kölgəsi altındakı
Sığınacaq rüsvayçılığa çevriləcək.
4 Başçıları Soanda olduqlarına,
Elçiləri Xanesə yetişdiklərinə baxmayaraq,
5 Özlərinə faydası olmayan xalqa görə hamı utanacaq.
O xalqın onlara nə köməyi, nə də faydası olacaq,
Ancaq xəcalət və rüsvayçılıq olacaq».

6 Negev heyvanları barəsində xəbərdarlıq:
Yəhudanın elçiləri erkək və dişi aslanların,
Gürzələrin, uçan ilanların yaşadığı
Narahat və təhlükəli torpaqdan keçirlər.
Mal-dövlətini eşşəklərin belinə,
Xəzinələrini dəvələrin hürgücünə yükləyib
Onlara kömək edə bilməyən xalq üçün aparırlar.
7 Misirin köməyi boş və faydasızdır,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Buna görə də Mən Misirə
«Tənbəl Rahav»[g] adını qoydum.

8 «İndi get, sənə danışdığımı
Onların qarşısında bir lövhəyə yaz, kitaba köçür ki,
Gələcəkdə, əbədiyyətdə şahid olsun.
9 Çünki bu, üsyankar xalq,
Yalançılar nəslidir,
Rəbbin qanununa qulaq asmaq istəməyən bir soydur.
10 Onlar baxıcılara "bir daha görüntü görməyin",
Görücülərə "bizim üçün düzgün şeylər haqqında peyğəmbərlik etməyin,
Bizə xoş sözlər söyləyin,
Arzuladığımızı peyğəmbərlik edin.
11 Yoldan çəkilin, bizə yol verin,
İsrailin Müqəddəsini bizimlə üzləşdirməyin" deyirlər».

12 Buna görə də İsrailin Müqəddəsi belə deyir:
«Bu sözü rədd etdiyinizə görə,
Zorakılığa və yalana güvənib bel bağladığınıza görə
13 Bu qəbahət sizin üçün hündür divarda əmələ gələn çata bənzəyir,
Qəflətən, bir an içində dağıla bilər.
14 Ölkəniz də bir gil qab kimi qırılacaq,
Elə xıncım-xıncım olacaq ki,
Ocaqdan od götürmək üçün
Yaxud hovuzdan su çəkmək üçün bir qırığı da qalmayacaq».

15 Xudavənd Rəbb, İsrailin Müqəddəsi belə deyir:
«Mənə tərəf dönüb rahatlıq tapanda xilas olarsınız,
Sakitləşib inanmaqla qüdrətli olarsınız,
Lakin siz bunu istəmirsiniz.
16 Siz dediniz: "Xeyr, atlara minib-qaçacağıq",
Buna görə siz qaçmalı olacaqsınız.
"Çevik atlara minəcəyik".
Buna görə təqibçiləriniz də çevik olacaq.
17 Min nəfər bir nəfərin hədəsinə görə qaçacaq,
Beş nəfərin hədəsinə görə hamınız qaçacaqsınız;
Sağ qalanlarınız dağın zirvəsindəki bayrağın şüvülü tək,
Təpədəki bayraq tək olacaq».

18 Amma Rəbb sizə lütf göstərmək üçün gözləyir,

---

g **30:7** *Rahav* – Misirin rəmzi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yenə də sizə rəhm etməyə hazırdır,
Çünki Rəbb adil Allahdır,
Onu intizarla gözləyənlər nə bəxtiyardır!

Rəbb xalqına bərəkət verəcək

19 Ey Yerusəlimdə yaşayanlar, ey Sion xalqı,
Siz artıq ağlamayacaqsınız,
Fəryad etdikdə Rəbb sizin üçün lütfkar olacaq,
Fəryadınızı eşidən kimi cavab verəcək.
20 Rəbb çörəyi əzabla, suyu çətinliklə sizə verəcək,
Lakin O bir daha Mürəbbinizi sizdən gizlətməyəcək,
Onu gözünüzlə görəcəksiniz.
21 Sağa ya sola azdığınız vaxt
Arxanızdan «Yol budur, gedin bu yolla»
Deyilən səsi eşidəcəksiniz.
22 Onda siz gümüşlə örtülən oyma bütlərinizi,
Qızılla örtülmüş tökmə bütlərinizi
Murdar hesab edəcəksiniz.
Murdar bir şeyi atdığınız kimi onları atıb deyəcəksiniz:
«Rədd ol!»

23 Rəbb yerə əkdiyiniz toxum üçün yağış verəcək,
Torpağın məhsulu bol və bərəkətli olacaq.
O gün mal-qaranız geniş otlaqlarda otlayacaq.
24 Torpağı şumlayan öküzlərlə eşşəklər
Kürəklə, yaba ilə sovrulmuş duzlu yem yeyəcək.
25 O böyük məğlubiyyət günündə
Qalalar yerə çökəndə
Hər hündür dağdan,
Hər uca təpədən sellər axacaq.
26 Rəbb Öz xalqının yaralarını sarıdığı gün,
Zərbəsi ilə açdığı yaralarına şəfa verən gün,
Ay işığı günəş işığı,
Günəşin işığı yeddi günün işığı kimi
Yeddi qat artıq parlayacaq.

Rəbb Aşşuru cəzalandıracaq

27 Budur, Rəbbin adı uzaqdan gəlir,
Qızğın qeyzlə qara bulud içində
Ağzı qəzəbli sözlərlə doludur,
Dili sanki hər şeyi məhv edən alovdur.
28 Onun nəfəsi insan boğazına çatmış daşan sel kimidir,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Millətləri ələkdən keçirəcək ki, məhv olsunlar,
Xalqların ağzına yüyən taxacaq ki, yolunu azsınlar.

29 Siz isə müqəddəs bayram gecəsi kimi
İlahilər oxuyacaqsınız.
Rəbbin dağına, İsrailin Qayasına tütək çalaraq çıxan tək
Ürəyiniz şadlanacaq.

30 Rəbb əzəmətli səsini eşitdirəcək,
Qızğın qəzəblə, hər şeyi yandıran alovla,
Fırtına ilə, güclü leysanla, dolu ilə
Qolunun qüdrətini göstərəcək.
31 Aşşur Rəbbin səsindən vahiməyə gələcək,
Rəbb dəyənəyi ilə onları vuracaq.
32 Rəbbin onlara endirdiyi dəyənəyinin hər zərbəsini
Dəf və liralar müşayiət edəcək.
Döyüşərkən əl-qol atıb onları vuracaq.
33 Tofet çoxdan hazırdır,
Aşşur padşahı üçün də
O yer dərinləşdirilib genişləndirilmişdir.
Od çuxurunda çoxlu odun, alov var.
Rəbbin nəfəsi kükürd axını kimi onu yandırar.

Misirə güvənməyin

31 1 Kömək üçün Misirə enənlərin,
Atlara güvənənlərin vay halına!
Onlar döyüş arabalarının çoxluğuna,
Süvarilərin gücünə bel bağlayır!
Amma İsrailin Müqəddəsinə baxmırlar,
Rəbbi axtarmırlar!
2 Lakin Rəbb tam hikmətə malikdir,
O bəla gətirər, Öz sözlərini geri götürməz,
Pislik edən adamlara,
Günahkarlara kömək edənlərə qarşı çıxar.
3 Misirlilər Allah deyil, insandır,
Atları da ətdəndir, ruhdan deyil.
Rəbb Öz əlini uzadanda
Yardım edən büdrəyəcək,
Yardım alan yıxılacaq,
Hamısı birlikdə məhv olacaq.

4 Çünki Rəbb mənə belə dedi:

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Şir ya gənc aslan öz şikarı üstünə nərə çəkəndə
Bir dəstə çoban ona qarşı haray salsa da,
Aslan onların səslərindən qorxmur,
Qışqırıqlarına məhəl qoymur.
Ordular Rəbbi də elə enəcək,
Sion dağını, onun təpələrini
Qorumaq üçün döyüşəcək.
5 Quş qanad açıb necə balalarını qoruyursa,
Ordular Rəbbi Yerusəlimi də belə qoruyacaq,
Müdafiə edəcək, qurtaracaq, saxlayacaq, xilas edəcək».
6 Ey İsrail övladları, üz döndərdiyiniz Rəbbə tərəf dönün! 7 Çünki o gün hamınız əlinizlə günahkarcasına düzəltdiyiniz qızıl və gümüş bütlərinizi tullayacaqsınız.

8 «Aşşurlular qılıncdan məhv olacaq,
İnsan qılıncından yox.
Onlar qılıncdan keçiriləcək,
Amma bu insan qılıncı olmayacaq.
Aşşurlular döyüş meydanından qaçacaq,
Cavanları isə yaxalanıb qul olacaq.
9 Aşşur padşahı dəhşət içində qaçacaq.
Sərkərdələri bayraqlarını atıb vəlvələyə düşəcək».
Bunu alovu Sionda,
Ocağı Yerusəlimdə olan Rəbb bəyan edir.

Saleh padşah

32 1 Budur, padşah salehliklə hökm sürəcək,
Başçılar ədalətlə rəhbərlik edəcək.
2 Onların hər biri
Küləyə qarşı bir pənahgah,
Fırtınaya qarşı sığınacaq,
Quraqlıqda bulaqlar,
Cansıxıcı torpaqda kölgə salan böyük qaya kimi olacaq.
3 Görənlərin gözləri bir daha yumulmayacaq,
Eşidənlərin qulaqları dinləyəcək.
4 Ağılsızların ağlı biliyə doğru yönələcək,
Pəltəklər açıq-aydın danışacaq.

5 Artıq axmaq adama alicənab deyilməyəcək,
Alçağı ağayana insan saymayacaqlar.
6 Çünki axmaq səfeh-səfeh danışır,
Ürəyinin niyyəti pislik etməkdir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Onun işi küfr edib,
Rəbbə qarşı təhqiranə danışmaq,
Acları ac, susuzları susuz qoymaqdır.
7 Alçaq adamın əmelləri pisdir.
O, hiylə işlədir ki,
Yalan sözlərlə haqlı olan yoxsula ziyan versin.
8 Amma alicənab adam
Alicənab şeylər barəsində fikirləşər.
Elədiyi xoş əməllər ona dayaqdır.

Hökm və qurtuluş

9 Ey qayğısız qadınlar,
Qalxın, səsimi eşidin!
Ey laqeyd qızlar, sözümü dinləyin!
10 Ey laqeyd qadınlar,
Siz bir ildən sonra sarsılacaqsınız,
Çünki bağda məhsul,
Meyvə yığımı olmayacaq.
11 Ey qayğısızlar, əsin!
Ey laqeydlər, lərzəyə gəlin,
Geyimlərinizi çıxarın,
Soyunun, belinizə çul qurşayın.
12 Gözəl tarlalar,
Məhsuldar meynələr üçün,
13 Xalqımın tikanlı kollar bitən torpağı üçün,
Zövq-səfalı şəhərlərdəki şən evləriniz üçün
Sinə döyün.
14 Çünki saray viranə,
İzdihamlı şəhər boş qalacaq,
Qala ilə gözətçi qülləsi
Əbədilik mağaralara çevriləcək,
Vəhşi eşşəklərin gəzdiyi,
Sürülərin otlaq yeri olacaq.

15 Bunlar yuxarıdan üzərimizə Ruh tökülənədək davam edəcək.
O vaxt səhra məhsuldar tarlaya,
Məhsuldar tarla isə meşəyə dönəcək.

16 Sonra ədalət səhrada məskunlaşacaq,
Salehlik məhsuldar tarlada yaşayacaq.
17 Salehliyin bəhrəsi əmin-amanlıq,
Nəticəsi isə əbədi sakitlik və təhlükəsizlik olacaq.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

18 Xalqım əmin-amanlıq içində evlərində,
Təhlükəsiz məskəndə, rahat yerlərdə yaşayacaq.
19 Dolu meşələrə düşsə də,
Şəhər yerlə yeksan olsa da,
20 Bütün sulu torpaqlarda toxum əkənlər,
Oraya malını, eşşəyini sərbəst buraxanlar,
Siz nə xoşbəxtsiniz!

Kömək üçün yalvarış

33 1 Vay halına, ey yıxıb-dağıdan,
Amma özü yıxılmayan insan!
Vay halına, ey xain adam,
Hərçənd sənə qarşı xəyanət etməmişlər!
Sən məhv edib qurtaran zaman
Özün də yıxılacaqsan,
Sən xain əməllərindən dönəndə
Xəyanətlə rastlaşacaqsan.

2 Ya Rəbb, bizə qarşı lütfkar ol,
Çünki Sənə ümid etmişik.
Hər səhər bizim qüvvətimiz ol,
Fəlakət günündə bizi qurtar.
3 Sənin qüdrətli səsindən xalqlar qaçır,
Sən ayağa qalxarkən
Millətlər pərən-pərən olur.
4 Çəyirtkələr tarlanı nə cür talan edirlərsə,
Ey millətlər, qənimətiniz də o cür talan olacaq.
Malınızın üstünə çəyirtkə yığını kimi cumacaqlar.

5 Rəbb ucadır, yüksəklərdə oturur,
Sionu ədalətlə və salehliklə doldurur.
6 O, yaşadığınız dövrün təməlidir,
Qurtuluşun, hikmətin, biliyin mənbəyidir,
Rəbb qorxusu sənin xəzinəndir.

7 Budur, millətlərin igidləri küçələrdə çığırırlar.
Sülh qasidləri hönkürüb ağlayırlar.
8 Yollar boşalıb, səyyahlar yoxdur.
Düşmən əhdi pozdu,
Şəhərləri dağıtdı, adamları alçaltdı.
9 Ölkə yas tutur, zəifləyir,
Livan məğlub olub, solub,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Şaron səhraya dönür,
Başan və Karmelin ağacları yarpaqlarını tökür.

Rəbbin xalqlara xəbərdarlığı

10 Rəbb deyir:
«İndi qalxacağam,
İndi yüksələcəyəm,
İndi ucalacağam.
11 Samana hamilə qalıb küləş doğacaqsınız,
Nəfəsiniz sizi məhv edən alova dönəcək.
12 Xalqlar yanıb kül olacaq,
Kəsilib odda yandırılan tikanlı kollara oxşayacaq.
13 Ey uzaqda yaşayanlar,
Nə elədiyimi eşidin,
Ey yaxında yaşayanlar,
Mənim gücümü bilin».

14 Siondakı günahkarlar dəhşətə,
Allahsızlar lərzəyə gəldi:
«Hər şeyi məhv edən alovun yanında hansımız yaşaya bilərik?
Əbədi yanan atəşin yanında hansımız dayana bilərik?»
15 Amma salehlik yolu ilə gedən,
Doğru sözlər danışan,
Zorakılıqla əldə edilən qazancı rədd edən,
Əlini rüşvətdən uzaq tutan,
Qatillərin qurduğu qəsdə fikir verməyən,
Pisliyə qarşı gözlərini yuman
16 Yüksəkliklərdə yaşayacaq,
Təpələrin başındakı qalalar onun dayağı olacaq.
O, çörəklə, su ilə təmin olunacaq.

Parlaq gələcək

17 Gözlərin padşahı bütün gözəlliyi ilə görəcək,
Ucsuz-bucaqsız ölkəni seyr edəcək.
18 «Haradadır xərac yığan?
Haradadır qeydiyyat aparan?
Haradadır qüllələrə nəzər salan?» deyərək
Dəhşətli günlər haqqında düşünəcəksən.
19 Anlaşılmaz, yad dildə danışan
Təkəbbürlü xalqı daha görməyəcəksən.

20 Bayramlar keçirdiyimiz şəhərə – Siona bax!

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Gözlərin Yerusəlimi,
Sarsılmaz çadırı, sülh məskənini görəcək.
Onun payaları heç vaxt sökülməyəcək,
Kəndirlərinin heç biri qırılmayacaq.
21 Lakin orada –
Geniş çayların, irmaqların olduğu yerdə
Əzəmətli Rəbb bizimlə olacaq.
Oradan avarlı qayıqlar, böyük gəmilər
Keçə bilməz.
22 Çünki Rəbdir hakim olan,
Rəbdir qanunumuzu qoyan,
Padşahımız Rəbdir, Odur bizi qurtaran.
23 Gəmilərinin ipləri boşaldı,
Dor ağacları yerində möhkəm dayanmadı,
Yelkənləri açılmadı.
O vaxt böyük talan malı paylanacaq,
Hətta topal adamlar da talan edəcək.
24 Heç bir Sion sakini
«Xəstəyəm» deməyəcək,
Orada yaşayan xalqın günahları bağışlanacaq.

Allahın millətlərə cəza verməsi

34 1 Ey millətlər, yaxın gəlin, eşidin,
Ey ümmətlər, dinləyin!
Ey dünya və sakinləri,
Yer üzü və onun bütün yetirmələri, qulaq asın!
2 Çünki Rəbb bütün millətlərə qarşı qəzəbləndi,
Onların ordularına qarşı qeyzə gəldi.
Onların hamısını məhv edəcək,
Ölümə məhkum edəcək.
3 Ölüləri kənara atılacaq,
Meyitlərindən üfunət qalxacaq,
Dağlar onların qanına bulanacaq.
4 [h] Bütün göy cisimləri çürüyəcək,
Göylər bir tumar kimi büküləcək.
Göy ulduzları meynə yarpağı kimi,
Əncir yarpağı kimi düşəcək, saralıb-solacaq.

5 [i] Rəbb deyir:

---

[h] **34:4** Vəhy 6:13 [i] **34:5-17** Yeş. 63:1-6; Yer. 49:7-22; Yez. 25:12-14; 35:1-15; Amos 1:11-12; Avd. 1-14; Mal. 1:2-5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Çünki qılıncım göylərdə doyub,
Bax Edomun üzərinə,
Məhv etməyə qərar verdiyim xalqın üzərinə enir».
6 Rəbbin qılıncı qanla, quzu və təkə qanı ilə doydu,
Qoç böyrəklərinin yağı ilə piy bağladı.
Çünki Rəbb Bosrada qurban,
Edomda isə böyük qırğın hazırlayıb.
7 Onlarla birlikdə çöl öküzləri,
Buzovlar, güclü buğalar yerə səriləcək.
Onların ölkəsi qanla dolacaq, torpaqları piylə münbit olacaq.

8 Çünki Rəbbin qisas günü var,
Siona edilən zülmlərin intiqam ili var.
9 Edomun axar suları qatrana,
Torpağı kükürdə dönəcək,
Ölkənin hər tərəfi yanan qatrana çevriləcək;
10 [j] Gecə-gündüz sönməyəcək, tüstüsü həmişə qalxacaq,
Nəsildən-nəslədək viran qalacaq,
Əsrlər boyu oradan heç kəs keçməyəcək.
11 Orada ancaq bayquşlarla kirpilər yurd salacaq,
Böyük bayquşlarla qarğalar orada yaşayacaq.
Rəbb oranı qarmaqarışıqlıq ipi, viranəlik şaqulu ilə ölçəcək.
12 Orada heç bir adlı-sanlı adam qalmayacaq ki,
Onu padşah elan etsinlər.
Bütün başçıların sonu gələcək.
13 Saraylarında tikanlar,
Qalalarında gicitkən və böyürtkən bitəcək.
Ora çaqqalların yurdu, dəvəquşuların yuvası olacaq.
14 Vəhşi heyvanlarla goreşənlər orada görüşəcək,
Təkələr bir-birini səsləyəcək,
Gecə heyvanları da orada məskunlaşıb rahat yer tapacaq.
15 Orada bayquş yuva quracaq, yumurtlayacaq,
Öz kölgəsi altında balalar çıxaracaq.
Çalağanlar da orada cüt-cüt yığışacaq.

16 Rəbbin kitabını araşdırın, oxuyun,
Bunlardan heç biri əskik olmayacaq,
Hər bir dişi heyvan öz cütünü tapacaq,
Çünki bu əmr Onun ağzından çıxdı,
Ruhu da onları toplayacaq.

---

[j] **34:10** Vəhy 14:11; 19:3

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

17 Rəbb Özü onlar üçün püşk atdı,
Əli ilə ölkəni ölçüb, onlara payladı.
Onlar bu ölkəyə əbədi malik olacaq,
Nəsildən-nəslə burada yaşayacaq.

Müqəddəs yol

35 1 Səhra və quru torpaq sevinəcək,
Çöl şadlanacaq, nərgiz kimi çiçəklənəcək.
2 Hər yan gül açacaq,
Şadlanacaq, sevincdən nəğmə oxuyacaq.
Livanın gözəlliyi, şan-şöhrəti,
Karmelin və Şaronun cah-calalı ona veriləcək.
Hamı Rəbbin izzətini, Allahımızın əzəmətini görəcək.

3 [k] Zəif əllərə qüvvət verin,
Əsən dizləri möhkəmləndirin.
4 Ürəklərində qorxanlara deyin:
«Möhkəm olun, qorxmayın!
Budur, Allahınız
İntiqam almaq, düşmənlərinizdən qisas almaq üçün gəlir.
O gəlib sizə qurtuluş verəcək!»

5 [l] O vaxt korların gözləri, karların qulaqları açılacaq,
6 Axsaqlar ceyran kimi hoppanacaq,
Lalların dili sevinclə nəğmə deyəcək,
Çünki səhrada bulaqlar fışqıracaq,
Quru torpaqda çaylar axacaq.
7 Qızmar qum hovuza, susuz torpaq su bulaqlarına çevriləcək.
Çaqqalların yaşadığı yerlərdə qamış və qarğı bitəcək.

8 Orada bir yol olacaq,
O yol «Müqəddəs yol» adlanacaq.
Murdar adam oradan keçməyəcək,
O yol qurtuluş tapanların yoludur.
Ora ilə gedənlərdən heç biri,
Hətta ağılsızlar da keçsələr,
Əsla yolunu azmayacaq.
9 Orada şirlər olmayacaq,
Yırtıcı heyvanlar o yola çıxmayacaq,
Onlara orada rast gəlməyəcəklər.

---

[k] **35:3** İbr. 12:12-13 [l] **35:5-6** Mat. 11:5; Luka 7:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ancaq qurtuluş tapanlar o yol ilə gəzəcək.
10 [m] Rəbbin satın alınmış adamları qayıdacaq,
Sevinclə nəğmə deyərək Siona gələcək.
Üzlərində əbədi sevinc olacaq,
Onlar fərəh və şadlıq tapacaq,
Kədər və qəm-qüssə yox olacaq!

Aşşurluların hədələməsi
(2Pad. 18:13-27; 2Saln. 32:1-19)

36 1 Xizqiyanın padşahlığının on dördüncü ilində Aşşur padşahı
Sanxeriv Yəhudanın bütün qalalı şəhərlərinə hücum edib onları
aldı. 2 Aşşur padşahı baş vəzirini böyük qoşunla Lakişdən Yerusəlimə,
padşah Xizqiyanın yanına göndərdi. Baş vəzir Mahudbasan tarlası
yoluna, yuxarı hovuzun su kəmərinin yanına qalxıb orada dayandı.
3 Saray rəisi Xilqiya oğlu Elyaqim, mirzə Şevna və salnaməçi Asəf oğlu
Yoah onun qabağına çıxdılar.

4 Baş vəzir onlara dedi: «İndi Xizqiyaya söyləyin ki, böyük padşah –
Aşşur padşahı belə deyir: “Nəyə güvənirsən? 5 Mən deyirəm ki, sən boş
şeyə güvənirsən. Müharibə üçün tədbir və güc lazımdır. İndi sən kimə
güvənirsən ki, mənə qarşı çıxırsan? 6 [n] Yəqin sən əzilmiş qamış çubuğuna
– Misirə güvənirsən. Bil ki, kim ona söykənsə, əlinə batıb deşər. Misir
padşahı firon ona güvənənlərin hamısı üçün belədir. 7 Bəlkə mənə ‹biz
Allahımız Rəbbə güvənirik› söyləyəsən. Məgər bu o Allah deyildi ki,
Xizqiya Onun səcdəgahlarını və qurbangahlarını aradan qaldırdı? O,
Yəhudalılara və Yerusəlimlilərə də ‹yalnız qurbangahın önündə səcdə
edin› demədimi? 8 İndi ağam Aşşur padşahı ilə mərcə gəl: əgər sən iki
min süvari tapa bilsən, mən sənə o qədər at verərəm. 9 Görək, sən ağamın
kiçik qulu olan bir başçını necə məğlub edəcəksən. Sən hələ döyüş
arabaları və süvarilər almaq üçün Misirə güvənirsən! 10 Məgər indi mən
bu torpağı viran etməyə Rəbbin istəyi ilə gəlmədimmi? Rəbb mənə ‹bu
ölkəyə hücum edib onu viran et› dedi”».

11 Elyaqim, Şevna və Yoah baş vəzirə dedi: «Xahiş edirik, bu qullarınla
Arami dilində danış, biz bu dili başa düşürük. Ancaq divar üzərindəki
xalqın eşitdiyi yerdə bizimlə Yəhudi dilində danışma». 12 Baş vəzir dedi:
«Məgər ağam məni göndərib ki, bu sözləri təkcə sənin ağana və sənə,
yoxsa divar üzərində oturan bu adamlara söyləyim? Axı onlar da sizinlə
birgə nəcislərini yeyib, sidiklərini içəcəklər».

13 Onda baş vəzir durub Yəhudi dilində uca səslə bağıraraq dedi:
«Böyük padşahın – Aşşur padşahının sözünü eşidin! 14 Padşah belə
deyir: “Xizqiya sizi aldatmasın, sizi qurtara bilməyəcək. 15 Qoy Xizqiya

---

[m] **35:10** Yeş. 51:11 [n] **36:6** Yez. 29:6,7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

sizə ‹Rəbb bizi hökmən qurtaracaq və bu şəhər Aşşur padşahına təslim
edilməyəcək› deyib Rəbbə arxayın etməsin”. 16 Ona qulaq asmayın! Çünki
Aşşur padşahı belə deyir: “Mənimlə sülh bağlayın və yanıma gəlin. Mən
gələnə qədər hər kəs öz üzüm meynəsinin və əncir ağacının bəhrəsindən
yeyib öz quyusunun suyundan içəcək. 17 Sonra mən gəlib sizi ölkənizə
bənzər bir ölkəyə – buğda, şərab, çörək, üzüm bağları olan bir torpağa
aparacağam. 18 ‹Rəbb bizi qurtaracaq› deyib qoy Xizqiya sizi azdırmasın.
Millətlərin allahlarından biri öz ölkəsini Aşşur padşahının əlindən
qurtardımı? 19 Hanı Xamatın və Arpadın allahları? Hanı Sefarvayimin
allahları? Samariyanı mənim əlimdən qurtardılarmı? 20 Bütün bu
allahlardan hansı öz ölkəsini mənim əlimdən qurtardı? Bəs Rəbb necə
Yerusəlimi mənim əlimdən qurtara bilər?”»

21 Camaat susdu və onun cavabında heç nə demədi. Çünki padşah «ona
cavab verməyin» deyə əmr etmişdi. 22 Saray rəisi Xilqiya oğlu Elyaqim,
mirzə Şevna və salnaməçi Asəf oğlu Yoah cırılmış paltarlarda Xizqiyanın
yanına gəlib baş vəzirin sözlərini ona çatdırdılar.

Padşah Xizqiya Yeşayadan məsləhət alır
(2Pad. 19:1-7)

37 1 Padşah Xizqiya bunu eşidəndə paltarını cırdı və çula bürünüb
Rəbbin məbədinə girdi. 2 O, saray rəisi Elyaqimi, mirzə Şevnanı
və kahinlərin ağsaqqallarını çula bürünmüş halda peyğəmbər Amots oğlu
Yeşayanın yanına göndərdi. 3 Onlar Yeşayaya dedilər: «Xizqiya belə deyir:
“Bu gün bəla, təhqir və rüsvayçılıq günüdür, çünki uşaqların doğulma
vaxtı çatıb, ancaq doğmağa güc yoxdur. 4 Bəlkə ağası Aşşur padşahının
var olan Allahı təhqir etməyə göndərdiyi baş vəzirin sözlərini Allahın
Rəbb eşidib buna görə məzəmmət edər. Ona görə də qalanlar üçün dua
et”».

5 Padşah Xizqiyanın adamları Yeşayanın yanına gələndə 6 Yeşaya
onlara dedi: «Ağanıza söyləyin ki, Rəbb belə deyir: “Aşşur padşahının
nökərlərinin Mənə qarşı küfr edərək söylədiyi və sənin eşitdiyin sözlərdən
qorxma. 7 Mən onun daxilinə elə bir ruh göndərəcəyəm ki, bir xəbər
eşidib öz ölkəsinə qayıdacaq və orada onu qılıncla öldürtdürəcəyəm”».

Aşşur padşahının məktubu
(2Pad. 19:8-19)

8 Baş vəzir geri qayıdıb Aşşur padşahının Livna üzərinə hücum etdiyini
gördü. Çünki Lakişdən geri çəkildiyini eşitmişdi. 9 Aşşur padşahına «Kuş
padşahı Tirhaqa sənin üstünə vuruşmağa gəlir» xəbəri çatdı. O bunu
eşidəndə Xizqiyanın yanına qasidlər göndərib dedi: 10 «Yəhuda padşahı
Xizqiyaya belə söyləyin: “Qoy güvəndiyin Allahın ‹Yerusəlim Aşşur
padşahına təslim edilməyəcək› deyə səni aldatmasın. 11 Axı sən eşitdin

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ki, Aşşur padşahları bütün ölkələrə nə ediblər, oraları necə viran ediblər.
Sən qurtula biləcəksənmi? 12 Atalarımın məhv etdikləri millətlərin
– Qozanın, Xaranın, Resefin və Telassarda olan Edenlilərin allahları
onları qurtardılarmı? 13 Hanı Xamat padşahı, Arpad padşahı, Sefarvayim
şəhərinin, Henanın və Avvanın padşahı?”»
14 Xizqiya məktubu qasidlərdən alıb oxudu. O, Rəbbin məbədinə qalxıb
məktubu Rəbbin önündə yerə sərdi. 15 Xizqiya Rəbbə dua edib dedi:
16[j] «Ey keruvlar üstündə əyləşən Ordular Rəbbi olan İsrailin Allahı!
Bütün dünya padşahlıqlarının Allahı yalnız Sənsən. Göyü və yeri Sən
yaratmısan. 17 Ya Rəbb, qulağın eşitsin, gözün görsün. Sanxerivin var
olan Allaha qarşı küfr edərək göndərdiyi bütün sözlərə qulaq as. 18 Ya
Rəbb, doğrudur, Aşşur padşahları bütün ölkələri və onların torpaqlarını
talan etdi, 19 allahlarını oda atıb məhv etdi. Çünki onlar Allah deyildi,
insanlar onları ağac və daşdan düzəltmişdi. 20 Ey Allahımız Rəbb, indi isə
yalvarıram, bizi onun əlindən qurtar və bütün dünya padşahlıqları bilsin
ki, Rəbb yalnız Sənsən!»

Yeşaya Aşşurluların məğlubiyyəti barədə peyğəmbərlik edir
(2Pad. 19:20-37)

21 Amots oğlu Yeşaya Xizqiyaya xəbər göndərib dedi: «İsrail Allahı Rəbb
belə deyir: “Aşşur padşahı Sanxeriv barədə Mənə dua etdin”. 22 Onun
haqqında Rəbbin söylədiyi söz budur:

“Bakirə Sion qızı
Sənə xor baxıb lağ edir,
Yerusəlim qızı
Sənin arxanca başını bulayır.
23 Kimi söyüb küfr etdin?
Kimə qarşı səsini qaldırdın?
Kimə lovğalıqla baxdın?
İsrailin Müqəddəsinə!
24 Nökərlərinin vasitəsilə Rəbbi təhqir edib dedin:
‹Çoxlu döyüş arabalarımla
Dağların zirvəsinə,
Livanın ən uca yerlərinə çıxdım.
Uca sidr ağaclarını,
Gözəl şam ağaclarını kəsdim,
Uzaq təpələrinə,
Yaşıl meşələrinə çıxdım.
25 Quyu qazdım və sularını içdim,
Misirin bütün çaylarını ayağımla qurutdum›.

---

j **37:16** Çıx. 25:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

26 Məgər eşitməmisən ki,
Mən çoxdan bu işi hazırladım,
Qədimdən bəri müəyyən etdiyimi
İndi yerinə yetirirəm ki,
Sən qalalı şəhərləri dağıdıb
Viranəliyə çevirəsən.
27 Bu şəhərlərin sakinləri zəiflədi,
Çaşqınlığa və xəcalətə düşdü.
Yetişməmişdən əvvəl yandırılan
Çöl otu, göyərti və damda bitən ot kimi oldu.
28 Sənin oturuşunu,
Girişini-çıxışını,
Mənə qarşı hiddətini bilirəm.
29 Mənə qarşı hiddətləndiyinə görə,
Lovğalığın qulağıma çatdığına görə
Halqamı burnuna və yüyənimi ağzına taxacağam,
Səni gəldiyin yolla geri qaytaracağam.

30 Ancaq sənin üçün əlamət budur, ey Xizqiya!
Bu il və gələn il özü yetişən barını,
Üçüncü il isə taxıl zəmilərini,
Üzüm bağları salıb onların bəhrəsini yeyin.
31 Yəhuda nəslindən qurtulub sağ qalanlar
Yenə aşağıya doğru kök atacaq,
Yuxarıya doğru bəhrə verəcək.
32 Çünki qalanlar Yerusəlimdən,
Xilas olanlar Sion dağından çıxacaq.
Ordular Rəbbinin qeyrəti bunu edəcək”.

33 Buna görə Aşşur padşahı barədə Rəbb belə deyir:
“O bu şəhərə girməyəcək,
Oraya ox atmayacaq,
Qarşısına qalxanla çıxmayacaq,
Qala önündə torpaq qalağı qurmayacaq.
34 Ancaq gəldiyi yolla geri qayıdacaq,
Bu şəhərə girməyəcək”
Rəbb bəyan edir.
35 “Mən bu şəhəri Özüm üçün,
Qulum Davudun xatirinə qoruyub xilas edəcəyəm”».
36 O gecə Rəbbin mələyi çıxıb Aşşur ordugahında yüz səksən beş min nəfəri qırdı. Səhər erkən qalxıb gördülər ki, onların hamısı öldürülüb. 37 Aşşur padşahı Sanxeriv geri çəkilib getdi və Ninevada qaldı. 38 O öz

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

allahı Nisrokun məbədində səcdə edərkən oğulları Adrammelek ilə
Şareser onu qılıncla öldürdü və Urartu ölkəsinə qaçdı. Sanxerivin yerinə
oğlu Esar-Xaddon padşah oldu.

Xizqiyanın xəstələnməsi
(2Pad. 20:1-11; 2Saln. 32:24-26)

38 1 O günlərdə Xizqiya ölümcül xəstələndi. Peyğəmbər Amots oğlu
Yeşaya onun yanına gəlib dedi: «Rəbb belə deyir: “Evin üçün
vəsiyyət et, çünki xəstəlikdən sağalmayıb öləcəksən”».
2 Xizqiya üzünü divara çevirdi və Rəbbə dua edib dedi: 3 «Yalvarıram,
ya Rəbb, yadına sal ki, necə Sənin önündə salehliklə və sidq ürəklə
davranmışam, necə Sənin gözündə yaxşı olan işlər etmişəm». Xizqiya acı-
acı ağladı.
4 Sonra Rəbbin sözü Yeşayaya nazil oldu: 5 «Qayıt, Xizqiyaya söylə
ki, baban Davudun Allahı Rəbb belə deyir: “Sənin duanı eşitdim, göz
yaşlarını gördüm. Bax sənin ömrünü on beş il artırıram. 6 Səni və bu
şəhəri Aşşur padşahının əlindən qurtaracağam. Bu şəhəri qoruyacağam.
7 Söylədiyi sözə əməl edəcəyinə Rəbbin verdiyi əlamət budur: 8 batan
günəşin Axazın tikdiyi günəş saatının üstünə düşən kölgəsi on dərəcə
geri çəkiləcək”». Beləliklə, günəş enmə dərəcəsindən on dərəcə geri
çəkildi.
9 Yəhuda padşahı Xizqiya xəstələnib şəfa tapdığından sonra bunu yazdı:
10 «Mən öz-özümə dedim:
Ömrüm yarıya çatan zaman
Ölülər diyarının qapısından keçməliyəm,
Həyatımın qalan illərindən məhrum olmuşam.
11 Dedim, Rəbbi dirilər arasında,
Bəli, Rəbbi bir daha görməyəcəyəm.
Bu dünyada yaşayanlar kimi
Artıq insan üzü görməyəcəyəm.
12 Evim çoban çadırı kimi dağıldı,
Əlimdən alındı.
Həyatım dəzgahda toxunan saplar kimi dövr edirdi,
Ya Rəbb, bu dəzgahdan məni kəsdin.
Bir günün içində əcəlimi çatdırdın.
13 Səhərə qədər ağrılardan çığırdım,
Rəbb aslan tək bütün sümüklərimi qırır.
Bir günün içində əcəlimi çatdırdın.
14 Qaranquş kimi, durna kimi çığırdım,
Mən göyərçin tək inləyirəm.
Göyə baxmaqdan gözlərim yoruldu.
Ya Xudavənd, imdadıma çat, zülmə düşmüşəm!

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

15 Nə deyim? Mənimlə danışan, bunu edən Rəbdir.
Çəkdiyim əzablardan sonra qalan illərimi
Sakit yaşayacağam.
16 Ya Xudavənd, adamları yaşadan Sənsən,
Məni də Sən yaşadırsan.
Məni yenə canlandıracaqsan,
Yaşat məni!
17 Çəkdiyim əzab-əziyyətim mənim xeyrimə oldu.
Sən sevginlə canımı qəbirdən qurtardın,
Bütün günahlarımı aradan götürdün.
18 Axı ölülər diyarı Sənə şükür etməz,
Ölüm həmdlər söyləməz,
Qəbirə düşənlər Sənin sədaqətinə ümid etməz.
19 Bu gün Sənə etdiyim kimi
Dirilər, yalnız dirilər Sənə şükür edər.
Atalar Sənin sədaqətini övladlarına tanıtdırır.

20 Rəbb mənə qurtuluş verdi,
Ömrümüz boyu Rəbbin məbədində
Səni simli alətlərlə, ilahilərlə mədh edərik».
21 Əvvəl Yeşaya demişdi: «Əncir kündəsi götürün, çibanın üstünə qoyun ki, padşah sağalsın». 22 Xizqiya dedi: «Rəbbin məbədinə qalxmağım üçün əlamət nədir?»

Xizqiyanın ağılsızlığı
(2Pad. 20:12-19)

39 1 O zaman Babil padşahı Baladan oğlu Merodak-Baladan Xizqiyaya məktublar və hədiyyələr göndərdi, çünki Xizqiyanın xəstələndiyini və sağaldığını eşitmişdi. 2 Bunlar Xizqiyanı sevindirdi. O, xəzinəsində olan şeyləri – qızıl-gümüşü, ətriyyatı, qiymətli yağları, silah anbarındakı bütün əşyaları elçilərə göstərdi. Xizqiyanın sarayında və bütün torpağında onlara göstərmədiyi bir şey qalmadı.
3 Onda Yeşaya peyğəmbər padşah Xizqiyanın yanına gəlib, ona dedi: «Bu adamlar nə dedi? Onlar sənin yanına haradan gəldi?» Xizqiya dedi: «Uzaq bir ölkədən – Babildən gəldilər». 4 Yeşaya dedi: «Sənin sarayında nə gördülər?» Xizqiya dedi: «Sarayımda olan bütün şeyləri gördülər. Xəzinəmdə onlara göstərmədiyim bir şey qalmadı».
5 Onda Yeşaya Xizqiyaya dedi: «Ordular Rəbbinin sözünü dinlə: 6 "Bir gün gələcək ki, sənin sarayında olan hər şey və atalarının bu günə qədər yığdıqları şeylər Babilə aparılacaq, heç nə qalmayacaq" deyir Rəbb. 7[p] "Sənin nəslindən olan və səndən

---

p **39:7** 2Pad. 24:10-16; 2Saln. 36:10; Dan. 1:1-7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

törəyən bəzi oğullarını götürüb aparacaqlar və onlar Babil padşahının sarayında
hərəmağası olacaqlar”». 8 Xizqiya Yeşayaya dedi: «Söylədiyin Rəbbin sözü yaxşı
sözdür». Sonra dedi: «Heç olmasa mənim dövrümdə sülh və əmin-amanlıq olacaq».

Təsəlliverici sözlər

40 1 Allahınız deyir:
«Təsəlli verin xalqıma, təsəlli verin!
2 Yerusəlim sakinlərinə təskinlik verən sözlər söyləyin!
Əsirlik dövrünün qurtarmasını,
Təqsirlərinin əvəzinin verilməsini,
Bütün günahlarına görə Rəbbin əlindən
İkiqat cəza aldıqlarını onlara bəyan edin».

3 [q] [r] Nida edənin səsi gəlir:
«Səhrada Rəbbin yolunu hazırlayın,
Çöldə Allahımızın keçəcəyi yerləri hamar edin.
4 Hər dərə yüksəldiləcək,
Hər dağ və təpə aşağı endiriləcək,
Yoldakı əyriliklər düzələcək,
Kələ-kötür yerlər hamar ediləcək.
5 Rəbbin əzəməti aşkar olunacaq,
Bütün bəşər bunu birlikdə görəcək».
Bu sözlər Rəbbin ağzından çıxıb.

6 [s] Səs deyir: «Bəyan et!»
«Nəyi bəyan edim?» deyə soruşdum.
«Bütün bəşər ota bənzər,
Onun bütün gözəlliyi çöl çiçəyi kimidir.
7 Rəbb nəfəsini üzərinə üfürəndə
Ot quruyar, çiçək solar,
Həqiqətən, bu xalq ota oxşar.
8 Ot quruyar, çiçək solar,
Amma Allahımızın sözü əbədi qalar».

İsrail Allahı qüdrətlidir

9 Ey Siona müjdə gətirən, yüksək dağa çıx!
Ey Yerusəlimə xoş xəbər gətirən,
Ucalt səsini, car çək,
Qaldır səsini, qorxma.

---

[q] **40:3** Mat. 3:3; Mark 1:3; Yəh. 1:23 [r] **40:3-5** Luka 3:4-6 [s] **40:6-8** Yaq. 1:9-11; 1Pet. 1:24-25

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yəhuda şəhərlərinə de:
«Budur Allahınız!»
10 [t] Budur, Xudavənd Rəbb Öz qüvvəsi ilə gəlir,
O, qüdrətlə hökm edəcək,
Mükafatı Onunladır,
Ənamı önündədir.
11 [u] O Öz sürüsünü çoban kimi otaracaq,
Quzuları qucağına alacaq, sinəsində gəzdirəcək,
Sağmal heyvanların qayğısını çəkib otaracaq.

12 Kim dənizləri ovcu ilə,
Göyləri qarışı ilə ölçüb?
Yerin torpağını ölçü ilə,
Dağları qapanla,
Təpələri tərəzi ilə kim çəkib?
13 [v] Rəbbin Ruhuna kim yol göstərdi?
Ona kim məsləhətçi olub öyrətdi?
14 Ağıl öyrənmək üçün O kimdən məsləhət alıb?
Ədalət yolunu kimdir ona göstərən?
Kimdir Rəbbə bilik verən?
Kimdir Ona dərrakə yolunu anladan?

15 Rəbb üçün millətlər vedrədə bir damla su kimidir,
Tərəzidə toz zərrəsi kimi sayılar,
Budur, adaları da toz kimi göyə sovurar.
16 Qurbanları yandırmaq üçün
Livan meşəsi kifayət deyil,
Yandırma qurbanlar üçün oradakı heyvanlar bəs deyil.
17 Rəbbin önündə bütün millətlər heçdir,
Bu Onun önündə heçdən də az, boş sayılar.

18 [w] Bəs onda Allahı kimə bənzədərsiniz?
Onu nəyə oxşadarsınız?
19 Bütəmi? Onu usta tökür,
Zərgər qızılla örtür,
Gümüş zəncirlərlə bəzəyir.
20 Belə təqdimi gətirə bilməyən yoxsul adam
Çürüməyən bir ağac seçər,
Məharətli usta tapar ki,

---

[t] **40:10** Yeş. 62:11; Vəhy 22:12 [u] **40:11** Yəh. 10:11 [v] **40:13** Rom. 11:34; 1Kor. 2:16
[w] **40:18-19** Həv. 17:29

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yerindən tərpənməyən büt düzəltsin.

21 Məgər siz bilmirsiniz?
Məgər eşitməmisiniz?
Başlanğıcdan bəri bunu sizə bildirmədilərmi?
Dünyanın təməli qoyulduqdan bəri bunu dərk etmədinizmi?
22 Rəbb göy qübbəsinin üstündə oturur,
Yer üzündə yaşayanlar çəyirtkə kimidir.
Göyləri tül pərdə kimi açır,
Onları yaşamaq üçün çadır kimi qurur.
23 Rəbb padşahları heç edər,
Dünya hökmdarlarını heçə endirər.
24 Onlar yenicə basdırılan, yenicə əkilən,
Gövdələri yenicə kök salan ağaclara bənzəyər.
Üzərlərindən Rəbbin küləyi əsəndə quruyarlar,
Qasırğa onları saman çöpü kimi sovurar.

25 «Bəs Məni onda kimə bənzədərsiniz ki,
Mən ona oxşayım?»
Deyir Müqəddəs Olan.
26 [x] Başınızı göylərə qaldırıb baxın:
Bunları kim yaratdı?
Rəbb göy cisimlərini sıraya düzüb çıxarar,
Onların hamısını adları ilə çağırar.
Bol qüvvəsinə, böyük qüdrətinə görə
Onlardan heç biri əskik olmaz.

27 Ey Yaqub nəsli, ey İsrail!
Nə üçün «Rəbb başıma gələnləri bilmir,
Allahım mənim haqqıma diqqətsizlik edir?»
Deyib gileylənirsən?
28 Məgər sən bilmirsən?
Məgər eşitməmisən?
Rəbb əbədi Allahdır,
Odur bütün dünyanı yaradan.
Nə yorulur, nə taqətdən düşür,
Onun ağlı dərkedilməzdir.
29 O, yorğunlara güc verər,
Taqətsizlərin qüvvətini artırar.
30 Hətta cavanlar yorular, taqətdən düşər,

---

[x] **40:26** Zəb. 147:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İgidlər əldən düşüb titrəyər.
31 Rəbbə ümid bağlayanlarsa
Yeni qüvvət alar,
Qanad açıb qartal kimi yüksəklərə uçar,
Qaçanda taqətdən düşməzlər,
Yol gedib yorulmazlar.

Allahın İsrailə verdiyi təminat

41 1 Rəbb deyir:
«Susun qarşımda, ey uzaq diyarlar!
Qoy ümmətlər yeni güc alsın,
Qoy yaxınlaşıb danışsınlar,
Məhkəmə üçün birgə toplaşaq.
2 Ədalətli adamı şərqdən kim ayağa qaldırdı?
Kim ona xidmət etməyi əmr etdi?
Millətləri onun ixtiyarına kim verdi?
Padşahları kim məğlub etdi?
O öz qılıncı ilə
Onları torpağın tozuna çevirir,
Yayı ilə göyə sovrulan samana döndərir.
3 O onları təqib edir,
Ayaqlarını basmadığı yoldan sağ-salamat keçir.
4 Bunları kim etdi, tamamladı?
Əzəldən bəri nəsilləri çağıran kimdir?
Mən Rəbbəm, birinciyəm və sonuncularla da Mən Oyam».

5 Uzaq diyarlar bunu görüb qorxdu,
Dünyanın ucqar yerləri lərzəyə gəldi.
Onlar yaxınlaşıb gəldilər,
6 Hər kəs qonşusuna kömək edir,
Qardaşına «Cəsur ol!» deyir.
7 Usta zərgəri ürəkləndirir,
Hamarlayan zindana çəkiclə vuranı ruhlandırır,
«Lehim yaxşı oldu» deyir.
Büt yerindən laxlamasın deyə bütün mıxları bərkidirlər.

8 [y] Lakin sən ey qulum İsrail,
Seçdiyim Yaqub nəsli,
Dostum İbrahimin övladları!
9 Səni dünyanın ucqar yerlərindən topladım,

---

[y] **41:8** 2Saln. 20:7; Yaq. 2:23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ən uzaq yerlərdən səslədim:
«Sən qulumsan, səni seçdim, rədd etmədim» dedim.
10 Qorxma, çünki Mən səninləyəm,
Dəhşətə gəlmə, çünki Allahın Mənəm.
Səni qüvvətləndirəcəyəm,
Sənə kömək edəcəyəm.
Sadiq sağ əlimlə sənə dayaq olacağam.

11 Sənə qarşı hirslənənlər hamısı xəcalət çəkib biabır olacaq,
Sənə qarşı çıxanlar heçə çıxıb tələf olacaq.
12 Səninlə düşmənçilik edənləri axtaracaqsan,
Amma tapa bilməyəcəksən,
Səninlə vuruşanlar heç olacaq,
13 Çünki sənin sağ əlindən tutub
«Qorxma, sənə kömək edəcəyəm» deyən Allahın Rəbb Mənəm.

14 «Ey torpaq qurdu olan Yaqub nəsli,
Ey İsrail əhli, qorxma!
Sənə kömək edəcəyəm» Rəbb bəyan edir.
Səni Satınalan İsrailin Müqəddəsidir.
15 Budur, səni təzə, dişləri iti vəl edəcəyəm.
Sən dağları döyüb əzəcəksən,
Təpələri saman çöpü kimi sovuracaqsan.
16 Sən onları sovurduqda külək aparacaq,
Qasırğa onları dağıdacaq,
Sənsə Rəbdə sevinəcəksən,
İsrailin Müqəddəsi ilə öyünəcəksən.

17 Məzlumlar və fəqirlər
Su axtarıb tapmayanda
Dilləri susuzluqdan quruyur.
Mən Rəbb onlara cavab verəcəyəm.
Mən İsrailin Allahı onları tərk etməyəcəyəm.
18 Çılpaq təpələrdən çaylar,
Vadilərdə su mənbələri açacağam.
Səhranı gölməçəyə, quraq torpağı bulaqlara çevirəcəyəm.
19 Səhrada sidr, əbrişim, mərsin və zeytun əkəcəyəm.
Quru torpaqda şam, çinar və sərv ağacını bir sırada salacağam.
20 Beləcə insanlar görüb bilsin,
Birgə fikirləşib başa düşsün:
Bunu edən Rəbbin əlidir,
Bunu yaradan İsrailin Müqəddəsidir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbb bütlərə səcdə etməyin əleyhinədir

21 Rəbb deyir: «İşinizi təqdim edin,
Sübutlarınızı göstərin»,
Bunu Yaqubun Padşahı söyləyir.
22 Bütlərinizi gətirin və qoy onlar sonra nə olacağını bizə bildirsin,
Olub-keçənləri bizə nəql etsin,
Biz dərindən düşünüb sonunu öyrənək.
Yaxud onlar gələcəyi bizə agah etsin.
23 Ey bütlər, bundan sonra baş verən hadisələrdən bizə danışın,
Qoy sizin allah olduğunuzu bilək!
Yaxşılıq ya pislik edin ki, hamımız qorxub vahiməyə düşək.
24 Amma siz heç nəsiniz, əməllərniz də heçdir.
Sizə səcdə etməyi seçən iyrəncdir!

25 Şimaldan bir nəfəri hərəkətə gətirdim, o gəlir.
O, gündoğandan adımı çağıracaq.
Dulusçu gili tapdalayan kimi
O, hökmdarları palçıq kimi tapdalayacaq.
26 Kim bunu başlanğıcdan bəyan etdi ki, biz bilək,
Əvvəlcədən kim bildirdi ki,
Biz «O haqlıdır» deyə bilək?
Amma bunu bəyan edən yox idi,
Bildirən yox idi,
Sözlərinizi eşidən də yox idi.
27 İlk olaraq Siona «budur, budur onlar» deyirəm.
Yerusəlimə müjdəçini göndərəcəyəm.
28 Baxdım, aralarında öyüd-nəsihət verə bilən heç kim yox idi ki,
Onlardan soruşum, bir cavab alım.
29 Budur, hamısı puçdur,
Etdikləri işlər də heç bir şeydir,
İnsanların tökmə bütləri yalnız küləkdir, fanidir.

Rəbbin qulu

42 1 [z] [a] Budur, Mənim saxladığım, seçdiyim qulum!
Könlüm ondan razıdır!
Mən Öz Ruhumu onun üzərinə qoymuşam.
O, millətlərə ədalət gətirəcək.
2 Çığırmayacaq, səsini qaldırmayacaq,
Küçələrdə heç kim onun səsini eşitməyəcək.

---

[z] **42:1** Mat. 3:17; 17:5; Mark 1:11; Luka 3:22; 9:35 [a] **42:1-4** Mat. 12:17-21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 Əzilmiş qamışı qırmayacaq,
Tüstülənən piltəni söndürməyəcək.
O, ədaləti sədaqətlə yayacaq.
4 O, yer üzündə ədaləti quranadək
Ümidini, cəsarətini itirməyəcək,
Uzaq diyarlar onun qanununa etibar edəcək.

5 [b] Göyləri yaradıb onları sərən,
Yeri və onun üzərindəkiləri düzəldən,
Dünyadakı adamlara nəfəs verən,
Yer üzündə gəzən insanlara ruh verən
Rəbb Allah belə deyir:
6 [c] «Mən Rəbb salehliyimlə səni çağırdım,
Səni əlindən tutacağam,
Səni qoruyacağam,
Səni xalqım üçün əhd edəcəyəm,
Millətlərə nur edəcəyəm ki,
7 Korların gözlərini açasan,
Zindandan dustaqları,
Zülmətdə, həbsxanada oturanları azad edəsən.
8 Mən Rəbbəm, adım budur.
Öz izzətimi heç kimə vermərəm,
Həmdlərimi bütlərə bəxş etmərəm.
9 Budur, əvvəlki işlər həyata keçdi,
İndi Mən təzə işləri bəyan edirəm,
Onlar yetişməmişdən əvvəl
Sizi xəbərdar edirəm».

Şükür ilahisi

10 Ey dəniz səyyahları, dənizdəki canlılar,
Uzaq diyarlar və orada yaşayanlar,
Rəbbə yeni ilahi oxuyun!
Dünyanın ən ucqar yerlərindən
Ona həmdlər gətirin!
11 Qoy səhra və oradakı şəhərlər,
Qedar xalqı yaşayan kəndlər səsini ucaltsın,
Sela sakinləri tərənnüm nəğməsi söyləsin,
Dağların zirvəsindən qışqırsın.
12 Hamı Rəbbi izzətləndirsin,
Uzaq diyarlar da Ona həmd etsin.

---

[b] **42:5** Həv. 17:24-25 [c] **42:6** Yeş. 49:6; Luka 2:32; Həv. 13:47; 26:23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

13 Rəbb cəsur igid kimi çıxacaq,
Cəngavər kimi qeyrətə gələcək,
Çığırıb döyüş nərəsi çəkəcək,
Düşmənlərinə Öz qüdrətini göstərəcək.

Rəbb Öz xalqına kömək etməyi vəd verir

14 Rəbb deyir:
«Xeyli vaxtdır ki, dinmirəm,
Susuram, səbir edirəm,
İndi isə doğuş ağrısı çəkən qadın kimi
Qışqıracağam, təngnəfəs olub zarıyacağam.
15 Dağları, təpələri dağıdacağam,
Bütün yaşıllıqlarını qurudacağam,
Çayları adalara çevirəcəyəm, hovuzları qurudacağam.
16 Korları tanımadıqları yolla aparacağam,
Onlara bilmədikləri yollarda rəhbər olacağam.
Qaranlığı qarşılarında işığa,
Kələ-kötür yolları düzənliyə çevirəcəyəm.
Bu şeyləri onlar üçün edəcəyəm,
Onları tərk etməyəcəyəm.
17 Oyma bütlərə güvənənlər,
Tökmə bütlərə "Sizsiniz allahlarımız" deyənlər
Geri qaytarılıb utandırılacaq.

Kor və kar İsrail

18 Ey karlar, eşidin!
Ey korlar, baxın, görün!
19 Qulum qədər kor olan varmı?
Göndərdiyim qasid qədər kar olan varmı?
Özünü Mənə həsr edən, Rəbbin qulu qədər kor olan varmı?
20 Siz çox şey gördünüz, amma nəzərə almadınız,
Qulaqlarınız açıq idi, amma eşitmədiniz!»
21 Rəbb Öz salehliyi naminə
Qanununu ucaldıb izzətləndirməkdən xoşlandı.
22 Lakin bu qarət olunmuş, soyulmuş xalqdır.
Hamısı qazamatlarda buxovlanıb zindanlarda saxlanılmışdır.
Onlar ovlanıb və qurtaranları yoxdur.
Onları qarət edirlər, «geri qaytarın» deyən yoxdur.

23 Sizdən kim buna qulaq asacaq,
Gələcəkdə kim diqqətlə dinləyəcək?
24 Yaqub nəslini, İsraili soyğunçular əlinə

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Kim qarət edilmək üçün təslim etdi?
Məgər qarşısında günah işlətdiyimiz Rəbb deyilmi?
Onlar Onun yolları ilə getmək istəmədi,
Qanununa qulaq asmadı.
25 Buna görə alovlu qəzəbini, döyüşün şiddətini üstlərinə yağdırdı.
Od onları dövrəyə aldı,
Amma onlar anlamadılar,
Onları yandırdı,
Amma ona ciddi fikir vermədilər.

İsrailin yeganə qurtarıcısı Rəbdir

43 1 İndi isə, ey Yaqub, ey İsrail, səni yaradan,
Sənə həyat verən Rəbb belə deyir:
«Qorxma, çünki Mən səni satın aldım,
Səni adınla çağırdım, sən Mənimsən.
2 Dərin sulardan keçsən belə,
Mən sənin lə olacağam,
Çaylardan keçəndə batmayacaqsan,
Odun içindən qaçsan belə, yanmayacaqsan,
Alov səni məhv etməyəcək.
3 Çünki Mən sənin Allahın Rəbbəm,
İsrailin Müqəddəsiyəm,
Sənin Xilaskarınam.
Misiri sənin üçün fidyə,[d]
Kuş və Seva ölkələrini
Sənin azadlığının əvəzinə verdim.
4 Sən nəzərimdə qiymətli, çox əziz olduğuna görə
Səni sevdiyim üçün,
Sənin əvəzinə adamları, həyatın üçün ümmətləri verəcəyəm.
5 Qorxma, Mən sənin ləyəm,
Nəslindən olanları şərqdən gətirəcəyəm,
Səni qərbdən toplayacağam.
6 Şimala “ver” deyəcəyəm,
Cənuba “saxlama” söyləyəcəyəm.
Oğullarımı uzaqlardan,
Qızlarımı dünyanın ucqar yerlərindən gətir.
7 Mənim adımla çağırılan hər insanı,
İzzətim üçün yaratdığım,
Bəli, həyat verdiyim,

---

[d] **43:3** *Fidyə* – girov tutulmuş yaxud əsir alınmış bir adamı azad etmək üçün verilən pul vəsaiti.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yaratdığım hər bir adamı gətir».

8 Gözləri olan kor,
Qulaqları olan kar xalqı gətir.
9 Bütün millətlər bir yerə yığılsın,
Ümmətlər toplansın.
Bunlardan kim bu sözü bəyan edər?
Olub-keçənləri bizə bildirər?
Qoy onların şahidləri irəli gəlib bəraət qazansın,
Dinləyib desin: «Bu düzdür».
10 Rəbb bəyan edir: «Sizsiniz Mənim şahidlərim, seçdiyim qullarım,
Belə ki Məni tanıyıb, Mənə arxalanasınız,
Həm də anlayasınız ki, Mən Oyam.
Məndən əvvəl Allah mövcud olmayıb,
Məndən sonra da olmayacaq.
11 Mənəm Rəbb, yalnız Mənəm,
Məndən başqa qurtarıcı yoxdur.
12 Mən dedim və Mən qurtardım,
Mən bəyan etdim,
Aranızda başqa allahlar yox idi.
Sizsiniz şahidlərim».
Rəbb bəyan edir, «Allah Mənəm.
13 Əzəldən bəri Mən Oyam,
Mənim əlimdən qurtaran yoxdur.
Mən bir şey edəndə buna kim mane ola bilər?»

Babildən qurtuluş

14 Sizi Satınalan, İsrailin Müqəddəsi,
Rəbb belə deyir:
«Sizin xatirinizə Babilə ordu göndərəcəyəm.
Onların hamısını qaçqın edəcəyəm,
Xaldeylilər də öyündükləri gəmilərlə qaçacaq.
15 Mən Rəbbəm, sizin Müqəddəsinizəm,
İsraili yaradanam, Padşahınızam».

16 Dənizdə və azğın sularda yol, riz açan,
17 Atlarla döyüş arabalarını,
İgid cəngavərləri ilə ordunu birgə yola çıxaran Rəbb belə deyir:
«Onlar yıxılıb, qalxa bilməyəcək,
Basdırılıb piltə kimi söndürüldü.

18 Əvvəlki şeyləri yada salmayın,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Köhnə hadisələr barəsində düşünməyin.
19 Budur, Mən təzə bir şey edirəm,
O artıq baş verir,
Məgər siz bunu başa düşmürsünüz?
Bəli, Mən çöllükdə yol salacağam,
Quru torpaqda çaylar yaradacağam.
20 [e] Mənim seçdiyim xalqıma su içirtmək üçün
Çöllükdə su verdiyimə görə,
Quru torpaqda çaylar yaratdığıma görə,
Vəhşi heyvanlar, çaqqallar və dəvəquşuları Məni ucaldacaq.
21 Bu xalqı Mən Özüm üçün yaratdım ki,
Mənə həmdlər söyləsin.

İsrailin günahı

22 Lakin sən, ey Yaqub nəsli,
Mənim adımı çağırmadın,
Ey İsrail, Məndən bezdin.
23 Yandırma qurbanı üçün Mənə quzular gətirmədin,
Qurbanlarınla Mənə ehtiram etmədin.
Sənə təqdimlərə görə əziyyət vermədim,
Kündür təqdimləri ilə bezdirmədim.
24 Mənim üçün pulla ətirli qamış almadın,
Qurbanların piyi ilə Məni doydurmadın.
Əksinə, sən günahlarını Mənə yüklədin,
Təqsirlərinlə Məni yordun.

25 Mənəm Öz xatirimə görə sənin üsyankarlığını silən,
Bəli, Mən günahlarını yada salmaram.
26 Yadıma sal, gəl mühakiməyə gedək,
Bəraət qazanmaq üçün məhkəmədə işindən danış.
27 İlk əcdadların günaha batdı,
Rəhbərlərin Mənə qarşı üsyankar oldu.
28 Buna görə də Mən
İbadətgahın rəhbərlərini murdarlığa vadar etdim.
Yaqub nəslini qırğına, İsraili isə rəzalətə məhkum etdim.

Rəbb yeganə Allahdır

44 1 İndi isə, ey qulum Yaqub nəsli,
Seçdiyim İsrail, qulaq as!
2 Səni yaradan, ana bətnində quruluş verən,

---

[e] **43:20-21** 1Pet. 2:9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İmdadına çatan Rəbb belə deyir:
“Qorxma, ey qulum Yaqub nəsli,
Ey seçdiyim Yeşurun![f]
3 Susamış torpağı sulayacağam,
Quru torpağa sellər axıdacağam,
Övladlarına Ruhumu ehsan edəcəyəm,
Nəslinə xeyir-duamı verəcəyəm.
4 Onlar otlar arasında,
Axar sular kənarında,
Söyüd ağacları kimi boy atacaq.
5 Biri ‹Mən Rəbbinəm› deyəcək,
O birisi Yaqubun adı ilə çağırılacaq.
Digəri də əlinə ‹Rəbbin quluyam› deyə yazacaq,
İsrail adını üzərinə götürəcək”».

6 [g] Rəbb, İsrailin Padşahı, Satınalanı,
Ordular Rəbbi belə deyir:
«Mən birinciyəm, Mən sonuncuyam,
Məndən başqa Allah yoxdur.
7 Mənə bənzəyən varmı? Xəbər versin.
Qədim xalqımı yaratdığımdan bəri olub-keçənləri,
Bundan sonra olduqlarını danışıb nəql etsin,
Bəli, gələcək hadisələri bildirin!
8 Qorxmayın, dəhşətə gəlməyin,
Mən sizə əzəldən bəri bunu söyləyib danışmadımmı?
Siz Mənim şahidlərimsiniz!
Məndən başqa Allah varmı?
Başqa Qaya yoxdur.
O birilərini tanımıram».

Bütlərə səcdə edənlər xəcalət çəkəcək

9 Bütləri düzəldən adamlar puçdur,
Zövq aldıqları əşyalardan heç bir xeyir yoxdur.
Bütlərə qulluq edənlər heç bir şey görmür,
Heç bir şey bilmir,
Onlar axırda xəcalət içində olacaq.
10 Kim istəyər fayda verməyən allah düzəltsin,
Tökmə büt yaratsın?
11 Budur, bunları düzəldənlərin hamısı xəcalət içində olacaq.

---

[f] **44:2** *Yeşurun* – İsrailin bir ləqəbi olub *düz olan* mənasını verir. [g] **44:6** Yeş. 48:12; Vəhy 1:17; 22:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ustalar isə özləri də insandır,
Qoy onların hamısı toplaşıb məhkəmədə dursun,
Dəhşətə düşüb birlikdə xəcalət çəksin.

12 Dəmirçi alətini götürüb,
Kömürün odunda işləyir,
Çəkiclə dəmirə ölçü verir,
Güclü əli ilə üstündə çalışır.
Onda ac qalır, taqətdən düşür,
Susuz qalıb üzülür.
13 Dülgər iplə ölçür,
Ağacı tabaşirlə nişanlayır,
Rəndələyir, istənilən şəklə salır,
Pərgarla dairə çəkir,
İnsan surəti verir,
İnsan gözəlliyinə bənzər düzəldərək
Evinə qoymaq üçün bir büt yaradır.
14 İnsan özü üçün sidr ağacları kəsir,
Şam ağacını, palıd ağacını seçir.
Meşədə özü üçün bir ağac götürür,
Küknar ağacı əkir və yağış onu böyüdür.
15 Sonra ağac oduna işlənir.
İnsan gətirdiyi odunla həm isinir,
Həm sobanı yandırır, çörək bişirir.
Həm də özünə bir allah düzəldir,
Düzəltdiyi bütün qarşısında səcdə edir,
Yerə sərilir.
16 Odunun bir hissəsini yandırır,
Alovunda ət qızardır,
Qarnını doyuraraq, isinib deyir:
«Ah, isindim, odun istisini hiss etdim!»
17 Ağacın qalığından özünə allah,
Bir oyma büt düzəldib
Qarşısında yerə sərilir, səcdə edir.
Bu bütə dua edib yalvarır:
«Məni xilas et, çünki sənsən mənim allahım!»

18 Onlar bilmir, dərk etmir,
Çünki gözləri də, zehinləri də elə bağlıdır ki,
Görməzlər, anlamazlar.
19 Buna fikir vermirlər, bilmirlər,
Dərk etmirlər ki, belə desinlər:

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Odunun bir hissəsini yandırdım,
Közündə də çörək bişirdim, ət qızartdım, yedim.
Qalığından bir murdar şey düzəldimmi?
Bir parça taxtanın qarşısında yerə sərilimmi?
20 Bu, kül yemək kimi boş işdir,
Aldanmış ürəkləri onları yoldan azdırır,
Canlarını qurtara bilmir və sağ əlimdəki əşya aldadıcı deyilmi?»

Rəbb Yaradan və Xilaskardır

21 «Ey Yaqub nəsli,
Dediyim sözləri xatırla,
Çünki sən qulumsan, ey İsrail,
Mən səni yaratdım, sən Mənim qulumsan,
Səni unutmaram, ey İsrail!
22 Üsyankarlığını bulud kimi dağıtdım,
Günahlarını duman kimi sildim,
Mənə tərəf dön,
Çünki Mən səni satın aldım».

23 Tərənnüm edin, ey göylər,
Çünki bunu edən Rəbdir.
Çığırın, ey torpağın dərinlikləri,
Ey dağlar, ey meşə, ey meşədəki bütün ağaclar,
Sevincdən haray çəkin,
Çünki Rəbb Yaqub nəslini satın aldı,
İsraildə izzətini aşkar etdi.

24 [h] [i] Səni Satınalan,
Ana bətnində quruluş verən Rəbb deyir:
«Bütün şeyləri yaradan, göyləri təkcə yayan,
Təkbaşına yer üzünü sərən,
25 Yalançı peyğəmbərlərin möcüzələrini boşa çıxaran,
Falçıları ifşa edən,
Müdrikləri geri qaytaran,
Onların biliyini heçə çevirən,
26 Qulunun sözlərini icra edən,
Elçilərinin sözlərini gerçək edən,
Yerusəlim üçün "burada sakinləri təzədən məskunlaşacaq",
Yəhuda şəhərlərinə "bunlar yenidən qurulacaq,
Xarabalıqları yenidən bərpa edəcəyəm" deyən Rəbb Mənəm.

---

[h] **44:24-28** 1Kor. 1:20 [i] **44:24-28** 2Saln. 36:23; Ezra 1:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

27 Dərin sulara “Quru! Mən çaylarını qurudacağam” söyləyən,
28 Kir haqqında “o, çobanımdır,
Xoşuma gələnlərin hamısını həyata keçirəcək”,
Yerusəlim haqqında “yenidən qurulacaq”,
Məbəd haqqında “təməlin qoyulacaq” deyən Rəbb Mənəm».

Rəbb Fars padşahı Kiri seçir

45 1 Rəbb məsh etdiyi adama –
Sağ əlindən tutduğu Kirə belə deyir.
Onun önündə millətləri baş əydirəcəyəm,
Padşahları qüdrətindən məhrum edəcəyəm,
Önündə qapıları açacağam,
Darvazalar onun qarşısında bir daha bağlanmayacaq.
Rəbb deyir:
2 «Mən qarşında gedib dağları düzəngaha çevirəcəyəm,
Tunc qapıları qırıb
Dəmir qıfılları sındıracağam.
3 Qaranlıqda gizlənmiş sərvətlərini,
Gizli yerlərdə saxlanılan xəzinələri
sənə verəcəyəm ki, biləsən:
Səni adınla çağıran Rəbb Mənəm,
İsrailin Allahıyam Mən.
4 Qulum Yaqub nəsli, seçdiyim İsrail naminə
Səni adınla çağırıb hörmət göstərdim,
Halbuki sən Məni tanımırdın.
5 Rəbb Mənəm, başqası yoxdur,
Məndən başqa Allah yoxdur.
Səni Mən gücləndirəcəyəm,
Halbuki Məni tanımırdın.
6 Beləliklə, gündoğandan günbatana qədər qoy bilsinlər ki,
Məndən savayı heç kim yoxdur,
Rəbb Mənəm, başqası yoxdur.
7 Nuru, qaranlığı, sülhü,
fəlakəti yaradan Mənəm,
Bütün bunları edən Rəbb Mənəm.

8 Ey göylər, yuxarıdan damlayın,
Qoy buludlar salehlik yağdırsın,
Torpaq açılsın, xilas bəhrəsini yetişdirsin,
Onunla birlikdə salehlik bitsin.
Bunları yaradan Rəbb Mənəm».

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Hər şeyi yaradan Allahdır

9 [j] Yaradanı ilə çəkişənin vay halına!
Çəkişən özü də saxsı qablar arasında yalnız saxsı parçasıdır.
Gil öz dulusçusuna «Nə düzəldirsən?»
Yaxud «yaratdığın şeyin dəstəkləri yoxdur» deyə bilərmi?
10 Atasına «Dünyaya məni nə üçün gətirdin?»
Anasına «Məni nə üçün doğdun?» deyənin vay halına!

11 İsrailin Müqəddəsi,
Onu yaradan Rəbb belə deyir:
«Övladlarımın gələcəyi haqqında
Mənə sual verə bilərsinizmi?
Gördüklərim işlər barəsində
Mənə əmr edə bilərsinizmi?
12 Dünyanı da, yer üzündə yaşayan adamı da Mən yaratdım.
Mənim əllərim göyləri yaydı,
Əmrimlə səma cisimləri quruldu.
13 Mən Kiri ədalətlə hərəkət etməyə vadar etdim.
Yollarını dürüst edəcəyəm.
O, şəhərimi tikəcək,
Sürgün olunmuş adamlarımı
Fidyəsiz, bəxşişsiz azad edəcək».
Bunu Ordular Rəbbi deyir.

14 Rəbb belə deyir:
«Misirlilərin var-dövləti, Kuşun ticarət gəliri,
Ucaboylu Sevalılar yanınıza gəlib qulunuz olacaq.
Onlar buxovlanacaq və ardınızca gedəcək,
Qarşınızda yerə sərilib yalvaracaq:
“Allah yalnız sizinlədir və başqa birisi yoxdur.
Bundan savayı Allah yoxdur”».
15 Həqiqətən, Sən Özünü gizlədən Allahsan,
Ey İsrailin Allahı, ey Qurtarıcı!
16 Büt düzəldənlərin hamısı utandırılacaq,
Rüsvay olacaq, xəcalət çəkib uzaqlaşacaq.
17 Amma İsrailə qurtuluşu Rəbb verəcək.
Bu qurtuluş əbədi sürəcək.
Əsrlər boyu İsrail utanmayacaq, rüsvay olmayacaq.

---

[j] **45:9** Yeş. 29:16; Rom. 9:20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

18 Göyləri yaradan Rəbb bircə olan Allahdır!
O, dünyanı yaratdı, ona quruluş verdi,
Rəbb dünyanı qarmaqarışıq yaratmadı,
Onu yaşamaq üçün qurdu.
O deyir: «Mən Rəbbəm, başqası yoxdur!
19 Mən gizlində, qaranlıq dünyasında danışmadım,
Yaqub nəslinə "Məni qarmaqarışıq yerdə axtarın" demədim.
Doğrusunu söyləyən, ədaləti bəyan edən Rəbb Mənəm.

Allah və Babilin bütləri

20 Yığışın, gəlin, bir yerə toplaşın, ey millətlərdən sağ qalan kəslər!
Taxta bütləri gəzdirənlər,
Xilas verməyən allahlara dua edənlər heç nə bilmir.
21 Danışın, işinizi təqdim edin,
Qoy hamı birlikdə məsləhətləşib söyləsin:
"Bunu qədimdə kim bəyan etdi,
Keçmişdə kim bildirdi?"
Bunu Mən Rəbb, demədimmi?
Məndən başqa Allah,
Ədalətli Allah və Qurtarıcı yoxdur.
Məndən başqası yoxdur.

22 Ey yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdə yaşayanlar,
Mənə tərəf dönün və xilas olun!
Çünki Mən Allaham və başqası yoxdur!
23 [k] Varlığıma and içdim,
Ağzımdan çıxan kəlmə doğrudur, boşa çıxmaz.
Hər diz önümdə çökəcək,
Hər dil Mənə and içəcək.

24 Mənim üçün belə deyəcəklər:
"Salehlik və qüvvət yalnız Rəbdədir.
Ona qarşı qəzəblənənlər hüzuruna gəlib utanacaqlar.
25 Bütün İsrail nəsli Rəbdə haqq qazanacaq və izzətlənəcək"».

46 1 «Bel allahı diz çökdü,
Nevo allahı əyildi,
Babilin bütləri heyvanlara, öküzlərə yükləndi,
Daşınan əşyalar heyvanlara ağır yük oldu.
2 Onlar birgə əyildilər, diz çökdülər,

---

[k] **45:23** Rom. 14:11; Fil. 2:10-11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yük oldular, bundan qurtula bilməyib əsirliyə aparıldılar.

3 Qulaq asın Mənə, ey Yaqub nəsli,
Ey bütün İsrail nəslinin sağ qalanları!
Anadan olandan sizi aparıram,
Bətndən çıxandan sizi daşıyıram.
4 Siz qocalanacan Mən Oyam,
Saçlarınıza dən düşənəcən
Mən sizi aparacağam,
Sizi Mən yaratdım, Mən daşıyacağam.
Bəli, Mən sizi aparacağam və xilas edəcəyəm.

5 Məni kimə bənzədəcəksiniz, kimə oxşadacaqsınız,
Kiminlə müqayisə edəcəksiniz ki, biz oxşar olaq?
6 Kimsə pul kisəsindən qızıl çıxarır,
Tərəzidə gümüş çəkir, Bu puldan zərgərə büt düzəltdirir,
Sonra önündə yerə sərilib səcdə edir!
7 Onu çiyinlərinə yükləyib daşıyırlar, yerinə qoyurlar.
Beləcə büt durur, yerindən tərpənmir.
Ona yalvarırlar, o cavab vermir,
Heç bir bəladan qurtarmır.

8 Ey üsyankar insanlar, bunu xatırlayın,
Mərd olun, yadınızdan çıxarmayın!
9 Qədimdən bəri olan hadisələri xatırlayın,
Çünki Allah Mənəm, başqası yoxdur,
Mənəm Allah, Mənə bənzəri yoxdur!
10 Axırı əvvəldən,
Baş verməmiş hadisələri əzəldən bildirən,
“Niyyətim baş tutacaq,
İstədiyim hər şeyi edəcəyəm” deyən Mənəm.
11 Şərqdən bir yırtıcı quşu,
Uzaq diyardan niyyətimi yerinə yetirən adamı çağıran Mənəm.
Mən bunları dedim,
Mütləq yerinə yetirəcəyəm,
Mən niyyət etmişəm, bunu icra edəcəyəm.

12 Ey salehlikdən uzaq olan dikbaş insanlar!
Məni dinləyin!
13 Salehliyiniz yaxındır, uzaq deyil,
Qurtuluşum ləngiməyəcək.
Siona xilası, İsrailə izzətimi bəxş edəcəyəm.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Babilin düşkünlüyü

47 1[l] Ey bakirə Babil qızı,
Düş aşağı, torpaqda otur.
Ey Xaldey qızı,
Artıq taxt yoxdur, yerdə otur.
Bundan sonra sənə
"Zərif, nazlı" deməyəcəklər.
2 Bir cüt dəyirman daşı götür, unu üyüt.
Örpəyini aç, balağını qaldır,
Baldırların açıb çaylardan keç.
3 Çılpaqlığın açılacaq, ayıb yerin görünəcək.
Mən intiqam alacağam,
Heç kimi əsirgəməyəcəyəm».
4 Bizi Satınalan İsrailin Müqəddəsidir,
Onun adı Ordular Rəbbidir.

5 Rəbb deyir: «Ey Xaldey qızı,
Qaranlığa çəkil, sakitcə otur!
Çünki bundan sonra səni daha
Padşahlıqların mələkəsi çağırmayacaqlar!
6 Öz xalqıma qəzəbləndim,
İrsimi kiçildib sənə verdim.
Lakin sən onların halına acımadın,
Hətta yaşlılara da ağır boyunduruq yüklədin.
7[m] "Həmişə əbədi mələkə olacağam" deyə düşünürdün.
Bunları ürəyinə gətirmirdin, sonu düşünmürdün.

8 İndi isə qulaq as, ey əmin-amanlıqda yaşayan zövq düşkünü!
Sən ürəyində deyirdin: "Mən mənəm,
Məndən başqası yoxdur.
Heç vaxt dul qalmayacağam,
Övlad itirmək dərdini bilməyəcəyəm".
9 Bu iki bəla bir gündə,
Qəflətən başına gələcək.
Böyük cadugərliyinə, həddsiz ovsunçuluq etdiyinə baxmayaraq,
Həm övladlarını itirəcək, həm də dul qalacaqsan.

10 Pisliyinə güvəndin,
Dedin: "Məni heç kim görmür".

---

[l] **47:1-15** Yeş. 13:1–14:23; Yer. 50:1–51:64 [m] **47:7-9** Sef. 2:15; Vəhy 18:7-8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sənin hikmətin və biliyin səni azdırdı.
Düşündün: “Mən mənəm,
Məndən başqası yoxdur”.
11 Lakin üzərinə bəla gələcək,
Sən onun qarşısını ala bilməyəcəksən,
Sən xərac versən də, bu fəlakət üstünə gələcək,
Bilmədiyin bəla qəflətən üzərinə düşəcək.
12 Gənc yaşlarından bəri
Məşğul olduğun ovsunçuluğuna və böyük cadugərliyinə davam et.
Bəlkə onlardan bir xeyir görərsən,
Bəlkə düşmənlərini onlarla vahiməyə sala bilərsən!
13 Aldığın çoxlu məsləhətlər səni üzdü.
Qoy ulduz falına baxanlar, münəccimlər,
Yeni ay çıxanda olacaq hadisələri bildirənlər
İndi gəlib səni
Başına gələn bəlalardan xilas etsinlər.
14 Bax, onlar küləş kimidir,
Od onları yandırıb-yaxar.
Özlərini alovun gücündən xilas edə bilməyəcəklər.
Bu alov isinmək üçün kömürlü od deyil,
Qabağında oturulacaq od deyil.
15 Sənin işlədiyin, cavanlığından bəri alver etdiyin adamların
Aqibəti belə olacaq.
Hər kəs öz yolu ilə gedəcək, səni xilas edən olmayacaq.

İsrailin inadkarlığı

48 1 Ey Yaqub nəsli,
İsrail adı ilə çağırılan,
Yəhudanın belindən gələn,
Rəbbin adı ilə and içən,
İsrail Allahının adını etiraf edən,
Fəqət buna həqiqətlə və salehliklə əməl etməyən nəsil,
Buna qulaq as!
2 Müqəddəs şəhərdən olduğunuza görə,
İsrail Allahına bel bağladığınıza görə fəxr edirsiniz.
Onun adı Ordular Rəbbidir.

3 Olub-keçənləri əvvəldən Mən bəyan etdim.
Bu sözlər ağzımdan çıxdı və onları Mən bildirdim.
Sonra qəflətən bunları həyata keçirdim və onlar yerinə yetdi.
4 Bilirdim inadkar olduğunuzu,
Dəmir boyunlusunuz, tunc alınlısınız.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 Bunları sizə qədimdən bəri bildirdim,
Baş verməmişdən əvvəl sizə xəbər verdim ki,
Siz “bunu bütüm etdi, oyma və tökmə bütlər
Bunları əmr etdilər” deməyəsiniz.

6 Bunu eşitdiniz, indi isə hamısına nəzər salın.
Bəs bunu qəbul etməyəcəksiniz?
İndi isə Mən sizə yeni şeyləri,
Bilmədiyiniz gizli şeyləri bildirəcəyəm.
7 Bunlar indi yaradılır, keçmişdə yox.
Siz bunu bu günə qədər bilmədiniz,
Ona görə “bunu bilirdik” deyə bilməzsiniz.
8 Siz bu barədə nə eşitmisiniz,
Nə də xəbəriniz olub,
Keçmişdən bəri qulaqlarınız bağlıdır.
Nə qədər xain olduğunuzu bilirəm,
Ana bətnindən belə, sizin üsyankar çağırılacağınızdan xəbərdaram.
9 Adım naminə qəzəbimi saxlayırdım,
Şöhrətim naminə qeyzimin qabağını alırdım ki, sizi məhv etməyim.
10 Budur, Mən sizi gümüş kimi olmasa da, təmizlədim,
Sizi iztirab ocağında çəkdim.
11 Öz xatirimə, Öz xatirimə bunu edirəm.
Axı niyə Mənim adım küfrlə çəkilsin?
Mən Öz izzətimi heç kimə vermərəm.

Rəbb İsraili satın alır

12 [n] Qulaq as Mənə, ey Yaqub nəsli, çağırdığım İsrail!
Mən Oyam, Mən birinciyəm, Mən sonuncuyam.
13 Mənim əlim yerin təməlini qoydu,
Sağ əlim göyləri sərdi.
Mən onları çağıranda onlar birlikdə düzülür.

14 Hamınız toplaşın, dinləyin!
Bütlərdən hansıdır bu şeyləri bəyan edən?
Rəbbin sevdiyi adam Babildə Onun məqsədini yerinə yetirəcək,
Onun əli Xaldeylilərə qarşı qalxacaq.
15 Mən, bəli Mən dedim,
Onu Mən çağırdım,
Onu gətirdim,
O öz yolunda uğurlu olacaq.

---

[n] **48:12** Yeş. 44:6; Vəhy 1:17; 22:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

16 Mənə yaxın gəlin, bunu dinləyin!
Başlanğıcdan bəri Mən açıq danışdım,
O vaxtdan indiyədək oradayam.
Xudavənd Rəbb indi Məni və Ruhunu göndərdi».

17 Səni Satınalan, Rəbb, İsrailin Müqəddəsi belə deyir:
«Allahın Rəbb Mənəm,
Mən sənin xeyrinə səni öyrədirəm,
Getdiyin lazım olan yolla səni aparıram.
18 Ah, kaş ki sən Mənim əmrlərimə diqqət yetirəydin!
Onda əmin-amanlığın heç vaxt qurumayan çay kimi axardı,
Salehliyin dəniz dalğaları kimi olardı.
19 Nəslin dəniz qumu kimi,
Övladların qum dənələri kimi olardı.
Adları qarşımda nə pozulardı, nə də silinərdi».

20 [j] Babildən çıxın, Xaldeylilərin torpağından qaçın,
Sevinc səsi ilə bəyan edin, bunu bildirin,
Dünyanın ən uzaq yerlərinə bu xəbəri çatdırın,
Deyin: «Rəbb qulu Yaqub nəslini satın aldı».
21 Səhradan keçərkən susuzluq çəkmədilər.
Rəbb onlar üçün qayadan su axıtdı,
Qayanı yardı və oradan su fışqırdı.

22 [p] «Pislərə isə sülh yoxdur» Rəbb deyir.

Rəbbin qulu çağırışını izah edir

49 1 [q] Ey uzaq diyarlar, Məni dinləyin!
Ey uzaqda yaşayan ümmətlər, yaxşı qulaq asın!
Rəbb məni anadan olandan bəri çağırmışdı,
Ana bətnindən adımı yadına saldı.
2 [r] Ağzımı iti qılınc kimi etdi,
O məni əlinin kölgəsində gizlətdi.
O məni iti ox edib
Öz oxdanında saxladı.
3 Mənə dedi: «Qulumsan, ey İsrail,
Mən sənlə izzətlənəcəyəm».
4 Amma mən dedim:
«Mən boş yerə çalışdım,
Gücümü hədər yerə tükətdim.

---

[j] **48:20** Vəhy 18:4 [p] **48:22** Yeş. 57:21 [q] **49:1** Yer. 1:5 [r] **49:2** İbr. 4:12; Vəhy 1:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbb mənə yenə haqq qazandırır,
Mükafatım Allahımdadır».

5 Rəbb məni qulu etmək üçün
Ana bətnində mənə quruluş verdi ki,
Yaqub nəslini Ona tərəf döndərim,
İsraili Onun önünə toplayım.
Onun gözündə hörmət qazandım,
Qüdrətim Allahım oldu.
Rəbb indi belə deyir.
6 [s] [t] O deyir:
«Yaqub qəbilələrinin bərpası,
İsrailin sağ qalanlarının geri qayıtması üçün
Qulum olmağın kifayət deyil.
Səni millətlərə nur edəcəyəm ki,
Xilasım dünyanın ən uzaq yerlərinə yayılsın».

Allah Öz qulunu ruhlandırır

7 Adamların nifrət etdiyi,
Millətin həqarətlə baxdığı,
Hökmdarların qulu olan şəxsə,
İsrailin Satınalanı, Müqəddəsi,
Rəbb belə deyir:
«İsrailin Müqəddəsi,
Sadiq Rəbb səni seçdiyinə görə
Padşahlar səni görüb ayağa qalxacaq,
Əmirlər qarşında yerə səriləcək».

8 [u] Rəbb belə deyir:
«Münasib vaxtda sənə cavab verdim,
Xilas günü sənə kömək etdim.
Səni hifz edəcəyəm.
Səni xalqım üçün əhd edəcəyəm ki,
Dağılmış ölkəni bərpa edəsən,
İrs olaraq yenə sahiblərinə verəsən.
9 Dustaqlara "çıxın",
Zülmətdə oturanlara
"Özünüzü göstərin!" deyəsən.
Onlar yol boyunca quzu kimi bəslənəcək,
Hər çılpaq təpədə otlaq tapacaq.

---

[s] **49:6** Yeş. 42:6; Luka 2:32; Həv. 26:23 [t] **49:6** Həv. 13:47 [u] **49:8** 2Kor. 6:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 [v] Onlar nə ac, nə də susuz qalacaq,
Qızmar isti və günəş onları vurmayacaq.
Çünki onlara mərhəmət edən yol göstərəcək,
Onları bulaqlara doğru yönəldəcək.
11 Mən bütün dağlarımı yola döndərəcəyəm,
Yollarımı hamar edəcəyəm.
12 Budur, xalqım uzaq yerlərdən,
Kimisi şimaldan, kimisi qərbdən,
Kimisi isə Sinim[w] ölkəsindən gələcək».

13 Tərənnüm edin, ey göylər,
Ey yer üzü, fərəhlən!
Ey dağlar, sevinc nidalarına qoşulun!
Çünki Rəbb xalqına təsəlli verəcək,
İztirab çəkənlərinə rəhm edəcək.

Sionun bərpası

14 Amma Sion dedi: «Rəbb məni tərk etdi,
Xudavəndim məni unutdu».
15 Rəbb isə deyir: «Ana südəmər körpəsini heç unudarmı?
Bətnindən çıxan oğluna rəhm etməzmi?
Ana öz körpəsini unutsa belə,
Mən səni əsla unutmaram.
16 Mən sənin adını ovuclarımda həkk etmişəm,
Ey Sion, divarların daima önümdədir.
17 Oğulların tələsib yanına gələcək,
Səni qarət edənlər, soyğunçular çıxıb-gedəcək.
18 Qaldır başını, bax ətrafına:
Hamı yığılıb yanına gəlir.
Mən Rəbb Varlığıma and içib bəyan edirəm ki,
Onların hamısı sənin üçün bər-bəzək olacaq,
Gəlin kimi onları taxıb fəxr edəcəksən!

Allah İsrail xalqını bərpa edib artıracaq

19 Xarabalığa, viranəliyə dönmüşdün,
Ölkən yerlə yeksan olmuşdu.
Amma indi bu torpaq sakinlərin üçün dar olacaq,
Səni xaraba qoyanlar səndən uzaqda duracaq.
20 Sənin sürgündə doğulmuş övladların
Səsini ucaldıb belə deyəcək:

---

[v] **49:10** Vəhy 7:16-17 [w] **49:12** *Sinim* – zənn edilir ki, Misirdəki bir bölgənin adıdır.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

"Bu yer bizim üçün dar gəlir,
Yaşamaq üçün bizə yer ver".
21 Sən qəlbində deyəcəksən:
"Axı bunları mənim üçün kim doğdu?
Övladlarım itkin düşmüşdü, sonsuz oldum,
Sürgün edilmişdim, qovulmuşdum.
Belə isə bunları kim böyütdü?
Mən tək-tənha qalmışdım,
Bəs bunlar haradan gəlib-çıxdı?"»

22 Xudavənd Rəbb belə deyir:
«Budur, Mən əlimi millətlərə
Bir işarə kimi uzadacağam,
Bayrağımı xalqlar arasında qaldıracağam.
Onlar sənin oğullarını qucağında,
Qızlarını çiyinlərində gətirəcək.
23 Padşahlar sənə atalıq,
Mələkələr sənə analıq edəcək.
Üzüstə yerə sərilib sənə səcdə edəcəklər,
Ayaqlarının tozunu yalayacaqlar.
Onda biləcəksən ki, Mən Rəbbəm,
Mənə güvənənlər utanmayacaq».

24 Məgər güclünün əlindən qənimət alına bilərmi?
Zorakının əlindən əsirlər qurtula bilərmi?
25 Amma Rəbb belə deyir:
«Bəli, güclünün əlindən əsirlər də alına bilər,
Zorakının əlindən qənimət də götürülə bilər,
Səninlə çəkişənlərlə Mən çəkişəcəyəm,
Övladlarını Mən qurtaracağam.
26 Sənə zülm edənlərə öz ətlərini yedirəcəyəm,
Öz qanları ilə sərxoş olub
Şirin şərab içənlərin halına düşəcəklər.
Beləcə bütün bəşər biləcək ki,
Səni qurtaran Rəbb Mənəm.
Səni Satınalan, Yaqubun qüdrətli Allahı Mənəm».

İsrailin günahına görə cəzası

50 1 Rəbb belə deyir:
«Boşadığım ananızın talağı haradadır?
Borc verənlərimin hansı birinə satdım sizi?
Siz şər əməllərinizə görə satıldınız,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ananız üsyankarlığınız üzündən qovuldu.
2 Bəs nə üçün Mən gələndə heç kim olmadı?
Axı niyə Mən çağıranda cavab verən olmadı?
Məgər Mənim əlim zəifləyib ki,
Xilas etməyə qadir olmasın?
Yaxud Mənim sizi qurtarmağa gücüm çatmazmı?
Mən qəzəbimlə dənizi quruduram,
Çayları səhraya çevirirəm.
Suyun çatışmazlığından balıqlar iylənir, susuzluqdan ölür.
3 Mənəm göyləri zülmətə bürüyən,
Oranı çulla örtən».

Rəbbin qulunun itaəti

4 Yorğunlara sözlə dayaq olmağı bilim deyə
Xudavənd Rəbb mənə savadlıların dilini verdi.
O hər səhər qulağımı oyadır ki,
Savadlı adamlar kimi dinləyə bilim.
5 Xudavənd Rəbb qulağımı açdı,
Mən qarşı durmadım, geri çəkilmədim.
6 [x] Məni döyənlər üçün belimi açdım,
Üzümü saqqalımı yolanlara tərəf uzatdım.
Təhqirlərdən, tüpürcəklərdən üzümü gizlətmədim.

7 Xudavənd Rəbb mənə kömək etdiyinə görə utanmayacağam.
Buna görə də üzümü çaxmaq daşı kimi etdim.
Bilirəm ki, əsla xəcalət çəkməyəcəyəm.
8 [y] Mənə haqq qazandıran yaxındadır.
Mənimlə kim mübahisə etmək istəyir?
Qoy mənimlə üz-üzə gəlsin.
Kimdir rəqibim?
Qoy yanıma gəlsin.
9 Mənə kömək edən Xudavənd Rəbdir.
Kim məni təqsirkar çıxara bilər?
Rəqiblərimin hamısı paltar kimi köhnələcək,
Onları güvə yeyib məhv edəcək.

10 Aranızda Rəbdən qorxan,
Qulunun sözünə qulaq asan varmı?
Qaranlıqda gəzən, nurdan məhrum olan
Rəbbin adına güvənsin, Allahına arxalansın.

---

[x] **50:6** Mat. 26:67-68; Mark 14:65 [y] **50:8-9** Rom. 8:33-34

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

11 Ey sizlər, od qalayıb, qığılcımı qoruyanlar,
Hamınız öz odunuza, yandırdığınız qığılcımın içinə atılın.
Mənim əlimdən aldığınız pay bu olacaq:
Əzab içində qalacaqsınız.

Yerusəlimə təsəlliverici sözlər

51 1 Ey salehliyi arayanlar, Rəbbi axtaranlar,
Məni dinləyin!
Yonulduğunuz qayaya,
Çıxarıldığınız çuxurun dərinliyinə baxın.
2 Atanız İbrahimə, sizi doğan Saraya baxın!
Mən onu tək çağırdım, xeyir-dua verdim,
Nəslini artırdım.
3 Həqiqətən, Rəbb Siona və onun xarabalıqlarına təsəlli verəcək.
Səhralarını Edenə, çöllərini Rəbbin bağına döndərəcək.
Orada sevinc və şadlıq tapacaqlar,
Şükürlər, ilahilər oxunacaq.

4 Ey xalqım, Məni dinlə,
Ey ümmətim, Məni eşit!
Qanun Məndən çıxacaq,
Ədalətimi nur tək
Xalqlara ehsan edəcəyəm.
5 Salehliyim yaxındır, qurtuluşum gəlir,
Xalqları Öz gücümlə mühakimə edəcəyəm.
Uzaq diyarlar Mənə bel bağlayır,
Qüvvətimə ümid edir.
6 Başınızı qaldırıb göylərə nəzər salın,
Aşağıya, yer üzünə baxın.
Çünki göylər dağılacaq tüstü kimi,
Yer üzü paltar kimi köhnələcək.
Beləcə yer üzünün sakinləri də qırılacaq.
Lakin Mənim xilasım əbədidir,
Salehliyim sonsuzdur.

7 Ey salehlikdən xəbərdar olanlar,
Qanunumu qəlblərində saxlayan xalq,
Mənə qulaq asın!
Adamların məzəmmətindən qorxmayın,
Onların söyüşlərindən dəhşətə düşməyin.
8 Onlar güvənin yediyi paltar kimi məhv olacaq,
Qurdun yediyi yun kimi məhv olacaq.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Lakin Mənim salehliyim əbədidir,
Qurtuluşum nəsillər boyu duracaqdır.

9 Qalx, qalx, güclən, ey Rəbbin qolu!
Qədim zamanlardakı kimi
Qalx əvvəlki nəsillərin vaxtında olduğu kimi!
Sən Rahavı[z] parça-parça etmədinmi?
Sən əjdahanın bədənini deşmədinmi?
10 Dənizi, dərin suları Sən qurutmadınmı?
Satın alınan xalqının keçməsindən ötrü
Dənizin dərinliklərini yola çevirən
Sən deyildinmi?
11 [a] Rəbbin satın alınmış adamları qayıdacaq,
Sevinclə nəğmə deyərək Siona gələcək.
Üzlərində əbədi sevinc olacaq,
Onlar sevinc və şadlıq tapacaq,
Kədər və qəm-qüssə yox olacaq.

12 Rəbb deyir: «Sizə təsəlli verən Mənəm, Mən!
Fani insandan, ot kimi solan bəşər oğlundan qorxan
Gör sən kimsən?
13 Səni yaradan, göyləri sərən,
Dünyanın təməlini qoyan Rəbbi necə unudursan?
Səni məhv etmək niyyətində olan
Zülmkarın qəzəbindən gün boyu, dayanmadan qorxursan.
Bəs hanı zülmkarın qəzəbi?
14 Zəncirlərlə buxovlanmış dustaqlar
Tezliklə azadlığa çıxacaq.
Ölüm çuxuruna düşməyəcək,
Çörəkləri əskik olmayacaq.
15 Allahınız Rəbb Mənəm.
Mənəm dənizi gur dalğalarla çalxalayan.
Ordular Rəbbidir Onun adı!
16 Mən sözlərimi sənin ağzına qoydum,
Əlimin kölgəsində səni gizlətdim ki,
Göyləri qurum, dünyanın təməlini qoyum,
Siona “Xalqım sənsən” deyim».

Yerusəlimin əzabının sonu

17 [b] Oyan, oyan, qalx ayağa, ey Yerusəlim!

---

[z] **51:9** *Rahav* – bax: Yeş. 30:7. [a] **51:11** Yeş. 35:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sən ki Rəbbin əlindən
Qəzəb kasasını alıb içdin.
Sərxoşluq kasasını axıra qədər boşaltdın.
18 Doğduğu bütün oğullardan ona yol göstərən,
Böyütdüyü bütün oğullardan ona əl tutan olmadı.
19 Bu iki bəla sənin başına gəldi,
Dərdinə kim şərik olacaq?
Qarət, dağıntı, qıtlıq və qılınc!
Sənə necə təsəlli verim?
20 Övladların taqətdən düşüb,
Rəbbin qəzəbi, Allahının məzəmməti üzərlərindədir.
Onlar tələyə düşmüş cüyür kimi
Hər küçə başında uzanıb.
21 Buna görə də, ey yaralı Yerusəlim,
Şərabsız sərxoş xalq, bunu eşit!
22 Xudavəndin Rəbb, Öz xalqını müdafiə edən
Allahın belə deyir:
«Budur, sərxoşluq kasasını əlindən almışam.
Qəzəbimin kasasından artıq içməyəcəksən.
23 Bu kasanı sənin zülmkarlarının əlinə verəcəyəm.
Axı onlar sənə belə dedi:
“Uzan yerə, üstündən keçək”.
Sən də kürəyini torpaq kimi, yol kimi etdin ki, üstündən keçsinlər».

Yerusəlimin sevinci

52 1[c] Qalx, qalx, ey Sion, qüdrətinə qurşan!
Ey müqəddəs şəhər, ey Yerusəlim,
Gözəl paltarlarını geyin!
Çünki sünnətsizlər, murdarlar
Sənin darvazalarından əsla keçməyəcək.
2 Üst-başındakı tozu çırp,
Qalx, ey Yerusəlim, taxtına otur,
Zənciri boynundan qır,
Ey əsir aparılan Sion qızı!

3 Rəbb belə deyir:
«Siz müftə satılmışdınız,
Müftə də satın alınacaqsınız».
4 Xudavənd Rəbb belə deyir:
«Xalqım qürbətdə yaşamaq üçün

---

[b] **51:17** Vəhy 14:9-10; 16:19 [c] **52:1** Vəhy 21:2,27

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Əvvəllər Misirə enmişdi.
Sonra Aşşurlular onlara boş yerə zülm etdi.
5 [d] Xalqım nahaq yerə götürülüb aparıldı,
İndi bundan Mənə nə qaldı?» Rəbb bəyan edir.
Bu, Rəbbin sözüdür:
«Onların başçıları ah-zar edir,
Həmişə, gün boyu adım küfrlə çəkilir.
6 Buna görə xalqım
Mənim adımı tanıyacaq,
O gün "budur, Mənəm" deyənin Mən olduğunu başa düşəcək».

7 [e] Sülh xəbəri gətirən,
Dağları aşıb-gələn
Müjdəçinin qədəmləri necə də gözəldir!
O, xoş müjdə gətirir,
Qurtuluş xəbəri verir,
Sion xalqına
«Allahınız hökm sürür!» bəyan edir.
8 Qulaq asın! Gözətçilər səslərini ucaldır,
Birlikdə mədh oxuyur,
Çünki Rəbbin Siona qayıdışını
Öz gözləri ilə görür.
9 Ey Yerusəlim xarabalıqları,
Şənlik edin, birlikdə mədh oxuyun,
Çünki Rəbb xalqına təsəlli verdi,
Yerusəlimi satın aldı.
10 Rəbb bütün millətlərin gözləri önündə
Müqəddəs qolunu çırmaladı,
Yer üzünün qurtaracağınadək hər yer
Allahımızın gətirdiyi xilası görəcək.

11 [f] Çəkilin, çəkilin, oradan çıxın,
Murdar şeylərə toxunmayın,
Oradan çıxıb təmizlənin,
Ey Rəbbin əşyalarını daşıyanlar!
12 Axı siz tələsmədən çıxacaqsınız,
Qaça-qaça getməyəcəksiniz,
Çünki Rəbb qarşınızda gedəcək,
İsrailin Allahı arxanızda olacaq.

---

[d] **52:5** Rom. 2:24 [e] **52:7** Nah. 1:15; Rom. 10:15; Ef. 6:15 [f] **52:11** 2Kor. 6:17

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbin qulunun iztirab çəkməsi və qələbəsi

13 Budur, Mənim qulum uğur qazanacaq,
O yüksəldiləcək, ucaldılacaq, çox izzətlənəcək.
14 Çoxları onun qarşısında mat qalacaq.
Bəli, onun görkəmi çox dəyişmişdi,
Zahirən insan surətindən çıxmışdı.
15 [g] Lakin o, çox millətləri heyrətə salacaq,
Onun qarşısında padşahlar ağzını yumacaq,
Çünki onlar bilmədiklərini görəcək,
Eşitmədiklərini anlayacaq.

53 1 [h] [i] Xəbərimizə kim inandı,
Rəbbin gücü kimə zahir oldu?
2 O, Rəbbin önündə bir fidan kimi,
Quru torpaqda bitən kök kimi böyüdü.
Baxanda onun nə görkəmi, nə gözəlliyi var idi,
Gözümüzü oxşayan zahiri siması da yox idi.
3 Adamlar ona həqarətlə baxıb rədd etdi.
O, dərdli, xəstəlikləri görən insan idi,
Adamlar ondan üz döndərdi, xor baxdı.
Biz ona qiymət vermədik.

4 [j] Əslində xəstəliklərimizi o çəkdi,
Dərdlərimizi öz üzərinə götürdü.
Biz isə onun Allah tərəfindən cəzalandırıldığını,
Vurulub iztirab çəkdiyini zənn etdik.
5 [k] Bizim üsyankarlığımıza görə onun bədəni deşildi,
Şər əməllərimiz naminə əzildi,
Bizim əmin-amanlığımız üçün o cəza aldı,
Onun yaraları ilə biz şəfa tapdıq.
6 [l] Hamımız qoyun kimi yolu azmışdıq,
Hər birimiz öz yolumuzla gedirdik.
Rəbb hamımızın şər əməllərinin yükünü onun üzərinə qoydu.

7 [m] [n] Ona zülm etdilər,
O iztirab çəkdi, amma ağzını açmadı.
Kəsilməyə aparılan quzu kimi,
Qırxımçıların qabağında dilsiz qoyun kimi

---

[g] **52:15** Rom. 5:21 [h] **53:1** Yəh. 12:38 [i] **53:1** Rom. 10:16 [j] **53:4** Mat. 8:17
[k] **53:5** 1Pet. 2:24 [l] **53:6** 1Pet. 2:25 [m] **53:7** 1Pet. 2:23; Vəhy 5:6 [n] **53:7-8** Həv. 8:32-33

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ağzını açmadı.
8 Ədalətsizliklə məhkum olunaraq ölümə aparıldı.
Onun nəsli haqqında kim düşünə bilərdi?
Axı xalqımın üsyankarlığına görə
O edam olundu, dirilər arasından atıldı.
9 [j] O heç bir zorakılıq etmədiyi,
Ağzından yalan söz çıxmadığı halda
Qəbri pis adamların yanında quruldu,
Dövlətli adamın yanında dəfn olundu.

10 Amma Rəbb Özü onun bu iztirablarını istədi,
Çəkdiyi əziyyətlər Onun iradəsi idi.
Öz canını təqsir qurbanı təqdim edərsə,
Nəsil görəcək, ömür uzadacaq.
Rəbbin istəyi onun əli ilə uğur qazanacaq.
11 O çəkdiyi iztirablarının bəhrəsini görüb qane olacaq,
Mənim saleh qulum öz biliyi ilə çoxlarına bəraət qazandıracaq,
Onların şər əməllərinin yükünü üzərinə götürəcək.
12 [p] Buna görə Mən ona böyük adamların arasında pay verəcəyəm.
O, qəniməti güclülərlə böləcək.
Çünki o, canını fəda etdi,
Üsyankarlara tay tutuldu.
Çox adamların günahını üzərinə götürdü,
Üsyankarlardan ötrü yalvardı.

Rəbbin İsrailə məhəbbəti

54 1 [q] «Şənlən, ey sonsuz, qısır qadın!
Sevinclə mahnı oxu,
Ey doğuş ağrısı çəkməyən qadın!
Çünki atılmış qadının övladları
Ərli qadının övladlarından çox olacaq»,
Bunu Rəbb deyir.
2 «Çadırının yerini genişləndir,
Məskənlərinin örtüklərini uzat,
Çəkinmə, ipləri uzat, payaları vur.
3 Çünki sağa və sola səpələnəcəksən,
Nəslin millətlərə yiyələnəcək,
Viran qalmış şəhərlərdə məskunlaşacaq.

4 Qorxma, çünki utanmayacaqsan,

---

[j] **53:9** 1Pet. 2:22 [p] **53:12** Mark 15:28; Luka 22:37 [q] **54:1** Qal. 4:27

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ruhdan düşmə, çünki rüsvay olmayacaqsan.
Cavanlığın xəcalətini unudacaqsan,
Bir daha dulluğun rüsvayçılığını
Yadına salmazsan».
5 Çünki sənin ərin səni Yaradandır,
Onun adı Ordular Rəbbidir.
Səni Satınalan İsrailin Müqəddəsidir,
O bütün dünyanın Allahı adlanır.
6 Allahın deyir:
«Rəbb səni çağırır
Atılmış və ruhu əzilmiş,
Gənc yaşında ərə getmiş,
Sonra isə rədd olunmuş bir qadın kimi.
7 Bir anlığa səni tərk etdim,
Amma böyük rəhmlə geri qəbul edəcəyəm.
8 Bir anlığa qızğın qəzəblə səndən üzümü döndərdim,
Lakin əbədi məhəbbətimlə sənə rəhm edəcəyəm».
Bunu səni Satınalan, Rəbb deyir.

9 [r] «Bu Mənim üçün sanki Nuhun dövründə baş verən daşqındır,
Nuhun dövründəki daşqının suları
Bir daha yer üzünü örtməyəcəyi barədə necə and içmişdimsə,
İndi də and içirəm ki,
Sənə qəzəblənməyəcəyəm, səni məzəmmət etməyəcəyəm.
10 Dağlar yerini dəyişsə də,
Təpələr sarsılsa da,
Sənə olan məhəbbətim dəyişməz,
Sülh əhdim sarsılmaz».
Bunu sənə rəhm edən Rəbb deyir.

Yeni Yerusəlimin xoşbəxtliyi

11 [s] «Ey tufana düşmüş,
Təsəlli tapmamış yazıq şəhər!
Sənin daşlarını əqiqlərlə,
Təməlini göy yaqutlarla qoyacağam.
12 Qüllələrini yaqutdan,
Darvazalarını ləl-cəvahirdən,
Divarlarını qiymətli daşlardan hörəcəyəm.
13 [t] Bütün övladlarını Mən Rəbb öyrədəcəyəm,
Onlar tam sülh içində olacaq.

---

[r] **54:9** Yar. 9:8-17 [s] **54:11-12** Vəhy 21:18-21 [t] **54:13** Yəh. 6:45

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

14 Salehliyində möhkəmlənəcəksən,
Zülmdən uzaq olacaqsan, qorxmayacaqsan.
Qorxu hissi səndən uzaq olacaq, sənə yaxınlaşmayacaq.
15 Sənə hücum edən olsa, bil ki, bu Məndən deyil,
Sənə hücum edən hər kəs
Qarşında yerə yıxılacaq.

16 Budur, odda kömürü körükləyən,
Öz məqsədi üçün silah hazırlayan
Dəmirçini Mən yaratdım.
Məhv etmək üçün qırıcını da Mən yaratdım.
17 Sənə qarşı işlənən
Heç bir silah işə yaramayacaq.
Məhkəmədə səni təqsirləndirən
Hər kəsi təqsirkar çıxaracaqsan.
Rəbbə qulluq edənlərin irsi belədir.
Onların salehliyi Məndən gəlir».
Bunu Rəbb bəyan edir.

Rəbbin çağırışı

55 1 [u] Ey bütün susamışlar, gəlin su başına!
Ey pulu olmayanlar, gəlin, alın, yeyin!
Gəlin, şərabı və südü pulsuz, havayı alın!
2 Nə üçün pulunuzu çörək olmayan şeylərə,
Qazandığınızı sizi doydurmayan şeylərə xərcləyirsiniz?
Məni diqqətlə dinləyin ki,
Yaxşı şeylər yeyəsiniz, nemətlərdən dadasınız.
3 [v] Qulaq asın, Mənim yanıma gəlin,
Dinləyin ki, sağ qalasınız.
Mən sizinlə əbədi əhd,
Davuda vəd etdiyim sadiq məhəbbət əhdi kəsəcəyəm.
4 Budur, onu ümmətlərə şahid,
Xalqlara başçı və hökmdar etdim.
5 Tanımadığınız millətləri çağıracaqsınız.
Sizi tanımayan millətlər qaça-qaça yanınıza gələcək.
Allahınız Rəbbə görə,
İsrailin Müqəddəsindən ötrü onlar gələcək,
Çünki Rəbb sizi ucaltdı.

6 Tapmaq fürsəti olarkən Rəbbi axtarın,

---

[u] **55:1** Vəhy 21:6; 22:17 [v] **55:3** Həv. 13:34

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

O yaxın ikən Onu çağırın.
7 Qoy pis adam öz yolunu,
Şər adam öz fikirlərini atsın.
Qoy Rəbbə sarı dönsün ki, Onda mərhəmət tapsın.
Qoy Allahımıza tərəf dönsün,
Çünki Onun əfvi boldur.
8 «Çünki Mənim fikirlərim sizin fikirləriniz deyil,
Sizin yollarınız Mənim yollarım deyil»
Rəbb belə bəyan edir.
9 «Çünki göylər yer üzündən nə qədər yüksəkdirsə,
Yollarım da sizin yollarınızdan,
Fikirlərim də sizin fikirlərinizdən o qədər yüksəkdir.
10 [w] Yağış və qar necə göylərdən yağıb oraya qayıtmırsa,
Ancaq torpağı sulayıb yeri məhsuldar edirsə,
Əkinçiyə toxum, yeyənə çörək verirsə,
11 Ağzımdan çıxan kəlmə də belədir:
Boş yerə yanıma qayıtmaz,
Ancaq istədiyimi yerinə yetirər,
Onu göndərdiyim iş icra olunsun deyə həyata keçirər.

12 Sevinclə çıxacaqsınız,
Sülhlə müşayiət olunacaqsınız,
Dağlar, təpələr önünüzdə sevinclə nəğmə deyəcək,
Çöldəki bütün ağaclar əl çalacaq.
13 Tikanlı kol əvəzinə şam ağacı,
Qanqal əvəzinə mərsin ağacı bitəcək.
Bu, Rəbb üçün şöhrət,
Pozulmaz əbədi əlamət olacaq».

Rəbb bütün xalqları qəbul edəcək

56 1 Rəbb belə deyir:
«Ədaləti qoruyun, salehliyə əməl edin.
Çünki xilasım yaxındadır,
Salehliyim tezliklə aşkar olunacaq.
2 Bunu edən insan,
Buna itaət edən bəşər oğlu nə bəxtiyardır!
Şənbə gününü tutar, murdarlamaz,
Hər cür şərdən qorunar.

3 Qoy Rəbbə bel bağlayan heç bir yadelli deməsin:

---

[w] **55:10** 2Kor. 9:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

"Əlbəttə, Rəbb məni Öz xalqından ayıracaq".
Qoy heç bir xədim deməsin:
"Mən quru bir ağacam"».
4 Çünki Rəbb belə deyir:
«Şənbə günlərimə riayət edən,
Mənə xoş gələni seçən,
Əhdimə itaət edən xədimlərə
5 Evimdə, divarlarımın arasında
Oğul və qızlardan daha da yaxşı olan
Xatirə və ad verəcəyəm.
Onlara silinməz, əbədi bir ad verəcəyəm.
6 Rəbbə xidmət etmək, Onun adını sevmək,
Onun qulu olmaq üçün Şənbə gününə riayət edən, o günü
murdarlamayan,
Əhdimə itaət edən,
Rəbbə bel bağlayan bütün yadelliləri
7 [x] Müqəddəs dağıma gətirib
Dua evimdə sevindirəcəyəm.
Onların gətirdikləri
Yandırma qurbanları, bütün qurbanlar
Qurbangahımda qəbul olunacaq.
Çünki Mənim evim bütün xalqlar üçün
Dua evi adlandırılacaq».
8 İsrailin əsir düşmüş övladlarını toplayan
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir:
«Mən hələ toplanmışların yanına başqalarını da yığacağam».

İsrailin pis başçıları mühakimə olunur

9 Ey bütün çöl heyvanları,
Ey bütün meşə heyvanları,
Gəlin yeməyə!
10 Xalqımın bütün gözətçiləri kordur, cahildir!
Onların hamısı hürə bilməyən lal itlərdir,
Yuxu görürlər, uzanırlar,
Yatmağı sevirlər!
11 Acgöz, azğın köpəklərdir bunlar,
Axmaq çobanlardır bunlar!
Hər kəs öz yolu ilə gedir,
Hər biri öz xeyrini güdür!
12 Bir-birlərinə deyirlər:

---

[x] **56:7** Mat. 21:13; Mark 11:17; Luka 19:46

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Gəlin, şərab gətirək,
Bol-bol kefləndirici içki içək!
Sabahkı gün də bu gün kimi,
Hətta bundan da çox yaxşı olacaq!»

Vəfasız xalq

57 1 «Saleh adam ölür və bunu vecinə alan yoxdur.
Mömin adamlar da köçüb gedir,
Amma heç kim anlamır ki,
Bəla gəlməmiş saleh adam canını qurtarır.
2 Saleh adam sülhə qovuşur,
Doğru yolla gedən son yatağında rahat yatır.

3 Amma siz, ey cadugər qadının övladları,
Fahişə və zinakarlar nəsli, bura, yaxın gəlin!
4 Siz kimi məsxərəyə qoyursunuz?
Kimə ağız əyirsiniz?
Kimə dil göstərirsiniz?
Məgər siz itaətsiz övladlar,
Yalançı nəsil deyilsiniz?
5 Palıd ağacları arasında,
Hər kölgəli ağacın altında
Şəhvətlə alışıb-yanan,
Vadilərdə, qaya oyuqlarında,
Övladlarınızı qurban gətirən
Siz deyilmisiniz?
6 Sizin payınız
Vadinin hamar daşlarından düzələn bütlərdir.
Onlardır, bəli, onlardır sizə nəsib olan.
Onların qarşısında içmə təqdimi tökdünüz,
Taxıl təqdimi gətirdiniz.
Bunlara görə Mən təsəlli taparammı?

7 Yatağınızı yüksək, uca dağda salmısınız,
Qurbanlarınızı kəsmək üçün də oraya çıxırsınız.
8 Qapılarınıza, qapıların yan taxtalarının arxasına
İyrənc işarələr düzmüsünüz.
Məni tərk edib yatağınızı geniş açdınız,
Orada uzandınız, oynaşlarınızla sövdələşdiniz,
Birlikdə yatmağa can atdınız,
Onların çılpaqlığına tamaşa etdiniz!
9 Ətirləri bol-bol vurandan sonra

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Molek allahına sarı getdiniz.
Elçilərinizi uzaqlara göndərdiniz,
Özünüzü ölülər diyarına qədər endirdiniz.
10 Uzun yollar sizi taqətdən saldı.
Lakin siz “daha bəsdir” deməediniz.
Gücünüzü təzələyib qalxdınız,
Buna görə yorulmadınız.

11 Kim sizi qorxudub dəhşətə saldı ki,
Məni aldatdınız?
Məni yada salmadınız,
Ürəyinizdə Mənə yer vermədiniz?
Mən xeyli vaxt susduğuma görə,
Siz Məndən qorxmursunuz?
12 Mən sizin salehliyinizi,
Etdiyiniz əmələləri aşkara çıxaracağam,
Bunların sizə xeyri olmayacaq.
13 Siz fəryad edəndə
Bu yığdığınız bütlər
Görək sizi nə cür qurtaracaq!
Onların hamısını külək sovurub atacaq,
Bir nəfəs onları yerindən tərpədib aparacaq.
Lakin Mənə sığınan torpağı irs olaraq alacaq,
Müqəddəs dağımı mülk edəcək».

Rəbb xalqına şəfa verəcək

14 Rəbb deyir:
«Tikin, tikin, yol hazırlayın!
Xalqımın yolundakı əngəlləri götürün!»
15 Uca və əzəmətli,
Əbədi yaşayan, adı müqəddəs Olan
Belə deyir:
«Mən yüksək və müqəddəs yerdə yaşadığım halda
Ruhu əzilənlərlə, özünü aşağı tutanlarla birlikdəyəm ki,
Özünü aşağı tutanların ruhunu dirildim,
Əzilmişlərin ürəyini dirçəldim.
16 Həmişə çəkişib qəzəblənməyəcəyəm,
Yoxsa yaratdığım canlı insan qarşımda dura bilməz.
17 Tamahkarlıq günahına görə
Qəzəblənib xalqı cəzalandırdım,
Hiddətlənib üzümü ondan döndərdim.
O da inad edib öz yolu ilə getdi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

18 Əməllərini gördüm,
Amma bu xalqa şəfa verəcəyəm.
Ona rəhbərlik edəcəyəm,
Ona və onun yas tutanlarına təsəlli verəcəyəm.
19 [y] Ağızları ilə həmdlər söyləyəcəyəm.
Uzaqdakılara və yaxındakılara qoy sülh, sülh olsun».
Rəbb belə deyir: «Mən onlara şəfa verəcəyəm».
20 Pislər isə sanki dalğalanan dənizdir,
Bu dəniz sakit dura bilməz,
Onun suları palçıq və kir çıxarar.
21 [z] «Pislərə isə sülh yoxdur» deyir mənim Allahım.

Düzgün oruc

58 1 «Avazla çığırın, çəkinməyin,
Səsinizi şeypur səsi kimi ucaldın,
Xalqıma üsyankarlığını,
Yaqub nəslinə günahlarını bildirin!
2 Onlar hər gün Məni axtarır,
Mənim yolumu öyrənməkdən zövq alır.
Sanki bu əməlisaleh,
Allahının hökmündən ayrılmayan millət imiş.
Onlar Məndən düzgün hökmlər diləyirdi,
Allaha yaxınlaşmaqdan zövq alırdı.

3 Onlar belə deyir:
“Oruc tutduğumuzu nə üçün görmürsən,
Özümüzü aşağı tutanda,
Sən niyə fikir vermirsən?”
Baxın, oruc tutduğunuz gün
Siz istədiyinizi edirsiniz,
Bütün işçilərinizi sıxışdırırsınız.
4 Baxın, orucunuzu savaşma ilə,
Dava ilə, yumruqla, döyməklə keçirirsiniz.
Səsinizi ucalara çatdırmaq üçün
Bugünkü kimi sizə oruc tutmaq olmaz.
5 İstədiyim oruc, insanın özünü aşağı tutduğu gün belə olmalı idimi?
Bu, qamış kimi başınızı əyib,
Əyninizə çul geyib, kül üstündə oturmağınızdırmı?
Bunamı oruc və Rəbbə məqbul olan gün deyirsiniz?

---

[y] **57:19** Ef. 2:17 [z] **57:21** Yeş. 48:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 Mənim istədiyim orucsa
Haqsızlığın buxovlarını qırmaq,
Boyunduruğun iplərini açmaq,
Sıxıntı içində olanları azad etmək,
Hər cür boyunduruğu məhv etmək deyilmi?
7 Yediyiniz çörəyi acla bölüşdürmək,
Yurdsuz kasıbları evinizə gətirmək deyilmi?
Mənim istədiyim oruc bu deyilmi?
Çılpaq görəndə geyindirmək,
Yaxınlarınızdan köməyinizi əsirgəməmək deyilmi?
8 Onda nurunuz şəfəq kimi saçacaq,
Tezliklə şəfa tapacaqsınız,
Qarşınızda salehliyiniz gedəcək,
Rəbbin izzəti sizə arxa olacaq.
9 O vaxt Rəbbi köməyə çağıracaqsınız, Rəbb cavab verəcək.
Fəryad edəcəksiniz, O sizə "buradayam" deyəcək.

Əgər siz boyunduruğu,
Yəni başqalarına zülm etməyinizi
Aranızdan rədd etsəniz,
Barmaq uzadıb şər sözlər söyləməyə yol verməsəniz,
10 Can-dildən acların qayğısına qalsanız,
Fəqirlərin ehtiyaclarını ödəsəniz,
Nurunuz qaranlıqda parlayacaq,
Qaranlığınız günorta işığı kimi nur saçacaq.
11 Rəbb həmişə sizə yol göstərəcək,
Quru torpaqlarda sizi doyuzduracaq, güc verəcək.
Siz də sulanmış bağça kimi,
Suları heç vaxtı əskilməyən
Bulaq kimi olacaqsınız.
12 Sizdən törənənlər qədim dağıntıları tikəcək,
Nəsillərdən qalma təməllərin üstünü
Siz bərpa edəcəksiniz.
Sizə xarabalıqları bərpa edənlər,
Camaatın yaşaması üçün
Küçələri yenidən quranlar deyiləcək.

Şənbə gününə riayət edənlər üçün mükafat

13 Şənbə gündə büdrəməsəniz,
Müqəddəs günümdə istədiyinizi etməsəniz,
Şənbə gününü "şən gün",
Rəbbin müqəddəs gününü

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

"Şərəfli gün" adlandırsanız,
Öz yolunuzla getməməklə,
İstədiyinizi əldə etməməklə,
Boşboğazlıqla məşğul olmamaqla,
O günü əziz tutsanız,
14 Rəblə ünsiyyətdən zövq alacaqsınız.
O zaman Mən sizi yer üzünün
Yüksək yerlərinə çıxaracağam,
Atanız Yaqubun payından dadacaqsınız».
Bu sözlər Rəbbin ağzından çıxıb.

Günah və etiraf

59 1 Ah, Rəbbin əli qısa deyil ki, xilas edə bilməsin,
Qulağı kar deyil ki, eşidə bilməsin.
2 Lakin şər əməlləriniz
Allahınızla sizin aranızda ayrılıq saldı.
Günahlarınıza görə Onun üzü sizdən döndü,
O səsinizi eşitmir.
3 Çünki əllériniz qanla,
Barmaqlarınız şər əməllərlə murdarlanıb.
Dodaqlarınız yalan danışır,
Diliniz pislik söyləyir.
4 [a] Məhkəmədə ədalətlə işə baxan yoxdur,
Doğruluqla özünü müdafiə edən yoxdur,
Boş sözlərə güvənirlər, aldadırlar,
Əziyyətə hamilə olub pislik doğurlar.

5 Gürzə yumurtalarına qırt yatırlar,
Hörümçək toru toxuyurlar.
O yumurtalardan yeyən ölür,
Qırılan yumurtalardan əfi ilan çıxır.
6 Onların toxuduğu hörümçək torundan paltar çıxmaz,
Toxuduqları parça ilə özlərini örtə bilmirlər.
Elədikləri əməllər şər əməllərdir,
Əllərində zorakılıq işləri var.
7 [b] Ayaqları pis işlər etməyə tələsir,
Günahsız qan tökməyə cəlddir.
Fikirləri, niyyətləri şər əməllərdir,
Yollarında viranəlik, qırğın var.
8 Əmin-amanlıq yolu nədir, onlar bilmirlər,

---

[a] **59:4** Əyy. 15:35; Zəb. 7:14 [b] **59:7-8** Sül. 1:16; Rom. 3:15-17

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Getdikləri yolda ədalət yoxdur,
Özlərinə əyri yol seçdilər,
O yoldan gedənlərin heç biri
Əmin-amanlıq nədir bilmir.

9 Buna görə ədalət bizdən uzaqlaşıb,
Salehliyə çata bilmirik.
İşıq ümidindəyik, lakin qaranlıqdayıq,
Aydınlıq gözləyirik, zülmətdə yeriyirik.
10 Kor kimi əllərimizlə divarı yoxlayırıq,
Gözü görməyənlər tək yol axtarırıq.
Günorta çağı gecə vaxtı olduğu kimi büdrəyirik,
Güclülər arasında ölülər kimiyik.
11 Hamımız ayı kimi nərildəyirik,
Göyərçin tək inildəyirik.
Ədalət gözləyirik, lakin heç bir şey yoxdur.
Qurtuluş gözləyirik, amma bizdən uzaqdır.
12 Çünki Önündə üsyankarlığımız böyükdür,
Günahlarımız bizə qarşı şəhadət edir.
Üsyankarlığımız bizi dövrəyə alıb,
Şər əməllərimizdən xəbərdarıq.
13 Üsyankar olub Rəbbi rədd etdik,
Allahımızın ardınca getmədik,
Zorakılıq, xəyanətlə dolu sözlər danışdıq,
Yalan kəlmələri ürəyimizdə gizlətdik,
Sonra aşkara çıxartdıq.
14 Ədalət geri çəkildi,
Salehlik uzaqda durdu,
Çünki həqiqət şəhər meydanında yıxıldı,
Dürüstlük aramıza daxil ola bilmir.
15 Həqiqət heç bir yerdə yoxdur,
Şərdən uzaq duran talan olunur.

Rəbb xalqını qurtaracaq

Rəbb bunları gördü,
Ədalətin yoxluğu Onun xoşuna gəlmədi.
16 [c] Rəbb gördü ki, heç kim yoxdur,
Havadarın olmadığına görə O mat qaldı.
Onda Onun qolu Ona zəfər gətirdi,
Salehliyi Ona dayaq oldu.

---

[c] **59:16** Yeş. 63:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

17 [d] [e] O, salehliyi zireh kimi geydi,
Qurtuluş dəbilqəsini başına taxdı.
Qisas geyimlərini geydi,
Qeyrət libasına büründü.
18 O hər kəsə əməllərinə görə əvəz verəcək.
Düşmənlərinə qəzəblə, yağılarına,
Uzaq diyarlara qisasla əvəz verəcək.
19 Beləcə qərbdən şərqədək adamlar
Rəbbin adından və əzəmətindən qorxacaq.
Çünki düşmən azğın bir çay kimi gəldikdə
Rəbbin nəfəsi onu qovacaq.

20 [f] Rəbb bəyan edir: «Satınalan Siona gələcək,
Yaqub nəslinin üsyankarlıqdan dönənlərinin yanına gələcək».
21 «Mənim onlarla bağladığım əhd budur: üzərindəki Ruhum, ağzına qoyduğum sözlərim indidən sonsuzadək sənin, övladlarının, nəvə-nəticələrinin ağzından düşməyəcək». Bunu Allah deyir.

Sionun şərəfli gələcəyi

60 1 Qalx, işıqlan, çünki nurun gəldi,
Rəbbin izzəti üzərinə gəldi!
2 Budur, dünyanı qaranlıq, ümmətləri zülmət bürüyəcək.
Amma Rəbb üzərinə nur saçacaq,
İzzəti səni əhatə edəcək.
3 [g] Millətlər sənin nuruna,
Padşahlar üzərinə çökən aydınlığa doğru gələcək.

4 Qaldır başını, bax ətrafına,
Hamı yığılıb yanına gəlir!
Oğulların uzaqdan gəlir,
Qızların qucaqda gətirilir.
5 O vaxt bunu görüb üzün nur saçacaq,
Ürəyin sevincdən tez-tez çırpınacaq.
Çünki uzaq ölkələrin var-dövləti sənə gətiriləcək,
Millətlərin sərvəti sənə gələcək.
6 Dəvə sürüləri, Midyan və Efa köşəkləri
Torpaqlarını dolduracaq.
Bütün Səba xalqı gəlib
Qızıl və kündür gətirəcək,

---

[d] **59:17** Ef. 6:14 [e] **59:17** Ef. 6:17; 1Sal. 5:8 [f] **59:20-21** Rom. 11:26-27
[g] **60:3** Vəhy 21:24

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbə həmdlər söyləyəcək.
7 Qedarın bütün qoyun sürüləri yanına yığılacaq,
Nevayotun qoçları sənin əlinin altında olacaq,
Qurbangahıma Mənə məqbul olan qurbanlar gətiriləcək.
Şərəfli evimi daha da izzətləndirəcəyəm.

8 Kimdir bunlar, bulud kimi,
Yuvalarına yaxınlaşan göyərçin tək uçub gələnlər?
9 Uzaq diyarlar Mənə ümid bağladıqlarına görə
Tarşiş gəmiləri başda olmaqla
Allahın Rəbbin şərəfinə,
Səni ucaldan İsrailin Müqəddəsi üçün
Sənin övladlarını qızıl-gümüşü ilə
Uzaqdan gətirən gəmilərdir bunlar.
10 Əcnəbilər divarlarını tikəcək,
Padşahları sənə xidmət edəcək.
Qəzəbimdə səni vurdumsa da,
Lütfümlə sənə mərhəmət edəcəyəm.
11 [h] Darvazaların həmişə açıq qalacaq,
Nə gecə, nə də gündüz qıfıllanmayacaq ki,
Millətlərin sərvəti sənə təqdim olunsun,
Padşahları yanına gətirilsin.
12 Çünki sənə xidmət etmək istəməyən
Millət ya padşahlıq məhv olacaq,
Bəli, o millətlər tamamilə yox olacaq.

13 Livanın şan-şöhrəti olan şam ağacı, çinar və sərv ağacları
Müqəddəs məkanımdakı yeri gözəlləşdirmək üçün
Birgə yanına gətiriləcək,
Qədəm qoyduğum yeri şərəfləndirəcəyəm.
14 [i] Sənə zülm edənlərin övladları
Gəlib önündə təzim edəcək.
Sənə həqarətlə baxanların hamısı
Ayaqlarına düşüb səcdə edəcək.
Sənə Rəbbin şəhəri,
İsrailin Müqəddəsinin Sionu deyəcəklər.

15 Səni tərk edib nifrət etdilər,
Yanından heç kim keçmirdi,
İndi isə Mən səni əbədi fəxr,

---

[h] **60:11** Vəhy 21:25-26 [i] **60:14** Vəhy 3:9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Nəsillər boyu sevinc edəcəyəm.
16 Millətlər və padşahlar
Bir ana kimi sənə süd verəcəklər.
O vaxt biləcəksən ki, səni qurtaran Rəbb,
Səni Satınalan, Yaqubun qüdrətli Allahı Mənəm.

17 Sənə tunc əvəzinə qızıl,
Dəmir yerinə gümüş,
Ağac yerinə tunc,
Daş əvəzinə dəmir gətirəcəyəm.
Əmin-amanlığı başçın,
Salehliyi hökmdarın təyin edəcəyəm.
18 Ölkəndən zorakılıq,
Sərhədlərindən viranəlik,
Qırğın xəbəri gəlməyəcək.
Divarlarını «Xilas»,
Darvazalarını «Həmd» adlandıracaqsan.
19 [j] Artıq gündüz günəş sənin işığın olmayacaq,
Gecə ay sənə aydınlıq verməyəcək.
Çünki Rəbb əbədi nurun,
Allahın sənin şöhrətin olacaq.
20 Günəşin batmayacaq, ayın gizlənməyəcək,
Çünki Rəbb əbədi nurun olacaq,
Sənin yaslı günlərin qurtaracaq.
21 Bütün xalqın saleh olacaq,
Torpağı əbədi mülk olaraq alacaq.
Onlar əkdiyim fidandır,
Şöhrətimi göstərmək üçün əlimin işidir.
22 Ən kiçik ailədən böyük nəsil törəyəcək,
Azsaylı nəsil qüdrətli millət olacaq.
Mən Rəbb bunu öz vaxtında tez edəcəyəm.

Rəbbin lütf ili

61 1 [k] [l] [m] Xudavənd Rəbbin Ruhu üzərimdədir,
Çünki fəqirlərə müjdəni bildirmək üçün
O məni məsh etdi.
Qəlbi sınıq olanlar üçün, yaralarını sarımaq üçün,
Əsirlərə azadlıq,
Dustaqlara sərbəstlik elan etmək üçün,

---

[j] **60:19** Vəhy 21:23; 22:5 [k] **61:1-3** Luka 4:18-19 [l] **61:1-3** Mat. 11:5; Luka 7:22
[m] **61:1-3** Mat. 5:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Rəbbin lütf ilini,
Allahımızın qisas gününü bəyan etmək üçün,
Yaslıların hamısına təsəlli vermək üçün,
3 Sionda yas tutanları təmin etmək,
Kül yerinə çələng,
Yas yerinə sevinc gətirən məsh yağı,
Kədərli ruh əvəzinə
Həmd libasını bəxş etmək üçün
Rəbb məni göndərdi.
Rəbbin şöhrətini aşkar etmək üçün
Onlara Rəbbin əkdiyi salehlik palıdları deyiləcək.
4 Onlar qədim dağıntıları inşa edəcək,
Əvvəlki xarabalıqları bərpa edəcək,
Nəsillər boyu viranə qalmış şəhərləri yenidən quracaq.

5 Yadellilər gəlib sürülərinizi otaracaq,
Əcnəbilər sizə əkinçilik və bağbanlıq edəcək.
6 Sizsə Rəbbin kahinləri,
Allahımızın xidmətçiləri adlanacaqsınız.
Millətlərin sərvəti ilə bəslənəcəksiniz,
Var-dövlətləri ilə fəxr edəcəksiniz.
7 Çəkdiyiniz xəcalət yerinə ikiqat şərəf,
Rüsvayçılıq əvəzinə payınızı alıb sevinəcəksiniz.
İndi isə torpağınızda ikiqat mülk alacaqsınız,
Sevinciniz əbədi olacaq.
8 Çünki Mən Rəbb ədaləti sevirəm.
Soyğunçuluğa, haqsızlığa nifrət edirəm.
Əlbəttə, əməllərinə görə onlara haqqını verəcəyəm,
Onlarla əbədi əhd kəsəcəyəm.
9 Nəsillərindən törəyənlər millətlər içində,
Övladları xalqlar arasında tanınacaq.
Onları görən hər kəs biləcək ki,
Rəbb nəsillərinə xeyir-dua verdi.

10 [n] Rəbdə böyük sevinc tapacağam,
Allahımda ürəyim şadlıqdan coşacaq,
Çünki çələnglə bəzənmiş bəy kimi,
Bər-bəzək taxmış gəlin kimi
Mənə qurtuluş paltarı geyindirdi,
Salehlik libası ilə bürüdü.

---

[n] **61:10** Vəhy 21:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

11 Torpaq zoğlarını necə cücərdirsə,
Bağ əkilən toxumları necə yetişdirirsə,
Xudavənd Rəbb də bütün millətlər qarşısında
Salehliyi və həmdi belə yetişdirəcək.

Sionun yeni adı

62 1 Salehliyi nur kimi saçanadək,
Qurtuluşu məşəl tək yananadək
Sion naminə susmayacağam,
Yerusəlim naminə sakit durmayacağam.
2 [j] Millətlər salehliyini,
Bütün padşahlar əzəmətini görəcək.
Rəbbin ağzı ilə deyəcəyi,
Sənə verəcəyi yeni bir adla çağırılacaqsan.
3 Sən Rəbbin əlində gözəllik tacı,
Allahının ovcunda padşahlıq çələngi olacaqsan.
4 Artıq sənə «atılmış»,
Ölkənə «viranə qalmış» deməyəcəklər.
Əvəzinə sənə «sevdiyim»,
Ölkənə isə «ərli» deyiləcək.
Çünki Rəbb səni sevəcək,
Ölkən də ərli sayılacaq.
5 Bir gənc bakirə qızla evləndiyi kimi
Səni Yaradan da sənlə evlənəcək.
Bəy gəlindən zövq aldığı kimi
Allahın da səndən zövq alacaq.

6 Ey Yerusəlim, divarlarının üstünə
Mən qarovulçular qoydum.
Gecə-gündüz onlar susmayacaq.
Ey Rəbbə sözünü xatırladan sizlər, susmayın,
7 Rəbb Yerusəlimi bərpa edənədək,
Onu yer üzünün tərifə layiq şəhərinə döndərənədək
Ona rahatlıq verməyin!

8 Rəbb sağ əlini, güclü qolunu
Qaldırıb and içdi:
«Düşmənlərinə sənin taxılını bir daha yedirtməyəcəyəm,
Yadellilər sənin əziyyətlə sıxdığın şərabını içməyəcək.
9 Taxılı yığan yeyəcək,

---

[j] **62:2** Yeş. 65:15; Vəhy 2:17

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbə həmdlər edəcək.
Üzümü toplayan şərabını
Məbədimin həyətlərində içəcək».

10 Keçin, keçin şəhər darvazalarından,
Xalq üçün yol hazırlayın!
Tikin, yol salın,
Daşları kənara atın,
Xalqlar üçün bayraq qaldırın!
11 [p] Rəbb yer üzünün ən uzaq yerlərinə bəyan etdi:
«Sion qızına deyin:
“Budur, qurtuluşun gəlir,
Rəbbin mükafatı onunladır,
Ənamı önündədir”».
12 Sion xalqına
«Rəbbin satın aldığı, müqəddəs xalq» deyəcəklər.
Sən, ey Yerusəlim,
«Allahın axtardığı, tərk olmamış şəhər» adlanacaqsan.

Rəbbin qüdrəti

63 1 [q] Edomdan, Bosradan al geyimlər geyib
Bu gələn kimdir?
Təmtəraqlı libas içində,
Böyük qüdrətlə gələn kimdir?
«O Mənəm, həqiqətlə danışan,
Qurtarmağa qadir olan».

2 Nə üçün geyimlərin qırmızıdır,
Nə üçün libasın al rəngdədir,
Sanki sən üzümsıxanda üzüm sıxırdın?
3 [r] [s] «Üzümsıxanda üzümü tək sıxdım,
Yanımda xalqlardan heç kim olmadı.
Qəzəb içində onları tapdaladım,
Qeyzlə təpiyimin altına saldım.
Qanları geyimlərimə sıçradı,
Bütün libaslarımı bulaşdırdım.
4 Çünki qisas günü qəlbimdə idi,
Xalqımı satın aldığım il gəldi.

---

[p] **62:11** Yeş. 40:10; Vəhy 22:12 [q] **63:1-6** Yeş. 34:5-17; Yer. 49:7-22; Yez. 25:12-14; 35:1-15; Amos 1:11-12; Avd. 1-14; Mal. 1:2-5 [r] **63:3** Vəhy 14:20; 19:15 [s] **63:3** Vəhy 19:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 [t] Mən baxdım, kömək edən bir kəs yox idi,
Mənim tərəfimi saxlayan olmadığına məəttəl qaldım,
Onda qolum mənə zəfər gətirdi,
Qeyzim mənə dayaq oldu.
6 Qəzəb içində xalqları tapdaladım,
Qeyzimi onlara içirtdim,
Qanlarını yerə axıtdım».

Rəbbin xeyirxahlığı

7 Rəbbin lütfkar işlərindən,
Həmdlərə layiq əməllərindən nəql edəcəyəm.
Böyük mərhəməti və məhəbbəti naminə,
İsrail nəslinə etdiyi böyük xeyirxahlığına görə,
Rəbbin bizə etdiyi bütün işlərinə görə
Onu xatırlayacağam.
8 Rəbb dedi:
«Əlbəttə, onlar Mənim xalqımdır,
Məni aldatmayan övladlarımdır».
Beləcə onlara Qurtarıcı oldu.
9 Onlar əziyyət çəkdikdə
O da əziyyət çəkdi.
Hüzurundan gələn mələk onları xilas etdi.
Məhəbbəti və mərhəməti ilə
Onları satın aldı.
Bütün keçmiş günlərdə onları götürüb apardı.

10 [u] Lakin İsrail üsyankar olaraq
Onun Müqəddəs Ruhunu kədərləndirdi.
Rəbb də düşməni olub
Onlara qarşı döyüşdü.
11 [v] Sonra xalq keçmiş günləri –
Rəbbin qulu Musanın dövrünü yada saldı.
Onları sürüsünün çobanları ilə birgə
Dənizdən keçirən haradadır?
Onların daxilinə
Müqəddəs Ruhunu ehsan edən,
12 Öz əzəmətli gücü ilə Musanın sağ əlindən tutub,
Özünə əbədi ad qazandırmaq üçün
Suları qarşılarında yaran Rəbb haradadır?
13 Bir at çöldə yıxılmadan çapan kimi

---

[t] **63:5** Yeş. 59:16 [u] **63:10** Həv. 7:51; Ef. 4:30 [v] **63:11-13** Çıx. 14:21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Onları da dərinliklərdən elə keçirən Rəbb haradadır?
14 Rəbbin Ruhu onlara elə rahatlıq verdi ki,
Elə bil naxır otu bol olan dərədə otarılır.
Bəli, Sən adını şərəfləndirmək naminə
Xalqına belə yol göstərdin.

Rəhm və imdad haqqında yalvarış

15 Ya Rəbb, göylərdən bax,
Müqəddəs, izzətli, uca məskənindən bizə nəzər sal!
Haradadır Sənin qeyrətin, gücün?
Qəlbindəki həsrəti, rəhmi bizdən əsirgədin.
16 Sənsən Atamız.
İbrahim bizi tanımasa da,
İsrail bizim kim olduğumuzu bilməsə də,
Atamız Sənsən, ya Rəbb,
Əzəldən bəri adın «Bizi Satınalan»dır.
17 Nə üçün, ya Rəbb,
Bizi yolundan azdırırsan,
Səndən qorxmayaq deyə
Qəlblərimizi inadkar edirsən?
Qullarının xatirinə,
İrsin olan qəbilələrinin xatirinə geri dön.
18 Müqəddəs xalqın qısa müddətə Sənin Müqəddəs məkanına sahib oldu.
İndi isə oranı düşmənlərimizin ayağı tapdalayır.
19 Əzəldən bəri heç vaxt
Hakimlik etmədiyin xalqa bənzədik,
Sanki Sənin adına bağlı xalq olmamışıq.

64 1 Ya Rəbb, kaş göyləri yarıb enəydin,
Dağlar hüzurunda sarsılardı!
2 Alov kolluğu yandıran kimi,
Od suyu qaynadan kimi
Adını yağılarına tanıtdıraydın,
Millətlər önündə lərzəyə gələrdi!
3 Sən gözləmədiyimiz əzəmətli işlər edəndə
Endin yer üzünə, dağlar önündə sarsıldı.
4 [w] Ona etibar edənlər üçün belə işlər edən Allahı,
Əzəldən bəri Səndən başqasını nə göz görüb, nə də qulaq eşidib.
5 Sevinə-sevinə salehlik edəni,
Yollarında Səni xatırlayanları qarşılayırsan.

---

[w] **64:4** 1Kor. 2:9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Amma biz günaha batdıq, Sən qəzəbləndin.
Beləcə xeyli vaxt yaşadıq,
Bəs biz necə xilas ola bilərik?
6 Hamımız elə bil ki murdarlandıq,
Bütün saleh əməllərimiz murdar əskiyə bənzəyir.
Hamımız yarpaq kimi soluruq,
Şər əməllərimiz bizi külək tək sovurub-aparır.
7 Sənin adını çağıran yoxdur,
Sənə bağlanmaq üçün can atan yoxdur.
Çünki bizdən üz döndərdin,
Şər əməllərimizə görə bizi yox etdin.
8 Yenə də, ya Rəbb, Sənsən Atamız:
Biz gilik, Sən isə dulusçu,
Biz hamımız Sənin əlinin işiyik.
9 Ya Rəbb, çox qəzəblənmə,
Şər əməllərimizi heç vaxt xatırlama,
Hamımız Sənin xalqınıq, bunu nəzərə al.
10 Müqəddəs şəhərlərin səhraya,
Sion çöllüyə döndü,
Yerusəlim viran qaldı.
11 Atalarımızın Sənə həmd etdikləri yer –
Müqəddəs, şanlı məbədimiz yandı,
Gözəl binalarımız xaraba qaldı.
12 Bütün bunlardan sonra,
Ya Rəbb, yenə də Özünü saxlayacaqsanmı?
Susub bizi nə qədər alçaldacaqsan?

Dikbaşlar cəza çəkəcək

65 1[x] «Məni soruşmayanlara Mən zühur etdim,
Məni axtarmayanlar tərəfindən tapıldım.
Adımı çağırmayan millətə dedim:
“Buradayam! Buradayam!”
2 Pis yolla gedən,
Öz düşüncələri ilə hərəkət edən
Dikbaş xalqa gün boyu əllərimi uzadıb durdum.
3 O xalq ki bağlarda qurban kəsərək,
Kərpiclərin üstündə buxur yandırıb
Gözüm önündə daima Məni təhqir edir,
4 Qəbiristanlıqda oturub
Gizli yerlərdə gecələyir,

---

[x] **65:1-2** Rom. 10:20-21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Donuz əti yeyir,
Qablarında haram ət qaynadır.
5 Onlar bir-birinə deyir: “Uzaq dur,
Mənə yaxınlaşma, çünki mən səndən müqəddəsəm”.
Belələri burnuma tüstü,
Bütün gün yanan alovdur.

6 Budur, qarşımda bunlar yazılıb:
Mən susmayacağam,
Ancaq onların əvəzini verəcəyəm,
Əməllərini başlarına çevirəcəyəm.
7 Onların da, atalarının da qəbahətlərinin cəzasını
Onlara çəkdirəcəyəm».
Rəbb deyir.
«Dağların başında buxur yandırdıqlarına görə,
Təpələrin başında Mənə küfr etdiklərinə görə
Mən əvvəlki əməllərini ölçüb onların əvəzini onlara çəkdirəcəyəm».

8 Rəbb deyir:
«Üzüm salxımında şirə tapıldığına görə deyirlər:
“Salxımı xarab etməyin, içində bərəkət var”.
Mən də qullarımın xatirinə belə edərəm ki,
Onların hamısı məhv olmasın.
9 Yaqubdan törəyənlərin sayını artıracağam,
Yəhuda nəslindən dağlarıma varis çıxacaq,
Seçilmiş xalqım oranı irs alacaq.
Mənim qullarım orada məskunlaşacaq.
10 [y] Məni axtaran xalqım üçün
Şaron sürülərin otlağı,
Akor vadisi mal-qaranın rahatlandığı yer olacaq.

11 Lakin sizlər – Rəbbi tərk edənlər,
Müqəddəs dağımı unudanlar,
Tale allahına süfrə açanlar,
Qismət allahına camlarda şərab təqdim edənlər,
12 Mən də sizi qılınca qismət edəcəyəm,
Hamınız qırılmaq üçün diz çökəcəksiniz.
Çünki Mən çağıranda sizdən cavab almadım,
Danışanda qulaq asmadınız.
Gözümdə pis olanı etdiniz,

---

[y] **65:10** Yeşua 7:24-26

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Mənə məqbul olmayanı seçdiniz».

13 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir:
«Qullarım yeyəcək, sizsə ac qalacaqsınız,
Qullarım içəcək, sizsə susayacaqsınız,
Qullarım sevinəcək, sizsə utanacaqsınız.
14 Qullarım şadlanıb mədhiyyələr söyləyəcək,
Sizsə ürək ağrısından qışqıracaqsınız,
Kədərli ruhla fəryad edəcəksiniz.
15 [z] Sizin adınız seçilmiş xalqımın
Ağzında ancaq lənət kimi qalacaq.
Xudavənd Rəbb sizi öldürəcək,
Öz qullarına isə başqa ad verəcək.
16 Ölkədə kim xeyir-dua istəsə,
Sadiq Allahdan diləyəcək.
Ölkədə kim and içsə,
Sadiq Allahın adı ilə and içəcək.
Çünki keçmiş əziyyətlər unudulub
Gözümün önündən yox olacaq.

Yeni yer, yeni göylər

17 [a] Budur, Mən yeni göylər və yeni yer yaradıram.
Əvvəlki işlər bir daha xatırlanmayacaq,
Heç yada düşməyəcək.
18 Yaratdığımla əbədilik sevinin, şadlanın.
Çünki sevinc üçün yeni Yerusəlimi,
Sakinlərini xoşbəxtlik üçün yaradacağam.
19 [b] Mən Yerusəlim üçün sevinəcəyəm,
Xalqım üçün şadlanacağam.
Orada nə ağlaşma, nə fəryad səsi
Bir daha eşidilməyəcək.
20 Uşaqlar artıq körpə çağlarında ölməyəcək,
Uzun ömür sürməyən qoca olmayacaq,
Yüz yaşında ölənlər cavan sayılacaq,
Yüz yaşına çatmayanlar lənətli sayılacaq.
21 Onlar evlər tikib orada məskunlaşacaq,
Üzüm bağları salacaq, bəhrələrindən yeyəcək.
22 Tikdikləri evdə özgələr yaşamayacaq,
Əkdikləri bağın meyvələrini başqaları yeməyəcək.
Çünki xalqım ağaclar tək uzun ömür sürəcək,

---

[z] **65:15** Yeş. 62:2; Vəhy 2:17 [a] **65:17** Yeş. 66:22; 2Pet. 3:13; Vəhy 21:1 [b] **65:19** Vəhy 21:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Seçilmişlərim əllərinin işlərindən zövq alacaq.
23 Onlar boş yerə əlləşməyəcək,
Övladları bəlalarla üzləşməyəcək.
Çünki özləri də, övladları da,
Rəbbin xeyir-dualı nəsli olacaq.
24 Onlar Məni çağırmamışdan
Mən onlara cavab verəcəyəm,
Onlar hələ danışarkən Mən eşidəcəyəm.
25 [c] Qurdla quzu bir yerdə otlayacaq,
Şir buğa tək saman yeyəcək,
İlanın yediyi torpaq olacaq.
Müqəddəs dağımın heç bir yerində
Heç kimə zərər dəyməyəcək,
Heç bir kəs o birisini məhv etməyəcək».
Rəbb belə deyir.

Mühakimə və ümid

66 1 [d] [e] Rəbb belə deyir:
«Göylər Mənim taxtımdır,
Yer ayaqlarımın altındakı kətildir.
Mənim üçün harada ev tikəcəksiniz,
Dincələcəyim yer harada olacaq?
2 Çünki bütün bunları Mənim əlim yaratdı,
Hər şey beləcə əmələ gəldi» Rəbb bəyan edir.
«Ancaq Mən özünü aşağı tutan və ruhu əzilmiş insana,
Sözümün önündə titrəyənə nəzər salaram.

3 Buğa kəsən şəxs adam öldürən kimidir,
Quzunu qurban verən şəxs itin boynunu qıran kimidir,
Taxıl təqdimi gətirən şəxs donuz qanını təqdim edən kimidir,
Kündür yandıraraq təqdim edən şəxs bütə pərəstiş edən kimidir.
Onlar öz yolları ilə gedir,
İyrənc işlərindən həzz alır.
4 Mən də onları çətinliyə düçar edəcəyəm,
Qorxduqları bəlanı başlarına gətirəcəyəm.
Çünki Mən çağıranda onlardan cavab almadım,
Danışanda qulaq asmadılar,
Gözümdə pis olanı etdilər,
Mənə məqbul olmayanı seçdilər».

---

[c] **65:25** Yeş. 11:6-9 [d] **66:1** Mat. 5:34-35; 23:22 [e] **66:1-2** Həv. 7:49-50

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 Ey Rəbbin sözü önündə titrəyənlər,
Onun dediklərini eşidin:
«Mənim adıma görə sizə nifrət edib təqib edən soydaşlarınız
“Qoy Rəbb izzətini göstərsin,
Biz də görək, necə sevinərsiniz” deyirdilər.
Amma onlar rüsvay olacaq.
6 Şəhərdən nərələr,
Məbəddən bir səs eşidilir!
Bu, düşmənlərindən qisas alan Rəbbin səsidir.

7[f] Bir qadın ağrı çəkmədən,
Sancısı tutmadan bir oğlan uşağı doğdu.
8 Belə bir şey eşidən olubmu?
Belə şeyləri kim görüb?
Bir gündə ölkə yarana bilərmi?
Bir anda millət doğula bilərmi?
Sion isə ağrısı tutan kimi övladlarını doğdu.
9 Mən doğuş anınadək gətirib
Doğmağa güc vermərəmmi?» deyir Rəbb.
«Doğuş üçün güc verən Mən
Bətni bağlayarammı?» deyir Allahın.
10 «Yerusəlimlə birgə sevinin,
Ey onu sevənlər, hamınız onun üçün şadlanın.
Ey Yerusəlim üçün yas tutanlar,
Onunla birgə cuşa gəlin, fərəhlənin!
11 Siz ananız Yerusəlimin döşlərini əmib
Təsəlli tapacaqsınız, doyacaqsınız,
Onun bol nemətlərindən dadıb zövq alacaqsınız».

12 Rəbb belə deyir:
«Budur, Mən əmin-amanlığı bir çay tək,
Millətlərin sərvətini daşqın sel kimi
Ona sarı axıdacağam.
Siz ondan bəslənəcəksiniz,
Qucağında daşınacaqsınız,
Dizlərində oxşanacaqsınız.
13 Övladına təsəlli verən bir ana tək
Mən sizə təsəlli verəcəyəm.
Yerusəlimdə təsəlli tapacaqsınız.
14 Bunları görüb ürəyiniz sevinəcək;

---

[f] **66:7** Vəhy 12:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bədənləriniz yaşıl ot kimi qüvvətlənəcək.
Hər kəs biləcək ki,
Rəbbin qoruyucu əli qullarının,
Qəzəbi isə düşmənlərinin üstündədir».

15 Budur, Rəbb odla gəlir,
Onun döyüş arabaları qasırğa tək gəlir.
Şiddətli qəzəbini, məzəmmətini
Alov kimi tökməyə hazırdır.
16 Rəbb bütün bəşəri odla,
Qılıncı ilə mühakimə edəcək,
Çoxlarını məhv edəcək.
17 «Bağlara girmək üçün
Özlərini təqdis edib pak edənlər,
Mərkəzdə duranın ardınca gedərək
Donuz, siçan və digər murdar heyvanların
Ətini yeyənlərin hamısı məhv olacaq»
Rəbb bəyan edir.
18 «Çünki Mən onların əməllərini də, fikirlərini də bilirəm. Bütün millətləri
və dilləri bir yerə topladığım vaxt gəlir. Onlar gəlib Mənim əzəmətimi görəcək.
19 Mən aralarında bir əlamət qoyacağam. Onlardan qaçıb-qurtulanları Mən
millətlərə – Tarşişə, Pula, mahir oxatanların vətəni Luda, TuvalaS, Yavana,
şöhrətimi eşitməyən, əzəmətimi görməyən uzaq diyarlara göndərəcəyəm.
Onlar Mənim əzəmətimi bu millətlər arasında bəyan edəcək. 20 İsrail övladları
Rəbbin məbədinə pak qablarda təqdimlərini necə gətirirlərsə, onlar da
bütün millətlərdən soydaşlarını atlarla, arabalarla, taxt-rəvanlarla, qatırlarla,
dəvələrlə müqəddəs dağıma, Yerusəlimə, Rəbbə elə təqdim edəcək. 21 Onlardan
bəzisini Mən kahin və Levili seçəcəyəm» Rəbb bəyan edir.

22 [g] «Yaradacağım yeni göylər və yeni yer önümdə necə qalacaqsa,
Nəsliniz və adınız da elə qalacaq»
Rəbb bəyan edir.
23 «Hər Təzə Ay mərasimində, hər Şənbə günündə
Bütün bəşər gəlib qarşımda səcdə edəcək».
Rəbb deyir.
24 [h] «Onlar eşiyə çıxanda
Mənə qarşı üsyankar olanların meyitlərini görəcək.
Meyitləri yeyən qurd ölməyəcək,
Onları yandıran alov sönməyəcək.
Bütün bəşər onlardan iyrənəcək».

---

[g] **66:22** Yeş. 65:17; 2Pet. 3:13; Vəhy 21:1 [h] **66:24** Mark 9:48

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

YEREMYA

PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

Yeremya peyğəmbər miladdan əvvəl VII əsrin ikinci yarısında və VI əsrin birinci yarısında yaşamışdır. O, kahin idi. Uzun sürən xidmət müddətində Allahın xalqını bütpərəstliyə uymaqları və günah nəticəsində düçar olduqları bəla barədə xəbərdarlıq edirdi. Onun qabaqcadan söylədiyi peyğəmbərliklər – Yerusəlimin süqutu, Navuxodonosorun şəhəri və məbədi dağıtması, Yəhuda padşahının və xalqının Babilə sürgün edilməsi gerçək oldu. Yeremya həmçinin xalqın sürgündən qayıtmasını və millətin dirçəlişini də qabaqcadan söyləmişdi.

Yeremya peyğəmbər öz xalqını sevən, onun məhkum olmasından kədərlənən həssas bir adam idi. Kitabın çox yerində o, Allahın peyğəmbəri olduğu üçün iztirablar çəkməsi barədə ürək ağrısı ilə danışır. Rəbbin sözü onun qəlbində sanki yanar od idi, Yeremya onu ürəyində saxlaya bilmirdi.

Kitabda bəzi böyük peyğəmbərliklər Yeremyanın yaşadığı çətin dövrdən sonrakı gələcəyə işarə edir: Yeremya Yeni Əhd barədə danışır. Allahın xalqı bu əhdi yadda saxlayacaq, çünki həmin əhd onların qəlbinə yazılacaq.

Kitabın məzmunu

1:1-19 Yeremyanın çağırışı
2:1–25:38 Yoşiyanın, Yehoyaqimin, Yehoyakinin və Sidqiyanın hökmranlıq etdiyi dövrdə peyğəmbərliklər
26:1–45:5 Yeremyanın həyatında olan hadisələr
46:1–51:64 Millətlərə qarşı peyğəmbərliklər
52:1-34 Yerusəlimin süqutu

---

1 1 Bunlar Binyamin torpağındakı Anatotda yaşayan kahinlərdən biri
olan Xilqiya oğlu Yeremyanın sözləridir. 2 [a] Yəhuda padşahı Amon
oğlu Yoşiyanın dövründə – padşahlığının on üçüncü ilində Yeremyaya
Rəbbin sözü nazil oldu. 3 [b] [c] Bu, Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Yehoyaqimin

---

[a] **1:2** 2Pad. 22:3–23:27; 2Saln. 34:8–35:19 [b] **1:3** 2Pad. 23:36–24:7; 2Saln. 36:5-8
[c] **1:3** 2Pad. 24:18–25:21; 2Saln. 36:11-21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

dövründən Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Sidqiyanın padşahlığının on birinci ilinin sonunadək, beşinci ayda Yerusəlim əhalisinin sürgünə aparılmasına qədər davam etdi.

Yeremyaya çağırış

4 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
5 «Mən sənə ananın bətnində
Surət verməzdən əvvəl səni tanıdım,
Doğulmazdan əvvəl səni təqdis edib
Millətlərə peyğəmbər etdim».
6 Onda mən dedim: «Ah, ya Xudavənd Rəbb! Axı mənim danışıq
qabiliyyətim yoxdur, çünki hələ cavanam». 7 Rəbb mənə dedi: «Sən
“cavanam” demə. Mən səni kimin yanına göndərsəm, gedəcəksən, sənə
nə əmr etsəm, onu söyləyəcəksən. 8 Adamlardan qorxma, çünki səni
qurtarmaq üçün Mən sənin lə olacağam» Rəbb belə bəyan edir. 9 Rəbb
əlini uzadıb ağzıma toxundu və mənə dedi: «Bax sözlərimi sənin dilinə
qoydum. 10 Bu gün səni millətlər və ölkələr üzərinə təyin etdim ki, onları
kökündən yıxıb dağıdasan, qırıb məhv edəsən, əkib tikəsən».
11 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: «Ey Yeremya, nə görürsən?» Mən
dedim: «Badam ağacının bir budağını görürəm». 12 Rəbb mənə dedi: «Düz
görmüsən. Axı Mən hər sözümü yerinə yetirməkdə sayığam».[d]
13 Mənə yenə Rəbbin bu sözü nazil oldu: «Nə görürsən?» Mən dedim:
«Şimaldan bu tərəfə yönəlmiş qaynar bir qazan görürəm». 14 Rəbb mənə
dedi:
«Bu ölkədə yaşayanların hamısının üzərinə
Şimaldan bəla yağacaq.
15 Çünki Mən şimal ölkələrinin bütün tayfalarını çağıracağam»
Rəbb belə bəyan edir.
«Hər biri gəlib öz taxtını
Yerusəlim darvazalarının girişində,
Onun bütün darvazalarının ətrafında
Və bütün Yəhuda şəhərlərində quracaq.
16 Bütün pisliklərinə görə
Onların əleyhinə hökmlərimi bildirəcəyəm.
Çünki Məndən üz döndərib başqa allahlara buxur yandıraraq
Öz əl işlərinə səcdə etdilər.
17 Sən belini qurşayıb qalx, sənə əmr edəcəyim bütün şeyləri onlara
söylə. Onlardan qorxma, yoxsa Mən də səni onların önündə qorxuya
salacağam. 18 Budur, Mən bu gün səni bütün ölkənin – Yəhuda
padşahlarının, bu yerin başçılarının, kahinlərinin və ölkə xalqının

---

[d] **1:11-12** *Badam* – ibrani mətnində *şaqed* və *sayıq* – *şoqed*.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

əleyhinə qalalı şəhər, dəmir sütun və tunc divar etdim. 19 Onlar sənin-
lə vuruşacaq, ancaq gücləri çatmayacaq, çünki səni qurtarmaq üçün Mən
sənin-lə olacağam» Rəbb belə bəyan edir.

İsrailin yoldan azması

2 1 Mənə Rəbbin sözü nazil oldu: «Get Yerusəlimə ucadan elan et ki,
2 Rəbb belə deyir:
“Mən sənin cavanlığındakı mehrini,
Gəlin olanda məhəbbətini,
Səhrada, ot bitməyən torpaqda ardımca gəldiyini yadıma saldım.
3 Onda İsrail Rəbbə həsr olunmuşdu
Və Onun məhsulunun nübarı idi.
Onu udmaq istəyənlərin hamısı mühakimə olunur,
Üstlərinə bəla gəlirdi” Rəbb belə bəyan edir.

4 Ey Yaqub nəsli, ey İsrail nəslinin bütün tayfaları,
Rəbbin sözünü eşidin,
5 Rəbb belə deyir:
“Atalarınız Məndə nə haqsızlıq tapdılar ki,
Məndən uzaqlaşdılar və puç bütlər ardınca getdilər,
Özləri də puç adam oldular.
6 Daha demədilər ki, Misir torpağından bizi çıxaran,
Səhrada, uçurumlarla dolu boz çöllərdə,
Ölüm kölgəsində qalan quraq torpaqda,
Bir insanın keçmədiyi, heç kəsin yaşamadığı
Diyarda gəzdirən Rəbb haradadır?
7 Mən sizi bərəkətli torpağa gətirdim ki,
Onun meyvələrindən və nemətlərindən dadasınız.
Ancaq siz oraya girən kimi torpağımı murdar etdiniz,
Mülkümü iyrənc bir yerə çevirdiniz.
8 Kahinlər ‹Rəbbi axtaraq› demədilər,
Qanun müəllimləri Məni tanımadılar,
Rəhbərlər Mənə qarşı üsyan etdilər,
Peyğəmbərlər Baalın adı ilə peyğəmbərlik etdilər,
Faydasız şeylərin dalınca getdilər”.

9 Buna görə Rəbb belə bəyan edir:
“Mən yenə sizinlə çəkişəcəyəm,
Mən övladlarınızın övladları ilə də çəkişəcəyəm.
10 Siz Kittim[e] adalarına gedib görün,

---

[e] **2:10** *Kittim* – İsrailin qərbindəki ölkələr nəzərdə tutulur.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qedara[f] adam göndərib öyrənin.
Görün belə bir şey oldumu?
11 Bir millət allahlarını dəyişdirdimi?
Əslində onlar allah deyil.
Ancaq Mənim xalqım öz Calalını faydasız bütlərə dəyişdi.
12 Ey göylər, siz buna heyrət edib tir-tir əsin və dəhşətə gəlin”
Rəbb belə bəyan edir.
13 “Çünki xalqım iki pis əməl etdi:
Məni – axar suların mənbəyini atıb
Özlərinə hovuzlar, su saxlamayan çatlı hovuzlar düzəltdilər.

14 Məgər İsrail quldur? Yoxsa o, kölə doğulmuşdu?
Bəs nə üçün qarət malı oldu?
15 Onun üstünə cavan aslanlar nərildədi və səslərini ucaltdılar.
Ölkəsini viran etdilər.
Şəhərləri yandı, bir nəfər sakin qalmadı.
16 Nof və Taxpanxes sakinləri sənin başını yardı.
17 Səni yolla aparan Allahın Rəbbi tərk etməklə
Bu işi öz başına gətirmədinmi?
18 Bəs Şixor[g] suyundan içmək üçün Misirə niyə gedirsən?
Fərat suyundan içmək üçün Aşşura niyə gedirsən?
19 Səni öz pisliyin cəzalandıracaq,
Dönüklüyün töhmətini alacaqsan.
Sən də görüb bil ki, Allahın Rəbbi atmağın,
Məndən qorxmamağın pis və acı şeydir”
Ordular Rəbbi Xudavənd belə bəyan edir.

20 “Sən boyunduruğunu ta qədimdən qırdın, iplərini qopardın
Və ‹sənə qulluq etməyəcəyəm› dedin.
Üstəlik hər uca təpənin üstündə,
Hər kölgəli ağacın altında yerə sərilib
Bütlərə səcdə edərək Mənə xəyanət etdin.
21 Mən səni gözəl meynə, tər-təmiz toxum kimi əkmişdim.
Sən necə əleyhimə çıxıb cır, yabanı meynə oldun?
22 İndi isə sən gilabı ilə yuyunsan, çoxlu sabun əritsən də,
Yenə günahın önümdə ləkə kimi qalacaq”
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
23 “Axı necə deyə bilərsən ki, murdar olmadım,
Baal bütlərinin ardınca getmədim?

---

[f] **2:10** *Qedar* – İsrailin şərqindəki ölkələr nəzərdə tutulur. [g] **2:18** *Şixor* – Nil çayının qollarından biri.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Dərədə necə rəftar etdiyinə bax, nə etdiyini gör.
Sən qızışan, ora-bura qaçan dişi dəvə kimi,
24 Şəhvətlə havanı iyləyən, səhraya öyrəşmiş vəhşi eşşək kimisən.
Qızanda onu kim saxlaya bilər?
Onu istəyənlər özlərini yormaz, cütləşmə vaxtı onu tapar.
25 Ayaqyalın gəzmə, boğazın susuzluqdan qurumasın.
Ancaq sən dedin: ‹Xeyr, olmaz!
Çünki mən yad allahları sevdim və onların ardınca gedəcəyəm›.

26 Oğru tutulanda necə utanırsa,
İsrail nəsli də padşahları, başçıları, kahinləri
Və peyğəmbərləri ilə birgə eləcə utanırlar.
27 Onlar ağaca ‹atamsan›, daşa ‹bizi sən doğdun› deyir.
Çünki Mənə tərəf üzlərini deyil, arxalarını çevirdilər.
Ancaq üstlərinə bəla gələndə ‹qalxıb bizi qurtar› deyirlər.
28 Bəs özün üçün düzəltdiyin bütlərin haradadır?
Başına bəla gəldiyi vaxt səni qurtara bilərlərsə, gəlsinlər.
Sənin allahların şəhərlərinin sayı qədərdir, ey Yəhuda!

29 Nə üçün Mənimlə çəkişirsiniz?
Hamınız Mənə qarşı üsyan etdiniz” Rəbb belə bəyan edir.
30 “Övladlarınızı nahaq yerə cəzalandırdım,
Çünki onlar ibrət götürmədilər.
Öz qılıncınız qırıb-çatan aslan kimi
Peyğəmbərlərinizi tələf etdi”.

31 Ey bu nəslin övladları, Rəbbin sözünə diqqət edin:
“Məgər Mən İsrail üçün bir səhra oldum?
Yaxud bir zülmət ölkəsi oldum?
Xalqım nə üçün deyir ki, biz öz-özümüzə ağayıq,
Bir daha Sənə tərəf gəlmərik?
32 Qız öz bəzəklərini, gəlin öz cehizini unuda bilərmi?
Ancaq xalqım uzun müddət Məni unutdu.
33 Oynaşlarının ardınca düşməkdə nə qədər mahirsən.
Ən pis arvadlar belə, səndən dərs ala bilər.
34 Sənin ətəklərin öldürdüyün
Məzlum, günahsız adamların qanına bulaşıb,
Halbuki onları oğurluq üstündə tutmadın.
Hələ bununla belə,
35 Sən deyirsən: ‹Mən təqsirsizəm,
Rəbbin qəzəbi hökmən məndən yan keçəcək›.
Bax Mən səni mühakimə edəcəyəm,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Çünki günah etmədiyini söyləyirsən.
36 Nə üçün tez-tez dolanıb dönüklük edirsən?
Aşşurda pərt olduğun kimi Misirdə də pərt olacaqsan.
37 Oradan da əllərinlə başını tutub çıxacaqsan,
Çünki bel bağladıqlarını Rəbb rədd etdi,
Onlarla uğur qazana bilməyəcəksən”.

Xəyanətkar İsrail

3 1 Əgər bir adam öz arvadını boşasa,
Arvad da onu tərk edib başqasına ərə getsə,
O adam bir də arvadının yanına qayıdarmı?
Belə etsə, ölkə də tamamilə murdar olmazmı?
Sənsə çoxlu oynaşla zina etdin, yenə də Mənə tərəf dönürsən?»
Rəbb belə bəyan edir.
2 «Başını çılpaq təpələrə tərəf qaldırıb bax.
Sevişmədiyin yer varmı?
Səhrada yaşayan bədəvi kimi
Yol kənarında oturdun və oynaşlarını gözlədin.
Zinakarlığın və pisliklərinlə ölkəni murdar etdin.
3 Buna görə də yağışların ardı kəsildi və yaz yağışı yağmadı.
Tərs sifətli fahişəyə oxşadın, utanmaq istəmədin.
4 İndi Məni “Atam, cavanlığımdan bəri mənim dostumsan.
5 Sən həmişə qəzəbli olacaqsan,
Əbədi kin saxlayacaqsanmı?” deyə çağırırsan.
Belə danışırsan, amma gücün çatdığı qədər pislik edirsən».
6 [h] Yoşiyanın padşahlığı dövründə Rəbb mənə dedi: «Dönük İsrailin nə etdiyini gördünmü? Hər uca təpənin üstünə, kölgəli ağacın altına gedib orada bütlərə səcdə edərək Mənə xəyanət etdi. 7 İsrail bütün bunları edəndən sonra “o Mənə tərəf qayıdacaq” dedim, ancaq o qayıtmadı. Xəyanətkar bacısı Yəhuda da bunu gördü. 8 Dəfələrlə zina etdiyi üçün dönük İsrailə talaq kağızı verib onu boşadım. Ancaq gördüm ki, onun xəyanətkar bacısı Yəhuda yenə qorxmadı, o da gedib fahişəlik etdi. 9 Heç əhəmiyyət vermədən zinakarlığı ilə ölkəni murdar etdi, daşlara və ağaclara səcdə edib xəyanət etdi. 10 Bütün bunlara baxmayaraq onun xəyanətkar bacısı Yəhuda Mənə bütün qəlbi ilə deyil, hiylə ilə üz tutdu» Rəbb belə bəyan edir.
11 Rəbb mənə dedi: «Dönük İsrail xain Yəhuda ilə müqayisədə daha saleh oldu. 12 Get, bu sözləri şimal səmtinə elan edib söylə: “Ey dönük İsrail, geri qayıt” Rəbb belə bəyan edir. “Sənə qəzəblə baxmayacağam, çünki Mən mərhəmətliyəm” Rəbb belə bəyan edir. “Əbədi kin

---

[h] **3:6** 2Pad. 22:1–23:30; 2Saln. 34:1–35:27

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

saxlamaram. 13 Ancaq sən öz təqsirini boynuna al ki, Allahın Rəbbə qarşı
üsyan etdin, hər kölgəli ağacın altında yad allahlara könül verdin və
Mənim sözümə qulaq asmadınız” Rəbb belə bəyan edir.
14 “Ey dönük övladlar, geri qayıdın” Rəbb belə bəyan edir. “Çünki
ağanız Mənəm. Sizi bir-bir şəhərdən, iki-iki tayfadan çıxarıb Siona
gətirəcəyəm. 15 Ürəyimə yatan çobanları sizə verəcəyəm, sizə ağıl və
müdrikliklə rəhbərlik edəcəklər. 16 Sizin törəyib çoxaldığınız günlərdə
daha Rəbbin Əhd sandığından danışmayacaqlar” Rəbb belə bəyan edir.
“O sandıq bir daha kimsənin ağlına gəlməyəcək, yada salınmayacaq,
onun üçün heyfsilənməyəcəklər, yenisi də düzəldilməyəcək. 17 O zaman
Yerusəlimə ‹Rəbbin taxtı› deyəcəklər. Bütün millətlər Rəbbin adı naminə
Yerusəlimdə toplaşacaq. Daha pis ürəklərinin inadkarlığına görə hərəkət
etməyəcəklər. 18 O günlərdə Yəhuda nəsli İsrail nəsli ilə birləşib şimal
ölkəsindən atalarınıza irs olaraq verdiyim torpağa birgə gələcək”.

19 Mən dedim:
“Necə də istərdim, səni oğullarımın arasına qoyum,
Sənə füsunkar torpağı – millətlər arasında ən gözəl irsi verim!
Güman etdim ki, Məni ‹Ata› deyə çağıracaqsınız,
Məndən üz döndərməyəcəksiniz.
20 Bir arvad öz ərinə xəyanət edirsə,
Siz də Mənimlə eləcə xəyanətlə rəftar etdiniz, ey İsrail nəsli!”
Rəbb belə bəyan edir.
21 “Çılpaq təpələr üzərində bir səs –
İsrail övladlarının
Ağlaşma və yalvarışları eşidilir,
Çünki onlar yollarını azdı,
Özlərinin Allahı Rəbbi unutdu.
22 Geri qayıdın, ey dönük övladlar,
Dönüklüyünüzə şəfa verim”.
Onlar da deyəcək:
“Budur, biz Sənə tərəf gəlirik,
Çünki Allahımız Rəbb Sənsən.
23 Doğrudan da, təpələrdən, dağlardan gələn
Hay-küy yalandır.
Əslində İsrailin xilası
Allahımız Rəbdədir.
24 Cavanlığımızdan bəri
Rüsvayçı bütlər
Atalarımızın zəhmətini,
Sürülərini və mal-qaralarını,
Oğullarını və qızlarını tələf etdi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

25 Biz xəcalətimiz içində yatırıq,
Rüsvayçılıq bizim yorğanımızdır,
Çünki cavanlığımızdan indiyədək
Biz və atalarımız
Allahımız Rəbbə qarşı günah etdik,
Allahımız Rəbbin sözünə qulaq asmadıq”».

4 1 Rəbb bəyan edir: «Ey İsrail, əgər geri qayıtsan,
Mənə tərəf qayıtsan,
İyrənc bütlərini önümdən götürsən,
Bir daha sərgərdan gəzməsən,
2 Həqiqət, ədalət və doğruluqla
“Var olan Rəbbə and olsun!” deyə and içsən,
O zaman millətlər
Rəbb vasitəsilə bərəkət alacaq,
Onunla öyünəcək».
3 [i] Çünki Yəhuda adamlarına və Yerusəlimə
Rəbb belə deyir:
«Özünüz üçün təzə əkin yeri şumlayın,
Ancaq tikanlar arasında əkməyin.
4 Ey Yəhuda adamları və Yerusəlimdə yaşayanlar,
Özünüzü Rəbb üçün sünnət edin,
Ürəyinizin sünnət ətini kəsin.
Yoxsa pis əməllərinizə görə
Qəzəbim od kimi püskürüb yandıracaq,
Söndürən olmayacaq.

Yəhudaya hücum

5 Yəhudada elan edin,
Yerusəlimdə car çəkib deyin:
“Ölkədə şeypur çalın!”
Ucadan qışqırıb söyləyin:
“Gəlin toplanıb
Qalalı şəhərlərə girək!”
6 “Siona qaçın” deyə bayraq qaldırın,
Qaçıb qurtulun, dayanmayın.
Çünki Mən şimaldan
Bəla və böyük qırğın gətirəcəyəm».
7 Aslan yuvasından çıxdı,
Millətləri məhv edən yola düşdü.

---

[i] **4:3** Huşə 10:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Öz yerindən çıxdı ki,
Ölkənizi viran etsin.
Şəhərləriniz yerlə yeksan olacaq,
Orada sakin qalmayacaq.
8 Buna görə də çul geyinin,
Yas tutub ağlayın.
Çünki Rəbbin qızğın qəzəbi
Bizdən dönmədi.
9 «O gün padşahın və başçıların
Ürəyi gedəcək» Rəbb belə bəyan edir.
«Kahinlər çaşacaq,
Peyğəmbərlər karıxacaq».
10 Mən dedim: «Ah, ey Xudavənd Rəbb! Bu xalqı və Yerusəlimi tamamilə aldatdın. “Sizin üçün əmin-amanlıq olacaq” dedin, halbuki qılınc boğazımıza dirəndi».
11 O vaxt bu xalqa və Yerusəlimə deyiləcək: «Səhradakı çılpaq təpələrdən əziz xalqıma tərəf isti bir külək əsir. Bu külək dən sovurmayacaq, taxıl təmizləməyəcək. 12 Mənim əmrimlə bundan da güclü bir külək əsəcək və Mən indi onlara Öz hökmümü bildirəcəyəm».

13 Budur, düşmən buludlar kimi gəlir,
Onun döyüş arabaları qasırğa kimi yüksəlir,
Atları qartallardan iti gedir.
Vay halımıza! Çünki bərbad olduq.
14 Ey Yerusəlim, ürəyini pislikdən yuyub-təmizlə ki, xilas olasan.
Bəd fikirlərin nə vaxta qədər içində qalacaq?
15 Artıq Dandan bir səs gəlir,
Efrayimin dağlıq bölgəsindən bəd xəbər eşidilir.
16 «Millətlərə elan edin, Yerusəlimə xəbər çatdırın ki,
Uzaq bir ölkədən gələn qoşun onu mühasirəyə alacaq,
Yəhuda şəhərlərinin önündə nərə çəkəcək.
17 Onlar tarla nəzarətçiləri kimi hər tərəfdən şəhərə doğru gəlir,
Çünki o Mənə qarşı üsyan etdi» Rəbb belə bəyan edir.
18 «Bunları sənin başına gətirən öz işlərin, öz əməllərindir.
Cəzanın acısı lap ürəyinə çatıb.
19 Ah, sinəmdəki dərdim!
Əzabdan qıvrılıram.
Ah, qəlbim, qəlbim çırpınır, susa bilmirəm.
Çünki, ey canım, şeypur səsini, döyüş nərəsini eşidirəm.
20 Qırğın üstünə qırğın gəlir,
Bütün ölkə xaraba qalıb.
Çadırlarım qəflətən,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Pərdələrim bir anda dağıdıldı.
21 Nə vaxta qədər bayraq görəcəyəm,
Boru səsi eşidəcəyəm?

22 Həqiqətən, xalqım ağılsızdır,
Məni tanımır.
Onlar cahil övladlardır,
Dərrakələri yoxdur,
Ağılları pislik etməyə çatır,
Yaxşılıq etməyin nə olduğunu bilmirlər.

23 Yer üzünə baxdım,
Quruluşsuz və boşdur.
Göylərə baxdım,
İşıqları yoxdur.
24 Dağlara baxdım, titrəyirdilər,
Bütün təpələr yerlərindən qopurdu.
25 Baxıb gördüm ki, bir adam qalmayıb,
Göydəki quşların hamısı uçub getmişdir.
26 Baxıb gördüm ki, bəhərli torpaq
Səhraya çevrilib,
Rəbbin önündə bütün şəhərləri
Onun qızğın qəzəbi ilə dağılıb».

27 Bəli, Rəbb belə deyir:
«Bütün ölkə viran olacaq,
Ancaq tam məhv olmasına yol verməyəcəyəm.
28 Buna görə yer yas tutacaq,
Yuxarıda göylər qaralacaq,
Çünki bunu Mən demişəm,
Fikrimdən daşınmayacağam,
Sözümdən dönməyəcəyəm.

29 Bütün şəhərlərin əhalisi
Süvarilərin və oxatanların
Gurultusundan qaçacaq.
Onlar sıx meşələrə girir,
Qayalara dırmaşır.
Bütün şəhərlər tərk edilmiş,
Orada kimsə yaşamır.
30 Bəs sən ey viran şəhər, nə edəcəksən?
Qırmızı paltar geyinsən də,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qızıl bəzəklər taxsan da,
Gözlərinə sürmə sürtsən də,
Əbəs yerə özünü bəzəyirsən.
Sənə oynaşların xor baxır,
Canını almaq istəyir.
31 Mən bir səs eşidirəm:
Sanki doğuş ağrısı çəkən,
Birinci dəfə doğan qadının –
Əllərini uzatmış,
Nəfəsi kəsilmiş Sion qızının səsidir.
O deyir: “Vay halıma!
Qatillərin önündə
Canım taqətdən düşdü”.

Yerusəlimin günahı

5 1 Yerusəlimin küçələrini dolaşın,
Ətrafa baxıb fikirləşin,
Onun meydanlarını axtarın.
Əgər bir nəfər düz iş görən,
Həqiqət axtaran adam tapsanız,
Mən şəhəri bağışlayaram.
2 Onlar “var olan Allaha and olsun” desələr də,
Yalandan and içirlər».
3 Ya Rəbb, gözlərin həqiqətə tərəf yönəlməyibmi?
Sən onları vurdun,
Ancaq ağrı hiss etmədilər.
Sən onları qırdın,
Ancaq ibrət götürmədilər.
Üzləri qayadan bərk olub,
Dönmək istəmədilər.

4 Mən dedim: «Bunlar ancaq yoxsul, ağılsız avamlardır,
Çünki Rəbbin yolunu,
Özlərinin Allahının hökmlərini bilmirlər.
5 Qoy mən böyüklərin yanına gedib
Onlarla danışım,
Çünki Rəbbin yolunu,
Özlərinin Allahının hökmlərini bilirlər».
Ancaq onlar da boyunduruğu sındırıb
İpləri qopardılar.
6 Buna görə də meşədən bir aslan çıxıb
Onları öldürəcək,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Səhradan qurd gəlib onları parçalayacaq,
Şəhər kənarında bəbir pusqu quracaq,
Şəhərdən çıxan hər adam parçalanacaq.
Çünki çox üsyan etdilər,
Dəfələrlə dönük oldular.

7 «Buna görə səni necə bağışlaya bilərəm?
Övladların Məni tərk etdi,
Allah olmayan bütlərin adı ilə and içdi.
Mən onları doydurdum,
Amma onlar zina etdi,
Fahişələrin evlərinə yığışdı.
8 Onlar harınlaşmış, şəhvətli atlar kimidir.
Hər biri qonşusunun arvadına kişnəyir».
9 Rəbb bəyan edir: «Bunlara görə
Mən onlara cəza verməyimmi?
Belə bir millətdən qisas almayımmı?
10 Onların bağlarını dolaşıb dağıdın,
Amma büsbütün məhv etməyin.
Meynə budaqlarını qoparıb atın,
Çünki onlar Rəbbə məxsus olmayan insanlardır».
11 Rəbb bəyan edir: «İsrail və Yəhuda nəsli
Mənə tamamilə xəyanət etdi.

12 Onlar Rəbb üçün yalandan dedi:
“O heç nə etməz,
Başımıza bəla gəlməz.
Nə qılınc görəcəyik, nə aclıq”.
13 Peyğəmbərlər boşboğazdır.
Allahın sözü onlarda deyil,
Qoy onların başına bu iş gəlsin».

14 Buna görə də Ordular Allahı Rəbb belə deyir:
«Belə sözlər dedikləri üçün,
Ey Yeremya, sözlərimi sənin ağzında atəşə,
Bu xalqı isə oduna çevirəcəyəm,
Atəş onları yandırıb-qurtaracaq».
15 Rəbb bəyan edir: «Ey İsrail xalqı,
Uzaqdan üstünüzə bir millət gətirəcəyəm.
Dilini bilmədiyin,
Dediklərini anlamadığın
Güclü, qədim bir millət.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

16 Onların oxdanları
Açıq qəbir kimidir,
Hamısı igid döyüşçüdür.
17 Onlar sənin məhsul və çörəyini yeyəcək.
Oğul və qızlarını yeyəcək,
Sürü və naxırlarını yeyəcək,
Meynə və əncir ağaclarını yeyəcək.
Güvəndiyin qalalı şəhərləri
Qılıncla dağıdacaq».
18 Ancaq Rəbb bəyan edir: «Hətta o günlər sizi tamamilə qırıb-
çatmayacağam. 19 Bir vaxt onlar soruşacaq: "Nə üçün Allahımız Rəbb
bütün bunları başımıza gətirdi?" Onda onlara belə söylə: "Necə Məni tərk
edərək öz ölkənizdə yad allahlara xidmət etdinizsə, eləcə də özgə ölkədə
yadellilərə xidmət edəcəksiniz".
20 Bunu Yaqub nəslinin içində bildirin,
Yəhudada elan edin.
21 [j] Ey gözləri olub görməyən,
Qulaqları olub eşitməyən,
Ağılsız və dərrakəsiz xalq,
Bu sözə qulaq asın!
22 [k] Məndən qorxmursunuzmu?» Rəbb belə bəyan edir.
«Mənim qarşımda titrəmirsinizmi?
Axı Mən əbədi qayda ilə
Dəniz üçün qumu sərhəd qoydum,
Dəniz bu sərhədi keçə bilməz.
Dalğaları coşsa da,
Üstün gələ bilməz.
Nərə çəksə də, keçə bilməz.
23 Bu xalqın ürəyi inadlı və üsyankardır.
Onlar azıb öz yolları ilə getdi.
24 Daha öz-özlərinə demirlər ki,
Payız və yaz yağışlarını vaxtında verən,
Müəyyən biçin həftələrini bizim üçün qoruyan
Allahımız Rəbbə sitayiş edək.
25 Təqsirləriniz bunları sizdən aldı,
Günahlarınız sizi bu nemətdən məhrum etdi.
26 Mənim xalqımın içində pis adamlar var:
Quş ovçuları kimi pusquda dururlar,
Tələ qurub adam tuturlar.
27 Quşlarla dolu qəfəs kimi

---

[j] **5:21** Yeş. 6:9-10; Yez. 12:2; Mark 8:18-19 [k] **5:22** Əyy. 38:8-11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Onların evləri hiylə ilə doludur.
Bunun sayəsində yüksəldilər, varlandılar.
28 Onlar piylənib, yoğunlaşıb,
Pis işlərlə hədlərini aşıb,
Məhkəmə işlərini,
Yetimlərin işlərini
Ədalətlə həll etmirlər ki,
Qalib gəlsinlər.
Yoxsulların haqqını müdafiə etmirlər».
29 Rəbb bəyan edir:
«Bunlara görə Mən onlara cəza verməyimmi?
Belə bir millətdən qisas almayımmı?
30 Bu ölkədə heyrətli və dəhşətli bir iş oldu:
31 Peyğəmbərlər yalandan peyğəmbərlik edir,
Kahinlər onların əli ilə hökmranlıq edir.
Xalqım da bunu bəyənir.
Amma axırda nə edəcəksiniz?»

Yerusəlimin mühasirəsi

6 1 Ey Binyamin övladları,
Yerusəlimin içindən qaçıb qurtarın.
Teqoada şeypur çalın,
Bet-Hakkeremdə odla işarə verin,
Çünki şimaldan fəlakət,
Böyük qırğın zahir olur.
2 Mən gözəl və zərif qızı –
Sion qızını talan edəcəyəm.
3 Çobanlar öz sürüləri ilə
Ona qarşı gələcək,
Hər tərəfdən onun önündə çadır quracaq.
Hər kəs öz yerində sürüsünü otaracaq.
4 Sion qızı ilə döyüşə hazırlaşın!
Qalxın, günorta çağı hücum edək!
Vay halımıza!
Gün tutqunlaşır,
Axşam kölgələri uzanır.
5 Qalxın, gecə vaxtı hücum edək!
Onun imarətlərini dağıdaq!

6 Ordular Rəbbi belə dedi:
«Ağac kəsin,
Yerusəlimin önündə torpaq qalağı qurun.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bu şəhər cəzalanmalıdır,
Çünki zorakılıqla dolub-daşır.
7 Bir bulaqdan necə su axarsa,
Bu şəhərdən də eləcə pislik fışqırır.
İçində zorakılıq və soyğunçuluq səsi eşidilir.
Önümdə həmişə dərd və yara görürəm.
8 Ey Yerusəlim, ibrət al,
Yoxsa səndən üz döndərərəm,
Səni xarabaya, əhalisiz torpağa çevirərəm».

9 Ordular Rəbbi belə deyir:
«Tənəkdən son üzümlər yığılan kimi
İsrailin qalan əhalisi də
Yığılıb qurtaracaq.
Üzümyığan kimi
Yenə meynə budaqlarına əlini uzat».

10 Kiminlə danışım,
Kimə xəbərdarlıq edim ki, qulaq assın?
Axı qulaqları tıxanıb,
Eşidə bilmirlər.
Onların arasında Rəbbin sözünə lağ edilir,
Ondan xoşları gəlmir.
11 Buna görə də mən Rəbbin qəzəbi ilə dolmuşam,
Özümü ələ almaqdan yorulmuşam.
«Qəzəbini küçədə olan uşaqların,
Yığılan cavanların üzərinə tök.
Bəli, ər də, arvad da,
Qoca da, yaşa dolmuş adam da ələ keçəcək.
12 [l] Evləri, tarlaları və arvadları da
Başqalarına qalacaq.
Çünki əlimi ölkədə yaşayanlara qarşı uzadacağam»
Rəbb belə bəyan edir.

13 «Ona görə ki böyüyündən kiçiyinə qədər
Hər kəs haram qazanc dalınca qaçır.
Peyğəmbərdən kahinə qədər hər kəs hiylə qurur.
14 [m] Xalqımın yarasını yüngülcəsinə müalicə edirlər,
“Sülh, sülh” deyirlər,
Amma sülh yoxdur.

---

[l] **6:12-15** Yer. 8:10-12 [m] **6:14** Yer. 8:11; Yez. 13:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

15 İyrənc işlər görəndə utanırlarmı?
Yox, heç utanmırlar,
Utanıb qızarmaq bilmirlər.
Buna görə yıxılanlar arasında
Onlar da olacaq.
Mən onları cəzalandıranda
Yerə səriləcəklər» deyir Rəbb.

16 [n] Rəbb belə deyir:
«Yolayrıcında dayanıb baxın,
Əzəldən olan yolları soruşun.
Yaxşı yolun harada olduğunu öyrənin,
O yolla gedin.
Onda ürəyiniz dinclik tapar.
Ancaq siz "o yolla getməyəcəyik" dediniz.
17 Mən sizin üzərinizə
Gözətçilər qoyub dedim:
"Şeypur səsinə qulaq asın!"
Ancaq siz "qulaq asmayacağıq" dediniz.
18 Buna görə də, ey millətlər, qulaq asın,
Ey camaat, bilin ki,
Onların başına nə gələcək.
19 Eşit, ey yer üzü,
Mən bu xalqın başına fəlakət gətirəcəyəm.
Bu onların niyyətlərinin bəhrəsi olacaq.
Çünki Mənim sözlərimə qulaq asmadılar,
Mənim qanunumu rədd etdilər.
20 Səbadan gətirilən kündür,
Uzaq ölkədən gəlmiş ətirli qamış
Nəyimə lazımdır?
Yandırma qurbanlarınız Mənə məqbul deyil,
Başqa qurbanlarınız da Mənə xoş deyil».
21 Buna görə də Rəbb belə deyir:
«Mən bu xalqın qabağına
Maneələr qoyacağam.
Atalar və oğullar birlikdə
Onlara ilişib yıxılacaq.
Qonşu dostu ilə birgə həlak olacaq».

22 Rəbb belə deyir:

---

[n] **6:16** Mat. 11:29

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Budur, şimal ölkəsindən
Bir xalq gəlir,
Dünyanın uzaq yerlərindən
Böyük bir millət hərəkətə gəlir.
23 Onlar əllərində ox-kaman və nizə tutub,
Rəhmsizdirlər, heç kəsə acımırlar.
Səsləri dəniz kimi gurlayır,
Atlara miniblər.
Onlar yekdilliklə sənlə
Müharibəyə hazırdır, ey Sion qızı!»

24 Onlar haqqında xəbər eşitdik,
Əllərimiz yanımıza düşdü.
Doğan qadın kimi bizi
Sıxıntı və əzab bürüdü.
25 Çölə çıxma, yola düşmə,
Çünki düşməndə qılınc,
Hər tərəfdə dəhşət var.

26 Ey əziz xalqım!
Çul geyin və küldə yuvarlan.
Vahid oğluna yas tutan kimi
Yas tutub acı-acı ağla.
Çünki məhv edən qəflətən başımızın üstünü alacaq.

27 Rəbb deyir: «Ey Yeremya, Mən səni qoydum ki,
Xalqımı yoxlayıb imtahan edəsən,
Onlara nəzər qoyub əməllərini sınayasan.
28 Hamısı inadkar dönükdür,
Böhtançılar kimi dolaşan adamlardır.
Tunc və dəmir kimi sərtdirlər,
Hamısı pozğun olub.
29 Körük basılır,
Atəşində qurğuşun əriyir.
Ancaq dəmirçi nahaq yerə əridir,
Çünki pislər ayrılmır.
30 Onlara isə “atılmış gümüş” deyəcəklər,
Çünki Rəbb onları atdı».

Məbəddə bütpərəstlik

7 1 Rəbdən Yeremyaya bu söz nazil oldu: 2 «Rəbbin məbədinin
qapısında dur və orada bu sözü elan edib söylə ki, ey bütün Yəhuda,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbə ibadət etmək üçün bu qapılardan girənlər, Rəbbin sözünə qulaq
asın. 3 İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Yollarınızı və
əməllərinizi islah edin ki, Mən sizi bu yerdə yaşamağa qoyum. 4 ‹Burada
Rəbbin məbədi var, Rəbbin məbədi var, Rəbbin məbədi var› deyib yalan
sözlərə güvənməyin. 5 Əgər yollarınızı və əməllərinizi tamamilə islah
etsəniz, bir-birinizlə, həqiqətən, ədalətlə rəftar etsəniz, 6 qəribə, yetimə
və dul qadına zülm etməsəniz, bu yerdə günahsız qan tökməsəniz,
özünüzə zərər vuraraq başqa allahların tərəfdarı olmasanız, 7 o zaman
burada əbədilik atalarınıza verdiyim torpaqda sizi yaşamağa qoyacağam.
8 Siz isə faydasız olan yalan sözlərə güvənirsiniz. 9 Siz oğurluq
edirsiniz, adam öldürürsünüz, zina edirsiniz, yalandan and içirsiniz,
Baal bütlərinə buxur yandırır, tanımadığınız başqa allahların tərəfdarı
olursunuz. 10 Sonra bütün bu iyrənc işləri görmək üçün Mənim adımla
çağırılan bu məbədə gəlib önümdə durur və ‹biz əmin-amanlıqdayıq›
deyirsiniz. 11 [j] Mənim adımla çağırılan bu məbəd, sizcə, quldur yuvasına
çevrildimi? Amma Mən nə etdiyinizi görürəm” Rəbb belə bəyan edir.
12 [p] “İndi adımı ilk dəfə qoyduğum Şilodakı məskənimə gedin və xalqım
İsrailin pisliyinə görə ona nə etdiyimi görün”. 13 Rəbb bəyan edir: “Siz
bütün bu işləri gördünüz, dəfələrlə xəbərdarlıq etdiyim halda Mənə qulaq
asmadınız, sizi çağırdığım halda cavab vermədiniz. 14 Buna görə də Şilo
ilə necə rəftar etdimsə, Mənim adımla çağırılan, güvəndiyiniz məbədlə,
sizə və atalarınıza verdiyim bu yerlə də elə rəftar edəcəyəm. 15 Efrayim
nəslindən olan soydaşlarınızı necə rədd etdimsə, sizi də eləcə önümdən
rədd edəcəyəm.
16 Sən isə, ey Yeremya, bu xalq üçün dua etmə, onlar üçün yalvarıb
xahiş etmə və önümdə mərhəmət istəmə, çünki sözünə qulaq
asmayacağam. 17 Yəhuda şəhərlərində, Yerusəlim küçələrində onların
nə etdiklərini görmürsənmi? 18 Uşaqlar odun yığır, ataları od yandırır,
qadınlar Göylər Mələkəsinə xəmir yoğurub kökə bişirir. Onlar başqa
allahlara içmə təqdimləri verir ki, Məni qəzəbləndirsinlər”. 19 Rəbb bəyan
edir: “Onlar Mənimi incidirlər? Məgər özlərini rüsvay etmirlərmi?”
20 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “Bax bu yerin, insanların,
heyvanların, çöl ağaclarının, torpağın məhsulu üzərinə qəzəbim və
qızğınlığım tökülləcək, alışıb sönməyəcək”.
21 İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Yandırma
qurbanlarınızı başqa qurbanlarınıza qatıb ət yeyin. 22 Çünki atalarınızı
Misir torpağından çıxaran vaxt yandırma qurbanı və başqa qurban
barədə onlara əmr etmədim və bir söz demədim. 23 Ancaq onlara bunu
əmr edib dedim: ‹Sözümə qulaq asın. Onda Mən sizin Allahınız olacağam,
siz də Mənim xalqım olacaqsınız. Hər barədə sizə əmr etdiyim yolla gedin

---

[j] **7:11** Mat. 21:13; Mark 11:17; Luka 19:46 [p] **7:12-14** Yeşua 18:1; Zəb. 78:60; Yer. 26:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ki, uğur qazanasınız». 24 Ancaq Məni eşitmədilər, qulaq asmadılar. Bunun
əvəzinə öz istəklərinə, pis ürəklərinin inadkarlığına görə hərəkət etdilər,
irəliyə deyil, geriyə getdilər. 25 Atalarınız Misir torpağından çıxdıqları
gündən bu günə qədər Öz qullarım olan peyğəmbərləri hər gün dəfələrlə
yanınıza göndərdim. 26 Amma Məni eşitmədilər, qulaq asmadılar,
inadkarlıq etdilər, atalarından da pis işlər gördülər.
27 Sən bütün bu sözləri onlara söyləyəcəksən, ancaq sənə qulaq
asmayacaqlar, onları çağıracaqsan, ancaq sənə cavab verməyəcəklər”.
28 Sən onlara söylə: “Bu həmin xalqdır ki, öz Allahı Rəbbin sözünə qulaq
asmır və cəzadan ibrət almır. Onlarda həqiqət yox oldu, həqiqətdən heç
danışmırlar.
29 Ey Yerusəlim, saçını kəsib at,
Çılpaq təpələr üzərində mərsiyə oxu,
Çünki Rəbb qəzəbləndiyi nəsli
Rədd edib tərk etdi.
30 Ona görə ki Yəhuda övladları gözümdə pis olan işlər gördü” Rəbb
belə bəyan edir. “Mənim adımla çağırılan məbədə iyrənc bütlərini qoyub
oranı murdarladılar. 31 [q] [r] Onlar oğul və qızlarını odda yandırmaq üçün
Ben-Hinnom vadisindəki Tofetdə səcdəgahlar düzəltdilər. Mən belə bir
şeyi nə buyurdum, nə də ağlıma gətirdim”».
32 Rəbb bəyan edir: «Buna görə də bir gün gələcək ki, oraya Tofet yaxud
Ben-Hinnom vadisi deyil, Qırğın vadisi deyiləcək. Tofetdə yer qalmayana
qədər ölüləri basdıracaqlar. 33 [s] Bu xalqın cəsədləri göydəki quşlara,
yerdəki heyvanlara yem olacaq, onları qorxudub qaçıran olmayacaq. 34 [t]
Yəhuda şəhərlərində, Yerusəlim küçələrində sevinc və şadlıq sədasını,
bəy-gəlin səsini kəsəcəyəm, çünki ölkə viran olacaq».

8 1 Rəbb bəyan edir: «O vaxt Yəhuda padşahlarının və başçılarının,
kahinlərinin, peyğəmbərlərin və Yerusəlimdə yaşayanların
sümüklərini qəbirlərindən çıxarıb atacaqlar. 2 Onların sümükləri
sevdikləri, qulluq etdikləri, tərəfdarı olduqları, müraciət və səcdə
etdikləri günəşin, ayın və bütün səma cisimlərinin önünə töküləcək.
Onlar bir yerə yığılıb basdırılmayacaq, torpağın üstündə peyin kimi
olacaq. 3 [u] Bu pis tayfadan sağ qalanların hamısı sürgün etdiyim hər
yerdə həyatı yox, ölümü seçəcək» Ordular Rəbbi belə bəyan edir.

Günah və mükafat

4 Onlara söyləyəcəksən ki, Rəbb belə deyir:
«Yıxılanlar qalxmazmı?
Yoldan azan geri qayıtmazmı?

---

[q] **7:31** Lev. 18:21 [r] **7:31** 2Pad. 23:10; Yer. 32:35 [s] **7:33** Qanun. 28:26 [t] **7:34** Yer. 16:9; 25:10; Vəhy 18:23 [u] **8:3** Əyy. 3:21; Vəhy 9:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 Bəs nə üçün bu xalq yoldan azdı?
Nə üçün Yerusəlim daim dönüklük edir?
Onlar yalandan bərk yapışıb,
Dönmək istəmir.
6 Mən diqqət edib qulaq asdım:
Heç kəs düz danışmır,
"Nə etdim?" deyib öz pisliyindən tövbə etmir.
Hər biri döyüşə atılan at kimi
Öz yoluna tərəf dönür.
7 Hətta göydə uçan leylək də
Öz vaxtını bilir,
Qumru, qaranquş, durna da
Uçub gələcəkləri vaxtı gözləyir,
Amma Mənim xalqım Rəbbin hökmlərini bilmir.

8 Nə haqla deyirsiniz ki, biz müdrikik,
Rəbbin Qanunu bizdədir?
Budur, alimlərin hiyləgər qələmi
Onu yalan şərh edir.
9 Müdriklər rüsvay oldu,
Çaşıb tora düşdü.
Onlar Rəbbin sözünü rədd etdi.
Bəs onların müdrikliyi nədədir?
10 [v] Buna görə də arvadlarını başqa adamlara,
Tarlalarını isə başqa sahiblərə verəcəyəm,
Ona görə ki böyükdən kiçiyə qədər
Hər kəs haram qazanc dalınca qaçır.
Peyğəmbərdən kahinə qədər
Hər biri yalan iş görür.
11 [w] Əziz xalqımın yarasını
Yüngülcəsinə müalicə edirlər.
"Sülh, sülh" deyirlər,
Amma sülh yoxdur.
12 İyrənc işlər görəndə utanırlarmı?
Yox, heç utanmırlar,
Utanıb-qızarmaq bilmirlər.
Buna görə yıxılanlar arasında
Onlar da olacaq.
Onları cəzalandırdığım vaxt
Yerə səriləcəklər» deyir Rəbb.

---

[v] **8:10-12** Yer. 6:12-15 [w] **8:11** Yer. 6:14; Yez. 13:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

13 «Onları qırıb-çatacağam»
Rəbb belə bəyan edir.
«Tənək üzüm gətirməyəcək,
Əncir ağacı bar verməyəcək,
Yarpaqlar solacaq.
Mən onlara nə verdimsə,
Hamısı əllərindən alınacaq».

14 «Nə üçün yerimizdə oturmuşuq?
Yığılın, gedib qalalı şəhərlərə girək,
Orada həlak olaq,
Çünki Allahımız Rəbb
Bizi ölümə təslim etdi,
Bizə zəhərli su içirdi,
Ona görə ki Rəbbə qarşı günah etdik.
15 Sülh gözləyirik, amma xeyir gəlmir.
Şəfa vaxtını gözləyirik,
Amma dəhşət gəlir.
16 Dandan onların atlarının fınxırtısı eşidilir,
Ayğırlarının kişnəmə səsindən
Bütün ölkə titrəyir.
Onlar gəlir,
Torpağı və orada olan hər şeyi,
Şəhəri və orada yaşayanları yeyib-qurtarır.
17 Baxın Mən üstünüzə ilanlar,
Ovsunla ram olmayan gürzələr göndərəcəyəm,
Onlar sizi sancacaq» Rəbb belə bəyan edir.

Yeremyanın xalqın taleyi üçün narahatlığı

18 Dərdimə təsəlli yoxdur,
Ürəyim köksümdə taqətsizdir.
19 Baxın uzaq ölkədən
Əziz xalqımın fəryadını eşidirəm:
«Məgər Rəbb Sionda yoxdur?
Onun padşahı orada deyilmi?

Onlar nə üçün oyma bütləri,
Yad olan puç şeyləri ilə
Məni qəzəbləndirirlər?

20 Biçin sona çatdı, yay qurtardı,
Biz xilas olmadıq».

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

21 Əziz xalqımın yarasından
Mən də yaralandım,
Yas tutub dəhşətə gəldim.
22 Məgər Gileadda məlhəm yoxdur?
Orada həkim yoxdur?
Əgər varsa,
Əziz xalqıma nə üçün şəfa verilmədi?

9 1 Kaş ki başım bulaq olaydı,
Gözlərim yaş çeşməsinə dönəydi,
Əziz xalqımdan öldürülənlərə
Gecə-gündüz yas tutaydım.
2 Kaş ki kimsə mənə səhrada
Səyyahların sığınacağını verəydi!
Mən xalqımı tərk edib
Onlardan uzaqlaşardım.
Çünki onların hamısı
Zinakar və xain yığınıdır.

3 «Dillərini yalan üçün
Kaman kimi dartırlar.
Həqiqət naminə güc göstərmirlər.
Çünki pisliyi pislik dalınca edirlər,
Məni tanımırlar» Rəbb belə bəyan edir.
4 «Hər kəs dostundan çəkinsin,
Heç qardaşına da etibar etməsin.
Çünki hər qardaş başqasına badalaq gəlir,
Hər dost böhtançıdır.
5 Hər kəs öz dostunu aldadır,
Doğru söyləmir.
Onlar dillərini yalan danışmağa öyrətdi,
Yorulana qədər günah işlətdi.
6 Ey Yeremya, hiylə içində yaşayırsan,
Hiylədən ötrü Məni tanımaq istəmirlər»
Rəbb belə bəyan edir.

7 Buna görə də Ordular Rəbbi belə deyir:
«Mən onları əridəcəyəm,
Sınaqdan keçirəcəyəm.
Axı Mən əziz xalqımla
Başqa cür necə rəftar edə bilərəm?
8 Dilləri öldürücü oxdur,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Məkrlə danışırlar.
Ağzı ilə qonşusuna xoş sözlər söyləyir,
Ürəyində isə ona tələ qururlar».
9 Rəbb bəyan edir:
«Bunlara görə Mən onlara cəza verməyimmi?
Belə bir millətdən qisas almayımmı?»

10 Dağlar üçün ağlayıb nalə çəkəcəyəm,
Çölün otlaqları üçün mərsiyə oxuyacağam.
Çünki hamısı yandı,
Daha kimsə oradan keçmir,
Naxırın böyürtüsü eşidilmir.
Quşlar və heyvanlar da qaçıb getdi.

11 «Yerusəlimi daş qalaqlarına,
Çaqqal yuvasına döndərəcəyəm.
Yəhuda şəhərlərini
Sakinsiz bir xarabalığa çevirəcəyəm» deyir Rəbb.
12 Bir müdrik adam varmı, bunu anlasın? Rəbbin dili ilə danışan
bir adam varmı, bunu izah etsin? Niyə bu ölkə məhv oldu, səhra kimi
yandı və heç kəs oradan keçmir? 13 Rəbb deyir: «Ona görə belə oldu ki,
onlar üçün qoyduğum qanunumu rədd etdilər, sözümə qulaq asıb əməl
etmədilər, 14 ürəklərinin inadkarlığına görə rəftar etdilər və atalarının
öyrətdiyi kimi Baal bütlərinə itaət etdilər. 15 [x] Buna görə də İsrailin Allahı
olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Mən bu xalqa yovşan yedirəcək, zəhərli
su içirəcəyəm. 16 Onları özlərinin və atalarının tanımadıqları millətlər
arasına səpələyəcəyəm. Onları məhv edənədək arxalarınca qılınc
göndərəcəyəm”».
17 Ordular Rəbbi belə deyir:
«İndi düşünün,
Mərsiyəçi qadınları çağırın gəlsinlər,
Bu işdə bacarıqlı olanları
Gətirin gəlsinlər.
18 Qoy onlar tələsib o qədər
Bizim üçün fəryad etsinlər ki,
Gözlərimizdən yaş axsın,
Kirpiklərimizdən su süzülsün».
19 Çünki Siondan fəryad səsi eşidilir:
«Biz necə talan olunduq,
Yaman rüsvay edildik.

---

[x] **9:15** Vəhy 8:11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Çünki ölkəni tərk edirik,
Məskənlərimiz dağıdılır».

20 Ey qadınlar, Rəbbin sözünü eşidin,
Ağzından çıxan sözə qulaq asın.
Qızlarınıza fəryad etməyi öyrədin,
Hər kəs yoldaşına mərsiyə oxumağı öyrətsin.
21 Çünki ölüm pəncərələrimizə dırmaşdı,
Saraylarımıza girdi ki,
Küçədə uşaqları,
Meydanlarda cavanları qırıb-çatsın.

22 Sən söylə ki, Rəbb belə bəyan edir:
«İnsan cəsədləri tarlada peyin kimi,
Biçinçinin ardınca qalan taya kimi yerə yıxılacaq.
Onları yığıb aparan olmayacaq».

23 Rəbb belə deyir:
«Müdrik müdrikliyi ilə öyünməsin,
İgid öz gücü ilə öyünməsin,
Varlı öz sərvəti ilə öyünməsin.
24 [y] Ancaq öyünən onunla öyünsün ki,
Mən Rəbbin dünyada
Məhəbbət, ədalət və salehlik yaratdığını
Dərk edir və Məni tanıyır.
Çünki Mən bunlardan xoşlanıram»
Rəbb belə bəyan edir.
25 Bəli, Rəbb bəyan edir: «Gün gələcək ki, yalnız bədəni sünnət olanları cəzalandıracağam. 26 Misiri, Yəhudanı, Edomu, Ammon övladlarını, Moavı, çöldə yaşayıb kəkillərini qırxanların hamısını cəzalandıracağam, çünki bütün bu millətlər sünnətsizdir, bütün İsrail nəslinin də ürəyi sünnətsizdir».

Allaha ibadət və bütlərə pərəstiş

10 1 Rəbbin sizə söylədiyi sözü eşidin, ey İsrail nəsli! 2 Rəbb belə deyir:
«Başqa millətlərin yolu ilə getməyin,
Göy əlamətlərindən qorxmayın,
Bunlardan başqa millətlər qorxur.
3 Çünki xalqların adətləri boş şeydir.

---

[y] **9:24** 1Kor. 1:31; 2Kor. 10:17

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Meşədə ağac kəsirlər,
Usta əli kəski ilə onu düzəldir.
4 Sonra qızıl-gümüşlə bəzəyirlər,
Çəkiclə, mıxla bərkidirlər ki,
Yerindən tərpənməsin.
5 Bütləri xiyar bostanındakı müqəvva kimi
Danışa bilmir.
Onları daşımaq lazımdır,
Çünki gedə bilmirlər.
Onlardan qorxmayın,
Çünki nə pislik edə bilərlər,
Nə də yaxşılıq».

6 Sənin kimi Allah yoxdur, ya Rəbb.
Sən böyüksən, əzəmətdə adın ucadır.
7 [z] Ey millətlərin Padşahı,
Sənə kim hörmət etməz?
Sənə hörmət yaraşır,
Çünki millətlərin bütün müdrikləri arasında,
Bütün ölkələrində Sənin kimisi yoxdur.
8 Bütlərə səcdə edənlərin hamısı
Ağılsız və axmaqdır,
Boş şeylərdən təlim alırlar.
Büt bir ağacdır!
9 Tarşişdən döyülmüş gümüş,
Ufazdan qızıl gətirilir.
Ustanın və zərgərin əli ilə düzəldilən bütə
Bənövşəyi və tunc qırmızı paltar geyindirilir.
Hamısı bacarıqlı toxucu işidir.
10 Ancaq Rəbb həqiqi Allahdır.
Var olan Allahdır,
Əbədi Padşah Odur.
Qəzəbindən dünya titrəyər,
Hiddətinin qarşısında
Millətlər dura bilməz.
11 Allah mənə dedi ki, onlara belə söylə: «Yeri və göyü yaratmayan allahlar yer üzündən və göyün altından yox olacaq».[a]

12 [b] Rəbb qüdrəti ilə yer üzünü yaratdı,
Hikməti ilə dünyanı qurdu,

---

[z] **10:7** Vəhy 15:3-4 [a] **10:11** Bu ayə arami dilində yazılmışdır. [b] **10:12-15** Yer. 51:15-18

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Dərrakəsi ilə göyləri yaydı.
13 [c] O gurlayanda göylərdəki sular çağlayır,
Yerin ucqarlarından buludları yüksəldir,
Yağış üçün şimşək çaxdırır,
Anbarlarından külək çıxarır.
14 Hər kəs ağılsız oldu,
Bilikləri qalmadı.
Hər zərgər düzəltdiyi bütdən utanacaq,
Çünki onun tökdüyü büt puçdur,
Onda nəfəs yoxdur.
15 Onlar boş şey,
Masqaraçıların işidir.
Cəza vaxtı məhv olacaqlar.
16 Yaquba Nəsib Olan isə onlara bənzəməz,
Çünki hər şeyi yaradan Odur.
İsrail Onun irs qəbiləsidir,
Onun adı Ordular Rəbbidir.

17 Ey sən mühasirəyə alınan şəhərdə yaşayan,
Şələ-küləni yerdən yığışdır.
18 Çünki Rəbb belə deyir:
«Mən bu dəfə ölkənin sakinlərini
Sapandla kənara atacağam.
Onları dara salacağam ki,
Düşmən əlinə keçsinlər».

Yeremyanın duası

19 Əzabıma görə vay halıma!
Yaram sağalmaz.
Ancaq mən dedim:
«Həqiqətən, bu mənim dərdimdir,
Mən də ona dözməliyəm.
20 Çadırım yıxıldı,
Bütün iplərim qopdu.
Uşaqlarım məni tərk etdi,
Onlar artıq yoxdur.
Çadırımı quran, pərdələrimi asan qalmadı.
21 Çünki xalqın çobanları ağılsız oldu,
Rəbdən soruşmadılar.
Buna görə də uğur qazanmadılar,

---

[c] **10:13** Zəb. 135:7; Yer. 51:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bütün sürüləri dağıldı.
22 Dinləyin, bir xəbər yayılır:
Şimal ölkəsindən böyük gurultu gəlir ki,
Yəhuda şəhərlərini xarabalığa,
Çaqqal yuvasına çevirsin.

23 Ya Rəbb, bilirəm ki,
İnsanın ömrü öz əlində deyil.
Addımlarını düzəltmək
Gedən adamın işi deyil.
24 Mənə cəza ver, ya Rəbb,
Ancaq qəzəbinlə yox, ədalətinlə.
Yoxsa məni heçə çıxardarsan.
25 [d] Qəzəbini Səni tanımayan millətlərin,
Adını çağırmayan tayfaların üzərinə tök.
Çünki onlar Yaqub nəslini yedi,
Onu yeyib-qurtardı,
Yurdunu viran etdi».

Allahla olan əhdə xəyanət

11 1 Rəbdən Yeremyaya bu söz nazil oldu: 2 «Bu əhdin sözlərinə
qulaq asın, Yəhuda adamlarına və Yerusəlimdə yaşayanlara
söyləyib 3 bildirin ki, İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: “Bu əhdin sözlərinə
qulaq asmayana lənət olsun. 4 Bu əhd barəsində Mən atalarınızı Misir
torpağından, dəmir əridən sobanın içindən çıxardığım vaxt əmr edib
dedim: ‹Mənim sözümə qulaq asın, sizə əmr etdiyim hər şeyi edin. Onda
siz Mənim xalqım, Mən də sizin Allahınız olacağam. 5 Belə etsəniz, Mən
də atalarınıza and içib vəd verdiyim şeyə əməl edərəm, bu gün sizin olan
torpağı – süd və bal axan torpağı sizə verərəm›”». Mən də cavab verib
«amin, ya Rəbb» dedim.
6 Rəbb mənə dedi: «Bu sözlərin hamısını Yəhuda şəhərlərində və
Yerusəlim küçələrində car çəkib söylə: “Bu əhdin sözlərinə qulaq asın,
onlara əməl edin”. 7 Bəli, Mən atalarınıza onları Misir torpağından
çıxardığım gündən indiyə qədər ciddi xəbərdarlıq etdim. Onlara dəfələrlə
xəbərdarlıq edib dedim: “Mənim sözümə qulaq asın”. 8 Ancaq onlar qulaq
asmadı, diqqət etmədi, inadkarlıqla qara ürəklərinin istədiyinə uydu.
Buna görə də Mən əhddə deyilən bütün cəzaları onların başına gətirdim.
Mən onlara bu əhdə əməl etməyi əmr etmişdim, onlarsa əməl etmədi».
9 Sonra Rəbb mənə dedi: «Yəhuda adamları və Yerusəlimdə yaşayanlar
arasında bir qəsd üzə çıxdı. 10 Sözlərimə qulaq asmaq istəməyən

---

[d] **10:25** Zəb. 79:6-7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

əcdadlarının günahlarına qayıtdılar, başqa allahların tərəfdarı olub
onlara qulluq etdilər. İsrail və Yəhuda nəsli onların ataları ilə bağladığım
əhdimi pozdu. 11 Buna görə də Rəbb belə deyir: “Mən onların üzərinə bəla
gətirəcəyəm və onun içindən çıxa bilməyəcəklər. Onlar Mənə üz tutub
fəryad edəcək, amma Mən onları eşitməyəcəyəm. 12 O zaman Yəhuda
şəhərlərinin əhalisi və Yerusəlimdə yaşayanlar gedib buxur yandırdıqları
allahlara üz tutub fəryad edəcək, amma başlarına bəla gələn vaxt bu
allahlar onlara heç kömək etməyəcək. 13 Çünki şəhərlərinin sayı qədər
sənin bütlərin var, ey Yəhuda. Siz Yerusəlim küçələrinin sayı qədər
rüsvayçı şeylərə qurbangahlar, Baal bütlərinə buxur yandırmaq üçün
qurbangahlar düzəltdiniz”.
14 Sən bu xalq üçün dua etmə, onlar üçün yalvarıb xahiş etmə. Çünki
fəlakətlərindən ötrü Mənə tərəf fəryad edəndə qulaq asmayacağam.
15 Sevimli xalqım, pis niyyətlər qurarkən
Mənim evimdə nə işin var?
Təqdis olunmuş ətin çoxluğu ilə
Üzərinizdən bəla çəkilərmi?
Çünki sən pis iş görəndə sevinirsən.
16 Rəbb sənin adını
“Dadlı meyvəsi olan
Yaşıl zeytun ağacı” qoydu.
İndi isə böyük fırtınanın gurultusu ilə
Ağaca od vuracaq,
Onun budaqları qırılacaq.
17 Səni əkən Ordular Rəbbi başına fəlakət gətirməyə qərar verdi. Çünki
İsrail və Yəhuda nəsli pislik etdi, Baal bütlərinə buxur yandırmaqla Məni
qəzəbləndirdi».

Yeremyaya qarşı qəsd

18 O vaxt Rəbb onların etdiklərini mənə göstərdi. O bunu mənə aşkar
etdi, mən də xəbərdar oldum. 19 Mənsə kəsilməyə aparılan müti quzu
kimi idim, bilmirdim ki, onlar «ağacı və meyvəsini məhv edək, onu
dirilər arasından yox edək ki, adı bir daha xatırlanmasın» deyərək mənə
qəsd qururlar.
20 Ancaq, ey Ordular Rəbbi,
Ürəkləri və fikirləri sınayan ədalətli Hakim,
Mənə imkan ver ki, onlardan alacağın qisasını görüm!
Çünki mən öz işimi Sənə tapşırdım.
21 «Buna görə də Rəbb səni öldürmək istəyən və “Rəbbin adı ilə
peyğəmbərlik etmə, yoxsa bizim əlimizdə ölərsən” deyən Anatot əhalisi
barədə belə deyir. 22 Bəli, Ordular Rəbbi belə deyir: “Bax Mən onları
cəzalandıracağam: cavanları qılıncla həlak olacaq, oğul və qızları

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

aclıqdan öləcək. 23 Onların nəsli də qalmayacaq, çünki Mən onlar üçün
cəza gəldiyi ildə Anatot əhalisinin başına fəlakət gətirəcəyəm”».

Yeremyanın Allahla söhbəti

12 1 Əgər Sənlə mübahisə etsəm,
Sən haqlı çıxarsan, ya Rəbb.
Ancaq yenə də ədalət barədə
Sənlə danışmaq istəyirəm.
Nə üçün pis adamlar əməllərində
Uğur qazanır,
Bütün xainlər dinc yaşayır?
2 Onları Sən əkdin, kök saldılar,
Qol-budaq atdılar,
Bar verdilər.
Sən onların dillərinə yaxınsan,
Amma ürəklərindən uzaqsan.
3 Məni isə, ya Rəbb, Sən tanıyırsan,
Görürsən və sınayırsan.
Ürəyim Sənlədir.
Onları qurbanlıq qoyun kimi ayır,
Qırğın günü üçün hazırla.
4 Nə vaxta qədər torpaq yas tutacaq,
Bütün çöl otları quruyacaq?
Orada yaşayanların pisliyi üzündən
Heyvanlar və otlar məhv oldu.
Onlar isə «bu adam aqibətimizi görməyəcək» deyir.

Allahın cavabı

5 «Ey Yeremya, əgər sən piyadalarla qaçanda yoruldunsa,
Atlarla necə yarışa bilərsən?
Əgər əmin-amanlıq olan torpaqda büdrəsən,
İordan çayının kənarındakı sıx meşədə nə edəcəksən?
6 Hətta öz qardaşların – ata evin də
Sənə xəyanət etdi,
Onlar da sənin ardınca
Ucadan bağırdı.
Sənə yaxşı sözlər söyləsələr də,
Onlara inanma.

7 Evimi tərk etdim,
İrsimi əldən verdim,
Sevgilimi düşmənlərə təslim etdim.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 İrsim Mənim üçün
Meşədəki aslan kimi oldu.
Üstümə nərə çəkdi,
Buna görə də ona nifrət etdim.
9 İrsim Mənim üçün
Alabəzək yırtıcı quş oldumu?
Hər tərəfdən yırtıcı quşlar
Onun üstünə töküldü.
Gedin bütün vəhşi heyvanları toplayın,
Yeyib-qurtarmaq üçün onun üstünə gətirin.
10 Çoxlu çoban bağımı viran etdi,
Tarlamı tapdalayıb əzdi,
Gözəl zəmimi boş çölə çevirdi.
11 Onu xaraba qoydular,
Xarabalıq içində önümdə ağlayır.
Bütün ölkə viran oldu,
Amma heç kəsin vecinə deyil.
12 Çöldəki bütün çılpaq təpələrə məhv edənlər gəldi.
Çünki ölkənin bir ucundan o biri ucuna qədər
Rəbbin qılıncı qırıb-çatır.
Heç kim salamat qalmır.
13 Onlar buğda əkdi, qanqal biçdi.
Zəhmət çəkdilər, xeyir görmədilər.
Rəbbin qızğın qəzəbindən ötrü
Məhsullarınızdan utanacaqsınız».
14 Rəbb belə deyir: «Xalqım İsrailə irs olaraq verdiyim mülkə toxunan bütün bədxah qonşularıma gəlincə, Mən onları torpaqlarından çıxarıb atacağam, onların arasından Yəhuda nəslini də çıxarıb atacağam. 15 Amma onları çıxarıb atdıqdan sonra yenə hallarına acıyacağam. Hər kəsi öz mülkünə, öz torpağına qaytaracağam. 16 Əgər onlar xalqımın yolunu yaxşı öyrənsələr, xalqımı Baal adı ilə and içməyi öyrətdikləri kimi "var olan Rəbbə and olsun" deyib Mənim adımla and içsələr, o zaman xalqımın arasında sakin olacaqlar. 17 Ancaq qulaq asmasalar, o zaman belə bir milləti mütləq kökündən çıxarıb yox edəcəyəm» Rəbb belə bəyan edir.

Kətan qurşaqla müqayisə

13 1 Rəbb mənə belə dedi: «Get özünə bir kətan qurşaq al və belinə bağla, amma onu suya qoyma». 2 Mən Rəbbin sözünə görə qurşaq aldım və belimə bağladım. 3 Mənə yenə Rəbbin sözü nazil oldu: 4 «Belindəki aldığın qurşağı götürüb qalx və Fərat çayına tərəf get. Onu orada qayanın oyuğunda gizlət». 5 Mən gedib Rəbbin əmr etdiyi kimi onu

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Fərat çayının yaxınlığında gizlətdim. 6 Uzun müddət sonra Rəbb mənə
dedi: «Qalx Fərat çayına tərəf get və sənə gizlətməyi əmr etdiyim qurşağı
oradan götür». 7 Mən Fərat çayına tərəf getdim və qurşağı gizlətdiyim
yerdən qazıb götürdüm. Gördüm ki, qurşaq çürüyüb və daha heç nəyə
yaramır.
8 O zaman mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 9 «Rəbb belə deyir:
"Yəhudanın təkəbbürünü və Yerusəlimin böyük qürurunu beləcə
çürüdəcəyəm. 10 Sözlərimə qulaq asmayan, inadkarlıqla ürəklərinin
istədiyinə uyan, başqa allahlara qulluq və səcdə edərək onların tərəfdarı
olan bu pis xalq heç bir şeyə yaramayan həmin qurşaq kimi olacaq".
11 Rəbb deyir: "Qurşaq insanın belinə necə yapışırsa, bütün İsrail nəslini
və Yəhuda nəslini Özümə eləcə yapışdırdım ki, Öz xalqım olub Mənə
şöhrət, tərif və izzət gətirsinlər, ancaq onlar qulaq asmadı".
12 Buna görə onlara bu sözü çatdır ki, İsrailin Allahı Rəbb belə deyir:
"Hər tuluq şərabla dolacaq". Onda sənə deyəcəklər: "Hər tuluğun şərabla
dolacağını biz də bilmirikmi?" 13 O zaman onlara söylə ki, Rəbb belə
deyir: "Bütün bu ölkədə yaşayanları, Davudun taxtı üzərində oturan
padşahları, kahinləri, peyğəmbərləri, bütün Yerusəlimdə yaşayanları
sərxoş olana qədər şərabla doyduracağam". 14 Rəbb bəyan edir: "Mən
onları ata və oğulları ilə birlikdə bir-birlərinə çırpacağam. Onlara rəhm
etməyəcək, aman verməyəcək, həlak etməyə heyfsilənməyəcəyəm"».

Əsarət barədə xəbərdarlıq

15 Eşidin və qulaq asın,
Qürurlu olmayın,
Çünki Rəbb belə söylədi.
16 Nə qədər ki qaranlıq çökdürməyib,
Zülmət dağlarında ayaqlarınız büdrəməyib,
Allahınız Rəbbi izzətləndirin.
Siz işıq gözləyirsiniz,
Amma Rəbb onu ölüm kölgəsinə çevirər,
Dərin zülmətə döndərər.
17 Ancaq siz ona qulaq asmasanız,
Gözlərim acı-acı yaş tökəcək,
Göz yaşları sel kimi axacaq.
Çünki Rəbbin sürüsünü
Sürgün etdilər.

18 Padşaha və onun anasına söylə:
«Taxtınızdan enin,
Çünki şərəf tacınız başınızdan düşdü».
19 Negev şəhərlərinin darvazaları bağlandı,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Açan yoxdur.
Bütün Yəhuda sürgün edildi,
Hamı sürgün edildi.
20 Başınızı qaldırıb
Şimaldan gələnləri görün.
Sənə verilən sürü,
Sənin gözəl sürün haradadır?
21 Rəbb müttəfiq kimi hazırladığın adamları
Sənə hakim qoyanda nə deyəcəksən?
Məgər doğan qadının çəkdiyi sancı kimi
Səni də ağrı tutmayacaqmı?
22 Əgər ürəyində
«Bütün bunlar nə üçün başıma gəldi» desən,
Bil ki, günahının çoxluğundan
Ətəklərin qaldırıldı və zorlandın.

23 Kuşlu öz dərisini,
Bəbir öz xallarını dəyişdirə bilərmi?
Pislik etməyə alışmış
Siz də yaxşılıq edə bilməzsiniz.
24 «Bundan ötrü səni çöl küləyi ilə
Sovrulan saman çöpü kimi səpələyəcəyəm.
25 Sənə düşən püşk,
Mənim sənə ayırdığım pay budur»
Rəbb belə bəyan edir.
«Çünki Məni unutdun,
Yalana güvəndin.
26 Bundan ötrü Mən də sənin ətəklərini
Üzünə qaldıracağam ki,
Ayıbın görünsün.
27 Çöldəki təpələr üzərində
Gördüyün iyrənc işləri,
Zinakarlığını, şəhvətlə kişnəməyini,
Həyasız əxlaqsızlığını gördüm.
Vay halına, ey Yerusəlim!
Sən nə vaxta qədər
Təmizlənə bilməyəcəksən?»

Qılınc, aclıq, vəba

14 1 Bu, quraqlıq haqqında Yeremyaya nazil olan Rəbbin sözüdür.
2 «Yəhuda yas tutur,
Onun şəhər darvazaları qəmli görünür.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Adamlar qara geyinmişlər,
Yerusəlimin fəryadı ucalmışdır.
3 Əyanlar nökərlərini su dalınca göndərir,
Onlar isə quyu yanına gəlib
Su tapmır,
Boş qablarla geri dönürlər,
Utanıb xəcalət çəkərək
Başlarını örtürlər.
4 Ölkədə yağış olmadığı üçün
Torpaq cadar-cadar oldu.
Əkinçilər utanır,
Başlarını örtür.
5 Hətta çöldəki maral da
Balasını doğub tərk edir,
Çünki ot yoxdur.
6 Vəhşi eşşəklər çılpaq təpələrdə durub,
Çaqqal kimi tez-tez nəfəs alır.
Onların gözləri korlaşır,
Çünki otlaq yoxdur».

7 Ya Rəbb, hərçənd təqsirlərimiz
Bizə qarşı şəhadət edir,
Sən Öz adından ötrü səy göstər.
Çünki dəfələrlə dönüklük etmiş,
Sənə qarşı günah etmişik.
8 Ey İsrailin Ümidgahı,
Məşəqqət zamanı Xilaskarı!
Nə üçün Sən bu torpaqda bir qərib,
Gecələmək üçün yoldan ayrılan bir səyyah kimisən?
9 Nə üçün çaşmış adam,
Qurtarmağa gücü çatmayan
İgid kimi olmusan?
Ancaq Sən aramızdasan, ya Rəbb.
Biz Sənə məxsusuq,
Bizi tərk etmə.
10 [e] Rəbb bu xalq barədə belə deyir: «Onlar gəzib-dolaşmağı o qədər sevir ki, ayaq saxlamırlar. Buna görə də Rəbb onlardan razı deyil. İndi onların təqsirkarlığını yada salacaq, günahları üçün cəza verəcək».
11 Rəbb mənə dedi: «Sən bu xalqın uğur qazanması üçün dua etmə.
12 Oruc tutsalar da, Mən onların fəryadını eşitməyəcəyəm. Yandırma

---

[e] **14:10** Huşə 8:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qurbanı və taxıl təqdimi gətirdikləri zaman onlardan razı olmayacağam.
Mən onları qılınc, aclıq və vəba ilə qırıb-çatacağam».
13 Mən dedim: «Ah, Xudavənd Rəbb, peyğəmbərlər onlara belə deyir:
“Qılınc görməyəcəksiniz, aclıq olmayacaq. Ancaq Mən bu yerdə sizə
həqiqi sülh verəcəyəm”». 14 Rəbb mənə dedi: «Peyğəmbərlər Mənim
adımla yalançı peyğəmbərlik edir. Onları Mən göndərməmişəm, onlara
əmr edib söz deməmişəm. Sizə peyğəmbərlik etdikləri şeylər yalan bir
görüntü, falçılıq, boş bir şey, öz ürəklərinin uydurmasıdır. 15 Buna görə
də Rəbb o peyğəmbərlər barədə belə deyir: “Onları göndərmədiyim
halda Mənim adımla peyğəmbərlik edən, ‹bu torpaqda qılınc və aclıq
olmayacaq› deyən bu peyğəmbərlər özləri qılınc və aclıqdan həlak olacaq.
16 Peyğəmbərlik etdikləri xalq da qılınc və aclıq üzündən Yerusəlim
küçələrinə atılacaq. Onların özlərini, arvadlarını, oğullarını və qızlarını
basdıran olmayacaq, çünki onların pisliklərini öz başlarına gətirəcəyəm”.
17 Onlara bu sözü söylə:
“Qoy gözlərim gecə-gündüz
Dayanmadan yaş töksün.
Çünki bakirə qıza bənzəyən əziz xalqım
Ağır bir yara aldı,
Şiddətli bir zərbə yedi.
18 Çölə çıxıram,
Qılıncla öldürülənləri görürəm,
Şəhərə girirəm,
Aclıqdan üzülənləri görürəm.
Çünki peyğəmbər də, kahin də
Bixəbər olaraq ölkəni dolaşır”».

19 Məgər Sən Yəhudanı birdəfəlik rədd etmisən?
Məgər Siona nifrət edirsən?
Niyə bizi elə vurdun ki,
Sağaltmaq mümkün olmasın?
Sülh gözlədik, amma xeyir gəlmədi.
Şəfa vaxtını gözlədik,
Ancaq dəhşət gəlir.
20 Ya Rəbb, pisliyimizi,
Atalarımızın təqsirkarlığını bilirik.
Çünki Sənə qarşı günah etdik.
21 Öz adın naminə bizdən imtina etmə,
Öz izzətli taxtını alçaltma.
Bizimlə olan əhdini pozma, yada sal.
22 Millətlərin bütləri arasında
Yağış yağdıra biləni varmı?

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Göylər leysan tökə bilərmi?
Bunu edən Sən deyilsənmi, ya Rəbb Allahımız?
Ümidimiz Sənədir.
Çünki bütün bu şeyləri Sən etdin.

Yəhuda xalqının məhvi

15 1[f] [g] Rəbb mənə dedi: «Musa ilə Şamuel önümdə dursalar da, yenə
ürəyim bu xalqa tərəf yönəlməz. Onları qarşımdan rədd et ki,
getsinlər. 2[h] Sənə "Hara gedək?" dedikləri zaman onlara söylə ki, Rəbb
belə deyir:
"Vəba üçün ayrılanlar vəbaya,
Qılınc üçün ayrılanlar qılınca,
Aclıq üçün ayrılanlar aclığa,
Sürgün üçün ayrılanlar sürgünə".
3 Rəbb bəyan edir: "Onların başına dörd növ bəla gətirəcəyəm: öldürmək
üçün qılıncı, parçalamaq üçün itləri, yeyib həlak etmək üçün göydəki
quşları və yerdəki heyvanları. 4[i] Yəhuda padşahı Xizqiya oğlu Menaşşeyə,
onun Yerusəlimdə etdiyi işlərə görə onları yer üzünün bütün ölkələrinin
qarşısında dəhşətli hala salacağam".
5 Ey Yerusəlim, bəs sənə kim acıyacaq?
Sənin üçün kim yas tutacaq?
Halını soruşmaq üçün
Kim yolundan dönüb sənin yanına gələcək?
6 Rəbb bəyan edir: "Sən Məni rədd etdin,
Geri çəkildin.
Mən də əlimi uzadıb səni məhv edirəm.
Daha bağışlamaqdan yoruldum.
7 Onları ölkənin şəhər darvazalarında
Kürəklə sovurdum,
Xalqımı övladsız qoydum,
Onları məhv etdim.
Çünki yollarından dönmədilər.
8 Mənim önümdə onların dul qadınlarının sayı
Dəniz qumundan da çox oldu.
Günorta çağı
Cavanlarının analarını ağlar qoymaq üçün
Məhv edəni gətirdim.
Qəflətən onları qorxu və dəhşətə saldım.
9 Yeddi uşaq doğan qadın zəifləyib can verdi,

---

[f] **15:1** Çıx. 32:11-14; Say. 14:13-19 [g] **15:1** 1Şam. 7:5-9 [h] **15:2** Yer. 43:11; Vəhy 13:10
[i] **15:4** 2Pad. 21:1-16; 2Saln. 33:1-9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Onun günəşi günorta çağı batdı,
Utanıb alçaldı.
Onlardan sağ qalanlarını
Düşmənlərinin önündə
Qılınca təslim edəcəyəm”»
Rəbb belə bəyan edir.

10 Vay mənim halıma!
Ey anam, sən məni bütün ölkə ilə
Mübahisə və dava etmək üçün doğmusan!
Mən heç kəsə sələm vermədim,
Heç kəs də mənə sələm vermədi.
Ancaq hamı məni lənətləyir.

11 Rəbb dedi:
«Bundan sonra mütləq səni
Xeyir üçün xilas edəcəyəm.
Bəla və kədər vaxtı düşmənlərini
Sənə yalvarmağa məcbur edəcəyəm.
12 Dəmiri, şimaldan gələn dəmiri və tuncu
Kim qıra bilər?

13 Sənin sərvətini və xəzinələrini
Qarət malı kimi başqalarına havayı verəcəyəm.
Bunu ölkənin hər tərəfində
Sənin günahlarından ötrü edəcəyəm.
14 Mən səni tanımadığın ölkədə
Düşmənlərinə qul edəcəyəm.
Çünki qəzəbim od tutub
Sizi yandıracaq».

15 Sən bilirsən, ya Rəbb!
Məni yada sal və qayğıma qal.
Məni təqib edənlərdən qisasımı al,
Səbirli olduğuna görə məni həlak etmə.
Bil ki, Sənin üçün rüsvay oldum.
16 Sözlərini tapıb yedim,
Sözlərin mənə sevinc və ürəyimə şadlıq gətirdi.
Çünki Sənə məxsusam,
Ey Ordular Allahı Rəbb!
17 Kef çəkənlərin məclisində oturaraq
Sevinib coşmadım,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Əlin üzərimdə olduğuna görə
Tək-tənha oturdum.
Çünki məni qəzəblə doldurmuşdun.
18 Nə üçün ağrım kəsilməz,
Yaram çarəsizdir,
Şəfasına ümid yoxdur?
Məgər mənim üçün suyu qurumuş,
Etibarsız bir vadi olacaqsan?

19 Buna görə Rəbb belə deyir:
«Əgər sən tövbə etsən,
Səni yenə qəbul edib xidmətimə təyin edərəm.
Əgər cəfəngiyat danışmaq əvəzinə
Qiymətli sözlər söyləsən,
O zaman Mənim dilimlə danışacaqsan.
Onlar özləri sənə tərəf dönəcək,
Amma sən onlara tərəf qayıtmayacaqsan.
20 Səni bu xalq üçün
Möhkəm tunc bir divar edəcəyəm.
Sənə qarşı döyüşəcəklər,
Ancaq qalib gələ bilməyəcəklər.
Çünki Mən sənlə olacağam ki,
Səni qurtarıb azad edim»
Rəbb belə bəyan edir.
21 «Səni pis adamların əlindən azad edəcəyəm,
Zülmkarların pəncəsindən satın alacağam».

Fəlakət dövrü

16 1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Özünə arvad alma, qoy bu yerdə oğulların və qızların olmasın. 3 Çünki bu yerdə doğulan oğullar və qızlar, onları doğan analar və onları törədən atalar üçün Rəbb belə deyir: 4 “Onlar ölümcül xəstəliklərdən öləcək. Onlar üçün yas tutulmayacaq, basdırılmayacaqlar, torpağın üstündə peyin kimi olacaqlar. Qılınc və aclıqla qırılıb-qurtaracaqlar. Cəsədləri də göydəki quşlara və yerdəki heyvanlara yem olacaq”.

5 Çünki Rəbb belə deyir: “Yas evinə girmə, ağlamaq üçün getmə, başsağlığı vermə, çünki bu xalqın arasından Öz sülhümü, məhəbbətimi və mərhəmətimi götürdüm” Rəbb belə bəyan edir. 6 “Bu ölkədə böyüklər də, kiçiklər də öləcək, qəbirə qoyulmayacaq, adamlar onlar üçün yas tutmayacaq, özlərini yaralayıb saçlarını qırxmayacaq. 7 Ölüdən ötrü yas tutana təsəlli vermək üçün kimsə onunla çörək kəsməyəcək, ata-anaları üçün onlara təsəlli kasasını içirməyəcək. 8 Sən onlarla oturaraq yeyib-

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

içmək üçün ziyafət məclislərinə də girmə”. 9[j] Çünki İsrailin Allahı olan
Ordular Rəbbi belə deyir: “Bax bu yerdə sizin günlərinizdə gözlərinizin
önündə sevinc və şadlıq sədasını, bəy-gəlin səsini yox edəcəyəm”.
10 Bütün bu sözləri xalqa bildirəndə onlar sənə belə deyəcək: “Nə üçün Rəbb
başımıza bu qədər böyük bəla gətirəcəyini söylədi? Təqsirimiz nədir? Allahımız
Rəbbə qarşı nə günah etmişik?” 11 Sən onlara söylə ki: “Sizin atalarınız
Məni tərk etdi” Rəbb belə bəyan edir. “Başqa allahların tərəfdarı oldular,
onlara qulluq və səcdə etdilər, Məni tərk edib qanunuma əməl etmədilər.
12 Siz atalarınızdan da artıq pislik etdiniz, özünüz də Mənə qulaq asmayaraq
qara ürəklərinizin inadı ilə hərəkət etdiniz. 13 Buna görə də sizi bu ölkədən
atalarınızın və özünüzün tanımadığı bir ölkəyə atacağam. Orada gecə-gündüz
başqa allahlara qulluq edəcəksiniz, çünki sizə mərhəmət etməyəcəyəm”».
14 Buna görə də Rəbb bəyan edir: «Bir gün gələcək ki, insanlar artıq
“İsrail övladlarını Misir torpağından çıxaran Rəbbin varlığına and olsun”
deməyəcəklər, 15 amma “İsrail övladlarını şimal ölkəsindən və qovduğu
başqa ölkələrdən çıxaran Rəbbin varlığına and olsun” deyəcəklər. Çünki
onları atalarına verdiyim torpağa qaytaracağam».
16 Rəbb bəyan edir: «Mən çoxlu balıqçı göndərəcəyəm, onları tutacaqlar.
Ondan sonra Mən çoxlu ovçu göndərəcəyəm, hər dağ və təpə üzərindən,
qaya oyuqlarından onları ovlayacaqlar. 17 Çünki Mənim nəzərim onların
bütün yollarını izləyir. Onlar Məndən gizlənə bilməz, təqsirləri də Mənim
nəzərimdən qaça bilməz. 18 İlk növbədə onların təqsirlərinin və günahlarının
əvəzini alacağam. Çünki iyrənc bütlərinin qurbanları ilə ölkəmi murdarladılar,
mülkümü murdar bütlərlə doldurdular».

19 Ya Rəbb, qüvvətim və qalam,
Sıxıntı günündə sığınacağım!
Millətlər yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdən
Sənin yanına gəlib deyəcək:
«Atalarımız saxta və puç bütlərə –
Heç bir fayda görmədikləri şeylərə varis oldu.
20 Adam da özünə bütlər düzəldər?
Axı onlar allah deyil.

21 Buna görə də onlara göstərəcəyəm,
Əlimi və qüdrətimi nümayiş etdirəcəyəm.
Onda biləcəklər ki, adım Rəbdir.

Yəhudanın günahı və cəzası

17 1 Yəhudanın günahı dəmir qələmlə yazıldı,
Ürəklərinin lövhələri və qurbangahlarının buynuzları üzərinə

[j] **16:9** Yer. 7:34; 25:10; Vəhy 18:23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Almaz uclu alətlə həkk edildi.
2 Onlar kölgəli ağacların yanında,
Yüksək təpələrdə, çöldəki dağlarda
Qurbangahlarına və Aşera bütlərinə
Öz uşaqlarına göstərdikləri qədər maraq göstərir.
3 Sənin mal-dövlətini,
Bütün xəzinələrini, səcdəgahlarını
Ölkənin hər tərəfində işlənən günahlardan ötrü
Qarətə təslim edəcəyəm.
4 Sənə verdiyim irsi
Öz qəbahətinlə yox edəcəksən.
Tanımadığın ölkədə səni
Düşmənlərinə qul edəcəyəm.
Çünki siz Mənim qəzəbimdən
Od alışdırdınız,
O əbədi yanacaq».

5 Rəbb belə deyir:
«O adam lənətlidir ki,
İnsana güvənir,
Bəşərin gücünə arxalanır,
Ürəyi Rəbdən ayrılır.
6 O, çöldəki yulğun ağacı kimi olacaq,
Xeyir gələndə onu görməyəcək.
Səhrada olan quraq yerlərdə
Heç kəs yaşamayan şoranlıqda sakin olacaq.
7 Nə xoşbəxtdir o adam ki
Rəbbə güvənir,
Rəbbi özünə arxa sayır.
8 [k] O, sular kənarında
Əkilmiş ağac kimi olacaq.
Elə ağac ki çay kənarında kök salar,
İsti gələndə qorxmaz,
Yarpağı həmişə yaşıl qalar,
Quraqlıq olan il qayğı çəkməz,
Bəhər verməkdən qalmaz».

9 İnsan ürəyi hər şeydən hiyləgərdir,
Çarəsi yoxdur.
Onu kim başa düşə bilər?

---

[k] **17:8** Zəb. 1:3

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 [l] [m] «Mən Rəbb ürəyi yoxlayıram,
İnsanın fikrini sınayıram ki,
Hər kəsə əməllərinə görə,
İşlərinin bəhrəsinə görə əvəz verim».

11 Haqsızlıqla var-dövlət toplayan adam
Özünün yumurtlamadığı yumurtaların üstünə
Oturan kəklik kimidir.
Ömrünün ortasında var-dövləti əldən gedəcək,
Axırda o adam axmaq çıxacaq.

12 Müqəddəs məkanımızdakı yer
Əvvəlcədən ucaldılmış izzət taxtıdır.
13 Ya Rəbb, İsrailin Ümidgahı,
Səni tərk edənlərin hamısı utanacaq.
Rəbb deyir:
«Məndən üz döndərənlərin adı
Toz-torpağa yazılacaq,
Çünki Rəbbi – axar sular mənbəyini tərk etdilər».

14 Ya Rəbb, mənə şəfa versən,
Mən sağalaram.
Məni xilas etsən,
Mən xilas olaram.
Çünki həmd etdiyim Sənsən.
15 Bax onlar mənə
«Rəbbin sözü hanı?
Qoy yerinə yetsin!» deyir.
16 Mən Sənin xidmətində
Çoban olmaqdan boyun qaçırmadım.
Bəla gününün gəlməsini istəmədim.
Sən bilirsən ki,
Ağzımdan nə çıxdısa,
Sənin gözünün önündədir.
17 Məni dəhşətə salma,
Fəlakət günündə sığınacağım Sənsən.
18 Qoy məni təqib edənlər utansın,
Mənsə utanmayım.
Qoy onlar qorxuya düşsün,
Mən isə qorxmayım.

---

[l] **17:10** Zəb. 62:12; Yer. 32:19 [m] **17:10** Vəhy 2:23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qara günü onların başına gətir,
Tamamilə qırılana qədər onları qır.

Şənbə gününə əməl edilməsi

19 Rəbb mənə belə dedi: «Get Yəhuda padşahlarının girib-çıxdıqları
Xalq darvazasında və Yerusəlimin bütün darvazalarında dayanıb
20 onlara söylə ki, ey Yəhuda padşahları, Yəhuda və Yerusəlimin bütün
əhalisi, bu darvazalardan girənlər, Rəbbin sözünə qulaq asın. 21 [n] Rəbb
belə deyir: "Öz canınızı qorumaq üçün Şənbə günü yük daşımayın,
Yerusəlim darvazalarından içəri gətirməyin. 22 [j] Şənbə günü evlərinizdən
yük çıxarmayın, heç bir iş görməyin. Atalarınıza əmr etdiyim kimi Şənbə
gününü təqdis edin. 23 Ancaq onlar eşitmədi, qulaq asmadı. İnadkarlıq
edərək Məni eşitmədilər və nəsihət almaq istəmədilər".
24 Rəbb bəyan edir: "Əgər siz Şənbə günü bu şəhərin darvazalarından
yük daşımamaq, Şənbə gününü təqdis etmək və bu gün heç bir işlə
məşğul olmamaqla Mənə, həqiqətən, itaət etsəniz, 25 o zaman Davudun
taxtında oturan padşahlar və başçılar döyüş arabalarına və atlara
minib Yəhuda adamları, Yerusəlimdə yaşayanlarla birgə bu şəhərin
darvazalarından girəcək. Bu şəhər əbədi olaraq məskunlaşmış qalacaq.
26 Yəhuda şəhərlərindən, Yerusəlimin ətrafından, Binyamin torpağından,
yamaclı-düzənlikli bölgədən, dağlıq bölgədən və Negevdən adamlar gəlib
Rəbbin məbədinə yandırma qurbanları, başqa qurbanlar, taxıl təqdimləri,
kündür və şükür təqdimləri gətirəcək. 27 Əgər siz Şənbə günü yük daşıyıb
Yerusəlim darvazalarından girərək Şənbə gününü təqdis etməməklə
Mənim sözümə qulaq asmasanız, onda Mən şəhərin darvazalarına od
vuracağam, alov Yerusəlimin saraylarını yandırıb-yaxacaq və heç vaxt
sönməyəcək"».

Yeremya dulusçunun evində

18 1 Rəbdən Yeremyaya bu söz nazil oldu: 2 «Qalx dulusçunun evinə
en, orada sözlərimi sənə bildirəcəyəm». 3 Mən dulusçunun evinə
endim. Gördüm ki, o, çarx üzərində işləyir. 4 Palçıqdan düzəltdiyi qab
əlində xarab olanda dulusçu özünün istədiyi kimi palçıqdan başqa bir qab
düzəldirdi.
5 Mənə yenə Rəbbin sözü nazil oldu: 6 «Ey İsrail nəsli, Mən də sizinlə
bu dulusçunun etdiyi kimi rəftar edə bilmərəmmi?» Rəbb belə bəyan
edir. «Bilin ki, palçıq dulusçunun əlində necədirsə, siz də Mənim əlimdə
o cürsünüz, ey İsrail nəsli. 7 Bir vaxt Mən bir milləti yaxud ölkəni
kökündən dağıdacağımı, yıxıb məhv edəcəyimi söyləyəndə 8 əgər Mənim
xəbərdarlıq etdiyim bu millət öz pis əməlindən dönərsə, ona göndərmək

---

[n] **17:21** Neh. 13:15-22; Yəh. 5:10 [j] **17:22** Çıx. 20:8-10; Qanun. 5:12-14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

istədiyim bəladan vaz keçəcəyəm. 9 Başqa vaxt bir milləti yaxud da
ölkəni qurub-tikəcəyimi söyləyəndə 10 əgər bu millət sözümə qulaq
asmayıb pis əməl edərsə, ona vəd verdiyim yaxşılıqdan vaz keçəcəyəm.
11 İndi Yəhuda adamlarına, Yerusəlimdə yaşayanlara söylə ki, Rəbb belə
deyir: "Mən sizə bir bəla hazırlayıram, sizə bir qəsd qururam. İndi hər
biriniz öz pis yolunuzdan dönüb yaşayışınızı və əməllərinizi islah edin".
12 Ancaq onlar deyir: "Boş sözdür, biz öz niyyətlərimizin dalınca
gedəcəyik, hər birimiz öz qara ürəyimizin inadına görə rəftar edəcəyik"».
13 Buna görə Rəbb belə deyir:
«İndi millətlər arasında soruşun ki,
Kim belə sözlər eşitmişdir?
Bakirə qıza bənzəyən İsrail
Dəhşətli bir iş etdi.
14 Livanın qarı qayalı dağ yamaclarından
Heç əskik olarmı?
Uzaqdan axan soyuq sular quruyarmı?
15 Amma xalqım Məni unutdu,
Saxta allahlara buxur yandırdı.
Bu allahlar onların gedəcəyi yollarda,
Qədim yollarda büdrəmələrinə səbəb oldu,
Onları hamar olmayan
Dolanbac yollarda gəzdirdilər.
16 Ölkələri viran ediləcək,
Əbədi kinayə hədəfinə çevriləcək.
Onda oradan ötən hər kəs
Heyrətə gəlib başını bulayacaq.
17 Onları səmum küləyi kimi
Düşmən önündə pərən-pərən salacağam.
Onlara fəlakət günündə
Üzümü deyil, arxamı göstərəcəyəm».
18 O zaman onlar dedi: «Gəlin Yeremyaya qəsd quraq. Çünki qanunu
öyrədəcək kahin, nəsihət verəcək müdrik adam, söz deyəcək peyğəmbər
heç vaxt əskik olmayacaq. Gəlin ona dilimizlə hücum edək, sözlərinə
qulaq asmayaq».
19 Ya Rəbb, mənə yaxşı qulaq as,
Mənimlə çəkişənlərin sözünü eşit.
20 Yaxşılığın əvəzində pislik edilərmi?
Onlar canımı almaq üçün quyu qazır.
Unutma, mən önündə ona görə dayanmışam ki,
Onlar üçün yaxşı şey istəyim,
Onlardan qəzəbini döndərim.
21 Buna görə də onların övladlarını

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Aclığa ver, qılınc ağzına təslim et.
Qadınları uşaqsız və dul qalsın,
Ərlərini ölüm aparsın.
Cavanlarını müharibədə qılınc öldürsün.
22 Sən onların üzərinə
Qəflətən qarətçilər göndərəndə
Qoy evlərindən fəryad eşidilsin.
Çünki məni tutmaq üçün quyu qazdılar,
Ayağımın altında gizlincə tələ qurdular.
23 Ancaq, ya Rəbb, məni öldürmək üçün
Qurduqları bütün qəsdləri Sən bilirsən.
Təqsirlərini bağışlama,
Günahlarını önündən silmə.
Sənin önündə yıxılsınlar,
Qəzəbin vaxtı onlara qarşı hərəkət et.

Sınmış kuzə ilə müqayisə

19 1 Rəbb belə dedi: «Get, dulusçunun düzəltdiyi bir gil kuzə al.
Sonra isə xalqın və kahinlərin ağsaqqallarından bir neçəsini
götür, 2[p] Xarsit[q] darvazasının girişində olan Ben-Hinnom vadisinə
get. Sənə deyəcəyim sözləri orada elan edib söylə ki, 3 ey Yəhuda
padşahları, Yerusəlimdə yaşayanlar, Rəbbin sözünü eşidin, İsrailin
Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Bax Mən bu yerin üzərinə elə bir
bəla gətirəcəyəm ki, hər eşidənin qulağı cingildəyəcək. 4 Çünki onlar
Məndən üz döndərdi, buranı yad bir ölkəyə çevirdi. Orada özlərinin,
atalarının və Yəhuda padşahlarının tanımadıqları başqa allahlara buxur
yandırdılar və bu yeri günahsız qanla doldurdular. 5[r] Öz uşaqlarını
odda Baal bütlərinə yandırma qurbanı vermək üçün Baal səcdəgahlarını
qurdular. Mən belə bir şeyi nə buyurdum, nə söylədim, nə də ağlıma
gətirdim”». 6 Rəbb bəyan edir: «Buna görə də bir gün gələcək ki, daha
bu yerə Tofet yaxud Ben-Hinnom vadisi deyil, Qırğın vadisi deyiləcək.
7 Bu yerdə Yəhuda ilə Yerusəlimin niyyətlərini boşa çıxaracağam.[s] Onları
düşmənlərinin önündə canlarını almaq istəyənlərin əli ilə qılıncla həlak
edəcəyəm. Cəsədlərini göydəki quşlara və yerdəki heyvanlara yem olaraq
verəcəyəm. 8 Bu şəhəri viran edəcəyəm, rişxənd hədəfinə çevirəcəyəm.
Oradan keçən hər kəs onun başına gələn bəlaları görüb heyrət içində
fit çalacaq. 9 Oğullarının və qızlarının ətini özlərinə yedirdəcəyəm.
Canlarını almaq istəyən düşmənləri onları mühasirəyə alanda çəkdikləri
sıxıntıdan ötrü bir-birlərinin ətini yeyəcəklər».

---

[p] **19:2** 2Pad. 23:10; Yer. 7:30-32; 32:34-35 [q] **19:2** *Xarsit* – ibrani dilində *saxsı qırığı.*
[r] **19:5** Lev. 18:21 [s] **19:7** *Boşa çıxarmaq* – ibrani mətnində *baqa* və *kuzə* – *baqbuq* (19:1,10).

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 Sonra səninlə gedən adamların gözü önündə kuzəni sındırıb
11 onlara söylə ki, Ordular Rəbbi belə deyir: «Necə ki dulusçunun
əlində qab sınanda bir də düzəlmir, Mən də bu xalqı və şəhəri beləcə
məhv edəcəyəm. Basdırmağa yer qalmadığı üçün ölüləri Tofetdə də
basdıracaqlar. 12 Bu yer və sakinləri ilə belə rəftar edəcəyəm, bu şəhəri
Tofet kimi edəcəyəm» Rəbb belə bəyan edir. 13 «Yerusəlimin evləri və
Yəhuda padşahlarının sarayları Tofetin ərazisi kimi murdar olacaq, çünki
bütün evlərin damları üzərində səma cisimlərinə buxur yandırdılar, yad
allahlara içmə təqdimləri gətirdilər».
14 Peyğəmbərlik etmək üçün Rəbbin Tofetə göndərdiyi Yeremya oradan
qayıtdı. O, Rəbbin məbədinin həyətində dayanıb bütün xalqa dedi:
15 «İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Mən bu şəhər barədə
söylədiyim bütün fəlakətləri onun və ətrafında olan kəndlərin üzərinə
gətirəcəyəm, çünki inadkarlıq edərək sözlərimə qulaq asmırlar”».

Yeremyanın Paşxurla mübahisəsi

20 1 Rəbbin məbədində baş nəzarətçi olan kahin İmmer oğlu
Paşxur Yeremyanın bu sözlərlə peyğəmbərlik etdiyini eşitdi.
2 Paşxur Yeremya peyğəmbəri döydü və Rəbbin məbədinin yanındakı
Yuxarı Binyamin darvazasında olan kündəyə[t] saldı. 3 Ertəsi gün Paşxur
Yeremyanı kündədən çıxartdı. Yeremya ona dedi: «Rəbb sənin adını
Paşxur deyil, Maqor-Missaviv[u] qoydu. 4 Çünki Rəbb belə deyir: “Bax Mən
səni özün və bütün səni sevənlər üçün dəhşətə çevirəcəyəm. Onlar öz
düşmənlərinin qılıncı ilə həlak olacaq və sənin gözlərin bunu görəcək.
Bütün Yəhudanı Babil padşahına təslim edəcəyəm. O, xalqı Babilə
sürgün edəcək və qılıncla həlak edəcək. 5 Bu şəhərin bütün var-dövlətini,
qazancını, qiymətli şeylərini və Yəhuda padşahlarının bütün xəzinələrini
düşmənlərə təslim edəcəyəm. Onları qarət edəcəklər, götürüb Babilə
aparacaqlar. 6 Sən Paşxur və evində yaşayanların hamısı Babilə sürgün
olunacaqsınız. Sən və yalandan peyğəmbərlik etdiyin bütün dostların
orada öləcəksiniz, orada da basdırılacaqsınız”».

Yeremyanın şikayəti

7 Ya Rəbb, Sən məni məcbur etdin,
Mən də məcbur oldum.
Sən məndən güclüsən,
Sən mənə üstün gəldin.
Bütün gün mənə gülürlər,
Hər kəs mənimlə əylənir.

---

[t] **20:2** *Kündə* – dustaqları bağlamaq üçün cəza aləti. [u] **20:3** *Paşxur* – ibrani dilində *azad, Maqor-Missaviv* – ibrani dilində *hər tərəfdə dəhşət.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 Çünki mən danışmağa başlayan kimi
Fəryad edib
«Zorakılıq və talan!» deyə qışqırıram.
Rəbbin sözündən ötrü
Mən bütün gün rüsvay oldum,
Təhqir edildim.
9 Mən fikirləşdim:
«Daha Onu yada salmayacağam,
Onun adı ilə danışmayacağam».
Onda Onun sözü sümüklərimdə həbs edilən,
Ürəyimdə yanan bir od oldu.
Onu içimdə saxlamaqdan yoruldum,
Artıq bunu edə bilmirəm.
10 [v] Çünki çoxlarının
«Hər tərəfdə dəhşət!
Onu mühakimə edin,
Biz də onu mühakimə edək!»
Deyə pıçıldaşdığını eşitdim.
Bütün güvəndiyim adamlar
Büdrəməyimi gözləyərək
«Bəlkə aldanar, onda onu məğlub edərik,
Ondan qisasımızı alarıq» dedilər.
11 Ancaq Rəbb igid bir döyüşçü kimi mənimlədir.
Buna görə də məni təqib edənlər büdrəyəcək,
Qalib gələ bilməyəcək.
Uğur qazana bilmədikləri üçün
Böyük xəcalət çəkəcəklər.
Rüsvayçılıq əbədi olacaq,
Heç vaxt unudulmayacaq.

12 Ancaq, ey Ordular Rəbbi,
Sən salehi sınağa çəkirsən,
Fikri və ürəyi görürsən.
Qoy gözüm Sənin onlardan alacağın
Qisası görsün!
Çünki işimi Sənə tapşırdım.

13 Rəbbi tərənnüm edin,
Rəbbə həmd edin!
Çünki fəqiri

---

[v] **20:10** Zəb. 31:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Zalımların əlindən qurtardı.

14 [w] Doğulduğum gün lənətə gəlsin!
Anamın məni doğduğu günə
Bir daş düşsün!
15 Atamı çox sevindirərək
«Bir oğlan uşağın oldu!»
Deyə müjdə verən adam
Lənətə gəlsin.
16 Qoy o adam Rəbbin
Yazığı gəlməyib dağıtdığı
Şəhərlər kimi olsun!
Səhər fəryad,
Günorta nalə eşitsin.
17 Çünki bətndə ikən məni öldürmədi.
Onda anamın qarnı qəbrim olardı,
Bətni daim hamilə qalardı.
18 Nə üçün ana bətnindən çıxdım?
Əzab-əziyyət görmək,
Ömrümü rüsvayçılıqla keçirmək üçünmü?

Allahın Sidqiyanın sözünü rədd etməsi

21 1 Padşah Sidqiya Malkiya oğlu Paşxuru və Maaseya oğlu
Sefanyanı Yeremyanın yanına göndərəndə Rəbdən Yeremyaya
söz nazil oldu. Paşxur ilə Sefanya belə demişdi: 2 [x] «Gəl bizim barəmizdə
Rəbdən soruş. Çünki Babil padşahı Navuxodonosor bizə qarşı müharibə
edir. Bəlkə Rəbb keçmişdə etdiyi möcüzələrə bənzər bir şey edər və
Navuxodonosor bizdən əl çəkər?»
3 O zaman Yeremya onlara dedi: «Sidqiyaya söyləyin ki, 4 İsrailin Allahı
Rəbb belə deyir: “Divarların o tərəfində sizi mühasirəyə alan Babil
padşahı və Xaldeylilərlə müharibədə istifadə etdiyiniz silahları özünüzə
qarşı çevirəcəyəm. Silahlarınızı bu şəhərin ortasına toplayacağam. 5 Mən
sizə qarşı əl qaldıracağam, güclü qolumla, qızğınlıq, qəzəb və böyük
hiddətlə sizinlə vuruşacağam. 6 Bu şəhərdə yaşayan insanı da, heyvanı
da məhv edəcəyəm. Onlar şiddətli vəbadan öləcək”. 7 Rəbb belə bəyan
edir: “Bundan sonra Yəhuda padşahı Sidqiyanı və əyanlarını, həmçinin
bu şəhərdə vəbadan, qılıncdan və aclıqdan sağ qalanları Babil padşahı
Navuxodonosora və canlarını almaq istəyən düşmənlərinə təslim
edəcəyəm. O onları qılıncdan keçirəcək, onlara nə rəhm, nə şəfqət, nə də
mərhəmət edəcək”.

---

[w] **20:14-18** Əyy. 3:1-19 [x] **21:2** 2Pad. 25:1-11; 2Saln. 36:17-21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 Bu xalqa söylə ki, Rəbb belə deyir: “Budur, həyat yolunu və ölüm
yolunu önünüzə qoyuram. 9 Bu şəhərdə qalan qılınc, aclıq və vəbadan
öləcək. Lakin kim bayıra çıxıb sizi mühasirəyə alan Xaldeylilərə təslim
olsa, sağ qalacaq, heç olmasa öz canını qurtaracaq. 10 Ona görə ki bu
şəhərə yaxşılıq deyil, pislik etməyə niyyət etdim” Rəbb belə bəyan edir.
“Bura Babil padşahına təslim ediləcək, o da buranı yandırıb yox edəcək”.

Zalım padşahları məzəmmət

11 Yəhuda padşahının ailəsinə söylə ki,
Rəbbin sözünü eşidin.
12 Ey Davud nəsli, Rəbb belə deyir:
“Hər səhər ədalətlə rəftar edin,
Məzlumu zalımın əlindən qurtarın.
Yoxsa pis əməllərinizə görə
Qəzəbim od kimi çıxıb yandıracaq,
Onu söndürən olmayacaq”.
13 Rəbb bəyan edir:
“Mən sənə qarşıyam,
Ey vadinin üstündəki
Yaylada olan qayada oturan Yerusəlim!”
Siz deyirsiniz:
“Üstümüzə kim gələr?
Məskənlərimizə kim girər?”
14 Rəbb bəyan edir:
“Mən sizi əməllərinizin
Bəhrəsinə görə cəzalandıracağam.
Meşələrinə elə od vuracağam ki,
Ətrafındakı hər şeyi yandırıb-yaxacaq”».

Allahın padşah sülaləsinə müraciəti

22 1 Rəbb belə dedi: «Yəhuda padşahının sarayına get, orada bu sözü
bildirib söylə ki, 2 ey Davudun taxtı üzərində oturan Yəhuda
padşahı, ey bu darvazalardan girən əyanlarla xalq, Rəbbin sözünü eşidin.
3 Rəbb belə deyir: “Ədalət və salehliklə rəftar edin. Məzlumu zalımın
əlindən qurtarın. Qəribə, yetimə və dul qadına haqsızlıq etməyin,
zorakılıq etməyin, bu yerdə günahsız qan tökməyin. 4 Əgər siz bu əmrə,
həqiqətən, əməl etsəniz, o zaman Davudun taxtında oturan padşahlar
döyüş arabalarına və atlara minib əyanları və xalqları ilə birgə bu
sarayın darvazalarından girəcək. 5 Lakin bu sözləri eşitməsəniz, Öz
varlığıma and içirəm ki, bu ev viran qalacaq” Rəbb belə bəyan edir.
6 Bəli, Yəhuda padşahının sarayı barədə Rəbb belə deyir:
“Sən Mənim üçün Gilead,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Livanın zirvəsi kimisən.
Ancaq Mən hökmən səni bir çölə,
Kimsənin yaşamadığı şəhərlərə çevirəcəyəm.
7 Sənə qarşı həlak edənlər təyin edəcəyəm,
Hamısının əlində silah olacaq.
Sənin ən yaxşı sidr ağaclarını kəsəcəklər,
Onları oda atacaqlar.
8 [y] Bir çox millətlər bu şəhərin yanından keçib bir-birlərindən
soruşacaq: ‹Bu böyük şəhəri Rəbb niyə belə xaraba qoydu?› 9 Onda
deyəcəklər: ‹Çünki özlərinin Allahı Rəbbin əhdini tərk etdilər, başqa
allahlara səcdə və qulluq etdilər›”».

Padşah Şallum barədə vəhy

10 Ölən padşah üçün ağlamayın,
Yas tutmayın.
Ancaq sürgünə gedən üçün acı-acı ağlayın,
Çünki daha qayıtmayacaq,
Doğma vətənini görməyəcək.
11 Bəli, atası Yoşiyanın yerinə Yəhuda padşahı olan və buradan
çıxıb gedən Yoşiya oğlu Şallum barədə Rəbb deyir: «O daha bura
qayıtmayacaq, 12 sürgün olunduğu yerdə öləcək və artıq bu ölkəni
görməyəcək.

Padşah Yehoyaqim barədə vəhy

13 Vay o adamın halına ki,
Sarayını haqsızlıqla,
Yuxarı otaqlarını ədalətsizliklə tikir,
Öz soydaşını müftə işlədir,
Ona muzdunu vermir.
14 Vay o adamın halına ki,
“Özümə geniş yuxarı otaqları olan
Böyük bir saray tikdirəcəyəm” deyib
Oraya pəncərələr açır,
Ətrafını sidr ağacı ilə örtür.
Qırmızı rənglə boyayır.
15 Çoxlu sidr ağacın olduğu üçünmü
Özünü padşah sanırsan?
Atan da doyunca yeyib-içirdi,
Ədalət və salehliklə rəftar edirdi.
Ona görə də işləri uğurlu oldu.

---

[y] **22:8-9** Qanun. 29:24-26

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

16 Məhkəmədə məzlum, yoxsul adamın işinə baxırdı,
Ona görə də işləri uğurlu oldu».
Rəbb bəyan edir: «Məni tanımaq
Elə bu deyilmi?
17 Ancaq sənin gözlərin və ürəyin
Öz haram qazancında,
Tökmək istədiyin günahsız qanda,
Etmək istədiyin qəddarlıqda,
Zorakılıqda qalıb».
18 [z] Buna görə də Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Yehoyaqim barədə Rəbb belə deyir:
«Onun üçün "vay qardaşım, vay bacım" söyləyib yas tutmayacaqlar,
"Vay ağam, heyf onun izzəti" söyləyib yas tutmayacaqlar.
19 Onu sürüyüb Yerusəlim darvazalarından kənara atacaqlar,
Eşşək basdırılan kimi basdırılacaq».

Yerusəlim barədə vəhy

20 «Livana qalxıb fəryad et,
Başanda səsini ucalt,
Avarimdən nalə çək,
Çünki bütün müttəfiqlərin əzildi.
21 Hər şeyin əmin-amanlıqda olanda
Sənə nəsihət etdim,
Ancaq "qulaq asmayacağam" dedin.
Uşaqlığından xasiyyətin belədir,
Sözümə qulaq asan deyilsən.
22 Külək bütün başçılarını alıb-aparacaq,
Müttəfiqlərin sürgünə gedəcək.
O zaman etdiyin bütün pisliklərdən ötrü
Utanıb rüsvay olacaqsan.
23 Ey sən "Livanda"[a] yaşayan,
Yuvasını sidr ağacından quran!
Sənə hamilə qadın kimi
Ağrılar, sancılar gələndə
Necə ah-zar edəcəksən!»

Padşah Yehoyakin barədə vəhy

24 [b] Rəbb bəyan edir: «Varlığıma and olsun ki, ey Yəhuda padşahı Yehoyaqim oğlu Yehoyakin, sağ əlimdəki möhür üzüyü olsan da, səni

---

[z] **22:18** 2Pad. 23:36–24:6; 2Saln. 36:5-7 [a] **22:23** *Livan* – Yerusəlimdəki padşah sarayının adı. Bax: 1Pad. 7:2. [b] **22:24** 2Pad. 24:8-15; 2Saln. 36:9-10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

çıxarıb atardım. 25 Canını almaq istəyənlərə, qorxduğun adamlara,
Babil padşahı Navuxodonosora və Xaldeylilərə səni təslim edəcəyəm.
26 Özünü, səni doğan ananı doğulmadığınız yad bir ölkəyə atacağam
və orada öləcəksiniz. 27 Qayıtmağa can atdığınız ölkəyə bir daha
qayıtmayacaqsınız».
28 Bu adam – Yehoyakin xor baxılan qırıq bir kasa, heç kəsin
bəyənmədiyi bir qabdırmı? Bəs nə üçün özü də, övladları da aparılıb
tanımadıqları bir ölkəyə atıldı? 29 Ölkə, ey ölkə, Rəbbin sözünü eşit, ey
ölkə! 30 Rəbb deyir: «Bu adamı övladsız, ömründə işləri uğurlu olmayan
bir kişi hesab edin. Çünki nəslindən heç kim uğur qazanmayacaq.
Nəslindən heç kim Davudun taxtında oturmayacaq, Yəhudada bir daha
padşahlıq etməyəcək».

Saleh padşah

23 1 Rəbb bəyan edir: «Otlağımın qoyunlarını məhv edən və pərən-
pərən salan çobanların vay halına!» 2 Buna görə də İsrailin Allahı
Rəbb xalqımı otaran çobanların əleyhinə belə deyir: «Siz Mənim sürümü
pərən-pərən salıb qovdunuz, onların qayğısına qalmadınız. İndi Mən də
etdiyiniz bəd əməllərə görə cəzanızın qayğısına qalacağam» Rəbb belə
bəyan edir. 3 «Sürümün qalanlarını sürgün etdiyim bütün ölkələrdən
yığıb-toplayacağam, onları yenə ağıllarına qaytaracağam və törəyib
çoxalacaqlar. 4 Üstlərinə onları otaracaq çobanlar qoyacağam. Daha
qorxub dəhşətə düşməyəcəklər, biri də itməyəcək» Rəbb belə bəyan edir.
5 [c] «Budur, Davud üçün saleh bir Pöhrə
Çıxaracağım günlər gəlir.
Bu Padşah müdrikliklə padşahlıq edəcək,
Ölkədə ədalətli və saleh işlər görəcək»
Rəbb belə bəyan edir.
6 «Onun dövründə Yəhuda xilas olacaq,
İsrail əmin-amanlıqda yaşayacaq.
Onu "Rəbb salehliyimizdir" çağıracaqlar».
7 Buna görə də Rəbb bəyan edir: «Bir gün gələcək ki, insanlar artıq
"İsrail övladlarını Misir torpağından çıxaran Rəbbin varlığına and olsun"
deməyəcək, 8 amma "İsrail nəslindən törəyənləri şimal ölkəsindən və
sürgün etdiyi bütün başqa ölkələrdən geri qaytaran Rəbbin varlığına and
olsun" deyəcək. Beləcə öz torpaqlarında yaşayacaqlar».

Yəhudanın yalançı peyğəmbərləri

9 Peyğəmbərlər haqqında:
Ürəyim içimdə parçalandı,

---

[c] **23:5-6** Yer. 33:14-16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bütün sümüklərim titrədi.
Rəbbə görə,
Onun müqəddəs sözlərinə görə
Bir sərxoş kimi,
Şəraba aludə olan adam kimiyəm.
10 Çünki ölkə zinakarlarla doludur,
Lənətə görə yas tutur.
Çöldəki otlaqlar quruyub,
Adamlar pis yola düşüb.
Güclərini zorakılığa sərf edirlər.
11 Rəbb bəyan edir:
«Peyğəmbər də, kahin də allahsızdır,
Məbədimdə pisliklərini gördüm.
12 Buna görə getdikləri yol
Qaranlıqda sürüşkən yer kimi olacaq,
Orada qovulub yıxılacaqlar.
Çünki cəzalanacaqları il
Başlarına fəlakət gətirəcəyəm»
Rəbb belə bəyan edir.
13 «Samariya peyğəmbərləri arasında
Bu iyrənc işi gördüm:
Baalın adı ilə peyğəmbərlik edərək
Xalqım İsraili yoldan azdırdılar.
14 [d] Yerusəlim peyğəmbərləri arasında
Bu qorxunc işi gördüm:
Zina edirlər,
Yalan dalınca gedirlər.
Zorakıların qoluna güc verirlər.
Beləcə heç kəs pisliyindən dönmür.
Hamısı Mənim üçün Sodom kimi,
Şəhər xalqı Homorra kimi oldu».

15 Buna görə də Ordular Rəbbi
Peyğəmbərlər haqqında belə deyir:
«Baxın Mən onlara yovşan yedirəcəyəm,
Zəhərli su içirəcəyəm.
Çünki allahsızlıq Yerusəlim peyğəmbərlərindən
Bütün ölkəyə yayıldı».
16 Ordular Rəbbi belə deyir:
«Sizin üçün peyğəmbərlik edən

---

[d] **23:14** Yar. 18:20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Peyğəmbərlərin sözünə qulaq asmayın.
Onlar sizə boş şeylər öyrədir.
Rəbbin ağzından çıxanları deyil,
Özlərinin uydurduqları görüntüləri söyləyirlər.
17 Onlar Mənə xor baxanlara deyir:
“Rəbb söylədi ki, sizin üçün
Əmin-amanlıq olacaq”.
İnadkarlıqla ürəklərinin istədiyinə uyanlara deyirlər:
“Üstünüzə fəlakət gəlməyəcək”.
18 Rəbbin sözünü anlayıb eşitmək üçün
Rəbbin məclisində kimsə durubmu?
Onun sözünə qulaq asıb eşidən varmı?
19 Budur, Rəbbin fırtınası qəzəblə qopacaq,
Qasırğa fırlanıb
Pis adamların başında çatlayacaq.
20 Ürəyinin istəyinə çatana qədər,
Onu bitirənə qədər
Rəbbin qəzəbi dayanmayacaq.
Gələcək günlərdə bunu açıq-aşkar anlayacaqsınız.

21 Bu peyğəmbərləri Mən göndərmədim,
Amma ora-bura qaçdılar.
Onlara Mən söz demədim,
Amma peyğəmbərlik etdilər.
22 Ancaq onlar məclisimdə dursaydılar,
Sözlərimi xalqıma çatdırardılar.
Pis yollarından, şər əməllərindən
Xalqı çəkindirərdilər».

23 Rəbb bəyan edir:
«Mən yalnız yaxında olan Allah deyiləm,
Həm də uzaqda olan Allaham.
24 Kimsə gizli yerlərdə saxlana bilər ki,
Mən onu görə bilməyim?»
Rəbb belə bəyan edir.
«Yeri, göyü Mən doldurmamışammı?»
Rəbb belə bəyan edir.
25 «Mənim adımdan yalan söyləyən peyğəmbərlərin “Yuxu gördüm,
yuxu gördüm!” sözlərini eşitdim. 26 Nə vaxta qədər yalan söyləyən, öz
ürəklərinin uydurmalarını bildirən peyğəmbərlər bu işlə məşğul olacaq?
27 Ataları necə Baal bütünə görə adımı unutdularsa, onlar da zənn edir ki,
bir-birlərinə danışdıqları yuxularla xalqıma adımı unutduracaq. 28 Yuxu

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

görən peyğəmbər yuxusunu söyləsin. Amma sözüm nazil olan adam
onu dəqiq danışsın. Daha buğdanın yanında saman nədir?» Rəbb belə
bəyan edir. 29 «Mənim sözüm bir od kimi, qayaları parçalayan gürz kimi
deyilmi?» Rəbb belə bəyan edir. 30 «Buna görə də Mən peyğəmbərlərə
qarşıyam, onlar sözlərimi bir-birlərindən oğurlayır» Rəbb belə bəyan edir.
31 «Bax Mən peyğəmbərlərə qarşıyam. Onlar öz dillərini tərpədib "Rəbb
belə deyir" söyləyir» Rəbb belə bəyan edir. 32 «Bax Mən yalançı yuxular
görüb peyğəmbərlik edənlərə qarşıyam» Rəbb belə bəyan edir. «Onlar bu
yuxuları danışıb yalanları və boş lovğalıqları ilə xalqımı yoldan azdırır.
Onları Mən göndərmədim, onlara heç nə buyurmadım. Bu xalqa heç bir
faydaları yoxdur» Rəbb belə bəyan edir.
33 «Əgər bu xalqdan biri yaxud bir peyğəmbər ya da bir kahin səndən
"Bəs Rəbbin yük olan kəlamı nədir?" soruşsa, ona söylə: "Yük sizsiniz.
Mən sizi atacağam" Rəbb belə bəyan edir. 34 "Rəbbin yük olan kəlamıdır"
deyən peyğəmbərə, kahinə yaxud adi adama gəlincə, Mən o adamı
da, onun ailəsini də cəzalandıracağam. 35 Hər biriniz öz yoldaşınıza,
soydaşınıza belə deyin: "Rəbb nə cavab verdi? Rəbb nə söylədi?" 36 Bir
daha Rəbbin yük olan kəlamını yada salmayacaqsınız, çünki hər kəsin
sözü özünə yük olacaq. Bununla siz var olan Allahın, Ordular Rəbbinin,
Allahımızın sözlərini təhrif etdiniz. 37 Peyğəmbərə belə söylə: "Rəbb sənə
nə cavab verdi? Rəbb nə söylədi?" 38 "Rəbbin yük olan kəlamıdır" desəniz
də, Rəbb hökmən belə deyər: "‹Rəbbin yük olan kəlamıdır› deyirsiniz,
halbuki Mən sizə xəbərdarlıq edib ‹Rəbbin yük olan kəlamıdır› deməməyi
söyləmişdim. 39 Buna görə də sizi tamamilə unudacağam, sizi də, özünüzə
və atalarınıza verdiyim şəhəri də önümdən rədd edəcəyəm. 40 Üzərinizə
heç vaxt unudulmayan biabırçılıq, əbədi rüsvayçılıq gətirəcəyəm"».

İki səbət əncirlə müqayisə

24 1 [e] Babil padşahı Navuxodonosor Yəhuda padşahı Yehoyaqim
oğlu Yehoyakini, Yəhuda başçılarını, ustaları və sənətkarları
Yerusəlimdən sürgün edib Babilə apardı. Bu hadisədən sonra Rəbb mənə
Öz məbədi önündə qoyulmuş iki səbət əncir göstərdi. 2 Bir səbətdə ilk
məhsula oxşayan çox yaxşı əncirlər, o biri səbətdə isə əzik olduqları üçün
yeməyə yararsız olan çox pis əncirlər var idi. 3 Rəbb mənə dedi: «Nə
görürsən, Yeremya?» Mən dedim: «Əncir. Yaxşı əncirlər çox yaxşıdır, pis
əncirlər isə çox pis, əzilib yararsız hala düşmüşdür, onları yemək olmaz».
4 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 5 «İsrailin Allahı Rəbb belə deyir:
"Buradan Xaldey ölkəsinə sürgünə göndərdiyim Yəhuda əsirlərini
bu yaxşı əncirlər kimi yaxşı hesab edəcəyəm. 6 Yaxşı yaşasınlar
deyə gözlərim onların üzərində olacaq və onları yenə bu ölkəyə

---

[e] **24:1** 2Pad. 24:12-16; 2Saln. 36:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qaytaracağam. Onları dirçəldəcəyəm, yıxmayacağam, onları əkəcəyəm,
çıxarmayacağam. 7 Onlara ürək verəcəyəm ki, Mənim Rəbb olduğumu
bilsinlər. Onlar Mənim xalqım, Mən də onların Allahı olacağam, çünki
onlar bütün qəlbləri ilə Mənə üz tutacaq”.
8 Rəbb belə deyir: “Amma Yəhuda padşahı Sidqiyanı, onun başçılarını,
Yerusəlimdə salamat qalıb bu ölkədə yaxud Misirdə yaşayanları yeməyə
yararsız olan əzik əncir kimi edəcəyəm. 9 Onları yer üzünün bütün
ölkələrinin qarşısında dəhşətli hala salacağam. Onlar sürgün etdiyim
hər yerdə rüsvay olub ibrətə çevriləcək, kinayə və lənət qazanacaqlar.
10 Özlərinə və atalarına verdiyim torpaqdan silinib qurtarana qədər
üstlərinə qılınc, aclıq və vəba göndərəcəyəm”».

Yetmiş illik sürgün

25 1[f] Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Yehoyaqimin padşahlığının
dördüncü ilində bütün Yəhuda xalqı barədə Yeremyaya söz
nazil oldu. Bu, Babil padşahı Navuxodonosorun padşahlığının birinci
ilində oldu. 2 Yeremya peyğəmbər bütün Yəhuda xalqına və Yerusəlimdə
yaşayanların hamısına bu sözü bildirib dedi: 3 «İyirmi üç il ərzində –
Yəhuda padşahı Amon oğlu Yoşiyanın padşahlığının on üçüncü ilindən
bu günə qədər Rəbbin sözü mənə nazil oldu. Mən də dəfələrlə bu sözləri
sizə bildirdim, amma siz qulaq asmadınız. 4 Rəbb peyğəmbər qullarını
dəfələrlə yanınıza göndərdi, amma eşitmədiniz, qulaq asmadınız. 5 Onlar
sizə belə söylədi: “İndi öz pis yolunuzdan, pis əməllərinizdən dönün ki,
Rəbbin əbədi olaraq sizə və atalarınıza verdiyi torpaqda yaşayasınız.
6 Başqa allahlara qulluq və səcdə edərək onların tərəfdarı olmayın,
əl işiniz olan bütlərlə Məni qəzəbləndirməyin ki, Mən də sizə pislik
etməyim”. 7 Rəbb bəyan edir: “Ancaq siz Mənə qulaq asmadınız, əl işiniz
olan bütlərlə Məni qəzəbləndirib özünüzə ziyan vurdunuz”.
8 Buna görə də Ordular Rəbbi deyir: “İndi ki sözlərimə qulaq
asmadınız, 9 Mən də bütün şimal tayfalarını və qulum Babil padşahı
Navuxodonosoru çağıracağam”. Bu, Rəbbin sözüdür. “Onları bu ölkənin,
burada yaşayanların və bütün ətraf millətlərin üstünə gətirəcəyəm.
Bunları tamamilə məhv edəcəyəm, ölkəni dəhşət və rişxənd hədəfinə
çevirəcək, əbədi bir xarabalığa döndərəcəyəm. 10[g] Sevinc və şadlıq
sədasını, bəy-gəlin səsini, dəyirman daşlarının taqqıltısını, çıraq işığını
onların içindən yox edəcəyəm. 11[h] Bütün bu ölkə xarabaya, dəhşətli bir
yerə çevriləcək. Bu millətlər Babil padşahına yetmiş il qulluq edəcək”.
12 Rəbb bəyan edir: “Yetmiş il bitəndən sonra isə günahlarına görə
Babil padşahını, onun millətini və Xaldey ölkəsini cəzalandıracağam.

---

[f] **25:1** 2Pad. 24:1; 2Saln. 36:5-7; Dan. 1:1-2 [g] **25:10** Yer. 7:34; 16:9; Vəhy 18:22-23
[h] **25:11** 2Saln. 36:21; Yer. 29:10; Dan. 9:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Oranı əbədi olaraq viranəliyə çevirəcəyəm. 13 O ölkə üçün
söylədiklərimin hamısını, Yeremyanın bütün millətlər barəsində bu
kitabda yazılmış peyğəmbərlik sözlərinin hamısını oranın başına
gətirəcəyəm. 14 Bir çox millət, böyük padşahlar onları özlərinə qul
edəcək. Əməllərinə və əllərinin işinə görə onlara əvəz verəcəyəm”».

Rəbbin qəzəb kasası

15 Bəli, İsrailin Allahı Rəbb mənə belə dedi: «Budur, qəzəbimlə
dolu bir şərab kasası! Onu əlimdən al və səni yanına göndərəcəyim
bütün millətlərə içirt. 16 Onlar içən kimi səndələyəcəklər, üstlərinə
göndərəcəyim qılıncın qorxusundan ağılları çaşacaq».
17 Onda mən kasanı Rəbbin əlindən aldım və Onun məni yanlarına
göndərdiyi bütün millətlərə içirtdim. 18 Kasadan bunlar içdi: indiki
kimi viranəliyə, dəhşətə, rişxənd hədəfinə və lənətə düçar olsunlar deyə
Yerusəlim əhalisi, Yəhuda şəhərləri, padşahları və başçıları, 19 Misir
padşahı firon, əyanları, başçıları və bütün xalqı, 20 Misirdə yaşayan
bütün yadellilər, Us ölkəsinin bütün padşahları, Filişt ölkəsinin bütün
padşahları – Aşqelon, Qəzzə, Eqron padşahları və Aşdodda sağ qalanlar,
21 Edom, Moav, Ammon övladları, 22 bütün Sur və Sidon padşahları,
dənizin o tayındakı ölkələrin padşahları, 23 Dedan, Tema, Buz və
kəkillərini qırxanların hamısı, 24 bütün Ərəbistan padşahları, səhrada
yaşayan yadelli xalqın padşahları, 25 bütün Zimri, Elam və Midiya
padşahları, 26 sıra ilə bütün yaxın və uzaq şimal padşahları, yer üzünün
bütün padşahları. Hamıdan sonra bu kasanı Şeşak[i] padşahı da içəcək.
27 «Sən onlara söylə ki, İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir:
“İçib sərxoş olun, sonra qusun, üstünüzə göndərəcəyim qılıncla vurulub-
yıxılın və bir daha ayağa qalxmayın”. 28 Əgər onlar kasanı əlindən
alıb içmək istəməsələr, söylə ki, Ordular Rəbbi belə deyir: “Mütləq
içməlisiniz! 29 Bax Mənim adımla çağırılan şəhərin üstünə fəlakət
gətirməyə başlayıram. Elə sanırsınız ki, siz cəzasız qalacaqsınız? Sizi
cəzasız qoymayacağam. Mən yer üzündə yaşayan hər kəsin üstünə qılınc
gətirəcəyəm” Ordular Rəbbi belə bəyan edir.
30[j] Buna görə də bütün bu peyğəmbərlik sözlərini onlara bildirib söylə:
“Rəbb uca yerdən nərə çəkəcək,
Müqəddəs məskənindən gurlayacaq.
Öz otlağına qarşı şiddətlə nərə çəkəcək,
Dünyada yaşayanların hamısına qarşı hayqıracaq,
Üzüm əzənlər kimi bağıracaq.
31 Hay-küy dünyanın ucqarlarına qədər yayılacaq,

---

[i] **25:26** *Şeşak* – şifrli şəkildə ifadə olunanda *Babil* adını bildirir. [j] **25:30** Yoel 3:16; Amos 1:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Çünki Rəbbin millətlərlə davası var.
Bütün bəşəri mühakimə edəcək,
Pisləri qılınca təslim edəcək”
Rəbb belə bəyan edir.

32 Ordular Rəbbi belə deyir:
“Bax millətdən millətə bəla yayılır,
Dünyanın uzaq yerlərindən
Böyük qasırğa qopur”.
33 O gün Rəbb dünyanı bir ucundan o biri ucuna qədər öldürülənlərlə dolduracaq. Onlar üçün yas tutulmayacaq, bir yerə yığılıb basdırılmayacaqlar, torpağın üstündə peyin kimi olacaqlar.
34 Ey çobanlar, ağlayıb fəryad edin,
Ey sürü başçıları, torpaqda eşələnin.
Çünki qətl olunma,
Pərən-pərən salınma vaxtınız çatdı.
Siz qiymətli bir qab kimi yıxılacaqsınız.
35 Çobanlar qaça bilməyəcək,
Sürü başçıları qurtula bilməyəcək.
36 Çobanların fəryadını,
Sürü başçılarının bağırtısını eşit,
Çünki Rəbb onların otlaqlarını viran edir.
37 Rəbbin qızğın qəzəbindən
Dinc pəyələr də məhv oldu.
38 Rəbb cavan aslan kimi
Yuvasını tərk etdi.
Rəbbin qəzəbi üzündən –
Zor işlədənin qızğın qəzəbi üzündən
Ölkələri viran oldu».

Yeremyanın ölümlə hədələnməsi

26 1[k] Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Yehoyaqimin padşahlığının əvvəlində Rəbdən bu söz nazil oldu: 2 «Rəbb belə deyir: “Rəbbin məbədinin həyətində dur, ibadət etmək üçün Yəhuda şəhərlərindən oraya gələn hər kəsə müraciət et. Sənə buyurduğum hər şeyi onlara bildir, bir söz də əskiltmə. 3 Bəlkə qulaq asarlar, öz pis yollarından dönərlər. Mən də pis əməllərinə görə başlarına gətirəcəyim fəlakətdən vaz keçərəm”. 4 Onlara söylə ki, Rəbb belə deyir: “Əgər sizə verdiyim qanuna görə davranmasanız, Mənə qulaq asmasanız, 5 dəfələrlə sizin yanınıza göndərdiyim qullarım olan peyğəmbərlərin sözlərinə qulaq asmasanız –

[k] **26:1** 2Pad. 23:36–24:6; 2Saln. 36:5-7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

necə ki qulaq asmırsınız – o zaman 6 [l] bu məbədi də Şilo kimi edəcəyəm,
bu şəhəri yer üzünün bütün millətləri arasında lənətə düçar edəcəyəm”».
7 Kahinlər, peyğəmbərlər və bütün xalq Yeremyanın Rəbbin məbədində
söylədiyi bu sözləri eşitdi. 8 Yeremya Rəbbin xalqa çatdırmasını
buyurduğu sözləri deyib qurtaranda kahinlər, peyğəmbərlər və oradakı
bütün xalq onu tutub söylədi: «Sən ölməlisən. 9 Nə üçün “bu məbəd Şilo
kimi olacaq, bu şəhər xaraba qalacaq, orada yaşayan olmayacaq” deyib
Rəbbin adı ilə peyğəmbərlik edirsən?» Rəbbin məbədində olan bütün xalq
Yeremyanın ətrafına yığıldı.
10 Yəhuda başçıları bunları eşidən kimi padşah sarayından çıxıb Rəbbin
məbədinə qalxdı və məbədin Yeni darvazasının girəcəyində oturdu. 11 O
zaman kahinlər və peyğəmbərlər başçılara və bütün xalqa söylədi: «Bu
adam ölümə layiqdir, çünki öz qulağınızla eşitdiyiniz kimi bu şəhərin
əleyhinə peyğəmbərlik etdi».
12 Onda Yeremya bütün başçılara və xalqa dedi: «Rəbb məni göndərdi
ki, bu məbədin və şəhərin əleyhinə eşitdiyiniz bütün peyğəmbərlik
sözlərini bildirim. 13 İndi yaşayışınızı və əməllərinizi islah edin. Allahınız
Rəbbin sözünə qulaq asın. O zaman Rəbb başınıza gətirəcəyini bildirdiyi
bəladan vaz keçəcək. 14 Mən isə sizin ixtiyarınızdayam. Gözünüzdə nə
yaxşı və düzdürsə, mənimlə eləcə də rəftar edin. 15 Ancaq yaxşı bilin ki,
məni öldürsəniz, günahsız qanın məsuliyyətini özünüzün, bu şəhərin və
orada yaşayanların üzərinə götürmüş olursunuz. Çünki Rəbb, həqiqətən,
məni yanınıza göndərdi ki, bütün bu sözləri sizə çatdırım».
16 Başçılar və bütün xalq kahinlərə və peyğəmbərlərə dedi: «Bu adama ölüm
hökmü çıxarmaq olmaz, çünki bizimlə Allahımız Rəbbin adından danışdı».
17 Ölkə ağsaqqallarından bir neçəsi qalxıb toplaşmış bütün xalqa dedi: 18 [m]
«Yəhuda padşahı Xizqiyanın dövründə Moreşetli Mikeya peyğəmbərlik edib
bütün Yəhuda xalqına söylədi ki, Ordular Rəbbi belə deyir:

“Sion tarla kimi şumlanacaq,
Yerusəlim daş qalağına dönəcək,
Məbədin tikildiyi dağ
Meşəli təpələrə çevriləcək”.

19 Yəhuda padşahı Xizqiya yaxud Yəhuda xalqından biri onu
öldürdümü? Əksinə, Xizqiya Rəbdən qorxub Ondan lütf istədi, Rəbb də
onlara göndərəcəyini söylədiyi bəladan vaz keçdi. Biz isə özümüzə böyük
pislik gətirmək təhlükəsindəyik».

Padşahın Uriya peyğəmbəri öldürməsi

20 Qiryat-Yearimli Şemaya oğlu Uriya adlı bir adam da Rəbbin adı ilə
peyğəmbərlik edirdi. O da eynilə Yeremya kimi danışaraq bu şəhərin

---

[l] **26:6** Yeşua 18:1; Zəb. 78:60; Yer. 7:12-14 [m] **26:18** Mik. 3:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

və ölkənin əleyhinə peyğəmbərlik edirdi. 21 Padşah Yehoyaqim, bütün
cəngavərləri və başçıları onun sözlərini eşitdi. Padşah onu öldürmək
istədi. Ancaq Uriya bunu eşidən kimi qorxub Misirə qaçdı. 22 Bundan
sonra padşah Yehoyaqim öz adamlarını – Akbor oğlu Elnatanı və bir neçə
nəfəri Misirə göndərdi. 23 Uriyanı Misirdən çıxarıb padşah Yehoyaqimin
yanına gətirdilər. Padşah onu qılıncla öldürüb ümumi qəbiristanlığa
atdırdı.
24 Ancaq Yeremya öldürülmək üçün xalqa təslim edilmədi, çünki Şafan
oğlu Axiqam onu qorudu.

Yəhudanın Babilə təslim edilməsi

27 1 [n] Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Sidqiyanın[j] padşahlığının
əvvəlində Rəbdən Yeremyaya bu söz nazil oldu: 2 «Rəbb mənə
belə dedi: "Özünə qayışlarla bağlanan taxta bir boyunduruq düzəlt və
boynuna tax. 3 Sonra Yerusəlimə, Yəhuda padşahı Sidqiyanın yanına
gələn qasidlər vasitəsilə Edomun, Moavın, Ammon övladlarının, Surun və
Sidonun padşahlarına xəbər göndər". 4 Ağalarına söyləmək üçün onlara
bildir ki, İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: "Ağalarınıza
söyləyin ki, 5 dünyanı da, yer üzündə olan insanı da, heyvanı da böyük
gücümlə və uzanan qolumla Mən yaratdım və kimə istəsəm, ona da
verərəm. 6 Bəli, bütün bu ölkələri Babil padşahı qulum Navuxodonosorun
ixtiyarına verirəm. Hətta vəhşi heyvanları da xidmət etmək üçün ona
verirəm. 7 Ölkəsinin axırı çatana qədər bütün millətlər ona, oğluna və
nəvəsinə qulluq edəcək. Sonra isə bir çox millətlər və böyük padşahlar
onu özlərinə qul edəcək.
8 Hansı millət və ölkə Babil padşahı Navuxodonosora qulluq etməsə,
onun boyunduruğuna girməsə, həmin milləti onun əli ilə qırıb-çatana
qədər qılınc, aclıq və vəba ilə cəzalandıracağam" Rəbb bəyan edir.
9 "Siz isə öz peyğəmbərlərinizə, falçılarınıza, yuxugörənlərinizə,
gələcəyideyənlərinizə və cadugərlərinizə qulaq asmayın. Onlar sizə
‹Babil padşahına qulluq etməyəcəksiniz› söyləyir. 10 Onlar sizə yalandan
peyğəmbərlik edir. Bunun nəticəsində öz ölkənizdən qovulacaqsınız.
Sizi sürgün edəcəyəm və məhv olacaqsınız. 11 Ancaq Babil padşahının
boyunduruğuna girən və ona qulluq edən milləti öz torpağında
saxlayacağam. Torpağı əkib orada yaşayacaqlar" Rəbb belə bəyan edir».
12 Mən bütün bu sözləri Yəhuda padşahı Sidqiyaya bildirib dedim:
«Babil padşahının boyunduruğuna girin, özünə və xalqına qulluq edin
ki, sağ qalasınız. 13 Babil padşahına qulluq etmək istəməyən hər millət

---

[n] **27:1** 2Pad. 24:18-20; 2Saln. 36:11-13; Yer. 28:1 [j] **27:1** *Sidqiyanın* – bəzi ibrani əlyazmalarında, süryani və ərəb tərcümələrində belədir, əksər ibrani əlyazmalarında isə *Yehoyaqimin.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbin dediyi kimi məhv olacaq. Sən və xalqın qılınc, aclıq və vəbadan
nə üçün öləsiniz? 14 Sizə “Babil padşahına qulluq etməyəcəksiniz” deyən
peyğəmbərlərə qulaq asmayın, çünki onlar sizə yalandan peyğəmbərlik
edir. 15 Rəbb bəyan edir: “Onları Mən göndərmədim, onlar Mənim
adımla yalandan peyğəmbərlik edir. Bunun nəticəsində Mən sizi sürgün
edəcəyəm, siz də, sizə peyğəmbərlik edən peyğəmbərlər də həlak
olacaqsınız”».
16 Mən kahinlərə və bütün bu xalqa söylədim: «Rəbb belə deyir:
“‹Rəbbin məbədindən götürülən əşyalar tezliklə Babildən geri
qaytarılacaq› deyib sizə peyğəmbərlik edən peyğəmbərlərinizin sözlərinə
qulaq asmayın. Çünki sizə yalandan peyğəmbərlik edirlər. 17 Onlara qulaq
asmayın, Babil padşahına qulluq edin ki, sağ qalasınız. Bu şəhər niyə
viran olsun? 18 Əgər onlar peyğəmbərdirsə, Rəbbin sözünü söyləyirlərsə,
qoy indi Ordular Rəbbinə yalvarsınlar ki, Rəbbin məbədində, Yəhuda
padşahının sarayında və Yerusəlimdə qalan əşyalar Babilə aparılmasın”.
19 Sütunlar, hovuz, ayaqlıqlar və bu şəhərdə qalan başqa əşyalar
barədə Ordular Rəbbi belə deyir. 20 Bəli, Yəhuda padşahı Yehoyaqim oğlu
Yehoyakini və Yəhuda ilə Yerusəlimin bütün əyanlarını Yerusəlimdən
Babilə sürgün etdiyi zaman Babil padşahı Navuxodonosorun aparmadığı,
21 Rəbbin məbədində, Yəhuda padşahının sarayında və Yerusəlimdə qalan
əşyalar barədə İsrailin Allahı Ordular Rəbbi belə deyir: 22 “Onlar Babilə
aparılacaq və Babillilərin işinə baxacağım günə qədər orada qalacaq. O
zaman onları oradan çıxaracağam və bu yerə qaytaracağam” Rəbb belə
bəyan edir».

Yalançı peyğəmbər Xananya

28 1 Həmin il Yəhuda padşahı Sidqiyanın padşahlığının əvvəlində
– dördüncü ilinin beşinci ayında Giveonlu Azzur oğlu Xananya
peyğəmbər Rəbbin məbədində, kahinlərin və bütün xalqın önündə
mənə söylədi: 2 «İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Babil
padşahının boyunduruğunu qırdım. 3 Əvvəl Rəbbin məbədində olan,
Babil padşahı Navuxodonosorun buradan götürüb Babilə apardığı
bütün əşyaları iki il ərzində bu yerə qaytaracağam. 4 Yəhuda padşahı
Yehoyaqim oğlu Yehoyakini və Babilə sürgün olunmuş bütün Yəhudalıları
bu yerə qaytaracağam” Rəbb belə bəyan edir, “çünki Babil padşahının
boyunduruğunu qıracağam”».
5 O zaman Yeremya peyğəmbər kahinlərin və Rəbbin məbədində
dayanan bütün xalqın önündə Xananya peyğəmbərə cavab verib
6 söylədi: «Amin! Qoy Rəbb belə etsin! Qoy Rəbb Öz evinin əşyalarını,
sürgün olunmuş bütün adamları Babildən buraya qaytararaq söylədiyin
peyğəmbərlik sözlərini yerinə yetirsin! 7 Ancaq indi sən və bütün xalq
eşidərkən deyəcəyim bu sözə qulaq as: 8 qədim zamanlardan bəri məndən

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

və səndən əvvəl yaşayan peyğəmbərlər bir çox ölkələrin və böyük
padşahlıqların əleyhinə müharibə, fəlakət və vəba olacağını qabaqcadan
söylədi. 9 Əgər salamatlıq olacağını söyləyən peyğəmbərin sözü doğru
çıxarsa, həqiqətən, onun Rəbbin göndərdiyi peyğəmbər olduğu bilinər».
10 O zaman Xananya peyğəmbər Yeremya peyğəmbərin boynundan
boyunduruğu götürüb qırdı. 11 Xananya bütün xalqın önündə söylədi:
«Rəbb belə deyir: “İki il ərzində Babil padşahı Navuxodonosorun
boyunduruğunu bütün millətlərin boynundan götürüb beləcə
qıracağam”». Yeremya isə öz yoluna davam etdi.
12 Xananya peyğəmbər Yeremya peyğəmbərin boynundan boyunduruğu
götürüb qırdıqdan sonra Yeremyaya Rəbbin bu sözü nazil oldu: 13 «Gedib
Xananyaya söylə ki, Rəbb belə deyir: “Sən taxta boyunduruğu qırdın,
ancaq onun yerinə dəmir boyunduruq düzəltməli olacaqsan”. 14 Çünki
İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Bütün bu millətlərin
boynuna dəmir boyunduruq taxdım ki, Babil padşahı Navuxodonosora
qulluq etsinlər və onlar ona xidmət edəcək. Vəhşi heyvanları da onun
ixtiyarına verdim”». 15 Yeremya peyğəmbər Xananya peyğəmbərə dedi:
«İndi eşit, ey Xananya, axı səni Rəbb göndərməyib. Sən bu xalqı yalana
inandırdın. 16 Buna görə də Rəbb belə deyir: “Bax Mən səni yer üzündən
yox edəcəyəm. Bu il öləcəksən, çünki xalqı Rəbbə qarşı üsyana təhrik
etdin”». 17 Xananya peyğəmbər həmin ilin yeddinci ayında öldü.

Sürgün olunanlara məktub

29 1 [p] Yeremya peyğəmbər sürgündə sağ qalan xalqın ağsaqqallarına,
kahinlərə, peyğəmbərlərə və Navuxodonosorun Yerusəlimdən
Babilə sürgün etdiyi bütün xalqa Yerusəlimdən bir məktub göndərdi.
Məktubun mətni aşağıda verilir. 2 Bu məktub padşah Yehoyakinin, onun
anasının, saray əyanlarının, Yəhuda və Yerusəlim başçılarının, ustaların,
sənətkarların Yerusəlimdən sürgünə aparılmasından sonra göndərildi.
3 Onu Yəhuda padşahı Sidqiyanın Babil padşahı Navuxodonosorun yanına
göndərdiyi Şafan oğlu Elasa və Xilqiya oğlu Gemarya apardı. Belə dedi:

4 «Mən İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi Yerusəlimdən Babilə
sürgün etdiyim adamlara belə söyləyirəm: 5 “Evlər tikib yaşayın,
bağçalar salıb meyvələrini yeyin. 6 Arvad alıb oğul-qız atası olun.
Oğullarınıza arvad alın, qızlarınızı ərə verin ki, oğul-qızları olsun.
Orada azalmayıb çoxalın. 7 Sizi sürgün etdiyim şəhərin rifahı üçün
çalışın və o şəhər üçün Rəbbə dua edin. Çünki ora rifah içində
olarsa, siz də rifahda yaşayarsınız”.

8 İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Aranızdakı
peyğəmbərləriniz və falçılarınız sizi aldatmasın, gördüyünüz yuxulara

---

[p] **29:1-2** 2Pad. 24:12-16; 2Saln. 36:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

əhəmiyyət verməyin. 9 Çünki onlar Mənim adımla sizə yalandan
peyğəmbərlik edir. Onları Mən göndərmədim” Rəbb belə bəyan edir.
10 [q] Çünki Rəbb belə deyir: “Babildə yetmiş iliniz bitəndə Mən sizə
yenə baş çəkəcəyəm və sizi buraya qaytaracağım barədə verdiyim
xoş sözü yerinə yetirəcəyəm. 11 Çünki sizin barənizdə olan fikirlərimi
Özüm bilirəm” Rəbb belə bəyan edir. “Mən sizin pisliyiniz deyil,
salamatlığınız barədə düşünürəm ki, sizə ümidli bir gələcək verim.
12 Siz Məni çağıracaqsınız, gəlib Mənə dua edəcəksiniz, Mən də
sizi eşidəcəyəm. 13 [r] Məni axtaracaqsınız, əgər bütün qəlbinizlə
axtarsanız, tapacaqsınız. 14 Məni tapmağınıza izin verəcəyəm” Rəbb
belə bəyan edir. “Sizi sürgündən geri qaytaracağam, sürgün etdiyim
bütün yerlərdən və millətlərin arasından toplayacağam. Oradan sizi
sürgün olunduğunuz yerə qaytaracağam” Rəbb belə bəyan edir.
15 Siz belə dediniz: “Rəbb bizə Babildə peyğəmbərlər verib”.
16 Davudun taxtında oturan padşah, bu şəhərdə yaşayan bütün xalq,
sizinlə birgə sürgünə aparılmamış soydaşlarınız barədə Rəbb belə
deyir. 17 Bəli, Ordular Rəbbi belə deyir: “Bax Mən onların üzərinə
qılınc, aclıq və vəba göndərəcəyəm. Onları pisliyinə görə yeməyə
yararsız olan əzik əncirə döndərəcəyəm. 18 Onları qılınc, aclıq və
vəba ilə təqib edəcəyəm, yer üzünün bütün ölkələrinin qarşısında
dəhşətli hala salacağam. Onları qovduğum bütün millətlərin
arasında lənət, dəhşət, rişxənd və rüsvayçılıq hədəfi olacaqlar”.
19 Rəbb bəyan edir: “Ona görə ki sözlərimə qulaq asmadılar. Həmin
sözləri qullarım olan peyğəmbərlər vasitəsilə dəfələrlə onlara
çatdırdım, ancaq siz qulaq asmadınız” Rəbb belə bəyan edir. 20 Buna
görə də, ey Yerusəlimdən Babilə göndərdiyim bütün sürgün olunmuş
adamlar, Rəbbin sözünü eşidin.
21 Mənim adımla sizə yalandan peyğəmbərlik edən Qolaya oğlu Axav
və Maaseya oğlu Sidqiya barədə İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə
deyir: “Bax Mən onları Babil padşahı Navuxodonosora təslim edəcəyəm
və o, gözlərinizin önündə onları öldürəcək. 22 Onlar barədə Babildəki
bütün sürgün olunmuş Yəhudalılar bundan sonra ‹Rəbb səni Babil
padşahının diri-diri yandırdığı Sidqiya və Axav kimi etsin› deyə lənət
edəcək. 23 Çünki İsraildə çirkin işlər gördülər, qonşularının arvadları ilə
zina etdilər, onlara əmr etmədiyim halda Mənim adımdan yalan sözlər
söylədilər. Mən bunu bilirəm və buna şahidəm” Rəbb belə bəyan edir».

Şemayaya müraciət

24 Nexelamlı Şemaya barədə söylə ki, 25 İsrailin Allahı Ordular
Rəbbi belə deyir: «Sən Yerusəlimdə olan başqa xalqa, kahin Maaseya

---

[q] **29:10** 2Saln. 36:21; Yer. 25:11; Dan. 9:2 [r] **29:13** Qanun. 4:29

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

oğlu Sefanyaya və başqa kahinlərə öz adından məktublar göndərdin.
Sefanyaya belə dedin:
26 “Rəbb Öz məbədinin cavabdehi kimi Yehoyadanın yerinə
səni kahin qoydu. Peyğəmbər kimi davranan hər dəliyə kündə və
dəmir yaxa vurmalısan. 27 Bəs nə üçün sizə özünü peyğəmbər elan
edən Anatotlu Yeremyanı məzəmmət etmirsən? 28 Çünki Yeremya
biz Babildəkilərə bu xəbəri göndərdi ki, sürgün uzun çəkəcək.
Buna görə də evlər tikib, içində yaşayın, bağça salıb, meyvələrini
yeyin”».
29 Kahin Sefanya bu məktubu Yeremya peyğəmbərə uca səslə oxudu.
30 Bu vaxt Yeremyaya Rəbbin bu sözü nazil oldu: 31 «Bütün sürgün
olunmuşlara xəbər göndərib söylə ki, Nexelamlı Şemaya barədə Rəbb
belə deyir: “İndi ki Mən göndərmədiyim halda Şemaya peyğəmbərlik
edib sizi yalana inandırdı, 32 Mən Rəbb də deyirəm ki, Nexelamlı
Şemayanı və onun nəslini cəzalandıracağam. Bu xalqın arasında onun
nəslindən olan bir kəs sağ qalmayacaq, xalqıma edəcəyim xeyirxahlığı
görməyəcək, çünki o, xalqı Rəbbə qarşı üsyana təhrik etdi” Rəbb belə
bəyan edir».

Allahın öz xalqına vədi

30 1 Yeremyaya Rəbdən bu söz nazil oldu: 2 «İsrailin Allahı Rəbb
belə deyir: “Sənə söylədiyim bütün sözləri bir kitaba yaz”.
3 Çünki Rəbb bəyan edir: “Xalqım İsraili və Yəhudanı sürgündən
qaytaracağım günlər yaxınlaşır. Onları atalarına verdiyim torpağa
qaytaracağam və oranı mülk edəcəklər”. Bu, Rəbbin sözüdür.
4 İsrail və Yəhuda üçün Rəbbin söylədiyi sözlər bunlardır. 5 Rəbb belə
deyir:
“Qorxu səsi eşitdik,
Asayiş deyil, dəhşət səsi.
6 İndi soruşun, bilin ki,
Kişi də uşaq doğarmı?
Elə isə nə üçün doğan qadın kimi
Hər kişinin əllərini belində görürəm?
Nə üçün hamının bənizi solub?
7 Ah, bu nə dəhşətli gündür!
Bir daha belə gün olmayacaq,
Yaqub nəsli üçün sıxıntı dövrü olacaq,
Ancaq yenə də bundan qurtulacaq”.
8 Ordular Rəbbi bəyan edir: “O gün boynundakı boyunduruğu
qıracaq, iplərini qoparacağam. Bundan sonra yadellilər onları özlərinə
qul etməyəcək. 9 Ancaq özlərinin Allahı Rəbbə, onlara təyin edəcəyim
padşahları Davuda qulluq edəcəklər”.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 [s] Rəbb bəyan edir:
“Qorxma, ey qulum Yaqub,
Dəhşətə düşmə, ey İsrail.
Çünki səni uzaq yerlərdən,
Nəslini sürgün olunduğu ölkədən qurtaracağam.
Yaqub nəsli yenə geri qayıdacaq,
Rahatlıq tapıb qayğısız olacaq,
Onu kimsə qorxutmayacaq.
11 Çünki Mən sənin ləyəm,
Səni qurtaracağam”
Rəbb belə bəyan edir.
“Səni aralarına apardığım
Millətlərin hamısını yox etsəm də,
Səni tamamilə məhv etməyəcəyəm,
Səni ədalətlə tərbiyələndirəcəyəm,
Amma cəzasız da qoymayacağam”.

12 Çünki Rəbb belə deyir:
“Sənin yaran şəfa tapmaz,
Xoran sağalmaz.
13 Məhkəmədə işinə baxan yoxdur,
Xəstəliyinə dərman yoxdur,
Sənin dərdinə əlac yoxdur.
14 Bütün müttəfiqlərin səni unutdu,
Səni arayıb-axtarmırlar.
Düşmən vuran kimi Mən səni vurdum.
Rəhmsizcəsinə cəzalandırdım.
Çünki təqsirkarlığın böyükdür,
Günahların çoxdur.
15 Niyə yarandan ötrü qışqırırsan?
Dərdin şəfa tapmaz.
Bu işləri ona görə sənə etdim ki,
Təqsirkarlığın böyükdür,
Günahların çoxdur.

16 Ancaq səni yeyənlərin də hamısı yem olacaq.
Bütün düşmənlərin sürgünə gedəcək.
Səni soyanlar soyulacaq,
Səni qarət edənlər qarət olunacaq”.
17 Rəbb bəyan edir:

---

[s] **30:10-11** Yer. 46:27-28

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

"Mən səni yenə sağaldacağam,
Yaralarına şəfa verəcəyəm.
Çünki deyirlər ki,
Sion rədd edilib,
Onu axtaran yoxdur".

18 Rəbb belə deyir:
"Mən Yaqubun çadırlarını
Sürgündən geri qaytaracağam.
Onun məskənlərinə rəhm edəcəyəm.
Şəhər yenidən viranələri üzərində tikiləcək,
Saray öz yerində bərpa olunacaq.
19 Onların arasından
Şükür və şənlik səsləri eşidiləcək.
Mən onları çoxaldacağam, azalmayacaqlar,
İzzətləndirəcəyəm, alçalmayacaqlar.
20 Övladları əvvəlki kimi olacaq,
İcması önümdə möhkəm duracaq.
Onları sıxışdıranların hamısını cəzalandıracağam.
21 Rəhbərləri özlərindən olacaq,
Başçıları aralarından çıxacaq.
Onu Özümə yaxınlaşdıracağam,
O da Mənə yaxınlaşacaq.
Başqa cür kim Mənə özü yaxınlaşmağa
Cürət edə bilər?"
Rəbb belə bəyan edir.
22 "Beləcə siz Mənim xalqım,
Mən də sizin Allahınız olacağam"».

23 Budur, Rəbbin fırtınası qəzəblə qopacaq,
Şiddətli qasırğası
Pis adamların başında çatlayacaq.
24 Rəbb Öz ürəyinin istədiyini
Tamamilə edənə qədər
Qızğın qəzəbini söndürməyəcək.
Siz gələcəkdə bunu anlayacaqsınız.

31 1 Rəbb bəyan edir: «O zaman Mən bütün İsrail qəbilələrinin
Allahı olacağam, onlar da Mənim xalqım olacaq».

İsrail xalqının öz yurduna dönməsi

2 Rəbb belə deyir:
«Mən İsrailə dinclik verməyə gedəndə

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qılıncdan qaçıb qurtulan xalq
Çöldə lütf tapdı».
3 Rəbb uzaqdan mənə görünüb dedi:
«Səni əbədi bir məhəbbətlə sevdim,
Buna görə də sevgi ilə
Səni Özümə tərəf çəkdim.
4 Səni yenidən ayağa qaldıracağam,
Sən də ayağa qalxacaqsan,
Ey bakirə qıza bənzəyən İsrail!
Sən yenə dəflərinlə bəzənib
Şadlıq edənlərlə birgə rəqsə qoşulacaqsan.
5 Yenə də Samariya dağlarında bağ salacaqsan,
Bağ salanlar onun meyvələrindən dadacaq.
6 Bir gün gələcək ki,
Efrayimin dağlıq bölgəsində
Keşikçilər "qalxın, Siona,
Allahımız Rəbbin yanına çıxaq"
Deyə qışqıracaq».

7 Rəbb belə deyir:
«Yaqubu sevinclə tərənnüm edin,
Millətlərin başçısı üçün səs qaldırın!
Ucadan həmd edib bildirin!
"Ya Rəbb, xalqını,
İsraildən sağ qalanları xilas et!" deyin.
8 Mən onları şimal ölkəsindən qaytaracağam,
Dünyanın uzaq yerlərindən toplayacağam.
Aralarında kor, topal,
Hamilə və doğan qadın da olacaq.
Böyük bir camaat olub buraya qayıdacaqlar.
9 Onlar ağlaya-ağlaya gələcək,
Yalvardıqları zaman
Onlara yol göstərib geri qaytaracağam.
Axar sular boyunca
Büdrəməyəcəkləri düz yolla aparacağam.
Çünki Mən İsrailin atasıyam,
Efrayim də ilk oğlumdur.

10 Ey millətlər, Rəbbin sözünü eşidin,
Uzaqlardakı adalarda elan edib deyin:
"İsraili səpələyən onu bir yerə toplayacaq,
Sürüsünü qoruyan çoban kimi

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Onu qoruyacaq”.
11 Çünki Rəbb Yaqubu satın aldı,
Ondan güclü olanın əlindən qurtardı.
12 Onlar Sionun yüksək təpəsinə gəlib
Tərənnüm edəcək.
Rəbbin verdiyi nemətlər –
Taxıl, təzə şərab, zeytun yağı,
Qoyun-keçi, mal-qara önünə axışacaqlar.
Canları sulanmış bağça kimi olacaq,
Bir daha taqətdən düşməyəcəklər.
13 O zaman bakirə qız, cavan və qoca kişilər
Birlikdə rəqs edib sevinəcək,
Mən onların yasını şadlığa çevirəcəyəm,
Sevincə çevirəcəyəm.
Kədərlərinə təsəlli verib
Onları sevindirəcəyəm.
14 Kahinləri bol yeməklə doyduracağam,
Xalqım nemətlərimlə doyacaq»
Rəbb belə bəyan edir.

15 [t] [u] Rəbb belə deyir:
«Ramada bir səs eşidildi,
Yas və acı fəryad səsləri!
Rəhilə uşaqları üçün ağlayır,
Təsəlli istəmir.
Çünki onlar daha yoxdur».
16 Rəbb belə deyir:
«Səsini ağlamaqdan,
Gözlərini yaş tökməkdən qoru,
Çünki çəkdiyin zəhmətin əvəzi veriləcək,
Xalqım düşmən ölkəsindən qayıdacaq»
Rəbb belə bəyan edir.
17 «Gələcəyin üçün ümid var,
Övladların öz yurdlarına dönəcək»
Rəbb belə bəyan edir.

18 Bəli, Mən Efrayimin nalələrini eşitdim:
«Sən məni
Öyrədilməmiş dana kimi tərbiyələndirdin,
Mən də tərbiyə aldım.

---

[t] **31:15** Mat. 2:18 [u] **31:15** Yar. 35:16-19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Məni geri qaytar, qayıdım,
Çünki Allahım Rəbb Sənsən.
19 Mən yolumdan azdıqdan sonra tövbə etdim,
Ağlım başıma gələndə əllərimi yanıma çırpdım.
Cavanlığımda etdiyim eyib işlərdən
Utandım, rüsvay oldum.
20 Efrayim əziz oğlum deyilmi?
Mənim razı olduğum övlad deyilmi?
Hər dəfə əleyhinə danışanda
Yenə onu yadıma salıram.
Ürəyim onun üçün sızlayır,
Ona hədsiz rəhmim gəlir»
Rəbb belə bəyan edir.

21 «Yol işarələri qoy,
Yol göstərən lövhələr düzəlt.
Böyük yola – getdiyin yola fikir ver.
Geri dön, ey bakirə qıza bənzəyən İsrail,
Öz şəhərlərinə qayıt!
22 Nə vaxta qədər sərgərdan gəzəcəksən,
Ey dönük qız?
Rəbb dünyada yeni bir şey yaradacaq:
Qadın kişini qoruyacaq».
23 İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: «Mən onların sürgün olunmuşlarını geri qaytaranda Yəhuda torpağında və onun şəhərlərində yenə belə söyləyəcəklər:
“Ey ədalət yurdu, ey müqəddəs dağ,
Rəbb sənə xeyir-dua versin!”
24 Xalq – əkinçilər, sürüləri ilə gəzən çobanlar Yəhudada və onun şəhərlərində birlikdə yaşayacaq. 25 Çünki Mən yorğun adama su verəcəyəm, taqətsiz adamı doyduracağam».
26 Bu zaman oyanıb baxdım, yuxum şirin olmuşdu.
27 Rəbb bəyan edir: «İsrail və Yəhuda torpaqlarında insan toxumu və heyvan toxumu əkəcəyim günlər yaxınlaşır.
28 Kökündən çıxarıb yox edəndə, yıxıb-dağıdanda və bəla gətirəndə onlara necə nəzarət etdimsə, dirçəldib yerləşdirəndə də eləcə nəzarət edəcəyəm» Rəbb belə bəyan edir. 29 [v] «O vaxt adamlar daha “atalar kal üzüm yedi, oğulların dişi qamaşır” deməyəcək. 30 Hər kəs öz təqsirinə görə öləcək. Kal üzüm yeyənin öz dişləri qamaşacaq».

---

[v] **31:29** Yez. 18:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yeni Əhd

31 [w] [x] Rəbb bəyan edir: «İsrail xalqı və Yəhuda xalqı ilə Yeni Əhd
bağlayacağım günlər yaxınlaşır. 32 Bu Əhd atalarını Misir torpağından
çıxartmaq üçün əllərindən tutduğum gün onlarla bağladığım əhdə
bənzəməyəcək. Onların ağası olduğum halda o əhdimi pozdular» Rəbb
belə bəyan edir. 33 [y] «O günlərdən sonra İsrail xalqı ilə bağlayacağım Əhd
belədir: qanunumu onların daxilinə qoyub ürəklərinə yazacağam. Mən
onların Allahı, onlar da Mənim xalqım olacaq» Rəbb belə bəyan edir.
34 «Bundan sonra bir kəs öz qonşusunu yaxud qardaşını "Rəbbi tanıyın"
deyib öyrətməyəcək. Ona görə ki böyükdən kiçiyə qədər hamı Məni
tanıyacaq. Çünki təqsirlərini bağışlayacağam, günahlarını daha yada
salmayacağam» Rəbb belə bəyan edir.

35 Gündüz işıq olsun deyə günəşi çıxaran,
Gecə işıq olsun deyə aya və ulduzlara qaydalar qoyan,
Dalğaları kükrəsin deyə dənizi qabardan Rəbb –
Adı Ordular Rəbbi Olan belə deyir:
36 «Əgər qoyulan bu qayda-qanunlar
Önümdən götürülərsə,
Yalnız onda İsrail nəsli əbədilik
Bir millət olmaqdan çıxar»
Rəbb belə bəyan edir.
37 Rəbb belə deyir:
«Əgər yuxarıda göylər ölçülə bilsə,
Aşağıda yerin təməlləri üzə çıxarıla bilsə,
Mən də onda bütün etdikləri işlərdən ötrü
Bütün İsrail nəslini rədd edərəm»
Rəbb belə bəyan edir.
38 Rəbb bəyan edir: «Xananel qülləsindən Künc darvazasına qədər
şəhərin Mənim üçün yenidən tikiləcəyi günlər gəlir. 39 Oradan da ölçü
ipi Qarev təpəsinə doğru uzanıb Qoaya dönəcək. 40 Ölülərin və küllərin
atıldığı bütün vadi, Qidron vadisinə qədər uzanan tarlalar, şərqdə At
darvazasının küncünədək Rəbb üçün müqəddəs olacaq. Şəhər bir daha
kökündən çıxarılmayacaq, heç vaxt dağıdılmayacaq».

Yeremyanın tarla alması

32 1 [z] Yəhuda padşahı Sidqiyanın padşahlığının onuncu,
Navuxodonosorun padşahlığının on səkkizinci ilində Rəbdən

---

[w] **31:31-34** İbr. 8:8-12 [x] **31:31** Mat. 26:28; Mark 14:24; Luka 22:20; 1Kor. 11:25; 2Kor. 3:6
[y] **31:33-34** İbr. 10:16-17 [z] **32:1** 2Pad. 25:1-7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yeremyaya söz nazil oldu. 2 Bu zaman Babil padşahının ordusu Yerusəlimi
mühasirəyə almışdı. Yeremya peyğəmbər Yəhuda padşahının sarayındakı
mühafizəçilər həyətində məhbus idi. 3 Yəhuda padşahı Sidqiya onu burada
həbs edərək demişdi: «Sən nə üçün bu cür peyğəmbərlik edib söyləyirsən
ki, Rəbb belə deyir: “Bu şəhəri Babil padşahına təslim edəcəyəm, o
buranı ələ keçirəcək. 4 Yəhuda padşahı Sidqiya Xaldeylilərin əlindən qaçıb
qurtarmayacaq, hökmən Babil padşahına təslim ediləcək. Onunla üz-
üzə söhbət edəcək, göz-gözə dayanacaq. 5 Sidqiya Babilə aparılacaq, Mən
ona baş çəkənə qədər orada qalacaq. Əgər Xaldeylilərlə vuruşsanız, uğur
qazanmayacaqsınız?” Rəbb belə bəyan edir».
6 Yeremya dedi: «Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 7 “Əmin Şallum
oğlu Xanamel sənin yanına gəlib deyəcək ki, Anatotdakı tarlamı
satın al. Çünki qəyyumum kimi tarlamın geri satınalma hüququ sənə
məxsusdur”. 8 Sonra Rəbbin sözünə uyğun olaraq əmim oğlu Xanamel
mühafizəçilər həyətində yanıma gəlib dedi: “Binyamin bölgəsində olan
Anatotdakı tarlamı satın al, çünki miras haqqı da, qəyyumluq haqqı da
sənə məxsusdur. Onu özün üçün satın al”. O zaman Rəbb sözünün yerinə
yetdiyini başa düşdüm.
9 Beləcə Anatotdakı tarlanı əmim oğlu Xanameldən satın aldım.
Tarlanın əvəzində ona on yeddi şekel gümüş çəkib verdim. 10 Satış
qəbzini çağırdığım şahidlərin önündə imzalayıb möhürlədim, gümüşü
tərəzidə çəkdim. 11 Qayda-qanunlar yazılmış, möhürlənmiş satış
qəbzini və açıq müqavilə kağızını götürdüm. 12 Əmim oğlu Xanamelin,
satış qəbzini imzalayan şahidlərin və mühafizəçilər həyətində oturan
bütün Yəhudalıların gözü önündə satış qəbzini Maxseya oğlu Neriya
oğlu Baruka verdim. 13 Onların gözü önündə Baruka əmr edib dedim:
14 “İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: ‹Uzun müddət qalsın
deyə bu möhürlənmiş satış qəbzini və açıq müqavilə kağızını götürüb
bir gil qabın içinə qoy›”. 15 Çünki İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə
deyir: “Bu ölkədə yenə evlər, tarlalar və bağlar satın alınacaq”.
16 Satış qəbzini Neriya oğlu Baruka verdikdən sonra Rəbbə dua edib
dedim: 17 “Ah Xudavənd Rəbb, böyük gücünlə və uzanan qolunla yeri,
göyü yaratdın. Edə bilməyəcəyin heç bir şey yoxdur. 18 Sən minlərlə
insana məhəbbət göstərirsən, amma ataların etdiyi günahların əvəzini
övladlarından alırsan. Sən böyük və güclü Allahsan, adın Ordular
Rəbbidir. 19 Tədbirlərin əzəmətli, işlərin böyükdür! İnsanların bütün
əməlləri Sənin nəzərin altındadır, hər kəsə işlərinə və etdiklərinin
nəticəsinə görə əvəz verirsən. 20 Sən Misirdə, İsraildə və bütün insanlar
arasında bu günə qədər əlamətlər və möcüzələr göstərdin. Bu gün olduğu
kimi şöhrət qazandın. 21 Sən Öz xalqın İsraili əlamətlərlə, möcüzələrlə,
qüdrətli əllə, uzanan qolunla böyük dəhşət saçaraq Misir torpağından
çıxartdın. 22 Atalarına verəcəyinə and içdiyin bu torpağı – süd və

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

bal axan torpağı onlara verdin. 23 Onlar gəlib torpağı özlərinə mülk
etdilər, amma Sənin sözünə qulaq asmadılar, Sənin qanununa uyğun
yaşamadılar, əmr etdiyin şeylərin heç birinə əməl etmədilər. Buna görə
də bütün bu fəlakətləri başlarına gətirdin. 24 Şəhəri ələ keçirmək üçün
divarlarının yanına torpaq qalaqları yığılır. Şəhər qılınc, aclıq və vəba
üzündən oraya hücum edən Xaldeylilərə təslim ediləcək. Söylədiklərin
yerinə yetdi, Sən də bunu görürsən! 25 Amma, ya Xudavənd Rəbb, Sən
mənə ‹tarlanı gümüşlə özün üçün satın al və şahidlər çağır› dedin. Şəhər
isə Xaldeylilərə təslim edilir”».

26 Yeremyaya Rəbbin bu sözü nazil oldu: 27 «Bütün bəşərin Allahı
Rəbb Mənəm. Mənim edə bilməyəcəyim bir şey varmı? 28 [a] Buna
görə də Rəbb belə deyir: “Bax Mən bu şəhəri Xaldeylilərə və Babil
padşahı Navuxodonosora təslim edəcəyəm, o da oranı alacaq. 29 Şəhərə
hücum edən Xaldeylilər gəlib oraya od vuracaq. Şəhəri də, evləri də
yandıracaqlar. O evlərin damlarında Baalın şərəfinə buxur yandırıb başqa
allahlara içmə təqdimləri gətirərək Məni qəzəbləndirmişdilər. 30 Çünki
İsrail və Yəhuda övladları cavanlıqlarından bəri həmişə gözümdə pis
olan işlər görür. İsrail övladları əllərinin işi ilə Məni qəzəbləndirməkdən
başqa bir şey etmədi” Rəbb belə bəyan edir. 31 “Bu şəhər tikildiyi
vaxtdan indiyə qədər Məni o qədər qəzəbləndirdi ki, onu önümdən
rədd edib atacağam. 32 Çünki İsrail və Yəhuda övladlarının – özlərinin,
padşahlarının, başçılarının, kahinlərinin, peyğəmbərlərinin, Yəhudada və
Yerusəlimdə yaşayanların Məni qəzəbləndirmək üçün etdikləri pisliklərin
sayı-hesabı yoxdur. 33 Onlar Mənə üzlərini deyil, arxalarını çevirdi.
Onları dəfələrlə öyrətdimsə də, Mənə qulaq asmadılar və dərs almadılar.
34 [b] Mənim adımla çağırılan bu məbədə iyrənc bütlərini qoyaraq onu
murdarladılar. 35 [c] [d] Ben-Hinnom vadisində Molek bütünə qurban olaraq
oğullarını və qızlarını odda qurban etməkdən ötrü Baal üçün səcdəgahlar
qurdular. Mən belə iyrənc bir şeyi etməyi və Yəhudanı günaha batırmağı
nə onlara buyurdum, nə də ağlıma gətirdim.

36 Siz bu şəhər barədə ‹qılınc, aclıq və vəba ilə Babil padşahına təslim
edilir› deyirsiniz”. Amma indi İsrailin Allahı Rəbb deyir: 37 “Onları
qızğın qəzəb və böyük hiddətlə sürgün etdiyim bütün ölkələrdən
toplayacağam. Onları buraya qaytarıb əmin-amanlıq içində yaşamalarını
təmin edəcəyəm. 38 Onlar Mənim xalqım olacaq, Mən də onların Allahı
olacağam. 39 Onlara eyni ürək, eyni həyat tərzi verəcəyəm ki, özlərinin
və övladlarının yaxşılığı üçün Mənə həmişə hörmət etsinlər. 40 Onlarla
əbədi bir əhd bağlayacağam. Onlara yaxşılıq etməkdən dönməyəcəyəm,
ürəklərinə Öz qorxumu qoyacağam ki, Məndən heç vaxt ayrılmasınlar.

---

[a] **32:28** 2Pad. 25:1-11; 2Saln. 36:17-21 [b] **32:34** 2Pad. 23:10; Yer. 7:30-31; 19:1-6
[c] **32:35** Lev. 18:21 [d] **32:35** 2Pad. 23:10; Yer. 7:31

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

41 Onlara yaxşılıq etməyə şad olacağam. Həqiqətən, bütün ürəyimlə,
bütün canımla onları bu ölkədə dirçəldəcəyəm”.
42 Rəbb belə deyir: “Bu xalqın başına bütün bu böyük fəlakətləri necə
gətirdimsə, söz verdiyim bütün yaxşılıqları da onlara bəxş edəcəyəm. 43 Sizin
‹viran olmuş, insansız, heyvansız qalmış, Xaldeylilərə təslim olunmuş›
dediyiniz bu torpaqda yenə tarlalar satın alınacaq. 44 Binyamin bölgəsində,
Yerusəlim ətrafındakı kəndlərdə, Yəhuda şəhərlərində, dağlıq bölgənin,
yamaclı-düzənlikli bölgənin və Negevin şəhərlərində tarlalar gümüşlə satın
alınacaq, satış qəbzləri şahidlərin önündə imzalanıb möhürlənəcək, çünki
onların sürgün olunmuşlarını geri qaytaracağam” Rəbb belə bəyan edir».

Vətənə qayıtmaq vədi

33 1 Yeremya hələ mühafizəçilər həyətində məhbus olanda ikinci
dəfə ona Rəbbin sözü nazil oldu. 2 O dedi: «Dünyanı yaradan,
qurub möhkəmləndirən, adı Rəbb Olan belə deyir: 3 “Məni çağır, sənə
cavab verim, bilmədiyin böyük, dərkedilməz şeyləri sənə bildirim”.
4 Mühasirə zamanı torpaq qalaqları və qılınca qarşı sipər olmaq
üçün bu şəhərin uçurulmuş evləri və Yəhuda padşahlarının uçurulmuş
sarayları barədə İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: 5 “Xaldeylilər vuruşmaq,
evləri qəzəb və qızğınlıqla həlak etdiyim insanların cəsədləri ilə
doldurmaq üçün gələcək. Bu insanların etdikləri pisliklərə görə bu
şəhərdən üz döndərdim. 6 Yenə də bu şəhərə sağlamlıq və şəfa verəcəyəm.
Əhalisini sağaldacağam, onların tam salamatlıq və əmin-amanlıq
içində yaşamalarını təmin edəcəyəm. 7 Yəhuda və İsrail sürgünlərini
yenə geri qaytaracağam. Onları əvvəlki kimi dirçəldəcəyəm. 8 Onları
Mənə qarşı etdikləri bütün günahlardan təmizləyəcəyəm. Mənə qarşı
etdikləri günahları da, üsyankarlıqları da bağışlayacağam. 9 Dünyanın
bütün millətlərinin önündə bu şəhər Mənim üçün sevinc, tərif və
şərəf mənbəyinə çevriləcək. Bu millətlər Yerusəlim xalqına etdiyim
yaxşılıqları, verdiyim əmin-amanlığı görəndə qorxuya düşüb titrəyəcək”.
10 Rəbb belə deyir: “Deyirsiniz ki, bu şəhər viran olmuş, insansız və
heyvansız qalmışdır. Ancaq tərk edilmiş, insansız və heyvansız qalmış
Yəhuda şəhərlərində, Yerusəlim küçələrində 11 [e] sevinc və şadlıq sədası,
bəy-gəlin səsi, Rəbbin məbədinə şükür təqdimləri gətirənlərin səsi yenə
eşidiləcək:
‹Ordular Rəbbinə şükür edin,
Çünki O, xeyirxahdır,
Məhəbbəti əbədidir›.
Çünki Mən ölkədən sürgün olunanları əvvəlki kimi geri qaytaracağam”
Rəbb belə bəyan edir.

---

[e] **33:11** 1Saln. 16:34; 2Saln. 5:13; 7:3; Ezra 3:11; Zəb. 100:5; 106:1; 107:1; 118:1; 136:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

12 Ordular Rəbbi deyir: “Viran olmuş, insansız və heyvansız qalmış bu
ölkənin bütün şəhərlərində yenə çobanların öz sürülərini dincəltdikləri
otlaqlar olacaq. 13 Dağlıq bölgənin, yamaclı-düzənlikli bölgənin, Negev,
Binyamin bölgəsinin şəhərlərində, Yerusəlimin ətrafındakı kəndlərdə,
Yəhuda şəhərlərində sürülər yenə çoban dəyənəyinin altından keçəcək”
Rəbb belə deyir.
14[f] Rəbb bəyan edir: “İsrail və Yəhuda nəslinə verdiyim xoş vədi yerinə
yetirəcəyim günlər gəlir.
15 O zaman, o günlər
Davud üçün saleh bir Pöhrə yetişdirəcəyəm.
O, ölkədə ədalət və salehliklə davranacaq.
16 O günlər Yəhuda xilas olacaq,
Yerusəlim əmin-amanlıqda yaşayacaq.
O, ‹Rəbb salehliyimizdir› deyə çağırılacaq”.
17[g] Rəbb belə deyir: “Davud nəslindən İsrail taxtında oturan bir adam
heç vaxt əskik olmayacaq. 18[h] Levili kahinlərdən önümə yandırma
qurbanı gətirən, taxıl təqdimi yandıran, qurban kəsən bir kəs heç vaxt
əskik olmayacaq”».
19 Yeremyaya Rəbbin bu sözü nazil oldu: 20 «Rəbb belə deyir: “Necə ki
müəyyən vaxtlarda gecə və gündüz olması üçün gecə-gündüzlə kəsdiyim
əhdi poza bilməzsiniz, 21 eləcə də padşahlıq etməsi üçün taxtında oturan
bir oğlu barədə qulum Davudla və Mənə xidmət edən Levili kahinlərlə
bağladığım əhd pozula bilməz. 22 Qulum Davudun nəslini və Mənə
xidmət edən Levililəri saysız-hesabsız göy cisimləri və ölçülməz olan
dəniz qumu qədər çoxaldacağam”».
23 Yeremyaya Rəbbin bu sözü nazil oldu: 24 «Bu xalqın “Rəbb seçdiyi
iki ailəni rədd etdi” dediyini görmürsənmi? Xalqımı artıq bir millət
kimi saymayaraq ona xor baxırlar. 25 Rəbb belə deyir: “Necə ki gecə-
gündüzlə əhd bağlayıb yer və göyün dəyişməz qaydalarını qoydum,
26 eləcə də Yaqub nəsli ilə qulum Davudu da rədd etməyəcəyəm.
Davudun oğullarından birini İbrahim, İshaq və Yaqub nəslinə padşahlıq
etmək üçün seçəcəyəm. Çünki Mən onların sürgün olunmuşlarını geri
qaytaracağam və onlara rəhm edəcəyəm”».

Padşah Sidqiyaya müraciət

34 1[i] Babil padşahı Navuxodonosor öz hakimiyyəti altındakı bütün
padşahlıqlar və xalqlardan yığılan ordusu ilə birgə Yerusəlimə
və ətrafındakı şəhərlərə qarşı döyüşən vaxt Rəbdən Yeremyaya bu söz
nazil oldu: 2 «İsrailin Allahı Rəbb deyir ki, get Yəhuda padşahı Sidqiya

---

[f] **33:14-16** Yer. 23:5-6 [g] **33:17** 2Şam. 7:12-16; 1Pad. 2:4; 1Saln. 17:11-14
[h] **33:18** Say. 3:5-10 [i] **34:1** 2Pad. 25:1-11; 2Saln. 36:17-21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ilə danış, söylə ki, Rəbb belə deyir: “Bu şəhəri Babil padşahına təslim
edəcəyəm və o buraya od vuracaq. 3 Sən Sidqiya onun əlindən qaçıb
qurtulmayacaqsan, mütləq ələ keçib ona təslim ediləcəksən. Babil
padşahını öz gözünlə görəcəksən, o sənинlə üzbəüz danışacaq. Sonra
Babilə aparılacaqsan”. 4 Ancaq, ey Yəhuda padşahı Sidqiya, Rəbbin sözünə
qulaq as. Rəbb sənin barəndə belə deyir: “Qılıncla öldürülməyəcəksən,
5 əmin-amanlıqda öləcəksən. Səndən əvvəl padşah olan atalarının
şərəfinə ətirli maddə yandırdıqları kimi sənin də şərəfinə ətirli maddə
yandırıb ‹ah, ağamız› deyərək yas tutacaqlar. Çünki Mən Rəbb bunu
söylədim”».
6 Yeremya peyğəmbər bütün bu sözləri Yerusəlimdə Yəhuda padşahı
Sidqiyaya söylədi. 7 Həmin vaxt Babil padşahının ordusu Yerusəlimə və
Yəhudanın hələ ələ keçirilməmiş şəhərləri olan Lakişə və Azeqaya hücum
edirdi. Yəhudanın qalalı şəhərlərindən yalnız bunlar qalmışdı.

Qullara azadlıq

8 Padşah Sidqiya Yerusəlimdəki xalqla əhd kəsərək qulların azadlığını
elan etdikdən sonra Rəbdən Yeremyaya söz nazil oldu. 9 Bu əhdə görə
hər kəs İbrani xalqından olan kişi və qadın qullarını azad etməli,
Yəhudi soydaşını yanında qul kimi saxlamamalı idi. 10 Bir-birləri ilə belə
əhd bağlayan bütün başçılar və xalq buna qulaq asıb öz kişi və qadın
qullarını azad etdilər, bir daha heç kəsi özlərinə qul etməyəcəklərinə
söz verdilər, qulaq asıb qullarını azad etdilər. 11 Amma sonra fikirlərini
dəyişib azad etdikləri kişi və qadın qulları yenə özlərinə qul etdilər.
12 Bundan sonra Rəbdən Yeremyaya bu söz nazil oldu: 13 «İsrail Allahı
Rəbb belə deyir: “Mən atalarınızı Misir torpağından – köləlik diyarından
çıxardığım gün onlarla əhd bağlayıb dedim: 14[j] ‹Sizə satılıb altı il qulluq
edən İbrani soydaşlarınızı yeddinci il azad edib sərbəst buraxın›. Ancaq
atalarınız Məni eşidib qulaq asmadı. 15 İndi isə siz tövbə edib gözümdə
doğru olanı etdiniz. Hamınız soydaşlarınızın azadlığını elan etdiniz.
Mənim önümdə, Mənim adımla çağırılan məbəddə bu barədə əhd
bağladınız. 16 Amma sonra fikrinizi dəyişib adıma hörmətsizlik etdiniz.
İstəklərinə görə azad etdiyiniz kişi və qadın qullarınızı təzədən zorla qul
etdiniz”.
17 Buna görə də Rəbb belə deyir: “Qul olan soydaşlarınızı – öz
həmvətənlərinizi azad etməyərək Mənə qulaq asmadınız. İndi Mən də
sizə azadlıq – qılınc, vəba və aclıqdan məhv olmanız üçün azadlıq elan
edəcəyəm. Sizi yer üzünün bütün ölkələrinin qarşısında dəhşətli hala
salacağam. 18 Əhdimi pozan, önümdə bağladığım əhdin şərtlərinə əməl
etməyən bu adamları iki yerə bölüb parçaları arasından keçdikləri

---

j **34:14** Çıx. 21:2; Qanun. 15:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

dana kimi edəcəyəm. 19 Dana parçalarının arasından keçmiş Yəhuda
və Yerusəlim başçılarını, saray əyanlarını, kahinləri və bütün ölkə
xalqını 20 öz düşmənlərinə – canlarını almaq istəyənlərə təslim
edəcəyəm. Cəsədləri göydəki quşlara və yerdəki heyvanlara yem olacaq.
21 Yəhuda padşahı Sidqiyanı və onun başçılarını canlarını almaq istəyən
düşmənlərinə – Babil padşahının üzərinizdən çəkilən ordusuna təslim
edəcəyəm". 22 Rəbb bəyan edir: "Mən əmr edib Babilliləri bu şəhərə
tərəf geri qaytaracağam. Onlar hücum edib şəhəri ələ keçirəcək, ona
od vuracaq. Yəhuda şəhərlərini heç kəsin yaşamadığı bir viranəliyə
çevirəcəyəm"».

Rekavlıların nümunəsi

35 1 [k] Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Yehoyaqimin dövründə Rəbdən
Yeremyaya bu söz nazil oldu: 2 «Rekavlıların evinə gedib onlarla
danış. Onları Rəbbin məbədinin otaqlarından birinə aparıb içməyə şərab
ver». 3 Bunun üçün Xavassinya oğlu Yeremya oğlu Yaazanyanı, onun
qardaşlarını, bütün övladlarını və Rekav ailəsinin o biri üzvlərini yanıma
alıb 4 Allah adamı İqdalya oğlu Xananın oğullarının Rəbbin məbədindəki
otağına apardım. Bu otaq astana keşikçisi Şallum oğlu Maaseyanın
otağı üzərindəki başçılar otağının yanında idi. 5 Mən Rekav ailəsinin
üzvlərinin qabağına şərab dolu camlar və kasalar qoyaraq «buyurun,
şərab için» dedim. 6 Lakin onlar dedi: «Biz şərab içmirik. Çünki atamız
Rekav oğlu Yehonadav bizə belə əmr etdi: "Siz və nəsliniz heç vaxt şərab
içməyin! 7 Özünüz üçün ev tikməyin, toxum əkməyin, bağ salmayın.
Bu şeyləri almayın, etməyin, ömrünüz boyu çadırlarda yaşayın. Belə
etsəniz, köç etdiyiniz torpaqlarda uzun müddət yaşayarsınız". 8 Atamız
Rekav oğlu Yehonadavın bizə əmr etdiyi hər şeyə qulaq asdıq. Nə biz,
nə arvadlarımız, nə də oğul-qızlarımız heç vaxt şərab içmədik. 9 İçində
yaşamaq üçün evlər tikmədik, bağlar, tarlalar və əkinlər salmadıq.
10 Çadırlarda yaşadıq. Atamız Yehonadav nə əmr etdisə, hamısına qulaq
asıb əməl etdik. 11 Amma Babil padşahı Navuxodonosor bu ölkəyə hücum
edən zaman "gəlin Xaldey və Aram ordusundan qaçmaq üçün Yerusəlimə
gedək" dedik. Buna görə də Yerusəlimdə qalırıq».
12 Bundan sonra Yeremyaya Rəbbin bu sözü nazil oldu: 13 «İsrailin
Allahı olan Ordular Rəbbi deyir ki, get Yəhuda adamlarına və
Yerusəlimdə yaşayanlara bunları söylə: "Siz heç bir dərs almayacaq,
sözlərimə qulaq asmayacaqsınız?" Rəbb belə bəyan edir. 14 "Rekav oğlu
Yehonadav öz nəslinə şərab içməmələrini əmr etdi, nəsli də onun əmrinə
əməl etdi və bu günə qədər də şərab içmirlər. Çünki atalarının əmrinə
qulaq asdılar. Mən isə sizinlə dəfələrlə danışdığım halda Mənə qulaq

---

[k] **35:1** 2Pad. 23:36–24:6; 2Saln. 36:5-7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

asmadınız. 15 Öz qullarım olan peyğəmbərləri dəfələrlə sizin yanınıza
göndərdim. Onlar sizə dedi: ‹İndi hər biriniz öz pis yolunuzdan dönün,
əməllərinizi islah edin, başqa allahların tərəfdarı olaraq onlara qulluq
etməyin. Onda sizə və atalarınıza verdiyim ölkədə yaşayacaqsınız›.
Amma Məni eşitməyib qulaq asmadınız. 16 Rekav oğlu Yehonadavın
övladları atalarının əmr etdiyinə əməl etdi, amma bu xalq Mənə qulaq
asmadı". 17 Buna görə də İsrailin Allahı olan Ordular Allahı Rəbb belə
deyir: "Mən söylədiyim bütün fəlakətləri Yəhuda və Yerusəlimdə yaşayan
hər kəsin başına gətirəcəyəm. Çünki onlara xəbərdarlıq etdim, qulaq
asmadılar, onları çağırdım, cavab vermədilər"».

18 Yeremya Rekav nəslinə dedi: «İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi
belə deyir: "Siz atanız Yehonadavın əmrinə qulaq asdınız, onun bütün
əmrlərinə əməl etdiniz, sizə əmr etdiyi hər şeyi yerinə yetirdiniz".
19 Buna görə də İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: "Rekav
oğlu Yehonadavın nəslindən Mənə xidmət edən bir adam heç vaxt əskik
olmayacaq"».

Yehoyaqimin Yeremyanın tumarını yandırması

36 1 [l] Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Yehoyaqimin padşahlığının
dördüncü ilində Rəbdən Yeremyaya bu söz nazil oldu: 2 «Bir tumar
götür, Yoşiyanın dövründə sənінlə ilk dəfə danışdığım gündən indiyə
qədər İsrail, Yəhuda və başqa millətlər haqqında sənə söylədiyim bütün
sözləri oraya yaz. 3 Bəlkə Yəhuda xalqı başına gətirməyi niyyət etdiyim
bütün fəlakətlər barəsində xəbər alanda öz pis yolundan dönər, Mən də
onların təqsirlərini və günahlarını bağışlayaram». 4 O zaman Yeremya
Neriya oğlu Baruku çağırdı. Baruk da Rəbbin Yeremyaya söylədiyi bütün
sözləri onun dilindən eşidib tumara yazdı. 5 Yeremya Baruka əmr edib
dedi: «Mən məhbusam, Rəbbin məbədinə gedə bilmərəm. 6 Sən oruc günü
Rəbbin məbədinə get. Oradakı xalqa mənim dilimdən eşidib tumara
yazdığın Rəbbin sözlərini oxu. Yəhuda şəhərlərindən gələn bütün xalqa
bunu oxu. 7 Bəlkə onda Rəbbə yalvarışla müraciət edib öz pis yollarından
dönərlər. Çünki Rəbbin bu xalq barədə ifadə etdiyi qəzəb və hiddət
böyükdür». 8 Neriya oğlu Baruk Yeremya peyğəmbərin əmr etdiyi hər şeyə
əməl etdi, tumarda yazılmış Rəbbin sözlərini Onun məbədində oxudu.

9 Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Yehoyaqimin padşahlığının beşinci
ilinin doqquzuncu ayında Yerusəlimdə yaşayan və Yəhuda şəhərlərindən
Yerusəlimə gələn bütün xalq Rəbbin önündə oruc elan etdi. 10 Mirzə Şafan
oğlu Gemaryanın yuxarı həyətdə, məbədin Yeni darvazasının girişindəki
otağında Baruk tumardan Yeremyanın sözlərini Rəbbin məbədinə
yığışmış bütün xalqa oxudu.

---

[l] **36:1** 2Pad. 24:1; 2Saln. 36:5-7; Yer. 45:1; Dan. 1:1-2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

11 Şafan oğlu Gemarya oğlu Mikeya tumardan oxunan Rəbbin sözlərini
eşidən kimi 12 aşağı enib saraydakı mirzə otağına getdi. Bütün başçılar
orada toplaşmışdı: mirzə Elişama, Şemaya oğlu Delaya, Akbor oğlu
Elnatan, Şafan oğlu Gemarya, Xananya oğlu Sidqiya və başqaları.
13 Mikeya Barukun xalqa oxuduğu tumardan hər şeyi onlara danışdı.
14 Bundan sonra bütün başçılar Kuşi oğlu Şelemya oğlu Netanya oğlu
Yehudini Barukun yanına göndərdi. Yehudi Baruka «xalqa oxuduğun
tumarı götür gəl» dedi. Neriya oğlu Baruk əlində tumar onların yanına
getdi. 15 Başçılar ona dedi: «Buyur əyləş, bunu bizə də oxu». Baruk da
tumarı onlara oxudu. 16 Onlar bütün bu sözləri eşidəndə qorxu içində
bir-birlərinə baxıb Baruka dedilər: «Bütün bu sözləri mütləq padşaha
bildirməliyik». 17 Sonra Barukdan soruşdular: «İndi bizə söylə, bütün bu
sözləri necə yazdın? Yeremya diktə etdimi?» 18 Baruk onlara dedi: «Bütün
bu sözləri Yeremya mənə diktə etdi, mən də mürəkkəblə tumara yazdım».
19 Başçılar Baruka dedi: «Sən də, Yeremya da gedin gizlənin. Harada
olduğunuzu heç kəs bilməsin».
20 Sonra onlar tumarı mirzə Elişamanın otağında qoyub həyətdə olan
padşahın yanına getdilər. Eşitdikləri hər şeyi ona danışdılar. 21 Padşah
tumarı götürüb gətirməsi üçün Yehudini göndərdi. Yehudi tumarı
mirzə Elişamanın otağından götürüb gətirdi. Onu padşaha və padşahın
yanında duran bütün başçılara oxudu. 22 Bu zaman doqquzuncu ay idi
və padşah qış sarayında yaşayırdı. Onun önündə odlu manqal yanırdı.
23 Yehudi tumardan hələ üç-dörd sütun oxumuşdu ki, padşah mirzə
bıçağı ilə onları kəsib manqaldakı oda atdı. Bunu o vaxta qədər etdi ki,
bütün tumar manqalda yanıb-qurtardı. 24 Tumardakı bütün sözləri eşidən
padşah və onun əyanları nə qorxuya düşdülər, nə də paltarlarını cırdılar.
25 Elnatan, Delaya və Gemarya tumarı yandırmaması üçün yalvarsa da,
padşah onlara qulaq asmadı. 26 Əksinə, o, şahzadə Yeraxmeelə, Azriel
oğlu Serayaya və Avdeel oğlu Şelemyaya əmr etdi ki, mirzə Baruku və
Yeremya peyğəmbəri tutsunlar. Ancaq Rəbb onları gizlətmişdi.
27 Barukun Yeremyanın dilindən eşidib yazdığı tumarı padşah yandırandan
sonra Rəbdən Yeremyaya bu söz nazil oldu: 28 «Başqa bir tumar götür, bütün
əvvəlki sözləri – Yəhuda padşahı Yehoyaqimin yandırdığı ilk tumarda olanları
oraya yaz. 29 Yəhuda padşahı Yehoyaqim üçün də söylə ki, Rəbb belə deyir:
“Sən bu tumarı yandırıb söylədin ki, nə üçün Babil padşahının mütləq gəlib
bu ölkəni xarabalığa çevirəcəyini, oradakı insanları da, heyvanları da məhv
edəcəyini bu tumara yazdın?” 30 Buna görə də Yəhuda padşahı Yehoyaqim
barədə Rəbb belə deyir: “Onun nəslindən heç kəs Davudun taxtında
oturmayacaq. Cəsədi gündüzün istisinə, gecənin ayazına atılacaq. 31 Özünü,
nəslini və əyanlarını günahlarından ötrü cəzalandıracağam. Haqqında
danışdığım bütün fəlakətləri onların, Yerusəlimdə yaşayanların və Yəhuda
adamlarının başına gətirəcəyəm, çünki qulaq asmadılar”».

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

32 Yeremya başqa bir tumar götürüb mirzə Neriya oğlu Baruka verdi.
Yəhuda padşahı Yehoyaqimin oda atıb yandırdığı tumardakı bütün
sözləri Baruk Yeremyanın diktəsi ilə tumara yazdı. O sözlərə bənzər bir
çox söz də oraya əlavə olundu.

Yeremya həbsxanada

37 1 [m] Babil padşahı Navuxodonosorun Yəhudaya təyin etdiyi Yoşiya
oğlu Sidqiya, Yehoyaqim oğlu Yehoyakinin yerinə padşah oldu.
2 Ancaq Yeremya peyğəmbər vasitəsilə Rəbbin söylədiyi sözlərə nə padşah
Sidqiya, nə onun əyanları, nə də ölkə xalqı qulaq asdı.
3 Padşah Sidqiya Şelemya oğlu Yehukalı və Maaseya oğlu kahin
Sefanyanı Yeremya peyğəmbərin yanına göndərdi ki, ona desinlər: «Bizim
üçün Allahımız Rəbbə dua et». 4 O vaxt Yeremya xalqın arasında açıq
gedib-gəlirdi, çünki onu hələ zindana atmamışdılar. 5 Bu zaman fironun
qoşunları Misirdən çıxmışdı. Yerusəlimi mühasirəyə alan Xaldeylilər bu
barədə xəbər eşidən kimi Yerusəlimdən çəkildi.
6 O vaxt Yeremya peyğəmbərə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 7 «İsrailin
Allahı Rəbb belə deyir: “Məndən soruşmaq üçün sizi yanıma göndərən
Yəhuda padşahına söyləyin ki, sizə kömək etməyə çıxan fironun ordusu
öz ölkəsinə – Misirə qayıdacaq. 8 Xaldeylilər yenə gəlib bu şəhərə hücum
edəcək və onu ələ keçirib yandıracaq”. 9 Rəbb belə deyir: “Xaldeylilər
mütləq geri çəkiləcək” deyib özünüzü aldatmayın, çünki onlar geri
çəkilməyəcək. 10 Əgər sizə hücum edən bütün Xaldey ordusunu məğlub
etsəniz və onların arasında yalnız yaralı adamlar qalsa belə, yenə hər biri
öz çadırından qalxıb bu şəhəri yandıracaq».
11 Firon ordusunun üzündən Xaldey ordusu Yerusəlimdən çəkilən
zaman 12 Yeremya Binyamin torpağına getmək üçün Yerusəlimdən yola
düşdü. Oradakı xalq arasında öz irs payını almaq istəyirdi. 13 Binyamin
darvazasına çatanda keşikçilərin başçısı Xananya oğlu Şelemya oğlu
İriyanı orada gördü. İriya «sən Xaldeylilərin tərəfinə keçirsən» deyərək
onu tutdu. 14 Yeremya «yalandır, mən Xaldeylilərin tərəfinə keçmirəm»
dedi. Ancaq İriya Yeremyaya qulaq asmadı və onu tutub başçıların
yanına gətirdi. 15 Başçılar Yeremyaya qəzəblənib onu döydülər. Sonra
onu mirzə Yonatanın evinə – həbsxanaya saldılar, çünki o evi həbsxana
etmişdilər. 16 Yeremya çəni olan zirzəmidə zindana salındı, uzun müddət
orada qaldı.
17 O zaman padşah Sidqiya adam göndərib onu gətirtdi. Padşah öz
sarayında gizlicə ondan soruşdu: «Rəbdən bir söz varmı?» Yeremya «var»
deyə cavab verdi, «Babil padşahına təslim ediləcəksən». 18 Sonra Yeremya
padşah Sidqiyaya dedi: «Sənə, əyanlarına və bu xalqa qarşı nə günah

---

[m] **37:1** 2Pad. 24:17; 2Saln. 36:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

etdim ki, məni həbsxanaya saldınız? 19 “Babil padşahı sizə və bu ölkəyə
hücum etməyəcək” deyə sizin üçün peyğəmbərlik edən peyğəmbərləriniz
indi haradadır? 20 Ey ağam padşah, indi xahiş edirəm, qulaq as.
Xahiş edirəm, bu yalvarışımı qəbul et və məni mirzə Yonatanın evinə
qaytarma, qoy orada ölməyim».
21 Padşah Sidqiya əmr etdi və Yeremyanı keşikçilər həyətində
saxladılar. Şəhərdə çörək ehtiyatı qurtarana qədər hər gün ona çörək
bişirənlər küçəsindən gətirib bir parça çörək verirdilər. Beləcə Yeremya
mühafizəçilər həyətində qaldı.

Yeremyanın quyuya atılması

38 1 Mattan oğlu Şefatya, Paşxur oğlu Gedalya, Şelemya oğlu
Yehukal və Malkiya oğlu Paşxur Yeremyanın bütün xalqa dediyi
bu sözləri eşitdi: 2 «Rəbb belə deyir: “Bu şəhərdə qalan adam qılıncdan,
aclıqdan və vəbadan öləcək. Ancaq Xaldeylilərə təslim olan yaşayacaq,
heç olmasa öz canını qurtarıb sağ qalacaq”. 3 Rəbb belə deyir: “Bu
şəhər hökmən Babil padşahının ordusuna təslim ediləcək və o bu şəhəri
tutacaq”». 4 Başçılar padşaha dedi: «Qoy bu adam öldürülsün. Çünki belə
sözlər deyib bu şəhərdə salamat qalan döyüşçüləri və bütün xalqı ruhdan
salır. Yəqin bu adam xalqa yaxşılıq deyil, pislik arzulayır». 5 Padşah
Sidqiya dedi: «Onu sizin əlinizə verirəm, çünki padşah sizin əleyhinizə
bir iş görə bilməz». 6 O zaman onlar Yeremyanı götürüb padşahın oğlu
Malkiyanın mühafizəçilər həyətində olan quyusuna atdılar. Yeremyanı
kəndirlə oraya saldılar. Quyuda su yox idi, yalnız çirkab var idi. Yeremya
çirkaba batdı.
7 Padşah sarayında olan hərəmağası Kuşlu Eved-Melek Yeremyanın
quyuya atıldığını eşitdi. Bu zaman padşah Binyamin darvazasında
oturmuşdu. 8 Eved-Melek padşah sarayından gəlib padşaha belə söylədi:
9 «Ağam padşah, bu adamlar Yeremya peyğəmbəri quyuya ataraq onunla
pis rəftar etdi. O orada acından öləcək, çünki daha şəhərdə çörək
qalmadı». 10 Padşah Kuşlu Eved-Melekə əmr edib dedi: «Özünlə otuz
nəfər götür, nə qədər ki ölməyib, Yeremya peyğəmbəri quyudan çıxart».
11 Eved-Melek adamları özü ilə götürüb saray xəzinəsinin altında olan bir
otağa girdi və oradan yırtıq paltarlar, cırıq əskilər götürdü. Sonra onları
iplərlə quyuya Yeremyaya salladılar. 12 Kuşlu Eved-Melek Yeremyaya dedi:
«Yırtıq paltarları və əskiləri iplərin üstündən qoltuqlarının altına qoy».
Yeremya belə də etdi. 13 Yeremyanı iplərlə çəkib quyudan çıxartdılar.
Yeremya mühafizəçilər həyətində qaldı.

Sidqiyanın yenə Yeremyaya sual verməsi

14 Padşah Sidqiya adam göndərib Yeremya peyğəmbəri öz yanına –
Rəbbin məbədinin üçüncü girişinə gətirdi. Padşah Yeremyaya dedi:

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Səndən bir şey soruşacağam, məndən heç nə gizlətmə». 15 Yeremya
Sidqiyaya dedi: «Sənə bildirsəm, məni öldürəcəksən. Sənə nəsihət
versəm də, mənə qulaq asmayacaqsan». 16 Padşah Sidqiya Yeremyaya
gizlicə and içib dedi: «Bizə nəfəs verən, var olan Allaha and olsun
ki, səni öldürməyəcəyəm və canını almaq istəyən adamlara təslim
etməyəcəyəm».
17 Yeremya Sidqiyaya dedi: «İsrailin Allahı olan Ordular Allahı
Rəbb belə deyir: "Əgər sən Babil padşahının başçılarına təslim olsan,
canın qurtaracaq və bu şəhər də odda yanmayacaq, ailənlə birgə sağ
qalacaqsan. 18 Ancaq Babil padşahının başçılarına təslim olmasan, bu
şəhər Xaldeylilərə təslim ediləcək və onu yandıracaqlar. Sən də onların
əlindən qaçıb qurtara bilməyəcəksən"». 19 Padşah Sidqiya Yeremyaya dedi:
«Xaldeylilərin tərəfinə keçən Yəhudilərdən qorxuram. Xaldeylilər məni
onların əlinə verə bilər, onlar da mənimlə pis rəftar edər». 20 Yeremya
dedi: «Verməzlər. Xahiş edirəm, sənə söyləyəcəyimə əməl edərək Rəbbin
sözünə qulaq as. Onda xeyir taparsan, canın da amanda qalar. 21 Ancaq
sən təslim olmaq istəmədiyin halda Rəbb mənə bunu göstərir: 22 Yəhuda
padşahının sarayında qalan bütün qadınlar Babil padşahına təslim
ediləcək. Onda o qadınlar deyəcək:

"Güvəndiyin adamlar səni aldadıb
Məğlubiyyətə düçar etdi.
Ayaqların palçığa batanda
Onlar səni qoyub qaçdı".

23 Sənin bütün arvadların və oğulların Xaldeylilərə təslim ediləcək.
Özün də onların əlindən qaçıb qurtara bilməyəcəksən, Babil padşahı səni
ələ keçirəcək. Bu şəhər də yandırılacaq».
24 Sidqiya Yeremyaya dedi: «Bu söhbəti heç kəs bilməməlidir, yoxsa
ölə bilərsən. 25 Əgər sənlə danışdığımı başçılar eşitsə, yanına gəlib
"padşaha nə söylədin və padşah sənə nə dedi, bizə bildir, bizdən
gizlətmə, yoxsa səni öldürərik" desə, 26 onlara "padşaha yalvardım ki,
məni Yonatanın evinə qaytarmasın və orada ölməyim" söylə».
27 Bütün başçılar Yeremyanın yanına gəlib ondan söz soruşdu. O da
padşahın əmr etdiyi kimi bütün bu sözləri onlara söylədi. Daha ona
bir söz demədilər, çünki bu söhbəti heç kəs eşitməmişdi. 28 [n] Yerusəlim
alındığı zaman Yeremya orada idi və mühafizəçilər həyətində qalırdı.

Yerusəlimin süqutu
(2Pad. 25:1-12; Yer. 52:4-16)

39 1 Yəhuda padşahı Sidqiyanın padşahlığının doqquzuncu ilinin
onuncu ayında Babil padşahı Navuxodonosor bütün ordusu

---

[n] **38:28** Yez. 33:21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ilə Yerusəlimin qarşısına gəlib şəhəri mühasirəyə aldı. 2 Sidqiyanın
padşahlığının on birinci ilində, dördüncü ayın doqquzuncu günü
şəhər divarında dəlik açıldı. 3 Babil padşahının bütün başçıları –
Nerqal-Sareser, Samqar-Nevo, baş məmur Sarsekim, baş məsləhətçi
Nerqal-Sareser və bütün başqa əyanlar içəri girib Orta darvazada oturdu.
4 Yəhuda padşahı Sidqiya və bütün döyüşçülər onları görəndə gecə
vaxtı şəhərdən, padşah bağçası yolundan, iki divar arasındakı qapıdan
çıxıb qaçdılar və Aravaya üz tutdular. 5 Xaldey ordusu onları təqib edib
Yerixo düzənliyində Sidqiyaya çatdı. Sidqiyanı tutub Xamat torpağındakı
Rivlaya, Babil padşahı Navuxodonosorun yanına gətirdilər. O, Sidqiya
barədə hökm verdi. 6 Babil padşahı Rivlada Sidqiyanın gözü önündə onun
oğlanlarını öldürtdü. Babil padşahı bütün Yəhuda əyanlarını da öldürtdü.
7 Sidqiyanın isə gözlərini kor etdi və onu Babilə aparmaq üçün zəncirlədi.
8 Xaldeylilər padşah sarayını və xalqın evlərini yandırdılar, Yerusəlimin
divarlarını uçurtdular. 9 Keşikçilər rəisi Nevuzaradan şəhərdə sağ qalan
xalqı, onun tərəfinə keçənləri – sağ qalan bütün əhalini Babilə sürgün
etdi. 10 Keşikçilər rəisi Nevuzaradan xalqdan heç bir şeyi olmayan bəzi
yoxsulları Yəhuda torpağında saxladı, həmin gün onlara üzümlüklər və
zəmilər verdi.

Yeremyanın azad olunması

11 Babil padşahı Navuxodonosor Yeremya barədə keşikçilər rəisi
Nevuzaradana əmr edib dedi: 12 «Onu aparıb yaxşı bax, pis rəftar etmə.
Özü sənə nə desə, onu elə». 13 Keşikçilər rəisi Nevuzaradan, baş məmur
Nevuşazban, baş məsləhətçi Nerqal-Sareser və Babil padşahının başqa
əyanları adam göndərib 14 Yeremyanı mühafizəçilər həyətindən gətirdilər
və evinə aparmaq üçün Şafan oğlu Axiqam oğlu Gedalyaya tapşırdılar. O
da xalqın arasında yaşamağa başladı.
15 Mühafizəçilər həyətində məhbus ikən Yeremyaya Rəbbin bu sözü
nazil olmuşdu: 16 «Get Kuşlu Eved-Melekə söylə ki, İsrailin Allahı olan
Ordular Rəbbi belə deyir: “Bu şəhərin üzərinə yaxşılıq deyil, pislik
gətirərək dediyim sözləri yerinə yetirəcəyəm. O gün bunlar sənin
gözlərin önündə baş verəcək. 17 Ancaq o gün səni xilas edəcəyəm” Rəbb
belə bəyan edir. “Qorxduğun adamlara təslim edilməyəcəksən. 18 Bəli,
Mən səni xilas edəcəyəm, sən qılıncla həlak olmayacaqsan. Heç olmasa
öz canını qurtaracaqsan, çünki sən Mənə güvəndin” Rəbb belə bəyan
edir».

Yeremya Gedalyanın yanında

40 1 Keşikçilər rəisi Nevuzaradan Yeremyanı Ramada qoyub
getdikdən sonra Rəbbin sözü Yeremyaya nazil oldu. Nevuzaradan
onu Babilə sürgün olunan bütün Yerusəlim və Yəhuda xalqı ilə birgə

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

zəncirlənmiş halda Ramaya aparmışdı. 2 Keşikçilər rəisi Yeremyanı tapıb
ona dedi: «Bu yerin başına Allahın Rəbb bu bəlanı gətirəcəyini söylədi,
3 sonra da onu yerinə yetirib dediyi kimi etdi. Çünki Rəbbə qarşı günah
etdiniz, sözünə qulaq asmadınız, buna görə də başınıza bu iş gəldi.
4 İndi səni əlinə vurulan zəncirlərdən azad edirəm. Əgər mənimlə birgə
Babilə getmək istəyirsənsə, gəl gedək, sənin qayğına qalaram. Ancaq
mənimlə birgə Babilə getmək istəmirsənsə, getmə. Bax bütün ölkə sənin
qarşındadır, hara getmək sənin üçün yaxşı və düzgündürsə, ora da get».
5 Yeremya hələ qayıtmamış Nevuzaradan dedi: «Babil padşahının
Yəhuda şəhərləri üzərinə qoyduğu Şafan oğlu Axiqam oğlu Gedalyanın
yanına qayıt və onunla birgə xalq arasında yaşa. Yaxud da hara getmək
istəyirsən, ora get». Keşikçilər rəisi ona azuqə və hədiyyə verib buraxdı.
6 Yeremya Mispaya Axiqam oğlu Gedalyanın yanına getdi və onunla birgə
ölkədə qalan xalq arasında yaşadı.

Gedalyanın öldürülməsi
(2Pad. 25:22-26)

7 Çöldə olan bütün qoşun başçıları və onların adamları eşitdi ki, Babil
padşahı, Axiqam oğlu Gedalyanı ölkəyə başçı qoymuş və ölkənin yoxsul
əhalisindən Babilə sürgün olunmamış kişiləri, qadınları və uşaqları onun
ixtiyarına vermişdir. 8 Bu adamlar Mispaya, Gedalyanın yanına gəldi:
Netanya oğlu İsmail, Qareahın oğulları Yoxanan və Yonatan, Tanxumet
oğlu Seraya, Netofalı Efayın oğulları, Maakalının oğlu Yezanya və onların
adamları. 9 Şafan oğlu Axiqam oğlu Gedalya onlara və öz adamlarına
and içib dedi: «Xaldeylilərə qulluq etməkdən qorxmayın. Ölkədə qalıb
Babil padşahına qulluq edin, sizin üçün yaxşı olar. 10 Mənə gəlincə,
bizim yanımıza gələcək Xaldeylilərin qabağında sizi təmsil etmək üçün
Mispada qalacağam. Ancaq siz şərab, yay meyvələri və zeytun yağı yığıb
qablarınıza doldurun və aldığınız şəhərlərdə yaşayın».
11 Moavda, Ammonlular arasında, Edomda və başqa ölkələrdə olan
bütün Yəhudilər Babil padşahının Yəhudada müəyyən sayda əhali
saxladığını və Şafan oğlu Axiqam oğlu Gedalyanı onlara başçı qoyduğunu
eşitdi. 12 Yəhudilərin hamısı sürgün olunduqları bütün yerlərdən qayıtdı.
Yəhuda torpağına, Mispada olan Gedalyanın yanına gəldilər, çoxlu şərab
və yay meyvələri topladılar.
13 Qareah oğlu Yoxanan və çöllərdə olan bütün qoşun başçıları Mispada
olan Gedalyanın yanına gəlib 14 ona dedi: «Ammonluların padşahı
Baalisin sənin canını almaq üçün Netanya oğlu İsmaili göndərdiyini
bilirsənmi?» Ancaq Axiqam oğlu Gedalya onlara inanmadı. 15 Qareah
oğlu Yoxanan Mispada Gedalyaya gizlicə söylədi: «Burax gedim, Netanya
oğlu İsmaili öldürüm, heç kəs bilməyəcək. Nə üçün o səni öldürsün və
ətrafına yığılmış bütün Yəhudilər dağılsın, Yəhudadan sağ qalanlar da

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

məhv olsun?» 16 Ancaq Axiqam oğlu Gedalya Qareah oğlu Yoxanana dedi:
«Bu işi etmə, çünki İsmail barəsində yalan danışırsan».

41 1[j] Elə oldu ki, yeddinci ayda padşah nəslindən və əyanlarından
olan Elişama oğlu Netanya oğlu İsmail on nəfərlə birgə Mispaya,
Axiqam oğlu Gedalyanın yanına gəldi. Orada birlikdə yemək yeyərkən
2 Netanya oğlu İsmail və onunla birgə olan on nəfər qalxıb Babil
padşahının ölkəyə başçı qoyduğu Şafan oğlu Axiqam oğlu Gedalyanı
qılıncla vurub-öldürdülər. 3 İsmail Mispada Gedalya ilə birgə olan bütün
Yəhudiləri və oradakı Xaldey döyüşçülərini də öldürdü. 4 Gedalyanın
öldürülməsindən bir gün sonra, hələ heç kəs olanları bilməyərkən
5 Şekemdən, Şilodan və Samariyadan saqqalları qırxılmış, paltarları cırıq,
bədənlərinə yara vurmuş, Rəbbin məbədinə gətirmək üçün əllərində taxıl
təqdimi və buxur olan səksən nəfər adam gəldi. 6 Onları qarşılamaq üçün
Mispadan Netanya oğlu İsmail gəldi. O ağlaya-ağlaya adamların qabağına
çıxıb onlara dedi: «Axiqam oğlu Gedalyanın yanına gəlin». 7 Adamlar
şəhərə girəndə Netanya oğlu İsmail və yanında olan adamlar onları
öldürüb cəsədlərini quyuya atdılar. 8 Ancaq onlar arasında olan on nəfər
İsmailə dedi: «Bizi öldürmə, çünki bizim tarlada saxlanan buğda, arpa,
zeytun yağı və balımız var». İsmail də fikrindən dönüb onları yoldaşları
ilə birgə öldürmədi.

9 İsmailin öldürdüyü Gedalya ilə adamlarının cəsədlərini atdığı quyunu
padşah Asa İsrail padşahı Baaşaya qarşı müdafiə tədbiri olaraq qazmışdı.
Netanya oğlu İsmail onu öldürülənlərlə doldurdu. 10 Sonra İsmail
keşikçilər rəisi Nevuzaradanın Axiqam oğlu Gedalyanın ixtiyarına verdiyi
Mispadakı bütün xalqı və padşah qızlarını əsir tutdu. Netanya oğlu İsmail
Mispada qalan bütün xalqı əsir götürüb Ammonlulara sığınmaq üçün
yola düşdü.

Yoxananın xalqı xilas etməsi

11 Qareah oğlu Yoxanan və onunla birgə olan bütün qoşun başçıları
Netanya oğlu İsmailin etdiyi bütün pisliklər barədə eşitdi. 12 Onda bütün
adamlarını götürüb Netanya oğlu İsmaillə vuruşmağa getdilər. Onu
Giveonda olan böyük hovuzun yanında tapdılar. 13 İsmailin yanında
olan bütün xalq Qareah oğlu Yoxananı və onunla olan bütün qoşun
başçılarını görəndə sevindi. 14 İsmailin Mispadan sürgün etdiyi bütün
xalq dönüb geri qayıtdı və Qareah oğlu Yoxananın yanına getdi. 15 Ancaq
Netanya oğlu İsmail səkkiz nəfərlə birgə Yoxanandan qaçıb-qurtuldu və
Ammonluların yanına getdi.

16 Qareah oğlu Yoxanan və yanındakı bütün qoşun başçıları sağ
qalanların hamısını – Axiqam oğlu Gedalyanı öldürən Netanya oğlu

---

[j] **41:1-3** 2Pad. 25:25

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İsmailin Mispadan əsir apardığı döyüşçüləri, qadınları, uşaqları və
hərəmağalarını Giveondan götürüb gətirdilər. 17 Xaldeylilərdən qaçmaq
üçün Misirə tərəf yola düşdülər və Bet-Lexem yaxınlığındakı Gerut-
Kimhamda qaldılar. 18 Çünki Netanya oğlu İsmail Babil padşahının ölkəyə
başçı qoyduğu Axiqam oğlu Gedalyanı öldürdüyü üçün Xaldeylilərdən
qorxurdular.

Yeremyanın duasına Rəbbin cavabı

42 1 Bütün qoşun başçıları, Qareah oğlu Yoxanan, Hoşaya oğlu
Yezanya[p] və böyükdən kiçiyə qədər bütün xalq yaxınlaşıb
2 Yeremya peyğəmbərə dedi: «Xahiş edirik, yalvarışımız sənə məqbul
olsun, bizim üçün – bu qalan xalq üçün Allahın Rəbbə dua et, çünki
necə ki görürsən, o boyda xalqdan azalıb bu qədər qalmışıq. 3 Qoy hara
gedəcəyimizi, nə edəcəyimizi Allahın Rəbb bizə bildirsin». 4 Yeremya
peyğəmbər onlara dedi: «Razıyam. İstədiyiniz kimi Allahınız Rəbbə dua
edəcəyəm və barənizdə Rəbb nə cavab versə, sizə bildirəcəyəm. Sizdən
heç nəyi gizli saxlamayacağam». 5 Onlar Yeremyaya dedi: «Allahın
Rəbbin bizə bildirmək üçün sənə nazil etdiyi hər sözə əməl etməsək,
qoy Rəbb Özü əleyhimizə həqiqi və etibarlı şahid olsun. 6 Səni yanına
göndərdiyimiz Allahımız Rəbbin sözünü bəyənsək də, bəyənməsək də,
ona qulaq asacağıq ki, işimiz yaxşı getsin. Bəli, Allahımız Rəbbin sözünə
qulaq asacağıq».
7 On gün sonra Rəbbin sözü Yeremyaya nazil oldu. 8 Qareah oğlu
Yoxananı, onunla birgə olan bütün qoşun başçılarını, böyükdən kiçiyə
qədər bütün xalqı çağırıb 9 onlara dedi: «Yalvarışınızı önünə təqdim
etmək üçün məni yanına göndərdiyiniz İsrailin Allahı Rəbb belə deyir:
10 "Əgər bu ölkədə qalsanız, Mən sizi dirçəldərəm, daha dağıtmaram,
sizi əkərəm, daha çıxarmaram. Çünki başınıza gətirdiyim bütün
bəlalara görə təəssüflənirəm. 11 Babil padşahından qorxmayın. Siz ondan
qorxursunuz, ancaq qorxmayın" Rəbb belə bəyan edir. "Çünki Mən
sizinləyəm və sizi azad edib onun əlindən qurtaracağam. 12 Mən sizə
mərhəmət göstərəcəyəm ki, o da rəhm edib sizi öz torpağınıza qaytarsın".
13 Ancaq siz "bu torpaqda yaşamayacağıq" deyərək Allahınız Rəbbin
sözünə qulaq asmasanız, 14 "yox, biz Misir torpağına gedəcəyik, orada
müharibə görməyəcəyik, şeypur səsi eşitməyəcəyik, aclıq çəkməyəcəyik
və orada qalacağıq" desəniz, 15 onda, ey qalan Yəhudalılar, Rəbbin
sözünü eşidin. İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: "Əgər siz,
doğrudan da, Misirə gedib orada sakin olmağı qərara alsanız, 16 o zaman
qorxduğunuz həmin qılınc Misir torpağında sizə yetişəcək. Qorxduğunuz
aclıq Misirdə sizi təqib edəcək və orada öləcəksiniz. 17 Misirə gedib sakin

---

p **42:1** *Yezanya* – yaxud *Azarya*. Bax: Yer. 43:2.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

olmağı qərara alan hər kəs qılınc, aclıq və vəbadan öləcək. Onlardan heç
kəs sağ qalmayacaq, başlarına gətirdiyim bəladan qaçıb qurtarmayacaq”.
18 Çünki İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Yerusəlimdə
yaşayanların üzərinə necə qəzəbim və qızğınlığım töküldüsə, siz Misirə
getsəniz, eləcə qızğınlığım üzərinizə töküləcək. Siz lənət, dəhşət, nifrin
və rüsvayçılıq hədəfi olacaqsınız. Bir daha bu yeri görməyəcəksiniz”.
19 Ey Yəhudanın qalan camaatı, sizin üçün Rəbb “Misirə getməyin”
söylədi. Yaxşı bilin ki, bu gün sizə xəbərdarlıq etdim. 20 Çünki siz fəlakət
gətirən bir səhv etdiniz. Məni Allahınız Rəbbin yanına göndərib dediniz:
“Allahımız Rəbbə bizim üçün dua et, Allahımız Rəbbin deyəcəyi hər şeyi
bizə bildir, biz elə də edərik”. 21 Mən bu gün sizə xəbər verdim, ancaq
siz məni yanınıza göndərdiyi heç bir işdə Allahınız Rəbbin sözünə qulaq
asmadınız. 22 İndi yaxşı bilin ki, gedib sakin olmaq istədiyiniz yerdə
qılınc, aclıq və vəbadan öləcəksiniz».

Yeremyanın Misirə aparılması

43 1 Yeremya bütün xalqa özlərinin Allahı Rəbbin sözlərini, Onun
Yeremya vasitəsilə onlara nazil etdiyi hər şeyi söyləməyi
qurtaranda 2 Xoşaya oğlu Azarya, Qareah oğlu Yoxanan və bütün dikbaş
adamlar Yeremyaya dedi: «Sən yalan söyləyirsən. “Gedib Misirdə sakin
olmayın” demək üçün Allahımız Rəbb səni bizim yanımıza göndərmədi.
3 Ancaq Neriya oğlu Baruk səni bizə qarşı təhrik edir ki, Xaldeylilər bizi
öldürsün yaxud da Babilə sürgün etsin». 4 Qareah oğlu Yoxanan, bütün
qoşun başçıları və xalq Rəbbin Yəhuda torpağında qalmaq əmrinə qulaq
asmadı. 5 q Əksinə, Qareah oğlu Yoxanan və bütün qoşun başçıları sürgün
olunduqları millətlərin arasından Yəhuda torpağında sakin olmaq üçün
qayıdan Yəhudalıların qalanını – 6 kişiləri, qadınları, uşaqları, padşahın
qızlarını, keşikçilər rəisi Nevuzaradanın Şafan oğlu Axiqam oğlu
Gedalyanın yanında qoyduğu hər kəsi, Yeremya peyğəmbəri və Neriya
oğlu Baruku götürüb getdilər. 7 Onlar Rəbbin sözünə qulaq asmayıb Misir
torpağına getdi və Taxpanxesə çatdı.
8 Taxpanxesdə Yeremyaya Rəbbin bu sözü nazil oldu: 9 «Əlinə böyük
daşlar al və onları Yəhuda kişilərinin gözü önündə Taxpanxesə firon
sarayına girilən yerdə olan kərpic döşəmənin palçığında gizlət. 10 Sonra
onlara söylə ki, İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Bax Mən
xəbər göndərib qulum Babil padşahı Navuxodonosoru gətirdəcəyəm və
gizlətdiyim bu daşların üstündə onun taxtını quracağam. Padşah öz
çadırını onların üstündə açacaq. 11 r O gəlib Misir ölkəsini məğlub edəcək.
Ölüm üçün ayrılanlar ölümə, sürgün üçün ayrılanlar sürgünə, qılınc üçün
ayrılanlar qılınca təslim ediləcək. 12 Misir allahlarının məbədlərində od

---

q **43:5-7** 2Pad. 25:26 r **43:11** Yer. 15:2; Vəhy 13:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qalayacağam. Babil padşahı onları yandıracaq, bütləri alıb aparacaq.
Bir çoban paltarını necə bitdən təmizləyirsə, o da Misir ölkəsini eləcə
təmizləyəcək. Sonra oradan sağ-salamat çıxacaq. 13 O, Misir torpağında
Günəş allahının məbədinin dik daşlarını dağıdacaq, Misir allahlarının
məbədlərini yandıracaq”».

Yeremyanın Misirdəki Yəhudalılara müraciəti

44 1 Misir ölkəsində, Miqdolda, Taxpanxesdə, Nofda yaşayan
və Patros torpağında sakin olan bütün Yəhudalılar barədə
Yeremyaya bu söz nazil oldu: 2 «İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi
belə deyir: “Yerusəlim və bütün Yəhuda şəhərləri üzərinə gətirdiyim
bəlanın hamısını gördünüz. 3 Etdikləri pislikdən ötrü o şəhərlər bu gün
viran olmuş və sakinsiz qalmışdır. Onlar özlərinin, sizin və atalarının
tanımadıqları başqa allahlara buxur yandırıb qulluq edərək Məni
qəzəbləndirdi. 4 Mən dəfələrlə qullarım olan peyğəmbərləri sizin yanınıza
göndərib ‹Mənim nifrət etdiyim iyrənc işləri görməyin› dedim. 5 Ancaq
onlar eşitmədi, qulaq asmadı. Pisliklərindən dönmədilər, başqa allahlara
buxur yandırmağı dayandırmadılar. 6 Buna görə də qızğınlığım və
qəzəbim daşıb-töküldü, Yəhuda şəhərlərində, Yerusəlim küçələrində od
qaladı. Onlar bu gün olduğu kimi xaraba və viranə oldular”.
7 İndi İsrailin Allahı – Ordular Allahı Rəbb belə deyir: “Kişinizi
də, qadınınızı da, uşağınızı da, südəmərinizi də Yəhuda içində qırıb-
çatacağam ki, sizdən heç kəs sağ qalmasın. 8 Sakin olmaq üçün
gəldiyiniz Misir torpağında əlinizlə düzəltdiyiniz başqa allahlara
buxur yandırmaqla Məni qəzəbləndirdiniz. Beləcə öz başınıza fəlakət
gətirirsiniz. Dünyanın bütün millətlərinin qarşısında lənət və rüsvayçılıq
hədəfinə çevriləcəksiniz. 9 Yəhuda ölkəsində, Yerusəlim küçələrində
atalarınızın, Yəhuda padşahlarının, onların arvadlarının, sizin və
arvadlarınızın etdikləri pislikləri unutdunuzmu? 10 Bu günə qədər
itaətkarlıq etmədilər, qorxmadılar, qanunuma, sizə və atalarınıza
verdiyim qaydalara əməl etmədilər”.
11 Buna görə də İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Bax Mən
sizə pislik edib bütün Yəhudalıları qırıb-çatmağı qərara aldım. 12 Misirə gəlib
sakin olmağı qərara alan Yəhudanın sağ qalanlarını aradan götürəcəyəm
və onların hamısı Misir ölkəsində həlak olacaq. Qılıncdan keçiriləcək və
aclıqdan tələf olacaqlar, böyükdən kiçiyə qədər qılınc və aclıqdan öləcəklər.
Lənət, dəhşət, nifrin və rüsvayçılıq hədəfinə çevriləcəklər. 13 Yerusəlimi
qılınc, aclıq və vəba ilə necə cəzalandırdımsa, Misir torpağında yaşayanları
da eləcə cəzalandıracağam. 14 Sakin olmaq üçün Misir torpağına gələn
Yəhudanın sağ qalanlarından heç kəs qaçıb qurtarmayacaq, heç kəs salamat
qalıb Yəhuda torpağına qayıtmayacaq. Oraya qayıdıb sakin olmaq istəsələr
də, bir neçə qaçqından başqa qayıdan olmayacaq”».

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

15 Arvadlarının başqa allahlara buxur yandırdıqlarını bilən bütün
kişilər, orada dayanan qadınlar – böyük bir camaat və Misir torpağında,
Patrosda yaşayan bütün xalq Yeremyaya müraciət edib dedi: 16 «Sənin
bizə Rəbbin adı ilə söylədiyin sözə qulaq asmayacağıq. 17 Dediyimiz
hər şeyi mütləq edəcəyik: Göylər Mələkəsi ilahəyə buxur yandırıb içmə
təqdimləri verəcəyik. Bir zamanlar bu işi biz, atalarımız, padşahlarımız
və başçılarımız Yəhuda şəhərlərində, Yerusəlim küçələrində etdik. O
zaman çörəklə doyur, uğur qazanır və heç bir zərər görmürdük. 18 Göylər
Mələkəsi ilahəyə buxur yandırmağı, ona içmə təqdimlər verməyi
dayandırdığımız vaxtdan bəri hər şeyə möhtac olduq, qılınc və aclıqdan
həlak oluruq». 19 Qadınlar da dedi: «Biz Göylər Mələkəsi ilahəyə buxur
yandırarkən, ona içmə təqdimləri verərkən məgər ərlərimizin xəbəri yox
idi ki, onun təsvirinə oxşar kökələr düzəldib içmə təqdimləri veririk?»
20 O zaman Yeremya kişilərə və qadınlara – ona bu cavabı vermiş bütün
xalqa belə dedi: 21 «Sizin, atalarınızın, padşahlarınızın, başçılarınızın
və ölkə xalqının Yəhuda şəhərlərində və Yerusəlim küçələrində buxur
yandırmağınızı Rəbb yadına salmadımı, ağlına gətirmədimi? 22 Rəbb pis
işlərinizə, etdiyiniz iyrənc şeylərə daha dözə bilmir. Ona görə də indi
ölkəniz sakini olmayan xarabalığa, viranəliyə və lənət hədəfinə çevrildi.
23 Siz buxur yandırıb Rəbbə qarşı günah etdiniz, Rəbbin sözünə qulaq
asmadınız, qanununa, qaydalarına və göstərişlərinə əməl etmədiniz.
Buna görə də bu gün başınıza bu fəlakət gəldi».
24 Yeremya qadınlar da daxil olmaqla bütün xalqa dedi: «Ey Misirdə
olan bütün Yəhuda xalqı, Rəbbin sözünə qulaq asın. 25 İsrailin Allahı olan
Ordular Rəbbi belə deyir: “Göylər Mələkəsi ilahəyə buxur yandırıb içmə
təqdimləri gətirməklə verdiyimiz vədi mütləq yerinə yetirəcəyik” deyərək
siz və arvadlarınız dilinizlə dediyinizi öz əlinizlə yerinə yetirdiniz. Eybi
yox, verdiyiniz sözə əməl edin və vədlərinizi yerinə yetirin.
26 Ey Misir torpağında yaşayan bütün Yəhuda xalqı, bu işlərə görə Rəbbin
sözünü eşidin: “Mən Öz böyük adıma and içdim ki, bir daha Misir torpağında
heç bir Yəhudalı şəxs ‹var olan Xudavənd Rəbbin haqqına and olsun›
deyib Mənim adımı çəkməyəcək. 27 İndi Mən onlara yaxşılıq etmək üçün
deyil, pislik etmək üçün məqam gözləyirəm. Misir torpağında olan bütün
Yəhudalılar yox olana qədər qılınc və aclıqdan həlak olacaq. 28 Az sayda adam
qılıncdan qurtarıb Misir torpağından Yəhuda torpağına qayıdacaq. Misir
torpağına sakin olmağa gələn Yəhuda xalqından sağ qalanların hamısı o
zaman biləcək ki, kimin sözü yerinə yetdi, Mənimki yoxsa onlarınkı? 29 Mən
sizi bu yerdə cəzalandıracağam ki, başınıza bəla gələcəyi barədə sözlərimin
mütləq yerinə yetəcəyini biləsiniz” Rəbb belə bəyan edir. “Bunun əlaməti belə
olacaq”. 30 [s] Rəbb belə deyir: “Yəhuda padşahı Sidqiyanı canını almaq istəyən

---

[s] **44:30** 2Pad. 25:1-7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

düşməni Babil padşahı Navuxodonosora necə təslim etdimsə, Misir padşahı
firon Xofranı da canını almaq istəyən düşmənlərinə eləcə təslim edəcəyəm”».

Allahın Baruka vədi

45 1 [t] Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Yehoyaqimin padşahlığının
dördüncü ilində Neriya oğlu Baruk, Yeremyanın dediyi bu
sözləri kitaba yazanda Yeremya peyğəmbər ona belə söylədi: 2 «Ey
Baruk, sənin barəndə İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: 3 “Sən dedin ki,
vay mənim halıma! Çünki Rəbb dərdlərimə kədər də qatdı, iniltimdən
yoruldum, rahatlıq tapmıram”. 4 Sən ona söylə ki, Rəbb belə deyir: “Bax
Mən tikdiyimi dağıdacağam, əkdiyimi çıxaracağam, özü də bütün ölkədə.
5 Əgər sən özün üçün çox şey istəyirsənsə, istəmə. Çünki Mən bütün
bəşərin üzərinə bəla gətirəcəyəm” Rəbb belə bəyan edir. “Ancaq hara
gedirsən, get, heç olmasa canını qoruyacağam”».

Misirin məğlub olması

46 1 Bu, millətlər barədə Yeremya peyğəmbərə nazil olan Rəbbin
sözüdür. 2 [u] Misir haqqında, Misir padşahı firon Nekonun ordusu
barədə nazil olan sözdür. Bu ordu Fərat çayı sahilində olan Karkemişdə
idi. Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Yehoyaqimin padşahlığının dördüncü
ilində Babil padşahı Navuxodonosor onu məğlub etdi.

3 «Qalxan və sipər hazırlayıb
Döyüşə girin!
4 Atlarınızı yəhərləyin,
Ayğırlarınıza minin, ey atlılar!
Dəbilqə geyinib sıraya düzülün,
Nizələrinizi itiləyib zireh geyinin!
5 Nə üçün mən bunu gördüm?
Onlar dəhşətə düşüb geri döndü,
Döyüşçüləri məğlub oldu,
Tez qaçıb heç geriyə də baxmadı.
Hər tərəfdə dəhşət var!»
Rəbb belə bəyan edir.
6 «Bərk qaçan qaça bilməyəcək,
Güclü qurtula bilməyəcək.
Şimalda Fərat çayı sahilində
Büdrəyib yıxılacaqlar.

7 Nil kimi qalxan,

---

[t] **45:1** 2Pad. 24:1; 2Saln. 36:5-7; Yer. 36:1; Dan. 1:1-2 [u] **46:2-26** Yeş. 19:1-25; Yez. 29:1–32:32

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Suları sel kimi çalxalanan kimdir?
8 Nil kimi qalxan,
Suları sel kimi çalxalanan Misirdir.
O deyir: “Qalxıb yer üzünü basacağam.
Şəhərləri və orada yaşayanları həlak edəcəyəm”.
9 Ey atlar, şahə qalxın!
Ey döyüş arabaları, dəli kimi cumun!
Ey qalxanla silahlanmış Kuş və Put döyüşçüləri,
Kaman götürən və onu çəkən Ludlular, irəli gedin!

10 O gün Ordular Rəbbi Xudavəndin günüdür,
Düşmənlərindən qisas alması üçün
Qisas günüdür.
Onları qılınc yeyib-doyacaq,
Qanlarını içib susuzluğunu yatıracaq.
Çünki şimal ölkəsində, Fərat çayı sahilində
Ordular Rəbbi Xudavənd qurban kəsir.
11 Ey bakirə qıza bənzəyən Misir,
Gileada çıx, məlhəm al.
Çoxlu dərman içməyin əbəsdir,
Sənin dərdinə əlac yoxdur.
12 Millətlər sənin rüsvayçılığını eşitdi,
Fəryadın yer üzünü bürüdü.
Çünki döyüşçü döyüşçünü büdrətdi,
İkisi də birdən yıxıldı».
13 [v] Babil padşahı Navuxodonosorun gəlib Misir torpağına hücum edəcəyi barədə Rəbb Yeremya peyğəmbərə bu sözləri nazil etdi:
14 «Misirdə bildirin,
Miqdolda eşitdirin,
Nofda və Taxpanxesdə elan edib deyin:
“Qalx və hazırlaş,
Çünki ətrafında olanları
Qılınc yeyib-qurtardı”.
15 Cəngavərlərin nə üçün yerə yıxıldı,
Dayana bilmədi?
Çünki Rəbb onu yerə vurdu.
16 Dəfələrlə büdrədilər,
Bir-birlərinin üstünə yıxılıb dedilər:
“Qalxın zalımların qılıncından qaçıb
Öz xalqımızın yanına,

---

[v] **46:13** Yer. 43:10-13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Doğma vətənimizə qayıdaq”.
17 Orada onlar bağırdılar:
“Misir padşahı firon boşboğazdır,
O, fürsəti əldən verdi”.

18 Adı Ordular Rəbbi olan Padşah bəyan edir:
“Varlığıma and olsun ki,
Tavor və dəniz sahilindəki Karmel dağları
Dağlar arasında necə nəzərə çarparsa,
Gələn şəxs də elə olacaq.
19 Ey Misirdə yaşayan,
Sürgünə getmək üçün əşyalarını hazırla.
Çünki Nof viran olub yanacaq,
İçində bir sakin qalmayacaq.

20 Misir çox gözəl bir düyədir,
Ancaq şimaldan üstünə mozalan gəlir.
21 Onun muzdlu əsgərləri də
Bəslənmiş dana kimidir.
Onlar üz çevirib birlikdə qaçdı,
Yerlərində durmadı.
Çünki fəlakətlərinin günü,
Cəzalarının vaxtı gəlmişdi.

22 Sürünən ilan kimi fışıltıları gəlir,
Çünki ordu ilə irəliləyirlər,
Ağac kəsənlər kimi ona qarşı
Balta ilə gəlirlər.
23 Keçilməz olsa da,
Yenə meşəni kəsəcəklər”
Rəbb belə bəyan edir.
“Çünki onlar çəyirtkələrdən çoxdur,
Hesaba gəlməzlər.
24 Misir utandırılacaq,
Şimal xalqına təslim ediləcək”.
25 İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi deyir: “Mən No şəhərinin allahı Amonu, fironu, Misiri, onun allahlarını, padşahlarını və firona güvənənləri cəzalandıracağam. 26 Canlarını almaq istəyənlərə – Babil padşahı Navuxodonosora və onun əyanlarına təslim edəcəyəm. Ancaq sonra əvvəllər olduğu kimi adamlar yenə Misirdə yaşayacaq” Rəbb belə bəyan edir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbin Öz xalqına vədi

27 [w] "Qorxma, ey qulum Yaqub,
Dəhşətə düşmə, ey İsrail.
Çünki səni uzaq yerlərdən,
Nəslini sürgün olunduğu ölkədən qurtaracağam.
Yaqub geri qayıdacaq,
Rahatlıq tapıb qayğısız olacaq,
Onu qorxudan olmayacaq.
28 Qorxma, ey qulum Yaqub,
Çünki Mən sənin ləyəm"
Rəbb belə bəyan edir.
"Səni aralarına sürgün etdiyim
Millətlərin hamısını yox etsəm də,
Səni tamamilə məhv etməyəcəyəm,
Ədalətlə tərbiyələndirəcəyəm.
Amma cəzasız qoymayacağam"».

Filiştlilər barədə vəhy

47 1 [x] Firon Qəzzəyə hücum etməzdən əvvəl Yeremya peyğəmbərə
Filiştlilər barədə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Rəbb belə deyir:
"Budur, şimaldan sular qalxır,
Onlar sel kimi daşacaq,
Ölkənin və oradakı hər şeyin,
Şəhərin və orada yaşayanların üstünə axacaq.
İnsanlar fəryad edəcək,
O ölkədə yaşayanların hamısı nalə çəkəcək.
3 Ayğırlarının yeri döyən dırnaqlarının səsindən,
Döyüş arabalarının vəlvələsindən,
Təkərlərinin gurultusundan
Əlləri taqətdən düşdüyü üçün
Atalar dönüb oğullarına baxmır.
4 Çünki Filiştlilərin məhv ediləcəyi gün gəlir.
Sur və Sidona yardım edə bilən,
Sağ qalan hər kəs yox ediləcək.
Rəbb Kaftor sahilindən gələn[y]
Filiştlilərin sağ qalanlarını həlak edəcək.
5 Qəzzə saçını yolacaq,

---

[w] **46:27-28** Yer. 30:10-11 [x] **47:1-7** Yeş. 14:29-31; Yez. 25:15-17; Yoel 3:4-8; Amos 1:6-8; Sef. 2:4-7; Zək. 9:5-7 [y] **47:4** *Kaftor* – indiki Krit adası.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Aşqelon susdurulacaq.
Ey düzənliklərində sağ qalanlar,
Nə vaxta qədər bədənlərinizi yaralayacaqsınız?
6 ‹Ey Rəbbin qılıncı,
Nə vaxt sakitləşəcəksən?
Qınına dön, dayan və sakit ol!› deyəcəksiniz.
7 Rəbb əmr etdiyi halda
Qılınc necə susa bilər?
Rəbb onu oraya – Aşqelona,
Dəniz sahilinə qarşı göndərdi”».

Moav barədə vəhy

48 1 [z] Moav barədə İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir:
«Vay Nevonun halına!
Çünki viranəliyə çevriləcək.
Qiryatayim dağılacaq,
Ələ keçiriləcək.
Qalası dağılacaq,
Darmadağın olacaq.
2 Artıq Moavın şöhrəti qalmayıb.
Xeşbonda[a] onun məhvi üçün niyyət qururlar:
“Gəlin onu yox edək ki,
Daha bir də belə millət olmasın”.
Ey Madmen,[b] sən də susdurulacaqsan,
Qılınc səni qovacaq.

3 Xoronayimdən fəryad səsi gələcək:
“Şəhər dağıldı və böyük qırğın oldu!”
4 Moav dağıdıldı,
Övladlarının fəryadı ucaldı.
5 [c] Ağlaya-ağlaya
Luxit yoxuşundan çıxırlar,
Çünki Xoronayim enişində
Qırğına görə acı fəryadlar eşidilir.
6 Qaçın, canınızı qurtarın!
Çöldəki yulğun ağacı kimi az-az görünün.

7 Öz istehkamlarına və mal-dövlətinə güvəndiyin üçün

---

[z] **48:1-47** Yeş. 15:1–16:14; 25:10-12; Yez. 25:8-11; Amos 2:1-3; Sef. 2:8-11 [a] **48:2** *Xeşbon* – ibrani dilində *niyyət qurmaq* sözünə oxşayır. [b] **48:2** *Madmen* – ibrani dilində *susdurmaq* sözünə oxşayır. [c] **48:5** Yeş. 15:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sən də ələ keçiriləcəksən.
Allahın Kemoş da kahinləri və başçıları ilə birlikdə
Sürgün ediləcək.
8 Rəbbin söylədiyi kimi
Məhv edən hər şəhərin üstünə gələcək,
Heç bir şəhər qurtulmayacaq.
Vadi yerlə yeksan olacaq,
Yayla viran ediləcək.
9 Moav torpağına duz tökün ki,
Bərəkətsiz olsun.
Şəhərləri elə viran olacaq ki,
Orada kimsə yaşamayacaq.

10 Rəbbin işini yarımçıq görənə
Lənət olsun!
Qılıncını qan tökməkdən saxlayana
Lənət olsun!
11 Moav cavanlığından bəri qayğısız idi.
Tortası dibdə qalan şəraba oxşayırdı.
Qabdan qaba boşaldılmadı,
Sürgünə getmədi.
Buna görə də dadını dəyişmədi,
Ətrini itirmədi.
12 Ancaq onu qabdan qaba tökəcək adamları göndərəcəyim
günlər gəlir» Rəbb belə bəyan edir. «Bəli, onu tökəcəklər, qablarını
boşaldacaqlar, küplərini parça-parça edəcəklər. 13 İsrail xalqı güvəndiyi
Bet-Eldən necə utandısa, Moav da allahı Kemoşdan eləcə utanacaq.
14 Nə üçün “biz igidik,
Döyüşə qabil əsgərlərik” deyirsiniz?
15 Moav məhv olacaq,
Onun şəhərlərinə hücum edəcəklər.
Ən seçmə döyüşçüləri öldürülməyə gedəcək»
Adı Ordular Rəbbi olan Padşah bunu bəyan edir.
16 «Moavın fəlakəti gəlmək üzrədir,
Onun bəlası sürətlə yaxınlaşır.
17 Ey onun ətrafında olanlar,
Onun adını bilənlər,
Onun üçün yas tutub deyin:
“Qüdrətli əsa, əzəmətli dəyənək
Necə də qırıldı!”

18 Ey qıza bənzəyən Divonun sakini,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Cah-calalından düş,
Susuz yerdə otur.
Çünki Moavı məhv edən
Sənin də üstünə gələcək,
Qalalarını dağıdacaq.
19 Ey Aroer sakini,
Yol kənarında durub gözlə!
Qaçan kişidən, qurtulan qadından
"Nə olub?" deyə soruş.
20 Moav alçaldıldı,
Çünki dağıldı.
Fəryad et, bağır!
Moavın məhv olduğunu
Arnon vadisində bildir.
21 Yayladakı şəhərlər – Xolon, Yahsa, Mefaat, 22 Divon, Nevo, Bet-
Divlatayim, 23 Qiryatayim, Bet-Qamul, Bet-Meon, 24 Qeriyot, Bosra – uzaq
və yaxın bütün Moav şəhərləri məhkum oldu. 25 Moavın buynuzu kəsildi,
qolu qırıldı» Rəbb belə bəyan edir.
26 «Moavı sərxoş edin, çünki Rəbbin qarşısında qürurlandı. Moav öz
qusduğuna bələnəcək, masqaraya çevriləcək. 27 Bəs İsrail sənə masqara
olmadımı? Məgər o, oğrular arasında tutuldu ki, ondan danışanda
həqarətlə başını yelləyirsən?
28 Ey Moav sakinləri,
Şəhərlərinizi tərk edib
Qayalara sığının.
Yuvasını uçurumun ağzında quran
Göyərçin kimi olun.
29 [d] Moavın qüruru, onun hədsiz məğrurluğu,
Təkəbbürü, təşəxxüsü, lovğalığı,
Özünü yüksək tutması barədə biz eşitmişdik.
30 Azğınlığını bilirəm»
Rəbb belə bəyan edir.
«Öyünməsi də boş şeydir, etdikləri də.
31 Buna görə də Moav üçün nalə çəkəcəyəm,
Bütün Moav üçün fəryad edəcəyəm,
Qir-Xeres xalqı üçün yas tutacağam.
32 Ey Sivma tənəyi,
Sənin üçün Yazer xalqından çox ağlayacağam.
Budaqların dənizi aşdı,
Yazer dənizinə uzandı.

---

[d] **48:29,32-33** Yeş. 16:6,8,10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Məhv edən sənin yay meyvələrinin,
Yetişmiş üzümünün üstünə atıldı.
33 Moavın meyvə bağlarından, tarlalarından
Sevinc və fərəh götürüldü.
Üzümsıxanlardan axan şərabı kəsdim.
Heç kəs sevinc nidası ilə üzüm əzmir.
Gələn səda sevinc nidası deyil.
34 [e] Xeşbonun fəryadı Elaleyə qədər eşidilir. Yahsaya qədər, Soardan
Xoronayimə, Eqlat-Şelişiyaya qədər səslərini ucaltdılar. Çünki Nimrim
suları da qurudu. 35 Moavda səcdəgahlarda qurban gətirənləri, öz
allahlarına buxur yandıranları məhv edəcəyəm» Rəbb belə bəyan
edir. 36 «Buna görə də Moav üçün ürəyim ney kimi inləyir. Qir-Xeres
xalqı üçün ürəyim ney kimi inləyir. Çünki əldə etdiyi mal-dövlət yox
oldu. 37 Hər kəs saçını, saqqalını kəsəcək, əlini yaralayacaq, belinə çul
sarıyacaq. 38 Moav damlarından, meydanlarından yalnız ağlaşma səsi
gəlir. Çünki Moavı heç kəsin bəyənmədiyi bir qab kimi qırdım» Rəbb
belə bəyan edir. 39 «Moav necə viran oldu! Necə də fəryad edirlər! Moav
xəcalətdən arxaya dönür. Bütün ətrafındakılar üçün rişxənd və dəhşət
nümunəsi oldu».
40 Rəbb belə deyir:
«Bax düşmən qartal kimi uçub
Moav üzərində qanadlarını gərəcək.
41 Qeriyot ələ keçiriləcək,
Qalalar alınacaq.
O gün Moav döyüşçülərinin ürəyi
Doğuş ağrısı çəkən qadının ürəyi kimi olacaq.
42 Moav viran olacaq,
Xalqlar arasından silinəcək.
Çünki Rəbb qarşısında qürurlandı.
43 [f] Ey Moav sakinləri,
Qarşınıza dəhşət, dərin çuxur və tələ çıxacaq»
Rəbb belə bəyan edir.
44 «Dəhşətdən qaçan dərin çuxura düşəcək,
Dərin çuxurdan çıxa bilən tələyə düşəcək.
Çünki Moavın üzərinə
Cəza ilini gətirəcəyəm»
Rəbb belə bəyan edir.
45 [g] «Xeşbonun kölgəsində
Qaçqınlar taqətsiz durmuşlar.
Çünki Xeşbondan od,

---

[e] **48:34,37** Yeş. 15:2,4 [f] **48:43** Yeş. 24:17 [g] **48:45-46** Say. 21:28-29

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sixonun ortasından alov çıxdı.
Moavın alnını,
Hər yana səs salanların başlarını
Yandırıb-yaxdı.
46 Vay halına, ey Moav!
Kemoşun xalqı yox oldu.
Oğulların sürgünə göndərildi,
Qızların əsir alındı.

47 Ancaq gələcəkdə
Moavdan sürgün olunanları geri qaytaracağam»
Rəbb belə bəyan edir.

Moav barədəki hökm burada sona çatır.

Ammon barədə vəhy

49 1[h] Ammon övladları barədə Rəbb belə deyir:
«İsrailin övladları yoxmu?
Onun varisi yoxmu?
Elə isə nə üçün Milkom Qada sahib oldu?
Niyə onun xalqı Qad şəhərlərində yaşayır?
2 Bu səbəbdən də o günlər gəlir ki,
Ammon övladlarının Rabba şəhərinə
Döyüş nərələri eşitdirəcəyəm»
Rəbb belə bəyan edir.
«Rabba bir xarabalıq qalağı olacaq,
Qəsəbələri yandırılacaq.
Beləcə İsrail onu torpağından qovanları qovacaq»
Rəbb belə deyir.

3 «Nalə çək, ey Xeşbon,
Çünki Ay şəhəri viran oldu.
Fəryad edin, ey Rabba qızları,
Çula bürünüb yas tutun.
Divarlar arasında ora-bura qaçın.
Çünki Milkom kahinləri və başçıları ilə birlikdə
Sürgünə gedəcək.
4 Vadilərlə nə üçün öyünürsən?
Taqətin kəsilir,
Ey dönük qız!

---

[h] **49:1-6** Yez. 21:28-32; 25:1-7; Amos 1:13-15; Sef. 2:8-11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sən mal-dövlətinə güvənərək
"Üstümə kim gələ bilər" deyirdin.
5 Ətrafında olanların hamısından
Sənin üzərinə dəhşət gətirəcəyəm»
Ordular Rəbbi Xudavənd belə bəyan edir.
«Hamı o yan-bu yana qaçacaq,
Qaçanları toplayan olmayacaq.
6 Ancaq bundan sonra sürgün olunan
Ammon övladlarını geri qaytaracağam»
Rəbb belə bəyan edir.

Edom barədə vəhy

7 [i] Edom barədə Ordular Rəbbi belə deyir:
«Teman şəhərində müdriklik qalmadımı?
Ağıllı adamların nəsihəti tükəndimi?
Onların müdrikliyi söndümü?
8 Qaçın, arxaya dönün,
Dərin mağaralarda gizlənin,
Ey Dedanda yaşayanlar!
Çünki Esavı cəzalandırdığım vaxt
Başına fəlakət gətirəcəyəm.
9 Əgər üzüm yığanlar sənin bağına gəlsəydi,
Bir neçə salxımı saxlamazdılarmı?
Gecə oğrular gəlsəydi,
Yalnız istədiklərini oğurlamazdılarmı?
10 Amma mən Esavı çıl-çılpaq soyunduracağam.
Onun gizli yerlərini aşkar edəcəyəm.
Özü də gizlənə bilməyəcək,
Övladları, qohum-qonşuları həlak olacaq,
Özü də məhv olacaq.
11 Öz yetimlərini burax,
Onları Mən yaşadaram.
Dul qadınların da Mənə güvənsin».
12 Rəbb belə deyir: «Layiq olmayanlar da cəza kasası içmək
məcburiyyətində ikən sənmi cəzasız qalacaqsan? Yox, cəzasız
qalmayacaqsan, mütləq bu kasadan içəcəksən». 13 Rəbb bəyan edir: «Adım
naminə and içirəm ki, Bosra xarabalığa çevriləcək, dəhşət, rüsvayçılıq,
viranəlik və lənətə düçar olacaq. Bütün şəhərləri əbədi olaraq viran
qalacaq.
14 Rəbdən bir xəbər eşitdim:

---

[i] **49:7-22** Yeş. 34:5-17; 63:1-6; Yez. 25:12-14; 35:1-15; Amos 1:11-12; Mal. 1:2-5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Millətlər arasına göndərdiyi qasid
"Edoma hücum etmək üçün yığılıb
Döyüşə hazırlaşın!" deyir.
15 Bax səni millətlər arasında kiçildəcəyəm,
İnsanlar sənə xor baxacaq.
16 Ey sən qaya[j] çatları arasında məskən salan,
Təpələrin başını əldə saxlayan!
Saldığın dəhşət və ürəyinin qüruru səni aldatdı.
Yuvanı qartal kimi yuxarılarda qursan da,
Səni oradan endirəcəyəm»
Rəbb belə bəyan edir.

17 «Edom dəhşət hədəfi olacaq,
Oradan keçən hər kəs
Bütün yaralarından ötrü
Heyrət içində ona fit çalacaq».
18 [k] Rəbb deyir:
«Sodomla Homorranı və ətrafındakı kəndləri
Necə dağıtdımsa,
Orada da kimsə yaşamayacaq,
O yerdə bəşər oğlu sakin olmayacaq.
19 Budur, aslan İordan çayının kənarındakı sıx meşədən
Yaxşı sulanan otlağa qalxdığı kimi
Mən də Edomluları bir anda öz
yurdundan qovacağam.
Seçib ona rəhbər qoyacağım adam kimdir?
Mənim kimisi varmı?
Mənimlə dava edən,
Mənim qabağımda duran bir çoban varmı?»
20 Buna görə də Rəbbin Edoma qarşı fikrini,
Temanda yaşayanlara qarşı məqsədini eşidin:
Sürünün ən kiçikləri də sürgün ediləcək,
Xalqına görə Edom otlaqları
Səhraya çevriləcək.
21 Dağılmalarının gurultusundan
Yer üzü titrəyəcək.
Qışqırıqlarının səsi
Qırmızı dənizədək eşidiləcək.
22 Düşmən qartal kimi qalxıb üstünə cumacaq,
Bosra üzərində qanadlarını gərəcək.

---

[j] **49:16** *Qaya* – ibrani mətnində *sela*. Sela Edomun paytaxtı idi. [k] **49:18** Yar. 19:24-25

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

O gün Edom döyüşçülərinin ürəyi
Doğuş ağrısı çəkən qadının ürəyi kimi olacaq.

Dəməşq barədə vəhy

23 [l] Bu sözlər Dəməşq barədədir:
«Xamat və Arpad utanacaq,
Çünki pis xəbər eşidib
Ruhdan düşdülər.
Sakit durmayan dəniz kimi
Coşub narahat oldular.
24 Dəməşq əldən düşdü,
Qaçmağa üz qoydu,
Onu vahimə bürüdü.
Doğan qadın kimi
Onu sancı və ağrı tutdu.
25 Necə oldu ki, Məni sevindirən,
Şöhrətli şəhər tərk edilmədi?
26 Buna görə də cavanları
Meydanlarında həlak olacaq.
O gün bütün döyüşçüləri susdurulacaq»
Ordular Rəbbi belə bəyan edir.
27 «Dəməşqin divarlarına od salacağam,
Ben-Hadadın saraylarını yandırıb məhv edəcək».

Qedar və Xasor barədə vəhy

28 Babil padşahı Navuxodonosorun məğlub etdiyi Qedar və Xasor padşahlıqları barədə Rəbb belə deyir:
«Qalxın Qedara hücum edin,
Şərq xalqını məhv edin.
29 Onların çadırlarını və sürülərini
Əllərindən alacaqlar,
Çadır pərdələri, bütün əşyaları və dəvələri
Götürülüb aparılacaq.
Onlara “Hər tərəfdən dəhşət!”
Deyib bağıracaqlar.
30 Ey Xasorda yaşayanlar,
Qaçın, uzaqlaşın,
Dərin mağaralarda gizlənin»
Rəbb belə bəyan edir.
«Çünki Babil padşahı Navuxodonosor

---

[l] **49:23-27** Yeş. 17:1-3; Amos 1:3-5; Zək. 9:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sizin barənizdə bir fikrə gəldi,
Sizə qarşı tədbir tökdü.
31 Qalxın qayğısız və asayiş içində yaşayan
Xalqın üzərinə hücum edin»
Rəbb belə bəyan edir.
«Onların şəhər darvazaları və sürgüləri yoxdur,
Xalqı da özbaşına buraxılıb.
32 Dəvələri qarət ediləcək,
Saysız sürüləri qənimət kimi aparılacaq.
Kəkillərini qırxanları
Dörd tərəfə səpələyəcəyəm.
Hər yandan başlarına fəlakət gətirəcəyəm»
Rəbb belə bəyan edir.
33 «Xasor çaqqal yuvasına,
Əbədi viranəliyə çevriləcək.
Orada kimsə yaşamayacaq,
O yerdə bəşər oğlu sakin olmayacaq».

Elam barədə vəhy

34 Yəhuda padşahı Sidqiyanın padşahlığının əvvəlində Rəbb Yeremya peyğəmbərə Elam barədə bu sözləri nazil etdi:
35 «Ordular Rəbbi belə deyir:
“Baxın Elamın kamanını,
Əsas qüvvələrini sındıracağam.
36 [m] Elam üzərinə göylərin hər tərəfindən
Dörd küləyi gətirəcəyəm,
Xalqını dörd tərəfə səpələyəcəyəm.
Elamdan sürgün olunanların
Aralarına getmədiyi bir millət qalmayacaq.
37 Düşmənlərinin qarşısında,
Canını almaq istəyənlərin önündə
Elamı dəhşətə salacağam.
Başlarına fəlakət gətirib
Şiddətli qəzəbimi yağdıracağam”
Rəbb belə bəyan edir.
“Onları tamamilə yox edənə qədər
Arxalarınca qılınc göndərəcəyəm.
38 Elamda taxtımı quracaq,
Elam padşahı ilə başçılarını məhv edəcəyəm”
Rəbb belə bəyan edir.

---

[m] **49:36** Dan. 7:2; Vəhy 7:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

39 “Ancaq gələcəkdə
Elamdan sürgün olunanları geri qaytaracağam”
Rəbb belə bəyan edir».

Babil barədə vəhy

50 1[n] Rəbb Babil və Xaldey ölkəsi barədə Yeremya peyğəmbər
vasitəsilə bu sözləri nazil etdi:
2 «Millətlərə bildirib elan edin.
Bayraq qaldırıb xəbər verin,
Heç nəyi gizlətməyin!
Deyin ki, Babil ələ keçiriləcək,
Bel allahı utandırılacaq,
Marduk allahı dəhşətə düşəcək,
Bütləri alçaldılacaq,
Məbudları parça-parça olacaq.
3 Çünki onun üstünə şimaldan
Bir millət hücum edəcək,
Ölkəsini viran edəcək.
Orada yaşayan olmayacaq,
İnsan da, heyvan da qaçıb gedəcək».

4 Rəbb bəyan edir: «O gün, o zaman
İsrail xalqı ilə Yəhuda xalqı
Birlikdə gələcək,
Onlar ağlaya-ağlaya gəlib
Özlərinin Allahı Rəbbi axtaracaq.
5 Üzləri Siona tərəf
Oraya gedən yolu soruşacaqlar,
Onlar gəlib unudulmaz, əbədi bir əhdlə
Rəbbə bağlanacaq.
6 Xalqım itmiş qoyunlar kimidir,
Çobanları onları azdırdı,
Dağlarda özbaşına dolandırdı,
Onlar dağdan təpəyə getdi,
Yatdıqları yeri unutdu.
7 Kim onları tapdısa, yedi.
Düşmənləri dedi:
“Biz təqsirkar deyilik,
Çünki onlara əsl otlaq olan Rəbbə –
Atalarının Ümidgahı Rəbbə qarşı günah etdilər”.

---

[n] **50:1–51:64** Yeş. 13:1–14:23; 47:1-15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 [j] Babildən qaçıb qurtarın!
Xaldey ölkəsini tərk edin,
Sürüyə yol göstərən təkə kimi olun!
9 Çünki Mən şimal ölkəsindən
Babilə qarşı böyük millətlər ittifaqını
Oyandırıb çıxaracağam.
Babilin önündə düzülüb
Onu şimaldan ələ keçirəcəklər.
Oxları mahir döyüşçü oxları kimi olacaq,
Heç biri əliboş qayıtmayacaq.
10 Xaldey ölkəsi qarət olunacaq,
Onu qarət edənlər maldan doyacaq»
Rəbb belə bəyan edir.

11 «Ey irsimi talayanlar,
İndi ki sevinib şadlıqla coşursunuz,
Xırmanda taxıl döyən düyə kimi tullanırsınız,
Ayğır kimi kişnəyirsiniz,
12 Ananız çox utanacaq,
Sizi doğanın üzü qızaracaq.
Xaldey millətlərin ən zəifi,
Quraq, boz bir səhra olacaq.
13 Rəbbin qəzəbi üzündən
Heç kəs orada yaşamayacaq,
Tamamilə viran olacaq.
Hər keçən Babilin aldığı
Bütün yaraları görəndə
Heyrət içində fit çalacaq.

14 Ey bütün kaman çəkənlər,
Babilin ətrafında döyüş üçün düzülün.
Oraya ox atın, oxunuzu əsirgəməyin.
Çünki o, Rəbbə qarşı günah etdi.
15 Hər tərəfdən ona qarşı nərə çəkin,
O təslim oldu,
Qüllələri yıxıldı, divarları uçuldu.
Çünki bu, Rəbbin qisasıdır.
Ondan qisas alın,
O nə etdisə, başına onu gətirin.
16 Babildə əkinçiləri məhv edin,

---

[j] **50:8** Vəhy 18:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Biçin vaxtı oraqçıları rədd edin.
Zalımların qılıncı üzündən
Hər kəs öz xalqının yanına qayıtsın,
Hamı öz ölkəsinə qaçsın.

İsrailin qayıtması

17 İsrail dağılmış bir sürüyə bənzər,
Onu aslanlar qaçırtdı.
Onu əvvəl Aşşur padşahı yedi,
Sonra Babil padşahı Navuxodonosor
Onun sümüklərini qırdı».
18 Buna görə də İsrailin Allahı olan
Ordular Rəbbi belə deyir:
«Aşşur padşahını necə cəzalandırdımsa,
Babil padşahı ilə ölkəsini də
Eləcə cəzalandıracağam.
19 Lakin İsraili yenə öz otlağına gətirəcəyəm,
O, Karmeldə və Başanda otlayacaq.
Efrayim və Gilead dağlıq bölgələrində
İstədiyi qədər yeyib-doyacaq.
20 O gün, o zaman
İsraildə təqsir axtarılacaq,
Ancaq olmayacaq.
Yəhudada da günah axtarılacaq,
Ancaq tapılmayacaq.
Çünki salamat qoyduğum adamları bağışlayacağam»
Rəbb belə bəyan edir.

Rəbbin Babili cəzalandırması

21 «Meratayim torpağına,
Peqodda yaşayanlara hücum et.
Onları təqib edib öldür,
Bütünlüklə yox et»
Rəbb belə bəyan edir.
«Sənə nə buyururamsa, hamısını et.
22 Ölkədə müharibə və böyük qırğın
Gurultusu eşidilir.
23 Bütün dünyanın gürzü
Necə də qırılıb parçalandı!
Babil necə də millətlər arasında
Viranə oldu!
24 Sənin üçün tələ qurdum, ey Babil,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sən də bilmədən tələmə düşdün.
Tutulub yaxalandın,
Çünki Rəbbə qarşı çıxdın.
25 Rəbb cəbbəxanasını açdı,
Qəzəbinin silahlarını çıxartdı.
Çünki Ordular Rəbbi Xudavəndin
Xaldey ölkəsində edəcəyi bir iş var.
26 Hər yandan ona hücum edin,
Anbarlarını açın,
Mallarını qalaq-qalaq yığın.
Onu tamamilə məhv edin,
Ondan bir şey qalmasın.
27 Bütün buğalarını kəsin,
Sallaqxanaya getsinlər.
Vay onların halına!
Çünki onların günü,
Cəza vaxtı gəldi.
28 Allahımız Rəbbin qisasını,
Onun məbədinin qisasını
Sionda elan etmək üçün
Babil ölkəsindən qaçıb qurtaranların
Səsini eşidin!

29 *p* Bütün oxçuları, kaman çəkənləri
Babilə qarşı çağırın.
Ətrafını mühasirəyə alın,
Heç kəs qaçıb qurtara bilməsin.
Ona işlərinə görə əvəz verin.
O nə etdisə, başına onu gətirin.
Çünki Rəbbə, İsrailin Müqəddəsinə qarşı
Məğrurluq etdi.
30 Buna görə də cavanları
Meydanlarda həlak olacaq,
O gün bütün döyüşçüləri susdurulacaq»
Rəbb belə bəyan edir.
31 «Budur, Mən sənə qarşıyam, ey məğrur»
Ordular Rəbbi Xudavənd belə bəyan edir.
«Çünki sənin günün,
Səni cəzalandıracağım vaxt gəldi.
32 Məğrur büdrəyib-yıxılacaq,

---

p **50:29** Vəhy 18:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Onu qaldıran olmayacaq,
Şəhərlərinə od salacağam,
Bütün ətrafda olanları
Yandırıb yox edəcək».

33 Ordular Rəbbi belə deyir:
«Bütün İsrail xalqı da,
Yəhuda xalqı da əziyyət çəkir.
Onları əsir tutanlar möhkəm saxlayır,
Buraxmaq istəmir.
34 Amma onların Satınalanı güclüdür,
Onun adı Ordular Rəbbidir.
Rəbb mütləq onların işinə baxacaq ki,
Ölkəyə rahatlıq versin,
Amma Babil sakinlərinə təşviş gətirsin».

35 Rəbb bəyan edir: «Xaldeylilərə qarşı qılınc gəlsin!
Babildə yaşayanlara, Babil başçılarına,
Müdriklərinə qarşı qılınc gəlsin!
36 Yalançı peyğəmbərlərə qarşı qılınc gəlsin!
Axmaqlıqları üzə çıxacaq.
Döyüşçülərinə qarşı qılınc gəlsin!
Onlar çaşqınlığa düşəcək.
37 Atlarına, döyüş arabalarına,
Aralarındakı yadelli muzdlulara qarşı qılınc gəlsin!
Hamısı arvad kimi ürkək olacaq.
Xəzinələrinə qarşı qılınc gəlsin!
Onlar qarət ediləcək.
38 Sularına quraqlıq gəlsin!
Onlar quruyacaq.
Çünki Babil bütlər ölkəsidir,
Onlar qorxunc bütlərlə dəli oldu.

39 [q] Buna görə də orada vəhşi heyvanlar,
Çaqqallar, bayquşlar yaşayacaq,
Daha insan yaşamayacaq,
Əbədi olaraq orada heç kəs sakin olmayacaq.
40 [r] Sodomla Homorranı və ətrafındakı kəndləri
Allah necə dağıtdısa,
Orada kimsə yaşamayacaq,

---

[q] **50:39** Yeş. 13:20; Vəhy 18:2 [r] **50:40** Yar. 19:24-25

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

O yerdə bəşər oğlu sakin olmayacaq.

41 Budur, şimaldan bir ordu gəlir,
Dünyanın uzaq yerlərindən
Böyük bir millət və çoxlu padşahlar
Hərəkətə gəlir.
42 Onlar ox-kaman və nizə ilə silahlanmış,
Qəddar və rəhmsizdir.
Atların üstündə gələrkən
Səsləri dəniz kimi gurlayır.
Döyüşə hazır döyüşçülər
Önündə düzüləcək, ey Babil xalqı!
43 Babil padşahı onların xəbərini eşitdi,
Əlləri yanına düşdü.
Doğan qadın kimi
Onu üzüntü və sancı bürüdü.

44 Budur, aslan İordan çayının kənarındakı sıx meşədən
Yaxşı sulanan otlağa qalxdığı kimi
Mən də Xaldeyliləri bir anda öz yurdundan qovacağam.
Seçib ona rəhbər qoyacağım adam kimdir?
Mənim kimisi varmı?
Mənimlə dava edəcək,
Mənim qabağımda duracaq
Bir çoban varmı?»
45 Buna görə də Rəbbin Babilə qarşı fikrini,
Xaldey ölkəsinə qarşı məqsədini eşidin:
«Sürünün ən kiçikləri də sürgün ediləcək,
Xalqına görə otlaqlar səhraya çevriləcək.
46 “Babil süqut etdi” səsindən yer üzü titrəyəcək,
Millətlər arasında onun fəryadı eşidiləcək».

51 1 Rəbb belə deyir:
«Mən Babildə və Lev-Qamayda[s] yaşayanlara qarşı
Həlakedici bir külək əsdirəcəyəm.
2 Babilə taxılsovuranlar[t] göndərəcəyəm,
Onu sovurub ölkəsini boş qoyacaqlar,
Qara gündə hər yandan ona hücum edəcəklər.
3 Oxçu kamanını çəkməsin,
Zirehini geyməsin.

---

[s] **51:1** *Lev-Qamay* – ibrani dilində *düşmənlərimin ürəyi* mənasında olub Xaldey ölkəsinin rəmzi adıdır. [t] **51:2** *Taxılsovuranlar* – yaxud *yadellilər.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Onun cavanlarına rəhm etməyin,
Ordusunu tamamilə məhv edin.
4 Öldürülənlər Xaldey ölkəsində,
Yaralılar Babil küçələrində
Yerə səriləcək.

5 Ancaq İsrailin Müqəddəsinə qarşı
Ölkələri təqsirlə dolduğu halda
Özlərinin Allahı Ordular Rəbbi
İsrail və Yəhuda xalqlarını tərk etmədi.

6 [u] Babilin içindən qaçın!
Hər kəs canını qurtarsın!
Onun günahına görə məhv olmayın.
Çünki Rəbbin qisas zamanıdır,
Ona öz əvəzini verəcək.
7 [v] Babil Rəbbin əlində bir qızıl kasa idi,
Bütün dünyanı sərxoş edirdi.
Millətlər onun şərabını içdi,
Ona görə də çılğınlaşdı.
8 [w] Babil qəflətən düşüb parça-parça olacaq,
Onun üçün yas tutun!
Yarasına məlhəm sürtün,
Bəlkə şəfa tapar.
9 [x] Babilə şəfa vermək istədik,
Amma sağalmadı.
Onu tərk edək,
Hər birimiz öz ölkəmizə qayıdaq.
Çünki Babilin hökmü göylərə çatır,
Buludlara qədər yüksəlir.
10 Rəbb bizə bəraət verdi.
Gəlin Allahımız Rəbbin nələr etdiyini
Sionda elan edək!

11 Oxları itiləyin,
Kaman qablarını doldurun!
Rəbb Midiya padşahlarını hərəkətə gətirdi.
Məqsədi Babili yox etməkdir,
Rəbb Öz qisasını, məbədinin qisasını alacaq.

---

[u] **51:6** Vəhy 18:4 [v] **51:7** Vəhy 17:2-4; 18:3 [w] **51:8** Yeş. 21:9; Vəhy 14:8; 18:2
[x] **51:9** Vəhy 18:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

12 Babil divarlarına qarşı
Bayraq yüksəldin!
Keşikçiləri çoxaldın,
Növbətçiləri öz yerinə qoyun,
Pusquda durun.
Çünki Rəbb Babildə yaşayanlara qarşı
Həm niyyət qurdu,
Həm də söylədiyini yerinə yetirdi.
13 [y] Ey axar suların sahilində yaşayanlar,
Çoxlu xəzinələri olanlar,
Axırınız gəldi,
Vaxtınız yetişdi».
14 Ordular Rəbbi Öz varlığına and içdi:
«Səni çəyirtkə sürüsü ilə dolduran kimi
Mütləq əsgərlərlə dolduracağam,
Sənə qarşı zəfər nərəsi çəkəcəklər».

Rəbbin mədhi

15 Rəbb qüdrəti ilə yer üzünü yaratdı,
Hikməti ilə dünyanı qurdu,
Dərrakəsi ilə göyləri yaydı.
16 [z] O gurlayanda göydəki sular çağlayır,
Yerin ucqarlarından buludları yüksəldir,
Yağış üçün şimşək çaxdırır,
Anbarlarından külək çıxarır.
17 Hər kəs ağılsız oldu,
Bilikləri qalmadı.
Hər zərgər düzəltdiyi bütdən utanacaq,
Çünki onun tökdüyü büt puçdur,
Onda nəfəs yoxdur.
18 Onlar boş şey, masqaraçıların işidir,
Cəza vaxtı məhv olacaqlar.
19 Yaquba Nəsib Olan isə onlara bənzəməz,
Çünki irs qəbiləsi ilə birgə
Hər şeyi yaradan Odur.
Onun adı Ordular Rəbbidir.

Babilin cəzalanması

20 «Sən mənim toppuzum, döyüş silahımsan,
Səninlə millətləri qırıram,

---

[y] **51:13** Vəhy 17:1 [z] **51:16** Zəb. 135:7; Yer. 10:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sənlə padşahlıqları məhv edirəm.
21 Sənlə atları və süvariləri qırıram,
Sənlə döyüş arabaları və minicilərini qırıram,
22 Sənlə kişi və qadınları qırıram,
Sənlə qoca və cavanları qırıram,
Sənlə gənc oğlan və qızları qırıram.
23 Sənlə çoban və sürüsünü qırıram,
Sənlə əkinçi və öküzlərini qırıram,
Sənlə valilərlə vəkilləri qırıram.
24 Amma Babildə və Xaldey ölkəsində yaşayanlara
Sionda etdikləri bütün pis əməllərinin əvəzini
Gözlərinizin önündə verəcəyəm»
Rəbb belə bəyan edir.

25 «Budur, sənə qarşıyam,
Ey həlak edən dağ»
Rəbb belə bəyan edir.
«Ey bütün dünyanı həlak edən!
Sənə əlimi qaldırıb
Qayanın başından yuvarlayacağam,
Səni yanmış bir dağa çevirəcəyəm.
26 Səndən künc və təməl daşı götürməyəcəklər,
Sən əbədi bir viranə olacaqsan»
Rəbb belə bəyan edir.

27 «Yer üzündə bayraq qaldırın!
Millətlər arasında şeypur çalın!
Millətləri Babilə qarşı döyüşə hazırlayın!
Urartu, Minni və Aşkenaz padşahlıqlarını
Ona qarşı toplayın.
Ona qarşı bir sərkərdə təyin edin,
Üstünə çəyirtkə sürüsü qədər atlar göndərin.
28 Millətləri – Midiya padşahlarını,
Valilərini və bütün vəkillərini,
Başçılıqları altındakı bütün ölkələri
Babilə qarşı döyüşə hazırlayın!
29 Ölkə titrəyib lərzəyə gəlir!
Çünki Rəbbin Babilə qarşı niyyəti –
Oranı sakinsiz bir viranəyə çevirmə niyyəti
Yerinə yetməlidir.
30 Babil döyüşçüləri vuruşmaqdan əl çəkdi,
Öz qalalarında oturdu.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Gücləri tükəndi,
Ürkək qadınlara döndülər.
Yaşadıqları yerlər oda verildi,
Darvaza sürgüləri qırıldı.
31 Qasid qasid dalınca,
Xəbərçi xəbərçi dalınca qaçıb
Bu xəbəri Babil padşahına çatdırır:
“Şəhər hər tərəfdən alındı,
32 Çay keçidləri tutuldu,
Qamışlıqlar yandırıldı,
Döyüşçülər çaşqınlığa düşdü”».

33 İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir:
«Vaxtı gələndə xırman yeri necə tapdalanırsa,
Babil xalqı da elə olacaq.
Qısa müddətdən sonra
Onun da biçin zamanı gələcək».

34 «Babil padşahı Navuxodonosor
Bizi əzib yedi,
Boş bir qaba çevirdi.
Canavar kimi uddu,
Gözəl yeməklərimizlə qarnını doydurdu.
Sonra bizi qusdu.
35 Bizə və əhalimizə qarşı edilən zorakılıq
Babilin başına gəlsin»
Deyir Sion sakini.
«Tökülən qanımızın haqq-hesabı
Qoy Xaldeylilərdən soruşulsun»
Deyir Yerusəlim.

Rəbbin İsrailə köməyi

36 Buna görə Rəbb belə deyir:
«Məhkəmədə işinizə Mən baxacağam,
Qisasınızı Mən alacağam.
Onun çayını qurudacaq,
Bulağının suyunu kəsəcəyəm.
37 Babil daş qalaqlarına,
Çaqqal yuvasına dönəcək.
Dəhşət hədəfi olacaq,
İstehza ilə ona fit çalacaqlar.
Orada heç kəs yaşamayacaq.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

38 Xalqı cavan aslanlar kimi kükrəyəcək,
Şir balaları kimi nərildəyəcək.
39 Ancaq qızışdıqları vaxt
Ziyafət düzəldib onları sərxoş edəcəyəm.
Qoy keflənsinlər,
Əbədi yuxuya dalsınlar,
Heç vaxt oyanmasınlar»
Rəbb belə bəyan edir.
40 «Onları quzu, qoç və təkə kimi
Kəsməyə aparacağam.

Babilin sonu

41 Şeşak[a] necə alındı!
Bütün dünyanın qürurlandığı yer
Necə dəhşətli hala düşdü.
Babil millətlər arasında
Necə dəhşətli hala düşdü!
42 Babili çay basacaq,
Onu gurlayan dalğalar örtəcək.
43 Qəsəbələri viran olacaq,
Torpaqları heç kəsin yaşamadığı,
Bəşər oğlunun keçmədiyi
Quraq bir çölə dönəcək.
44 Babildə Bel bütünü cəzalandıracağam,
Udduğunu ona qusduracağam.
Artıq millətlər oraya axın-axın gəlməyəcək,
Babil divarı da yıxılacaq.

45 [b] Oradan çıx, ey xalqım!
Hamınız canınızı qurtarın!
Rəbbin qızğın qəzəbindən qaçın!
46 Ölkədə eşitdiyiniz şayiələrə görə
Cəsarətinizi itirib qorxmayın.
Bir il bir şayiə gəlir,
O biri il başqası.
Ölkədə zorakılıq,
Başçının başçıya qarşı çıxması barədə
Şayiələr yayılır.
47 Buna görə də yəqin ki
Babilin bütlərini cəzalandıracağım günlər gəlir.

---

[a] **51:41** *Şeşak* – bax: 25:26. [b] **51:45** Vəhy 18:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bütün ölkə utandırılacaq,
Öldürülənləri onun ortasında yerə səriləcək.
48 [c] O zaman yer, göy və onlardakı hər şey
Babilin başına gələnlərə sevinəcək.
Çünki şimaldan gələn məhv edənlər
Ona hücum edəcək»
Rəbb belə bəyan edir.
49 [d] «İsrailin öldürülənlərinə görə
Babil də məhv olmalıdır,
Necə ki yer üzündə öldürülən hər kəs
Babilə görə məhv oldu.

50 Ey qılıncdan qurtulanlar,
Qaçın, ləngiməyin!
Rəbbi uzaqdan yada salın,
Yerusəlim barədə düşünün!»
51 Biz utandıq,
Çünki təhqir eşitdik,
Üzümüzü rüsvayçılıq örtdü.
Çünki yadellilər Rəbbin məbədinin
Müqəddəs yerlərinə girdi.

52 «Buna görə də bütlərini
Cəzalandıracağım günlər gəlir,
Bütün ölkədə yaralılar inildəyəcək»
Rəbb belə bəyan edir.
53 «Babil göylərə çıxsa da,
Ucalardakı qalasını möhkəmləndirsə də,
Məhv edənləri üstünə göndərəcəyəm»
Rəbb belə bəyan edir.

54 «Babildən fəryad,
Xaldey ölkəsindən böyük qırğın səsi eşidilir.
55 Çünki Rəbb Babili məhv edir,
Onun hay-küyünü susdurur.
Düşmən dalğaları axar sular kimi kükrəyir,
Səslərinin gurultusu ucalır.
56 Çünki Babilə qarşı bir məhv edən çıxacaq,
Döyüşçüləri əsir tutulacaq,
Kamanları qırılacaq.

---

[c] **51:48** Vəhy 18:20 [d] **51:49** Vəhy 18:24

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Çünki Rəbb əvəz verən bir Allahdır,
Mütləq cəzalandıracaq.
57 Babil başçılarını, müdriklərini,
Valilərini, vəkillərini, döyüşçülərini
Elə sərxoş edəcəyəm ki,
Əbədi yuxuya dalacaq,
Heç vaxt oyanmayacaqlar»
Adı Ordular Rəbbi olan Padşah belə bəyan edir.

58 Ordular Rəbbi deyir:
«Babilin qalın divarları yerlə yeksan ediləcək,
Uca darvazaları oda veriləcək.
Xalqlar boş-boşuna zəhmət çəkir,
Ümmətlərin çəkdiyi əziyyət
Oda təslim ediləcək».

Yeremyanın sözünün Babilə çatması

59 Yəhuda padşahı Sidqiyanın padşahlığının dördüncü ilində ordu
təsərrüfatçısı Maxseya oğlu Neriya oğlu Seraya, Sidqiya ilə birgə Babilə
gedərkən Yeremya peyğəmbər ona bu əmri tapşırdı. 60 Yeremya Babilin
başına gələcək bütün fəlakətləri, Babil barədə yazılmış bütün bu sözləri
bir tumara yazdı. 61 Yeremya Serayaya dedi: «Babilə çatanda bütün bu
sözləri oxumağı unutma. 62 De ki: “Ya Rəbb, buranı dağıdacağını, içində
insanın da, heyvanın da yaşamayacağını, ölkənin əbədi viran qalacağını
söylədin”. 63 [e] Bu tumarı oxuyub qurtaranda sən ona bir daş bağlayıb
Fərat çayının ortasına at və 64 söylə: “Qoy Babil də belə batsın və Mənim
onun başına gətirəcəyim fəlakətdən bir daha çıxa bilməsin, qoy onlar
taqətdən düşsün”».
Yeremyanın sözləri buraya qədərdir.

Yerusəlimin süqutu
(2Pad. 24:18–25:21)

52 1 Sidqiya padşah olduğu vaxt iyirmi bir yaşında idi və
Yerusəlimdə on bir il padşahlıq etdi. Anası Livnalı Yeremyanın
qızı olub adı Xamutal idi. 2 O, Yehoyaqimin etdiyi kimi Rəbbin gözündə
pis olan işlər gördü. 3 Həqiqətən, Rəbbin qəzəbinə görə Yerusəlimin və
Yəhudanın başına bu iş gəldi. Axırda Rəbb onları hüzurundan kənar etdi.
Sidqiya Babil padşahına qarşı üsyan etdi.
4 [f] Sidqiyanın padşahlığının doqquzuncu ilində, onuncu ayın onuncu
günü Babil padşahı Navuxodonosor bütün ordusu ilə Yerusəlimin üzərinə

---

[e] **51:63-64** Vəhy 18:21 [f] **52:4** Yez. 24:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

hücum etdi, oraya qarşı ordugah qurdu və ətrafında mühasirə divarları
düzəltdi. 5 Padşah Sidqiyanın hakimiyyətinin on birinci ilinə qədər şəhər
mühasirədə qaldı. 6 Dördüncü ayın doqquzuncu günü şəhərdə aclıq elə
gücləndi ki, ölkə xalqının yeməyə çörəyi qalmadı. 7[g] Həmin vaxt şəhərin
divarlarında dəlik açıldı. Gecə ikən Xaldeylilər şəhərin ətrafında olanda
bütün döyüşçülər padşah bağçasının yanında olan iki divar arasındakı
darvazadan qaçıb Arava yoluna çıxdı. 8 Ancaq Xaldeylilərin qoşunu
padşahı təqib etdi və Yerixo düzənliyində Sidqiyaya çatdı. Sidqiyanın
bütün ordusu onu tərk edib dağıldı. 9 Padşahı tutub Xamat torpağındakı
Rivlaya, Babil padşahının yanına apardılar. Babil padşahı onun haqqında
hökm verdi. 10 O, Sidqiyanın gözü önündə oğullarını öldürtdü, sonra
bütün Yəhuda başçılarını da Rivlada öldürtdü. 11[h] Həmçinin Sidqiyanın
gözlərini çıxartdı, onu qandallayıb Babilə apardı. Babil padşahı onu ölənə
qədər zindanda saxladı.

12 Babil padşahı Navuxodonosorun padşahlığının on doqquzuncu
ilində, beşinci ayın onuncu günü Babil padşahına xidmət edən keşikçilər
rəisi Nevuzaradan Yerusəlimə gəldi. 13 O, Rəbbin məbədinə, padşah
sarayına, Yerusəlimdəki bütün evlərə od vurub bütün əsas binaları
yandırdı. 14 Keşikçilər rəisinə tabe olan bütün Xaldey ordusu hər tərəfdən
Yerusəlim divarlarını uçurtdu. 15 Keşikçilər rəisi Nevuzaradan yoxsul
adamların bir hissəsini, şəhərdə qalan xalqı, Babil padşahının tərəfinə
keçən fərariləri və sağ qalan sənətkarları sürgün etdi. 16 Ancaq o,
bağçılıq, əkinçilik etmək üçün ölkədəki yoxsulların bir hissəsini orada
saxladı.

17[i] Xaldeylilər Rəbbin məbədində olan tunc sütunları, dayaqları və tunc
hovuzu parçalayıb tunclarını Babilə apardı. 18 İbadət zamanı işlədilən
qazanları, kürəkləri, maqqaşları, piyalələri, nimçələri və bütün tunc
qabları götürüb apardılar. 19 Keşikçilər rəisi xalis qızıldan və gümüşdən
olan tasları, buxurdanları, piyalələri, qazanları, çıraqdanları, nimçələri,
kasaları götürüb apardı. 20 Rəbbin məbədi üçün padşah Süleymanın
düzəltdiyi iki sütun, hovuz və altındakı on iki tunc buğa heykəli və
dayaqlardan alınan tuncun ağırlığı hesaba gəlməzdi. 21 Bir sütunun
hündürlüyü on səkkiz qulac idi, dairəsi on iki qulac idi. Hər biri dörd
barmaq qalınlığında idi, içləri boş idi. 22 Üzərində tunc bir başlıq var
idi. Başlığın hündürlüyü beş qulac idi. Bu başlığın ətrafında hörmə tor
və narlar var idi, hamısı tuncdan düzəldilmişdi. O biri sütun da narlarla
bəzənmişdi və əvvəlkinə bənzəyirdi. 23 Yanlarda doxsan altı nar var idi.
Başlığı əhatəyə alan hörmə torların üzərində cəmi yüz nar var idi.

24 Keşikçilər rəisi Nevuzaradan başçı kahin Serayanı, başçı kahinin
müavini Sefanyanı və astana keşikçisi olan üç nəfəri əsir aldı. 25 Şəhərdə

---

g **52:7** Yez. 33:21 h **52:11** Yez. 12:13 i **52:17-23** 1Pad. 7:15-47

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qalan döyüşçülərin sərkərdəsini, padşahın məsləhətçilərindən şəhərdə
olan yeddi nəfəri, ölkə xalqını orduya yazan sərkərdənin mirzəsini və
ölkə xalqından şəhərdə qalan altmış nəfəri əsir tutdu. 26 Keşikçilər rəisi
Nevuzaradan onları götürüb Rivlaya, Babil padşahının yanına apardı.
27 Babil padşahı Xamat torpağında olan Rivlada onları öldürdü. Beləcə
Yəhuda xalqı öz ölkəsindən sürgün olundu.
28 Navuxodonosorun sürgünə apardığı xalqın sayı belədir: yeddinci
ildə üç min iyirmi üç nəfər Yəhudi; 29 Navuxodonosorun padşahlığının on
səkkizinci ilində Yerusəlimdən səkkiz yüz otuz iki nəfər; 30 iyirmi üçüncü
ilində keşikçilər rəisi Nevuzaradanın sürgün etdiyi yeddi yüz qırx beş
nəfər Yəhudi. Ümumilikdə dörd min altı yüz nəfər idi.

Padşah Yehoyakinin azad edilməsi
(2Pad. 25:27-30)

31 Yəhuda padşahı Yehoyakinin sürgündə olmasının otuz yeddinci
ilində Evil-Merodak Babil padşahı oldu. Həmin ilin on ikinci ayının
iyirmi beşinci günü Evil-Merodak Yəhuda padşahı Yehoyakinə mərhəmət
göstərərək onu zindandan azad etdi. 32 Onunla mehribanlıqla söhbət etdi
və onun üçün özü ilə birgə Babildə olan padşahların taxtından yuxarı bir
taxt qoydurdu. 33 Yehoyakin həbsxana paltarlarını əynindən çıxartdı. O
yaşadığı müddətdə həmişə Babil padşahının süfrəsində yemək yeyərdi.
34 Bütün ömrü boyu ona Babil padşahı tərəfindən öləcəyi günə qədər
gündəlik azuqə verilirdi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

MƏRSİYƏLƏR

KİTABI

GİRİŞ

«Mərsiyələr» Kitabı beş mərsiyədən ibarətdir. Miladdan əvvəl 586-cı ildə Yerusəlimin dağıdılıb əhalinin əsir aparılmasından sonra bu mərsiyələrin Yeremya peyğəmbər tərəfindən yazıldığı ehtimal olunur. Bu kitabın 1-4-cü fəslə qədər olan hissəsi akrostix şəklində yazılmışdır, yəni ayələrin sırası ibrani əlifbasının hərfləri ilə başlayır. Yalnız üçüncü fəsildə üç ayə eyni hərflə başlayır.

Bu kitab mərsiyə ruhunda yazılsa da, burada Allaha inam və gələcəyə ümid əhval-ruhiyyəsi də özünü göstərir. Bütün bu dəhşətli hadisələrə baxmayaraq, Yeremya peyğəmbər Allaha sonsuz dərəcədə etibar edib belə deyir:

«Amma bunları yada salarkən
Məndə ümid yaranır.
Rəbbin məhəbbətinə görə məhv olmadıq,
Çünki mərhəməti tükənməzdir.
Hər səhər bunlar təzələnir,
Sənin sədaqətin böyükdür.
Öz-özümə deyirəm: "Rəbb mənim nəsibimdir",
Ona görə Rəbbə ümid bəsləyirəm» (3:21-24).

Miladdan əvvəl 586-cı ildə İsraillilərin başına gələn milli fəlakətin xatirinə yəhudilər hər il tutduqları oruc günlərində ibadət zamanı *«Mərsiyələr»* Kitabından istifadə edirlər.

Kitabın məzmunu:

1:1-22 Yerusəlim dərdi
2:1-22 Yerusəlimin cəzası
3:1-66 Cəza və ümid
4:1-22 Dağılmış Yerusəlim
5:1-22 Mərhəmət duası

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yerusəlim dərdi

1 [1] Yerusəlim şəhəri necə də boş qalıb,
Bir zaman insanlarla dolu idi,
İndi dul qadına bənzəyir –
Millətlər arasında ulu sayılan,
Ellər arasında mələkə olan,
Bu şəhər nökərçilik edir.

[2] Gecələr acı-acı ağlar,
Göz yaşları ilə yanağı islanar,
Məşuqlarının arasından
Ona təsəlli verən yoxdur.
Bütün dostları ona xəyanət etdi, düşmən oldu.

[3] Yəhuda dərdə, ağır zillətə düşüb,
İndi sürgünə gedir.
O, millətlər arasında yaşayır,
O torpaqlarda rahatlıq tapmır,
Yəhuda bu iztiraba düşəndə,
Təqibçilər ona çatdılar.

[4] Siona gedən yollar yas tutur,
Çünki bayramlarına gələn yoxdur,
Buranın bütün darvazaları kimsəsiz qalıb,
Kahinləri ah-zar edir.
Bu şəhərin qızları əzab-əziyyət çəkir,
Buranın aqibəti acıdır,

[5] İndi düşmənlər bu şəhərin üstündə hökmrandır,
Bu yağılar gör necə firavan yaşayır.
Çox üsyankar olduqlarına görə
Rəbb onları bu zülmə saldı,
Övladları düşmən önündə əsir aparıldı.

[6] Sion qızının cah-calalı yox oldu,
Onların başçıları otlaqsız maral kimi oldu,
Onlar təqib edənlərin qarşısından
Taqətsiz qaçırlar.

[7] Yerusəlim sıxıntı içində avara gəzərkən
Ötən günlərdə olan bütün sərvətini xatırlayır,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Xalqı düşmənlərinə təslim olanda köməyinə çatan yoxdur.
Düşmənləri ona baxır,
Yıxılmağına gülür.

8 Yerusəlim böyük günah işlətdi,
Ona görə özünü murdar etdi.
Yerusəlimə hörmət edənlərin hər biri
İndi ona xor baxır,
Çünki onu çılpaq görürlər,
O da üzünü yana çevirib inləyir.

9 Ətəyində ləkələr qaldı,
Sonunu düşünməz oldu,
Ona görə qorxunc surətdə yıxıldı,
Ona təsəlli verən yoxdur,
Ya Rəbb, gör bu əzabımı,
Çünki düşmən zəfər çaldı.

10 Onun bütün sərvətini talamaq üçün
Düşmən əlini uzatdı.
Göz önündəcə millətlər,
Camaatın arasına girməsini qadağan etdiyin
Müqəddəs məkanına soxuldu.
11 Oranın bütün xalqı zarıyır, çörək axtarır,
Canlarını taqətə gətirmək üçün
Sərvətlərinin əvəzinə azuqə alır.
«Ya Rəbb, indi bax, halımı gör,
Bir səfilə dönmüşəm».

12 Ey yoldan keçənlərin hamısı,
Bu iş sizin üçün boşdurmu?
Baxın dərdimə, bunun kimisi varmı,
Mənim başıma gətirilən dərd başqasında olarmı?
Rəbb qəzəbdən alovlananda
Bu dərdi başıma tökdü.

13 Yuxarıdan od göndərdi,
Sümüklərimədək bu odu yeritdi.
Ayaqlarım üçün tor qurdu,
Məni geri qaytardı.
Gün boyu məni yalqız qoydu, taqətdən saldı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

14 Xudavənd günahlarımı mənə boyunduruq etdi,
Əli ilə bir-birinə hördü,
Onları boynuma keçirtdi,
Taqətimi tükəndirdi.
Məni qarşısında dura bilmədiyim
İnsanlara təslim etdi.

15 Məni müdafiə edən cəngavərlər vardı,
Hamısı Xudavənd tərəfindən atıldı.
Mənə qarşı bir ordu göndərdi,
Seçmə igidlərimi qırıb tapdalatdı.
Bakirə Yəhuda qızını üzümsıxanda əzdi.

16 Bunlar üçün ağlayıram,
Gözlərimdən yaş axır.
Təsəlli verən məndən uzaqdır,
Məni dirçəldən uzaqdır.
Övladlarım yalqız qalıb,
Çünki düşmən zəfər çalıb.

17 Sion əl açıb,
Amma ona təsəlli verən yoxdur.
Rəbb Yaqub nəslinə qarşı bu əmrini verib:
«Qoy qonşuları onun düşməni olsun,
Çünki Yerusəlim onlar üçün murdar əskiyə çevrilib».

18 Rəbb adildir, mən isə əmrinə qarşı çıxdım,
Ey bütün xalqlar, siz mənə qulaq asın!
Mənim çəkdiyim bu dərdə baxın,
Bakirə qızlarım, igidlərim sürgünə gedib.

19 Müttəfiqlərimi çağırdım,
Lakin məni aldatdılar,
Kahinlərim, ağsaqqallarım cana gəlmək üçün
Yemək axtardılar,
Amma şəhərin içindəcə canlarını tapşırdılar.

20 Ya Rəbb, bax dara düşmüşəm,
Canım əzabdan yanır.
Çox üsyankarlıq etmişəm,
Buna görə ürəyim üzülür.
Bayırdakı qılınc məni övladsız qoyur,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ölüm evimi içəridən bəzəyir.

21 Necə ah-zar çəkdiyimi eşidiblər,
Amma mənə təsəlli verən yoxdur,
Düşmənlərim bu əziyyətimdən xəbər tutdu,
Onlar başıma gələnlərə sevinir,
Elan etdiyin günü yetir!
Qoy onlar mənim vəziyyətimə düşsün.

22 Etdikləri pislikləri yada sal,
Üsyankarlığıma görə mənə etdiyini onlara da et,
Çox ah-nalə çəkirəm,
Ürəyim taqətdən düşüb.

Yerusəlimin cəzası

2 1 Xudavənd Sion qızına qəzəblənərkən
Onu hər tərəfdən qara bulud aldı.
İsrailin əzəmətini göydən yerə tulladı,
Qəzəbləndiyi gün kətilini[a] xatirindən çıxardı.

2 Xudavənd aman vermədən
Yaqub nəslinin bütün məskənlərini dağıtdı,
Qəzəbi ilə Yəhuda qızının qalalarını yıxdı,
Padşahlığı, başçıları yerlə yeksan etdi.

3 Qızğın qəzəbi ilə İsrailin qüvvəsini kökündən kəsdi,
Düşmən önündə onun üstündən sağ əlini götürdü.
Sanki Yaqub nəslini hər tərəfdən oda saldı
Göndərdiyi atəşlə yandırıb-yaxdı.

4 Düşmən kimi kamanının yayını dartdı,
Yağı kimi sağ əlini qaldırdı,
Gözə xoş görünənləri tamamilə öldürdü.
Qəzəbini Sion qızının çadırına alov kimi tökdü.

5 Xudavənd İsraili uddu,
Onunla düşmən kimi rəftar etdi.
Bütün saraylarını yerlə yeksan etdi,
Qalalarını viran qoydu,
Yəhudanın fəryadını, fəğanını daha da artırdı.

---

[a] **2:1** *Kətil* – burada *Əhd sandığı* ya da *Sion dağı* mənasında işlənir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 Çardağını viranə bağlar tək qırıb tökdü,
Görüş yerlərini xarabalığa çevirdi,
Rəbb Siona bayram və Şənbə günlərini unutdurdu,
Qəzəbi ilə padşahını, kahinini atdı.

7 Xudavənd qurbangahını rədd etdi,
Müqəddəs məkanını tərk etdi.
Saraylarının sədlərini düşmən əlinə keçirtdi,
Onlar bayram günlərində olduğu kimi
Rəbbin məbədində haray qopardı.

8 Rəbb niyyət etdi ki,
Sion qızının divarlarını dağıtsın.
Ölçü ipini dartıb, dağıtmaq üçün ondan əl çəkməyəcək.
Qala divarını, səddini, matəmə bürüyüb,
Hamısı qüvvələrini itirib.

9 Onun darvazalarını yerə batırdı,
Cəftələrini qırıb atdı,
Padşahlarını, başçılarını
Yad millətlərin arasına saldı,
Qanuna əməl edilmir,
Artıq peyğəmbərlərinə Rəbdən görüntü gəlmir.

10 Sion qızının ağsaqqalları susub-dinmir,
Onlar toz-torpaq içində əyləşib,
Başlarına toz töküb, çul geyib,
Yerusəlimin bakirə qızları başlarını yerə dikib.

11 Ağlamaqdan gözlərimin nuru gedir,
Canım əzabdan yanır.
Əziz xalqım qırıldığına görə ürəyimdən qan axır.
Çünki şəhər meydanlarındakı
Körpələrin, uşaqların huşu başından çıxır.

12 Şəhər meydanlarında yaralılar kimi huşunu itirirlər,
Ana qucağında can verirlər.
Analarından soruşurlar:
«Hanı çörək, hanı şərab?»

13 Ey Yerusəlim qızı, sənə nə deyim?
Səni kimlə müqayisə edim?

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ey bakirə Sion qızı, səni kimə bənzədim?
Bununla mən sənə təsəlli verə bilim?
Çünki yaran dəniz qədər dərindir,
Sənə kim şəfa verə bilər?

14 Sənin üçün görülən görüntülər yalan oldu,
Peyğəmbərlərin səni aldatdı.
Firavanlığını sənə qaytarmaq üçün
Təqsirlərini üzə çıxartmadılar,
Amma bu peyğəmbərlər səni azdırdı,
Sənin üçün yalandan görüntülər gördü.

15 Yoldan keçən bütün insanlar
Qarşında əl çalırlar,
Başlarını yelləyib səni fitə basırlar.
Yerusəlim qızına belə deyirlər:
«Bütün dünyanın gözəllik və sevinc rəmzi olan şəhər budurmu?»

16 Bütün düşmənlərin səni ələ salır,
Fitə basır, diş qıcıdır,
«Onu udduq,
Bu günün həsrətini çəkdik, axır ki bunu gördük» deyirlər.

17 Rəbb Öz iradəsini yerinə yetirdi,
Qədim zamanlarda əmr etdiyi sözü həyata keçirtdi.
Səni viran qoydu, aman vermədi,
Düşmənlərini sənin halına sevindirdi,
Yağılarını gücləndirdi.

18 Xalq Xudavəndə ürəkdən fəryad etdi,
Ey Sion qızının divarı!
Qoy gecə-gündüz sənin gözlərindən sel kimi yaş axsın,
Dincəlmə, aç gözlərini, yumulmasın.

19 Qalx, gecə fəryad etməyə,
Gecə növbələri başlayarkən
Xudavəndin hüzurunda qəlbini sular kimi açıb tök.
Əllərini Ona aç, övladlarının sağ qalmasını dilə,
Onlar hər tin başında acından huşunu itirir.

20 Ya Rəbb, indi bax, xalqının halını gör!
Kiminlə belə rəftar etmisən?

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Analar uşaqlarını, əziz balalarınımı yesin?
Kahinlər, peyğəmbərlər Xudavəndin Müqəddəs məkanındamı qətlə yetirilsin?

21 Gənclər, qocalar toz-torpaqda, küçələrdə yatır.
Bakirə qızlarım, igidlərim qılıncdan keçirilir.
Qəzəbləndiyin gün onları qətlə çatdırmısan,
Aman vermədən qırmısan.

22 Qorxduqlarımı hər yandan çağırmısan,
Elə bil bayrama dəvət etmisən.
Rəbbin qəzəb günündə qaçıb-qurtulan olmadı,
Onların arasından sağ qalan olmadı,
Sevə-sevə övlad böyütmüşdüm,
Onları düşmənim həlak etdi.

Cəza və ümid

3 1 Rəbbin qəzəb dəyənəyindən
Mən əzab çəkirəm,
2 O məni apardı,
İşıqda deyil, qaranlıqda gəzdirdi.
3 Bütün gün – dəfələrlə qaldırdığı əli
Mənə qarşıdır.

4 Ətimi, dərimi çürütdü,
Sümüklərimi sındırdı.
5 Məni əzabla, cəfa ilə sarıdı,
Mühasirəyə saldı.
6 Çoxdan ölüb-gedənlər kimi
Məni zülmətdə yaşatdı.
7 Ətrafımı hər tərəfdən hasara aldı,
Məni zəncirləyib, qaça bilmirəm.
8 Fəryad edib mən imdad istəyərkən
O, duamın qarşısına sədd çəkdi.

9 Yonma daşlarla yollarımı kəsdi,
Onları dolaşdırdı.

10 Mənə ayı kimi pusqu düzəldir,
Gizlənib aslan kimi məni güdür.
11 Yoldan sürükləyib məni parçaladı,
Çarəsiz hala saldı.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

12 Kamanının yayını çəkdi,
Məni Özü üçün bir hədəf etdi.

13 Çəkib oxdanından ox atdı,
Böyrəyimə sapladı.
14 Gün boyu xalqımın gülüş hədəfinə döndüm,
Məzhəkəli nəğmə ilə məni ələ salırlar.
15 O, acı otlardan mənə doyunca yedirtdi,
Yovşan suyunu içirtdi.

16 Dişlərimi çınqılla qırdı,
Kül içində məni diz çökdürtdü.
17 Salamatlıqdan canımı uzaq etdi,
Yaxşılığı unutdum.
18 Dedim: «Üzərimdən əzəmətim getdi,
Rəbdən ümidim kəsildi».

19 Əzabımı və sərgərdanlığımı,
Acı yovşanı və zəhəri yada sal.
20 Daim onları xatırlayıram,
Ona görə köksümdən ürəyim üzülür.
21 Amma bunları yada salarkən
Məndə ümid yaranır.

22 Rəbbin məhəbbətinə görə məhv olmadıq,
Çünki mərhəməti tükənməzdir.
23 Hər səhər bunlar təzələnir,
Sənin sədaqətin böyükdür.
24 Öz-özümə deyirəm: «Rəbb mənim nəsibimdir»,
Ona görə Rəbbə ümid bəsləyirəm.

25 Rəbb Ona güvənənlərə,
Onu axtaran könüllərə xeyirxahdır.
26 Rəbbə ümid bəsləmək,
Sakitcə bizə qurtuluş verməsini gözləmək nə yaxşıdır.
27 Yaxşı olar ki, insan
Boyunduruğunu gənc yaşından daşısın.

28 Qoy susub tənha otursun,
Axı Rəbb boynuna boyunduruq salıb.
29 Üzünü yerə sürtsün,
Bəlkə hələ ümid var.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

30 İzin versin, qoy sifətinə vursunlar,
Qoy ona doyunca böhtan atsınlar.

31 Çünki Xudavənd əbədilik
Bizi Özündən kənar etməz.
32 Qəm-qüssə versə belə,
Bol məhəbbətinə görə rəhmə gələr.
33 Çünki ürəkdən istəyərək bəşər övladlarına əzab verməz,
Heç kimi kədərləndirməz.

34 Dünyadakı bütün əsirlərin ayaq altında əzilməsini,
35 Haqq-Taalanın hüzurunda insanın
Öz haqlarından məhrum olmasını,
36 İnsanın ədalətdən məhrum olmasını
Xudavənd heç görmürmü?

37 Xudavənd əmr verməsə,
Kimin dediyi həyata keçər?
38 Həm xeyir, həm də şər,
Haqq-Taalanın əmri ilə gələr.
39 Öz günahının cəzasından
Sağ qalan insan niyə şikayətlənir?

40 Qoy yollarımıza diqqətlə baxaq,
Rəbbə yenidən üz tutaq.
41 Göylərdəki Allaha əllərimizi,
Həm də ürəklərimizi açaq.
42 Deyək: «Biz qanunsuzluq və üsyankarlıq etdik,
Bunu bizə bağışlamadın».

43 Qəzəbə bürünmüsən, bizi təqib etmisən,
Aman vermədən öldürmüsən.
44 Özünə buludlardan örtük çəkdin,
Onların arasından dua keçmir.
45 Xalqlar arasında
Bizi zibilə, tullantıya çevirmisən.

46 Bütün düşmənlərimizin bizə qarşı
Ağızları açıldı.
47 Dəhşət və çuxur,
Məhv və qırğın birlikdə başımıza gəldi.
48 Qırılan əziz xalqıma görə

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Gözlərimdən sel kimi yaş axdı.

49 Dinmədən, dayanmadan
Gözlərimdən yaş axacaq,
50 Rəbb göylərdən aşağıya baxana qədər,
Olanları görənə qədər.
51 Şəhərimdəki hər qızın taleyini görərkən
Ürəyimi kədər bürüyür.

52 Nahaq yerə mənə düşmən olanlar
Məni quş tək ovladılar.
53 Quyuya salıb məni öldürmək istədilər, Daşqalaq etdilər.
54 Sular başımdan aşdı,
Dedim: «Ömrüm sona çatdı».

55 Ya Rəbb, ismini
O quyunun dibindən səslədim.
56 «Qulağını tıxama, fəryadımı dinlə» deyərkən
Səsimi eşitdin.
57 Səni çağıranda yanıma gəldin,
Mənə «qorxma» söylədin.

58 Ey Xudavənd, mənim əməlimə baxdın,
Həyatımı satın aldın.
59 Ya Rəbb, başıma gətirdikləri şəri gördün,
Bu iş barədə hökmünü ver.
60 Mənə bəslədikləri kini,
Mənə qarşı qurulan fəndləri gördün.

61 Ya Rəbb, mənə etdikləri həqarəti eşitdin,
Əleyhimə fənd qururlar.
62 Əleyhdarlarımın pıçıltısını,
Gün boyu mənə qarşı mırıltısını eşitdin.
63 Onların oturuşuna-duruşuna bax,
Onlara məzhəkə nəğməsi olmuşam.

64 Ya Rəbb, onların əllərinin əməllərinə görə
Əvəzini verəcəksən.
65 Onların qəlbini inadkar et,
Qoy lənətin onların üstünə gəlsin.
66 Ya Rəbb, qəzəbinlə onları qov,
Səma altından məhv edib at!

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Dağılmış Yerusəlim

4 1 Qızıl necə də tutqunlaşdı,
Saf qızıl parıltıdan düşdü.
Müqəddəs daşlar
Hər küçə başına dağılmışlar.

2 Sion övladları tərəziyə qoyulanda
Saf qızıldan da qiymətli idi.
İndi isə onlar saxsı qablara,
Dulusçunun əl işinə bərabər olublar.

3 Çaqqallar belə, balalarına əmcək verir,
Onları əmizdirir.
Əziz xalqım isə insafı atır,
Səhra dəvəquşularına oxşayır.

4 Südəmər körpənin dili
Susuzluqdan damağına yapışır.
Uşaqlar yemək istəyir, verən yoxdur.

5 Ən ləziz yemək̇ləri yeyənlər
İndi küçələrdə taqətdən düşüblər.
Al rəngli paltar geyib-böyüyənlər
Zibillikdə yatırlar.

6 [b] Axı əziz xalqımın təqsiri
Sodomun günahını keçdi,
Bu şəhər əl toxunmadan
Bir andaca yerlə yeksan oldu.

7 Yerusəlimin başçıları qardan da təmiz idi,
Süddən də bəyaz idi,
Vücudları qıpqırmızı yaqut kimi idi,
Zahirən göy yaquta bənzəyirdi.

8 İndisə üzləri kömür kimi qaralıb,
Küçələrdə heç birini tanımaq olmur,
Onlar cılızlaşaraq bir sümük, bir də dəri qalıb,
Ağac kimi quruyub.

---

[b] **4:6** Yar. 19:24

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

9 Bu aclığın qurbanındansa
Qılınc qurbanı olan bəxtiyardır.
Zəminin məhsulundan məhrum olmuşdular,
Əriyən canlarında can qalmayıb.

10 [c] Hətta ən qəlbiyumşaq qadınlar
Öz əlləri ilə balalarını bişirirdi.
Əziz xalqım qırılarkən
Balalarının ətini yeyirdi.

11 Rəbb hiddətini boşaltdı,
Qızğın qəzəbini yağdırdı,
Sionda alovunu alışdırdı,
Onu təməlinədək yandırıb-yaxdı.

12 Dünyada heç bir padşah inanmazdı ki,
Yerusəlimin darvazalarından keçib
Yağılar və düşmənlər
Bu şəhəri zəbt edər.

13 Bu iş şəhərdə salehlərin qanının tökülməsi
Peyğəmbərlərin günahları, kahinlərin təqsirləri üzündən oldu,

14 Kor kimi küçələrdə dolanırdılar,
Qanla murdar oldular,
Onların libaslarına belə,
Kimsə toxuna bilməz.

15 İnsanlar onlara qışqırır: «Ey murdarlar, rədd olun!
İtilin buradan, bizə dəyməyin, rədd olun!»
Onlar qaçqın, sərgərdan dolanarkən
Başqa millətlər deyir: «Bunlar burada qalmasın!»

16 Rəbb Özü onları pərən-pərən saldı,
Onlara yenidən baxmaz,
O daha kahinlərə hörmət etmir,
Ağsaqqallara xeyirxahlıq göstərmir.

17 Hər an boş yerə yardım gözləməkdən

---

[c] **4:10** Qanun. 28:57; Yez. 5:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Gözlərimiz taqətdən düşdü,
Bizi qurtara bilməyən milləti
Hey gözlədik, gəlmədi.

18 Ardımızca düşmən düşüb,
Küçələrdə gəzə bilmirik.
Sonumuz çatdı, günlərimiz bitdi,
Aqibətimiz sona yetdi.

19 Bizi təqib edənlər
Göylərdəki qartallardan sürətlidirlər,
Dağlarda ardımızca düşdülər,
Pusqu qurub səhrada gözlədilər.

20 Rəbbin məsh etdiyi, həyatımızın nəfəsi
Onların xəndəklərində yaxalandı,
Halbuki deyirdik: «Onun kölgəsində
Millətlərin içində yaşayacağıq».

21 Ey Us ölkəsində yaşayan Edom xalqı,
Sevin, fərəhlən!
Sən də bu kasadan içəcəksən,
Sərxoş olub, çılpaq qalacaqsan.

22 Ey Sion qızı, təqsirinin cəzası sona çatdı,
Rəbb səni bir daha sürgünə göndərməyəcək,
Ey Edom xalqı, təqsirini cəzasına çatdıracaq,
Günahlarını meydana çıxaracaq.

Mərhəmət duası

5 1 Ya Rəbb, başımıza gələni yada sal
Gör bu xəcalətimizi, buna nəzər sal.
2 İrs torpağımız yadellilərin əlinə keçib,
Evlərimiz əcnəbilərə verilib.
3 Atalarımız öldü, yetim qaldıq,
Analarımız dul qaldı.
4 Suyumuzu pulla alıb içirik,
Pulla odun almağa məcburuq.
5 Bizi qovub başımızdan basırlar,
Yorulmuşuq, bizi rahat qoymurlar.
6 Doyunca çörək yemək üçün
Misirə, Aşşura əl açmışıq.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

7 Ata-babalarımız günah işlədərək keçib-getdi,
Təqsirlərinin cəzası üstümüzə yükləndi.
8 Qullar bizə hökmran olub,
Bizi onların əlindən qurtaran yoxdur.
9 Çöldəki qılınca görə,
Canımız bahasına çörək qazanırıq.
10 Aclıq bizi yandırıb-yaxdığına görə
Dərimiz qaralıb, kürəyə bənzəyir.
11 Sionda qadınlar,
Yəhuda şəhərlərindəki bakirə qızlar zorlanır.
12 Başçılar əllərindən asılıb,
Ağsaqqallar hörmətdən düşüb.
13 Məcburiyyət qarşısında cavanlar əl dəyirmanını çəkir,
Oğlanlar odun yükləri altında səndələyir.
14 Şəhər darvazasında ağsaqqallar oturmur,
Gənclər çalğı alətlərində çalmır.
15 Ürəyimizdən şadlıq çəkilib,
Oyunlarımız yasa çevrilib.
16 Başımızın tacı düşüb,
Vay halımıza! Çünki günah işlətmişik.
17 Buna görə ürəklərimiz çəkilib,
Gözlərimiz qaralıb,
18 Çünki Sion dağı viran qalıb,
Üstündə tülkülər gəzib-dolaşır.

19 [d] Sən isə, ya Rəbb, əbədi hökmransan,
Nəsildən-nəslə qədər taxtında oturacaqsan.
20 Uzun zamandan bəri niyə bizi bu qədər tərk etmisən?
Niyə bizi bu qədər uzun müddətə tərk etmisən?
21 Ya Rəbb, bizi Özünə qaytar,
Təzədən əvvəlki günlərimizə qayıdaq!
22 Yoxsa hüzurundan bizi tamamilə atmısan,
Bizə qarşı hədsiz qəzəblənmisən?

---

[d] **5:19** Zəb. 102:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

YEZEKEL

PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

Yezekel peyğəmbər miladdan əvvəl 593-571-ci illərdə peyğəmbərlik edirdi. O, Babildə sürgündə yaşayırdı. Onun sözləri həm sürgündə yaşayan həmvətənlərinə, həm də Yerusəlim əhalisinə aid idi. *«Yezekel»* Kitabında təsvir olunan vacib hadisələr bunlardır:

Allah Yezekeli peyğəmbər olmağa çağırır. Sonra o, insanların üzərinə gələn Allah cəzası, Yerusəlimin süqutu və dağıdılması barədə xəbərdarlıq edir.

Yezekel Allahın xalqına zülm edən millətlərin Onun tərəfindən mühakimə edilməsi barədə peyğəmbərlik edir. Lakin Allah sədaqətlidir, buna görə də Yerusəlimin süqutu və dağıdılmasından sonra İsrail xalqına təsəlliverici sözlər və gələcəyə parlaq ümid verir.

Kitabın məzmunu bir qədər çətin anlaşılır, çünki onun bir hissəsini görüntülər təşkil edir.

Bu kitabda həm də bərpa olunmuş məbəd və İsrail Yezekelin təsvirində böyük maraq doğurur. Yezekel böyük imana malik idi. O, ürəklərin və ruhani vəziyyətin yeniləşməsinin zəruriliyini, hər insanın öz günahlarına görə məsuliyyət daşımasını vurğulayırdı. Yezekel xalqın həyatının yeniləşməsi barədə car çəkirdi. O, kahin və peyğəmbər kimi məbədin bərpa olunmasına və İsrailin qanuna uyğun pak olmasına ehtiyac duyurdu.

Kitabın məzmunu:

1:1–3:37 Allah Yezekeli peyğəmbər olmağa çağırır
4:1–24:27 Yerusəlimin süqutu və dağıdılması barədə xəbərdarlıq
25:1–32:32 Allahın millətlər üzərində məhkəməsi
33:1–37:28 Allahın Öz xalqına vədləri
38:1–39:29 Qoqa qarşı peyğəmbərlik
40:1–48:35 Gələcək məbəd və ölkə barədə görüntü

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yezekelin ilk görüntüsü

1 1[a] Otuzuncu ildə,[b] dördüncü ayın beşinci günü mən Kevar çayı
sahilində, sürgündə yaşayanlar arasında olanda göylər açıldı və
Allahdan gələn görüntüləri gördüm. 2[c] Padşah Yehoyakinin sürgün
olunmasının beşinci ilində, həmin ayın beşinci günü 3 Xaldey ölkəsində,
Kevar çayı sahilində Buzinin oğlu kahin Yezekelə Rəbbin sözü nazil oldu.
Orada Rəbbin əli onun üzərində idi.
4 Mən gördüm ki, budur, şimaldan çovğun yeli və dayanmadan şimşək
çaxan böyük bir bulud gəlir. Onun ətrafında parıltı var idi, ortasında isə od
içində kükrəyən metal kimi bir şey var idi. 5[d] Ən ortasında canlı məxluqa
bənzəyən dörd varlıq mövcud idi. Onların görünüşü insana bənzəyirdi.
6 Hər birinin dörd üzü və dörd qanadı var idi. 7 Onların bacaqları düz idi.
Ayaqları dana ayaqlarına oxşayırdı və cilalanmış tunc kimi parıldayırdı.
8 Dörd yanlarında, qanadları altında insan əlləri var idi. Dördü də üzlərə
və qanadlara malik idi. 9 Onların qanadları bir-birinə toxunurdu. İrəli
gedərkən sağa-sola dönmürdülər, hər biri üz tutduğu tərəfə irəliləyirdi.
10[e] Onların dörd tərəfə yönələn üzlərinin bənzəyişi belə idi: qabaq tərəfdə
insan üzü, sağ tərəfdə aslan üzü, sol tərəfdə öküz üzü, arxada isə qartal üzü
var idi. 11 Onların üzləri və qanadları yuxarıya doğru açılmışdı. Hər canlının
iki qanadı yanda o biri canlının qanadına toxunur, iki qanadı da bədənlərini
örtürdü. 12 Hər biri üz tutduğu tərəfə irəliləyirdi. Ruh hara gedirdisə,
onlar da ora gedirdi. İrəli gedərkən sağa-sola dönmürdülər. 13[f] Bu canlılar
görünüşcə yanar köz kimi, məşəl kimi bir şeyə bənzəyirdi. Canlı məxluqların
arasında od hərəkətdə idi. Od parıldayırdı və ondan şimşək çaxırdı. 14 Canlı
məxluqlar şimşək çaxan kimi cəld o tərəf-bu tərəfə hərəkət edirdi.
15[g] Mən canlı məxluqlara baxıb gördüm ki, hər birinin yanında yerə
dəyən bir təkər var. 16 Təkərlərin görünüşü və quruluşu belə idi: onlar sarı
yaqut kimi parıldayır və dördü də bir-birinə oxşayırdı. Onların görünüşü
və quruluşu elə idi ki, sanki bir təkər o biri təkər içində yerləşmişdi.
17 Getdikləri zaman dörd tərəfə də gedə bilirdilər. İrəli gedərkən sağa-
sola dönmürdülər. 18[h] Təkərlərin sağanaqları hündür və qorxunc idi.
Dördünün də sağanaqları hər tərəfdən gözlərlə dolu idi. 19 Canlı məxluqlar
irəlilədikcə təkərlər də yanında fırlanır, canlı məxluqlar yerdən qalxdıqca
təkərlər də qalxırdı. 20 Ruh hara gedirdisə, onlar da ora gedirdi, təkərlər
də onlarla bərabər qalxırdı, çünki canlı məxluqların ruhu təkərlərdə
idi. 21 Onlar irəliləyəndə bunlar da irəliləyirdi, onlar dayananda bunlar
da dayanırdı. Onlar yerdən qalxanda yanlarındakı təkərlər də qalxırdı,
çünki canlı məxluqların ruhu təkərlərdə idi.

---

[a] **1:1** Vəhy 19:11 [b] **1:1** *Otuzuncu ildə* – yaxud *otuz yaşında ikən.* [c] **1:2** 2Pad. 24:10-16; 2Saln. 36:9-10 [d] **1:5** Vəhy 4:6 [e] **1:10** Yez. 10:14; Vəhy 4:7 [f] **1:13** Vəhy 4:5
[g] **1:15-21** Yez. 10:9-13 [h] **1:18** Vəhy 4:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

22 [i] Yuxarı tərəfdə, canlı məxluqların başı üzərində büllur kimi
parıldayan göy qübbəsinə oxşayan qorxunc bir şey uzanırdı. 23 Qübbənin
altında hər canlı məxluq qanadlarını yanındakılara doğru uzadır,
başqa iki qanadla da bədənini örtürdü. 24 [j] Onlar irəlilədikləri zaman
qanadlarının gurultusunu eşitdim: sanki gur suların səsi, Külli-İxtiyarın
sədası, güclü gurultu, qoşunun tappıltısı gəlirdi. Onlar dayandıqları
zaman qanadlarını endirirdi. 25 Onlar qanadları enmiş halda dayanarkən
başları üzərindəki qübbədən bir səs gəldi. 26 [k] Başları üzərindəki
qübbənin üstündə sanki göy yaqutdan düzəldilmiş taxta oxşar bir şey var
idi. Yüksəkdə, taxta oxşayan şeyin üzərində insana bənzər bir Şəxs var
idi. 27 [l] Mən gördüm ki, Onun belindən yuxarı hissəsi kükrəyən metala
oxşayır, içi isə hər tərəfdən alov kimi idi. Mən Onun belindən aşağı
görünüşünü də gördüm: sanki bir alov idi və ətrafında parıltı var idi.
28 Yağış günü buludda olan göy qurşağının görünüşü necə olursa, hər
tərəfdən gələn parıltının görünüşü də elə idi. Bu, Rəbbin izzətinə bənzər
bir görüntü idi.

Bunu görəndə mən üzüstə yerə yıxıldım və danışan bir Şəxsin səsini
eşitdim.

Allahın Yezekelə çağırışı

2 1 O mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, ayağa qalx, Mən sənin lə
danışacağam». 2 O mənimlə danışarkən Ruh daxilimə girdi və məni
ayağa qaldırdı. Mənimlə danışan bir Şəxsin səsini eşitdim. 3 O mənə
dedi: «Ey bəşər oğlu, səni Mənə qarşı üsyan edən İsrail övladlarının –
üsyankar bir millətin yanına göndərirəm. Onlar ataları ilə birgə bu günə
qədər Mənə qarşı üsyan edir. 4 Səni yanlarına göndərəcəyim xalq dikbaş
və inadkardır. Sən onlara deyəcəksən: "Xudavənd Rəbb belə deyir!"
5 İstəyirlər sənə qulaq assınlar, istəyirlər yox, çünki onlar üsyankar bir
xalqdır. Ancaq bilsinlər ki, aralarında bir peyğəmbər var.

6 Ancaq, ey bəşər oğlu, sən qanqallar və tikanlar arasında olsan da,
əqrəblər içində otursan da, o adamlardan qorxma, onların sözlərindən
çəkinmə. Üsyankar bir xalq olsalar da, onların sözlərindən çəkinmə,
onlardan qorxma. 7 Sən onlara Mənim sözlərimi söylə, istəyirlər sənə
qulaq assınlar, istəyirlər yox, çünki onlar üsyankardır.

8 Ey bəşər oğlu, sənsə Mənim söylədiklərimə qulaq as, bu üsyankar
xalq kimi sən də üsyankar olma. Ağzını aç və Mənim sənə verəcəyim şeyi
ye». 9 [m] Mən baxıb gördüm ki, mənə tərəf bir əl uzandı və əlin içində bir
tumar var. 10 O, tumarı qabağımda açdı. Tumarın önü və arxası yazılı idi,
üzərində «mərsiyə, matəm, bəla» sözləri yazılmışdı.

---

[i] **1:22** Vəhy 4:6 [j] **1:24** Vəhy 1:4-15; 19:6 [k] **1:26** Yez. 10:1; Vəhy 4:2-3 [l] **1:27** Yez. 8:2
[m] **2:9-10** Vəhy 5:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 1[n] O yenə mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, aldığın şeyi – bu tumarı yeyib
get və İsrail nəslinə söylə». 2 Onda mən ağzımı açdım və O, tumarı
mənə yedirdi. 3 Sonra mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, mədəni bununla doldur,
sənə verdiyim bu tumarla qarnını doydur». Mən yedim, ağzım bal kimi
şirin oldu.
4 O mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, qalx, İsrail nəslinin yanına get və
sözlərimi onlara söylə. 5 Sən ləhcəsi, danışığı anlaşılmaz, dili çətin olan
bir xalqın yanına deyil, İsrail nəslinin yanına göndərilirsən, 6 ləhcəsi,
danışığı anlaşılmaz, dili çətin olan çoxlu xalq arasına göndərilmirsən.
Əgər Mən səni onların yanına göndərsəydim, onlar sənə qulaq asardı.
7 Ancaq İsrail nəsli sənə qulaq asmaq istəməyəcək, onlar Mənə də qulaq
asmaq istəmir, çünki bütün İsrail nəsli inadkar və dikbaşdır. 8 Bax Mən
səni də onlar kimi inadkar edəcəyəm, onlar kimi dikbaş edəcəyəm.
9 Sənin inadını çaxmaq daşından möhkəm olan almaz kimi möhkəm
edəcəyəm. Üsyankar bir xalq olsalar da, onlardan qorxma, qarşılarında
vahiməyə düşmə».
10 O yenə mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, Mənim dediyim bütün
sözləri ürəyində saxla və qulaqlarınla eşit. 11 Qalxıb sürgün olunmuş
soydaşlarının yanına get, onlarla danışıb söylə: “Xudavənd Rəbb belə
deyir!” Onlar istəyirlər sənə qulaq assın, istəyirlər yox».
12 Sonra Ruh məni yuxarı qaldırdı və arxamdan böyük bir gurultu
eşitdim: «Rəbbin izzətinə Öz yerində alqış olsun». 13 Canlı məxluqların
qanadları bir-birinə toxunduqca onların səsini, yanlarındakı təkərlərin
şaqqıltısını – böyük gurultunu eşitdim. 14 Ruh məni yuxarı qaldırdı və
götürüb apardı. Mən də kədərli və acıqlı halda getdim. Rəbb əlini mənim
üzərimdə möhkəm tutmuşdu. 15 Mən Tel-Avivdə olan sürgün olunmuş
adamların – Kevar çayının sahilində yaşayanların yanına gəldim və
onların yaşadıqları yerdə qaldım. Orada onların arasında yeddi gün
çaşqınlıq içində yaşadım.

Rəbb Yezekeli İsrailə gözətçi qoyur

16 Yeddi gün keçdikdən sonra mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 17 «Ey
bəşər oğlu, səni İsrail nəslinə gözətçi qoydum. Sən sözü ağzımdan
eşidəndə Mənim adımdan onlara xəbərdarlıq et. 18 Mən pis adama
“hökmən öləcəksən” dediyim zaman sən ona xəbərdarlıq etməsən, həyatı
qurtulsun deyə pis adamı öz şər əməlindən döndərmək üçün xəbərdarlıq
sözü söyləməsən, onda o pis adam öz təqsiri içində öləcək, lakin onun
qanı üçün məsuliyyəti Mən sənin üzərinə qoyacağam. 19 Ancaq sən pis
adama xəbərdarlıq etsən, o isə pisliyindən və şər əməlindən dönməsə, öz
təqsiri içində öləcək, lakin sən bunun məsuliyyətindən qurtarmış olursan.

---

[n] **3:1-3** Vəhy 10:9-10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

20 Əgər bir saleh adam öz salehliyindən dönüb pislik etsə və Mən
onun qarşısına maneə qoysam, o öləcək. Ona xəbərdarlıq etmədiyin
üçün o adam öz günahı içində öləcək və etdiyi saleh əməlləri hesaba
alınmayacaq, lakin onun qanı üçün məsuliyyəti Mən sənin üzərinə
qoyacağam. 21 Ancaq günah etməməsi üçün saleh adama xəbərdarlıq
etsən və o günah etməsə, hökmən yaşayacaq, çünki xəbərdarlığı qəbul
etmişdir, sənsə məsuliyyətdən qurtarmış olursan».
22 Orada Rəbbin əli mənim üzərimdə idi. O mənə dedi: «Qalx,
düzənliyə çıx, Mən sənlə orada danışacağam». 23 Mən qalxıb düzənliyə
çıxdım. Orada da Kevar çayının sahilində gördüyüm izzət kimi Rəbbin
izzəti durmuşdu. Mən üzüstə yıxıldım. 24 Ruh daxilimə girdi və məni
ayaq üstə qaldırdı. O mənimlə danışıb belə dedi: «Get, evində qapını
arxadan bağla. 25 Ey bəşər oğlu, sənə kəndir vuracaqlar, səni kəndirlərlə
bağlayacaqlar, daha xalqın arasında gəzə bilməyəcəksən. 26 Dilini
damağına yapışdıracağam və sən lal olacaqsan, üsyankar bir xalq
olsalar da, onları məzəmmət edə bilməyəcəksən. 27 Yalnız Mən sənlə
danışmağa başlayanda dilini açacağam, sən də onlara deyəcəksən:
“Xudavənd Rəbb belə deyir”. Qoy eşitmək istəyən eşitsin, eşitmək
istəməyən eşitməsin, çünki onlar üsyankar bir xalqdır.

Yerusəlimin mühasirəsinin təsviri

4 1 Sən ey bəşər oğlu, özün üçün bir kərpic götür və onu qarşına
qoyub üstündə Yerusəlim şəhərini təsvir et. 2 Onu mühasirəyə al,
önündə mühasirə divarı tik, qarşısında torpaq qalağı düzəlt, ətrafında
ordugahlar qur və ona qarşı hər tərəfdən qoçbaşı alətləri qoy. 3 Bir dəmir
sac götürüb onu dəmir divar olmaq üçün özünlə şəhərin arasına qoy və
üzünü ona çevir. Şəhər mühasirədə olacaq və sən onu mühasirəyə al. Bu,
İsrail nəslinə bir əlamət olacaq.
4 Sən sol yanın üstünə uzan və İsrail nəslinin cəzasını öz üzərinə götür,
o tərəfə uzandığın günlərin sayına görə onların cəzasını çəkəcəksən.
5 Mən onların cəza illərinin sayı qədər sənin üçün gün ayırdım. Beləcə
üç yüz doxsan gün İsrail nəslinin cəzasını çəkəcəksən. 6 Bunu etdikdən
sonra bu dəfə sağ yanın üstündə uzan və Yəhuda nəslinin cəzasını çək.
Sənin üçün qırx gün – hər il üçün bir gün ayırdım. 7 Üzünü Yerusəlimin
mühasirəsinə çevir, çılpaq qolunu qaldırıb ona qarşı peyğəmbərlik et.
8 Bax Mən səni kəndirlə bağlayacağam və təsvir etdiyin mühasirə günləri
qurtarmayınca bir yanından o biri yanın üstünə çevrilə bilməyəcəksən.
9 Sən buğda, arpa, paxla, mərci, darı və pərinc götürüb onları bir
qaba qoy. Onlardan özünə çörək yap. Bir yanın üstünə uzandığın üç yüz
doxsan gün ərzində onu ye. 10 Gündəlik yeməyinin çəkisi iyirmi şekel
olacaq, onu müəyyən vaxtlarda ye. 11 Həmçinin suyu da ölçü ilə – bir
hinin altıda biri qədər iç, onu da müəyyən vaxtlarda iç. 12 Ondan arpa

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

kökəsi düzəldərək hamının gözü qabağında insan nəcisinə od vurub
üstündə bişirib ye». 13 Rəbb yenə dedi: «Bax İsrail övladları da aralarına
sürgün edəcəyim millətlərin içində beləcə murdar yemək yeyəcək».
14 Mən dedim: «Aman, ya Xudavənd Rəbb! Mən heç vaxt murdar
olmamışam. Cavanlığımdan indiyə qədər nə leş, nə də heyvan parçalamış
ət yemişəm, bir murdar ət mənim ağzıma dəyməyib». 15 O mənə dedi:
«Yaxşı, Mən insan nəcisini mal təzəyi ilə əvəz edirəm. Çörəyini onun
üstündə bişir». 16 Yenə mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, Mən Yerusəlimdən
çörəyin kökünü kəsəcəyəm. Çörəyi dərd içində çəki ilə yeyəcəklər, suyu
da çaşqınlıq içində ölçü ilə içəcəklər. 17 Çünki çörəyə və suya möhtac
olacaqlar. Hər kəs çaşqınlığa düşərək öz təqsiri içində əriyib yox olacaq.

5 1 Sən ey bəşər oğlu, bir iti qılınc götürüb ondan dəllək ülgücü kimi
istifadə et, onu başına və saqqalına çək. Sonra bir tərəzi götür və
qırxdığın tükləri hissələrə ayır. 2 Onların üçdə birini şəhərin mühasirə vaxtı
qurtaranda şəhərin ortasında odda yandırar, üçdə birini götürüb şəhərin
ətrafında doğrayar, üçdə birini isə küləyə sovurarsan, Mən də onların
arxasınca qılınc çəkəcəyəm. 3 Tüklərin bir azını da götürüb paltarının
ətəyinə bağlayarsan. 4 Onlardan bir qədər də götürüb odun içinə atar və
onları odda yandırarsan. Bundan bütün İsrail nəslinin üstünə od yağacaq».

5 Xudavənd Rəbb belə deyir: «Bu, Yerusəlimdir. Mən onu millətlərin,
ətrafında olan ölkələrin arasında yerləşdirdim. 6 Onun xalqı isə başqa
millətlərdən, ətrafındakı ölkələrdən də çox pislik edərək hökmlərimə
və qaydalarıma qarşı üsyan etdi, çünki hökmlərimi rədd etdilər,
qaydalarıma əməl etmədilər». 7 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir:
«Siz ətrafınızda olan millətlərdən də çox azğınlıq etdiniz, qaydalarıma
əməl etmədiniz, hökmlərimi yerinə yetirmədiniz, hətta ətrafınızda olan
millətlərin hökmlərinə görə də davranmadınız».

8 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: «Budur, Mən Özüm
də sənə qarşı durmuşam və başqa millətlərin gözü qabağında səni
cəzalandıracağam. 9 Bütün iyrənc işlərindən ötrü indiyə qədər etmədiyim
və bundan sonra da bir daha etməyəcəyim şeyi sənin başına gətirəcəyəm.
10 [j] Buna görə də sənin torpağında atalar oğullarını, oğullarsa atalarını
yeyəcək. Səni cəzalandıracağam, salamat qalanlarının hamısını hər
tərəfə sovuracağam».

11 Xudavənd Rəbb bəyan edir: «Buna görə də, Varlığıma and olsun,
bütün iyrənc və murdar şeylərinlə Müqəddəs məkanımı murdarladığın
üçün Mən hökmən səni qırıb-çatacağam, sənə yazığım gəlməyəcək və
rəhm etməyəcəyəm. 12 Sənin əhalinin üçdə biri vəbadan öləcək, sənin
içində aclıqdan tələf olacaq, üçdə biri ətrafında qılıncla həlak olacaq,
üçdə birini isə hər tərəfə sovurub arxalarınca qılınc çəkəcəyəm.

---

[j] **5:10** Qanun. 28:57; Mərs. 4:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

13 Beləcə hədsiz qəzəbimi göstərəcəyəm, onların üzərində qızğınlığımı
söndürüb sakitləşəcəyəm. Onlara hədsiz qəzəbimi göstərəndə biləcəklər
ki, Mən Rəbb qısqanclıqdan onlara belə söylədim. 14 Ətrafında olan
millətlər arasında, yoldan keçən hər kəsin gözü önündə səni viranəliyə
və rüsvayçılıq hədəfinə çevirəcəyəm. 15 Qəzəb və hiddətimlə, qızğın
məzəmmətlərimlə səni cəzalandırarkən ətrafında olan millətlər üçün
rüsvayçılıq, təhqir, ibrət və dəhşət hədəfi olacaqsan. Mən Rəbb bunu
söylədim. 16 Mən sizi məhv etmək üçün üstünüzə aclığın amansız oxlarını
göndərəcəyəm. Aranızda aclığı gücləndirəcəyəm və çörəyin kökünü
kəsəcəyəm. 17[p] Üstünüzə aclıq və vəhşi heyvanlar göndərəcəyəm, sizi
uşaqlarınızdan məhrum edəcəklər. Aranızdan vəba və tökülən qan
keçəcək, üstünüzə qılınc gətirəcəyəm. Mən Rəbb bunu söylədim».

Bütpərəstliyin pislənilməsi

6 1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Ey bəşər oğlu, üzünü İsrail
dağlarına çevir və onların əleyhinə peyğəmbərlik edib 3 söylə
ki, ey İsrail dağları, Xudavənd Rəbbin sözünü dinləyin, dağlara,
təpələrə, vadilərə və dərələrə Xudavənd Rəbb belə deyir: “Baxın Mən
üstünüzə qılınc gətirəcəyəm və səcdəgahlarınızı məhv edəcəyəm.
4 Qurbangahlarınız xarabalığa çevriləcək, buxur qurbangahlarınız
sındırılacaq. Öldürülmüş adamlarınızı bütlərinizin qabağına atacağam.
5 İsrail övladlarının cəsədlərini bütlərin qarşısında yerə sərəcək,
sümüklərinizi qurbangahlarınızın ətrafına səpələyəcəyəm. 6 Məskən
saldığınız bütün yerlərdə şəhərlər viran olacaq, səcdəgahlar dağıdılacaq
ki, qurbangahlarınız xarabalığa və viranəliyə çevrilsin,[q] bütləriniz
sındırılıb yox edilsin, buxur qurbangahlarınız kəsilsin və düzəltdiyiniz
şeylər yer üzündən silinsin. 7 Aranızda öldürülənlər yerə səriləcək. Onda
biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm.
8 Lakin Mən bəzilərinizi sağ buraxacağam. Ölkələr arasına
səpələndiyiniz zaman millətlər içində qılıncdan qaçıb-qurtaranlarınız
olacaq. 9 Sizin qaçıb-qurtaranlarınız aralarına sürgün edildikləri millətlər
arasında Məni yada salacaq. Mənə xəyanət edən ürəklərinə, bütlərə
dikdikləri xəyanətkar gözlərinə görə pərt oldum. Etdikləri pisliklərdən,
bütün iyrənc işlərindən ötrü öz-özlərindən ikrah edəcəklər. 10 Onda
biləcəklər ki, Rəbb Mənəm və onların başına bu bəlanı gətirəcəyimi
nahaq yerə söyləməmişəm”.
11 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Əllərini bir-birinə vur, ayaqlarını yerə
çırpıb söylə ki, İsrail nəslinin bütün pis və iyrənc işlərinə görə vay
onların halına! Çünki qılıncdan, aclıqdan və vəbadan həlak olacaqlar.

---

[p] **5:17** Vəhy 6:8 [q] **6:6** *Xarabalığa və viranəliyə çevrilsin* – arami, süryani və latın tərcümələrində belədir, ibrani mətnində isə *xarabalığa çevrilsin və təqsirkar çıxarılsın.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

12 Uzaqda olan vəbadan öləcək, yaxında olan qılıncla həlak olacaq,
mühasirə zamanı sağ qalan aclıqdan öləcək, Mən onlara hədsiz qəzəbimi
göstərəcəyəm. 13 Öz bütləri arasında, qurbangahların ətrafında, hər
yüksək təpədə, hər dağın zirvəsində, hər kölgəli ağac altında, sıx yarpaqlı
hər palıd ağacı altında, bütün bütlərinə ətirli buxur təqdim etdikləri
yerlərdə onların həlak olanları yerə səriləcək. Onda biləcəksiniz ki,
Rəbb Mənəm. 14 Onlara qarşı əl qaldıracağam, səhradan Divlaya doğru
yaşadıqları bütün yerlərdə ölkəni xaraba və sakinsiz qoyacağam. Onda
biləcəklər ki, Rəbb Mənəm”».

İsrailin aqibəti

7 1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Sən ey bəşər oğlu, Xudavənd
Rəbb İsrail torpağına belə deyir: “Axırı çatdı, ölkənin dörd
tərəfinin axırı çatdı. 3 İndi sənin axırın çatdı. Qəzəbimi sənin üstünə
göndərəcəyəm, öz əməllərinə görə səni cəzalandıracağam, bütün iyrənc
işlərinin əvəzini başına gətirəcəyəm. 4 Sənə yazığım gəlməyəcək və rəhm
etməyəcəyəm, öz əməllərinə görə səni cəzalandıracağam, iyrənc işlərinin
əvəzini alacaqsan. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm”.
5 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Budur, bir bəla, tayı olmayan bir
müsibət gəlir. 6 Axırın çatıb, axırın çatıb, sənə qarşı qalxır. Budur,
tezliklə gəlir! 7 Ey ölkənin sakini, qiyamət günün çatdı, vaxt gəldi, gün
yaxındadır. Dağların üstündən sevinc nidası deyil, çaxnaşma səsi gəlir.
8 Tezliklə qızğınlığımı üstünə tökəcəyəm, sənə qarşı qəzəbimi bütünlüklə
göstərəcəyəm, öz əməllərinə görə səni cəzalandıracaq, bütün iyrənc
işlərinin əvəzini başına gətirəcəyəm. 9 Sənə yazığım gəlməyəcək və rəhm
etməyəcəyəm, öz əməllərinə görə səni cəzalandıracağam, iyrənc işlərinin
əvəzini alacaqsan. Onda biləcəksiniz ki, zərbə vuran Mən Rəbbəm.
10 Budur o gün! Gün gəldi, sənin qiyamət günün çatdı: əsa çiçəkləndi,
qürur gül açdı. 11 Zorakılıq çoxalıb pisliyin əsası oldu. Buna görə də
xalqdan, onların izdihamından, var-dövlətindən və əzəmətindən əsər-
əlamət qalmayacaq. 12 Vaxt gəldi, gün yaxınlaşdı. Alıcı sevinməsin, satıcı
heyfsilənməsin, çünki bütün kütlənin üstünə qəzəb yağacaq. 13 Hətta
onlar yaşasalar da, satıcı satdığı torpağa qayıtmayacaq, çünki onların
bütün camaatına aid olan bu vəhy hədəfindən dönməyəcək. Heç kəs
təqsiri ilə həyatını davam etdirə bilməyəcək.
14 Şeypur çalındı və hər şey hazırlandı, ancaq müharibəyə gedən
yoxdur. Çünki qəzəbim bütün camaatın üstünə yağacaq. 15 Bayırda
qılınca, içəridə vəba və aclığa tuş gələcəklər, çöldə olan qılıncdan öləcək,
şəhərdə olanı aclıq və vəba yeyəcək. 16 Sağ qalanları qaçıb-qurtulsa da,
dərələrdəki göyərçinlər kimi dağlarda yaşayacaq, hər kəs təqsirindən ötrü
ah-zar edəcək. 17 Hamının əli yanına düşəcək, hər kəsin dizləri titrəyəcək.
18 Çula bürünəcəklər, onları dəhşət saracaq. Hamının üzündə xəcalət

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

olacaq, hamının başı daz olacaq. 19 Gümüşlərini küçələrə atacaqlar,
qızılları napak sayılacaq. Rəbbin qəzəb günündə qızıl-gümüşləri onları
qurtara bilməyəcək, bədənlərini qidalandırmayacaq, qarınlarını
doydurmayacaq, çünki bu şeylər onların təqsirlərinə bais oldu. 20 Bər-
bəzəklərinin gözəlliyi onları qürurlandırdı. Öz iyrənc və mənfur bütlərini
bu şeylərdən düzəltdilər. Ona görə də bunları özləri üçün murdar bir şeyə
çevirdim. 21 Bunları qənimət kimi özgələrə, qarət malı kimi dünyadakı pis
adamların əlinə verəcəyəm və onları murdarlayacaqlar. 22 Mən xalqdan
üz döndərəcəyəm, müqəddəs məskənim murdarlanacaq, quldurlar içəri
girib oranı murdarlayacaq.

23 Sən zəncir düzəlt, çünki ölkə qanlı cinayətlərlə, şəhər zorakılıqla
dolub. 24 Millətlərin ən qəddarını onların üstünə gətirəcəyəm və evlərini
əllərindən alacaqlar. Güclülərin qüruruna son qoyacağam, müqəddəs
yerləri murdarlanacaq. 25 Dəhşət gəlir. Əmin-amanlıq axtaracaqlar,
amma tapmayacaqlar. 26 Bəla üstündən bəla gələcək, qara xəbər dalınca
qara xəbər çatacaq. Peyğəmbərlərdən görüntü istəyəcəklər, kahinin
qanun öyrətməyi bitəcək, ağsaqqallar nəsihət verməyəcək. 27 Padşah yas
tutacaq, əmirləri məyusluq bürüyəcək, ölkə xalqının əli yanına düşəcək.
Onları əməllərinə görə cəzalandıracağam, hökmlərinə görə hökm
edəcəyəm. Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm”».

Rəbbin məbədində bütpərəstlik

8 1 Sürgünlüyümüzün altıncı ilində, altıncı ayın beşinci günü mən
evdə oturmuşdum və Yəhuda ağsaqqalları da qarşımda əyləşmişdi.
O zaman orada üstümə Xudavənd Rəbbin əli endi. 2 [r] Mən baxıb insana[s]
oxşar bir surət gördüm: belindən aşağı oda bənzəyir, belindən yuxarı
isə metal kimi parıldayırdı. 3 O, ələ bənzər bir şey uzatdı və məni
saçımdan tutdu. Onda Ruh məni yerlə göy arasına qaldırdı və Allahın
görüntülərində Yerusəlimə, içəri həyətin şimal qapısının giriş yerinə
gətirdi. Orada Allahda qısqanclıq oyadan qısqanclıq bütü qurulmuşdu. 4 [t]
Düzənlikdə gördüyümə bənzər İsrail Allahının izzəti də orada idi.

5 O mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, indi başını şimal tərəfə qaldır». Mən
başımı şimal tərəfə qaldırıb gördüm ki, həmin qısqanclıq bütü qurbangah
qapısının şimalında – giriş yerindədir. 6 O mənə dedi: «Ey bəşər oğlu,
görürsənmi nə edirlər? İsrail nəsli burada çoxlu iyrənc işlər edir ki,
Mən Müqəddəs məkanımdan uzaqlaşım. Hələ bundan da iyrənc şeylər
görəcəksən».

7 O məni həyətin giriş yerinə gətirdi. Mən baxıb gördüm ki, divarda
bir dəlik var. 8 O mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, gəl divarı dəl». Mən divarı

---

[r] **8:2** Yez. 1:27 [s] **8:2** *İnsana* – qədim yunan tərcüməsində belədir, ibrani mətnində isə *oda.* [t] **8:4** Yez. 1:28

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

dəlib gördüm ki, bir qapı var. 9 O mənə dedi: «İçəri gir, onların orada pis
və iyrənc işlərini gör». 10 Mən içəri girib gördüm ki, hər cür sürünənlərin,
mənfur heyvanların surəti və İsrail nəslinin bütlərinin hamısının təsviri
hər tərəfdən divara çəkilib. 11 İsrail nəslinin ağsaqqallarından yetmiş
nəfər onların önündə durmuşdu. Şafan oğlu Yaazanya da onların arasında
dayanmışdı. Hər birinin əlində buxurdan var idi və buxurun ətri bulud
kimi göyə qalxırdı. 12 O mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, görürsənmi İsrail
nəslinin ağsaqqalları öz bütlərinin otaqlarında, qaranlıq yerlərdə nə edir?
Ona görə ki onlar "Rəbb bizi görmür, Rəbb ölkəni tərk etdi" deyir». 13 O
yenə mənə dedi: «Hələ onların bundan da iyrənc işlərini görəcəksən».
14 O məni Rəbbin məbədinin şimal tərəfdəki qapısının giriş yerinə
gətirdi. Mən gördüm ki, Tammuz bütü üçün ağlayan qadınlar orada
oturub. 15 O mənə dedi: «Görürsənmi, bəşər oğlu? Hələ bundan da iyrənc
şeylər görəcəksən».
16 O məni Rəbbin məbədinin içəri həyətinə gətirdi. Gördüm ki, Rəbbin
məbədinin giriş yerində eyvanla qurbangah arasında arxaları Rəbbin
məbədinə, üzləri isə şərqə çevrilmiş təxminən iyirmi beş kişi var. Onlar
şərqə üz tutaraq günəşə sitayiş edirdi. 17 O mənə dedi: «Görürsənmi,
bəşər oğlu? Məgər Yəhuda nəsli üçün burada etdikləri iyrənc işlər az
idi ki, üstəlik ölkəni zorakılıqla doldurur və bununla Məni daha da
qəzəbləndirirlər? Bax indi onlar budağı burnuma soxaraq Məni təhqir
edir. 18 Buna görə Mən də qəzəblə rəftar edəcəyəm, onlara yazığım
gəlməyəcək və rəhm etməyəcəyəm. Məni ucadan çağırsalar da, onlara
qulaq asmayacağam».

Yerusəlimin cəzalandırılması

9 1 Sonra Onun «qoy şəhəri cəzalandıranların hər biri öz qırğın silahı
əlində şəhərə yaxınlaşsın» deyə ucadan qışqırdığını eşitdim. 2 Mən
gördüm ki, şimal tərəfdəki yuxarı qapının yolu ilə altı nəfər gəldi. Hər
birinin toppuzu əlində idi. Onların arasında kətan paltar geyinmiş,
belində yazı qutusu olan bir adam var idi. Onlar içəri girdi və tunc
qurbangahın yanında dayandı.
3 İsrail Allahının izzəti dayandığı keruvun üstündən qalxıb məbədin
kandarına getdi. Rəbb kətan paltar geyinmiş, belində yazı qutusu olan
adamı çağırıb 4 [u] ona dedi: «Yerusəlim şəhərini gəz və orada edilən bütün
iyrənc işlərdən ötrü ah-nalə edən adamların alnına işarə qoy». 5 Sonra
o biri adamlara bunu dediyini eşitdim: «Onun ardınca şəhəri gəzin və
adamları qırın, yazığınız gəlməsin və rəhm etməyin. 6 Qocanı, cavanı, ərə
getməmiş qızı, uşaqlarla qadınları ölənəcən vurun, ancaq üstündə işarə
olan adamlara toxunmayın. Mənim Müqəddəs məkanımdan başlayın».

---

[u] **9:4** Vəhy 7:2-3; 9:4; 14:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Onlar da məbədin önündə olan ağsaqqalları qırmağa başladı. 7 Rəbb
onlara dedi: «Məbədi murdarlayın, həyətləri cəsədlərlə doldurun. Haydı,
işə başlayın!» Sonra onlar gedib şəhərdəkiləri qırdı. 8 Onlar adamları
qırarkən mən tək qalmışdım. Onda mən üzüstə düşərək fəryad edib
dedim: «Aman, ya Xudavənd Rəbb! Yerusəlim üzərinə qəzəbini tökərkən
İsrailin bütün yerdə qalanlarını da həlak edəcəksənmi?»
9 O mənə dedi: «İsrail və Yəhuda nəslinin təqsiri böyükdür, çox
böyükdür. Ölkə qanla, şəhər azğınlıqla doludur. Çünki onlar "Rəbb ölkəni
tərk etdi, Rəbb görmür" deyir. 10 Mənim də onlara yazığım gəlməyəcək və
rəhm etməyəcəyəm, əməllərinin əvəzini başlarına gətirəcəyəm».
11 Mən gördüm ki, belində yazı qutusu olan, kətan paltar geyinmiş
adam «mənə əmr etdiyin şeyə əməl etdim» deyib xəbər gətirdi.

Rəbbin izzəti məbədi tərk edir

10 1 [v] Mən baxıb gördüm ki, keruvların başı üzərindəki qübbənin
üstündə göy yaqut daşı kimi görünüşcə taxta bənzər bir şey
peyda oldu. 2 [w] Rəbb kətan geyinmiş adama belə söylədi: «Keruvların
altındakı fırlanan təkərlərin arasına girib keruvların arasından iki ovuc
odlu köz götür və şəhərin üzərinə səpələ». O adam gözümün qabağında
oraya girdi. 3 O adam oraya girəndə keruvlar məbədin cənub tərəfində
durmuşdu. Bu zaman bulud içəri həyətə doldu. 4 Rəbbin izzəti keruvun
üstündən qalxıb məbədin kandarına getdi. Məbədi bulud bürüdü və həyət
Rəbbin izzətinin nuru ilə doldu. 5 Keruvların qanadlarının səsi bayır
həyətə qədər gəlirdi. Bu səs Külli-İxtiyar Allah danışdığı zaman çıxan səs
kimi uca idi.
6 Rəbb kətan geyinmiş adama «keruvların və fırlanan təkərlərin
arasından od götür» deyə əmr edəndə o girib bir təkərin yanında durdu.
7 Onda keruvlardan biri keruvların arasından əlini uzadıb onların
ortasında olan odu götürdü və kətan geyinmiş adamın ovcuna qoydu. O
adam da odu götürüb çıxdı. 8 Keruvların qanadları altında insan əlinə
bənzər bir şey göründü.
9 [x] Mən baxıb gördüm ki, keruvların yanında dörd təkər və hər keruvun
yanında bir təkər var. Təkərlər sarı yaqut kimi parıldayırdı. 10 Dördünün
də görünüşü eyni cür idi, sanki bir təkər o biri təkər içində yerləşmişdi.
11 Getdikləri zaman dörd tərəfə hərəkət edirdilər, gedərkən sağa-sola
dönmürdülər. Baş hansı tərəfə yönəlmişdisə, o tərəfə də gedirdilər,
gedərkən sağa-sola dönmürdülər. 12 [y] Onların bütün bədəni, kürəyi, əlləri,
qanadları və təkərləri – dördünün də təkərləri hər tərəfdən gözlərlə dolu
idi. 13 Mən bu təkərlərə «fırlanan təkərlər» deyildiyini eşitdim. 14 [z] Canlı

---

[v] **10:1** Yez. 1:26; Vəhy 4:2 [w] **10:2** Vəhy 8:5 [x] **10:9-13** Yez. 1:15-21 [y] **10:12** Vəhy 4:8
[z] **10:14** Yez. 1:10; Vəhy 4:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

məxluqların hər birinin dörd üzü var idi: birincisi keruv üzü, ikincisi
insan üzü, üçüncüsü aslan üzü və dördüncüsü qartal üzü idi.
15 Keruvlar yerdən qalxdı. Bunlar Kevar çayının sahilində gördüyüm
həmin canlı məxluqlar idi. 16 Keruvlar gedəndə onların yanında
olan təkərlər də gedirdi. Keruvlar yerdən qalxmaq üçün qanadlarını
qaldıranda təkərlər də onların yanından ayrılmırdı. 17 Onlar dayananda
bunlar da dayanırdı, onlar yerdən qalxanda bunlar da birlikdə yerdən
qalxırdı, çünki canlı məxluqların ruhu təkərlərdə idi.
18 Rəbbin izzəti məbədin kandarından çıxdı və keruvların üstündə durdu.
19 Keruvlar gedəndə qanadlarını qaldırıb gözümün önündə yerdən qalxdı,
təkərlər də yanlarında idi. Onlar Rəbbin məbədinin şərq darvazasının giriş
yerində dayandı. İsrail Allahının izzəti yuxarıda, onların üzərində idi.
20 Bunlar Kevar çayının sahilində, İsrail Allahının altında gördüyüm
həmin canlı məxluqlar idi. Mən bildim ki, onlar keruvdur. 21 Hər birinin
dörd üzü və dörd qanadı var idi. Qanadları altında insan əllərinə bənzər
bir şey var idi. 22 Onların üzlərinin bənzəyişi Kevar çayı sahilində
gördüyüm üzlərə oxşayırdı. Hər biri üz tutduğu tərəfə irəliləyirdi.

Allahın cəzası

11 1 Ruh məni yerdən qaldırdı və şərqə yönəlmiş Rəbbin məbədinin
şərq darvazasına gətirdi. Orada darvazanın girəcəyində iyirmi beş
nəfər var idi. Mən onların arasında xalqın başçıları Azzur oğlu Yaazanyanı
və Benaya oğlu Pelatyanı gördüm. 2 Rəbb mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, pis
şeylər niyyət edən və bu şəhərdə bəd məsləhətlər verən adamlar bunlardır.
3 Onlar “ev tikmək vaxtı deyil. Şəhər qazan, bizsə ətik” deyir. 4 Buna görə
də onlara qarşı peyğəmbərlik et, ey bəşər oğlu, peyğəmbərlik et».
5 Rəbbin Ruhu üzərimə endi və mənə dedi: «Söylə ki, Rəbb belə deyir:
“Ey İsrail nəsli, siz nə deyirsiniz, nə düşünürsünüz, Mən bilirəm. 6 Bu
şəhərdə çoxlu adam öldürdünüz, şəhərin küçələrini ölülərlə doldurdunuz”.
7 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “Şəhərdə qoyduğunuz ölülər ət,
şəhərsə qazandır. Ancaq Mən sizi şəhərdən çıxaracağam. 8 Siz qılıncdan
qorxursunuz, Mən də üstünüzə qılınc gətirəcəyəm” Xudavənd Rəbb belə
bəyan edir. 9 “Mən sizi şəhərdən çıxarıb yadellilərə təslim edəcəyəm.
Sizi beləcə cəzalandıracağam. 10 Qılıncla həlak olacaqsınız. Sizi İsrail
ərazisində cəzalandıracağam. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm. 11 Bu
şəhər sizə qazan olmayacaq, siz də onun içində ət olmayacaqsınız. Sizi
İsrail ərazisində cəzalandıracağam. 12 Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm.
Siz qaydalarıma əməl etmədiniz, hökmlərimi yerinə yetirmədiniz,
ətrafınızda olan millətlərin hökmlərinə görə davrandınız”».
13 Mən peyğəmbərlik edən zaman Benaya oğlu Pelatya öldü. Mən
üzüstə yerə yıxıldım və ucadan fəryad edib dedim: «Aman, ya Xudavənd
Rəbb! Məgər Sən İsrailin yerdə qalanlarını tamamilə məhv edəcəksən?»

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

14 Onda mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 15 «Öz qohum-əqrəbana,
qəyyumlarına və bütün İsrail nəslinə gəlincə, ey bəşər oğlu, Yerusəlimdə
yaşayanlar onların hamısına belə deyir: "Rəbdən uzaq olun. Bu ölkə mülk
olaraq bizə verildi". 16 Buna görə də söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir:
"Onları uzaqdakı millətlərin arasına aparıb ölkələr arasına səpələdiyimə
baxmayaraq, qısa bir müddət Mən onlara getdikləri ölkələrdə Müqəddəs
məkan oldum". 17 Buna görə də söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: "Sizi
xalqlar arasından toplayacağam, səpələndiyiniz ölkələrdən yığıb bir yerə
gətirəcəyəm, İsrail torpağını sizə verəcəyəm. 18 Oraya qayıdanda bütün
mənfur və iyrənc şeyləri o yerdən yox edəcəklər. 19 [a] Mən onlara eyni
ürək verəcəyəm, onların daxilinə yeni ruh qoyacağam. Kökslərindən daş
ürəyi çıxarıb onlara ətdən olan ürək verəcəyəm ki, 20 qaydalarıma əməl
etsinlər, hökmlərimi saxlayıb yerinə yetirsinlər. O zaman onlar Mənim
xalqım, Mən də onların Allahı olacağam. 21 Ancaq ürəkləri öz mənfur
və iyrənc şeylərinin ardınca gedənlərə gəlincə, Mən onların əməllərinin
əvəzini başlarına gətirəcəyəm" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».
22 [b] Bu zaman keruvlar qanadlarını qaldırdı, təkərlər də onların yanında
idi. İsrail Allahının izzəti yuxarıda, onların üzərində idi. 23 Rəbbin izzəti
şəhərin mərkəzindən qalxdı və şəhərin şərqindəki dağın üzərində dayandı.
24 Ruh məni qaldırıb Allahın Ruhundan gələn görüntüdə Xaldey ölkəsinə,
sürgün olunanların yanına gətirdi. Sonra mənə görünən görüntü qeyb oldu.
25 Rəbbin mənə göstərdiyi şeylərin hamısını sürgündə olanlara danışdım.

Sürgünün rəmzi

12 1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 [c] «Ey bəşər oğlu, sən üsyankar
bir xalqın arasında yaşayırsan. Onların görmək üçün gözləri var,
ancaq görmürlər, eşitmək üçün qulaqları var, ancaq eşitmirlər, çünki
onlar üsyankar bir xalqdır. 3 Ey bəşər oğlu, sən sürgünə getmək üçün
şeylərini hazırla və onların gözü önündə günün günorta çağı köç, onların
gözü önündə öz yerindən başqa bir yerə köç et. Üsyankar bir xalq olsalar
da, bəlkə bunu başa düşdülər. 4 Öz şeylərini sürgünə getmək üçün lazım
olan şeylər kimi onların gözü önündə günün günorta çağı çıxart. Özün
də hamının gözü önündə axşamüstü sürgünə gedən kimi çıx. 5 Onların
gözü önündə divarda deşik aç və şeylərini oradan çıxart. 6 Hamının gözü
önündə şeylərini çiynində daşı və qaranlıqda çıxart. Üzünü də ört ki,
torpağı görməyəsən, çünki səni İsrail nəslinə əlamət göstərirəm».
7 Mənə necə əmr olunmuşdusa, eləcə də etdim. Şeylərimi sürgünə
getmək üçün lazım olan şeylər kimi günün günorta çağı çıxartdım və
axşamüstü divarı əllərimlə deşdim. Şeylərimi qaranlıqda çıxartdım və
onların gözü önündə çiynimdə daşıdım.

---

[a] **11:19-20** Yez. 36:26-28 [b] **11:22-23** Yez. 43:2-5 [c] **12:2** Yeş. 6:9-10; Yer. 5:21; Mark 8:18

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 Səhər tezdən mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 9 «Ey bəşər oğlu, İsrail nəsli –
o üsyankar xalq sənə “Nə edirsən?” demədimi? 10 Sən onlara söylə ki, Xudavənd
Rəbb belə deyir: “Bu xəbərdarlıq Yerusəlimdə olan rəhbər və orada yaşayan
bütün İsrail nəsli üçündür”. 11 Sən belə de: “Mən sizin üçün əlamətəm. Mən necə
etdimsə, onlara da belə ediləcək, sürgünə və əsarətə gedəcəklər. 12 Aralarında
yaşayan rəhbər şeylərini qaranlıqda çiynində daşıyacaq və bayıra çıxacaq.
Şeylərini çıxarmaq üçün divarı deşəcəklər. O, üzünü örtəcək ki, torpağı gözləri
ilə görməsin. 13 [d] Onun üstünə tor sərəcəyəm və Mənim tələmə düşəcək. Onu
Babilə – Xaldey ölkəsinə gətirəcəyəm. Oranı görməyəcək, amma orada öləcək.
14 Ətrafındakıların hamısını – köməkçilərini və bütün qoşunlarını küləyin
əsdiyi dörd tərəfə səpəcək və onların arxasınca qılınc çəkəcəyəm. 15 Mən onları
millətlər arasına yayanda və başqa ölkələr arasına səpələyəndə biləcəklər ki,
Rəbb Mənəm. 16 Ancaq onlardan bir azını qılıncdan, aclıqdan və vəbadan sağ
buraxacağam ki, öz iyrənc işlərinin hamısını aralarına gedəcəkləri millətlərə
danışsınlar. Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm”».
17 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 18 «Ey bəşər oğlu, çörəyini titrəyərək
ye, suyunu əsə-əsə, qorxu ilə iç. 19 Ölkə xalqına söylə ki, İsrail torpağında,
Yerusəlimdə yaşayanlar üçün Xudavənd Rəbb belə deyir: “Onlar
çörəklərini qorxu ilə yeyəcək, sularını dəhşətlə içəcək, çünki orada
yaşayanların hamısının zorakılığından ötrü ölkələri bolluqdan məhrum
olacaq. 20 Adam yaşayan şəhərlər viran olacaq və ölkə xarabalığa
çevriləcək. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm”».
21 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 22 «Ey bəşər oğlu, İsrail torpağında nə üçün
“günlər keçir, hər görüntü puç olur” məsəlini işlədirsiniz? 23 Buna görə də onlara
söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Bu məsələ son qoyacağam, artıq İsraildə
bu məsəli işlətməyəcəklər. Ancaq sən onlara söylə ki, hər görüntünün yerinə
yetəcəyi günlər yaxınlaşdı. 24 Daha bundan sonra İsrail nəslinin arasında heç bir
boş görüntü və aldadıcı falçılıq olmayacaq. 25 Çünki Rəbb Mənəm, Mən deyirəm
və dediyim söz yerinə yetir, artıq təxirə salınmır. Ey üsyankar xalq, bu sözü sizin
dövrünüzdə deyirəm və onu yerinə yetirəcəyəm” Xudavənd Rəbb belə bəyan
edir».
26 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 27 «Ey bəşər oğlu, İsrail nəsli belə
deyir: “Ona gələn görüntü uzun müddət sonra olacaq, o, uzaq gələcək
barədə peyğəmbərlik edir”. 28 Buna görə də onlara söylə ki, Xudavənd
Rəbb belə deyir: “Heç bir sözümü təxirə salmayacağam, dediyim söz
yerinə yetəcək” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».

Yalançı peyğəmbərlərin cəzalanması

13 1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Ey bəşər oğlu, peyğəmbərlik
edən İsrail peyğəmbərlərinə qarşı peyğəmbərlik et və öz-özlərindən

---

[d] **12:13** 2Pad. 25:7; Yer. 52:11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

peyğəmbərlik edən adamlara söylə ki, Rəbbin sözünü eşitsinlər. 3 Xudavənd
Rəbb belə deyir: “O axmaq peyğəmbərlərin vay halına! Onlar öz ruhları
ilə ilhamlanır və heç bir vəhy almayıb. 4 Ey İsrail, sənin peyğəmbərlərin
viranəliklərdə dolaşan tülkülərə bənzəyir. 5 Ey peyğəmbərlər, siz divarın
dəliklərinə çıxmadınız, Rəbbin günündə döyüşdə bərk dayanmaq üçün
İsrail nəslinin ətrafında divar qurmadınız. 6 Onlar boş şeylər görərək
falçılıq edib yalan danışır. Söyləyirlər ki, bunu Rəbb bəyan edir, Rəbb isə
onları göndərməyib. Yenə də ümid verirlər ki, sözləri yerinə yetəcək. 7 Sizin
gördüyünüz görüntü boş və etdiyiniz falçılıq yalan deyilmi? Siz bunlara
‹Rəbb bəyan edir› deyirsiniz, Mənsə belə söyləmədim”.
8 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “İndi ki boş sözlər söyləyib
yalan şeylər gördünüz, Mən sizə qarşıyam” Xudavənd Rəbb belə bəyan
edir. 9 “Mən boş şeylər görən və falçılıq edib yalan danışan peyğəmbərləri
Öz əlimlə cəzalandıracağam. Onlar Mənim xalqımın məclisində
olmayacaq, İsrail nəslinin siyahısına yazılmayacaq və İsrail torpağına
girməyəcək. Onda biləcəksiniz ki, Xudavənd Rəbb Mənəm. 10 [e] Bunu
ona görə edəcəyəm ki, onlar sülh olmadığı halda ‹sülh› deyib xalqımı
azdırır. Biri bünövrəsiz divar tikəndə o biri ona suvaq vurur. 11 Sən
suvaq vuranlara söylə ki, o divar uçacaq. Şiddətli yağış yağacaq və dolu
dənələrini yerə salacağam. Tufan küləyi divara qarşı əsəcək. 12 Bəs divar
uçanda sizə ‹vurduğunuz suvaq necə oldu› deməyəcəklərmi?”
13 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “Mən Öz qəzəbimlə tufan
küləyi əsdirib, Öz hiddətimlə şiddətli yağış və dolu yağdıracağam
ki, divar qızğınlığımla məhv olsun. 14 Beləcə suvaq vurduğunuz
divarı uçurub yerlə yeksan edəcəyəm və bünövrəsi görünəcək. Siz də
yıxılan divarın altında həlak olacaqsınız. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb
Mənəm. 15 Öz qızğınlığımı divarın və ona suvaq vuranların üzərində
söndürəcəyəm. Sizə deyəcəyəm ki, divar da yoxdur, ona suvaq vuran
İsrail peyğəmbərləri də. 16 O peyğəmbərlər Yerusəlim üçün peyğəmbərlik
edir və sülh olmadığı halda orada sülh olacağı barədə görüntülər görür”
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
17 Sən ey bəşər oğlu, öz-özlərindən peyğəmbərlik edən xalqının
qadınlarına üzünü tut və onların əleyhinə peyğəmbərlik edib 18 söylə ki,
Xudavənd Rəbb belə deyir: “Canları ovlamaq üçün hər kəsin biləyinə
yastıqçalar tikən və hər boyda olan adamın başına örtüklər düzəldən
qadınların vay halına! Elə bilirsiniz ki, xalqımın canlarını ovlamaqla
öz canınızı salamat saxlayacaqsınız? 19 Xalqımın önündə bir neçə ovuc
arpa və bir neçə parça çörək üçün Məni izzətdən saldınız. Yalana qulaq
asan xalqıma yalan söyləyərək ölməyə layiq olmayanları öldürdünüz və
yaşamağa layiq olmayanları yaşatdınız”.

---

[e] **13:10** Yer. 6:14; 8:11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

20 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “İndi Mən sizin ovsun
yastıqçalarınıza qarşıyam. Həmin yastıqçalarla siz orada adamları
quş kimi ovlayırsınız. Mən onları qollarınızdan qoparacağam.
Quş kimi ovladığınız adamları azad edəcəyəm. 21 Örtüklərinizi də
yırtacaq və xalqımı əlinizdən qurtaracağam. Onlar daha bir ov kimi
sizin əlinizdə əsir olmayacaq. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm.
22 Mənim kədərlənməsini istəmədiyim salehin ürəyini siz yalanlarla
kədərləndirdiniz, pis adamın qoluna güc verdiniz ki, öz pis yolundan
dönməsin və canını qurtarmasın. 23 Buna görə də artıq boş görüntülər
görməyəcək və falçılıq etməyəcəksiniz. Mən Öz xalqımı sizin əlinizdən
qurtaracağam. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm”».

Rəbb bütpərəstliyi pisləyir

14 1 İsrail ağsaqqallarından bəzisi yanıma gəlib önümdə oturdu.
2 Onda mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 3 «Ey bəşər oğlu, bu
adamlar öz bütlərinə könül verdi və təqsir etmələrinə bais olan şeyləri
üzləri önünə qoydu. Bundan sonra Mən onlara cavab verəcəyəmmi?
4 Buna görə də onlara müraciət edib söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir:
“İsrail nəslindən kimsə öz bütlərinə könül verib təqsir etməsinə bais olan
şeyə səcdə etsə və peyğəmbərə müraciət etsə, Mən Rəbb ona bütlərinin
çoxluğuna görə cavab verəcəyəm. 5 Ona görə ki bütlərindən ötrü Mənə
yad olan bütün İsrail nəslinin ürəyini yenidən Özümə cəlb edim”.
6 Buna görə də İsrail nəslinə söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Bütlərinizdən dönün, onları rədd edin və bütün iyrənc işlərinizdən üz
döndərin. 7 Əgər İsrail nəslindən hər kəs və İsraildə yaşayan qəriblərdən
kimsə Məni tərk etsə, öz bütünə könül verib təqsir etməsinə bais olan
şeyə səcdə etsə və özü barədə Məndən soruşmaq üçün peyğəmbərə
müraciət etsə, Mən Rəbb ona cavab verəcəyəm. 8 Mən üzümü həmin
adama qarşı çevirəcəyəm, onu ibrət və kinayə hədəfi edəcəyəm, xalqımın
arasından silib atacağam. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm.
9 Əgər peyğəmbər yoldan azıb bir söz söyləsə, bilin ki, o peyğəmbərin
yoldan azmasına səbəb olan Mən Rəbbəm. Mən ona qarşı əlimi
qaldıracaq və onu xalqım İsrailin arasından silib-atacağam. 10 Onlar
öz təqsirlərinin cəzasını çəkəcək. Peyğəmbərdən soruşanın cəzası necə
olacaqsa, peyğəmbərin də cəzası elə olacaq. 11 Bunu ona görə edəcəyəm
ki, İsrail nəsli bir də Mənim yolumdan sapmasın və bir daha bütün
günahları ilə özlərini murdar etməsin. Beləcə onlar Mənim xalqım, Mən
də onların Allahı olacağam” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».
12 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 13 «Ey bəşər oğlu, əgər bir ölkə
Mənə xain çıxıb günah edərsə, Mən ona qarşı əlimi qaldıraram, çörəyinin
kökünü kəsib üstünə aclıq göndərərəm və oradan insanla heyvanı silib
ataram. 14 “Əgər Nuh, Daniel və Əyyub – bu üç adam orada olsa belə,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

salehlikləri ilə ancaq öz canlarını qurtarar” Xudavənd Rəbb belə bəyan
edir. 15 “Əgər Mən bu ölkəyə vəhşi heyvanlar göndərsəm, onlar oranı
sakinsiz qoysa və o torpaq bu heyvanlara görə xaraba qalıb keçilməz
olsa, 16 bu üç adam orada olsa belə” bəyan edir Xudavənd Rəbb,
“Varlığıma and olsun, nə oğullarını, nə də qızlarını qurtarar, yalnız öz
canlarını qurtarar, ölkə isə xaraba qalar. 17 Yaxud o ölkənin üzərinə qılınc
gətirsəm və ona ‹ey qılınc, ölkəni qırıb keç› deyərək insanı və heyvanı
oradan silib atsam, 18 bu üç adam orada olsa belə” bəyan edir Xudavənd
Rəbb, “Varlığıma and olsun, nə oğullarını, nə də qızlarını qurtarar, yalnız
öz canlarını qurtarar. 19 Yaxud o ölkəyə vəba göndərsəm, qan tökməklə
onun üstünə qəzəbimi yağdıraraq insanı və heyvanı oradan silib atsam,
20 Nuh, Daniel və Əyyub orada olsa belə” bəyan edir Xudavənd Rəbb,
“Varlığıma and olsun, nə oğullarını, nə də qızlarını qurtarar, salehlikləri
ilə yalnız öz canlarını qurtarar”.

21[f] Çünki Xudavənd Rəbb belə deyir: “Hələ Mən Yerusəlimdən insanı
və heyvanı silib atmaq üçün dörd ağır cəzamı – qılıncı, aclığı, vəhşi
heyvanları və vəbanı onun üzərinə göndərəndə daha nələr olacaq!
22 Amma orada bir dəstə salamat qalacaq. Sağ qalan oğlan və qızlar
oradan çıxarılıb sizin yanınıza gələcək. Siz də onların əməllərini və
işlərini görəcəksiniz. Onda Yerusəlim üzərinə gətirdiyim bəlaya görə,
oraya etdiyim hər şeydən ötrü təsəlli tapacaqsınız. 23 Onların əməllərini
və işlərini gördüyünüz zaman bu sizə təsəlli olacaq. Onda biləcəksiniz ki,
oraya etdiyim hər şeyi boş-boşuna etmədim” Xudavənd Rəbb belə bəyan
edir».

Yerusəlimin tənəklə müqayisəsi

15 1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Ey bəşər oğlu, üzüm
tənəyinin ağacı hər hansı bir meşə ağacındakı budağın ağacından
nə ilə üstündür? 3 Bir işdə istifadə etmək üçün ondan ağac alınırmı?
Üstünə əşyalar asmaq üçün ondan payacıq düzəldilirmi? 4 Budur,
o yanmaq üçün oda atılır. Od onun uclarını yandırandan və ortası
qovrulandan sonra daha bir işə yarayarmı? 5 Bütöv olanda da bir işə
yaramırdı, od onu yandırıb-qurtaranda və ortası qovrulanda heç bir işə
yaramayacaq.

6 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “Meşə ağacları arasında
üzüm tənəyini yanan şey kimi necə oda verdimsə, Yerusəlimdə
yaşayanları da eləcə oda atacağam. 7 Mən üzümü onlara qarşı
çevirəcəyəm. Oddan qaçsalar da, od yenə onları yandıracaq. Üzümü
onlara qarşı çevirəndə biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm. 8 Ölkəni viran
edəcəyəm, çünki onlar xainlik etdi” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».

---

[f] **14:21** Vəhy 6:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Xəyanət etmiş Yerusəlim

16 1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Ey bəşər oğlu, murdar
əməllərini Yerusəlimə bildirib söylə ki, 3 Xudavənd Rəbb
Yerusəlimə belə deyir: “Əslin və mənşəyin Kənan torpağındandır: atan
Emorludur, anan isə Xetli. 4 Doğulduğun gün göbək bağın kəsilmədi, səni
su ilə yuyub təmizləmədilər, duzla ovulmadın və qundağa bələnmədin.
5 Heç kəs sənə şəfqətlə baxmadı, rəhm etmədi ki, bunların birini sənə
etsin. Doğulduğun gün səndən iyrəndikləri üçün çölə atıldın.
6 Mən sənin yanından keçərkən öz qanın içində qımıldandığını gördüm və
öz qanında ikən sənə ‹Yaşa!› dedim. Bəli, öz qanında ikən sənə ‹Yaşa!› dedim.
7 Səni çöl bitkiləri kimi çoxaltdım. Sən boy atıb böyüdün və həddi-büluğa
çatdın. Döşlərin böyüdü, saçların uzandı. Ancaq sən lüt və çılpaq idin.
8 Mən yanından keçəndə səni gördüm. Bu vaxt sənin məhəbbət çağın
idi. Mən sənin üstünə ətəyimi atıb çılpaqlığını örtdüm. And edib sənin lə
əhd bağladım” bəyan edir Xudavənd Rəbb, “sən də Mənim oldun. 9 Mən
səni su ilə yudum, qanını tamamilə üstündən təmizlədim, yağla məsh
etdim. 10 Sənə əlvan naxışlı paltar geyindirdim, ayağına yunusbalığı
dərisindən çarıq geydirdim, belinə incə kətan qurşaq bağladım və səni
ipəklərlə örtdüm. 11 Səni bəzəklərlə bəzədim, qollarına bilərzik, boynuna
zəncir taxdım. 12 Burnuna halqa, qulaqlarına sırğa keçirdim və başına
şərəf tacı qoydum. 13 Sən qızıl-gümüşlə bəzəndin, incə kətandan, ipəkdən
və əlvan naxışlı qumaşdan paltar geyindin. Narın un, bal və zeytun yağı
yedin. Həddindən artıq gözəl oldun və padşahlıq əzəmətinə yüksəldin.
14 Gözəlliyinə görə millətlər arasında şöhrətləndin. Mənim sənə bəxş
etdiyim əzəmətdən ötrü gözəlliyin qüsursuz idi” Xudavənd Rəbb belə
bəyan edir.
15 “Ancaq sən gözəlliyinə güvəndin, şöhrətləndiyinə görə fahişəlik
etdin, hər yoldan keçənə özünü təslim edib pozğunluq etdin. 16 Öz
paltarlarından götürüb özünə müxtəlif səcdəgahlar düzəltdin və onların
üstündə fahişəlik etdin. Beləsi nə olmuşdu, nə də olacaq. 17 Mənim sənə
verdiyim qızıl-gümüşümdən hazırlanan zinətlərini götürüb özünə kişi
surətləri düzəltdin və onlarla pozğunluq etdin. 18 Əlvan naxışlı paltarını
götürüb onların üstünə örtdün, zeytun yağımı və buxurumu onların
önünə qoydun. 19 Sənə verdiyim çörəyimi, sənə yedirdiyim narın unu,
zeytun yağını və balı da ətirli buxur olaraq onların önünə qoydun. Bu iş
baş verdi” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
20 “Mənim üçün doğduğun oğul və qızlarını götürüb bütlərə yemək
olsun deyə qurban etdin. Fahişəliyin az idi ki, 21 hələ övladlarımı
da kəsdin və onları bütlərə təqdim etdin? 22 Bütün iyrənc işlərini və
fahişəliyini edərkən öz cavanlıq günlərini xatırlamadın, o zaman lüt və
çılpaq idin, öz qanın içində qımıldanırdın”.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

23 Xudavənd Rəbb bəyan edir: “Vay, vay sənin halına! Sən bütün pis
əməllərindən sonra 24 özünə fahişəlik yuvaları qurdun və hər meydanda
səcdəgahlar düzəltdin. 25 Hər yolun başında öz səcdəgahlarını düzəltdin.
Öz gözəlliyini murdar etdin, hər yoldan keçənə ayaqlarını araladın
və fahişəliyini artırdın. 26 Cinsiyyət üzvləri böyük olan qonşuların
Misirlilərlə pozğunluq etdin, Məni qəzəbləndirmək üçün fahişəliyini
artırdın. 27 Buna görə də əlimi sənə qarşı uzadıb sənə təyin olunan
yeməyi azaltdım. Sənə nifrət edən Filişt qızları sənin istədikləri
kimi rəftar etsinlər deyə səni onlara təslim etdim. Hətta onlar sənin
əxlaqsız əməllərindən utanır. 28 Aşşurlularla da pozğunluq etdin, çünki
doymurdun. Onlarla pozğunluq etdin, ancaq bu da sənə kifayət etmədi.
29 Öz pozğunluğunu ticarət ölkəsi olan Xaldey torpağına qədər yaydın,
ancaq bu da sənə kifayət etmədi”.
30 Xudavənd Rəbb bəyan edir: “Bütün bunları edərkən ürəyin nə
qədər aciz oldu, sən həyasız fahişə kimi davrandın. 31 Hər yolun başında
fahişəlik yuvaları qurarkən, bütün meydanlarda səcdəgahlar düzəldərkən
hətta fahişə kimi də olmadın, çünki işinin əvəzində verilən hədiyyəyə
xor baxdın. 32 Zina edən, ərinin əvəzinə yadları qəbul edən bir qadın
oldun. 33 Bütün fahişələrə hədiyyə verirlər, ancaq bütün oynaşlarına
sən hədiyyələr verirsən. Onlara rüşvət verirsən ki, hər tərəfdən sənin
yanına gəlsinlər və sənin lə pozğunluq etsinlər. 34 Fahişəlik etməkdə başqa
qadınlara bənzəmirsən, çünki heç kəs sənin dalınca düşmür ki, fahişəlik
edəsən, əksinə, bunun üçün sən hədiyyə verirsən, sənə hədiyyə verilmir.
Bu cəhətdən başqalarına bənzəmirsən”.
35 Buna görə də, ey fahişə, Rəbbin sözünə qulaq as. 36 Xudavənd Rəbb
belə deyir: “Həyasızlığın aşkara çıxdığı üçün, oynaşlarınla fahişəlik
edərkən çılpaqlığın açıldığı üçün, bütün iyrənc bütlərindən və onlara
qurban verdiyin oğullarının qanından ötrü – 37 bütün bunlara görə
əyləndiyin bütün oynaşlarını – sənin sevdiklərini də, nifrət etdiklərini də
bir yerə yığacağam. Onları hər tərəfdən sənə qarşı bir yerə yığacağam.
Onların önündə səni çılpaq edəcəyəm və ayıbını bütünlüklə görəcəklər.
38 Zina edən və qan tökən qadınlara verilən cəza ilə səni cəzalandıracaq,
qanlı qəzəbimə və qısqanclığıma təslim edəcəyəm. 39 Səni oynaşlarının
əlinə verəcəyəm. Fahişəlik yuvalarını dağıdacaq, səcdəgahlarını
uçuracaq, paltarlarını əynindən soyunduracaq, zinətlərini əlindən
alacaq, səni lüt və çılpaq qoyacaqlar. 40 Camaatı üzərinə qaldıracaq, səni
daşqalaq edəcək və qılıncları ilə parça-parça doğrayacaqlar. 41 Evlərinə od
vuracaq, çoxlu qadının gözü önündə səni cəzalandıracaqlar. Fahişəliyinə
son qoyacağam və daha oynaşlarına hədiyyə verməyəcəksən. 42 Beləcə
sənin üzərində qəzəbimi yatırdacağam, qısqanclığımı söndürəcəyəm.
Mən susacağam və bir daha qəzəblənməyəcəyəm. 43 İndi ki sən cavanlıq
günlərini yadına salmadın və bütün bu əməllərinlə Məni hiddətləndirdin,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Mən də əməllərinin əvəzini başına gətirəcəyəm” bəyan edir Xudavənd
Rəbb. “Bütün iyrənc işlərinə əlavə olaraq pozğunluq etmədinmi?
44 Bax məsəl söyləyən hər kəs sənə qarşı bu məsəli deyəcək: ‹Anası
necədirsə, qızı da elədir›. 45 Sən ərindən və övladlarından ikrah edən
ananın qızısan, sən ərlərindən və övladlarından ikrah edən bacılarının
bacısısan. Ananız Xetli, atanız isə Emorlu idi.
46 Böyük bacın öz qızları ilə sənin şimalında yaşayan Samariyadır.
Kiçik bacın isə qızları ilə sənin cənubunda yaşayan Sodomdur. 47 Ancaq
sən onların yolları ilə də getmədin, onların etdiyi iyrənc işlər qədər də
etmədin. Bütün bunları kiçik bir iş sayıb öz əməllərində onlardan da
pozğun oldun. 48 Varlığıma and olsun” bəyan edir Xudavənd Rəbb, “bacın
Sodomla qızları sənінlə qızlarının etdiyi işləri etmədi. 49 Bacın Sodomun
və onun qızlarının günahı bundan ibarət idi: qürur, toxluq və qayğısızlıq
içində yaşayarkən məzluma və fəqirə əl tutmadılar. 50 Qürurlanıb Mənim
önümdə iyrənc işlər etdilər. Mən bunu görəndə onları rədd etdim.
51 Samariya sənin etdiyin günahların yarısını belə, etməmişdi. İyrənc
işlərdə onları da ötüb keçdin. Beləcə etdiyin iyrənc işlərlə bacılarını saleh
kimi göstərdin. 52 Sən də öz rüsvayçılığının yükünü daşı, çünki bacılarını
təmizə çıxardın. Etdiyin günahlar onlarınkından da iyrənc olduğuna
görə onlar səndən saleh göründü. Xəcalətindən utan, öz rüsvayçılığının
yükünü daşı, çünki bacılarını saleh kimi göstərdin.
53 Sodomdan və onun qızlarından sürgün olunmuşları, Samariyadan
və onun qızlarından sürgün olunmuşları, onlarla birgə səndən sürgün
olunmuşları yenidən öz yerlərinə qaytaracağam. 54 Onda öz rüsvayçılığının
yükünü daşıyacaqsan və etdiyin hər işdən utanacaqsan, çünki sən
onlara təsəlli oldun. 55 Bacıların Sodomla qızları əvvəlki vəziyyətlərinə
qayıdacaq, Samariya ilə qızları əvvəlki vəziyyətlərinə qayıdacaq, sən və
qızların da əvvəlki vəziyyətinizə qayıdacaqsınız. 56 Pisliyin üzə çıxmadan,
qürurlu olduğun günlərdə bacın Sodomun adını çəkməzdin. 57 İndi sən
ətrafındakıların hamısı ilə birgə Aram qızları və Filişt qızları – səni təhqir
edən ətraf xalqlar tərəfindən rüsvay edilirsən. 58 Sən pozğunluğunun və
iyrənc əməllərinin cəzasını çəkəcəksən” Rəbb belə bəyan edir.
59 Bəli, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Sən əhdi pozub anda xor baxdın.
Buna görə də sən necə etdinsə, Mən də sənə elə edəcəyəm. 60 Ancaq Mən
cavanlıq günlərində sənінlə etdiyim əhdimi yada salacağam. Sənінlə
əbədi bir əhd bağlayacağam. 61 Səndən böyük və səndən kiçik bacılarını
yanına aldığın zaman öz əməllərini yada salıb utanacaqsan. Qızların
olmaq üçün onları sənə verəcəyəm, amma sənінlə bağladığım əhddə
bu yox idi. 62 Sənінlə yenidən əhd bağlayacağam və biləcəksən ki, Rəbb
Mənəm. 63 Eləcə bütün etdiklərini bağışladığım zaman bunu yada salıb
utanacaqsan, rüsvayçılığından bir daha ağzını açmayacaqsan” Xudavənd
Rəbb belə bəyan edir».

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İsrailin qartal və tənəklə müqayisəsi

17 1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Ey bəşər oğlu, İsrail nəslinə
bir tapmaca de və bir məsəl danışıb 3 söylə ki, Xudavənd Rəbb belə
deyir: “Qanadları böyük, lələkləri uzun, üstü rəngbərəng tüklərlə dolu iri bir
qartal Livana uçdu və sidr ağacının başından bir zoğ götürdü. 4 Onun körpə
budaqlarının başını qoparıb ticarət ölkəsinə apardı və onu tacirlər şəhərinə
qoydu. 5 O torpağın toxumunu götürüb bərəkətli torpaqda əkdi. Söyüd ağacı
əkilən kimi onu gur axan suların kənarında yerləşdirdi. 6 O da böyüyüb enli,
balacaboy bir üzüm meynəsi oldu. Budaqları qartala doğru əyilirdi, kökləri
isə altında qalırdı. Beləcə şaxə verən, budaq salan bir üzüm tənəyi oldu.
7 Böyük qanadları, çoxlu tükləri olan başqa iri qartal da var idi. Üzüm
tənəyi köklərini ona tərəf döndərdi, budaqlarını əkildiyi ləklərdən ona
doğru uzatdı ki, sulansın. 8 O, gur axan suların kənarında, bərəkətli
torpaqda əkildi ki, qol-budaq atsın, meyvə yetirsin və möhtəşəm bir
üzüm tənəyi olsun”.
9 Sən söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Bu üzüm tənəyi bəhərli
olacaqmı? Əvvəlki qartal onun köklərini qırıb meyvələrini qurumaq üçün
qoparmayacaqmı? Onun təzə bitən bütün pöhrələri quruyacaq. Kökündən
qırıb atmaq üçün böyük qüvvəyə yaxud çoxlu adama ehtiyac olmayacaq.
10 O əkilsə də, bəhrəsi olacaqmı? Şərq küləyi ona toxunan kimi tamamilə
qurumayacaqmı? Bəli, bitdiyi ləklərdə quruyacaq”».
11 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 12 g «İndi o üsyankar nəslə söylə:
“Bu şeylərin mənasını bilmirsinizmi?” Onlara de: “Budur, Babil padşahı
Yerusəlimə gəldi, oranın padşahını və başçılarını götürüb Babilə, öz
yanına apardı. 13 Padşah nəslindən olan bir nəfəri götürərək onunla
əhd kəsib and içdirdi. Ölkənin igid adamlarını da götürüb apardı ki,
14 padşahlıq alçaldılıb daha qalxa bilməsin və əhdinə sadiq olub yerində
qalsın. 15 Ancaq Yəhuda padşahı atlar və çoxlu əsgər versinlər deyə
elçilərini Misirə göndərərək Babil padşahına qarşı üsyan qaldırdı. O uğur
qazanacaqmı? Bu işləri görən salamat qalacaqmı? Əhdi pozan salamat
qalacaqmı?” 16 Xudavənd Rəbb bəyan edir: “Varlığıma and olsun ki,
hökmən onu taxta oturdan padşahın ölkəsində – Babildə öləcək, çünki
içdiyi anda xor baxdı, bağladığı əhdi pozdu. 17 Babillilər çoxlu adam
qırmaq üçün torpaq qalağı və mühasirə divarları düzəldəndə firon
güclü ordusu, böyük qoşunu ilə müharibədə ona kömək edə bilməyəcək.
18 Çünki o, əhdi pozaraq içdiyi anda xor baxdı, söz verdiyi halda bütün bu
işləri etdiyinə görə özü də qaçıb qurtara bilməyəcək”.
19 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “Varlığıma and olsun
ki, önümdə içdiyi anda xor baxdığına görə, əhdimi pozduğu üçün

---

g **17:12-15** 2Pad. 24:15-20; 2Saln. 36:10-13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

onu cəzalandıracağam. 20 Onun üstünə Öz torumu sərəcəyəm, onu Öz
tələmə salıb Babilə gətirəcəyəm. Mənə xəyanət etdiyinə görə orada onu
mühakimə edəcəyəm. 21 Onun bütün fərari əsgərləri qılıncla həlak olacaq,
yerdə qalanlar küləyin əsdiyi dörd tərəfə dağılacaq. Onda biləcəksiniz ki,
Mən Rəbb bunu söylədim”.
22 Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Mən hündür sidr ağacının başından
Bir zoğ götürüb əkəcəyəm.
Onun budaqlarının başından
Zərif bir budaq qoparacağam,
Onu hündür, dik bir dağın zirvəsində əkəcəyəm.
23 Onu İsrailin uca dağına əkəcəyəm.
O, qol-budaq atıb meyvə verəcək,
Möhtəşəm bir sidr ağacı olacaq.
Hər cür quş onun altına sığınacaq,
Budaqlarının kölgəsində yuva quracaq.
24 Bütün çöl ağacları biləcək ki,
Hündür ağacı Mən Rəbb alçaltdım,
Alçaq ağacı yüksəltdim,
Yaşıl ağacı qurutdum,
Quru ağacı yaşıllaşdırdım.
Mən Rəbb bunu söylədim və
Hökmən yerinə yetirəcəyəm”».

Əməllər üçün cavabdehlik

18 1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 [h] «Siz İsrail torpağı üçün
“Atalar kal üzüm yedi,
Oğulların dişi qamaşır”
məsəlini söyləyərək nə demək istəyirsiniz? 3 Xudavənd Rəbb bəyan edir:
“Varlığıma and olsun ki, daha siz İsraildə bu məsəli söyləməyəcəksiniz.
4 Axı bütün adamlar Mənimdir: atanın canı Mənim olduğu kimi oğulun
da canı Mənimdir. Yalnız günah işlədən adam öləcək.
5 Əgər bir adam salehdirsə,
Ədalətli və saleh işlər görürsə,
6 Dağlarda gətirilən qurbandan yemirsə,
Gözlərini İsrail nəslinin bütlərinə dikmirsə,
Qonşusunun arvadını ləkələmirsə,
Aybaşı olan qadınla yaxınlıq etmirsə,
7 Kimsəyə haqsızlıq etmirsə,
Borclunun girovunu qaytarırsa,

---

[h] **18:2** Yer. 31:29

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Soyğunçuluq etmirsə,
Ac olana çörək verirsə,
Çılpaq olanı geyindirirsə,
8 Sələmlə borc pul vermirsə,
Müamilə götürmürsə,
Pis əməldən çəkinirsə,
İki adam arasında ədalətlə mühakimə edirsə,
9 [i] Mənim qaydalarıma görə rəftar edirsə,
Hökmlərimə sədaqətlə əməl edirsə,
Bu adam salehdir və
Əlbəttə, yaşayacaq”
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.

10 “Deyək ki bu adamın bir oğlu olur.
Əgər bu oğul zorakılıq edib qan tökürsə,
Soydaşına qarşı bu işlərdən birini görürsə,
11 Atası bunlardan heç birini etmədiyi halda,
Oğul dağlarda gətirilən qurbandan yeyirsə,
Qonşusunun arvadını ləkələyirsə,
12 Fəqirə və yoxsula haqsızlıq edirsə,
Soyğunçuluq edirsə,
Girovu qaytarmırsa,
Gözlərini bütlərə dikirsə,
İyrənc işlər görürsə,
13 Sələmlə borc pul verib müamilə götürürsə,
Belə oğul yaşayacaqmı?
Xeyr, o yaşamayacaq.
Bütün bu iyrənc işləri gördüyü üçün öldürülməlidir.
Ölümü üçün də özü məsuliyyət daşıyacaq.

14 Deyək ki bu oğulun da bir oğlu olur.
Bu oğul atasının etdiyi bütün günahları görüb,
Diqqət edərək belə işlər etmirsə,
15 Dağlarda gətirilən qurbandan yemirsə,
Gözlərini İsrail nəslinin bütlərinə dikmirsə,
Qonşusunun arvadını ləkələmirsə,
16 Kimsəyə haqsızlıq etmirsə,
Girov almırsa,
Soyğunçuluq etmirsə,
Ac olana çörək verirsə,

---

[i] **18:9** Lev. 18:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Çılpaq olanı geyindirirsə,
17 Məzlumdan əl çəkirsə,
Sələm almırsa,
Müamilə götürmürsə,
Hökmlərimə əməl edib
Qaydalarıma görə rəftar edirsə,
Atasının günahına görə ölməyəcək,
Əlbəttə, yaşayacaq.
18 Bu oğulun atası isə
İnsafsızlıqla qəddarlıq etdiyi üçün,
Soydaşını qarət etdiyinə görə,
Xalqı içində pis işlər gördüyü üçün
Öz təqsirindən ötrü, əlbəttə, öləcək.
19 Ancaq siz ‹atanın etdiyi təqsirin məsuliyyətini nə üçün oğul
daşımasın?› deyirsiniz. Oğul ədalətli və saleh işlər gördü, bütün
qaydalarıma riayət edib onlara əməl etdi. Əlbəttə, bu adam yaşayacaq. 20 [j]
Yalnız günah işlədən adam öləcək. Oğul atanın təqsirinin məsuliyyətini
daşımaz, ata da oğulun təqsirinin məsuliyyətini daşımaz. Saleh adam
salehliyinin, pis adam isə pisliyinin əvəzini alacaq.
21 Pis adam etdiyi bütün günahlardan dönərsə, bütün qaydalarıma
riayət edib ədalətli və saleh işlər görərsə, əlbəttə, ölməyib yaşayacaq.
22 Etdiyi günahlardan heç biri onun ayağına yazılmayacaq, gördüyü saleh
işlərlə yaşayacaq”. 23 Xudavənd Rəbb bəyan edir: “Elə bilirsiniz ki, Mən
pis adamın ölümündən zövq alıram? İstəyirəm ki, o öz yolundan dönsün
və yaşasın.
24 Ancaq saleh adam öz salehliyindən dönüb pislik edərsə, pis
adamın etdiyi bütün iyrənc işləri görərsə, yaşayacaqmı? Etdiyi saleh
işlərindən heç biri onun ayağına yazılmayacaq. Etdiyi xainlik və işlədiyi
günahından ötrü öləcək.
25 Ancaq siz ‹Xudavəndin yolu düz deyil› deyirsiniz. Ey İsrail nəsli,
indi qulaq asın: Mənimmi yolum düz deyil? Düz olmayan sizin yollarınız
deyilmi? 26 Saleh adam öz salehliyindən dönüb pislik edərsə, buna görə
öləcək. Bəli, etdiyi pisliyə görə öləcək. 27 Pis adam da etdiyi pislikdən
dönüb ədalətli və saleh işlər görərsə, öz həyatını qoruyar. 28 Bir halda
ki diqqət edib elədiyi bütün günahlardan dönürsə, əlbəttə, ölməyib
yaşayacaq. 29 Ancaq İsrail nəsli ‹Xudavəndin yolu düz deyil› deyir. Ey
İsrail nəsli, Mənimmi yollarım düz deyil? Düz olmayan sizin yollarınız
deyilmi? 30 Buna görə, ey İsrail nəsli, sizin hər birinizi əməllərinizə
görə mühakimə edəcəyəm” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir. “Tövbə
edib bütün günahlarınızdan dönün ki, təqsir sizi məhvə sürükləməsin.

---

[j] **18:20** Qanun. 24:16; 2Pad. 14:6; 2Saln. 25:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

31 Etdiyiniz günahların hamısını üstünüzdən götürün, özünüzdə yeni
ürək və yeni ruh yaradın. Nə üçün öləsiniz, ey İsrail nəsli?” 32 Xudavənd
Rəbb bəyan edir: “Mən məhv olacaq adamın ölümündən zövq almıram.
Buna görə də günahlardan dönün və yaşayın”.

İsrail rəhbərləri üçün mərsiyə

19 1 Sən İsrail rəhbərləri üçün mərsiyə oxuyub söylə:
2 “Sənin anan nə idi?
Şirlər arasında dişi bir şir!
O, cavan aslanların içində yatardı,
Balalarını bəsləyərdi.
3 O, balalarından birini böyütdü,
Bala cavan bir şir oldu.
Şikar etməyi öyrəndi,
Adamları yeməyə başladı.
4 Millətlər onun xəbərini eşitdi,
Bu şir onların quyusuna düşüb ələ keçdi.
Burnuna halqa taxıb onu
Misir torpağına gətirdilər.
5 Dişi şir boş yerə gözlədiyini,
Ümid qalmadığını görəndə
Balalarından birini götürüb
Cavan bir şir etdi.
6 Bu bala şirlər arasında gəzirdi.
O da cavan bir şir olub
Şikar etməyi öyrəndi,
Adamları yeməyə başladı.
7 Onların qəsrlərini dağıtdı,[k]
Şəhərlərini viran etdi.
Bu şirin nərə səsindən
Ölkə və onun əhalisi dəhşət içində idi.
8 Ətraf ölkələrin millətləri
Onun üstünə gəldi,
Öz torlarını üzərinə atdı,
Bu şir onların quyusuna düşüb ələ keçdi.
9 Onun burnuna halqa taxıb qəfəsə saldılar.
Onu Babil padşahının yanına gətirdilər.
Sonra qalaya saldılar ki,
İsrail dağları üzərində

---

[k] **19:7** *Qəsrlərini dağıtdı* – arami tərcüməsində belədir, ibrani mətnində isə *dul qadınlarını tanıdı.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bir daha səsi eşidilməsin.

10 Sənin anan da çay kənarındakı bağında
Əkilmiş bir üzüm tənəyi kimi idi.
Bol sulardan bəhərli oldu,
Çoxlu qol-budaq verdi.
11 Onun budaqları
Padşah əsası olacaq qədər gücləndi,
Boyu hündür ağaclara qədər ucaldı,
Onun çoxlu budaqları ilə
Hündürlüyü görünürdü.
12 Ancaq onu qəzəblə
Kökündən çıxarıb yerə atdılar,
Şərq küləyi onun meyvəsini qurutdu,
Möhkəm budaqları qoparıldı,
Onlar qurudu,
Onları od yandırıb-yaxdı.
13 O indi
Çöldə, quraq və susuz torpaqda əkildi.
14 Gövdəsinin bir budağından od çıxdı,
Onun meyvəsini yandırıb-yaxdı.
Onda padşah əsası olmaq üçün
Bir möhkəm budaq da qalmadı”.

Bu bir mərsiyə idi, mərsiyə olaraq da qalacaq».

Xəyanətkar İsrail

20 1 Sürgünlüyümüzün yeddinci ilində, beşinci ayın onuncu günü İsrailin bəzi ağsaqqalları Rəbdən soruşmaq üçün gəlib önümdə oturdu.
2 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 3 «Ey bəşər oğlu, İsrail ağsaqqallarına söyləyib bildir ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Siz Məndən soruşmağa gəldinizmi? Varlığıma and olsun ki, Mən sizin çağırışınıza cavab verməyəcəyəm” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir. 4 Onları mühakimə edəcəksənmi, ey bəşər oğlu, mühakimə edəcəksənmi? Onlara atalarının iyrənc işlərini bildirib söylə ki, 5[l] Xudavənd Rəbb belə bəyan edir: “O gün Mən İsraili seçdim, Yaqub nəslinin övladlarına and içdim, Misir torpağında Özümü onlara aşkar etdim və ‹Allahınız Rəbb Mənəm› deyə and içdim. 6 O gün söz verdim ki, onları Misir torpağından özləri üçün nəzərdə tutduğum bütün ölkələrdən gözəl olan, süd və bal axan

[l] **20:5-6** Çıx. 6:2-8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

torpağa çıxaracağam. 7 Mən onlara dedim: ‹Hər kəs gözünə xoş gələn
iyrənc şeyləri atsın. Özünüzü Misir bütləri ilə murdarlamayın, Allahınız
Rəbb Mənəm›. 8 Ancaq onlar Mənə qarşı üsyankar oldu və qulaq asmaq
istəmədi. Heç biri gözünə xoş gələn iyrənc şeyləri atmadı və Misir
bütlərindən əl çəkmədi. Ona görə Mən dedim: ‹Misir torpağında qəzəbimi
üstlərinə tökəcəyəm, hədsiz qızğınlığımı onlara göstərəcəyəm›. 9 Ancaq
Mən Öz adım naminə elə etdim ki, aralarında yaşadıqları millətlərin
gözündə adım ləkələnməsin, çünki bu millətlərin gözü önündə İsrail
övladlarını Misir torpağından çıxarmaqla Özümü onlara göstərdim.
10 Mən onları Misir torpağından çıxarıb səhraya gətirdim. 11 *m* Onlara
qaydalarımı verib hökmlərimi bildirdim. Əgər insan bu hökmlərə
əməl etsə, onların vasitəsilə yaşayar. 12 *n* Onlara Öz Şənbə günlərimi
də verdim ki, Mənimlə onların arasında əlamət olsun və onları təqdis
edənin Mən Rəbb olduğunu bilsinlər. 13 Ancaq İsrail nəsli səhrada Mənə
qarşı üsyankar oldu. Qaydalarıma görə rəftar etmədilər, hökmlərimi
rədd etdilər. Əgər insan bu hökmlərə əməl edərsə, onların vasitəsilə
yaşayar. Onlar Mənim Şənbə günlərimə də heç məhəl qoymadı. Ona görə
Mən dedim: ‹Səhrada onları məhv etmək üçün qızğınlığımı üstlərinə
tökəcəyəm›. 14 Ancaq Mən Öz adım naminə elə etdim ki, millətlərin
gözündə adım ləkələnməsin, çünki bu millətlərin gözü önündə İsrail
övladlarını Misirdən çıxarmışdım. 15 *j* Mən də səhrada onlara and içdim
ki, onları bütün ölkələrdən gözəl olan, özlərinə verdiyim süd və bal axan
torpağa gətirməyəcəyəm. 16 Çünki hökmlərimi rədd etdilər, qaydalarıma
görə rəftar etmədilər və Şənbə günlərimə məhəl qoymadılar. Ona görə
ki onların ürəkləri bütlərinə tərəf meyl edirdi. 17 Ancaq Mənim onlara
yazığım gəldi, onları həlak etmədim və səhrada qırıb-çatmadım.
18 Səhrada onların övladlarına dedim: ‹Atalarınızın qaydasına görə
rəftar etməyin, hökmlərinə riayət etməyin və onların bütləri ilə özünüzü
murdarlamayın. 19 Allahınız Rəbb Mənəm. Mənim qaydalarıma görə
rəftar edin, hökmlərimə riayət edin və onlara əməl edin. 20 Şənbə
günlərimi təqdis edin. Qoy onlar Mənimlə sizin aranızda əlamət olsun.
Onda biləcəksiniz ki, Allahınız Rəbb Mənəm›. 21 Ancaq övladlar da Mənə
qarşı üsyankar oldu. Qaydalarıma görə rəftar etmədilər, hökmlərimə
riayət və əməl etmədilər. Əgər insan bu hökmlərə əməl etsə, onların
vasitəsilə yaşayar. Onlar Mənim Şənbə günlərimə də məhəl qoymadı. Ona
görə Mən dedim: ‹Səhrada onları məhv etmək üçün qəzəbimi üstlərinə
tökəcəyəm, hədsiz qızğınlığımı onlara göstərəcəyəm›. 22 Ancaq Mən
onlardan əl götürdüm və bunu Öz adım naminə etdim ki, millətlərin
gözündə adım ləkələnməsin, çünki bu millətlərin gözü önündə İsrail
övladlarını çıxarmışdım. 23 *p* Mən səhrada özlərinə and içib dedim ki,

---

m **20:11,13** Lev. 18:5 n **20:12** Çıx. 31:13-17 j **20:15** Say. 14:26-35 p **20:23** Lev. 26:33

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

onları millətlər arasına yayacağam, ölkələr arasına səpələyəcəyəm.
24 Çünki onlar hökmlərimə əməl etmədi, qaydalarımı rədd etdi, Şənbə
günlərimə məhəl qoymadı və gözləri atalarının bütlərinə dikildi. 25 Mən
də onlara xeyirli olmayan qaydalar və həyat verə bilməyən hökmlər
verdim. 26 İmkan verdim ki, hər ilk doğulan övladı oddan keçirərək
qurban etdikləri hədiyyələrlə özlərini murdarlasınlar. Bunu etdim ki,
onları dəhşətə salım, qoy bilsinlər ki, Rəbb Mənəm”.
27 Ey bəşər oğlu, buna görə də İsrail nəslinə müraciət edib söylə ki,
Xudavənd Rəbb belə deyir: “Atalarınız bununla yenə xəyanət edərək
Mənə küfr etdi. 28 Mən onları vəd etdiyim torpağa gətirəndə hər yüksək
təpəni, hər qollu-budaqlı ağacı görüb qurbanlarını orada kəsdilər,
Mənim qəzəbimə səbəb olan qurbanlarını orada təqdim etdilər, ətirli
təqdimlərini orada qoydular və içmə təqdimlərini orada səpdilər. 29 Ona
görə Mən onlara dedim: ‹Getdiyiniz o səcdəgah nədir?› Bura indiyə qədər
Bama[q] adlanır”.
30 Buna görə də İsrail nəslinə söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Siz atalarınızın yolu ilə gedib onların iyrənc işləri ilə pozğunluq
edərək özünüzü murdar edərsinizmi? 31 İndiyə qədər hədiyyələr
gətirərək oğullarınızı oda qurban verərək özünüzü bütlərinizlə murdar
edirsiniz. Hələ bununla da Məndən soruşmaq istəyirsiniz, ey İsrail
nəsli?” Xudavənd Rəbb bəyan edir: “Varlığıma and olsun ki, Məndən
soruşmağınıza icazə verməyəcəyəm. 32 Ağlınıza gələn şey heç vaxt həyata
keçməyəcək. Siz deyirdiniz: ‹Millətlər, yadelli tayfalar kimi biz də ağaca
və daşa sitayiş edəcəyik›”.
33 Xudavənd Rəbb bəyan edir: “Varlığıma and olsun ki, sizin üzərinizdə
qüdrətli əllə, uzanan qolla və güclü qəzəblə hökmən padşahlıq edəcəyəm.
34 Mən sizi qüdrətli əllə, uzanan qolla və güclü qəzəblə xalqlar arasından
çıxaracağam, səpələndiyiniz ölkələrdən bir yerə toplayacağam. 35 Sizi
xalqların səhrasına gətirəcək və orada üz-üzə mühakimə edəcəyəm.
36 Atalarınızı Misir torpağının səhrasında necə mühakimə etdimsə, sizi
də eləcə mühakimə edəcəyəm” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir. 37 “Sizi
əsanın altından keçirəcək və əhdlə bağlayacağam. 38 Sizin aranızdan
Mənə qarşı üsyankar olanları və qanunsuzluq edənləri ayıracağam.
Onları müvəqqəti qaldıqları ölkədən çıxaracağam, ancaq İsrail torpağına
girməyəcəklər. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm”. 39 Xudavənd Rəbb
belə deyir: “Siz ey İsrail nəsli, gedin hər biriniz öz bütlərinizə qulluq
edin. Ancaq bundan sonra Mənə qulaq asacaq, hədiyyələriniz və
bütlərinizlə bir daha müqəddəs adımı ləkələməyəcəksiniz”.
40 Xudavənd Rəbb bəyan edir: “Müqəddəs dağım olan İsrailin uca
dağında, həmin ölkədə hamı – bütün İsrail nəsli Mənə qulluq edəcək.

---

q **20:29** *Bama* – ibrani dilində *səcdəgah*, həmçinin *ba – getmək*, *ma* – nədir deməkdir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Orada onlardan razı olacağam. Bütün müqəddəs şeylərinizlə birgə
təqdimlərinizi və ən seçmə hədiyyələrinizi sizdən qəbul edəcəyəm.
41 Sizin arasında çıxardığım və səpələndiyiniz ölkələrdən topladığım
zaman ətirli təqdim kimi sizdən razı qalacağam. Millətlərin gözü önündə
sizin aranızda müqəddəs tutulacağam. 42 Sizi atalarınıza verməyi vəd
etdiyim torpağa – İsrail torpağına gətirdiyim zaman biləcəksiniz ki, Rəbb
Mənəm. 43 Orada əməllərinizi və bütün işlərinizi yada salacaqsınız, bu
işlərlə siz özünüzü murdar etdiniz. Etdiyiniz bütün pisliklərə görə öz-
özünüzdən iyrənəcəksiniz. 44 Ey İsrail nəsli, pis əməllərinizə və pozğun
işlərinizə görə deyil, ancaq Öz adım naminə sizinlə belə rəftar edəndə
biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».
45 Mənə yenə Rəbbin sözü nazil oldu: 46 «Ey bəşər oğlu, üzünü cənuba
doğru çevirib cənuba tərəf danış və Negev meşəsinə qarşı peyğəmbərlik
et. 47 Negev meşəsinə söylə ki, Rəbbin sözünü dinləsin. Xudavənd Rəbb
belə deyir: “Mən sənin içində od yandıracağam və səndə olan bütün yaşıl
və quru ağacları yandırıb-yaxacaq. Alışan alov sönməyəcək, cənubdan
şimala qədər bütün üzlər odda qovrulacaq. 48 Bütün bəşər görəcək ki,
odu Mən Rəbb alışdırdım və o sönməyəcək”». 49 Mən dedim: «Ah, ya
Xudavənd Rəbb! Onlar mənim barəmdə belə deyir: “Bu adam ancaq
məsəllərlə danışır, elə deyilmi?”»

Rəbbin cəza qılıncı

21 1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Ey bəşər oğlu, üzünü
Yerusəlimə tərəf çevirib Müqəddəs məkanlara qarşı danış və
İsrail torpağının əleyhinə peyğəmbərlik et. 3 Sən İsrail torpağına söylə
ki, Rəbb belə deyir: “Budur, Mən sənin əleyhinəyəm. Qılıncımı qınından
çıxararaq sənin içində olan salehi də, pis adamı da qırıb-çatacağam.
4 Sənin içində olan salehi də, pis adamı da qırıb-çatım deyə Mənim
qılıncım cənubdan şimaladək ərazidə yaşayan bütün bəşərin üzərinə
enmək üçün qınından çıxacaq. 5 Onda bütün bəşər biləcək ki, Mən Rəbb
qılıncımı qınından çıxardım və bir daha yerinə qayıtmayacaq”.
6 İçini çək, ey bəşər oğlu, sən belini büküb onların gözü önündə acı-
acı içini çək. 7 Onlar sənə “Nəyə görə içini çəkirsən?” söyləyəndə onlara
deyərsən: “Gələn xəbərə görə. Hər ürək əriyəcək, hər əl yanına düşəcək,
bütün ruhlar zəifləyəcək və bütün dizlər titrəyəcək. O xəbər gəlir, bunlar
yerinə yetəcək” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».
8 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 9 «Ey bəşər oğlu, peyğəmbərlik edib
söylə ki, Xudavənd belə deyir:

“Söylə ki, qılınc, qılınc
İtilənib, cilalanıb.
10 Öldürmək üçün itilənib,
Şimşək kimi çaxsın deyə cilalanıb.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Necə sevinə bilərik?
Qılınc oğlumun əsasına
Hər hansı bir əl ağacı kimi xor baxdı.
11 Qılınc əldə tutulmaq üçün
Cilalanmağa verildi.
Öldürənin əlinə verilsin deyə
İtilənib cilalandı.
12 Ey bəşər oğlu, fəryad edib ağla.
Çünki bu qılınc xalqıma və
Bütün İsrail rəhbərlərinə qarşı qalxıb.
Onlar xalqımla birgə
Qılınca təslim edildi.
Bunun üçün sinə döy”.
13 Xudavənd Rəbb bəyan edir:
“Qarşıda sınaq var.
Qılıncın xor baxdığı əsa
Daha salamat qalmazsa, nə olar?

14 Sən ey bəşər oğlu, peyğəmbərlik et,
Əllərini bir-birinə vur.
Qoy qılınc iki, üç dəfə vursun.
O öldürən bir qılıncdır,
Çoxlu adam qıran,
İnsanı hər tərəfdən saran qılıncdır.
15 Onların ürəyi ərisin,
Yerə sərilənlər çox olsun deyə
Bütün darvazalarında qırğın qılıncı qoydum.
Ah, o, şimşək kimi parıldadı,
Öldürmək üçün sıyrıldı.
16 Ey qılınc, sağa-sola dönüb kəs,
Sağa dön, sola dön,
Üzün hara çevrilsə, ora get.
17 Mən də əllərimi bir-birinə vuracağam,
Beləcə qəzəbimi yatırdacağam.
Bunu Mən Rəbb söylədim”».
18 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 19 «Sən ey bəşər oğlu, Babil padşahının qılıncının gəlməsi üçün iki yol hazırla, ikisi də bir ölkədən çıxsın. Bir yerdə nişan qoy, onu şəhər yolunun başında qoy. 20 Qılınc Ammon övladlarının Rabba şəhərinə, Yəhudaya və qalalı Yerusəlimə yönəlsin deyə yol hazırla. 21 Çünki Babil padşahı yolayrıcında – iki yolun başında falçılıq etmək üçün dayanacaq. Oxları qarışdıracaq, ev bütlərindən soruşacaq, kəsilən bir heyvanın qaraciyərinə baxacaq. 22 Onun

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

sağ əlində Yerusəlimi göstərən fal var. Orada qoçbaşı alətləri qoyacaq,
öldürmək əmri verəcək, döyüş nidası ucaldacaq, qoçbaşı alətlərini
darvazaların önündə qoyacaq, torpaq qalağı və mühasirə divarları
düzəldəcək. 23 Onunla and içib saziş bağlayanlar falın yalan olduğunu
güman edəcək. Ancaq padşah təqsirlərini xatırlayıb onları əsir alacaq.
24 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: "İndi ki təqsirlərinizi və
üsyankarlığınızı göstərməklə bunları yada saldınız, bütün işlərinizdə
günahlarınız aşkara çıxdı və yada salındınız, mütləq əsir düşəcəksiniz.
25 Sən ey murdar və pis olan İsrail rəhbəri, günün çatdı, nəhayət, cəza
vaxtın gəldi". 26 Xudavənd Rəbb belə deyir: "Çalmanı və tacı götür. Daha
bu belə olmayacaq. Alçalanı yüksəlt, yüksələni alçalt. 27 Viran, viran,
viran qoyacağam şəhəri! Haqq sahibi gələnə qədər bərpa olunmayacaq.
Mən şəhəri ona verəcəyəm".
28 [r] Sən ey bəşər oğlu, peyğəmbərlik edib söylə ki, Ammonlular və
onların etdikləri təhqirə görə Xudavənd Rəbb belə deyir:
"Qılınc, qılınc həlak etmək üçün sıyrılıb,
Qırğın üçün itilənib ki,
Şimşək kimi parlasın.
29 Elə bir zamanda ki
Sənə boş görüntülər görünür,
Sənə yalan falçılıq açırlar.
Ölməli olan pis adamların
Boyunlarına enəcəksən, ey qılınc!
Bu adamların günü çatdı,
Nəhayət, cəza vaxtı gəldi.
30 Qılınc qınına qoyulsun!
Səni yaradıldığın yerdə,
Doğulduğun ölkədə mühakimə edəcəyəm.
31 Qəzəbimi üstünə tökəcəyəm,
Hiddətimin odunu üstünə püfləyəcəyəm,
Səni vəhşi adamlara təslim edəcəyəm.
Onlar məhv etməkdə mahirdir.
32 Sən oda qida olacaqsan,
Ölkə içində qanın töküləcək.
Daha yada salınmayacaqsan,
Çünki Mən Rəbb bunu söylədim"».

Yerusəlimin günahları

22 1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Sən ey bəşər oğlu,
mühakimə edəcəksənmi, qan tökən şəhəri mühakimə

---

[r] **21:28-32** Yer. 49:1-6; Yez. 25:1-7; Amos 1:3-15; Sef. 2:8-11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

edəcəksənmi? Gəl bütün iyrənc işlərini ona bildir. 3 Ona söylə ki,
Xudavənd Rəbb belə deyir: “Əcəli gəlsin deyə öz içində qan tökən bütlər
düzəldərək özünü murdarlayan şəhər! 4 Sən tökdüyün qana görə təqsirkar
oldun, düzəltdiyin bütlərə görə murdar oldun. Sən əcəlini yaxınlaşdırdın,
ömrün sona çatdı. Buna görə də səni millətlər içində rüsvayçılıq, bütün
ölkələr arasında istehza hədəfinə çevirdim. 5 Ey adı pisliyə çıxan, fitnə
dolu şəhər, yaxın olanlar da, uzaq olanlar da sənə istehza edəcək. 6 Budur,
sənin içində olan hər bir İsrail rəhbəri əlindən gəldiyi qədər qan tökür.
7 [s] [t] Sənin içində ata-anaya hörmət edilmir, sənin içində qəribə qarşı
zorakılıq, yetimə və dul qadına haqsızlıq edilir. 8 [u] Müqəddəs şeylərimə
xor baxdın, Şənbə günlərimə məhəl qoymadın. 9 Sənin içində qan tökmək
istəyən böhtançı adamlar var. Sənin içində dağlarda gətirilən qurbandan
yeyir, şəhvətə qapılırlar. 10 [v] Sənin içində ögey analarını ilə yatanlar,
aybaşı olub murdarlanan qadınları zorlayanlar var. 11 Sənin içində kimi
qonşusunun arvadı ilə iyrənc iş edir, kimi həyasızlıqla gəlinini murdar
edir, kimi öz atasının qızını – bacısını zorlayır. 12 [w] [x] Sənin içində qan
tökmək üçün rüşvət alırlar. Sələm və müamilə ilə pul verirsən, zorakılıqla
qonşularından haqsız muzd alırsan. Beləcə Məni unutdun” Xudavənd
Rəbb belə bəyan edir.

13 “Əldə etdiyin haqsız muzddan ötrü və sənin içində tökülən qana görə
əllərimi bir-birinə vururam. 14 Sənə qarşı hərəkətə gəldiyim gün ürəyində
taqət olacaqmı, qollarında qüvvət qalacaqmı? Mən Rəbb bunu söylədim
və hökmən yerinə yetirəcəyəm. 15 Səni millətlər arasına yayacağam,
ölkələr arasına səpələyəcəyəm, içindəki murdarlığı məhv edəcəyəm.
16 Millətlərin gözündə ləkələnəcəksən. Onda biləcəksən ki, Rəbb Mənəm”».

17 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 18 «Ey bəşər oğlu, mənim üçün
İsrail nəsli metal tullantısına çevrilib. Hamısı soba içində qalan tunca,
qalaya, dəmirə, qurğuşuna bənzəyir, gümüş tullantısı kimidir. 19 Buna
görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “İndi ki hamınız metal tullantısı kimi
oldunuz, Mən sizi Yerusəlimə yığacağam. 20 Əritmək üçün odu üfürüb
gümüşü, tuncu, dəmiri, qurğuşunu və qalayı necə sobada toplayırlarsa,
Mən də eləcə sizi qəzəb və hiddətimlə toplayacağam, sizi şəhərə qoyub
əridəcəyəm. 21 Sizi toplayıb qəzəbimin odunu üstünüzə üfürəcəyəm və
şəhərin içində əriyəcəksiniz. 22 Soba içində gümüş necə əridilirsə, siz də
şəhərin içində əriyəcəksiniz. Onda biləcəksiniz ki, üstünüzə qəzəbimi
tökən Mən Rəbbəm”».

23 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 24 «Ey bəşər oğlu, ona söylə: “Sən
qəzəb günündə təmizlənməmiş, üstünə yağış yağmamış bir torpaqsan.

---

[s] **22:7** Çıx. 20:12; Qanun. 5:16 [t] **22:7** Çıx. 22:21-22; Qanun. 24:17 [u] **22:8** Lev. 19:30; 26:2 [v] **22:10-11** Lev. 18:7-20 [w] **22:12** Çıx. 23:8; Qanun. 16:19 [x] **22:12** Çıx. 22:25; Lev. 25:36-37; Qanun. 23:19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

25 Ölkənin peyğəmbərləri nərildəyən, ovunu parçalayan aslan kimi orada
tələ qurdu, canlara qıydı, xəzinə və qiymətli şeylər ələ keçirdi, şəhərdə
çoxlu qadınları dul qoydu. 26 y Kahinləri Mənim qanunumu pozdu,
müqəddəs şeylərimi murdarladı, müqəddəs şeyi adi şeydən ayırmadı,
murdar şeylə pak şey arasındakı fərqi öyrətmədi. Onlar Mənim Şənbə
günlərimə göz yumdu və müqəddəsliyimə etinasızlıq etdi. 27 Ölkə
içindəki başçıları ovunu parçalayan canavar kimidir, haqsız muzd
əldə etmək üçün qan tökür, cana qıyırlar. 28 Peyğəmbərləri uydurma
görüntülər görüb, yalan fal açaraq bu günahların üstünə suvaq vurur.
Mən Rəbb elə demədiyim halda ‹Xudavənd Rəbb belə deyir› söyləyirlər.
29 Ölkə xalqı isə bir-birini qarət edərək soyğunçuluqla məşğuldur. Onlar
məzlumu və fəqiri incidir, haqsız yerə qəribə zülm edir. 30 Onların içində
bir adam axtardım ki, divarı təmir etsin və Mənim hüzurumda ölkə
naminə divardakı dəliklərin önündə dayansın ki, oranı yerlə yeksan
etməyim, ancaq belə adam tapmadım. 31 Buna görə də üstlərinə qəzəbimi
tökəcəyəm, hiddətimlə onları yandırıb məhv edəcəyəm. Əməllərinin
əvəzini başlarına gətirəcəyəm” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».

İki pozğun qadınla müqayisə

23 1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Ey bəşər oğlu, eyni ananın
qızları olan iki qadın var idi. 3 Onlar cavanlıqlarında Misirdə
olarkən fahişəlik etdi. Onların döşləri orada əlləşdirildi, qızlıq sinələrinə
orada əl sürtüldü. 4 Bu qadınlardan böyüyünün adı Ohola, bacısınınkı
isə Oholiva idi. Onlar Mənimki oldu, oğullar və qızlar doğdu. Ohola
Samariyaya, Oholiva Yerusəlimə verilən addır.
5 Ohola Mənimki olarkən fahişəlik etdi. Oynaşları olan qonşu
Aşşurlulara aludə oldu. 6 Onların hamısı mavi paltar geyinmiş valilər
və başçılar, cazibədar cavanlar, atlara minmiş adamlar idi. 7 Onlarla
fahişəlik etdi. Onların hamısı Aşşurun ən seçmə adamları idi. Ohola
kimə aludə oldusa, onun bütün bütləri ilə özünü murdar etdi. 8 Misirdə
başladığı fahişəliyindən əl çəkmədi. Çünki cavanlığında onunla
yatmışdılar, qızlıq sinəsinə əl sürtmüşdülər, şəhvətlərini onun üstünə
tökmüşdülər. 9 Buna görə də onu aludə olduğu oynaşlarına – Aşşur
övladlarına təslim etdim. 10 Onlar Oholanın ayıbını açdı, oğullarını və
qızlarını əlindən aldı, özünü isə qılıncla öldürdü. O, qadınlar arasında
rüsvay oldu, onun hökmünü yerinə yetirdilər.
11 Onun bacısı Oholiva bunu gördü, amma Oholivanın şəhvəti daha
qızğın, fahişəliyi bacısından daha betər idi. 12 O da qonşuları Aşşur
övladlarına – valilərə və başçılara, dəbdəbə ilə geyinmiş, atlara minmiş
adamlara aludə oldu. Onların hamısı cazibədar cavanlar idi. 13 Mən

---

y **22:26** Lev. 10:10; Yez. 44:23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

gördüm ki, o da murdarlanıb və hər iki qadın eyni yolu gedir. 14 Oholiva
get-gedə fahişəliyini artırdı, çünki divara oyulmuş insan təsvirlərini –
15 bellərinə qurşaq, başlarına böyük çalma bağlamış Xaldeylilərin qırmızı
rəngli şəkillərini gördü. Onların hamısı əsillərinə görə Xaldey ölkəsindən
olan Babil zabitlərinə bənzəyirdi. 16 Oholiva görən kimi onlara aludə oldu
və onların yanına – Xaldey ölkəsinə qasidlər göndərdi. 17 Babil övladları
Oholivanın yanına, işrət yatağına gəlib şəhvətləri ilə onu murdarladı.
O onlarla murdar olandan sonra onlardan iyrəndi. 18 O, fahişəliyini
göstərəndə, ayıbını açanda ürəyim bacısından iyrənən kimi ondan da
iyrəndi. 19 Misir torpağında fahişəlik etdiyi gənclik çağını yada salıb
fahişəliyini daha da artırdı. 20 Cinsiyyət üzvü eşşəyinki kimi, toxumları
ayğırınkı kimi olan oynaşlarına aludə oldu. 21 Beləcə sən gənclik çağında
etdiyin pozğunluğa qayıtdın. O zaman Misirlilər sənin sinənə əl sürtərək
cavan döşlərini əlləşdirirdi.

22 Buna görə də, ey Oholiva, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Bax
iyrəndiyin oynaşlarını sənə qarşı təhrik edəcək, hər tərəfdən sənin
üstünə gətirəcəyəm. 23 Babillilərlə bütün Xaldeyliləri, Peqod, Şoa və Qoa
xalqını, bütün Aşşurluları gətirəcəyəm. Onlar cazibədar cavanlar, valilər,
başçılar, zabitlər və məşhur adamlardır. Hamısı da atlara minib. 24 Onlar
silahlarla, müharibə və yük arabaları ilə, çoxlu xalqdan ibarət qoşunla
üstünə gələcək, sipərlə, qalxanla və dəbilqə ilə hər tərəfdən sənə qarşı
düzüləcəklər. Hökm etmək ixtiyarını onlara verəcəyəm, öz hökmlərinə
görə səni mühakimə edəcək. 25 Qısqanclığımı sənə qarşı çevirəcəyəm,
sənlə qəzəblə rəftar edəcəklər. Burnunu və qulaqlarını kəsib salacaqlar,
sağ qalanların qılıncla həlak olacaq. Oğullarını və qızlarını əsir
alacaqlar, sağ qalanlarını od yandırıb məhv edəcək. 26 Sənin paltarlarını
soyunduracaq, gözəl bəzəklərini alacaqlar. 27 Beləcə Misir torpağından
gətirdiyin pozğunluğuna və fahişəliyinə son qoyacağam. Bu şeylərin
artıq həsrətini çəkməyəcək, daha Misiri yada salmayacaqsan”. 28 Çünki
Xudavənd Rəbb belə deyir: “Səni nifrət etdiyin adamlara, iyrəndiyin
adamlara təslim edəcəyəm. 29 Onlar sənlə nifrətlə rəftar edəcək, bütün
zəhmətinin bəhrəsini əlindən alacaq, səni lüt və çılpaq qoyacaq. Beləcə
fahişəliyinin ayıbı üzə çıxacaq. Pozğunluğun və fahişəliyin 30 bunları
sənin başına gətirdi, çünki başqa millətlərlə birgə fahişəlik etdin, onların
bütləri ilə murdar oldun. 31 Öz bacının yolu ilə getdin. Buna görə də onun
kasasını sənin əlinə verəcəyəm”.

32 Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Sən bacının kasasından içəcəksən.
O dərin və genişdir.
Sənə gülüb istehza edəcəklər,
Çünki dopdolu bir kasadır.
33 Sərxoşluq və kədərlə dolacaqsan.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bacın Samariyanın kasası
Dəhşət və viranəlik kasasıdır.
34 Bu kasadan içəcəksən,
Onu boşaldacaqsan,
Parçalarını gəmirəcəksən,
Köksünü yırtacaqsan”.
Çünki bunu Mən söylədim,
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
35 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “İndi ki Məni unutdun,
Mənə arxa çevirdin, pozğunluğun və fahişəliyin üçün cəzanı çək”».
36 Rəbb mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, Oholanı və Oholivanı mühakimə
edəcəksənmi? Elə isə iyrənc işlərini özlərinə bildir. 37 Çünki onlar xəyanət
etdi və əlləri qana batıb. Onlar bütlərə səcdə edib xəyanət etdi. Hətta
Mənim üçün doğduqları oğullarını bütlərə yemək olmaq üçün təqdim
etdilər. 38 Mənə qarşı hələ bunları da etdilər: həmin gün Müqəddəs
məkanımı murdar etdilər, Şənbə günlərimə məhəl qoymadılar. 39 Onlar
bütləri üçün övladlarını kəsdikdən sonra həmin gün Müqəddəs məkanıma
girərək oranı murdarladılar. Üstəlik bunu məbədimin ortasında etdilər.
40 Bundan başqa, qasidlər göndərib uzaqdan gələn adamlar gətirtdilər.
Bu adamlar gələndə sən onlar üçün yuyundun, gözlərinə sürmə çəkdin
və bər-bəzək taxdın. 41 Möhtəşəm divan üzərində oturdun. Onun önündə
hazırlanmış süfrə var idi. Mənim buxurumu və zeytun yağımı onun
üstünə qoydun. 42 Ətrafında kef edən bir dəstənin gurultusu yüksəldi.
Bayağı adamlar dəstəsi ilə səhradan Sevalılar oraya gətirildi. O iki
qadının biləklərinə bilərziklər, başlarına şərəf tacları qoydular.
43 Mən zinakarlıqda qarımış qadın barədə dedim: “İndi qoy onlar bu qadınla
zina etsin, çünki o, fahişədir”. 44 Fahişənin yanına girən kimi onun yanına girdilər.
Beləcə pozğun qadınlar olan Ohola ilə Oholivanın yanına girdilər. 45 Amma saleh
adamlar zina edən qadına verilən cəzanı, qan tökən qadına verilən cəzanı onlara
verəcək, çünki bu qadınlar zina edib və əlləri qana batıb.
46 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “Üstlərinə bir qoşun gətir və onları
dəhşətə, talana düçar et. 47 Bu qoşun onları daşqalaq edəcək və qılıncla doğrayacaq.
Oğullarını və qızlarını öldürüb evlərini yandıracaqlar. 48 Ölkədə olan pozğunluğa
son qoyacağam. Bütün qadınlar bundan dərs alıb sizin kimi pozğunluq etməyəcək.
49 Pozğunluğunuzun cəzasını öz başınıza gətirəcəklər. Bütlərinizə tapınmağınızın
əvəzini alacaqsınız. Onda biləcəksiniz ki, Xudavənd Rəbb Mənəm”».

Paslanmış qazanla müqayisə

24 1 Sürgünlüyümüzün doqquzuncu ilində, onuncu ayın onuncu günü mənə
Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 [z] «Ey bəşər oğlu, bu günün, məhz bu günün

[z] **24:2** 2Pad. 25:1; Yer. 52:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

tarixini qeyd elə. Çünki Babil padşahı məhz bu gün Yerusəlimi mühasirəyə aldı.
3 Bu üsyankar xalqa bir məsəl danışıb söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir:
"Qazanı oda qoy, oda qoy,
İçinə su doldur.
4 Ətin parçalarını, ən yaxşı parçalarını,
Budu və döşü oraya yığ.
Onu seçilmiş sümüklərlə doldur.
5 Sürüdən ən yaxşı heyvanları götür,
Qazanın altına isə odun[a] yığ.
Qoy içindəki su qaynasın ki,
Qazandakı sümükləri də bişsin".

6 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir:
"Qan tökən şəhərin vay halına!
Ora pas tutmuşdur,
Öz pasından təmizlənməmiş qazana bənzəyir.
Püşk atmadan əti parça-parça qazandan çıxarın.
7 Çünki onun tökdüyü qan hələ içindədir.
Qanı tozla örtmək üçün hətta yerə də tökmədi,
Düz çılpaq qayanın üstünə axıtdı.
8 Mən də qəzəbi alovlandıraraq
Qisas alınsın deyə
Onun qanını çılpaq bir qayanın
Üstünə tökdüm ki, örtülməsin".

9 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir:
"Qan tökən şəhərin vay halına!
Mən də odun qalağını böyüdəcəyəm.
10 Odunları yığ, odu alovlandır,
Əti yaxşı bişir,
Ədviyyatını qat,
Sümüklər də yansın.
11 Onun közləri üstünə
Qazanı boş qoy ki, qızsın,
Misi yansın,
İçindəki murdarlığı getsin,
Pası ərisin.
12 Bütün zəhmət hədər getdi,
Qalın pası ərimək bilmir,
Pası odla da çıxmır.

---

[a] **24:5** *Odun* – ibrani mətnində *sümüklər*.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

13 Etdiyin pozğunluq səni murdarladı,
Səni təmizləmək istədim,
Amma sən təmizlənmək istəmədin.
Sənə qarşı qəzəbim yatana qədər
Öz murdarlığından təmizlənməyəcəksən.
14 Mən Rəbb bunu söylədim,
Vaxt çatdı ki, yerinə yetirim.
Çəkinməyəcəyəm, acımayacağam,
Peşman olmayacağam.
Adətlərinə və əməllərinə görə cəzalanacaqsan”
Xudavənd Rəbb belə deyir».

Yezekelin arvadının ölümü

15 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 16 «Ey bəşər oğlu, gözündə çox
qiymətli olan bir nəfəri bir zərbə ilə əlindən alacağam. Amma sən yas
tutma, ağlayıb göz yaşı tökmə. 17 İçin-için ağla, ölülər üçün yas tutma.
Çalmanı başına qoyub çarığını ayağına gey. Üzünün alt hissəsini
örtmə, yas tutanların[b] çörəyini yemə».
18 Mən səhər xalqa bu sözləri söylədim. Axşamüstü arvadım
öldü. Ertəsi gün səhər mənə əmr olunanı etdim. 19 Xalq mənə dedi:
«Etdiyin bu şeylərin bizə nə dəxli var? Bizə bildirməzsən?» 20 Mən
onlara dedim: «Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 21 İsrail nəslinə
söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Öyündüyünüz güc mənbəyinizi,
gözünüzdə ən qiymətli olan şeyi, ürəyinizin arzusu olan Müqəddəs
məkanımın murdarlanmasına izin verəcəyəm. Arxada qoyduğunuz
oğullarınız və qızlarınız qılıncdan keçiriləcək. 22 Mən nə etdimsə,
siz də elə edəcəksiniz: üzünüzün alt hissəsini örtməyəcəksiniz,
yas tutanların çörəyini yeməyəcəksiniz. 23 Çalmanız başınızda,
çarığınız ayağınızda olacaq. Yas tutmayacaq, ağlamayacaqsınız,
ancaq təqsirlərinizin içində əriyib yox olacaq, baş-başa verib
inləyəcəksiniz. 24 Yezekel sizə bir əlamət olacaq: o nə edəcəksə, siz də
onu edəcəksiniz. Bu hadisələr olanda biləcəksiniz ki, Xudavənd Rəbb
Mənəm”.
25 Sən ey bəşər oğlu, qalalarını, sevinc və izzətlərini, gözlərində
qiymətli olan şeyi, ürəklərinin arzusunu, oğulları ilə qızlarını
onlardan aldığım vaxt – 26 o gün fəlakətdən qaçıb qurtulan bir nəfər
gəlib sənə bu xəbəri bildirəcək. 27 O gün bu qaçağın yanında dilin
açılacaq, onunla danışacaq, artıq dinməz qalmayacaqsan. Beləcə onlar
üçün bir əlamət olacaqsan. Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm».

---

[b] **24:17,22** *Yas tutanların* – arami və latın tərcümələrində belədir, ibrani mətnində isə *adamların.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ammonluların əleyhinə peyğəmbərlik

25 1 [c] Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Ey bəşər oğlu,
üzünü Ammon övladlarına tərəf çevir və onların əleyhinə
peyğəmbərlik et. 3 Ammon övladlarına söylə ki, Xudavənd Rəbbin
sözünü dinləsinlər. Xudavənd Rəbb belə deyir: “Siz Müqəddəs məkanım
ləkələnəndə, İsrail torpağı viran ediləndə və Yəhuda nəsli sürgünə
gedəndə ‹nə yaxşı› dediniz. 4 Buna görə də Mən icazə verəcəyəm ki,
şərq xalqları sizin torpağınızı fəth etsin. Onlar torpağınızda yurd
salacaq, çadır quracaq. Meyvələrinizi onlar yeyəcək, südünüzü onlar
içəcək. 5 Rabbanı dəvələr üçün otlağa, Ammon övladlarının torpağını
sürülər üçün ağıla çevirəcəyəm. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm”.
6 Xudavənd Rəbb belə deyir: “İndi ki siz əllərinizi bir-birinə vurub
ayaqlarınızı yerə döydünüz və İsrail torpağını təhqir edib fəlakətinə
bütün qəlbinizlə sevindiniz, 7 Mən də sizə qarşı əlimi uzadıb sizi
qarət malı kimi millətlər arasında bölüşdürəcək, xalqlar sırasından
silib-atacaq, ölkələr içindən yox edəcək və məhv edəcəyəm. Onda
biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm”.

Moavlıların əleyhinə peyğəmbərlik

8 [d] Xudavənd Rəbb belə deyir: “Moav və Seir xalqı deyir ki, budur,
daha Yəhuda nəslinin başqa xalqlardan fərqi yoxdur. 9 Buna görə də
Mən Moavın sərhədini açıb ölkənin şöhrəti olan sərhəd şəhərlərini
– Bet-Yeşimotu, Baal-Meonu, Qiryatayimi müdafiəsiz qoyacağam.
10 Ammonlular bir daha xalqlar arasında yada salınmasınlar deyə
Moavı Ammonluların torpağı ilə birlikdə şərq xalqlarına verəcəyəm.
11 Beləcə Moav xalqını cəzalandıracağam. Onda biləcəklər ki, Rəbb
Mənəm”.

Edomluların əleyhinə peyğəmbərlik

12 [e] Xudavənd Rəbb belə deyir: “Edom qisas alaraq Yəhuda nəsli ilə
pis rəftar etdi, onlardan intiqam alaraq böyük təqsir etdi”. 13 Buna görə
də Xudavənd Rəbb belə deyir: “Edom torpağına əlimi uzadıb insanı
da, heyvanı da oradan silib-atacaq, ölkəni viran edəcəyəm. Temandan
Dedana qədər Edomlular qılıncla vurulub həlak olacaq. 14 Mən xalqım
İsrail vasitəsilə Edomdan Öz qisasımı alacağam. İsraillilər Edomda
qəzəb və hiddətimə görə rəftar edəcək. Beləcə Edomlular Mənim
qisasımın nə olduğunu anlayacaq” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.

---

[c] **25:1-7** Yer. 49:1-6; Yez. 21:28-32; Amos 1:13-15; Sef. 2:8-11 [d] **25:8-11** Yeş. 15:1–16:14; 25:10-12; Yer. 48:1-47; Amos 2:1-3; Sef. 2:8-11 [e] **25:12-14** Yeş. 34:5-17; 63:1-6; Yer. 49:7-22; Yez. 35:1-15; Amos 1:11-12; Avd. 1-14; Mal. 1:2-5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Filiştlilərin əleyhinə peyğəmbərlik

15[f] Xudavənd Rəbb belə deyir: “Filiştlilər Yəhudadan qisas alaraq pis
rəftar etdi, ürəklərindəki əbədi ədavətlə onu yerlə yeksan edərək intiqam
aldı”. 16 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “Mən Filiştlilərə qarşı
əlimi uzadıb Keretliləri silib-atacağam, dəniz sahilində yaşayanlardan
salamat qalanları məhv edəcəyəm. 17 Onları şiddətlə məzəmmətləyib
böyük qisaslar alacağam. Onlardan qisas alanda biləcəklər ki, Rəbb
Mənəm”».

Sur şəhərinin əleyhinə peyğəmbərlik

26 1[g] Sürgünlüyümüzün on birinci ilində, ayın birinci günü
mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Ey bəşər oğlu, Yerusəlimə
qarşı Sur belə dedi: “Nə yaxşı ki xalqların qapısı olan şəhər dağıldı,
darvazaları mənim üçün açıldı. O dağıldığı üçün mən varlanacağam”.
3 Bu sözlərə görə Xudavənd Rəbb belə deyir: “Ey Sur, Mən sənə qarşı
gəlirəm. Dəniz necə dalğalarını coşdurursa, Mən də eləcə çoxlu milləti
sənin üstünə coşduracağam. 4 Onlar Surun divarlarını dağıdacaq və
qüllələrini uçuracaq. Töküntülərini silib-süpürəcək, onu çılpaq bir qayaya
çevirəcəyəm. 5 Sur dənizin ortasında torların sərildiyi bir yer olacaq,
çünki Mən bunu söylədim, Xudavənd Rəbb belə bəyan edir. Sur millətlər
üçün qarət malı olacaq. 6 Oraya tabe olan sahil şəhərlərində yaşayanlar
qılıncla öldürüləcək. Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm”.
7 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Mən padşahlar padşahı olan Babil
padşahı Navuxodonosoru atlar, döyüş arabaları, süvarilər, qoşun və
çoxlu xalqla birgə şimaldan Surun üstünə gətirəcəyəm. 8 Ey Sur, o
sənə tabe olan sahil şəhərlərində yaşayanları qılıncla öldürəcək, sənə
qarşı mühasirə divarları, torpaq qalağı quracaq və sipərini əleyhinə
qaldıracaq. 9 Sənin divarlarını vurub-dəlmək üçün qoçbaşı alətləri
quracaq, baltaları ilə qüllələrini uçuracaq. 10 Atları çox olduğu üçün
onların tozu səni örtəcək. Divarlarında oyuq açılmış bir şəhərə girilən
tək sənin darvazalarından girdikləri zaman atlıların, təkərlərin və
döyüş arabalarının gurultusundan divarların titrəyəcək. 11 O öz
atlarının dırnaqları ilə sənin bütün küçələrini tapdalayıb xarab edəcək,
xalqını qılıncla öldürəcək. Möhkəm sütunların yerlə yeksan olacaq.
12 Onlar sərvətini talan edəcək, ticarət mallarını qarət edəcək. Sənin
divarlarını dağıdacaq, gözəl evlərini uçuracaq, daşlarını, taxtalarını
və töküntülərini suya atacaqlar. 13[h] Oxuduğun nəğmələrin səsinə son

---

[f] **25:15-17** Yeş. 14:29-31; Yer. 47:1-7; Yoel 3:4-8; Amos 1:6-8; Sef. 2:4-7; Zək. 9:5-7
[g] **26:1–28:19** Yeş. 23:1-18; Yoel 3:4-8; Amos 1:9-10; Zək. 9:2-4; Mat. 11:20-22; Luka 10:13-14 [h] **26:13** Yeş. 24:8; Vəhy 18:22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qoyacağam. Liralarının sədası artıq eşidilməyəcək. 14 Səni çılpaq bir
qayaya çevirəcəyəm, torların sərildiyi bir yer olacaqsan. Bir daha
tikilməyəcəksən”, çünki Mən Rəbb bunu söylədim, Xudavənd Rəbb belə
bəyan edir.
15 Xudavənd Rəbb Sura belə deyir: “Səndə qırğın olanda, yaralılar
inildəyəndə dağılmağının gurultusundan sahil xalqları titrəməyəcəkmi?
16 [i] Bütün dəniz ölkələrinin rəhbərləri taxtlarından enəcək, libaslarını
çıxaracaq, əlvan naxışlı paltarlarını soyunacaq, dəhşətə bürünəcək, yerə
oturacaq, hər an titrəyəcək və sənin taleyindən heyrətə düşəcək. 17 Onlar
sənin üçün mərsiyə oxuyub deyəcək:

‹Dənizçilərin yaşadığı məşhur şəhər,
Sən necə məhv oldun?
Dənizdə güclü idin.
Sən və sənin əhalin
Sahildə yaşayanların hamısını
Dəhşətə salmışdınız.
18 İndi dağıldığın gün
Adalar titrəyir,
Adalarda yaşayanlar
Sənin yıxılmağından heyrətə düşür›”.

19 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Səni sakinsiz qalmış şəhərlər kimi
xaraba bir şəhərə çevirdiyim, əngin dənizlərlə qərq etdiyim vaxt
dərin sular səni örtəndə 20 qəbirə enənlərlə birgə qədim zamanlarda
yaşayanların yanına endirəcəyəm. Sənin üçün qəbirə enənlərlə birgə
qədim xarabalıqlar kimi yer üzünün dərinliklərində məskən quracağam
ki, bir daha qayıtmayasan və Mən sənə dirilər arasında izzət verməyim.
21 [j] Aqibətini dəhşətli edəcəyəm. Sən artıq yox olacaqsan. Səni axtaracaq,
ancaq tapmayacaqlar” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».

Sur şəhəri üçün mərsiyə

27 1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Sən ey bəşər oğlu, Sur üçün
mərsiyə oxuyub 3 ona söylə ki, sən ey dəniz qapılarında yerləşən,
çoxlu sahil xalqı ilə ticarət edən şəhər, Xudavənd Rəbb belə deyir:

“Ey Sur, sən dedin:
‹Mən gözəllikdə qüsursuzam›.
4 Sərhədlərin dənizin qoynunda idi.
Səni tikənlər gözəlliyini kamil etdi.
5 Bütün taxtalarını
Senirin şam ağaclarından düzəltdilər.
Sənə dor qayırmaq üçün

---

[i] **26:16-18** Vəhy 18:9-10 [j] **26:21** Vəhy 18:21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Livandan sidr ağacları gətirdilər.
6 Avarlarını Başanın palıd ağaclarından qayırdılar,
Göyərtəni fil sümüyü ilə bəzənən,
Kittim sahillərindən gətirilən
Şam ağaclarından düzəltdilər.
7 Sənin yelkənin, bayrağın
Misirin naxışlı kətanından oldu.
Talvarın Elişa sahillərinin
Bənövşəyi və tünd qırmızı parçalarından idi.
8 Sidonda və Ervadda yaşayanlar
Sənin avar çəkənlərin idi.
Ey Sur, səndə bacarıqlı adamlar var idi,
Gəmiçilərin onlardan idi.
9 Gəmilərindəki yarıqları təmir edənlər
Gevalın təcrübəli və bacarıqlı adamları idi.
Dənizdəki bütün gəmilər və dənizçilər
Mallarını dəyişmək üçün
Sənin yanına gəldi.
10 Fars, Lud və Put əsgərləri
Ordunda xidmət edirdi.
Qalxanlarını, dəbilqələrini
Divarlarından asdılar,
Sənə əzəmət verdilər.
11 Ervaddan və Xelekdən gələnlər
Hər tərəfdən divarlarını qorudu.
Qammadlılar qüllələrində gözətçi oldu.
Qalxanlarını divarlarından asdı,
Gözəlliyini kamil etdi.

12 Səndə hər cür mal bol olduğu üçün
Tarşiş sənlə ticarət etdi,
Mallarının əvəzinə sənə
Gümüş, dəmir, qalay və qurğuşun verdilər.
13 Yavan, Tuval və Meşek sənlə ticarət etdi,
Mallarının əvəzinə sənə
Qullar və tunc qablar verdilər.
14 Bet-Toqarma xalqı
Mallarının əvəzinə sənə
At, döyüş atı və qatır verdi.
15 Dedan xalqı sənlə ticarət etdi,
Çoxlu sahil xalqı sənin müştərin idi,
Səndən aldıqları malın əvəzinə

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Fil sümüyü və abnos ağacı verdilər.
16 Sənin məmulatın çox olduğu üçün
Aram sənlə ticarət etdi,
Mallarının əvəzində sənə
Firuzə, tünd qırmızı qumaş, naxışlı paltarlar,
İncə kətan, mərcan və yaqut verdilər.
17 Yəhuda və İsrail ölkəsi sənlə ticarət etdi,
Mallarının əvəzinə sənə
Minnit buğdası, darı, bal,
Zeytun yağı və balzam verdilər.
18 Sənin məmulatın çox olduğu üçün,
Səndə hər cür mal bol olduğuna görə
Dəməşq sənlə ticarət etdi,
Helbon şərabı, Saxar yunu ilə ticarət etdi.
19 Vadan və Uzaldan gələn
Yavan sənlə ticarət etdi.
Sənə gətirilən mallar arasında
İşlənmiş dəmir, darçın və ətirli qamış var idi.
20 Dedan xalqı sənlə ticarət edib
Sənə yəhər üçün qumaş verdi.
21 Ərəbistan və bütün Qedar rəhbərləri
Sənin müştərilərin idi,
Quzu, qoç və təkə ilə
Sənlə ticarət etdilər.
22 Səba və Raama tacirləri
Sənlə ticarət etdi.
Mallarının əvəzinə sənə
Hər cür dəyərli ətriyyat, qiymətli daşlar və qızıl verdilər.
23 Xaran, Kanne, Eden, Səba tacirləri, Aşşur və Kilmad
Sənlə ticarət etdi,
24 Onlar bazarlarında
Gözəl paltar, bənövşəyi qumaş, naxışlı libaslar,
Sıx toxunmuş, iplərlə bağlanmış
Rəngli xalçalarla
Sənlə ticarət etdi.

25 [k] Tarşiş gəmiləri[l] sənin mallarını daşıdı.
Dənizin qoynunda böyük yüklə doldun.
26 Avarçəkənlərin səni açıq dənizlərə çıxartdı,
Ancaq şərq yeli dənizin qoynunda səni parçaladı.

---

[k] **27:25-36** Vəhy 18:11-19 [l] **27:25** *Tarşiş gəmiləri* – yaxud *ticarət gəmiləri.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

27 Gəmin qəzaya uğradığı gün
Var-dövlətin, malların, ticarət şeylərin,
Gəmiçilərin, sükançıların,
Təmirçilərin, ticarət şəriklərin,
Döyüşçülərin – içində olan bütün camaat
Dənizin dərinliklərinə batacaq.
28 Sükançıların fəryadından
Dənizin sahilləri titrəyəcək.
29 Avarçəkənlərin hamısı gəmilərini tərk edəcək,
Gəmiçilərlə sükançıların hamısı
Gəmilərindən düşüb quruda dayanacaq.
30 Uca səslə sənin üçün
Acı-acı fəryad edəcəklər.
Başlarına torpaq səpələyəcəklər,
Küldə eşələnəcəklər.
31 Sənin üçün saçlarını ülgüclə qırxacaqlar,
Çula bürünəcəklər.
Sənin üçün acı-acı ağlayıb
Yas tutacaqlar.
32 Yaslarında sənin üçün mərsiyə oxuyub
Belə deyəcəklər:
‹Dənizin ortasında
Sur şəhəri kimi susdurulan
Bir şəhər varmı görəsən?›
33 Malların dənizin o tayına çatanda
Çoxlu xalqı doydururdun.
Böyük var-dövlətinlə, malınla
Dünya padşahlarını sərvət sahibi edirdin.
34 İndi isə dənizdə, suların dərinliyində
Xarabalığa çevrildiyin zaman
Mal-dövlətin və bütün camaatın
Sənlə birlikdə batdı.
35 Sahillərdə yaşayanların hamısı
Başına gələnlərdən heyrətə düşdü.
Onların padşahlarının tükləri biz-biz oldu,
Bənizləri soldu.
36 Millətlərin arasındakı tacirlər
Sənə görə fit çalacaq.
Aqibətin dəhşətli oldu,
Sən əbədi olaraq yox olacaqsan”».

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sur padşahının əleyhinə peyğəmbərlik

28 1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Ey bəşər oğlu, Sur
hökmdarına söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Sən
qürurlandın və belə söylədin:
‹Mən Allaham,
Dənizlərin qoynunda,
Allahın taxtında otururam›.
Ürəyində özünü Allah sandın,
Ancaq sən Allah deyil, insansan.
3 Bax sən Danieldən daha müdriksən,
Heç kəs öz sirrini səndən gizlədə bilməz.
4 Müdrikliyin və ağlınla özünə sərvət yığdın,
Xəzinələrinə qızıl-gümüş topladın.
5 Ticarətdə çox bacarıqlı olduğun üçün
Öz sərvətini artırdın.
Var-dövlətin çoxalanda
Özünə qürrələndin”.

6 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir:
“İndi ki ürəyində özünü Allah sandın,
7 Mən də yadelliləri, ən rəhmsiz millətləri
Üstünə göndərəcəyəm.
Onlar sənin müdrikliyinin gözəlliyinə
Qılınc çəkib
Əzəmətini murdarlayacaq.
8 Səni məzara endirəcəklər.
Sən dənizlərin qoynunda
Dəhşətli bir ölümlə məhv olacaqsan.
9 Səni öldürənlərə də
‹Mən Allaham› deyəcəksənmi?
Səni öldürənlərin əlində
Sən Allah deyil, insansan.
10 Yadellilərin əlində
Sünnətsizlərin ölümü ilə öləcəksən”.
Çünki Mən bunu söylədim,
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».
11 Mənə yenə Xudavənd Rəbbin sözü nazil oldu: «Ey bəşər oğlu, Sur
padşahı üçün mərsiyə oxuyub söylə ki,
Xudavənd Rəbb belə deyir:
12 “Sən kamilliyin möhürüsən,
Müdrikliyin bütöv,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Gözəlliyin qüsursuz idi.
13 [m] Sən Allahın bağçası olan
Eden bağında idin.
Cürbəcür qiymətli daşlarla –
Yaqut, topaz, almaz,
Sarı yaqut, damarlı əqiq, yəşəm daşı,
Göy yaqut, firuzə və zümrüdlə bəzənmişdin.
Qaxma və oyma işlərin qızıldan idi.
Bunlar yaradıldığın gün hazırlanmışdı.
14 Sən məsh edilmiş, qoruyucu bir keruv idin.
Səni bunun üçün qoymuşdum.
Allahın müqəddəs dağının üstündə idin,
Odlu daşlar arasında gəzirdin.
15 Yaradıldığın gündən
Səndə pislik tapılana qədər
Yollarında qüsursuz idin.
16 Bol ticarətindən ötrü
İçin zorakılıqla doldu,
Sən günah etdin.
Buna görə də səni murdar bir şey kimi
Allahın dağından atdım,
Odlu daşların arasından qovdum,
Ey qoruyucu keruv!
17 Gözəl olduğun üçün ürəyin qürurlandı,
Əzəmətinə görə müdrikliyini korladın.
Beləcə səni yerə atdım,
Padşahların önündə
tamaşaya çevirdim.
18 Çoxlu təqsir etdiyin üçün,
Ticarətdə əliəyriliyinə görə
Müqəddəs məkanlarını murdarladın.
Mən içindən bir od çıxardım ki,
Səni yandırıb məhv etsin.
Bütün seyr edənlərin gözü önündə
Səni torpaq üstündə külə çevirdim.
19 Xalqlar arasında səni tanıyanlar
Fəlakətinə heyrət etdi.
Aqibətin dəhşətli oldu,
Artıq salamat qalmayacaqsan”».

---

[m] **28:13** Yar. 2:9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sidonun əleyhinə peyğəmbərlik

20 [n] Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 21 «Ey bəşər oğlu, üzünü Sidona
tərəf çevirib onun əleyhinə peyğəmbərlik edərək söylə ki, 22 Xudavənd
Rəbb belə deyir:
"Ey Sidon, Mən sənin əleyhinəyəm,
Sənin içində izzət qazanacağam.
Mən sakinlərini cəzalandırıb
Onların arasında müqəddəs tutulanda
Biləcəklər ki, Rəbb Mənəm.
23 Əhalinin içinə vəba,
Küçələrinə qan göndərəcəyəm.
Hər tərəfdən onların üstünə gələn qılıncla
Vurulub həlak olacaqlar.
Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm.

Allahın İsrail xalqına vədi

24 İsrail nəslinin ətrafında olub onları təhqir edən heç bir xalq bir daha
İsrail üçün batan tikan, sancan qanqal olmayacaq. Onda biləcəklər ki,
Rəbb Mənəm".
25 Xudavənd Rəbb belə deyir: "İsrail xalqını aralarına səpələdiyim
xalqların içindən yığanda, millətlərin gözü önündə müqəddəs tutulanda
onlar qulum Yaquba verdiyim torpaqlarında sakin olacaq. 26 Orada asayiş
içində yaşayacaq, evlər tikəcək və bağlar salacaqlar. Onları təhqir edən
bütün ətraf xalqları cəzalandırdığım zaman asayiş içində yaşayacaqlar.
Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm"».

Misirin əleyhinə peyğəmbərlik

29 1 [j] Sürgünlüyümüzün onuncu ilində, onuncu ayın on ikinci
günü mənə Rəbbin sözü nazil oldu: 2 «Ey bəşər oğlu, üzünü
Misir padşahı olan firona tərəf çevir, onun və bütün Misirin əleyhinə
peyğəmbərlik edib söylə ki, 3 Xudavənd Rəbb belə deyir:
"Ey öz çayları içində yatan
Böyük əjdaha Misir padşahı firon,
Mən sənin əleyhinəyəm.
Sən deyirsən: ‹Nil çayı mənimdir,
Onu özüm üçün yaratdım›.
4 Sənin çənənə qarmaq keçirəcəyəm,
Çaylarındakı balıqları

---

[n] **28:20-26** Yoel 3:4-8; Zək. 9:1-2; Mat. 11:21-22; Luka 10:13-14 [j] **29:1–32:32** Yeş. 19:1-25; Yer. 46:2-26

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sənin pulcuqlarına yapışdıracağam.
Pulcuqlarına yapışmış balıqlarla birgə
Səni çaylarından çıxaracağam.
5 Səni də, çaylarındakı bütün balıqları da
Səhraya atacağam.
Çöllərə düşəcəksən,
Yığılıb basdırılmayacaqsan.
Səni yem kimi vəhşi heyvanlara,
Göydəki quşlara verəcəyəm.
6 [p] Onda Misirdə yaşayan hər kəs
Biləcək ki, Rəbb Mənəm.
Çünki sən İsrail xalqı üçün
Qamışdan olan bir dəyənək oldun.
7 Səndən yapışdıqları zaman
Qırılıb onların çiyinlərini yardın,
Sənə söykəndikləri zaman
Qopub onların bellərini burxutdun”.[q]
8 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “Mən sənin üstünə qılınc
gətirəcəyəm, insanı da, heyvanı da üzərindən silib məhv edəcəyəm.
9 Misir kimsəsiz qalacaq və xarabalığa çevriləcək. Onda biləcəklər
ki, Rəbb Mənəm. Firon dedi: ‹Nil çayı mənimdir, onu mən yaratdım›.
10 Buna görə də Mən sənin və çaylarının əleyhinə olacağam. Misir
torpağını Miqdoldan Asvana, Kuş sərhədinə qədər kimsəsiz qoyacağam
və xarabalığa çevirəcəyəm. 11 İçindən insan ayağı da, heyvan ayağı da
keçməyəcək, orada qırx il adam yaşamayacaq. 12 Misiri xaraba qalan
ölkələr kimi xarabalığa çevirəcəyəm. Şəhərləri viran olmuş şəhərlər kimi
qırx il kimsəsiz qalacaq. Misirliləri millətlər arasına yayacağam, ölkələr
arasına səpələyəcəyəm”.
13 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Qırx ildən sonra Misirliləri
səpələndikləri xalqların arasından bir yerə yığacağam. 14 Sürgün
olunan Misirliləri Patros torpağına – öz vətənlərinə geri qaytaracağam.
Onlar orada zəif bir padşahlıq yaradacaq. 15 Padşahlıqların ən gücsüzü
olacaqlar, bir daha millətlərin üzərində ağalıq etməyəcəklər. Daha
millətlərə hökmran olmasınlar deyə onların sayını azaldacağam. 16 Misir
bir daha İsrail xalqının güvəndiyi yer olmayacaq. Misirlilər onlara Misirə
qayıtmaqla günah etdiklərini xatırladacaqlar. İsraillilər onda biləcəklər
ki, Xudavənd Rəbb Mənəm”».
17 Sürgünlüyümüzün iyirmi yeddinci ilində, birinci ayın birinci
günü mənə Rəbbin sözü nazil oldu: 18 «Ey bəşər oğlu, Babil padşahı

---

[p] **29:6** 2Pad. 18:21; Yeş. 36:6 [q] **29:7** *Burxutdun* – qədim yunan və süryani tərcümələrində belədir, ibrani mətnində isə *dikəltdin*.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Navuxodonosor Surla müharibədə öz ordusuna çox zəhmət verdi:
əsgərlərin saçı töküldü, ağır yük daşımaqdan çiyinləri yağır oldu. Amma
Surla müharibədə ordusuna zəhmət verməsinə baxmayaraq, bunun
nə özünə, nə də ordusuna bir xeyri oldu. 19 Buna görə də Xudavənd
Rəbb belə deyir: "Mən Misir ölkəsini Babil padşahı Navuxodonosora
verəcəyəm. O, sərvətini aparıb ölkəni qarət və talan edəcək. Ordusunun
xeyri bu olacaq. 20 Çəkdiyi zəhmətin əvəzində Misir ölkəsini ona verdim,
çünki o da, ordusu da bu işi Mənim üçün etdi" Xudavənd Rəbb belə
bəyan edir.
21 "O gün İsrail nəslinin gücünü özünə qaytaracağam. Onların arasında
sənin dilini açacağam. Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm"».

Rəbbin Misirliləri cəzalandırması

30 1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Ey bəşər oğlu, peyğəmbərlik
edib söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir:
"‹Ah, o gün› deyib fəryad edin,
3 Çünki o gün yaxındır,
Rəbbin günü yaxındır.
O gün buludlu gündür,
Millətlərin qiyamət günüdür.
4 Misirin üstünə qılınc gələcək,
Kuş əzab çəkəcək.
Misirdə adamlar həlak olanda
Ölkənin sərvəti qarət olunacaq,
O öz təməlindən dağılacaq.
5 Misirlə birlikdə Kuş, Put, Lud,
Bütün Ərəbistan, Kuv və əhd bağladığı ölkənin adamları
Qılıncdan keçiriləcək".

6 Rəbb belə deyir:
"Misirə arxa olanlar yıxılacaq,
Onun qürurlandığı qüdrət çökəcək.
Miqdoldan Asvana qədər ərazidə
Qılıncdan keçiriləcəklər"
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
7 "Misir xaraba qalmış ölkələr kimi
Xaraba qalacaq.
Şəhərləri viran olmuş
Şəhərlər kimi viran olacaq.
8 Mən Misiri oda təslim edəndə,
Ona kömək edənlər əziləndə
Biləcəklər ki, Rəbb Mənəm.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

9 O gün qayğısız Kuş əhalisini qorxutmaq üçün gəmilərlə qasidlər
göndərəcəyəm. Onlar Misirin dağıldığı gün gələndə dəhşətə düşəcək.
Budur, o gün gəlir!”
10 Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Babil padşahı Navuxodonosor vasitəsilə
Misirin sərvətinə son qoyacağam.
11 O öz ordusu ilə, millətlər arasında ən rəhmsizi ilə
Ölkəni yerlə yeksan etmək üçün gətiriləcək.
Misirə qarşı qılınc çəkəcək,
Ölkəni ölülərlə dolduracaq.
12 Çayları qurudub,
Ölkəni pis adamlara satacağam.
Ölkəni də, orada olan hər şeyi də
Yadellilərin əli ilə viran edəcəyəm”
Mən Rəbb bunu söylədim.

13 Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Bütləri məhv edəcəyəm,
Nofdakı[r] bütləri yox edəcəyəm.
Artıq Misirdə rəhbər qalmayacaq,
Ölkəni dəhşətə salacağam.
14 Patrosu xarabalığa çevirəcəyəm,
Soanı oda verəcəyəm,
No[s] şəhərini cəzalandıracağam.
15 Qəzəbimi Misirin qalası olan
Sin üzərinə tökəcəyəm,
No şəhərinin çoxlu əhalisini yox edəcəyəm.
16 Misiri oda verəcəyəm,
Sin ağrıdan qıvrılacaq,
No şəhərinin divarı yarılacaq.
Gündüz vaxtı Nofda
Düşmənlər cövlan edəcək.
17 On şəhərinin və Pi-Besetin cavanları
Qılıncdan keçiriləcək.
Oradakı əhali sürgün olunacaq.
18 Taxpanxesdə Misirin boyunduruğunu qırdığım zaman
Orada gündüz qaranlığa çevriləcək,
Qururlandığı qüdrət məhv olacaq.
Şəhər buludlarla örtüləcək,
Qızları sürgün olunacaq.

---

[r] **30:13** *Nof* – yunan adı *Memfis*. [s] **30:14** *No* – yunan adı *Fiv*.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

19 Beləcə Misiri cəzalandıracağam.
Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm”».
20 Sürgünlüyümüzün on birinci ilində, birinci ayın yeddinci günü mənə
Rəbbin sözü nazil oldu: 21 «Ey bəşər oğlu, Misir padşahı fironun qolunu
qırdım. Qolu sağalmaq üçün bağlanmadı, ona sarğı qoyulmadı ki, qılınc
ələ alacaq qədər güclənsin.
22 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “Mən Misir padşahı fironun
əleyhinəyəm. Hər iki qolunu – sağlam olanı da, sınanı da qıracaq,
qılıncı əlindən salacağam. 23 Misirliləri millətlər arasına yayacağam,
ölkələr arasına səpələyəcəyəm. 24 Babil padşahının qoluna güc verəcək,
qılıncımı onun əlinə verəcəyəm. Fironun isə qollarını qıracağam. O, Babil
padşahının önündə ağır yaralı kimi inildəyəcək. 25 Babil padşahının
qoluna güc verəcəyəm, fironun qolları isə yanına düşəcək. Qılıncımı
Babil padşahının əlinə verəndə, o da bu qılıncı Misir ölkəsinə tuşlayanda
biləcəklər ki, Rəbb Mənəm. 26 Misirliləri millətlər arasına yayacağam və
ölkələr arasına səpələyəcəyəm. Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm”».

Sidr ağacı ilə müqayisə

31 1 Sürgünlüyümüzün on birinci ilində, üçüncü ayın birinci günü
mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Ey bəşər oğlu, Misir padşahı
firona və onun camaatına söylə:
“Əzəmətdə kim sənlə müqayisə edilə bilər?
3 Bax Aşşur Livandakı sidr ağacına bənzəyirdi,
Meşəyə kölgə salan gözəl budaqları var idi,
Çox uca idi, başı buludlara çatırdı.
4 Onu sular bəslədi,
Dərin su qaynaqları böyütdü.
Çayları əkildiyi yeri əhatə etdi,
Arxları çöldəki bütün ağaclara çatırdı.
5 Buna görə də çöldəki bütün ağaclardan böyük oldu,
Bol su içdiyi üçün qol-budaq atıb
Şaxələri uzandı.
6 Bütün göy quşları onun budaqlarında yuva qurdu,
Vəhşi heyvanlar şaxələri altında balaladı,
Bütün böyük millətlər kölgəsində yaşadı.
7 Böyüklüyü və uzun budaqları ilə gözəl oldu,
Çünki kökləri bol su içdi.
8 [t] Allahın bağçasındakı sidr ağacları da
Boyda ona çatmazdı,
Şam ağacları boyda onun budaqlarına yetməzdi,

---

[t] **31:8** Yar. 2:9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Çinar ağacları onun şaxələri kimi deyildi,
Allahın bağçasındakı ağaclardan heç biri
Onun kimi gözəl deyildi.
9 Sıx budaqlarla o sidr ağacını gözəlləşdirdim,
Allahın bağçası olan Edendəki
Bütün ağaclar ona qısqandı”.
10 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “İndi ki boyu ucalıb
başı buludlara çatanda ucalığına görə ürəyi qürurlandı, 11 Mən də onu
millətlərin başçısına təslim etdim. O da onunla pisliyinə görə rəftar
edəcək. Mən onu qovdum və 12 yadelli millətlərin ən rəhmsizi onu kəsib
yerə yıxdı. Budaqları dağlara və bütün dərələrə düşdü. Şaxələri ölkənin
bütün vadilərində qırılıb qaldı. Yer üzünün bütün xalqları kölgəsindən
çəkilib onu tərk etdi. 13 Göydəki bütün quşlar onun yıxılmış gövdəsi
üstünə qondu, bütün vəhşi heyvanlar şaxələri arasında yaşadı. 14 Bu ona
görə oldu ki, bir daha suların yaxınlığında bitən heç bir ağac boy-buxun
atmasın, başını buludlara çatdırmasın, bol su içən heç bir ağac bu qədər
yüksəlməsin. Çünki onların hamısı qəbirə enən insanlarla birgə ölümə –
yerin dərinliklərinə təslim edildi”.
15 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Sidr ağacı ölülər diyarına endiyi gün ona
yas tutsunlar deyə dərin su qaynaqlarını örtdüm, çaylarını dayandırdım,
gur sularının qabağını kəsdim. O ağac üçün Livana yas tutdurdum, bütün
çöl ağaclarını qurutdum.
16 Qəbirə enənlərlə birgə onu ölülər diyarına endirdiyim zaman
dağılmasının gurultusundan millətləri lərzəyə saldım. O zaman Eden
bağındakı bütün ağaclar, Livanın ən seçilmiş, ən yaxşı və bol sulanan
ağacları yerin dərinliklərində təsəlli tapdı. 17 Kölgəsində yaşayanlar,
millətlər arasında ona arxa duranlar da onunla birlikdə ölülər diyarına –
qılıncla öldürülmüş adamların yanına endi.
18 Eden ağaclarından hansı izzət və əzəmətdə səninlə müqayisə edilə
bilər? Ancaq sən Eden ağacları ilə birgə yerin dərinliklərinə endiriləcək,
qılıncla öldürülənlərlə birgə sünnətsizlərin arasında yatacaqsan. Fironun
və onun camaatının aqibəti belə olacaq” Xudavənd Rəbb belə bəyan
edir».

Firon üçün mərsiyə

32 1 Sürgünlüyümüzün on ikinci ilində, on ikinci ayın birinci günü
mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Ey bəşər oğlu, Misir padşahı
firon üçün mərsiyə oxuyub ona söylə:
“Millətlər içində özünü cavan bir aslana bənzətdin,
Amma sən bir dəniz əjdahası kimisən.
Çayları qarışdırırsan,
Ayaqlarınla suları çalxalayıb

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Çayları bulandırırsan”.
3 Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Çoxlu xalqdan ibarət bir qoşun göndərib
Torumu üstünə atacağam.
Onlar səni torumla dartıb çıxaracaq.
4 Səni quruya çıxaracağam,
Çölün üzünə atacağam,
Göydəki quşları üstünə qonduracağam.
Yer üzünün vəhşi heyvanlarını
Səninlə doyduracağam.
5 Bədənini dağların üstünə sərəcəyəm,
Dərələri leşinlə dolduracağam.
6 Ölkəni dağlara qədər axan qanınla sulayacağam,
Vadilər meyitinlə dolacaq.
7 [u] Səni məhv etdiyim zaman
Göyləri bağlayacağam,
Ulduzları qaraldacağam,
Günəşi buludla örtəcəyəm,
Ay işığını verməyəcək.
8 Sənin üzərində nur saçan
Bütün səma cisimlərini qaraldacağam,
Ölkəni qaranlığa qərq edəcəyəm”
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.

9 “Sənin məhv olmaq xəbərini,
Millətlərin arasına,
Tanımadığın ölkələrə çatdırdığım zaman
Bir çox xalqların ürəyini kədərləndirəcəyəm.
10 Sənin başına gələnlərlə
Bir çox xalqı heyrətə salacağam.
Onların önündə qılıncımı yellədiyim zaman
Sənə görə padşahlarının tükləri biz-biz olacaq.
Yıxıldığın gün
Onların hamısı öz canları üçün
Durmadan qorxu içində titrəyəcək”.

11 Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Babil padşahının qılıncı sənin üstünə gələcək.
12 İzin verəcəyəm ki, millətlərin rəhmsiz igidləri

---

[u] **32:7** Yeş. 13:10; Yoel 2:10,31; 3:15; Mat. 24:29; Mark 13:24-25; Luka 21:25; Vəhy 6:12-13; 8:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sənin xalqını qılıncdan keçirsin.
Onlar Misirin qürurunu qıracaqlar,
Bütün ordusunu məhv edəcəklər.
13 Bol suların yanında otlayan
Bütün mal-qaranı yox edəcəyəm.
Bundan sonra insan ayağı da, heyvan ayağı da
Suları qarışdırıb bulandırmayacaq.
14 O zaman onların sularını duruldacağam,
Çaylarını yağ kimi axıdacağam”
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
15 “Misiri xarabalığa çevirəndə,
Ölkəni hər şeydən məhrum edəndə,
Orada yaşayan hər kəsi məhv edəndə
Biləcəklər ki, Rəbb Mənəm”.
16 Misir üçün oxunan mərsiyə budur. Millətlərin qızları bu mərsiyəni oxuyacaq. Misir və onun xalqı üçün bu mərsiyəni oxuyacaqlar. Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».
17 Sürgünlüyümüzün on ikinci ilində, ayın on beşinci günü mənə yenə Rəbbin sözü nazil oldu: 18 «Ey bəşər oğlu, Misir xalqı üçün yas tut. Onları və güclü millətlərin qızlarını qəbirə enənlərlə birgə yerin dərinliklərinə endir. 19 Onlara söylə: “Məgər sən başqalarından daha gözəlsən? Yerin altına en və oradakı sünnətsizlərlə birgə uzan”. 20 Misir xalqı qılıncla öldürülənlərin arasına düşəcək. Bu xalq qılıncın ixtiyarına verildi. Qoy Misir bütün camaatı ilə birgə sürüklənsin. 21 Qüdrətli başçılar ölülər diyarından Misir və ona arxa olanlar üçün belə söyləyəcək: “Yerin altına endilər, qılıncla öldürülən sünnətsizlər kimi indi burada yatırlar”.
22 Aşşur və bütün ordusu oradadır. Qılıncdan keçirilmiş, ölmüş əsgərlərinin məzarları ətrafını bürümüşdür. 23 Onların məzarları qəbirin lap dibində, ordusu məzarının ətrafında uzanıb. Dirilər arasına qorxu salanların hamısı qılıncdan keçirilib öldürülmüşdür.
24 Elam oradadır və bütün xalqı öz məzarlarının ətrafında uzanıb. Onların hamısı qılıncdan keçirilmiş, ölmüş və sünnətsiz halda yerin dərinliklərinə enmişdir. Dirilər arasına qorxu salmışdılar, indi isə xəcalət içində qəbirə enənlərə qoşuldular. 25 Elam üçün öldürülənlər arasında bir yataq hazırlandı. Bütün xalqı məzarının ətrafındadır. Onların hamısı sünnətsiz halda qılıncdan keçirilib öldürülmüşdür. Dirilər arasına qorxu salmışdılar, indi isə xəcalət içində qəbirə enənlərə qoşulub öldürülənlərin arasına qoyuldular.
26 Meşek, Tuval oradadır və bütün xalqı öz məzarlarının ətrafında uzanıb. Onların hamısı sünnətsiz halda qılıncdan keçirilib öldürülmüşdür. Dirilər arasına qorxu salmışdılar. 27 Onlar da döyüş silahları ilə ölülər diyarına enən, qılıncları başlarının altına qoyulan,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

sünnətsiz igidlərlə birgə məzara uzanacaq. Onların cəzası özlərinin
üzərinə gəldi. Sağ ikən bu igidlər dirilər arasına qorxu salmışdılar.
28 Sən də, ey firon, qırılacaqsan, qılıncla öldürülənlərlə birgə
sünnətsizlərin arasında uzanacaqsan.
29 Edom, padşahları və bütün rəhbərləri oradadır. Güclü olmalarına
baxmayaraq, qılıncla öldürülənlərin yanına qoyuldular. Qəbirə enənlərin,
sünnətsizlərin yanına uzanırlar.
30 Bütün şimal ölkələrinin başçıları, bütün Sidonlular oradadır. Gücləri
ilə qorxu saldıqları halda öldürülənlərlə birgə rüsvayçılıq içində yerin
altına endilər. Sünnətsiz halda qılıncla öldürülənlərlə birgə xəcalət içində
qəbirə enənlərin yanına uzandılar.
31 "Firon və onun bütün ordusu qılıncla öldürülmüş bu böyük kütləni
görəndə təsəlli tapacaq" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir. 32 "Dirilər
arasına qorxu salmasına izin verdiyimə baxmayaraq, firon və onun
bütün xalqı qılıncla öldürülənlərlə birgə sünnətsizlərin yanına uzanacaq"
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».

Rəbb Yezekeli xalqa gözətçi qoyur

33 1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Ey bəşər oğlu, xalqına
mənsub olanlara belə söylə: "Deyək ki Mən bir ölkənin üstünə
qılınc göndərəndə həmin ölkə xalqı arasından bir nəfəri seçib özü üçün
gözətçi qoyur. 3 Bu gözətçi də ölkənin üstünə qılıncın gəldiyini görəndə
şeypur çalıb xalqa xəbərdarlıq edir. 4 O zaman kim şeypur səsini eşidib
xəbərdarlığa diqqət etməsə və qılınc gəlib onu öldürsə, ölümünün
məsuliyyətini özü daşıyır. 5 O, şeypur səsini eşitmiş, ancaq xəbərdarlığa
diqqət etməmişdir, buna görə də ölümünün məsuliyyətini özü daşıyır.
Amma xəbərdarlığa diqqət etsəydi, canını xilas edərdi. 6 Lakin gözətçi
gələn qılıncı görüb şeypur çalmırsa, xalqa xəbərdarlıq edilmirsə və
qılınc da gəlib onlardan birini həlak edirsə, o adam öz təqsirinə görə
öldürülmüşdür, ancaq ölümünün məsuliyyətini gözətçinin üzərinə
qoyaram.
7 Sən ey bəşər oğlu, səni İsrail nəsli üçün gözətçi qoydum. Sən sözü
Mənim ağzımdan eşidib Mənim tərəfimdən onlara xəbərdarlıq edəcəksən.
8 Pis adama Mən ‹ey pis adam, mütləq öləcəksən› deyəndə sən ona öz
yolundan dönmək üçün xəbərdarlıq etməsən, o pis adam öz təqsirinə
görə öləcək, ancaq ölümünün məsuliyyətini sənin üzərinə qoyacağam.
9 Əgər sən pis adama öz yolundan dönmək üçün xəbərdarlıq etsən, amma
o öz yolundan dönməsə, öz təqsirinə görə öləcək, sənsə canını qurtarmış
olursan".
10 Sən ey bəşər oğlu, İsrail evinə belə söylə: "Siz deyirsiniz ki,
üsyanlarımız və günahlarımız bizi üzür və biz onların içində əriyib
yox oluruq. Belə halda necə yaşaya bilərik?" 11 Onlara de: "Varlığıma

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

and olsun, pis adamın ölümündən yox, onun öz yolundan dönüb
yaşamasından zövq alıram” Xudavənd Rəbb bəyan edir. “Dönün, pis
yollarınızdan dönün. Nə üçün öləsiniz, ey İsrail nəsli?”
12 Sən ey bəşər oğlu, xalqına mənsub olanlara söylə: “Üsyan etdiyi
halda salehin salehliyi onu xilas etməz. Pis adama gəlincə, o öz
pisliyindən dönərsə, bundan ötrü həlak olmaz. Saleh adam günah
etdiyi halda öz salehliyi ilə yaşaya bilməz. 13 Saleh adama ‹əlbəttə,
yaşayacaqsan› dediyim zaman o öz salehliyinə güvənib pislik edərsə,
saleh işlərindən heç biri yada salınmayacaq və etdiyi pisliyə görə öləcək.
14 Pis adama ‹əlbəttə, öləcəksən› dediyim zaman günahından dönüb
ədalətli və saleh işlər görərsə – 15 girovunu geri verərsə, soyğunçuluqla
aldığını geri qaytararsa, pislik etmədən həyatverici qaydalara görə rəftar
edərsə, əlbəttə, ölməyib yaşayacaq. 16 Bu adamın etdiyi günahlardan heç
biri onun əleyhinə yada salınmayacaq. Ədalətli və saleh əməl etdiyi üçün,
əlbəttə, yaşayacaq”.
17 Ancaq sənin xalqına mənsub olanlar deyir: “Rəbbin yolu düz deyil”.
Halbuki onların öz yolları düz deyil. 18 Saleh adam öz salehliyindən
dönüb pislik edərsə, bundan ötrü öləcək. 19 Pis adam öz pisliyindən
dönüb ədalətli və saleh əməl etsə, bu əməllərlə yaşayacaq. 20 Ancaq siz
deyirsiniz: “Rəbbin yolu düz deyil”. Sizin hər birinizi öz əməlinə görə
mühakimə edəcəyəm, ey İsrail nəsli!»

Yerusəlimin süqut xəbəri

21 [v] Sürgünlüyümüzün on birinci ilində, onuncu ayın beşinci günü
Yerusəlimdən qaçıb qurtulmuş bir nəfər gəlib mənə dedi: «Şəhər zəbt
edildi». 22 O qaçqın mənim yanıma gəlməmişdən əvvəl axşam vaxtı
Rəbbin əli mənim üstümdə idi və mən danışa bilmirdim. Səhər adam
yanıma gəlməzdən qabaq Rəbb dilimi açdı, dilim açıldı, artıq danışa
bilirdim.
23 Onda mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 24 «Ey bəşər oğlu, İsrailin
xaraba qalmış şəhərlərində yaşayanlar belə söyləyir: “İbrahim yalqız
olduğu halda ölkəni mülk aldı. Biz isə çoxuq, ona görə də ölkə mülk
olaraq bizə verilmişdir”. 25 Bu sözlərdən ötrü onlara söylə ki, Xudavənd
Rəbb belə deyir: “Əti qanı ilə yeyirsiniz, bütlərinizə güvənirsiniz və
qan tökürsünüz. Belə olduğu halda ölkəni mülk ala biləcəksinizmi?
26 Qılıncınıza arxalanırsınız, iyrənc işlər görürsünüz, hər kəs öz
qonşusunun arvadını murdar edir. Belə olduğu halda ölkəni mülk ala
biləcəksinizmi?”
27 Onlara söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Varlığıma and olsun ki,
xaraba qalan şəhərlərdə yaşayanlar hökmən qılıncla həlak olacaq. Çöldə

---

[v] **33:21** 2Pad. 25:3-10; Yer. 39:2-8; 52:4-14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qalanları yem olsunlar deyə vəhşi heyvanlara verəcəyəm. Qalalarda
və mağaralarda olanlar vəbadan öləcək. 28 Ölkəni xaraba və sakinsiz
qoyacağam. Qürurlandıqları qüdrət heç olacaq. İsrail dağları sakinsiz
qalacaq, oradan kimsə keçməyəcək. 29 Etdikləri bütün iyrənc işlərdən
ötrü ölkəni xaraba və sakinsiz qoyduğum zaman biləcəklər ki, Rəbb
Mənəm.

30 Sənə gəlincə, ey bəşər oğlu, xalqına mənsub olanlar divarların
dibində, evlərin qapısı qarşısında sənin barəndə danışır. Bir-birlərinə
deyirlər: ‹Gəl gedək, Rəbb tərəfindən nazil olan sözə qulaq asaq›. 31 Xalq
hər vaxt olduğu kimi sənin yanına gəlir. Mənim xalqım olduqları halda
önündə oturur, sözlərinə qulaq asır, amma dediklərini etmirlər. Dilləri
ilə səmimi olduqlarını iddia edirlər, ancaq ürəkləri haram qazanc dalınca
gedir. 32 Sən onlar üçün gözəl səslə sevgi nəğmələri oxuyan yaxşı bir
çalğıçı kimisən. Sözlərinə qulaq asır, ancaq dediklərini etmirlər. 33 Lakin
bütün bunlar doğru çıxanda – mütləq doğru çıxacaq – aralarında bir
peyğəmbər olduğunu başa düşəcəklər”».

İsrail başçılarına müraciət

34 1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Ey bəşər oğlu, peyğəmbərlik
et, İsrailin çobanlarına qarşı peyğəmbərlik edib onlara söylə ki,
Xudavənd Rəbb belə deyir: “Yalnız özlərini bəsləyən İsrail çobanlarının
vay halına! Çobanlar sürünü bəsləməli deyilmi? 3 Yağdan yeyir, yundan
paltar geyir, bəslənmiş qoyun-keçini kəsirsiniz, ancaq sürünün qayğısına
qalmırsınız. 4 Zəiflərə qüvvət vermədiniz, xəstə olanı sağaltmadınız,
yaralanana sarğı qoymadınız, azanı geri qaytarmadınız, itəni
axtarmadınız. Ancaq zor və qəddarlıqla onlara ağalıq etdiniz. 5 *w* Onlar
da çoban olmadığı üçün dağılışdı və vəhşi heyvanlara yem oldu. 6 Mənim
sürüm bütün dağları və yüksək təpələri avara dolaşdı. Onlar bütün yer
üzünə dağılışdı. Bir soruşan, bir axtaran yox”.

7 Buna görə də, ey çobanlar, Rəbbin sözünə qulaq asın. 8 Xudavənd
Rəbb bəyan edir: “Varlığıma and olsun, indi ki çoban olmadığı üçün
sürüm qarət edildi, bütün vəhşi heyvanlara yem oldu, çobanlarım da
sürümü axtarmadı və bəsləmədi, ancaq öz-özlərini bəslədi – 9 bütün
bunlara görə, ey çobanlar, Rəbbin sözünə qulaq asın. 10 Xudavənd
Rəbb belə deyir: ‹Mən bu çobanların əleyhinəyəm. Sürüm üçün hesab
vermələrini tələb edəcəyəm. Sürünü otarmaq işini bir daha onlara həvalə
etməyəcəyəm. Artıq çobanlar özlərini bəsləməyəcək. Sürümü onların
dişlərindən qurtaracağam, bir daha onlara yem olmayacaqlar›”.

11 Çünki Xudavənd Rəbb belə deyir: “Mən Özüm qoyunlarımı soruşub
axtaracağam. 12 Dağılışmış qoyunlarının arasında olan bir çoban

---

w **34:5** Say. 27:17; 1Pad. 22:17; 2Saln. 18:16; Zək. 10:2; Mat. 9:36; Mark 6:34

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

sürüsünü necə yoxlayırsa, Mən də qoyunlarımı eləcə yoxlayacağam.
Buludlu və qaranlıq bir gündə ətrafa səpələndikləri hər yerdən onları
qurtaracağam. 13 Onları xalqların arasından çıxaracağam, ölkələrdən
toplayıb öz torpaqlarına gətirəcəyəm. İsrail dağlarında, vadilərdə,
ölkənin bütün məskuni yerlərində onları otaracağam. 14 Onları gözəl
bir otlaqda otaracağam. Yaylaqları İsrailin uca dağları üzərində olacaq.
Orada gözəl bir yaylaqda yatacaqlar. İsrail dağları üzərində olan sıx
otlaqda otlayacaqlar. 15 Sürümü Mən Özüm otaracağam, onları Mən
Özüm yatıracağam" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir. 16 "İtəni axtaracaq,
azanı geri qaytaracaq, yaralı olana sarğı qoyacaq, xəstə olana qüvvət
verəcək, ancaq harınlayanları və güclü olanları həlak edəcəyəm. Mən
qoyunlarımı ədalətlə otaracağam".

17 Siz ey Mənim sürüm, Xudavənd Rəbb belə deyir: "Qoyunla qoyun
arasında, qoçlarla təkələr arasında Mən hökm edəcəyəm. 18 Gözəl
otlaqda otlamağınız sizə az idi ki, otlaqlarınızın qalanını da ayaqlarınız
altında tapdalayırsınız? Duru su içməyiniz sizə az idi ki, artığını da
ayaqlarınızla bulandırırsınız? 19 Mənim qoyunlarım isə sizin ayaqlarınızla
tapdaladıqlarınızı yeyir, ayaqlarınızla bulandırdıqlarınızı içir".

20 Buna görə də Xudavənd Rəbb onlara belə deyir: "Mən bəslənmiş
qoyunla zəif qoyun arasında hökm edəcəyəm. 21 Siz bütün zəif qoyunları
böyrünüzlə və çiyninizlə itələyir, kənara çıxarmaq üçün buynuzlarınızla
vurursunuz. 22 Buna görə də Mən sürümü xilas edəcəyəm. Onlar daha
qarət malı olmayacaq və qoyunla qoyun arasında Mən hökm edəcəyəm.
23 [x] Başlarına onları otaran yeganə çoban olaraq qulum Davudu
qoyacağam. Onları o otaracaq, çobanları da o olacaq. 24 [y] Mən Rəbb
onların Allahı olacağam, qulum Davud da onların içində rəhbər olacaq"
Mən Rəbb bunu söylədim.

25 "Onlarla bir sülh əhdi bağlayacağam, ölkədən zərərli heyvanları
qovacağam ki, onlar çöldə asayiş içində yaşayıb meşələrdə yatsın.
26 Onların özlərinə də, təpəmin ətrafındakı yerlərə də bərəkət
verəcəyəm. Yağışı vaxtında yağdıracağam, bərəkətli yağışlar olacaq.
27 Çöldəki ağaclar meyvə yetirəcək, torpaq məhsul verəcək. Xalq öz
torpağında asayiş içində yaşayacaq. Boyunduruq iplərini qırıb onları
qul edənlərin əlindən qurtardığım zaman biləcəklər ki, Rəbb Mənəm.
28 Artıq millətlərin qarət malı olmayacaqlar, vəhşi heyvanlar da onları
yeməyəcəklər. Asayiş içində yaşayacaqlar, onları qorxudan olmayacaq.
29 Onlar üçün şöhrətli bir şitillik yetişdirəcəyəm. Daha ölkədə aclıqdan
tələf olmayacaq, millətlərin təhqirlərinə məruz qalmayacaqlar. 30 Onda
biləcəklər ki, Mən – özlərinin Allahı Rəbb onlarlayam, onlar – İsrail nəsli
də Mənim xalqımdır" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.

---

[x] **34:23** Vəhy 7:17 [y] **34:24** Yez. 37:24

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

31 “Mənim qoyunlarım, otlağımın qoyunları siz insanlarsınız, Mən də
sizin Allahınızam” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».

Edomun əleyhinə peyğəmbərlik

35 1 [z] Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «Ey bəşər oğlu, üzünü Seir
dağına çevir və onun əleyhinə peyğəmbərlik edib 3 söylə ki,
Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Ey Seir dağı, Mən sənin əleyhinəyəm.
Mən əlimi sənə qarşı uzadacaq,
Səni xaraba, sakinsiz bir yerə çevirəcəyəm.
4 Şəhərlərini viran edəcəyəm və sən xarabalığa çevriləcəksən.
Onda biləcəksən ki, Rəbb Mənəm.
5 Sən İsraillilərə həmişə kin bəsləmisən, fəlakətə düşdükləri və
cəzalandırıldıqları vaxt zirvəyə yetəndə onları qılınca təslim etmisən”. 6 Buna görə
də Xudavənd Rəbb bəyan edir: “Varlığıma and olsun ki, səni qana bulaşdıracağam,
qan səni izləyəcək, qan tökməkdən imtina etmədiyinə görə qan səni izləyəcək.
7 Mən Seir dağını sakinsiz bir yerə və xarabalığa çevirəcəyəm. Oraya gedib-gələnin
ayağını kəsəcəyəm. 8 Dağlarını ölülərlə dolduracağam, qılıncdan keçirilənlər sənin
təpələrində, dərələrində, vadilərində yıxılıb həlak olacaq.
9 Səni əbədi olaraq xarabalığa çevirəcəyəm,
Şəhərlərində heç kəs yaşamayacaq.
Onda biləcəksən ki, Rəbb Mənəm.
10 Sən belə söylədin: ‹Rəbb o yerlərdə olsa da, bu iki millət, bu iki ölkə mənim
olacaq, onları özümə mülk edəcəyəm›”. 11 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə bəyan
edir: “Varlığıma and olsun ki, xalqıma kin bəslədiyinə görə onlarla necə qəzəb və
qısqanclıqla rəftar etdinsə, Mən də sənlə elə rəftar edəcəyəm. Səni mühakimə
etdiyim zaman onlara da Özümü göstərəcəyəm. 12 O zaman biləcəksən ki, Mən
Rəbb İsrail dağlarına qarşı söylədiyin təhqirlərin hamısını eşitmişəm. Sən belə
demişdin: ‹Yerlə yeksan oldular, yeyilmək üçün bizə verildilər›. 13 Ağzınızla Mənə
qarşı qürurla danışdınız, Mənim əleyhimə hörmətsiz sözlər dediniz. Mən Rəbb də
bunları eşitdim”.
14 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Bütün yer üzü sevindiyi halda Mən səni viran
edəcəyəm. 15 İsrail xalqının irsi yerlə yeksan olanda sən necə sevindinsə, Mən də
sənlə elə rəftar edəcəyəm. Ey Seir dağı, viran olacaqsan, bütün Edom da viran
olacaq. Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm”.

Allahın İsrailə xeyir-duası

36 1 Sən ey bəşər oğlu, İsrail dağları üçün peyğəmbərlik edib
söylə ki, ey İsrail dağları, Rəbbin sözünü eşidin. 2 Xudavənd

---

[z] **35:1-15** Yeş. 34:5-17; 63:1-6; Yer. 49:7-22; Yez. 25:12-14; Amos 1:11-12; Avd. 1-14; Mal. 1:2-5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbb belə deyir: “Düşmən sizin barənizdə ‹nə yaxşı, bu qədim təpələr
bizim mülkümüz oldu› dedi”. 3 Buna görə də peyğəmbərlik edib söylə
ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Sizi viran etdilər, hər tərəfdən sıxışdırıb
tapdaladılar, başqa millətlər mülkünüzə sahib oldu, dillərə düşdünüz
və xalqın dedi-qodusuna çevrildiniz”. 4 Bütün bunlara görə, ey İsrail
dağları, Xudavənd Rəbbin sözünü eşidin. Xudavənd Rəbb dağlara,
təpələrə, vadilərə, dərələrə, ətrafındakı başqa millətlərə, qarət və kinayə
hədəfi olan viran olmuş xarabalıqlara, tərk edilmiş şəhərlərə belə deyir.
5 Buna görə də, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Başqa millətlərə, xüsusilə
bütün Edoma qarşı qızğın qısqanclığımla danışdım. Onlar bütün ürəkləri
ilə sevinib həqarət edərək ölkəmə sahib çıxdılar ki, onun otlaqlarını
qarət etsinlər”. 6 Buna görə də İsrail ölkəsi üçün peyğəmbərlik edib
dağlara, təpələrə, vadilərə və dərələrə söylə ki, Xudavənd Rəbb belə
deyir: “Millətlərin təhqirinə hədəf olduğunuz üçün qısqanc qəzəbimlə
danışdım”. 7 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “And içirəm ki,
ətrafınızdakı millətlər də mütləq təhqir olunacaq.

8 Ey İsrail dağları, siz qol-budaq atacaq, xalqım İsrail üçün meyvə
verəcəksiniz, ona görə ki xalqım İsrail tezliklə öz yurduna qayıdacaq.
9 Çünki Mən sizin tərəfinizdəyəm, sizə tərəf dönəcəyəm. Torpağınız
şumlanıb əkiləcək. 10 Ölkənizdə adamların sayını, bəli, bütün İsrail
nəslinin sayını çoxaldacağam. Şəhərlər məskunlaşacaq, xarabalıqlar abad
ediləcək. 11 Ölkənizdə adamların və heyvanların sayını çoxaldacağam,
törəyib çoxalacaqlar. Keçmişdə olduğu kimi ölkənizi insanlarla
məskunlaşdıracaq və sizə əvvəlkindən də artıq yaxşılıq edəcəyəm. Onda
biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm. 12 Ölkənizdə xalqım İsraildən olan insanları
gəzdirəcəyəm və onlar sizə sahib olacaq. Siz də onların irsi olacaqsınız.
Onları bir daha övladlarından məhrum etməyəcəksiniz”.

13 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Ey ölkə, insanlar sənə adam yeyən,
millətini övladdan məhrum edən bir ölkə deyir. 14 Ancaq bundan sonra
sən daha adam yeməyəcək, millətini övladdan məhrum etməyəcəksən”
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir. 15 “Artıq Mən millətlərin təhqirlərini
eşitdirməyəcəyəm, daha xalqların kinayəsinə düçar olmayacaqsan.
Millətini bir daha büdrətməyinə izin verməyəcəyəm” Xudavənd Rəbb
belə bəyan edir».

16 Mənə Rəbbin sözü nazil oldu: 17 «Ey bəşər oğlu, İsrail nəsli öz
torpağında yaşayanda adət və əməlləri ilə onu murdar etdi. Onların
adətləri Mənim önümdə qadının aybaşı olduğu vaxtdakı murdarlığı kimi
idi. 18 Mən də qəzəbimi onların üstünə tökdüm, çünki ölkədə qan tökdülər,
bütləri ilə onu murdar etdilər. 19 Onları millətlər arasına yaydım, ölkələr
arasına səpələndilər. Onları adətlərinə və əməllərinə görə mühakimə
etdim. 20 Millətlərin arasında, getdikləri hər yerdə müqəddəs adımı
ləkələdilər. Çünki onlar üçün belə deyildi: “Bu xalq Rəbbin xalqı olduğu

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

halda ölkəsindən çıxmağa məcbur oldu”. 21 İsrail nəslinin getdiyi millətlər
arasında ləkələdiyi müqəddəs adımın izzətdən düşməsi üçün təəssüfləndim.
22 Buna görə də İsrail nəslinə söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Ey
İsrail nəsli, bunu sizin naminizə deyil, ancaq getdiyiniz millətlər arasında
ləkələdiyiniz müqəddəs adım naminə edirəm. 23 Millətlər arasında
ləkələdiyiniz böyük adımın müqəddəsliyini yenə göstərəcəyəm. Millətlərin
gözü önündə sizin içinizdə müqəddəsliyimi göstərən zaman biləcəklər ki,
Rəbb Mənəm” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir. 24 “Çünki sizi millətlərin
arasından götürəcək, bütün ölkələrdən toplayacaq və öz torpağınıza
gətirəcəyəm. 25 Üstünüzə təmiz su səpəcəyəm, pak olacaqsınız. Sizi
bütün murdarlıqlarınızdan və bütlərinizdən təmizləyəcəyəm. 26 [a] Mən
sizə yeni ürək verəcək, daxilinizə yeni ruh qoyacağam. Köksünüzdən
daş ürəyi çıxarıb sizə ətdən olan ürək verəcəyəm. 27 Öz Ruhumu sizin
daxilinizə qoyacağam. Elə edəcəyəm ki, siz qaydalarıma görə rəftar
edəsiniz, hökmlərimə diqqətlə riayət edəsiniz. 28 O zaman atalarınıza
verdiyim ölkədə yaşayacaqsınız. Siz Mənim xalqım, Mən də sizin Allahınız
olacağam. 29 Sizi bütün murdarlıqlarınızdan xilas edəcəyəm. Buğdaya əmr
edib onu çoxaldacaq, üstünüzə aclıq gətirməyəcəyəm. 30 Bir daha millətlər
içində aclıq rüsvayçılığını çəkməyəsiniz deyə ağacın meyvəsini, tarlanın
məhsulunu çoxaldacağam. 31 O zaman pis əməllərinizi, xeyirsiz işlərinizi
yada salacaqsınız. Təqsirlərinizdən və iyrənc işlərinizdən ötrü özünüzdən
iyrənəcəksiniz. 32 Bilin ki, bunu sizin naminizə etmirəm” Xudavənd Rəbb
belə bəyan edir, “adətlərinizdən utanıb xəcalət çəkin, ey İsrail nəsli!”
33 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Sizi bütün təqsirlərinizdən təmizlədiyim
vaxt şəhərləri məskunlaşdıracaq, xaraba yerləri abad edəcəyəm. 34 Boş
qalmış ölkə şumlanacaq, halbuki hər yoldan keçənin nəzərində o bir
viranə idi. 35 Onda deyəcəklər: ‹Viran olan bu torpaq Eden bağı kimi
oldu. Xaraba və viran qalmış, dağıdılmış şəhərlərin istehkamları tikildi,
onların içində adamlar yaşayır›. 36 Onda ətrafınızda qalan millətlər
biləcək ki, dağıdılmış yerləri Mən Rəbb tikdim, çölə çevrilmiş yerləri Mən
abad etdim. Mən Rəbb bunu söylədim və hökmən yerinə yetirəcəyəm”.
37 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Mən İsrail nəslinin xahişini qəbul edib
onlar üçün bunu edəcəyəm: əhalisini sürü kimi çoxaldacağam. 38 Bayram
günlərində Yerusəlimdə qurbanlıq heyvan sürüləri necə çox olursa, viran
edilmiş şəhərlər də eləcə insan sürüləri ilə dolu olacaq. Onda biləcəklər
ki, Rəbb Mənəm”».

Quru sümüklə müqayisə

37 1 Rəbbin əli üzərimdə idi. Rəbb Öz Ruhu ilə məni bayıra çıxarıb
vadinin ortasına qoydu. Vadi sümüklərlə dolu idi. 2 O məni

---

[a] **36:26-28** Yez. 11:19-20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

onların üstündə gəzdirib hər tərəfə apardı. Gördüm ki, vadinin üstündə
saysız-hesabsız sümük var. Onlar bərk qurumuşdu. 3 Rəbb mənə dedi:
«Ey bəşər oğlu, bu sümüklər dirilə bilərmi?» Mən cavab verdim: «Ey
Xudavənd Rəbb, bunu Sən bilirsən». 4 O mənə dedi: «Bu sümüklər üçün
peyğəmbərlik edib onlara söylə ki, ey quru sümüklər, Rəbbin sözünü
eşidin. 5 Xudavənd Rəbb bu sümüklərə belə deyir: "Mən sizin daxilinizə
ruh qoyacağam və siz diriləcəksiniz. 6 Üstünüzə vətərlər qoyacaq, ət
bitirəcək, sizi dəri ilə örtəcəyəm, daxilinizə ruh qoyacağam və siz
diriləcəksiniz. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm"».
7 Mənə əmr olunduğu kimi peyğəmbərlik etdim. Mən peyğəmbərlik
edərkən bir gurultu qopdu, bir taqqıltı eşidildi. Sümüklər yaxınlaşdı,
sümük sümüyə bitişdi. 8 Mən baxıb gördüm ki, onların üstünə vətərlər
gəldi, ət bitdi, bunları isə dəri örtdü. Ancaq onlarda nəfəs yox idi. 9 Rəbb
mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, nəfəs üçün peyğəmbərlik et, peyğəmbərlik
edib nəfəsə söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: "Ey nəfəs, küləyin əsdiyi
dörd səmtdən gəl, bu öldürülən adamların üzərinə üfür ki, dirilsinlər"».
10 [b] Mənə əmr olunduğu kimi peyğəmbərlik etdim. Nəfəs onların daxilinə
girdi və onlar dirilib ayaq üstə qalxdı. Çox böyük bir kütlə yarandı.
11 Rəbb mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, bu sümüklər bütün İsrail nəslinin
rəmzidir. Onlar belə deyir: "Sümüklərimiz qurudu, ümidimiz yox
oldu, işimiz bitdi". 12 Buna görə də peyğəmbərlik edib onlara söylə ki,
Xudavənd Rəbb belə deyir: "Ey xalqım, Mən qəbirlərinizi açıb sizi oradan
çıxaracaq və İsrail torpağına gətirəcəyəm. 13 Ey xalqım, Mən qəbirlərinizi
açanda, sizi qəbirlərinizdən çıxaranda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm.
14 Mən daxilinizə Öz Ruhumu qoyacağam və siz diriləcəksiniz. Sizi öz
torpağınıza yerləşdirəcəyəm. Onda biləcəksiniz ki, Mən Rəbb bunu
söylədim və hökmən yerinə yetirəcəyəm" Rəbb belə bəyan edir».

Yəhuda və İsrailin birləşməsi

15 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 16 «Sən ey bəşər oğlu, əlinə bir
əsa götür və onun üstünə "Yəhuda və müttəfiqləri olan İsrail övladları"
sözlərini yaz. Sonra başqa bir əsa götür və onun üstünə "Yusif və
müttəfiqləri olan bütün İsrail nəsli" sözlərini yaz. Bu, Efrayimin əsasıdır.
17 Bu əsaları bir-birinin üstünə qoyaraq öz əlində birləşdir. Elə et ki,
əlində bir əsa olsun. 18 Əgər sənin xalqına mənsub olanlar "Etdiklərinin
mənası nədir, bizə bildirməzsən?" deyə soruşsa, 19 onlara söylə ki,
Xudavənd Rəbb belə deyir: "Efrayimin əlindəki əsanı – Yusif və onun
müttəfiqləri olan İsrail qəbilələrinin əsasını götürərək Yəhudanın əsası
ilə birləşdirib bir əsa edəcəyəm. Onlar əlimdə bir olacaq. 20 Üstünə
yazı yazdığın əsaları onların görə biləcəyi şəkildə əlində tut. 21 Sonra

---

[b] **37:10** Vəhy 11:11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

onlara söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: İsrail övladlarını yanlarına
getdikləri millətlərin arasından götürəcək, onları hər yerdən toplayıb
öz torpaqlarına qaytaracağam. 22 Onları ölkədə, İsrail dağları üzərində
vahid bir millət edəcəyəm. Hamısının vahid padşahı olacaq. Daha iki ayrı
millət olmayacaq, iki padşahlığa bölünməyəcəklər. 23 Artıq bütləri, iyrənc
şeyləri və üsyanları ilə özlərini murdar etməyəcəklər. Onları yaşadıqları
və içində günah etdikləri yerlərdən qurtarıb pak edəcəyəm. Onlar Mənim
xalqım, Mən də onların Allahı olacağam.
24 [c] Qulum Davud onların padşahı olacaq, onların hamısına vahid
çoban olacaq. Onlar Mənim hökmlərimə görə rəftar edəcək, qaydalarımı
saxlayıb yerinə yetirəcək. 25 Qulum Yaquba verdiyim, atalarının
yaşadıqları ölkədə yaşayacaqlar, özləri, oğulları və nəvələri əbədi
olaraq orada yaşayacaq. Qulum Davud da əbədi olaraq onların rəhbəri
olacaq. 26 Mən onlarla sülh əhdi bağlayacağam. Bu onlarla əbədi bir əhd
olacaq. Onları orada yerləşdirəcək və saylarını çoxaldacağam. Müqəddəs
məkanımı əbədi olaraq onların arasında quracağam. 27 [d] Mənim
məskənim onların arasında olacaq. Mən onların Allahı, onlar da Mənim
xalqım olacaq. 28 Müqəddəs məkanım əbədi olaraq onların arasında
yerləşəndə millətlər biləcək ki, İsraili təqdis edən Mən Rəbbəm”».

Qoq əleyhinə peyğəmbərlik

38 1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 [e] «Ey bəşər oğlu, Maqoq
ölkəsindən olan Roşun, Meşekin və Tuvalın rəhbəri Qoqa üz tut
və onun əleyhinə peyğəmbərlik edib söylə ki, 3 Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Ey Roşun, Meşekin və Tuvalın rəhbəri Qoq, Mən sənin əleyhinəyəm.
4 Səni geri qaytaracağam, çənələrinə çəngəllər taxacağam. Səni, bütün
ordunu, atları, tam təchiz olunmuş atlıları, hamısı qalxan, sipər və
qılıncla silahlanmış böyük qoşunu qovub çıxaracağam. 5 Onlarla birgə
hamısı qalxan və dəbilqəyə bürünmüş Farsları, Kuşluları, Putluları,
6 Qomeri və onun bütün qoşunlarını, ucqar şimaldan Toqarma nəslini
və onun bütün qoşunlarını, bunlarla birgə bir çox xalqları qovub
çıxaracağam.
7 Hazır ol! Ətrafında toplanmış böyük bir qoşunla birgə hazırlaş.
Onları sən qoruyacaqsan. 8 Uzun müddət sonra döyüşə çağırılacaqsan.
Gələcək illərdə qılıncdan qurtulub rahatlanan ölkəyə hücum edəcəksən.
O ölkənin sakinləri çoxlu xalq içindən İsrail dağlarına toplanmışdı. Bu
dağlar həmişə xarabalıq idi, ancaq indi sakinləri xalqlar arasından geri
qaytarılacaq və hamısı asayiş içində yaşayacaq. 9 Sən, bütün qoşunun və
sənlə birgə bir çox xalq çıxıb tufan kimi gələcəksiniz, ölkənin üzərini
tutan buluda bənzəyəcəksiniz”.

---

[c] **37:24** Yez. 34:24 [d] **37:27** Lev. 26:11-12; 2Kor. 6:16; Vəhy 21:3 [e] **38:2** Vəhy 20:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 Xudavənd Rəbb belə deyir: “O gün ağlına bəzi düşüncələr gələcək,
pis niyyətlər qurub 11 deyəcəksən: ‹Divarsız kəndləri olan bir ölkəyə
hücum edib asayiş və əmin-amanlıq içində yaşayan adamların üstünə
gedəcəyəm. Bu kəndlərin hamısı divarsızdır, darvazaları da, sürgüləri
də yoxdur. 12 Viran olmuş şəhərlərdə yaşayan xalqı qarət edib malını
talayacağam›. Sürüsü və malı olan, dünyanın ortasında yaşayan bu
millətlərin arasından toplanmış xalqa qarşı əlini uzadacaqsan. 13 Səba,
Dedan, Tarşiş tacirləri və bütün kəndlərinin əhalisi sənə deyəcək: ‹Qarət
üçünmü gəldin? Talan etmək, qızıl-gümüş götürmək, mal-qara və əşya
aparmaq, bol qənimət ələ keçirmək üçünmü qoşun topladın?›”
14 Buna görə də, ey bəşər oğlu, peyğəmbərlik edib Qoqa söylə ki,
Xudavənd Rəbb belə deyir: “O gün xalqım İsrail asayiş içində yaşayanda
bunu dərk etməyəcəksinizmi? 15 Sən və özünlə birgə bir çox xalqlardan
olan və hamısı ata minmiş böyük bir qoşun, güclü bir ordu öz yerindən
– uzaq şimaldan gələcəksən. 16 Ölkəni bürüyən bir bulud kimi xalqım
İsrailin üstünə hücum edəcəksən. Ey Qoq, gələcəkdə səni öz ölkəmin
üstünə gətirəcəyəm ki, gözləri önündə müqəddəsliyimi sənin vasitənlə
göstərdiyim zaman millətlər məni tanıya bilsin”.
17 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Məgər sən qədim zamanlarda İsrail
peyğəmbərləri vasitəsilə haqqında danışdığım adam deyilsən? Bu
peyğəmbərlər o zaman səni onların üstünə gətirəcəyim barədə illərlə
peyğəmbərlik etdi. 18 O gün Qoq İsrail torpağına hücum etdiyi gün
qəzəbim alovlanacaq” deyir Xudavənd Rəbb. 19 “Qısqanclığımla və
şiddətli qəzəbimlə deyirəm ki, o gün İsrail torpağında böyük bir
zəlzələ olacaq. 20 Dənizdəki balıqlar, göydəki quşlar, çöldəki heyvanlar,
yerdə sürünən bütün canlılar və yer üzündəki bütün insanlar önümdə
titrəyəcək. Dağlar yerlə yeksan olacaq, sıldırım qayalar uçacaq, bütün
divarlar yıxılacaq. 21 Bütün dağlarımda qılıncı Qoqun üstünə getməyə
çağıracağam” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir, “hər kəs bir-birinin
üstünə qılınc çəkəcək. 22 [f] Üstünə vəba gətirib qanını tökərək onu
cəzalandıracağam. Onun, ordularının və yanında gələn çoxlu xalqın
üstünə leysan yağış, iri dolu dənələri, od və kükürd yağdıracağam.
23 Beləcə əzəmətimi və müqəddəsliyimi göstərəcək, bir çox millətlərin
gözü önündə Özümü tanıdacağam. Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm”.

Qoqun məğlub olması

39 1 Sən ey bəşər oğlu, Qoqun əleyhinə peyğəmbərlik edib söylə
ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Ey Roşun, Meşekin və Tuvalın
rəhbəri Qoq, Mən sənin əleyhinəyəm. 2 Səni geri qaytarıb aparacağam,
uzaq şimaldan çıxaracağam və İsrail dağları üzərinə gətirəcəyəm. 3 Sol

---

[f] **38:22** Vəhy 8:7; 14:9-10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

əlindən kamanını, sağ əlindən oxlarını vurub salacağam. 4 Sən bütün
ordularınla, yanında olan xalqlarla birgə İsrail dağları üzərində həlak
olacaqsan. Səni qida olmaq üçün hər cür yırtıcı quşa və vəhşi heyvanlara
verəcəyəm. 5 Açıq çöldə həlak olacaqsan, çünki Mən bunu söylədim,
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir. 6 Mən Maqoqun və sahil ölkələrində
əmin-amanlıq içində yaşayanların üstünə od göndərəcəyəm. Onda
biləcəklər ki, Rəbb Mənəm.
7 Xalqım İsrailin arasında müqəddəs adımı tanıdacağam, artıq
müqəddəs adımın ləkələnməsinə izin verməyəcəyəm. Onda millətlər
biləcəklər ki, Mən Rəbbəm, İsraildə Müqəddəs Olanam. 8 Budur, o vaxt
gəlir və mütləq baş verəcək" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir, "bu gün
Mənim dediyim gündür.
9 Onda İsrail şəhərlərində yaşayanlar çıxıb od qalayacaq. Silahlarını,
qalxanlarını, sipərlərini, kamanlarını, oxlarını, toppuzlarını və nizələrini
bu odda yandıracaqlar. Onları yeddi il ərzində yandıracaqlar. 10 Çöldən
odun daşımayacaq, meşələrdən ağac kəsməyəcəklər, çünki silahlarla od
qalayacaqlar. Onları qarət edənləri qarət edəcək, mallarını talan edənləri
talan edəcəklər" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
11 "O gün Duz dənizinin şərqində, Səyyahlar dərəsində Qoqa İsraildə
bir qəbiristanlıq verəcəyəm. Orada Qoq və bütün qoşunu basdırılacaq.
Bu yerə Hamon-Qoq[g] dərəsi deyiləcək. Oradan yol keçənlərin qabağı
kəsiləcək. 12 Ölkəni təmizləmək üçün İsrail nəsli yeddi ay onları
basdırmaqla məşğul olacaq. 13 Onları bütün ölkə xalqı basdıracaq.
Mənim izzətləndiyim gün onlar üçün əlamətdar olacaq" Xudavənd Rəbb
belə bəyan edir. 14 "Ölkəni təmizləmək üçün adamlara iş tapşırılacaq.
Bəziləri ölkəni dayanmadan dolaşacaq, bəziləri isə yerdə qalan cəsədləri
basdıracaq. Yeddi aydan sonra axtarışlara başlayacaqlar. 15 Bu adamlar
ölkənin hər yerini dolaşacaq. İnsan sümüyü görəndə qəbirqazanlar
onu Hamon-Qoq dərəsində basdırana qədər yanına bir nişan qoyacaq.
16 Orada Hamona adlı bir şəhər olacaq. Beləcə ölkəni təmizləyəcəklər".
17[h] Sən ey bəşər oğlu, Xudavənd Rəbb belə deyir: "Hər cür quşa və
hər cür vəhşi heyvana söylə ki, toplaşıb gəlsinlər. Sizin üçün kəsəcəyim
qurbanın – İsrail dağları üzərindəki böyük qurbanın yanına hər
tərəfdən yığılın. Orada ət yeyib qan içəcəksiniz. 18 Başanın bəslənmiş
heyvanlarının – qoçların, quzuların, təkələrin və buğaların ətini yeyib
qanını içdiyiniz kimi igidlərin ətini yeyəcək, dünya rəhbərlərinin qanını
içəcəksiniz. 19 Sizin üçün kəsdiyim qurbandan doyunca yağ yeyəcək,
sərxoş olunca qan içəcəksiniz. 20 Süfrəmdə atlardan, süvarilərdən,
igidlərdən və hər cür əsgərdən bol-bol yeyib-doyacaqsınız" Xudavənd
Rəbb belə bəyan edir.

---

g **39:11** *Hamon-Qoq* – ibrani dilində *Qoq qoşunu.* h **39:17-20** Vəhy 19:17-18

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

21 “İzzətimi millətlər arasında göstərəcəyəm. Bütün millətlər onlara
verdiyim cəzanı və üstlərinə qoyduğum əlimi görəcək. 22 Bu gündən
sonra İsrail nəsli biləcək ki, onların Allahı Rəbb Mənəm. 23 Onda
millətlər biləcək ki, İsrail nəsli öz təqsirlərindən ötrü sürgünə getdi.
Çünki onlar Mənə xəyanət etdi, Mən onlardan üz döndərdim, onları
düşmənlərinə təslim etdim, hamısı qılıncla həlak oldu. 24 Murdarlıqlarına
və üsyanlarına görə onlarla rəftar etdim, onlardan üz döndərdim”.
25 Buna görə Xudavənd Rəbb belə deyir: “Yaqub nəslindən sürgün
olunanları indi geri qaytaracaq, bütün İsrail nəslinə rəhm edəcək və
müqəddəs adım naminə qısqanc olacağam. 26 Torpaqlarında əmin-
amanlıq içində yaşayanda, onları qorxudan bir kəs olmayanda
rüsvayçılıqlarını və Mənə etdikləri bütün xəyanətləri unudacaqlar.
27 Onları xalqlar arasından geri qaytarıb düşmən ölkələrindən topladığım
zaman çoxlu millətin gözü önündə, onların arasında müqəddəs
tutulacağam. 28 Onda biləcəklər ki, onların Allahı Rəbb Mənəm. Çünki
onları millətlər arasına sürgünə göndərdim. Amma öz torpaqlarına da
qaytaracağam, artıq heç birini qaldığı ölkəsində qoyub getməyəcəyəm.
29 Bir daha onlardan üz döndərməyəcəyəm, çünki İsrail nəsli üzərinə Öz
Ruhumu tökəcəyəm” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».

Yeni məbəd barədə vəhy

40 1 Sürgünlüyümüzün iyirmi beşinci ilində, birinci ayın onuncu
günü, Yerusəlim şəhərinin süqutunun on dördüncü ili – həmin o
gün Rəbbin əli mənim üstümdə idi. O məni oraya apardı. 2 [i] Görüntüdə
Allah məni İsrail ölkəsinə aparıb çox uca bir dağın başına qoydu. Dağın
cənubunda şəhərə bənzər tikililər var idi. 3 [j] Allah məni oraya apardı.
Mən orada görünüşcə tunca bənzər adam gördüm. Onun əlində bir
kətan ip və ölçmək üçün bir qamış var idi. O, darvazada durmuşdu. 4 O
adam mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, gözünlə görüb, qulağınla eşit və sənə
göstərəcəyim hər şeyə yaxşı-yaxşı bax. Ona görə buraya gətirildin ki,
bunları sənə göstərim. Gördüyün hər şeyi İsrail nəslinə bildir».

Şərq qapısı

5 [k] Mən məbədi hər tərəfdən əhatəyə alan bir divar gördüm. Ölçmək
üçün o adamın əlində olan qamışın uzunluğu altı qulac idi. Hər qulaca
bir ovuc uzunluq əlavə edilmişdi.[l] O adam divarı ölçdü: qalınlığı bir
qamış, hündürlüyü bir qamış idi. 6 Sonra şərqə tərəf olan darvazaya tərəf
getdi və onun pilləkənləri ilə yuxarı qalxdı. Darvazanın kandarını ölçdü:

---

[i] **40:2** Vəhy 21:10-11 [j] **40:3** Vəhy 11:1; 21:15 [k] **40:5–42:20** 1Pad. 6:1-38; 2Saln. 3:1-9
[l] **40:5** 40-48-ci fəsillərdə işlədilən qulac xüsusi ölçüyə malik qulacdır. Adi qulacın ölçüsü 45 sm, buradakı qulacın ölçüsü isə 53 sm-dir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

eni bir qamış idi. Bir kandarın eni bir qamış idi. 7 Keşikçi otaqlarının
hər birinin uzunluğu və eni bir qamış idi. Keşikçi otaqlarının arası beş
qulac idi. Məbədə baxan eyvanın yanındakı darvaza kandarı bir qamış
uzunluğunda idi. 8 Sonra o, darvaza eyvanını ölçdü: 9 eni səkkiz qulac idi.
Yan taxtaların qalınlığı iki qulac idi. Darvaza eyvanı məbədə baxırdı.
10 Şərq darvazasının hər iki yanında üç-üç keşikçi otağı var idi. Üçünün
də ölçüsü bir idi. Hər iki tərəfdə olan bölmə divarlarının da ölçüsü bir
idi. 11 O, darvazanın astanasının enini ölçdü: on qulac idi. Darvazanın
uzunluğu isə on üç qulac idi. 12 Hər iki tərəfdə olan keşikçi otaqlarının
qarşısında bir qulac yüksəkliyində bir-bir arakəsmə var idi. Hər iki
tərəfdə keşikçi otaqları dördbucaqlı idi. Kənarları hər tərəfdən altı qulac
idi. 13 Sonra o, darvazanın enini – girişləri bir-birinin qarşısında olan
keşikçi otaqlarının arxa divarlarının arasını ölçdü: iyirmi beş qulac
idi. 14 Sütunları ölçdü: altmış qulac idi. Darvazanın ətrafındakı həyət
sütunlara qədər uzanırdı. 15 Darvazanın astanasından eyvanın sonuna
qədər məsafə əlli qulac idi. 16 Darvazanın içəri tərəfinin hər yanında
keşikçi otaqlarının və bölmə divarlarının içəriyə baxan qəfəsli pəncərələri
var idi. Eyvanlarda da belə idi. Hər yanın içəri tərəfindən pəncərələr var
idi. Bölmə divarları üzərində xurma ağacı təsvirləri var idi.

Bayır həyət

17 O adam məni bayır həyətə gətirdi. Orada bayır həyəti əhatəyə
alan otaqlar və daş yol var idi. Daş yol boyunca otuz otaq var idi.
18 Darvazaların hər iki tərəfindəki daş yolun eni qapıların uzunluğu qədər
idi. Bu, aşağı daş yol idi. 19 O adam həyətin enini aşağı darvazadan içəri
həyətin darvazasına qədər ölçdü: şərqdə və şimalda olan məsafə yüz
qulac idi.

Şimal darvazası

20 O adam bayır həyətin şimala baxan darvazasının uzunluğunu və
enini ölçdü. 21 Buranın hər iki tərəfində üç-üç keşikçi otağı var idi. Bölmə
divarları və eyvanları birinci darvazanın ölçüsünə bərabər idi: uzunluğu
əlli qulac, eni iyirmi beş qulac idi. 22 Pəncərələrin, eyvanın və xurma
ağacı təsvirlərinin ölçüsü şərqə baxan darvazanın ölçüsünə bərabər idi.
Oraya yeddi pillə ilə çıxırdılar, bunların qarşısında eyvan var idi. 23 Şərq
darvazasında olduğu kimi şimal darvazasına da baxan bir içəri həyət
darvazası var idi. O adam bu iki darvaza arasındakı məsafəni ölçdü: yüz
qulac idi.

Cənub darvazası

24 O adam məni cənuba doğru apardı. Orada cənuba baxan bir darvaza
gördüm. O, darvazanın yan taxtalarını və eyvanı ölçdü: ölçüləri o

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

birilərinin ölçülərinə bərabər idi. 25 O birilərində olduğu kimi bu darvaza
ilə eyvanın hər tərəfində də pəncərələr var idi. Eyvanın uzunluğu əlli
qulac, eni iyirmi beş qulac idi. 26 Oraya yeddi pilləkənlə çıxırdılar.
Bunların qarşısında eyvan var idi. Darvazanın yan taxtaları hər iki
tərəfdən bir xurma ağacı təsviri ilə bəzənmişdi. 27 İçəri həyətin cənuba
baxan bir darvazası var idi. O adam bu içəri darvazadan cənuba baxan
darvazaya qədər olan məsafəni ölçdü: yüz qulac idi.

İçəri həyətin darvazaları

28 O adam məni cənub darvazasından içəri həyətə apardı. Cənub
darvazasını ölçdü: ölçüləri o birilərinin ölçülərinə bərabər idi. 29 Keşikçi
otaqlarının, bölmə divarlarının və eyvanın ölçüləri o birilərinin
ölçülərinə bərabər idi. Darvaza ilə eyvanın hər tərəfində pəncərələr
var idi. Darvazanın uzunluğu əlli qulac, eni iyirmi beş qulac idi. 30 Hər
tərəfdə uzunluğu iyirmi beş qulac, eni beş qulac olan eyvanlar var idi.
31 Eyvanı bayır həyətə baxırdı. Darvazanın yan taxtaları xurma ağacı
təsvirləri ilə bəzənmişdi. Oraya səkkiz pillə ilə çıxırdılar.
32 O adam məni şərqdəki içəri həyətə apardı. Oradakı darvazanı
ölçdü. Ölçüsü o birilərinin ölçüsünə bərabər idi. 33 Keşikçi otaqlarının,
bölmə divarlarının və eyvanının ölçüsü o birilərinin ölçüsünə bərabər
idi. Darvaza ilə eyvanının hər tərəfində pəncərələr var idi. Darvazanın
uzunluğu əlli qulac, eni iyirmi beş qulac idi. 34 Eyvanı bayır həyətə
baxırdı. Darvazanın yan taxtaları iki tərəfdən xurma ağacı təsvirləri ilə
bəzənmişdi. Oraya səkkiz pilləkənlə çıxırdılar.
35 Sonra o adam məni şimal darvazasının yanına apardı. O, qapını
ölçdü: ölçüsü o birilərinin ölçüsünə bərabər idi. 36 Keşikçi otaqlarının,
bölmə divarlarının və eyvanının ölçüsü o birilərinin ölçüsünə bərabər
idi. Darvazanın hər tərəfində pəncərələr var idi. Darvazanın uzunluğu
əlli qulac, eni iyirmi beş qulac idi. 37 Yan taxtaları bayır həyətə baxırdı.
Darvazanın yan taxtaları hər iki tərəfdən xurma ağacı təsvirləri ilə
bəzənmişdi. Oraya səkkiz pilləkənlə çıxırdılar.

Qurbanların hazırlandığı otaqlar

38 İçəri həyətin darvazalarındakı eyvanların yanında qapısı eyvana
açılan bir otaq var idi. Yandırma qurbanları burada yuyulurdu.
39 Darvaza eyvanının hər iki tərəfində iki sıra qoşa masa var idi.
Yandırma qurbanı, günah qurbanı və təqsir qurbanı olacaq heyvanlar
bu masaların üstündə kəsilirdi. 40 Eyvanın bayır divarının yanında,
şimal darvazasının pilləkənlərinin hər iki tərəfində iki sıra qoşa masa da
var idi. 41 Beləcə qurbanlıq heyvanları kəsmək üçün darvazanın hər iki
tərəfində dörd-dörd olmaqla səkkiz masa var idi. 42 Yandırma qurbanları
üçün yonulmuş daşdan dörd masa var idi. Hər masanın uzunluğu və eni

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

bir yarım qulac, hündürlüyü bir qulac idi. Yandırma qurbanlarının və
başqa qurbanların kəsilməsində istifadə olunan alətləri bunların üstünə
qoyurdular. 43 Otağın divarlarına qarmaqlar asılmışdı: hər biri bir ovuc
uzunluğunda idi. Masalar təqdim edilən heyvanın əti üçün nəzərdə
tutulmuşdu.

Kahinlər üçün ayrılan otaqlar

44 İçəri darvazanın bayır hissəsində, içəri həyətdə ilahiçilər üçün
otaqlar var idi. Bunlardan biri şimal darvazasının yanında idi və cənuba
baxırdı, o biri cənub[m] darvazasının yanında idi və şimala baxırdı.
45 O adam mənə dedi: «Cənuba baxan otaq məbəd üçün cavabdeh olan
kahinlərə məxsusdur. 46 Şimala baxan otaq isə qurbangah üçün cavabdeh
olan kahinlərə məxsusdur. Onlar Levinin nəslindən olan və Rəbbə
xidmət etmək üçün Ona yaxınlaşan Sadoq övladlarıdır». 47 O adam həyəti
ölçdü: həyət dördbucaqlı olub uzunluğu yüz qulac, eni də yüz qulac idi.
Məbədin önündə qurbangah var idi.

Məbəd

48 Sonra o adam məni məbədin eyvanına aparıb eyvanın qapısının yan
taxtalarını ölçdü. Darvazanın hər iki tərəfindəki sütunların eni beş qulac
idi. Darvazanın hər iki tərəfinin eni isə üç qulac idi. 49 Eyvanın uzunluğu
iyirmi qulac, eni on iki qulac idi. Oraya pilləkənlə çıxırdılar. Darvazanın
yan taxtalarının yanında iki sütun var idi: biri bu tərəfində, digəri isə o
tərəfində idi.

41 1 Sonra o adam məni məbədin əsas hissəsinə gətirib oradakı
darvazanın yan taxtalarını ölçdü: yan taxtaların eni hər tərəfdən
altı qulac idi. 2 Girişinin eni on qulac, ona hər iki tərəfdən bitişən hər
divarının eni isə beş qulac idi. O adam məbədin əsas hissəsini də ölçdü:
uzunluğu qırx, eni iyirmi qulac idi.
3 Sonra o, iç otağa girib girişin yan taxtalarını ölçdü: hər birinin eni iki
qulac idi. Girişin eni altı qulac, ona hər iki tərəfdən bitişən divarların eni
yeddi qulac idi. 4 O adam əsas hissənin o biri tərəfindəki iç otağı ölçdü:
həm uzunluğu, həm də eni iyirmi qulac idi. O mənə «bura Ən Müqəddəs
yerdir» dedi.
5 Sonra məbədin divarını ölçdü: qalınlığı altı qulac idi. Məbədin
ətrafındakı yan otaqlardan hər birinin eni dörd qulac idi. 6 Bu yan otaqlar
üç mərtəbə idi, hər mərtəbədə otuz otaq var idi. Məbədin divarları
boyu yan otaqlar üçün dayaq olan çıxıntılar var idi ki, dayaqlar məbəd
divarlarına girməsin. 7 Məbədin ətrafındakı yan otaqlar yuxarı mərtəbəyə
tərəf çıxdıqca genişlənirdi. Məbədin ətrafındakı tikilinin yuxarıya qalxan

---

[m] **40:44** *Cənub* – qədim yunan tərcüməsində belədir, ibrani mətnində isə *şərq*.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

bir pilləkəni var idi. Yuxarıya doğru çıxdıqca yan otaqlar genişlənirdi.
Pilləkənlə aşağı mərtəbədən orta mərtəbəyə, oradan da üst mərtəbəyə
çıxırdılar.
8 Məbədin ətrafında yan otaqların bünövrəsini təşkil edən uca bir
döşəmə gördüm: uzunluğu bir qamış, yəni altı qulac idi. 9 Yan otaqların
bayır divarının qalınlığı beş qulac idi. Məbədin yan otaqları ilə kahin
otaqları arasında açıq bir sahə var idi. 10 Məbədin ətrafı boyunca uzanan
sahənin eni iyirmi qulac idi. 11 Yan otaqların girişləri açıq sahəyə baxırdı:
biri şimalda, o biri isə cənubda idi. Açıq sahəyə bitişən bünövrənin eni
hər tərəfdən beş qulac idi.
12 Məbədin qərbində açıq sahəyə baxan bir tikili var idi: eni yetmiş
qulac idi. Divarının qalınlığı hər tərəfdən beş qulac, uzunluğu doxsan
qulac idi.
13 Sonra o adam məbədi ölçdü: uzunluğu yüz qulac idi. Açıq sahə, tikili
və onun divarları yüz qulac uzunluğunda idi. 14 Şərqdəki məbədin açıq
sahəsinin eni məbədin ön tərəfi ilə birgə yüz qulac idi.
15 O adam məbədin arxasındakı açıq sahəyə baxan tikilinin və hər
iki tərəfindəki dəhlizlərin uzunluğunu ölçdü: yüz qulac idi. Məbədin
əsas hissəsi, iç otaq, həyətə baxan eyvan, 16 darvaza astanaları,
qəfəsli pəncərələr, astananın qarşısında üç mərtəbəni əhatə edən
dəhlizlər döşəmədən pəncərələrə qədər ağacla örtülmüşdü. Pəncərələr
açılıb-bağlanırdı.
17 Girişin üstü, iç otaq, onun bayırı, bütün içəri və bayır divarlar
nizamlı aralıqlarla, 18 keruv və xurma ağacı oyma təsvirləri ilə
düzəldilmişdi. İki keruv arasında bir xurma ağacı təsviri var idi. Hər
keruvun iki üzü var idi: 19 bir yandan xurma ağacına baxan insan üzü, o
biri yandan xurma ağacına baxan şir üzü. Məbəd başdan-başa bu oyma
təsvirləri ilə bəzənmişdi. 20 Döşəmədən girişin üstündəki hissəyə qədər
məbədin əsas hissəsinin divarları keruv və xurma ağaclarının oyma
təsvirləri ilə düzəldilmişdi.
21 Əsas hissənin qapısının yan taxtaları dördbucaqlı şəklində idi. Ən
Müqəddəs yerin önündəki qapının yan taxtaları da bunlara bənzəyirdi.
22 Orada üç qulac hündürlüyündə, iki qulac uzunluğunda, iki qulac
enində ağacdan düzəldilmiş bir qurbangah var idi. Onun küncləri, altlığı[n]
və yanları da ağacdan idi. O adam mənə «Rəbbin önündə olan masa
budur» dedi. 23 Əsas hissənin və Ən Müqəddəs yerin cüt qanadlı qoşa
qapısı var idi. 24 Hər qapının iki tərəfə iki qanadı var idi: bir qapı üçün
iki qanad, o biri qapı üçün iki qanad. 25 Divarlar üzərində olduğu kimi
əsas hissənin qapılarında da keruv və xurma ağaclarının oyma təsvirləri
düzəldilmişdi. Bayırda, eyvanın önündə ağacdan olan bir asma tavan

---

[n] **41:22** *Altlığı* – qədim yunan tərcüməsində belədir, ibrani mətnində isə *uzunluğu.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

var idi. 26 Eyvanın yan divarlarındakı qəfəsli pəncərələrin hər iki tərəfi
xurma ağaclarının oyma təsvirləri ilə örtülmüşdü. Məbədin yan otaqları
ilə asma tavanları da bu cür idi.

Kahinlərin otaqları

42 1 O adam məni şimala gedən yoldan bayır həyətə çıxardı,
məbədin açıq sahəsinə və bayır həyətin şimalındakı tikililərə
baxan otaqlara apardı. 2 Qapısı şimala baxan bu tikilinin uzunluğu yüz,
eni əlli qulac idi. 3 İçəri həyətin iyirmi qulaclıq hissəsi ilə bayır həyətin
daş yoluna baxan üç mərtəbənin dəhlizləri qarşı-qarşıya idi. 4 Otaqların
qabağında eni on qulac, uzunluğu isə yüz[j] qulac olan bir içəri dəhliz
var idi. Qapıları şimala baxırdı. 5 Tikilinin üst mərtəbədəki otaqları alt
və orta mərtəbədəki otaqlardan daha dar idi, çünki üst mərtəbədəki
dəhlizlər daha çox yer tuturdu. 6 Həyətlərdə sütunlar olduğu halda
üçmərtəbəli otaqların sütunları yox idi. Buna görə də üst mərtəbədəki
otaqlar alt və orta mərtəbədəki otaqlardan daha dar idi. 7 Otaqların
qabağında, otaqlarla və bayır həyətlə yanaşı bir bayır divar var idi:
əlli qulac uzunluğunda idi. 8 Çünki bayır həyətin yanındakı yanbayan
otaqların uzunluğu əlli qulac idi. Məbədin əsas hissəsinə daha yaxın
yanbayan otaqların uzunluğu isə yüz qulac idi. 9 Bu otaqların aşağıda
bayır həyətdən girmək üçün şərqə tərəf bir qapısı var idi.

10 İçəri həyətin cənubu[p] boyu açıq sahəyə və bayır həyətdəki tikililərə
baxan başqa otaqlar var idi. 11 Şimal tərəfdəki otaqlarda olduğu kimi bu
otaqların qabağında da bir keçid var idi. Otaqların uzunluğu və eni eyni
idi, çıxışları və ölçüləri şimal tərəfdə olan otaqlarınkı kimi idi. Cənubdakı
otaqların qapıları da şimaldakılar kimi idi. 12 Keçidin başlanğıcında
bir qapı var idi. Arxa divarlar boyunca şərqə uzanan bu keçid otaqlara
açılırdı.

13 Sonra o adam mənə dedi: «Məbədin açıq sahəsinə baxan şimaldakı
və cənubdakı otaqlar müqəddəsdir. Rəbbin önündə xidmət edən kahinlər
orada ən müqəddəs təqdimlərdən yeyəcək. Ən müqəddəs təqdimləri
– taxıl təqdimlərini, günah qurbanlarını və təqsir qurbanlarını orada
qoyacaqlar, çünki ora müqəddəsdir. 14 Kahinlər müqəddəs yerə girəndə
xidmət edərkən əyinlərindəki geyimləri orada qoymadan bayır həyətə
çıxmasın, çünki bu geyimlər müqəddəsdir. Onlar xalqın olduğu yerlərə
getməzdən qabaq başqa paltarlar geyməlidir».

15 O adam məbədin sahəsini içəridən ölçüb qurtarandan sonra məni
şərq qapısından bayıra apardı və hər tərəfdən bu sahənin bayırını ölçdü.
16 Şərq tərəfini qamışla ölçdü: uzunluğu beş yüz qulac idi. 17 Şimal

---

j **42:4** *Yüz* – qədim yunan və süryani tərcümələrində belədir, ibrani mətnində isə *bir.*
p **42:10** *Cənubu* – qədim yunan tərcüməsində belədir, ibrani mətnində isə *şərqi.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

tərəfini də qamışla ölçdü: uzunluğu beş yüz qulac idi. 18 Cənub tərəfini
də qamışla ölçdü: uzunluğu beş yüz qulac idi. 19 Qərb tərəfinə dönüb onu
qamışla ölçdü: uzunluğu beş yüz qulac idi. 20 Beləcə sahənin dörd tərəfini
ölçdü. Müqəddəs olanı müqəddəs olmayandan ayırmaq üçün sahənin
ətrafında bir divar var idi: uzunluğu və eni hər biri beş yüz qulac idi.

Rəbbin hüzurunun məbədə qayıtması

43 1 O adam məni şərqə baxan darvazanın yanına gətirdi. 2 [q] Mən
gördüm ki, şərq yolundan İsrail Allahının izzəti gəlir. Onun səsi
gur axan suların səsi kimi idi, izzətindən yer parıldayırdı. 3 Gördüyüm
görüntü Allah şəhəri məhv etməyə gəldiyi vaxt və Kevar çayı sahilində
gördüyüm görüntülərə bənzəyirdi. Mən bu zaman üzüstə yerə yıxıldım.
4 Rəbbin izzəti şərqə baxan darvazanın yolundan məbədə girdi. 5 Ruh
məni qaldırıb içəri həyətə gətirdi. Mən gördüm ki, Rəbbin izzəti məbədi
doldurub.
6 Adam yanımda durarkən məbəddən mənimlə danışan bir
nəfərin səsini eşitdim. 7 O mənə belə dedi: «Ey bəşər oğlu, taxtımın
yeri, ayaqlarımın dabanları dəyən, İsrail övladları arasında əbədi
yaşayacağım yer buradır. Bundan sonra İsrail xalqı ilə padşahları
pozğunluqları və ölən padşahların cəsədləri ilə bir daha müqəddəs
adımı murdarlamayacaq. 8 Onlar astanalarını astanama, qapılarının
yan taxtalarını qapımın yan taxtalarına bitişdirdi. Mənimlə onların
arasında yalnız bir divar var idi. Etdikləri murdar işləri ilə müqəddəs
adımı murdarladılar. Mən də qəzəbimlə onları qırıb-çatdım. 9 İndi
pozğunluqlarını və padşahlarının cəsədlərini Məndən uzaqlaşdırsınlar,
Mən də əbədi olaraq onların arasında yaşayaram.
10 Sən ey bəşər oğlu, bu məbədi İsrail nəslinə təsvir et ki,
üsyanlarından utansınlar və məbədin layihəsini ölçsünlər. 11 Əgər
etdikləri bütün işlərdən utanırlarsa, məbədin şəklini, nizamını, giriş-
çıxış yerlərini – bütün şəkillərini, bütün qaydalarını, quruluşlarını və
qanunlarını onlara bildir. Onların gözü önündə bunları bir yerə yaz.
Qoy bütün quruluş və qaydalarına əməl edib onları yerinə yetirsinlər.
12 Məbədlə bağlı qanun budur: dağın başında hər tərəfdən onun bütün
ərazisi çox müqəddəs olacaq. Bəli, məbədin qanunu budur.

Qurbangah

13 [r] Qurbangahın qulacla ölçüləri belədir. Hər qulaca bir ovuc əlavə
edilmişdir: qurbangahı əhatəyə alan xəndəyin dərinliyi bir qulac, eni bir
qulac, ətrafındakı çıxıntı bir qarış olacaq. Qurbangahın hündürlüyü isə
belədir: 14 qurbangahın yerdəki xəndəkdən alt çıxıntıya qədərki hissəsinin

---

[q] **43:2** Yez. 10:3-4,18-19; 11:22-23 [r] **43:13-17** Çıx. 27:1-2; 2Saln. 4:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

hündürlüyü iki qulac, eni bir qulac, kiçik çıxıntıdan böyük çıxıntıya
qədərki hissənin hündürlüyü dörd qulac, eni bir qulac, 15 qurbangahın
qurban yandırılan üst hissəsinin hündürlüyü dörd qulac olacaq. Üst
hissədən yuxarıya doğru dörd buynuz uzanacaq. 16 Qurbangahın üst
hissəsi dördbucaqlı şəklində olacaq. Onun uzunluğu on iki, eni on iki
qulac olacaq. 17 Üst çıxıntının dörd tərəfdən uzunluğu və eni hər biri on
dörd qulac olacaq. Ətrafındakı kənar yarım qulac, xəndəyin dövrəsi bir
qulac olacaq. Qurbangahın pillələri şərqə baxacaq».
18 [s] O adam yenə dedi: «Ey bəşər oğlu, Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Qurbangah tikildiyi gün üstündə yandırma qurbanları gətirmək və
qan tökmək barədə olan qaydalar belədir. 19 Mənə xidmət etmək üçün
hüzuruma çıxan, Sadoq nəslindən Levili kahinlərə günah qurbanı olaraq
bir buğa ver” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir. 20 “Buğanın qanından
götürüb qurbangahın dörd buynuzuna, çıxıntının dörd küncünə və
ətrafındakı kənarın üstünə sürt. Beləcə qurbangahı pak edib onun
üçün kəffarə ver. 21 Günah qurbanı olaraq buğanı götürüb Müqəddəs
məkandan kənarda, məbədin təyin edilmiş yerində yandır.
22 İkinci gün günah qurbanı olaraq qüsursuz bir təkə təqdim et.
Qurbangah buğanın qanı ilə pak edildiyi kimi təkənin qanı ilə də pak
edilsin. 23 Pak etmək işini qurtarandan sonra qüsursuz bir buğa ilə
sürüdən bir qoç qurban gətir. 24 Onları Rəbbin önünə gətir. Kahinlər
onların üstünə duz səpib Rəbbə yandırma qurbanı olaraq təqdim etsin.
25 Yeddi günün günah qurbanı olaraq hər gün bir təkə hazırla. Qüsursuz
bir buğa ilə sürüdən bir qoç da hazırlansın. 26 Qoy yeddi gün qurbangah
üçün kəffarə versinlər, onu pak edib təqdis etsinlər. 27 Yeddi gün
tamamlanandan sonra kahinlər səkkizinci gün və ondan sonra yandırma
və ünsiyyət qurbanlarınızı qurbangahın üstündə təqdim etsin. O zaman
sizdən razı olacağam” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».

Məbəddə xidmət edənlər

44 1 O adam məni Müqəddəs məkanın şərqə baxan bayır darvazası
yolundan geri qaytardı. Darvaza bağlı idi. 2 Rəbb mənə dedi: «Bu
darvaza bağlı qalacaq, açılmayacaq, heç kəs oradan içəri girməyəcək,
çünki İsrailin Allahı Rəbb oradan içəri girmişdir, buna görə də bağlı
qalacaq. 3 Yalnız rəhbər rəhbərliyinə görə Rəbbin önündə çörək yemək
üçün orada oturacaq. Darvaza eyvanı yolundan girib, o yoldan da
çıxacaq».
4 O adam məni şimal darvazası yolundan məbədin önünə gətirdi.
Mən baxıb gördüm ki, Rəbbin izzəti Öz məbədini doldurub. Bu zaman
üzüstə düşdüm. 5 Rəbb mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, Rəbbin məbədinin

---

[s] **43:18-27** Çıx. 29:35-37

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

bütün qayda-qanunları ilə bağlı deyəcəyim sözləri yaxşı-yaxşı dinlə,
onlara qulaq as, hər şeyə diqqətlə bax. Müqəddəs məkana kimin girib-
çıxacağına diqqət et. 6 Üsyankar olan İsrail nəslinə söylə ki, Xudavənd
Rəbb belə deyir: "Ey İsrail nəsli, artıq bəsdir! Etdiyiniz iyrənc işlərə daha
son qoyun. 7 Ürəyi və bədəni sünnət edilməmiş yadelliləri Müqəddəs
məkanıma gətirdiniz, Mənə qida olmaq üçün piy və qan təqdim etməklə
məbədimi murdarladınız. Beləcə iyrənc işlərinizlə əhdimi pozdunuz.
8 Müqəddəs şeylərim üzərində vəzifənizi yerinə yetirmədiniz. Müqəddəs
məkanımda bu şeylərə nəzarət etməyi başqalarına tapşırdınız".
9 Xudavənd Rəbb belə deyir: "İsrail xalqı arasında yaşayan ürəyi və
bədəni sünnət edilməmiş heç bir yadelli Müqəddəs məkanıma girməsin.
10 İsrail yoldan azdığı zaman Məndən uzaqlaşan və yoldan azıb
bütlərinə sitayiş edən Levililər öz günahlarının cəzasını çəkəcək, 11 lakin
Müqəddəs məkanımda bu işləri görəcək: məbədin darvazalarına nəzarət
edəcək, məbədin xidmət işlərini görəcək, xalq üçün yandırma qurbanları
və başqa qurbanlıq heyvanları kəsəcək, xalqın önündə durub onlara
xidmət edəcək. 12 İndi ki onlar bütlərinin önündə İsrail nəslinə xidmət
edərək xalqı günaha batırdı, Mən Rəbb də onları günahlarına görə
cəzalandıracağıma and içdim" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir. 13 "Onlar
kahin kimi xidmət etmək üçün Mənə yaxınlaşmayacaq, bütün müqəddəs
şeylərimə, ən müqəddəs qurbanlarıma toxunmayacaq. Etdikləri iyrənc
əməllərinin rüsvayçılığını çəkəcəklər. 14 Bundan sonra məbədin xidmət
vəzifəsini və orada görülən bütün işləri onlara tapşıracağam.
15 Ancaq İsrail Məni qoyub yoldan azdığı zaman Müqəddəs məkanımın
xidmət vəzifəsini yerinə yetirən Sadoq nəslindən Levili kahinlər önümdə
xidmət etmək üçün Mənə yaxınlaşacaq. Onlar piy və qan təqdim etmək
üçün hüzuruma çıxacaq" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir. 16 "Yalnız onlar
Müqəddəs məkanıma girəcək, yalnız onlar önümdə xidmət etmək üçün
süfrəmə yaxınlaşıb buyruğumu yerinə yetirəcək.
17 [t] Kahinlər içəri həyətin darvazalarından girəcəkləri zaman kətan
geyim əyinlərində olsun, içəri həyətin darvazalarında yaxud məbəddə
xidmət edərkən yun paltar geyməsinlər. 18 Başlarına kətan çalma
sarısınlar, bellərinə kətan alt paltarı geysinlər. Bədənlərini tərlədən bir
şey geyinməsinlər. 19 [u] Bayır həyətə, bayır həyətdə olan xalqın yanına
çıxmazdan qabaq xidmət edərkən əyinlərindəki geyimləri çıxarıb
müqəddəs otaqlara qoysunlar və başqa paltarlar geysinlər ki, geyimləri
ilə xalqı təqdis etməsinlər. 20 [v] Kahinlər başlarını qırxmasın, saçlarını
uzatmasın, yalnız saçlarını kəsib düzəltsin. 21 [w] İçəri həyətə girəcəyi vaxt
heç bir kahin şərab içməsin.

---

[t] **44:17-18** Çıx. 28:39-43; Lev. 16:4 [u] **44:19** Lev. 16:23 [v] **44:20** Lev. 21:5
[w] **44:21** Lev. 10:9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

22 [x] Kahinlər dul yaxud boşanmış arvad almasın, ancaq İsrail nəslindən
olan bir bakirə qız yaxud da başqa kahindən dul qalmış arvadı ala
bilərlər. 23 [y] Onlar Mənim xalqıma müqəddəs olan şeyi adi şeydən, murdar
şeyi pak şeydən ayırmağı öyrədəcək. 24 Mübahisəli işlərdə onlar hakimlik
edəcək, hökmlərimə görə qərar verməlidirlər. Bayramlarımla bağlı qayda-
qanunlarıma əməl etməli, Şənbə günlərimi müqəddəs saymalıdırlar.
25 [z] Kahin adam meyitinə yaxınlaşıb özünü murdarlamasın, amma bu,
anasının, atasının, oğlunun, qızının, qardaşının yaxud ərə getməmiş
bacısının meyiti olsa, özünü murdarlaya bilər. 26 Pak olduqdan sonra hələ
yeddi gün gözləsin. 27 Məbəddə xidmət etmək üçün içəri həyətə girəcəyi
gün özü üçün bir günah qurbanı təqdim etsin" Xudavənd Rəbb belə
bəyan edir.
28 [a] "Kahinlərin irsi var: onların irsi Mənəm. İsraildə onlara mülk
verməyin. Onların mülkü Mənəm. 29 [b] Kahinlər taxıl təqdimlərini, günah
və təqsir qurbanlarını yesin. İsraildə Rəbbə həsr olunan hər şey onlarınkı
olsun. 30 Bütün nübarların ilk hissəsi və bütün xüsusi hədiyyələriniz
kahinlərinki olsun. Evinizə bərəkət yağsın deyə taxılınızın ilkini onlara
verin. 31 [c] Kahinlər ölü halda tapılmış yaxud vəhşi heyvanlar tərəfindən
parçalanmış heç bir quş və heyvan yeməsin.

Rəbbə verilən torpaq payı

45 1 Ölkəni irs olaraq payladığınız zaman Rəbb üçün torpaqdan
pay kimi iyirmi beş min qulac uzunluğunda, on min qulac
enində müqəddəs bir bölgə ayırın. Bütün bu bölgə müqəddəs olacaq. 2 Bu
bölgədən dördbucaqlı şəklində uzunluğu və eni beş yüz qulaclıq bir hissə
müqəddəs məskən üçün, əlli qulaclıq bir yer isə ətrafındakı açıq sahə
üçün ayrılsın. 3 Bu ölçü ilə bir hissə ölç: uzunluğu iyirmi beş min qulac
və eni on min qulac olsun. Müqəddəs məkan – Ən Müqəddəs yer orada
olacaq. 4 Bu, ölkənin müqəddəs payı olacaq. Bu yer məbəddə xidmət
etmək üçün Rəbbə yaxınlaşan kahinlərə ayrılacaq. Burada kahinlərin
evləri, Müqəddəs məkan üçün müqəddəs yer olacaq. 5 Məbəddə xidmət
edən Levililərə mülk olaraq iyirmi beş min qulac uzunluğunda, on min
qulac enində bir bölgə verilsin. Orada yaşamaları üçün onlara məxsus
şəhərlər olacaq.[d]
6 Müqəddəs bölgəyə düşən hissə ilə birlikdə şəhər üçün eni beş min,
uzunluğu iyirmi beş min qulac olan bir hissə ayırın. Bu bütün İsrail xalqı
üçündür.

---

[x] **44:22** Lev. 21:7,13-14 [y] **44:23** Lev. 10:10; Yez. 22:26 [z] **44:25** Lev. 21:1-4
[a] **44:28** Say. 18:20 [b] **44:29-30** Say. 18:8-19 [c] **44:31** Lev. 22:8 [d] **45:5** *Orada yaşamaları üçün onlara məxsus şəhərlər olacaq* – qədim yunan tərcüməsində belədir, ibrani mətnində isə *orada mülk olaraq iyirmi otaq alacaqlar.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Başçıya verilən torpaq payı

7 Müqəddəs bölgəyə düşən hissə ilə şəhərə düşən hissənin hər iki
tərəfindəki torpaqlar rəhbərə veriləcək. Bu torpaqlar qərbdən-qərbə,
şərqdən-şərqə doğru uzanacaq və qərb sərhədindən şərq sərhədinə qədər
uzunluğu bir İsrail qəbiləsinə düşən hissə qədərdir. 8 Bu torpaq İsrail
rəhbərinin payı olacaq. Bundan sonra rəhbərlərim xalqıma bir daha zülm
etməyəcək, ancaq ölkəni qəbilələrinə görə İsrail nəslinə verəcək”.
9 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Ey İsrail rəhbərləri, artıq bəsdir!
Zorakılıqdan və ziyankarlıqdan əl çəkin, ədalətli və saleh əməllər edin.
Xalqımı öz torpaqlarından qovmayın” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
10 [e] “Düzgün tərəzi ilə çəkin. Çəkdiyiniz efa da, bat da düzgün olsun.
11 Efa ilə bat eyni çəkidə olsun. Bat xomerin onda birinə, efa da xomerin
onda birinə bərabər olmalıdır. İkisinin çəkisi də xomerə görə olsun. 12 Bir
şekel iyirmi geraya bərabər olmalıdır. İyirmi, iyirmi beş, on beş şekel
birlikdə bir minaya bərabər olmalıdır.

Qurbanlar və bayramlar

13 Gətirəcəyiniz təqdimlər bunlardır: hər xomer buğdadan efanın altıda
biri qədər buğda, hər xomer arpadan efanın altıda biri qədər arpa verin.
14 Zeytun yağını isə bat çəkisinə görə ölçün və hər kor zeytun yağından
batın onda biri qədər təqdim edin. Bir kor on bat yaxud bir xomerə
bərabərdir. 15 İsrailin sulu otlaqlarındakı sürüdən iki yüz qoyundan bir
qoyun götürülsün. Bu qoyunlardan taxıl təqdimləri, yandırma qurbanları
və ünsiyyət qurbanları üçün istifadə edilsin ki, xalq kəffarə olunsun”
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir. 16 “Bütün ölkə xalqı bu təqdimi İsrail
rəhbərinə verəcək. 17 İsraildə keçirilən bütün bayramlarda – şənliklərdə,
Təzə Ay mərasimlərində və Şənbə günlərində yandırma qurbanları, taxıl
və içmə təqdimlərini təmin etmək rəhbərin işi olacaq. Günah qurbanını,
taxıl təqdimini, yandırma qurbanını və ünsiyyət qurbanlarını rəhbər
təmin edəcək ki, İsrail nəsli üçün kəffarə versin”.
18 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Birinci ayın birinci günü qüsursuz bir
buğa götürüb Müqəddəs məkanı pak et. 19 Kahin günah qurbanının
qanından götürüb məbədin darvazasının yan taxtalarına, qurbangahın
üst çıxıntısının dörd küncünə, içəri həyətin darvazasının yan taxtalarına
sürtsün. 20 Səhvən yaxud bilmədən günah etmiş adam üçün də həmin
ayın yeddinci günü eyni şeyi et. Beləcə məbədi pak edəcəksən.
21 [f] Birinci ayın on dördüncü günü Pasxa bayramını yeddi gün keçirin
və mayasız çörək yeyin. 22 O gün rəhbər özü və bütün ölkə xalqı üçün
günah qurbanı olaraq bir buğa hazırlasın. 23 Yeddi gün bayram ərzində

---

[e] **45:10** Lev. 19:36 [f] **45:21** Çıx. 12:1-20; Say. 28:16-25

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

hər gün Rəbbə yandırma qurbanı olaraq qüsursuz yeddi buğa ilə yeddi
qoç, günah qurbanı olaraq bir təkə təmin etsin. 24 Taxıl təqdimi olaraq
hər buğa və qoç üçün bir efa taxıl, hər efa üçün bir hin zeytun yağı təmin
etsin.
25 g Yeddinci ayın on beşinci günü başlayan və yeddi gün davam edən
bayramda rəhbər günah qurbanlarını, yandırma qurbanlarını, taxıl
təqdimlərini və zeytun yağını hər gün eyni miqdarda təmin etsin”.

46 1 Xudavənd Rəbb belə deyir: “İçəri həyətin şərqə baxan darvazası
altı iş günü bağlı qalmalı, Şənbə günləri və Təzə Ay mərasimi
günləri isə açıq olmalıdır. 2 Rəhbər bayırdan, darvaza eyvanı yolundan
içəri girib darvazanın yan taxtalarının yanında dursun. Kahinlər onun
yandırma qurbanını və ünsiyyət qurbanlarını təqdim etsin. Rəhbər
darvaza kandarında ibadət etsin, sonra bayıra çıxsın, ancaq darvaza
axşama qədər açıq qalsın. 3 Şənbə günləri və Təzə Ay mərasimi günləri
ölkə xalqı bu darvazanın girişində Rəbbin önündə ibadət etsin.
4 Rəhbər Şənbə günü Rəbbə yandırma qurbanı olaraq verdiyi qüsursuz
altı quzu, bir qoç təqdim etsin. 5 Qoç üçün veriləcək taxıl təqdimi bir efa
olsun, quzular üçün isə istədiyi qədər taxıl təqdimi verə bilər. Hər efa
taxıl üçün bir hin zeytun yağı versin. 6 Təzə Ay mərasimi günü qüsursuz
bir buğa, altı quzu və bir qoç qurban gətirsin. 7 Buğa və qoç üçün taxıl
təqdimi olaraq hərəsinə bir efa taxıl təmin etsin. Quzular üçün istədiyi
qədər taxıl təmin edə bilər. Hər efa taxıl üçün bir hin zeytun yağı təmin
etsin. 8 Rəhbər içəri girəcəyi zaman darvaza eyvanından girsin, həmin
yolla da bayıra çıxsın.
9 Ölkə xalqı bayramlarda Rəbbin önünə gəldiyi zaman ibadət etmək
üçün şimal darvazasından girən adam cənub darvazasından çıxsın,
cənub darvazasından girən adam şimal darvazasından çıxsın. Heç kəs
girdiyi darvazadan çıxmasın, hər kəs girdiyi darvazanın qarşısındakı
darvazadan çıxsın. 10 Rəhbər xalqın arasında olsun, xalqla birgə girsin,
xalqla birgə çıxsın. 11 Bayramlarda və müqəddəs günlərdə buğa və qoç
üçün taxıl təqdimi olaraq hərəsinə bir efa taxıl versin. Quzular üçün isə
istədiyi qədər taxıl təmin edə bilər. Hər efa taxıl üçün bir hin zeytun yağı
versin.
12 Rəhbər Rəbbə könüllü olaraq verdiyi yandırma qurbanı yaxud
ünsiyyət qurbanları təqdim edəcəyi zaman şərqə baxan darvaza onun
üzünə açılsın. Yandırma qurbanı yaxud ünsiyyət qurbanlarını Şənbə
günü qurban gətirdiyi kimi təmin etsin, sonra bayıra çıxsın. O çıxdıqdan
sonra darvaza bağlansın.
13 Hər gün səhərlər yandırma qurbanı olaraq Rəbbə bir yaşında
qüsursuz bir quzu təmin et. 14 Bununla yanaşı, hər səhər taxıl təqdimi

---

g **45:25** Lev. 23:33-36; Say. 29:12-38

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

olaraq efanın altıda biri qədər taxıl və narın unu islatmaq üçün bir hinin
üçdə biri qədər zeytun yağı təmin et. Bu taxıl təqdiminin Rəbbə verilməsi
daimi bir qayda olsun. 15 Beləcə hər səhər daimi yandırma qurbanı olaraq
quzu, taxıl təqdimi və zeytun yağı təmin edilsin”.

Rəhbərə düşən mülk

16 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Əgər rəhbər oğullarından birinə öz
mülkündən pay verərsə, öz irsi kimi nəslinə də keçsin, irs olaraq bu pay
onların mülkü olsun. 17[h] Lakin rəhbər öz mülkündən qulluqçularından
birinə pay verərsə, bu pay azadlıq ilinə qədər qulluqçununku olsun,
sonra isə rəhbərə qaytarılsın. Rəhbərin irsi ancaq oğullarına keçə bilər və
onların olsun. 18 Lakin rəhbər xalqı mülkündən qovaraq irsindən məhrum
etməməlidir. O, oğullarına yalnız öz mülkündən irs verə bilər, ona görə
ki xalqımdan olan heç kəs mülkünü tərk edib kənara getməsin”».

Məbədin mətbəxləri

19 Sonra o adam məni darvazanın yanındakı girişdən şimala baxan,
kahinlərə məxsus müqəddəs otaqlara gətirdi və mənə qərb tərəfdə bir yer
göstərdi. 20 O mənə dedi: «Kahinlərin təqsir qurbanı ilə günah qurbanının
ətini qaynadacaqları və taxıl təqdimini bişirəcəkləri yer buradır. Ona
görə ki bunları bayır həyətə çıxarıb xalqı təqdis etməsinlər».
21 Sonra o adam məni bayır həyətə çıxarıb həyətin dörd küncündən
keçirdi. Gördüm ki, həyətin hər küncündə kiçik bir həyət var. 22 Həyətin
dörd küncündə olan bu qapalı həyətlərin hər birinin uzunluğu qırx, eni
isə otuz qulac idi. Künclərdəki həyətlər eyni boyda idi. 23 Dörd həyətin
hər birinin ətrafında daş divar var idi. Divarın dibində yemək bişirmək
üçün yerlər düzəldilmişdi. 24 O adam mənə dedi: «Bunlar mətbəxdir.
Məbəd xidmətçiləri xalqın qurbanlıq ətlərini burada qaynadacaq».

Məbəddən axan su

47 1[i] O adam yenə məni məbədin girişinə gətirdi. Məbədin
kandarının altından şərqə tərəf sular axdığını gördüm. Məbəd
şərqə baxırdı. Sular məbədin cənub tərəfinin altından, qurbangahın
cənubundan aşağıya axırdı. 2 O məni oradan – şimal darvazasından
çıxarıb bayır yoldan şərqə baxan bayır darvazasına apardı. Sular cənub
tərəfdən axırdı.
3 O adam əlində ölçmək üçün bir iplə şərqə tərəf getdi. O, min qulac
ölçdü və məni topuğa qədər çıxan suların içinə gətirdi. 4 Daha min qulac
ölçdü və məni dizə qədər çıxan suların içinə gətirdi. Yenə min qulac
ölçdü və məni belə qədər çıxan suların içinə gətirdi. 5 Daha min qulac

---

[h] **46:17** Lev. 25:10 [i] **47:1** Zək. 14:8; Yəh. 7:38; Vəhy 22:1

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ölçdü və sular keçilməz bir çaya döndü. Sular artmışdı, içindən piyada
keçmək mümkün deyildi, adam üzən qədər dərin bir çaya çevrilmişdi.
6 O adam mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, bunu görürsənmi?» Sonra
məni götürüb yenə çayın sahilinə gətirdi. 7 Oraya çatanda çayın hər
iki sahilində çoxlu ağac gördüm. 8 O adam mənə dedi: «Bu sular şərq
bölgəsinə tərəf axır, oradan Arava vadisinə, sonra isə Duz dənizinə
tökülür. Dənizə tökülən kimi oradakı su şirin suya çevriləcək. 9 O
zaman çayın axdığı yerlərdə hər cür qaynaşan canlı məxluq yaşayacaq,
çoxlu balıq olacaq, çünki bu sular oraya axır, oradakı şor suyu şirin
suya çevirir. Çay axdığı hər yerə həyat gətirəcək. 10 Çayın sahili boyu
balıqçılar dayanacaq. En-Gedidən En-Eqlayimə qədər tor sərilən
yerlər olacaq. Orada da Böyük dənizdəki kimi çoxlu balıq növləri
olacaq. 11 Ancaq Duz dənizinin palçıqlı və bataqlıq yerləri şirin suya
çevrilməyəcək, şoranlıq olaraq qalacaq. 12 Çayın hər iki sahilində hər
cür meyvə ağacı yetişəcək. Onların yarpaqları solmayacaq, meyvələri
tükənməyəcək. Hər ay meyvə verəcəklər, çünki Müqəddəs məkandan
çıxan sular oraya axır. Meyvələrindən yemək, yarpaqlarından şəfa
vermək üçün istifadə olunacaq».

Ölkənin sərhədləri

13 Xudavənd Rəbb belə deyir: «Ölkəni irs olaraq İsrailin on iki qəbiləsi
arasında bu sərhədlərlə bölün: Yusifə iki pay düşsün. 14 Ölkəni on iki
qəbilə arasında hər birinə bərabər olaraq paylayın. Mən ölkəni sizin
atalarınıza verəcəyimə and içdim. Bu ölkə sizə irs olaraq veriləcək.
15 Ölkənin sərhədi belə olacaq: şimalda Böyük dənizdən Xetlon yolu ilə
Xamat keçidinə, Sedada,[j] 16 Berotaya və Dəməşq ilə Xamatın torpaqları
arasında yerləşən Sivrayimə, Xavran sərhədində olan Xaser-Hattikona
qədər uzanacaq. 17 Sərhəd dənizdən Xasar-Enona, Dəməşqin şimal sərhədi
boyunca uzanacaq, Xamat sərhədi şimalda olacaq. Şimal sərhədi belədir.
18 Şərqdə sərhədi Xavranla Dəməşq arasından başlayıb Gileadı İsraildən
ayıran İordan çayı boyunca Şərq dənizinə qədər ölçün. Şərq sərhədi
belədir.
19 Cənubda sərhəd Tamardan Meriva-Qadeş sularına, Misir vadisi
boyunca Böyük dənizə qədər uzanacaq. Cənub sərhədi belədir.
20 Qərbdə Xamat keçidinin qarşısındakı yerə qədər Böyük dəniz sərhəd
olacaq. Qərb sərhədi belədir.
21 Bu ölkəni İsrail qəbilələrinə görə öz aranızda bölüşdürün. 22 Ölkəni
öz aranızda və aranızda yaşayarkən övladları doğulan yadellilərlə irs
olaraq bölüşdürün. Onları da İsrail övladları arasında yerlilər kimi

---

[j] **47:15** *Xamat keçidinə, Sedada* – qədim yunan tərcüməsində belədir, ibrani mətnində isə *Sedad keçidinə, Xamata.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

hesab edin. Onların da İsrail qəbilələri arasında sizin kimi irsləri olacaq.
23 Yadelli hansı qəbilədə yaşayırsa, orada ona düşən payı irs olaraq verin»
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.

Torpağın bölüşdürülməsi

48 1 «Qəbilələrin adları belədir: şimal sərhədində olan Dana bir
pay veriləcək. Danın sərhədi Xetlon yolundan Xamat keçidinə
qədər uzanacaq. Xasar-Enon və Xamata yaxın Dəməşqin şimal sərhədi
şərqdən qərbə qədər uzanan sərhədin bir hissəsini tutacaq. 2 Aşerə bir
pay veriləcək. Sərhədi Danın şərqdən qərbə qədər uzanan sərhədinə
bitişik olacaq. 3 Naftaliyə bir pay veriləcək. Sərhədi Aşerin şərqdən
qərbə qədər uzanan sərhədinə bitişik olacaq. 4 Menaşşeyə bir pay
veriləcək. Sərhədi Naftalinin şərqdən qərbə qədər uzanan sərhədinə
bitişik olacaq. 5 Efrayimə bir pay veriləcək. Sərhədi Menaşşenin şərqdən
qərbə qədər uzanan sərhədinə bitişik olacaq. 6 Ruvenə bir pay veriləcək.
Sərhədi Efrayimin şərqdən qərbə qədər uzanan sərhədinə bitişik olacaq.
7 Yəhudaya bir pay veriləcək. Sərhədi Ruvenin şərqdən qərbə qədər
uzanan sərhədinə bitişik olacaq.

8 Yəhudanın şərqdən qərbə qədər uzanan sərhədinə bitişik torpaqlar
ayıracağınız xüsusi pay olacaq. Eni iyirmi beş min qulac, şərqdən
qərbə uzunluğu isə bir qəbiləyə düşən pay qədər olacaq. Müqəddəs
məkan oranın ortasında olacaq. 9 Rəbbə xüsusi olaraq verəcəyiniz payın
uzunluğu iyirmi beş min qulac, eni on min qulac olacaq. 10 Bu, kahinlər
üçün müqəddəs pay olacaq. Şimalda uzunluğu iyirmi beş min qulac,
qərbdə eni on min qulac, şərqdə eni on min qulac, cənubda uzunluğu
iyirmi beş min qulac olacaq. Rəbbin Müqəddəs məkanı oranın ortasında
olacaq. 11 Bu bölgə Sadoq nəslindən təqdis olunmuş kahinlər üçün olacaq.
Onlar buyruğumu yerinə yetirdi, İsrail xalqı yoldan azan zaman Levililər
də yoldan azdı, ancaq onlar yoldan azmadı. 12 O yer ölkənin müqəddəs
payından xüsusi bir pay olaraq onlara veriləcək. Ora Levililərin
torpaqlarına bitişik çox müqəddəs bir bölgə olacaq.

13 Kahinlərin sərhədi yaxınlığında Levililərin iyirmi beş min qulac
uzunluğunda, on min qulac enində bir payları olacaq. Bu bölgənin
uzunluğu iyirmi beş min qulac, eni on min qulac olacaq. 14 Levililər oranı
satmasın və başqa yerə dəyişməsin. Bu, ölkənin ən yaxşı hissəsidir və
başqa adamın əlinə keçməməlidir, çünki ora Rəbbə həsr edilmişdir.

15 Rəbbə verdiyiniz bu xüsusi payın qalan iyirmi beş min qulac
uzunluqda və beş min qulac enindəki hissəsi müqəddəs deyil və şəhər
üçündür. Bu yer evlərə, otlaqlara ayrılacaq. Şəhər onun ortasında
olacaq. 16 Şəhərin ölçüləri belə olacaq: şimal tərəfi dörd min beş yüz
qulac, cənub tərəfi dörd min beş yüz qulac, şərq tərəfi dörd min beş yüz
qulac, qərb tərəfi dörd min beş yüz qulac. 17 Şəhər üçün ayrılan otlağın

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ölçüləri belə olacaq: şimalda iki yüz əlli qulac, cənubda iki yüz əlli qulac,
şərqdə iki yüz əlli qulac, qərbdə iki yüz əlli qulac. 18 Müqəddəs bölgənin
sərhədində qalan yerin həm şərq tərəfi, həm də qərb tərəfi on min qulac
olacaq. Müqəddəs bölgəyə bitişik torpaqlarda yetişən məhsul şəhərdə
işləyənlərə məxsus olacaq. 19 İsrailin hər qəbiləsindən şəhərdə işləyənlər
torpağı şumlayacaq. 20 Bu bölgənin ərazisi dördbucaqlı şəklindədir, hər
yanı iyirmi beş min qulacdır. Siz xüsusi bir pay olaraq şəhərin mülkü ilə
birlikdə müqəddəs bölgəyə düşən payı ayırın.
21 Müqəddəs bölgəyə aid olan hissə ilə şəhərə aid olan hissədən
başqa, ayırdığınız xüsusi paydan hər iki tərəfdə qalan torpaqlar
rəhbərə veriləcək. Bu torpaqlar müqəddəs bölgəyə aid olan iyirmi beş
min qulaclıq hissənin şərqindən və qərbindən ölkənin şərq və qərb
sərhədlərinə qədər uzanacaq. Qəbilələrə düşən paylar boyunca uzanan
bu iki bölgə rəhbərə məxsus olacaq. Müqəddəs yerə aid olan hissə ilə
məbədin Müqəddəs məkanı oranın ortasında olacaq. 22 Beləcə Levililərə
düşən mülklə şəhərə aid olan mülk rəhbərə verilən torpaqların arasında
qalacaq. Rəhbərə veriləcək torpaqlar Yəhuda ilə Binyaminin sərhədi
arasında olacaq.
23 Qalan qəbilələrə düşən pay belədir: Binyaminə bir pay veriləcək.
Sərhədi şərqdən qərbə qədər uzanacaq. 24 Şimeona bir pay veriləcək.
Sərhədi Binyaminin şərqdən qərbə qədər uzanan sərhədinə bitişik olacaq.
25 İssakara bir pay veriləcək. Sərhədi Şimeonun şərqdən qərbə qədər
uzanan sərhədinə bitişik olacaq. 26 Zevuluna bir pay veriləcək. Sərhədi
İssakarın şərqdən qərbə qədər uzanan sərhədinə bitişik olacaq. 27 Qada bir
pay veriləcək. Sərhədi Zevulunun şərqdən qərbə qədər uzanan sərhədinə
bitişik olacaq. 28 Qadın sərhədi ölkənin cənub sərhədi olub Tamardan
Meriva-Qadeş sularına, oradan da Misir vadisi boyunca Böyük dənizə
qədər uzanacaq. 29 İrs olaraq İsrail qəbilələri arasında bölüşdürəcəyiniz
torpaq budur. Onlara düşəcək paylar bunlardır» Xudavənd Rəbb belə
bəyan edir.

Şəhərin darvazaları

30 [k] «Şəhərin çıxış yerləri bunlardır: dörd min beş yüz qulac
uzunluğunda olan şimal tərəfdə darvazalar olacaq. 31 Şəhərin
darvazalarına İsrail qəbilələrinin adları veriləcək. Şimal tərəfdə üç
darvaza olacaq: bir Ruven darvazası, bir Yəhuda darvazası, bir Levi
darvazası. 32 Dörd min beş yüz qulac uzunluğunda olan şərq tərəfdə üç
darvaza olacaq: bir Yusif darvazası, bir Binyamin darvazası, bir Dan
darvazası. 33 Dörd min beş yüz qulac uzunluğunda olan cənub tərəfdə üç
darvaza olacaq: bir Şimeon darvazası, bir İssakar darvazası, bir Zevulun

---

[k] **48:30-34** Vəhy 21:12-13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

darvazası. 34 Dörd min beş yüz qulac uzunluğunda olan qərb tərəfdə
üç darvaza olacaq: bir Qad darvazası, bir Aşer darvazası, bir Naftali
darvazası. 35 Şəhərin dairəsi on səkkiz min qulac olacaq və o gündən
sonra şəhər Yahve-Şamma[1] adlanacaq».

[1] **48:35** *Yahve-Şamma* – ibrani dilində *Rəbb oradadır.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

DANİEL

PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

«Daniel» Kitabı yəhudi xalqının Babil və Fars imperatorluqlarının hakimiyyəti altında olduğu dövrdən bəhs edir.

Kitab iki əsas hissəyə bölünür. İlk hissədə Daniel və onunla birgə əsir olan üç gənc yoldaşının hekayəti nəql edilir. Onlar Allaha etibar edib itaətli olmaqla düşmənlərinə qalib gəlir. İkinci hissədə isə Danielin görüntüləri təsvir olunur. Rəmzlər şəklində Babildən başlayaraq bir neçə imperatorluğun uğuru və süqutu, zülmkarın məhv olması və Allah xalqının qələbəsi barədə danışılır.

Kitabın məzmunu:

1:1–6:28 Daniel və onun yoldaşları
7:1–12:13 Danielin görüntüləri
7:1-28 Dörd heyvan
8:1–9:27 Qoç və təkə
10:1–11:45 Səmavi mələk
12:1-13 Axır zaman

Daniel və onun yoldaşları Babil sarayında

1 1 [a] Yəhuda padşahı Yehoyaqimin padşahlığının üçüncü ilində Babil
padşahı Navuxodonosor Yerusəlimə hücum edib oranı mühasirəyə
aldı. 2 [b] Xudavənd Yəhuda padşahı Yehoyaqimi və Allah məbədinin
əşyalarından bir hissəsini ona təslim etdi. Navuxodonosor onları Şinar
torpağına, öz allahının məbədinə apardı və əşyaları həmin məbədin
xəzinəsinə qoydu.
3 Padşah hərəmağalar rəisi Aşpenaza əmr etdi ki, padşah nəslindən və
zadəganlardan olan İsraillilərin arasından 4 bədənlərində qüsur olmayan,
yaraşıqlı, hər elmdən xəbərdar, bilikli, dərrakəli, sarayda padşaha

---

[a] **1:1** 2Pad. 24:1; 2Saln. 36:5-7 [b] **1:2-4** 2Pad. 20:17-18; 24:10-16; 2Saln. 36:10; Yeş. 39:7-8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

xidmət etməyə layiq olan cavanlar seçərək onlara Xaldeylilərin dilini
və ədəbiyyatını öyrətsin. 5 Padşah onlara özünün yediyi yeməklərdən və
içdiyi şərabdan gündəlik yemək payı təyin etdi ki, üç il onlara tərbiyə
versinlər, sonra isə padşahın xidmətinə gətirsinlər. 6 Onların arasında
Yəhuda nəslindən olan Daniel, Xananya, Mişael və Azarya var idi.
7 Hərəmağalar rəisi onlara yeni ad qoydu: Danieli Belteşassar, Xananyanı
Şadrak, Mişaeli Meşak və Azaryanı Aved-Neqo adlandırdı.
8 Daniel qərara aldı ki, padşahın yediyi yeməklərlə və içdiyi şərabla
özünü murdar etməsin. Buna görə də özünü murdar etməmək üçün
hərəmağalar rəisinə müraciət etdi. 9 Allah hərəmağalar rəisinin gözündə
Danielə lütf və rəğbət qazandırdı. 10 Hərəmağalar rəisi Danielə dedi:
«Sizin yeyib-içməyinizi təyin edən ağam padşahdan qorxuram. Nə üçün
o sizin simanızı həmyaşıdınız olan cavanların simasından solğun görsün?
Siz bununla padşahın yanında həyatımı təhlükə altına qoyursunuz».
11 Daniel hərəmağalar rəisinin özü, Xananya, Mişael və Azaryanın
üzərinə qoyduğu məmura dedi: 12 «Gəl qullarını on gün ərzində yoxla.
Qoy bizə yemək üçün göyərti, içmək üçün su versinlər. 13 Sonra isə
sənin hüzurunda həm bizim üzümüzə, həm də padşah yeməklərindən
yeyən cavanların üzünə baxsınlar. Bunu görəndən sonra qullarınla necə
istəyərsən, elə də rəftar edərsən». 14 Məmur bu məsələdə cavanların
sözünə qulaq asdı və onları on gün yoxladı. 15 On gün sonra onların
siması padşah yeməklərindən yeyən başqa cavanların simasından
daha gözəl göründü və onlar bədəncə daha dolğun idi. 16 Onda məmur
cavanların yeməyini və içəcəkləri şərabı götürüb onlara göyərti verdi.
17 Allah bu dörd gəncə hər cür ədəbiyyatı və elmi öyrənmək üçün bilik
və dərrakə verdi. Daniel isə hər cür görüntüləri və yuxuları yozmağı
bacarırdı.
18 Onların gətirilməsi üçün padşahın əmr etdiyi gün çatanda
hərəmağalar rəisi onları Navuxodonosorun hüzuruna gətirdi. 19 Padşah
onlarla danışdı və hamının arasında Daniel, Xananya, Mişael və Azarya
kimisi tapılmadı. Onlar padşahın hüzurunda xidmətə qoyuldu. 20 Padşah
onlardan hər cür elm və bilik barədə soruşanda gördü ki, bunlar
ölkəsindəki sehrbazların və ruhçağıranların hamısından on qat üstündür.
21 Daniel padşah Kirin hökmranlığının birinci ilinə qədər orada qaldı.

Navuxodonosorun yuxusu

2 1 Navuxodonosor padşahlığının ikinci ilində bir yuxu gördü, buna
görə ürəyi sıxıldı və yuxusu qaçdı. 2 Padşah əmr etdi ki, yuxusunu
yozmaq üçün onun yanına sehrbazlar, ruhçağıranlar, cadugərlər və
Xaldeyli müdriklər çağırılsın. Onlar gəlib padşahın hüzurunda dayandı.
3 Padşah onlara dedi: «Bir yuxu görmüşəm və ürəyim sıxılır. İstəyirəm
ki, bu yuxunun yozumunu bilim». 4 Xaldeyli müdriklər Arami dilində

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

padşaha dedi:[c] «Padşah sağ olsun, yuxunu bu qullarına danış, biz də
onu yozaq». 5 Padşah Xaldeyli müdriklərə cavab verdi: «Mən belə qərara
gəlmişəm: əgər siz mənə həm yuxunu, həm də yozumunu söyləməsəniz,
parça-parça ediləcəksiniz və evləriniz də viran ediləcək. 6 Əgər yuxunu
və yozumunu söyləsəniz, məndən hədiyyələr, mükafatlar və böyük
hörmət görəcəksiniz. İndi isə mənə yuxunu və yozumunu söyləyin».
7 Onlar yenə cavab verdi: «Padşah yuxunu bu qullarına danışsın, biz də
onu yozaq». 8 Padşah cavab verdi: «Yəqin bilirəm ki, siz vaxt qazanmaq
istəyirsiniz, çünki görürsünüz ki, mənim qərarım qətidir. 9 Əgər yuxunu
mənə söyləməsəniz, sizin üçün yalnız bir cəza olacaq. Siz mənə yalan və
uydurma sözlər demək üçün sözləşmisiniz ki, bəlkə vəziyyət dəyişdi. İndi
isə mənə yuxunu söyləyin, onda bilərəm ki, siz onu yozmağa qadirsiniz».
10 Xaldeyli müdriklər padşaha cavab verdi: «Yer üzündə padşahın
tələbini yerinə yetirə bilən adam yoxdur. Ən əzəmətli və qüdrətli padşah
da bir sehrbazdan, ruhçağırandan yaxud Xaldeyli müdrikdən belə bir
şey istəməyib. 11 Padşahın istədiyi şey elə çətindir ki, allahlardan başqa
heç kəs bunu padşaha aşkar edə bilməz. Onların da məskəni insanlar
arasında deyil».
12 Padşah bu sözə özündən çıxıb bərk qəzəbləndi və əmr etdi ki, bütün
Babil müdriklərini məhv etsinlər. 13 Müdrikləri öldürmək barədə əmr
çıxanda Danieli və onun yoldaşlarını öldürmək üçün axtardılar.
14 O zaman Daniel Babil müdriklərini öldürməyə gedən padşahın
keşikçilər rəisi Aryokla müdriklik və nəzakətlə danışdı. 15 O, padşahın
hərbi rəisi olan Aryokdan soruşdu: «Niyə padşah belə sərt fərman verib?»
Onda Aryok əhvalatı Danielə danışdı. 16 Daniel içəri girib padşahdan
xahiş etdi ki, yuxunun yozumunu padşaha bildirmək üçün ona vaxt
versin.
17 Daniel öz evinə qayıdıb əhvalatı dostları Xananya, Mişael və
Azaryaya danışdı ki, 18 bu sirr barədə göylərin Allahından mərhəmət
diləsinlər və Daniellə onun yoldaşları başqa Babil müdrikləri ilə birgə
məhv olmasın. 19 O zaman bu sirr Danielə gecə gələn görüntüdə aşkar
oldu, buna görə də Daniel göylərin Allahına şükür etdi.
20 Daniel söylədi:
«Allahın adı əbədi olaraq izzətlənsin!
Çünki hikmət və qüdrət Ona məxsusdur.
21 Vaxtı və dövrü dəyişdirən Odur.
O, padşahları taxtdan salar və taxta qoyar,
Müdriklərə hikmət, aqillərə ağıl verər.
22 Dərin və gizli sirləri O açar,
Qaranlıqda qalanı O bilər.

---

[c] **2:4** 2:4–7:28-ə qədər mətn arami dilində yazılmışdır.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İşıqla əhatə olunan Odur.
23 Ey atalarımın Allahı,
Sənə şükür və həmd olsun ki,
Mənə hikmət və qüdrət verdin,
Səndən dilədiyimiz şeyi mənə aşkar etdin.
Beləcə padşahın məsələsini bizə bildirdin».

Danielin yuxunu yozması

24 Bundan sonra Daniel Babil müdriklərini öldürmək üçün padşahın
təyin etdiyi Aryokun yanına gəlib ona dedi: «Babil müdriklərini
öldürmə. Məni padşahın yanına apar, yuxusunu yozum». 25 Onda Aryok
Danieli tez padşahın yanına gətirib ona dedi: «Mən sürgün olunmuş
Yəhudalılar arasından padşaha yuxunu yoza bilən bir adam tapdım».
26 Padşah Belteşassar adlanan Danieldən soruşdu: «Gördüyüm yuxunu və
yozumunu mənə söyləyə bilərsənmi?» 27 Daniel padşahın önündə cavab
verdi: «Padşahın soruşduğu sirri müdriklər, ruhçağıranlar, sehrbazlar
və əlamət baxıcıları ona açа bilməz. 28 Ancaq göylərdə sirləri açan bir
Allah var və gələcəkdə nə olacağını padşah Navuxodonosora O bildirdi.
Yatarkən gördüyün yuxu və görüntü belə idi:
29 Ey padşah, sən öz yatağında düşünürdün ki, bundan sonra nə
olacaq? Sirləri Açan da nə olacağını sənə göstərdi. 30 Mənə bu sirr başqa
adamlardan müdrik olduğum üçün açılmadı, yalnız yuxu padşaha
bildirilsin və sən də öz ürəyinin düşüncələrini biləsən deyə bu sirr mənə
açıldı.
31 Ey padşah, sən yuxuda böyük bir heykəl görmüsən. Nəhəng və çox
parlaq olan bu heykəl sənin önündə dururdu, onun görünüşü qorxunc
idi. 32 Bu heykəlin başı xalis qızıldan, sinəsi və qolları gümüşdən, qarnı
və budları tuncdan idi. 33 Baldırları dəmirdən, ayaqlarının bir hissəsi
dəmirdən, bir hissəsi isə gildən idi. 34 Sən baxdığın zaman əl dəymədən
bir daş yerindən qoparıldı, heykəlin dəmir və gil ayaqlarından vurub
onları parça-parça etdi. 35 O zaman dəmir, gil, tunc, gümüş və qızıl
birlikdə parçalandı və yay xırmanlarındakı saman çöpü kimi sovruldu.
Külək onları apardı və onlardan əsər-əlamət qalmadı. Heykəli dağıdan
daş isə böyük bir dağ oldu və bütün dünyanı tutdu.
36 Yuxu budur. İndi isə padşahın önündə onu yozaq. 37 Ey padşah,
sən şahənşahsan. Göylərin Allahı padşahlığı, qüvvəti, qüdrəti və izzəti
sənə verib. 38 O hər yerdə yaşayan bəşər övladlarını, çöl heyvanlarını və
göy quşlarını ixtiyarına verməklə səni onlara hökmdar edib. Qızıldan
olan baş sənsən! 39 Sonra səndən aşağı səviyyədə olan başqa padşahlıq
yaranacaq. Ondan sonra isə tuncdan olan, bütün dünyaya hökmranlıq
edən üçüncü bir padşahlıq olacaq. 40 Dördüncü padşahlıq isə dəmir
kimi möhkəm olacaq, çünki dəmir hər şeyi qırıb-dağıtdığı kimi o

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

da başqalarını hər şeyi əzən dəmir tək qırıb-əzəcək. 41 Ayaqların və
barmaqların bir hissəsinin dulusçu gilindən, bir hissəsinin isə dəmirdən
olduğunu görməyinin mənası budur ki, o bölünmüş padşahlıq olacaq.
Onda bir qədər dəmir möhkəmliyi qalacaq, necə ki sən dəmiri dulusçu
gili ilə qarışıq görmüsən. 42 Ayaq barmaqlarının bir hissəsi dəmirdən,
bir hissəsi gildən olduğu kimi bu padşahlığın da bir hissəsi möhkəm,
bir hissəsi kövrək olacaq. 43 Dəmiri dulusçu gili ilə qarışıq gördüyünün
mənası budur ki, onlar müxtəlif insan nəsilləri vasitəsilə bir-birləri ilə
qarışacaq, ancaq dəmir gillə birləşmədiyi kimi onlar da bir-birləri ilə
birləşməyəcək.
44 O padşahların dövründə göylərin Allahı heç vaxt dağılmayan bir
padşahlıq quracaq və bu padşahlıq başqa xalqın əlinə keçməyəcək. O
bütün əvvəlki padşahlıqları əzib-dağıdacaq, özü isə əbədi qalacaq. 45 Sən
gördün ki, dağdan bir daş əl dəymədən qoparıldı, dəmiri, tuncu, gili,
gümüşü və qızılı parça-parça etdi. Beləcə böyük Allah bundan sonra
nə olacağını padşaha bildirib. Bu yuxu doğrudur və onun yozumu da
etibarlıdır».
46 O zaman padşah Navuxodonosor üzüstə düşüb Danielə səcdə etdi,
onun üçün təqdim gətirməyi və buxur yandırmağı əmr etdi. 47 Padşah
Danielə dedi: «İndi ki sən bu sirri açа bildin, həqiqətən, sizin Allahınız
allahların Allahı və padşahların Ağasıdır, sirləri açan da Odur». 48 Bundan
sonra padşah Danieli yüksək vəzifəyə qoydu və ona çoxlu qiymətli hədiyyə
verdi. Onu Babil vilayətinin başçısı və bütün Babil müdriklərinin baş rəisi
təyin etdi. 49 Daniel padşahdan xahiş etdi, o da Şadrakı, Meşakı və Aved-
Neqonu Babil vilayətinə məmur qoydu. Daniel isə padşah sarayında qaldı.

Qızıl büt və odlu soba

3 1 Padşah Navuxodonosor bir qızıl heykəl düzəltdi. Onun hündürlüyü
altmış qulac, eni altı qulac idi. Onu Babil vilayətində olan Dura
çölündə qoydu. 2 Sonra padşah Navuxodonosor canişinləri, əmirləri,
valiləri, müşavirləri, xəzinədarları, hakimləri, vəkilləri, xülasə,
bütün vilayətlərin məmurlarını toplamaq üçün xəbər göndərdi ki,
qoyduğu heykəlin həsrətmə mərasiminə gəlsinlər. 3 O zaman padşah
Navuxodonosorun qoyduğu heykəlin həsrətmə mərasiminə canişinlər,
əmirlər, valilər, müşavirlər, xəzinədarlar, hakimlər, vəkillər, xülasə,
bütün vilayətlərin məmurları toplaşdı. 4 Carçı ucadan elan etdi: «Ey
müxtəlif xalqlara, millətlərə və dillərə mənsub adamlar, sizə əmr olunur
ki, 5 şeypur, zurna, lira, arfa, səntur, tuluq zurnası və hər cür musiqi
alətlərinin səsini eşidən vaxt yerə əyilib padşah Navuxodonosorun
qoyduğu qızıl heykələ səcdə edəsiniz. 6 [d] Kim yerə əyilib səcdə etməsə,

---

[d] **3:6** Mat. 13:41-42

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

o saat odla qızmış sobanın içinə atılacaq». 7 Beləliklə, bütün xalqlara,
millətlərə və dillərə mənsub adamlar şeypur, zurna, lira, arfa, səntur,
tuluq zurnası və hər cür musiqi alətlərinin səsini eşidən zaman yerə
əyilib padşah Navuxodonosorun qoyduğu qızıl heykələ səcdə etdi.
8 Elə bu vaxt bəzi Xaldeyli müdriklər Yəhudiləri ittiham etdi. 9 Onlar
padşah Navuxodonosora dedi: «Qoy padşah həmişə sağ olsun, 10 sən əmr
etmisən ki, şeypur, zurna, lira, arfa, səntur, tuluq zurnası və hər cür
musiqi alətlərinin səsini eşidən hər kəs yerə əyilib qızıl heykələ səcdə
etsin. 11 Kim yerə əyilib səcdə etməsə, odla qızmış sobanın içinə atılacaq.
12 Sənin Babil vilayətinə məmur qoyduğun Şadrak, Meşak və Aved-
Neqo adlı Yəhudilər var. Ey padşah, bu adamlar sənə itaət etmir, sənin
allahlarına xidmət etmir və qoyduğun qızıl heykələ səcdə etmir».
13 O zaman Navuxodonosor qızğın qəzəblə əmr etdi ki, Şadrakı, Meşakı
və Aved-Neqonu gətirsinlər. Bu adamlar padşahın hüzuruna gətirildi.
14 Navuxodonosor onlara dedi: «Ey Şadrak, Meşak və Aved-Neqo, bu
doğrudur ki, siz mənim allahlarıma qulluq etmirsiniz? Mənim qoyduğum
qızıl heykələ səcdə etmirsiniz? 15 Yaxşı olar ki, indi şeypur, zurna, lira,
arfa, səntur, tuluq zurnası və hər cür musiqi alətlərinin səsini eşidən
zaman yerə əyilib düzəltdiyim heykələ səcdə edəsiniz. Əgər səcdə
etməsəniz, o saat odla qızmış sobaya atılacaqsınız. O zaman sizi hansı
allah mənim əlimdən qurtara bilər?» 16 Şadrak, Meşak və Aved-Neqo
padşaha cavab verdi: «Ey Navuxodonosor, bizim bu iş üçün sənin önündə
özümüzü müdafiə etməyimizə ehtiyac yoxdur. 17 Ey padşah, əgər belə
olsa, qulluq etdiyimiz Allahımız bizi odla qızmış sobadan xilas etməyə
qadirdir və sənin də əlindən qurtaracaq. 18 Sənə məlum olsun ki, ey
padşah, əgər belə olmasa da, biz sənin allahlarına qulluq edən deyilik və
sənin qoyduğun qızıl heykələ də səcdə etməyəcəyik».
19 O zaman Navuxodonosor bərk qəzəbləndi və Şadraka, Meşaka,
Aved-Neqoya qarşı siması dəyişdi. O əmr etdi ki, sobanı adətən
qızdırdıqlarından yeddi dəfə artıq qızdırsınlar. 20 Ordusunun ən güclü
əsgərlərinə əmr etdi ki, Şadrakın, Meşakın və Aved-Neqonun əl-qolunu
bağlayıb onları odla qızmış sobaya atsınlar. 21 Onda əyinlərində cübbə,
şalvar, çalma və başqa paltarlar olan bu adamların əl-qolunu bağladılar
və odla qızmış sobaya atdılar. 22 Padşahın əmri qəti idi. Soba həddindən
artıq qızdırıldığı üçün alovun dilləri Şadrakı, Meşakı və Aved-Neqonu
oda atan adamları öldürdü. 23 Bu üç nəfər – Şadrak, Meşak və Aved-Neqo
isə əl-qolları bağlanmış halda odla qızmış sobanın içinə yıxıldı.
24 O zaman padşah Navuxodonosor heyrətə gəlib tez ayağa qalxdı
və öz müşavirlərinə dedi: «Biz üç nəfər əl-qolu bağlanmış adamı oda
atmadıqmı?» Onlar cavabında padşaha dedi: «Doğrudur, ey padşah!»
25 O dedi: «Budur, mən odun içində əl-qolu bağlanmamış dörd nəfərin
gəzdiyini görürəm və onlara heç nə olmur. Onlardan dördüncüsü

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

allahların oğluna bənzəyir». 26 O zaman Navuxodonosor odla qızmış
sobanın astanasına yaxınlaşdı və səsləyib dedi: «Ey Allah-Taalanın qulları
Şadrak, Meşak və Aved-Neqo! Çıxın və buraya gəlin». Onda Şadrak,
Meşak və Aved-Neqo odun içindən çıxdı. 27 Ətrafa toplaşmış canişinlər,
əmirlər, valilər və padşahın müşavirləri gördü ki, od bu adamların
bədəninə heç bir zərər vurmayıb: nə onların saçları yanmış, nə də
paltarları dəyişmişdi, hətta odun hisi də onlara hopmamışdı.
28 Onda Navuxodonosor dedi: «Şadrakın, Meşakın və Aved-Neqonun
Allahına şükür olsun ki, Öz mələyini göndərib Ona arxalanan qullarını
xilas etdi. Onlar padşahın əmrinə qarşı çıxıb özlərini qurban vermək
istədilər ki, özlərinin Allahından başqa bir allaha qulluq yaxud səcdə
etməsinlər. 29 Mən fərman verirəm ki, Şadrakın, Meşakın və Aved-
Neqonun Allahına küfr edən hər xalqa, millətə və dilə mənsub olan adam
parça-parça ediləcək və onların evləri zibilliyə çevriləcək, çünki bu cür
xilas edən başqa bir allah yoxdur». 30 O zaman padşah Babil vilayətində
Şadrakın, Meşakın və Aved-Neqonun vəzifələrini yüksəltdi.

4 1 Padşah Navuxodonosor bütün dünyada yaşayan xalqlara, millətlərə
və dillərə mənsub adamlara müraciət etdi:
«Sülhünüz bol olsun! 2 Məsləhət bildim ki, Allah-Taalanın mənim üçün
etdiyi əlamətləri və möcüzələri sizə elan edim.
3 Onun əlamətləri necə də böyükdür,
Onun möcüzələri necə də qüdrətlidir!
Onun padşahlığı əbədi padşahlıqdır,
Onun hökmranlığı nəsildən-nəslə qalacaq».

Navuxodonosorun ikinci yuxusu

4 Mən Navuxodonosor öz evimdə – sarayımda rahat və naz-nemət
içində yaşayırdım. 5 Ancaq bir gün məni qorxudan bir yuxu gördüm.
Yatarkən düşüncələrim və gördüyüm görüntülər məni vahiməyə
saldı. 6 Ona görə də əmr etdim ki, yuxunu yozmaq üçün bütün Babil
müdriklərini hüzuruma çağırsınlar. 7 Onda sehrbazlar, ruhçağıranlar,
Xaldeyli müdriklər və əlamət baxıcıları gəldi. Mən yuxumu danışdım,
ancaq onlar yuxunu yoza bilmədi. 8 Nəhayət, allahımın adı ilə Belteşassar
adlanan və müqəddəs allahların ruhuna malik olan Daniel hüzuruma
gəldi. Mən yuxumu ona danışaraq dedim:
9 «Ey sehrbazların ən böyüyü Belteşassar! Bilirəm ki, səndə müqəddəs
allahların ruhu var və sənin üçün hər hansı bir sirri açmaq çətin deyil.
İndi yuxuda gördüyüm görüntüləri və onların yozumunu mənə söylə.
10 Yatarkən belə yuxu görmüşdüm: dünyanın ortasında çox hündür bir
ağac var idi. 11 Ağac o qədər böyüdü və möhkəmləndi ki, başı göylərə
çatdı. O, dünyanın hər tərəfindən görünürdü. 12 Onun gözəl yarpaqları və
çoxlu meyvələri var idi, üstündə hər kəs üçün qida var idi. Ağacın altında

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

çöl heyvanları kölgə tapır, budaqlarında göy quşları yuva salır və bütün
canlı məxluqlar onunla qidalanırdı.
13 Yatarkən yuxumda gördüm ki, göylərdən qoruyucu, müqəddəs bir
mələk endi. 14 O ucadan elan edib dedi: “Bu ağacı kəsin, budaqlarını
qırın, yarpaqlarını yolun və meyvəsini səpələyin. Qoy heyvanlar onun
altından, quşlar isə budaqlarından qaçsın. 15 Ancaq kötüyü ilə köklərini
dəmir və tuncla çənbərləyib torpağın içində, çöl otları arasında saxlayın.
Qoy o, göylərin şehi ilə islansın və heyvanlarla birgə yerin otu ilə
qidalansın. 16 Onun insan ağlı əlindən alınsın və ona heyvan ağlı verilsin.
Yeddi il keçənə qədər belə qalsın. 17 Qoruyucu mələklər belə əmr edib,
müqəddəs mələklər belə qərara gəlib ki, indi yaşayanlar bunu bilsin:
insan padşahlıqları üzərində Allah-Taala hökmranlıq edir, padşahlığı
kimə istəyir, ona verir və insanlar arasında ən aşağı olanı onlara başçı
qoyur”.
18 Mən padşah Navuxodonosor belə bir yuxu gördüm. Ey Belteşassar,
sən bu yuxunu yoz, çünki padşahlığımın müdrik adamlarından heç biri
bu yuxunu yoza bilmir. Sən isə bunu edə bilərsən, çünki səndə müqəddəs
allahların ruhu var».

Danielin yuxunu yozması

19 O zaman Belteşassar adlanan Daniel bir müddət heyrət içində qaldı
və fikirləri onu vahiməyə saldı. Padşah belə dedi: «Ey Belteşassar, bu
yuxu və onun yozumu səni vahiməyə salmasın». Belteşassar cavab
verdi: «Ey ağam, bu yuxu sənə nifrət edənlərin, onun yozumu sənin
düşmənlərinin nəsibi olsun! 20 Sənin gördüyün böyük və möhkəm olan,
başı göylərə çatan və dünyanın hər tərəfindən görünən, 21 yarpaqları
gözəl, meyvələri çox və hər kəs üçün qidası olan, altında çöl heyvanları
kölgə tapan və budaqlarında göy quşları yuva quran 22 ağac sənsən,
ey padşah. Sən böyüyüb möhkəmləndin, əzəmətin artıb göylərə,
hakimiyyətin dünyanın hər tərəfinə çatdı. 23 Padşah gördü ki, qoruyucu,
müqəddəs bir mələk göylərdən enib dedi: “Bu ağacı kəsib xarab edin,
ancaq kötüyü ilə köklərini dəmir və tuncla çənbərləyib torpağın içində,
çöl otları arasında saxlayın. Qoy o, göylərin şehi ilə islansın və yeddi il
keçənə qədər çöl heyvanları ilə birgə qidalansın”.
24 Ey padşah, yuxunun yozumu və Allah-Taalanın ağam padşaha qarşı
hökmü belədir: 25 sən insanlar arasından qovulacaqsan, çöl heyvanları
ilə yaşayacaqsan, sənə öküz kimi ot yedirəcəklər, göylərin şehi ilə
islanacaqsan. Yeddi il keçəcək ki, Allah-Taalanın insan padşahlığı
üzərində hökmranlıq etdiyini və onu kimə istəsə verdiyini dərk
edəsən. 26 Ağacın kötüyü ilə köklərinin qalması barədə olan fərmanın
mənası budur ki, sən göylərin hökmranlıq etdiyini dərk edəndən sonra
padşahlığın sənə qaytarılacaq. 27 Ey padşah, buna görə də sən mənim

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

məsləhətimi qəbul et: ədalətlə rəftar etməklə günahlarından, yoxsullara mərhəmət etməklə təqsirlərindən vaz keç. Bəlkə bununla sənin əmin-amanlığının müddəti uzadılar».

Yuxunun çin çıxması

28 Bütün bunlar padşah Navuxodonosorun başına gəldi. 29 On iki ay
keçəndən sonra Babildəki sarayının damında gəzən padşah dedi: 30 «Bu,
şan-şöhrətim üçün böyük qüdrətimlə paytaxt kimi tikdiyim böyük Babil
deyilmi?» 31 Söz padşahın ağzından çıxmamışdı ki, göylərdən səs gəldi: «Ey
padşah Navuxodonosor, sənə deyilir ki, padşahlığın əlindən alındı. 32 Sən
insanlar arasından qovulacaq, çöl heyvanları ilə yaşayacaqsan, sənə öküz
kimi ot yedirəcəklər. Yeddi il keçəcək ki, Allah-Taalanın insan padşahlığı
üzərində hökmranlıq etdiyini və onu kimə istəsə verdiyini dərk edəsən».
33 Deyilən hadisələr o saat Navuxodonosorun başına gəldi: o, insanlar
arasından qovuldu, öküz kimi ot yeməyə başladı və göylərin şehi ilə
islandı. Onun tükü qartal tükü kimi, dırnağı quş dırnağı kimi uzandı.
34 «O günlərin sonunda mən Navuxodonosor üzümü göylərə tutdum və
ağlım başıma qayıtdı. Allah-Taalaya həmd etdim, Əbədi Yaşayanı mədh
edib izzətləndirdim.

Onun hökmranlığı əbədidir,
Padşahlığı nəsildən-nəslə qalır.
35 Dünyada yaşayanların hamısı heç bir şey sayılır.
O həm səma ordusunun, həm də dünyada yaşayanların arasında
Öz hökmünü yeridir.
Onun əlini saxlayacaq yaxud Ona “Nə edirsən?” deyəcək bir kəs
yoxdur.

36 O zaman ağlım başıma gəldi. Padşahlığımın izzəti üçün cah-calalım
yenə özümə qayıtdı. Müşavirlərim və əyanlarım məni axtarıb tapdı. Mən
yenə öz taxtıma qayıtdım və əzəmətim daha da artdı. 37 İndi isə mən
Navuxodonosor göylərin Padşahına həmd edirəm və Onu mədh edib
izzətləndirirəm, çünki Onun bütün işləri həqiqət, əməlləri ədalətlidir və
qürurla gəzənləri alçaltmağa qüdrəti var».

Belşassarın ziyafəti

5 1 Padşah Belşassar min nəfər əyanı üçün böyük bir ziyafət qurdu
və onlarla şərab içdi. 2 Belşassar şərab içərkən əmr etdi ki, babası
Navuxodonosorun Yerusəlimdəki məbəddən çıxardığı qızıl və gümüş
qabları gətirsinlər və padşah, əyanları, arvadları və cariyələri onlarla
şərab içsin. 3 Onda məbəddən – Allahın Yerusəlimdə olan evindən
çıxarılmış qızıl qablar gətirildi. Padşah, əyanları, arvadları və cariyələri
bunlarla şərab içməyə başladı. 4 Onlar şərab içərək qızıl, gümüş, tunc,
dəmir, ağac və daş allahlara həmd etdi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 Elə bu an bir insan əlinin barmaqları göründü və şamdanın yanında
padşah sarayının divarının suvağı üzərinə nəsə yazdı. Padşah yazan
əli gördü. 6 Onda padşahın bənizi soldu və düşüncələri onu vahiməyə
saldı. Belinin əzələləri zəiflədi və dizləri bir-birinə dəyməyə başladı.
7 Padşah ucadan qışqırdı ki, ovsunçuları, Xaldeyli müdrikləri və falçıları
gətirsinlər. Gələn Babil müdriklərinə padşah belə dedi: «Kim bu yazılanı
mənə oxuyub mənasını izah etsə, ona qırmızı libas geyindiriləcək,
boynuna qızıl zəncir asılacaq və padşahlıqda üçüncü adam olacaq».
8 Padşahın bütün müdrikləri içəri girdi, ancaq yazılanı nə oxuya, nə də
mənasını padşaha izah edə bildilər. 9 Onda padşah Belşassar daha da
vahiməyə düşdü və bənizi soldu, əyanları da heyrətə düşdü.
10 Mələkə padşahın və əyanlarının sözlərini eşidib ziyafət otağına
gəldi. Mələkə belə dedi: «Qoy padşah həmişə sağ olsun, fikirlərin
səni vahiməyə salmasın, bənizin də solmasın. 11 Sənin padşahlığında
müqəddəs allahların ruhuna malik olan bir adam var. Sənin babanın
dövründə o, nuraniliyə, dərrakəyə və allahların müdrikliyi qədər
müdrikliyə malik olması ilə tanınırdı. Baban padşah Navuxodonosorun
özü onu sehrbazların, ruhçağıranların, Xaldeyli müdriklərin və
əlamət baxıcılarının başçısı qoymuşdu. 12 Çünki padşahın Belteşassar
adlandırdığı bu adam – Daniel iti ağla, biliyə, dərrakəyə, yuxuları
yozmaq, müəmmaları açmaq və çətinlikləri həll etmək qabiliyyətinə
malik olması ilə tanınmışdı. İndi qoy Danieli çağırsınlar, o sənə bunun
mənasını izah edəcək».
13 Onda Danieli padşahın hüzuruna gətirdilər və padşah ondan
soruşdu: «Padşah babamın Yəhudadan sürgün edərək gətirdiyi
Yəhudalılardan olan Daniel sənsənmi? 14 Mən sənin barəndə eşitmişəm
ki, səndə allahların ruhu var, nuranilik, dərrakə və böyük müdriklik
sahibisən. 15 Budur, hüzuruma müdriklər və ovsunçular gətirildi ki, bu
yazılanı oxuyub mənasını mənə açsınlar, ancaq onlar bunu mənə izah
edə bilmədi. 16 Sənin barəndə isə eşitmişəm ki, yozum verib çətinlikləri
həll edə bilirsən. Əgər indi bu yazılanı oxuyub mənasını izah edə bilsən,
sənə qırmızı libas geyindiriləcək, boynuna qızıl zəncir asılacaq və
padşahlıqda üçüncü adam olacaqsan».
17 Onda Daniel padşaha cavab verdi: «Qoy hədiyyələrin özünə
qalsın, mükafatlarını da başqasına ver. Yazılanı isə mən padşaha
oxuyub mənasını izah edə bilərəm. 18 Ey padşah! Allah-Taala sənin
baban Navuxodonosora padşahlıq, əzəmət, izzət və cah-calal vermişdi.
19 Allahın ona verdiyi əzəmətə görə bütün xalqlara, millətlərə və dillərə
mənsub adamlar ondan qorxub əsirdi. O istədiyi adamı öldürər, istədiyi
adamı sağ buraxardı, istədiyi adamı yüksəldər, istədiyi adamı alçaldardı.
20 Ancaq ürəyi qürurlanıb inadkar olanda padşahlıq taxtından salındı
və izzəti əlindən alındı. 21 O, insanlar arasından qovuldu, ağlı heyvan

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ağlına çevrildi və vəhşi eşşəklərlə yaşamağa başladı. Ona öküz kimi
ot yedirirdilər, bədəni göylərin şehi ilə islanırdı. Nəhayət, dərk etdi
ki, Allah-Taala insan padşahlıqları üzərində hökmranlıq edir və kimi
istəyirsə, onlara başçı qoyur. 22 Sən – onun övladı Belşassar da bütün
bunları bildiyin halda itaətkarlıq etmədin, 23 əksinə, göylərin Rəbbinə
qarşı qürurlandın. Onun məbədinin qablarını sənin hüzuruna gətirdilər
və sən, əyanların, arvadların, cariyələrin bunlarla şərab içdiniz. Sən
qızıl-gümüş, tunc, dəmir, ağac və daşdan olub, görməyən, eşitməyən,
anlamayan allahlara həmd etdin, ancaq nəfəsin əlində olan və etdiyin hər
şeyə göz qoyan Allahı izzətləndirmədin.
24 Buna görə də Onun tərəfindən bir əl göndərilib bu sözləri yazdı.
25 Yazılan sözlər budur: Mene, Mene, Teqel və Parsin.[e] 26 Sözlərin mənası
isə budur: Mene – Allah sənin padşahlıq müddətini hesabladı və ona son
qoydu; 27 Teqel – sən tərəzidə çəkildin və yüngül olduğun bilindi; 28 Peres
– sənin padşahlığın bölünərək Midiyalılara və Farslara verildi».
29 Onda Belşassarın əmri ilə Danielə qırmızı libas geyindirdilər,
boynuna qızıl zəncir asdılar və o, padşahlıqda üçüncü adam elan olundu.
30 Həmin gecə Xaldey padşahı Belşassar öldürüldü. 31 Altmış iki yaşlı
Midiyalı Dara hakimiyyəti əlinə aldı.

Daniel şirlərlə quyuda

6 1 Dara qərara aldı ki, ölkəyə başçılıq etmək üçün padşahlığın bütün
ərazisinə yüz iyirmi canişin təyin etsin, 2 onlara isə üç vəzir başçılıq
etsin. Bu canişinlər onlara hesabat versin, padşaha da ziyan dəyməsin.
Həmin üç vəzirdən biri Daniel idi. 3 Bu adam – Daniel başqa vəzirlərdən
və canişinlərdən üstün idi, çünki o, iti ağla malik idi. Buna görə də
padşah qərara gəlmişdi ki, onu bütün ölkəyə başçı qoysun.
4 Belə olanda vəzirlər və canişinlər Danieli ölkənin idarə işlərində
ittiham etmək üçün bir bəhanə axtarmağa başladılar, ancaq heç bir
bəhanə və təqsir tapa bilmədilər, çünki Daniel etibarlı idi və onda heç
bir səhv yaxud təqsir tapılmadı. 5 Nəhayət, bu adamlar dedi: «Əgər bu
adamın – Danielin Allahının dinində onun əleyhinə bir şey tapmasaq,
ona qarşı bir bəhanə tapa bilməyəcəyik».
6 Onda bu vəzirlər və canişinlər padşahın yanına gəldi və ona belə
dedi: «Qoy padşah Dara həmişə sağ olsun! 7 Ölkənin bütün vəzirləri,
əmirləri, canişinləri, müşavirləri və valiləri birlikdə razılaşdı ki, belə
bir padşah fərmanı və qadağan əmri verilsin: ey padşah, otuz gün
ərzində kim səndən başqa bir allaha yaxud insana dua etsə, şirlər olan
quyuya atılsın. 8 Ey padşah, indi bu qadağan əmrini ver, Midiya və Fars

---

[e] **5:25** *Mene* – arami dilində *hesablanmış* yaxud *mina* (pul vahidi), *Teqel* – *çəkilmiş* yaxud *şekel* (pul vahidi), *Parsin* – *bölünmüş, Farslar* yaxud *yarım şekel.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qanunlarına əsasən dəyişilməz və heç vaxt pozulmayan bir fərmanı
imzala». 9 Padşah Dara belə bir fərmanı və qadağan əmrini imzaladı.
10 Daniel belə bir fərmanın imzalandığını öyrəndikdə öz evinə qayıtdı.
Onun yuxarı otağının Yerusəlimə tərəf olan pəncərələri açıq idi. Daniel
əvvəllər etdiyi kimi gündə üç dəfə diz çöküb öz Allahına dua etdi və
Onun önündə şükür etdi. 11 Onda bu adamlar birlikdə oraya gedib
Danielin Allaha dua etdiyini və yalvardığını gördülər. 12 Sonra gəlib
padşaha öz qadağan əmri barədə dedilər: «Ey padşah, otuz gün ərzində
kim səndən başqa bir allaha yaxud insana dua edərsə, şirlər olan quyuya
atılsın deyə qadağan əmri imzalamadınmı?» Padşah cavab verdi: «Bu
qərar dəyişilməz olan Midiya və Fars qanunlarına əsasən qətidir». 13 O
vaxt onlar padşaha dedi: «Ey padşah, sürgün olunmuş Yəhudalılardan
olan Daniel səni və imzaladığın qadağan əmrini saymayaraq gündə üç
dəfə dua edir». 14 Padşah bu sözləri eşidəndə çox kədərləndi və ürəyində
niyyət etdi ki, Danieli qurtarsın. Padşah hətta günəş batana qədər onu
xilas etməyə çalışdı. 15 Ancaq o adamlar birlikdə padşahın yanına gəlib
ona dedi: «Ey padşah, bunu bil ki, Midiya və Fars qanunlarına görə
padşahın təsdiq etdiyi qadağan əmri və fərman dəyişilməz».
16 Bunu eşitdikdə padşah əmr etdi və Danieli gətirib şirlər olan quyuya
atdılar. Padşah Danielə belə dedi: «Daim qulluq etdiyin Allahın səni
qurtarsın!» 17 Sonra bir daş gətirilib quyunun ağzına qoyuldu. Danielin
hökmündə heç nə dəyişməsin deyə padşah özünün möhür üzüyü və
əyanlarının üzükləri ilə daşı möhürlədi. 18 Sonra padşah öz sarayına
qayıtdı. Gecəni yemək yemədən və əylənmədən keçirdi, yuxusu da qaçdı.
19 Səhər açılanda padşah yerindən qalxıb tələsik şirlərin olduğu quyuya
getdi. 20 Oraya yaxınlaşanda kədərli səslə Danieli çağırıb dedi: «Ey
Daniel, var olan Allahın qulu! Daim qulluq etdiyin Allahın səni şirlərdən
qurtara bildimi?» 21 Onda Daniel padşaha dedi: «Qoy padşah həmişə sağ
olsun! 22 Allahım Öz mələyini göndərib şirlərin ağzını bağladı və onlar
mənə toxunmadı, çünki mənim Allahın önündə təqsirsiz olduğum bilindi.
Ey padşah, sənə qarşı da heç bir cinayət etməmişəm». 23 Onda padşah
çox sevindi və Danieli quyudan çıxarmağı əmr etdi. Daniel quyudan
çıxarılanda onun bədənində heç bir zədə yox idi, çünki öz Allahına
güvənmişdi. 24 Padşah əmr etdi və Danieli ittiham edən adamlar gətirildi.
Onları uşaqları və arvadları ilə birlikdə şirlərin olduğu quyuya atdılar.
Quyunun dibinə çatmamış şirlər onları qapıb sümüklərini qırdı.
25 O zaman padşah Dara bütün dünyada yaşayan xalqlara, millətlərə və
dillərə mənsub olan adamlara belə yazdı: «Sülhünüz bol olsun! 26 Fərman
verirəm ki, bütün padşahlığımın ərazisində olan adamlar Danielin
Allahından qorxub titrəsin.

O, var olan Allahdır, əbədi olaraq mövcuddur,
Onun padşahlığı dağılmaz və hökmranlığı sonsuzdur.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

27 O qurtarıb xilas edər, göydə və yerdə əlamətlər,
Möcüzələr göstərər.
Danieli şirlərin pəncəsindən O qurtardı».
28 Bu adam – Daniel Daranın, Fars Kirin padşahlığında uğur qazandı.

Danielin birinci görüntüsü

7 1 Babil padşahı Belşassarın padşahlığının birinci ilində Daniel
yatarkən bir yuxu gördü və ona görüntülər gəldi. Sonra yuxunu
yazıb məzmununu qeyd etdi. 2[f] Daniel danışmağa başlayıb dedi: mən gecə
gələn görüntüdə gördüm ki, budur, göylərin dörd küləyi böyük bir dənizin
üstündə çarpışır. 3[g] Dənizdən bir-birinə oxşamayan dörd böyük heyvan
çıxdı. 4[h] Birincisi şirə bənzəyirdi, amma onun qartal qanadları var idi.
Mən baxarkən onun qanadları qoparıldı və o, yerdən qaldırılıb insan kimi
ayaq üstə qalxdı. Ona insan ürəyi verilmişdi. 5 Başqa birisi – ikinci heyvan
ayıya bənzəyirdi. O, bir yanı tərəfə əyilmişdi və ağzında – dişləri arasında
üç qabırğa sümüyü var idi. Ona belə deyildi: «Qalx çoxlu ət ye». 6 Bundan
sonra mən bəbirə bənzəyən başqa bir heyvan gördüm. Heyvanın belində
dörd quş qanadı və onun dörd başı var idi. Ona hakimiyyət verilmişdi. 7[i]
Bundan sonra mən gecə gələn görüntülərdə dəhşətli, heybətli və çox güclü
olan dördüncü heyvanı gördüm. Onun böyük dəmir dişləri var idi. O hər
şeyi əzib yeyir, qalıqları isə ayaqları altında tapdalayırdı. O, heyvanların
hamısından fərqlənirdi və on buynuzu var idi. 8[j] Mən buynuzlara
baxırdım ki, onların arasından yenə kiçik bir buynuz çıxdı və əvvəlki
buynuzlardan üçü onun qarşısından götürüldü. Bu buynuzun insan gözləri
kimi gözləri və təkəbbürlə danışan ağzı var idi.
9[k] [l] Nəhayət, mən gördüm ki,
Taxtlar quruldu və Əzəldən Var Olan oturdu.
Onun əynində qar kimi bəyaz paltar var idi,
Saçları yun kimi ağappaq idi.
Taxtı alov dilləri tək, çarxları yanar od kimi idi.
10 [m] [n] Önündən odlu çay çıxıb axırdı.
Minlərlə nəfər Ona xidmət edir,
On minlərlə nəfər Onun hüzurunda durmuşdu.
Məhkəmə iclası başlandı və kitablar açıldı.
11 O zaman buynuzun söylədiyi təkəbbürlü sözlər mənim diqqətimi
cəlb etdi. Heyvan gözlərimin qabağında öldürüldü və bədəni parçalanıb
yanan oda atıldı. 12 Həmçinin başqa heyvanların da hakimiyyəti
əllərindən alındı, ancaq ömürləri müəyyən müddətə qədər uzadıldı.

---

[f] **7:2** Yer. 49:36; Vəhy 7:1 [g] **7:3** Vəhy 13:1; 17:8 [h] **7:4-6** Vəhy 13:2 [i] **7:7** Vəhy 12:3; 13:1 [j] **7:8** Vəhy 13:5-6 [k] **7:9** Vəhy 20:4 [l] **7:9** Vəhy 1:14 [m] **7:10** Vəhy 5:11 [n] **7:10** Vəhy 20:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

13 [j] Gecə gələn görüntülərdə gördüm ki, budur, bəşər oğluna bənzər Biri
göyün buludları ilə gəlir. O, Əzəldən Var Olana yaxınlaşdı və Onun hüzuruna
gətirildi. 14 [p] Ona hakimiyyət, izzət və padşahlıq verildi ki, bütün xalqlara,
millətlərə və dillərə mənsub adamlar Ona xidmət etsin. Onun hakimiyyəti
sona yetməyən əbədi hakimiyyətdir. Onun padşahlığı əsla yox olmayacaq.
15 Mən Danielin isə bədənimdə ruhum titrədi və gələn görüntülər məni
vahiməyə saldı. 16 Ayaq üstə duran adamlardan birinə yaxınlaşıb «Bütün bu
şeylərin həqiqi mənası nədir?» deyə soruşdum. O adam bu şeylərin mənasını
mənə izah edib bildirdi: 17 «Bu dörd böyük heyvan yerdən çıxacaq dörd
padşahlıqdır. 18 [q] Sonra padşahlığı Haqq-Taalanın müqəddəsləri alacaq, əbədi
və daim padşahlığa sahib olacaq». 19 Onda mən başqalarından fərqlənən
dördüncü heyvan barədə dəqiq izahat istədim. O, çox qorxunc idi, dəmir
dişləri və tunc dırnaqları ilə əzib-yeyirdi, qalıqları isə ayaqları altında
tapdalayırdı. 20 Onun başında on buynuz var idi. Daha biri çıxdı və üçü onun
önündə düşdü. Bu həmin o buynuz idi ki, gözləri və təkəbbürlə danışan ağzı
var idi və görünüşü o biri buynuzlarından daha heybətli idi. 21 [r] Mən gördüm
ki, bu buynuz müqəddəslərlə döyüşüb onlara üstün gəlir; 22 [s] o vaxta qədər
ki Əzəldən Var Olan gəldi, Haqq-Taalanın müqəddəslərinin xeyrinə hökm
verildi və padşahlığa müqəddəslərin sahib olduğu vaxt yetişdi.
23 O bunu belə izah etdi: «Dördüncü heyvan yer üzündə olacaq dördüncü
padşahlıqdır. O başqa padşahlıqlardan fərqli olub bütün yer üzünü udacaq
və hər şeyi tapdalayıb əzəcək. 24 [t] On buynuzun mənası budur ki, bu
padşahlıqdan on padşah çıxacaq. Onlardan sonra isə əvvəlkilərdən fərqli
başqası çıxıb üç padşahı yıxacaq. 25 [u] Haqq-Taalanın əleyhinə sözlər deyəcək
və Haqq-Taalanın müqəddəslərinə zülm edəcək. Hətta təqvimi və qanunları
dəyişməyə cəhd göstərəcək. Onlar bir vaxt, vaxtlar və yarım vaxt ərzində
ona təslim ediləcək. 26 Sonra isə məhkəmə qurulacaq və onun hakimiyyəti
əlindən alınacaq, əbədilik məhv olub yox olacaq. 27 [v] [w] Padşahlıq, hakimiyyət
və göylərin altındakı bütün padşahlıqların əzəməti Haqq-Taalanın
müqəddəs xalqına veriləcək. Onun padşahlığı əbədi padşahlıq olacaq və
bütün hökmdarlar Ona qulluq edib itaət edəcək».
28 Burada söz bitir. Mən Danieli isə düşüncələrim bərk vahiməyə saldı
və bənizim soldu. Ancaq bu sözləri yadımda saxladım.

Danielin ikinci görüntüsü

8 1 Əvvəl mənə gələn görüntüdən sonra padşah Belşassarın
hökmranlığının üçüncü ilində mən Danielə başqa bir görüntü gəldi.

---

[j] **7:13** Mat. 24:30; 26:64; Mark 13:26; 14:62; Luka 21:27; Vəhy 1:7,12-13; 14:14 [p] **7:14** Vəhy 11:15 [q] **7:18** Vəhy 22:5 [r] **7:21** Vəhy 13:7 [s] **7:22** Vəhy 20:4 [t] **7:24** Vəhy 17:12 [u] **7:25** Dan. 12:7; Vəhy 12:14; 13:5 [v] **7:27** Vəhy 20:4 [w] **7:27** Vəhy 22:5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

2 Görüntüdə özümü Elam vilayətinin Şuşan qalasında gördüm. Həmin
görüntüdə mən Ulay kanalının kənarında dayanmışdım. 3 Başımı qaldırıb
gördüm ki, kanalın kənarında bir qoç durub. Onun iki buynuzu var idi.
Buynuzlarının hər ikisi uzun idi, biri digərindən uzun idi və uzun olan
sonradan çıxdı. 4 Mən gördüm ki, bu qoç qərbə, şimala və cənuba tərəf
buynuz vurur. Heç bir heyvan onun qabağında dura bilmirdi və onun
əlindən qurtaran yox idi. O istədiyini etdi və özünü yüksəltdi.
5 Mən bu barədə düşünərkən qərbdən bir təkə gəldi. Onun gözləri
arasında gözə çarpan bir buynuzu var idi. O, ayağı yerə toxunmadan bütün
yer üzünü keçdi. 6 O, kanalın kənarında durduğunu gördüyüm iki buynuzu
olan qoçun yanına gəldi və böyük qızğınlıqla onun üstünə atıldı. 7 Mən
gördüm ki, o qeyzə gəlib qoça hücum etdi və qoçu vurub iki buynuzunu
qırdı. Qoçda onun qabağında durmağa qüvvət yox idi. O, qoçu yerə yıxıb
tapdaladı. Qoçu onun əlindən qurtaran olmadı. 8 Bir müddət təkə özünü
çox yüksəltdi, ancaq qüvvətlənəndə böyük buynuzu qırıldı. Onun əvəzinə
göylərin dörd səmtinə doğru yönəlmiş gözə çarpan dörd buynuz çıxdı.
9 Onların birindən başqa bir kiçik buynuz çıxıb cənuba, şərqə və
Gözəl ölkəyə[x] doğru çox uzandı. 10[y] Səma ordusuna qədər uzanıb bu
ordunun və ulduzların bir hissəsini yerə salaraq tapdaladı. 11 Hətta bu
ordunun Başçısına qədər özünü yüksəltdi. Onun daimi yandırma qurbanı
dayandırıldı və Müqəddəs məkanı təhqir olundu. 12 Qanunsuzluq üzündən
bu ordu və daimi yandırma qurbanı kiçik buynuza təslim edildi. O,
həqiqəti yerə vurub etdiyi hər işdə uğur qazandı. 13 Mən bir müqəddəsin
səsini eşitdim və başqa bir müqəddəs danışana sual verdi: «Daimi
yandırma qurbanı və viranəlik gətirən qanunsuzluq barədəki görüntü
nə vaxta qədər uzanır? Müqəddəs yerin və ordunun tapdalanmasına nə
vaxta qədər icazə veriləcək?» 14 Sonra mənə dedi: «İki min üç yüz axşam
və səhər keçənə qədər. Ondan sonra müqəddəs yer bərpa olunacaq».
15 Mən Daniel bu görüntünü görəndə onun mənasını öyrənmək istədim.
Bu zaman qarşımda insan simasında olan bir nəfər dayandı. 16[z] Mən Ulay
kanalından bir insan səsi eşitdim. O nida edib «ey Cəbrayıl, bu görüntünü
ona izah et» dedi. 17 O dayandığım yerə yaxınlaşdı. Yanıma çatanda mən
dəhşətə düşüb üzüstə yıxıldım. O mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, bil ki, bu
görüntü axır zamana aiddir». 18 O mənimlə danışdığı vaxt üzüstə yıxılıb
dərin yuxuya getmişdim. O məni tutub ayaq üstə qaldırdı 19 və dedi: «Bax
daha sonra Allahın qəzəb günlərində nə baş verəcəyini sənə bildirirəm,
çünki görüntü axır zamanın müəyyən vaxtına aiddir.
20 Gördüyün iki buynuzlu qoç Midiya və Fars padşahlarıdır. 21 Tüklü
təkə isə Yunan padşahıdır, onun gözləri arasında olan böyük buynuz

---

[x] **8:9** *Gözəl ölkə* – İsrail nəzərdə tutulur. [y] **8:10** Vəhy 12:4 [z] **8:16** Dan. 9:21; Luka 1:19,26

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

isə birinci padşahdır. 22 Qırılan buynuzun yerinə çıxan dörd buynuz
o millətdən çıxacaq dörd padşahlığı təmsil edir. Ancaq onlar birinci
padşah qədər güclü olmayacaq. 23 Onların hakimiyyətinin sonunda isə
qanunsuzlar azğınlıq edəndə həyasız və hiyləgərlikdə mahir bir padşah
çıxacaq. 24 O çox güclənəcək, ancaq öz gücü ilə yox. Heyrətləndirici
dağıntılar törədəcək, etdiyi hər işdə uğur qazanacaq, igid adamları
və müqəddəs xalqı qıracaq. 25 Öz hiyləgərliyi ilə məkrli işlərində uğur
qazanacaq və ürəyində özünə qürrələnəcək. Əmin-amanlıqda yaşayan
çoxlu adamı həlak edəcək və başçılar Başçısına qarşı çıxacaq, ancaq əl
dəymədən məhv olacaq. 26 Axşam və səhər barədə sənə göstərilən bu
görüntü həqiqətdir. Ancaq sən bu görüntünü gizli saxla, çünki o, uzaq
dövrə aiddir».
27 Onda mən Daniel taqətdən düşdüm və bir neçə gün xəstə oldum.
Sonra qalxıb padşahın işləri ilə məşğul olmağa başladım. Mən bu
görüntüdən çaşqın hala gəlmişdim, onu anlaya bilmirdim.

Danielin öz xalqı üçün duası

9 1 [a] Midiya tayfasından Axaşveroşun oğlu Daranın padşahlığının
birinci ili idi. O, Xaldey ölkəsinə padşah qoyulmuşdu. 2 Onun
padşahlığının birinci ilində mən Daniel Yerusəlimin viranə qalacağı
müddətin yetmiş il olduğu barədə Rəbbin Yeremya peyğəmbərə
göndərdiyi sözü kitablardan anladım.
3 Mən Xudavənd Allaha üz tutdum, çul geyib külə oturdum, oruc
tutaraq dua və yalvarışla Onu axtardım. 4 Allahım Rəbbə dua etdim və
etiraf edərək dedim:
«Sənə dua edirəm, ey böyük və zəhmli Xudavənd Allah! Səni sevənlər
və əmrlərinə əməl edənlər üçün əhdinə sadiq qalıb məhəbbət göstərirsən.
5 Biz günah və təqsir etdik, pislik edib Sənə qarşı üsyankar olduq.
Sənin əmrlərindən və hökmlərindən üz döndərdik. 6 Padşahlarımıza,
başçılarımıza, atalarımıza və ölkənin bütün xalqına Sənin adınla söz
deyən qulların peyğəmbərlərə qulaq asmadıq. 7 Ey Xudavənd, Səndə
ədalət var, bizdə isə bugünkü kimi üz qaralığı! Bu, Yəhuda adamlarına,
Yerusəlimdə yaşayanlara və Sənə qarşı etdikləri xainlikdən ötrü sürgün
etdiyin bütün ölkələrdə, yaxında və uzaqda olan İsraillilərin hamısına
aiddir. 8 Ya Rəbb, bizim padşahlarımızın, başçılarımızın və atalarımızın
üzü qaradır, çünki Sənə qarşı günah etmişik. 9 Mərhəmət və bağışlamaq
isə Xudavənd Allahımıza məxsusdur, çünki biz Ona qarşı üsyan etmişik.
10 Allahımız Rəbbin sözünə qulaq asmadıq, Öz qulları peyğəmbərlər
vasitəsilə bizə verdiyi qanunlarına əməl etmədik. 11 Bütün İsraillilər
Sənin qanununu pozub azdı, Sənin sözünə qulaq asmadı. Buna görə də

---

[a] **9:1-2** Yer. 25:11; 29:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Allahın qulu Musanın Qanununda yazılmış lənət başımıza yağdı və and
yerinə yetdi, çünki Ona qarşı günah etdik. 12 O da başımıza böyük bəla
gətirərək bizə və hökm edən hakimlərimizə qarşı dediyi sözləri yerinə
yetirdi, çünki Yerusəlimə gələn bəla göylər altında olan heç bir yerə
gəlməyib. 13 Musanın Qanununda yazıldığı kimi bütün bu bəla başımıza
gəldi. Ancaq biz Allahımız Rəbbə üz tutmadıq ki, təqsirlərimizdən dönək
və Onun həqiqətini dərk edək. 14 Rəbb də bu bəlanı başımıza gətirməyə
tərəddüd etmədi, çünki Allahımız Rəbb etdiyi bütün işlərində ədalətlidir,
ancaq biz Sənin səsinə qulaq asmadıq. 15 Ey Allahımız Xudavənd, Sən
Öz xalqını Misir torpağından qüdrətli əlinlə çıxardın və bu günə qədər
davam edən izzət qazandın! Biz isə günah işlətdik, pislik etdik. 16 Ey
Xudavənd, bütün ədalətli işlərinə görə Sənə yalvarıram, qeyz və qəzəbini
Öz şəhərin Yerusəlimdən, müqəddəs dağından döndər. Çünki bizim
günahlarımızdan və atalarımızın təqsirlərindən ötrü Yerusəlim və Sənin
xalqın bütün ətraf xalqlar arasında rüsvay oldu. 17 Ey Allahımız, indi
qulunun duasını və yalvarışlarını eşit. Ey Xudavənd, Öz xatirinə işıqlı
üzünü viran olan Müqəddəs məkanına tərəf çevir. 18 Ey Allahım, qulaq
verib eşit, gözünü açıb bizim viranlıqlarımızı və Sənə məxsus olan şəhəri
gör. Çünki öz salehliyimizə görə deyil, Sənin böyük mərhəmətinə görə
yalvarışlarımızı Sənin önündə təqdim edirik. 19 Ey Xudavənd, eşit, ey
Xudavənd, bağışla, ey Xudavənd, diqqət et və hərəkətə gəl. Ey Allahım,
Öz adın naminə gecikmə, çünki şəhərin və xalqın Sənə məxsusdur».

Yetmiş dəfə yeddiillik dövr barədə vəhy

20 Mən hələ danışıb duada özümün və xalqım İsrailin günahlarını
etiraf edərək Allahımın müqəddəs dağı üçün yalvarışımı Allahım Rəbbə
təqdim edən zaman – 21 [b] hələ dua edərkən əvvəl görüntüdə gördüyüm
insana bənzər mələk Cəbrayıl axşam qurbanı verilən vaxt cəld uçaraq
yanıma gəldi. 22 O məni başa saldı və mənimlə danışıb dedi: «Ey Daniel!
İndi mən gəldim ki, sənə müdriklik və dərrakə verim. 23 Sənin duanın
başlanğıcında Allah cavab verdi və mən də gəldim ki, onu sənə çatdırım,
çünki Allah səni çox sevir. İndi isə sözüm barədə düşün və görüntünü bil.
24 Sənin xalqın və müqəddəs şəhərin üçün yetmiş dəfə yeddiillik dövr
təyin olunub ki, qanunsuzluq bitsin, günah sona çatdırılsın, təqsirlər
üçün kəffarə verilsin, əbədi ədalət gətirilsin, görüntü və peyğəmbərlik
möhürlənsin, Ən Müqəddəs yer məsh edilsin. 25 Bunu bil və anla:
Yerusəlimi bərpa edib tikmək üçün verilən fərmanın çıxmasından
məsh olunmuş hökmdara qədər yeddi yeddiillik[c] dövr keçəcək. Altmış
iki yeddiillik dövr ərzində Yerusəlim yenidən küçələr və xəndəklərlə
tikiləcək, amma bu çətin vaxtlarda olacaq. 26 Altmış iki yeddiillik

---

[b] **9:21** Dan. 8:16; Luka 1:19,26 [c] **9:25-27** *Yeddiillik* – hərfi tərcümədə *həftə, yeddigünlük*.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

dövrdən sonra məsh olunan həlak olacaq, amma bu özü üçün olmayacaq.
Gələcək hökmdarın xalqı şəhəri və Müqəddəs yeri viran edəcək.
Onun sonu daşqın kimi olacaq. Müharibə sona qədər davam edəcək.
Viranəliklər olacağına qərar verilib. 27[d] Həmin hökmdar yeddiillik bir
dövr ərzində çoxları ilə əhd bağlayacaq. Bu yeddiillik dövrün ortasında
qurbanla təqdimi dayandıracaq, məbədin qülləsində viranəlik gətirən
iyrənc şey qoyacaq və viranəlik gətirən şey onun təyin edilmiş aqibətinə
qədər orada qalacaq».

Danielə mələyin görünməsi

10 1 Fars padşahı Kirin hökmranlığının üçüncü ilində Belteşassar
adlanan Danielə bir vəhy gəldi. Bu vəhy həqiqi idi, amma
anlaşılması çox çətin oldu. Görüntü ilə izah ediləndə o bu vəhyi dərk
etdi.
2 O günlər mən Daniel üç həftə yas tutdum. 3 Üç həftə bitənə qədər mən
dadlı yemək yemədim, ət və şərab dilimə dəymədi və heç bir ətirli yağ
sürtmədim.
4 Birinci ayın iyirmi dördüncü günü mən böyük Dəclə çayının kənarında
idim. 5[e] Başımı qaldırıb gördüm ki, qarşımda kətan paltar geyinmiş, beli
xalis qızılla qurşanan bir nəfər var. 6 Onun bədəni sarı yaqut kimi, üzü
şimşəyə bənzər, gözləri yanar məşəllər tək, qolları və ayaqları cilalanmış
tunc kimi işıldayırdı, danışıq səsi kütlənin gurultusu kimi idi.
7 Yalnız mən Daniel bu görüntünü gördüm, mənimlə birgə olan adamlar
isə bunu görmədi. Ancaq onların arasına elə vəlvələ düşdü ki, gizlənmək
üçün qaçdılar. 8 Mən tək qaldım. Bu böyük görüntünü görəndə məndə
qüvvət qalmadı, üzümün siması dəyişdi və taqətdən düşdüm. 9 Mən onun
danışıq səsini eşitdim. Danışıq səsini eşidəndə dərin yuxuya getdim və
üzüstə düşüb torpağa uzandım.
10 Bu vaxt mənə bir əl toxundu və məni əllərimlə dizlərimin üstünə
qoydu. 11 O mənə dedi: «Ey Allahın sevimlisi olan Daniel! Sənə dediyim
sözləri dərk et və ayağa qalx, çünki indi sənin yanına göndərilmişəm».
O bu sözləri deyəndə mən titrəyərək ayağa qalxdım. 12 O mənə dedi:
«Qorxma, Daniel! Dərrakə qazanmağa meyl edib, Allahın önündə özünü
aşağı tutmağı qərara aldığın üçün ilk gündən sözlərin eşidildi və mən
sənin sözlərinə görə gəldim. 13[f] Lakin Fars ölkəsinin hamisi olan mələk
iyirmi bir gün mənə qarşı dayandı. O zaman baş mələklərdən biri olan
Mikael köməyimə gəldi, çünki mən orada Fars ölkəsinin hamisi olan
mələklə birgə qalmışdım. 14 İndi gəldim ki, gələcəkdə xalqının başına nə
gələcəyini sənə başa salım, çünki bu görüntü gələcək dövrə aiddir».

---

[d] **9:27** Dan. 11:31; 12:11; Mat. 24:15-16; Mark 13:14 [e] **10:5-6** Vəhy 1:12-15; 2:18; 19:12
[f] **10:13,21** Vəhy 12:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

15 O belə sözlər söyləyərkən mən üzüstə yerə yıxılıb dinməz qaldım.
16 Bu vaxt bəşər övladına bənzəyən bir nəfər dodaqlarıma toxundu. Mən
ağzımı açıb danışmağa başladım və qarşımda durana dedim: «Ağam,
bu görüntüyə görə əzaba qərq oldum və taqətim qalmadı. 17 Mən qulun
ağamla necə danışa bilərəm? Çünki mənim gücüm tükəndi və canımda
nəfəs qalmadı».
18 Onda insan simasında olan həmin şəxs yenə mənə toxunub güc verdi.
19 O dedi: «Ey Allahın sevimlisi, qorxma, sənə sülh olsun, möhkəm ol,
möhkəm ol!» O mənimlə danışanda mən qüvvət tapıb dedim: «Ey ağam,
danış, çünki sən mənə güc verdin». 20 O dedi: «Bilirsənmi mən niyə sənin
yanına gəlmişəm? İndi mən Fars hamisi olan mələklə mübarizə etməyə
qayıdıram. Mən gəlincə Yunan hamisi olan mələk gələcək. 21 Ancaq
əvvəlcə mən həqiqət Kitabında yazılmış şeyləri sənə bildirəcəyəm. Onlara
qarşı mübarizədə başçınız Mikaeldən başqa mənə köməkçi olan heç kəs
yoxdur.

11 1 Mən Midiyalı Daranın padşahlığının birinci ilində ona dayaq
olmaq və onu qorumaq üçün yanında qaldım.

Şimal və cənub padşahlarının müharibəsi

2 İndi həqiqəti sənə bildirirəm: Fars ölkəsində daha üç padşah olacaq.
Dördüncüsünün isə hamısından çox var-dövləti olacaq və bunun hesabına
qüvvətlənəndə hamını Yunan padşahlığına qarşı qaldıracaq. 3 Sonra igid
bir padşah gələcək, çox qüdrətli hökmdar olacaq və öz istədiyini edəcək.
4 Ancaq onun gəldiyi vaxt padşahlığı dağılıb göylərin dörd küləyinin
səmtinə bölünəcək, onun nəslinə keçməyəcək və hökmranlığı kimi güclü
olmayacaq. Çünki onun padşahlığı dağılacaq və nəslindən olmayan
adamlara qalacaq.
5 Cənub padşahı güclənəcək, ancaq sərkərdələrindən biri ondan daha
güclü olacaq, hökmranlıq edəcək və qüdrətli hökmdar olacaq. 6 Ancaq
bir neçə ildən sonra onlar razılığa gələcək. Cənub padşahının qızı şimal
padşahının yanına gedəcək ki, sülh sazişi bağlasın. Amma bu qadın öz
mövqeyini saxlaya bilməyəcək. Şimal padşahının ömrü də, hakimiyyəti
də uzun sürməyəcək. Qadın, onu müşayiət edənlər, atası və o vaxt
ona dayaq duranlar təslim ediləcək. 7 Lakin o qadının nəslindən biri
cənub padşahının yerinə keçəcək. O, şimal padşahının ordusuna hücum
edib onun qalasına girəcək. Onlarla vuruşub üstün gələcək. 8 Hətta
onların allahlarını, tökmə bütlərini qiymətli qızıl və gümüş qabları ilə
birlikdə Misirə çəkib aparacaq. Bir neçə il ərzində şimal padşahını rahat
buraxacaq. 9 Hərçənd o da cənub padşahının ölkəsinə hücum edəcək,
ancaq öz torpağına qayıdacaq.
10 Sonra şimal padşahının oğulları silahlanıb çoxlu qoşun toplayacaq.
Qoşun sel kimi gəlib keçəcək və irəliləyərək cənub padşahının qalasına

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

hücum edəcək. 11 Cənub padşahı qəzəblənib çıxacaq və onunla – şimal
padşahı ilə vuruşacaq. O da böyük bir qoşun çıxaracaq, lakin bu qoşun
cənub padşahına təslim ediləcək. 12 Qoşun məğlub olanda cənub padşahı
ürəyi qürrələnərək on minlərlə adamı həlak edəcək, ancaq qələbəsi uzun
sürməyəcək. 13 Çünki şimal padşahı qayıdıb əvvəlkindən daha böyük
qoşun çıxaracaq və bir neçə ildən sonra tam silahlanmış böyük bir ordu
ilə gələcək.
14 O zaman bir çoxu cənub padşahına qarşı çıxacaq. Görüntü yerinə
yetsin deyə sənin xalqından qoluzorlular da ayağa qalxacaq, ancaq
uğur qazanmayacaq. 15 Şimal padşahı gəlib hasarlara torpaq yığaraq
istehkamlı şəhəri alacaq. Cənubun qüvvələri onun qarşısında tab
gətirməyəcək, seçmə qoşunu da müqavimət göstərə bilməyəcək.
16 İstilaçı şimal padşahı istədiyini edəcək və heç kəs onun qarşısında
dura bilməyəcək. Gözəl ölkədə bir müddət qalacaq və oranı viran etməyə
qadir olacaq.
17 Şimal padşahı ölkəsinin bütün qüvvələri ilə birgə gəlməyi qərara
alacaq. Sülh sazişinin şərtlərini təklif edib yerinə yetirəcək və cənub
padşahlığını məhv etmək üçün ona gənc bir arvad verəcək, ancaq
hiyləsi baş tutmayacaq və ona kömək olmayacaq. 18 Sonra nəzərini sahil
ölkələrinə çevirəcək və onların çoxunu alacaq. Ancaq bir sərkərdə onun
etdiyi təhqirə son qoyacaq, hətta təhqirini öz başına gətirəcək. 19 Sonra
nəzərini öz ölkəsinin qalalarına tərəf çevirəcək. Ancaq büdrəyib yıxılacaq
və ondan bir əsər qalmayacaq.
20 Onun yerinə keçən padşah padşahlıq izzəti üçün öz vergiyığanını
göndərəcək, ancaq az müddət sonra o da həlak olacaq. Amma bu, üsyan
yaxud müharibə zamanı olmayacaq.

Qəddar şimal padşahı

21 Onun yerinə padşahlıq izzətinə layiq olmayan namərd bir adam
keçəcək. O gözlənilmədən gəlib yaltaqlıqla hakimiyyəti qəsb edəcək.
22 Sel kimi istilaçı qoşunlar onun önündən silinib-süpürüləcək, onlar
da, əhdin başçısı da məhv olacaq. 23 Onunla ittifaq bağlandıqdan
sonra o hiylə işlədəcək və gəlib kiçik bir millətlə güc qazanacaq.
24 O gözlənilmədən ən münbit torpaqları istila edəcək, atalarının və
babalarının görmədiyi işləri görəcək. Talan və qarət olunmuş mal-dövləti
adamlarına paylayacaq və qalalara hücum etmək niyyətində olacaq,
amma bu uzun sürməyəcək.
25 Sonra güc və cəsarət toplayıb böyük bir qoşunla cənub padşahına
qarşı çıxacaq. Cənub padşahı da böyük və çox güclü bir ordu ilə döyüşə
girəcək, ancaq müqavimət göstərə bilməyəcək, çünki ona qarşı qəsd
quracaqlar. 26 Onunla bir süfrədə oturanlar onu məhv edəcək. Ordusu
silinib-süpürüləcək və çoxlu tələfat olacaq. 27 Bu padşahların hər ikisinin

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ürəyində pislik olacaq və bir süfrə arxasında yalan danışacaqlar. Ancaq
heç bir şey baş tutmayacaq, çünki onların sonu müəyyən vaxtda olacaq.
28 Şimal padşahı böyük sərvətlə öz ölkəsinə qayıdacaq. Onun müqəddəs
əhdə qarşı pis niyyəti olacaq və hərəkətə gəlib öz ölkəsinə dönəcək.
29 Müəyyən bir vaxt yenə cənubu istila edəcək, ancaq nəticə əvvəlki
kimi olmayacaq. 30 Kittim[g] gəmiləri ona qarşı gələcək və o, ruhdan
düşüb geri dönəcək. Qəzəblənib müqəddəs əhdə qarşı çıxacaq və yenə
müqəddəs əhdə xəyanət edənlərlə yaxşı davranacaq. 31 [h] Onun göndərdiyi
qoşunlar qalxıb qalanı – Müqəddəs məkanı murdarlayacaq, daimi
yandırma qurbanını dayandıracaq və viranəlik gətirən iyrənc şeyi orada
qoyacaqlar. 32 O, əhdə xəyanət edənləri yaltaqlıqla yoldan azdıracaq,
lakin öz Allahını tanıyan xalq qüvvətlənib hərəkətə gələcək. 33 Xalqın
ağıllı adamları çoxunu öyrədəcək, ancaq bir müddət qılıncla öldürüləcək,
yandırılacaq, əsir düşəcək və qarət ediləcəklər. 34 Onlar məğlub olanda
bir qədər kömək alacaqlar, ancaq çox adam riyakarcasına onlara
qoşulacaq. 35 Ağıllı adamlardan bəzisi həlak olacaq ki, qalanları axır
zamana qədər paklanıb təmizlənsin və ləkəsiz olsun. Çünki axır zaman
yenə də müəyyən vaxtda olacaq.

Şimal padşahının məğrurluğu

36 [i] [j] Bu padşah istədiyini edəcək, qürurlanaraq özünü bütün
allahlardan üstün sayacaq, allahlar Allahına qarşı eşidilməmiş küfr
söyləyəcək və Allahın qəzəbi icra olunana qədər uğur qazanacaq, çünki
müəyyən edilən şey yerinə yetməlidir. 37 Heç bir allaha – nə öz atalarının
allahlarına, nə də qadınların sevdiyi ilahəyə ehtiram göstərməyəcək,
çünki özünü bütün allahlardan üstün sayacaq. 38 Ancaq onun əvəzinə
qalalar allahını izzətləndirəcək, atalarının tanımadığı bir allahı qızıl,
gümüş, qiymətli daşlar və gözəl əşyalarla izzətləndirəcək. 39 O, yad allaha
ümid etməklə ən güclü qalalara hücum edəcək. Onu qəbul edənləri
həddindən artıq izzətləndirəcək, çoxlu adama başçı qoyacaq və mükafat
olaraq torpağı bölüşdürəcək.
40 Axır zamanda isə cənub padşahı onunla vuruşacaq. Şimal padşahı öz
döyüş arabaları, atlıları və çoxlu gəmiləri ilə qasırğa kimi onun üstünə
hücum çəkəcək, müxtəlif ölkələri istila edəcək və onlardan sel kimi
keçəcək. 41 Gözəl ölkəyə də girəcək. Çoxlu ölkə işğal olunacaq, ancaq
Edom, Moav və Ammonluların başçıları onun əlindən qurtaracaq. 42 O,
müxtəlif ölkələrə zərbə vuracaq, Misir ölkəsi də xilas ola bilməyəcək.
43 Misirin qızıl-gümüş xəzinələrini və bütün sərvətlərini ələ keçirəcək.

---

[g] **11:30** *Kittim* – dar mənada Kipr adası, geniş mənada isə Aralıq dənizi xalqları, xüsusilə Romalılar nəzərdə tutulur. [h] **11:31** Dan. 9:27; 12:11; Mat. 24:15-16; Mark 13:14
[i] **11:36** 2Sal. 2:4 [j] **11:36** Vəhy 13:5-6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Liviyalılar və Kuşlular da ona tabe olacaq. 44 Ancaq şərqdən və şimaldan
gələn xəbərlər onu narahat edəcək. Bir çoxlarını öldürüb məhv etmək
üçün böyük qızğınlıqla yola düşəcək. 45 Öz padşah çadırlarını dənizlə
gözəl müqəddəs dağın arasında quracaq. Ancaq onun aqibəti çatacaq və
heç kəs ona kömək edə bilməyəcək.

Axır zaman

12 1 [k] [l] O vaxt xalqına mənsub olanların dayağı baş mələk Mikael
qalxacaq və sənin millətin yaranandan bəri olmamış əzablı vaxt
gələcək. O vaxt sənin xalqından kitabda adı yazılmış olan hər kəs xilas
olacaq. 2 [m] Torpağın altında yatanların çoxu əbədi həyat, bəzisi isə əbədi
xəcalət və rüsvayçılıq üçün oyanacaq. 3 Ağıllı adamlar göy qübbəsinin
parıltısı kimi, çoxunu salehliyə döndərənlər ulduzlar kimi əbədi və daim
parlayacaq. 4 [n] Ancaq, sən ey Daniel, axır zamana qədər bu sözləri sirr
saxla və bu kitabı möhürlə. Çox adam özünü ora-bura vuracaq və bilik
artacaq».
5 Onda mən Daniel gördüm ki, başqa iki adam – biri çayın bu tayında,
biri isə çayın o tayında durub. 6 Bir adam çayın suları üzərində olan
kətan geyinmiş adama dedi: «Bu əcaib hadisələrin sonu nə vaxt olacaq?»
7 [j] [p] Mən eşitdim ki, çayın suları üzərində olan kətan geyinmiş adam
sağ və sol əlini göyə qaldırıb Əbədi Yaşayanın adına and içdi: «Bir
vaxt, vaxtlar və yarım vaxt keçəcək, müqəddəs xalqın gücü tamamilə
tükənəndən sonra bütün bunlar qurtaracaq».
8 Mən bunu eşitdim, ancaq başa düşməyib soruşdum: «Ey ağam,
bəs bunların nəticəsi necə olacaq?» 9 O cavab verdi: «Get, ey Daniel.
Çünki bu sözlər axır zamana qədər sirr olacaq və möhürlü qalacaq. 10 [q]
Çoxları paklanıb ləkəsiz və təmiz olacaq, pis adamlar isə şər işlərindən
dönməyəcək. Pis adamlardan heç biri bu sözləri başa düşməyəcək,
ağıllı adamlar isə başa düşəcək. 11 [r] Daimi yandırma qurbanlarının
dayandırıldığı və viranəlik gətirən iyrənc şeyin qoyulduğu vaxtdan min
iki yüz doxsan gün keçəcək. 12 Gözləyib min üç yüz otuz beş günə yetişən
nə bəxtiyardır! 13 Sən isə öz aqibətinə qədər yaşa, çünki ölüb rahat
olacaqsan və axirət günü dirilib qismətini alacaqsan».

---

[k] **12:1** Vəhy 12:7 [l] **12:1** Mat. 24:21; Mark 13:19; Vəhy 7:14 [m] **12:2** Mat. 25:46; Yəh. 5:29 [n] **12:4** Vəhy 22:10 [j] **12:7** Vəhy 10:5 [p] **12:7** Dan. 7:25; Vəhy 12:14; 13:5 [q] **12:10** Vəhy 22:11 [r] **12:11** Dan. 9:27; 11:31; Mat. 24:15-16; Mark 13:14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

HUŞƏ

PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

Huşə peyğəmbər İsrailin şimal padşahlığının paytaxtı Samariyada vəz edirdi. O, miladdan əvvəl 721-ci ildə Aşşurlular tərəfindən zəbt edilən Samariyanın süqutundan qabaq yaşamışdı. Huşə xüsusilə İsrail xalqının bütpərəstliyinə və Allaha sadiq qalmamasına görə narahat idi. İsrail xalqı bütpərəstliyə tərəf dönmüşdü. Huşə öz uğursuz nikahının nümunəsində İsrailin Allaha xəyanət etməsini cəsarətlə təsvir edir. Huşənin arvadı Qomer ərinə vəfasız olub onu tərk etdiyi kimi Allahın xalqı da vəfasız çıxıb Ondan üz döndərmişdi. Buna görə də İsrail cəzasını alacaq. Amma Allahın məhəbbəti üstün olacaq:

«Ey İsrail, səni necə təslim edim?
…Köksümdə ürəyim alt-üst oldu,
Mərhəmət hisslərim alovlandı» (11:8).

Huşə dövrünün ictimai-siyasi vəziyyəti barədə də danışır. O, İsrailin başqa dövlətlərə deyil, Allaha güvənməsini istəyir.

Kitabın məzmunu:

1:1–3:5 Huşənin nikahı və ailəsi
4:1–13:16 Rəbbin İsraili məzəmmət etməsi
14:1-9 Rəbbin İsraili tövbəyə çağırması və vədlər verməsi

---

1 1 [a b c d e] Bu, Yəhuda padşahları Uzziya, Yotam, Axaz, Xizqiya və İsrail padşahı Yoaş oğlu Yarovamın dövründə Beeri oğlu Huşəyə nazil olan Rəbbin sözüdür.

Huşənin arvadı və uşaqları

2 Rəbb Huşənin vasitəsilə danışmağa başlayarkən ona belə dedi: «Get xəyanətkar bir arvad al və onun kimi xəyanətkar uşaqların olsun, çünki ölkənin xalqı Rəbdən üz döndərərək Ona hədsiz xəyanət edir». 3 Huşə

---

[a] **1:1** 2Pad. 15:1-7; 2Saln. 26:1-23 [b] **1:1** 2Pad. 15:32-38; 2Saln. 27:1-8 [c] **1:1** 2Pad. 16:1-20; 2Saln. 28:1-27 [d] **1:1** 2Pad. 18:1–20:21; 2Saln. 29:1–32:33 [e] **1:1** 2Pad. 14:23-29

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

gedib Divlayimin qızı Qomeri özünə arvad aldı. Qomer hamilə olub
ona bir oğul doğdu. 4[f] Rəbb Huşəyə dedi: «Onun adını İzreel qoy, çünki
tezliklə Mən İzreeldə tökülən qanın əvəzini Yehunun nəslindən alacağam
və İsrail nəslinin padşahlığına son qoyacağam. 5 Həmin gün İzreel
vadisində İsrailin kamanını qıracağam».
6 Qomer yenə hamilə olub bir qız doğdu. Rəbb Huşəyə dedi: «Onun
adını Lo-Ruxama[g] qoy, çünki Mən daha İsrail nəslinə mərhəmət edib
onu bağışlamayacağam. 7 Yəhuda nəslinə isə Mən – onların Allahı Rəbb
mərhəmət göstərəcəyəm, onları xilas edəcəyəm, ancaq onları nə kaman,
nə qılınc, nə müharibə, nə atlar, nə də süvarilərlə xilas edəcəyəm».
8 Qomer Lo-Ruxamanı süddən kəsən kimi yenə hamilə olub bir oğul
doğdu. 9 Rəbb dedi: «Onun adını Lo-Ammi[h] qoy, çünki siz Mənim xalqım
deyilsiniz, Mən də sizin Allahınız olmayacağam.
10[i] Ancaq İsrail övladları dəniz qumu kimi saysız-hesabsız olacaq.
Onlara "siz Mənim xalqım deyilsiniz" deyilən yerdə "siz var olan Allahın
övladlarısınız" deyiləcək. 11 Yəhuda və İsrail övladları bir yerə yığılıb
özlərinə vahid başçı təyin edəcək. Onlar ölkədən çıxacaq, çünki İzreel[j]
günü möhtəşəm bir gün olacaq.

2 1 Qardaşlarınızı "xalqım", bacılarınızı isə "mərhəmət tapmış" deyə
çağırın.

İsrailin xəyanəti

2 Qınayın siz ananızı, qınayın,
Çünki o Mənim arvadım deyil,
Mən də onun əri deyiləm.
Qoy üzündə görünən fahişəliyi,
Qoynunda olan xəyanəti atsın.
3 Yoxsa onu çıl-çılpaq soyundurub
Lüt, anadangəlmə edəcəyəm.
Mən onu səhra, quru torpaq kimi edəcəyəm,
Susuzluqdan öldürəcəyəm.
4 Onun balalarına da rəhm etməyəcəyəm,
Çünki onlar da xəyanət övladıdır.
5 Onların anası zina etdi.
Onlara hamilə qalan qadın rəzillik etdi,
Çünki dedi: "Oynaşlarımın dalınca gedəcəyəm,
Axı çörəyimi, suyumu, yunumu, kətanımı,
Zeytun yağımı və içkimi verən onlardır".

---

[f] **1:4** 2Pad. 10:11 [g] **1:6** *Lo-Ruxama* – ibrani dilində *mərhəmət tapmamış.* [h] **1:9** *Lo-Ammi* – ibrani dilində *xalqım deyil.* [i] **1:10** Rom. 9:26 [j] **1:11** *İzreel* – ibrani dilində *Allah əkir* mənasında olub *inkişaf və rifah* deməkdir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 Buna görə də onun yolunu qanqallarla kəsib
Önünə hasar çəkəcəyəm.
Öz yolunu tapa bilməyəcək.
7 Oynaşlarının dalınca gedəcək,
Ancaq onlara çatmayacaq.
Onları axtaracaq,
Ancaq tapmayacaq.
O zaman deyəcək:
“Qoy öz əvvəlki ərimin yanına qayıdım,
Çünki o vaxt halım indikindən yaxşı idi”.
8 Amma o bilmirdi ki,
Ona taxılı, təzə şərabı,
Zeytun yağını verən Mənəm.
Baal bütü üçün sərf etdikləri
Qızıl-gümüşü çoxaldan Mənəm.
9 Buna görə də öz vaxtında taxılımı,
Öz mövsümündə təzə şərabımı geri alacağam.
Onun çılpaqlığını örtmək üçün verdiyim
Yunu və kətanı əlindən alacağam.
10 İndi oynaşlarının önündə
Onun ayıbını üzə çıxaracağam.
Kimsə onu əlimdən qurtara bilməyəcək.
11 Onda olan bütün şadlıqlara,
Bayramlara, Təzə Ay mərasimlərinə,
Şənbə günlərinə və bütün
təntənələrə son qoyacağam.
12 Onun meynələrini və əncir
ağaclarını məhv edəcəyəm.
O bunlar barədə deyirdi:
“Bu, oynaşlarımın mənə verdiyi muzddur”.
Bağlarını tikanlığa çevirəcəyəm,
Çöl heyvanlarına yem olacaqlar.
13 Baal bütlərinə buxur yandırdığı günlər üçün
Onu cəzalandıracağam.
O vaxt halqalar və cəvahiratla özünü bəzəyərək
Oynaşlarının dalınca getmiş,
Məni isə unutmuşdu»
Rəbb belə bəyan edir.

14 «Amma Mən onu dilə tutub
Səhraya aparacağam,
Onun ürəyincə olan sözlər deyəcəyəm.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

15 [k] Orada ona üzüm bağları verəcəyəm,
Akor[l] vadisini ümid qapısına çevirəcəyəm.
Cavanlıq günlərində olduğu kimi,
Misir torpağından çıxdığı gün kimi
Orada nəğmə oxuyacaq».
16 Rəbb bəyan edir: «Həmin gün
Mənə "ərim" deyəcəksən,
Artıq "ağam"[m] deməyəcəksən.
17 Baal bütlərinin adını dilindən siləcəyəm,
Onların adı bir də yada salınmayacaq.

18 O gün sənin asayişin üçün
Çöl heyvanları, göy quşları və
Yerdə sürünənlərlə əhd kəsəcəyəm.
Ölkədən kamanı, qılıncı,
Müharibəni götürəcək,
Səni əmin-amanlıqda yatıracağam.
19 Səni əbədi olaraq Özümə nişanlayacağam,
Salehlik, ədalət, məhəbbət və mərhəmətlə
Səni özümə nişanlayacağam.
20 Səni sədaqətlə Özümə nişanlayacağam,
Sən də Rəbbi tanıyacaqsan».

21 Rəbb bəyan edir: «O gün hay verəcəyəm,
Göylərə hay verəcəyəm,
Onlar da yerə hay verəcək.
22 Yer isə taxıla, təzə şəraba və
Zeytun yağına hay verəcək,
Onlar da İzreelə hay verəcək.
23 [n] Xalqımı ölkədə Özüm üçün əkəcəyəm,
"Mərhəmət tapmamış" dediyimə
Mərhəmət edəcəyəm.
"Xalqım deyil" dediyimə
"Xalqımsan" deyəcəyəm.
O isə Mənə "Allahımsan" deyəcək».

Huşə və vəfasız qadın

3 1 Rəbb mənə dedi: «Get yenə də aşnasının sevdiyi zina edən qadını sev,
necə ki Rəbb İsrail övladlarını sevir, onlarsa başqa allahlara üz tutur və

---

[k] **2:15** Yeşua 7:24-26 [l] **2:15** *Akor* – ibrani dilində *əziyyət*. [m] **2:16** *Ağam* – ibrani mətnində *Baali* sözü olub *mənim Baalım* deməkdir. [n] **2:23** Rom. 9:25; 1Pet. 2:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

bunlara təqdim edilən üzüm kökələrini sevir». 2 Mən də qadını özüm üçün
on beş gümüşə və bir yarım xomer arpaya satın aldım. 3 Ona dedim: «Uzun
müddət mənim yanımda qal, başqa bir kişi ilə olub zina etmə. Mən də sənin lə
belə rəftar edərəm. 4 Ona görə ki İsrail övladları uzun müddət padşah və başçı,
qurban və müqəddəs daş, efod və ev bütləri olmadan yaşayacaq. 5 Sonra İsrail
övladları dönüb özlərinin Allahı Rəbbi və padşahı Davudu axtaracaq. Axır
zamanda lərzə içində Rəbbə və Onun xeyirxahlığına doğru yönələcəklər».

Rəbbin İsraili məzəmmət etməsi

4 1 «Ey İsrail övladları, Rəbbin sözünü eşidin,
Çünki bu ölkədə yaşayanları
Rəbb ittiham edir.
Sədaqət, məhəbbət, Allahı tanımaq
Bu yerdə yox olub.
2 Lənət, yalan, qətl, oğurluq və zina
Hər yerə yayılıb.
Qoluzorluluq edərək
Qan üstünə qan tökürlər.
3 Bundan ötrü ölkə yas tutur,
Orada yaşayan hər kəs bezib.
Həmçinin çöl heyvanları, göy quşları,
Hətta dənizdəki balıqlar da məhv olur.

4 Ancaq heç kəs dava etməsin,
Heç kəs başqasını təqsirləndirməsin,
Çünki Mənim davam sənin lədir, ey kahin.[j]
5 Sən gündüz büdrəyəcəksən,
Peyğəmbər də gecə sənin lə birgə.
Sənin ananı[p] məhv edəcəyəm.
6 Xalqım biliksizlikdən məhv oldu.
Sən biliyi rədd etdiyin üçün
Mən də səni rədd edəcəyəm ki,
Bir daha Mənə kahinlik etməyəsən.
İndi ki öz Allahının qanununu unutdun,
Mən də sənin balalarını unudacağam.
7 Kahinlər nə qədər çoxaldısa,
Mənə qarşı o qədər çox günah etdi.
Onların izzətini rüsvayçılığa çevirəcəyəm.[q]

---

j **4:4** *Mənim davam sənin lədir, ey kahin* – yaxud *xalqın kahinlə çəkişənlərə bənzəyir.*
p **4:5** *Sənin anan* – İsrail xalqı nəzərdə tutulur. q **4:7** *Onların izzətini rüsvayçılığa çevirəcəyəm* – əksər ibrani əlyazmalarında *Mənim izzətimi rüsvayçılığa çevirdilər.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 Xalqımın günahı ilə bəslənirlər,
Onların qəbahətinə can atırlar.
9 Xalqın başına gələn
Kahinin də başına gələcək.
Tutduqları yol üçün onları cəzalandıracağam.
Əməllərinin əvəzini onlara ödəyəcəyəm.
10 Yeyəcəklər, amma doymayacaqlar,
Fahişəlik edəcəklər, amma çoxalmayacaqlar,
Çünki onlar Rəbbi tərk edib
Başqa allahlara könül verdi.

11 Zina, köhnə və təzə şərab
Onların ürəklərini cəlb edib.
12 Xalqım ağacdan olan əşyaya sual verir,
Əsalarından cavab alır,
Çünki xəyanət ruhu onları azdırdı.
Özlərinin Allahından ayrılıb xəyanət etdilər.
13 Dağların başında qurban kəsirlər,
Təpələrdə palıd, ağcaqovaq və yabanı püstə ağacı altında
Kölgələri gözəl olduğu üçün buxur yandırırlar.

Buna görə də qızlarınız fahişəlik edir,
Gəlinləriniz də zinakardır.
14 Fahişəlik edən qızlarınızı,
Zina edən gəlinlərinizi cəzalandırmayacağam.
Çünki kişiləriniz fahişələrlə oynaşır,
Məbəd fahişələri ilə birgə qurban kəsir.
Dərrakəsiz xalq məhv olacaq.

15 Ey İsrail, sən xəyanət etsən də,
Heç olmasa Yəhuda təqsirkar olmasın.
Qilqala getməyin,
Bet-Avenə çıxmayın.
“Var olan Rəbbin haqqı üçün”
Deyib and içməyin.
16 Bəli, İsrail inadkar bir düyə kimi inad etdi.
İndi Rəbb onları
Otlaqda quzu otaran kimi necə otarsın?

17 Efrayim bütlərindən yapışdı,
Burax onu!
18 Onlar içkiləri qurtarandan sonra

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Hələ pozğunluq da edir.
Onların başçıları rüsvayçılığı çox sevir.
19 Külək onları qanadları ilə sarıyacaq,
Qurbanlarından ötrü utanacaqlar.

İsrailin cəzası

5 1 Ey kahinlər, bunu eşidin!
Ey İsrail nəsli, diqqətlə dinləyin!
Ey padşah sarayında olanlar, qulaq verin!
Sizin barənizdə hökm çıxarıldı,
Çünki siz Mispada bir tələ,
Tavor dağına sərilmiş bir tor oldunuz.
2 Qanunsuzlar adam öldürməklə məşğuldur.
Amma Mən onların hamısını cəzalandıracağam.
3 Efrayimi tanıyıram,
İsrail Məndən gizli deyil,
Çünki indi sən fahişəlik edirsən, ey Efrayim,
İsrail də murdarlanıb.
4 Əmələri qoymur ki, onlar
Özlərinin Allahına tərəf dönsün,
Çünki içlərində xəyanət ruhu var,
Rəbbi də tanımırlar.
5 İsrailin qüruru özünə qarşı şəhadət edir.
İsraillə Efrayim
Günahlarından ötrü büdrəyib-yıxılır.
Yəhuda da onlarla birgə yıxılır.
6 Qoyun-keçi, mal-qara qurban edərək
Rəbbi axtarmağa gedəcəklər,
Amma tapmayacaqlar,
Çünki Rəbb onları tərk etdi.
7 Onlar Rəbbə xəyanət etdi,
Çünki bic uşaqlar doğdu.
İndi Təzə Ay mərasimi olanda
Onlar tarlaları ilə birlikdə məhv olacaq.

8 Giveada şeypur çalın,
Ramada kərənay çalın,
Bet-Avendə car çəkin,
Düşmən arxandadır, ey Binyamin!
9 Efrayim cəza günündə viran olacaq,
Bu yəqin sözü İsrail qəbilələri arasında bəyan edirəm.
10 Yəhuda başçıları

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sərhəd daşı dəyişənlərə bənzəyir.
Qəzəbimi sel kimi onların üstünə tökəcəyəm.
11 Efrayim zülm gördü,
Hökm ilə əzildi,
Çünki bilə-bilə
Boş şeylərin dalınca getdi.
12 Mən Efrayimlilərə qarşı güvə,
Yəhuda nəsli üçün kif olacağam.
13 Efrayim xəstəliyini,
Yəhuda yarasını gördü.
Efrayim Aşşura getdi,
Böyük padşahdan kömək istədi,
Amma o sizə şəfa verməz,
Yaranızı sağaltmaz.
14 Bəli, Mən Efrayimlilərə qarşı bir şir,
Yəhuda nəsli üçün cavan aslan olacağam.
Mən, Mən onu parçalayıb gedəcəyəm,
Sürüyəcəyəm və kimsə əlimdən qurtarmayacaq.
15 Sonra qayıdıb Öz məskənimə gedəcəyəm,
O vaxtacan ki özlərini günahkar sayaraq
Mənim hüzurumu axtaracaqlar.
Bəlaya düşəndə həsrətlə Məni axtaracaqlar».

İsrailə çağırış

6 1 «Gəlin Rəbbə qayıdaq.
O bizi parçaladı,
O da bizə şəfa verəcək.
O bizi yaraladı,
O da yaramızı sarıyacaq.
2 İki gün sonra bizi dirildəcək,
Üçüncü gün ayağa qaldıracaq,
Onun hüzurunda yaşayacağıq.
3 Gəlin Rəbbi tanıyaq, tanımağa səy edək.
O hökmən dan yeri kimi doğacaq,
Yağış kimi,
Torpağı sulayan yaz yağışı kimi
Yanımıza gələcək».

4 Allah deyir:
«Ey Efrayim, sənə nə edim?
Ey Yəhuda, bəs sənə nə edim?
Çünki məhəbbətiniz səhər dumanı,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Erkən uçub gedən şeh kimidir.
5 Buna görə də sizi peyğəmbərlər vasitəsilə parçaladım,
Ağzımdan çıxan sözlərlə öldürdüm.
Sizin üzərinizdə hökmüm
Şimşək kimi parıldayır.
6 [r] Çünki Mən qurban deyil,
Məhəbbət istəyirəm.
Yandırma qurbanlarından çox
Allahı tanımağınızı istəyirəm.

7 Ancaq onlar Adəm kimi əhdi pozdu,
Orada Mənə xəyanət etdi.
8 Gilead şər adamların şəhəridir,
Qan izləri ilə doludur.
9 Quldur dəstələri necə insan üçün pusquya yatırsa,
Kahin dəstələri də Şekemə gedən yolda adam öldürür,
Bəli, xəbislik edir.
10 İsrail nəslində qorxunc bir şey gördüm,
Efrayim fahişəliyə batmış,
İsrail murdarlanmışdır.
11 Ey Yəhuda, sənin üçün də
Bir biçin günü təyin edildi.

7 Mən xalqımı sürgündən qaytaranda,
1 İsrailə şəfa vermək istəyəndə
Efrayimin günahları,
Samariyanın pislikləri ortaya çıxır.
Çünki hiylə ilə davranırlar.
Evlərə oğru girir,
Küçədə quldur soyğunçuluq edir.
2 Ürəklərində düşünmürlər ki,
Mən onların bütün pisliklərini yada salıram.
İndi günahları onları dövrələyib və
Gözümün önündədir.

3 Padşahı pislikləri ilə,
Başçıları yalanları ilə sevindirirlər.
4 Hamısı zinakardır,
Yoğrulan xəmir acıyana qədər
Təndirçinin odunu qurdalamağa ehtiyac görmədiyi

---

[r] **6:6** Mat. 9:13; 12:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Soba kimi şəhvətlə yanırlar.
5 Padşahımızın ad günündə
Başçılar şərabın atəşindən xəstələndi,
Padşah da istehzaçılarla əl-ələ verdi.
6 Pusquda yatarkən
Ürəkləri soba kimi qızar.
Qəzəbləri bütün gecə için-için yanar,
Səhər də alovlu atəş kimi parlayar.
7 Onların hamısı soba kimi qızışıb
Öz hakimlərini həlak etdi.
Bütün padşahları yıxıldı,
Aralarında Məni çağıran yoxdur.

8 Efrayim başqa xalqlara qarışır;
Efrayim bir üzü çiy qalan kökədir.
9 Onun gücünü özgələr yedi,
O isə bilmir,
Saçına dən düşüb,
O isə bilmir.
10 İsrailin qüruru özünə qarşı şəhadət edir.
Ancaq yenə də özlərinin Allahı Rəbbə tərəf dönmür,
Onu axtarmırlar.

11 Efrayim səfeh və dərrakəsiz bir göyərçin kimidir.
Gah Misirliləri çağırır,
Gah Aşşura gedirlər.
12 Onlar gedən zaman
Mən onların başına torumu atacağam.
Göydəki quşlar kimi
Onları vurub yerə salacağam.
İcmalarında bildirildiyi kimi
Onları cəzalandıracağam.

13 Vay onların halına!
Çünki Məndən uzaqlaşdılar.
Başlarına bəla gəlsin!
Çünki Mənə qarşı üsyan etdilər.
Mən onları qurtarmaq istəyirdim,
Onlarsa Mənə böhtan deyir.
14 Ürəkdən Mənə fəryad etmirlər,
Ancaq yataqlarının içində ulayırlar.
Taxıl və təzə şərab üçün özlərini yaralayırlar,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Amma Məndən üz döndərirlər.
15 Mən onlara nəsihət verdim,
Qollarına güc verdim.
Onlarsa Mənə qarşı qəsd qurur.
16 Onlar üz tutur,
Ancaq ucalara tərəf yox.
Hədəfi əyri vuran kamana bənzəyirlər.
Dillərinin arsızlığı üzündən
Başçıları qılınca tuş gələcək.
Buna görə də Misirdə
Kinayə hədəfi olacaqlar.

İsrailin bütpərəstliyi

8 1 Şeypur çalmağa hazırlaş!
Rəbbin evinin üzərinə
Düşmən qartal kimi hücum çəkir.
Çünki İsraillilər Mənim əhdimi pozdu,
Mənim qanunuma qarşı çıxdı.
2 Onlar Mənə fəryad edib deyəcək:
"Allahım, biz İsraillilər Səni tanıyırıq".
3 İsrail yaxşılığı rədd etdi,
Düşmən onu təqib edəcək.
4 Məndən soruşmadan
Özlərinə padşah qoydular.
Məndən xəbər almadan
Başçılar seçdilər.
Özlərinə qızıl və gümüşlərindən
Ölümlərinə yol açan
Bütlər düzəltdilər.
5 Ey Samariya, dana bütün rədd edildi!
Mənim qəzəbim onlara qarşı alovlandı.
Nə vaxta qədər onlar pak olmayacaq?
6 Çünki bu büt İsrailin işidir,
Usta onu düzəldib,
Ona görə də Allah deyil.
Samariyadakı dana bütü
Xıncım-xıncım olacaq.

7 Onlar külək qaldırdı,
Qasırğa alacaqlar.
Sünbül bitirməyən buğda un verməz,
Versə də, yadlar onu udacaq.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 İsrail udulmuşdur,
İndi onlar millətlər arasında
Heç kəsin bəyənmədiyi bir qab kimi oldu.
9 Onlar tənha gəzən vəhşi eşşək kimi
Aşşur tərəfə getdi.
Efrayim muzdla özünə oynaşlar tutdu.
10 Onlar millətlər arasında muzdla oynaş tutsalar da,
Mən indi onları bir yerə toplayacağam.
Onlar qüdrətli padşahın zülmündən
Azalmağa başlayacaq.
11 Efrayim günah təqdimi üçün
Çoxlu qurbangah tiksə də,
Bunlar onu günaha batıran qurbangahlar oldu.
12 Mən onlar üçün çoxlu qanun yazdım,
Onlarsa bunları yad bir şey hesab etdi.
13 [s] Mənə kəsilən qurbanlara gəlincə,
Əti Mənə qurban gətirib
Özləri yeyir.
Rəbb onlardan razı deyil.
İndi onların qəbahətlərini yada salacaq,
Günahlarına görə onları cəzalandıracaq.
Onlar Misirə qayıdacaq.
14 İsrail də Yaradanını unutdu,
Özünə saraylar qurdu.
Yəhuda da çoxlu qalalı şəhər tikdi,
Ancaq Mən onun şəhərlərinə od göndərəcəyəm,
Qalalarını alov yeyəcək.

İsrailin cəzası

9 1 Ey İsrail, başqa xalqlar kimi
Sevinib coşma,
Çünki öz Allahına xəyanət etdin.
Bütün xırmanlarda
Fahişəlik muzduna könül verdin.
2 Xırman və üzümsıxan xalqı doydurmayacaq,
Təzə şərab onlara qismət olmayacaq.
3 Rəbbin torpağında yaşamayacaqlar,
Efrayim Misirə qayıdacaq,
Aşşurda murdar yemək yeyəcək.
4 Rəbbə təqdim olaraq şərab tökməyəcəklər,

---

[s] **8:13** Yer. 14:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qurbanları Ona məqbul olmayacaq.
Qurbanlar onlara yas çörəyi olacaq,
Onu yeyənlərin hamısı murdar olacaq.
Çörəkləri özlərinə qismət olacaq,
Amma Rəbbin evinə gətirilməyəcək.

5 Təntənəli bayramda,
Rəbbin bayram günündə nə edəcəksiniz?
6 Məhvdən qaçsalar da,
Misir onları yığacaq,
Memfis qəbirə basdıracaq.
Onların gümüş xəzinələrini gicitkən tutacaq,
Çadırlarında qanqal bitəcək.
7 [t] Onların cəza günləri gəldi,
Haqq-hesab günləri yetişdi.
Qoy İsrail bunu bilsin!
Təqsirlərinizin çoxluğundan,
Düşmənçiliyinizin böyüklüyündən
Peyğəmbəri əbləh,
Ruhani adamı divanə saydınız.
8 Peyğəmbər Allahımın Efrayim üzərində qoyduğu gözətçidir.
Amma onun getdiyi hər yerdə tor qurdular,
Allahın evində düşmənçilik var.
9 [u] Givea günlərində olduğu kimi
Onlar böyük pozğunluğa düçar oldu.
Allah onların təqsirlərini yada salacaq,
Günahları üçün onları cəzalandıracaq.

10 [v] Səhrada üzüm tapan kimi
Mən İsraili tapdım,
İlk dəfə məhsul verən əncir nübarı kimi
Mən atalarınızı gördüm.
Amma onlar Baal-Peora çatanda
Rüsvayçı bütlərə təslim oldu.
Özləri də sevdikləri şeylər kimi
İyrənc oldu.
11 Efrayimin calalı
Bir quş kimi uçub gedəcək.
Nə doğum, nə hamiləlik, nə mayalanma olacaq.
12 Öz uşaqlarını böyütsələr də,

---

[t] **9:7** Luka 21:22 [u] **9:9** Hak. 19:1-30 [v] **9:10** Say. 25:1-5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Balalarını əllərindən alacağam,
Onları kimsəsiz qoyacağam.
Mən onları tərk etdikdə vay hallarına!
13 Mən gördüm ki, Efrayim
Sur şəhəri kimi gözəl bir yerdə məskən salıb.
Amma Efrayim öz övladlarını
Qatil qabağına çıxaracaq».
14 Ya Rəbb, nə verəcəksən, ver onlara,
Onlara uşaq salan bətn, südsüz döşlər ver!

15 Rəbb deyir: «Onlar bütün pis əməllərini
Qilqalda edir,
Orada onlara nifrət etdim.
Etdikləri günahlardan ötrü
Onları evimdən qovacağam.
Artıq onları sevməyəcəyəm.
Bütün başçıları üsyankardır.
16 Efrayim kəsildi,
Kökləri qurudu.
Onlar bar verməyəcək.
Əgər doğsalar da,
Bətnlərinin əziz barını Mən məhv edəcəyəm».

17 Allahım onları rədd edəcək,
Çünki Ona qulaq asmadılar.
Millətlər arasında sərgərdan gəzəcəklər.

10 1 İsrail bir qollu-budaqlı meynədir ki,
Bol-bol bar gətirir.
Ancaq barı artdıqca
Qurbangahları da artırdı.
Torpağı bərəkətli olduqca
Daha gözəl olan müqəddəs daşları da düzəltdi.
2 Onların ürəkləri yalanla doldu,
Günahlarına görə də cəzalanacaqlar.
Rəbb onların qurbangahlarını dağıdacaq,
Müqəddəs daşlarını sındıracaq.

3 Onda onlar deyəcək:
«Bizim padşahımız yoxdur,
Çünki biz Rəbdən qorxmadıq.
Padşahımız olsa da,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bizə nə edəcəkdi?»
4 Əhd bağlayanda boş vədlər verir,
Yalandan and içirlər.
Buna görə də məhkəmə işləri
Şumlanmış tarladakı zəhərli ot kimi böyüyür.
5 Samariya sakinləri
Bet-Avendəki dana bütlərinə görə
Qorxuya düşəcək.
Onun üçün xalqı yas tutacaq.
Onun calalı ilə coşan kahinləri
Sürgünə aparıldığı üçün ağlayacaq.
6 Büt özü Aşşura – böyük padşaha
Hədiyyə aparılacaq.
Efrayim biabır olacaq,
İsrail aldığı məsləhətdən utanacaq.
7 Samariya və onun padşahı
Su üstündəki çubuq kimi
Axıb-gedəcək.
8 [w] İsrailin günahı olan
Avendəki[x] səcdəgahlar yox olacaq,
Onun qurbangahlarında
Tikan və qanqal bitəcək.
O zaman dağlara «Bizi örtün!»,
Təpələrə «Üstümüzə yıxılın!» deyəcəklər.

9 [y] «İsrail Giveada keçirdiyi
Günlərdən bəri günah etdi.
Orada öz işlərini davam etdirdilər.
Şər adamlara qarşı müharibə
Onları Giveada yaxalamazmı?
10 Mən istədiyim zaman
Onları cəzalandıracağam.
Xalqlar onlara qarşı birləşib,
İkiqat cinayətlərindən ötrü
Onları əsir edəcək.
11 Efrayim əhliləşmiş,
Taxıl döyməyi sevən düyəyə bənzər.
Mən onun incə boynunu əsirgədim.
İndi isə Efrayimi sürdürəcəyəm.

---

[w] **10:8** Luka 23:30; Vəhy 6:16 [x] **10:8** *Aven* – burada Bet-El, *Allahın evi* şəhəri *pislik* mənası verən bu sözlə adlandırılır. [y] **10:9** Hak. 19:1-30

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yəhuda yer şumlasın,
Yaqub isə dırmıq çəksin.
12 [z] Özünüz üçün salehlik əkin,
Məhəbbət bəhərini biçərsiniz.
Dincə qoyulmuş torpağınızı şumlayın,
Çünki Rəbbi axtarmaq vaxtıdır.
Nəhayət, O gəlib üstünüzə
Salehliyin nemətlərini yağdıracaq.
13 Amma siz pislik əkib,
Qəbahət biçdiniz.
Yalanın bəhərini yediniz.
Çünki öz üsulunuza,
Çoxlu cəngavərlərinizə güvəndiniz.
14 Xalqınızın içində müharibə gurultusu qopacaq,
Bütün qalalarınız dağılacaq,
Necə ki Şalman müharibə günündə
Bet-Arbeli dağıtdı,
Ana uşaqları ilə birgə yerə çırpılıb parçalandı.
15 Ey Bet-El, pisliyinin çoxluğu üzündən
Səninlə də belə rəftar ediləcək.
Dan ağaranda İsrail padşahı həlak olacaq.

Allahın İsrailə məhəbbəti

11 1 [a] İsrail uşaq ikən onu sevdim,
Öz oğlumu Misirdən çağırdım.
2 Peyğəmbərlər İsraili çağırdıqca
İsrail onlardan uzaqlaşdı.
Baal bütlərinə qurban kəsdilər,
Oyma bütlərə buxur yandırdılar.
3 Efrayimə gəzməyi Mən öyrətdim,
Onları qollarım üstünə aldım.
Ancaq bilmədilər ki,
Onlara Mən şəfa verdim.
4 Onları insani tellərlə,
Sevgi bağları ilə Özümə çəkdim.
Onlar üçün çənələrindən boyunduruğu qaldıran
Bir kəs oldum,
Əyilib onlara yemək verdim.

5 Məgər Misirə qayıtmayacaqlar?

---

[z] **10:12** Yer. 4:3 [a] **11:1** Çıx. 4:22; Mat. 2:15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Aşşur onlara padşah olmayacaq?
Çünki onlar Mənə üz tutmaq istəmədilər.
6 Şəhərlərinin içində qılınc fırlanacaq,
Onların qapı sürgülərini qıracaq.
Fitnələri üzündən onları yeyib-qurtaracaq.
7 Xalqım Məndən üz döndərməyi qərara alıb.
Haqq-Taalanı çağırsalar da,
Onları heç vaxt ucaltmayacaq.

8 [b] Ey Efrayim, səni necə əldən verim?
Ey İsrail, səni necə təslim edim?
Admaya etdiyimi sənə necə edim?
Səni necə Sevoyim kimi edim?
Köksümdə ürəyim alt-üst oldu,
Mərhəmət hisslərim alovlandı.
9 Mən qızğın qəzəbimlə rəftar etmərəm,
Efrayimi artıq məhv etmərəm.
Çünki Mən Allaham, insan deyiləm,
Aranızda Müqəddəs Olanam.
Qəzəblə üzərinizə gəlmərəm.
10 Onlar aslan kimi nərə çəkən
Rəbbin arxasınca gedəcək.
O nərə çəkəndə
Övladları qərbdən titrəyərək gələcək.
11 Misirdən quşlar kimi,
Aşşur ölkəsindən göyərçinlər kimi
Titrəyərək gələcəklər.
Onları evlərində sakin edəcəyəm»
Rəbb belə bəyan edir.

İsrailin günahı

12 Efrayim yalanla, İsrail nəsli hiylə ilə
Ətrafımı bürüdü.
Amma Yəhuda hələ də Allahla birgə gedir,
Müqəddəs Olana sadiqdir.

12 1 Efrayim yellə bəslənir,
Bütün gün şərq küləyinin dalınca düşür.
Yalanı, qoluzorluluğu artırır.
Aşşurla saziş bağlayır,

---

[b] **11:8** Qanun. 29:23

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Misirə zeytun yağı göndərir.

2 Yəhuda ilə Rəbbin davası var,
Yaqubu getdiyi yola görə cəzalandıracaq,
Əməllərinə görə əvəz verəcək.
3 [c] [d] O hələ ana bətnində ikən
Qardaşının topuğundan tutdu,
Böyüklük çağında Allahla güləşdi.
4 [e] Mələklə güləşib ona üstün gəldi,
Ağlayaraq Ondan xeyirxahlıq istədi.
Allah onu Bet-Eldə tapdı.
5 Ordular Allahı Rəbb
Bizimlə orada danışdı.
Onun adı «Rəbb»dir.
6 Buna görə də sən Allahına üz tut,
Məhəbbətə, ədalətə bağlan,
Daim Allahına ümid bağla.
7 Efrayim tacirdir,
Əlindəki aldadıcı tərəzi ilə
Aldatmağı sevir.
8 Efrayim deyir:
«Doğrudan da, mən varlandım,
Özüm üçün sərvət topladım.
Çoxlu şeylər qazansam da,
Məndə günah sayılacaq bir təqsir tapılmayacaq».

9 [f] «Ancaq səni Misir torpağından çıxaran
Allahın Rəbb Mənəm.
Bayram günlərində olduğu kimi
Səni yenə öz çadırlarında məskunlaşdıracağam.
10 Mən peyğəmbərlərlə danışdım,
Çoxlu görüntü göndərdim,
Peyğəmbərlərin dilindən məsəllər söylədim».

11 Gilead xalqı pis xalqdır,
Doğrudan da, yaramazdır.
Qilqalda buğaları qurban kəsirlər.
Onların qurbangahları
Şumlanmış tarladakı daş qalaqları kimidir.

---

[c] **12:3-5** Yar. 25:26 [d] **12:3-5** Yar. 32:24-26 [e] **12:4** Yar. 28:10-22 [f] **12:9** Lev. 23:42-43

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

12 [g] Yaqub Aram torpağına qaçdı,
İsrail arvad üçün qul oldu,
Arvada görə qoyun otardı.
13 [h] Rəbb İsraili bir peyğəmbər vasitəsilə
Misirdən çıxartdı,
Bir peyğəmbər vasitəsilə qorudu.
14 Efrayim Allahı bərk qəzəbləndirdi,
Tökdüyü qanı öz başına gətirəcək,
Xudavənd onun rüsvayçılığını özünə qaytaracaq.

Rəbbin İsrailə qəzəbi

13 1 Efrayim danışanda hamı titrəyirdi.
İsraildə ucalmışdı,
Amma Baala tapınıb təqsir edəndə məhv oldu.
2 İndi günah üstünə günah edirlər,
Gümüşlərindən özlərinə tökmə bütlər,
Məharətlə düşünülmüş bütlər düzəldirlər.
Hamısı usta işidir.
«Qurban gətirən adamlar
Danaları öpsün!» deyirlər.
3 Buna görə də səhər dumanı,
Erkən uçub gedən şeh,
Xırmanda sovrulan saman çöpü,
Bacadan çıxan tüstü kimi olacaqlar.

4 «Ancaq Səni Misir torpağından çıxaran
Allahın Rəbb Mənəm.
Sən Məndən başqa allah tanımamalısan,
Çünki Məndən başqa xilaskar yoxdur.
5 [i] Mən sənə çöldə, quraq torpaqlarda göz-qulaq oldum.
6 Onları bəslədiyimə görə doydular,
Doyandan sonra onların ürəyi qürurlandı,
Buna görə də Məni unutdular.
7 Mən onlara bir aslan olacağam,
Bəbir kimi yol kənarında
Pusquda duracağam.
8 Balalarından məhrum olmuş ayı kimi
Onlara hücum çəkəcəyəm,
Ürəklərinin pərdəsini yırtacağam.
Dişi aslan kimi onları yeyib-qurtaracağam,

---

g **12:12** Yar. 29:1-20 h **12:13** Çıx. 12:50-51 i **13:5-6** Qanun. 8:11-17

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Vəhşi canavar onları parçalayacaq.

9 Ey İsrail, Mənə – Köməkçinə qarşı çıxmağın
Səni ölümə aparır.
10 [j] İndi padşahın haradadır ki,
Bütün şəhərlərində səni xilas etsin?
Hakimlərin haradadır?
Sən ki onlar barədə
"Mənə bir padşah və başçılar ver" deyirdin.
11 [k] [l] Qəzəb içində sənə padşah verdim,
Hiddətlənəndə onu apardım.

12 Efrayimin qəbahəti yığılıb,
Günahı qeydə alınıb.
13 Doğan qadının ağrıları ona çatır,
Amma o, ağılsız oğuldur.
Çünki vaxtı çatanda
Bətndən çıxmağa ləngiyir.

14 [m] Mən onları ölülər diyarının
Əlindən satın alacağam,
Onları ölümdən xilas edəcəyəm.
Ey ölüm, bəlaların hanı?
Ey ölülər diyarı, həlakın hanı?

Gözümdə mərhəmət görünməyəcək.
15 Efrayim öz qardaşları arasında
Barlı-bəhərli olsa da,
Şərq yeli, səhradan qalxan
Rəbbin küləyi gələcək,
Onun bulağı quruyacaq,
Çeşməsinin suyu kəsiləcək.
Bütün qiymətli şeylər
xəzinəsi qarət olunacaq.
16 Samariya günahının cəzasını çəkəcək,
Çünki Allahına qarşı üsyankar oldu.
Onlar qılıncdan həlak olacaq.
Balaları yerə çırpılıb parçalanacaq,
Hamilə qadınlarının qarnı yarılacaq».

---

[j] **13:10** 1Şam. 8:5-6 [k] **13:11** 1Şam. 10:17-24 [l] **13:11** 1Şam. 15:26 [m] **13:14** 1Kor. 15:55

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbin İsrailə müraciəti

14 1 Allahın Rəbbə üz tut, ey İsrail,
Çünki günahlarından ötrü büdrədin.
2 Dua sözləri ilə Rəbbə tərəf dönün.
Ona belə deyin:
«Hər qəbahətimizi bağışla,
Bizi mərhəmətlə qəbul et.
Buğalar yerinə ağzımızdan çıxan
Şükürləri təqdim edirik.
3 Aşşur bizi xilas etməyəcək,
Atların belinə minməyəcəyik,
Artıq əl işlərimizə
"Allahlarımız" deməyəcəyik.
Çünki yetim Səndən mərhəmət görəcək».

4 «Onların dönüklüyünə əlac edəcəyəm,
Onları ürəkdən sevəcəyəm,
Çünki qəzəbim onlardan vaz keçdi.
5 Mən İsrailə bir şeh olacağam,
O, zanbaq kimi çiçək açacaq,
Livan sidri kimi kök atacaq.
6 Qollu-budaqlı olacaq,
Zeytun ağacı kimi gözəl olacaq,
Livan sidri kimi ətir saçacaq.
7 Adamlar yenə də kölgəsi altında oturub
Buğda kimi cücərəcək,
Meynə kimi tumurcuqlayacaq,
Şöhrəti Livan şərabı kimi olacaq.
8 Efrayim deyəcək:
"Artıq bütlər nəyimə gərəkdir?"
Mən onun səsini eşidəcəyəm,
Ona nəzər salacağam.
Mən həmişəyaşıl şam kimiyəm,
Sənin bar verməyin Məndən gələcək.

9 Kim müdrikdirsə, bu sözləri dərk etsin,
Kim dərrakəlidirsə, bunları başa düşsün.
Çünki Rəbbin yolları düzdür.
Salehlər o yollarla gedir,
Ancaq üsyankarlar o yollarda büdrəyir».

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

YOEL

PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

Yoel peyğəmbər İsrailin üzərinə gələn çəyirtkələrin dəhşətli hücumundan və böyük quraqlıqdan danışır. Bu hadisələrdə o, Rəbbin gününü, Onun ədalətli hökmünə qarşı çıxanların cəzalandırılacağı vaxtın əlamətlərini görür. Peyğəmbər Allahın xalqını tövbəyə çağırır və Onun xalqına verdiyi xeyir-dualı vədləri yadına salır. Burada vacib fikir odur ki, Rəbb Öz Ruhunu bütün xalqın, o cümlədən qadın və kişilərin, gənc və qocaların üzərinə tökməyi vəd edir.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:17 Çəyirtkə bəlası və tövbə çağırışı
2:18-27 Rəbbin cavabı və bərəkət vədi
2:28–3:21 Rəbbin günü

Məhv olmuş məhsul üçün yas

1 1 Petuelin oğlu Yoelə nazil olan Rəbbin sözü budur:
2 Ey ağsaqqallar, bunu dinləyin.
Ey bütün ölkə əhalisi, buna qulaq asın,
Sizin və atalarınızın dövründə
Belə bir şey olubmu?
3 Siz bunu övladlarınıza danışın.
Övladlarınız da öz övladlarına,
Onların övladları isə gələcək nəslə danışsın.

4 Kəsici çəyirtkələrdən qalanı qaynaşan çəyirtkə yedi,
Qaynaşan çəyirtkədən qalanı tullanan çəyirtkə yedi,
Tullanan çəyirtkədən qalanı dağıdıcı çəyirtkə yeyib-qurtardı.

5 Ayılın, ey sərxoşlar və ağlayın.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ey şirin şərab içənlər, hamınız nalə çəkin,
Ona görə ki, şirin şərab ağzınızdan alındı.
6 [a] Çünki mənim torpağımın üzərinə
Qüvvətli və saysız-hesabsız bir millət gəldi.
Onların dişləri aslan dişləri kimidir,
Onlarda dişi aslanın köpək dişləri var.
7 Tənəyimi məhv etdi,
Əncir ağacımı gəmirdi,
Qabıqlarını tamamilə soyub yerə atdı,
Budaqları ağ qaldı.

8 Cavanlıqda nişanlısını itirən,
Büsbütün çul geyinən
Bir qız kimi yas tutun.
9 Rəbbin evindən
Taxıl təqdimi və içmə təqdimi kəsildi,
Rəbbə xidmət edən kahinlər yas tutur.
10 Zəmi viran qalıb, torpaq ağlayır,
Çünki taxıl zay oldu, təzə şərab qurudu,
Zeytun yağı qurtardı.

11 Buğda və arpaya görə
Ey əkinçilər, utanın!
Ey bağbanlar, nalə çəkin!
Çünki torpağın məhsulları yoxa çıxdı,
12 Tənək qurudu,
Əncir ağacı soldu,
Nar, xurma, alma,
Çölün bütün ağacları qurudu.
Görün ki, bəşər övladları arasından sevinc yox oldu.

Tövbəyə çağırın

13 Ey kahinlər, çul geyinərək yas tutun!
Ey qurbangah xidmətçiləri, nalə çəkin!
Ey Allahıma xidmət edənlər,
Gəlin çulda gecələyin,
Çünki Allahınızın evindən
Taxıl təqdimi və içmə təqdimi yox oldu.
14 Oruc üçün vaxt təyin edin,
Təntənəli toplantı çağırın.

---

[a] **1:6** Vəhy 9:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ağsaqqalları, ölkənin bütün əhalisini
Allahınız Rəbbin evinə yığın,
Rəbbə fəryad qoparın.

15 [b] Vay o günə!
Budur, Rəbbin o günü yaxındır,
O gün Külli-İxtiyar fəlakət gətirəcək.
16 O yemək gözlərimizin önündən,
Sevinc və şadlıq Allahımızın evindən yox olmadımı?

17 Torpaq kəsəkləri altında toxumlar çürüdü,
Zirzəmilər boş qaldı,
Anbarlar dağıldı,
Çünki taxıllar məhv oldu.
18 Heyvanlar necə də inildəyir,
Naxırlar çaşbaş qalıb,
Çünki onlar otlaqsız qalıb,
Sürülər də susuzluqdan əldən düşür.

19 Ya Rəbb, Sənə fəryad edirəm,
Çünki çölün otlaqlarını alov yandırıb-yaxdı,
Bütün düzəngahın ağacları odda qovruldu.
20 Çöl heyvanları da Səni çağırır,
Axı axar sular quruyub,
Çölün otlaqlarını alov yandırıb-yaxdı.

Rəbbin günü – qaranlıq və zülmət günü

2 1 Sionda şeypur çalın,
Müqəddəs dağımda bərkdən çalın.
Qoy ölkənin bütün əhalisi titrəsin,
Çünki Rəbbin günü gəlir,
Həmin gün yaxındadır.
2 [c] [d] Qaranlıq zülmətli bir gün!
Buludlu və qatı qaranlıq bir gün!
Bir qoşun gəlir
Dağlar üzərində yayılan dan kimi
Çoxsaylı və qüvvətli bir qoşun.
Elə bir qoşun ki,
Əzəldən bəri bunun kimisi olmamışdır,
Bundan sonra da nəsillər boyu olmayacaqdır.

---

[b] **1:15** Yeş. 13:6 [c] **2:2** Sef. 1:15 [d] **2:2** Çıx. 10:14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 Önlərindəki hər şeyi od yandırıb-yaxır,
Arxada qalanları alov qovurur.
Önlərindəki Eden bağına bənzər yerdir,
Arxalarında olansa izsiz bir səhradır,
Heç nə onlardan qaçıb qurtara bilmir.

4 [e] Onlar görkəmcə ata bənzəyir.
Atlar necə çapırlarsa,
Onlar da eləcə çapırlar.
5 Döyüş arabalarına bənzəyən səslə,
Küləşi yandırıb-yaxan od-alovun səsi ilə,
Dağların zirvələri üzərindən tullanırlar.
Onlar hücum üçün düzülən güclü bir qoşuna bənzəyirlər.
6 [f] Onların qarşısında xalqlar sanki ağrı çəkir,
Bütün üzlər solur.
7 Qaçırlar igidlər kimi,
Divara dırmaşırlar cəngavərlər kimi.
Hamı nizamla gedir sırasını pozmadan.
8 Heç kim yoldaşını tapdalamadan
Yolundan çıxmır.
Silahlar sırasını yarıb-keçirlər,
Lakin salamat qalırlar.
9 Şəhərə doğru qaçışır,
Divarlardan atlanıb evlərə soxulurlar,
Quldur kimi pəncərələrdən girirlər.

10 [g] Qarşılarında yer sarsılır,
Göylər lərzəyə gəlir,
Günəş və ay qaralır,
Ulduzlar işıqlarını gizlədir.
11 [h] Rəbb Öz ordusu önündə səs salır:
Ordularının sayı-hesabı yoxdur.
Onun sözünü yerinə yetirənlər güclüdür.
Rəbbin günü möhtəşəm və çox dəhşətlidir.
Buna kim dözə bilər?

Rəbbə dönün

12 Rəbb belə bəyan edir:
«İndi isə orucla, ağlamaqla, yas tutmaqla
Bütün qəlbinizlə Mənə dönün.

---

[e] **2:4-5** Vəhy 9:7-9 [f] **2:6** Nah. 2:10 [g] **2:10** Vəhy 8:12 [h] **2:11** Vəhy 6:17

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

13 [i] Paltarlarınızı deyil, ürəyinizi yırtın,
Allahınız Rəbbə tərəf qayıdın».
Çünki O, lütfkar və rəhmlidir,
Hədsiz səbirlidir, bol məhəbbətlidir,
Bəla göndərməz, rəhm edər.
14 Kim bilir, bəlkə rəhm edib dönər?
Sonra Allahınız Rəbbə
Taxıl və içmə təqdimlərini verəsiniz deyə
Sizə bərəkət verər.

15 Sionda şeypur çalın,
Oruc üçün vaxt təyin edin,
Təntənəli toplantı çağırın.
16 Xalqı bir yerə yığın,
Camaatı təqdis edin,
Ağsaqqalları yığın,
Uşaqları və südəmər çağaları toplayın.
Bəy öz otağından,
Gəlin də öz gərdəyindən çıxsın.
17 Rəbbə xidmət edən kahinlər
Məbədin eyvanı ilə qurbangah arasında ağlayıb desin:
«Ya Rəbb, xalqına qıyma,
Öz irsini rüsvay olmağa qoyma!
Qoyma onlar millətlərin dilinə düşsün.
Axı nə üçün xalqlar arasında belə deyilsin:
“Bəs hanı onların Allahı?”»

Rəbbin cavabı və bərəkət vədi

18 O zaman Rəbb Öz torpağına qıymayacaq,
Öz xalqına rəhm edəcək.
19 Rəbb xalqına belə cavab verəcək:
«Budur, sizə taxıl,
Təzə şərab və zeytun yağı göndərəcəyəm,
Bunlarla doyacaqsınız,
Artıq sizi millətlər arasında rüsvay etməyəcəyəm.
20 Şimal tərəfdən gələn ordunu sizdən uzaqlaşdıracağam.
Onu quraq, izsiz bir yerə,
Qarşıdakı ordunu Şərq dənizinə,[j]
Arxadan gələnləri isə Qərb dənizinə aparacağam.[k]

---

[i] **2:13** Çıx. 34:6; Say. 14:18; Neh. 9:17; Zəb. 86:15; 103:8; 145:8; Yun. 4:2
[j] **2:20** *Şərq dənizi* – Ölü dəniz. [k] **2:20** *Qərb dənizi* – Aralıq dənizi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Onların cəsədlərinin pis iyləri ətrafa yayılacaq».
Həqiqətən, Rəbb böyük işlər gördü.

21 Qorxma, ey torpaq, sevin, fərəhlən.
Bu böyük işləri görən Rəbdir.
22 Qorxmayın, ey çöl heyvanları,
Çünki çölün otlaqları göyərir.
Ağac meyvəsi ilə yüklənir,
Əncir ağacı, tənək bəhrələrini verir.

23 Ey Sion xalqı,
Allahınız Rəbdə sevinin və şadlanın,
Çünki payız yağışını sizə kifayət qədər verir.[l]
Əvvəlki kimi payız yağışı ilə
Yaz yağışını yağdırır.
24 Xırmanlar taxılla dolu olacaq,
Təknələr təzə şərab və zeytun yağı ilə daşacaq.

25 «Aranıza göndərdiyim böyük qoşunumun –
Kəsici çəyirtkənin, qaynaşan çəyirtkənin,
Tullanan çəyirtkənin və dağıdıcı çəyirtkənin
Yeyib-qurtardığı illərin əvəzini verəcəyəm.
26 Bol-bol, doyunca yeyəcəksiniz,
Sizin üçün möcüzəli şeylər edən
Allahınız Rəbbin adına şükürlər edəcəksiniz.
Xalqım əbədi olaraq rüsvay olmayacaq.
27 Onda biləcəksiniz ki,
Mən İsrailin arasındayam,
Allahınız Rəbb Mənəm,
Başqası yoxdur.
Xalqım əbədi olaraq rüsvay olmayacaq.

Rəbbin günü

28 [m] Ondan sonra isə
Bütün bəşər üzərinə Ruhumu tökəcəyəm.
Oğullarınız və qızlarınız peyğəmbərlik edəcək,
Ağsaqqallarınız röyalar,
Cavanlarınızsa görüntülər görəcək.
29 O günlərdə qul və qarabaşların üzərinə də

---

[l] **2:23** *Payız yağışını sizə kifayət qədər verir* – yaxud *sizə salehliyi öyrədən müəllimi verir.*
[m] **2:28-32** Həv. 2:16-21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Ruhumu tökəcəyəm.

30 Göylərdə və yerdə əlamətlər göstərəcəyəm:
Qan, alov və tüstü dirəkləri görünəcək.
31 [n] Rəbbin möhtəşəm və dəhşətli günü gəlməzdən əvvəl
Günəş qaranlığa və ay qan rənginə dönəcək.
32 [j] Amma Rəbbin adını çağıran hər kəs xilas olacaq,
Çünki Rəbbin dediyi kimi
Sion dağında və Yerusəlimdə qurtuluş olacaq,
Rəbbin çağırdığı sağ qalanlar arasında olacaq.

Rəbb millətləri mühakimə edir

3 1 O günlərdə Yəhuda və Yerusəlimin
Sərvətlərini geri qaytardığım zaman
2 Bütün millətləri yığıb
Yehoşafat[p] vadisinə endirəcəyəm.
İrsim və xalqım İsraildən ötrü
Orada millətləri mühakimə edəcəyəm,
Çünki xalqımı millətlər arasında dağıtdılar,
Torpağımı da böldülər.
3 Xalqım üçün püşk atdılar,
Oğlan uşaqlarını fahişə əvəzinə verdilər,
İçki içsinlər deyə
Qızları şəraba satdılar».
4 [q] [r] «Ey Surlular, Sidonlular və bütün Filişt vilayətlərinin əhalisi, siz kimsiniz ki, Məndən qisas alasınız. Əgər siz Məndən qisas alsanız, çox tezliklə Mən sizin etdiyinizin əvəzini öz başınıza döndərəcəyəm. 5 Siz qızılımı və gümüşümü aldınız və qiymətli şeylərimi məbədlərinizə apardınız, 6 Yəhuda və Yerusəlim xalqını öz vətənlərindən uzaqlaşdırmaq üçün Yunan xalqına satdınız. 7 Amma Mən onları satdığınız yerdən götürəcəyəm, etdiyinizin əvəzini öz başınıza döndərəcəyəm. 8 Oğul-qızlarınızı Yəhuda xalqına satacağam və Yəhuda xalqı isə onları ucqar bir millətə – Səbalılara satacaq». Rəbb belə söylədi.
9 «Millətlər arasında bunu elan edin:
Döyüşə hazırlaşın,
İgidləri qızışdırın,
Bütün döyüşçülər yaxınlaşıb yuxarı çıxsın.

---

[n] **2:31** Mat. 24:29; Mark 13:24-25; Luka 21:25; Vəhy 6:12-13 [j] **2:32** Rom. 10:13
[p] **3:2** *Yehoşafat* – ibrani dilində *Rəbb mühakimə edir.* [q] **3:4-8** Yeş. 23:1-18; Yez. 26:1–28:26; Amos 1:9-10; Zək. 9:2-4; Mat. 11:20-22; Luka 10:13-14 [r] **3:4-8** Yeş. 14:29-31; Yer. 47:1-7; Yez. 25:15-17; Amos 1:6-8; Sef. 2:4-7; Zək. 9:5-7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 [s] Kotanlarınızdan qılınc,
Dəryazlarınızdan nizə düzəldin.
Qoy zəif olan “güclüyəm” desin.
11 Tələsin, ey hər tərəfdəki millətlər,
Gəlin və toplaşın.
Ya Rəbb, igidlərini oraya endir.
12 Millətlər hərəkətə gələrək
Yehoşafat vadisinə çıxsın,
Çünki hər tərəfdəki bütün millətləri
Mühakimə etmək üçün orada oturacağam.
13 [t] [u] Oraq çalın,
Çünki məhsul yetişib.
Gəlin ayağınızla əzin,
Çünki üzümsıxanlar doludur,
Təknələr daşır.
Çünki onların pisliyi böyükdür».

14 Kütlələr, mühakimə vadisində olan kütlələr,
Çünki mühakimə vadisində Rəbbin günü yaxındır!
15 Günəş və ay qaralır,
Ulduzlar işıqlarını gizlədir.

16 [v] Rəbb Siondan nərə çəkəcək,
Yerusəlimdən guruldayacaq,
Göy və yer sarsılacaq.
Lakin Rəbb Öz xalqı üçün sığınacaq yer,
İsrail övladları üçün qala olacaq.

Allahın Öz xalqına xeyir-duası

17 «O zaman biləcəksiniz ki,
Müqəddəs dağım Sionda məskən salan
Allahınız Rəbb Mənəm!
Yerusəlim müqəddəs olacaq,
Artıq yadellilər oradan keçməyəcək.

18 O gün belə olacaq:
Dağlardan şirin şərab damacaq,
Təpələrdən süd axacaq,
Yəhudanın bütün dərələrində sular axacaq.

---

[s] **3:10** Yeş. 2:4; Mik. 4:3 [t] **3:13** Vəhy 14:15 [u] **3:13** Vəhy 14:19-20; 19:15
[v] **3:16** Yer. 25:30; Amos 1:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbin evindən bir qaynaq çıxacaq,
Əbrişimlər[w] vadisini sulayacaq.
19 Yəhuda xalqına qəddarlıq etdiyinə,
Torpaqlarında günahsız qan tökdüyünə görə
Misir viran qalacaq,
Edom izsiz bir səhra olacaq.
20 Lakin Yəhuda əbədi qalacaq,
Yerusəlim nəsildən-nəslə keçəcək.
21 Onların tökdüyü qanları
İndiyə qədər bağışlamamışam,
Lakin bundan sonra bağışlayacağam.
Rəbb Sionda məskən salır».

---

[w] **3:18** *Əbrişimlər* – ibrani mətnində *Şittim*.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

AMOS

PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

«Amos» Kitabı miladdan əvvəl VIII əsrin ortalarında yaşayan Amos peyğəmbərin ədalətsizliyə qarşı mübariz sözlərindən bəhs edir. Əhdi-Ətiqdə Musa peyğəmbərdən sonra sözləri ətraflı şəkildə göstərilən ilk peyğəmbər Amosdur. Amos yəhudalı idi, amma o, İsrailin şimal padşahlığına qarşı öz səsini qaldırırdı. Çünki bu dövrdə ədalətsizlik və yoxsulların istismarı bahasına firavan və arxayın yaşayan insanların ruhani aləmi təmiz deyildi. İnsanlar özlərini sədaqətli göstərirdi, lakin onların mənəviyyatı yox idi.

Amos peyğəmbər cəsarətlə deyirdi ki, Allah Öz xalqını cəzalandıracaq:

«Lakin qoy ədalət sular kimi tökülsün,
Salehlik davamlı sel kimi axsın!» (5:24),
«Bəlkə Ordular Allahı Rəbb
Qalan Yusif övladlarına lütf edər» (5:15).

Kitabın məzmunu:

1:1–2:5 İsrailin qonşularının cəzalandırılması
2:6–6:14 İsraillilərin cəzalandırılması
7:1–9:15 Beş görüntü

---

1 [1 a b] Bu, Teqoada sürü sahiblərindən biri olan Amosun sözləridir. O,
Yəhuda padşahı Uzziyanın və İsrail padşahı Yoaş oğlu Yarovamın
dövründə – böyük zəlzələdən iki il qabaq İsrail barədə belə görüntü
görmüşdü. [2 c] Amos belə dedi:
«Rəbb Siondan nərə çəkir,
Yerusəlimdən guruldayır.
Bundan otlaqlar solur,
Karmel dağının başı quruyur.

---

[a] **1:1** 2Pad. 15:1-7; 2Saln. 26:1-23 [b] **1:1** 2Pad. 14:23-29 [c] **1:2** Yer. 25:30; Yoel 3:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbin Aramlılara verəcəyi cəza

3 [d] Rəbb belə deyir:
"Dəməşqlilərin üç-dörd qat günahına görə
Onları cəzasız buraxmayacağam,
Çünki onlar Gileadı dəmirdişli vəllərlə döydü.
4 Buna görə də Xazaelin sarayına od yağdıracağam ki,
Ben-Hadadın qalalarını yandırıb-yaxsın.
5 Dəməşqin darvazalarının sürgülərini qıracağam,
Aven dərəsindən əhalini silib-atacağam,
Bet-Edendən əsa gəzdirəni kəsəcəyəm,
Aram xalqı Qirə sürgünə aparılacaq" Rəbb belə deyir.

Rəbbin Filiştlilərə verəcəyi cəza

6 [e] Rəbb belə deyir:
"Qəzzəlilərin üç-dörd qat günahına görə
Onları cəzasız buraxmayacağam.
Çünki onlar bütün camaatı əsir edib Edoma təslim etdi.
7 Buna görə də Qəzzənin divarlarına od yağdıracağam ki,
Oranın qalalarını yandırıb-yaxsın.
8 Aşdoddan əhalini silib-atacağam,
Aşqelondan əsa gəzdirəni kəsəcəyəm.
Eqrona qarşı əlimi qaldıracağam,
Qalan Filiştlilər də yox olacaqlar" Xudavənd Rəbb belə deyir.

Rəbbin Surlulara verəcəyi cəza

9 [f] Rəbb belə deyir:
"Surluların üç-dörd qat günahına görə
Onları cəzasız buraxmayacağam,
Çünki onlar bütün camaatı Edoma əsir edib qardaşlıq əhdini pozdu.
10 Buna görə də Surun divarlarına od yağdıracağam ki,
Oranın qalalarını yandırıb-yaxsın".

Rəbbin Edomlulara verəcəyi cəza

11 [g] Rəbb belə deyir:
"Edomluların üç-dörd qat günahına görə
Onları cəzasız buraxmayacağam,

---

[d] **1:3-5** Yeş. 7:1-3; Yer. 49:23-27; Zək. 9:1 [e] **1:6-8** Yeş. 14:29-31; Yer. 47:1-7; Yez. 25:15-17; Yoel 3:4-8; Sef. 2:4-7; Zək. 9:5-7 [f] **1:9-10** Yeş. 23:1-18; Yez. 26:1–28:19; Yoel 3:4-8; Zək. 9:2-4; Mat. 11:20-22; Luka 10:13-14 [g] **1:11-12** Yeş. 34:5-17; 63:1-6; Yer. 49:7-22; Yez. 25:12-14; 35:1-15; Avd. 1-14; Mal. 1:2-5

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Çünki onlar mərhəmət hissini qılıncla boğub qardaş xalqı qovdular,
Heç vaxt azğınlıqlarının qarşısını almadılar və yırtıcılıq etdilər.
12 Buna görə də Temana od yağdıracağam ki,
Bosranın qalalarını yandırıb-yaxsın”.

Rəbbin Ammonlulara verəcəyi cəza

13 [h] Rəbb belə deyir:
“Ammonluların üç-dörd qat günahına görə
Onları cəzasız buraxmayacağam,
Çünki onlar ərazilərini genişləndirmək üçün
Gileadda hamilə qadınların qarınlarını yırtdılar.
14 Buna görə də Rabbanın divarına od vuracağam ki,
Oranın qalalarını yandırıb-yaxsın.
Bu yer döyüş zamanı qışqırtı ilə,
Qasırğa günü fırtına ilə dağılacaq.
15 Onların padşahları ilə başçıları
Birgə sürgünə aparılacaq” Rəbb belə deyir.

Rəbbin Moavlılara verəcəyi cəza

2 1 [i] Rəbb belə deyir:
“Moavlıların üç-dörd qat günahına görə
Onları cəzasız buraxmayacağam,
Çünki onlar Edom padşahının sümüklərini yandırıb əhəng hazırladı.
2 Buna görə də Moava od yağdıracağam ki,
Qeriyotun qalalarını yandırıb-yaxsın.
Moav qışqırtı və şeypur səsi altında,
Səs-küylə məhv olacaq.
3 Onların arasından hakimləri kəsib-atacağam,
Bütün başçılarını da öldürəcəyəm” Rəbb belə deyir.

Rəbbin Yəhudalılara verəcəyi cəza

4 Rəbb belə deyir:
“Yəhudalıların üç-dörd qat günahına görə
Onları cəzasız buraxmayacağam,
Çünki onlar Rəbbin qanununa xor baxıb qaydalarına riayət etmədi,
Atalarının sitayiş etdiyi saxta bütlər onları da yollarından azdırdı.
5 Buna görə də Yəhudaya od yağdıracağam ki,
Yerusəlimin qalalarını yandırıb-yaxsın”.

---

[h] **1:13-15** Yer. 49:1-6; Yez. 21:28-32; 25:1-7; Sef. 2:8-11 [i] **2:1-3** Yeş. 15:1–16:14; 25:10-12; Yer. 48:1-47; Yez. 25:8-11; Sef. 2:8-11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbin İsraillilərə verəcəyi cəza

6 Rəbb belə deyir:
“İsraillilərin üç-dörd qat günahına görə
Onları cəzasız buraxmayacağam,
Çünki onlar düz adamları pula,
Möhtacları da bir cüt çarığa satır,
7 Yoxsulları toz-torpağın içinə salıb əzir,
Məzlumlara yol vermir.
Ata və oğul eyni qızla yatıb
Müqəddəs adımı ləkələyir.
8 İsraillilər hər qurbangahın yanında
Girov götürdükləri paltarın üzərində yatır,
Özlərinin Allahının məbədində
Cərimə üçün gətirilən şərabı içirlər.

9 [j] Amma Mən sidr ağacı kimi hündür,
Palıd ağacı kimi möhkəm olan
Emorluları qarşınızda yox etdim,
Yuxarıdan bəhrəsini, aşağıdan kökünü kəsdim.
10 Mən sizi Misir torpağından çıxarıb
Qırx il çöldə gəzdirmişdim ki,
Siz Emorluların torpağına sahib olasınız.
11 [k] Oğullarınızdan peyğəmbərlər,
Cavanlarınızdan Nəzirilər təyin etdim.
Ey İsraillilər, bu belə deyilmi?” Rəbb bəyan edir.
12 “Siz isə Nəzirilərə şərab içirdiniz,
Peyğəmbərlərə ‹peyğəmbərlik etmə› əmri verdiniz.

13 Dərzlə dolu olan araba torpağı necə əzirsə,
Mən də sizi elə əzəcəyəm.
14 Bərk qaçan qaça bilməyəcək,
Qüvvətli isə gücünü göstərə bilməyəcək.
İgid canını qurtara bilməyəcək,
15 Yay çəkən də mövqe tuta bilməyəcək.
Ayaqdan çevik olan qurtula bilməyəcək,
Süvari də canını qurtara bilməyəcək.
16 Hətta ən igid döyüşçü belə,
O gün əliyalın qaçacaq” Rəbb belə bəyan edir.

---

[j] **2:9** Qanun. 3:8-11 [k] **2:11** Say. 6:1-8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 1 Ey İsraillilər! Rəbbin əleyhinizə dediyi sözü dinləyin! Misir
torpağından çıxardığı bu nəslin hamısına belə deyir:
2 “Yer üzündəki nəsillərin arasında yalnız sizinlə ünsiyyət yaratmışam.
Ona görə Mən bütün cəzanızı öz başınıza gətirəcəyəm”.

Peyğəmbərlik işi

3 İki nəfər razılaşıb görüşməsə,
Birgə yol gedərmi?
4 Şikarı olmayan şir
Meşədə nərə çəkərmi?
Heç nə ovlamamış gənc aslan
Yuvasında nərildəyərmi?
5 Yerdə tələ qurub yem qoyulmazsa,
Oraya quş düşərmi?
Bir şey tutmayan tələ
Yerindən atılarmı?
6 Şəhərdə şeypur çalınarsa,
Xalq qorxuya düşməzmi?
Əgər Rəbb bəla göndərməsə,
Hansısa bir şəhərə bəla gələrmi?
7 Həqiqətən, Xudavənd Rəbb qulu olan peyğəmbərlərə
Öz niyyətini açmadan heç nə etmir.
8 Şir nərə çəkəndə
Kim ondan qorxmaz?
Xudavənd Rəbb söyləyəndə
Kim peyğəmbərlik etməz?

Samariyanın taleyi

9 Aşdodun qalalarında,
Misir torpağının qalalarında belə elan edin:
“Samariya dağlarının üzərinə yığılın.
Oradakı böyük qarışıqlığı,
Onun içindəki təzyiqi görün”.
10 Rəbb bəyan edir:
“Hətta düz iş görməyi bacarmırlar.
Onlar qalalarına zorakılıqla,
Soyğunçuluqla qənimət yığır”.
11 Ona görə də Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Düşmən gəlib ölkəni mühasirəyə alacaq,
Səni gücdən salıb qalalarını qarət edəcək”.

12 Rəbb belə deyir:

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

"Çoban şir ağzından necə iki bud sümüyü
Yaxud qulağın bir parçasını çəkib qurtararsa,
Samariyada divan üzərində,
Dəməşqdə yataqda oturan
İsrail övladları da eləcə xilas olacaq".

13 "Buna qulaq asın!
Yaqub nəslinə xəbərdarlıq edin!"
Ordular Allahı Xudavənd Rəbb belə deyir.
14 [l] "Mən İsraillilərə günahlarına görə cəza verəcəyim gün
Bet-Eldəki qurbangahı da cəzalandıracağam.
O qurbangahın buynuzları kəsilib yerə tullanacaq.
15 Mən qış sarayı ilə yay sarayını yıxacağam,
Fil sümüyü ilə bəzənmiş evlər dağılacaq,
Böyük saraylar viran qalacaq" Rəbb belə bəyan edir.

4 1 Ey sizlər, Samariya dağında bəslənən Başan inəkləri!
Bu sözü dinləyin, ey yoxsullara zülm edən,
Möhtacları sıxışdıran, ərlərinə "gətir içək" deyən qadınlar!
2 Xudavənd Rəbb Öz müqəddəsliyi naminə belə and içmişdir.
"Budur, üstünüzə elə vaxt gəlir ki,
Hamınız balıq kimi çəngəllərlə çəkiləcəksiniz,
Tilovlarla tutulacaqsınız.
3 Hər biriniz qarşısındakı dəlmə-deşikdən çıxarılacaq,
Harmona tərəf atılacaqsınız" Rəbb belə bəyan edir.

İsrailin inadkarlığı

4 "Bet-Elə gedib günah işlədin!
Qilqala gəlib günahlarınızı çoxaldın!
Hər səhər qurbanlarınızı gətirin,
Hər üç gündən bir qazancınızın onda birini verin.
5 Təşəkkür üçün mayalı çörək yandırıb təqdim edin,
Öz könüllü təqdimlərinizlə öyünün.
Ey İsraillilər, sizin xoşunuza gələn budur!" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
6 "Mən bütün şəhərlərinizdə ağzınızı boş qoydum. Hər yerdə sizə çörək qıtlığı verdim. Lakin yenə Mənim tərəfimə dönmədiniz" Rəbb belə bəyan edir.
7 "Mən biçin vaxtına üç ay qalmış sizdən yağışı kəsdim. Bir şəhərin üzərinə yağış yağdırdım, o birinin isə üzərinə yağdırmadım. Yağış bir

---

[l] **3:14** 2Pad. 23:15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

əkin üzərinə yağdı, o birinin isə üzərinə yağmadığına görə o qurudu.
8 İki-üç şəhər su içmək üçün bir şəhərə getdi, doyunca su içmədi. Lakin
yenə Mənə tərəf dönmədiniz” Rəbb belə bəyan edir.
9 “Əkininizə səmum küləyi və kif göndərərək sizə zərər vurdum.
Bağlarınızı və üzümlüklərinizi, əncir və zeytun ağaclarınızı çəyirtkə
yedi. Lakin yenə Mənə tərəf dönmədiniz” Rəbb belə bəyan edir.
10 “Misirdə olduğu kimi aranıza vəba göndərdim. Cavanlarınızı qılıncla
öldürtdüm. Atlarınızı sürüb apartdırdım. Ordunuzdan meyit iyini
burnunuza çatdırdım. Lakin yenə Mənə tərəf dönmədiniz” Rəbb belə
bəyan edir.
11 [m] “Mən Sodomla Homorranı necə dağıtdımsa, sizdən bəzilərini də
elə məhv etdim. Siz oddan götürülən odun kimi sağ qaldınız. Lakin yenə
Mənə tərəf dönmədiniz” Rəbb belə bəyan edir.
12 “Ey İsraillilər, buna görə də sizinlə belə rəftar edəcəyəm. Bu
rəftarıma görə Allahınızı qarşılamağa hazır olun, ey İsraillilər!”
13 Odur dağlara quruluş verən, küləyi yaradan,
Nə düşündüyünü insana bildirən,
Dan işığını qaranlıq edən,
Yer üzünün yüksək yerlərinə ayaq basan –
Onun adı Ordular Allahı Rəbdir.

İsrail üçün mərsiyə

5 1 Ey İsrail nəsli, sizin barənizdə mərsiyə kimi oxuduğum bu sözləri
dinləyin!
2 “İsrail zorlanmış bir qız kimi yıxılıb,
Bir daha qalxmayacaq.
Öz torpağı üstə atılıb,
Onu qaldıran yoxdur”.

3 Çünki Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Bir şəhərdən min nəfər döyüşə çıxsa,
Yüz nəfəri sağ qalacaq,
Yüz adam döyüşə çıxsa,
İsrail nəslindən on nəfər sağ qalacaq”.

İsrail bəladan necə qurtara bilər

4 Rəbb İsrail nəslinə belə deyir:
“Mənə tərəf dönün ki, sağ qalasınız!
5 Bet-Elə dönməyin,
Qilqala getməyin,

---

[m] **4:11** Yar. 19:24

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Beer-Şevaya keçməyin,
Çünki sürgün olunmaq hökmən Qilqala gəlir,
Bet-El bir heçə dönəcək”.
6 Rəbbə tərəf dönün ki, sağ qalasınız!
Yoxsa O, Yusif nəslini od kimi yandırıb-yaxacaq,
Bet-Eldəki odu söndürən olmayacaq.

7 Ey ədaləti çevirib acı yovşan edənlər,
Ey salehliyi yerə vurub tapdalayanlar!
8 [n] Odur Ülkər və Orion bürclərini yaradan,
Qaranlığı aydın səhərə çevirən,
Gündüzü gecə edib qaraldan,
Dəniz sularını götürüb yer üzünə tökən –
Onun adı Rəbdir.
9 Güclüləri ildırım kimi məhv edər,
Qalalarını viran edər.

10 Siz isə haqsızlığa etirazını bildirənlərə,
Düz danışanlara nifrət edirsiniz.
11 Kasıbı ayaq altına saldığınıza görə,
Ondan taxıl qopardığınıza görə
Yonulmuş daşdan evlər tikib
Onların içində yaşamayacaqsınız.
Gözəl üzümlüklər salıb
Onların şərabını içməyəcəksiniz.
12 Çünki cinayətlərinizin çox,
Günahlarınızın ağır olduğunu bilirəm.
Ey salehi incidənlər, rüşvət alanlar,
Möhtacların haqqını tapdalayanlar!
13 Bu zəmanə o qədər pisdir ki,
Ağlı başında olan susur.

14 Pislikdən yaxşılığa dönün ki, sağ qalasınız!
Beləcə iddia etdiyiniz kimi
Ordular Allahı Rəbb,
Həqiqətən, sizə yar olacaq.
15 Pisliyə nifrət edin,
Yaxşılığı sevin,
Məhkəmədə ədalətə üstünlük verin.
Bəlkə Ordular Allahı Rəbb

---

[n] **5:8** Əyy. 9:9; 38:31

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qalan Yusif övladlarına lütf edər.

İsrail üçün fəğan

16 Ordular Allahı Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Bütün meydanlardan fəğan qopacaq,
Bütün küçələrdə ah-zar edəcəklər.
Fəğan edən mərsiyə oxuyanlarla
Kəndlilər yas tutmağa çağırılacaqlar.

17 Bütün üzüm bağlarından da fəğan qopacaq,
Çünki aranızdan Mən keçəcəyəm” Rəbb belə deyir.

İsrailin saxta inamının aqibəti

18 Vay halınıza, ey Rəbbin gününün həsrətini çəkənlər!
Rəbbin günü siz nə əldə edəcəksiniz?
İşıq yox, qaranlıq.
19 Şirdən qaçan adamın qarşısına ayı necə çıxarsa
Yaxud evə gəlib əlini divara dayayanı ilan necə çalarsa,
20 Rəbbin günü də eləcə işıq yox, qaranlıq olmayacaqmı?
O, zülmətdir, onda nur yoxdur.

21 [j] Rəbb belə deyir:
“Bayramlarınıza nifrət edirəm,
Xor baxıram,
Təntənəli toplantılarınızdan iyrənirəm.
22 Mənə yandırma qurbanlarınızı,
Taxıl təqdimlərinizi gətirsəniz də, razı qalmayacağam.
Mənə kökəldilmiş heyvanlarınızdan
Ünsiyyət qurbanı təqdim etsəniz də,
Onlara nəzər salmayacağam.
23 Gurultulu ilahilərinizi Məndən uzaq edin!
Çənglərinizin səsinə qulaq asmayacağam.
24 Lakin qoy ədalət sular kimi tökülsün,
Salehlik davamlı sel kimi axsın!

25 [p] Ey İsrail nəsli,
Qırx il çöldə olanda Mənə qurban və təqdimlər gətirmişdinizmi?
26 Öz düzəltdiyiniz saxta Sakkut padşahınızı,
Kiyun bütlərinizi, ulduz allahlarınızı gəzdirmişdinizmi?
27 Elə buna görə də sizi

---

[j] **5:21-22** Yeş. 1:11-14 [p] **5:25-27** Həv. 7:42-43

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Dəməşqin o tayına sürgünə aparacağam” Rəbb belə deyir.
Onun adı Ordular Allahıdır.

İsrailin nahaq yerə gücə arxalanması

6 1 Vay halınıza, ey Sionda laqeyd olanlar,
Samariya dağında arxayın oturanlar,
İsrail nəslinin müraciət etdiyi
Millətlər arasında adlı-sanlılar!
2 Kalneyə keçib görün,
Oradan böyük Xamata gedin,
Filiştlilərin Qat şəhərinə gəlin.
Onların halı bu ölkələrdən daha yaxşıdırmı?
Onların ərazisi sizinkindən böyükdürmü?
3 Vay halınıza, ey bəla gününü uzaq sanıb
Zorakılığı taxtına yaxınlaşdıranlar!

4 Ey fil dişi ilə bəzənmiş çarpayılarda yayxanıb,
Yataqlarda uzanıb,
Sürüdəki quzulardan,
Axurun yanındakı danalardan götürüb yeyənlər!
5 Çəng çalıb bədahətən oxuyanlar,
Guya Davud kimi musiqi alətləri ilə nəğmə deyənlər,
6 Piyalə-piyalə şərab içənlər,
Bədənlərinə əla yağlar sürtənlər,
Lakin Yusif nəslinin qırğınına görə
Narahat olmayanlar!
7 Bundan ötrü indi sürgünə
Başda siz gedəcəksiniz.
Keflənib yayxananların ziyafəti başa çatacaq.

8 Xudavənd Rəbb Öz haqqına and içir,
Ordular Allahı Rəbb bəyan edir:
“Yaqub nəslinin qüruruna nifrət edirəm,
Qalalarından zəhləm gedir.
İçində olanlarla birlikdə
Paytaxtlarını təslim edəcəyəm”.
9 Əgər bir evdə on nəfər qalsa, onlar da öləcək. 10 Ölən bir nəfərin
qohumu onun cəsədini götürüb yandırmaq üçün gələcək. Evin içində
olana “Yanında kim var?” deyə soruşanda, o da “heç kim” söyləyəcək.
Onda o qohum belə deyəcək: “Sus, Rəbbin adını çəkmək olmaz”. 11 Çünki
Rəbb əmr edəndə böyük evlər parça-parça olub yıxılacaq, kiçik komalar
da qırıq-qırıq olub dağılacaq.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

12 Qaya üzərində atlar çaparmı?
Orada kim öküzlərlə kotan sürər?
Siz isə ədaləti zəhərə döndərmisiniz,
Bəraəti də acıya çevirmisiniz.
13 Ey Lo-Devarı[q] tutub “Qarnayimi[r] öz gücümüzlə almadıqmı?” deyərək
lovğalananlar! 14 Ordular Allahı Rəbb belə bəyan edir: “Budur, ey İsrail
nəsli! Mən sizə qarşı bir millət çıxarıram. Xamat keçidindən Arava
vadisinə qədər onlar sizə zülm edəcək”.

Çəyirtkə sürüsü barədə görüntü

7 1 Xudavənd Rəbb mənə bu görüntünü göstərdi: budur, padşahın payı
biçiləndən sonra əmələ gələn ot bitməyə başlayanda O, çəyirtkə
sürüsü düzəldirdi. 2 Çəyirtkələr ölkədə bütün bitkiləri yeyib-qurtarmaq
üzrə olanda mən dedim: “Ya Xudavənd Rəbb, yalvarıram, bağışla. Buna
Yaqub nəsli necə dözər? Axı o kiçikdir”. 3 Buna görə Rəbb bu niyyətdən
döndü. Rəbb dedi: “Bu olmayacaq”.

Alov barədə görüntü

4 Sonra Xudavənd Rəbb mənə bu görüntünü göstərdi: budur, Xudavənd
Rəbb cəza vermək üçün alov çağırdı. Alov dənizləri dibindən udaraq
torpağı da yandırıb-yaxmaq üzrə olanda 5 mən dedim: “Ya Xudavənd
Rəbb, yalvarıram, əl saxla. Buna Yaqub nəsli necə dözər? Axı o kiçikdir”.
6 Buna görə Rəbb bu niyyətdən də döndü. Xudavənd Rəbb dedi: “Bu
olmayacaq”.

Şaqul barədə görüntü

7 Sonra mənə bu görüntünü göstərdi: budur, Xudavənd şaqulla düz
tikilmiş bir divarın yanında dayanıb. Onun əlində bir şaqul var idi.
8 Rəbb məndən soruşdu: “Amos, sən nə görürsən?” Mən cavab verdim:
“Bir şaqul”. Xudavənd dedi: “Budur, Mən xalqım İsraili yoxlamaq üçün
aralarına bir şaqul qoyuram. Artıq onlardan əl çəkməyəcəyəm.
9 İshaqın nəslinin səcdəgahları xaraba qalacaq,
İsrailin Müqəddəs məkanları viran olacaq.
Yarovamın nəslinə qarşı qılıncla çıxacağam”».

Amos və Bet-El kahini Amasya

10 Bet-El kahini Amasya İsrail padşahı Yarovama belə xəbər göndərdi:
«Amos İsrail nəsli arasında sənə qarşı qəsd hazırlayır. Onun sözlərinin
öhdəsindən bu ölkə gələ bilməz. 11 Çünki Amos belə deyir:

---

q **6:13** *Lo-Devar* – ibrani dilində *heç nə.* r **6:13** *Qarnayim* – ibrani dilində *buynuzlar,* yəni *güclü.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

"Yarovam qılıncdan keçirilib öləcək.
İsrail xalqı öz torpağından hökmən sürgünə aparılacaq"».
12 Sonra Amasya Amosa dedi: «Ey görücü, buradan get, Yəhuda
torpağına qaç. Peyğəmbərliyini orada et, onların çörəyini ye. 13 Bir də
Bet-Eldə peyğəmbərlik etmə, çünki bura padşahın müqəddəs məkanı və
padşahlıq məbədidir».
14 Amos Amasyaya cavab verib dedi: «Mən nə peyğəmbərəm, nə də
peyğəmbərin şagirdi. Mən yalnız bir çobanam, firon ənciri ağaclarını
yetişdirirəm. 15 Mən sürü otaran idim, Rəbb məni götürüb belə dedi:
"Get, xalqım İsrailə peyğəmbərlik et". 16 İndi isə Rəbbin sözünü dinlə. Sən
"İsrailə qarşı peyğəmbərlik etmə və İshaq nəslinin əleyhinə vəz etmə"
deyirsən. 17 Buna görə də Rəbb belə deyir:
"Sənin arvadın şəhərdə fahişəlik edəcək,
Oğulların və qızların qılıncdan keçiriləcək,
Torpağın ölçülüb paylanacaq.
Sən isə yad eldə – murdar bir ölkədə öləcəksən.
İsrail xalqı öz torpağından hökmən sürgünə aparılacaq".

Yay meyvəsi barəsində görüntü

8 1 Xudavənd Rəbb mənə belə bir görüntü göstərdi: budur, bir səbət
yay meyvəsi gördüm. 2 O məndən soruşdu: "Amos, sən nə görürsən?"
Mən cavab verdim: "Bir səbət yay meyvəsi". Rəbb mənə dedi:
"Xalqım İsrailin axır günü yetişib.
Artıq onlardan əl çəkməyəcəyəm.
3 Həmin gün saray nəğmələri fəryada çevriləcək.
Meyit meyit üstə düşəcək, hər tərəfə atılacaq.
Sonra sükut olacaq".
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.

Allah İsrailə cəza verəcək

4 Siz, ey möhtacları tapdalayıb əzənlər, ey kasıbların başını yeyənlər,
indi buna qulaq asın! 5 Deyirsiniz: "Təzə Ay mərasimi nə vaxt sona
çatacaq ki, taxılı başqasına sataq? Şənbə günü nə vaxt qurtaracaq ki,
buğdanı satışa qoyaq? Qoy ölçünü azaldaq, qiyməti də artıraq, aldadıcı
tərəzi quraq. 6 Qoy yoxsulları pula, möhtacları bir cüt çarığa satın alaq,
buğdanın tör-töküntüsünü də sataq".
7 Yaqubun fəxri olan Rəbb belə and içmişdir: "Onların bütün işlərini
heç vaxt unutmayacağam". 8 Bundan ötrü deyilmi ki, yer titrəyəcək,
orada yaşayan hər kəs yasa batacaq? Bəli, bütün yer Nil çayı kimi
qabaracaq, Misirdəki Nil çayı kimi coşandan sonra çəkiləcək.
9 Xudavənd Rəbb bəyan edir:
"Həmin gün günorta günəşi batıracağam,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yer üzündə gündüzü qaraldacağam.
10 Bayramlarınızı yasa döndərəcəyəm,
Bütün mahnılarınızı mərsiyəyə çevirəcəyəm.
Hər kəsin belinə çul büründürəcəyəm,
Hər başın saçını qırxdıracağam.
Yeganə oğula yas tutulan kimi
O günü sona qədər acı edəcəyəm”.

11 Xudavənd Rəbb bəyan edir:
“Budur, elə günlər gələcək ki,
Ölkəyə qıtlıq göndərəcəyəm.
Bu günlərdə çörək və suyun qıtlığı deyil,
Rəbbin sözlərinin qıtlığı olacaq.
12 İnsanlar Rəbbin sözünü axtaracaq.
Dənizdən-dənizə,
Şimaldan şərqə qədər
Sürətlə gəzib-dolaşacaqlar,
Lakin onu tapmayacaqlar.
13 Həmin gün gözəl qızlar, igid oğlanlar
Susuzluqdan qəşş edəcəklər.
14 Samariyanın bütlərə and içib
‹Ey Dan, allahının haqqı!›,
‹Beer-Şevaya gedən yol haqqı!› deyən adamlar
Yıxılacaq və bir daha qalxmayacaq”.

9 1 Xudavəndi qurbangah yanında duran gördüm. O dedi:
“Sütun başlıqlarını elə vur ki,
Astanalar sarsılsın.
Binanı hamının başına uçur.
Sağ qalanları Mən qılıncdan keçirəcəyəm.
Onlardan heç kim qaçıb qurtula bilməz.
2 Ölülər diyarına girsələr belə,
Onları orada ələ keçirəcəyəm.
Göylərə qalxsalar belə,
Onları endirəcəyəm.
3 Karmel dağının təpəsində gizlənsələr belə,
Onları axtarıb oradan götürəcəyəm.
Gözümdən yayınıb dənizin dibinə girsələr belə,
İlana əmr edəcəyəm ki, onları sancsın.
4 Düşmən önündə əsir aparılsalar belə,
Qılınca əmr edəcəyəm ki, onları qırsın.
Gözlərimi yaxşılıq üçün deyil,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Pislik üçün onların üzərinə dikəcəyəm”.

5 Ordular Rəbbi Xudavənd toxunub yeri titrədər,
Orada yaşayan hər kəsi yasa batırar,
Bütün yer Nil çayı kimi qabarar,
Misirdəki Nil çayı kimi çəkilər.
6 Otaqlarını göylərdə tikən,
Qübbəsini yer üzündə quran,
Dəniz sularını götürüb yer üzünə tökən Odur –
Onun adı Rəbdir.

Məhvdən sonra bərpa

7 Rəbb bəyan edir: “Ey İsraillilər! Mənim üçün Kuşlular kimi
deyilsinizmi? Siz İsraillilər Misir torpağından çıxaran kimi Filiştliləri
Kaftordan, Aramlıları Qirdən çıxarmadımmı? 8 Budur, Xudavənd Rəbbin
gözləri bu günahkar ölkəyə dikilir. Onları yer üzündən silib-atacağam.
Amma Yaqub nəslini tamamilə silib-atmayacağam” Rəbb belə bəyan
edir. 9 “Çünki, budur, Mən belə əmr edirəm: Mən İsrail nəslini bütün
millətlər arasında xəlbirdən keçirəcəyəm. Xəlbirləyəndə bir çınqıl belə,
yerə düşməyəcək. 10 Xalqımdan bütün günah işlədənlər, Mənə ‹bəla bizə
yaxınlaşmaz, bizə rast gəlməz› deyənlərin hamısı qılıncdan keçiriləcək.
11 [s] Həmin gün Davudun yıxılan çadırını bərpa edəcəyəm. Onun
dəlmə-deşiklərini tutub cırılan yerlərini tikəcəyəm. Onu əvvəlki halına
salacağam, 12 ona görə ki qalan Edomlulara və Mənim adımla çağırılan
bütün millətlərə sahib olsunlar” Rəbb belə bəyan edir.
13 Rəbb bəyan edir:
“Budur, elə günlər gələcək ki,
Kotan sürən biçinçiyə yetişəcək,
Üzüm sıxan meynə əkənlə rastlaşacaq,
Dağlardan şirin şərab damacaq,
Bütün təpələrdən də axacaq.
14 Xalqım İsraili əsirlikdən qaytaracağam,
Viran şəhərləri tikib məskən salacaqlar.
Üzümlüklər əkib şərabını içəcəklər,
Bağlar salıb meyvəsindən yeyəcəklər.
15 Onları özlərinin torpağında yerləşdirəcəyəm,
Onlara verdiyim torpaqdan bir daha kənara atılmayacaqlar” Allahın
Rəbb belə deyir».

---

[s] **9:11-12** Həv. 15:15-18

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

AVDİYA

PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

«*Avdiya*» Kitabı miladdan əvvəl 586-cı ildə Babillilərin Yerusəlimi zəbt etdiklərindən sonra yazılıb. Yəhudanın qədim düşməni Esavın nəslindən olan Edomlular Yerusəlimin süqutuna sevinib şəhərin talanmasında işğalçılara kömək etdilər. Avdiya peyğəmbər Edomun dağılması və məğlubiyyəti barədə peyğəmbərlik etmişdi.

Kitabın məzmunu:

1:1-14 Edomun cəzalandırılması
1:15-21 Rəbbin günü

---

1 [a] Bu, Avdiyaya zühur olan görüntüdür.

Edom üzərində Allahın məhkəməsi

Xudavənd Rəbb Edom barəsində belə deyir:
Biz Rəbdən xəbər eşitdik,
Millətlər arasına
«Qalxın, Edoma qarşı döyüşək!» deyən qasid göndərildi.
2 «Bax səni millətlər arasında kiçildəcəyəm,
Hamı sənə xor baxacaq.
3 Ey sən qaya[b] çatlarında məskən salan,
Evini yüksəklərdə quran!
Ürəyinin qüruru səni aldatdı,
Çünki sən qəlbində “Məni kim yerə yıxa bilər?” dedin.
4 Sən qartal kimi yuxarı uçub
Yuvanı ulduzlar arasında qursan da,
Səni oradan endirəcəyəm».

---

[a] **1:1-14** Yeş. 34:5-17; 63:1-6; Yer. 49:7-22; Yez. 25:12-14; 35:1-15; Amos 1:11-12; Mal. 1:2-5
[b] **1:3** *Qaya* – ibrani mətnində *sela* kimi səslənir. Sela Edomun paytaxtının adı idi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbb bəyan edir.

5 «Əgər gecə yanına oğrular, quldurlar gəlsəydi,
Ancaq öz istədikləri qədər oğurlamazdılarmı?
Əgər üzüm yığanlar sənin bağına gəlsəydi,
Bir neçə salxımı saxlamazdılarmı?
Amma gör səni nə cür müsibətlər gözləyir!
6 Esavın hər şeyi talan ediləcək,
Gizli xəzinələri aşkara çıxarılacaq.
7 Sənin lə əhd bağlayanların hamısı
Səni ölkəndən qovacaq,
Müttəfiqlərin səni aldadıb məğlub edəcək.
Sənin lə çörək yeyənlər sənə tələ quracaq,
"Onun ağlı haradadır?" deyəcək».
8 Rəbb bəyan edir:
«O gün Edomun hikmətli adamlarını,
Esav dağındakı müdrikləri məhv edəcəyəm.
9 Ey Teman,[c] igid adamların elə qorxuya düşəcək ki,
Esav dağlarının hər sakini qırğında öldürüləcək.

10 Qardaşın Yaquba etdiyin zorakılığa görə
Sən xəcalət içində qalacaqsan,
Əbədi məhv olacaqsan.[d]
11 Yadellilər onun sərvətini aparanda
Sən uzaqda durub tamaşa etdin.
Əcnəbilər onun şəhər darvazalarından girib
Yerusəlim üçün püşk atanda
Sən də onlardan biri kimi davrandın.
12 Sən gərək Yəhudalı soydaşlarının
Bədbəxtlik günündən zövq almayaydın,
Həlak olduqları gün sevinməyəydin,
O əzablı gündə rişxənd etməyəydin,
13 Xalqımın fəlakətli günündə
Onların şəhər darvazalarından girməyəydin,
Başlarına bəla gələn gün
Onların fəlakətini sevinclə seyr etməyəydin,
Başlarına bəla gələn gün
Onların malına əl uzatmayaydın!
14 Sən gərək qaçan Yəhuda övladlarını öldürmək üçün

---

[c] **1:9** *Teman* – Edomun şəhərlərindən biri. [d] **1:10** Yaqubla Esav doğma qardaş idi. Yaqub İsraillilərin əcdadı idi. Esav Edomluların əcdadı idi.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yol ayrıcında dayanmayaydın,
O əzablı gün qurtulanları
Düşmənə təslim etməyəydin!

Rəbbin günü yaxınlaşır

15 Axı bütün millətlər üçün Rəbbin günü yaxınlaşır,
Ey Edom, sən nə cür etdinsə, sənə də belə ediləcək,
Əməllərinin əvəzi öz başına gələcək!
16 Çünki siz Mənim müqəddəs dağımda içdiyiniz kimi
Bütün xalqlar durmadan içəcək,
İçib yox olacaq,
Sanki əvvəldən yox idi.

İsrailin zəfəri

17 Lakin qurtuluş tapanlar
Sion dağına toplanacaq,
O dağ müqəddəs olacaq.
Yaqub nəsli mülkünə sahib olacaq!
18 Yaqub nəsli od,
Yusif nəsli alov,
Esav nəsli isə küləş olacaq,
Yaqub və Yusif nəsli
Esav nəslini yandırıb məhv edəcək.
Esav nəslindən qurtulan olmayacaq.
Çünki Rəbb belə söylədi.

19 Negev sakinləri Esav dağını,
Yamaclı-düzənlikli bölgədə yaşayanlar Filiştlilərin bölgəsini,
Yəhudalılar Efrayimlə Samariya torpaqlarını,
Binyaminlilər isə Gileadı zəbt edəcək.
20 Xalahda olan İsrail sürgünləri
Kənanın Sarfata qədər uzanan torpaqlarını,
Sefaradda olan Yerusəlim sürgünləri
Negev şəhərlərini zəbt edəcək.
21 Xalqı qurtaranlar Sion dağına çıxıb
Esav dağına hökm edəcək:
Rəbb səltənət sürəcək».

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

YUNUS

PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

«Yunus» Kitabı Allahın əmrinə tabe olmaq istəməyən Yunus peyğəmbərin başına gələn əhvalatlardan bəhs edir. Allah ona möhtəşəm Aşşur imperatorluğunun paytaxtı Nineva şəhərinə getməyi buyurmuşdu. O dövrdə Aşşur İsrailin qatı düşməni idi. Buna görə də Yunus Allahın sözünü oradakılara çatdırmaq istəmirdi. Çünki o, Allahın rəhmli olmasına əmin idi. Bilirdi ki, Ninevalılar tövbə etsə, Allah onları məhv etməz. Bir neçə hadisə baş verəndən sonra, nəhayət, Yunus məcburiyyət qarşısında qalaraq Allaha itaət etdi. Yunusun peyğəmbərliyi yerinə yetməyəndə bu onu çox qəzəbləndirdi, Allah isə ona ibrət dərsi verdi.

Bu kitabdan aydın görünür ki, Allah təkcə İsrail xalqını deyil, bütün bəşəriyyəti cəzalandırmaq və məhv etmək əvəzinə bağışlamaq və xilas etmək istəyir.

Kitabın məzmunu:

1:1-17 Yunusun çağırışı və itaətsizliyi
2:1-10 Yunusun tövbəsi və xilası
3:1-10 Ninevalıların tövbə etməsi
4:1-11 Allahın Ninevalılara rəhmi

Yunusun çağırışı və itaətsizliyi

1 1 [a] Rəbbin sözü Amittay oğlu Yunusa nazil oldu: 2 «Qalx, Ninevaya –
o böyük şəhərə get və ona qarşı car çək, çünki oradakıların pisliyi
gəlib Mənə qədər çatmışdır». 3 Lakin Yunus Rəbbin hüzurundan Tarşişə
qaçmaq üçün qalxdı. Yafoya enib Tarşişə gedən bir gəmi tapdı. Yol
haqqını verib Rəbbin hüzurundan getmək üçün onlarla birlikdə Tarşişə
gedən gəmiyə mindi.

---

[a] **1:1** 2Pad. 14:25

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 Lakin Rəbb dəniz üzərində güclü külək qaldırdı, dənizdə böyük bir
fırtına qopdu və gəmi az qala parçalanacaqdı. 5 Gəmiçilər qorxuya düşüb
hər biri öz allahını çağırdı və gəmi yüngülləşsin deyə orada olan yükləri
dənizə atdılar. Yunus isə gəminin aşağı hissəsinə enmişdi və uzanıb bərk
yuxuya getmişdi. 6 Gəmi rəisi onun yanına gəlib dedi: «Sən nə yatırsan?
Qalx, öz allahını çağır. Bəlkə sənin allahın bizi yada salar və biz məhv
olmarıq».
7 Gəmiçilər bir-birlərinə dedi: «Gəlin püşk ataq, görək kimə görə bu
bəla başımıza gəldi?» Püşk atdılar və püşk Yunusa düşdü. 8 O zaman
Yunusdan soruşdular: «Bizə de, başımıza gələn bu bəla kimə görədir?
Sənin sənətin nədir? Haradan gəlirsən? Vətənin haradır? Hansı
xalqdansan?» 9 Yunus cavab verdi: «Mən İbraniyəm. Dənizi və torpağı
yaradan göylərin Allahı Rəbdən qorxuram». 10 Onlar çox qorxdu və dedi:
«Sən bunu nə üçün etdin?» Çünki Yunusun Rəbdən uzaqlaşmaq üçün
qaçdığını bilirdilər, bunu onlara özü nəql etmişdi.
11 Dəniz get-gedə coşduğuna görə onlar Yunusdan soruşdular: «Səninlə
nə edək ki, dəniz qarşımızda sakitləşsin?» 12 Yunus onlara dedi: «Məni
götürüb dənizə atın, onda dəniz qarşınızda sakitləşər, çünki bilirəm, bu
böyük fırtına mənə görə baş verib». 13 Lakin gəmiçilər sahilə yan almaq
üçün səylə avar çəkməyə başladı, amma bacarmadı. Ona görə ki dəniz
onlara qarşı get-gedə coşurdu. 14 O zaman onlar Rəbbə fəryad edərək
dedilər: «Ya Rəbb, Sənə yalvarırıq, qoyma bu adamın canından ötrü
məhv olaq. Günahsız qan üstümüzdə qalmasın! Çünki Sən, ya Rəbb, Öz
istədiyini etmisən». 15 Onlar Yunusu götürüb dənizə atdı və dənizdəki
fırtına yatdı. 16 Onda adamlar Rəbdən bərk qorxdu və Rəbbə qurban
təqdim edərək əhd etdi.
17[b] Yunusu udmaq üçün Rəbb böyük bir balıq yetirdi və Yunus üç gün-
üç gecə balığın qarnında qaldı.

Yunusun tövbəsi və xilası

2 1 Yunus balığın qarnından Allahı Rəbbə dua edib dedi:

2 «Əzab içində Rəbbi çağırdım,
O mənə cavab verdi.
Ölülər diyarının bağrından fəryad etdim,
Sən mənim səsimi eşitdin.
3 Sən məni dərinə, dənizin qoynuna atdın,
Məni sellər sarıdı,
Sənin bütün ləpələrin və dalğaların
Üstümdən keçdi.

---

[b] **1:17** Mat. 12:40

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 Mən dedim: “Sənin gözlərinin önündən qovuldum”,
Lakin yenə Sənin müqəddəs məbədini görəcəyəm.
5 Nəfəsim kəsilənə qədər məni sular bürüdü,
Məni dərinliklər aldı,
Başıma yosunlar sarıldı.
6 Dağların dibinə qədər endim,
Arxamca əbədilik dünya bağlandı.
Lakin, ya Rəbb Allahım, Sən canımı dərin çuxurdan çıxartdın.
7 Daxilimdə canım üzüləndə Rəbbə üz tutdum,
Mənim duam Sənə,
Sənin müqəddəs məbədinə çatdı.
8 Puç olan bütlərə səcdə edənlər
Onlara verilən lütfdən imtina edərlər.
9 Amma mən Sənə şükür nəğməsi ilə qurban gətirəcəyəm,
Əhdimi yerinə yetirəcəyəm.
Xilas Rəbdədir!»

10 Rəbb balığa əmr etdi və balıq Yunusu ağzından quruya qaytardı.

Ninevalıların tövbə etməsi

3 1 Rəbbin sözü Yunusa ikinci dəfə nazil oldu: 2 «Qalx, Ninevaya – o böyük şəhərə get və sənə söyləyəcəyim sözləri onlara car çək». 3 Yunus Rəbbin sözünə görə qalxıb Ninevaya getdi. Nineva Allahın nəzərində böyük şəhər idi. Oranı üç günə gəzib-dolaşmaq olardı. 4 [c] Yunus şəhəri gəzməyə başlayıb bir günlük yol getdi və car çəkərək dedi: «Qırx gündən sonra Nineva dağılacaq!»

5 Ninevalılar Allaha inandılar, oruc elan edərək böyükdən kiçiyə qədər hamı çul geyindi. 6 Bu xəbər Nineva padşahına çatanda o, taxtından qalxaraq şahlıq libasını əynindən çıxartdı və çul geyinib külün üstündə oturdu. 7 Padşah özünün və əyanlarının adından buyurdu ki, Ninevada elan edib desinlər:

«Nə insanlar, nə heyvanlar, nə mal-qara, nə də ki qoyun-keçi heç nə yeməsin, otlağa getməsin və su içməsin. 8 İnsanlar da, heyvanlar da çul geyinsin və var gücləri ilə Allaha fəryad etsin. Hər kəs öz pis yolundan və əllərinin zorakılığından dönsün. 9 Kim bilir, bəlkə Allah rəhmə gəlib, qızğın qəzəbini bizdən döndərər və biz məhv olmarıq».

10 Allah onların işlərini, pis yoldan döndüklərini gördü. Ona görə də rəhm edib əvvəlcə onların üstünə göndərmək istədiyi bəlanı göndərmədi.

---

[c] **3:4-5** Mat. 12:41; Luka 11:32

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Allahın Ninevalılara rəhmi

4 1 Bu iş Yunusun heç xoşuna gəlmədi və o hirsləndi. 2 [d] O, Rəbbə dua
edərək dedi: «Ya Rəbb! Mən hələ ölkəmdə ikən bunu demirdimmi?
Buna görə də mən Tarşişə qaçdım, çünki bilirdim, Sən lütfkar, rəhmli,
hədsiz səbirli, bol məhəbbətli Allahsan və rəhm edib bəla göndərməzsən.
3 İndi isə, ya Rəbb, yalvarıram, mənim canımı al, çünki mənim üçün
yaşamaqdansa, ölmək yaxşıdır». 4 Rəbb dedi: «Hirslənməyin yaxşı
işdirmi?»

5 Yunus şəhərdən çıxdı və şəhərin şərq tərəfində oturdu. Orada özünə
çardaq düzəldib kölgəsində oturdu ki, şəhərdə nə baş verəcəyini görsün.
6 Rəbb Allah Yunusun başı üstünə qalxıb kölgə salmaq və onu pis
halından qurtarmaq üçün bir gənəgərçək bitkisi yetirdi. Yunus bu bitkiyə
görə çox sevindi. 7 Lakin ertəsi gün sübh tezdən Allah bir bitki qurdu
yetirdi. Qurd bitkini içindən yedi və bitki qurudu. 8 Günəş çıxanda Allah
isti səmum küləyi yetirdi. Günəş onun başını yandırdı və o taqətdən
düşüb özü üçün ölüm diləyərək dedi: «Mənim üçün yaşamaqdansa ölmək
yaxşıdır». 9 Allah Yunusa dedi: «Məgər sənin bu bitkiyə görə hirslənməyin
yaxşı işdirmi?» O dedi: «Əlbəttə, yaxşıdır, elə hirsləndim ki, az qala
öləm».

10 Onda Rəbb dedi: «Sən zəhmətini çəkmədiyin və yetişdirmədiyin, bir
gecədə bitən və bir gecədə məhv olan bitkiyə acıyırsan. 11 Bəs sağ əlini sol
əlindən ayıra bilməyən yüz iyirmi mindən çox insanın və çoxlu heyvanın
yaşadığı böyük şəhər Ninevaya Mən necə acımayım?»

---

[d] **4:2** Çıx. 34:6; Say. 14:18; Neh. 9:17; Zəb. 86:15; 103:8; 145:8; Yoel 2:13

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

MİKEYA

PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

Mikeya peyğəmbər Yeşaya peyğəmbərlə bir dövrdə yaşamışdı. O, cənub padşahlığında, Yəhudanın bir kəndində anadan olmuşdu. O, Amos peyğəmbərin şimal padşahlığına çatdırdığı milli fəlakətin eyni şəkildə Yəhudanın da başına gələcəyinə əmin idi. Allah ədalətsizliyə görə xalqı cəzalandıracaqdı. Amma Amosdan fərqli olaraq Mikeyanın peyğəmbərliyində daha aydın, ümidli gələcəyin əlamətləri var. Bu hissələr xüsusilə diqqəti cəlb edir: Rəbbin bütün dünyada əmin-amanlıqla hökmranlıq etməsi (4:1-4), Davud nəslindən böyük hökmdarın gəlməsi və onun bütün millətlərə sülh gətirməsi (5:2-5a) barəsində peyğəmbərlik İsrail peyğəmbərlərinin dediklərinin ümumi nəticəsi kimi 6:8-də yekunlaşdırır:

«Ey insan, Allah sənə yaxşı olanı bildirdi;
Ədalət yaratmaqdan, məhəbbət göstərməyi sevməkdən,
İtaətkarcasına Allahınla bir yol getməkdən başqa
Rəbb səndən nə istəyir ki?»

Kitabın məzmunu:

1:1–3:12 İsrailin günahı
4:1–5:15 Rəbbin bütün dünyada əmin-amanlıqla hökm sürməsi
6:1–7:20 Rəbbin İsrailə xəbərdarlığı və ümid verməsi

Samariya və Yerusəlim üçün mərsiyə

1 1 [a] [b] [c] Yəhuda padşahları Yotam, Axaz və Xizqiyanın dövründə
Samariya və Yerusəlim barəsində Moreşetli Mikeyaya görüntü ilə
Rəbbin bu sözü nazil oldu.
2 Eşidin, ey bütün xalqlar,
Qulaq asın, yer üzü və orada yaşayanlar!

---

[a] **1:1** 2Pad. 15:32-38; 2Saln. 27:1-7 [b] **1:1** 2Pad. 16:1-20; 2Saln. 28:1-27
[c] **1:1** 2Pad. 18:1–20:21; 2Saln. 29:1–32:33

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qoy Xudavənd Rəbb sizə qarşı müqəddəs məbədindən
Şəhadət etsin.
3 Budur, Rəbb göylərdəki taxtından enir,
Yer üzünü dağların zirvəsi ilə gəzir.
4 Od yanında əriyən mum tək önündə dağlar əriyəcək,
Təpələrdən gələn sellər tək yarğanlar açacaq.

5 Bunlar Yaqub övladlarının üsyankarlığına,
İsrail xalqının günahlarına görədir.
Yaqub övladlarının üsyankarlığına görə
Axı kimdir müqəssir? Samariya deyilmi?
Yəhudanın bütpərəstliyinə görə
Axı kimdir təqsirkar? Yerusəlim deyilmi?
6 «Buna görə Mən Rəbb Samariyanı yerlə yeksan edəcəyəm,
Yerində üzümlük salınacaq.
Daşlarını dərəyə tökəcəyəm,
Təməllərini açıq qoyacağam.
7 Samariyanın bütün oyma bütləri parça-parça olacaq,
Məbədinə verilən hədiyyələr yandırılacaq,
Bütün heykəllərini dağıdacağam.
Axı bu hədiyyələr fahişəlik haqqı ilə yığılmışdı,[d]
Onlar yenə də fahişələr üçün işlədiləcək».

8 Buna görə Mən Mikeya, ağlayıb göz yaşı axıdacağam,
Ayaqyalın, lüt-üryan dolaşacağam,
Çaqqal kimi ulayacağam,
Bayquş kimi səs salacağam.
9 Samariyanın yaraları sağalmaz,
Yəhudayadək yayılıb,
Xalqımın darvazalarınadək,
Yerusəlimədək çatıb.

Düşmən Yerusəlimə yaxınlaşır

10 Bunu Qatda bildirməyin,
Önlərində ağlamayın.
Bet-Leafrada[e] toz-torpaqda yuvarlanın.
11 Siz ey Şafir[f] sakinləri,
Lüt-üryan, xəcalət içində əsarətə gedin!

---

[d] **1:7** Burada bütpərəst məbədlərində tətbiq olunan mərasim nəzərdə tutulur. [e] **1:10** *Bet-Leafra* – ibrani dilində *toz evi*. [f] **1:11** *Şafir* – ibrani dilində *xoş*.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Saananda[g] yaşayanlar oradan çıxa bilməyəcək.
Bet-Esel əhli yas tutacaq,
Köməyini sizdən çəkəcək.
12 Marot[h] əhalisi xeyir arzulasa da,
Rəbb Yerusəlimin darvazasına bəla gətirir.
13 Ey Lakiş[i] sakinləri, atlarınızı
Döyüş arabalarına qoşun
Sion qızını günaha batırdınız,
İsrailin üsyankarlığına bais oldunuz!
14 Buna görə Moreşet-Qata[j] cehiz verəcəksiniz,
Akziv[k] şəhəri İsrail padşahlarını aldadacaq.
15 Ey Mareşa[l] sakinləri,
Rəbb üzərinizə yenə istilaçı gətirəcək,
Adullam mağarasına İsrailin adlı-sanlı adamları sığınacaq.
16 Ey Yəhuda, əziz balalarından ötrü saçını qırx,
Qoy başın kərkəs başı kimi keçəl olsun,
Çünki övladların sürgünə aparılacaq!

Kasıblara zülm edənlərin taleyi

2 1 Yatağında şər niyyətdə olanların,
Yamanlıq üçün qəsd quranların vay halına!
Onların gücü buna çatdığına görə
Ona səhər tezdən əməl edirlər!
2 Tarlalara tamah salıb mənimsəyirlər,
Evlərə göz dikib sahib dururlar.
Ev sahibi ilə ailəsinə zülm edirlər,
Adamları mirasından məhrum edirlər!
3 Buna görə də Rəbb belə deyir:
«Bu xalqa bəla gətirməyə hazırlaşıram,
Ondan boyun qaçıra bilməyəcəksiniz.
Siz bir daha dikbaş gəzməyəcəksiniz,
Çünki pis zaman gəlir.
4 O gün sizi lağa qoyub,
Belə yanıqlı mərsiyə oxuyacaqlar:
“Biz tamam məhv olduq!
Rəbb xalqımın payını dəyişdirdi,
Onu necə məndən uzaqlaşdırdı,
Tarlamızı satqınlara payladı”.

---

[g] **1:11** *Saanan* – ibrani dilində *çıxmaq.* [h] **1:12** *Marot* – ibrani dilində *acı.* [i] **1:13** *Lakiş* – ibrani dilində *bir dəstə at* sözünə oxşayır. [j] **1:14** *Moreşet* – ibrani dilində *gəlin* sözünə oxşayır. [k] **1:14** *Akziv* – ibrani dilində *aldatmaq.* [l] **1:15** *Mareşa* – ibrani dilində *istilaçı.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

5 Buna görə ölkə yenə püşklə bölünsə də,
Rəbbin camaatı arasında sizə pay verəcək kimsə olmayacaq».

Yalançı vaizlər

6 Adamlar deyir:
«Vəz etməyin,
Bu işlər barədə vəz etməyin,
Rüsvay olmayacağıq!»
7 Ey Yaqub nəsli, belə deyilirmi:
«Məgər Rəbbin səbri tükəndi?
O belə şeylər edərmi?»
Mənim sözlərim düzgün yolla gəzənlərin xeyrinə deyilmi?
8 Dünən xalqım idiniz,
Bu gün isə Mənə düşmən oldunuz.
Müharibədən qayıdanların,
Yoldan sakit keçənlərin
Əynindən paltarlarını alıb
Onları soyursunuz.
9 Xalqımın qadınlarını
Rahat evlərindən qovursunuz,
Uşaqlarını Mənim verdiyim bərəkətdən
Əbədilik məhrum edirsiniz.
10 Qalxın gedin,
Çünki bura istirahət yeri deyil.
Bu yer murdarlandığına görə
Dəhşətli surətdə darmadağın olacaq.
11 Əgər bir adam hiyləgər ruhla gəlib yalan vəz edib desə:
«Sənə vəz edim, şərab və başqa keflendirici içkiniz bol olacaq»,
Bu adam xalqın vaizi olar!

Rəbbin ümid vədi

12 Ey Yaqub övladları,
Mən mütləq hamınızı bir yerə yığacağam,
İsrailin sağ qalanlarını toplayacağam.
Sizi ağıldakı qoyun-keçi kimi bir yerə yığacağam.
Otlaqdakı sürü kimi ölkəniz adamlarla dolacaq.
13 Azad edən qalxacaq,
Sağ qalanların yolunu açacaq.
Onlar darvazanı qıracaq,
Oradan keçib-çıxacaq.
Padşahları onların qabağında gedəcək,
Rəbb önlərində gedəcək.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Mikeya İsrail rəhbərlərini ittiham edir

3 1 Onda mən dedim:
«Dinləyin, ey Yaqub rəhbərləri,
Ey İsrail xalqının başçıları!
Axı siz ədalətli olmalısınız!
2 Siz ki yaxşıya nifrət edirsiniz,
Pisliyi sevirsiniz,
Xalqımın dərisini soyursunuz,
Ətini sümüklərindən qoparırsınız,
3 Siz xalqımın ətini yeyirsiniz,
Dərisini soyursunuz, sümüyünü qırırsınız.
Sanki qazanda, tavada bişirilən ət kimi
Xalqımı doğrayırsınız.
4 Gün gələcək, Rəbbə fəryad edəndə
O sizə cavab verməyəcək.
O zaman Rəbb üzünü sizdən gizlədəcək,
Çünki əməllərniz pis olub».

5 Xalqını azdıran peyğəmbərlərə qarşı
Rəbb belə deyir:
«Yeməyiniz olanda
Sülh bəyan edirsiniz.
Sizə çörək verməyənlərə isə
Dava elan edirsiniz».
6 Buna görə sizə görüntüsüz gecə gələcək,
Qaranlıqda falçılıq edə bilməyəcəksiniz.
Peyğəmbərlər üçün günəş batacaq,
Gündüz onlar üçün zülmət olacaq.
7 Görücülər rüsvay olacaq,
Falçılar biabır olacaq,
Onların hamısı bundan utanıb susacaq,
Çünki Allahdan cavab olmayacaq.

8 Mən isə Yaqub övladlarına üsyankarlığını,
İsrailə günahını bildirmək üçün
Qüvvətlə, Rəbbin Ruhu ilə,
Ədalət və cəsarətlə qurşanıram.
9 Bunu dinləyin, ey Yaqub rəhbərləri,
Ey İsrail xalqının başçıları!
Siz ədalətə nifrət edirsiniz,
Hər cür düzlüyü əyriyə çevirirsiniz.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 Sionu qan bahasına bina edirsiniz,
Yerusəlimi haqsızlıq üzərində tikirsiniz.
11 Rəhbərləri rüşvətlə hökm edir,
Kahinləri muzdla təlim verir,
Peyğəmbərləri falçılıq edib pul alır.
Amma Rəbbə güvənərək belə deyirlər:
«Rəbb aramızda deyilmi?
Üstümüzə bəla gəlməz».
12 [m] Buna görə də sizin üzünüzdən
Sion tarla kimi şumlanacaq,
Yerusəlim daş qalağına,
Məbədin tikildiyi dağ
Meşəli təpələrə çevriləcək.

Rəbb bütün dünyada əmin-amanlıqla hökm sürəcək
(Yeş. 2:2-4)

4 1 Axır zamanda Rəbbin evi olan dağ
Dağların zirvəsində möhkəm duracaq,
Təpələrdən yuxarı ucalacaq.
Xalqlar ona sarı gələcək.
2 Çox millətlər gəlib deyəcək:
«Gəlin Rəbbin dağına,
Yaqubun Allahının evinə qalxaq,
Qoy Rəbb bizə Öz yollarını öyrətsin,
Biz Onun rizləri ilə gedək».
Siondan Rəbbin təlimi,
Yerusəlimdən Onun kəlamı yayılacaq.

3 [n] Rəbb çox xalqlar arasında hakim olacaq,
Güclü millətlər haqqında qərar çıxaracaq.
Onlar qılınclarından kotan,
Nizələrindən isə dəryaz düzəldəcək.
Millət millətə qarşı qılınc qaldırmayacaq,
Artıq dava etməyi öyrənməyəcək.
4 [j] Hər kəs öz meynəsinin, əncir
ağacının altında əyləşəcək,
Onları qorxudan olmayacaq.
Ordular Rəbbi belə söz verdi.
5 Bütün xalqlar,
Öz allahlarının adı ilə getsələr belə,

---

[m] **3:12** Yer. 26:18 [n] **4:3** Yoel 3:10 [j] **4:4** Zək. 3:10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Biz daim və əbədi
Allahımız Rəbbin adı ilə gedirik.

Rəbbin xalqı sürgündən qayıdacaq

6 «Gün gələcək» Rəbb bəyan edir,
«Mən şikəstləri yığacağam,
İncitdiyim pərən-pərən düşən xalqı
Bir yerə toplayacağam.
7 Şikəstləri sağ qalan xalq edəcəyəm,
Atılanları güclü millətə çevirəcəyəm.
Mən Rəbb onlara Sion dağından
İndidən sonsuzadək hökm edəcəyəm».

8 Sən, ey Yerusəlim, sürüyə nəzarət edən qüllə,
Sion qızının qalası,
Əvvəlki hakimiyyət sənə yenidən veriləcək,
Yerusəlim qızının səltənəti gələcək.

9 İndi nə üçün uca səslə çağırırsan?
Niyə doğan qadın kimi ağrı çəkirsən?
Məgər sənin yanında padşah yoxdurmu?
Məsləhətçilərin həlak olubmu?
10 Ey Sion qızı, ağrıdan qovrul,
Doğan qadın kimi bərkdən qışqır,
Çünki şəhərdən çıxıb, çöldə yaşayacaqsan,
Babilə qədər gedəcəksən.
Lakin orada xilas olacaqsan,
Rəbb səni düşmənlərinin əlindən satın alacaq.

11 Amma indi çox millətlər
Sənə qarşı birləşib belə deyir:
«Qoy Sion rüsvay olub murdarlansın!
Bunu öz gözümüzlə görək!»
12 Lakin onlar Rəbbin düşüncələrini bilmir,
Məsləhətini anlamır.
Xırmanda yığılan dərzlər kimi
Rəbb onları bir yerə toplamışdır.
13 Rəbb belə deyir: «Ey Sion qızı,
Qalx, xırmandakı taxılını döy!
Səni dəmir buynuzlu buğa kimi,
Tunc dırnaqlı öküz kimi güclü edəcəyəm.
Sən çox xalqları əzəcəksən,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Onların qənimətini Mənə – Rəbbə,
Mal-dövlətini bütün yer üzünün Sahibinə həsr edəcəksən».

5 1 Ey qoşunlar qızı, indi qoşunlarını topla!
Bizi dövrəyə alıblar,
İsrail hökmdarının üzünə dəyənəklə vuracaqlar.

Gələcək kamil hökmdar

2 p Rəbb deyir:
«Ey Bet-Lexem Efrata, sən
Yəhuda nəsillərinin kiçiyi olsan da,
Mənim üçün İsrail üzərində
Hökmdar səndən çıxacaq.
Onun nəsli çox qədimlərə,
Zamanın başlanğıcına gedir».
3 Hamilə qadın doğana qədər
Rəbb Öz xalqını təslim edəcək.
İsrail övladlarının yanına
Qalan qohumları qayıdacaq.
4 Bu hökmdar Allahı Rəbbin əzəmətli adı ilə qalxacaq,
Rəbbin gücü ilə sürüsünü otaracaq.
Çünki yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdə o böyük olacaq,
5 Xalq onun bəxş etdiyi sülhlə yaşayacaq.

Qurtuluş və cəza

Əgər Aşşurlular ölkəmizə gələrsə,
Qalalarımıza ayaq açarlarsa,
Onlara qarşı başçılarımız –
Xalqımızdan olan çoxlu rəhbərlərimiz çıxar.
6 q Qılıncla Aşşur torpaqlarını,
Nəmrud ölkəsini viran edəcəklər.
Aşşurlular torpağımıza gələndə,
Sərhədimizi keçəndə
Bizi rəhbərlərimiz qurtaracaq.
7 Yaqub nəslinin sağ qalanları
Çoxlu xalqlar arasında
Heç kimi gözləmədən,
Bəşər övladlarından asılı olmadan
Rəbbin göndərdiyi şeh tək,
Ot üzərinə tökülən leysan kimi olacaq.

---

p **5:2** Mat. 2:6; Yəh. 7:42 q **5:6** Yar. 10:8-11

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

8 Yaqub nəslinin sağ qalanları
Çoxlu xalqların, millətlərin arasında
Sanki meşə heyvanları arasındakı şir,
Qoyun sürüsü arasındakı gənc aslandır.
Sürünün içinə girsə, didib dağıdar,
Heç kəs ondan qurtula bilməz.
9 Əlin düşmənlərin üzərinə qalxacaq,
Ey İsrail, yağıların məhv olacaq!

10 «Gün gələcək» Rəbb bəyan edir,
«Atlarınızı qıracağam,
Döyüş arabalarınızı yox edəcəyəm.
11 Ölkənizdəki şəhərləri darmadağın edəcəyəm,
Bütün qalalarınızı yerlə yeksan edəcəyəm.
12 Əlinizdəki cadugərliyi məhv edəcəyəm,
Sizdə gələcəyideyənlər bir daha olmayacaq.
13 Sizin bütlərinizi qıracağam,
Daş sütunlarınızı söküb-dağıdacağam.
Əllərinizlə düzəltdiyiniz əşyaya
Artıq səcdə etməyəcəksiniz.
14 Sizin Aşera bütlərinizi qırıb-dağıdacağam.
Şəhərlərinizi viran qoyacağam.
15 İtaətsiz millətlərdən qəzəblə, hiddətlə qisas alacağam».

Rəbbin İsrailə qarşı ittihamı

6 1 Rəbbin nə dediyini indi dinləyin:
«Məhkəmə qarşısında durun,
Qoy dağlar bunun şahidi olsun,
Qoy təpələr səsinizi eşitsin!
2 Ey dağlar və yerin sarsılmaz təməlləri,
Rəbbin ittihamını eşidin!
Rəbb Öz xalqını ittiham edir,
İsraili məhkəməyə verir.

3 Ey xalqım, nə etmişəm sənə?
Nə ilə yormuşam səni?
Mənə cavab ver!
4 [r] [s] Səni Misir torpağından çıxaran,
Köləlik diyarından sizi satın alan,
Musanı, Harunu, Məryəmi,

---

[r] **6:4** Çıx. 12:50-51 [s] **6:4** Çıx. 4:10-16; 15:20

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sənin qabağına göndərən Mən oldum.
5 [t] [u] Ey xalqım, sənə qarşı
Moav padşahı Balaqın niyyətlərini,
Beor oğlu Bilamın ona nə cavab verdiyini xatırla,
Şittimdən Qilqala gedəndə yolda nə baş verdiyini xatırla ki,
Rəbbin sənə göstərdiyi sədaqətini biləsən».

Rəbbin adamlardan istəyi

6 Rəbbin hüzuruna nə ilə gedim?
Uca Allaha necə səcdə edim?
Önünə yandırma qurbanları ilə –
Birillik danalarla çıxımmı?
7 Minlərlə qoç qurbanı,
Zeytun yağının on minlərlə seli Rəbbin xoşuna gələrmi?
Üsyankarlığıma görə ilk oğlumu,
Günahım üçün öz övladımı verimmi?
8 Ey insan, Allah sənə yaxşı olanı bildirdi;
Ədalət yaratmaqdan, məhəbbət göstərməyi sevməkdən,
İtaətkarcasına Allahınla bir yol getməkdən başqa
Rəbb səndən nə istəyir ki?

9 Rəbbin səsi şəhərə nida edir,
Onun adından qorxmaq hikmətdir.
«Ey şəhərdə toplanan camaat, eşidin!
Ey şəhər sakinləri, dinləyin!
10 Məgər pislərin evindəki haram mal-dövlətdən,
Lənətli əskik ölçülərdən xəbərim yoxdur?
11 Saxta tərəzi və aldadıcı çəki daşlarından
İstifadə edəni haqlı sayarammı?
12 Şəhərin varlıları zorakılıq edir,
Sakinləri adamları aldadır –
Yalanla nəfəs alır.
13 Buna görə Mən sizi vurmağa,
Günahlarınıza görə əzab verməyə başladım.
14 Yeyəcəksiniz, amma doymayacaqsınız,
Qarınlarınız boş qalacaq.
Sərvət yığacaqsınız, amma saxlamayacaqsınız,
Qılıncla topladığınızı məhv edəcəyəm.
15 Siz əkəcəksiniz, amma biçməyəcəksiniz,
Zeytun sıxacaqsınız, yağından ətir düzəltməyəcəksiniz,

---

[t] **6:5** Say. 22:2–24:25 [u] **6:5** Yeşua 3:1–4:19

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Üzüm sıxacaqsınız, şərab içməyəcəksiniz.
16 [v] [w] Axı padşah Omrinin qaydalarına riayət etmisiniz,
Axav sülaləsinin adətlərinə uymusunuz,
Onların məsləhətinə görə getmisiniz,
Buna görə də sizi viranəliyə döndərəcəyəm,
Sakinlərinizi rişxənd hədəfinə çevirəcəyəm,
Xalqım olduğunuz üçün rüsvay ediləcəksiniz».

Mikeyanın mərsiyəsi

7 1 Vay halıma!
Mən bir adama bənzəyirəm ki,
Yay mövsümündən sonra
Meyvəsi tamam yığılmış,
Tənəkləri təmizlənmiş,
Nə üzüm salxımı,
Nə də könlü istəyən bir dənə əncir yeməyə qalıb.
2 Ölkədə Allaha sadiq adam qalmadı,
İnsanlar arasında doğru adam tükəndi.
Hamı qan tökmək üçün pusquda durur,
Qardaş qardaşa tələ qurur.
3 Pis işlərə əlləri zirək olur,
Rəislər, hakimlər rüşvət tələb edir,
Dövlətlilər istədiklərini edir,
Hamısı hiylə ilə iş görür.
4 Bunların ən yaxşısı tikandan dəyərsizdir,
Ən salehi də alaq otundan pisdir.
Peyğəmbərlərin xəbərdarlıq etdiyi kimi
Cəza günü gəldi.
İndi siz çaşbaş qalmısınız.
5 Qonşunuza inanmayın,
Dostunuza bel bağlamayın,
Hətta qoynunuzda yatan arvadınızdan belə,
Ağzınızı möhkəm saxlayın.
6 [x] Çünki oğul atasına xor baxır,
Qız anasına, gəlin də qayınanasına qarşı qalxır.
İnsanın düşməni öz ev əhli olub.
7 Mən isə Rəbbə baxacağam,
Məni xilas edən Allahı gözləyəcəyəm.
O məni xilas edəcək,
Allahım məni eşidəcək.

---

[v] **6:16** 1Pad. 16:23-28 [w] **6:16** 1Pad. 16:29-34; 21:25-26 [x] **7:6** Mat. 10:35-36; Luka 12:53

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qurtuluş yolu

8 Halıma sevinmə, ey düşmənim!
Mən yıxılsam da, qalxacağam.
Qaranlıqda olsam da,
Rəbb mənim nurum olacaq!
9 Mənə bəraət qazandırıb
Hökmünü icra edənə qədər
Rəbbin qəzəbinə dözəcəyəm,
Çünki Ona qarşı günah işlətdim.
O sonra məni işığa çıxaracaq,
Onun salehliyini görəcəyəm.
10 Düşmənim bunu görüb xəcalət çəkəcək.
O mənə demişdi:
«Allahın Rəbb haradadır?»
Bu düşmənin məğlubiyyətini görəcəyəm,
O, küçələrdə palçıq kimi tapdalanacaq.

11 Ey Yerusəlim, divarlarının bərpa günü yaxınlaşır,
O gün sərhədlərin genişlənəcək.
12 O gün xalqın Aşşurdan,
Misir şəhərlərindən,
Misirdən Fərat çayına qədər uzanan torpaqlardan,
Dənizdən dənizədək, dağdan dağadək,
Sənin yanına qayıdacaq.
13 Lakin sakinlərinin əməllərinə görə
Yer üzü viran olacaq.

Rəbbin İsrailə məhəbbəti

14 Ya Rəbb, mirasın olan sürünü –
Öz xalqını çomağınla otar.
O, çöldə indi tənha qalır,
Ətrafında isə yaxşı otlaq var.
Qoy keçmiş günlərdəki kimi
Başan və Gileadda otlasınlar.

15 «Misirdən çıxdığın günlərdəki kimi
Sizə möcüzələr göstərəcəyəm».

16 Millətlər bunu görəcək,
Öz qüvvətlərinə görə utanacaq.
Əlləri ilə ağızlarını yumacaq,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Qulaqları kar olacaq.
17 İlan kimi torpağı yalayacaq,
Əsə-əsə yuvalarından sürünənlər kimi çıxacaq.
Ey Allahımız Rəbb, onlar Səndən qorxub
Dəhşət içində Sənə tərəf dönəcək.

18 Sağ qalan xalqının cəzasını aradan götürən,
Üsyankarlığını bağışlayan
Sənin kimi Allah varmı?
Qəzəbini əbədi saxlamazsan,
Çünki məhəbbət göstərməyi xoşlayırsan.
19 Yenə bizə rəhm edib şər əməllərimizi siləcəksən,
Bütün günahlarımızı
Dənizin dərinliklərinə atacaqsan.
20 Qədim zamanda atalarımıza and içdiyin kimi
Yaqub nəslinə sədaqətini,
İbrahim övladlarına məhəbbətini göstərəcəksən.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

NAHUM

PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

«Nahum» Kitabı İsraillilərin qüdrətli düşməni olan Aşşurun paytaxtı Ninevanın süqutunu əvvəlcədən bildirən kitabdır. Miladdan əvvəl 614-cü ildə baş vermiş Ninevanın süqutu qəddar və təkəbbürlü millətin üzərində Allahın məhkəməsi kimi qiymətləndirilir.

Kitabın məzmunu:

1:1-15 Rəbbin Ninevadan aldığı qisas
2:1–3:19 Ninevanın dağılması

---

1 1 [a] Bu, Nineva haqqındakı xəbərdarlıq, Elqoşlu Nahumun
görüntülərindən ibarət kitabdır.

Rəbbin Ninevadan aldığı qisas

2 Rəbb qısqancdır, qisas alan Allahdır,
İntiqam alır, qəzəblə doludur,
Düşmənlərindən qisas alır,
Yağılarına qarşı qəzəblidir.
3 Rəbb hədsiz səbirlidir, qüdrətlidir,
Təqsirkarı əsla cəzasız qoymaz,
Onun yolu qasırğadadır, fırtınadadır,
Buludlar ayaqlarının tozudur,
4 Dənizə əmr edib onu qurudar,
Bütün çayların sularını da qurudar,
Başan və Karmel meşələri saralır,
Livanın gül-çiçəyi solur.
5 Rəbbin hüzurundan dağlar titrəyir,

---

[a] **1:1–3:19** Yeş. 10:5-34; 14:24-27; Sef. 2:13-15

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Təpələr əriyir,
Yer üzü Rəbbin önündə sarsılır,
Dünya və onun sakinləri lərzəyə gəlir.
6 Onun qəzəbinə qarşı kim dura bilər?
Qızğın hiddətinə kim tab gətirər?
Rəbbin qeyzi od kimi tökülər,
Qarşısında qayalar dağılar.
7 Rəbb xeyirxahdır, dar gündə sığınacaqdır,
Ona güvənənləri tanıyır.
8 Lakin O, Ninevanın olduğu yeri
Azğın sellərlə məhv edəcək.
Düşmənlərini zülmətə salacaq.

9 Rəbbə qarşı nə qəsd etsələr,
O hər şeyə son qoyacaq,
Onlardan bir daha bəla çıxmaz.
10 Tikanlar kimi bir-birinə dolaşmışlar,
Əyyaşlar kimi sərxoş olmuşlar,
Quru küləş tək tamamilə yanacaqlar.
11 Ey Nineva, Rəbbə qarşı pislik düşünən
Şər məsləhətçini sən yetirdin!
12 Rəbb belə deyir:
«Aşşurlular çox və güclü olsa da,
Yenə məhv olub gedəcək.
Ey xalqım İsrail, sənə çox əzab vermişəm,
Səni bir daha incitmərəm.
13 İndi boyunduruğunu parçalayıb,
Qandallarını qıracağam».

14 Ey Nineva, Rəbb sənin haqqında
Belə əmr verib:
«Artıq övladların olmayacaq, adını daşımayacaq,
Allahlarının məbədindən
Oyma bütləri, tökmə bütləri məhv edəcəyəm.
Qəbir qazacağam sənə, çünki alçaqsan!
15 [b] Budur, müjdə gətirənin
Ayaqları dağlar aşır, gəlir,
Sülh xəbəri gətirir.
Ey Yəhuda, bayramlarını keçir,
Əhdlərini yerinə yetir!

---

[b] **1:15** Yeş. 52:7

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

O pis millətin ayağı ölkəndən artıq keçməyəcək,
Çünki tamamilə məhv oldu».

Ninevanın dağılması

2 1 Ey Nineva, həlak edən qüvvə qarşına çıxdı,
İstehkamını qoru, yolunu qoru,
Belini möhkəm qurşa,
Bütün gücünü topla!

2 Rəbb Yaqub nəslini
İsrailin əvvəlki əzəmətinə qaytaracaq.
Hərçənd quldurlar onu viran etdi,
Tənəklərini dağıtdı.

3 İgidlərin qalxanları qıpqırmızıdır,
Cəngavərlərin libasları al rəngdədir.
Onlar hazır olan gün
Döyüş arabalarının dəmirləri necə də parıldayır,
Şam ağacından nizələr havada oynayır!
4 Döyüş arabaları küçələrdən dəlicəsinə qaçır,
Meydanlarda ora-bura yüyürür,
Məşəllər kimi parıldayır,
Şimşək kimi cəld qaçır.
5 Nineva padşahı seçmə əsgərlərini toplayır,
Amma onlar yolda büdrəyir.
Düşmən orduları şəhər divarına tərəf qaçır,
Qalxanlarını qaldırıb sipər qurur.
6 Çayların suyunu saxlayan bəndlər açıldı,
Sarayı dəhşət bürüdü.
7 Mələkəni lüt-üryan aparırlar,
Kənizləri qumru kimi inləyib
Sinələrinə vurur.
8 Qədimdən bəri Nineva
Sulu hovuz kimi idi,
İndi isə sular axıb gedir,
Onlara «Dayanın, dayanın!» deyirlər,
Amma geri dönən yoxdur.
9 Gümüşü talan edin, qızılı oğurlayın,
Sərvətlərin sonu yoxdur,
Bol miqdarda qiymətli əşyalar var.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

10 [c] Nineva viran oldu, dağıldı, xaraba qaldı!
Sakinlərinin ürəyi əsir, dizləri taqətdən düşür.
Hamının bədənləri titrəyir, üzləri solur!
11 Nə oldu aslanlar yuvasına?
Gənc aslanların bəsləndiyi,
Şirlə dişisinin və balalarının qorxusuz gəzdiyi yerə nə oldu?
12 Aslan öz balalarına kifayət qədər şikar ovladı,
Dişisi üçün ovunu boğazladı,
Mağarasını ovladığı heyvanlarla,
Yuvasını şikarla doldurdu.

13 Ordular Rəbbi bəyan edir:
«Mən sizin əleyhinizəyəm,
Döyüş arabalarınızı tüstüdə yandıracağam,
Gənc aslanlarını qılınc yeyəcək,
Yer üzündən şikarını kəsəcəyəm,
Qasidlərinin səsi daha eşidilməyəcək».

3 1 Qanlı şəhərin vay halına!
O yalan və soyğunçuluqla doludur,
Orada quldurluğun ardı kəsilmir!
2 Qamçı səsi, təkərlər gurultusu,
Çapan atların, yırğalanan döyüş arabalarının sədası!
3 Süvarilər hücum edir, qılınclar parıldayır,
Nizələr bərq vurur, ölənlər yığın-yığın,
Cəsədlərin sayı yox,
İnsanların ayağı meyitlərə dolaşır!
4 Millətləri fahişəliyi ilə,
Xalqları cadugərliyi ilə satan, cazibəli,
Cadugərlikdə mahir fahişə – Ninevanın
Hədsiz əxlaqsızlığına görə
Bunlar baş verdi.

5 Ordular Rəbbi bəyan edir:
«Ey Nineva, Mən sənin əleyhinəyəm!
Paltarının ətəyini üzünə qaldıracağam,
Çılpaqlığını millətlərə göstərəcəyəm,
Ayıbını ölkələrə açacağam.
6 Üstünə iyrənc şeyləri atacağam,
Səni rüsvay edəcəyəm,

---

[c] **2:10** Yoel 2:6

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Tamaşaya qoyacağam!
7 Səni görənlərin hamısı səndən qaçıb
Belə deyəcək:
“Nineva viran qaldı!
Onun üçün kim ağlayacaq?”
Haradan sənə təsəlli verənləri tapım?»

8 Axı sənin No-Ammondan[d] nəyin artıqdır?
O şəhər çaylar arasında yerləşib
Sularla əhatə olunmuşdu,
Sipəri dəniz,
Qala divarı isə Nil çayı idi.
9 Kuş və Misir onun sonsuz qüvvəti idi,
Put və Liviya da köməkçiləri idi.

10 Lakin əsir aparıldı, sürgün oldu,
Övladları parça-parça doğrandı,
Hər küçə başına atıldı,
Adlı-sanlı adamları üçün püşk atdılar,
Əyanlarını qandallara saldılar.
11 Sən də, ey Nineva, sərxoş olacaqsan,
Mat-məəttəl qalacaqsan,
Düşmənlərin əlindən pənahgah axtaracaqsan.

12 Bütün istehkamların
Əncir ağacının ilk yetişən meyvələri kimidir,
Silkələnəndə yeyənin ağzına düşür.
13 Budur, əsgərlərin qadın kimidir,
Ölkənin darvazaları düşmənlərin üzünə taybatay açılıb.
Qapı rəzələrini od yeyib.

14 Mühasirə vaxtı üçün özünə su çək,
Qalalarını möhkəmləndir,
Çamıra gir, palçığı tapda,
Kərpic kəsmək üçün qəlib götür!
15 Orada od səni yeyib-qurtaracaq,
Qılınc səni kəsib-qıracaq,
Çəyirtkələrin yedikləri əkin kimi yox olacaqsan.
Sayını çəyirtkə kimi artır,
Özünü qaynaşan çəyirtkə kimi çoxalt!

---

[d] **3:8** *No-Ammon* – qədim Misirin paytaxt şəhərlərindən biri.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

16 Tacirlərinin sayı
Göylərdəki ulduzlardan çoxdur,
Amma düşmənlərin
Çəyirtkə kimi ölkəni talan edib uçacaq.
17 Gözətçilərin çəyirtkə kimi,
Məmurların çəyirtkə sürüsü kimidir –
Soyuq gündə çəpərlərə yerləşir,
Gün doğanda uçub gedir,
Getdikləri yer bilinmir.

18 Ey Aşşur padşahı,
Əyanların ölüm yuxusuna gedib,
Adlı-sanlı adamların yatıb.
Xalqın dağlara səpələnib,
Onları bir yerə yığan yoxdur.
19 Dərdinə dərman yoxdur, yaraların sağalmaz.
Barəndə xəbər eşidənlər sevinib əl çalır.
Axı sənin bu sonsuz pisliyin kimə dəyməyib?

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

HABAQQUQ

PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

«Habaqquq» Kitabı miladdan əvvəl VII əsrin axırına – Babillilərin hökmranlıq etdiyi dövrə aiddir.

Bu qəddar xalqın törətdiyi zorakılıqdan narahat olan peyğəmbər Rəbbə sual verir:

«Pis özündən daha salehin başını yeyəndə
Axı niyə susursan?» (1:13).

Rəbb buna belə cavab verir:

«Budur, məğrurların niyyətləri düzgün deyil,
Amma saleh adam imanı ilə yaşayacaq» (2:4).

Kitabın qalan hissəsi pis adamların dəhşətli aqibətindən xəbər verir və Allahın böyüklüyünü izzətləndirən, Habaqqugun güclü imanını bəyan edən şairanə ilahi ilə bitir.

Kitabın məzmunu

1:1–2:5 Habaqqugun şikayəti və Rəbbin cavabı
2:6-20 Pis adamların aqibəti
3:1-19 Habaqqugun duası

---

1 1 Habaqquq peyğəmbərə görüntü ilə nazil olan xəbərdarlıq.

Habaqqugun şikayəti

2 Ya Rəbb, nə vaxta qədər Səni imdada çağıracağam?
Sənsə eşitmirsən.
«Zorakılıq var!» deyə Sənə fəryad edirəm,
Lakin bizi qurtarmırsan.
3 Niyə mənə şər göstərirsən,
Özün də haqsızlığa baxırsan?
Hara nəzər salsam,
Orada soyğunçuluq və zorakılıq var,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Davaların, çəkişmələrin sonu yoxdur.
4 Buna görə qanun qüvvədən düşdü,
Ədalətə üstünlük verilmir.
Pis adamlar salehləri dövrəyə alır,
Ona görə ədalət təhrif olunur.

Rəbbin cavabı

5 [a] Baxın o biri millətlərə,
Gördüklərinizə təəccüblənərək mat qalın.
Sizin vaxtınızda elə işlər görəcəyəm ki,
Bunu sizə danışsalar, inanmazsınız.
6 [b] Budur, Mən amansız və qəddar milləti –
Dünyanın dörd tərəfinə yüyürən,
Özgə məskənləri zəbt edən
Xaldeyliləri qaldırıram.
7 Onlar dəhşətli və qorxuncdur,
Ədalət və şərəf yalnız onlar deyəndir.

8 Atları bəbirdən çevik,
Özləri isə ac qurddan daha azğındır,
Süvariləri yeri deşərək uzaqdan gəlir,
Şikarını yeməyə cuman qartal kimi şığıyır.
9 Onların hamısı zorakılıq üçün gəlir,
Hamısı bir nəfər kimi irəliyə üz tutur,
Əsirləri qum kimi yığırlar.
10 Padşahlara rişxənd edirlər,
Hökmdarlara gülürlər.
Hər qalalı şəhərə lağ edirlər,
Oraya torpaq qalağı töküb ələ keçirirlər.
11 Onlar yel kimi keçib-gedir.
Qüvvələrini özlərinə allah edən bu adamlar
Təqsirkar sayılacaq.

Habaqquq yenə də Rəbbə şikayət edir

12 Əzəldən bəri var olan Sən deyilsənmi?
Ya Rəbb, Allahım, Müqəddəs Olanım,
Biz ölməyəcəyik.
Ya Rəbb, məhkum etmək üçün onları təyin etdin.
Ey Qayamız, bizi cəzalandırma hökmünü onlara verdin.
13 Sənin gözlərin çox təmizdir,

---

[a] **1:5** Həv. 13:40-41 [b] **1:6** 2Pad. 24:2

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Şəri görən gözün yoxdur,
Pis əməllərə dözə bilmirsən.
Bəs xəyanətkarlara necə baxa bilirsən?
Pis özündən daha salehin başını yeyəndə
Axı niyə susursan?
14 Sən insanları sanki dəniz balıqlarına,
Başçıları olmayan sürünən canlılara çevirdin.
15 O onların hamısını qarmaqla çəkir,
Torla çıxarır, ağlarına[c] yığır,
Buna sevinib-şadlanır.
16 Buna görə torları üçün qurban kəsir,
Ağları üçün buxur yandırır,
Axı o bu torlarla
Bol və ləzzətli yemək əldə edir.
17 Torunu durmadan boşaltmağa,
Millətləri amansızcasına qırmağa davam edəcəkmi?

2 1 Keşiyimdə duracağam,
Gözətçi qülləsində dayanacağam.
Baxım Rəbb mənə nə deyəcək,
Görüm şikayətlərimə nə cavab verəcək?

Rəbbin cavabı

2 Rəbb mənə belə cavab verdi:
«Görüntünü yaz, lövhələrdə açıqla ki,
Qoy hər kəs tez onu oxuya bilsin.
3 [d] Çünki bu görüntü müəyyən vaxt üçündür,
Başa çatmağa tələsir və yalan deyil.
Gecikmiş kimi görünsə də, gözləyin,
Hökmən gələcək, gecikməyəcək.
4 Bax, bu adam məğrurdur, köksündəki ürəyi düz deyil,
Amma saleh adam imanı ilə yaşayacaq.
5 Həm də bu məğruru şərab aldadır,
Bu təkəbbürlü adam sakit durmaz,
Acgözlüyünü ölülər diyarı kimi genişləndirir,
Ölüm kimi heç doymaz.
Bütün millətləri özü üçün toplayar,
Bütün xalqları özü üçün əsir alar.

Xaldeylilərin sonrakı aqibəti

6 Amma bütün bu əsir alınanlar

---

[c] **1:15** *Ağ* – torun bir növü. [d] **2:3-4** Rom. 1:17; Qal. 3:11; İbr. 10:37-38

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Onu lağa qoyacaqlar,
İstehzalı müəmmalarla deyəcəklər:
“Özünə aid olmayanı ələ keçirənin,
Xərac alıb varlananın vay halına!
Bu nə vaxta qədər davam edəcək?”
7 Sənə xərac verənlər bir gün
Qəflətən qiyam etməzmi?
Oyanıb sizi qorxutmazmı?
Budur, o vaxt onlara qənimət olacaqsan.
8 Bir çox milləti soyduğun üçün
Xalqlardan sağ qalanlar səni də soyacaq.
Çünki insan qanı tökdün,
Ölkələrə və şəhərlərə,
Orada yaşayan hər kəsə zorakılıq etdin.

9 Evini haram qazancla dolduranın,
Fəlakətdən qaçmaq üçün
Yuvasını yüksək yerdə quranın vay halına!
10 Sən çox xalqları qırmaqla
Öz evini rüsvay etdin,
Öz həyatına günah gətirdin!
11 Belə ki divar daşları bu barədə fəryad qoparacaq,
Taxta tirlər əks-səda verəcək!

12 Şəhəri qanlarla tikənin,
Kəndi haqsızlıqla quranın vay halına!
13 Xalqlar odda yandırılmaq üçün zəhmət çəkir,
Ümmətlər boş yerə özünü yorur.
Bu, Ordular Rəbbindən deyilmi?
14 [e] Çünki sular dənizi bürüdüyü kimi
Dünya Rəbbin izzətinin biliyi ilə doldurulacaq.

15 Qonşuların çılpaq bədənlərinə tamaşa etmək üçün
Onlara şərab içirdib sərxoş edənin,
İçkiyə zəhrimar qatanın vay halına!
16 Hörmət əvəzinə xəcalətlə doyacaqsan,
Sən də iç, çılpaqlığını göstər;
Rəbbin sağ əlindəki cam
Sənin üzərində fırlanacaq.
Rüsvayçılıq hörmətin üzərinə gələcək.

---

[e] **2:14** Yeş. 11:9

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

17 Livanda etdiyin zorakılıq öz başına gələcək,
Heyvanların qırğını səni dəhşətə gətirəcək;
Çünki insan qanı tökdün,
Ölkələrə və şəhərlərə,
Orada yaşayan hər kəsə zorakılıq etdin.

18 Sənətkarın oyduğu yonma ya tökmə bütün
Yalan öyrətməkdən başqa nə xeyri var?
Bütü düzəldən sənətkar öz işinə güvənir,
Amma onun düzəltdiyi
Dilsiz bütdən başqa nədir ki?
19 Taxtaya "Oyan!", dilsiz daşa "Qalx!"
Deyən insanın vay halına!
Büt yol göstərə bilərmi?
Budur o, qızılla, gümüşlə örtülüb,
Daxilində isə həyat nəfəsi yoxdur.

20 Lakin Rəbb müqəddəs məbədindədir,
Qoy bütün dünya Onun önündə sussun!»

Habaqququn duası

3 1 Peyğəmbər Habaqququn duası,
Şiqqayonlar[f] kökü üstündə.

2 Ya Rəbb, Sənin şöhrətin haqqında eşitdim,
Ya Rəbb, gördüyün işlərə görə qorxdum.
Bizim vaxtımızda da eyni işlər gör,
Bizim dövrümüzdə bunları bildir!
Qəzəblənəndə mərhəmətini xatırla!

3 Allah Temandan,
Müqəddəs Olan Paran dağından gəldi. *Sela*[g]
Ehtişamı göyü bürüdü,
Yer üzü Ona edilən həmd-sənalarla doldu.
4 Cah-calalı günəş tək parıldayır,
Əlindən nur tökülür,
Qüdrəti əlində gizli saxlanılıb.
5 Vəba Onun önündə gedir,
Ölümcül xəstəlik arxasınca gəlir.

---

[f] **3:1** *Şiqqayonlar* – fərz edilir ki, bu bir musiqi terminidir. [g] **3:3** *Sela* – fərz edilir ki, bu bir musiqi terminidir.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 O durdu, yeri tərpətdi,
Baxdı, millətləri sarsıtdı,
Qədim dağlar dağıldı,
Əzəldən qalan təpələr ona baş əydi.
Allahın yolu əbədidir.
7 Gördüm ki, Kuşan çadırları əziyyət altındadır,
Midyan çadırlarının pərdələri lərzəyə gəldi.

8 Ya Rəbb, məgər Sən
Çaylara qarşı qəzəblənmisən?
Acığın irmaqlara qarşıdırmı?
Yoxsa dənizə qarşı hiddətlənmisən?
Axı atlarına, müzəffər döyüş arabalarına minmisən?
9 Yayını açdın,
Oxdanını oxlarla doldurdun. *Sela*
Yer üzünü çaylarla yardın.

10 Səni görüb dağlar lərzəyə gəldi,
Sellər hər yanı süpürüb axdı,
Dərinliklər gurladı, dalğalar qalxdı.
11 Uçan oxlarının qığılcımından,
İşıldayan nizənin parıltısından
Günəş və ay yerlərində durdu.
12 Yer üzündə qəzəb içində gəzdin,
Millətləri hiddətlə tapdaladın.
13 Sən Öz xalqının qurtulması üçün,
Məsh etdiyinin xilası üçün çıxdın,
Şər nəslin başçısını əzdin,
Təpədən dırnağa qədər onu soydun. *Sela*
14 Cəngavərləri fırtına tək
Bizi dağıtmağa gələndə
Onların başını öz nizələri ilə deşdin.
Onlar gizlənən zavallıları
Məhv edənlər kimi sevinərdi.
15 Sən Öz atlarınla dənizi tapdaladın,
Coşğun suları köpüklətdin.

16 Eşitdim və varlığım lərzəyə gəldi,
Səsindən dodaqlarım əsdi.
Çürüklük sümüklərimə girdi,
Dizlərim titrədi.
Amma bizə hücum edən xalqın

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Fəlakətə düşdüyü günü səbirlə gözləyəcəyəm.
17 Əncir ağacı tumurcuqlanmasa da,
Meynələr bar gətirməsə də,
Zeytun ağaclarına çəkdiyim zəhmət boşa çıxsa da,
Tarlalar məhsul yetişdirməsə də,
Qoyun-keçi ağıllarda,
Mal-qara tövlələrdə yox olsa da,
18 Mən yenə Rəbdə sevinc tapacağam.
Xilasımın Allahı ilə şadlıqdan coşacağam!

19 [h] Xudavənd Rəbb mənim qüvvətimdir,
Ayaqlarımı marallar kimi çevik edir,
Zirvələrimdə məni gəzdirir.

Musiqi rəhbəri üçün: simli alətlərin müşayiəti ilə.

---

[h] **3:19** 2Şam. 22:34; Zəb. 18:33

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

SEFANYA

PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

Sefanya peyğəmbər miladdan əvvəl VII əsrin 2-ci yarısında, ehtimala görə padşah Yoşiyanın 621-ci ildə etdiyi dini islahatlardan əvvəlki illərdə fəaliyyət göstərmişdir. Kitaba məlum olan peyğəmbərlik mövzuları daxildir: bütlərə ibadət etməsinə görə Yəhudanın üzərinə cəza və dağılma günü gələcək. Rəbb həmçinin başqa millətləri cəzalandıracaq. Yerusəlim də məhkum olacaq, lakin müəyyən vaxt bərpa olunacaq və orada həlim və saleh xalq yaşayacaq.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:3 Rəbbin məhkəmə günü
2:4-15 Rəbbin millətlərə cəzası
3:1-20 Yerusəlimin gələcəyi

---

1 [1 a] Yəhuda padşahı Amon oğlu Yoşiyanın hökm etdiyi dövrdə Xizqiya
oğlu Amarya oğlu Gedalya oğlu Kuşi oğlu Sefanyaya Rəbbin sözü
nazil oldu.

Rəbbin məhkəmə günü

[2] Rəbb belə bəyan edir:
«Yer üzündən hər şeyi silib-süpürəcəyəm».
[3] Budur, Rəbb belə bəyan edir:
«İnsanları, heyvanları,
Göydəki quşları, dənizdəki balıqları,
Pis adamları ilə
Şər üçün qurulan tələlərini
Silib-süpürəcəyəm,
İnsanı yer üzündən yox edəcəyəm.

---

[a] **1:1** 2Pad. 22:1–23:30; 2Saln. 34:1–35:27

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 Əlimi uzadıb Yəhuda və Yerusəlim sakinlərinin
Hamısını cəzalandıracağam,
Baal bütlərinə ibadətin qalıqlarını,
Kahinlərlə bütpərəst din xadimlərinin adlarını da buradan silib
atacağam.
5 Damlarda göy cisimlərinə səcdə edənləri,
Həm Rəbbin adına, həm də Milkom bütü adına
And içib səcdə edənləri,
6 Rəbbin yolundan dönənləri,
Rəbbə müraciət etməyənləri,
Rəbdən məsləhət almayanları
Buradan yox edəcəyəm».

7 Susun Xudavənd Rəbbin qarşısında,
Çünki Onun günü yaxınlaşır,
Rəbb qurban hazırlayıb, qonaqlarını dəvət edib.
8 Rəbb deyir: «O qurban günü əmirləri, şahzadələri,
Əcnəbi dəbi ilə geyinənləri cəzalandıracağam.
9 O gün kandarından tullanıb keçənləri,
Öz ağalarının evlərini zorakılıq və hiylə ilə
Dolduranları cəzalandıracağam».

10 Rəbb bəyan edir:
«O gün Yerusəlimdə Balıqlar darvazasından fəğan səsi,
İkinci Məhəllədən fəryadlar,
Təpələrdən isə böyük gurultu eşidiləcək».
11 Ey bazar məhəlləsinin sakinləri, nalə çəkin!
Bütün tacirləriniz məhv olacaq,
Tərəzidə gümüş çəkənləriniz qırılacaq.

12 O zaman Yerusəlimin hər tərəfini
Çıraqlarla axtaracağam,
Firavan yaşayan qayğısızları,[b]
Ürəklərində
«Rəbb nə yaxşılıq, nə də pislik –
Heç nə etməz»
Deyənləri cəzalandıracağam.
13 Var-dövlətləri talan olacaq,
Evləri xaraba qalacaq,

---

[b] **1:12** *Firavan yaşayan qayğısızlar* – hərfi tərcümədə *çöküntüsü dibə çökmüş şərab kimi olanlar.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Tikdikləri evlərdə yaşamayacaqlar,
Onlar saldıqları üzümlüklərin
Şərablarını içməyəcəklər.

14 Rəbbin möhtəşəm günü yaxınlaşır,
Yaxınlaşır, tez gələcək.
Rəbbin günündə fəryad səsi çıxacaq,
İgid adam belə, fəryad edəcək.
15 [c] O gün qəzəb günüdür:
Hər tərəfi
Əziyyət və məşəqqətin,
Viran və talanın,
Qaranlıq və zülmətin,
Qara buludların bürüdüyü gündür!
16 O gün istehkamlı şəhərlərə,
Hündür künc qüllələrinə qarşı
Döyüş üçün çalınan şeypurların,
Döyüş nərələrinin səsləndiyi gündür!

17 Rəbb deyir:
«Adamlara elə bəla göndərəcəyəm ki,
Kor kimi hara gedəcəklərini bilməyəcəklər,
Çünki Mən Rəbbə qarşı günah ediblər.
Qanları su kimi axacaq,[d]
Bədənləri yerdə çürüyüb peyin olacaq».
18 Rəbbin qəzəb günündə
Qızıl-gümüşləri
Onları qurtara bilməyəcək,
Onun qısqanc qəzəbinin alovunda
Bütün ölkə yanıb yox olacaq,
Çünki O, bir anda ölkənin sakinlərini qıracaq.

Tövbəyə çağırış

2 1 Ey utanmaz millət, toplaşın!
2 Fərman çıxmadan,
O gün saman çöpü tək uçmadan,
Rəbbin qızğın qəzəbi başınıza gəlmədən,
Rəbbin qəzəb günü sizə yetişmədən öncə toplaşın!
3 Ey Rəbbin hökmünə əməl edən sizlər,
Ölkədəki itaətkar insanlar, Rəbbə meyl salın!

---

[c] **1:15** Yoel 2:2 [d] **1:17** *Qanları su kimi axacaq* – hərfi tərcümədə *qan toz kimi tökülləcək*.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Salehliyə meyl salın!
İtaətkarlığa meyl salın!
Bəlkə siz Rəbbin qəzəb günündə qurtula bildiniz.

Rəbbin millətlərə cəzası

4 [e] Qəzzə bomboş qalacaq,
Aşqelon xarabalığa dönəcək,
Aşdod əhalisi günorta çağı qovulacaq,
Eqron özülündən söküləcək!
5 Dəniz sahilində yaşayanların –
Keretlilərin[f] vay halına!
Ey Filiştlilərin torpağı Kənan,
Rəbbin hökmü sizə qarşıdır,
Rəbb hamınızı yox edəcək.
Ölkədə heç bir sakin sağ qalmayacaq!

6 Dəniz sahilindəki ölkəniz otlaqlara,
Çoban daxmalarına və qoyun-keçi ağıllarına dönəcək!
7 Bu ölkə Yəhuda nəslindən qalanların əlinə keçəcək,
Sürülərini orada otaracaqlar,
Axşam Aşqelondakı evlərində yatacaqlar,
Çünki özlərinin Allahı Rəbb onları yada salaraq
Yenə firavan edəcək.

8 [g] [h]
«Moavlıların rişxəndlərini,
Ammonluların təhqirlərini eşitdim.
Xalqıma rişxənd edib lovğalanaraq dedilər ki,
Xalqımın sərhədlərini keçəcəklər.
9 [i] Buna görə də İsrailin Allahı, Ordular Rəbbi bəyan edir.
Varlığıma and olsun ki,
Moav mütləq Sodom kimi,
Ammon Homorra kimi olacaq:
Oraları alaqlar və duzlu çalalar basacaq,
Əbədi viranəliyə dönəcək.
Xalqımın qalanları oranı talan edəcək,
Torpaqlarına millətimdən sağ qalanlar

---

[e] **2:4-7** Yeş. 14:29-31; Yer. 47:1-7; Yez. 25:15-17; Yoel 3:4-8; Amos 1:6-8; Zək. 9:5-7
[f] **2:5** *Keret* – Krit adası nəzərdə tutulur. [g] **2:8-11** Yeş. 15:1–16:14; 25:10-12; Yer. 48:1-47; Yez. 25:8-11; Amos 1:13-15 [h] **2:8-11** Yer. 49:1-6; Yez. 21:28-32; 25:1-7; Amos 1:13-15
[i] **2:9** Yar. 19:24

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Sahib olacaq».

10 Bu onların məğrurluğunun əvəzi olacaq,
Çünki bu xalqlar
Ordular Rəbbinin xalqına rişxənd edib lovğalandı.
11 Rəbb onları dəhşətə salacaq,
Yer üzünün bütün allahlarını yox edəcək.
Uzaqlarda yaşayan bütün millətlər
Olduqları yerlərdə Ona səcdə edəcək.

12 «Ey Kuşlular, siz də
Mənim qılıncımla öldürüləcəksiniz» Rəbb deyir.
13 [j] Rəbb əlini şimala doğru uzadıb
Aşşuru yox edəcək,
Ninevanı viranəliyə,
Səhra kimi quruya çevirəcək,
14 Ora sürülərin, hər cür heyvanın
Yatdığı yer olacaq.
Orada sütun başlarında,
Bayquşlar, yapalaqlar yuva quracaq,
Onlar pəncərələrdən ulayacaq,
Qarğalar kandarlardan qarıldayacaq
Evlərdə sidr tirləri görünəcək.
15 [k] Bu şəhər zövq-səfalı şəhər idi,
Əmin-amanlıq içində yaşayırdı.
Hey belə deyərdi:
«Mən mənəm, məndən başqası yoxdur!»
Necə də bu şəhər xarabalığa döndü,
Vəhşi heyvanların yuvası oldu!
Yanından keçən hər kəs vahimədən
Kənara çəkilir.

Yerusəlimin gələcəyi

3 1 Üsyankar, pozğun, qəddar şəhərin vay halına!
2 Söz dinləmədi, ibrət dərsi almadı,
Rəbbə güvənmədi, Allahına yaxınlaşmadı.
3 Başçıları nərildəyən aslanlara bənzəyir,
Hakimləri axşam gəzən ac qurdlar kimi
Səhərə qədər bir şey qoymaz.
4 Peyğəmbərləri məsuliyyətsiz, xain adamlardır,

---

[j] **2:13-15** Yeş. 10:5-34; 14:24-27; Nah. 1:1–3:19 [k] **2:15** Yeş. 47:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Kahinləri müqəddəs olanı murdarlayıb,
Qanunun mənasını pozur.
5 Amma şəhərin içində olan Rəbb salehdir,
O haqsızlıq etməz.
Hər yeni günün səhərində
Durmadan ədalətini zühur etdirər,
Amma haqsız adam utanmaq bilməz.

6 Rəbb belə deyir:
«Millətləri məhv etdim,
Künc qüllələri dağıldı.
Küçələrini viran qoydum,
O küçələrdən artıq gəlib-keçən yoxdur!
Şəhərləri xarabalığa döndü,
Orada heç bir sakin də qalmadı.
7 Mən dedim:
“Xalqım Məndən qorxar,
İbrət dərsi alar”.
Onda məskənləri dağıdılmaz,
Verdiyim cəzaların hamısı üzərlərinə gəlməz,
Lakin onlar hər cür pozğun iş görməkdən zövq aldı».

8 Buna görə Rəbb bəyan edir:
«Şahid kimi qalxdığım
Günə qədər Məni gözləyin.
Çünki Mən millətləri yığmağı
Padşahlıqları toplamağı qərara almışam.
Qoy üzərlərinə qeyzimi, qızğın qəzəbimi töküm.
Çünki qısqanc qəzəbimin odu ilə bütün yer üzü tələf olacaq.
9 O zaman Mən xalqların nitqini dəyişib,
Onlara pak dil verəcəyəm ki,
Hamı Rəbbin adını çağırsın,
Mənə çiyin-çiyinə xidmət etsinlər.
10 Qürbətə dağılmış,
Mənə səcdə edənlər
Kuş çaylarının o tayından
Mənə təqdimlər gətirəcək.
11 O gün sən, ey xalqım,
Mənə qarşı üsyankarlıq etdiyinə görə
Daha xəcalətli olmayacaqsan.
Çünki qürurlu, təkəbbürlü adamları
Sənin arandan uzaqlaşdıracağam,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Müqəddəs dağımda bir daha təkəbbürlü olmayacaqsan.
12 Sizin aranızda itaətkar və məzlum bir xalqı sağ qoyacağam,
Onlar Rəbbin adına pənah gətirəcək.
13 [l] İsraildən sağ qalanlar haqsızlıq etməyəcək!
Kimsəni aldadaraq yalan söyləməyəcəklər,
Çünki onlar qarnı tox yatacaq,
Onları qorxudan olmayacaq».

Sevinc nəğməsi

14 Ey Sion qızı, tərənnüm elə,
Ey İsrail, uca səslə çığır!
Ey Yerusəlim qızı, bütün qəlbinlə sevin və fərəhlən!
15 Rəbb sənin cəzanı ləğv etdi, düşmənlərini qovdu!
İsrailin padşahı Rəbb sənindir,
Artıq pislikdən qorxmayacaqsan!

16 O gün Yerusəlimə deyiləcək:
«Qorxma, ey Sion, qoy əllərin taqətdən düşməsin!
17 Allahın Rəbb,
Qüvvətli Qurtarıcın sənindir!
O sənin üçün sevinib şadlanacaq,
Səni məhəbbəti ilə yeniləşdirəcək,[m]
Sənin üçün tərənnümlə coşacaq!
18 Bayram gününü qeyd edən kimi
Mən sənin üzərindən bəlaları götürəcəyəm ki,
Onlara görə xəcalətli olmayasan.[n]
19 Budur, vaxt gəlir,
Mən sizə zülm edənlərin hamısını cəzalandıracağam,
Şikəstləri qurtaracağam, sürgünləri yığacağam,
Bütün dünyada çəkdikləri xəcaləti
Şan-şöhrətə çevirəcəyəm.
20 O zaman sizi toplayıb yurdunuza geri qaytaracağam.
Görəcəksiniz, Mən sizi yenə firavan edəndə
Bütün dünya xalqları arasında
Sizə şan-şöhrət verəcəyəm»
Rəbb deyir.

---

[l] **3:13** Vəhy 14:5 [m] **3:17** *Səni məhəbbəti ilə yeniləşdirəcək* – qədim yunan və süryani tərcümələrində belədir, ibrani mətnində isə *məhəbbəti ilə susacaq.* [n] **3:18** *Bayram gününü … olmayasan* – qədim yunan tərcüməsində belədir, ibrani mətnində isə *bayramlar üçün kədərlənənləri səndən yığacağam.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

HAQQAY
PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

«Haqqay» Kitabı miladdan əvvəl 520-ci ildə Haqqay peyğəmbər vasitəsilə Rəbdən gələn qısa vəhylərdir. Bu kitab *«Ezra»*, *«Nehemya»* və *«Zəkəriyyə»* Kitabları ilə sıx əlaqəlidir. Kitabdakı hadisələrin tarixi dəqiq məlumdur. Sürgündən qayıdan İsrail xalqı bir neçə il idi ki, Yerusəlimdə yaşayırdı. Lakin məbəd hələ də xarabalıq vəziyyətində qalırdı. Bu vəhy vasitəsilə Rəbb xalqını məbədi bərpa etməyə çağırırdı.

Rəbb paklanmış, yeniləşmiş xalqa firavanlıq və sülh olan bir gələcək vəd verir.

Kitabın məzmunu:

1:1-15 Məbədin bərpası barəsində vəhy
2:1-23 Təsəlli və ümid xəbəri

Rəbb Yerusəlimdəki məbədinin bərpası haqqında əmr verir

1 1 [a] Padşah Daranın hakimiyyətinin ikinci ili, altıncı ayın birində[b]
Yəhuda valisi Şealtiel oğlu Zerubbabilə və baş kahin Yehosadaq
oğlu Yeşuaya peyğəmbər Haqqay vasitəsilə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Ordular Rəbbi belə deyir: “Bu xalq deyir ki, hələ Rəbbin məbədini
qurmaq vaxtı çatmayıb”».
3 Rəbbin bu sözü peyğəmbər Haqqay vasitəsilə nazil oldu:
4 «Bu məbəd xaraba qaldığı halda
Sizin üçün damı yaraşıqlı evlərinizdə oturmaq vaxtıdırmı?»
5 İndi isə Ordular Rəbbi belə deyir:
«Həyat yollarınız haqqında yaxşı düşünün.
6 Çox əkdiniz, amma az götürdünüz.
Yeyirsiniz, amma doymursunuz.

---

[a] **1:1** Ezra 5:1; 6:14 [b] **1:1** Miladdan əvvəl 29 avqust 520-ci il.

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İçirsiniz, amma susuzluğunuz yatmır.
Geyinirsiniz, amma geyiminiz sizi isitmir.
Məvacibiniz cırıq kisəyə qoyulur».

7 Ordular Rəbbi belə deyir:
«Həyat yollarınız haqqında yaxşı düşünün.
8 İndi dağlara çıxıb ağac gətirin və məbədi qurun.
Onda razı qalaram, izzətlənərəm».
Bunu deyən Rəbdir.
9 Ordular Rəbbi belə bəyan edir:
«Çox şey gözlədiniz, budur, az oldu.
Az olanı da evə gətirəndə onları sovurdum.
Nə üçün? Xaraba qalan məbədimə görə.
Amma siz öz evləriniz üçün əlləşirsiniz.
10 Sizdən ötrü buna görə göylər şehini, yer də məhsulunu kəsdi.
11 Yerə, dağlara, taxıla, təzə şəraba, zeytun yağına,
Torpağın yetirdiyi nemətlərə,
Eləcə də insana, heyvana və əllərinizin bütün zəhmətinə
Mən quraqlıq elan etdim».
12 Şealtiel oğlu Zerubbabil ilə baş kahin Yehosadaq oğlu Yeşua və xalqın sağ qalanları özlərinin Allahı Rəbbin dediklərinə – peyğəmbər Haqqayın sözünə baxdılar. Çünki onu onların Allahı Rəbb göndərmişdi. Xalq Rəbdən qorxdu. 13 Rəbbin elçisi Haqqay Rəbbin müraciəti ilə xalqa belə dedi: «Rəbb deyir: “Mən sizinləyəm”». 14 Rəbb Yəhuda valisi Şealtiel oğlu Zerubbabili, baş kahin Yehosadaq oğlu Yeşuanı və xalqın sağ qalanlarını ruhlandırdı. Xalq yığılıb özlərinin Allahı olan Ordular Rəbbinin məbədində işləməyə başladı. 15 Bu hadisə padşah Daranın hakimiyyətinin ikinci ili, altıncı ayın iyirmi dördündə baş verdi.

Məbədin bərpasının tərənnümü

2 1 Yeddinci ayın iyirmi birində peyğəmbər Haqqay vasitəsilə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 2 «İndi Yəhuda valisi Şealtiel oğlu Zerubbabilə, baş kahin Yehosadaq oğlu Yeşuaya və xalqın sağ qalanlarına belə söylə: 3 [c] “Sizin aranızda kim burada olan məbədin əvvəlki əzəmətini görmüşdür? İndi buranı necə görürsünüz? Gözünüz önündə sanki bir heçə çevrilməyibmi?” 4 Rəbb deyir: “İndi isə, ey Zerubbabil, qüvvətlən! Qüvvətlən, ey baş kahin olan Yehosadaq oğlu Yeşua! Ey bütün ölkə xalqı, qüvvətlənin və işləyin! Çünki Mən sizinləyəm”. Ordular Rəbbi belə bəyan edir: 5 [d] “Misirdən çıxan zaman sizinlə bağladığım əhdə əsasən Ruhum aranızdadır. Qorxmayın!”

---

[c] **2:3** Ezra 3:12 [d] **2:5** Çıx. 29:45-46

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 [e] Budur, Ordular Rəbbi belə deyir: “Tezliklə Mən göyləri, yeri, dənizi,
torpağı bir də lərzəyə gətirəcəyəm! 7 Bütün millətləri lərzəyə salacağam;
bütün millətlərin var-dövləti gələcək və bu evi əzəmətlə dolduracağam”.
Ordular Rəbbi belə deyir. 8 “Bütün qızıl-gümüş Mənimdir”. Ordular Rəbbi
belə bəyan edir. 9 Ordular Rəbbi belə deyir: “İndiki məbədin əzəməti
əvvəlkindən üstün olacaq. Bu yerə əmin-amanlıq verəcəyəm”. Ordular
Rəbbi belə bəyan edir».

Məzəmmət və vəd

10 Daranın hakimiyyətinin ikinci ili, doqquzuncu ayın iyirmi dördündə
Rəbbin sözü peyğəmbər Haqqaya nazil oldu. 11 Ordular Rəbbi belə deyir:
«Qanun haqqında kahinlərə bir müraciət edin: 12 “Kimsə cübbəsinin ətəyində
təqdis olunmuş ət gəzdirən zaman ətəyi ilə çörəyə, şorbaya, şəraba, zeytun
yağına və yaxud hər hansı bir ərzağa toxunarsa, bunlar təqdis olunarmı?”»
Kahinlər bu suala «xeyr» deyə cavab verdi. 13 [f] Haqqay dedi: «Bəs ölü cəsədə
toxunub murdarlanan bir adam həmin ərzaqlardan birinə toxunarsa, bu
ərzaq murdar olarmı?» Kahinlər cavab verdi: «Murdar olar».
14 Haqqay sonra belə dedi: «Rəbb belə bəyan edir: “Bu xalq – bu millət
Mənim gözümdə belədir. Onların hər əməli belədir. Mənə təqdim etdikləri
hər şey murdardır. 15 İndi rica edirəm, bu gündən etibarən nə olacağını
dərindən düşünün. Rəbbin məbədinin daşı daş üstünə qoyulmazdan əvvəl
işləriniz necə gedirdi? 16 O zaman hər kim iyirmi kisə məhsul gözləyirdisə,
on kisə olurdu. Şərab çənindən kim əlli qab şərab çəkmək istəyirdisə, iyirmi
qablıq şərab tapırdı”. 17 Rəbb belə bəyan edir: “Özünüzü və əllərinizin bütün
zəhmətini səmum küləyi, kif və dolu ilə vurdum. Yenə Mənə sarı dönmədiniz.
18 Rica edirəm, dərindən düşünün. Bu gün doqquzuncu ayın iyirmi dördündən
– Rəbbin məbədinin təməli qoyulan gündən sonra nə baş verəcəyi barədə
yaxşı düşünün. 19 Anbarda toxum qalıbmı? Məgər üzüm, əncir, nar, zeytun
ağacı bar gətirməyib? Bu gündən etibarən sizə bərəkət verəcəyəm!”»

Rəbbin Zerubbabilə dediyi söz

20 Rəbbin bu sözü Haqqaya ikinci dəfə ayın iyirmi dördündə nazil
oldu: 21 «Yəhuda valisi Zerubbabilə belə de: “Mən göyləri və yeri lərzəyə
gətirəcəyəm. 22 Padşahlıqların taxt-taclarını alt-üst edəcəyəm. Millətlərin
padşahlıqlarının gücünü darmadağın edəcəyəm. Döyüş arabaları ilə
sürücülərini aşıracağam, atlarla süvarilər yerə səriləcəklər. Hamı qardaş
qılıncı ilə qırılacaq”».
23 Ordular Rəbbi bəyan edir: «Ey qulum Şealtiel oğlu Zerubbabil, o
gün səni götürüb möhürlü üzük edəcəyəm, çünki səni seçdim». Rəbb bu
sözləri dedi. Bu, Ordular Rəbbinin bəyanıdır.

---

[e] **2:6** Haq. 2:21; İbr. 12:26 [f] **2:13** Say. 19:11-22

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ZƏKƏRİYYƏ

PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

Zəkəriyyə peyğəmbər miladdan əvvəl VI əsrin ikinci yarısında yaşamışdır. Onun peyğəmbərliklərinin birinci hissəsi miladdan əvvəl 520-518-ci illər arasında Allahdan ona nazil olan peyğəmbərliklərdən ibarətdir. Onların əksəriyyəti görüntü şəklindədir. Bu peyğəmbərliklər Yerusəlimin bərpası, məbədin yenidən tikilməsi və Allah xalqının təqdis olunması barədədir. Son fəsillərdə Məsihin gözlənilən gəlişindən və son məhkəməsindən danışılır.

Kitabın məzmunu:

1:1–8:23 Xəbərdarlıq və ümid xəbəri
9:1-8 İsrailin qonşuları üzərində məhkəmə
9:9–14:21 Firavanlıq və sülh gətirən gələcək dövr

Rəbbin Öz xalqına müraciəti

1 1 [a] Daranın hakimiyyətinin ikinci ilində, səkkizinci ayda İddo oğlu
Berekya oğlu Zəkəriyyə peyğəmbərə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Rəbb atalarınıza çox qəzəbləndi. 3 Ona görə də sən onlara söylə ki,
Ordular Rəbbinin sözü belədir:
"Mənə tərəf qayıdın" bəyan edir Ordular Rəbbi,
"Mən də sizə tərəf qayıdaram" deyir Ordular Rəbbi.
4 "Atalarınız kimi olmayın! Əvvəlki peyğəmbərlər onlara müraciət edib
söylədi ki, Ordular Rəbbi onlara ‹pis əməllərinizdən və pis işlərinizdən
qayıdın› deyir. Ancaq onlar eşitmədi və Mənə qulaq asmadı" Rəbb belə
bəyan edir.
5 "Atalarınız indi haradadır?
Peyğəmbərlər də əbədi yaşayırmı?

---

[a] **1:1** Ezra 5:1; 6:14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

6 Amma qullarım peyğəmbərlərə əmr etdiyim
Sözlərim və qaydalarım atalarınıza gəlib çatmadımı?”
Onlar da tövbə edib dedi: “Ordular Rəbbi əməllərimizə və işlərimizə görə
bizə nə etməyi düşündüsə, bizimlə elə də rəftar etdi”».

Birinci görüntü: atlılar

7 Daranın hakimiyyətinin ikinci ilində, on birinci ay olan Şevat ayının
iyirmi dördüncü günü İddo oğlu Berekya oğlu Zəkəriyyə peyğəmbərə
Rəbbin bu sözü nazil oldu: 8 [b] gecə yarısı gördüm ki, qırmızı ata
minmiş bir nəfər dərənin dibində mərsin ağacları arasında durub.
Onun arxasında isə qırmızı, kəhər və ağ atlar var idi. 9 Mən soruşdum:
«Ay ağam, bunlar nədir?» Mənimlə danışan mələk dedi: «Bunların nə
olduğunu sənə göstərəcəyəm». 10 Mərsin ağacları arasında duran adam
cavab verdi: «Bunları dünyanı dolaşmaq üçün Rəbb göndərib». 11 Onlar
mərsin ağacları arasında duran Rəbbin mələyinə cavab verdi: «Biz
dünyanı dolaşdıq və gördük ki, bütün dünya asayiş və əmin-amanlıq
içindədir».
12 Onda Rəbbin mələyi dedi: «Ey Ordular Rəbbi, bu yetmiş il ərzində
qəzəbləndiyin Yerusəlimə və başqa Yəhuda şəhərlərinə nə vaxta qədər
mərhəmət etməyəcəksən?» 13 Rəbb mənimlə danışan mələyə yaxşı
vədlərlə, təsəlliverici sözlərlə cavab verdi. 14 Mənimlə danışan mələk
mənə dedi: «Müraciət edib söylə ki, Ordular Rəbbi belə deyir:
“Yerusəlim və Sion üçün böyük qısqanclıq duyuram.
15 Qayğısız olan millətlərə qarşı çox qəzəbliyəm.
Çünki Mən hələ az qəzəbləndiyim zaman
Onlar öz pis əməllərini daha da artırdı”.
16 Buna görə də Rəbb belə deyir:
“Mən mərhəmətlə Yerusəlimə qayıtdım.
Evim yenə orada qurulacaq,
Yerusəlimin üzərinə ölçü ipi çəkiləcək”
Bəyan edir Ordular Rəbbi.
17 Sən bir daha müraciət edib söylə ki,
Ordular Rəbbi belə deyir:
“Şəhərlərim yenə bolluqla dolub-daşacaq.
Rəbb Siona yenə təsəlli verəcək,
Yenə Yerusəlimi seçəcək”».

İkinci görüntü: dörd buynuz və dörd usta

18 Sonra başımı qaldırıb baxdım və dörd buynuz gördüm. 19 Mənimlə
danışan mələyə dedim: «Bunlar nədir?» O mənə dedi: «Bunlar

---

[b] **1:8** Zək. 6:2-3; Vəhy 6:2,4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yəhudanı, İsraili və Yerusəlimi dağıtmış buynuzlardır». 20 Onda Rəbb
mənə dörd usta göstərdi. 21 Mən «Bunlar nə etməyə gəlir?» deyə
soruşdum. O dedi: «Bu buynuzlar Yəhudanı elə dağıtdı ki, heç kəs
başını qaldıra bilmədi. Bu ustalar da Yəhuda ölkəsini dağıtmaq üçün
buynuz qaldıran millətləri dəhşətə gətirib buynuzlarını yerə çalmağa
gəldi».

Üçüncü görüntü: ölçü ipi

2 1 Mən başımı qaldırıb baxdım və əlində ölçü ipi olan bir adam
gördüm. 2 «Hara gedirsən?» deyib soruşdum. O mənə dedi:
«Yerusəlimi ölçməyə, en və uzunluğunun nə qədər olduğunu öyrənməyə
gedirəm». 3 Mənimlə danışan mələk yanımdan çıxanda başqa bir mələk
onu qarşılamağa gəldi 4 və ona dedi:
«Qaç, o cavana söylə ki, içində adamlar
Və heyvanlar çox olduğu üçün
Yerusəlim divarsız bir şəhər olacaq.
5 "Mən Özüm onun ətrafında odlu divara çevriləcəyəm,
Onun içində izzət olacağam" bəyan edir Rəbb».

6 «Haydı, haydı! Şimal ölkəsindən qaçın» deyir Rəbb,
«Çünki sizi göydə dörd tərəfə əsən
Külək kimi dağıtmışdım» deyir Rəbb.
7 «Haydı! Ey Sion, sən ki Babil şəhərində yaşayırsan, qaçıb qurtar!»
8 Çünki Ordular Rəbbi deyir ki,
İzzəti üçün sizi qarət etmiş millətlərin yanına Məni göndərdi.
Sizə toxunan Onun göz bəbəyinə toxunmuş olur.
9 Mən o millətlərə qarşı əlimi qaldıracağam,
Əsarətlərində olanlar onları qarət edəcək.
Onda biləcəksiniz ki,
Məni Ordular Rəbbi göndərmişdir.
10 «Şadlıq edib sevin, ey Sion qızı!
Çünki aranızda yaşamağa gəlirəm» bəyan edir Rəbb.
11 «O gün çoxlu millətlər Rəbbə bağlanacaq,
Mənim xalqım olacaq.
O zaman aranızda yaşayacağam.
Siz biləcəksiniz ki,
Məni yanınıza Ordular Rəbbi göndərib.
12 Rəbb müqəddəs torpaqda
Yəhudanı Öz payı olaraq mülk alacaq,
Yenə Yerusəlimi seçəcək.
13 Ey bütün bəşər, Rəbbin önündə susun!
Çünki O Öz müqəddəs məskənindən qalxıb gəlir!»

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Dördüncü görüntü: baş kahin Yeşua

3 1[c] [d] Rəbb mənə bunu göstərdi: Rəbbin mələyinin önündə baş
kahin Yeşua durmuşdu və onu ittiham etmək üçün sağında Şeytan
dayanmışdı. 2[e] Rəbb Şeytana dedi: «Rəbb səni məzəmmət etsin, ey
Şeytan, Yerusəlimi seçən Rəbb səni məzəmmət etsin. Bu adam oddan
çıxarılmış, yarısı yanmış odun parçasına bənzəmirmi?» 3 O vaxt Yeşua
əyninə çox çirkli paltar geyinib mələyin önündə dayanmışdı. 4 Bu mələk
önündə duran mələklərə dedi: «Onun əynindən çirkli paltarı çıxarın».
Sonra Yeşuaya dedi: «Bax günahını sənin üzərindən götürdüm, indi
sənə bayram paltarı geyindirəcəyəm». 5 Mən isə dedim: «Qoy başına
da təmiz çalma bağlasınlar». Başına təmiz çalma bağlayıb ona paltar
geyindirdilər. Rəbbin mələyi də yanında durmuşdu.
6 Sonra Rəbbin mələyi Yeşuaya şəhadət edib dedi: 7 «Ordular Rəbbi
belə deyir:
"Əgər yollarımla getsən, verdiyim buyruğumu qoruyub saxlasan,
Evimə sən başçılıq edəcəksən, həyətlərimi sən qoruyacaqsan.
Burada duranların arasında içəri keçmək haqqını sənə verirəm".
8[f] Ey baş kahin Yeşua, sən və sənin önündə oturan yoldaşların qulaq
assın!
Çünki onlar gələcək hadisələrin əlamətidir.
Mən "Pöhrə" adlı qulumu gətirəcəyəm.
9 Yeşuanın önünə qoyduğum daşa baxın!
O tək daşın yeddi gözü var.
Onun üzərinə bir yazı oyub yazacağam» bəyan edir Ordular
Rəbbi,
«Bir gün içində bu ölkənin günahını ortadan götürəcəyəm.
10[g] O gün hər biriniz qonşusunu öz tənəyi və əncir ağacı altına
çağıracaq»
Bəyan edir Ordular Rəbbi.

Beşinci görüntü: çıraqdan və zeytun ağacları

4 1 Mənimlə danışan mələk geri qayıdıb məni yuxusundan oyanan
adam kimi oyatdı. 2[h] O məndən soruşdu: «Nə görürsən?» Mən
dedim: «Büsbütün qızıldan olan bir çıraqdan görürəm. Onun başında
zeytun yağı üçün bir qab, üzərində yeddi çıraq, çıraqlarda isə yeddi lülə
var. 3[i] Çıraqdanın yanında isə biri yağ qabının sağında, o biri solunda
olmaqla iki zeytun ağacı var». 4 Sonra mənimlə danışan mələkdən
soruşdum: «Ay ağam, bunlar nədir?» 5 Mənimlə danışan mələk «Bunların

---

[c] **3:1** Ezra 5:2 [d] **3:1** Vəhy 12:10 [e] **3:2** Yəhd. 9 [f] **3:8** Yer. 23:5; 33:15; Zək. 6:12
[g] **3:10** Mik. 4:4 [h] **4:2** Vəhy 4:5 [i] **4:3** Vəhy 11:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

nə olduğunu bilmirsənmi?» deyə soruşdu. Mən də «yox, ağam» dedim. 6[j]
O mənə cavab verdi:
«Zerubbabilə Rəbbin sözü budur:
“Güclə, qüdrətlə yox, yalnız Mənim Ruhumla iş görəcəksən”
Deyir Ordular Rəbbi.
7 Sən kimsən, ey uca dağ?
Zerubbabilin önündə düzənliyə çevriləcəksən.
O “nə gözəldir, nə gözəldir” nidaları altında
Məbədin təpə daşını götürəcək».
8 Mənə Rəbbin sözü nazil oldu:
9 «Bu evin təməlini Zerubbabilin əlləri qoydu,
Onun əlləri də bunu sona çatdıracaq.
Onda biləcəksən ki, Ordular Rəbbi Məni sizin yanınıza göndərib.
10[k] Bu günü kim əhəmiyyətsiz hesab edə bilər?
Məhz bu gün adamlar Zerubbabilin əlində şaqulu görəndə sevinəcək.
Bu yeddi çıraq isə Rəbbin bütün yer üzündə dolaşan gözləridir».
11[l] Mən ondan soruşdum: «Bəs çıraqdanın sağ və solunda olan bu iki zeytun ağacı nədir?» 12 Sonra yenə soruşdum: «İki qızıl borucuq vasitəsilə içindən qızıl rəngində yağ axan bu iki zeytun budağı nədir?» 13 O məndən soruşdu: «Bunların nə olduğunu bilmirsənmi?» Mən də «yox, ay ağam» dedim. 14 O mənə dedi: «Bunlar bütün yer üzünün Sahibinin önündə duran məsh olunmuş iki nəfərdir».

Altıncı görüntü: uçan tumar

5 1 Mən yenə başımı qaldırıb baxanda uçan bir tumar gördüm. 2 Mələk «Nə görürsən?» deyib məndən soruşdu. Mən dedim: «Uçan bir tumar görürəm: onun uzunluğu iyirmi qulac, eni on qulacdır». 3 O dedi: «Bu bütün yer üzünə yağacaq lənətdir. Tumarın bir üzünə yazılanlara görə oğurluq edən hər kəs kəsilib-atılacaq, o biri üzünə yazılanlara görə isə yalandan and içənlər kəsilib-atılacaq.
4 Lənət yağdıracağam» bəyan edir Ordular Rəbbi,
«Oğrunun evinə və Mənim adımla
Yalandan and içən adamın evinə lənət girəcək,
O evin içində qalacaq,
Taxtaları və daşları ilə birlikdə onu yıxıb məhv edəcək».

Yeddinci görüntü: ölçü qabındakı qadın

5 Sonra mənimlə danışan mələk yaxınlaşıb dedi: «Başını qaldırıb ortaya çıxan bu şeyin nə olduğunu gör». 6 Mən «Bu nədir?» deyə soruşdum. O cavab verdi: «Bu ortaya çıxan şey bir ölçü qabıdır». Sonra əlavə etdi: «Bu

---

[j] **4:6** Ezra 5:2 [k] **4:10** Vəhy 5:6 [l] **4:11** Vəhy 11:4

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

bütün ölkə xalqının təqsiridir». 7 Qabın qurğuşun qapağı qaldırıldı. Qabın
içində bir qadın oturmuşdu. 8 Mələk «bu qadın pislikdir» dedi və qadını
ölçü qabının içinə atıb üstünə qurğuşun qapağı basdı.
9 Mən başımı qaldırıb baxanda gördüm ki, iki qadın çıxdı, onların
qanadlarında külək var idi. Onların da leylək qanadlarına bənzər
qanadları var idi. Onlar qabı yerlə göy arasına qaldırdı. 10 Mənimlə
danışan mələkdən soruşdum: «Qabı hara aparırlar?» 11 O mənə dedi:
«Şinar ölkəsində ona bir ev tikmək üçün oraya aparırlar. Ev hazır olanda
qab oraya – öz yerinə qoyulacaq».

Səkkizinci görüntü: dörd döyüş arabası

6 1 Yenə başımı qaldırıb baxanda iki dağ arasından dörd döyüş
arabasının çıxdığını gördüm. O dağlar misdən idi. 2 [m] Birinci döyüş
arabasının qırmızı, ikincisinin qara, 3 üçüncüsünün ağ, dördüncüsünün
xallı atları var idi. Hamısı qüvvətli atlar idi. 4 Mənimlə danışan mələkdən
«Ay ağam, bunlar nədir?» deyib soruşdum. 5 [n] Mələk mənə cavab verdi:
«Bunlar bütün yer üzünün Sahibinə xidmət etdikləri yerdən çıxan
göylərin dörd səmtinin ruhudur.[j] 6 Qara atları olan döyüş arabası şimal
torpağına, ağ atları olan döyüş arabası qərbə, xallı atları olan döyüş
arabası isə cənuba tərəf gedir». 7 Qüvvətli atlar çıxıb yer üzünü dolaşmaq
üçün getmək istədi. Mələk «gedin yer üzünü dolaşın» dedi. Onlar da
gedib yer üzünü dolaşdı. 8 Mələk məni çağırıb dedi: «Bax şimal torpağına
gedənlər orada ürəyimi rahatlandırdı».

Yeşuaya tac qoyulması

9 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 10 «Hədiyyələri sürgündən
qayıdanlardan – Babildən gələn Xelday, Toviya, Yedayadan götür və
həmin gün Sefanya oğlu Yoşiyanın evinə get. 11 Onların arasından qızıl-
gümüş götürüb taclar düzəlt və baş kahin Yehosadaq oğlu Yeşuanın
başına qoy. 12 [p] Ona söylə ki, Ordular Rəbbi belə deyir:

"Bax ‹Pöhrə› adlanan adam budur!
O olduğu yerdən qol-budaq atacaq,
Rəbbin məbədini tikəcək.
13 Bəli, Rəbbin məbədini o tikəcək.
O izzətlənəcək, taxtında oturub hökmranlıq edəcək.
Taxtının yanında kahin olacaq,
İkisinin arasında tam razılıq olacaq".

14 Bu taclar Xeldayın, Toviyanın, Yedayanın, Sefanya oğlu Yoşiyanın
xatirəsi kimi Rəbbin məbədinə qoyulacaq. 15 Uzaqda olanlar da gəlib

---

[m] **6:2-3** Zək. 1:8; Vəhy 6:2,4 [n] **6:5** Vəhy 7:1 [j] **6:5** *Ruhudur* – yaxud *küləyidir.*
[p] **6:12** Yer. 23:5; 33:15; Zək. 3:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Rəbbin məbədinin tikintisində çalışacaq. Onda biləcəksiniz ki, məni
Ordular Rəbbi sizin yanınıza göndərmişdir. Əgər Allahınız Rəbbin səsinə
yaxşı qulaq assanız, bunlar olacaq».

Ədalətin ibadətdən üstünlüyü

7 1 Padşah Daranın hakimiyyətinin dördüncü ilində, doqquzuncu ay
olan Kislev ayının dördüncü günü Zəkəriyyəyə Rəbbin sözü nazil
oldu. 2 O vaxt Bet-El əhalisi Sar-Eseri, Reqem-Meleki və onun adamlarını
Rəbbin hüzuruna yalvarmağa göndərdi ki, 3 Ordular Rəbbinin evində
olan kahinlərlə peyğəmbərlərdən «İllərlə etdiyimiz kimi beşinci ayda yenə
də oruc tutub ağlayaqmı?» deyə soruşsunlar.
4 Onda mənə Ordular Rəbbinin bu sözü nazil oldu:
5 «Bütün ölkə xalqına və kahinlərə söylə:
“Yetmiş il ərzində beşinci və yeddinci aylarda
Oruc tutub yas saxladığınız zaman
Mənim üçünmü oruc tuturdunuz?
6 Yeyib-içdiyiniz zaman
Özünüz üçün yeyib-içmirdinizmi?”
7 Yerusəlim əmin-amanlıq içində yaşayarkən, ətrafındakı şəhərlər, Negev
və yamaclı-düzənlikli bölgədə insanlar sakin olarkən Rəbb indi dediyi bu
sözləri əvvəlki peyğəmbərlər vasitəsilə söyləməmişdimi?»
8 Zəkəriyyəyə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
9 «Ordular Rəbbi belə deyir:
“Düzgün və ədalətlə mühakimə edin.
Hər kəs bir-birinə məhəbbət və mərhəmət göstərsin.
10 Dul qadına, yetimə, qəribə və yoxsula zülm etməyin.
Ürəyinizdə bir-birinizə qarşı pis niyyətlər tutmayın”.
11 Ancaq onlar eşitməkdən boyun qaçırdı, inadkarlıqla arxa çevirdi,
eşitməmək üçün qulaqlarını bağladı. 12 Ordular Rəbbinin Öz Ruhu
ilə əvvəlki peyğəmbərlər vasitəsilə göndərdiyi qanunu və nəsihətləri
eşitməmək üçün ürəklərini almaz kimi sərtləşdirdilər. Buna görə də
Ordular Rəbbi onlara çox qəzəbləndi. 13 Ordular Rəbbi deyir: “İndi ki
Mən onları çağıranda qulaq asmadılar, onlar da çağıranda Mən qulaq
asmayacağam. 14 Onları qasırğa kimi tanımadıqları millətlərin arasına
səpələdim. Arxada qoyduqları torpaq elə viran qaldı ki, oraya gedib-gələn
olmadı. Gözəl torpaq xaraba qaldı”».

Allahın Yerusəlimə xeyir-duası

8 1 Mənə Ordular Rəbbinin bu sözü nazil oldu: 2 Ordular Rəbbi belə deyir:
«Sion üçün böyük qısqanclıq duyuram. Bəli, onu çox qısqanıram».
3 Rəbb belə deyir: «Siona qayıtdım, artıq Yerusəlimdə yaşayacağam.
Yerusəlim Həqiqət şəhəri, Ordular Rəbbinin dağı Müqəddəs dağ çağırılacaq».

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

4 Ordular Rəbbi belə deyir: «Yenə Yerusəlim meydanlarında qoca kişilər
və qadınlar oturacaq, hər kəs yaşı çox olduğuna görə əlinə əsa alacaq.
5 Şəhərin meydanları orada oynayan oğlan və qız uşaqları ilə dolacaq».
6 Ordular Rəbbi belə deyir: «O günlər bu xalqın sağ qalanlarının
gözündə bu iş qeyri-mümkün görünürsə, Mənə də belə görünməlidirmi?»
bəyan edir Ordular Rəbbi. 7 «Bax Mən Öz xalqımı şərq və qərb
ölkələrindən qaytaracağam» deyir Ordular Rəbbi. 8 «Mən onları
gətirəcəyəm və onlar Yerusəlimdə yaşayacaq. Onlar Mənim xalqım
olacaq, Mən də sədaqət və salehliklə onların Allahı olacağam».
9 Ordular Rəbbi belə deyir: «Ordular Rəbbinin evinin – məbədin tikilməsi
üçün təməli qoyulan gün orada peyğəmbərlərin dediyi bu sözləri o vaxt
eşidənlər, qoy qolunuza güc gəlsin. 10 O vaxtdan əvvəl insan yaxud heyvana
heç bir əvəz verilmirdi. Düşmən üzündən heç kəs əmin-amanlıq içində
gedib-gələ bilmirdi. Çünki adamları bir-birinin üstünə salışdırmışdım.
11 Ancaq indi bu xalqın sağ qalanları ilə əvvəlki kimi rəftar etməyəcəyəm»
bəyan edir Ordular Rəbbi. 12 «Çünki əkilən toxum bəhərli olacaq: tənək
bəhrəsini, torpaq məhsulunu, göylər şehini verəcək. Bunların hamısını bu
xalqın sağ qalanlarına mülk olaraq verəcəyəm. 13 Sizi qurtaracağam, ey
Yəhuda və İsrail nəsli. Siz necə millətlər arasında lənət hədəfi oldunuzsa,
indi bərəkət qaynağı olacaqsınız. Qorxmayın, qolunuza güc gəlsin».
14 Ordular Rəbbi belə deyir: «Atalarınız Məni qəzəbləndirən zaman
başınıza fəlakət gətirmək istədim və fikrimdən dönmədim» deyir Ordular
Rəbbi. 15 «İndi isə Yerusəlimə və Yəhuda nəslinə yenə yaxşılıq etmək
fikrindəyəm. Siz qorxmayın! 16 [q] Belə edin: hər kəs öz qonşusuna həqiqəti
söyləsin, əmin-amanlıq üçün şəhər darvazalarında sədaqət və ədalətlə
mühakimə edin. 17 Bir-birinizə qarşı ürəyinizdə pis niyyət tutmayın,
yalandan and içməkdən əl çəkin, çünki bunların hamısı Mənim nifrət
etdiyim şeylərdir» bəyan edir Rəbb.
18 Mənə Ordular Rəbbinin bu sözü nazil oldu: 19 Ordular Rəbbi belə
deyir: «Dördüncü, beşinci, yeddinci və onuncu ayların orucları Yəhuda
xalqı üçün sevinc və şadlıq dolu gözəl bayramlar olacaq. Ancaq siz
düzgünlüyü və əmin-amanlığı sevin».
20 Ordular Rəbbi belə deyir: «Hələ çoxlu xalq, çoxlu şəhərin əhalisi də
gələcək. 21 Bir şəhərdə yaşayanlar başqa şəhərə gedib deyəcək: “Gəlin
yola düşək, Rəbbin hüzurunda yalvaraq, Ordular Rəbbini axtaraq. Mən
də gedirəm”. 22 Bir çox xalqlar və qüdrətli millətlər Ordular Rəbbini
axtarmaq və Rəbbin hüzurunda yalvarmaq üçün Yerusəlimə gələcək».
23 Ordular Rəbbi deyir: «O günlərdə müxtəlif dillərdə danışan
millətlərdən olan on adam bir Yəhudinin ətəyindən yapışıb “qoy sizinlə
gedək, çünki Allahın sizinlə olduğunu eşitmişik” deyəcək».

---

[q] **8:16** Ef. 4:25

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İsrailin düşmənlərinə cəza

9 1[r] Bu xəbərdarlıq Xadrak ölkəsi və onun rahatlıq yeri Dəməşq şəhəri
barəsində nazil olan Rəbbin sözüdür, çünki insanların və bütün
İsrail qəbilələrinin gözü Rəbbə baxır. 2[s] Bu söz oranın sərhədində olan
Xamat şəhərinə, çox tərəqqi etmiş Sur və Sidon şəhərlərinə də aiddir.
3 Sur özünə bir qala tikdi, torpaq qədər gümüş, küçə palçığı qədər saf
qızıl yığdı. 4 Amma Rəbb onu qovacaq, dənizdəki gücünü yox edəcək,
od onu yandırıb-yaxacaq. 5[t] Aşqelon bunu görüb qorxacaq, Qəzzə
də çox ağrı çəkəcək, Eqron da eləcə, çünki ümidi sönəcək. Qəzzədə
padşah olmayacaq, Aşqelon sakinsiz qalacaq. 6 Aşdodda bic doğulanlar
yaşayacaq, Filiştlilərin qürurunu qıracağam. 7 Ağızlarından qanı
daman əti, dişlərinin arasından haram yemək̇ləri alacağam. Onların
sağ qalanları Allahımıza məxsus olub Yəhudanın bir nəsli kimi olacaq.
Eqronlular da Yevuslular kimi olacaq. 8 Hücum edən ordulara qarşı
evimin ətrafında ordugah quracağam. Heç bir istilaçı daha xalqımın
üzərinə tökülməyəcək. Çünki artıq xalqıma Mən keşik çəkirəm.

Rəbbin vədi

9 [u] Ey Sion qızı, böyük sevinclə coş,
Ey Yerusəlim qızı, hayqır!
Bax padşahın sənə tərəf gəlir.
O ədalətli və xilaskardır.
O itaətkardır və bir eşşəyə –
Eşşəyin balası olan sıpaya minib gəlir.
10 [v] Döyüş arabalarını Efrayimdən,
Atları Yerusəlimdən uzaqlaşdıracağam.
Döyüş kamanları qırılacaq.
Padşahınız millətlərə sülh elan edəcək.
Onun hökmranlığı dənizdən dənizə,
Çaydan yer üzünün qurtaracağınadək hər yerə uzanacaq.

11 Sizə gəlincə, əhd qurbanının qanından ötrü
Sürgündəki xalqınızı
Susuz quyudan çıxarıb xilas edəcəyəm.
12 Qalanıza qayıdın,
Ey ümid edən əsirlər!

---

[r] **9:1** Yeş. 17:1-3; Yer. 49:23-27; Amos 1:3-5 [s] **9:2-4** Yeş. 23:1-18; Yez. 26:1–28:26; Yoel 3:4-8; Amos 1:9-10; Mat. 11:20-22; Luka 10:13-14 [t] **9:5-7** Yeş. 14:29-31; Yer. 47:1-7; Yez. 25:15-17; Yoel 3:4-8; Amos 1:6-8; Sef. 2:4-7 [u] **9:9** Mat. 21:4-5; Yəh. 12:14-15
[v] **9:10** Zəb. 72:8

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Bu gün sizə bildirirəm ki,
Sizə zəhmətinizin ikiqat əvəzini verəcəyəm.
13 Yəhudanı Özüm üçün kaman kimi çəkəcəyəm,
Efrayimi ox kimi ona qoyacağam.
Ey Sion, övladlarını
Yunan övladlarının üstünə qaldıracağam.
Səni bir döyüşçü qılıncı tək edəcəyəm.
14 Onda Rəbb xalqının üzərində görünəcək,
Onun oxu şimşək kimi çaxacaq.
Xudavənd Rəbb şeypur çalacaq,
Cənub qasırğaları ilə irəli gedəcək.
15 Onları Ordular Rəbbi qoruyacaq.
Düşmənlərini tələf edəcəklər,
Sapand daşları ilə qırıb-çatacaqlar.
Onların qanını şərab kimi içib hay-küy salacaqlar.
Qurban qanı tökülən qablar kimi,
Qurbangahın künc-bucaqları kimi
Qanla dolu olacaqlar.

16 O gün özlərinin Allahı Rəbb
Xalqının sürüsü kimi onları xilas edəcək.
Onlar Onun torpağında
Tac daş-qaşı kimi parıldayacaq.
17 Necə yaraşıqlı, necə gözəl olacaqlar!
Oğlanlar taxılla,
Qızlar təzə şərabla gücə gələcək.

Yəhudanın xilası

10 1 Yaz yağışı mövsümündə
Rəbdən, şimşək çaxdıran Rəbdən
Yağış istəyin.
O, insanlara bolluca yağış və
Hər kəsin tarlasına ot verəcək.
2 [w] Ancaq ev bütlərindən alınan vədlər boş şeydir.
Falçılar boş görüntülər görür,
Mənasız yuxular danışaraq
Əbəs yerə təsəlli verir.
Buna görə də xalq sürü kimi dağınıqdır,
Zəhmət çəkirlər, çünki bir çoban yoxdur.

---

[w] **10:2** Say. 27:17; 1Pad. 22:17; 2Saln. 18:16; Yez. 34:5; Mat. 9:36; Mark 6:34

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 Rəbb deyir:
«Çobanlara qarşı qəzəbim alovlandı,
Başçılarına cəza verəcəyəm.
Ordular Rəbbi Öz sürüsü olan
Yəhuda nəslinin qayğısını çəkəcək.
Onlar əzəmətli döyüş atları kimi olacaq.
4 Künc daşı, çadır payası,
Döyüş kamanı ondan olacaq.
Bütün xalq başçıları ondan çıxacaq.
5 Onlar döyüşdə
Düşməni küçələrdə palçıqda tapdalayan
İgidlər kimi olacaq,
Rəbb onlarla olduğu üçün döyüşəcəklər,
Süvariləri utandıracaqlar.

6 Yəhuda nəslini qüvvətləndirəcəyəm,
Yusif xalqını qurtaracağam.
Sürgündən geri qaytaracağam,
Çünki onlara acıyıram.
Elə edəcəyəm ki, sanki onları
Heç əvvəlcədən rədd etməmişəm.
Çünki Mən onların Allahı Rəbbəm,
Onlara cavab verəcəyəm.
7 Efrayimlilər igidlər kimi olacaq,
Şərab içmiş kimi ürəkləri coşacaq.
Övladları bunu görüb sevinəcək,
Ürəkləri Rəbdə sevinc tapacaq.

8 Fit çalıb onları toplayacağam,
Çünki Mən onları satın almışam.
Əvvəllər necə çoxalırdılarsa,
İndi də eləcə çoxalacaqlar.
9 Onları xalqlar arasına səpələdimsə də,
Uzaq ölkələrdə Məni yada salacaqlar.
Övladları ilə birgə sağ qalacaq və
Geri qayıdacaqlar.
10 Mən onları yenə Misir ölkəsindən gətirəcək,
Aşşurdan toplayacağam.
Onları Gilead torpağına,
Livana gətirəcəyəm.
Onlara kifayət qədər yer tapılmayacaq.
11 Əziyyət dənizindən keçəcəklər,

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Dənizin dalğaları sakitləşəcək,
Nilin bütün dərin suları quruyacaq.
Aşşurun qüruru alçaldılacaq,
Misirin padşahlıq əsası əlindən düşəcək.
12 Onları Rəbdə qüvvətləndirəcəyəm,
Onlar da Rəbbin adı ilə yaşayacaq»
Rəbb belə bəyan edir.

11 1 Ey Livan, qapılarını aç ki,
Od sənin sidr ağaclarını yandırıb-yaxsın.
2 Ey şam ağacı, fəryad et,
Çünki sidr ağacı yıxıldı,
Hündür ağaclar məhv oldu.
Fəryad edin, ey Başan palıdları,
Qalın meşənin ağacları böyrü üstə aşdı.
3 Çobanların fəryadını eşit,
Çünki onların fəxr etdikləri
Otlaqları məhv oldu.
Cavan aslanların nəriltisinə qulaq as,
Çünki İordan çayının kənarındakı sıx meşə yox oldu.

İki çoban

4 Allahım Rəbb belə deyir: «Kəsmək üçün ayrılmış sürünü sən otar.
5 O sürünün qoyunlarını alanlar onları kəssə də, təqsirsiz qalır. Onları
satanlar isə “Rəbbə alqış olsun ki, dövlətli oldum” deyir. Çobanlar öz
sürülərinə acımır. 6 Mən də daha ölkədə yaşayan xalqa acımayacağam»
bəyan edir Rəbb. «Hər kəsi öz qonşusuna və padşahına təslim edəcəyəm.
Ölkəni dağıdacaqlar, Mən də xalqı əllərindən qurtarmayacağam.
7 Buna görə də kəsmək üçün ayrılmış sürünün zəiflərini otardım.
Özümə iki dəyənək götürdüm, birini “Lütf”, o birini isə “Birlik”
adlandırdım və sürünü otarmağa başladım. 8 Bircə ayın içində
üç çobanı işdən qovdum, çünki onların əlindən təngə gəlmişdim,
onların da Məndən zəhləsi gedirdi. 9 Sonra sürüyə dedim: “Daha sizi
otarmayacağam. Ölən ölsün, kəsilən kəsilsin, yerdə qalanlar da bir-
birlərinin ətini yesin”. 10 Sonra “Lütf” adlı dəyənəyimi götürdüm və bütün
xalqlarla bağladığım əhdi pozmaq üçün onu qırdım. 11 Beləcə əhd o gün
pozuldu. Sürünün Mənə qulaq asan zəifləri bunun Rəbbin sözü olduğunu
anladı. 12 [x] Mən onlara dedim: “Əgər bu sizə xoşdursa, Mənim muzdumu
verin, əgər belə deyilsə, verməyin”. Onlar Mənə muzd olaraq otuz gümüş
verdi. 13 Rəbb Mənə dedi: “Onların Məni qiymətləndirdiyi bu yüksək
muzdu dulusçuya at”. Beləcə otuz gümüşü götürüb Rəbbin məbədində

---

[x] **11:12-13** Mat. 27:9-10

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

olan dulusçuya atdım. 14 Sonra Yəhuda ilə İsrail arasındakı qardaşlığı
pozmaq üçün “Birlik” adlı o biri dəyənəyimi də qırdım.
15 Rəbb mənə dedi: “Yenə ağılsız bir çobanın əşyalarını özün üçün
götür. 16 Mən ölkəyə elə bir çoban qoyacağam ki, oğurlananlara
baxmayacaq, itmişləri axtarmayacaq, xəstələri sağaltmayacaq, sağlamları
bəsləməyəcək. Ancaq kök qoyunların ətini yemək, pəncələrini kəsməklə
məşğul olacaq.
17 Sürünü tərk edən yaramaz çobanın vay halına!
Qılınc onun qolunu və sağ gözünü vursun!
Qoy onun qolu qurusun, sağ gözü kor olsun!”»

Yerusəlimin xilas edilməsi

12 1 Bu xəbərdarlıq İsrail barədə nazil olan Rəbbin sözüdür: göyləri
yayan, yerin təməlini qoyan, insanın içindəki ruha şəkil verən
Rəbb belə bəyan edir: 2 «Bax Yerusəlimi ətrafındakı bütün xalqları
səndələdən şərab dolu kasa edəcəyəm. Yerusəlim kimi Yəhuda da
mühasirəyə alınacaq. 3 O gün Yerusəlimi bütün xalqlar üçün ağır bir daş
edəcəyəm. Onu qaldıranların hamısı ağır yaralanacaq. Dünyanın bütün
millətləri ona qarşı birləşəcək. 4 O gün hər atı dəhşətə, süvarisini dəliliyə
düçar edəcəyəm» bəyan edir Rəbb, «Mən Yəhuda nəslinə göz qoyacağam,
amma o biri xalqların bütün atlarını kor edəcəyəm. 5 Onda Yəhuda
başçıları ürəklərində deyəcək: “Özlərinin Allahı Ordular Rəbbinin
ucbatından Yerusəlimdə yaşayanlar mənim üçün qüvvə olub”.
6 O gün Yəhuda başçılarını odunların arasında yanan bir manqal,
dərzlərin ortasında alovlanan bir məşəl kimi edəcəyəm. Hər tərəfdə
– sağda və solda olan bütün xalqları yandırıb məhv edəcəklər.
Yerusəlimlilər isə yenə öz şəhərlərində yaşayacaq.
7 Mən Rəbb əvvəlcə Yəhuda xalqının məskənlərini qurtaracağam. Ona
görə ki Davud nəsli və Yerusəlimdə yaşayanlar Yəhudadan çox şərəfli
olmasın. 8 Mən Rəbb o gün Yerusəlimdə yaşayanları qoruyacağam. O
gün onların arasında ən gücsüz adam Davud kimi, Davud nəsli isə Allah
kimi, onlara başçılıq edən Rəbbin mələyi kimi olacaq. 9 O gün Yerusəlimə
hücum etmək üçün gələn bütün millətləri məhv etməyə çalışacağam.
10 [y] Davud nəsli və Yerusəlimdə yaşayanların üzərinə lütf və yalvarış
ruhunu tökəcəyəm. Onlar Mənə – bədənini deşdikləri şəxsə baxacaq və
vahid oğluna yas tutan adam kimi ona yas tutacaq, ilk oğlu üçün dərd
çəkən adam kimi dərd çəkəcək. 11 [z] O gün Yerusəlimdə böyük matəm
olacaq, Megiddo düzənliyində, Hadad-Rimmonda olduğu kimi böyük
matəm olacaq. 12 Ölkədə hər nəsil öz içində yas tutacaq: Davud nəsli ayrı,
qadınları ayrı, Natan nəsli ayrı, qadınları ayrı, 13 Levi nəsli ayrı, qadınları

---

[y] **12:10** Yəh. 19:37; Vəhy 1:7 [z] **12:11** 2Pad. 23:29; Vəhy 16:16

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

ayrı, Şimey nəsli ayrı, qadınları ayrı yas tutacaq. 14 Bütün qalan nəsilləri
ayrı-ayrı, qadınları isə ayrı yas tutacaq.

Günahdan təmizlənmə

13 1 O gün Davud nəslini və Yerusəlimdə yaşayanları günahdan və
murdarlıqdan təmizləmək üçün bir bulaq açılacaq. 2 O gün ölkədən
bütlərin adını birdəfəlik siləcəyəm, onlar bir daha xatırlanmayacaq. Yalançı
peyğəmbərləri də, natəmiz ruhu da ölkədən uzaqlaşdıracağam» bəyan
edir Ordular Rəbbi. 3 «Əgər kimsə yenə peyğəmbərlik etsə, onu dünyaya
gətirmiş ata-anası ona deyəcək: “Sən yaşaya bilməzsən, çünki Rəbbin adı
ilə yalan söyləmisən”. Sonra isə peyğəmbərlik edəndə öz ata-anası onun
bədənini deşəcək. 4 O gün hər peyğəmbər peyğəmbərlik edərkən ona
nazil olan görüntüdən utanacaq. O daha insanları aldatmaq üçün tüklü
paltar geyməyəcək. 5 O deyəcək: “Mən peyğəmbər deyiləm, əkinçiyəm.
Cavanlığımda bir adam məni özünə qul etdi”.
6 O biri ondan soruşacaq: “Bəs sinəndəki bu yaralar nədir?” O isə
“dostlarımın evində aldığım yaralardır” deyəcək.

Çobanın həlakı

7 [a] Oyan, ey qılınc,
Çobanımın, yaxınımın üstünə get»
Bəyan edir Ordular Rəbbi.
«Çobanı vur,
Qoyunları pərən-pərən olsun.
Mən də əlimi kiçiklərə qarşı qaldıracağam.
8 Bütün ölkədə
Xalqın üçdə ikisi vurulub-öldürüləcək,
Üçdə biri isə sağ qalacaq»
Bəyan edir Rəbb.
9 «Qalan üçdə birini oda salacağam,
Onları gümüşü təmizləyən kimi təmizləyəcəyəm.
Qızılı yoxlayan kimi yoxlayacağam.
Onlar Mənim adımı çağıracaq,
Mən də onlara cavab verib
“Bunlar Mənim xalqımdır” deyəcəyəm,
Onlar da “Rəbb Allahımızdır” deyəcək.

Allahın padşahlığı

14 1 Budur, Rəbbin günü gəlir! Ey Yerusəlim xalqı, sənin qarət
olunmuş mallarını gözlərin önündə bölüşdürəcəklər. 2 Mən bütün

---

[a] **13:7** Mat. 26:31; Mark 14:27

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

millətləri Yerusəlimə qarşı müharibə etmək üçün toplayacağam. Şəhər
ələ keçiriləcək, evlər qarət ediləcək, qadınlara təcavüz ediləcək. Şəhər
əhalisinin yarısı sürgünə göndəriləcək, amma qalanların şəhərdən kökü
kəsilməyəcək. 3 O zaman Rəbb çıxıb müharibə günündə necə döyüşdüsə,
eləcə o millətlərə qarşı döyüşəcək. 4 O gün Onun ayaqları Yerusəlimin
önündə – şərq tərəfində olan Zeytun dağının üzərində duracaq. Zeytun
dağı şərqə və qərbə doğru ortadan yarılıb çox böyük bir vadi olacaq.
Dağın yarısı şimala, yarısı cənuba çəkiləcək. 5 Siz isə dağlarımdakı vadi
ilə qaçacaqsınız, çünki dağlardakı vadi Aselə qədər uzanacaq. Yəhuda
padşahı Uzziyanın dövründə zəlzələ olarkən necə qaçdınızsa, eləcə
qaçacaqsınız. O zaman Allahım Rəbb bütün müqəddəslərlə birgə gələcək.
6 O gün işıq olmayacaq, işıq verən göy cisimləri qaralacaq. 7 Yalnız
Rəbbin bildiyi xüsusi bir gün olacaq. Gecə də, gündüz də olmayacaq.
Axşam vaxtı işıqlı olacaq. 8 [b] O gün Yerusəlimdən həyat verən sular
axacaq. Suların yarısı Şərq dənizinə, yarısı isə Qərb dənizinə[c] axacaq.
Yayda da, qışda da belə olacaq.
9 Rəbb bütün dünyanın padşahı olacaq. O gün yalnız Rəbb və Onun
adı ucalacaq. 10 Bütün ölkə Gevadan Yerusəlimin cənubundakı Rimmona
qədər Arava düzənliyi kimi olacaq. Amma Yerusəlim yüksəklikdə olacaq,
Binyamin darvazasından ilk darvazanın yerinə, Künc darvazasına,
Xananel qülləsindən padşahın üzümsıxanlarına qədər öz yerində
duracaq. 11 [d] İnsanlar orada sakin olub asayiş içində yaşayacaq. Yerusəlim
bir daha məhvə düçar olmayacaq.
12 Yerusəlimə hücum edən bütün xalqları Rəbb bu bəla ilə cəzalandıracaq.
Ayaq üstə olanda bədənləri, hədəqələrindəki gözləri, ağızlarındakı dilləri
çürüyəcək. 13 O gün Rəbb onları böyük təlaşa düçar edəcək. Hər kəs
qonşusunun əlini tutacaq, bir-birinin üstünə hücum çəkəcək. 14 Yəhudalılar da
Yerusəlimdə vuruşacaq. Ətrafdakı bütün millətlərin sərvəti, çoxlu miqdarda
qızıl, gümüş və paltar toplanacaq. 15 Düşmən ordugahlarındakı bütün
heyvanlar da – atlar, qatırlar, dəvələr və eşşəklər bu cür bəlaya düçar olacaq.
16 Yerusəlimə hücum edən millətlərdən sağ qalanların hamısı Ordular
Rəbbi olan Padşaha səcdə etmək və Çardaqlar bayramını keçirmək üçün
hər il Yerusəlimə gedəcək. 17 Əgər yer üzündəki nəsillərdən hansısa
Ordular Rəbbi olan Padşaha səcdə etmək üçün Yerusəlimə getməsə,
onun ölkəsinə yağış yağmayacaq. 18 Misirlilər nəsli Yerusəlimə getməsə,
onların torpağı suvarılmayacaq. Rəbb onlara da Çardaqlar bayramını
keçirmək üçün Yerusəlimə getməyən bütün millətlərə verdiyi cəzanı
verəcək. 19 Misirlilərə və Çardaqlar bayramını keçirmək üçün Yerusəlimə
getməyən bütün millətlərə belə cəza veriləcək.

---

[b] **14:8** Yez. 47:1; Yəh. 7:38; Vəhy 22:1 [c] **14:8** *Şərq dənizi* – Ölü dəniz, *Qərb dənizi* – Aralıq dənizi. [d] **14:11** Vəhy 22:3

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

20 O gün atların zınqırovları üzərinə “Rəbbə həsr edilmiş” sözləri
yazılacaq. Rəbbin evindəki qazanlar da qurbangahın önündəki ləyənlər
kimi olacaq. 21 Yerusəlim və Yəhudada hər qazan Ordular Rəbbinə həsr
olunacaq. Qurban kəsən adamların hamısı gəlib bu qazanlardan qurban
ətini bişirmək üçün istifadə edəcək. O gün Ordular Rəbbinin evində artıq
Kənanlı[e] qalmayacaq».

---

[e] **14:21** *Kənanlı* – yaxud *tacir.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

MALAKİ

PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

«Malaki» Kitabında təsvir olunan hadisələr miladdan əvvəl VI əsrdə Yerusəlimdəki məbədin yenidən tikilməsindən sonrakı dövrə aiddir. «Malaki» adı ibrani dilində «Mənim elçim» deməkdir.

Peyğəmbərin əsas qayğısı kahinlərin və xalqın Allahla bağladığı əhdə sadiq qalmasıdır. Allah xalqının həyatında və Allaha ibadətində qüsurlar var idi. Onlar yollarını azmışdı. Kahinlərlə xalq təqdim və ianələri sidq ürəkdən vermir, Allaha hiyləgərliklə yanaşır və Onun təliminə uyğun yaşamırdılar. Amma Rəbb, yolunu hazırlamaq və əhdini elan etmək üçün Öz elçisini əvvəlcədən göndərəcək, sonra Özü xalqını mühakimə və pak etmək üçün gələcək.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:16 İsrailin günahları
2:17–4:6 Allahın məhkəməsi və mərhəməti

---

1 [1] Bu xəbərdarlıq Rəbbin Malaki vasitəsilə İsrailə dediyi sözdür.

Rəbbin İsrailə məhəbbəti

[2] [a] [b] Rəbb «sizi sevdim» deyir. Ancaq siz «Bizi necə sevdin?» deyib
soruşursunuz. Rəbb də cavab verir: «Esav Yaqubun qardaşı deyildimi?
Amma Mən Yaqubu sevdim, [3] Esava isə nifrət etdim. Onun dağlarını
viran etdim, mirasını çöl çaqqallarına verdim». [4] Edomlular deyir: «Biz
əzildik, amma yenidən xarabalıqları bərpa edəcəyik». Ancaq Ordular
Rəbbi belə deyir: «Qoy onlar qursun, amma Mən yıxacağam. Onların
ölkəsi pislik ölkəsi, özləri isə həmişə Rəbbin qəzəbləndiyi xalq olaraq
tanınacaq». [5] Siz bunu gözlərinizlə görəndə «Rəbb İsrail sərhədlərindən
kənarda da əzəmətlidir!» deyəcəksiniz.

---

[a] **1:2-3** Rom. 9:13 [b] **1:2-5** Yeş. 34:5-17; 63:1-6; Yer. 49:7-22; Yez. 25:12-14; 35:1-15; Amos 1:11-12; Avd. 1-14

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Kahinlərə məzəmmət

6 Ordular Rəbbi sizə deyir: «Ey adıma hörmət etməyən kahinlər! Oğul
atasına, qul ağasına hörmət göstərir. Əgər Mən atayamsa, hanı Mənə
hörmətiniz? Əgər ağayamsa, hanı Məndən qorxunuz? Ancaq siz "Adına
necə hörmət etmədik?" deyib soruşursunuz. 7 Qurbangahımın üzərində
murdar çörək təqdim edirsiniz, hələ "Səni necə murdar etdik?" deyib
soruşursunuz. "Rəbbin süfrəsinə hörmət etmək lazım deyil" deməklə belə
edirsiniz. 8 [c] Kor heyvanı qurban olaraq gətirmək pis iş deyilmi? Topal
yaxud xəstə heyvan qurban etmək pis iş deyilmi? Belə bir heyvanı öz
valinə təqdim et, gör səndən razı qalırmı yaxud səni qəbul edirmi?» deyir
Ordular Rəbbi. 9 «İndi bizə lütf etməsi üçün Allaha yalvarın. Siz belə
qurbanlar gətirərkən O heç sizi qəbul edərmi?» deyir Ordular Rəbbi.
10 «Kaş ki aranızdan bir nəfər qurbangahımda boş-boşuna od
yandırmamaq üçün məbədin qapılarını bağlayaydı! Mən sizdən razı
deyiləm, gətirəcəyiniz qurbanları da qəbul etməyəcəyəm» deyir Ordular
Rəbbi. 11 «Günəşin çıxdığı yerdən batdığı yerə qədər Mənim adım
millətlər arasında əzəmətli olacaq. Hər yerdə adıma buxur yandırılacaq,
pak təqdimlər gətiriləcək. Çünki millətlər arasında adım əzəmətli olacaq»
deyir Ordular Rəbbi.
12 «Siz "Rəbbin süfrəsi murdardır, çörəyinə isə hörmət etmək lazım
deyil" deyərək adımın müqəddəsliyini pozursunuz. 13 Üstəlik "bu nə
zəhmətdir" deyə Mənə burun sallayırsınız» deyir Ordular Rəbbi. «Siz
qurban olaraq oğurluq, çolaq, xəstə heyvan gətirirsinizsə, Mən onu sizdən
qəbul edəcəyəmmi?» deyə soruşur Rəbb. 14 «Sürüsündən nəzir etdiyi
erkək heyvan əvəzinə Rəbbə qüsurlu heyvan qurban edən fırıldaqçıya
lənət olsun! Çünki Mən böyük bir padşaham və adım millətlər arasında
zəhmlidir» deyir Ordular Rəbbi.

2 1 «İndi, ey kahinlər, bu əmr sizin üçündür». 2 Ordular Rəbbi
deyir: «Əgər sözə qulaq asmasanız, adıma izzət verməyi
ürəkdən istəməsəniz, üzərinizə lənət yağdırıb xeyir-dualarınızı lənətə
çevirəcəyəm. Bəli, Mən onları lənətlədim. Çünki Məni izzətləndirməyi
ürəkdən istəmirsiniz. 3 Mən sizin nəslinizi məzəmmət edəcəyəm.
Bayramlarınızda qurban etdiyiniz heyvanların təzəyini üzünüzə
çırpacağam, siz onunla birgə atılacaqsınız. 4 [d] Onda biləcəksiniz ki, Mən
bu əmri Levi ilə bağladığım əhdimin yaşaması üçün sizə göndərmişəm»
deyir Ordular Rəbbi. 5 [e] «Onunla həyat və sülh verən bir əhd bağladım,
Mənə hörmət etdiyi təqdirdə bunları ona verdim. O da Məndən qorxub
adıma hörmət göstərdi. 6 Onun dilindən həqiqi nəsihət çıxardı, ağzından
hiylə çıxmazdı. O, sülh və düzlük içində Mənimlə bir yol gedirdi. Çoxunu

---

[c] **1:8** Qanun. 15:21 [d] **2:4** Say. 3:11-13 [e] **2:5** Say. 25:12

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

da günah yolundan qaytarmışdı. 7 Kahinin ağzı biliyi qorumalı, insanlar
onun dilində nəsihət axtarmalıdır. Çünki o, Ordular Rəbbinin elçisidir.
8 Ancaq siz yoldan azdınız və nəsihətinizlə çox adamı günaha çəkdiniz.
Levi ilə bağladığım əhdi pozdunuz» deyir Ordular Rəbbi. 9 «Siz Mənim
yollarımla getmədiniz, qanunla bağlı məsələlərdə tərəfkeşlik etdiniz.
Buna görə də Mən bütün xalqın önündə sizi alçaldıb xəcalətli hala
saldım».

Yəhuda xalqının xəyanəti

10 Hamımızın atası bir deyilmi? Bizi eyni Allah yaratmadımı? Elə isə
nə üçün biz atalarımızın bağladığı əhdi pozaraq öz qonşumuza xəyanət
edirik? 11 Yəhuda xalqı xəyanət etdi. İsraildə və Yerusəlimdə iyrənc
işlər edildi: Yəhudalılar yad allahlara tapınan qızlarla evlənərək Rəbbin
sevdiyi müqəddəs yeri murdar etdi. 12 Bunu edən adam hətta keşik çəksə,
cavabdeh olsa, Ordular Rəbbinə qurban gətirsə də, Rəbb onu Yaqubun
icmasından qovsun.
13 Siz başqa bir şeyi də edirsiniz: ağlayıb sızlamaqla Rəbbin
qurbangahını göz yaşları ilə doldurursunuz. Çünki Rəbb artıq gətirdiyiniz
qurbanlara diqqət etmir, onları sizdən könül xoşluğu ilə qəbul etmir.
14 Siz «Nə üçün?» deyib soruşursunuz. Çünki sənin lə cavanlığında
evləndiyin arvadın arasında Rəbb şahiddir. O qadın sənin yoldaşın və
nikah əhdi ilə arvadın olduğu halda ona xəyanət etdin. 15 Allah sizi
bir bədən olaraq yaratmadımı? Bədənlə də, ruhla da Ona aidsiniz. Bəs
nə üçün bir? Çünki O Özü üçün xüsusi bir nəsil istəyirdi. Buna görə
də özünüzü gözləyin. Qoy heç kəs cavanlığında evləndiyi arvadına
xəyanət etməsin. 16 İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: «Mən nikahını pozub
qəddarlığa bürünən adama nifrət edirəm. Buna görə də özünüzü gözləyin
və xəyanət etməyin» Ordular Rəbbi deyir.

Əhd Mələyinin gəlməsi

17 Dediklərinizlə Rəbbi yordunuz. «Onu nə ilə yorduq?» deyə
soruşursunuz. «Pislik edən hər kəs Rəbbin gözündə yaxşıdır və Rəbb
onlardan razıdır» yaxud «Ədalət keşikçisi olan Allah haradadır?» deyərək
Onu yordunuz.

3 1 [f] «Budur, Mən Öz elçimi göndərirəm. O, önümdə yol hazırlayacaq.
Axtardığınız Xudavənd qəflətən Öz məbədinə gələcək. Görmək
arzusunda olduğunuz Əhd Mələyi gələcək» deyir Ordular Rəbbi. 2 [g]
«Ancaq Onun gələcəyi günə kim tab gətirə bilər? Zühur edəndə kim
davam gətirə bilər? Çünki O, əridicinin odu, yuyucunun sabunu kimi
olacaq. 3 O, gümüş əridib təmizləyən adam kimi rəftar edəcək: Levililəri

---

[f] **3:1** Mat. 11:10; Mark 1:2; Luka 1:76-77; 7:27 [g] **3:2** Vəhy 6:17

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

saflaşdırıb qızıl və gümüşü təmizləyən kimi təmizləyəcək. Beləcə
salehliklə Rəbbə qurbanlar gətirəcəklər. 4 Onda Yəhudanın və Yerusəlimin
qurbanları əvvəlki vaxtlar, keçmiş illərdə olduğu kimi Rəbbə xoş gələcək.
5 Mən cəza vermək üçün sizə yaxınlaşacağam. Ovsunçulara,
zinakarlara, yalandan and içənlərə, muzdurun, dul qadının, yetimin,
qəribin haqqını tapdalayanlara – Məndən qorxmayanlara qarşı tezliklə
şahid olacağam» Ordular Rəbbi belə deyir.

Ondabirləri oğurlayanları məzəmmət

6 «Mən Rəbbəm və heç vaxt dəyişmirəm. Siz bunun üçün məhv
olmadınız, ey Yaqub övladları! 7 Atalarınızın dövründən bəri
qaydalarımdan döndünüz və onlara əməl etmədiniz. Mənə tərəf dönün,
Mən də sizə tərəf dönərəm» deyir Ordular Rəbbi. «Siz "Necə dönək?"
deyə soruşursunuz. 8 İnsan da Allahdan oğurlayarmı? Siz isə Məndən
oğurlayırsınız. "Səndən nəyi oğurlayırıq?" deyə soruşursunuz. Onda
birləri və təqdimləri oğurlayırsınız. 9 Siz böyük lənətə düçar oldunuz.
Çünki bütün millət – hamınız Məndən oğurlayırsınız. 10 [h] Bütün
ondabirlərinizi anbara gətirin ki, məbədimdə ərzaq olsun». Ordular Rəbbi
deyir: «Siz bununla Məni sınayın. Görəcəksiniz ki, göylərin pəncərələrini
sizə açacağam, üzərinizə ehtiyaclarınızdan da çox bərəkət yağdıracağam.
11 Çəyirtkələri[i] əkinlərinizi yeməyə qoymayacağam, tarlada meynəniz
məhsulsuz qalmayacaq» deyir Ordular Rəbbi. 12 «Bütün millətlər sizi
bəxtiyar sayacaq. Çünki ölkəniz gözəl bir yer olacaq» deyir Ordular Rəbbi.
13 «Mənə qarşı sərt sözlər söylədiniz» deyir Rəbb, «siz isə "Sənə qarşı
nə söylədik?" deyə soruşursunuz. 14 Siz dediniz: "Allaha xidmət etmək
faydasızdır. Ordular Rəbbinin buyruğunu yerinə yetirsək də, Onun
önündə yas içində gəzsək də, bunlardan bizə nə xeyir oldu? 15 İndi biz
məğrurları bəxtiyar sayırıq. Pislik edənlər işlərində uğur qazanır, Allahı
sınayanlar da cəzadan qurtarır"».
16 O zaman Rəbdən qorxanlar bir-birləri ilə danışdı. Rəbb bu sözlərə qulaq
asıb dinlədi. Rəbdən qorxub adına hörmət edənlər üçün Onun önündə bir
yaddaş kitabı yazıldı. 17 Ordular Rəbbi deyir: «Fəaliyyətə keçdiyim gün onlar
Mənə məxsus xalq olacaq. Bir ata özünə xidmət edən oğluna necə rəhm
edərsə, Mən də onlara elə rəhm edəcəyəm. 18 O zaman siz salehlə pis adam,
Allaha qulluq edənlə etməyən arasındakı fərqi yenə görəcəksiniz».

Rəbbin günü

4 1 Ordular Rəbbi deyir: «Budur, soba kimi yanan o gün gəlir. Bütün
məğrurlar və pislik edənlər saman kimi olacaq. Gələn o gün onları

---

[h] **3:10** Lev. 27:30; Say. 18:21-24; Qanun. 12:6; 14:22-29; Neh. 13:12
[i] **3:11** *Çəyirtkələri* – yaxud *yeyənləri.*

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

yandıracaq. Onlardan nə kök, nə də budaq qalacaq. 2 Ancaq adıma
hörmət edən sizlər üçün şüalarında şəfa olan salehlik günəşi doğacaq.
Tövlədən buraxılan danalar kimi oynayacaqsınız. 3 Pis adamları
tapdalayacaqsınız. Bu işləri etdiyim gün onlar sizin ayağınızın altında
kül olacaq» deyir Ordular Rəbbi.
4 «Qulum Musanın qanununu – Xorevdə olarkən bütün İsrail üçün
ona verdiyim qaydaları və hökmləri yadda saxlayın. 5 [j] Rəbbin böyük
və dəhşətli günü gəlməzdən qabaq İlyas peyğəmbəri sizin yanınıza
göndərəcəyəm. 6 O, ataların ürəklərini oğullarına, oğullarının ürəklərini
isə atalarına tərəf döndərəcək ki, daha Mən gəlib ölkəni lənətləyib məhv
etməyim».

[j] **4:5** Mat. 11:14; 17:10-13; Mark 9:11-13; Luka 1:17; Yəh. 1:21

The Holy Bible in Azerbaijani (Azeri) of Iran, Iraq, Seria, and Turkey; © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation